1
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 761
27 DECEMBRIE 1969
La mulți ani!

de anul nou

Iată-ne, așadar, în fața rămasului bun pentru 1969 și a tradiționalelor urări din pragul anului care vine (revista «Flacăra» sfîrșește anul mai devreme — condiționată de ziua ei de apariție și difuzare, nu pentru că și-ar fi realizat planul înainte de termen. Din păcate, în ziaristică nu există depășiri de norme, deși în presă sînt, altfel, posibile destule enormități).

Am parcurs un an cu ale cărui consecințe ne vom mai întîlni, și încă pe larg, pentru că 1969 rămîne înscris în istoria acestei țări și în experiența personală a fiecăruia din noi. Fireste, toți anii adaugă cîte ceva istoriei și experienței, dar 1969 se distinge prin aceea că a fost un moment de vîrf, de opțiuni cu vaste consecințe pentru dezvoltarea socialistă a României moderne, pentru perspectivele imediate și pentru viitorul fiecăruia din noi. În acest an, făcînd bilanțul a 25 de ani de politică, istorie și experiență comunistă, Congresul al X-lea al partidului a stabilit, în acord cu țara întreagă, participantă la cel mai vast dialog național pe care l-am cunoscut vreodată, obiectivele, sarcinile și metodele desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

În acest an 1969, perfecționarea continuă a organizării științifice a producției și muncii, a conducerii economiei, perfecționarea și adîncirea democrației noastre socialiste, au înregistrat realizări remarcabile, înscrise în legile țării, în practica industriei, agriculturii, a culturii, învățămîntului și sănătății, în întreaga noastră viață socială.

România socialistă și-a adus, și în acest an, contribuția sa principială, consecventă și echilibrată, în rezolvarea marilor probleme internaționale ale epocii. Conducerea partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, au desfășurat o vastă activitate internațională, exprimată în participarea noastră la dezbaterea problemelor mișcării comuniste și muncitorești internaționale, o vastă activitate consacrată unității marxist-leniniste a țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor progresiste și antiimperialiste din lume.

Prin reprezentanții săi de cea mai înaltă autoritate, în cadrul unor vizite de stat, prin toate acțiunile sale diplomatice, România socialistă a acționat pentru stabilirea unui climat de securitate în Europa, de destindere și înțelegere în lume, între toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, în interesul suprem al păcii și colaborării internaționale.

România trece pragul anului 1970 cu fruntea sus.

Intrăm în ultimul an al actualului cincinal, într-un an hotărîtor pentru dinamismul dezvoltării economiei, științei și culturii noastre, a întregii societăți socialiste românești.

Așa cum arată secretarul general al partidului nostru, «O caracteristică principală a planului pe 1970 este punerea unui accent deosebit pe ridicarea eficienței întregii noastre activități economice»...

Pentru a ridica eficiența noastră economică la nivelul cerințelor obiective ale acestei epoci a revoluției tehnico-științifice, la nivelul hotărîrii noastre de a construi o societate socialistă multilateral dezvoltată, este nevoie, stimați cititori și cititoare, de un uriaș consum de competență, muncă, responsabilitate.

Să ne urăm, unii altora, succese în competență, muncă și responsabilitate.

La mulți ani și multe bucurii!

FLACĂRA

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

La capătul unui an de muncă, la ora de bilanț al faptelor, semnele înnoirii se anunță cu certitudinea tuturor proiectelor intrate pe deplin în conștiința oamenilor, în voința, gîndurile și efortul unui popor stăpîn pe destinele sale. Pe temelia solidă a ultimului sfert de veac românesc, a celor 365 de zile și nopți ale anului '69, marea sinteză a forțelor materiale și spirituale, puterea și energia creației colective prefigurează cu exactitate și rigoare un adevărat reportaj de anticipație.

Vom păși în peisajul anului 1970 noi înșine, cu mîndria gospodarului harnic și avut, dar și cu zestrea unor privilegii care generează răspunderi. Rezultatele anului 1969 sînt bune. Potențialul economic a sporit substanțial mulțumită celor 335 capacități industriale și agricole puse în funcțiune pînă la 1 decembrie. Sporul preliminat al producției industriale a crescut cu 10,7%, iar productivitatea muncii cu 5,3%. Am înregistrat succese remarcabile în toate compartimentele vieții noastre preschimbînd culorile peisajului social prin laborioasă muncă desfășurată sub egida partidului.

Succesele viitorului rămîn fapte certe. Ele se vor naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor harnic, a unei națiuni care și-a demonstrat din plin virtuțile sub îndrumarea unui partid încercat.

Să ne mîndrim cu roadele dobîndite, dar să învățăm, totodată, din greșelile trecutului. «...n-am proceda bine — a subliniat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la recenta Plenară — dacă n-am dezvălui și lipsurile care mai există, ca să punem astfel și mai multă ordine în activitatea noastră, să mergem și mai rapid înainte, să înlăturăm neajunsurile».

Animați de aceste gînduri, iată și cuvîntul cîtorva cetățeni de seamă, împărtășit redacției noastre în aceste zile încărcate de căldura sărbătorii generale.

ÎN FIECARE MINUT: 66 600 KWH

— Ce perspective deschide anul 1970, în contextul general al industrializării socialiste, producției de energie electrică — ramură de a cărei dezvoltare prioritară depinde progresul întregii noastre economii?

La această întrebare am solicitat răspunsul tovarășului inginer Octavian Groza, ministrul energiei electrice.

— Față de nivelul preliminat de circa 31,5 miliarde kWh, din 1969 — ne răspunde d-sa — planul de stat pe 1970 fixează un nivel superior al producției de energie electrică, gravitînd între 34,8 și 35 miliarde kWh, ceea ce reprezintă circa 66 600 kWh în fiecare minut. Prin semnificația sa, o asemenea cifră oferă un cadru larg și în același timp grăitor, fie sub raportul comparațiilor cu deceniile trecute, fie ca jalon pentru scrutarea viitorului. Lăsînd însă aceste multiple reflecții pe seama cititorului, vom releva un aspect mai greu sesizabil. Privită în evoluția sa pe parcursul actualului cincinal, constatăm că producția de energie electrică a țării noastre se dublează — ceea ce corespunde unei creșteri medii anuale de peste 15 la sută, adică unui ritm de dezvoltare de aproape două ori mai rapid decît ritmul mondial înregistrat în această perioadă.

— Ce obiective energetice vor lua startul în 1970?

— În parte, înșiși cititorii, care urmăresc direct sau prin intermediul reporterilor impresionanta epopee a electrificării patriei noastre, ar putea să răspundă la această întrebare. Potrivit prevederilor, la sfîrșitul anului viitor vor demara sub impulsul Dunării primele agregate ale hidrocentralei de la Porțile de Fier, urmînd ca în 1971 această puternică sursă de energie electrică să fie exploatată la întregul ei potențial.

Ultimul an al cincinalului va consemna, de asemenea, asaltul spre maturizare a centralei termoelectrice de la Deva. Prin montarea a încă două unități de cîte 200 MW, puterea sa instalată va atinge 600 MW.

În cadrul centralelor electrice de termoficare de la Palas și Govora vor fi instalate trei agregate de cîte 50 MW fiecare, fabricate de către industria noastră constructoare de mașini. Astfel, un număr sporit de locuințe vor putea fi încălzite pe această cale. Vor continua lucrările pe șantierele hidro-

(Continuare în pag. 20)

CONTURURILE CLARE ALE PERSPECTIVEI COMERȚULUI EXTERIOR AL ROMÂNIEI

de ing. Cornel BURTICĂ
ministrul comerțului exterior

Anul 1969, care a cerut eforturi susținute din partea tuturor oamenilor muncii pentru realizarea programului elaborat de partid în vederea construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, a fost un an de mari succese în toate sectoarele economiei naționale.

În domeniul comerțului exterior, datorită evoluției ascendente a economiei țării noastre, intensului proces de industrializare, diversificării industriei și creșterii continue a nivelului tehnic și calitativ al produselor, s-au creat condiții materiale pentru lărgirea schimburilor economice exterioare. Participînd activ la viața economică mondială, încheind acorduri și convenții cu numeroase state, România extinde relațiile sale economice externe, colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică.

Pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării suveranității și independenței naționale, a avantajului reciproc, țara noastră dezvoltă colaborarea economică, cooperarea în producție, știință și tehnică cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste.

În același timp, România extinde relațiile economice cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, în spiritul ideilor directoare ale politicii externe a țării noastre. În prezent, colaborăm pe plan economic cu peste 100 de state de pe toate continentele lumii. Volumul comerțului exterior a crescut în 1969*) de peste 6 ori față de anul 1950, în timp ce în lume schimburile comerciale externe au crescut de circa 3 ori în aceeași perioadă.

Schimbările profunde ce au avut loc

(Continuare în pag. 21)

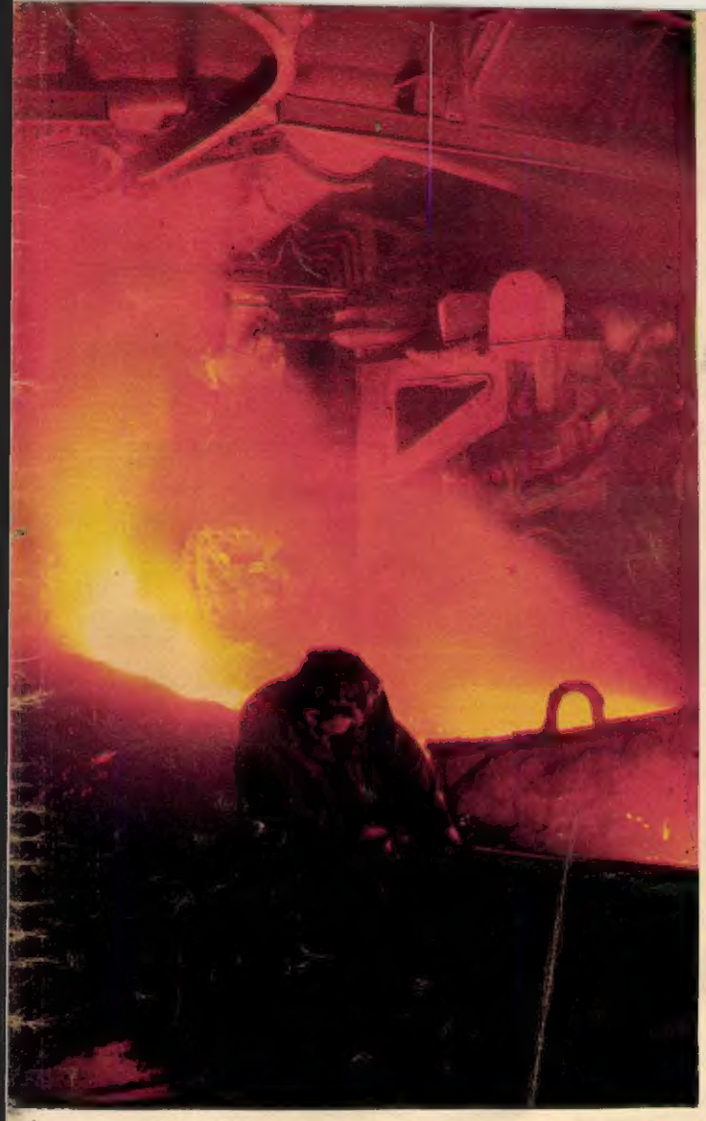

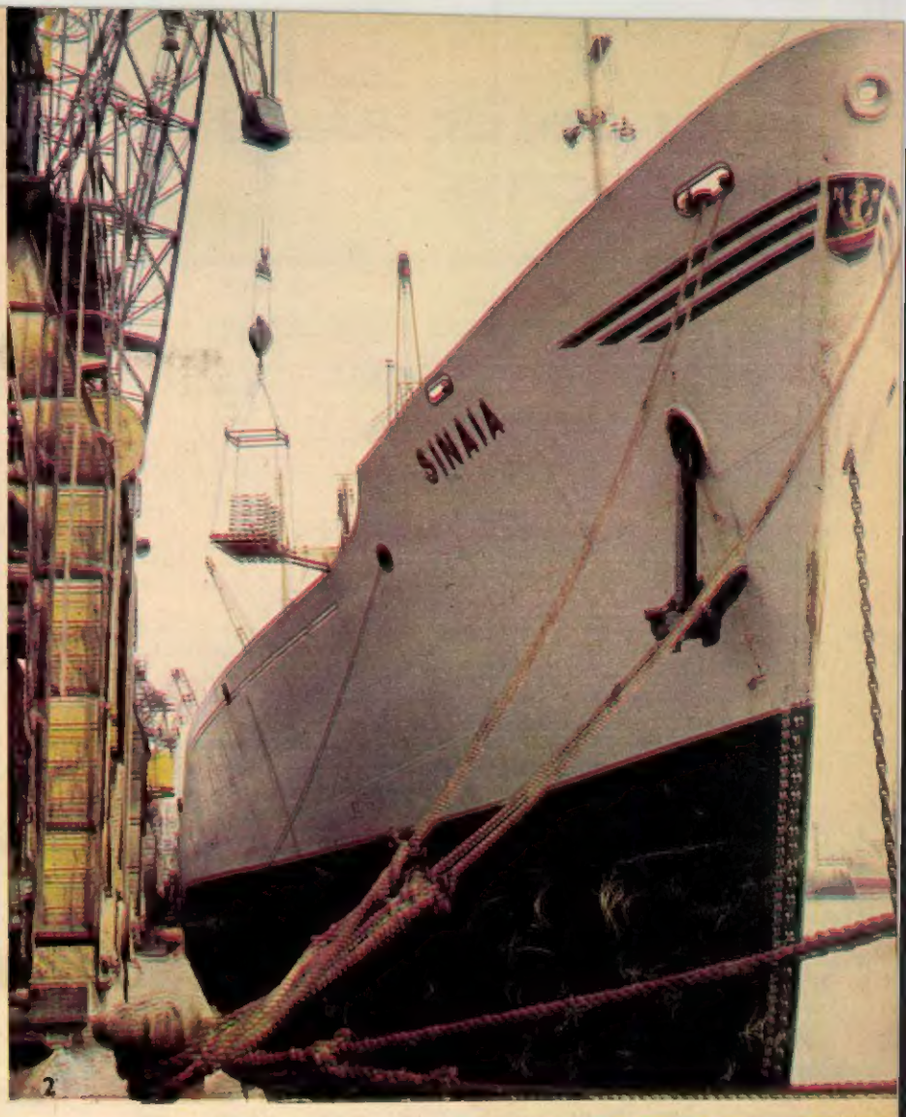

2

1

1 Cel de-al doilea furnal de 1 700 mc, piesă-cheie în cadrul marelui Combinat siderurgic al Galațiului. **Noul gigant de la Dunăre (premieră industrială pe 1969) întruchipează rodul muncii creatoare desfășurate de către Întreprinderea de construcții-montaj siderurgice, colectiv care a raportat cu 45 de zile înainte de termen realizarea planului pe acest an.**

2 «Sinaia», **una dintre cele peste 50 de nave maritime care prelungesc teritoriul românesc pe toate continentele. În 1969, flota maritimă și fluvială a României a contribuit substanțial la creșterea volumului comerțului exterior dintre România și cele peste 100 de state cu care țara noastră colaborează pe plan economic. Numai ponderea exportului de mașini și utilaje a crescut de la 18,6% în 1965 la circa 22% în 1969.**

Nivelul de dezvoltare atins în 1968 de industria construcțiilor de mașini a permis ca această importantă ramură să dețină în industria țării o pondere de circa 23,3% față de 10,2% în 1938. Printre noile unități ridicate în acest răstimp vom aminti: Fabrica de mașini-unelte și agregate-București (fotografia alăturată), Fabrica de micromotoare-Pitești, Uzina de mașini grele-București, Întreprinderea Electroputere-Craiova etc.

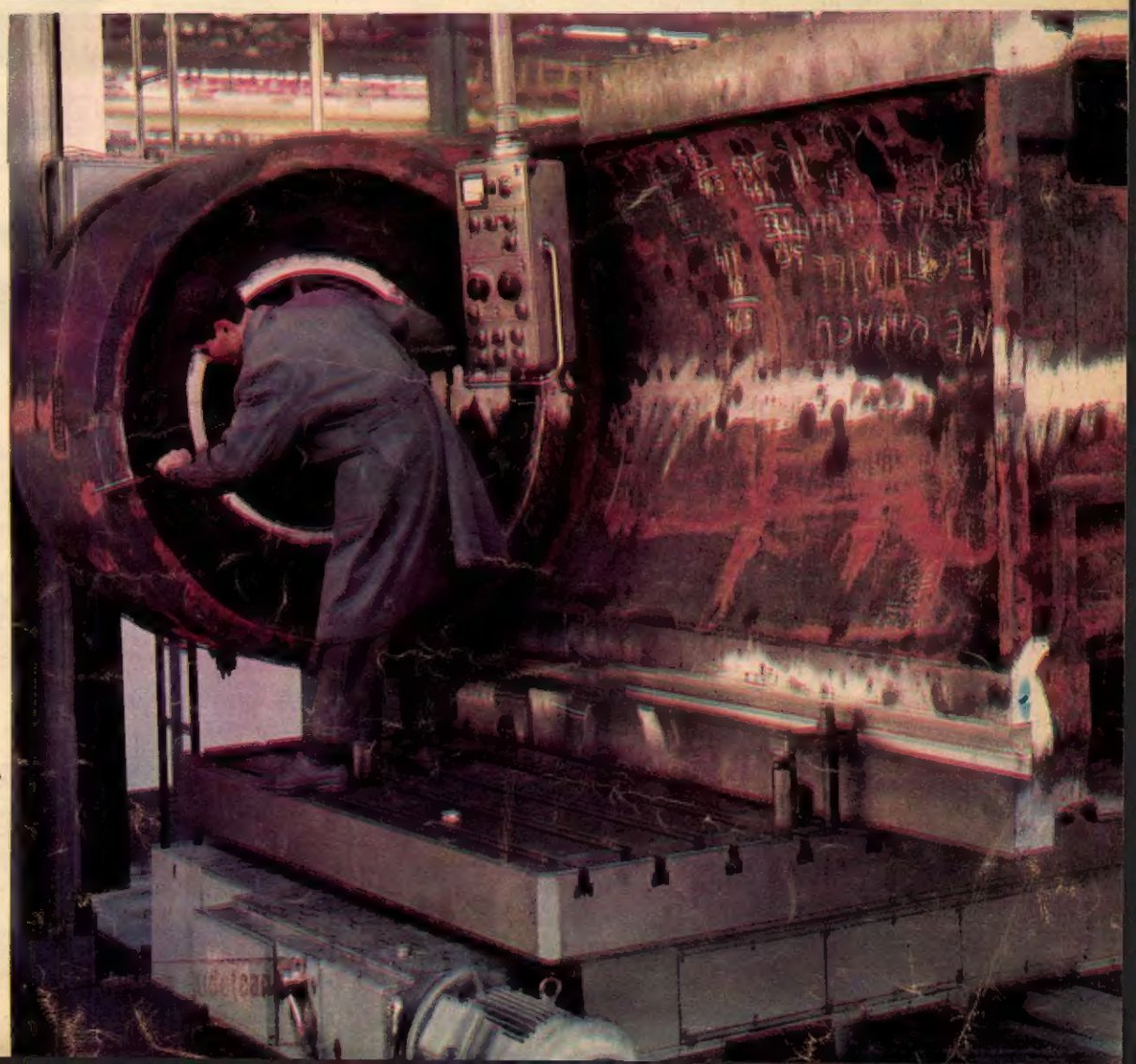

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

ASCENSIUNEA POTENȚIALULUI ECONOMIC AL ROMÂNIEI

de ing. Mircea GEORGESCU
vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării

Anul 1969 a îmbogățit zestrea României socialiste, a întregului nostru popor, cu zeci și zeci de fabrici și uzine, care reprezintă un plus de importante cantități de bunuri materiale. Numai pînă la 1 decembrie au intrat în producție 335 de noi capacități industriale și agrozootehnice; în anul care se încheie țara noastră a realizat un volum de investiții de peste 62 miliarde lei, cu aproximativ 4 miliarde lei mai mult decît în 1968.

Intrarea în funcțiune, înainte de termen, a celui de-al doilea furnal de mare capacitate (1 700 mc) la Combinatul siderurgic-Galați este doar unul dintre evenimentele industriale ale acestui an.

Baza energetică a țării a sporit substanțial prin darea în exploatare a noi unități, însumînd o putere totală de aproape 800 MW, printre care un grup de 210 MW la tînăra termocentrală-Deva și două grupuri de cîte 210 MW la dezvoltarea nodului energetic de la Borzești. În vederea asigurării combustibilului pentru marile termocentrale din Oltenia au început să funcționeze alte capacități de extragere a cărbunilor în carierele de lignit din bazinele Rovinari și Motru.

Sfîrșitul fiecărui an implică și obligă la bilanțuri, la recapitulări. Retrospectiva care ne dă tuturor satisfacții și, mai mult, o îndreptățită mîndrie însumează și inaugurarea unor importante capacități în industria chimică și a prelucrării țițeiului. Aceste premiere industriale au fost anunțate, la vremea potrivită, în presă, totuși este locul să amintim cîteva dintre ele: complexul de piroliză din cadrul Combinatului petrochimic-Pitești, o instalație de 40 000 tone/an benzen la Borzești, instalația pentru alcooli de oxosinteză la Rîmnicu-Vîlcea, o capacitate nouă pentru 300 000 garnituri anvelope auto/an la uzina Victoria — Florești, instalația de fibre poliesterice la Uzina de fibre sintetice-Iași. De asemenea, au intrat în probe tehnologice două fabrici noi de mare capacitate pentru îngrășăminte cu azot la Craiova și Turnu-Măgurele, precum și o fabrică de polietilenă la Combinatul petrochimic-Pitești.

În acțiunea de dezvoltare și diversificare a bazei materiale pentru construcții au intrat în funcțiune o linie de ciment de mare capacitate (320 000 tone/an) la Medgidia, două fabrici moderne de produse ceramice la Iași și Urziceni și una pentru elemente prefabricate din beton armat la Hunedoara.

În afara numeroaselor capacități noi din sectorul mijloacelor de producție, anul acesta au luat ființă unități noi în industria bunurilor de consum: Țesătoria de mătase-Iași, Filatura de fibre chimice și bumbac-Oltenița, Fabrica de tricotaje-Suceava, Fabrica de bere-Pitești, Fabrica de conserve din legume-Caracal și altele.

Dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport este materializată, printre altele, prin punerea sub tensiune a unui nou tronson al magistralei de cale ferată în curs de electrificare, Craiova-Caransebeș.

Spitalul de adulți cu 900 de paturi din Constanța, cel pentru copii de la Oradea (400 de paturi), 53 700 mp spații pentru învățămîntul superior și un plus de 400 locuri în cămine studențești, 80 600 de apartamente (dintre care 25 000 cu contribuția populației și ajutorul statului) reprezintă un tablou prea puțin complet al realizărilor anului 1969 în sectorul social-cultural.

Pe temelia statornică și viguroasă a succeselor de pînă acum, anul care vine va spori și mai mult avuția patriei. Astfel, volumul de investiții însumează, în 1970, 78 miliarde lei (67 miliarde lei investiții centralizate din fondurile statului, restul reprezentînd investiții din fondurile proprii ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile populației). Vor fi date în exploatare aproximativ 740 obiective și capacități de producție și se va începe construirea unui număr de circa 250 de lucrări noi, menite să creeze un front de lucru corespunzător în 1971, pentru susținerea ritmului de dezvoltare a producției în cincinalul următor.

În ceea ce privește retrospectiva anului 1969 nu putem nicidecum să facem abstracție de unele deficiențe care s-au manifestat în activitatea specifică sectorului de investiții. Pentru lichidarea lor neîntîrziată este necesar ca ministerele și alți beneficiari să ia măsuri pentru recuperarea întîrzierilor în elaborarea studiilor tehnico-economice necesare obiectivelor noi de investiții, a căror execuție urmează să înceapă în 1970.

În cuvîntul său la încheierea recentei ședințe plenare a C.C. al P.C.R., tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a arătat că, deși proiectul planului pe 1970 a fost cunoscut cu șase luni înainte, încă nu s-au perfectat formele legale pentru începerea unui număr mare de lucrări noi.

Colaborarea fructuoasă între proiectant, constructor, beneficiar, furnizori de materiale și utilaje este un vechi deziderat, care nu s-a înfăptuit pe de-a întregul. Comitetul de Stat al Planificării are, fără îndoială, un rol însemnat în realizarea integrală și eficientă a investițiilor. Măsurile care s-au luat și care se preconizează pentru viitorul apropiat în acest sector de bază al economiei noastre vor adăuga anului 1970 noi capitole de succese în înfăptuirea politicii de investiții a partidului și statului nostru.

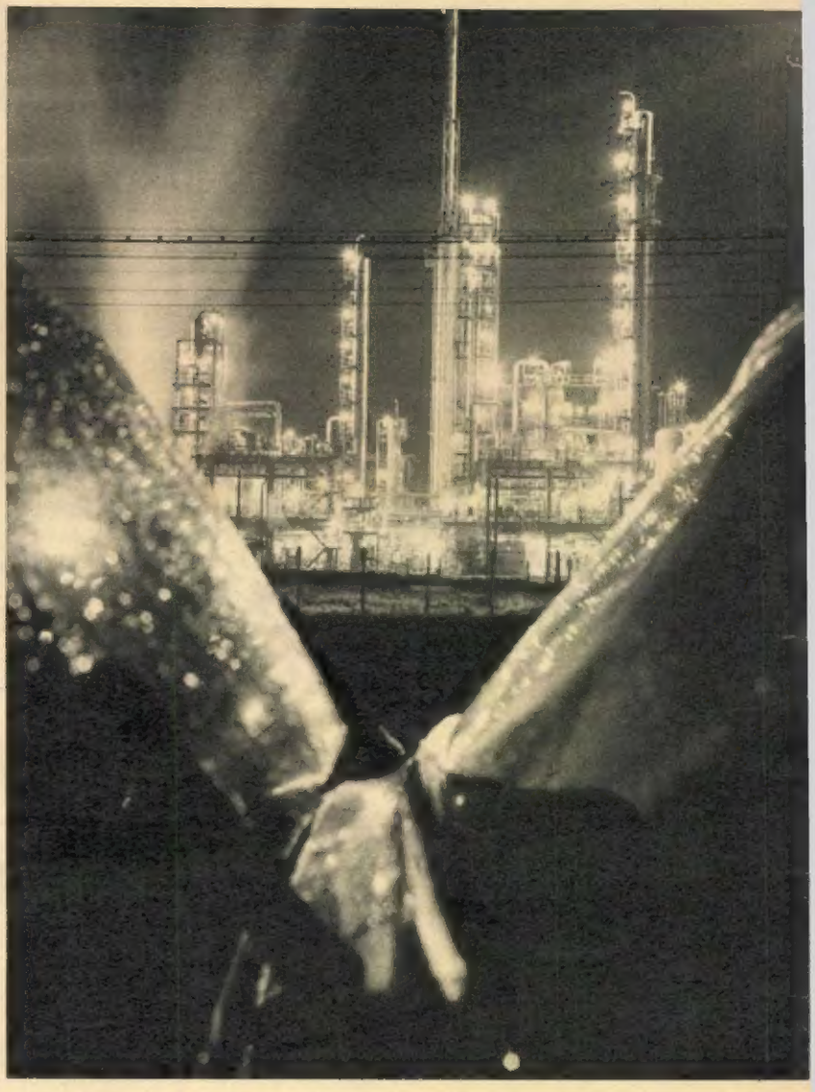

Cel mai înalt ritm de creștere — de peste 21 la sută — îl va cunoaște și în anul 1970 industria chimică; sporul acesteia se va realiza îndeosebi prin creșterea producției de îngrășăminte, materiale plastice, fire și fibre sintetice. În imagine, aspect al noului Combinat petrochimic-Pitești.

SĂ NE DĂM MÎNA ÎNTR-UN SINGUR GÎND...

Ne-am adresat scriitorului și omului de cultură **Mihnea Gheorghiu**, cu rîndurile de mai jos: «Pe tema anchetei noastre generale **«1970 judecat după premisele anului 1969»**, v-am ruga să răspundeți, fie sub formă de interviu, fie sub formă de articol, la cele trei chestiuni pe care vi le sugerăm mai jos.

1. Care socotiți că sînt principa-

lele succese obținute de cultura românească în 1969 pe care le-ați dori dezvoltate în 1970?

2. Ce noi inițiative ați dori să fie luate în diversele domenii ale culturii în 1970?

3. Ce manifestări, tendințe și poziții dintr-un domeniu sau altul al culturii, apărute în 1969, n-ați dori să le revedeți în 1970?»

La cele de mai sus am primit următoarele răspunsuri:

1. O dată cu extinderea noțiunii de **cultură** la care cooperarea multilaterală dintre națiuni a obligat civilizația noastră, caracterizată printr-un enorm salt în ansamblul calităților ei determinate de progresul tehnico-științific, România face parte din statele europene cele mai pregătite din punct de vedere intelectual pentru noile atribute moderne ale dezvoltării. Vreau să spun că termenul adoptat de noi, **societate multilateral dezvoltată**, presupune aplicarea tuturor acestor date la corpul politic al unei națiuni socialiste care pătrunde în noul deceniu al continentului cu o cultură tradițională prin excelență europeană (comparabilă cu oricare altă cultură națională dezvoltată), propulsată de trăsăturile noi conferite de revoluția la care participă, într-o armonioasă unitate social-politică, toate categoriile de creatori ale poporului: oameni de știință, filozofi, pedagogi, poeți și artiști.

Principalele succese la care aș dori să mă refer sînt, după părerea mea, acelea care prezintă țara noastră ca un factor de progres în dezvoltarea **umanităților** continentului nostru, fie acelea exprimate în termenii științelor sau ai literei scrise, ai artelor spectacolului sau ai dialogului politic plural. Cred de aceea că a fost un succes tot ce a putut să ne reprezinte fidel în acest proces multilateral al prezenței românești în lume și că tot ce a răsunat ca un strigăt în deșert, oricît de muzical în acutele lui, un insucces.

2. Orice inițiative destinate să determine profilul unei **politici culturale** românești. Aș dori ca eforturile, mai mult sau mai puțin conjugate, ale oamenilor noștri de cultură și ale artiștilor noștri să se dirijeze cu mai multă certitudine și perspicacitate către țelurile pe care politica statului nostru și le propune în documentele adoptate recent de reprezentanții națiunii.

3. Aș dori să dispară toate gesturile, concepțiile și relațiile publice care dăunează dezvoltării culturii românești în direcția deplinei ei afirmări interne și externe. Am fost, astfel, martorii unui anumit exclusivism extrem de perimat, în creația unor artiști insuficient informați la vreme; pe de altă parte, concepții și exprimări desuete, de o altă natură, nu mai puțin regretabilă, de arivism cultural, umbresc întrucîtva alt fel acest progres. (În literatură, de pildă, un critic îi răpea dintr-un condei lui Gherea însușirea fundamentală de critic și istoric literar, pe cînd altul separa categoric noțiunea de avangardă literară de literatura cu tendință revoluționară dintre 1920—1940...)

Dar în primul rînd aș simți o profundă satisfacție în clipa în care toți oamenii de artă și cultură din țara noastră, independent de particularitățile formației lor intelectuale și stilistice, își vor da mîna într-un singur gînd, și anume acela că România are ceva important de spus și de adus în cooperarea culturală internațională destinată să contribuie la crearea unui climat de inteligență, de civilizație și pace pe pămînt.

GÎNDURI LA ÎNCEPUT DE AN

de prof. univ. doctor inginer
Edmond NICOLAU

Am fost întrebat dacă un cibernetician poate simți emoția festivă a sfîrșitului și începutului de an. De ce nu? Electronistul și matematicianul, ca și cel care se dedică bionicii, orice savant este și el un om. Creatorul de computere împrumută creierului electronic numai premisele gîndirii, informațiile și preocupările lui, «inspirația» chiar, dar nu și sensibilitatea sa. Omul preia de la superba «mașină de gîndit» doar răspunsurile, dacă vrea — disciplina ei, dar nu și apatia releelor. În sfîrșit, nimeni nu contestă că savantul din oricare domeniu al științei are nevoie de momente bilanțiere. De ce n-ar coincide acestea cu perioada aleasă de toți oamenii pentru retrospectiva și perspectiva rostului lor pe această planetă, care și-a făcut datoria să ne poarte încă o dată în jurul soarelui.

În ce mă privește, evenimentul biografic cel mai important al anului 1969 a fost participarea și alegerea mea ca vicepreședinte al secției de științe a Congresului internațional de cibernetică ținut la Londra în perioada 1—5 septembrie. Să zicem că pot trece peste emotivitatea de ordin strict personal, dar nu pot ascunde valoarea acestui fapt de recunoaștere a meritelor școlii românești de cibernetică. Este foarte bine că prestigiul pe care înaintașii noștri au știut să-l cîștige, să-l păstreze și să ni-l transmită, în științe ca matematica sau medicina, se conturează acum și în această știință-apoteoză, ce reproduce funcțiile materiei superior organizate și îi deschide acesteia noi orizonturi.

Onoarea făcută la Londra nu a fost nici accidentală, nici un simplu act de curtoazie. Am mai fost ales și într-un organism operativ permanent, adică în colegiul de conducere al prestigioasei reviste «International Journal of Bio-medical Computing».

Cel de-al doilea eveniment mă «obligă» o dată în plus (dacă aș mai avea nevoie de stimulente morale) să-mi continui intens, în anul viitor, cercetările neurocibernetice. Voi continua însă și studiul sistemelor și din punctul de vedere al practicii în economie. Doresc să elaborez, în continuare, modele macroeconomice, cum ar fi relațiile productivitate-cercetare științifică-școlarizare.

Este bine știut accentul foarte insistent care se pune acum în politica economică a statului nostru pe fundamentarea științifică a deciziilor la toate nivelurile, de la stabilirea programelor de învățămînt pînă la activitatea de planificare. Sarcinile exprese de producere și folosire a calculatoarelor-economiști reprezintă nu numai pasul de la năzuință la realizare, dar și fireasca punere în acord dintre forțele și relațiile de producție. Nu mai vorbesc că, în lumea de astăzi, aceasta este și singura cale de a ține pasul cu ritmul dezvoltării științei și aplicațiilor ei.

Se subînțelege că, studiind sistemele din punct de vedere al practicii, nu pot neglija latura teoretică a cercetării, de care de asemeni sînt preocupat. Ele se interferează tot mai mult, așa cum se cuvine pentru acest mariaj fericit dintre știință și practică, ajuns la vîrsta de aur.

Am mai fost întrebat ce nu aș dori să mai întîlnesc în anul care vine. Aș fi ispitit mai curînd să răspund ce aș dori să se repete. Dar să rămîn la întrebare. Aș dori ca știința românească să nu piardă niciodată prioritatea, atunci cînd are meritul de a precede gîndirea pe plan mondial. Concret, aș dori ca drumul de la intuiție sau deducție pînă la concretizarea ideii și recunoașterea valorii ei să fie cît mai scurt.

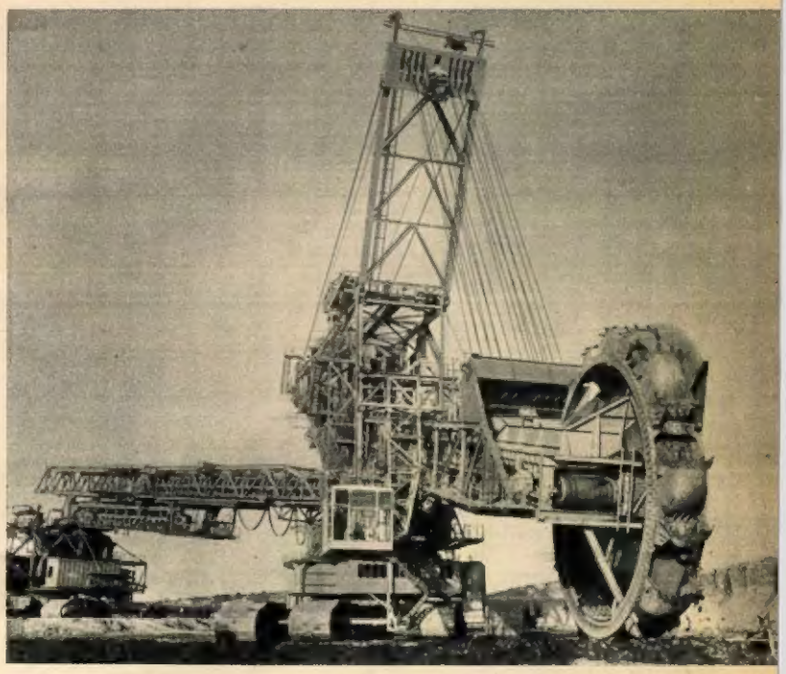

Rovinarii (sus), cea mai mare exploatare carboniferă la suprafață, utilată cu mașini gigant de mare productivitate, își vor valorifica în curînd producția pe loc: în noua termocentrală aflată acum în construcție (jos).

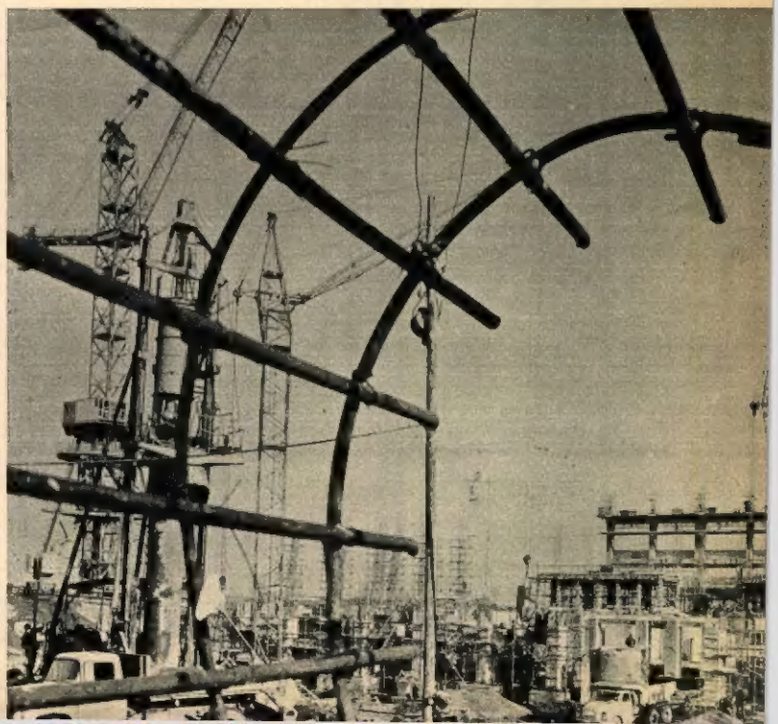

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

La întreprinderea Industria sîrmei din Cîmpia Turzii, anul 1969 a marcat o importantă premieră industrială: intrarea în funcțiune a noului laminor de sîrmă cu o capacitate de prelucrare de 28 000 mii tone/an.

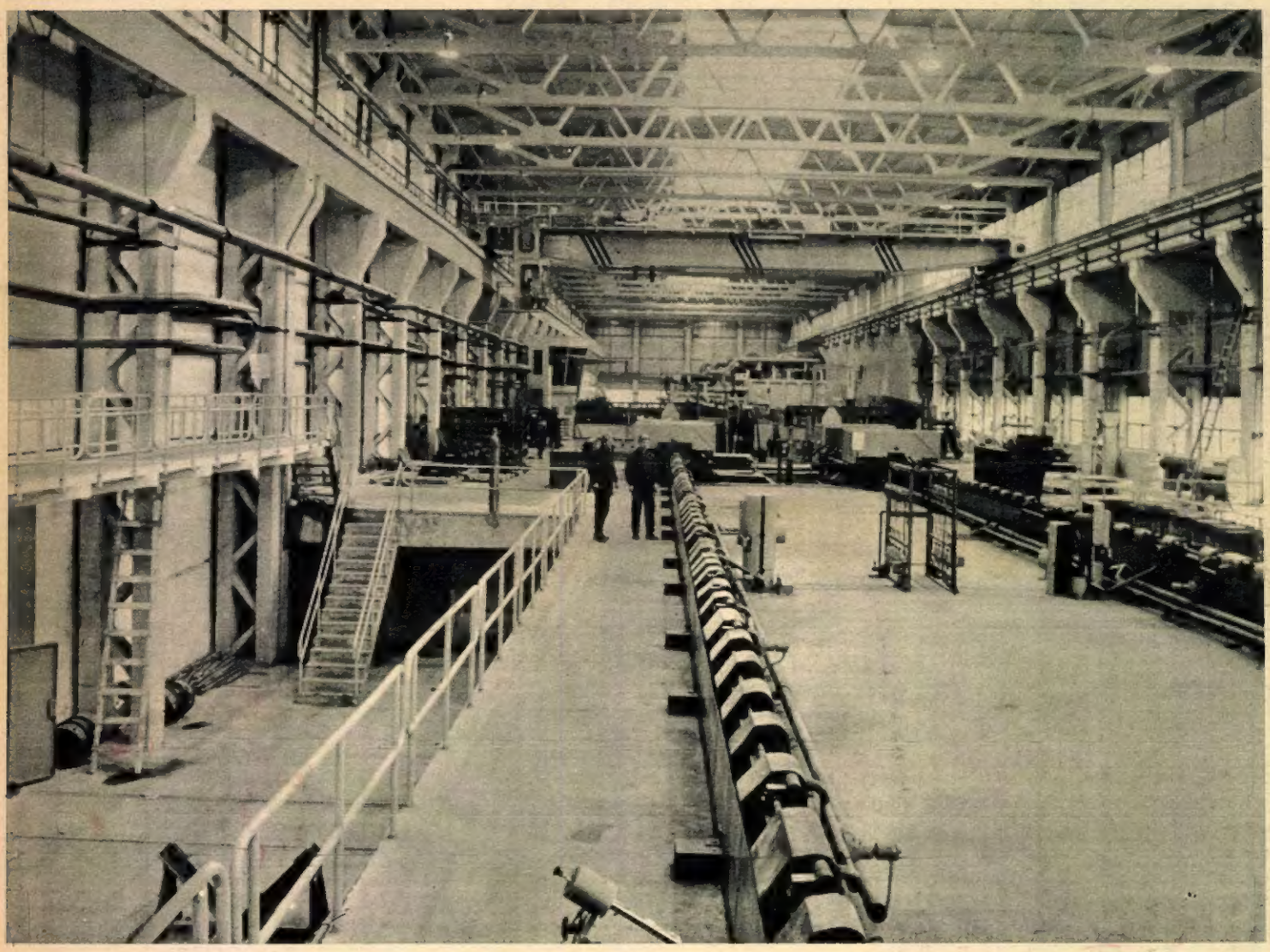

UN AMPLU DEMARAJ

de Ștefan TRIPȘA
maestru oțelar-
Erou al Muncii Socialiste

Păşim cu fruntea sus, noi înşine, în cel de-al 26-lea an de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist. Orînduirea dreptăţii, echităţii şi democraţiei plenare, era civilizaţiei prospere şi a demnităţii umane a prins împlinire sub ochii noştri.

Douăzeci şi cinci de ani înseamnă o generaţie. Nu e de mirare deci că cei mai mulţi dintre noi am trăit cei mai frumoşi ani în ultimul sfert de veac. Acum două decenii şi jumătate nu eram decît un prunc descult, într-un sătuc din Alba, pe malul Mureşului. Cîţiva ani mai tîrziu, la Hunedoara, intram în «dăscălia» lui Ion Stanciu (azi Erou al Muncii Socialiste), iar în prezent am satisfacţia de a mă număra printre profesorii numeroaselor generaţii de oţelari, mulţi dintre aceştia celebri la Hunedoara şi Galaţi.

Din scurgerea acestui sfert de veac, atenţia mi se opreşte asupra ultimului an. Acord această prioritate nu obligat de prospeţimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificaţii pe care le-au avut Congresul al X-lea şi jubileul eliberării patriei noastre pentru destinul colectiv al poporului nostru. Cele două mari evenimente ale lunii august se impun inimii şi cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului sau prin larga şi vibranta retrospectivă a trecutului naţional. Ultimul sfert de veac reprezintă pentru noi toţi evocare, sinteză şi interpretare a drumului parcurs, un tablou al epocii de reînnoire istorică, o prospectare lucidă şi realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie făurită metodic şi conştient, prin armele raţiunii, ale ştiinţei şi practicii sociale.

S-au făcut multe lucruri bune la Hunedoara şi în ultimul an. Ceea ce nu înseamnă însă că nu a mai rămas loc pentru mai bine. Tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU** a remarcat pe bună dreptate în recenta plenară că «tovarăşilor de la Hunedoara, care ne-au vorbit de rezultatele bune obţinute, într-adevăr, în activitatea lor, le-aş reaminti totuşi întîrzierea de peste trei luni a punerii în producţie a cocseriei, ceea ce a provocat un serios deficit de cocs».

Ne aşteaptă sarcini mari şi grele, dar dimensionate în raport cu posibilităţile reale ale economiei noastre. Planul pe 1970 prevede creşteri însemnate la producţia metalurgică, cu circa 21% la fontă, 18% la oţel şi 19% la laminate, depăşindu-se prevederile stabilite în planul cincinal. Marile combinate siderurgice rămîn în continuare piese-cheie ale angrenajului economic general, factori propulsori, cu rol determinant în principalele direcţii ale dezvoltării industriei naţionale. Oţelul nostru se va regăsi în megavaţii Rovinarilor, în cele 500 000 de apartamente subvenţionate din bugetul statului, în cele 45 000—50 000 autoturisme etc., etc.

E bine să ne preţuim victoriile şi meritele, dar e tot atît de necesar să învăţăm din lipsuri. Trebuie să luptăm cu hotărîre împotriva indolenţei şi risipei, să ne întocmim cu rigurozitate planurile de muncă, să luptăm pentru mai buna folosire a maşinilor şi utilajelor, pentru reducerea consumurilor specifice, pentru ridicarea productivităţii muncii, măsuri ale căror rezultate trebuie să se oglindească în reducerea preţului de cost, în obţinerea unui volum sporit de producţie şi venit net.

Producţia industrială urmează să sporească în 1970 cu 13,3%, din care grupa A cu 11,8%. Un puternic demaraj, cu ample propulsări în toate compartimentele vieţii noastre, o consonanţă intimă între partid şi popor, caracterizată pregnant prin concordanţa deplină dintre teorie şi practică, prin aplicarea creatoare la condiţiile concrete ale României a principiilor şi legilor generale ale socialismului ştiinţific.

CURCUBEU LA POALELE CODLEI

Fundal: Măgura Codlea. În primplan — modesta construcție a unei mori de coloranți, zisă fabrică de produse chimice, a cărei activitate se rezuma la realizarea hîrtiei heliografice și a unui singur colorant: negru de sulf.

Fotografia, datînd din 1936, o găsim expusă în albumul uzinei chimice COLOROM-Codlea, ea fiind un document convingător al comparației între ieri și azi.

Ca să ajungi să realizezi o gamă de sortimente atît de bogată și variată ca cea întîlnită în prezent aici, e nevoie de personal calificat, utilaje moderne, timp. Îmbinarea armonioasă a acestor elemente s-a finalizat în două cifre: 370 — numărul produselor realizate astăzi de COLOROM-Codlea; 80% din întreaga producție de coloranți a țării se realizează aici.

De la acel unic produs — negru de sulf, s-a ajuns azi la impunătoarea cifră de 315 coloranți. Menționăm: grupa coloranților de dispersie (utilizați în industria textilă la vopsirea fibrelor și firelor sintetice), coloranții complecși (destinați vopsirii țesăturilor și a pielii), o grupă de coloranți utilizați în industria lemnului, și o alta furnizată industriei de prelucrare a maselor plastice; în sfîrșit, pigmenți organici folosiți în procesul prelucrării lacurilor și vopselelor.

Dar uzina COLOROM nu produce doar coloranți. Aici se fabrică și o serie de intermediari organici pentru industria prelucrătoare a cauciucului, cum ar fi produsul micropor (agent de gonflare, întrebuințat la fabricarea cauciucului microporos) sau fenilbetanaftilamina (antioxidant care are rolul de a preîntîmpina uzura fizică prematură a cauciucului).

— Într-o zi, două, aveți cantitatea de fenotiazină solicitată. De altfel e pregătită pentru expediere.

Fraza, rostită la telefon de inginerul Miron Vulcu, directorul uzinei, într-o discuție cu un beneficiar, ne-a atras atenția. Am aflat că noul produs, fenotiazina, este un antihelmintic, utilizat în industria de sinteză a unor medicamente.

Lista produselor uzinei e completată cu hîrtie heliografică, coloranți Gallus, tiosulfat de sodiu pentru uz fotografic.

Uzina exportă intermediari organici și coloranți în U.R.S.S., Belgia, Italia, Olanda, Pakistan, Turcia, Israel, Iran, Siria, Ungaria, Iugoslavia etc.

Ne adresăm directorului uzinei:

— Vizitînd uzina, am remarcat prezența unor utilaje care cred că reprezintă ultima expresie a tehnicii. Sînt importate?

— Da. În proporție de 1% . Fiindcă 99% sînt proiectate și realizate în țară. Dovada elocventă a potențelor tehnologice ale acestor instalații e însăși îndeplinirea planului uzinei la toți indicii.

— Dacă peste un an vom reveni aici, ce vom consemna la capitolul noutăți?

— Multe! Foarte multe. În primul rînd, se vor produce o serie de coloranți noi, cum ar fi: violet de metil, coloranții de cadă folosiți în industria textilă la vopsirea și imprimarea țesăturilor din bumbac. Negrul direct ABR — colorant valoros, folosit în industria textilă, importat pînă nu demult — a reușit să se bucure de aprecierile unanime ale beneficiarilor străini, fiind astăzi unul dintre cele mai solicitate produse pe piața externă. Aș mai adăuga la capitolul proiecte de viitor mărirea capacității productive a uzinei, darea în folosință a peste 9 secții noi de profiluri diferite, dezvoltarea diverselor obiective auxiliare și altele.

Avîntul cu care se muncește la COLOROM-Codlea este convingător. Sîntem încredințați că aceste proiecte vor fi traduse în fapte.

Ultima filă din album ne înfățișează o fotografie color realizată la dimensiuni mărite. La poalele Măgurii Codlea impunătorul edificiu al unui adevărat complex chimic industrial. Sub acest clișeu sînt înscrise doar trei cuvinte: COLOROM-CODLEA — 1969.

FLACĂRA-PUBLICITATE

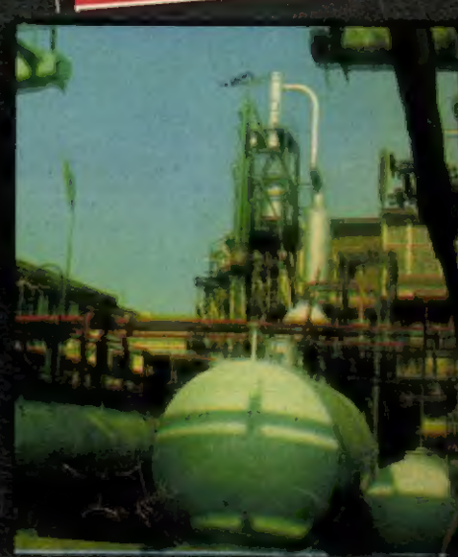

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Ion HANANEL

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

la 150 de ani de teatru românesc în București

explozie de talente

Acum cîteva seri, cînd Festivalul Național își lăsa peste lunga sa cursă teatrală ultima cortină cu un sentiment de osteneală plină de satisfacția împliniriilor, cînd juriul anunța lunga și meritata sa listă de premii, momentul acesta era investit și cu o altă, mai adîncă, mai sărbătorească semnificație: aceea a împlinirii unui secol și jumătate de teatru românesc jucat în Capitala țării. La 2 ani după spectacolul găzduit, cu largheță de amfitrion artistic, în casele hatmanului Costache Ghica din Iași, pe scena din Cișmeaua Roșie puteau fi auzite versurile tragice ale «Hecubei» lui Euripide, urmînd acelui «Prolog», fermecător în naivitatea și patosul său sincer, al lui Iancu Văcărescu: **«V-am dat teatru, vi-l păziți/ ca un lăcaș de muze/ Cu el curînd veți fi vestiți/ prin vești departe duse...»** Directorul Naționalului, Radu Beligan, amintea la festivitatea sărbătoririi — nu fără emoție — aceste versuri, purtînd încă în memoria dumisale foarte proaspetele sonorități ale aplauzelor aduse acasă după turneul din Praga și Bratislava, unde «lăcașul de muze» al Teatrului Național bucureștean «a devenit vestit», printre altele, și prin spectacolul cu centenarul text al «Coanei Chirița», care și-a primit și în festival consacrarea prin Premiul pentru cel mai bun spectacol. Nu cred că se putea demonstra mai convingător acea fierbinte credință cu care slujitorii scenei românești și-au păzit și servit lăcașul de muze decît acest copleșitor festival — copleșitor prin cantitatea de spectacole pregătite și prezentate, prin revărsarea de talente actoricești, prin demonstrațiile de virtuozitate și inteligență regizorală, prin nesfîrșitele inventivități scenografice. Cele 33 de premii și mențiuni ale festivalului — dacă nu am omis cumva vreuna — departe de a semnifica generozitatea și amabilitatea unui juriu filotim, vorbeau tocmai de explozia aceasta de har a teatrului românesc, care suportă, pe fiecare centimetru pătrat de scenă, greutatea în aur a talentelor sale. Ați citit desigur, atent, lista de premii și ați observat că pe aria întinsă a scenei noastre, pe toate treptele virstelor ei, în toate generațiile care o servesc, avem vîrfuri artistice de talie mondială, unele răsplătite în festival cu premii de onoare — precum Radu Beligan, Natașa Alexandra, Marcela Rusu, Irina Răchițeanu, Carmen Stănescu etc. — altele cu mențiuni pentru debut, precum foarte tinerii Magda Bordeianu ori Sorin Haber; că avem regizori care-și pot spune un cuvînt surprinzător de proaspăt asupra unor texte din copilăria teatrului românesc — precum Horea Popescu, sau alții care dau piesei de actualitate adevărul și patosul sincer pe care îl așteptăm de la ea (și mă refer la spectacolul lui Eugen Mercus cu piesa lui D.R. Popescu, «Acești îngeri triști»). Remarcînd faptul că teatrul nostru își mai pune încă speranțele și așteptările în viitoarele producții ale dramaturgiei originale, se cuvine să încheiem puținele rînduri de față cu acea frază plină de încredere cu care tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** saluta sărbătoarea Naționalului bucureștean: **«Îmi exprim convingerea că dramaturgii, artiștii, toți slujitorii scenei din țara noastră își vor intensifica eforturile pentru a ridica și mai mult nivelul artei teatrale românești, vor milita neobosit pentru răspîndirea în masele largi a valorilor artei naționale și universale, pentru lărgirea orizontului de cultură a întregului popor».**

S.F

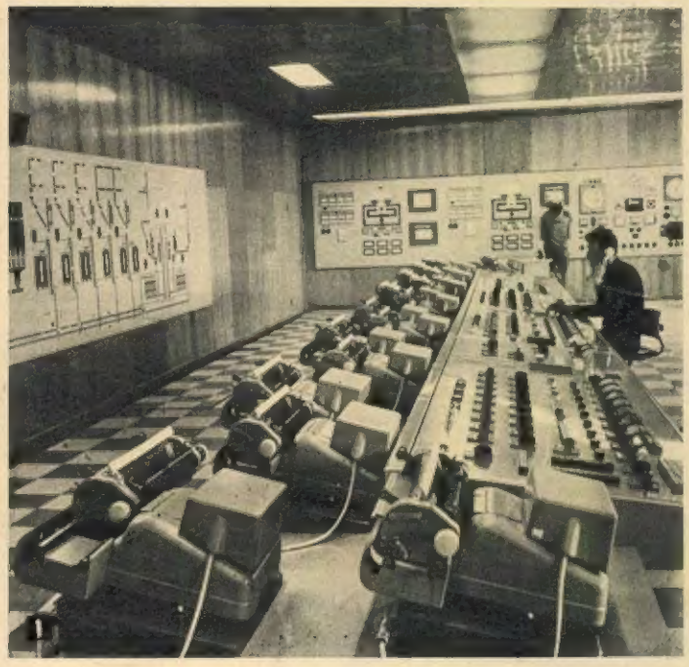

cea mai mare din țară

Aprinderea focului, zilele trecute, la cele două cuptoare de topit din cadrul Fabricii de articole de sticlărie-București a marcat intrarea integrală în funcțiune a acestei unități. Evenimentul respectiv se înscrie ca un succes de seamă al anului 1969.

Fabrica — cea mai mare de acest fel din țară — are o producție anuală de aproape 1 miliard de articole din sticlă. Cantitatea de obiecte livrate de noua fabrică în 12 luni va dubla actuala producție anuală a întregii industrii naționale de sticlărie. Utilaje la nivelul tehnicii celei mai înalte, care asigură un proces tehnologic complet automatizat și mecanizat, au fost montate în hala principală și în celelalte clădiri. Instalațiile speciale electronice și de televiziune industrială permit urmărirea și dirijarea producției în mod centralizat, printr-o singură sală de comandă.

În fotografii : tabloul de comandă al Fabricii de obiecte din sticlă-București (1); aspect din hala principală a Fabricii de obiecte din sticlă-București, unitate industrială complet automatizată și care se întinde pe o suprafață de 7 ha (2).

preludiu la „enescu '70"

Secretariatul Concursului și festivalului internațional «George Enescu» a expediat recent în 50 de țări pliantele și afișele, tipărite în limbile de circulație universală, prin care sînt anunțate: cea de-a V-a ediție a prestigioasei competiții care va avea loc la București între 5 și 20 septembrie 1970 și cel de-al II-lea Simpozion internațional de muzicologie, ale cărui lucrări se vor desfășura concomitent în zilele de 12-14 septembrie. Materialul este adresat conservatoarelor, academiilor și școlilor de muzică, secretariatelor celorlalte concursuri și festivaluri internaționale muzicale, revistelor de specialitate, posturilor de radio și televiziune, agențiilor de impresariat și unor distinse personalități ale vieții muzicale.

Ca și la ediția sa precedentă din 1967, Concursul «George Enescu» — 1970 cuprinde trei secții: vioară, pian, canto femei și canto bărbați, fiind deschis interpreților care nu depășesc vîrsta de 33 de ani.

În cadrul celor trei etape ale concursului sînt prevăzute lucrări obligatorii din creația lui George Enescu și, la alegere, din operele compozitorilor Paul Constantinescu, Pascal Bentoiu, Wilhelm Berger, Dumitru Capoianu, Anatol Vieru, Mircea Basarab.

Inaugurat în 1967, cu prilejul celui de-al IV-lea Concurs și festival enescian, primul Simpozion internațional de muzicologie consacrat personalității și operei lui George Enescu, care s-a bucurat de participarea unor reprezentanți de seamă ai vieții muzicale din diferite țări ale Europei și Americii, a confirmat implicațiile artei enesciene în contextul muzicii contemporane.

În scopul adîncirii problemelor dezbătute la simpozionul din 1967, la cea de-a doua sa ediție vor figura temele: «Valori și tendințe ale muzicii românești în contextul evoluției artei universale contemporane», «Modalități de integrare a folclorului în creația muzicală a secolului XX» și «George Enescu — compozitor, interpret și pedagog (contribuții cu caracter teoretic și documentar)».

Claudiu MIHAIL

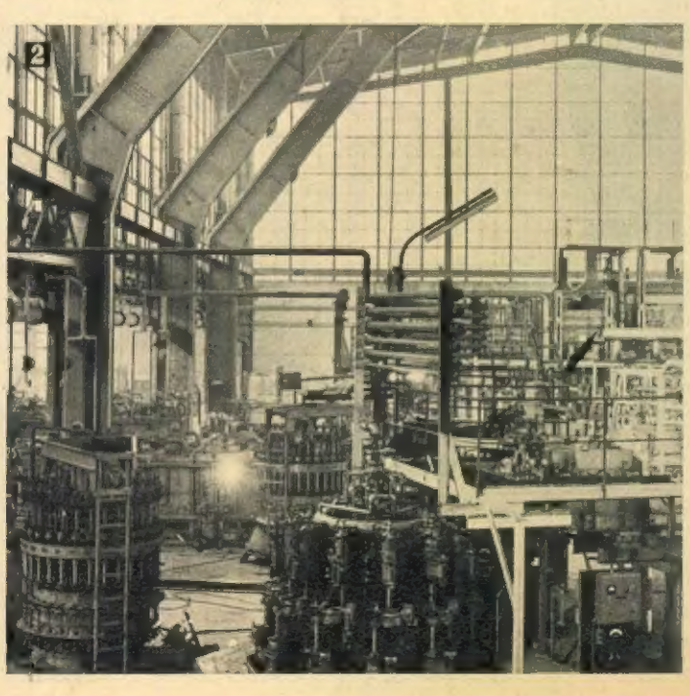

islanderul românesc

Este vorba de bimotorul BN-2A Islander, realizat în colaborare de către Întreprinderea de reparat material aeronautic din Capitală și firma britanică Britten-Norman. Privit în ansamblu, BN-2A se recomandă, din punct de vedere al configurației generale, drept un avion de tip «clasic». Cu toate acestea, trebuie remarcată aplicarea în mod ingenios a unor soluții tehnice avansate, care i-au dat simplitate, robustețe și economicitate în exploatare și întreținere.

Construcția unui astfel de avion răspunde satisfacerii unor nevoi ale economiei noastre naționale, precum și exportului. Este unul dintre avioanele cu cele mai reduse cheltuieli la capitolul călătoriei sau tone kilometri transportați. El prezintă o eficiență sporită față de celelalte aparate (de această categorie) la expedierea rapidă a legumelor și fructelor și la aprovizionarea așezărilor din zonele greu accesibile. În privința transportului de călători este foarte posibil ca să devină viitorul taxi aerian al țării, preferat de numeroși beneficiari — instituții centrale, combinate și întreprinderi industriale, persoane particulare din orașele care în prezent nu figurează în rețeaua liniilor aeriene interne ale TAROM-ului. De asemenea, organele românești de resort studiază înființarea în următorii ani, mulțumită acestui nou tip de avion cu 10 locuri, a unor curse aeriene turistice directe din Capitală sau orașele mai importante ale țării direct spre platourile unor masive muntoase, printre care Bucegi, Rețezat, Munții Apuseni etc.

Tot atît de folositor va fi și în misiunile agricole, silvice, geologice, sanitare și în alte domenii.

BN-2A, realizat de noi și cunoscut în străinătate sub denumirea de «islanderul românesc», și-a cîștigat deja o deosebită apreciere în numeroase țări, printre care Australia, Noua Zeelandă, R.F. a Germaniei, Ghana, Statele Unite, Sudan.

Gh. AGIU

---

pieton pe bulevardul... cadourilor

Iarna, cu cea dintîi zăpadă, ne-a înfiorat sufletele de-o fericire spontană, uimită și unică. Țipetele voioase și zbenguiala copiilor sînt atît de contaminante, încît om în toată firea și tot îți vine să cauți un derdeluș ori să-ncerci pingelele pe trotuarul glazurat cu gheață. Orașul participă cu toată ființa sa la fastul sărbătorilor pregătite în cinstea anotimpului alb. Și, probabil, din cauza culorii veșmîntului iernii, toată lumea are parcă elanuri sentimentale; oamenii simt nevoia să-și procure o bucurie, pregătind bucurii pentru alții. Așa că, «bulevardul cadourilor» nu este o denumire pur și simplu convențională. Pentru că sărbătoarea iernii oferă daruri nu numai în centrul Bucureștiului...

1) Alcătuirile de brazi din beculețe tremurătoare, înălțate deasupra bulevardului Magheru, au un corespondent viu, cu arome de rășină și munți, pe care îl așteaptă acasă globurile, bomboanele și beteala.

2) Dacă ai ajuns la vîrsta cînd nu mai crezi în basmul duios cu moșul cărunt, coborînd cu desaga plină... Totuși un dar din partea mamei are puterea să te emoționeze la 15 ani aproape ca pe vremea cînd erai preșcolar.

3) Singur și neînfricat, stăpîn pe sanie și pe toată lumea de basm (din carton) care-l înconjoară, «marele bărbat» nu bănuiește că tatăl lui a intrat în magazin să-și facă rost de recuzită pentru seara cînd se va aprinde pomul și se va înălța în... tavan o rachetă cosmică.

4) O zi-două-trei. Un ceas-două-trei. Metronomul anului 1969 bate grăbit. Dar dumneata, tinere, n-ai de ce să zîmbești îngăduitor: și pensionarii și-au păstrat deprinderile să colinde magazinele în ritm de adolescent!

5) «Magazinul noutăților» de pe bd. Magheru este înfășurat într-o manta de schelă metalică. Asta, ce-i drept, este o noutate cam veche și care nu ține nici de cald, nici de podoabă. Așa că, paradoxal, folosește exclusiv la «mîndria» că ai cumpărat un dar cu... riscuri. Se vede treaba că nu există pădure fără uscături, nici sărbători albe fără pete negre!

Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

1

2

3

4

5

Dat fiind că în zilele în care în mod obișnuit se tipărește revista «Flacăra», muncitorii cărora «Flacăra» le datorează apariția au, ca și dv. toți, zile de odihnă consacrate întîlnirii cu Anul nou (și, profitînd de ocazie dorim tovarășilor noștri tipografi un an nou cu bucurie), anunțăm cititorii noștri că nr. 2 al revistei va apărea în ziua de 10 ianuarie 1970.

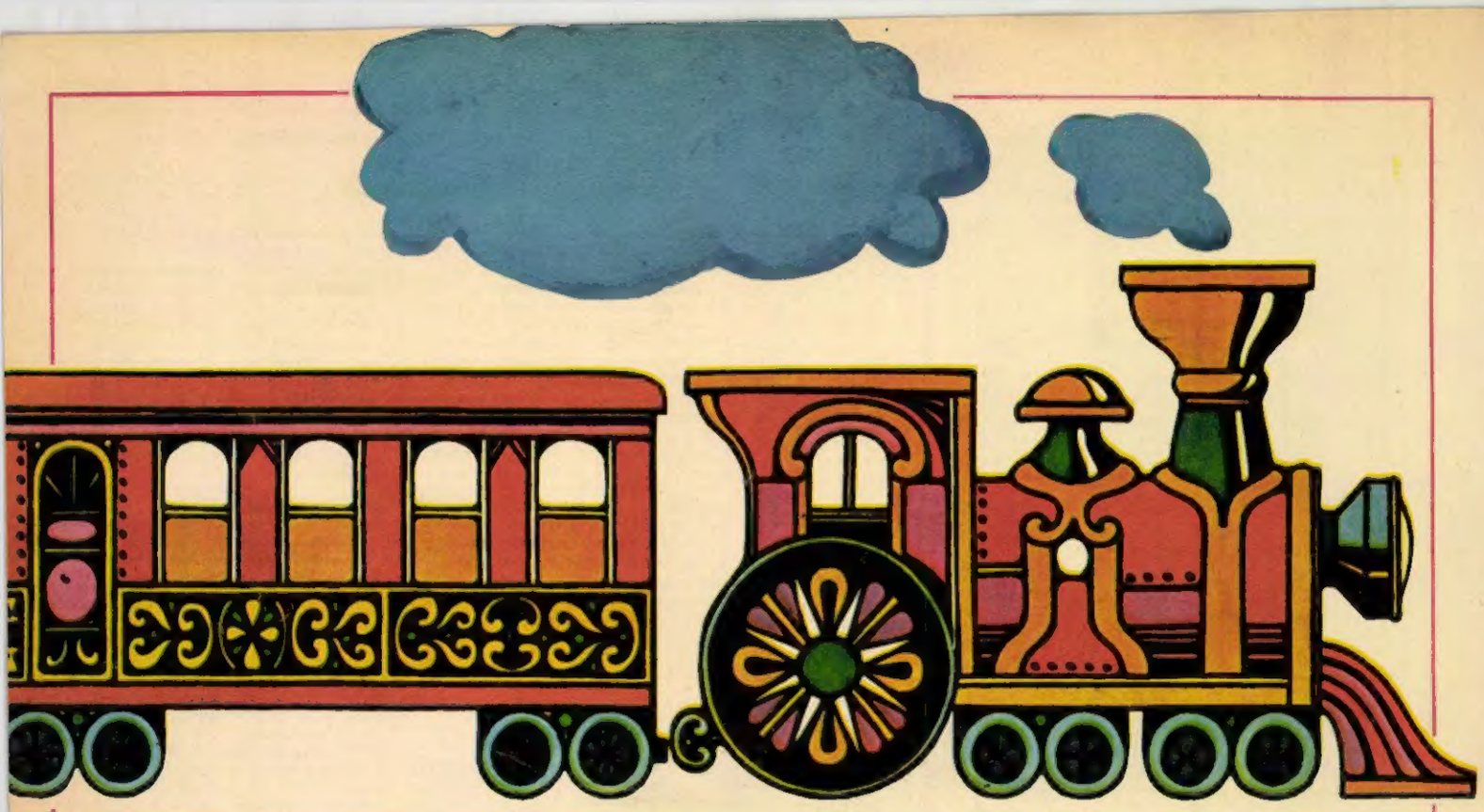

1

UZINA DE VAGOANE ARAD

fabrică
orice tip
de vagoane
de marfă și călători

2

1. Vagon călători cl. I.
2. Vagon acoperit pe 4 osii.

PUBLICITATE

varietăți

SORCOVA...

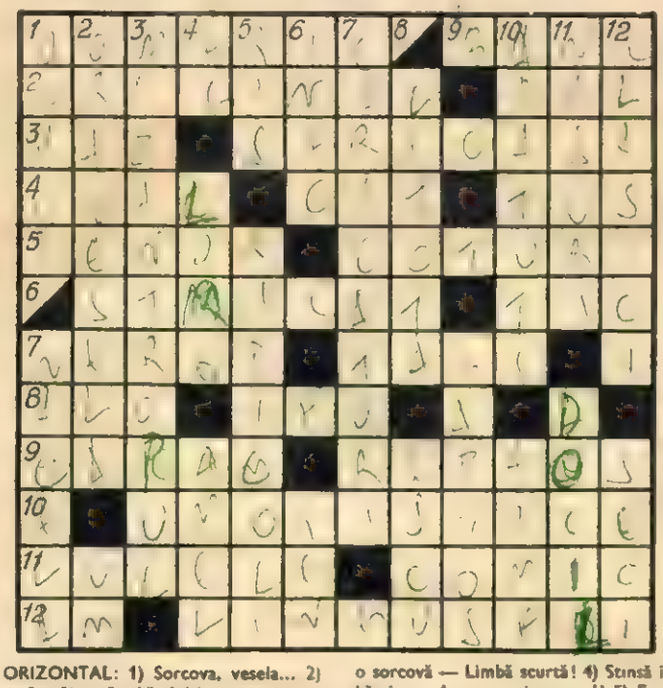

ORIZONTAL: 1) Sorcova, vesela... 2) ...să trăiți, să-mbătriniți... — ...ca un măr... 3) ...ca un păr... — ...ca un... 4) ... fir... — ...de trandafir... — ...tare .. 5) ...ca piatra... — ...iute ca săgeata 6) Vase ușoare — Un an și încă unu! 7) Cîntec și joc — Număr mic! — Curge! 8) Balaur sicilian — Vremea zăpezilor — La un an o dată. 9) Dovezi — Luate de păr. 10) Operă — Începe toastul! — Cade! — A vrea. 11) Urătoare. 12) Albă ca zăpada (pl.) — Coloană.

VERTICAL: 1) Poveste veche (pl.) — Mulți ani! 2) Mere! — Sorcova oamenilor mari — Bani... gheață (sing.). 3) Ca o sorcovă — Limbă scurtă! 4) Stinsă în bătaie — Au pe... vino-ncoa'! 5) E cu fumuri — În șubă! — Nu prea știe multe 6) La mulți ani (fem. pl.) — Carâ. 7) În întregime (pl.) — Atenție: Moș Gerilă! 8) Început de ovații!... — ...și de cîntec! — Munții sezonului. 9) Roșu de ger sau... o dușcă-n plus — Construit de înțelept ...la rece! 10) Venit din altă parte — Sarea din... plăcinte. 11) Lei! — Merg cu sorcova. 12) Nu prea cîntă — Trubadur tomnatic cu... cămările goale

Virginia Maria SUSAN

VESELA...

ORIZONTAL: 1) Ris la superlativ — Glumă... cu nisip. 2) Un banc nou — Seară veselă. 3) Veselie... de necaz — Nu ride (fem.). 4) Ca oul lui Columb — La împărțeală — Materie primă pentru umorul negru (!) al caricaturiștilor. 5) Dan/lo din «Văduva veselă» — Semne, la... apariția unui lucru ridicol. 6) Umflat de ris — Mișcare... comică. 7) De risul lumii — Se-nvîrt pe lîngă veselă. 8) Intrare pe fir! — Haltă de cale ferată în Ardeal. 9) Pus la veselă — Relaș... 10) ...la comedie (fem. pl.). 11) Trei... ridicole — Actor de comedie. 12) Amuzant de la început! — Periuțe... demne de ris.

VERTICAL: 1) Cascada veseliei — Te ia în balon. 2) 60 de minute de ris... pe unde!? (2 cuv.) — În glumă! 3) Comedie... serioasă a lui Molière. 4) În regulă! — Comună în nordul Italiei — Orășel și riu în Belgia. 5) Haz... în pădure — Vrednici... de ris. 6) Accidentul risului exagerat — Rumegă la rece! 7) Bătaie de joc... în peniță (pl.). 8) E o figură — Comedie de Tudor Mușatescu. 9) Albicios. 10) Nu le arde de ris — Scriitor francez, autor al unor cunoscute lucrări umoristice. 11) Hazul lui Constantin Tănase sau Cyrano de Bergerac (pl.) — Cu minte. 12) Molière, Gogol, Caragiale — Bancuri... neobișnuite.

Marian GHICA

Cuvinte rare: **IPU, LORO, AMEL.**

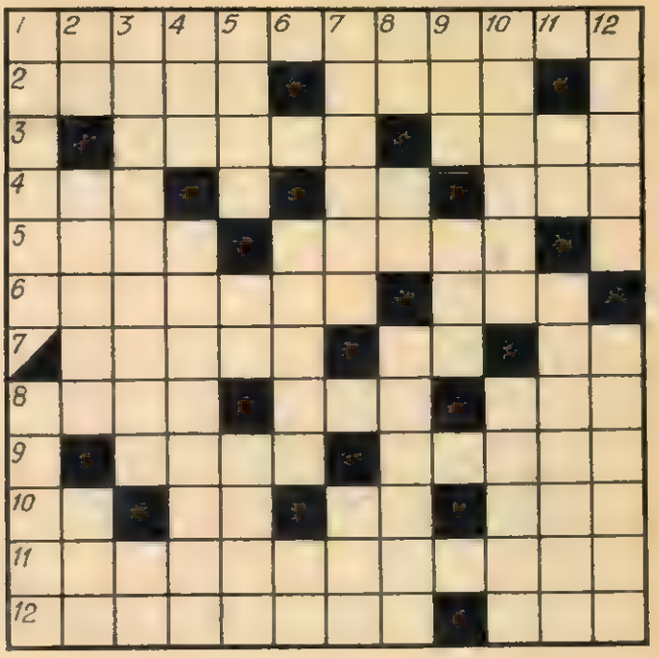

...SĂ TRĂIȚI, SĂ-MBĂTRÎNIȚI!

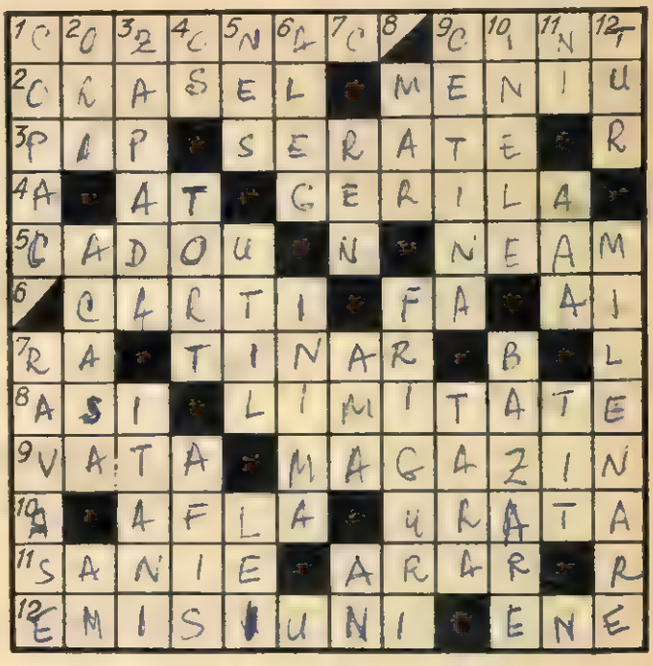

ORIZONTAL: 1) Prezent în mare formă la masa de revelion — Licoare sonoră... valuri-valuri... 2) Reședința de sezon a lui Moș Gerilă — De la aperitiv la desert. 3) Înfulec, nu glumă — Petreceri nocturne. 4) Căluț rebusist — Un bătrîn de... un an! 5) Specialități de sezon (sing.) — Oameni la casa lor (sing.). 6) În repertoriul de cadouri pentru toate vîrstele (pl.) — Cafeaua rebusiștilor — Sine-qua-non la răcituri și cîrnați (reg.). 7) În mijlocul bradului! — Participant la carnavalul de Anul nou. 8) În vîrf (fig. pl.) — Est modus in rebus! (fem. pl.). 9) Decor ad-hoc pe crengile pomului de iarnă — Fîntîna darurilor în versiune modernă. 10) A face cunoștință — Felicitată de Anul nou. 11) Năluca iernii, una din bucuriile copilăriei — La un an o dată. 12) Program radio și TV pentru revelion (pl.) — Un moș inoportun în noaptea de Anul nou.

VERTICAL: 1) O, brad frumos! — Condiment gustat al plăcintelor tradiționale. 2) E un ceas, dar nu-i un dar — Cadrul cel mai intim pentru desfășurarea revelionului — Posed. 3) Principal articol pentru decorul exterior al revelionului — Unii care stau la înălțime. 4) Cadoul lui Azorică — Cel mai... dulce «La mulți ani»! — «Memento» pentru cei ce uită de «Luna cadourilor». 5) Cafea... rafinată! — Atribut... necesar unui cadou — La circ și... în portofel. 6) Orășel în Mauritania — Izvorul urărilor sincere. 7) Animal din țara ghețurilor — Exclamație (înv.) — Marele sărbătorit. 8) Ispita paradisului în... sacul colindătorilor — Senzații neplăcute, de sezon. 9) Podoaba veșnic verde a falnicului brad — Mediu rural cu vechi datine străbune. 10) Podoabe strălucitoare știute pe degete — Un șir de magazine de cadouri. 11) Începe să ningă! — Mare mirare! — Titlu (abr.) 12) Colind (fig.) — La mulți ani! (fem. pl.).

Marcel RANTZER

Cuvinte rare: **ALEG, AMA.**

În orice cămin modern — o sufragerie...

...dar nu orice sufragerie,

CI DOAR ARGEȘ

produs românesc de înaltă calitate.

C.E.I.L. - PITEȘTI, ROMÂNIA
Complexul de exploatare si industrializare a lemnului Pitești

FOTO PRES '69

Ne aflăm deci din nou
în fața ultimei file a calendarului.
Prilej de retrospectivă a unor fapte,
a unor evenimente care au reținut,
mai mult sau mai puțin,
atenția comentatorilor de presă,
ca și a fotoreporterilor,
în cele 365 de zile ce s-au scurs.
Și, respectînd o tradiție statornicită,
vă invităm să vă opriți privirea
asupra acestor cîteva imagini
selecționate dintr-un noian,
— și ca orice selecție nu poate fi exhaustivă —
imagini care, credem totuși,
nu ar putea lipsi dintr-o cronică
a anului 1969.

Copiii
sînt victimele nevinovate
ale conflictelor.
O ilustrare vie, dureroasă,
a acestei afirmații
o oferă imaginea
surprinsă de un fotoreporter
la ora mesei,
la un centru de spitalizare
a copiilor biafrezi
din Libreville (Gabon).
Sînt trei ani
de cînd acest război fratricid
— atițat și dinafară
de o serie de cercuri imperialiste —
face milioane de victime.
În 1969 perspectiva încetării
vărsării de sînge
pe pămîntul nigerian
a fost mai aproape de realitate
ca oricînd.
Și totuși tragedia
continuă să se manifeste,
iar astfel de secvențe
rămîn un apel
la conștiința omenirii.

Cu acești «îngeri păzitori»
— amintind de gărzile
de asalt hitleriste
de tristă notorietate —
Adolf von Thadden
spera să obțină,
în bătălia electorală
din toamna lui '69,
acel minim 5%
care să permită
partidului său
național democrat
de orientare neonazistă
să intre în Bundestag.
Dar se pare că
încă mai este puternică
în amintirea marii majorități
a populației vest-germane
imaginea dezastrului
în care a dus poporul german, un alt Adolf...

FOTO PRES 69

Pe covorul roşu, de onoare, de pe aeroportul Vnukovo, pe care a păşit în urmă cu ani cel ce a inaugurat era zborurilor cosmice cu echipaj uman, iată-i defilînd, în octombrie 1969, pe cei 7 cosmonauţi sovietici de la bordul navelor «Soiuz» 6-7-8, care au realizat încă o «premieră»: prima troică spaţială, care a prilejuit experimentarea, pentru prima oară, a unei suduri în cosmos

Imaginea, copleşitoare,— un zid viu, format din poliţişti cu scuturi metalice, blocînd, în faptul serii, străzile capitalei nipone — este mai mult decît sugestivă; nu atît pentru forţa «ordinii publice», cît mai ales pentru amploarea mişcării populare revendicînd retrocedarea Okinawei, mişcare ce şi-a spus cuvîntul în realizarea acordului perfectat în noiembrie '69, la Washington, de premierul Sato şi care prevede înapoierea insulei sub administraţie japoneză în 1972.

O armată, al cărei soldaţi sînt un întreg popor, a pornit, în 1969, asaltul într-una din cele mai paşnice bătălii: campania Zafrei — bătălia pentru obţinerea unei producţii record de trestie de zahăr în Cuba

Începută spectaculos, cu un veritabil consiliu de război și cu paraşutarea «beretelor roşii» în Anguilla — unde localnicii «îndrăzneseră» să ceară mai multă independență — operațiunea cu nume codificat «Sheepskin» (piele de oaie), beneficiind de o «presă» nu prea bună, s-a terminat cu mai discreta retragere a trupelor britanice. Prea o făcuse leul de oaie...

«Un continent în febră» — a intitulat această fotografie un mare săptămînal ilustrat. Într-adevăr, America Latină a vădit în 1969 accese de febră puternice; febra nemulțumirii populare față de inechitabilele raporturi cu «marele vecin din nord», față de regimurile de dictatură militară dintr-o serie de țări de pe continent, față de acutele probleme de ordin social acumulate de-a lungul vremii și nerezolvate... Iar represiunea nu s-a dovedit cîtuși de puțin un leac la această febră.

un cadou care oferă certitudine, ceasul CERTINA

Toate modelele CERTINA sînt antișoc, antimagnetice, insensibile la variațiile de temperatură și prevăzute cu resort incasabil Superflexo.

CERTINA

PUBLICOM

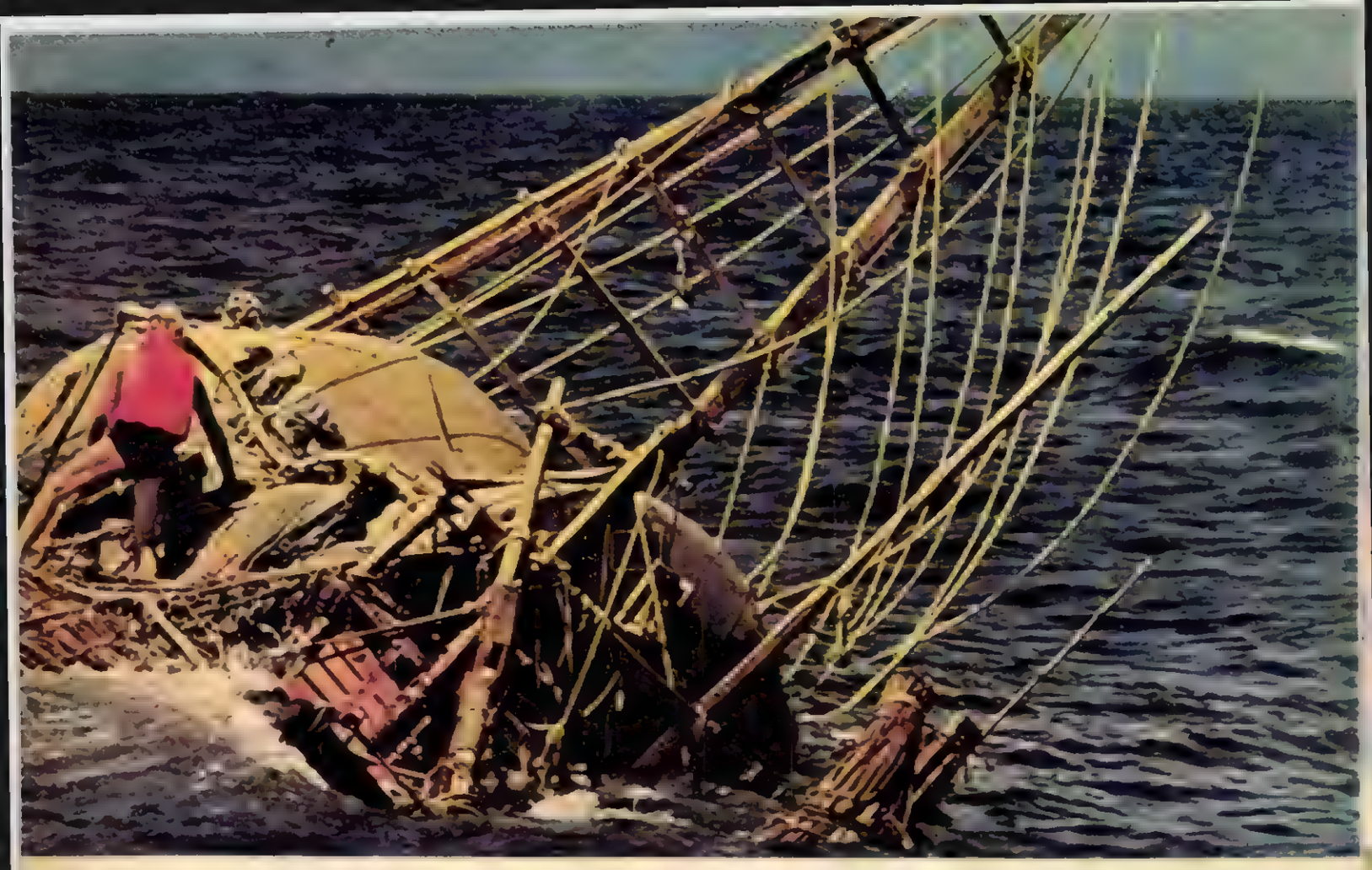

În plină epocă
a explorării cosmosului nemărginit,
cunoscutul Thor Heyerdahl
și alți cîțiva temerari
s-au avîntat să înfrunte
apele Atlanticului
pe o barcă din papirus
pentru a demonstra
cum călătoreau
oamenii în trecut.
Dar deși purta numele
celui mai strălucitor astru — RA —
expediția a sfîrșit
mai puțin strălucit
— deși se afirmă
că quod erat demonstrandum...

Cercetînd, peste vreme,
- cronica anului 1969,
urmașii pămîntenilor de azi vor afla,
probabil, despre aprinse discuții
în jurul unor ipotetice vizite
pe Terra ale ființelor extraterestre,
la bordul așa-zișelor
«farfurii zburătoare».
Dar mai ales despre o certitudine:
în luna iulie a acestui an,
fantastica aventură cosmică a Omului
a înscris cea mai senzațională filă
a sa de pînă atunci
— primii pași ai unei ființe umane pe Selene,
și, o dată cu aceasta,
și primul fotoreportaj de pe altă planetă —
al cărui merit însă
nu și-l pot revendica încă fotoreporterii...

FOTO PRES '69

ASTORIA
HOTEL
RESTAURANT
ARAD

TROTUS
HOTEL
RESTAURANT
ORAȘUL
GH. GHEORGHIU-DEJ

CENTRAL
HOTEL
RESTAURANT
TIMIȘOARA

DELTA
HOTEL
RESTAURANT
TULCEA

NAPOCA
HOTEL
RESTAURANT
CLUJ

UNIREA
HOTEL
RESTAURANT
IAȘI

PARC
HOTEL
RESTAURANT
TR. SEVERIN

confort *eleganță*

servicii ireproșabile

rafinament culinar – ospitalitate românească

la dispoziția dv.
prin hotelurile și restaurantele
OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM

FOTO PRES '69

Un sugestiv instantaneu surprins pe străzile Belfastului în timpul «verii fierbinți» nord-irlandeze, cînd au avut loc puternice ciocniri opunînd cele două comunități religioase — catolicii și protestanții. Să fi aflat oare fotoreporterul de titlul unui film în pregătire: «Prea mic pentru un război atît de mare»?...

Nenumărate secvențe au oglindit în toamna trecută, în paginile presei internaționale, cele mai impunătoare demonstrații antirăzboinice pe care le-au cunoscut Statele Unite. Între aceste secvențe este și cea reprodusă. Reprezentînd un grotesc cimitir într-o grădină din Washington, imaginea ni se pare o ilustra cel mai semnificativ însăși esența uriașului protest: «Cunoaștem adevărata față a războiului și cerem: să se pună capăt acestui măcel»...

Anul 1969 pare să fi fost un an record al deturnărilor de avioane — media mondială ajungînd la un avion la două zile. Iar recordul de distanță l-a realizat Raffaele Minichiello, obligînd un Boeing al companiei TWA să traverseze Atlanticul de la Los Angeles la Roma...

Cînd d-ra Coco Chanel îmbrăca femeile — la începutul secolului — în taioare sport și le sfătuia să-și tundă părul, spiritele conservatoare au țipat îngrozite în fața acestei erezii ce «masculiniza» moda feminină. Dar tinerețul i-a îmbrățișat ideea și neconformista linie Chanel a învins definitiv.

Cînd, în 1970, moda sparge tiparele învechite și recomandă fetelor confortabilul taior-pantalon iar băieților veselele haine colorate și cămăși cu flori, industria noastră de confecții și comerțul dovedesc că au simțul noului și-și întind mîna pentru a lansa împreună

NOUA LINIE A MODEI PENTRU TINERET.

Gusturile înțepenite au fost urnite din loc. Noul învinge! Se poartă costumul din pluș cord și haina din imitație de piele, se poartă rochia cu pantalon și sacoul asimetric. Moda tinără pledează pentru funcțional și practic, dînd totodată hainelor forme inedite, originale.

Pentru 1970, magazinele noastre de confecții oferă o întreagă gamă de veșminte variate...

Sanda FAUR

* * * * pentru eleganța celor tineri

PUBLICITATE

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

de Aurel BARANGA

1969 va intra, biruitor, în istorie ca anul Congresului al zecelea al partidului.

Recenta plenară a Comitetului Central, dezbaterile care au avut loc cu acest prilej au validat justețea directivelor trasate de acest congres, linii vectoriale fundamentale pentru dezvoltarea socialismului în România.

Cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, la încheierea recentei plenare constituie un document esențial de analiză a realizărilor obținute, de perspectivare, în spiritul unei exemplare cercetări științifice, a împlinirilor viitoare.

Anul 1970, încheind o etapă de certe succese repurtate în toate domeniile de activitate, va deschide larg ferestre luminoase spre o nouă perioadă de izbînzi ample, România urcînd în anii ce vin noi trepte pe scara unei civilizații în întregime închinate OMULUI și nădejdilor sale celor mai înalte.

Evident, în lumea contemporană, adversară a empirismului și a aproximațiilor derutante, cifra și-a dobîndit un prestigiu binemeritat. Preferăm însă ca în locul semnului matematic să ne referim la semnificațiile sale în toate domeniile: politic, social sau moral.

Toate cifrele relevate de congres și reexaminate de recenta plenară a Comitetului Central, revăzute în dezbaterile Marii Adunări Naționale, impun o realitate: ritmul de dezvoltare a societății românești contemporane cunoaște o amplitudine neatinsă vreodată în trecut, demnă de respect și atunci cînd e comparată cu criteriile similare ale unor țări de putere economică și de tradiție incomparabil superioare.

Acest ritm nedezmințit semnifică vitalitatea societății românești sau, ca să întrebuințăm formula unui sociolog contemporan: **«fondul ei de sănătate fizică și morală»**, condiția istorică de viață a unei națiuni. Cu o asemenea zestre, înarmată cu rezerve inepuizabile de energie creatoare, națiunea română are toate temeiurile să întîmpine Anul nou și toți anii noi ce vin cu o nesfîrșită încredere în destinele sale. Ne stau mărturie și chezășie a acestei încrederi noile uzine ce-și așteaptă semnalul intrării în activitate, șantierele uriașe pe care își demonstrează puterea creatoare zeci și sute de mii de oameni în tovărășia gigantilor unelte supuse, așezămintele de cultură în care minți tinere și îndrăznețe scrutează taine, odinioară de nerezolvat, stau mărturie și chezășie toate cuceririle prezentului ce prefigurează, concret și exact, marile victorii ale viitorului.

Însuflețiți de sentimentul trainic al datoriei împlinite, ieșim înaintea lui 1970 cu toate steagurile speranțelor desfășurate.

ÎN FIECARE MINUT: 66 600 KWH

(Urmare din pag. 2)

centrale de la Lotru, ale centralei termoelectrice de la Rovinari, ca și pe cele ale centralei de la Brazi, care-și extinde potențialul cu 400 MW. Concomitent, vor începe lucrările pentru construcția centralei termoelectrice de la Brăila, care va avea în prima etapă o putere de 600 MW, și pentru extinderea centralei termoelectrice de la Rovinari cu 1 200 MW — obiective înscrise în prevederile viitorului cincinal. Ca atare, la sfîrșitul anului viitor puterea instalată va depăși 7 000 MW, din care peste 1 000 MW în centrale hidroelectrice.

Pentru realizarea unor asemenea prevederi vor fi alocate energiei electrice fonduri totalizînd circa 5,5 miliarde lei, ceea ce reprezintă mai bine de 14 la sută din totalul investițiilor destinate dezvoltării industriei. Peste 40 la sută din volumul investițiilor vor fi utilizate pentru dezvoltarea centralelor termoelectrice și de termoficare, 26 la sută pentru centralele hidroelectrice. Aproximativ 880 milioane lei vor fi cheltuite în scopul extinderii rețelelor de înaltă tensiune.

— Și pentru că ați ajuns la acest capitol important, vă rugăm să semnalați în cîteva cuvinte noutățile care vor apărea în 1970 pe harta sistemului energetic național.

— Paralel cu dezvoltarea puterii instalate, în cursul anului viitor vom realiza o serie de magistrale pentru a evacua energia electrică de la Porțile de Fier spre zonele consumatoare. Amintim în acest sens linia de 400 kV Porțile de Fier-Slatina și liniile de 220 kV Porțile de Fier-Tr. Severin și Porțile de Fier-Reșița. Precizăm totodată că se vor efectua importante lucrări pe traseul liniilor de 400 kV Porțile de Fier-Rovinari-București și Deva-Sibiu, precum și al liniei de 220 kV Brazi-București — magistrale care urmează a fi puse în funcțiune în anul 1971. Fără îndoială, creșterea puterii instalate și dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție impun un salt calitativ în exploatarea instalațiilor care să asigure o siguranță sporită în domeniul alimentării cu energie electrică a consumatorilor. Traducînd în viață indicațiile conducerii partidului cu privire la educarea consumurilor specifice, în anul viitor ne vom concentra atenția cu tot simțul de răspundere asupra unei probleme de mare însemnătate

— folosirea rațională a energiei electrice în toate sectoarele, astfel încît să realizăm economii cît mai mari de combustibil și energie.

— Va constitui anul 1970 un pas hotărît pe calea înfăptuirii programului național de folosire a energiei nucleare în scopuri pașnice?

— Critica întemeiată a secretarului general al partidului la adresa actualei situații are darul să imprime factorilor responsabili de o asemenea problemă, deosebit de importantă, o concepție vie, sănătoasă, care să ducă neîntîrziat la folosirea uriașei forțe a atomului în dezvoltarea economiei noastre naționale. În decursul anului 1970 se vor stabili în mod concret măsurile pe baza cărora vom porni la realizarea programului de energie nucleară, program care, potrivit Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., ne va permite ca pînă în 1980 să punem în funcțiune, în centrale nucleare-electrice, agregate cu un potențial instalat de 1 800—2 400 MW.

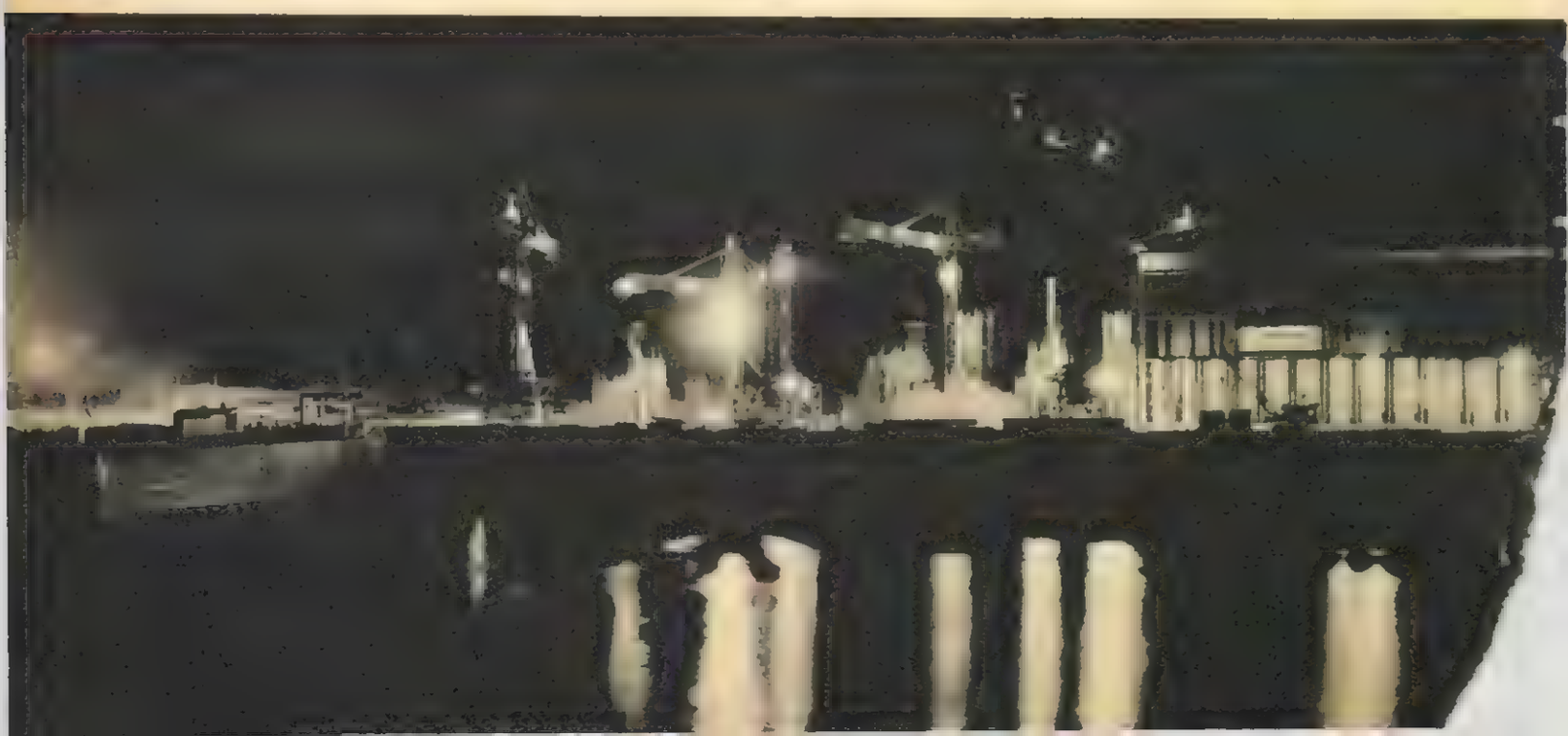

CONTURURILE CLARE ALE PERSPECTIVEI COMERȚULUI EXTERIOR AL ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 2)

în economia României în ultimii ani au determinat transformări și în structura comerțului nostru exterior. A crescut ponderea produselor finite industriale, care dețin în prezent patru cincimi din volumul exportului, în timp ce în 1938 aceste mărfuri aveau o pondere neînsemnată. Tradiționalul nostru export de produse lemnoase, petroliere și agroalimentare se face într-o structură reînnoită, cu produse superioare sub aspect calitativ și al gradului de prelucrare. În același timp, România își cîștigă un loc propriu în comerțul internațional de mașini și utilaje, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum. Ponderea exportului de mașini și utilaje a crescut de la 18,6 în 1965 la circa 22% în 1969** și a mărfurilor industriale de larg consum de la 11,0% la 14,4%. Pe de altă parte, a scăzut ponderea la import a materiilor prime minerale și a combustibililor de la 32,4%, în 1965, la circa 27,0%, în 1969, și a materiilor prime de proveniență vegetală și animală, de la 11,1% la 8%.

Sîntem convinși că există încă posibilități mari de a se îmbunătăți structura exportului, de a spori continuu eficiența comerțului exterior al țării noastre. În acest sens, secretarul general al partidului, președintele Consiliului de Stat, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, evidențiind realizările obținute în acest domeniu, a arătat totodată unele neajunsuri apărute atît la producerea cîtorva mărfuri de export cît și la valorificarea lor, indicînd măsurile necesare remedierii deficientelor.

Mai mult ca oricînd, înnoirile anului ce începe se anunță cu o certitudine, cu o claritate specifică acelor proiecte care au intrat pe deplin în conștiința oamenilor, care s-au transformat de pe acum în efort activ, într-o concentrată voință colectivă. Această certitudine, transpusă în cifre, înseamnă o creștere de circa 17% a volumului total al comerțului exterior al țării noastre în 1970 — ultimul an al actualului cinci nal — față de anul 1969. O atenție deosebită va fi acordată promovării cooperării în producție, tehnică și în cercetarea științifică — forme avansate ale relațiilor economice între state.

Pentru viitorul plan cincinal, Directivele adoptate de Congresul al X-lea al partidului, cît și hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. prevăd extinderea pe mai departe a relațiilor de colaborare economică internațională, promovarea comerțului exterior, îmbunătățirea continuă a structurii și creșterea eficienței acestuia. Volumul total al comerțului exterior în perioada 1971—1975 crește cu 40—45% față de perioada actualului cincinal, iar în 1980 volumul va fi cel puțin dublu față de 1970.

În pragul noului an, lucrătorii din sistemul comerțului exterior al țării noastre își manifestă hotărîrea de a munci cu toată energia pentru dezvoltarea schimburilor comerciale externe, pentru creșterea eficienței lor, de a contribui alături de toți oamenii muncii la prosperitatea multilaterală a României socialiste.

**) **) — cifre estimative*

La sfîrșitul anului 1970 vor demara sub impulsul apelor Dunării primele agregate ale hidrocentralei de la Porțile de Fier, urmînd ca în 1971 această puternică sursă de energie electrică să fie exploatată la întregul ei potențial.

BIOGRAFII CONTEMPORANE

CIUDAT OM

Și n-aș spune că i se putea reproșa ceva în mod serios, că ar fi fost altfel decît noi. Și cu toate astea tare ciudat a fost omul ăsta. O vreme am crezut că îl vedem noi așa cu ciudățenii, pentru niște preferințe ale lui: nu mergea cu tramvaiul, nu cu autobuzul prefera bicicleta. Purta ciorapi albi, indiferent de anotimp sau de costum, avea predilecție pentru cămășile roșii și se purta întotdeauna cu o floare la butonieră. Dar nici astea nu au fost esențiale în crearea acelei aure de om ciudat. Asta, ne-am dat seama mai tîrziu, s-a datorat modului lui de a gîndi, de a acționa. Era, dacă îmi aduc bine aminte, prin '49. În Capitală avea loc o mare acțiune a tineretului. Noi, cei de la Sectorul II Negru al UTC, trebuia să facem o coloană, cu «cap de coloană» și toate celelalte, cam de vreo 10 mii de tineri. Ne străduiam cu toții să găsim soluția cea mai bună, să avem «coloana cea mai frumoasă». El a adus o tablă și a început să socotească. A umplut-o cu formule. Atunci l-am cam înjurat: «Tu te joci și noi muncim». Ne-a privit mirat și ne-a întrebat cu o naivitate dezarmantă: «Chiar nu înțelegeți? Eu caut o formulă matematică care va rezolva problema în mod ideal. Performanța noastră nu o va atinge nimeni». Am clătinat cu toții din cap. «Ciudat om!» Și l-am lăsat în pace. Ce puteam să-i facem? Bineînțeles că nu a găsit nici o formulă, dar asta nu l-a împiedicat ca săptămîni la rînd după aceea să încerce să ne convingă că dacă o găsea «chestiunea devenea revoluționară».

Și o dată a dispărut. Cîteva zile nu a mai știut nimeni nimic despre el. Începusem să ne îngrijorăm. L-am căutat acasă și am găsit aceeași îngrijorare. Am anunțat miliția, am telefonat la spitalul de urgență, la morgă. Nimic. Și într-o dimineață a apărut. Călare pe bicicletă, cu o floare albă la butonieră, radios, a aterizat exact în mijlocul «operativei» noastre de dimineață. În loc de bună ziua, ne-a spus vesel: «Am reușit». Era pe atunci șeful nostru, al instructorilor, un băiat, Drăgoi, cu o alură de boxer și care nu prea excela prin calm. Și-a strîns pumnii, și-a băgat bărbia în piept și s-a îndreptat spre el ca un taur. «Ce-ai reușit, mă..., dezertorule? (Cuvîntul mi-a fost dat să-l mai aud în perioada aceea, și nu de puține ori.) Hai, spune-ne și nouă, să știm și noi ce-ai reușit, că uite, noi, tovarășii tăi, te-am căutat și printre cadavre».

Se uita la Drăgoi cu aceeași privire candidă, mîngîindu-și în neștire floarea de la butonieră. «Cum unde am fost? N-ați citit scrisoarea mea? V-am lăsat vouă una și am trimis mamei una». Pumnii lui Drăgoi se strîngeau alarmant de amenințători. Și pe undeva avea dreptate, el alergase cel mai mult după «ciudatul nostru». Oricît ar părea de curios, dar Drăgoi, cu toată figura lui de boxer scos din ring, cu toate accesele lui de furie, nu a lovit în viața lui nici măcar un cîine. În clipa aceea eram însă cu toții speriați. Ne-am așezat între ei, încercînd să-l calmăm pe Drăgoi. Deodată, Horia, ciudatul nostru, se bătu cu palma peste frunte și începu să rîdă. «Uite, dom'le, dacă nu mă credeți, poftim scrisorile». Le uitase în buzunar. Ne comunica, lapidar, că lipsește cîteva zile pentru un examen la un curs de pregătire în vederea intrării în facultate. Am rămas interziși. Drăgoi: «Ăsta-i nebun. Satu' arde și baba se piaptănă. De facultate crezi că ne arde nouă acum, mă, cînd avem atîtea probleme pe cap?» Horia: «Dacă tot sînt așa multe pe cap, nu are loc și facultatea printre ele?» Drăgoi, voit calm, mimînd dezarmarea, evident sentențios: «Mic-burghez, atitudine mic-burgheză, mai bine spus, că taicătău a fost un pirlic de tinichigiu. Parvenitism, tendință de căpătuială». Și pentru toate păcatele astea, biroul comitetului de sector l-a dat mustrare scrisă. A plîns și s-a angajat solemn că va lichida cu toate apucăturile învechite, moștenire ale unui trecut întunecos, că va adera din nou, cu toate forțele lui, la morala proletară pe care a încălcat-o și că pentru asta își va scoate din cap facultatea.

Asta a fost dimineața. Seara, mergeam amîndoi pe sub castanii de pe bulevardul Dimitrov. Eram tăcuți, eram triști. La un moment dat s-a oprit, m-a luat de mînă și mi-a spus: „Cunosc șapte fii de foști care fac facultatea. Nu cunosc nici un fiu de muncitor, student. De ce? Care procedează bine și care rău? De cine va avea țara mai multă nevoie mîine? De cel care se gîndește la această zi, ziua de mîine, și se pregătește pentru ea, sau de noi, care nu vedem nimic în afara «problemelor» și a «sarcinilor multiple», pe care Drăgoi ni le citește din caietul lui în fiecare dimineață?"

Mergeam tăcuți pe sub castani și nici unul nu știam că toamna aceea va fi toamna de asalt a facultăților de către elementele muncitorești. Atunci însă mergeam tăcuți, cu capul în pămînt. «Sîntem prea mulți pentru azi și prea puțini pentru mîine».

După două săptămîni a dispărut din nou. Nu s-a întors decît toamna tîrziu. Pe aceeași bicicletă, cu o floare albă la butonieră, cu ciorapi albi în picioare. A intrat vesel, degajat, și ne-a spus, de parcă plecase cu-n ceas în urmă: «Am reușit». Era acum student la matematici. Biroul comitetului de sector «a analizat actul lui de dezertare» și i-a acordat, în unanimitate, «vot de blam cu avertisment».

L-am întîlnit din nou, în '63, la Moscova. Participa la o conferință a matematicienilor. Avea de ținut o comunicare și era emoționat. Purta o floare albă la butonieră.

Petru ISPAS

HAI SĂ NE DISTRĂM

GIMNASTICĂ PENTRU MATERIA CENUȘIE

Trei pioni albi și trei negri

Avem șapte căsuțe pătrate, așezate în linie. Trei pioni albi și trei pioni negri ocupă șase dintre aceste căsuțe, iar între ei există o căsuță goală, după cum se vede și din figură.

Problema constă în a aduce pionii albi în locul celor negri și pe cei negri în locul celor albi. Trebuie să ținem seama de următoarele reguli:

1) pionii negri nu se pot deplasa decît spre stînga, iar cei albi numai spre dreapta;

2) sînt permise numai următoarele feluri de mișcări:

— deplasarea (în sensul permis) dintr-o căsuță în cea alăturată;

— sărirea (în sensul permis) peste un pion vecin, de altă culoare, pentru a ocupa căsuța adiacentă.

Care este cel mai mic număr de mutări în care puteți realiza această «transmutare»?

RĂSPUNS: 15 mișcări.

NASTURI ALBI ȘI NASTURI NEGRI

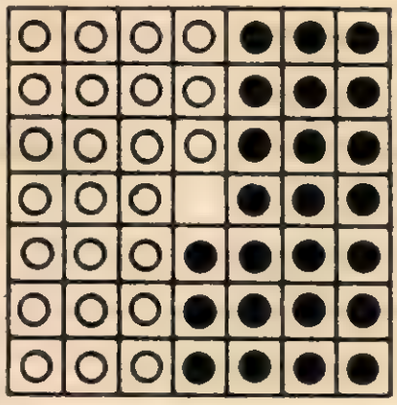

În 49 de căsuțe se găsesc așezați 24 de nasturi albi și 24 de nasturi negri; căsuța din mijloc, așa cum se vede și în figură, este neocupată.

Jocul se rezolvă aducînd nasturii negri în locul celor albi, și invers, ținînd seama de faptul că:

1) nasturii albi se pot deplasa numai de sus în jos sau de la stînga la dreapta, iar cei negri, de jos în sus sau de la dreapta la stînga;

2) mutarea se poate face în căsuța alăturată, dacă este liberă, sau sărind peste un nasture de altă culoare spre a ocupa căsuța adiacentă.

Care este minimum de mișcări necesare?

RĂSPUNS 120 mutări.

ESTE POSIBIL?

Avem următoarele douăsprezece cifre.

Scoateți nouă din aceste cifre, în așa fel a celelalte trei care vor rămîne să dea, la adunare, totalul 20.

Vor fi scoase cifrele:

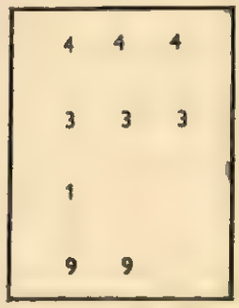

Deci vor rămîne cifrele:

1 1

9

Acestea, adunate, fac 20

CIFRE ÎNCRUCIȘATE

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49

Schimbați ordinea cifrelor din cele 49 de căsuțe, astfel ca, la adunare, pe fiecare coloană, pe verticală și pe orizontală, să dea totalul de 175. Cifrele din primele două căsuțe rămîn, obligatoriu, la locurile lor.

DEZLEGARE

175	175	175	175	175	175	175
175	9	39	42	27	40	12	36
175	49	44	22	48	5	3	4
175	41	25	14	11	40	38	8
175	25	13	7	37	18	34	43
175	17	20	15	30	32	26	35
175	33	34	29	16	24	18	21
175	1	2	46	6	45	47	28

ÎNTREBĂRI

Uniți cele 9 puncte din figura alăturată prin 4 linii drepte, fără să ridicați creionul de pe hîrtie și fără să-l întoarceți înapoi.

RĂSPUNSURI

Acum, un pas mai departe. Uniți cele 16 puncte din figura alăturată prin 6 linii drepte, de asemenea fără a ridica creionul de pe hîrtie.

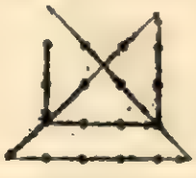

Așezați în pătratele de mai jos discurile albe de o parte și cele negre de alta. Pentru separarea lor trebuie să mutați două cîte două discuri o dată și să le dispuneți în aceeași ordine. Operația trebuie executată în patru timpi.

Cei patru timpi sînt:
2 și 3 la 9 și 10; 5 și 6 la 2 și 3; 8 și 9 la 5 și 6;
1 și 2 la 8 și 9.

Tăiați acest «E» în patru piese și faceți cu ele un pătrat perfect

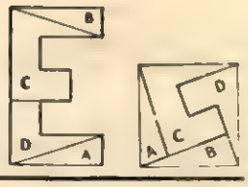

În figura alăturată sînt 16 puncte. Trageți 5 linii drepte, astfel ca fiecare punct să fie despărțit de celelalte, indiferent de mărimea spațiului din jur.

ÎNTREBĂRI

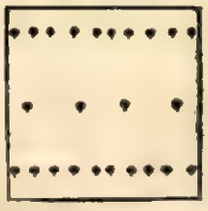

De data asta, cele 24 de puncte din figură trebuie despărțite prin 5 linii drepte în spații egale, care să cuprindă fiecare 3 puncte.

RĂSPUNSURI

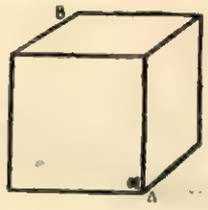

Care este drumul cel mai scurt care trebuie să-l străbată «pe picioare», de la A la B, o muscă «inteligentă»?

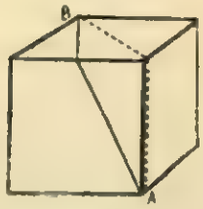

Nu cel mocrot cu o linie punctată cum ați fi tentați să credeți, ci cel mai-cat cu o linie neîntreruptă.

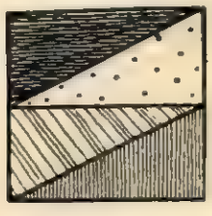

Douăzeci de piese triunghiulare de aceeași mărime trebuie asamblate pentru a forma un pătrat. Iată un prim pas: patru piese au fost așezate astfel. Continuați pînă la 20.

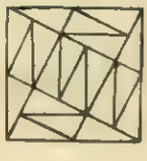

Iată cum douăzeci de piese triunghiulare pot forma un pătrat.

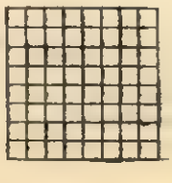

Înscrieți 8 puncte în pătrățelele din careul alăturat, astfel ca pe fiecare linie orizontală sau verticală să nu fie decît un singur punct.

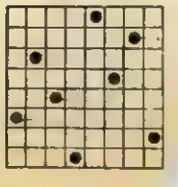

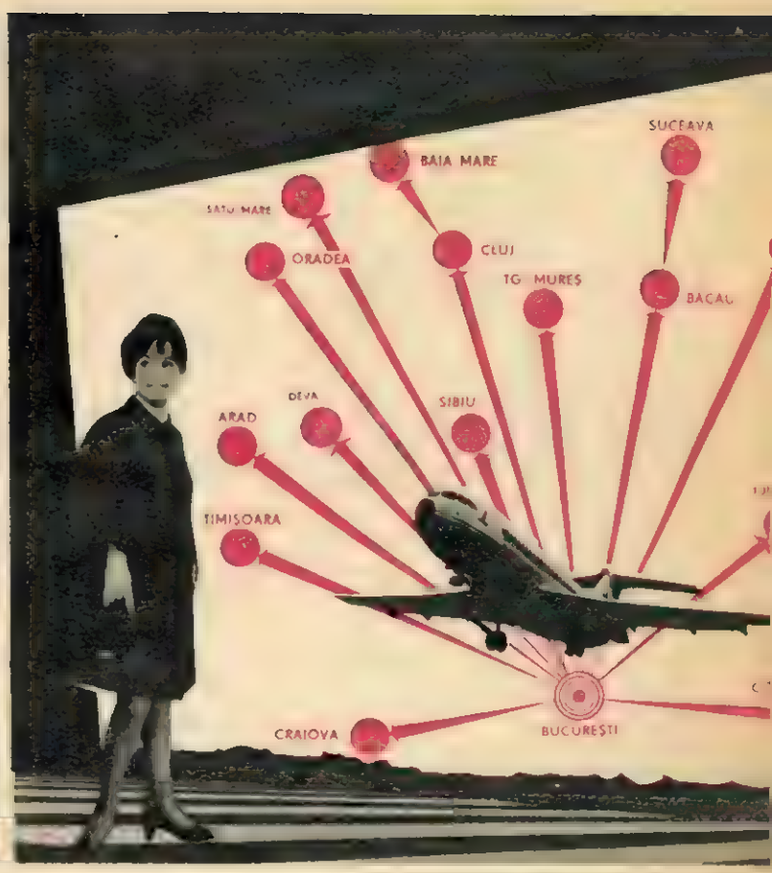

...care vă duce şi în toate colţurile ţării,rapid şi comod!

RESTAURANT,
BRASERIE, CRAMĂ

DOINA

Şos. Kiseleff nr. 4
Specialităţile casei: brînză la coşuleţ de brad, ciorbă de piept de pasăre, cîrnăciori oltenești cu sos picant.
La telefonul 16.30.95 puteţi reţine mese.

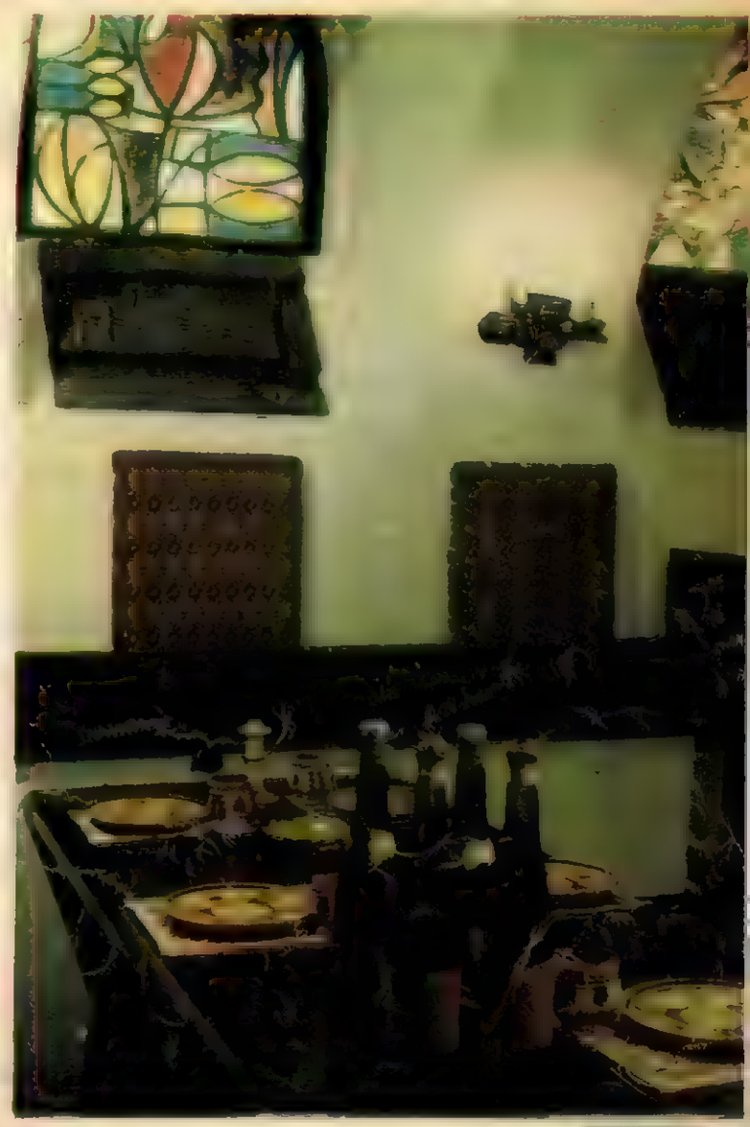

«CARATE» PENTRU ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ANUL CARE A TRECUT

Ing. Victor Bunea în preajma invenției nr. 13.

Interviuri realizate de Dan LĂZĂRESCU

...BUENOS AIRES. Participanții la Congresul Federației internaționale de astronautică îl realeg ca președinte a doua oară consecutiv, pe savantul român acad. Elie Carafoli.

...LONDRA. Pentru întîia oară în istoria ei, Societatea inginerilor mecanici din capitala Angliei alege un străin ca membru titular. Acesta este un român — prof. Constantin Aramă.

...HAGA. Printre cei 50 de membri titulari care formează Academia internațională de drept comparat este ales profesorul român Traian Ionașcu.

...PARIS. Profesorul D. Pippidi devine membru al Academiei de arte frumoase din Franța.

...BUDAPESTA. Academicianului Ștefan Milcu i se conferă titlul de doctor honoris causa al Facultății de medicină.

...NEW YORK. Academia de științe îl alege ca membru pe savantul român prof. Dumitru Oțeleanu.

Am amintit aici cîteva din prestigioasele acte prin care, numai în anul 1969, valorilor de seamă ale științei și tehnicii românești li s-a adus o binemeritată recunoaștere pe plan internațional. Lor li s-ar putea adăuga diplomele de onoare acordate profesorului I. Stoia de «Liga franceză contra reumatismului», profesorului V. Ianovici, de către Asociația de mineralogie și geologie a Academiei cehoslovace de științe, precum și medaliile de aur cu care au fost distinse o serie de invenții românești prezentate în 1969, la saloanele internaționale de la Bruxelles, Viena și Londra. Printre aceste invenții se numără noul tip de material plastic din care se fac saboți de frînă pentru vehicule de cale ferată, creat de un colectiv de cercetători timișoreni condus de conf. ing. Paul Sulea; procedeul și instalația pentru cromarea dură a tijelor metalice lungi, realizate de inginerii Antoaneta Marinescu și Aurel Rădoi de la Institutul de cercetări pentru teknologia construcțiilor de mașini; generatorul de plasmă făurit de ing. Alexandru Vaș de la baza de cercetări a Academiei din Timișoara, și altele.

În cele ce urmează vă prezentăm pe cîteva dintre «medaliații de aur» ai anului 1969, în domenii — în mod deliberat alese — foarte diferite.

OMUL CARE ADUCE LUMINA

În 1924, o revistă internațională de medicină cu redacția la Paris publica articolul unui român care informa lumea specialiștilor despre posibilitatea vaccinoterapiei unei boli de ochi deosebit de grave: trahomul sau, cum i se mai spune, conjunctivita granuloasă. În afara ideilor curajoase pe care le conținea, articolul mai atrăgea atenția și prin faptul că autorul lui iscălea simplu: P. Vancea, fără nici un titlu academic sau didactic. Explicația? El era pe atunci doar student în anul IV al Facultății de medicină din Cluj. Cu toată modestia semnăturii, articolul n-a trecut neobservat și astăzi vaccinoterapia (realizată practic de alții, căci pe atunci tînărul român care avusese ideea nu poseda și mijloacele materiale de a o pune în aplicare) constituie un mijloc eficace de combatere a acestui flagel.

La patru decenii și jumătate de la apariția articolului amintit, autorul lui, devenit între timp cunoscutul savant oftalmolog **PETRE VANCEA**, profesor universitar și membru corespondent al Academiei, era invitat — tot în capitala Franței — pentru a i se înmîna **Medalia de aur a trahomului — 1969** (una dintre cele mai importante distincții ce se atribuie în domeniul medicinei — n.r.), decernată de «Liga contra trahomului» și «Organizația internațională pentru lupta contra trahomului». În scrisoarea de invitație se arăta că cele două instituții îi acordă savantului român această medalie «ca recompensă pentru lucrările dv. și pentru contribuția excepțională adusă în cercetarea acestei maladii».

Într-adevăr, o bună parte a activității științifice desfășurate de-a lungul a aproape jumătate de veac la Cluj, Iași și București prof. Vancea a închinat-o combaterii conjunctivitei granuloase. Ideea creării unui vaccin — deși n-o putea aplica la scară mare — a fost continuată prin studii care au dovedit că membrana oului de găină embrionat este cel mai potrivit mediu pentru cultivarea virusului trahomului. Acest mediu biologic este folosit acum pentru producerea pe scară industrială a vaccinului. De altfel și teza de doctorat (pe care a susținut-o în 1929) se intitula: «Contribuții la studiul biologiei trahomului».

BOALA DE OCHI CU CEA MAI MARE RĂSPÎNDIRE ÎN LUME

L-am întrebat recent pe profesorul Vancea ce l-a atras spre studiul acestei boli.

— Trebuie să știți — ne-a spus d-sa — că trahomul a fost pe atunci și este și acum boala de ochi cu cea mai mare răspîndire în lume. Statisticile actuale ale Organizației Mondiale a Sănătății arată că pe glob există peste **400 de milioane de bolnavi** de trahom. Opt milioane de oameni și-au pierdut complet vederea din cauza acestei maladii, iar alți 80 de milioane au devenit invalizi ca urmare a leziunilor oculare produse de aceeași boală.

— În țara noastră, care este situația?

— În ultimul sfert de secol noile condiții sociale și economice de la noi au permis să se efectueze în cele mai bune condiții studiul asupra trahomului. Acest fapt, precum și standardul de viață tot mai ridicat atins de poporul nostru în anii socialismului au avut drept consecință **eradicarea completă a acestei boli în România.**

Rezultatul acesta — adăugăm noi — n-a fost, desigur, ușor de obținut. Au fost necesare studii îndelungate, investigații pe mii de cazuri, care au dus, în primul rînd, la obținerea unei metode foarte eficiente de stabilire a diagnosticului și deci de prevenire a bolii.

Tratamentul cu ajutorul vaccinului specific este eficace dar costă scump și nu poate fi aplicat la scara uriașului număr de bolnavi existenți în lume. Tot profesorului Vancea îi revine meritul de a fi introdus tratamentul cu sulfamidă al acestei maladii.

— Care sînt efectele sulfamidoterapiei în combaterea trahomului?

— Prin aplicarea tratamentului cu sulfamidă — ne-a spus prof. Vancea — vindecarea se obține în doar trei-patru săptămîni. În acest răstimp, virusul cu pricina dispare complet.

— Știm că ați inițiat aplicarea sulfamidei și în profilaxia conjunctivitei granuloase...

— Este adevărat. În ultimii 25 de ani aplicarea acestei metode a contribuit esențial la eradicarea bolii. Practic, de cîte ori se afla că într-un colectiv — să zicem, o școală — a apărut măcar un singur caz de trahom, imediat se deplasa acolo o echipă de medici care trata cu sulfamidă pe **toți** membrii colectivului, indiferent dacă prezentau sau nu simptome ale bolii.

— Cînd s-a manifestat ultimul caz de trahom în țara noastră?

— În 1966. Lucram de cîtva timp în Capitală, cînd fiul meu, tot oftalmolog, mi-a telefonat de la Iași că la Tîrgu-Frumos s-au depistat 25 de cazuri într-o școală! Am plecat imediat acolo și am tratat preventiv cu sulfamidă pe absolut toți elevii — bolnavi ori nu — și pe membrii familiilor lor. Pe cei care contractaseră boala i-am tratat însă puțin mai diferit decît pînă atunci, și anume printr-o nouă metodă elaborată de noi: sulfamida, asociată — după trei zile — cu aplicații de zăpadă carbonică. Metoda criogenică elaborată de noi scurtează tratamentul și lasă un minimum de sechele.

SAVANTUL ROMÂN INTRODUCE «ERA FRIGULUI»

Prof. P. Vancea a făcut o comunicare asupra metodei criogenice la Congresul internațional de medicină tropicală (care s-a ținut, în 1968, la Teheran), cînd a prezentat și rezultatul biopsiilor (efectuate după doi ani de la tratament) care vădeau că boala se vindecase complet. În cuvîntul rostit în încheierea dezbaterilor, prof. Roger Nataf, președintele «Ligii contra trahomului», a declarat că, datorită lucrărilor oamenilor de știință români, «era frigului este deschisă în trahomatologia clinică».

Meritele profesorului Vancea în acest domeniu, cît și în alte ramuri ale oftalmologiei i-au adus o largă consacrare prin alegerea sa ca membru al unor importante foruri medicale de peste hotare. Astfel, curînd după decernarea medaliei amintite savantul român a fost ales membru de onoare al Societății oftalmologilor din R.D. Germană și al Societății de oftalmologie din Heidelberg.

— O ultimă întrebare, tovarășe profesor: trahomul fiind eradicat în România, înseamnă că ați încheiat cercetările în acest domeniu din lipsă de... «material»?

— Nu am această intenție — ne-a răspuns prof. Vancea. Cînd am luat cuvîntul în fața forului internațional care se ocupă de combaterea trahomului, am arătat — în numele colegilor mei — că noi, medicii români, sîntem gata să ne punem experiența și capacitățile de muncă la dispoziția luptei ce se duce azi pe plan mondial, sub egida O.M.S., împotriva acestei boli. Am continua astfel tradiția începută de regretatul savant acad. M. Ciucă, a cărui experiență în combaterea malariei — boală de asemenea eradicată în țara noastră — este folosită acum pe toate meridianele.

NOUL „CONVERTIZOR" ROMÂNESC — CEL MAI BUN DIN LUME

Un automobil nu se face din fier sau oțel obișnuit. Piesele lui — ca și ale altor mașini și agregate — trebuie călite, altfel s-ar uza încă din primele ore de întrebuințare. A le căli înseamnă de fapt a le spori duritatea, în special la suprafață. Cu ani în urmă, operația aceasta era foarte anevoioasă: piesa se încălzea puternic în cuptor, după care se răcea etc. Totul dura cam 24 de ore. Apoi s-a descoperit călirea superficială cu aju-

Prof Petre Vancea la «masa de lucru».

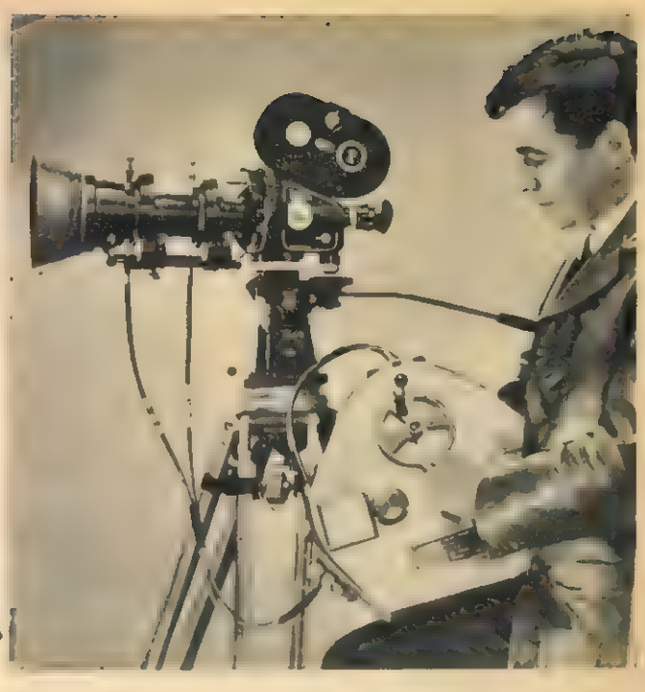

Trans-trav-ul — și ing. Toma Rădulț unul dintre inventatori — în acțiune.

torul curentului electric. Piesa se fixează într-o bobină alimentată cu un curent de frecvență medie (1 000—10 000 Hz), acolo se înroșește rapid și apoi se introduce în apă. În doar **două minute!**

Metoda aceasta a început să fie aplicată la noi în țară de prin 1952—1953. Curînd s-a trecut și la fabricarea instalațiilor. Bobina unde se produce călirea e relativ simplă, dar convertizorul de medie frecvență care-i furniza curentul este o mașină destul de complicată. Acest aparat are menirea de a modifica, de a «converti» curentul rețelei de la frecvența de 50 perioade pe secundă (Hertzi) la circa 8 000 de Hz.

Sarcina de a construi agregatele i-a revenit actualei Uzine de mașini electrice-București. Mai exact — inginerului **VICTOR BUNEA**, care încă pe atunci avea în activul său mai bine de 30 de ani de lucru numai în domeniul mașinilor electrice. Cu doi ani înainte i se decernase Premiul de Stat pentru contribuția adusă la realizarea primului transformator de înaltă tensiune construit în țara noastră. Acum avea să participe la făurirea întîiului convertizor de medie frecvență produs în România.

CUM SĂ TRECEM «PRAGUL»?

— Desigur — își amintește ing. V. Bunea, n-a fost ușor. Lipsa de experiență și-a spus cuvîntul, a trebuit să apelăm la proiecte străine. Dar adevăratele dificultăți au apărut — sau, mai exact, ne-am dat seama de ele — mai tîrziu. Convertizoarele aveau tot felul de cusururi: erau voluminoase, grele, cu randament relativ mic — doar 78 la sută Apoi se defectau des, făceau zgomot. Cele mai mari neajunsuri le produceau însă așa-numitele «vîrfuri ale caracteristicii». Adică, la un moment dat în convertizor apărea un «prag-limită» al sarcinii, care nu putea fi depășit cu nici un chip.

— Dar constructorii de convertizoare din alte țări cum procedau pentru a nu întîmpina asemenea dificultăți?

— Nicicum. Pentru că neajunsurile de care v-am vorbit nu erau specifice numai convertizoarelor românești, ci se făceau simțite la toate instalațiile de acest fel construite în lume!

— Și totuși, le-ați lichidat.

— Da, dar pentru aceasta a trebuit să-mi dau seama că pricina consta în lipsa — pe plan mondial — a unei teorii satisfăcătoare a acestor mașini. Am început atunci să studiez, să fac încercări. Am fost ajutat de uzină, de laboratorul ei. Am colaborat mai ales cu profesorul dr. inginer **Andrei TUGULEA** de la Institutul politehnic din București și cu doi colegi din întreprindere, tehnicianul proiectant **Gheorghe SĂLCEANU** și muncitorul **Ion BUNCEANU** I-am amintit în special pe aceștia deoarece ei sînt coautori a două dintre cele trei brevete care «acoperă» invenția — noul convertizor de medie frecvență.

— Spuneați că ați început să studiați teoria acestor mașini.

— Da, și cu timpul am elaborat o asemenea teorie. Rezultatele cercetărilor au fost publicate în revista de specialitate a Academiei, în prestigioasa publicație britanică «Proceedings of I.E.E.» și în alte reviste străine. Cu ajutorul acestei teorii am putut să arăt cum apare în mașină pragul limită al sarcinii, care e valoarea lui și cum se determină. Descoperind acest lucru, am arătat ce trebuie făcut pentru a ridica acest prag la valori mult mai mari.

DE LA RECLAME LUMINOASE LA BETATRON

Pornind de la concluziile teoretice, ing. V. Bunea a modificat construcția mașinii, realizînd cel mai bun convertizor de medie frecvență cunoscut azi în lume. Dovadă — printre altele — Medalia de aur care i s-a decernat în anul 1969 la Salonul internațional al invențiilor de la Viena. Fără a intra în amănunte, e de ajuns să arătăm că noul convertizor românesc elimină dificultățile create de «pragul limită» și are cel mai ridicat randament cunoscut pînă acum la acest gen de mașini: 83 la sută. Cele 5 la sută diferență înseamnă foarte mult cînd socotești cantitatea de energie electrică economisită Totodată, convertizorul inginerului Bunea are un preț de cost scăzut, un gabarit redus, e complet silențios și prezintă o mare siguranță de funcționare.

Noul convertizor, purtînd marca Uzinei de mașini electrice-București, a intrat în dotarea multor întreprinderi din țară. El poate fi văzut lucrînd, între altele, la «Independența» din Sibiu, la «Semănătoarea», iar în hala nouă a uzinei «Tractorul» se află o întreagă «baterie» formată din 15 asemenea mașini. Această realizare a științei și tehnicii românești a întrunit aprecierile favorabile a numeroși specialiști străini. Convertizorul a fost brevetat în nouă țări, a fost solicitat de reprezentanții a numeroase firme din străinătate, iar atunci cînd a fost expus la Viena a venit acolo special, spre a se interesa îndeaproape de el, o delegație de ingineri francezi...

— Tovarășe Bunea, știu că această mașină nu e singura invenție pe care ați brevetat-o. Sînteți, încă din tinerețe, un pasionat căutător de idei noi. În palmaresul dv. personal, ce «număr de înregistrare» poartă convertizorul?

— E a douăsprezecea invenție. Și a opta aplicată.

— Din ce domeniu erau celelalte?

— Tot din domeniul mașinilor electrice. Începînd de la o instalație pentru reclamele luminoase și pînă la un dispozitiv destinat betatronului românesc.

— Acum la ce lucrați?

— Caut să aduc o serie de noi îmbunătățiri convertizorului și, totodată, mă preocup de un nou tip de generator pentru autovehicule, care, sper, va fi aplicat la noile automobile românești.

UN TERMEN CARE NU FIGUREAZĂ ÎN NICI UN DICȚIONAR

«Trans-trav» — iată un termen pe care, cel puțin deocamdată, nu-l veți găsi în nici un fel de dicționar sau lexicon tehnic. El figurează însă în palmaresul celui de-al 5-lea Salon de invenții și produse noi (Londra — 1969), unde a obținut Medalia de aur.

Invenție românească, trans-trav-ul reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea tehnicii și mijloacelor de expresie cinematografică. Dar despre ce este vorba?. Ne răspunde unul dintre inventatori, inginerul **TOMA RĂDULEȚ** de la Studioul cinematografic-București.

— Ca să folosim termenii sub care a fost brevetat — ne spune interlocutorul nostru — trans-trav-ul este o metodă și un dispozitiv. Ideea aparține operatorului **SERGIU HUZUM**. A elaborat-o pe cînd lucra la studioul de filme documentare «Alexandru Sahia», apoi, fiind chemat să realizeze alături de regizorul Lucian Pintilie filmul «Duminică la ora 6», a vrut să o aplice în practică. Mie mi-a revenit sarcina de a crea dispozitivul care să permită, concret, utilizarea acestei concepții. Pe atunci nu mă gîndeam că voi fi autorul unei invenții, ci am încercat doar să realizez tehnic concepțiile lui Huzum. Iată, așadar, pe scurt, cum au apărut cele două invenții — metoda și dispozitivul — reunite în trans-trav. Însăși denumirea arată că la baza lui stau două procedee de filmare: «**trans**» vine de la **transfocator**, iar «**trav**» — de la **traveling**.

— Prin urmare, trans-trav-ul îngemănează două procedee binecunoscute în cinematografie. Deoarece nu toți cititorii noștri sînt familiarizați cu ele, ați vrea — pentru a înțelege mai bine ce aduce nou invenția dv. și a operatorului Sergiu Huzum — să ne spuneți ce este travelingul și transfocatorul?

BENEFICIAR: SPECTATORUL

— Travelingul este un procedeu prin care se obține apropierea sau depărtarea de subiectul filmat fără a modifica unghiul de filmare. Acest efect se realizează instalînd camera de luat vederi pe un cărucior care este împins spre subiectul filmat sau, dimpotrivă, este depărtat de el. Transfocatorul este tot un procedeu de apropiere sau depărtare de obiectul a cărui imagine vrem s-o fixăm pe peliculă, numai că aparatul rămîne fix, senzația amintită realizîndu-se prin schimbarea unghiului de filmare. Astfel, imaginea se mărește sau se micșorează pe peliculă,oferind impresia că ceea ce s-a filmat s-a apropiat sau — respectiv — s-a depărtat de obiectivul aparatului.

— Prin urmare, același efect ca la traveling?

— Da, cam același efect, cu deosebirea evidentă că prin transfocare nu se modifică și perspectiva — adică planurile din față și din spatele subiectului — așa cum se întîmplă cînd se utilizează travelingul.

— Ce rezultă din combinarea celor două procedee?

— O mulțime de efecte care oferă noi valențe modalităților de expresie cinematografică. De pildă, se poate realiza o încadrare fixă, constantă, pentru subiectul principal, în timp ce spațiul din jurul lui devine variabil. Mai concret: aparatul trans-trav permite ca o dată cu apropierea de actor a camerei de luat vederi să se mărească și unghiul. De aici — o accentuare a perspectivei, care, pe ecran, creează senzația că spațiul s-ar... extinde. Depărtînd aparatul de subiect, efectul e invers, spațiul se «contractă». Instalația face posibilă și combinarea filmărilor obișnuite cu trans-trav, trecerea de la un sistem la altul putîndu-se face oricînd, în orice moment al filmării. Dacă ați văzut «Duminică la ora 6» poate că nu v-au scăpat aceste imagini pline de efect care au sporit, incontestabil, valoarea artistică a filmului.

TRANS-TRAV-UL PESTE HOTARE

— Știu că Sergiu Huzum face un film pentru un studio de televiziune din străinătate. Folosește trans-trav-ul?

— Bineînțeles.

— Cînd ați prezentat prima oară trans-trav-ul peste hotare?

— În 1968, la Congresul de la Bruxelles al Uniunii internaționale de tehnică cinematografică, unde am proiectat un film experimental.

— Cum a fost primit filmul?

— I s-a acordat o mențiune și a stîrnit interesul multor specialiști, interes care a crescut și mai mult după distincția primită la salonul londonez.

OSAKA EXPO '70

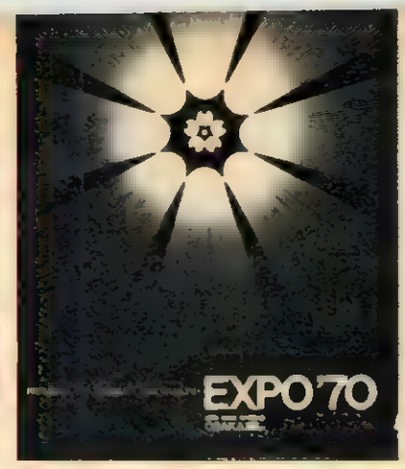

Unul dintre afișele viitoarei expoziții.

Corespondență specială de la Florea ȚUIU

PE MĂSURĂ CE DATA DESCHIDERII SE APROPIE, ORGANIZATORII «EXPO '70» INTENSIFICĂ PUBLICITATEA ÎN LEGĂTURĂ CU PRIMA MANIFESTARE MONDIALĂ DE ACEST GEN CARE VA AVEA LOC ÎN ASIA. TOTUL ESTE PREZENTAT LA SUPERLATIV: CEA MAI MARE DIN LUME PÎNĂ ÎN PREZENT, CELE MAI MULTE ȚĂRI PARTICIPANTE, CEA MAI INTERESANTĂ PRIN STRUCTURĂ ȘI CONȚINUT DE IDEI. PRIN TEMA ÎNSĂȘI DE «PROGRES ȘI ARMONIE PENTRU OMENIRE» — SÎNT EXPRESII NELIPSITE ÎN ORICE ARTICOL REFERITOR LA «EXPO '70». DAR CHIAR ȘI DINCOLO DE EFERVESCENȚA PUBLICITARĂ, EXPOZIȚIA DE LA OSAKA SE ANUNȚĂ GRANDIOASĂ PRIN AMPLOAREA CONSTRUCȚIILOR, PRIN NIVELUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE. ZONA FRĂMÎNTATĂ A COLINELOR SENRI A FOST ACOPERITĂ PE O SUPRAFAȚĂ DE 3 328 000 mp DE CIRCA 80 DE PAVILIOANE DE LINIILE SINUOASE ALE MONORAIULUI, DE PARCURI, GRĂDINI, PIEȚE PUBLICE, — ÎN TOTAL ȘAPTE, PURTÎND DENUMIREA ZILELOR SĂPTĂMÎNII — DE SALA FESTIVALURILOR, PESTE CARE S-A RIDICAT ACOPERIȘUL URIAȘ DIN ȚEVI DE ALUMINIU. LUCRĂRILE PENTRU CONSTRUIREA CLĂDIRILOR ȘI PAVILIOANELOR, DRUMURILE DE ACCES ALE EXPOZIȚIEI, CONCEPUTE DE ARHITECȚI ȘI ORGANIZATORI CA «O LUME MODEL A VIITORULUI», SÎNT ACUM APROAPE COMPLET TERMINATE.

osaka- DATE ȘI CIFRE

● **Osaka este considerat cel mai vechi oraș japonez. În anul 651 era capitală imperială și principalul port și centru de schimb al țării.**

● **Orașul este situat în aproximativ centrul țării, în golful cu același nume, pe malul Mării Seto-no-uchi, comunicînd prin strîmtoarea Kii și cu Oceanul Pacific.**

● **Traficul de mărfuri, totalizînd, în 1968, 46 000 000 tone și înregistrînd anual o creștere de 3-4 000 000 tone, face din Osaka un mare port internațional.**

● **Ca mare centru comercial, acoperă jumătate din comerțul exterior al Japoniei.**

● **Din punct de vedere al numărului de locuitori este al doilea oraș al țării, iar ca dezvoltare industrială (șantiere navale, fabrici de mașini-unelte, textile, conserve, industrie siderurgică, chimică, electronică) concurează capitala.**

● **Pentru că e situată în delta fluviului Yodo și construită pe un pămînenis de canale traversate de nu mai puțin de 1 700 poduri și podețe, Osaka este supranumită «Veneția Orientului».**

● **Pînă în 1974 lungimea totală a autostrăzilor sale suspendate se va dubla, ajungînd la 46 km, și, tot atunci, rețeaua rutieră pentru trafic rapid a orașului va totaliza 120 000 km.**

Seară la Osaka.

Din 1851, cînd la Londra a fost organizată prima expoziție mondială, expozițiile universale au trecut prin trei perioade. Pînă la primul război mondial ele au contribuit la răspîndirea în lume a ultimelor descoperiri ale științei și tehnicii. Pe rînd, ele au adus în atenția lumii producția de masă a «foilor de sticlă», a geamurilor (Londra—1851), a liftului (New York—1853), a betonului armat (Paris—1855), a mașinilor-unelte și de tipărit (Londra—1862), a generatoarelor electrice (Paris—1867), a mașinilor de scris și de cusut (Philadelphia—1876) etc. Expozițiile (1926 și 1939) dintre cele două războaie și-au lărgit preocupările, incluzînd progresele realizate în materie de cultură. După al doilea război mondial aceste manifestări internaționale de prestigiu și amploare și-au propus să oglindească, paralel cu progresele tehnicii și îmbogățirea tezaurului cultural, ideea de umanism și înțelegere între popoare. **«Civilizația științifică și umanismul»** — tema expoziției mondiale din Bruxelles (1958) avea în vedere renașterea lumii după ultimul război mondial, iar expoziția de la Montreal, sub-

intitulată **«Omul și lumea lui»**, prezenta sub diverse aspecte trecutul, prezentul și viitorul omenirii.

«WA» — ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR

Întreaga concepție a lui «Expo '70» este axată pe ideea **«Progres și armonie pentru omenire»**, propunîndu-și să adîncească conceptul de afirmare a umanității, prezent în cele două expoziții anterioare. Organizatorii lui «EXPO '70» consideră că ideea de armonie — «Wa» — care va domina această manifestare poate să contribuie la apropierea momentului cînd omenirea va păși în sfîrșit într-o eră a păcii, demnității și bunăstării generale. Pe planeta noastră există în prezent prea multe incompatibilități. Întreaga gamă de cuceriri științifice, de inovații tehnice progresează rapid, dar din nefericire aceste progrese sînt încă departe de a aparține întregii omeniri. În același timp, în pofida dorinței oamenilor de a se bucura de o pace generală și durabilă, continuă să se mențină focare ce o amenință. Japonia a plătit un tribut greu în cel de-al doilea război mondial: «Expo '70» va trebui să fie — în concepția organizatorilor — oglinda dorinței ei de pace.

În procesul de elaborare a proiectului de ansamblu echipa de experți a întîmpinat dificultăți în legătură cu felul în care să sublinieze ideea centrală de progres și armonie a expoziției. În cele din urmă s-a hotărît să se construiască în așa fel încît aceasta să reiasă din amplasarea, în plin centru, a unei zone-simbol, iar în jurul ei, în pavilioane mari, realizările țărilor participante, întregul ansamblu apărînd astfel ca o vastă arie în formă de Colosseum. Dorind ca accentul să cadă pe zona-simbol, organizatorii i-au acordat un spațiu de peste 130 000 mp de la poarta principală, unde se oprește autostrada ce leagă colinele Senri de Osaka, și ocupînd toată partea centrală a expoziției. În mijlocul zonei simbol se află Piața festivalurilor, peste care s-a construit, dintr-un material plastic ușor și foarte rezistent, un uriaș acoperiș transparent, lung de 302 metri și lat de 108, sprijinit de stîlpi metalici înalți de 30 de metri. În «Turnul soarelui», «Turnul mamei» și «Turnul tineretului» se vor organiza expoziții în legătură cu apariția vieții, evoluției ființelor, dezvoltării rasei umane, precum și a viitorului omenirii. Spațiul de expunere din zona-simbol a fost amenajat de un grup de arhitecți îndrumați de Taro Okamoto. Subsolul, parterul și etajul vor simboliza trecutul, prezentul și, respectiv, viitorul omenirii. În Piața festivalurilor vor da spectacole artiști de renume mondial, se vor programa festivaluri de artă populară și tradițională japoneză și din țările participante, se va dansa și cînta. Tot aici vor fi organizate concursuri de frumusețe, iar un robot electronic uriaș va «fabrica» automat ploaie, zăpadă, ceață, repro-

Tsuten-kaku, — lumea nouă — «cartierul distracțiilor», al cinematografelor, magazinelor și localurilor.

Cîteva dintre cele 205 interprete și ghizi de pe acum recrutate și pregătite pentru a fi de un real ajutor milioanelor de vizitatori ai expoziției.

Așa arăta șantierul Expoziției mondiale 1970 în zilele de pregătiri febrile de la sfîrșitul acestui an. În prim-plan — un «palat» pneumatic construit din materiale sintetice. Proiectat pe fundal, pavilionul Uniunii Sovietice, de forma unui uriaș steag roșu.

Yoshio Yamamoto
proiectantul principal
al lui «Expo '70»

Osaka EXPO '70

Automobil electric pregătit pentru «Expo '70».

Circulind cu 200 kilometri pe oră, acest superexpres parcurge distanța dintre Tokyo și Osaka în trei ore și 10 minute.

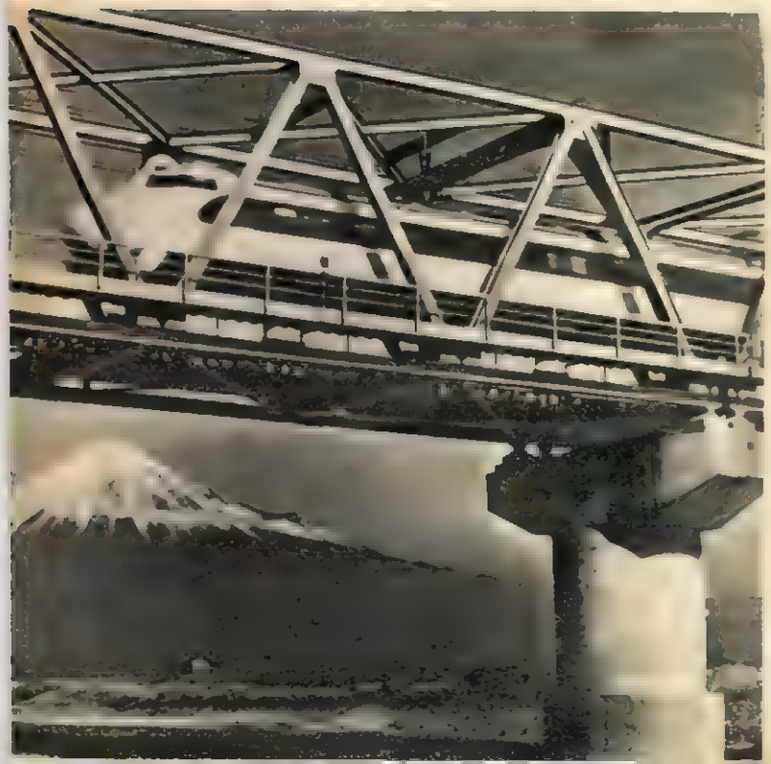

ducînd pe rînd clima celor patru anotimpuri.

În partea de nord a acestei piețe au fost construite Galeriile de artă ale omenirii. În cele patru etaje ale pavilionului vor fi expuse 500 dintre cele mai reprezentative opere de artă din întreaga lume. În încăperi a căror temperatură, umiditate și iluminare sînt controlate automat, arta Occidentului va fi confruntată cu cea a Orientului, arta japoneză constituind un punct de contact. Vor fi ilustrate cronologic zorile creației, vocea antichității, artele sacre, contrastul dintre Orient și Occident, mersul spre libertate și tendințele contemporane.

CĂLĂTORII ÎN PREZENT ȘI VIITOR

Cît despre zona de expunere, aceasta reflectă o competiție de idei și soluții arhitectonice dintre cele mai îndrăznețe. Pavilioanele construite pe colinele ce împrejmuiesc lacul artificial — cele mai mici spre centru și cele mai mari spre extremități — sînt o oglindă vie a arhitecturii viitorului. Țara-gazdă ocupă — cum e și firesc — cel mai mare spațiu de expunere. În cele cinci pavilioane, dispuse în forma petalelor florii naționale «sakura» — floarea de cireș — în expoziția intitulată «Japonia și poporul japonez» vor fi prezentate realizările în economie, artă și cultură dinainte, dar mai ales de după restaurarea Meiji de la 1868, cînd Japonia a deschis porțile civilizației și culturii moderne. În afară de aceasta, aproape patruzeci de firme japoneze vor avea pavilioane proprii: expoziția prezentată în pavilionul giganților siderurgiei japoneze se va numi «Cîntecul oțelului», tema pavilionului industriei de jucării va fi «Fîntîna frumuseții, dragostei și speranței», inspirată din cele «O mie și una de nopți» și din basmele japoneze; firmele producătoare de mașini de cusut și obiecte de uz casnic și-au ales ca temă tot dragostea, propunîndu-și să organizeze și ceremonii de căsătorie, așa cum au loc în diverse țări ale lumii; în pavilionul «Midori» va fi prezentată o «cinerama totală» — filmele fiind proiectate pe toți pereții și pe tavanul sălii — pe aceeași temă a dragostei și căsătoriei; firmele constructoare de nave și cele electronice își vor invita vizitatorii într-o călătorie în viitor, în lumea visurilor, la bordul navelor rachetă-amfibie și cu ajutorul emisiunilor de televiziune, pe ecrane gigantice.

Zona de amuzament va oferi posibilități de recreere diverse în complexele denumite «Daidarasaurus» și «Pămîntul fantastic», cel dintîi fiind o colecție de vehicule de o factură total inedită, care vor circula prin tuneluri, vor trece prin cascade, prin tuburi suspendate și se vor plimba pe fundul oceanului, iar cel de-al doilea oferind vizitatorului posibilitatea de a parcurge «străzile lumii», de a poposi pe «pămîntul răspunsurilor» — unde pereții vorbesc — și pe «pămîntul tău însuți», unde sînt ilustrate fenomenele de halucinație, iluziile senzoriale, amnezia etc.

PENTRU CELE 50 DE MILIOANE

Pentru a face față afluenței celor aproximativ 50 de milioane de persoane care, potrivit ultimelor sondaje, vor vizita «Expo '70», s-au prelungit autostrăzile și highways-urile care leagă colinele Senri de Osaka și de sistemul de autostrăzi dintre orașele Kobe și Nagoya. Noul aeroport internațional, situat în imediata apropiere a lui «EXPO '70», a și fost dat în exploatare. Pentru transportul în interiorul expoziției se amenajează «alei mobile» în lungime de mai bine de trei kilometri, care vor permite vizitatorilor să treacă de la un pavilion la altul și să viziteze întreaga expoziție fără să facă un pas. De la un etaj la altul al pavilioanelor vor funcționa lifturi rapide și scări mobile, pe care vor circula simultan mii de persoane. Vizitatorii vor avea la dispoziție peste 200 de interpreți și ghizi, vorbind șase limbi de mare circulație. Uriașul parking ce va găzdui 24 000 automobile este gata. Întrucît expoziția va fi deschisă între 15 martie și 13 septembrie, pentru perioada căldurilor de vară s-a prevăzut un sistem central de condiționare care va pompa aer proaspăt și rece în toate pavilioanele și aleile acoperite ale expoziției.

NELINIȘTI, DIFICULTĂȚI...

În ciuda eforturilor depuse, cei însărcinați cu îndeplinirea programelor de construcții au serioase motive de neliniște. În primul rînd, spațiile rămase libere din incinta expoziției: cinci țări din totalul de 76 înscrise nu începuseră, nici cu patru luni înaintea deschiderii oficiale, construirea pavilioanelor, iar alte 28, care promiseseră că vor expune în pavilioanele mici, construite de Asociația japoneză pentru «Expo '70», nu semnaseră contractele finale pentru participare. În consecință, se consideră că nu ar fi exclusă, așa cum se și discută, retragerea unor țări care își anunțaseră participarea. Mai există și alte probleme, printre care, de pildă, cazarea numeroșilor vizitatori. Chiar și în limitele cifrei inițiale, circa 30 000 de vizitatori nu ar fi putut fi cazați nici dacă toate hotelurile regiunii Kinki — care cuprinde orașele Osaka, Kyoto, Nara și Kobe — ar fi fost puse exclusiv la dispoziția organizatorilor expoziției. Pentru martie-aprilie, lunile turistice de vîrf, perspectivele sînt și mai sumbre. Dată fiind cererea mare de camere, nu este exclus ca hotelierii să-și majoreze prețurile cu 50 la sută.

Ceea ce neliniștește și mai mult oficialitățile japoneze este perioada în care va fi deschisă expoziția, întrucît ea include acel moment extrem de critic de la 23 iunie 1970, cînd expiră termenul de valabilitate al Tratatului de securitate japono-american, motiv pentru care întregul an este considerat aici un «an politic crucial» și întîmpinat printr-o intensă campanie de împotrivire față de alianța militară cu S.U.A. Principala lozincă este: «Aboliți tratatul!»

Pentru a obține cea mai mare participare din istoria expozițiilor mondiale, Japonia a depus eforturi pentru a aduce la Osaka majoritatea țărilor afro-asiatice și, în mare măsură, a reușit. În culise se discută însă că acestor țări, care întîmpină la ele în țară dificultăți economice și politice, le va veni greu să atragă atenția vizitatorilor, în concurență cu pavilioanele națiunilor mari și ale unor importante firme particulare. Pentru ca acest contrast să fie cît mai puțin sesizabil, se afirmă că Asociația «Expo '70» și guvernul japonez își propun să actioneze cu deosebit tact.

reflector științific

UN „CONCORDE" AL USCATULUI

În momentul de față în Japonia, în unul din cele mai reputate centre științifice din țară — Universitatea Meijo din Nagoya — se fac experiențe la scară redusă cu un vehicul care pare desprins direct din paginile unui roman de anticipație. Este vorba de proiectul profesorului Ozawa: un tren pentru o mie de pasageri, cu trei motoare turboreactoare. Viteza maximă: 960 km pe oră! Și nici măcar această cifră nu este o limită. Concomitent se experimentează o variantă cu patru motoare care pot dezvolta 1 224 km pe oră.

După cum se vede și din desenul alăturat, între piloni care constituie o cale ferată sui-generis nu există... nimic. Și totuși trenul nu se prăbușește, deoarece lungimea sa depășește distanța dintre doi piloni. Observați forma fuzelajului (căci la o asemenea viteză nu mai are rost să folosim termeni... feroviari) ea amintește pe cea a avionului de pasageri supersonic «Concorde». În adevăr, trenul profesorului Ozawa este un «Concorde» al uscatului.

CE SIMTE O MAȘINĂ...

Delicatețile fumatului sînt necunoscute acestei mașini, care «consumă» într-o singură repriză vreo duzină de țigarete — performanță care ar stîrni invidia chiar a celui mai înverșunat fumător. Acest nou patent nu este însă de natură să liniștească pe adepții tutunului; el servește la analiza ultrarapidă a conținutului în nicotină al diferitelor tipuri de țigarete. Datele vor furniza, firește, argumente antifumătorilor.

LUMINĂ PRIN... CABLU

Fibrele optice confecționate din mase plastice au început să-și găsească interesante aplicații în industria de automobile. Aceste fibre, înglobate într-un mănunchi sub forma unui cablu flexibil, asigură o reflecție totală a luminii primite la una din extremități, astfel încît o transmite la cealaltă extremitate. Cu ajutorul unor astfel de cabluri se simplifică foarte mult iluminarea aparaturii de bord și a becurilor de control ale farurilor și semnalizatoarelor laterale, în sensul că sursele de lumină pot fi montate în locuri ușor accesibile, transmisia luminii la bord fiind făcută cu ajutorul unor cabluri flexibile

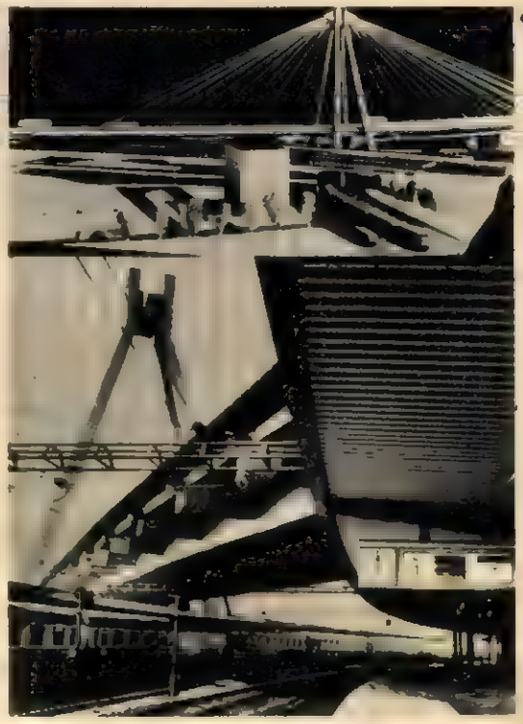

GARĂ... CU ETAJ

Specialiștii au numit noua gară centrală a orașului industrial Ludwigshafen (R.F.G.) acum șapte ani, cînd a fost planuită construcția ei, «unul dintre cele mai îndrăznețe proiecte de circulație din Europa». Acum, acest nod de cale ferată pentru circulația locală, cel mai modern din Republica Federală a Germaniei, a fost pus în funcțiune. Trenurile traversează gara pe planuri diferite, după cum reiese din machetă (sus). Deasupra întregii instalații se boltește o șosea suspendată pe un pilon de oțel înalt de 72 de metri — noul simbol, vizibil din depărtare, al tînărului oraș de pe Rin.

DIN ALTE LUMI

Această fotografie ne transportă parcă în lumea preistorică... din atelierul de trucaje al unui studiou hollywoodian sau într-un mare muzeu de științe naturale Și totuși animalele sînt vii trei iguane din insulele Galapagos Fotografiate de aproape, ele ne vorbesc despre lumi dispărute

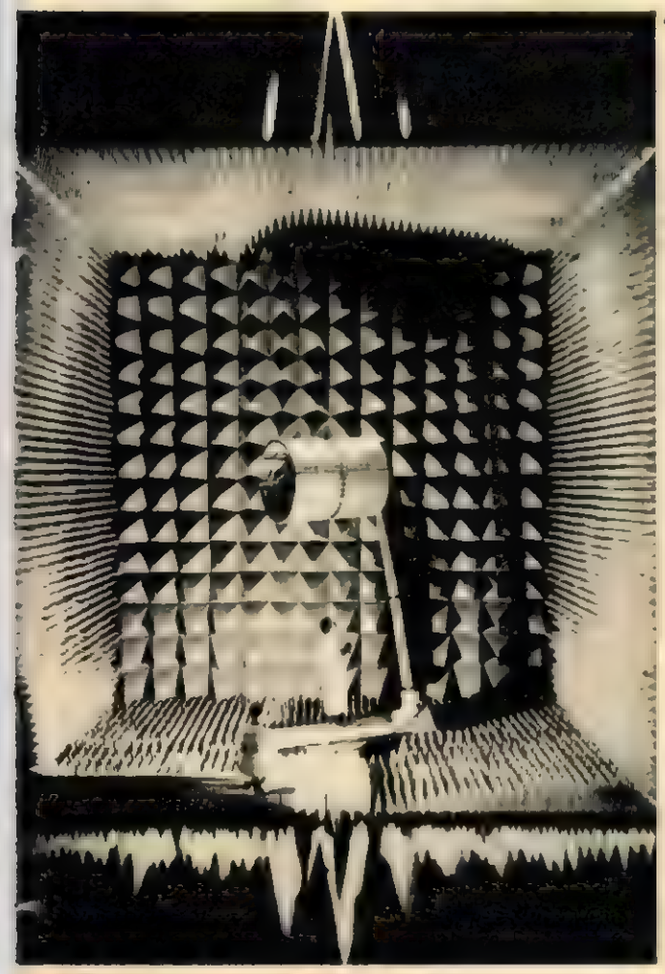

FOTOGHICITOARE

Această imagine bizară, desprinsă parcă dintr-un film științifico-fantastic, reprezintă de fapt un nou satelit de telecomunicații supus unor experimentări în laboratoarele faimosului Massachusetts Institute of Technology. Microundele produse în complicata instalație sînt reflectate de satelit, tehnicienii avînd astfel posibilitatea să urmărească funcționarea lui în condiții de laborator.

SUBMARIN PE ROATE

Este unicul din lume și se află actualmente în construcție în Marea Britanie. Originala navă se va putea cufunda pînă la 183 m și, grație roților, se va deplasa cu ușurință pe fundul apelor pentru exploatări miniere sau cercetări marine.

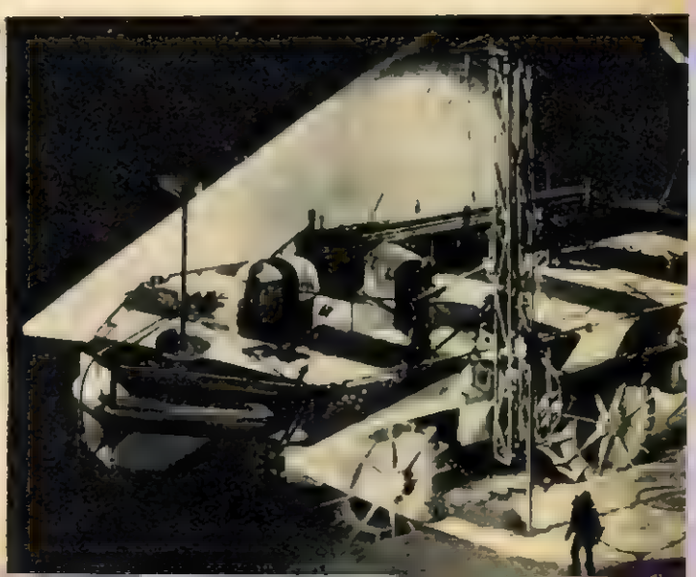

Erskine CALDWELL

un cadou pentru sue

Roddy Latterday nu uitase că era ziua soției, căci dimineața, înainte de plecare, Sue îl rugase să se înapoieze devreme ca să aibă răgaz să facă un duș și să se schimbe în vederea seratei. Poftise cîțiva dintre prietenii cei mai apropiați la petrecerea ce urma să înceapă cu un cocteil la 6,30, iar Roddy făgăduise să iasă devreme de la birou, așa încît cel mai tîrziu la 5,30 să fie acasă.

— În orice caz, îl dăscălise Sue, să nu care cumva să dai buzna în ultimul moment în vreuna dintre scorburile alea nenorocite de pe Travis Avenue ca să-mi iei un cadou. Mai bine să nu-mi aduci nici un cadou de ziua mea decît să treci pragul uneia dintre scorburile alea nesuferite, unde bărbaților ca tine, care nu cumpara cadouri pentru ziua nevestii decît în ultimul moment, li se oferă whisky. Pur și simplu n-aș putea să rabd o nouă rușine ca aceea încercată anul trecut de ziua mea,și a doua zi să te văd fotografiat la jurnal, rînjind prostește în arestul poliției. Dacă s ar mai întîmpla o dată treaba asta, o să creadă lumea că întotdeauna așa obișnuiești să-mi serbezi ziua, de bucurie că am mai îmbătrînit cu un an.

— O să mă feresc strașnic — făgăduise Roddy spășit.

Sue îl ascultase în tăcere, plină de neîncredere.

— Afară de asta — spuse Roddy — află, te rog, că de fiecare dată de ziua ta eu nu adaug ci scad un an anilor tăi. De aia și serbez cu atîta plăcere ziua ta. Știi cîți ani împlinești acuma? Șaisprezece. Iar la anul ai să împlinești cincisprezece. Ține minte lucrul ăsta, Sue.

— Lasă,Roddy — răspunse Sue amuzată. Că doar știe bine toată lumea că am douăzeci și șase și se vede bine că atîția am.

Roddy își pusese în gînd să cumpere cadoul pentru Sue în pauza pentru masă — un obiect de uz personal și cu semnificații sentimentale pe care să-l înmîneze cînd or veni musafirii cu darurile lor. Întîrzie însă peste măsură la restaurant și la 2,30 se văzu nevoit să alerge într-un suflet îndărăt la birou. Își făcu o însemnare și o așeză pe masa de lucru ca să nu uite că trebuie să plece mai devreme de la birou, pentru ca în drum spre casă să cumpere un cadou pentru Sue.

Era exact 4,30 cînd Roddy ieși de la birou și o luă la vale înspre Travis Avenue, îndreptîndu-se spre locul de parcare, unde obișnuia să gareze mașina. De o parte și de alta a bulevardului se înșirau nenumărate prăvălioare — prăvălioarele pe care Sue niciodată nu le numea alt fel decît scorburi nenorocite, însă majoritatea expuneau mănuși, pantofi sau rochii, și dînsul hotărîse să cumpere un lucru pe care Sue să-l poată purta sau folosi fără ca să mai umble să-l schimbe sau să-l ajusteze. Nu se opri nici o clipă în fața vitrinelor cu giuvaere, fiindu-i teamă că de-ar intra în prăvălia unui bijutier avea să cheltuiască mai mult decît 20 sau 25 de dolari, cît socotise că-i dădea mîna să cheltuiască.

Ajunsese la cîțiva pași de locul de parcare, cînd zări vitrina atrăgătoare a unui mic magazin de lenjerie fină. N-avea nici cea mai mică îndoială că Sue l-ar fi categorisit drept o scorbură nenorocită, dar era tîrziu și făgăduise să fie acasă la 5,30. Roddy deschise ușa și intră. Înăuntru nu se afla nici un client și fu bucuros că nimerise într-o prăvălie în care va putea să tîrguiască fără a fi nevoit să aștepte. Surizătoare, o doamnă corpolentă de 45-50 de ani se ivi de undeva din fundul localului.

— Bună ziua — îl salută ea jovial.

— Bună ziua — răspunse Roddy, cercetînd cam stingherit exponatele de lenjerie de care era asediat

— Eu sînt miss Gertrude — proprietara magazinului, se prezentă doamna. Cu ce aș putea să vă servesc? Am cîteva modele foarte cochete și, din fericire, în momentul de față sînt făcute bine.

— Caut un cadou pentru soția mea — explică el, vorbind scurt și sacadat. E ziua ei și aș dori un obiect pe care să-l poată purta cum se găsește, fără să fie nevoie de ajustări. Nu prea am timp. Sînt cît se poate de grăbit.

— Cred că am ce vă trebuie — zise doamna cea corpolentă, dînd din cap. Poftiți pe aci, vă rog. Într-o secundă vă servesc și apoi vă vedeți de drum.

Roddy o urmă pînă în dreptul ușii mascate de o draperie care se afla în fundul magazinului. În fața draperiei grele de catifea neagră, doamna se opri.

— Spuneți-mi — îl interpelă ea în șoaptă, ca și cum i-ar fi pus o întrebare confidențială, soția dumneavoastră e de statură mijlocie?

— Cred că-i aproximativ mijlocie — declară Roddy, contemplînd formele durdulii, încorsetate, ale interlocutoarei sale. Apoi, clătinînd din cap, se corectă. Nu însă atît de mijlocie ca dumneavoastră.

— Asta-mi ajunge — zise miss Gertrude dînd la o parte perdeaua și făcîndu-i semn să treacă. În magazinul meu o să găsiți nenumărate articole cochete, pe care le puteți cumpăra fără grijă.

— N-aș vrea un lucru prea scump — preciză el, timid. Ceva care să coste 20 sau 25 de dolari ar fi exact ce-mi trebuie.

— Nu trebuie să vă sinchisiți de prețuri pentru moment — îl admonestă miss Gertrude. Singurul lucru care contează realmente e sentimentul cu care se face cadoul, nu-i așa?

Roddy trecu pragul și se trezi într-o încăpere somptuos mobilată. Covorul gros era roz pal, fotoliile și canapelele erau tapisate cu material roz ceva mai închis iar pereții erau zugrăviți la culoare, dar în altă nuanță. Din plafon se cernea, estompată, o lumină care plutea în aer ca o pulbere roz

— Nu-i așa că în privința aspectului exterior soția dumneavoastră e foarte pretențioasă? — îl întrebă miss Gertrude, cu aceeași inflexiune confidențială. Nu-i așa că-i plac lucrurile rafinate, cu adevărat feminine?

— Da, da! — exclamă Roddy măgulit. Așa e felul ei.

— Asta-mi place — comentă dinsa, răsuflînd ușurată. Acum vă rog să luați loc și într-o secundă am să vă arăt ceva. Toate articolele pe care le vînd obișnuiesc să le prezint pe manechin. Sîntem în măsură să facem o alegere mult mai chibzuită după ce vedem cu ochii noștri cum îmbracă veșmîntul pe cineva.

Miss Gertrude ieși din cameră, dar numai pentru puține clipe, și cînd se întoarse aduse o tavă de argint pe care se aflau o sticlă și un pahar. Lăsă tava pe masa de lîngă unul dintre fotoliile acelea confortabile, tapisate cu material roz, și turnă whisky în pahar

— Vă rog să luați loc aici și să stați comod — îl îmbie ea. Știu eu din experiența că majoritatea bărbaților apreciază această mică atenție. Vă rog să vă mai serviți ori de cîte ori doriți, fără nici o ezitare.

Apoi părăsi din nou încăperea. Roddy se așeză în fotoliul de lîngă masă și se uită la ceas. Era ora 5. Știa bine ce i-ar fi spus Sue dacă în clipa aceea ar fi intrat în cameră și ar fi dat peste el acolo, dar asta nu-l împiedică să întindă mîna după pahar și să-l golească. Trecură cîteva minute, luă hotărîrea ca, în așteptare, să-și mai toarne un whisky. Cînd i puică pe tavă paharul gol, draperiile de catifea neagră se întredeschiseră și își făcu apariția o tînără înaltă, mlădioară, cu părul blond; zîmbind, îl salută pe Roddy, iar acesta, la rîndu-i, rînji dînd din cap. Lăsîndu-se pe spate în fotoliul adînc, urmări mișcările fetei, care agale, traversînd încăperea de la un cap la altul, trecu prin fața lui Ajunsă în celălalt capăt, execută cu grație o piruetă și se îndreptă spre el. Nu purta decît un negligeu cam scurt, de culoare roșie aprinsă.

— Vă place modelul, sir? — întrebă manechinul, întorcîndu-se încet pentru ca dinsul să-l poată examina. Apoi se apropie de fotoliul lui Roddy și ridică o pulpană a negligeului, oferindu-i posibilitatea să cerceteze mai de aproape materialul. Ăsta-i negligeul nostru, model «într-o secundă» — explică ea. E conceput în așa fel încît majoritatea clientelor să-l poată purta fără probe sau ajustări, și asta-i explicația că foarte mulți bărbați îl preferă. Soția dumneavoastră este cam de talia mea, nu-i așa, sir? Eu am talia 12.

— Da, aproximativ — încuviință Roddy, dînd din cap absorbit. Își mai turnă puțin whisky și bău. Apoi repetă: da, aproximativ.

— Negligeul acesta a avut foarte mare succes — zise manechinul, strîngîndu-l în jurul taliei. Ideea de a boteza acest negligeu «într-o secundă» aparține lui miss Gertrude. L-a numit așa pentru că poate fi îmbrăcat într-o secundă și de asemenea poate fi dezbrăcat într-o secundă. Nu credeți că i-ar veni adorabil soției?

— Nici vorbă că da, încuviință el, rînjind Continuă să se holbeze la ea, fără a clipi din ochi, pînă ce fata se depărtă de-a-ndaratelea către mijlocul camerei.

— Poate ați dori să vedeți și altceva — sugeră ea. E totdeauna plăcut s-alegi dintr-o gamă mai largă, nu-i așa, sir?

— Firește — zise el rînjindu-i.

Fata părăsi camera și, în clipa în care ieși, Roddy mai dădu de duscă un păhărel. Abia puse paharul gol la loc pe tavă, cînd se trezi cu doamna mai în vîrstă în față.

— Iat-o iarăși pe miss Gertrude — se anunță ea, ridicînd sfielnic din sprîncene Am intrat o secundă ca să mă conving că Janette are grijă de dumneavoastră.

— Încruntîndu-se împăcientat, Roddy făcu semn că da.

— Janette are să se întoarcă într-o secundă ca să vă mai arate unele dintre creațiile noastre cele mai încîntătoare. Am depășit ora de închidere și să știți că am încuiat ușa Așadar, puteți alege în liniște cadoul, fără a fi stînjenit de prezența altor clienți. Nu ezitați, vă rog, serviți-vă! E doar pentru dumneavoastră.

Îndată ce miss Gertrude părăsi camera, Roddy aruncă o privire îngrijorată la ceas și, băgînd de seamă că era 5,30, își turnă iute încă un whisky. Pierduse socoteala, nu știa de cîte ori umpluse paharul și se întreba ce s-ar face dacă în clipa aceea ar intra Sue și ar da cu ochii de el. Tocmai se aplecase înainte privind țintă la draperia cea neagră, cînd blondina își făcu din nou apariția. Prezența și de astă dată direct pe piele un negligeu care era mai sumar și mai scurt. În timp ce manechinul traversa încetișor camera, Roddy se trase la marginea fotoliului. Cînd, cu o mișcare parcă și mai grațioasă, dinsa făcu pirueta, Roddy, fără a-și lua ochii de la ea, întinse mîna să apuce paharul. După ce-l găsi și dădu să bea, rămase foarte mirat că paharul era gol. Cu chiu cu vai îl puse la loc, tot pe dibuite.

— Ce vrea să fie... Ce vrea să fie ăsta? — întrebă el privind-o cu ochi mari.

— Nu mă îndoiesc că știți ce e, sir, protestă ea, cu un zîmbet răpitor. Acest elegant material străin e o dantelă neagră de mînă, brodată cu floricele de nu-mă-uita, de culoarea fuxiei Nu găsiți că e adorabil?

— Nici vorbă, e de efect... pe dumneata! — răspunse Roddy prompt.

— Nu credeți că i-ar plăcea soției dumneavoastră?

— Cred că n-a avut niciodată ceva în genul ăsta — zise el clătinînd din cap. Eu cel puțin nu știu să fi avut. Și dacă n-a avut, neapărat ar trebui să aibă.

— Atunci nu încape îndoială că are să-i facă foarte mare plăcere. De ce nu i-ați oferi acest negligeu?

Roddy își căută portvizitul.

— Ce preț are?

— De vînzări se ocupă miss Gertrude personal — se recuză manechinul, retrăgîndu-se în direcția draperiei de catifea. Eu n-am altă funcție decît aceea de manechin. Așteptați o clipă...

Roddy sări în picioare, dar, pînă s-o ajungă, blondina și dispăruse. În clipa aceea miss Gertrude întredeschise draperia și păși în cameră.

— Prețul e 75 de dolari — îl informă ea, întinzînd mîna. E un model încîntător, nu găsiți? Sînt convinsă că soției are să-i placă la nebunie.

— Îl iau! — exclamă el înfierbîntat, ridicînd glasul. Dați-mi-l!

— Da, desigur — zise ea întinzînd mîna ceva mai aproape. Șaptezeci și cinci de dolari, vă rog.

Roddy numără bancnotele în grabă și i le înmînă, după care miss Gertrude ieși din încăpere de-a-ndaratelea. Dinsul se întoarse lîngă tavă și, foarte agitat, își turnă whisky. Cînd isprăvi de băut, miss Gertrude se afla lîngă el, ținînd în mînă un mic pachet. Cu un gest brusc i-l împinse în brațe.

— Ieșirea e pe aici — îi zise acru, conducîndu-l spre ușă.

— Dar n-am terminat încă! — protestă el zgomotos. Vreau să mai stau, vă spun!...

— E ora 6 și am depășit cu mult ora de închidere — îi replică ea neînduplecată, împingîndu-l către ușă: vă rog, plecați fără scandal.

În dreptul ușii ce da în stradă îi dădu un brînci zdravăn și Roddy se trezi pe trotuar în fața magazinului. Ușa fu încuiată cu zgomot, luminile se stinseră, iar peste vitrină fu coborîtă o perdea. Roddy încercă clanța, dădu să deschidă ușa și apoi începu a-i cîra lovituri cu picioarele. La fiecare izbitură vitrina se cutremura toată.

— Dați-mi drumul înăuntru — răcnea Roddy — deschideți ușa asta, vă spun! Neprimind nici un răspuns, porni din nou să izbească în ușa cu geamuri de cristal.

Cîteva persoane care treceau pe Travis Avenue se opriră locului și se uitară la el cu curiozitate. În cîteva minute, în jurul lui, pe trotuar, se adunase o mare mulțime de oameni.

— E inadmisibil să fiu dat afară dintr-un magazin în felul ăsta — răcnea el. Deschideți ușa! Dați-mi drumul înăuntru, vă spun!

Continua să izbească nebunește cu picioarele în ușa cu geamuri de cristal, cînd în dreptul magazinului se opri brusc un automobil al poliției. Doi polițiști săriră din mașină și-l înșfăcară fără menajamente.

— La poftim, amice — zise unul dintre ei. Am primit o plîngere din partea patroanei magazinului. A telefonat că un bețivan încearcă să-i spargă ușa cu picioarele, și acela dumneata ești. La poftim cu noi!

Pachețelul pe care pînă atunci Roddy îl ținuse strîns în mînă căzu pe trotuar. Unul dintre cei doi polițiști îl ridică de jos și începu să-l pipăie, bănuitor.

— Ce ai aici? — îl întrebă pe Roddy. Un obiect cumpărat din magazinul ăsta, nu?

Mai înainte ca Roddy să apuce a-i răspunde, celălalt polițist îl smuci și se uită lung la el.

— La te uită, aș jura că ești unul și același cu bețivanul pe care l-am agățat aici pe Travis Avenue acum un an și l-am dus la arest. Îmi amintesc de treaba asta, fiindcă a doua zi ți-au publicat mutra la gazetă. Cumpărașeși și de data aia nu știu ce dintr-una din maghernițele astea nenorocite, și apoi ai încercat să spargi ușa cu picioarele. Parcă-mi aduc aminte că spuneai că era ziua soției și că doreai să o sărbătorești.

— E iarăși ziua ei — îi explică Roddy rînjind, în timp ce, fără a opune rezistență, se îndrepta spre mașina poliției. O dată pe an are și bărbatul dreptul să sărbătorească ziua soției sau n-are?

Traducere de Ioan COMȘA

UMORUL ALTORA

... îți urez prosperitate
noroc în dragoste,
reușită în viață,
fericire,
glorie,
avere
și — mai ales — sănătate!

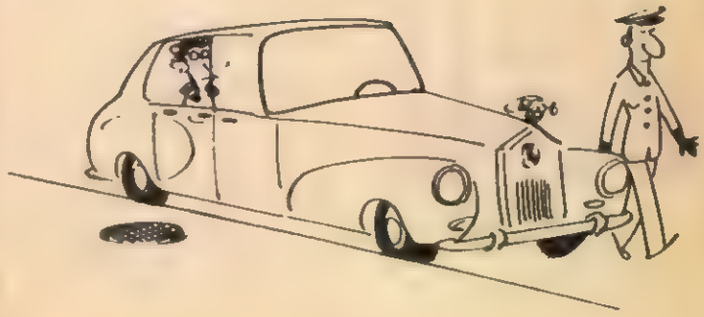

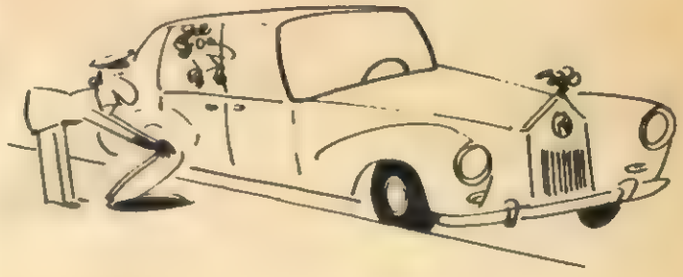

film

VEȚI MAI AUZI DE ACESTE NUME

Cine spunea că în 1978, nici mai devreme, nici mai tîrziu, nu vor mai exista «stele de cinema»? Cine tremura la gîndul că în goana noastră după «noutăți» devorăm detașamente de viitoare vedete care nici nu apucă, bietele, să se constituie ca atare că se și trezesc la pămînt? Uite că acel distins cronicar englez, Douglas Mc Vay, pentru că despre dînsul este vorba, nu a avut dreptate întocmai. E drept că răbdarea omului de astăzi este mai firavă, că o vedetă nu are o viață prea lungă, concurența este cam mare, ce să ne ascundem, totuși fiecare an ne sporește încrederea în cîteva apariții ce se dovedesc pînă la urmă certitudini. Altfel ar fi trist. Cum ar arăta viața noastră fără clipitul acestor stele? Mai bine să nu ne gîndim. Poate că cel mai bun lucru este să vă facem cunoștință cu cîteva dintre vedetele puternic afirmate în ultima vreme, în speranța că vom avea curînd-curînd prilejul să le vedem pe ecranele noastre (pe unele le-am întîlnit deja).

Magda MIHĂILESCU

ECRAN '70

Dintre multele și frumoasele filme făgăduite pentru anul ce bate la ușă am ales cîteva secvențe și ipostaze actoricești, pe care vi le oferim ca pe o mică avancronică ilustrată:

DEPARTE DE MULȚIMEA NEBUNĂ
Fostul furios John Schlesinger revine printre noi cu o creație liniștită, învăluitoare, plină de parfumuri vechi. Lăsăm la o parte faptul că filmul este, într-un fel, și un multiplu recital actoricesc: Julie Christie (în fotografie), Alan Bates, Terence Stamp, Peter Finch.

FLORINDA BOLKAN

La Festivalul de la Veneția din 1967, Luchino Visconti, recunoscut pentru ochiul său neiertător, a descoperit o viitoare candidată la titlul de vedetă: o frumusețe exotică, braziliana Florinda Bolkan, în viața de toate zilele — funcționară în serviciul unei linii de transporturi aeriene. Cum marele cineast nu avea în momentul acela nici un film în lucru, o recomandă unor colegi. Primul care s-a arătat bucuros să-i înlesnească drumul în lumea cinematografică a fost Richard Burton, alături de care va apărea într-un rolișor neînsemnat, în filmul «**Candy**», pe al cărui generic se mai află un nume de prestigiu: Marlon Brando. Începutul, deși modest, avea să fie într-un ceas bun, cum se spune. Regizoarea Nadine Trintignant — soția lui Jean-Louis Trintignant — o solicită în filmul «**Hoțul de crime**», partener fiindu-i Robert Hossein. Damiano Damiani și Giuliano Montaldi îi oferă în continuare roluri importante în «**O fată mai degrabă complicată**» și, respectiv, «**Cei de care nu te poți atinge**». În sfîrșit, după toate aceste filme, Visconti însuși a avut prilejul să-i încredințeze o partitură de seamă în filmul său «**Amurgul zeilor**».

GENEVIEVE WAITE

Într-o bună zi — cu un an și jumătate în urmă — tînăra sud-africană Genevieve Waite (are 19 ani), cover-girl de meserie, și-a luat inima în dinți și a plecat la Londra să-și caute norocul. Și l-a găsit. A reușit să obțină rolul principal în filmul de debut al fostului publicist și actor Michael Sarne, «**Joanna**». Gazetarii spun că ceea ce a însemnat pentru Brigitte Bardot filmul lui Vadim «**Și Dumnezeu a creat femeia**» este pentru Genevieve Waite «**Joanna**» — această poveste a unei fete cu capul în nori, pe care viața o învață să meargă cu picioarele pe pământ.

În momentul de față Genevieve Waite are un contract de lungă durată cu **Casa 20th Century Fox.**

JURNALUL UNEI CAMERISTE. Încă o întîlnire cu arta lui Buñuel și a marii actrițe Jeanne Moreau (partenerul din fotografie — Georges Géret).

VEȚI MAI AUZI DE ACESTE NUME

CLAUDE JADE

Cînd pleci la drum cu un film de Truffaut și cu unul de Hitchcock, nu cred că mai pot exista mari îndoieli în privința carierei. Un astfel de noroc l-a avut Claude Jade, considerată a fi cea mai prețioasă tînără vedetă a ecranului francez din acest an.

Născută la Dijon cu douăzeci de ani în urmă, Claude a urmat, paralel cu liceul, cursurile Conservatorului de artă dramatică. În 1966 a dobîndit un premiu de interpretare. În același an frecventează la Paris cursurile lui Jean-Laurent Cochet la Teatrul Edouard VII. Remarcată de un regizor de televiziune, tînăra elevă este invitată să joace în serialul «Păsări rare» de Jean Dewever. Izbitoarea ei asemănare cu Catherine Deneuve — aceeași fragilitate de porțelan a chipului — a fost destul de stînjenitoare la primele apariții. Hotărîtă să-și cucerească o personalitate proprie, Claude Jade se consacră serios teatrului. Din noiembrie 1967 este membra Companiei Pitoeff, cu care a jucat în **«Henric IV»** de Pirandello. Văzînd-o pe scenă, François Truffaut a fost surprins de vigoarea tinerei interprete. I-a încredințat principalul rol feminin din filmul **«Sărutări furate»** și probabil că nu întîmplător cel de-al doilea film al actriței este semnat de Hitchcock, marele prieten al lui Truffaut. În acest an, Claude Jade a apărut alături de Jacques Brel în comedia lui Edouard Molinaro **«Unchiul meu, Benjamin»**.

F *film*

ECRAN '70

CĂLUGĂRIȚA
Scandalul cinematografic al anului 1966 Optînd pentru scrierea lui Diderot și transpunînd-o în termeni cinematografici ce sfidează convențiile, Jacques Rivette și-a atras asupra-i furia spiritelor anchilozate. Filmul a prilejuit actriței Anna Karina o creație de zile mari.

Cea mai proaspătă creație a lui Alain Resnais, TE IUBESC, TE IUBESC, este așteptată cu îndreptățită nerăbdare. Cum ni se va adresa, de data aceasta, autorul filmelor Hiroshima, dragostea mea *și* Anul trecut la Marienbad*?*

VERA VENCZEL

Filmul de vastă montare **«Stelele din Eger»** al regizorului maghiar Zoltan Varkonyi — film proiectat la sfîrșitul acestui an pe ecranele noastre — ne-a reîmprospătat cunoștința cu Vera Venczel, una dintre actrițele cele mai solicitate de regizorii maghiari la ora actuală. Înzestrată cu o mare disponibilitate de joc, cu o spiritualitate aleasă, Vera poate să joace astăzi într-o dramă, iar mîine într-o comedie, cu aceeași poftă și talent. De-a lungul unui singur an, am întîlnit-o în cinci filme: **«Cele trei nopți ale unei iubiri»**, **«Un nabab maghiar»**, **«Studiu despre femei»**, **«Clovni pe pereți»**, **«Stelele din Eger»**.

OLINKA BEROVA

De doi ani de zile presa cinematografică de scandal nu încetează să o prezinte drept «rivala nr. 1 a Ursulei Andress». Pricina este nu numai frumusețea statuară a Olinkăi, ci mai ales faptul că un producător englez i-a oferit, în seria a doua a filmului **«Zeița She»**, rolul pe care-l deținuse Ursula Andress în prima parte. Chiar și cu această povară în spate, tînăra actriță cehoslovacă — numele cu care am cunoscut-o în primele ei filme este Olga Schoberova — reușește să meargă drept. N-am putea spune că deocamdată ne-a convins de cine știe ce mari daruri de actriță, dar este ceea ce se cheamă într-un limbaj cinematografic nu prea oficial «o prezență».

Olinka Berova și-a reluat activitatea cinematografică — după o pauză (concediu de naștere) de un an — cu filmul de epocă **«Nopțile Popeii»**.

RUBLIOV.
Dacă n-ar fi încă atît de tînăr, am spune că regizorul sovietic Andrei Tarkovsk. și-a semnat, o dată cu Rubliov, *opera vieții sale.*

Umanismul lui Stanley Kramer, așa s-ar putea intitula, eventual, o cronică la filmul GHICI CINE VINE LA CINĂ? *cu Katharine Hepburn, Katherine Haughton. Spencer Tracy, Sidney Poitier.*

film

VEȚI MAI AUZI DE ACESTE NUME

ANTONIONI Michelangelo. Regizor italian de film născut la Ferrara, în 29 septembrie 1912. Studiază la Bologna, obținînd diploma în științe economice și comerciale. Începe a practica gazetăria în orașul natal apoi merge la Roma, unde frecventează Centrul experimental al cinematografiei, colaborînd paralel la revistele Cinema și Bianco e Nero. În 1942 colaborează cu Rossellini la scenariul filmului *Un pilote ritorna*, și cu Fellini la *Șeicul alb*, fiind apoi trimis în Franța pentru a face asistență de regie pe lîngă Marcel Carné la *Les visiteurs du soir*. Debutul de regizor și-l face cu documentarul *Gente del Po* (1943), urmat de alte cîteva scurt-metraje. *Cronaca di un amore* (1950) e începutul unei serii de filme realiste: *I vinti* (1952); *Tentato suicidio* (schecî din *Amore in città* — 1953). *Signora senza camelie* (1953), dovedind predilecția cineastului pentru temele grave. Cu *Le amiche* (1955) și *Il grido* (1957), o dată cu precizarea stilului său regizoral de o rigoare aproape clasică, problematica se devine mai complexă. Atît *Le amiche* (influențat de Pavese), cronică de moravuri a burgheziei torineze, cît și *Il grido*, cu mediul său muncitoresc și nefericitele experiențe sentimentale ale eroului, sînt de fapt ocazii pentru a zugrăvi o serie de obsedante portrete psihologice feminine. Sentimentul de singurătate al omului, imposibilitatea lui de a comunica cu semenii săi se conturează mai precis în filmele etapei a treia a carierei acestui mare regizor. Astfel, în *Aventura* (1960), *Noaptea* (1961), *Eclipsa* (1962) și finalul ciclului într-o apoteoză de culoare: *Deșertul roșu* (1964), sînt înfățișate pe rînd, falimentul dragostei, al cîsniciei, al prieteniei, ucise pe rînd de un monstru care domină o societate din ce în ce mai sclavă a automatismelor sale: plictiseala. A patra etapă, anglo-americană face un pas mai mult într-un infern colorat, populat de fotografi la modă, de corar-girls și drogați: Blow-up (1967), de beatnicî și hippies: Zabriskie Point (1969 — S.U.A.).

ANTONIU Costache. Actor român de teatru și film, născut la 26 februarie 1900, în comuna Țigănași (Iași). În 1920 termină Conservatorul și debutează la Teatrul Național din Iași, în rolul Nae Ipingescu din *O noapte furtunoasă* de Caragiale, autor pe care-l va cultiva cu predilecție de-a lungul anilor. Urmează o carieră exemplară de aproape jumătate de veac, în care C.A. abordează un vast repertoriu, remarcîndu-se atît în comedie cît și în dramă, de la Molière la Mihail Sebastian, de la Cehov la Mircea Ștefănescu. În 1939 debutează în film, în *O noapte de pomină* și, în același an, în *Se aprind făcliile*, unde apărea alături de regretatul George Vraca. Actor de mare popularitate, dotat cu un umor fin, nuanțat, trecînd cu ușurință de la o bonomie ironică la o luciditate umbrită de melancolie, C.A. realizează în anii de după eliberare cîteva roluri de compoziție de o mare varietate în filme ca: *O scrisoare pierdută* (1953), *Nuferii roșu* (1955), *Pasărea furtunii* (1957), *Bănuții noștri* (1959), *Dorchie* (1960), *Vacanță la mare* (1962), *Străinul* (1963) *Pădurea spînzuraților* (1964). De trei ori laureat al Premiului de Stat, actor al Teatrului Național bucureștean și profesor universitar la I.A.T.C., președinte al A.T.M.-ului, C. A. este deputat în Marea Adunare Națională și Artist al Poporului.

ARLETTY. Actriță franceză de film și teatru, născută Léonie Bathiat, la Courbevoie (Seine) în 15 mai 1898. De origine modestă, A. lucrează în copilărie într-o uzină metalurgică, devenind apoi, cu trecerea anilor, dactilografă, manechin la casa Poiret, girl în revistele de la Variétés și finalmente actriță de teatru și cinema. În film o remarcați tocmai pentru accentul ei de cartier parizian, pentru umorul ei sec și frumusețea sa neconformă canoanelor. Debutează în 1931 în comedia *Un chien qui rapporte*, turnînd apoi un număr considerabil de filme inegale, din care reținem savuroasele ei apariții din *Pension mimosas* (1934 — r: Jacques Feyder); *L'ecole des cocottes* (1934) cu *Raimu*; *Perlele coroanei* (1937) și *Desiré* (Valetul — 1938), ambele de și cu Sacha Guitry. Întîlnirea cu regizorul Marcel Carné va fi providențială pentru A. O dată cu rolul ei de cocota cumsecade din *Hotel du nord*, se consacră ca vedetă de prim rang și interpretă de predilecție a marului cineast, care o va utiliza (cu concursul scenaristului său Jacques Prévert), conform prodigioaselor sale posibilități dramatice, în roluri atît de variate ca cele din filmele: *Noaptea amînturilor* (Le jour se lève — 1939), *Trubaduri diavolului* (Les visiteurs du soir — 1942), *Oameni și măști* (Les enfants du paradis — 1945), *La fleur de l'age* (neterminat) și *L'air de Paris* (1954) cu Jean Gabin. Desfășurînd în paralel o continuă și intensă activitate teatrală, A., cu acel mmntabil amestec de «gavroche» și «grande dame», va mai avea pe ecran apariții memorabile în filme ca: *M-me Sans-Gêne* (1941), *Gîbier de potence* (1951), *Le grand jeu* (1953), *Huis clos* (1954), *Maxime* (1957), *Drôle de dimanche* (1958), *La gamberge*, *Tempo di Roma*, *The longest Day* (1962). Victimă a unui accident la ochi, care a dus-o pînă în pragul orbirii, A. s-a retras de cîțva ani din film și teatru, revenind abia de un an, complet restabilită, deocamdată numai pe scenă.

Constantin POPESCU

OLGIERD LUKASZEWICZ

Este student la Institutul de teatru din Cracovia. Cineastul Janus Morgenstern i-a făcut onoarea de a-l lua drept partener al lui Cybulski în ultimul film al acestuia, **«Jovita»**. Încrederea nu s-a dovedit vană. Cu filmul următor, **«Dans la cartierul general»**, al lui Jan Batory, în care deținea rolul principal, Lukaszewicz a trecut definitiv în detașamentul noilor juni-primi ai ecranului polonez.

ALLA EVDOKIMOVA

Elevă a cunoscutului regizor și pedagog Mihail Romm, Alla Evdokimova nu s-a sfiit să primească, pentru debutul ei cinematografic, un rol modest și în aparență banal, cel al secretarei eroului principal din filmul polițist *«Afacerea Boris Savinkov»*. Criticii aveau să spună apoi că ori de cîte ori tînăra actriță apărea în cadru, «toți ochii erau ațintiți asupra ei». Pînă la o viitoare întîlnire cu o partitură de zile mari, Alla Evdokimova joacă seară de seară, pe scena Teatrului Mic, rolul pe care l-a visat în tot timpul studenției: Nina din *«Bal mascat»* de Lermontov.

JANE BIRKIN

Poate văzînd **«Blow-up»** i-ați reținut chipul, dar nu și numele. Este una dintre cele două fetișcane-gisculițe (cea cu rochie verzuie) ce-i asaltează pe obositul fotograf. Înaintea acestei scurte apariții, ce avea să-i sporească popularitatea, Jane Birkin mai deținuse un singur rolișor în filmul **«Șpilul»**, cu Rita Tushingham. Pînă la acea oră actrița era celebră mai ales în calitatea ei de iubită a nonconformistului cîntăreț francez Serge Gainsbourgh. Filmele de după **«Blow-up»**, și anume **«Slogan»** (regia — Pierre Grimblat, partener — Serge Gainsbourgh), **«Piscina»** (regia — Jacques Deray, parteneri — Alain Delon, Maurice Ronet, Romy Schneider), **«Drumurile către Katmandu»** (regia — André Cayatte, partener — Renaud Verley, Elsa Martinelli, Serge Gainsbourgh, Mike Marshall), au sălțat-o pe Jane Birkin din rîndul incertelor «starlettes» în familia sperațelor solide. De altfel, Antonioni i-a făgăduit un rol serios într-un viitor film al său.

DUSTIN HOFFMAN

Filmul **«Absolventul»** al lui Mike Nichols — care la sfîrșitul anului 1967 a cucerit adeziunea unanimă a criticii americane — l-a catapultat pur și simplu pe Dustin Hoffman în conștiința iubitorilor de cinema. «De ani de zile ecranul nostru nu a mai avut un astfel de actor exploziv» — mărturisește regizorul Mike Nichols. Și se știe că filmul american nu duce tocmai lipsă de actori «explozivi».

Destinat inițial unei cariere de pianist — Hoffman a urmat cursurile Conservatorului din Los Angeles, orașul său natal — viitorul actor se simte irezistibil atras de teatru, drept care se înscrie printre elevii lui Lee Strasberg, la faimosul «Actor's Studio». Debutează strălucit pe o scenă newyorkeză în piesa **«Călătoria celui de-al cincilea cal»**. Cinematograful nu-l atrăgea prea mult și se pare că s-a lăsat greu convins. Chiar și după succesul **«Absolventului»**, Dustin Hoffman a stat mult pe gînduri pînă să primească un al doilea rol, în filmul lui Peter Yates, **«John și Mary»**, turnat în acest an. În schimb, nu a renunțat nici o clipă la teatru: «Joc seară de seară — spune Hoffman — noaptea repet pentru filmări iar ziua turnez. Dorm pe apucate. Nu pot trăi însă fără teatru».

film

SUZY KENDALL

«Nu este prea frumoasă — spune despre ea regizorul James Clavel — dar are o personalitate pregnantă». Fostă manechin, englezoaica Suzy Kendall, în vîrstă de 24 de ani — născută la Belpar — a debutat cu un rol mărunt în opereta filmată **«O săritură pînă la Swagman»**. După alte cîteva apariții de mică importanță în filmele **«Lichidatorul»**, **«Omul-sandviș»**, **«Circul spaimei»**, regizorul italian Alberto Lattuada îi oferă marea șansă de afirmare în remake-ul **«Domnișoara doctor»**, încredințîndu-i rolul pe care-l deținuse cîndva Dita Parlo. James Clavel — ale cărui cuvinte le-am citat mai sus — un cunoscut producător englez care anul acesta a ținut să debuteze în regie, i-a încredințat actriței Suzy Kendall principalul rol feminin în filmul **«Domnului, cu dragoste»** (protagonist — Sidney Poitier).

Foto: **RANK ORGANISATION**

RESTAURANTUL

BUCUR

str. Col. Poenaru Bordea nr. 2

Saloane de epocă:
brîncovenesc,
maur,
medieval,
oriental.

Cramă,
delicatese culinare,
vinuri superioare.
Rezervați din timp mese
la telefonul 13.95.10.

varietăți

A 13-A

Din opera lăsată de marele pictor și gravor renascentist german Hans Holbein cel Tînăr (1497—1543) au fost păstrate, printre altele, 12 miniaturi de mare preț. Recent a fost descoperită însă cea de-a 13-a miniatură, a cărei reproducere fotografică o vedeți alăturat. Subiectul este încă înconjurat de mister; se presupune doar a fi soția sau fiica unuia dintre ucenicii sau prietenii artistului. După unele detalii ale îmbrăcămintei și coafurii s-a putut însă stabili perioada aproximativă a execuției, și anume între anii 1532 și 1543. Ce s-a întîmplat cu cea de-a 13-a miniatură a lui Holbein? A fost vîndută la licitație comerciantului londonez William Ewer, pentru frumușica sumă de 21 000 lire sterline.

CELOHARPA

De fapt nu se numește celoharpă, ci baryton, dar instrumentul pe care-l vedeți în fotografie este într-adevăr o împerechere de violoncel și harpă. Ceva mai mare decît violoncelul obișnuit, instrumentul are 12 coarde (în loc de 4), din care 6 răspund la arcuș iar 6 sînt ciupite cu degetele, întocmai ca și coardele de harpă. Unicul instrumentist profesionist al barytonului este muzicianul maghiar Janos Liebner, pe care-l vedeți într-un concert dat de «Thames Chamber Orchestra» (Orchestra de cameră Tamisa) în sala Queen Elisabeth Hall din Londra

DĂDACĂ ELECTRONICĂ

Cînd micuțul din leagăn se trezește și începe să scîncească, ce se întîmplă de obicei? Nimic. Vine mămica și mișcă niței leagănul. Dar dacă mămica e la serviciu? Atunci vine bunica. Și dacă bunica locuiește la 300 km distanță? Atunci vine electronica. Cum? Să presupunem că băiețelului sau fetița din leagăn s-a trezit și s-a pornit să țipe. Țipătul — care pro causa se cheamă «semnal acustic», pune în mișcare o sonerie electrică, conectată printr-un releu cu un mic motor. Pus în mișcare, motorașul clatină ușor leagănul. În același timp, pe noptieră se aprinde o lămpiță, îndepărtînd-se astfel teama de întuneric a micuțului, iar un magnetofon, pus și el în mișcare, dă glas unui autentic cîntec de leagăn. După trei minute totul se oprește și liniștea se așterne din nou. Dar dacă micuțul n-a încetat sau își reia «concertul», o ia și instalația dacapo. Prezentată la expoziția «Tu și lumea ta» din Hamburg, năstrușnica mașinărie a făcut pe drept senzație.

PUNCT SI DE LA CAPĂT

● Meniul à la... computer a fost introdus în practică la un mare spital din Missouri (S.U.A.). Un creier electronic, informat cu peste 4 000 de date cuprinzînd regimul dietetic, factorii nutritivi ai alimentelor, prețul de cost etc., compune zilnic mese mai variate, mai gustoase și mai ieftine decît un întreg colectiv de dietetic-ieni.

● Dl. Franklin Blower, sosit în Europa să cumpere cadouri cît mai originale pe care să le ofere de Anul nou amicilor săi, a găsit în sfîrșit ceea ce căuta: 32 de vechi taxiuri londoneze și o mașină de pompieri fabricată în 1932, complet utilată, inclusiv sirena de alarmă. De gustibus...

● Fiind întrebat de un ziarist curios **«Ce ați fi dorit să fiți?»**, cunoscutul scriitor francez François Mauriac a răspuns prompt: **«Eu însumi, și am reușit».**

● O cupă pe care nici un sportiv nu dorea s-o cîștige a fost oferită în Anglia cu ocazia unui turneu de golf. Pe frumosul vas de argint sînt incrustate cuvintele: «Celui mai prost jucător de golf din vestul Angliei». Și, bineînțeles, era destinată ultimului clasat.

● În Suedia s-a propus ca permisele de conducere auto să fie reînnoite la fiecare 10 ani pe baza unui nou examen.

VULCANI ȘI CUTREMURE

În momentul de față se cunoaște existența a 455 de *vulcani activi* pe globul nostru. Printre ei, aproximativ 80 sînt submarini.

Zona cu cea mai mare concentrație vulcanică este Indonezia, unde s-au înregistrat, în decursul istoriei, nu mai puțin de // de vulcani activi. De altfel, cea mai mare erupție care a avut loc vreodată s-a produs în insula indoneziană Sumbawa în 1815; vulcanul Tambora a scos atunci din măruntaiele sale subterane o cantitate de materiale evaluată la 152 kilometri cubi (spre comparație, s-a calculat că lava și celelalte minerale în fuziune eliminate de Vezuviu și care au nimicit orașul Pompei se ridicau la abia 5 kmc). Presiunea internă care a provocat erupția vulcanului Tambora a fost de 372 000 kg pe milimetru pătrat, iar energia dezvoltată a atins cel puțin $8,4 \times 10^{24}$ ergi. Înălțimea muntelui a scăzut cu 1 250 m, iar craterul format avea un diametru de 11 km.

Totuși, din punct de vedere al efectelor, istoria a reținut ca cea mai mare explozie vulcanică pe cea care s-a produs cu trei milenii și jumătate în urmă, mai precis în 1470 î.e.n. Sediul ei a fost insula Thira (Santorin) din Marea Egee. Volumul de lavă, pietre și cenușă a fost de 60 km³, iar valul gigantic provocat de zguduirea fundului mării a distrus civilizația minoiană de pe insula Creta, aflată la o depărtare de 130 km.

În epoca modernă, cea mai mare erupție a avut loc la 7 august 1883 în insula Krakatau, situată în strîmtoarea Sondei, dintre Java și Sumatra. Cei 47 kmp ai insulei au fost literalmente aruncați în aer. Unda marină provocată de erupție a nimicit 163 de sate și a ucis 36 380 de persoane. Stînci enorme au fost proiectate în văzduh pînă la o înălțime de 55 000 m, iar cenușa a continuat să cadă vreme de zece zile, pe o rază de 5 530 km. Patru ore mai tîrziu, pe insula Rodriguez, situată la o distanță de 4 775 km, explozia a fost înregistrată ca «salva unor tunuri grele». După calculele efectuate, erupția a avut o intensitate de 100 de ori mai mare decît explozia experimentală a celei mai puternice bombe cu hidrogen.

Printre vulcanii activi, cel mai înalt este Antofalla (6 100 m), în Argentina, urmat imediat de Guayatiri (6 060 m), în Chile. La frontiera dintre cele două țări se găsește și cel mai înalt vulcan inactiv, Llullaillaco (6 723 m). Și tot în Argentina este situat cel mai înalt vulcan stins din lume, Cerro Aconcagua (6 960 m); ascensiunea lui, realizată la 14 ianuarie 1897, a rămas timp de mai bine de zece ani (pînă la 12 iunie 1907) cel mai mare succes în materie de alpinism.

Vulcanul cu cea mai nordică poziție este Beeren Berg (2 270 m), în insula Jan Mayen, din Marea Groenlandei. Descoperită probabil de Henry Hudson, în 1607 sau 1608, insula a fost explorată prima oară de Jan Mayen în 1614. La 8 mai 1929 ea a fost anexată de Norvegia.

Cel mai meridional vulcan este muntele Erebus (3 795 m), pe insula Ross din Antarctica. El a fost descoperit la 28 ianuarie 1941 de expediția lui James Clark Ross, căpitan în marina britanică. Escaladarea lui a fost efectuată la 10 martie 1908 de un grup de cinci alpiniști englezi conduși de profesorul Tannatt William Edgeworth.

*

După cum se știe, intensitatea unui cutremur se măsoară cu ajutorul unor instrumente denumite seismografe (inventate în 1853) și conform unei anumite clasificări — scara Gutenberg-Richter. Cele mai violente seisme tectonice înregistrate pînă acum (în trei împrejurări) ating, pe această scară, gradul 8,9.

Primul dintre aceste cutremure a avut loc la 31 ianuarie 1906, epicentrul său fiind situat sub mare, în apropierea frontierei dintre Columbia și Ecuador. Cel de-al doilea a avut un caracter submarin și s-a produs la aproximativ 160 km de coastele japoniei, la 31 martie 1933. În sfîrșit, seria de seisme din 21—25 mai 1960, în vecinătatea localității Lebu din Chile, au fost considerate la început ca atingînd gradul 9,2, dar calcule ulterioare le-au redimensionat.

Celebrul cutremur de la Lisabona, de la 1 noiembrie 1755, trebuie să fi fost de ordinul 8,75—9. Primul seism a început la orele 9,40 și a durat șase sau șapte minute, resimțindu-se pînă la Iacurile Norvegiei.

Energia unui cutremur de gradul 8,9 este de circa $5,6 \times 10^{24}$ ergi, echivalînd cu explozia unei cantități de 140 milioane de tone trinitrotoluen.

Cele mai multe pierderi de vieți omenești le-a provocat cutremurul din provincia chineză Shensi (23 ianuarie 1556): se apreciază că lui i se datorește moartea a 830 000 de persoane. Cele mai mari daune materiale pare însă să le fi determinat cutremurul care a avut loc la 1 septembrie 1923 în cîmpia Kwanto din Japonia. De gradul 8,2, el a distrus 575 000 de locuințe din orașele Tokyo și Yokohama, omorînd 142 807 oameni și cauzînd distrugeri în valoare de aproape 30 milioane de dolari.

RECORDURILE MAMIFERELOR

Cel mai mare mamifer existent astăzi (și poate că cel mai mare mamifer care a trăit vreodată pe planeta noastră) este balena albastră (*Balaenoptera musculus*), căreia i se mai spune rorqualul albastru. În 1922 a fost vînată, în zona Atlanticului de sud, o femelă din această specie, care avea o lungime de 32,6 metri. O altă femelă, ucisă în apele Georgiei de Sud, măsura 29,5 m și cîntărea 177 tone. Numai limba ei avea o greutate de 3 150 kg.

Balenele albastre trăiesc în mările reci și migrează iarna spre regiuni mai calde. Observații făcute în Antarctida între 1946 și 1949 arată că aceste mamifere acvatice pot atinge viteza de 37 km/h, ceea ce la o balenă de talie medie (27 m) ar echivala cu o putere mecanică de 527 cai-putere. Cea mai mare adîncime atinsă de ele a fost de 134 m.

Dintr-un ou abia vizibil și cîntărind o fracțiune de miligram, se dezvoltă embrionul în cursul a zece luni și trei săptămîni de gestație. La un an de la naștere, puiul ieșit din acest ou infiniteximal cîntărește 12,5—25 tone: este cea mai rapidă creștere înregistrată în regnul animal sau în cel vegetal.

În 1934 s-a calculat că existau în lume 200 000 de balene albastre. Dar un măcel nemilos a făcut ca în 1967 să nu mai rămînă din această remarcabilă specie decît 600—1 000 de exemplare.

*

Cel mai mare mamifer terestru este elefantul african (*Loxodonta africana*). În medie, un mascul are 3,5 m înălțime și cîntărește 5,8 tone. Printre exemplarele înregistrate în mod oficial recordul îl deține masculul vînat la 13 noiembrie 1955 în zona fluviului Cuando, din sud-vestul Angolei. Înălțimea sa era de 4,01 m, lungimea de 10,1 m, circumferința maximă de 6 m, iar greutatea de 10,9 tone. Îmbălsămat cu multă grijă, elefantul se află expus, de la 6 martie 1959, la Muzeul de istorie naturală al Institutului Smithsonian din Washington.

Și, dat fiind că vorbim despre elefanți, să profităm de ocazie pentru a menționa că *cei mai lungi colți* cunoscuți vreodată au fost înregistrați în 1903, pe teritoriul actualului stat Congo (Kinshasa): unul din ei avea 3,49 m, celălalt 3,35 m. *Cea mai grea pereche de colți* provine din insula Zanzibar, unde a fost cumpărată în 1898 de secția de științe naturale a lui *British Museum*; unul dintre giganticii dinți măsura 3,11 m și cîntărea 102,7 kg; celălalt era mai lung, dar mai ușor — 3,19 m și 97,1 kg.

*

Cel mai mic reprezentant al mamiferelor este șoarecele-pitanjen de Savi (*Suncus etruscus*), care trăiește pe țărmurile nordice ale Mării Mediterane. Corpul său are o lungime de 3,8 cm și o greutate de aproximativ 2,5 grame.

*

Cel mai rar este așa-numitul oposum pigmeu (*Burramys parvus*). Acest marsupial era cunoscut pînă nu demult, numai din fosile care aveau o vechime de peste 20 000 de ani. Primul exemplar viu a fost descoperit întîmplător, la 19 august 1966, într-un refugiu pentru schiori de pe Muntele Hotham, din statul Victoria (Australia).

Aproape la fel de rar se consideră a fi și rinocerul javanez (*Rhinoceros sondaicus*), din care nu mai supraviețuiesc decît 40—45 de exemplare în rezervația Udjong-Kulon din zona occidentală a insulei Java (Indonezia).

Printre subspecii, cea mai rară este tigrul de Bali (*Panthera tigris balica*); trei sau patru exemplare se mai găsesc astăzi în insula Bali (Indonezia).

*

Cea mai lungă durată de viață o are omul. E vorba nu numai de maximele atinse de unii matusalemi care au trecut cu mult de suta de ani, ci și de durata medie a existenței oamenilor în general.

Pe locul II se situează foca marină (*Orcinus orca*), care poate depăși uneori vîrsta de 90 de ani. În localitatea Twofold Bay, din statul Noua Galie de Sud (Australia), un mascul caruia i se spunea Old Tom («Bătrînul Tom») a trăit din 1839 (cînd i s-a atașat de piele un semn de recunoaștere) pînă la 17 septembrie 1930.

Printre mamiferele terestre, după om vine elefantul asiatic (*Elephas maximus*). Recordul longevității îl deține o femelă, Jessie, capturată în 1882, cînd avea cel puțin 12 ani. Devenind pensionara Grădinii zoologice Taronga din Sydney (Australia), ea a trebuit să fie ucisă la 26 octombrie 1939, pentru că suferea de o maladie datorită vîrstei sale înaintate (69 de ani).

*

Cele mai numeroase turme le-au format bizonii (*Bison bison*) din America de Nord. Aceste ierbivore migratoare s-au deplasat pe mari distanțe, mai ales în cursul secolului trecut, cînd, pentru a-i înfometa pe indieni și a-i sili să-și cedeze pămînturile, albii au organizat un veritabil masacru printre bizoni. Cea mai numeroasă era așa-numita «turmă din sud», formată din cel puțin 4 milioane de capete și ocupînd un spațiu de 80 km lungime și 40 km lățime. În mai 1871 «turma din sud» a străbătut tot statul Arkansas, de la Fort Zarah pînă la Fort Larned.

STATURA... LA EXTREME

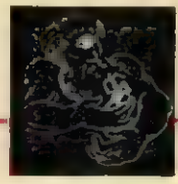

La titlul de *cel mai înalt* individ al speciei umane candidează cîteva zeci de persoane, de-a lungul a mai bine de trei milenii. Conform tradiției, *Goliat*, nenorocosul adversar al lui David, ar fi măsurat 2,91 m. Această talie fenomenală pare a se datora însă unei confuzii dintre vechile unități de măsură și, așa cum reiese din relatările unor istorici ca Flavius Josephus și alții, celebra victimă a prăștiei ar fi atins statura de «numai» 2,08 m.

O altă legendă s-a țesut în jurul olandezului *Daniel Cajanus* (1714-1749), despre care antropometristul francez Paul Topinard afirma, în secolul trecut, că ar fi fost cel mai înalt om care a existat vreodată: 2,83 m. Dar calculele efectuate în 1872, pornindu-se de la femurul său, conservat la muzeul din orașul Leyden, au demonstrat că trupul giganticului Cajanus măsura doar 2,22 m.

O soartă asemănătoare a avut-o și faima tamburului major *Ivan Stepanovici Luskin*, din garda imperială rusă, căruia Pierre Lemaitre, membru al Academiei franceze, îi atribuia o talie de 3 arșini și 9,25 verșoci (2,53 m). Tot femurul este de vină pentru spulberarea mitului. Acest os — actualmente păstrat la Muzeul din Leningrad al Academiei de științe a U.R.S.S. — îi scade statura la 2,39 m.

Un ultim exemplu de pretenții nefondate la recordul înălțimii: iranianul *Sian Chan*, ale cărui fotografii au fost prezentate în 1935 la Asociația medicilor din Viena de către prof. dr. D.H. Fuchs. Acesta afirma că «pacientul» său măsoară 3,20 m — și a fost crezut, pe baza impresiei pe care o produceau imaginile aduse ca dovadă. Din păcate însă, Sian s-a îmbolnăvit și a trebuit să fie internat într-un spital din Teheran, unde medicii s-au grăbit să-i ia gabaritul. Surpriză! Sian avea cu exact un metru mai puțin decît afirmase clinicianul vienez.

După atîtea pseudoprimate, iată-l și pe cel autentic: după părerea generală, cel mai înalt om din lume despre care există probe incontestabile este *Robert Pershing Wadlow*, născut la 22 februarie 1922 în orășelul Alton din statul Illinois (S.U.A.). La naștere el avea o lungime normală și o greutate medie (3,855 kg). Dar încă din primele luni de viață creșterea lui s-a desfășurat într-un ritm extrem de accelerat, care a atras aproape imediat atenția medicilor. Această i-au studiat îndeaproape și au ținut un veritabil «jurnal» al staturii lui Wadlow, care a evoluat după cum se vede din tabelul de mai jos:

Vîrsta în ani	Înălțimea în cm
5	162,5
9	189,2
10	193
11	200,6
12	210,8
13	220,9
14	226,1
15	231,1
16	238,7
17	245,1
18	253,7
19	257,8
20	260
21	264,8

Talia definitivă, pe care Wadlow a atins-o la 22 de ani, era de 2,72 m. Măsurătoarea a fost efectuată de C.M. Charles, profesor de medicină la Universitatea din St. Louis (statul Missouri) — personalitate a cărei competență științifică nu poate fi contestată. Cu 18 zile mai tîrziu, uriașul murea în urma unei infecții provocate de o rană la gleznă.

Alte cîteva date interesante privindu-l pe Wadlow: greutatea maximă pe care a atins-o a fost de 222,7 kg (la vîrsta de 21 ani); pantofii pe care-i purta aveau numărul 47, iar lungimea mîinilor — de la încheietură pînă la vîrful degetului mijlociu — era de 34,3 cm.

Alți cinci bărbați, a căror statură a fost măsurată în mod indubitabil, își înscriu numele, după cel al lui Wadlow, pe tabelul campionilor la înălțime:

Said Muhammad Ghazi (1909-1941), din Alexandria (Republica Arabă Unită): 2,69 m. E interesant de remarcat că el a crescut cu 94 cm în 13 ani, în urma unei răni pe care a căpătat-o la cap.

John F. Carrol (născut în 1932, încă în viață), din Buffalo (S.U.A.): 2,63 m.

John William Regan (1871-1905), din Gallatin (S.U.A.): 2,59 m.

Don Koehler (născut în 1926, încă în viață), din Chicago (S.U.A.): 2,49 m.

Välnö Myllyrinne (1909-1963), din Helsinki (Finlanda): 2,47 m.

*

Se pare că sexul slab ar trebui considerat mai curînd sexul scund. Într-adevăr, în rîndul femeilor gigantismul se întîlnește mult mai rar decît la bărbați, iar la puținele cazuri constatate statura nu a atins cifre prea spectaculoase. *Cea mai înaltă femeie*, cu talia măsurată și confirmată de oameni de știință, a fost grecoaica *Vassiliki Calliandji* (1882-1904): 2,30 m și 120 kg.

Printre cele actualmente în viață recordul îl deține tînăra de culoare *Dolores Ann Pullard* (născută în 1946), originară din orașul De Quincy, statul Louisiana (S.U.A.): în 1961 statura ei era de 2,08 m, pentru ca trei ani mai tîrziu să ajungă la 2,26 m, iar în mai 1969 — la 2,28 m. Dacă continuă așa, are toate șansele s-o detroneze pe Vassiliki...

*

La polul opus uriașilor se situează așa-numiții pitici. E vorba de persoanele a căror statură nu depășește în genere un metru și care se încadrează de obicei în ceea ce se denumește *nanism atelotic* — o afecțiune de natură endocrină care menține scheletul la dimensiunile și proporțiile din copilărie.

De cea mai mare publicitate s-a bucurat americanul *Charles Sherwod Stratford*, supranumit «Generalul Tom Degeță»: el s-a născut la 11 ianuarie 1832 la Bridgeport (statul Connecticut). La 5 luni măsura 63,5 cm, dar la 13 ani nu crescuse decît pînă la 70 cm, iar la 30 de ani — 89 cm. Cînd a murit, la 15 iulie 1883, Stratford atinsese 101,6 cm.

Polonezul *Jozef Boruslowski*, născut în noiembrie 1739, l-a întrecut însă pe Stratford... în minus. Cînd a murit, la vîrsta de 97 ani, înălțimea lui era de numai 99 cm.

În domeniul «scurtimii», femeile și-au luat revanșa asupra bărbaților. Cea mai scundă persoană, a cărei statură a fost determinată în mod incontestabil, este olandeza *Pauline Musters* (născută în 1876) care, cînd a murit la New York, în vîrstă de 19 ani, în urma unei pneumonii complicate cu o meningită, avea o înălțime de numai 59 cm. Pentru a aprecia cum se cuvine acest fenomen, trebuie amintit că un nou-născut normal măsoară de obicei 45,5-51 cm. Pînă și greutatea Paulinei Musters era a unui prunc: 4,1 kg.

Printre bărbați, cel mai scund pare să fi fost *Calvin Phillips*, născut în 1791 la Salem, statul Massachusetts (S.U.A.), care la vîrsta de 21 de ani avea 67,3 cm și cîntărea 5,44 kg. Vienezul *Max Taborsky*, născut în 1863, a atins maximul înălțimii sale la 25 de ani: 69 cm. În schimb, el era mai «ușor» decît Phillips, cîntărind doar 5 kg.

FOTO

Iată ingenioasa reclamă a unei maternități din California. În loc de firmă și-a construit o uriașă barză, bineînțeles, cu un prunc în cioc. Direcțiunea afirmă că de cînd a fost instalată spitalul este vizitat în fiecare oră de o barză mititică. Tot cu un prunc în cioc

Doamne, ce tare s-a mai speriat! O fi oare pericolul atît de mare sau dumneaei, maimuțica, tare-tare micuță!?

Cînd dădaca e bună și înțelegătoare toate merg bine și bebelușul își bea lăptucul fără să plîngă...

Chiar dacă nu-i decît gura de dinsul, totuși gingașul hipopotam l-a făcut pe paznic să se gîndească la fugă, care, deși e rușinoasă, e sănătoasă.

CURIOZITĂȚI

Mașe lucru mai înseamnă să ai «cei șapte ani de-acasă». Și dacă ați ști ce greu se capătă...

O situație dificilă: Albul atacă și... cîștigă. Mat la ciine

Un ciine lung, foarte lung, sau, Doamne ferește, pe sub capac se mai ascund un cap și o coadă?..

Vă place căciulița mea? Să știți că e făcută după cele mai noi modele.

Un lanus în lumea rinocerilor sau simpla prezență de spirit a fotoreporterului? Înclinăm să credem că tot aparatul fotografic e de vină.

O REVOLUȚIE ÎN TEHNICA PUBLICITARĂ

Ați știut, stimați cititori, că în țara noastră se găsește o instalație de serigrafie, unică de altfel în tot sud-estul Europei, capabilă să revoluționeze tehnica lucrărilor de artă grafică și publicitară?

Expresie mecanică a unei concepții literalmente noi în ansamblul mijloacelor de informare și orientare a marelui public, cunoscute astăzi sub numele generic «mass media», instalația realizează, printr-un procedeu absolut nou, folosind ca punct de plecare o machetă cu texte și imagini colorate sau alb-negru, panouri decorative sau publicitare de orice dimensiuni și în serii oricît de mari.

Prin suprapuneri de imagini, descompunere fotografică și proiectare pe o sită de nailon sau mătase (de unde și numele instalației: sérico,în italiană=de mătase), cu procedeul semiautomat — GOLIAT — sau automat — ULTRAMATIC — și utilizînd coloranți de un tip special, această instalație modernă, dirijată de graficieni și tehnicieni cu înaltă calificare, furnizează în timp-record și cu debit industrial (un panou pe minut) imagini grafice oricît de complexe și cu efecte plastice extraordinare, fixate pe suport de PFL emailat, hîrtie sau HDS (hîrtie densificată-stratificată), acoperită cu film melaminic (MELADUR).

Cît despre domeniile de aplicare a procedeului serigrafic, se poate spune că ele sînt practic nelimitate și deschise oricărei inițiative.

Astfel, arhitecții decoratori și constructorii de locuințe pot obține, la dimensiunile și în cantitățile cerute, panouri cu efecte estetice moderne pentru interioarele barurilor, pereți întregi cu imagini colorate pentru camerele copiilor, cu scene din povești, mobilier din plăci cu desene recreative și educative, ideale pentru creșe, cămine, școli. Perfect protejate de uzură, rezistente la lovituri, umezeală și variații de temperatură, ușor de întreținut, panourile serigrafiate sînt foarte indicate pentru săli de festivități, cluburi, case de cultură. Ce ați spune, de pildă, dacă ați vedea în interiorul clubului sportive pereți întregi reproducînd scene spectaculoase din fotbal sau atletism? Sau dacă ați locui în vacanță într-o căsuță-camping construită din panouri de PFL emailat, serigrafiat în imitații de țiglă pe acoperiș și de bîrne de lemn sau roci de munte la exterior? Sau dacă, pătrunzînd într-un așezămînt de cultură, v-ați găsi în fața emoționantului spectacol al unei scene istorice celebre, sub forma gravurii de epocă, în culori estompate, de dimensiunea unui perete? Cît despre «orășelele copiilor», construite în această formulă, ele ar putea fi o adevărată încîntare și pentru cei mici, și pentru cei mari.

Dar serigrafia deschide o eră nouă și în **publicitatea comercială.**

Ea oferă posibilitatea să se renunțe la practica învechită a afișajului pe hîrtie, pînză, tablă sau carton, supus degradării, deformărilor și decolorării rapide. Panouri estetice, de mari dimensiuni și cu efecte optice ultramoderne, vizibile de la distanță și cu longevitate nelimitată, montate în gări, la intersecții, pe stadioane, în parcuri sau în jurul arborilor, pe trei sau patru fațade, ar spori — cu cheltuieli minime — nu numai vandabilitatea produselor, ci și nota urbanistică modernă a localităților.

Reclamele de cinema sau teatru, cu texte și imagini colorate, își găsesc în serigrafie cea mai inspirată rezolvare. Dar aceasta nu e totul. **Scenografia** se află în fața unor nesperate posibilități: decoruri de teatru, oricît de pretențioase și la orice scară, se pot realiza uimitor de repede; efecte de planuri multiple, cu panouri colorate, sau afișajul gigantic al unor spectacole pot intra de acum în practica curentă.

Studiourile de televiziune și cinematografie pot beneficia de asemenea de sporul acestui procedeu, realizînd fundaluri, decoruri sau pardoseli cu efecte geometrice fanteziste, fixe sau mobile, într-o concepție artistică dintre cele mai evoluate.

Mate sau lucioase, lipsite de asperități, complet insensibile la intemperii, panourile serigrafiate reprezintă, în orice caz, viitorul artelor grafice și publicitare.

Pentru ca acest viitor să devină prezent, este de ajuns să vă adresați COMBINATULUI DE INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI - PIPERA — BUCUREȘTI — serviciul desfacere — Șoseaua Pipera nr. 46, telefon 33.00.80.

Cu minimum de cheltuieli și în timp-record veți obține rezolvarea magistrală a celor mai îndrăznețe aspirații artistice.

Text: Ion Valeriu POPA — Fotografii: Traian PROSAN

FOTOCURIOZITATI

Fiecare telespectator
își are emisiunile lui preferate.
Unul dintre aceștia
a ținut să-și manifeste
gusturile confecționîndu-și
singur antena.
Poate în speranța că
undele îl vor înțelege.

Sărmanul om!
În ce pericol l-a pus...
obiectivul fotoreporterului!

Un singur cap și patru picioare?
Nu. Sub palton sînt ascunse
și două inimi, cărora nu le pasă
nici de iarnă și nici de fotograf.

O imagine insolită.
Ce caută o casă pe pod?
Simplu: se plimbă,
urmînd să fie mutată
pe marginea cealaltă
a șoselei

Gelozia, bat-o vina?
Nu, e tot ochiul perspicace
al fotografului
care a creat acest
moment dramatic
dintr-un cuplu de îndrăgostiți
și un...afiș.

— Fii atentă,
mămico,
m-ai confundat
cu biletul
de autobuz...

Arbitrul pare să spună:
A devenit campion
la categoria paiă.
Nu cîntărește însă mult,
îl ține într-o mînă...

1

Din însemnările unor cărturari și călători și din publicațiile vechi ale timpurilor aflăm unele amănunte interesante asupra felului cum se sărbătorea Anul nou la curțile domnești. Astfel, știm că încă de pe vremea lui Matei Basarab boierii petreceau noaptea premergătoare începerii anului la ospețele în fruntea cărora sta domnitorul cu întreaga sa familie, iar dimineața, după slujba bisericească, veneau la curte toți aceia care aduceau daruri slăvitului voievod. În Moldova, ca și în Muntenia, ospețele de Anul nou erau însoțite de bubuiturile tunurilor care zguduiau din timp în timp zidurile palatelor, iar închinarea paharelor, după fiecare bubuitură, urma cu sîrguință și fără de odihnă. O astfel de sărbătorire o găsim descrisă într-un ziar din București, în anul 1850, cînd la domnie se afla Barbu Știrbei: «În ziua de 1 ianuarie, la ora 11, prințul domnitor a venit la palat în mare cortej, înconjurat de statul major, în sala tronului, unde șefii departamentelor au avut cinstea de a-i prezenta felicitări... la prinz înălțimea sa a primit felicitările boierilor și ale șefului miliției, iar la ora 1 pe ale agenților și consulilor generali ai puterilor străine... la 8 seara Doamna a primit felicitările femeilor». Tot din acest ziar aflăm că la miezul nopții precedente, în timp ce la masa lui vodă petreceau marii boieri... «o detonație puternică, dispusă în curtea palatului, a anunțat venirea Anului nou..., după care a luat sfîrșit masa și a început balul...». Un desen de epocă (foto 1) ne înfățișează balul de la curte.

3

1 ȘI 24 IANUARIE SUB CUZA

Păstrînd vechiul obicei, domnitorul Cuza primea, în ziua de Anul nou, pe toți șefii districtelor și pe marii demnitari, care-i prezentau omagii în numele lor personal și al poporului ocîrmuit. Un foarte reușit desen (foto 2), apărut într-o revistă ilustrată a timpului, ne arată desfășurarea ceremoniei de la palatul domnesc din ziua de 1 ianuarie 1860. Vodă Cuza, în picioare în fața tronului, se adresează celor de față, urîndu-le, la rîndul său, un an «îmbelșugat și fapte de ispravă, fericire și mulțumire poporului». Dar sub Cuza marile serbări, la care participa toată suflarea Capitalei, aveau loc la 24 ianuarie. Ne dăm seama de amploarea lor mai ales din documentele aflate în arhive, cum ar fi, bunăoară, dosarul socotelilor primăriei pe anul 1865. «Consiliul comunal — scrie într-o filă din acest dosar — chibzuind că serbarea zilei de 24 ianuarie, aniversarea îndoitei alegeri a Măriei Sale prea înălțatului nostru Domn, și a definitivei Uniri a Principatelor, să se facă și printr-o iluminație deosebită, atît pe strade, cît și în piețe, aprobă cheltuiala trebuincioasă pentru aceasta». Și au ars atunci în București 9 200 de «lampioane» diferite, pentru care s-au consumat, în afară de petrolul din lămpile permanente, 170 de ocale de seu și 20 de vedre de păcură. «În acest belșug de lumini, șase tacîmuri de lăutari, orînduite de vătaful Vasile Bîrlează, cu plata în contul primăriei, au cîntat în piețele publice cele mari, unde s-au dat și ospețe și s-au împărțit săracilor daruri, 30 000 de lei». Cele 20 de vedre de păcură fuseseră arse în butii, la marile răspîntii, așa cum se obișnuia încă de la 1830, în cinstea înalților demnitari. În 1865 existau în București 2 426 de «lampe» cu petrol, «orînduite pe ulițele mari și mici».

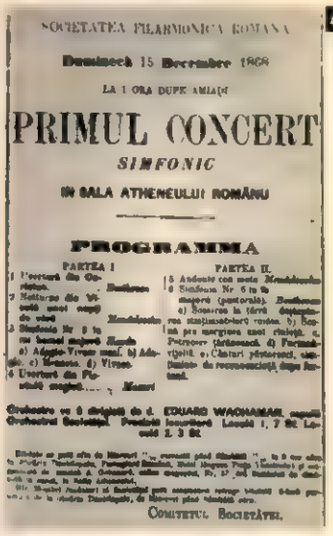

SOCIETATEA FILARMONICA ROMANA

Duminecă 15 Decembre 1868

LA 1 ORA DUPE AMIAZI

PRIMUL CONCERT

SIMFONIC

IN SALA ATHENEULUI ROMÂNU

PROGRAMMA

PARTEA I

PARTEA II.

Comitetul Societâței.

4

MORAVURI ȘI NĂRAVURI

De Anul nou nici un bucureștean cu oarecare stare nu scăpa ocazia de a-și felicita rudele, prietenii și superiorii, și în același timp să facă și să primească daruri. «Cît e ziua de mare — spune o publicație din anul 1870 — e o forfotă prin zloata ulițelor, cum nu e altcîndva — pentru că tot amploiatul bate la ușa șefului, tot finul la naș, tot nepotul la unchi și așa mai departe. Ce frumos! Dar năravul bacșișului strică totul. Poștașul, hornarul, cărăușul, omul cu fluierul de pe uliță, croitorul, sacagiul, și cîți, și cîți, toți își scot cățiula la ușa ta. Dacă n-ai putut să pleci de cu vreme de acasă, trebuie să le dai, să le dai...».

ACUM O SUTĂ DE ANI

Ca să ne putem imagina mai bine felul cum petreceau bunicii noștri acum o sută de ani, în binecuvîntata capitală a țării, să facem mai întîi un «portret» al urbei, așa cum era în iarna 1869-1870. Centrul orașului pulsa între Ateneul de azi și cheiul Dîmboviței. Periferiile cele mai îndepărtate nu depășeau șoseaua Ștefan cel Mare, șoseaua Mihai Bravu, Calea Văcărești, gara Filaret și moșia Belvedere, aflată atunci cu hotarele chiar în apropierea Gării de Nord. Între aceste delimitări nu circulau în vremea aceea nici tramvaie, nici autobuze; dar erau la loc de cinste trăsurile și tramcarele — ca cel din fotografia 3, pe care le vedem pe Calea Victoriei, în fața Teatrului Național, mergînd spre Capul Podului, adică spre Piața Victoriei de azi. Iluminatul caselor și al străzilor se făcea, în cea mai mare parte, cu petrol. În casele mai necăjite mai pîlpîia încă lumînarea de seu sau feștila îmbibată în ulei. Apa curentă nu se introdusese, așa încît breasla sacagiilor își continua epoca sa de glorie. Chiar și un hotel de lux, cum era HUGUES, de pe Calea Victoriei (Podul Mogoșoaiei cum i se mai spunea încă), se aproviziona cu apă de la sacagii.

Podurile de lemn de pe ulițele principale dispăruseră, fiind înlocuite cu «bolovani de rău (rîu — n.n.) bine tăvălugiți» sau cu piatră cioplită. De asfalt încă nu se pomenea, așa încît după ploi și după dezghețul noroiul era atotstăpînitor.

SPECTACOLELE

În București trăiau acum o sută de ani aproape 200 000 de locuitori. Aceștia aveau la dispoziție: două teatre, o sală de concerte și de conferințe, circuri, panorame, menajerii, spectacole ocazionale date cu «bădrigănii» sau cu monștri și, în fine, chiar un «café șantan». La Teatrul Național piesele românești, ca IANCU JIANU și RESVAN VODĂ, își continuau seriile de spectacole începute cu doi ani mai înainte concertele de la Ateneu se bucurau, ca și în 1868, de aceleași succese (foto 4), iar circul DERSSIN uimea populația cu năstrușnicii săi clovni, cu maimuțele, cîinii și cerbii dresați, precum și cu neîntrecuții cai dansatori. Mai erau în atenția publicului și reprezentațiile extraordinare date în barăci improvizate și anunțate cu afișe mari, lipite pe garduri. În iarna anului 1857 «Domnul Hermann Monhaurt» făcea cunoscut că prezintă «o mare, fantastică, extraordinară erată și producțiuni ale celor mai noi fenomene de magie și de fizică — modern, misterios, original — cu magnetism-electric». Un alt afiș, tipărit frumos, cu desen (care punea la încercare curiozitatea bucureștenilor, anunțînd că « Madam Veosipeta Karolina Paukert face o fugă mare cu prinsoare, de la strada Podul Mogoșoaiei pînă la strada Tîrgului din Afară (deci din Calea Victoriei și pînă la Obor), de șase ori în ducătoare... cursă ce se va sfîrși în 33 de minute... și de cîte ori se va ajunge la semn se va slobozi cîte o pușcă, spre înștiințare... cine dintre privitori va pofti să se întreacă cu Madam, să vină...». Nu ne-a rămas nici o cronică despre această alergare — prima organizată în București — dar este de crezut că la nemaipomenita demonstrație îmbulzeala publicului a fost mare, cu tot sfanțul ce se plătea ca taxă «de privire». Tot între manifestările sportive ale timpului trebuie să menționăm și organizarea primelor întreceri de «patinagiu» din Cișmigiu, unde virtuoșii de atunci săreau obstacolele formate din cîte două și trei scaune puse la rînd.

NEMAIVĂZUTA DAMĂ COLOSALĂ

În iarna anului 1866 era prezentată «într-o sală elegantă, făcută din lemn, în piața Constantin Vodă (unde se află astăzi Palatul poștei — n.n.), colosala damă gigantică de la Colonia — o fată de 22 de ani, care trage în greutate 180 de oca, are circumferința brațului de 60 de cm, a taliei de 132 cm și are un picior foarte mic, fiind una dintre cele mai frumoase persoane din acest secol». Colosala damă cîntărea, după socotelile noastre, 230 de kg, încît era, pe bună

2

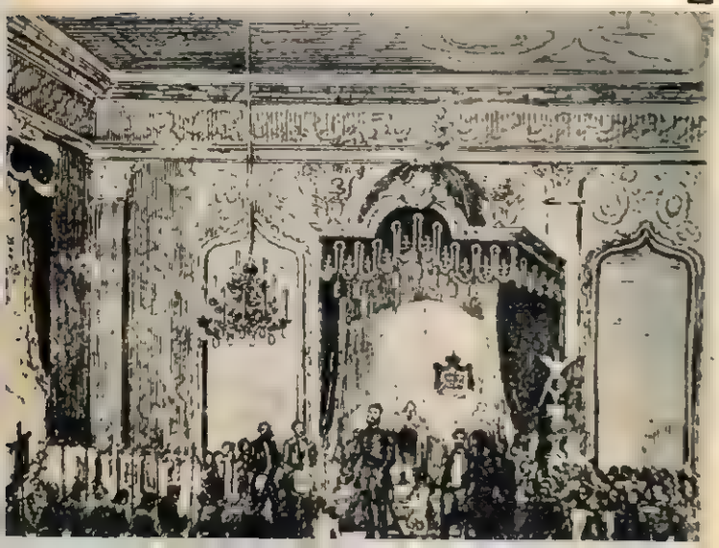

5

cum petreceau bunicii noștri

ANUL NOU LA CURȚILE DOMNEȘTI
1 ȘI 24 IANUARIE PE VREMEA LUI CUZA
LĂUTARII ȘI RESTAURANTELE DE ACUM O SUTĂ DE ANI
COMPLETURILE ȘI BALURILE MASQUE
CELE ȘASE SĂPTĂMÎNI ALE CÎȘLEGILOR
TEATRUL, MUZICA, SPECTACOLELE DE MAGIE ȘI CU BĂDIGĂNII
MENAJERIILE, PANORAMELE ȘI CINEMATOGRAFUL AMBULANT

Este vorba de bunicii care trăiau în București în a doua jumătate a secolului trecut. Cum se distrau? Care le erau obiceiurile și năravurile prilejuite de Anul nou și în lunga perioadă de iarnă cît țineau cișlegile — sau, mai pe franțuzește, carnavalul. S-o luăm de sus în jos — de la curțile domnești.

dreptate, o senzație și merita să plătești doi sfanți ca s-o vezi, mai ales că era însoțită în reprezentație și de un pitic «înalt de două palme».

O cronică a spectacolelor din anul 1870 ne aduce la cunoștință: «Bucureștii se amuză de prezent mai ales prin spectacolele circurilor și ale panoramelor ce au inundat Capitala într-un număr extraordinar. Mai de curînd s-a deschis și un teatru de momițe, cerbi, ciini și alte bădigănii educate și dresate. Apoi mai zică cineva că civilizația străinilor nu are părtinire pe la noi». Cronicarii timpului nu treceau cu vederea nici adevăratele spectacole de artă, cum erau bunăoară cele date de teatrul de operă italian, care juca, între altele, TRAVIATA, LUCIA și LINDA, cîntate de marea artistă Ponti DELL' ARMI, o răsfățată a spectatorilor de acum o sută de ani. Cuvinte de laudă aveau ziarele și pentru ciclul de conferințe de la Ateneu, ținute de Hasdeu, Urechiă, P.S. Aurelian, Th. Văcărescu, Esarcu și alții.

RESTAURANTELE ȘI ORCHESTRELE

Cel mai căutat restaurant era al lui IORDACHE de pe strada Covaci. Din bucătăria sa a pornit celebritatea mult apreciaților «mititei», care în 1889 constituiau atracția principală a restaurantului românesc (ținut tot de Iordache) la Expoziția internațională de la Paris. Și «bateria» cu vin și cu apă minerală s-a născut tot la IORDACHE, avînd același naș — pe umoristul Nicolaie Orășanu. Cele mai vestite tarafuri de lăutari erau: Ochi Albi (foto 5), Pădureanu (bătrînul), Ionică Dinicu (tatăl lui Grigoraș Dinicu) și Angheluș. «Banda» lui Pădureanu a dus faima muzicii noastre populare și peste hotare — în anul 1889, la Expoziția internațională de la Paris, fiind angajata restaurantului IORDACHE. Mai toate tarafurile cîntau seară de seară la restaurante, dar nu lipseau nici de la marile petreceri boierești și de la nunțile și botezurile mai acătării din mahalale.

BALURILE

Distracția principală a bucureștenilor o formau, în cea de-a doua jumătate a secolului trecut, balurile mascate, care se organizau, zi de zi, în tot timpul carnavalului. Sala BOSSEL, de pe Calea Victoriei, era localul preferat pentru acest soi de petreceri, acolo întîlnindu-se, sub ocrotirea măștilor, atît boierii și boiernașii, cît și «prostimea», adică fete și băieți veniți din fundurile mahalalelor, în căutarea unei aventuri, a unei nopți de basm. Primele baluri mascate au fost organizate în București pe vremea lui Caragea, pe la 1815. În 1850 erau foarte la modă, iar la sfîrșitul secolului, și chiar mai încoace, pînă pe la 1910, continuau să aibă participanți entuziaști. Paralel cu ele se mai organizau în Capitală și baluri nemascate, dintre care, unul pe sezon, avea loc în saloanele palatului domnesc, cu participarea «marilor personaje, a membrilor corpului diplomatic, a deputaților, senatorilor, marilor și micilor ofițeri, funcționarilor superiori, a marilor comercianți și financiari și a tot felul de amploiați, invitați cu dărnicie...», cum spun ziarele. Pentru un astfel de bal, începînd din perioada 1845-1850, cucoanele «lepădaseră broboadele, mărgelele și șalvarii orientali, pentru a se găti cu decolteuri și rochii cu cozi (foto 6), sau malacofuri, iar boierii dezbrăcaseră antereele și işlicele, adoptînd fracurile subțiri, pantalonii strîmți și pălăriile mari de castor, zise gibus» — cum spun cronicarii; iar mai tîrziu — adăugăm noi — jobenele, acele pălării tari, înalte, care și-au luat numele de la negustorul francez Jobin, instalat cu prăvălia sa pe Calea Victoriei, cam prin anul 1868. În fotografia 7 : o fată din mahalaua Zece Mese, în ținută de bal, la 1869.

La balurile mascate din centru lumea venea parfumată cu esența și apa — la modă atunci — TRUE LOVE, ceea ce însemna, după afirmația negustorului care îi făcea reclama în ziare, «adevărata iubire». Pentru balurile din mahalale, farmaciile livrau, cu grațiozitate, pliculețe în care se aflau teribilele prafuri de strănutat și de scărpinat, folosite cu dărnicie de către tineri, mai ales împotriva fetelor «năzuroase», ținute de părinți să nu danseze cu fiștecine. Dincolo de centru, balurile se numeau fie soarele, fie completuri, și deveniseră renumite prin «spectacolele» de închidere — bătăile și încăierările dintre mardeiașii de profesie și tinerii cu succese la fete.

LA SFÎRȘITUL SECOLULUI

După 1890, deci în ultimul deceniu al secolului trecut, numărul și felul spectacolelor organizate în București se măriseră. Începuseră să vină marile «menajerii internaționale» și «pavilioane mondiale» (foto 8), aflate în turnee prin Europa; era la modă fonograful, pentru care se plătea taxă de intrare ca să-l asculți; se inventaseră «mașinile de călușei cu etaj», precum și «bărcile plutitoare în aer»; apoi fotograful «à la minut», concurență a celui «de 8 zile». În 1894 funcționau în București: trei corturi cu instalații de dare la semn; două «mașini cu călușei»; două «stabilimente zoologice», în care puteau fi văzute o focă și un «ipopotam», spectatorii stînd «pe trei rînduri de lavițe bătute în pămînt»; un fonograf electric, în Pasajul Vilagros; un «teatru exotic», pe Calea Victoriei, aproape de Ateneu, unde dansa «mica prințesă Tapazo» și se lăsa asasinată pînă la urmă de «omul mascat».

În fine, la 1896 își face apariția în București minunea minunilor — cinematograful. Prima încercare, făcută la 28 mai 1896, n-a dat rezultate mulțumitoare «din cauza aparatului prea tremurător» și din cauza bîrlui pus de primărie «care n-a vrut să-l socotească în rîndul panoramelor, cu 5 lei pe seară taxă, ci cu 30 de lei». A doua încercare, la 13 octombrie 1896, are succes și cinematograful devine spectacol permanent. Începutul acesta a fost făcut în sala de la etajul întîi al imobilului ziarului L'INDEPENDANCE ROUMAINE, de pe Calea Victoriei, aflat cam vizavi de Palatul telefoanelor de azi. Dar, contrar așteptărilor, cinematograful n-a devenit prea ușor spectacolul preferat al bucureștenilor. Dovadă: pînă în 1908 n-am avut nici o sală destinată special acestor «fotografii vii, mișcătoare», reprezentațiile — rare și de puțin succes — organizîndu-se în cei zece ani de vitregie în barăci improvizate sau în grădinile de vară ale restaurantelor. Nimeni nu credea pe vremea aceea că cinematograful va deveni, în deceniile următoare, spectacolul cel mai răspîndit în toată lumea.

Ion MUNTEANU

6

7

8

ADAS

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT – BUCUREȘTI

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂȚENILOR

...are un caracter complex, deoarece cuprinde mai multe feluri de asigurări: asigurarea bunurilor din locuință și din jurul ei, asigurarea persoanei care a încheiat contractul de asigurare și a soției (pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces, întîmplate la domiciliu), asigurarea pentru cazurile cînd asiguratul sau membrii săi de familie (în calitate de locatari) trebuie să plătească proprietarului unele sume pentru pagube la imobil etc.

Numeroasele avantaje ale acestei forme de asigurare practicate de ADAS o fac utilă oricui. Ea este cu atît mai solicitată cu cît prima de asigurare este foarte redusă: 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei din valoarea bunurilor asigurate, pentru un an întreg.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE

...se poate încheia atît pentru sume limitate (fixe) cît și pentru sume nelimitate (convenite).

Asigurarea poate fi încheiată de orice persoană, în vîrstă de la 16 la 70 de ani, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre numeroasele evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla (la domiciliu, la locul de muncă, pe stradă, în călătorie, la practicarea sporturilor etc.), pentru urmările cărora Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele asigurate, amintim: explozia, lovirea, căderea, arsura, degerarea, accidentare produsă de funcționarea ori folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întîmplate acestora) și multe altele.

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR (pentru cazurile de avarii)

acoperă pagubele produse autoturismului asigurat de stricăciuni sau distrugeri pricinuite de ciocniri cu alte autovehicule sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile, aflate în afara autoturismului asigurat, loviri, izbiri, căderi (căderea în prăpastie, căderea în apă cu prilejul transbordării, căderea din cauza ruperii podului, căderea pe autoturism a unor corpuri etc.), derapări sau răsturnări, incendii, explozii, greutatea zăpezii sau a gheții etc. În cazul asigurării autoturismelor **pentru cazurile de răspundere civilă,** *ADAS acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească, drept dezdăunare și cheltuieli de judecată, persoanelor păgubite printr-un accident pricinuit de autoturismul asigurat.*

Aurel **CRIȘAN**

REȚINEȚI:

Pentru a încheia o asigurare la ADAS este suficient să telefonați unei unități ADAS. În cel mai scurt timp veți fi vizitat de un agent sau de un inspector de asigurare...

REȚINEȚI:

ADAS

CRONOS ȘI MODA !

La dorința fabricilor producătoare, la Tokyo au fost create în scop de reclamă aceste modele de rochii ale căror garnituri originale sînt făcute din ceasuri. Evident, a fost necesar să se angajeze o pază specială, care să țină la distanță pe eventualii amatori de a cunoaște prea de aproape... ora exactă! Mai ales că cele 70 de ceasornice care decorează o rochie sînt — mai toate — de aur!

PELE, CONTEMPORANUL NOSTRU...

Există pe lume un soi rău
de «strîcători de bucurii»,
ca de pildă cei ce, în ultimele săptămîni, s-au grăbit
— nu fără o doză de nedisimulată și răutăcioasă satisfacție —
să descopere că nu Pele este primul fotbalist din lume
care a înscris una mie goluri,
ci un oarecare X sau un anume Y.
E ca și cum contemporanilor lui Napoleon
le-ai fi amintit, exact în ziua victoriei de la Austerlitz,
că nu el a fost acela care a elaborat, primul, strategia bătăliei,
ci nu știu care comandant obscur,
cu ani înainte.
Nu, nu-i frumos, nu-i cavaleresc
ca în ziua în care acest strălucit cavaler al gazonului
își serbează cel de-al 1 000-lea vis împlinit
să vii cu niște statistici serbede
despre niște ilustri fotbaliști necunoscuți.
Nu. Golul cu numărul 1 000
l-a înscris Pele, contemporanul nostru,
și puțin ne pasă
de «adevărata istorie a golului etc., etc.»

UNDE NU-I CAP...

Nimeni nu contestă faptul că șahul, sportul minții,
trebuie jucat cu capul.
Iată însă că sculptorul hamburghez Klaus Grosskopf
(ce coincidență: gross = mare, Kopf = cap!) e de altă părere:
potrivit opiniei domniei-sale, ar fi mai bine dacă șahul
s-ar juca cu membrele inferioare.
Pentru care motiv a și realizat piesele din imaginea alăturată,
care pot fi apucate și mutate cu picioarele!

CÎND MORCOVII SE IUBESC

Dacă săgeata lui Amor ar atinge și morcovii, iar ei și-ar exprima sentimentele întocmai ca oamenii, ar arăta, probabil, ca perechea aceasta, descoperită în Elveția de un norocos fotograf amator

Pe muchia subțire dintre eleganța sobră și eleganța fastuoasă, această superbă rochie creată de casa pariziană Nina Ricci, *dintr-o mătase argintie, în întregime mărunt plisată. Remarcați romantica eșarfă aruncată în jurul gîtului și mînecile ample, prinse în șuvițele subțiri ale manșetelor. Puteți încerca, mătăsuri schipcioase și brocarturi găsim prin magazine.*

Într-un moment de calm și înțelepciune al fanteziei, Cardin *propune o rochie dintr-o mătase grea, neagră, luminată de cele două ample mîneci albe, plisate*

Amatoarele de eleganță simplă, nesofisticată, vor fi poate cucerite de această mică rochie, creată de Dior *dintr-un jerseu alb, a cărei unică garnitură o constituie paftaua cu lănțuguri cu care e prins cordonul. Nu vi se pare că iile noastre au început să inspire pe marii creatori de modă?*

MODA '70 ÎN CEASURILE TÎRZII ALE NOPȚII...

Stimate prietene, o știm cu toate, ne așteaptă vremuri aspre. Noi, care am surîs îngăduitoare, ba chiar cu o ușoară milă creștinească, privind în poze rochiile pînă la pămînt ale sfîrșitului de secol, noi, care am crezut că nimic pe lume nu ne va mai constrînge să renunțăm la libertățile vestimentare proclamate de ordinul de zi «Mini», noi începem să acceptăm — e drept, încă posace, mormăind proteste negre în barbă, strivind mici blesteme între dinți — noi începem să ne împăcăm cu destinul numit «Maxi». Dulcile vremuri cînd strada era o veșnică paradă a mai mult sau mai puțin frumoaselor picioare feminine amurgesc încetișor și — trecînd prin epoca de tranzit a pantalonilor care, oricît, tot mai sculptează avantajos unele volume — ne apropiem de domnia pudicelor sutane ce mătură gospodărește trotuarul. Nu-mi spuneți că azi bulevardul e încă scena unui balet pe care se mișcă picioarele civile și mult dezgolite ale adeptelor doamnei Mary Quant; în modă, ceea ce a ajuns la modă e automat ieșit din modă. Despotică cum e, dîndu-ne uneori, rareori, dar cu inteligență, iluzia libertății gustului personal, moda are totuși acces

Un pardesiu din brocart auriu, purtat cu o fustă din același material prețios și o vaporoasă bluză din voal alb, iată o formulă care poate împăca gusturi dintre cele mai diferite.

Două rochii tinerești — create de modelierii combinatului «București» — pe o linie ușor evazată, din brocarturi existente în comerț. Remarcați gulerul și clapele argintii ale primului model.

Dar poate că vă surîde ideea, foarte la zi, a unei ținute de seară în care să fie prezent și șlagărul modei — pantalonul. Puteți opta pentru această pijama festivă, dintr-un material suplu, roz, avînd talia subliniată de un briu paietat.

de generozitate și puseuri de toleranță: atunci cînd e vorba de rochiile de seară. Seara, se știe, are în modă dimensiuni foarte elastice, orele ei pot fi ale nopții tîrzii sau ale după-amiezii întunecate de iarnă, ele pot fi atribuite unei vizite simandicoase, unei premiere, unui bar sau mult (de ce oare?) așteptatului revelion; dar întotdeauna ele ne poruncesc să fim înveșmîntate elegant. Fastuos. Original. Năstrușnic. Sobru. Cum vreți — spune moda. Cum vă trăsnește, subliniază ea apăsat, oferind totuși, din vîrful buzelor, ca și cum problema n-ar interesa-o și o face doar așa, în virtutea inerțiilor ei didactice, mici sugestii. Vreți «stil țigan» cu rochii vesel multicolore, cu colane, flori la ureche și basmăluță prinsă la spate? Merge! Vreți «stil pijama», cu pantaloni largi din mătăsuri foșnitoare și provocatoare bluze străvezii? Poftim, purtați pijamale! Vă e dor de «boa»-urile cu care bunicile își înfășurau, misterioase, gîturile de lebădă? Țin și boa-urile, și blănurile de maimuță, și penele de struț (le găsim poate printr-un fund de sertar, printre lucrușoarele vechi), ba chiar de simplă găină, uneori! Vreți rochii mirific orientale, ca în lumea celor 1 001 de nopți? Îmbrăcați-vă precum cadînele, dacă asta vă e vrerea, în brocarturi de argint și aur (slavă Domnului, brocarturi găsim în magazine) și străluciți în noaptea Anului nou asemeni unor stele cu sau fără nume. Sau poate vă doriți în «stil înțelept», cu mica rochie neagră, sau în rochia vaporoasă de școlăriță scoasă la primul bal, sau — mai știi?! — vă tentează brava, vîteaza rochie-armură, combinată din împletituri, plăcuțe și fire metalice de la Fondul plastic, rochia-atac, rochia-apărare, mă rog, cum e cazul!

Totul vă e permis, spune iar și iar moda, în această noapte în care ne veselim că trecem, cu un pas de o poștă, dintr-un an în altul; totul, adăugăm noi, în afară de un lucru: travestiul. Singurul «amănunt» pe care trebuie să-l cunoașteți bine și să nu-l falsificați e propria dv. persoană. Serviți-o vestimentar cît mai bine, cît mai avantajos, cît mai adecvat. Altfel, ridicolul ne paște fără urmă de cruțare. Și dacă există ceva pe lume care ucide cu cruzime (oare numai în materie de modă?), acesta este ridicolul...

Sanda FAUR

EXTRAORDINARA ECUAȚIE

ANTIFOAMETE

de N. RATEȘ

GUVERNE, ȚĂRI ȘI POPOARE CAUTĂ O SOLUȚIE

Există, oare, un ritual oficiat cu mai multă constanță și dăruire de-a lungul mileniilor decît marele și mereu proaspătul ritual culinar? Din timpurile străvechi ale faraonilor iubitori de lăcuste la frigare cu sos de miere și pînă la amatorii rafinamentelor culinare moderne (cu și fără furnici), «credincioșii» farfuriei au populat invariabil secolele și literaturile, iar sute și sute de tratate culinare, adevărate cărți de cult, datorate nu de puține ori unora dintre condeiele de celebritate universală, s-au înșiruit în rafturile bibliotecilor. Dar hotarele acestui principat al supușilor miresmei și savoarei sînt oare nemărginite? Se știe doar că întinse spații ale globului sînt confruntate cu dramatica problemă a foametei. Este drept, gravitatea acesteia nu mai trebuie subliniată, de vreme ce ea se află pe prima filă a agendei de lucru a multor guverne, organizații și conferințe internaționale, de vreme ce nenumărate personalități ale vieții sociale și științifice îi consacră preocupările, analizîndu-i originile, căutîndu-i remediile. Este drept, Raportul Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, publicat în septembrie 1969, ne invită la un anumit optimism în ce privește destinele bătăliei împotriva foametei: în 1968 — ni se spune — creșterea producției agricole mondiale a fost mai rapidă decît sporul populației (3 la sută, față de 2 la sută). Fapt și mai remarcabil, rodul ogoarelor progresează într-un ritm superior mediei mondiale în Extremul Orient, unde sînt situate regiunile cele mai greu încercate de foamete. Firește, a face să dispară foametea nu înseamnă pur și simplu a obține o producție agricolă mai mare. Este necesară, desigur, lărgirea gamei produselor cultivate, semănarea de soiuri noi, mai avantajoase și mai hrănitoare. Este vorba, de asemenea, de a modela comerțul mondial cu produse alimentare de așa natură încît, de pildă, untul să nu se mai adune în sute de mii de tone în depozitele frigorifice ale Pieței comune sau grîul să nu se stocheze pînă la mucegăire în marile silozuri ale S.U.A., ci să ia drumul zonelor înfometate. Este vorba, în ultimă instanță, de restructurări care presupun imense mutații sociale.

«KWASHIORKOW» — UN CUVÎNT DE GROAZĂ

Fără îndoială însă, nu poate fi neglijat rolul pe care-l joacă, alături de elementele majore mai sus-amintite, stăruința acută depusă pentru găsirea și valorificarea unor resurse alimentare originale, pentru descoperirea unor noi alimente, naturale sau sintetice. Există o foame violentă, brutală, care provine dintr-un consum insuficient de calorii, dar și una mai subtilă (deși mai distrugătoare). Fără a se simți înfometați, ba chiar cu senzația înșelătoare a ghiftuirii, oamenii pot suferi de subnutriție, ale cărei simptome apar după un timp, atunci cînd proteinele conținute în hrană au fost consumate de organism. Sîntem deci în prezența a două aspecte distincte ale problemei: unul cantitativ și altul calitativ. Referindu-ne la acesta din urmă, trebuie să amintim aprecierea oamenilor de știință că deficitul de proteine are o mare pondere în ceea ce numim «problema alimentației» (și în această privință deosebirea dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare este, de asemenea, considerabilă: 47,3 grame proteine animale consumate zilnic pe cap de locuitor, față de 10,7 grame). Din cauza foametei mor anual aproximativ 2 milioane de oameni. O apreciere, probabil incompletă, situează la 8 milioane numărul deceselor de pe urma subnutriției. Mortalitatea infantilă în regiunile sărace în proteine ale globului este de 50 de ori mai ridicată decît în Europa. «Kwashiorkow» este cuvîntul african de groază care denumește boala provocată de lipsa de proteine: copiii devin apatici, pierd din greutate, pielea lor se decolorează, crapă și se cojește pînă ce corpul se acoperă cu răni deschise.

Dar se pot cita și alte consecințe de ordin economico-social ale subnutriției. Potrivit unor studii, un muncitor din sud-estul Braziliei, unde există resurse de alimentație suficiente, realizează o producție de circa 5 ori mai mare decît un muncitor din nord-estul înfometat al țării. Concluziile unui grup de experți mexicani cu privire la comportamentul oamenilor prost alimentați sînt clare: «Oamenii sînt obosiți, posaci și au o slabă capacitate de muncă. Nu au spirit de răspundere, nu manifestă inițiativă artistică și nu sînt apți pentru reflecții mai profunde».

Pare să fie un lucru demonstrat că la sfîrșitul secolului, pentru a se asigura hrana populației globului, vor trebui produse aproape 70 milioane tone proteine alimentare; cu alte cuvinte, de trei ori mai mult decît în prezent. Istoria a consemnat o goană după aur. Trăim acum în toiul unei goane după proteine. Găsirea și introducerea în consum a unor alimente cu un conținut crescut de proteine devine o necesitate nu numai pentru regiunile bîntuite de foamete, ci și pentru asigurarea unei dezvoltări biologice ameliorate a oamenilor de pe toate meridianele.

DE LA AZTECI CITIRE

Explorarea zăcămintelor de proteine este o operațiune cu vaste ramificații.

Oameni de știință și politicieni își conjugă în prezent eforturile pentru ca asemenea imagini dramatice ale foametei să devină de domeniul trecutului.

Recent, degustătorii au fost puși în dificultate: aspectul, mirosul, gustul icrelor negre artificiale produse în Laboratorul de fizică a polimerilor din Moscova s-au dovedit a fi identice cu cele ale icrelor negre naturale. Și acest experiment, care a încheiat prima etapă a cercetărilor în problema fabricării hranei artificiale începute de academicianul sovietic Aleksandr Nesmeianov, îndreptățește la optimism...

O preocupare de bază în aceasta direcție o constituie punerea în valoare a proteinelor ascunse în plante și pești. Cu cîțiva ani în urmă, de pildă, s-a observat că unele triburi din Ciad consumă o algă albastră, denumită spirulină, care crește în bălți nu prea adînci și cu un conținut substanțial de bicarbonat. Femeile fac din aceste

alge plăcinte mari, uscate la soare, pe care membrii tribului le mănîncă cu poftă. (Se crede că și aztecii mîncau spirulina, care crește în lacurile mexicane.) «Curioșii» incorigibili ai laboratoarelor s-au apucat să descompună plăpîndele spirale vegetale în părțile lor componente și au constatat cu stupoare că spirulina conține proteine în proporție de 60-68 la sută, adică de șase ori mai mult decît grîul și de trei ori mai mult decît carnea de vită. Curînd, centrele de cercetări din Franța și Mexic au trecut la cultivarea artificială, prin fotosinteză, a spirulinei în cuve cu apă salină călduță prin care se trece gaz carbonic. Rezultatele sînt extraordinare: un hectar de cultură poate produce anual 40-45 tone de alge, ceea ce reprezintă aproximativ 25 tone de proteine. Cu titlu comparativ, se cuvine a menționa că, într-un an, un hectar de furaje nu poate sluji decît la producerea unei cantități de carne de vită reprezentînd cîteva meschine zeci (30-40) de kilograme de proteine.

Insistenții căutători de proteine se interesează și de alte genuri de alge — mai ales de cele marine. În Japonia și R.F. a Germaniei se produce din alge marine o pîine cu un gust — se spune — apropiat celui al pîinii de grîu sau secară. Soia și semințele de bumbac se folosesc de mult timp la producerea concentratelor de proteine. Acum, o firmă americană oferă spre vînzare, la un preț convenabil, delicioșul biftec din... fasole soia. Carnea vegetală — ni se dau asigurări — are un gust bun, o valoare nutritivă ridicată și poate fi păstrată un timp îndelungat. Mai mult, ea conține numai 0,3 la sută grăsimi: atenție deci, sărmani prizonieri ai colesterolului!

În Anglia, la secția de biochimie a stațiunii experimentale de la Rothamsted, a fost pus la punct un procedeu de extragere a proteinei din anumite deșeuri vegetale, cum ar fi cele de la fabricile de conserve de mazăre. Este de asemeni în curs o vastă acțiune de cercetare pentru valorificarea zăcămintelor de proteine din întinsele păduri care acoperă globul pămîntesc. Fagul se bucură de atenție deosebită dintr-un motiv deocamdată lingvistic: se presupune că latinescul fagus ar putea proveni de la grecescul phagein, care înseamnă a mînca. De fapt însă, fiunzele a numeroase specii de arbori pot constitui materia primă pentru concentrate de proteine. Se studiază, în acest sens, procesele chimice prin care rumegătoarele prelucrează masa verde și extrag din ea prețioasele substanțe nutritive.

Recent, au fost expediate în Biafra anumite cantități dintr-o pudră incoloră care, amestecată cu cacao și apă, dă o băutură plăcută pentru copii. Această pudră nu este altceva decît un concentrat de proteine din pește, produs de o societate suedeză. La rîndul lor, cercetători ai Universității americane din Bayruth, pornind de la grîu, o varietate de mazăre egipteană, praf de oase și lapte smîntînit au creat «aubina», un nou aliment pe care, judecînd după rezultatele unor anchete, copiii îl consumă cu plăcere.

METAMORFOZA «AURULUI NEGRU»

Ceea ce propulsează cu adevărat imaginația este reușita experiențelor pentru producerea proteinelor sintetice. În definitiv, cine s-ar fi gîndit cu ani în urmă că ne vom îmbrăca cu petrol și gaze, ba chiar că vom și mînca petrol? Numai că hrana sintetică pe care viitorul ne-o va așeza pe masă va semăna tot atît de puțin cu lichidul vîscos și negru pe cît seamănă lîna albă și moale ce iese din fuioarele Săvinești-ului cu invizibilul gaz din care se produce. De altfel am intrat încă de mult, o dată cu fabricarea industrială a vitaminelor, în era producției artificiale, neagricole, a substanțelor nutritive. Nu există nici un motiv pentru care știința nu ar continua acest proces firesc și nu ar găsi mijloacele și căile pentru producerea altor elemente nutritive — în speță, proteinele. Dimpotrivă, există motive foarte serioase de a explora în amănunțime acest domeniu. Atît creșterea producției de proteine animale cît și a celor de proveniență vegetală nu pot în nici un caz ține pasul cu sporirea nevoilor omenirii. Doar resursele sintetice deci ar putea să ofere o soluție integrală.

Petrolul se arată a fi o sursă atît de prețioasă de proteine încît orice rezistență tradiționalistă este sortită înfrîngerii. Se calculează că doar ceva mai mult de 2 la sută din producția actuală de «aur negru» ar fi suficientă pentru obținerea a 22 milioane tone de proteine, adică a totalității producției de proteine animale de azi (și a unei treimi din necesitățile de proteine ale anului 2000). La rafinăria Lavera din Franța se produc în prezent, în mod experimental, proteine comestibile concentrate după un procedeu relativ simplu: levurile (organisme monocelulare) sînt hrănite cu parafină în recipiente de petrol brut, aerisite în mod corespunzător. Înmulțite, levurile sînt apoi agitate bine pentru a le separa de ceara de parafină, petrolul fiind trimis înapoi la rafinărie. După uscare, proteinele apar sub forma unei pudre gălbui, fără miros și aproape fără gust, putînd fi amestecată cu alte alimente. Compania «British Petroleum» construiește o fabrică care va produce anual 16 000 tone proteine pentru furajarea vitelor. De altfel, în numeroase țări oamenii de știință se ocupă intens de punerea la punct a procedeelor de fabricație a levurilor furajere, utilizînd ca materie primă parafinele lichide, considerate a fi componentele cele mai puțin prețioase ale țițeiului. Experții apreciază însă că vor mai trece cel puțin zece ani pînă ce omul să consume în mod curent, într-o formă sau alta, proteine produse din petrol sau gaze naturale!

PE URMELE UNOR MUTAȚII CULINARE ȘI BIOLOGICE

Minunate substanțe! Pînă una-alta însă, am rămas niște biete ființe, încă insuficient evoluate pentru a ne bucura la gîndul marilor virtuți nutritive ale excelentei pulberi albe, inodore și insipide. În definitiv, dintre obiceiurile omenești, cele alimentare sînt cel mai greu de învins. Se povestește, de pildă, că pomeranii refuzaseră cu încăpățînare, în ciuda foametei îngrozitoare, să cultive și să consume cartofi. Un exemplu mai recent: în Burundi, unde autoritățile O.N.U. creșteau în fermemodel vaci europene (care dau de zece ori mai mult lapte decît vacile indigene ale watusilor), una din primele măsuri luate după proclamarea independenței a fost sacrificarea vitelor străine. Totuși, se mai întîmplă și altfel. În Chile nimeni nu voia să mănînce pește. Prin eforturi susținute și pline de imaginație, danezul John Fridtjof, trimis de o organizație internațională de alimentație, a reușit să-i obișnuiască pe copii cu ciudatul animal acvatic și cu carnea lui dulceagă. După 9 luni, Fridtjof a deschis la Santiago o bucătărie pescărească și, în numai zece zile, a vîndut 35 000 kilograme pește...

În vaste regiuni asiatice a fost amorsată o notabilă răsturnare de valori în domeniul alimentației, cu fantastice consecințe sociale și biologice. Alături sau, uneori, în locul hranei tradiționale au pătruns în meniul zilnic al multor asiatici alimente noi, mai hrănitoare sau mai ușor de procurat. Timp de trei veacuri alimentația de bază a pakistanezului, spre exemplu, nu s-a schimbat aproape de loc: pîine de grîu nedospită, orez gătit cu mazăre verde și linte fiartă. Astăzi, pe masa multora dintre ei își face cu oarecare frecvență apariția, învăluită în mireasme, carnea (mai ales de capră) fiartă, friptă, prăjită. Nu dispunem de date generale despre revoluția gastronomică din Filipine; aflăm însă că în ultimii cîțiva ani la Manila s-au deschis nu mai puțin de 12 restaurante specializate în mîncăruri din carne de pasăre. «Journal of Nutrition» comunică într-un interesant studiu că, drept rezultat al penetrației noilor alimente, un bărbat filipinez măsoară în medie cu 1,5 centimetri și cîntărește cu 3 pfunzi (1,359 kg) mai mult decît în 1933.

Corectări biologice de acest gen apar și mai frapant în Japonia: înălțimea medie a elevilor clasei a VI-a, de pildă, a crescut cu 9,3 cm față de cea de acum 20 de ani, iar fetele de aceeași vîrstă s-au înălțat încă și mai mult (cu 10,9 cm). Explicația rezidă tot în restructurarea accelerată a alimentației curente a milioane de oameni. Spre exemplu, consumul zilnic de lapte pe cap de locuitor a crescut în Japonia de cinci ori în numai zece ani, în timp ce consumul de orez, rămas încă un aliment de bază al japonezilor, s-a redus în numai șase ani cu aproape 15 la sută, ilustrînd un proces extrem de semnificativ.

Ne putem aștepta ca modificările

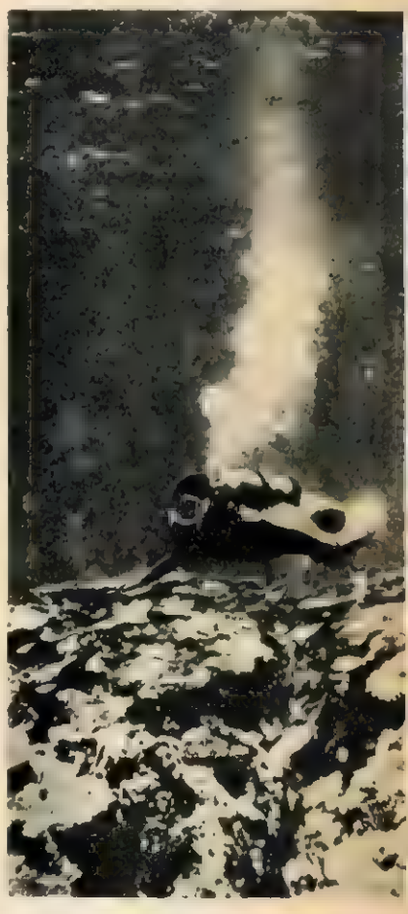

Va reuși oare acest pămînt să asigure hrana unei populații în continuă creștere? Opinia savanților e categorică: DA... (fotografia de jos).

. Cu atît mai mult cu cît oceanul mondial ascunde resurse uriașe (fotografia din dreapta).

EXTRAORDINARA ECUAȚIE ANTIFOAMETE

biologice —, și nu numai cele biologice — să fie încă mai impresionante atunci cînd vor fi introduse în consumul larg produsele sintetice. Dar este la fel de probabil ca rezistența față de aceste alimente să fie mare. Se pune deci o întrebare firească: ce e de făcut pentru ca savoarea să conviețuiască în bună înțelegere cu proteinele? Situația nu-i chiar așa de desperată. Știința ne promite pentru viitor o rație zilnică de 100 grame proteine, 450g hidrați de carbon și 100g grăsimi într-un aliment sintetic care să nu fie nici mai puțin gustos, nici mai puțin variat decît meniul nostru obișnuit.

În stare pură, aproape toate proteinele naturale sînt inodore și insipide. Adaosurile și amestecurile naturale dau alimentelor noastre un miros și gust specifice. Oamenii de știință au stabilit că gustul oricărui aliment se poate reduce la patru elemente: dulce, sărat, acru și amar, pentru perceperea cărora limba este dotată cu receptoare speciale. Printr-o combinare corespunzătoare a acestor elemente se poate, teoretic vorbind, fabrica orice gust. Mult mai complicată este obținerea artificială a mirosurilor specifice. Savanții afirmă însă că și acest proces poate fi reprodus în laborator sau pe scară industrială.

În fine, o ultimă problemă o reprezintă consistența alimentului sintetic. Metodele care permit transformarea proteinei amorfe într-o materie structurală sînt astăzi suficient de variate. Să reamintim exemplul mai sus-citat al cărnii vegetale. Să adăugăm realizarea cu totul excepțională a oamenilor de știință sovietici, care au reușit să pună în consum o varietate sintetică de caviar, aproape imposibil de deosebit de veritabilele icre negre de nisetru.

Aceste pilde ni se dau pentru a argumenta optimismul nedezmințit al savanților, care îi face să considere că nici o piedică nu este insurmontabilă pe calea asigurării unei bucătării sintetice complete și acceptabile pentru cei mai exigenți gurmanzi.

VIITORUL: ÎN NICI UN CAZ PASTILE

Și acum să pătrundem în sanctuarul fascinant al viitorului mai îndepărtat. Întrebați de o revistă[2] cum își imaginează alimentația viitorului, elevii liceelor franceze au arătat mai toți cu degetul pastilele alimentare. Ei nu s-au epuizat inutil în considerații savante și au citat din memorie ceea ce au găsit în romanele de anticipație. Se spune că multe din născocirile acestei brave literaturi au devenit sau sînt pe cale de a deveni realități. Va fi oare pilula alimentară una dintre ele? Astăzi se răspunde negativ. Se consideră că alimentele miniaturizate nu pot avea un viitor real, deoarece pentru a-și asigura porția reglementară de calorii un om ar trebui să înghită sute de pilule pe zi. Mai mult, se consideră că nu este posibil ca omul să consume acel minim zilnic de 2 000 calorii fără a absorbi cel puțin un kilogram de alimente.

Problema se pune cu oarecare acuitate în domeniul astronauticii. Este de presupus că voiajurile cosmice vor deveni nu numai tot mai numeroase, ci și mult mai îndelungate. Spațiile de depozitare a alimentelor neputînd fi decît foarte limitate, cum se va asigura hrana cosmonauților? Dr. Marcel Autret, directorul Departamentului de nutriție al FAO, este de părere că grădinăritul în cosmos poate fi o soluție. El consideră că este foarte probabil ca astronauții să-și îngrijească singuri zarzavatul în sere și ghivece plasate în navele cosmice. Grădinăritul, spune d-sa, le va oferi cosmonauților nu numai hrană proaspătă, ci și o plăcută destindere. Opinia doctorului Autret este împărtășită în mod vădit și de oamenii de știință sovietici, care au și procedat, timp de un an, la o remarcabilă experiență în acest sens. Cine ar fi zis că sapa și stropitoarea își vor cuceri o consacrare cosmică?!

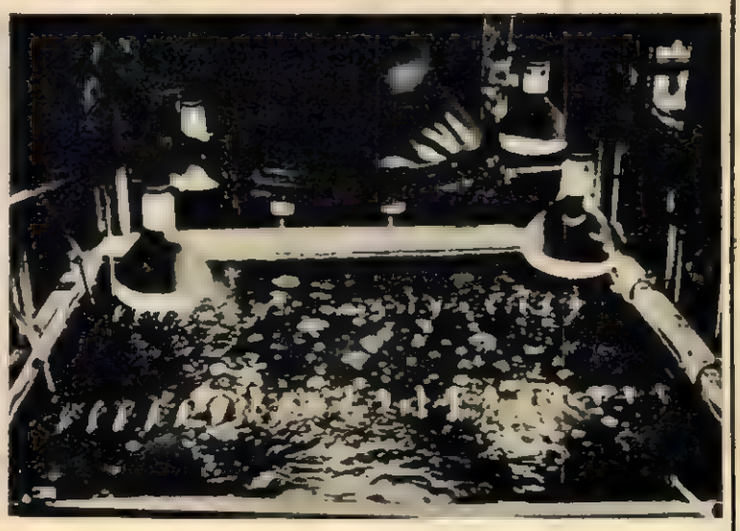

În unele bălți din Ciad se găsește o algă albastră numită spirulină. Femeile din acele zone au învățat, de-a lungul timpului, să facă din aceste alge un soi de plăcinte mari care, după ce sînt uscate la soare (fotografia din stînga), par a fi foarte gustoase. În laboratoarele din Franța și Mexic se fac cercetări pentru cultivarea artificială a spirulinei, care are un conținut de 60—68% proteine (fotografia de sus).

Dar pe pămînt, știința cu ce ne solicită imaginația? Astăzi ea ne invită să admirăm panorama uluitoare a unei economii fondate pe sinteza alimentelor[3]! Cîteva uzine uriașe, repartizate în diferite puncte ale teritoriului în care există zăcăminte de cărbune și petrol, ar urma să elaboreze întregul fond alimentar necesar populației. Toate aceste întreprinderi nu vor ocupa decît cîteva sute de metri pătrați. Dar agricultura, această activitate care solicită în prezent o mînă de lucru încă numeroasă pentru capacități de produse relativ reduse, va dispărea? Înfățișarea mîncărurilor se va apropia de idealul reprezentat de acea compoziție standard (proteine, hidrați de carbon, grăsimi, vitamine, săruri) adaptată fiecărei vîrste? Răspunsurile urmează să ni le dea viitorul.

Iar omenirea se poate să nici nu-și dea seama de aventura extraordinară în care o angajează revoluția alimentară!

---

[1] *Se relatează totuși că mai multe societăți petroliere și chimice consideră că pot conta pe o cerere potențială destul de mare pentru a pregăti intens fabricarea lor.*

[2] *Revista franceză «2000» a organizat această anchetă în rîndul elevilor în vîrstă de 10-18 ani.*

[3] *Ne lăsăm cu plăcere furați de viziunea exaltantă pe care ne-o înfățișează, în revista UNESCO — «Le Courrier» — doi savanți sovietici de renume, Aleksandr Nesmeianov și Vasili Belikov.*

reflector științific

160 KM PE ORĂ CU MONORAIUL

Un nou tip de vehicul monorai, acționat cu ajutorul unor motoare electrice cu inducție liniară, se află în curs de experimentare în Franța. Noul vehicul este menținut pe șina de ghidare cu ajutorul vidului. Soluția constructivă adoptată permite noului vehicul să parcurgă traiectorii cu raze mici de curbură la viteze de peste 160 km/oră fără a crea neajunsuri pasagerilor. De asemenea, metoda de acționare aleasă, precum și metoda de prindere a vehiculului cu ajutorul vidului permit reducerea greutății acestuia cu 40 pînă la 70% din greutatea unor vehicule similare. Se apreciază că în următorii doi ani cercetările în curs se vor finaliza prin construirea unui astfel de vehicul și darea lui în folosință publică.

CÎT DE PAȘNIC POATE FI UN ELEFANT?

Ciudata podoabă a acestor elefanți are ceva ireal în ea, nu-i așa? Este vorba de o glumă? De o recuzită pentru un film științifico-fantastic? De o cercetare științifică puțin obișnuită? Zece secunde de gîndire. Firește, nu ați putut găsi răspunsul. Iată-l: zgomotul asurzitor al avioanelor cu reacție o sfîrșit prin a scoate din fire și pe pașnicele pahiderme. Pașnice, pînă nu-și iau lumea în cap. Și atunci..., vai de lume. Soluția o vedeți în fotografie, și ea a fost aplicată în localitatea Windsor din Anglia.

UN ROBOT AL OCEANELOR

Specialiștii consideră acest vas-robot drept cea mai perfecționată și cea mai eficientă ambarcație oceanografică inventată pînă în prezent. Fabricat de compania RCA la Princeton, New Jersey, S.U.A., robotul este teleghidat. Manevrele se îndeplinesc grație unor dispozitive electronice de mare finețe, care permit micronavei să se îndrepte singură spre orice alt punct al oceanului și să rămînă în acel punct timp de un an — dacă este necesar — pentru a efectua cercetări meteorologice și oceanografice. Apoi, i se comandă prin radio o nouă misiune... Echipajul originalului vas: zero oameni.

ÎN CĂUTAREA FIRULUI DE AUR

Pe întinsul mării plutea corabia argonauților, pornită din Tesalia spre Colhida, ducînd cu ea pe cei care visau la găsirea lînii de aur...

Legenda a străbătut milenii pînă astăzi, ca alături de altele să fie așezată în cartea isprăvilor marilor eroi închipuiți sau aievea.

Nu știu dacă acum 12 ani, cînd Gheorghe Bozduga și-a dezlipit pentru ultima oară mîna de pe cîrma plutei pentru a apuca coada ciocanului, care avea să împlinte primii tărușii ai cetății Săvineștilor, cunoștea legenda sau nu; cert este însă că, fără să-și dea seama, era unul dintre cei care porniseră să descopere comoara.

Și într-adevăr, peste 2 ani — în martie 59 — în satul cu cele aproape 600 de suflete, acolo unde cîmpul sărac oferea oamenilor doar cîteva boabe de hrișcă, a început să se vorbească despre niște comori necunoscute: RELON, RELONTEX, MELANA.

— Față de sortimentul limitat din primul an de activitate, cînd uzina producea numai o gamă restrînsă de fire și fibre Relon, astăzi — ne informează inginerul Vasile Belizna, directorul CENTRALEI DE FIBRE CHIMICE SĂVINEȘTI — producem mai mult de 50, între care amintim nenumărate sortimente de fire textile continue Relon monofilamentare și polifilamentare, fire supraelastice și voluminoase Relontex, fire Relon de tip lînă, fire tehnice Relon cu multiple utilizări în industria textilă, rețele de cord pentru anvelope, fire de pescuit, corzi pentru perii, granule poliamidice Relon pentru confecționare de organisme de mașini, caprolactamă, sulfat de amoniu utilizat în agricultură ca îngrășămînt, diverse produse chimice utilizabile în industria chimică și farmaceutică.

La începutul istoriei industriei de fibre chimice a stat ideea filării artificiale a unui fir care să imite firul viermelui de mătase. Producția mondială a fibrelor chimice are astăzi un volum care depășește de 3 ori producția de lînă. Aceasta se datorește proprietăților fibrelor chimice care fac din ele materia primă preferată în industria textilă. Fibrele poliamidice, ca materie primă creată de om pentru timpurile prezente, sînt rezultatul unor cercetări și experiențe tehnologice vaste.

— Frecvent, vorbim astăzi de confecționarea — la comandă — a diferitelor sorturi de fire și fibre poliamidice, necesare scopurilor deosebit de specifice. V-am solicita cîteva precizări suplimentare.

— Utilizate deopotrivă în fabricarea pneurilor de automobile, tractoare și avioane, ca și la tricotaje atît de fine cum ar fi ciorapii, putînd fi produse în cantități corespunzătoare cu utilizarea lor, firele și fibrele poliamidice corespund necesităților unei perioade de transformări rapide care cere produse noi, adecvate pentru care materiile prime vechi nu mai sînt certe.

— V-am ruga să definiți principalele însușiri ale fibrei acrilice MELANA — produsă la Săvinești.

— Ușoară și călduroasă, nesifonabilă, avînd proprietatea de a conserva dungile și pliseurile, rezistentă la acțiunea distructivă a microorganismelor și insectelor, prezentînd o foarte bună stabilitate dimensională la spălare, rezistență excelentă la expunere în aer liber și la lumina solară, voluminozitate și greutate reduse — iată doar cîteva din calitățile care ne permit să recomandăm, cu certitudinea că satisfac cele mai exigente gusturi, folosirea tuturor articolelor industriei noastre textile, care au în componența lor fibra MELANA. Realizată de un grup de ingineri și tehnicieni ai serviciilor noastre de cercetare și proiectare, după un procedeu continuu de obținere de polimeri acrilici cu proprietăți îmbunătățite, fibra MELANA, realizată la Săvinești, după formula obținută de acest colectiv, este mai ieftină decît cea pe care am cumpărat-o la început din străinătate, și, în prezent, aduce beneficii anuale de circa 10 000 000 lei, fiind considerată pe piața externă ca unul din produsele realizate la cel mai înalt grad calitativ.

— În mod inevitabil întrebarea noastră: în ce țări exportați?

— RELON, RELONTEX, MELANA sînt mărci de produse cu care beneficiarii din Japonia, Elveția, R.F.G., Cehoslovacia, Turcia, India, Finlanda, Austria ș.a. s-au familiarizat de mult.

Aflîndu-ne deci în fața unor sarcini care impun obligații multiple, eforturile sînt îndreptate spre realizarea unor produse cu „zero defecte", spre îmbunătățirea continuă a firelor și fibrelor sintetice, valorificîndu-le la maximum calitățile, pentru ca RELON, RELONTEX, MELANA să se înscrie, alături de celelalte realizări ale economiei Românie de azi, în pagina produselor viitorului.

Text. Emil CIULEI

ancheta noastră

- **CEI MAI BUNI ACTORI AI ANULUI**
- **CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI**

RĂSPUNSUL CITITORILOR

CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM AL ANULUI

IURIE DARIE

urmează:
locul 2 — **Florin Piersic**
locul 3 — **Ilarion Ciobanu**
locul 4 — **Virgil Ogăşanu**
locul 5 — **Amza Pellea**
locul 6 — **Dan Nuţu**
locul 7 — **Silviu Stănculescu**

CEA MAI BUNĂ ACTRIŢĂ STRĂINĂ DE FILM A ANULUI

AUDREY HEPBURN

urmează:
locul 2 — **Monica Vitti**
locul 3 — **Claudia Cardinale**
locul 4 — **Elizabeth Taylor**
locul 5 — **Jeanne Moreau**
locul 6 — **Anita Ekberg**
locul 7 — **Sophia Loren**

CEA MAI BUNĂ ACTRIŢĂ ROMÂNĂ DE TEATRU A ANULUI

CARMEN STĂNESCU

urmează:
locul 2 — **Olga Tudorache**
locul 3 — **Mariana Mihuţ**
locurile 4-5 — **Ilinca Tomoroveanu şi Eva Pătrăşcanu**
locul 6 — **Sanda Toma**
locul 7 — **Ileana Predescu**

CEA MAI BUNĂ ACTRIŢĂ ROMÂNĂ DE FILM A ANULUI

IRINA PETRESCU

urmează:
locul 2 — **Marga Barbu**
locurile 3-4 — **Margareta Pogonat şi Anna Szeles**
locul 5 — **Carmen Stănescu**
locul 6 — **Ioana Bulcă**
locul 7 — **Silvia Popovici**

CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM AL ANULUI

PETER O'TOOLE

urmează:
locul 2 — **Richard Burton**
locul 3 — **Marcello Mastroianni**
locul 4 — **Alain Delon**
locul 5 — **Paul Scofield**
locul 6 — **Montgomery Wood**
locul 7 — **Rex Harrison**

CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU AL ANULUI

SILVIU STĂNCULESCU

urmează:
locul 2 — **George Constantin**
locul 3 — **Ion Marinescu**
locurile 4-5 — **Radu Beligan şi Florin Piersic**
locul 6 — **Virgil Ogăşanu**
locul 7 — **Octavian Cotescu**

După cum am constatat şi în anii trecuţi, mulţi dintre cei mai buni actori ai noştri lipsesc din lista primelor locuri. Să nu uităm că ancheta totalizează răspunsuri sosite din întreaga ţară şi, după cum bine se ştie, lipsa unor turnee teatrale sistematice în toate oraşele îngreunează cunoaşterea aprofundată a fenomenului teatral.

CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI

ROMÂNEŞTI

„RĂUTĂCIOSUL ADOLESCENT"

urmează: **«Tinereţe fără bătrineţe»** şi **«Columna»**
Numărul de voturi întrunit de celelalte filme este cu totul nesemnificativ.

STRĂINE

„MY FAIR LADY"

urmează:
locul 2 — **«Corabia nebunilor»**
locul 3 — **«Un om pentru eternitate»**
locul 4 — **«A trăi pentru a trăi»**
locul 5 — **«La dolce vita»**
locul 6 — **«Blow-up»**
locul 7 — **«Noaptea»**

CEA MAI BUNĂ CÎNTĂREAŢĂ ROMÂNĂ DE MUZICĂ UŞOARĂ A ANULUI

MARGARETA PÎSLARU

urmează:
locul 2 — **Mihaela Mihai**
locul 3 — **Luminiţa Dobrescu**
locul 4 — **Doina Badea**
locul 5 — **Anda Călugăreanu**
locul 6 — **Aura Urziceanu**
locul 7 — **Doina Spătaru**

CEL MAI BUN CÎNTĂREŢ ROMÂN DE MUZICĂ UŞOARĂ AL ANULUI

DAN SPĂTARU

urmează:
locul 2 — **Dorin Anastasiu**
locul 3 — **Constantin Drăghici**
locul 4 — **Aurelian Andreescu**
locul 5 — **Florin Bogardo**
locul 6 — **Gică Petrescu**
locul 7 — **Sergiu Ciolu**

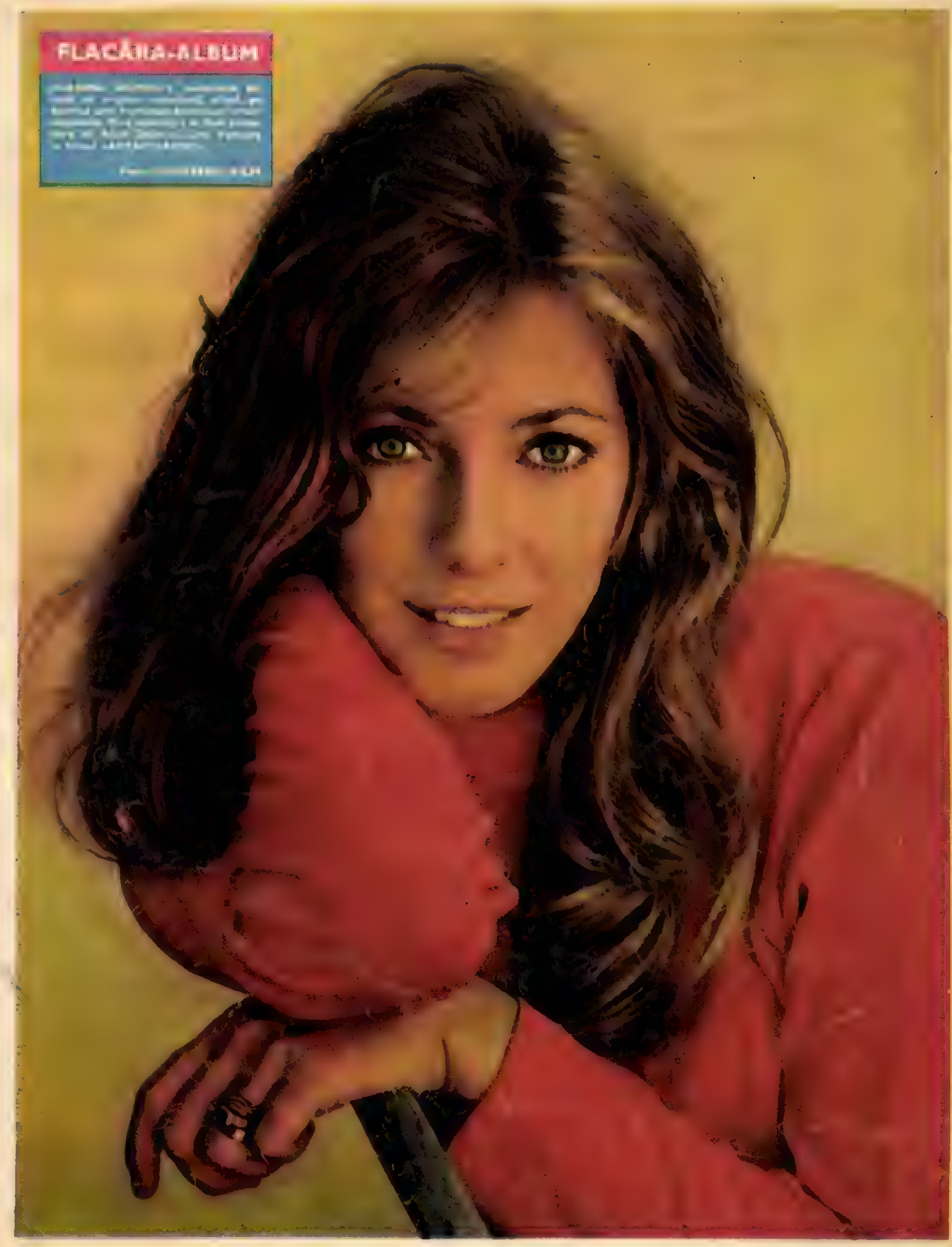
FLACĂRIA-ALBUM

tv

de Felicia ANTIP

LA SFÎRȘIT – ÎNCEPUT DE AN

Poate că, vreodată, cineva mai firoscos decît noi, cronicarii, robi ai săptămînii și ai micilor evenimente, va scrie o istorie a televiziunii române. Nu toți anii vor merita un capitol anume în această istorie. Anul 1969 — da. Pentru că în 1969 televiziunea a înțeles, în sfîrșit, că numai cu ajutorul celor mai luminate minți, numai cu ajutorul elitei spirituale a națiunii se poate face o adevărată operă de răspîndire a culturii. Telespectatorul are prilejul de a-și confrunta opiniile despre fenomene și esențe cu opiniile celor mai de seamă gînditori și creatori din țara noastră. I se revelează orizonturi noi, unghiuri noi de vedere, i se oferă noi subiecte de reflecție. Mai toate emisiunile crăiesc acum febril o modă: moda personalităților. Are, ca orice perioadă de noviciat, excesele sale: uneori goana după cantitate, care se traduce prin aglomerarea în studio a unui număr atît de mare de invitați încît nici nu se mai poate înfiripa o discuție ca lumea; alteori, o încadrare grandilocventă, mergînd pînă la prost-gust — este cazul emisiunii numite pompos și oarecum macabru «Urmașilor mei». Una singură dintre celebrităților chemate să-și facă astfel testamentul în public a găsit în sine puterea de a adresa copiilor îndemnul «viața mea să vă fie pildă și ideal». (Să nici măcar nu glumea.) Mai sînt dezbateri haotice, neconcludente. Unii redactori mai cred că sensul existenței lor pe acest ecran constă în a furniza punctaje și a statornici limite gîndurilor exprimate de un invitat de marcă pentru ca acesta să nu devină, Doamne ferește, prea interesant.

Duminică de duminică, Tudor Vornicu le dă tuturor acestor reporteri suprazeloși o lecție remarcabilă. «Realitatea ilustrată», așa cum este acum și așa cum pare a se perfecționa și rafina de la săptămînă la săptămînă, se constituie într-o școală eficientă, de înaltă ținută, de înțelegere a artei, de respect față de marile valori ale culturii. Frapează lipsa didacticismului vulgarizator, a prejudecăților care îngustează perspectiva. Milioane de telespectatori au, la ora siestei duminicale, prilejul de a-și lărgi orizontul în tovărășia unor personalități care le comunică deschis, sincer, gîndurile lor profunde în legătură cu ceea ce dă preț vieții pe acest pămînt. Meritul lui Tudor Vornicu constă atît în tot mai judicioasa alegere a invitaților cît și — mai ales — în eleganța cu care asigură exprimarea liberă, neinhibată, a unor idei, preferințe, exegeze, confesii estetice, reprezentînd, pentru o bună parte dintre telespectatori, adevărate revelații, inițierea într-un univers ce nu li se mai pare inaccesibil.

N-o fi totul perfect, mai apare cîte un tînăr invitat care «filfizonează» (iertați-mi inovația lexicală, dar n-am găsit alt termen mai potrivit pentru o plină de savanticuri divagație despre modă), unii mai caută piatra filozofală ș.a.m.d.

Chiar și în aceste cazuri însă, alți interlocutori (Ion Biberi, Edmond Nicolau, Ascanio Damian) intervin cu tact și subtilă politețe pentru a restabili echilibrul și măsura. Să privim însă realitatea ilustrată, așa cum se înfățișează atunci cînd invitații sînt Liviu Ciulei și George Ivașcu și vom fi, cred, cu toții de acord că toate instrumentele de informare culturală, luate laolaltă, ne oferă rareori asemenea momente de desfătare spirituală. Se deschid perspective și pentru alte rubrici ale televiziunii. Liviu Ciulei care — și obține — un film în care vedem una dintre cele mai neliniștitoare, mai tulburătoare figuri ale vremurilor noastre: ultimul laureat al Nobelului pentru literatură, Samuel Beckett. Vornicu îl roagă pe Ciulei — și Ciulei promite — să pregătească una dintre piesele lui Beckett pentru televiziune. Se va pune astfel capăt ignorării (absolut de neînțeles) de către mișcarea noastră teatrală a unui contemporan de geniu. (De fapt a existat un pionier, actrița Ana Barcan, dar teatrele oficiale au refuzat s-o găzduiască, și atunci a jucat «Frumoasele zile» pe o scenă oarecum improvizată.)

Cît de departe este nivelul la care se discută despre teatru și dramaturgie în cadrul «Realității ilustrate» de ceea ce ne oferă emisiunea «Scena»! Monopolizată și ținută sub strașnic control, aceasta rubrică a televiziunii se consumă într-o atmosferă de crispare și enervare generală. Cei ce au altă părere decît conducătorul discuției sînt reduși la tăcere (Matei Călinescu) sau chiar mustrați fără blîndețe (Ion Băieșu). «Scena» tinde să nu ne mai ofere decît un singur punct de vedere, exprimat eventual pe mai multe voci.

Rubricile cinematografice nu participă decît în prea mică măsură la «boom»-ul de personalități interesante. Cu foarte rare excepții, nu se oferă telespectatorilor posibilitatea de a cunoaște opiniile despre filme ale celor mai competenți cronicari cinematografici. Totul se scaldă într-o cuminte mediocritate, care îmbină conformismul cu didacticismul. Sîntem și aici departe, foarte departe de discuțiile despre film din cadrul «Realității ilustrate».

«Salonul literar» reprezintă o problemă mai complexă. E bine că, în sfîrșit, există. E bine că-și deschide ușile fără discriminări scriitorilor și criticilor de toate orientările. E bine că aceștia vin și vorbesc fără reticențe. Comparînd însă discuția condusă chiar de Adrian Păunescu la televiziune cu discuția despre televiziune organizată de el la «România literară» vom vedea că «Salonul literar» e încă apt de perfecționări. Dar despre asta altă dată, mai pe larg.

Cu emisiunea «Mai aveți vreo întrebare?» redacția de știință a realizat exact ceea ce i se imputa că-i lipsește: adaptarea informației științifice la interesele — direct exprimate — ale telespectatorilor. Aceștia pot discuta despre cancer cu cei mai mari specialiști ai noștri, primesc răspunsuri despre ereditate de la somitățile în această materie etc. Și aici se tinde spre eliminarea stîngăciilor și neajunsurilor inițiale.

Iată în sfîrșit și o rubrică de actualitate politică realizată în același timp cu pătrundere și vervă, cu simț de responsabilitate și într-un mod foarte atractiv: «Agenda politică» a lui Eugen Mandric. Așadar, se poate... Se poate vorbi palpitant despre lucrurile cele mai serioase. Sînt numai două condiții: să ai aceste lucruri la inimă și să ce fi înzestrat Cel-de-Sus cu talent. Care nu s-ar putea asigura și un comentariu extern de o calitate similară, dacă emisiunea «Cadran» ar folosi mai puțini semianonimi, care copiază din articolele altora, și mai mulți gazetari ale căror opinii despre evenimente sînt așteptate și urmărite de cititorii ziarelor? Unele rubrici de ținută ale acestei emisiuni (discuția cu George Macovescu de pildă) sînt nesatisfăcător încadrate de la o vreme, între «materiale de serviciu», fără har și fără haz.

Observ că am difuat osanalele pentru ceea ce a fost excelent în 1969 într-o baie de sugestii pentru ceea ce ar trebui să urmeze în 1970. Să urăm deci televiziunii, după datină: «Cele bune să se-adune, cele rele...»

sport

de Emanuel VALERIU

ÎNTRE OLIMPIADE: „BRAVO!"

Ultimele două decenii au reactualizat și au implîntat definitiv în viața sportivă internațională marea sărbătoare olimpică moștenită de la antici. Ritmul cvadrienal al jocurilor a fost riguros respectat din 1948 — de la Londra — o dată cu reluarea întrecerilor polisportive puse sub semnul celor cinci cercuri policrome, înfățișînd nu numai rasele globului, ci și înlănțuirea lor fraternală, realizată — deocamdată — doar o dată la 4 ani și numai pe stadioane...

Reinstaurarea jocurilor Olimpice în obișnuința mondială a sportului a dus la o situație ce ni se pare firească, și anume, la transformarea sau — în orice caz — la considerarea drept competiție supremă, drept confruntarea cea mai prestigioasă și unanim recunoscută ca atare, în ciuda unui paralelism sau concurențe, cum vreți s-o luați, cu numeroasele campionate mondiale, devenite și ele tradiționale în anumite discipline, care-și reclamă un procent major de valoare tehnică (cel mai robust exemplu în acest sens îl constituie Campionatul mondial de fotbal). Prin urmare, ciclul valoric al celor mai numeroase ramuri sportive este de 4 ani, adică tocmai intervalul denumit Olimpiadă, pregătirile, investițiile (materiale și afective), studiile și toate celelalte preliminarii constituindu-se și desfășurîndu-se în funcție de ritmul respectiv. De aceea s-a și încetățenit pretucindeni raportarea efortului plenar al fiecărei mișcări sportive la evoluția olimpică. În cele mai multe țări, printre care și a noastră, vedem că acțiunea oficială se îndreaptă, mai ales, spre acele discipline incluse deja pe programul J.O., iar în paralel înregistrăm tot mai multe străduințe în vederea lărgirii acestei liste (se cer astfel mai multe sporturi feminine, includerea handbalului și voleiului, devenite realități, a rugbiului, a tenisului, ca și prezența — să-i zicem — omagială a unor specialități naționale cum au fost judoul, tirul cu arcul și altele, în funcție de țara-gazdă).

Această realitate este însoțită de un adevărat cortegiu de alte realități, și faptul ni se pare firesc. Dintre toate însă am selecționat pentru azi una singură, curba valorilor. Ce ne arată ea? Că, aproape fără excepție, apropierea J.O. ridică o pleiadă proaspătă de performeri care, în bună parte, n-au obținut înainte de startul olimpic nici măcar referințele de rigoare care să-i recomande pentru medalii. Reeditările unor victorii sînt raritățe. Dar nu numai atît! Am mai observat că, îndată după Jocuri, puțini sînt cei care pășesc, în continuare, pe culmile cucerite în Olimpiadă și că, de regulă, se înregistrează căderi dintre cele mai spectaculoase, atît în direcția palmaresului personal al somităților cît și în cea a mișcărilor sportive, luate în ansamblu. Exemplele pot fi numeroase. Mă mărginesc să notez dispariția, aproape totală, a supercampionului Bob Beamon, deținătorul unui uimitor record mondial la săritura în lungime, din fruntea clasamentelor celor mai multe întreceri la care a participat. S-ar putea spune chiar că, exceptîndu-l pe sulițașul sovietic Ianis Lusis, toți ceilalți atleți încoronați la Mexic au avut evoluții neconcludente în anul postolimpic.

Fenomenul n-a ocolit nici sportul românesc. Numai că bilanțul acestuia prezintă, la încheierea lui 1969, numeroase motive de satisfacție. Aș zice chiar că mult mai numeroase decît ar fi fost de așteptat și de sperat. O înșiruire a succeselor nu intră în profilul rubricii noastre și n-ar avea nici spațiul necesar, cred, dar unele sublinieri sînt imperios necesare.

Nu voi începe cu o disciplină olimpică, ci cu una care, la Mexic, a bătut de la distanță (de la Acapulco, mai exact) la porțile Jocurilor. Cu tenisul de cîmp. În acest joc, individual prin excelență, două mari capacități ale rachetei, Ion Țiriac și Ilie Năstase, au impus în fața lumii o echipă, pe cea a României, ajunsă — după un drum cu greutăți de coșmar — în finala Cupei Davis. A fost, fără nici un fel de discuție, performanța nr. 1 a sportului românesc în 1969. Cea de-a doua mi se pare (și vreau să-i conving și pe alții, dacă s-o putea) că este calificarea (la un sport olimpic de data asta) în finala C.M. din Mexic 1970. Ambele rezultate au stîrnit valuri de entuziasm în opinia noastră publică, și dacă jocul cu balonul de piele a intrat de mult în gustul unor largi mase de oameni, îndrăznesc să afirm că tenisul, fără a egala recordurile de public ale fotbalului (dar sperînd în secret la ele), a mobilizat, indubitabil, un volum uriaș de atenție, reunind sute de mii și chiar milioane de indivizi sub cupola de interes înălțată de isprava fără precedent a lui Țiriac și Năstase. Luptătorii au mai reușit o dată Atlanticul, la mai puțin de un an, și au adus acasă cîteva medalii de aur și argint prin Gh. Berceanu și Simion Popescu, prin Cornel Turturea, ca și floretistele O. Szabo, M. Vicol, I. Drîmbă, S. Ardeleanu și A. Ene, campioane ale lumii la floretă pe echipe, una de argint prin Ileana Drîmbă, la aceeași întrecere din Cuba; Ion Panțuru și Didi Focșeneanu au deschis seria medaliilor prețioase prin argintul lor mondial la bob de doi, în vreme ce Maria Alexandru, El. Mihalca și C. Crișan nu-au reîmprospătat încrederea în sportul micilor rachete și al mingii de celuloid, clasîndu-se pe un loc secundar la campionatul lumii de ping-pong.

Acest tablou de onoare este extrem de zgîrcit și vreau să rămînă așa, de aceea nu-i includem în el pe campionii europeni de box (4 la număr!), pe cei de la caiac-canoe (A. Vernescu este și el printre medaliați), pe cei de la tir, în total 8 șefi de promoție continentală furnizați de cadrele sportivilor români, nici pe «escunzii» lor și nici măcar pe speranțele altor discipline, pe laureații unor criterii olimpice și europene de juniori. Aceasta pentru a face un loc meritat organizării unor mari și de prestigiu competiții, în fruntea cărora se înscriu europenele de box, elogiate de toți participanții, perseverarea în internaționalele de atletism (sală și aer liber), vizibil revitalizate, și accentuarea calității a participării la Turul ciclist al României.

În concluzie, după un an, în care reproșurile și exigențele rubricii noastre la adresa forurilor sportive și a sportivilor înșiși n-au lipsit, să facem azi loc aprecierilor pozitive, cu aceeași destinație, dintre care cea a menținerii calității rezultatelor între cele două Olimpiade ni se pare cea mai de preț.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Mai cu una, mai cu alta, a trecut și anul 1969, s-a încheiat, care va să zică, și deceniul ce va fi consacrat în istorie și în cărțile de memorii drept «anii '60». După buna-cuviință românească și omenească, ne întoarcem deci către cititorii noștri (la această rubrică avem și privilegiul de a fi și cititorii cititorilor) și le urăm din toată inima «La mulți ani».

Și fiindcă ne aflăm la capăt de an, ne-am gîndit că n-ar fi bine de astă dată să conversăm numai cu cîțiva dintre cei care ne-au scris, ci să ne referim la o acțiune la care au participat simultan multe mii dintre cititorii noștri. E vorba, după cum probabil ați ghicit, despre ancheta ale cărei rezultate le publicăm în numărul de față.

După cum se știe, de cîțiva ani încoace revista noastră își chestionează cu regularitate cititorii, în cursul lunilor noiembrie și decembrie, asupra actorilor și cîntăreților preferați, ca și asupra celor mai bune filme ale anului.

Din examinarea răspunsurilor se pot trage cîteva concluzii nu lipsite de interes.

Nu numai că numărul celor care participă la anchetă crește an de an, dar și compoziția masei de participanți devine tot mai reprezentativă. Alături de cititori tineri sau foarte tineri, răspund acum și tot mai mulți cititori maturi, alături de cititori de la oraș, și cititori de la sate; printre participanți se găsesc, deopotrivă, muncitori, funcționari, studenți, intelectuali, oameni de cele mai variate profesii. Desigur, nu putem avea pretenția ca o asemenea anchetă — lăsată la exclusiva bunăvoință a cititorilor — să ne conducă la o fotografie riguros științifică a preferințelor opiniei publice. Mulți oameni care au opinii interesante și bine conturate asupra fenomenelor artistice ezită încă să participe la asemenea «referendumuri», din lipsă de obișnuință, din lipsă de încredere în mediile statistice, din comoditate etc., în timp ce în cadrul unor anumite categorii profesionale și de vîrstă (de pildă, printre elevi și tineri funcționari) numărul participanților este mai mare. Cu toate aceste distorsiuni, ancheta din anul acesta ni se pare mai fidelă, față de tendințele profunde care au caracterizat publicul nostru, decît din anii precedenți.

Se impune, bineînțeles, o precizare. Cititorii nu puteau alege decît din ceea ce cunoșteau. Deficiențele — despre care de atîtea ori s-a vorbit — în achiziționarea și programarea filmelor au condus la faptul că titlurile unor filme de mare calitate, ca și numele unor actori vestiți, să nu figureze în cadrul răspunsurilor, pur și simplu pentru că aceste filme și acești actori nu au ajuns încă la cunoștința publicului românesc. Așa cum am mai arătat, defectuoasa organizare a turneelor teatrale conduce de asemeni la un anumit arbitrar în ierarhizarea valorilor actoricești, deoarece sute de mii de spectatori n-au avut niciodată prilejul să-i vadă jucînd pe mulți dintre actorii noștri cei mai talentați.

În aceste cadre, fatalmente limitate, ce ne arată totuși ancheta? În primul rînd și indiscutabil o creștere sensibilă a maturității culturale a publicului. Spre deosebire de anii trecuți, cînd în plutonul fruntaș al clasamentului se mai strecurau filmulețe de duzină, de data aceasta toate cele șapte filme clasate în frunte sînt creații remarcabile, unele dintre ele autentice capodopere cinematografice. Un important număr de voturi au obținut și filme ca «Viridiana», «Deșertul roșu», «Eclipsa», «Becket», «Femeia îndărătnică».

Și în privința actorilor, locul Saritei Montiel și al lui Pierre Brice a fost luat de autentici artiști, ca Burton, Scofield, Mastroianni, Audrey Hepburn, Monica Vitti, Jeanne Moreau, Elizabeth Taylor, Alain Delon, Rex Harrison, Anita Ekberg sau Claudia Cardinale. Printre actorii români, alături de vedetele consacrate s-au impus, de asemeni și actori pe care nu facilitatea li caracterizează, ca de pildă Margareta Pogonat, Virgil Ogășanu, Dan Nuțu și alții. Printre cei care au obținut multe voturi am vrea să-i amintim și pe James Dean, Jean Marais, Robert Hossein, Gh. Dinică, Simone Signoret, Anouk Aimée, Shirley Mc Laine și, desigur, Brigitte Bardot.

În fruntea clasamentului la cîntărești se găsesc, ca de obicei, Margareta Pîslaru și Dan Spătaru. Consecvența publicului poate fi explicată, credem, nu numai prin calitatea actualilor lideri, ci și prin creșterea încetă a unor noi interpreți de talent.

Un număr destul de mare de cititori ne-au făcut sugestia de a extinde ancheta și asupra serialelor de televiziune și a cîntăreților străini. Am ezitat s-o facem pentru că, în primul caz, nu prea era între ce alege, în competiție fiind doar două, maximum trei seriale, iar în al doilea caz, informarea publicului este încă destul de întîmplătoare. Dar asupra acestor sugestii și a altora vom mai reflecta pentru ancheta anului 1970.

literare

de Valeriu CRISTEA

Mihail BULGAKOV:
„GARDA ALBĂ"

O nouă revelație a literaturii sovietice despre revoluție, după **Rusia scăldată în sînge** de Artiom Vesioli și **Anul gol** de Boris Pilniak, reprezintă **Garda albă** de Mihail Bulgakov (1891-1940), apărută recent în colecția «Meridiane» în traducerea de foarte bună calitate a lui Alexandru Calaïs. Terminat în 1924 dar publicat integral de-abia în 1966, romanul evocă un episod anumit din timpul marilor evenimente istorice: ocuparea orașului Kiev de către bandele lui Petliura în perioada decembrie 1918—februarie 1919. Scriitorul relevă vectorii de forță ai momentului respectiv: mai întîi batalioanele hatmanului sprijinite pînă în noiembrie 1918 de armata de ocupație germană, apoi bandele lui Petliura speculînd explozia nemulțumirilor populare, în sfîrșit, trupele organizate ale bolșevicilor. Sîntem invitați să ne aplecăm asupra unui vast eșichier; dar pionii sînt de carne, vii, vulnerabili, și manevrele care se fac cu ei îi expun tuturor suferințelor. Din trupurile fragile ale oamenilor, sîngele curge la fel de simplu și de ușor ca cerneala dintr-o călimară spartă. Sîngele este cerneala cu care se scrie această istorie. Se moare repede și absurd de firesc în cartea lui Mihail Bulgakov. Un antreprenor evreu se năpustește imprudent în stradă în toiul evenimentelor: «Oare te-ai scrintit la cap, Iakov Grigorievici, să ieși din casă cînd în jurul dumitale e un asemenea talmes-balmes?» — îl interpelează direct autorul, într-un pasaj de neuitat, în care umorul voalat de emoție și mîrarea modului ebraic de a gîndi și a vorbi atîng accente de un lirism tulburător. Iakov Grigorievici avea într-adevăr înfățișarea unui om scrintit de-a binelea. Căciulița de iepure îi lunecase pe ceafă, iar paltonul desfăcut își flfîia pulpanele. Ochii căutați rătăciți în jur. Avea de ce să se scrintească Iakov Grigorievici Feldman. «Nici nu se porni bine clocotul de lîngă liceul militar, cînd din micul iatac al nevestei lui Iakov Grigorievici se auzi un geamăt. Geamătul se repetă, apoi se stinse». Plecînd în căutarea unui mamoș, personajul dă peste o patrulă a ocupantului și, după o judecată sumară: «Bine cel puțin că a avut parte de-o moarte ușoară. Sotnicul Galanba era grăbit. De aceea, doar fulgeră o dată cu sabia peste capul lui Feldman».

Romanul **Garda albă** relevă un mare prozator, multilateral înzestrat: pentru proza de acțiune, sufocantă, aproape polițistă, folosind cu abilitate suspense-ul, ca și pentru proza largă, evocatoare, poematică, pentru real și fantastic, pentru tragic și comic. Din cenușa amintirii obiectele ies vii ca niște flăcări, încît realismul intens al lui Mihail Bulgakov se apropie de grotesc și fantastic; extraordinar este, de exemplu, episodul vizitei la morgă. O propensiune specială pentru universul halucinatoriu îl face pe autor să se posteze la căpătîiul bolnavilor febrili, care alunecă. Descrierea halucinațiilor lui Alexei Turbin, căruia o uriașă roată de tun îi apare chiar lîngă patul de suferință și prin ale cărei spițe, contorsionîndu-se dureros, e nevoit să treacă, e o capodoperă. Episoadele centrale ale cărții sînt cele două, paralele și palpitante, de urmărire, în care viețile fraților Turbin stau în cumpănă. Ambii izbutesc să scape și să ajungă în cele din urmă între zidurile ocrotitoare ale casei în care locuiesc. În mijlocul unui oraș clocotitor, în care masele tălăzuiesc dezlănțuite și viața oricui este mereu în pericol, casa familiei Turbin reprezintă o citadelă a păcii, un bastion al intimității calde, mingîietoare. Agresorii nu pot pătrunde înăuntrul zidurilor, deși, ca să spunem astfel, ajung pînă la porțile cetății. Chiar dispunerea personajelor care locuiesc în ea indică un fel de linie de apărare: Elena, sufletul căminului, e încadrată de cei doi frați, Alexei și Nikolai, iar familia Turbinilor, în întregul ei, este înconjurată aproape în permanență de grupul celor trei ofițeri, prieteni ai casei. Hăituite ca niște fiare sălbatice în orașul deschis pentru orice amenințare, personajele dobîndesc un anumit sentiment al securității de îndată ce se află dincolo de pragul protector al casei. Pe acest contrast de amplă iradiere sentimentală — viforul iernii, afară, căldura căminului, înăuntru — este construită magistral întreaga carte. O carte plină de suferințe și scene crude, pe care omul le depășește în meditație: «Toate sînt trecătoare. Chinuri, suferințe, vărsări de sînge, molimă, foamete. Paloșul va pieri, dar stelele de pe cer vor dăinui și atunci cînd jos pe pămînt nu va mai rămîne nici măcar umbra noastră sau a înfăptuirilor noastre. Nu se află nimeni pe fața pămîntului care să n-o știe. Și atunci de ce nu vrem să ne îndreptăm privirea spre stele? De ce?»

cronică satirică

de Teodor MAZILU

UN CITITOR DE GENIU

Trebuie să recunoașteți că discuțiile culturale din mijloacele de transport în comun au un farmec straniu.

— Ce mai faci, Silvia?

— Ce să fac, scriu...! Mă duc pînă la editură... Tu cum stai cu romanul?

— Bine mersi. Sînt pe terminate... Săndel?

— Ce să facă Săndel? Își definitivează și el romanul.

— Părinții?

— Scriu și ei... Tătucu' mai are de lucru cu fresca lui istorică.

— Mămica?

— Stă prost cu tensiunea, dar volumul de nuvele merge binișor.

Am impresia că toată lumea face literatură, n-aud decît cuvinte magice: editură, contracte, coli de autor. Am impresia că toată familia — mama, tata, copiii, ginerele, nora, cumnata — stă și mănîncă asupra cuvîntului cu o energie diavolească.

— Săndel caută un titlu pentru romanul lui. N-ai tu o idee?

Literatura apare drept soluția cea mai comodă. Aud în spatele meu o voce răgușită, încărcată de vicleșug și grijă maternă.

— Dacă nu reușește la matematică, îl fac scriitor pe ăla micu'...

Mi-a plăcut acest «îl fac scriitor». Onorabila doamnă e convinsă că și pe Tolstoi maică-sa l-a făcut «scriitor».

O nevastă reproșează soțului, în timp ce-și face loc să coboare la prima stație.

— Tu de ce nu scrii o piesă de teatru? Nu vezi că scriu atîția?...

Un bărbat între două vîrste se scuză în fața unui vechi prieten:

— Nu-mi place să mă iei duminica în oraș. Mai bine stau în casă și lucrez la roman...

mapamond '70

de Ioan GRIGORESCU

RESTITUIRE

«În lumea noastră păcătoasă, domnule dragă, — mi-a spus cu cîțiva ani în urmă o bătrînă din Constanța — există lume ca lumea și lume ca nelumea. Numai că lumea ca nelumea este cu mult mai mare decît lumea ca lumea. Și trebuie să facem tot ce putem ca din lumea asta mare de nelume să scoatem cît mai multă lume ca lumea...»

Aș pune zicerea aceasta, plină de tîlc ca un verset, drept moto la o rubrică săptămînală ce abia se naște în paginile «Flăcării».

Niciodată n-am putut încredința hîrtiei mai mult de o zecime din cît aș fi vrut s-o fac; teama de relativ, îndoiala, autocenzura, dilema repetării unor lucruri spuse de alții mai bine, mai profund, mai complet, mi se păreau piedici insurmontabile în calea exprimării totale. În învălmășeala preocupărilor de peste zi îmi apar imagini trunchiate dintr-un întreg amorf aflat în continuă transformare, și atunci încerc reconstituiri vagi, recompuneri din ecouri, dar sclipirile de lumină din interferența continuă a umbrelor în mișcare mă fac să tac... Cred că cei ce au scris jurnale s-au abandonat total hîrtiei și sertarului, au avut probabil un sentiment teribil al securității ori o sîlă fără margini, sau o speranță inepuizabilă. Eu le rămîn mereu dator celorlalți și, mai ales, celor ce au rămas să mă aștepte și au sperat. Întors, mi-a fost imposibil să mă cheltui în anecdotă, mi se părea că orice experiență trebuia spusă alt fel, total, febril, cu sentimentul responsabilității, al detașării și, pe cît posibil, cu patosul distanței. Dar mereu îmi rămînea încă și încă ceva de spus, esențialul, definitivul, irevocabilul. Și asta mi se părea imposibil de restituit. Și rămîn mereu dator, iar viața îmi devine un gigantic vitraliu spart din care mi se pare că niciodată nu voi putea reconstitui tabloul de lumină și culoare pe care l-am visat...

Cînd am înțeles lucrul acesta n-am mai vrut să plec în lume, oamenii, orașele, prietenii cărora aminasem îndelung să le răspund la scrisori din certitudinea că voi veni curînd să-i văd, au început să mă intereseze mai puțin decît cele ce se petreceau în mine. Deveneam oare mizantrop? Înainte, aveam o nevoie vitală de zbor, o foame insațiabilă de spațiu, de mișcare, de confruntare cu pămîntul, iar setea aceasta de a vedea, de a măsura și a înțelege îmi venea, probabil, din nebuloasa de încîntări ale copilăriei, din poveștile despre drumuri lungi, despre țări mirifice, din lecturi, din filmele adevărate sau mincinoase văzute în pragul adolescenței. Și fără să încerc senzația sălciei a oboselii, mă statorniceam. Ceva mai important decît clocotul din jur se petrecea chiar în mine; acumulasem aproape alimentar, cu lăcomie, lumea, și trebuia s-o restitui. Fusesem convins că, pentru a-i fi credincios lumii, trebuia numai s-o cunosc și s-o înțeleg. Dar abia acum pătrundeam tîlcul spuselor bătrînului Will: «This above all to...»

Am fost întrebat de ce fac gazetărie, de ce mă irosesc în paginile ziarelor, de ce nu mă «prezerv» pentru mareă literatură. Am răspuns: «Pentru că nu pot să nu scriu zilnic. Și ceea ce sînt pus să fac în viața socială nu-mi permite un acces cotidian la «marea» literatură. Drama mea este convingerea irezistibilă de a mă crede util. Și cînd nu scriu o săptămînă mă resimt, dacă nu scriu două săptămîni observă prietenii și mi se bucură adversarii, iar dacă nu scriu trei săptămîni, mă uită cititorii. Scrisul cere exercițiu zilnic, scleroza gîndirii provoacă scleroza cuvîntului. Nu cred în inspirație. Dacă ea totuși există, nu vine niciodată nechemată. Și singura chemare de care ascultă e munca asiduă.

«Mapamondul» nostru va fi deci un pseudojurnal de călătorie. O reflexie de arabesc într-o timidă încercare de a însăila imaginea lumii în care trăim. Călătorind, știu că trebuia să gîndesc mai mult, să caut, de fiecare dată în fața marilor spectacole ale lumii, ecoul pe care ele le trezeau în mine, dar întotdeauna am aminat. O nepotolită curiozitate, o frenezie de a înregistra mereu altceva, foamea aceea de spații de care vorbeam mai sus, de alte depărtări și alte peisaje, mă interziceau meditației, nevoii de a filtra, de a supune fiecare impresie selecției, discernămîntului. Am zeci și zeci de blocnotesuri în care s-a condensat imaginea unei lumi, în descrieri, în fragmente de conversație, în întrebări care nu și-au primit niciodată răspunsul, în citate, în aforisme și în detalii ocazionale. Deși le păstrez, probabil că nu voi mai apela la ele. De mult am renunțat la însemnări de acest gen, învățînd să reții mai pregnant imaginile, căutînd în mine ecoul lumii decît încercînd să notez telegrafic, pe file cît palma, trecătoare impresii de moment.

Mai întîi, o precizare: Pseudojurnalul nostru de călătorie se situează calendaristic în epoca prelunară. Față de planeta noastră rămîn un irremediabil curios. Cu cîțiva ani în urmă, într-o anchetă despre reportajul senzațional, Radu Cosașu m-a invitat să iau parte, alături de alți colegi de breaslă, la un imaginar zbor cosmic. Am preferat să rămîn pe pămînt. Nu mă vreau un observator perfect prin erudiție. Plăcerilor mărginite ale călătoriei voi prefera bucuria nemărginită a amintirilor. Curiozitatea nepotolită față de lumea în care trăim a născut optimismul. Unii cred că există o vocație a călătorilor și o vocație a sedentarilor. Voi lua sedentarii, convinși sau constrînși, cu mine și le voi zdruncina vocația, căci ea n-a fost decît o trădare a naturii umane.

Doar «trebuie să facem tot ce putem ca din lumea asta mare de nelume să scoatem cît mai multă lume ca lumea...»

Dragi copii, o mare veste:
„ARADEANCA", pentru voi,
A produs modele noi
De păpuși, ca din poveste!

Păpuși mai mari,
Păpuși mai mici,
Brunete,
Blonde,
Și pitici.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

SEUL — **Sub firma «Companiei pentru dezvoltare internațională», guvernul sud-coreean se ocupă de exportul — în special în S.U.A. — al forței de muncă ieftine din rîndul populației țării, unde, potrivit unor date oficiale, 15% dintre cetățenii capabili de muncă şomează.**

LONDRA — **Deficitul înregistrat de comerțul exterior al țărilor Asociației Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.) a totalizat, în primele zece luni ale anului 1969, 4 300 milioane dolari.**

PARIS — **Renault explorează posibilitățile de colaborare cu firma japoneză Mitsui. Toți constructorii de automobile europeni și americani caută să încheie acorduri cu firmele japoneze — relevă revista «Entreprise».**

VARŞOVIA — **Producția poloneză de cupru înregistrează un salt spectaculos, de la 2 milioane tone în 1959 la 4 milioane tone prevăzute pentru anul 1970.**

BONN — **Republica Federală a Germaniei se situează pe primul loc în Europa în privința numărului de sinucideri: 16 la fiecare sută de mii de locuitori.**

BRASILIA — **Din ianuarie și pînă în noiembrie 1969, costul vieții în Brazilia a crescut în medie cu 22,9%. Serviciile comunale s-au scumpit în acest răstimp cu 29,7%, produsele alimentare cu 28,8% și chiriile cu 21,5%.**

CAGLIARI — **Datorită deficiențelor măsurilor de protecție a muncii, fiecare al doilea muncitor din minele Sardiniei este victima unor accidente. În ultimii zece ani au murit astfel 61 000 mineri, iar 29 000 au fost răniți.**

GENEVA — **Uniunea internațională pentru protecția naturii apreciază că în prezent sînt amenințate de dispariție totală 626 specii de animale, dintre care 288 specii de mamifere și 338 de păsări.**

ROMA

DUPĂ ATENTATELE CRIMINALE

Corespondență specială de la Giorgio CASTELFRANCO

După atentatele criminale de la Roma și Milano persistă atmosfera generală de stupoare și indignare. Opinia publică cere pedepsirea vinovaților și se fac auzite vibrante apeluri la vigilență democratică. Sute de case particulare și sedii ale diverselor asociații au fost percheziționate, sute de persoane interogate, zeci de persoane au fost reținute. La Milano, una dintre acestea s-a sinucis, aruncîndu-se de la o fereastră a sediului poliției. Un șofer de taxi pretinde că recunoaște pe autorul crimei de la Milano în persoana anarhistului Pietro Valpreda, iar poliția lasă să se înțeleagă că Valpreda nu este complet sănătos mintal.

Dincolo de evoluția cercetărilor și tergiversarea luării unor hotărîri rămîn însă contestația publică, atmosfera în care au fost comise oribilele atentate și substratul lor. Nu întîmplător organizațiile sindicale — CGIL, CISL, UIL — angajate de mai multe săptămîni în luptă comună împotriva patronatului (fapt fără precedent în Italia) au definit atentatele ca fiind inspirate «de dușmani ai oamenilor muncii», constituind un «plan terorist și reacționar, un atac împotriva democrației și a instituțiilor libere». Nu întîmplător toate forțele antifasciste au pronunțat un avertisment comun, denunțînd viu pasivitatea față de lanțul de atentate rămase nepedepsite și față de campania marilor ziare patronale împotriva instituțiilor parlamentare pentru o republică prezidențială și un «guvern forte». De altfel, la 14 decembrie «Epoca» scria: «Dacă clasele conducătoare nu reușesc să rezolve problema relațiilor cu P.C.I., forțele armate vor putea fi chemate să restabilească legalitatea republicană. Acest lucru nu ar însemna o lovitură de stat, ci un act de voință politică în apărarea libertății și democrației».

De o parte, forțe care pretind să împiedice acțiunile muncitorilor ca să-și apere profiturile și puterea, iar de cealaltă, legătura dintre aceste forțe interne și cele externe, care împing spre o cotitură reacționară și o schimbare radicală în zona Mediteranei. De aici trebuie pornit pentru a înțelege ce se petrece acum în Italia, pentru a evalua complexitatea situației și forțele care se înfruntă. Ieșirea din impas este posibilă numai prin lărgirea participării democratice, printr-o nouă majoritate care să blocheze dreapta economică și reacționară. Or, președintele Consiliului de Miniștri, Rumor, a cerut în această atmosferă grupurilor politice care numai cu cîteva luni în urmă au părăsit partidul său — acum singur în guvern — să refacă organic coaliția de centru-stînga, invocînd «gravitatea momentului». Socialiștii, social-democrații și republicanii discută invitația lui Rumor, care dacă nu va fi acceptată, se spune, va determina demisia guvernului. Observatorii politici consideră însă că un acord în sensul cerut de social-democrați, ca să se bareze drumul P.C.I., ar însemna un serios și periculos pas înapoi. Oricum, impulsul social, lupta oamenilor muncii de toate categoriile nu pot fi frînate de înțelegeri și tranzacții politice de culise.

O POLITICĂ FĂRĂ PERSPECTIVE

Conturarea unei politici unitare a țărilor latino-americane, revendicînd constituirea unui cadru nou al raporturilor cu S.U.A., reprezintă fenomenul actual cel mai important în relațiile interamericane. Afirmarea pentru prima dată a acestei poziții s-a materializat în «Carta de la Vina del Mar» — adoptată la reuniunea CECLA (Comisia Specială de Coordonare Latino-Americană) din luna mai — prin care statele latino-americane au prezentat față de S.U.A. o «strategie comună a dezvoltării». Între principiile fundamentale ale relațiilor interstatale consemnate în document figurează cele ale egalității în drepturi, neintervenției în treburile interne sau externe, dreptului inalienabil al fiecărui stat de a dispune liber de resursele sale naturale, excluderii condiționării politice sau militare în domeniul asistenței și cooperării economice. Carta relevă în acest fel manifestarea ireversibilă și legitimă a sentimentelor naționale ca un reflex al personalității țărilor latino-americane. O importanță deosebită o dobîndește, în acest context, readucerea în circuitul național a marilor avuții controlate de grupări economice străine, îndeosebi nord-americane. Naționalizările din Peru și Bolivia reprezintă acțiuni concrete și, totodată, simboluri ale luptei pentru redobîndirea controlului asupra unor importante resurse naturale. În alte țări, tendințele noi în politica economică, ce reflectă preocupări legate de asigurarea controlului național în sectoarele unde activitatea societăților străine vine în contradicție cu eforturile de dezvoltare multilaterală a statului, îmbracă forme variate, care se manifestă diferit de la o țară la alta, în funcție de o serie de factori interni și externi. Dar indiferent de calea aleasă, tot mai multe țări acționează în sensul acestui proces de reevaluare a relațiilor cu S.U.A. Evenimentele din Peru, Bolivia, Chile, Venezuela, Ecuador și alte state exprimă năzuința spre o reexaminare profundă a pozițiilor interne și externe de ordin economic, politic și social, exprimată de categorii largi ale populației, inclusiv de unele sectoare ale armatei.

Datorită acestei evoluții, Statele Unite au fost constrînse să adopte o politică «mai suplă». Astfel au trebuit să renunțe la represaliile economice masive împotriva guvernelor din Peru și Bolivia. În schimb, însă, cererea Argentinei de eliminare, pînă la 1 decembrie 1970, a tuturor barierelor nord-americane din calea exporturilor țărilor de la sud de Rio Grande a rămas fără răspuns. Știrile privind amestecul CIA și a membrilor «Corpului Păcii» din S.U.A. în politica internă a statului Chile confirmă, de asemenea, perpetuarea unor practici de tristă amintire. Politica de ignorare a realităților, a necesităților stringente ale continentului latino-american, de nesocotire a legalității internaționale, se dovedește însă a fi lipsită de perspective.

Paul DIACONU

În virtutea unei tradiții ce datează din secolul al XVI-lea, Altmarkt — vechea piață a Dresdei — se împodobește în ultimele zile ale fiecărui an cu mii de culori și lumini; nenumărate standuri cu tot felul de bunătăți o prefac într-un rai al gurmanzilor. Ca și acum patru sute de ani, renumiții cofetari din Dresda pregătesc cu acest prilej, după o rețetă numai de ei știută, care folosește drept materie primă prunele uscate, uriași coșari ca cel din fotografia aceasta. Legendarii «Striezelmarkt» și-au făcut apariția și anul acesta în piața gătită de sărbătoare, vestind locuitorii Dresdei că Anul nou este aproape.

(Foto: «Panorama»)

Așa arată complexul din München cu 1 000 de zile înainte ca trompetele să anunțe deschiderea Olimpiadei '72. Se pot distinge de pe acum, în dreapta, în prim plan, contururile sălii de sporturi, ce va fi acoperită.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

BRUXELLES

REÎNTÎLNIRE ÎN DECEMBRIE

Corespondență specială de la Florica ŞELMARU

Iată-mă din nou în vechea, admirabila Gran' Place. Dar de data asta n-am timp să hoinăresc. Agenda bruxelleză este încărcată de întîlniri internaționale. Marcate de necesitatea obiectivă și de tendința subiectivă a opiniei publice (de asemeni — de ce n-am spune-o? — a multor guvernanți) de a promova normalizarea relațiilor Est-Vest, se desfășoară discuții oficiale, oficioase, în culise, despre perspectivele aliantei atlantice, ale Pieței comune. Cunoșteam Bruxelles-ul vechi, ticsit de istorie și de turiști. Acum, străbătînd orașul după itinerare dictate de preocupările profesionale, fac cunoștință cu ritmurile cotidiene ale orașului. Diverse, după cartiere. Pe lunga Avenue Louise, arteră a comerțului de mare lux, la 8 dimineața întîlnești doar personalul magazinelor, care pregătește cadrul unei zile de lucru; clientela din învecinatele cartiere rezidențiale vine tîrziu, către prînz. Dacă ai noroc și unul din rarele tramvaie care deservesc această parte a orașului vine repede, într-un sfert de oră ai ajuns în Avenue de la Toison d'Or. Magazinele scumpe de aici, dar cu atmosferă mai puțin aristocratică decît în Avenue Louise, înregistrează un început de animație. Cu atît mai mult cu cît revelionul și cadourile sînt probleme la ordinea zilei. Și, în acest cadru, dilemele în fața cărora îl pun pe cumpărătorul virtual tentații contradictorii: aceea de a alege după gustul și posibilitățile lui, aceea de a alege în raport cu ultimele sloganuri publicitare.

Adevăratul teatru al acestor scene, în care solicitat și solicitant totodată, clientul(a) se apropie și se depărtează de un obiect (sau de două, pentru a le compara), sînt însă «marile bulevarde» — denumire în care se include și Rue Neuve, un fel de echivalent al Lipscanilor — luminate à giorno cu ghirlande de becuri care sclipesc, palpită, se leagănă deasupra capetelor trecătorilor. Nu toată lumea care circulă în labirintul pe multe etaje al marilor magazine din acest perimetru cumpără. Și, dintre cei care cumpără, numai puțini pleacă împovărați de pachete. Cel mai des, în punga imprimată alb cu verde a gospodinei care iese de la Bon Marché vei găsi articole de menaj, sau de mercerie, sau de drogherie, de uz absolut curent: le-a luat aici și nu la magazinul din colțul străzii, pentru ca să vadă ce mai e nou. În aceeași ordine de idei se cuvine, cred, a fi înscrisă puținătatea publicului în sălile de spectacol. Într-un cinematograf central, la un film excelent (care începe la 18,40, adică 40 de minute după închiderea birourilor) erau 14 persoane; e drept, cînd plecam, pentru spectacolul următor veniseră vreo 20. În schimb, la Théatre Royal de la Monnaie, celebra operă din Bruxelles, care adăpostește în momentul de față spectacolele de balet ale lui Maurice Béjart, sala e vîndută pînă la ultimul loc: a trebuit să aștept cîteva zile pînă să cuceresc unul. Iar publicul e de o imensă varietate: și snobi, firește (cu atît mai mult cu cît unul dintre balete e o premieră recentă), dar și un public de autentici iubitori de artă. Și mulți, mulți tineri — băieți cu și fără barbă sau plete (dominant, fără), fete în fustă (nu prea mini și nici maxi) sau în pantalon — care ascultau și priveau fascinați marele poem de dragoste pe care Béjart l-a făcut din «Le sacre du printemps» și ciudata sa versiune orientalizantă după «Tristan și Isolda».

ÎNCĂ UN „SECRET"

O companie de televiziune britanică a avut ideea să facă un film asupra activităților comandamentului nordic al N.A.T.O. După cîteva săptămîni de lucru, echipa de filmare, secondată de supervizorii N.A.T.O., și-a înaintat opera serviciilor specializate ale blocului, care au avizat-o, considerînd că nu prezintă nici un risc din punctul de vedere al dezvăluirii secretelor nord-atlantice. Dar cu cîteva zile înainte de prezentarea publică a filmului, compania de televiziune a primit o notificare din partea Ministerului englez al apărării, în sensul că difuzarea este interzisă în conformitate cu cererile N.A.T.O.

Ce s-a întîmplat?

Între timp, filmul a fost văzut și de secretarul general al blocului, Manlio Brosio, care, deși nu are în atribuțiile sale de luat hotărîri în astfel de probleme, a intervenit pe lîngă ministrul englez al apărării în vederea interzicerii prezentării acestui film. Întrucît la N.A.T.O. competențele militare ale lui Brosio sînt privite cu multă rezervă, a fost imediat lansată supoziția că obiecțiile lui Brosio nu au nici o legătură cu dezvăluirea în film a cine știe ce secrete, ci cu efectul politic pe care l-ar putea avea acesta asupra propagandei atlantice. Mai mulți deputați englezi, care au văzut filmul înainte de prezentarea lui publică, au declarat că le-a fost imposibil să găsească cea mai mică încălcare a regulamentelor N.A.T.O. cu privire la secrete și că de aceea au de gînd să protesteze împotriva acestui amestec în treburile interne ale Angliei, întrucît N.A.T.O. nu are voie să decidă ce poți și ce nu pot să vadă telespectatorii britanici. Ministrul britanic al apărării, Denis Healey, a fost de asemenea criticat de deputați pentru că și-a schimbat atitudinea, probabil după o convorbire cu Brosio. La început el s-a mulțumit să declare că filmul «este dramatic», refuzînd să se amestece. Dar dacă Brosio consideră că prezentarea N.A.T.O. într-o lumină negativă din punct de vedere politic poate constitui un secret posibil de păstrat departe de ochii și urechile opiniei publice, se înșală. De altfel, acest lucru este atît de binecunoscut, încît nu interzicerea unui film englez de televiziune ar putea schimba imaginea. Pentru aceasta ar fi necesară anularea a înseși activităților N.A.T.O., în ansamblul lor, a tuturor aspectelor unei asemenea politici de bloc militar.

Nicolae LUPU

MOMENT ELECTORAL NIPON

Hotărîrea premierului Sato de a dizolva Camera inferioară a parlamentului și de a organiza alegerile generale de la 27 decembrie a plasat, pe neașteptate, întreaga viață politică a Japoniei în plină febră electorală. Se pune în mod firesc întrebarea ce l-a determinat pe premier să organizeze alegerile, în pofida tradiției, înainte de termen. Observatorii atenți ai vieții politice nipone apreciază această măsură a primului ministru ca pe o încercare «de a culege înainte de a fi prea tîrziu» (Le Monde) roadele recentei vizite întreprinse la Washington, unde șeful executivului nipon a obținut promisiunea Administrației Nixon de a retroceda Japoniei, în anul 1972, insula Okinawa. Tocmai această promisiune cu caracter oficial este exploatată de partidul de guvernămînt liberal-democrat ca pe un element menit să atragă corpul electoral, în scopul de a-și îmbunătăți pozițiile deținute în Dietă. Întrucît documentul final al convorbirilor de la Washington are o serie de formulări ambigue, care se pretează la interpretări de natură să îngrijoreze opinia publică și să pună într-o lumină nu tocmai favorabilă rezultatele obținute, — rezultate pe care Partidul liberal-democrat le prezintă ca pe un succes al politicii sale — Sato a apelat — după opinia observatorilor politici — la tactica «accelerării» pentru a nu da timp descifrării sensurilor reale ale acordului intervenit. În sprijinul acestei afirmații poate fi citată sesiunea extraordinară a Dietei — cea de-a 62-a — care s-a desfășurat în timpul record de numai două zile, pentru a împiedica opoziția să procedeze la o analiză aprofundată a comunicatului comun. De asemenea, timpul neobișnuit de scurt rezervat campaniei electorale atestă aceeași grabă izvorîtă din dorința de «a bate fierul cît e cald».

În ciuda desfășurării precipitate a campaniei electorale, partidele de opoziție nu s-au arătat descurajate, făcînd cunoscut, prin declarațiile liderilor lor, hotărîrea de a-și mobiliza toate resursele în vederea acestei «bătălii». Din diferitele luări de poziție reiese că tocmai problema Okinawei, pe care Partidul liberal-democrat înțelege să o folosească drept atu, precum și cea a Tratatului de securitate japono-american constituie tema centrală a confruntării. În acest sens, Partidul socialist din Japonia, principala formație politică de opoziție, a atras atenția că numeroasele amendamente privind viitorul statut al bazelor americane nu rezolvă dosarul Okinawei în spiritul năzuințelor și intereselor naționale japoneze. La rîndul său, P.C. din Japonia, care se situează pe o poziție similară, a cerut guvernului să răspundă la o serie de întrebări pentru a clarifica îndoielile generate de comunicatul comun.

Acum rămîne de văzut care din cei 930 de candidați înscriși pe listele electorale vor ocupa cele 486 de locuri ale Dietei. Căci rezultatul scrutinului va avea o mare importanță pentru evoluția pe viitor atît a politicii interne cît și a relațiilor externe ale statului nipon.

I. ALEXANDRESCU

Campania împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam a marcat o nouă etapă, o dată cu desfășurarea celui de-al treilea Moratoriu al partizanilor păcii din Statele Unite. Sub lozinca «Să sporim numărul milioanelor care se pronunță pentru încetarea războiului prin retragerea imediată a tuturor trupelor americane din Vietnam» au fost organizate în diferite localități din S.U.A. mitinguri, conferințe simpozioane etc. În fotografie: poliția intervenind pentru a împrăștia un grup de demonstranți ce se îndreptau spre baza militară de la Fort-Dick din statul New Jersey.

CRONICA DE TREI SECUNDE

JUCĂRII (1)

• «E vremea întrebărilor»... (slogan)

Eu nu vă cer ca de Anul nou să vă gîndiți la copii și la copilași. Au cerut-o atîția înaintea mea și se știe ce rezultate extraordinar de nule au obținut. Eu am să vă spun de Anul nou că opt copii, toți ai doamnei și domnului Maillet din Beauchênes (Franța), s-au jucat timp de 25 de ani, pe rînd, jucăria trecînd de la cei mărișori la cei mititei, cu o bombă. O bombă de 200 chile, rămasă din '44, de pe vremea bătăliei pentru Normandia. Experții au constatat că focosul și încărcătura jucăriei erau intacte. Explozia ei ar fi putut arunca oricînd în aer casa. Craterul ar fi avut un diametru de 20 metri.

JUCĂRII (2)

Eu nu vă cer ca de Anul nou să vă gîndiți la acei opt copii, gata în fiecare zi a celor 25 de ani să sară în aer, bucurîndu-se de cea mai originală jucărie a vieții lor. Eu nu vă cer să fiți altruiști, generoși, umani, oscilînd între sentimente frumoase și sentimente nobile. Nu — asta ar fi prea greu, chiar într-o noapte de Anul nou. Eu vă cer să fiți egoiști, realiști, normali, oameni în două picioare — ceea ce e facil și plăcut în orice zi a oricărui an.

Aniversarea a 50 de ani de la primul zbor între Marea Britanie și Australia a prilejuit organizarea unui zbor de 19 000 km — cu șapte escale — de la aeroportul londonez Gatwick pînă la Sydney. Dar timpul nefavorabil s-a repercutat și asupra acestui eveniment, determinînd mai întîi amînarea startului cu 24 ore, apoi întreruperea zborului cîtorva aparate ce aterizaseră la Atena (prima escală) și provocînd chiar dispariția altor aparate de zbor. În fotografie: înainte de start, pe aeroportul Gatwick, un aparat dispărut în timpul cursei — un bimotor condus de un american și un australian — și regăsit ulterior după intense cercetări.

U.R.S.S. — COORDONATE NOI ÎN INDUSTRIA DE AUTOMOBILE

În raportul asupra proiectului de plan pe 1970, prezentat zilele acestea la cea de-a 7-a sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S., printre realizările majore ale economiei naționale a fost înfățișată dezvoltarea impetuoasă a industriei sovietice de automobile, indicîndu-se totodată perspectivele ei în contextul unui ritm de creștere a producției industriale de 6,9 la sută. Nikolai Baibakov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președintele Comitetului de Stat al Planificării, a arătat că numărul de autovehicule produse anual în U.R.S.S. se va ridica — după toate datele — la 922 000, ceea ce reprezintă un indicator al ascensiunii rapide a industriei de automobile sovietice. Încă de pe acum, printr-o producție anuală de peste 800 000 de autoturisme și autocamioane, Uniunea Sovietică se află pe unul dintre primele locuri în categoria țărilor mari producătoare de automobile. Dacă în ce privește autoturismele se găsește pe locul opt, în construcția de autocamioane (circa 500 000 pe an), U.R.S.S. ocupă locul al treilea după S.U.A. și Japonia.

Paralel cu dezvoltarea producției de autoturisme se acordă o atenție specială extinderii uzinelor de camioane și basculante. Principalul furnizor de coloși cu pneuri este, desigur, marea uzină din orașul Gorki, care a fost modernizată și lărgită. În același timp se pregătește construirea unui complex de uzine ce vor da anual o producție de 150 000 camioane și basculante de mare capacitate. În Bielorusia, la uzina Iodino, care și-a cîștigat faima cu autocamionul *Belaz* de 40 tone, distins cu premiul de aur la Tîrgul de la Leipzig, sînt pe cale de a fi lansați «la șosea» giganți de 75 tone. În ajunul Anului nou s-a terminat montajul primului camion-remorcă de acest tip, avînd lungimea de 14 metri, înălțimea de 4,5 iar lățimea de 5 metri. Mașina încărcată, cîntărind aproape 200 de tone, nu poate circula decît pe șosele betonate, ceea ce a ridicat problema dacă este sau nu rațional din punct de vedere economic să se producă asemenea autocamioane supergrele. Economiștii și specialiștii auto au fost unanimi în a sprijini construcția acestui tip de mașină, considerînd-o adecvată mai ales deservirii carierelor și a exploatărilor miniere, unde se pot construi șosele betonate pe porțiuni strict necesare transporturilor masive.

În prezent, în U.R.S.S. se dau în funcțiune capacități de producție de 3 ori mai mari decît în 1968. Un puternic stimulent al dezvoltării îl constituie investițiile capitale în industria de automobile. Volumul acestor investiții este în exercițiul 1969-1970 de 2,5 ori mai mare decît cel din întregul plan cincinal încheiat în 1965.

Mai ținără ca tradiție, industria sovietică de autoturisme se extinde în ritm susținut. Mari speranțe sînt investite în uzina din orașul Togliatti, care se construiește cu concursul și participarea directă a concernului italian «Fiat». După cum s-a arătat în raportul prezentat de Nikolai Baibakov, încă în 1970 această uzină va produce 30 000 de autoturisme. Atunci cînd va intra în funcțiune cu întreaga ei capacitate, puternicul centru automobilistic va putea să furnizeze 660 000 de autoturisme pe an.

În același timp o fabrică veche din Moscova, modernizată cu sprijinul firmei franceze «Renault», va începe să producă mașini de mic litraj. Acum însă în centrul atenției automobiliștilor sovietici se află ultimul model «Volga», produs la Gorki, și noul «Moskvici-412».

B. DIC

PUCIURI AFRICANE — CAUZE ȘI IMPLICAȚII

Pentru Africa, trăsătura caracteristică a anului 1969 o reprezintă curba descendentă a loviturilor de stat. Fenomenul puciului, deși continuă să fie o realitate, și-a diminuat considerabil ponderea pe care o avea în evoluția politică a continentului negru: 1968 — 16 lovituri de stat; 1969 — 4 (Sudan, Libia, Somalia și Dahomey — în ordinea lor cronologică).

Loviturile de stat ale anului acesta au continuat seria anterioară prin caracterul lor militar, conferind din nou armatei — în lipsa unor partide politice solide și precis conturate — rolul preponderent de forță organizată și disciplinată. Totodată, se remarcă însă faptul că în 1969 loviturile de stat au cuprins state relativ stabile din punct de vedere politic (Sudan — a doua lovitură de stat, Libia — prima, Somalia — prima), spre deosebire de perioadele precedente, cînd puciurile militare se circumscriau unor arii anume, ce constituiau «punctele fierbinți» ale lumii mereu în prefacere a continentului negru (Nigeria, Congo etc.).

Cauzele și implicațiile ultimelor lovituri de stat sînt relativ asemănătoare. Sudanul, Libia, Somalia, Dahomeyul — îndeosebi primele două — se aflau, în momentul declanșării puciurilor, în situații dificile din punct de vedere economic. În Sudan, industria complet neglijată transfera toate responsabilitățile economice ale țării pe umerii și așa firavi ai unei agriculturi bazate pe cultura bumbacului și aflate la discreția fluctuației pe care prețul acestuia o înregistra pe piața mondială; în momentul loviturii de stat, datoriile externe ale Sudanului depășeau 91 miliarde de lire sudaneze. Pe de altă parte, țara era dezbinată de războiul pe care locuitorii din sud îl duceau împotriva autorităților de la Khartoum, cerînd autonomie și chiar independență. La rîndul ei, Libia, extrem de bogată în petrol (rezerve — 30 de miliarde de barili), oferea imaginea elocventă a «bogatului flămînd», populația ei asistînd neputincioasă la împărțirea uriașelor profituri obținute din comercializarea petrolului între regele Idriss, cercurile sale apropiate și companiile străine implantate în țară.

Propunîndu-și modificarea unor stări de lucruri învechite și dăunătoare intereselor țării, loviturile de stat din țările respective au o tendință declarat progresistă — tendință exprimată și de programele elaborate de noile organisme conducătoare, axate fie pe naționalizări și evacuarea bazelor militare străine (Libia), fie pe promovarea unei dezvoltări economice armonioase care să pună capăt discrepanței industriale dintre diversele regiuni ale țării (Sudan).

Caracterul preponderent economic al cauzelor care au provocat în cursul acestui an loviturile de stat africane, ca și numărul lor relativ redus, comparativ cu perioadele precedente, prefigurează oare tranziția vieții politice a continentului negru spre o perioadă de stabilitate? Numai evoluția ulterioară a evenimentelor ar putea preciza, fără teama incertitudinii, răspunsul la această întrebare.

Venera ANGHEL

JUCĂRII (3)

Gîndiți-vă deci la pielea fiecăruia.
Gîndiți-vă la fiecare dintre noi.
Gîndiți-vă la jucăriile noastre din ultimii 25 de ani.
Gîndiți-vă la jocurile noastre de oameni maturi, oameni cu copii, cu idei focoase plus focos.
Gîndiți-vă cu ce s-a jucat omenirea timp de 25 de ani și, fără multe pahare de vin în vine, veți admite că mai toți sîntem copiii doamnei și domnului Maillet din Beauchênes.
Gîndiți-vă la asta — și altă urare de Anul nou nu veți mai auzi de la mine decît să ne dea experții minte.

Radu COSAȘU

ARHIVĂ-FOTO

ȘCOLILE ROMÂNEȘTI DE LA PARIS ȘI ROMA

În ianuarie 1922 s-a hotărît înființarea școlilor superioare românești de la Paris și de la Roma, prin votarea unei legi inițiate și susținute de Nicolae Iorga. «Aceste școli — spunea marele dascăl — au ca scop stabilirea legăturii dintre știința românească și cea occidentală, precum și formarea, într-un mediu de înaltă intelectualitate și riguroasă disciplină, a celor mai buni dintre studenții noilor generații». La Paris cursurile școlii au fost începute în iulie 1922, în localul închiriat la Fontenay-aux-Roses, iar la Roma, în august 1922, tot într-un local închiriat. La 10 ianuarie 1933 a fost inaugurat impunătorul imobil clădit în capitala Italiei cu destinația de a fi sediu al școlii românești, care, după cum se vede în fotografie, purta titlul de **ACCADEMIA DI ROMANIA.** La Paris, școala publica un buletin anual, «Mélanges de l'Ecole Roumaine en France», iar la Roma, două anuare — unul istoric și altul arheologic — redactate de studenți, sub conducerea lui Vasile Pârvan, directorul școlii.

I. M.

ÎN CULISELE UNEI ILUZII

«O industrie prosperă, la adăpost de orice criză economică, cu cifre de afaceri care par neverosimile» — scria un ziarist referindu-se la anacronica îndeletnicire ce face obiectul rîndurilor de față. Numeroase studii și articole mai mult sau mai puțin serioase măsoară proporțiile fenomenului, analizează mutațiile psihologice care au readus în preocupările oamenilor interesul, dacă nu credința, în influența stelelor asupra destinului lor. Oamenii care încearcă să se regăsească sau să «primească sfaturi de sus» prin intermediul astrologilor nu sînt cîteva sute, nici cîteva mii, ci milioane. Nu trăiesc în țări rămase în urmă din punct de vedere material și spiritual, ci în Statele Unite, în Japonia, în Republica Federală a Germaniei, în Franța, Anglia, Italia. În sfîrșit, nu fac parte din categorii cu acces redus la cultură, ci chiar dimpotrivă.

Febra astrologică a atins în S.U.A. proporții fără precedent. Nu e vorba numai de numărul ghicitorilor în stele — 10 000 «profesioniști» și 175 000 amatori (fără a mai socoti ordinatoarele special programate). Majoritatea ziarelor și revistelor publică cu regularitate horoscoape. În marile magazine se desfac milioane de articole — pijamale, ciorapi, cravate și produse cosmetice purtînd semnele zodiacului. La radio și televiziune se programează de asemeni horoscoape. Mai mult, se editează sute de reviste «specializate» — iar după trei secole astrologia a fost reintrodusă, ca disciplină, la Universitatea din Stanford.

Paradoxala reîntoarcere a oamenilor spre o practică medievală este explicată în fel și chip. Se vorbește despre devalorizarea religiei și de dezorientarea celor care, pierzîndu-și credința, simt nevoia s-o înlocuiască cu altceva, despre marele număr de oameni însingurați, lipsiți de satisfacții personale și profesionale, care, în impasul lor, preferă consultațiilor la un medic sau psiholog sfaturile banale, ambigue ale horoscoapelor care — se știe — sînt în așa fel redactate încît să se potrivească oricui și să fie totdeauna temporizatoare, calmante, dătătoare de false speranțe.

S-a dovedit de mult caracterul șarlatanesc al prezicerilor astrologice. Se știe azi fără putință de tăgadă că nici un alt corp ceresc — cu excepția Soarelui și a Lunii — nu poate exercita nici un fel de influență asupra vieții de pe planeta noastră, cu atît mai mult asupra unor destine individuale. Și e suficient — se spune — să stai de vorbă cu cinci astrologi ca să-ți dai seama că fiecare îi acuză pe toți ceilalți de «nepricepere» și escrocherii. Căci totul nu e, în ultimă instanță, decît o vastă escrocherie, o iluzie bine organizată, iar succesul celor mai căutați dintre astrologii moderni nu se datorește decît calităților lor de psihologi, capacității de a întui starea de spirit și problemele clientului și de a-și adapta în funcție de acestea rețetele.

Delia ȘTEFAN

În Canada, campania națională de protest împotriva războiului american în Vietnam continuă. În fotografie: o demonstrație la Toronto. Pe pancarte se poate citi: «Să înceteze agresiunea americană în Vietnam!» «Să se pună capăt complicității Canadei în

— esențe [illegible] alimentare

— articole de artizanat din lemn sculptat

— carturi

— lumînări ornamentale

— piese de schimb auto din metal și cauciuc pentru tipuri de mașini indigene și din import

Industria locală a județului DÎMBOVIȚA produce și livrează prin unitățile sale:

— butelii și flacoane din mase plastice

— insecticide [illegible]

— lacuri și vopsele pe bază de ulei

— îngrășăminte pentru flori și plante decorative de interior

— uleiuri [illegible] pentru [illegible]

Comenzile se pot adresa Direcției județene de industrie locală — Dîmbovița
Tîrgoviște, strada 30 Decembrie nr. 6, telefon: 12.263; 13.295.

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● A apărut ediția a III-a (revăzută și definitivă) a romanului **Risipitorii** de vigurosul și mereu nou prozator Marin Preda (Editura pentru literatură).

● O carte de versuri pentru copii: **Ochelarii bunicii** de Profira Sadoveanu și o alta, tot celor mici adresată, de **Schițe vesele**, grăindu-i titulatura și calificativul Mircea Sântimbreanu (Editura tineretului).

● Noi cărți de proză (schițe și povestiri) intrate în librării: **Un pahar de Cinzano** de Paul Tumanian, **Înaintea ultimei căderi** de Ilie Tănăsache, **Dialog despre eroare** de Doina Ciurea.

● Giovanni Papini: **Un om sfârșit**. Celebra confesiune spirituală a scriitorului italian, impresionant document uman prin autenticul și sinceritatea autodezvăluirilor, se bucură de echivalentul ei în limba română, efectuat, cu grija păstrării trăsăturilor originare ale cărții, de poetul și eseistul Ștefan Aug. Doinaș. Prefața — conținând o suită de sinteze revelatoare asupra resorturilor intime ale operei papiniene — e semnată de Edgar Papu (colecția Meridiane, Editura pentru literatură).

● În aceeași colecție a apărut cartea de vis și joc a unei fantezii ce nu o dată ne surprinde prin asociația insolită a întîmplărilor și prin imprevizibile formulări în ordinea lexicală, dar atît de impregnată de setea de puritate: **Spuma zilelor**, de scriitorul francez Boris Vian (1920-1959). Traducere, prefață și cronologie de Sorin Mărculescu.

● În șirul de apariții — evoluînd net sub semnul valorii și al frumosului artistic — pe care Editura pentru literatură universală le dăruiește cititorilor în acest sfîrșit de an, ținînd parcă seama de fragmentul sărbătoresc de timp propice darurilor aducătoare de bucurii, mai înregistrăm și prezența în librării a romanului **Portretul unei doamne**, reprezentativ pentru Henry James, născut la New York în 1843, prozator de mari și valabile inovații tehnice și tematice, prin care a înriurit eficient o bună parte din evoluția romanului modern. Traducere și prefață de Ileana Cazan.

● La Editura politică a apărut cartea **Stăpînii celui de-al III-lea Reich** de Joachim C. Fest, interesantă, firește, prin latura ei documentară dar și prin modul cum e concepută structura ei. «Joachim Fest — ne spune Cristian Popișteanu în prefață — și-a conceput cartea sub forma unui fișier al criminologiei moderne, construindu-și studiul nu pe diagrama istorică a anilor național-socialiști din istoria Germaniei, ci pe datele personale ale celor care s-au aflat la cîrma statului și partidului nazist». Desigur că această «optică psihologică» nu evidențiază întotdeauna dialectica implicită între subiect și istorie; ținînd seama de aceste limite, putem spune totuși că autorul a reușit excelent să pătrundă «tenebrele scelerașilor». În românește de P. Năvodaru și Gh. Doru.

● La aceeași editură a apărut o carte de larg interes, **Adolescentul, acest necunoscut**, de Jean Rousselet. Traducere din limba franceză de Leonard Altbuch și Iulia Giroveanu. Cuvînt înainte de conf. univ. Virgiliu Radulsan.

cinema

● **Liniște și strigăt**. Ca și în cazul lui Antonioni, nu ne putem plînge că nu-l cunoaștem pe marele cineast maghiar Miklos Jancso. După «Sărmani flăcăi» și «Roșii și albii», neliniștitul regizor, obsedat de istorie, își îngăduie — poate împotriva dorinței ori așteptărilor noastre — un prelungit moment de autocontemplare estetică. În rolurile principale: Andras Kozak, Zoltan Latinovits, Mari Töröcsik, Andrea Dahota.

● **Prietenii fără grai** — doi cîinivedete, de dragul cărora s-a încropit un scenariu de-a lungul căruia actorii-vedete nu-și găsesc cîtuși de puțin locul. Oare chiar așa să fie, filmele «pentru copii» trebuie să se interzică maturilor? Coproducție româno-canadiană. Regia — Paul Fritz Nemeth și Gheorghe Turcu. În distribuție: Tony Kramreither, Dorin Dron, Draga Olteanu, Elena Sereda, Gheorghe Gîmă, Charles Eisenmann, Melania Cîrje, Ioana Casetti, Bogdan Untaru.

● **Taina leului** — nehotărît între un «polițist» adevărat și o parodie. Regia — György Revesz (R.P Ungară). În rolurile principale: Andor Ajtay, Iren Psota, Istvan Bustor, Ilona Medveczky, Jozsef Szendrő.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Vanessa Redgrave** («Blow-up»), **Francisco Rabal** («Viridiana»), **Richard Burton** («Femeia îndărătnică»), **Ingrid Bergman, Yves Montand, Anthony Perkins** («Vă place Brahms»), **Mihail Ulianov, Kirill Lavrov** («Fratii Karamazov»), **Donatas Banionis** («Sezon mort»), **Rita Tushingham** («Băieții în haine de piele»).

● Johnny Weissmüller-jr., fiul celebrului Tarzan, debutează în cinematografie cu un rol pe măsura timpului nostru: robotul THY 1138, eroul unui film științifico-fantastic în pregătire la Hollywood.

Rita Tushingham

disc

● **Petre Sălădeanu** este unul din cîntăreții de muzică populară (folclor ardelenesc) care a înregistrat cîteva dintre imprimările de mare succes ale casei noastre de discuri «Electrecord» (pomenim spre aducere aminte: «Mîndruliță din Ardeal» — pe discul EPD 994 și «Ceteraș cu patru strune» — pe discul EPD-1 169). De astă dată îl putem asculta în alte patru «mîndre» cîntece: «Sara bună, mîndră bună», «Mîndruliță ardeleană», «Toți feciorii-s cu drăguță» și «Mureș, p-ingă satul meu» (EPC-10069).

● Populara solistă **Georgeta Anghel**, cunoscută atît din emisiunile Radioteleviziunii cît și din nenumăratele discuri înregistrate, ne invită, acompaniată de două orchestre la fel de populare (Radu Voinescu și Gheorghe Zamfir), s-o ascultăm în noul său recital, din care reținem: «În grădina ocolită», «Din Pitești la Cîmpulung», «Lîngă Turnu-Măgurele», «Spune, Argeșule, spune» (EPD-1230). P.S. Să nu uităm de alte două reușite înregistrări ale cîntăreței noastre: EPC-780 cu «Neicuță, cînd ne iubeam» și EPC-902 cu «Fir-ar a naibii de pădure».

● Din seria **La horă-n sat**, casnoastră de discuri a dat la rveal o nouă și interesantă înregistrare intitulată: «Valea Someșului». Realizată cu ajutorul Orchestrei de muzică populară a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Ilie Tetrade, imprimarea cuprinde jocuri din Transilvania de mijloc înregistrate sub îndrumarea folcloristului Ioan R. Nicola. Din repertoriu: «Joc de ponturi», «Românească», «Joc ca la Bonțida», «Bătuta» (EPD-1231).

plastică

● **Ion Bițzan**. Consecvent și tenace, Bițzan investighează universurile structurilor abstracte tinzînd spre o nouă figurație, cu sens ireal, o «pictură deschisă» interpretărilor. Sistemul serial al «Inseparabilelor» conține variații pe aceeași temă, în care laitmotivul coexistenței în același spațiu a unor forme de bază (dreptunghiul și masa ondulatorie) se repetă obsedant dar nu monoton, artistul propunînd spectatorului nu numai o receptare vizuală a desenului colorat și a obiectelor, ci și una imaginară, pornind de la un contact tactil, ca la «Inseparabil 2» unde imaginea e ascunsă privirii (Apollo).

● Eliminînd iluzionismul figurativ, **Vladimir Șetran**, cu reliefurile sale metalice, ritmează spațiul cu abilitate. Culoarea e izolată de orice reprezentare, subliniind doar existența spațiului, care, rupt, se organizează neliniștit, sugerînd un ondulările sale fluxuri și refluxuri, reliefuri ale unor tărmuri imaginare (Apollo).

● **Horia Bernea** descoperă în graficele de producție un motiv potențial pictural. Descoperirea poate fi surprinzătoare, dar, în fond, această metodă tehnică de reprezentare utilizează și ea, ca și artele plastice, linia, figura, culoarea. Recuperînd deci valorile picturale și de desen, Bernea face o demonstrație de inventivitate, imaginile sale atestînd certe însușiri imaginative (Apollo).

● Cercetînd barocul în contextul economic, politic și social, prof. V.L. Tapié («Barocul» — traducere și postfață de Al. Duțu) dă stilului o interpretare originală, abordîndu-i problemele ca istoric. După o savantă cercetare a cuvîntului, a originilor și evoluției lui, a legăturilor dintre Renaștere și baroc, a peisajului religios și social care l-au generat, autorul se oprește la experiențele baroce europene (Editura științifică - colecția de estetică).

teatru

● Viața teatrală a fost dominată în aceste zile de faza finală a **Festivalului național de teatru 1969**, care a încununat sărbătorește aniversarea a 150 de ani de teatru românesc. Evenimentului festivalului și palmaresului său le sînt închinate cîteva rînduri în pagina 8 a revistei.

● Nicuță Tănase și Marin Traian revin la revistă cu **Nicuță la... Tanase**, spectacol revuistic cuprinzînd scenete, cuplete, dansuri și invitați de peste hotare. Regia aparține lui Biju Fălticineanu. Pura Ganea a compus un decor simplu, elegant. Excelente sînt baletele lui Sandu Feyer — remarcîndu-se în mod deosebit talentul balerinei Doina Ursu.

Olga Tudorache

G. Ionescu-Gion

muzică

● O seară vacanța muzicală, un respiro — pesemne — înaintea amplelor manifestări ale simfonismului, prilejuite de bicentenarul nașterii lui **Ludwig van Beethoven**. Rubrica de față va consemna la timp și — pe cît posibil — complet programele concertelor, omagiu peste veacuri celui pe care istoria muzicii l-a numit pe sfîntă dreptate Titanul.

● Mesagere ale cîntecului românesc peste hotare: **Margareta Pîslaru** a plecat în Canada, la invitația unor companii de televiziune, pentru o serie de concerte publice și programe televizate. **Ștefania Rareș**, înzestrată interpretă a cîntecului nostru popular, se află, împreună cu o formație orchestrală de gen, în Elveția. Poate n-o să credeți, dar acolo, în țara cantoanelor, simpatica noastră folcloristă își va încerca puterile și în muzica ușoară.

televiziune

Programul acestei săptămîni, cîlare pe doi ani, trăiește cu deosebire prin ceea ce se întîmplă de revelion. Dar, cu de obicei, pregătirile pentru această noapte, în care nu se doarme, sînt atît de cuprinzătoare încît minirubrica noastră devine neîncăpătoare. Încît, nu ne mai rămîne decît să facem cîteva recomandări pentru celelalte zile.

DUMINICĂ. În sumarul emisiunii **Realitatea ilustrată** (ai cărei invitați sînt astăzi acad. Gr. Moisil și actrița Irina Petrescu) va fi vorba de Henri Coandă, de Walt Disney, de Maurice Béjart, de Mireille Mathieu și de alții (16.00) ● De multă vreme și insistent anunțatul program de **Varietăți** (ne cam este teamă de proverbul cu pomul lăudat) concentrează excelente forțe estradistice din țară și de peste hotare. Ce-o mai fi, om vedea! (20.00)

LUNI. La încheiere de an, «Steaua fără nume» ne păstrează proaspătă și mereu plină de speranțe. Pentru candidați și pentru telespectatori (21.15) ● Printre emisiunile bilanțiere ale acestor zile vă semnalăm pe cea intitulată **Scena**, și care pune în discuție «Anul teatral 1969» (22.40).

MARȚI. O altă emisiune bilanțieră, o dezbatere pe tema «Anul economic [1969]», reunește cîțiva specialiști notorii (18.00) ● O reluare pe care o salutăm: filmul-reportaj al lui Eugen Mandric «Un sfert de veac din două milenii» (21.40).

MIERCURI. În loc de recomandări, redactorul acestei rubrici urează cititorilor, o dată cu tradiționalul LA MULȚI ANI, vizionări pe gustul lor în 1970.

JOI. «Balul Operei», veche și frumoasă tradiție a iernilor bucureștene, este reluat de TV sub forma unui spectacol muzical-coregrafic, reunind artiști fruntași — cîntăreți și balerini — corul, baletul și orchestra primei noastre scene lirice (19.15) ● Aveți prilejul să vedeți pe cîțiva îndrăgiți actori francezi de film (Louis de Funès, Nicole de Crousille, Philippe Avron, Jean-Pierre Cassel, Jean Lefebvre, Mylène Démongeot, Antoine) în ipostaza, oarecum insolită, de actori de circ (20.00) ● Noul film serial — tot britanic, deci o garanție de calitate — se cheamă «Moara de pe Floss», după romanul celebru semnat de George Elliot alias Mary Ann Evans (21.40)

VINERI. O scenetă de Al. Mirodan inspirată de sezon: «Mos Gerilă» în interpretarea lui George Constantin și a elevului Nicolae Albu sau Albu Nicolae, ca la catalog (20.50) ● O seară de Varietăți de pe scena pe care s-au născut varietățile: Moulin rouge, Paris-Montmartre (21.30)

SÎMBĂTĂ. Un reportaj de Al. Stark — «Europa 1970» (19.20) ● Retrospectivă: momentele comice ale revelionului TV 1970 (21.00).

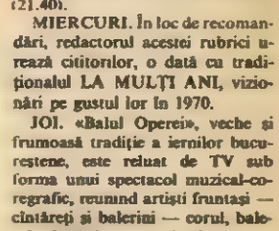

Mireille Mathieu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 52, etapa din 28 decembrie 1969

I. Bari-Lazio	X
II. Brescia-Fiorentina	X
III. Cagliari-Milan	X
IV. Inter-Verona	1
V. Palermo-Napoli	1
VI. Roma-Juventus	2
VII. Sampdoria-Bologna	X
VIII. Torino-Lanerossi	X
IX. Catania-Varese	1
X. Mantova-Foggia	X
XI. Modena-Genoa	1
XII. Perugia-Catanzaro	2
XIII Pisa-Atalanta	1

TRAGERILE SPECIALE

LOTO
ȘI PRONOEXPRES
ALE REVELIONULUI 1970, ATRIBUIE:

excursii

MEXIC – campionatul mondial 1970;
JAPONIA – expoziția 1970;
ITALIA;
TURUL AUSTRIEI;
TURUL BULGARIEI
ȘI NISIPURILE DE AUR;
BELGRAD, BUDAPESTA, SOFIA

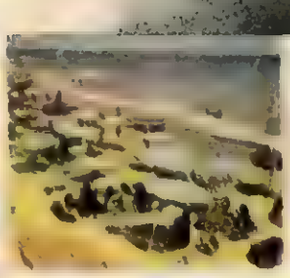
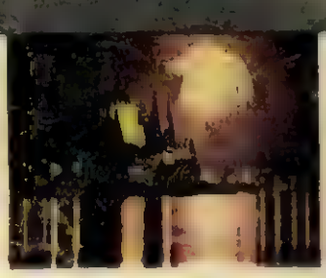

AUTOTURISME ÎN NUMĂR NELIMITAT

Dacia 1300,
Dacia 1100,
Moskvici 408,
Skoda 1000 M.B,
Trabant 601.

NUMEROASE PREMII ÎN BANI

Amănunte la agențiile Loto-Pronosport

FLACARA

2
'70

ANUL XIX
NR. 762
10 IANUARIE 1970

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Pensaj nocturn pe bulevardele bucureștene.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

LUCEAFĂRUL. Redacția, Bucureși, Piața Scînteii 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 4112. Cont [illegible] — [illegible] 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

indici înalți la producție din primele zile ale noului an

Startul a fost trecut cu vigoare pretutindeni. De altfel, acest moment a fost pregătit, cu minuțiozitate, încă din anul precedent. În asemenea condiții, previziunile obținerii unor bune rezultate, pe întreaga desfășurare a acestui an, atingerea unor trepte superioare în activitatea economică a întregii țări, sînt pe deplin întemeiate.

Combinatul chimic din Făgăraș, ale cărui principale instalații au funcționat neîntrerupt încă din primele secunde ale anului 1970, a înscris pe graficele săptămînii cele dintîi succese: 60 tone nitrocalcar și 200 tone acid azotic peste plan.

Un demaraj puternic și la Combinatul chimico-metalurgic din Baia Mare. Încă din primele ore, producția s-a menținut la un nivel înalt. Au fost elaborate cîte 2 șarje în 24 de ore, iar la turnarea anozilor, producția a crescut ritmic. Ca urmare, au fost realizate depășiri importante față de prevederi la acid sulfuric, cupru, cupru convertizor, plumb moale etc.

Producția este depășită zilnic și la secția acrilonitril a Combinatului petrochimic din Pitești. Instalațiile acestei moderne secții funcționează la capacitatea maximă, producîndu-se, în medie zilnic, aproximativ 3 tone de acrilonitril.

Panourile de distribuție de tipul 20/0,4 KV 100 KVA, necesare rețelelor de electrificare industrială, sînt noile produse destinate exportului, a căror fabricație a început o dată cu noul an la întreprinderea «Automatica» din Capitală.

Cunoscuta fabrică de ciment de la Fieni, județul Dîmbovița, lucrează la parametrii superiori prevederilor planului, încă de la 1 ianuarie. În sectorul cuptoare indicii înalți de utilizare au permis obținerea unui spor de producție de peste 200 tone ciment; cantitatea este suficientă pentru construcția a 40 de apartamente.

Circa 700 000 litri de lapte au fost livrate în primele 4 zile ale acestui an pentru populația Capitalei de către I.C.I.L.-București. Alte cantități de produse lactate, în valoare de 300 000 lei; au fost trimise în diverse orașe ale județului Ilfov.

Fabrica de conserve-Buftea lucrează din plin. Primele zile ale anului au fost marcate prin realizarea unor importante cantități de conserve de carne și mușchi prevăzute de graficele de producție. Menținerea acestui ritm de lucru va permite ca planul de producție pe acest an să crească cu 23 la sută față de 1969.

Colectivul fabricii din Buzău a obținut primele 150 de tone de zahăr din producția acestui an în zilele de 1 și 2 ianuarie. În zilele următoare, ritmul de lucru a continuat susținut, datorită bunei organizări a procesului tehnologic.

Încă din primele zile ale anului, colectivul de muncitori de la U.M.C.M. a înregistrat numeroase succese. În fotografie: un nou lot de convertizoare de sudură.

În rîndurile care urmează vă prezentăm cîteva extrase din corespondențele primite pe adresa redacției noastre:

124 reprezintă numărul autocamioanelor produse la Brașov în prima zi de lucru a anului. Este rezultatul unei activități ritmice desfășurate în toate sectoarele, al cărei tempo va permite îndeplinirea cu succes a planului anual. Într-o altă mare uzină brașoveană, «Tractorul», o dată cu noul an au început pregătirile pentru începerea fabricației tractoarelor de 40 CP pentru legumicultură și viticultură. Potrivit planului, în cursul acestui an se vor realiza aci, în total, cu 5 500 de tractoare mai mult decît în 1969.

«Țiței!» Acest cuvînt, rostit puternic în noapte, a vestit sosirea noului an la sonda 34 de la Matița, aparținînd Întreprinderii de foraj-Ploiești. Pe coloanele de oțel ale sondei 34 petrolul a izbucnit din adîncuri într-un șuvoi puternic. Forajul a fost încheiat. Sonda nr. 34 erupea. Este prima din schela Boldești și din țară intrată anul acesta în producție.

viaductul Cătușa

Municipiul Galați, oraș caracteristic pentru explozia industrială generală a ultimilor ani, a înscris pe linia succeselor sale un nou obiectiv — viaductul peste balta Cătușa. Adăugînd un plus de frumusețe orașului, noul drum de legătură dintre municipiu și Combinatul siderurgic-Galați este — prin caracteristicile sale — o lucrare deosebită. Datorită elementelor geometrice și sistemului de construcție, el se înscrie, de asemenea, printre lucrările mari de poduri din lumea întreagă.

Caracteristicile viaductului sînt impunătoare: 1 080 metri lungime și 18,20 metri lățime, patru benzi de circulație (auto și tramvai), două piste destinate cicliștilor și două trotuare pentru pietoni. Înălțimea maximă de la sol este de 50 de metri, iar deschiderile de 75 de metri.

Proiectarea și execuția unei lucrări de acest fel marchează o etapă deosebită a construcției de poduri, metoda folosită caracterizîndu-se printr-un ritm rapid de execuție și prin acoperirea unor deschideri mari la un consum redus de metal și lemn. Față de necesarul unor astfel de construcții, la viaductul Cătușa s-a realizat o economie de circa 3 000 tone metal și 2 000 mc material lemnos.

Viaductul Cătușa a solicitat, printre altele, 1 680 piloți Franky, 40 000 mc betoane, 2 900 tone armătură din oțel-beton, 121 000 m cablu pentru tronsoane

Intrînd în funcțiune, noul viaduct reduce distanța dintre Galați și Combinatul siderurgic cu 12 km.

Ultima precizare pe care o facem vorbește convingător despre hărnicia constructorilor, despre buna organizare a șantierului: obiectivul a fost executat în 30 de luni, ceea ce reprezintă aproximativ jumătate din timpul prevăzut inițial pentru construcția viaductului.

A. PETRE

Vedere generală a viaductului Cătușa.

un nou an muzical-tv

Programele și emisiunile muzicale la televiziune au căpătat în ultimul timp o mare pondere stîrnind interesul și aprecierile telespectatorilor. Considerații privind noul an muzical și perspectivele sale, ne-a oferit, răspunzînd la întrebările noastre, tovarășul Vasile Donose — redactor-șef al emisiunilor muzicale.

— Nu este vorba — precizează domnia-sa — despre niște planuri sau promisiuni vagi, ci de certitudini, de fapte (emisiuni) concrete de cicluri aparținînd tuturor genurilor muzicale.

— Și cîteva date concrete?

— În afara stagiunii lirico-coregrafice TV — care a început anul trecut cu «Elegia Pontică» de Th. Grigoriu și care va continua cu «Traian» și «Dochia» de Dimitrie Cuclin, «Geamgiii din Toledo» de Tiberiu Olah, oratoriul «Ioana pe rug» de A. Honegger, baletul «Nuntă» de Doru Popovici și «Zamolxe» de Liviu Glodeanu — vom prezenta cîteva emisiuni noi. Astfel: «Studio dans XX», «Ipostazele muzicii», «Capodopere», «Interferențe stilistice», «Cronica muzicală», «Noutăți din viața muzicală».

— Ce-și propune ciclul «Studio dans XX»?

— Să schițeze un istoric al dansului modern, cu sintetizarea principalelor perioade ale evoluției, ale formelor de mișcare clasică și modernă într-un context armonios.

— Iar «Ipostazele muzicii»?

— De a îmbrățișa fenomenul muzical în toată complexitatea sa, prezentînd elementele de bază ale esteticii, istoriei, creației și interpretării, evoluția instrumentelor și mijloacelor de expresie.

— Creația folclorică cum va fi reprezentată în noul an?

— Emisiunile folclorice vor cuprinde cîteva cicluri noi. Un exemplu: «Nuntă la români», un serial din mai multe episoade, în care sînt ilustrate manifestări

semnificative ce au ca moment nunta, cu fazele ei legate de cadrul național, economic, istoric și psihologic. Alte emisiuni: «Joacă fete și flăcăi», «Rapsodia română» și «Atlas folcloric» vor oferi telespectatorilor reale momente de satisfacții artistice.

— Muzica ușoară, varietățile aduc ceva nou?

— Spectacolele de varietăți, magazinele muzicale și emisiunile de muzică ușoară vor fi prezentate cu o mai mare regularitate și în viziuni telegenice adecvate. Alături de interpreții noștri de frunte vor fi prezenți și vedete ale muzicii internaționale

— Ce alte manifestări muzicale va oferi TV în anul 1970?

— Transmisii directe de la «Cerbul de aur» (ediția a III-a) și de la al V-lea Concurs și Festival «George Enescu», iar cu ocazia sărbătoririi Anului Beethoven vom transmite majoritatea operelor sale. Pentru diversificarea peisajului muzical și pentru a oferi telespectatorilor posibilitatea audiovizionării formațiilor și personalităților celebre internaționale, ne vom strădui să intensificăm achiziția și schimbul de filme și înregistrări.

Ion PASAT

Orașele și satele românești au întîmpinat anul 1970 cu bucurie nețărmurită, cu încredere în viitor, cu speranțe îndreptățite. N-au lipsit tradiționalele urări de sănătate, de bună înțelegere și pace, cîntecele fermecătoare ale copiilor cu inimile deschise și nici simbolicele dansuri mascate.

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

robinsoniadă modernă

Cele mai neașteptate întîmplări aduc uneori oameni și locuri în atenția opiniei publice.

Pînă de curînd, tînărul zoolog Malcolm Penny (28 de ani) nu era decît un pașnic cetățean britanic, pasionat de munca sa științifică. Cunoștea puțină geografie, dar despre insulele Seychelles nu știa mai mult decît cele cîteva amănunte pe care le pomenesc enciclopediile: *insule în Oceanul Indian, situate la nord-est de Madagascar, aparținînd Angliei din 1814*. Dar iată că întîmplarea a făcut ca domnul Malcolm Penny să acorde mai multă atenție acestor minuscule puncte de pe hartă și îndeosebi unuia dintre ele — Cousin. Într-o bună zi, el și-a anunțat chiar intenția de a-și muta reședința, de la Londra, tocmai în această insulă îndepărtată și să trăiască acolo în chip de Robinson modern. E drept că n-a făcut-o din proprie inițiativă, ci ca trimis — pe timp de un an — al Secțiunii britanice a Consiliului internațional de protecție a păsărilor. Dar a făcut-o. Amintita instituție a cumpărat insula în schimbul sumei de 16 000 de lire, obținînd astfel dreptul de a întreprinde cercetări și studii în acest adevărat paradis al zburătoarelor, unde viețuiesc exemplare rare, unele chiar unice în lume

Așadar, la 23 decembrie 1969 expediția s-a pus în mișcare. Prima etapă — Londra-Bombay — a fost parcursă cu avionul, urmînd a fi continuată după trecerea sărbătorilor. Împreună cu zoologul au plecat soția acestuia, Mary (27 de ani), și alți trei membri ai familiei: John, în vîrstă de 3 ani, Richard, cu un an mai... tînăr, și Thomas care, bătînd toate recordurile, își revendică titlul de explorator la numai... 6 luni. Pe post de «Vineri» — Hannah Doble, colaboratoare a domnului Penny, care posedă diploma de fiziolog eliberată de Universitatea Birmingham.

Totul este inedit în această mică mare aventură, începînd cu... începutul. Pentru a atinge insula, eroii noștri vor trebui să treacă, din șalupa care-i va duce pînă în apropiere, într-o canoe, să prindă creasta unui val și să pătrundă astfel într-un golf, printre marginile zimțate ale coastei.

În această ultimă parte a călătoriei, temerarului Thomas i s-a rezervat un loc aparte pe... spatele tatălui său! Amănuntele noii vieți pe insulă încă nu sînt cunoscute. Se știe doar că alimentele vor fi aduse cu barca dintr-o insulă apropiată. După instalarea lor, robinsonii englezi vor trebui să ia măsurile cuvenite pentru a asigura paza acestei rezervații naturale. Dar una din principalele îndatoriri ale lui Malcolm Penny va fi aceea de a se ocupa de pasărea-peri (Brush Warble), pasăre rarisimă, care nu cuibărește decît în această insulă. Prin îngrijirile pe care le vor primi cele numai 50 de exemplare existente la ora actuală, se urmărește refacerea unei colonii mai numeroase

Și cum «business is business», s-a și stabilit o înțelegere între compania aviatică BOAC și o societate maritimă americană, pentru ca în primăvara viitoare să înceapă croaziere turistice între Mombassa și Seychelles.

Un punct uitat pînă de curînd pe harta lumii este redescoperit de știință pentru știință, fără a scăpa totuși de rigorile civilizației. Oricum, Malcolm Penny este un original care merită toată simpatia.

B. DAMIAN

Familia Penny studiază atlasul înainte de a porni în marea călătorie.

Locul aventurii se cheamă Seychelles.

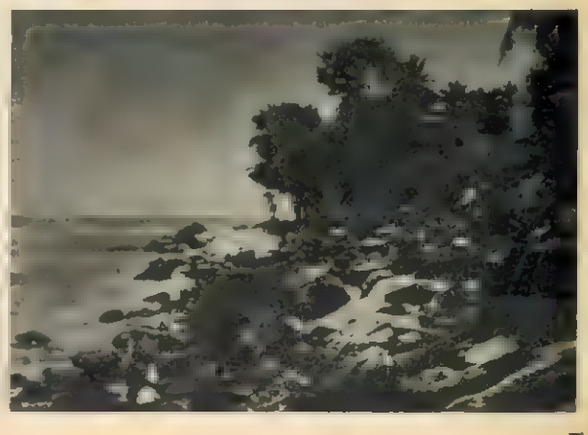

BUNĂ DIMINEAȚA '70

DIN PRIMELE ZILE, OPTIMIZAREA EFORTULUI GENERAL

— Convorbire cu ing. Cornel Bătăcui, director adjunct al Combinatului cărbunelui-Tg. Jiu —

— Anul 1969 și-a luat rămas bun. Ce amintiri v-a lăsat?

— Bune. A fost un an plin, productiv. El va fi considerat ca acela al înființării combinatului nostru, care s-a născut prin contopirea întreprinderilor miniere Motru și Rovinari, precum și a Institutului de proiectări și cercetări miniere pentru lignit din Craiova. În comparație cu 1965, cînd la Rovinari s-au extras 19 mii tone de lignit, volumul producției a crescut în 1969 la 2 470 000 tone.

— Anul de comparație este, probabil, cel al deschiderii exploatărilor?

— Desigur. De atunci, acestea s-au dezvoltat continuu, sub toate aspectele, datorită înzestrării lor cu utilaje dintre cele mai perfecționate, la nivelul ultimei tehnici mondiale, precum și creșterii experienței colectivelor de mineri și specialiști în aplicarea rațională a potențialului tehnologic, în scopul realizării unei înalte productivități a muncii.

— Pentru anul 1970 aveți, evident, un program concret de exploatare. Care sînt principalele sale obiective?

— Activitatea de producție a combinatului va fi în continuare deosebit de complexă. Vom utiliza metode de extracție prin lucrări subterane, folosind utilaje de înaltă productivitate, experimentate în unitățile noastre, care au permis realizarea în cursul anului 1969 a 601 mi de avansare lunară în galerii și a unei producții de 50,16 tone de cărbune pe post de abataj. Vom face, de asemenea, lucrări de exploatare a cărbunelui «la zi» utilizînd agregate de excavare, transport și haldare, care au atins anul trecut 21 tone pe post. În total, în cursul anului 1970, volumul producției care se va extrage prin metode de exploatare în subteran va crește la 3 650 000 tone, iar cel prin mijloace de exploatare la suprafață va atinge 4 240 000 tone. O atenție specială se va acorda intensificării extracției de cărbune «la zi».

— De ce veți apela mai cu seamă la această metodă?

— Noi avem condiții prielnice pentru dezvoltarea formei de exploatare, așa-zisă în carieră, în bazinul Rovinari. Toate calculele ne îndreptățesc să luăm în considerație avantajele metodei respective: posibilitatea unei mecanizări complete a producției, ușurința introducerii utilajelor complexe și de înaltă productivitate, recuperarea într-un termen relativ scurt a investiției, realizarea unor condiții mult mai bune de lucru decît în subteran.

— Ce dezvoltări sînt prevăzute în 1970 pe ansamblul combinatului?

— Încă în cursul anului 1969, în scopul asigurării cantităților sporite de lignit prevăzute pentru perioadele care urmează, au fost deschise trei cariere în bazinul Rovinari: Girla, Tismana și Beterega, dintre care primele două au și livrat primele cantități de cărbune. În bazinul Motru au fost date în funcțiune 4 exploatări: Horăști, Leurda, Ploștina și Lupoaia. În trimestrul III al anului 1970, în același bazin, urmează a intra în producție exploatarea Roșința.

— Bănuim, în legătură cu aceste dezvoltări, o serie de măsuri tehnico-organizatorice.

— Evident, ele au fost luate din vreme. Probleme deosebite a ridicat pregătirea cadrelor, deoarece acestea au trebuit să asimileze noi tehnologii de lucru, pe utilaje complet automatizate și cu comandă program. Au fost efectuate analize și s-au elaborat studii cu privire la utilizarea capacităților de producție, creșterea indicilor de întrebuințare a utilajelor, sporirea productivității muncii, valorificarea rațională a rezervelor de lignit și antracit, reducerea cheltuielilor de producție, distribuirea judicioasă a forței de muncă și altele. Trebuie să arăt că, datorită acestor măsuri, prevedem, de exemplu, ca în 1975 productivitatea muncii să crească cu 38,85 la sută față de anul 1970.

Gh. BRATU

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ A SARCINILOR CURENTE ȘI DE PERSPECTIVĂ

Sîntem acum, la început de an, la «Timpuri noi», una dintre cele mai vechi întreprinderi bucureștene (uzina a depășit un secol de existență). Harnicul colectiv de aici și-a încheiat planul de producție pe '69 încă de la 26 decembrie anul trecut, realizînd peste prevederi mărfuri (motoare diesel și compresoare) în valoare de 2 500 000 lei, ceea ce — practic — reprezintă contravaloarea a 40 de motoare de 110 CP.

Acum, cînd s-au aprins din nou cuptoarele de la turnătoria uzinei, cînd zecile de strunguri și-au reluat activitatea, cînd pe banda de montaj au început să se nască noi motoare, se pune o întrebare foarte firească: ce măsuri s-au luat pentru ca producția pe acest an să fie realizată și depășită?

Sarcinile ce ne stau în față — ne informează tov. Gh. Chitic, director adjunct al uzinei — sînt mult mai mari decît cele din anul 1969: producția globală va fi sporită cu 12%, producția-marfă vîndută și încasată cu 6,71%, productivitatea muncii pe salariat cu 10,9%, iar cheltuielile pe mia de lei producție-marfă urmează să fie diminuate cu 11 lei față de 1969.

Pentru realizarea acestor prevederi s-au luat desigur măsuri care să garanteze de la început succesul. Una dintre ele o constituie asigurarea din timp, adică încă de la mijlocul lui 1969, a bazei tehnice materiale. Pînă acum ne-am asigurat cu materiale necesare lunii ianuarie, în proporție de 98%, și în proporție de 80% pentru întreg trimestrul I. Alte măsuri prevăd evitarea, la maximum, a cheltuielilor neeconomicoase, folosirea mai bună a utilajelor. Pentru o eficiență economică cît mai mare s-a decis, printre altele, reducerea sau chiar eliminarea totală a împrumuturilor de la bancă, pe care le luam pentru așa-zisele «nevoi temporare» atunci cînd produsele nu erau încă în situația de a fi puse la dispoziția beneficiarului sau în anumite faze care demonstrau o producție neritmică. Împrumuturi pentru care, bineînțeles, se plăteau dobînzi (anul trecut aceste dobînzi au depășit suma de 100 000 lei).

Comitetul de direcție al uzinei consideră că mai pot fi depistate și valorificate însemnate rezerve interne în domeniul reducerii consumurilor specifice, îndeosebi de metal, prin reproiectarea unor repere și subansambluri. Într-un studiu tehnico-economic pe 1970, pe care comitetul de direcție îl preconizează, se prevăd și alte măsuri foarte importante: mărirea capacității productive, a secției de montaj, construirea unei hale de finisare a agregatelor, aducerea unor utilaje noi menite să conducă la creșterea productivității muncii și calității producției, la ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a fabricației. Toate aceste măsuri și investiții ducînd desigur atît la îndeplinirea exemplară a planului pe 1970 cît și a viitorului cincinal.

F. URSEANU

SUCCESE CARE OBLIGĂ

Peste Munții Mezeșului, încărcați de zăpadă, mașina a trecut greu, derapînd deseori pînă la marginea pădurilor de pini. Apoi drumul a însoțit peretele de piatră cu guri de peșteră și intrări de mină pînă la Surduc, unde-și desfășoară activitatea una dintre cele mai bune și mai reputate cooperative agricole din Sălaj. Primul nostru interlocutor: președintele C.A.P.-ului, Teodor Cîmpeanu. Ne-a vorbit pe îndelete despre anul care s-a încheiat ca despre o etapă de succese. Veniturile realizate ajung la aproape 4 milioane, din care 60 la sută provin de la ferma zootehnică.

— Am livrat în 1969 produse zootehnice în valoare de peste 2 300 000 lei: tineret taurin și cabalin pentru export, lînă, carne și lapte — ne-a explicat interlocutorul. Intenționăm ca în 1970 să extindem activitatea acestui sector din care vom realiza venituri mari și sigure. În sprijinul nostru vin noile măsuri de îmbunătățire a cointeresării materiale a cooperatorilor, indicate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

— Rezultatele puteau fi și mai bune în 1969 dacă nu se înregistrau unele pierderi de animale din cauza deficiențelor de ordin veterinar — a precizat Petre Ogruțan, primarul comunei Surduc, unul dintre organizatorii cooperativei. Acum, aceste deficiențe au fost lichidate și sînt create condiții ca în 1970 să obținem succese și mai mari. Furaje avem asigurate din belșug, adăposturile sînt bune, se aplică metode înaintate de lucru, munca este tot mai bine organizată. Păsim în noul an cu o situație care poate constitui start bun spre producții mai eficiente.

— Intenționăm să dublăm numărul vacilor de lapte și să creștem cu sută la sută capacitatea îngrășătoriei de taurine — a adăugat Deac Vasile, inginerul șef al cooperativei. Intenționăm să ne profilăm pe zootehnie pentru a obține în final circa 4 milioane lei venituri numai din valorificarea producției animaliere. Anul 1970 va fi o etapă importantă în realizarea acestui plan și pregătim condiții cît mai bune: toate vițelele au fost reținute pentru prăsilă iar la îngrășătorie s-au perfectat rațiile pe bază de uree. Ferma de taurine va putea trece imediat la autofinanțare pentru că metodele noi folosite înlesnesc obținerea unui randament bun.

Cu chibzuință și competență ne-a vorbit Ioan Moș, secretarul comitetului de partid din C.A.P., despre modul cum țăranii din Surduc și Tihău au primit măsurile luate în vederea îmbunătățirii formelor de retribuție a membrilor C.A.P., reglementarea criteriilor de acordare a loturilor în folosință, lărgirea autonomiei și stimularea inițiativei unităților cooperatiste în stabilirea planului de cultură. Oameni de pe aceste meleaguri încărcate de istorie văd în măsurile preconizate de partid calea sigură spre progres economic și social, se identifică cu linia politică a partidului, se angrenează cu convingere la traducerea ei în fapt. Acum, la cumpăna anilor, cooperatorii din Surduc trăiesc din plin sentimentul datoriei împlinite și-și prevăd cu chibzuință obiective noi, pe măsura posibilităților create și a prestigiului de care se bucură printre cooperativele sălăjene.

Gh. STOICOVICI

Început de an, clipă de hotar în scurgerea implacabilă a timpului, retrospectivă emoționantă și prospectare lucidă a viitorului. Trăim cu toții momente și zile încărcate de căldura marilor evenimente, sîntem martorii unei istorii alerte, dar înfăptuită conștient, în care visele, proiectele și finalitatea faptelor se supun cu docilitate celor mai stricte determinări științifice.

«Semnele bune» ale noului an nu mai reprezintă astăzi o simplă metaforă. Ele se nasc sub ochii noștri pe trunchiul solid al trecutului, pe edificiul de granit al unei țări multilateral dezvoltate, prin destoinicia unei întregi națiuni, prezentă în aceste zile de început de an cu întreaga sa capacitate de dăruire, într-o totală adeziune pentru procesul dinamic al viitorului.

Am început un nou an pe drumul progresului, bunăstării materiale, civilizației prospere. Creșterea în continuare a forțelor de producție, în vederea creării unei economii avansate, dezvoltarea substanțială a științei, învățămîntului și culturii, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a organizării societății, dezvoltarea democrației socialiste, toate acestea vor apropia și mai mult România, în acest ultim și hotărîtor an al cincinalului, de țările cu cea mai puternică dezvoltare economică.

Un an greu, un demaraj amplu, dar așa cum s-a arătat în recenta Plenară din 10-13 decembrie 1969, dimensionat în raport cu posibilitățile reale ale economiei noastre. În cele 365 de zile și nopți ale anului '70 industria urmează să-și sporească producția cu 11,3%, iar agricultura cu 16%. Producția industrială va ajunge să dețină în produsul social total o pondere de 65,7%.

Eforturile pentru sporirea eficienței economice își vor găsi expresia în creșterea mai accentuată a venitului național (12%) decît a produsului social (10,3%), principala direcție de atac în activitatea economică internă cît și în cea de schimburi economice cu străinătatea. Optimizarea efortului general, prin folosirea cu efecte considerabil mai mari a mijloacelor materiale de care dispunem, cît și a forței de muncă, reducerea consumurilor specifice, cheltuirea judicioasă a fondurilor materiale, creșterea productivității muncii, întrebuințarea rațională a forței de muncă, precum și lichidarea grabnică a lipsurilor existente reprezintă la ora actuală crezul, năzuința și opțiunea unui întreg popor.

Am început nou an cu sentimîntul tonic al omului stăpîn pe propriul său destin. Sîntem siguri: 1970 va fi un an bun, un pas înainte pe drumul progresului și prosperității generale, pentru un loc prestigios în cadrul economiei mondiale.

Fapte certe, anticipate, între altele, și prin cele dintîi «semne» ale noului an. Despre acest tur de orizont, arcuit peste zilele și nopțile acestui început de an, vă vorbesc și rîndurile care urmează.

COLOCVIU DE IARNĂ

La I.A.S.-Manasia, aproape de Urziceni, stăm de vorbă cu două tinere inginere — promoția 1968. Interviul a debutat sub vădica influență a zilelor de repaus, pe fondul muzical al «melodiei preferate».

— Cum vă numiți?

—Tatiana Nicolae-Rogalski.

— Rogalski?

— Da, sînt fata compozitorului Theodor Rogalski.

— Și... ați venit... la... țară?

— De ce nu? Doar sînt enolog! (Enologul este cel care «învață» strugurii să se transforme în vin cît mai bun.)

— Căsătorită?

— Soțul meu, inginerul Virgil Nicolae, și-a cerut și el transferul la doi pași de mine. În Capitală era șef de atelier la Institutul de proiectări pentru automatizări. Acum este inginer-șef al unei întreprinderi din Urziceni.

— Sună frumos, dar sînteți mulțumiți?

— Nici n-am avut timp să-l întreb pentru că a și fost trimis în Anglia pentru specializare.

Discuția continuă apropo de muzică, de mohairuri și mecanică-auto, teme în care sînt în vădită inferioritate față de agricultoare.

Colega ei este mai rezervată. Poartă cu ea căcerea, chibzuința, energia reținută a țăranilor din care se trage. E originară chiar de aici, din Manasia, comuna în care, îndată după absolvire, a fost numită fermier: Ana Vlad.

— E foarte greu să conduceți o unitate, nu-i așa?

— Anul 1969 va rămîne, e drept, aparte în biografia mea. A fost primul an de activitate în producție, primul an de conducere a unei ferme puternice, care face parte dintr-un I.A.S., de asemenea puternic.

— Noroc că sectorul în care lucrați, pomi-viticultură, nu este prea important!

— Credeți? Vă amintiți că tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus la ultima Plenară a C.C. al P.C.R. că 6 200 din cele 11 000 de tractoare cu care va fi înzestrată agricultura în acest an vor fi destinate lucrărilor speciale (legumicole, pomicole, viticole)? Poate fi făcut un asemenea efort de dotare într-un sector neimportant?

— Eu mă referam la caracterul spectaculos al rezultatelor...

— Credeți că nu e spectaculos să realizezi planul de producție la fructe în proporție de 246%, iar cel de export cu 1 300%? Da, da, ați auzit bine: o mie trei sute la sută! Credeți că nu e spectaculos să împînzești țara, într-un singur an, cu 13 milioane de butași portaltoi, produși în ferma pe care o conduci?

— Asemenea rezultate presupun în primul rînd o serioasă disciplină în cadrul fermei.

— Bineînțeles că a existat disciplină. Vă temeți pentru condiția mea de femeie și de consăteancă? Primul om pe care l-am eliberat din funcție, un paznic, mi-a fost chiar rudă apropiată. Ce era să-i fac, dacă nu și-a văzut de treabă?

— Cu enologul Tatiana Nicolae vă înțelegeți bine? Se zice că femeile între ele...

— ...Am fost colege de facultate, de grupă chiar. Așadar, «rodajul» era făcut dinainte.

— Ce vă doriți pentru anul care a început?

— Deocamdată — zăpadă. Apoi timp frumos, după aceea ploaie și, la urmă, căldură.

— Subscriu la dorințele colegei mele, intervine și Tatiana Nicolae. În plus, eu aș dori să-mi închei cercetările pentru obținerea din esențe indigene a vermutului superior de genul «Martini» ori «Cinzano».

Sergiu ANDON

MATEMATICĂ ȘI ECONOMIE '70

Nu credem că este nevoie să-l prezentăm cititorilor noștri pe acad. prof. Grigore Moisil. Toată lumea îl cunoaște ca pe omul nostru de știință care a trecut prin porțile înțelepciunii în domeniul esențelor. Răspunsurile sale la întrebările actualității — de multe ori contaminate de un umor savuros — se trag dintr-o cultură multilaterală și se articulează cu o simplitate clasică

Iată de ce am ținut să avem opinia dumisale într-una din problemele cele mai însemnate ale actualității noastre economice:

— Ce părere aveți despre perspectiva colaborării matematicii cu industria și economia în anul 1970?

— Colaborarea dintre matematică, pe de o parte, și industrie și economie, pe de altă parte, ca orice act de dragoste sau de prietenie, se cere ca să se arate din partea ambilor parteneri. Nu ajunge să fii singur. Evident, o colaborare presupune că ea se dezvoltă în favoarea amîndurora. Trebuie mărturisit însă că tehnica românească nu poate profita de matematica românească decît în dezvoltarea unor tehnici originale. Ca să copiem nu avem nevoie să învățăm matematica. Dar nu putem crea ceva de capul nostru fără să învățăm matematica. Pentru a utiliza cercetarea matematică este nevoie ca cel care o utilizează să fie destul de avansat ca să-i simtă ei nevoia. Nu se ajunge la nimic dacă se pune în vitrine un număr oricît de mare de teoreme aplicative, dar pe care tehnica nu vrea să le aplice.

Cît privește aplicarea matematicilor și folosirea calculatoarelor electronice, situația este mult mai bună. Într-adevăr, beneficiile pe care o întreprindere le poate avea utilizînd metodele matematice și calculatoarele electronice sînt mari. Pentru a ajunge la vreun rezultat trebuie ca întreprinderea respectivă să angajeze matematicieni care să transcrie problemele ei de planificare și de organizare în așa fel încît să poată fi duse la calculator.

Sper că în anul 1970 toate calculatoarele noastre vor lucra ținînd seama că ziua are 24 de ore și că anul pentru calculator are cel puțin 365 de zile, și că ora de lucru a calculatorului costă foarte scump în comparație cu ora pe care programatorul o întrebuințează ca să învețe. De asemenea sper că se va înțelege: nu e suficient să ai mașina și programatorul, ci este nevoie de o armată de oameni pricepuți care să știe ce probleme să pună calculatorului; și s-o știe de-adevărat cunoscînd și problemele întreprinderii și posibilitățile calculatorului. Nu e nevoie pentru aceasta să se facă jurăminte de credință față de calculator nici în presă, nici la TV, nici în ședințe, nici la radio.

E. IAROVICI

ATENȚIEI CE NI SE ACORDĂ, ÎI RĂSPUNDEM PRIN CREAȚIA NOASTRĂ

Pictorița Micaela Eleutheriade și două dintre tablourile la care ține în mod deosebit. Sînt două portrete ale uneia și aceleiași persoane: mama artistei. Cel din dreapta o prezintă ca adolescentă și este pictată de bunicul Micaelei Eleutheriade, cunoscutul pictor, pedagog și animator artistic din secolul trecut, Gh. Tattarescu; cel din stînga, prezentînd-o în anii bătrîneții, aparține nepoatei lui Tattarescu, Micaela Eleutheriade.

De vorbă cu pictorița Micaela Eleutheriade.

La întrebarea noastră: «Cum răspundeți chemării pe care partidul o adresează oamenilor de artă?», pictorița Micaela Eleutheriade ne-a declarat:

— Pictînd, pictînd necontenit, credincioasă în continuare principiilor acelei arte pe care critica de specialitate a caracterizat-o drept o artă «de echilibru». Munca aceasta mi-a adus numeroase satisfacții; printre cele din anul ce s-a încheiat înscriindu-se și următoarele: în luna noiembrie am expus în sala «Oneștii» o colecție de peisaje, un fel de «note de drum» — formulate cu mijloacele artei plastice — din voiajul făcut în urmă cu cîteva luni în Elveția și în Franța; la 19 decembrie s-a deschis la Moscova o expoziție a unui grup de artiști plastici români, în cadrul căreia au fost expuse și opt lucrări ale mele; în sfîrșit, la Salonul orașului București din sala „Dalles" am expus două lucrări, printre care și un peisaj marin de dimensiuni mai mari decît cele pe care le practic deobicei, primit cu mult interes de public și de critică. Înconjurată de sprijinul pe care partidul și statul mi-l acordă prin solicitările de a participa la asemenea manifestări, continui să pictez. În prezent lucrez încă la completarea seriei de peisaje pe care le-am reținut în «memoria» mea artistică în urma voiajului din Elveția și Franța, iar la primăvară vreau să plec într-o călătorie de documentare în Munții Apuseni, îndeplinindu-mi o veche dorință de a transpune pe pînză priveliștile din acest străvechi colț de pămînt românesc.

V. SAVIN

CU 29,4% MAI MULT

— Anul 1969 — ne spune inginerul șef Victor Mitrofanovici de la Fabrica de mase plastice-București — l-am terminat în ziua de 26 decembrie, cînd am îndeplinit planul la toți indicatorii, realizînd în plus la producția globală 3 400 000 lei. Cîțiva indicatori sintetici arată că putem fi mulțumiți de realizările noastre din anul trecut. Așa, spre pildă, cheltuielile pe 1 000 lei producție-marfă au fost realizate cu o economie de 7,6 lei, productivitatea muncii pe cap de salariat s-a depășit cu circa 3 400 lei, livrările la export s-au realizat cu o depășire de circa 38%. Am reușit să punem în funcțiune cu 2 luni înainte de termen 2 utilaje din import și am asimilat în producție sortimente noi de mare însemnătate pentru industria electrotehnică și pentru cea de construcții de mașini.

Succesele noastre ar fi putut fi și mai însemnate dînd încă produse peste plan în valoare de peste 3 000 000 lei. Însă combinatul de la Pitești nu a intrat în funcțiune la

BUNĂ DIMINEAȚA '70

ÎNCEPUT PRESTIGIOS LA O UZINĂ NOUĂ

Dacă proverbul «ziua bună se cunoaște de dimineață» se adeverește (și nu ne îndoim), putem să ne facem încă de pe acum o imagine a realizărilor pe care le va înscrie anul 1970 în viața Uzinei mecanice de material rulant-Craiova. Spunem aceasta deoarece uzina are numai un an de activitate și a însumat în tot acest răstimp realizări remarcabile.

Cînd am vizitat-o, în primăvara trecută, muncitorii trustului de construcții se confundau cu muncitorii uzinei. În timp ce se amenajau halele, demontarea și montarea locomotivelor era în plin proces.

Acum, această uzină nouă, de fapt o hală imensă prin care se pot plimba, după necesități, 4-5 locomotive, și-a cîștigat prestigiul printre marile întreprinderi de interes național.

Datele sînt convingătoare: angajamentul colectivului uzinei de a realiza peste plan, în anul 1969, un număr de 4 reparații generale la locomotivele diesel-electrice a fost realizat integral la sfîrșitul celei de-a unsprezecea luni. Succesele sînt generale: indicii de bază au fost îndepliniți și depășiți cu cel puțin 20%, iar productivitatea muncii depășește 110%.

În fața acestei situații buna organizare apare ca un atribut firesc. Ea a făcut, de altfel, posibilă propunerea și realizarea a șase inovații cu finalitate concretă și imediată pentru uzina. După cum se vede începutul este de bun augur.

Acest fapt a creat posibilitatea înregistrării unui avans la începutul acestui an. Optimismul muncitorilor și al conducerii e general și pe deplin îndreptățit. Din cele 18 locomotive diesel-electrice, planificate a se repara în primul trimestru, unele au deja agregatele asigurate în întregime, iar locomotivele se află așezate pe boghiuri. Toate locomotivele planificate pentru lunile ianuarie și februarie sînt demontate, iar la patru dintre ele, după efectuarea intervențiilor necesare, s-au montat instalațiile.

La cele 200 de repere asimilate în anul 1969 se vor adăuga în anul curent alte 400 la a căror tehnologie se lucrează intens. Acțiunea aceasta va înlătura greutățile ivite anul trecut în aprovizionare.

Însuflețit de ultima Plenară a C.C. al P.C.R, colectivul uzinei, ținînd seamă de sugestiile oferite, e preocupat de recuperarea pieselor uzate prin procedee noi, cum ar fi completarea cu material prin metode galvanice sau completări cu sudură. Pînă acum — ne informează inginerul șef al uzinei, Dan Traian — s-au refăcut bolțuri la motorul diesel și tijele tampoanelor de tracțiune, piese care erau aduse de la Reșița și Arad. Recondiționînd tijele tampoanelor se vor realiza economii importante de material feros, ceea ce va duce la reducerea prețului de cost.

Petre ANGHEL

Pentru a-și face o imagine despre Uzina mecanică de material rulant-Craiova, cititorul e invitat să privească locomotiva diesel-electrică din fotografie și să stabilească proporțiile. Iar pentru a se lămuri și asupra hărniciei... oltenilor precizăm faptul că, în anul care a trecut, s-au reparat peste plan cinci asemenea locomotive.

REMODELĂRI URBANISTICE

«Va continua în ritm susținut programul construcției de locuințe» — se arată în cuvîntarea secretarului general al partidului la recenta Plenară. Pentru anul 1970 se prevede să se construiască din fondul centralizat al statului și din fondurile populației cu sprijinul statului 94 730 de apartamente.

La Tg. Mureș, de pildă, anul care s-a încheiat a adus locuitorilor lui o însemnată zestre de locuințe confortabile: aproape 1 900 de apartamente.

În ultima parte a anului trecut, atunci cînd timpul era încă prielnic, constructorii mureșeni asigurau «producția anului 1970». Dintr-un total de 2 049 de apartamente, 1 079, adică mai mult de jumătate, erau deja atacate, 720 dintre acestea alcătuind acum front de lucru închis. În Tg. Mureș au început lucrările și într-un alt cartier, «Săvinești», care va avea în final circa 400 de apartamente. Alte blocuri se ridică în cartierele începute în anii trecuți: «Ady», «Cornișe» și «T. Vladimirescu», «Plopilor» din Sighișoara, «Unirii» din Reghin.

Stadiul în care anul 1970 i-a găsit pe constructorii noștri va permite — după aprecierea tovarășului ing. Ștefan Tanislav, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean — predarea peste plan a circa 250 de apartamente.

ÎN TEMATICĂ: PROTECȚIA, DAR ȘI PSIHOLOGIA MUNCII

Convorbire cu tov. dr. ing. Traian Penescu, director al Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii.

— Îndeplinirea sarcinilor trasate de Plenara din decembrie a C.C. al P.C.R., ne declară interlocutorul nostru, ca și aplicarea noii legi privind organizarea activității de cercetare științifică în Republica Socialistă România, care prevede, printre altele, și principiul gestiunii economice proprii a unor institute, constituie în aceste zile de început de an o preocupare majoră pentru cei ce muncesc pe tărîmul cercetării științifice. Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii a reușit să-și acopere și în 1969 cheltuielile din contractele încheiate cu întreprinderile, iar pentru 1970 a încheiat contracte în valoare de 6 500 000 lei — valoare care depășește cu un milion lei totalul cheltuielilor institutului.

— Cine sînt beneficiarii noilor contracte?

— În proporție de 93% diferite unități industriale și doar 7% ministerele.

— Care sînt principalele teme ce vi s-au cerut a le cerceta?

— Voi enumera cîteva dintre contractele încheiate: studierea și realizarea unor cicloane eficiente pentru instalațiile de desprăfuire din turnătorii (pentru care s-a încheiat un contract în valoare de 300 000 lei cu uzina «Tractorul» din Brașov); crearea unor echipamente de protecție împotriva radiațiilor calorice (contract: 250 000 lei; beneficiari: Trustul de extracție—București și uzina «Carbochim»—Cluj); studierea și realizarea unui detector-avertizor cu semnalizare optică și acustică pentru concentrații de vapori și gaze ce pot provoca, în amestec cu aerul, explozii — cum sînt: toluenul, alcoolul etilic, benzenul, acetona etc. (contract: 200 000 lei; beneficiar: Combinatul chimic-Făgăraș) și așa mai departe.

— Intră în tematica dv. din acest an și vreo cercetare care privește direct marele public?

— Desigur. Am încheiat cu I.T.B. și cu alte întreprinderi de transport în comun un contract pentru cercetarea și realizarea protecției împotriva electrocutării la transportul urban cu troleibuzul. Dar, mai ales, ni se pare că marele public va fi interesat de preocupările noastre în domeniul psihologiei muncii. Încă din 1968 s-a creat în institutul nostru un aparat tranzistorizat pentru studiul reacției organismului uman la diferiți stimuli. În 1969 am elaborat o profesiogramă cu o serie de teste pentru mineri și vagonetari, care au și fost aplicate în diferite întreprinderi miniere. Psihologia muncii continuă să constituie o preocupare pentru noi și sperăm că și în acest an vom realiza aparate și teste care să investigheze procesele psihologice în diferite activități, ca procesul deciziei (avem și un contract în acest sens, încheiat cu un minister) ș.a.

V. VIȘAN

Dr. ing. Traian Penescu, în unul din laboratoarele institutului.

BIOGRAFII CONTEMPORANE

de Petru ISPAS

De ce?

Acum, la început de an, mă simt dator cu o explicație cititorului. Atît celui care, întîmplător, a luat sau va lua în mînă revista, cît mai ales celui care o citește cu regularitate, a avut și mai ales va avea bunăvoința să urmărească și pe mai departe această rubrică a noastră.

Intitulată, poate, pretențios «biografii contemporane», rubrica te trimite cu gîndul la acele figuri notorii care s-au impus pe arena vieții sociale, la acei oameni mari care lasă după ei, cu evidență, urme strălucitoare, la oamenii care-și înscriu numele într-un capitol sau altul al istoriei noastre încă din timpul vieții lor. Și și-l înscriu cu nume și prenume. Poate că veți întîlni din cînd în cînd și cîte un astfel de om la această rubrică. Spun poate, pentru că subsemnatul nu așa ceva își propune.

Istoria, și asta au învățat-o toți cei care au terminat școala generală, este făcută de mase și spunem astăzi, nu fără mîndrie, că este creația conștientă a acestora. În filele istoriei, semnătura este pusă de colectivitatea unor generații întregi formate din milioane de indivizi care vor rămîne pentru istorie anonimi. Iar acești anonimi, fiecare în parte, intră în bătălia generațiilor, a fiecăreia în parte, cu încărcătura lor de vis și speranță, de pasiune și inteligență, cu tăria, mai mică sau mai mare, de a duce sau nu pînă la capăt un proiect de viață. Este ceea ce singularizează individul în ansamblul generației sale, fără să-l rupă însă de ea, fără să-l înstrăineze — ca regulă generală — tocmai pentru că între el și generația sa, poporul său, există o unitate de țel fundamentală.

Despre astfel de «anonimi» ne-am propus să scriem, biografia unor astfel de oameni ne-am propus să o aducem în fața cititorului. Nu am dorit și nu dorim să căutăm prin aceasta senzaționalul cu tot dinadinsul, poate și pentru faptul că minunea care se petrece între naștere și moarte și care se cheamă viață este prin ea însăși fenomenul cel mai senzațional cunoscut, după cum spun oamenii de știință, cel puțin în galaxia noastră, chiar dacă el este rezultatul unei anomalii a naturii, numită apă, în forma ei fluidă. Și oare ce poate fi mai senzațional decît însăși biografia unui om, unică, nerepetabilă, încărcată de mai marele sau mai micul său univers de gînduri, sentimente, de dragoste și ură, de certitudini și incertitudini, biografia acelui om care își toprește energia sa individuală în fluxul energiei creatoare a unei întregi națiuni?

Astfel de biografii dorește autorul să vă prezinte. Nu înfrumusețate, nu poleite, ci așa cum sînt ele, vesele sau triste, victorioase sau învinse, toate însă, și nu se poate altfel, reflectînd încleștarea omului cu viața, setea lui de a face bine și de a fi mai bine pentru el, pentru semenii lui, pentru poporul din care face parte. Există astăzi la oamenii țării noastre, indiferent de starea sau profesia lor, un puternic sentiment al istoriei, transpus practic în conștiința unei înalte responsabilități față de destinele țării. Aceasta este coloana vertebrală a fiecărei biografii, elementul de echilibru al fiecărei existențe. Și omul, individul, reușește sau nu în viață în măsura în care știe să păstreze în permanență echilibrul just între obligațiile spre care îl cheamă această mare responsabilitate și interesele lui de loc mărunte, de loc meschine. Este ceea ce dă — pentru că este omenesc să fie așa — acea încărcătură de dramatic fiecărei biografii. Pentru că vine o vreme, și vine, oricît ne-am împotrivi noi, cînd va trebui să facem bilanțul, să vedem cît ne-am cheltuit pentru binele tuturor și cît pentru ceea ce este efemer, adică pentru satisfacerea vanităților noastre, comodităților noastre, plăcerilor noastre mai mult sau mai puțin mari. Este și va fi acesta ceasul bucuriilor sau al tristeților.

Tocmai de aceea biografiile pe care le vom publica le vrem îndemn dar și avertisment.

Cu foarte mulți ani în urmă nouă, celor care am ajuns sau ne apropiem de 40 de ani, ni se repeta, nu tuturor ci fiecăruia în parte, în diverse împrejurări: «Tu nu trebuie să te gîndești la viitorul tău. La asta are cine să se gîndească». Și într-adevăr pentru viitorul generației mele a gîndit și a acționat partidul, întregul popor și istoria a dovedit că au gîndit și au acționat cum nu se putea mai bine. Dar viața sa, viitorul său fiecare individ trebuie să și le gîndească singur, să și le construiască singur, pentru că viața nu este dată de două ori. Și trebuie să gîndească și să acționeze singur prin muncă cinstită, cu toată responsabilitatea de care este capabil. Pentru că toți, fără nici o excepție, pornesc în viață cu șanse egale, bucurîndu-se de aceleași condiții de realizare din partea societății. Și dacă reușesc sau nu, dacă își cheltuiesc viața cu folos sau «ca pe un simplu ban mărunt» este o chestiune cu implicații și responsabilități în primul rînd personale. Societatea îl va ajuta, colectivul îl va sprijini, dar, fără el, fără efortul acela din interiorul său...

De aceea vrem ca biografiile noastre contemporane să fie nu numai un îndemn și un avertisment, dar și o pildă.

Am spus «biografiile noastre contemporane» pentru că rubrica este deschisă tuturor cititorilor.

sport

de Emanuel VALERIU

Clasamente

Sfîrșitul anului 1969 a fost însoțit, ca orice final cronologic ajuns la 365 de zile, de bilanțuri multiple, care nu sînt altceva decît niște clasamente pe specialități. Noi, sportivii, sîntem familiarizați cu clasamentele și ele înseamnă pentru amatorii disciplinelor fizice nu numai simple, reci și lucide constatări, ci prilejuri de meditații, de delicioase rătăciri pe cîmpiile imaginației, interpretarea pe care le-o putem da fiind, prin urmare, foarte elastică, ceea ce ne eliberează de rigorile matematice și ne situează într-un domeniu aparte, favorizant, desigur, tocmai prin libertatea acordată spiritului.

Iată,de pildă,rezultatul unei anchete, devenită tradițională pentru ziarul «SPORTUL», al cărei subiect este aflarea celor mai buni zece sportivi ai țării, după scurgerea unui an de zile. În frunte, doi jucători de tenis: Ilie Năstase și Ion Țiriac, la o mare diferență de urmăritorii lor, au obținut votul de popularitate și simpatie a publicului românesc, investitura cea mai convingătoare a ecoului stîrnit de eforturile lor pe terenurile lumii. Pornind de aici, ne putem făuri o imagine superbă a sportului alb, o imagine în care spațiile de zgură roșie, cele de asfalt și beton ca și cele de gazon proaspăt, ar popula întreaga geografie a țării; o imagine în care mii de rachete se încrucișează, cel puțin o dată pe săptămînă, la București (în cîteva puncte simultan, bineînțeles), la Brașov, Timișoara, Cluj, Constanța, Iași, Craiova etc. și în care zeci de mii de mingi, ca niște puncte albe, animă un decor mirific pe care — aceeași imaginație — îl poate identifica cu un peisaj de iarnă în care ninge cu sfere «Dunlop», «Slazenger», «Willson» (și alte mărci care nu se pot citi din cauza frecvenței prea mari...); decorul acesta îmi este cît se poate de familiar pentru că — n-ați uitat doar? — tenisul nostru a fost prezent în marea finală de la Cleveland a magnificului trofeu denumit «Cupa Davis», dar și pentru că afară este iarnă adevărată, o iarnă cu zăpadă veritabilă și temperaturi joase care — vai! — îngheață dintr-o dată splendida diorama pe care mi-o imaginasem punîndu-mă în prezența realității: doi supercampioni, născuți și crescuți printre noi, au ridicat pe umerii lor prestigiul unui sport prea puțin cunoscut, practicat și încurajat la ei acasă, pînă pe culmile supreme ale calității, demonstrînd oportunitatea celor mai îndrăznețe aspirații.

Ce va urma însă după superba lor demonstrație? Opinia publică i-a ales pe cei doi drept campioni ai gustului său. Ce va face la rîndul ei oficialitatea sportivă, pentru a-i onora și spre a răspunde cum se cuvine darului primit din partea lui Ilie și Ion care au înscris în panoplia de aur a mișcării sportive românești încă un rînd cu litere de foc? Asta ne-o poate spune anul în curs, al cărui clasament final este așteptat de pe acum cu un interes proaspăt... Vreau să adaug o simplă observație (nu fără scop, recunosc): că și în '69 gustul public (atît de echilibrat și competent) s-a îndreptat tot către reprezentanții unor discipline dintre cele mai văduvite. Să nu uităm că la ancheta din '68 a fost încoronată o atletă, cu un an mai înainte un luptător de greco-romane, care succeda unui caiacist și altor atlete...

Cine va trage oare concluzia necesară?

Pe plan mondial, presa de specialitate s-a pus de acord asupra celui mai valoros sportiv al lumii, în persoana ciclistului belgian Eddy Merckx, în defavoarea asului tenisului, australianul Rod Laver. Surpriză? Desigur, dacă nu ne preocupă performanțele lui Eddy, ci soarta ciclismului mondial. În anul cel mai critic al sportului rutier, în care s-a constatat o scădere apreciabilă a interesului față de cursele pe velodrom, după frămîntările excepționale care au răscolit lumea ciclismului (formulele curselor de fond, reprezentarea națională sau cea pe mărci și firme), după scandalurile provocate de doping, după instalarea spectrului morții în atmosfera unor curse de lung kilometraj, după ascuțirea relațiilor profesionism-amatorism, iată că eroul unei descalificări în Turul Italiei este desemnat sportivul nr. 1 al lumii, într-o unanimitate impresionantă!

Ce să însemne asta oare? Se repetă, pe plan mondial, situația remarcată și la noi? Probabil. În fond, oamenii se pronunță asupra altor oameni, deveniți campioni și idoli,și nu asupra disciplinelor pe care aceștia le practică. Partea frumoasă, emoționantă (cel puțin pentru mine și pe care îmi permit să vi-o aduc la cunoștință), este tocmai aceasta: tenisul are o existență modestă, dar Năstase și Țiriac, făcînd abstracție de realitate, își învinge toți adversarii și urcă treaptă cu treaptă pînă la finala Challenge-round-ului din S.U.A., și compatrioții lor nu le ignorează efortul, capacitatea, puterea de luptă, valoarea.Ciclismul și profesionismul care-l animă sau sufocă (cine ar putea jura pentru una sau cealaltă supoziție?) se zbat în ghearele unor evidente contradicții, dar faptul nu împietează asupra verdictului public care atribuie numărul 1, pe o listă a primelor 10 valori mondiale, unui ciclist și încă unui profesionist! Așa e frumos, așa e corect! În fond, Eddy Merckx nu este nici vinovat și nici responsabil pentru agitația și incapacitățile de calmare ale lumii cicliste. Pe el asta nu l-a împiedicat să-și presare pe drum adversarii din Turul Franței și să demonstreze că dintre toți el este de departe cel mai bun.

Și totuși cele două clasamente amintite au în ele ceva comun, de mare valoare și cu o uriașă forță de convingere: tenisul și ciclismul își merită o soartă mai bună decît cea care li s-a oferit în anul trecut, pe planul local citat și, respectiv, pe cel mondial, ambele existînd, cu valențe intacte, în gustul public care nu se sfiește să le confere supremația preferințelor sale atunci cînd cei ce le practică își demonstrează valoarea.

Spuneam că avantajul propriu sportului, atunci cînd se recurge la clasamente, este acela al meditației. Poate că rîndurile noastre vor reuși să convingă despre acest adevăr chiar și pe cei mai sceptici...

Senzație în lumea științei: a fost izolată și fotografiată o genă, «cărămida», unitatea biochimică de bază a ereditații. Care sînt implicațiile acestei realizări? O incursiune într-o știință tînără, născută o dată cu veacul nostru, ne pune față în față cu

PROMISIUNILE FABULOASE ALE GENETICII

A devenit o certitudine că mai înainte de sfîrșitul acestui secol părinții vor putea să-și aleagă sexul viitorului lor copil și că imensa majoritate a bolilor ereditare (pînă atunci se vor cunoaște cel puțin 10 000!) vor fi descoperite în primele zile după naștere și vindecate.

Iată numai două dintre perspectivele apropiate ale geneticii, care s-ar înscrie printre cele mai fascinante realizări ale secolului XX.

Genetica, știința care descifrează enigmele microuniversului ereditar, s-a născut o dată cu veacul nostru. Atunci s-a înțeles că ereditatea își are legile ei, și că ele sînt valabile în întreaga lume vie. A fost un moment de o importanță excepțională, pe care, așa cum se întîmplă deseori în știință, numai cîțiva l-au înțeles. Unul dintre ei afirma, spre surprinderea contemporanilor săi, că apariția geneticii constituie unul dintre cele mai semnificative evenimente din întreaga istorie a secolului XX și că ea va influența *mai mult decît oricare altă știință* propriul nostru destin.

Firește, nu l-a crezut aproape nimeni. Acum, după aproape șapte decenii, putem spune că viitorul micii noastre planete va fi condiționat de felul în care vor fi folosite realizările geneticii.

Fiecare dintre noi este un fenomen unic, irepetabil. Sîntem ceea ce sîntem pentru că avem o structură genetică cu totul particulară și pentru că ne-am dezvoltat în condiții de mediu caracteristice. Să încercăm să explicăm această afirmație fundamentală în genetică.

Fiecare specie posedă un număr anumit de cromozomi. Omul are 46. Aceasta înseamnă că în nucleul tuturor celulelor, cu excepția celor germinale, se găsesc 46 de cromozomi, și tocmai ei sînt purtătorii eredității. Fiecare dintre aceștia este constituit dintr-un mare număr de *gene* — nu știm însă cîte, dar deocamdată este suficient să spunem că numărul combinațiilor de gene este atît de mare încît, indiferent de volumul populațiilor umane, nu va fi niciodată epuizat. Apoi chiar dacă prin jocul întîmplării s-ar naște doi indivizi genetic identici, ei vor fi diferiți pentru că se vor dezvolta în *medii diferite*.

...Am pătruns adînc în universul ereditar și, uimiți, descoperim că mecanismele genetice sînt uluitor de complexe. Totuși dintre numeroasele probleme ale geneticii moderne se pot evidenția cîteva care au revoluționat gîndirea biologică și medicina.

de dr. **C. MAXIMILIAN**
de la Institutul de endocrinologie al Academiei

Iată lanțul de acid dezoxiribonucleic (firește un model!), care constituie substratul material al eredității. Descifrarea «codului genetic» a bazelor chimice, care determină transmiterea caracteristicilor ereditare, a constituit una din realizările epocale ale științei contemporane. Recent, biologii au făcut un nou și însemnat pas înainte, izolînd și fotografiind gena, un mic fragment din lanțul de ADN, care condiționează sinteza proteinelor. Cu alte cuvinte, care vă condiționează pe dv

O SINGURĂ GENĂ...

Geneticienii cunoșteau de mult existența genei. Acum două decenii a devenit o certitudine că gena este un mic fragment dintr-un lanț de acid dezoxiribonucleic. S-a demonstrat apoi că ea condiționează printr-un mecanism uluitor de complex sinteza proteinelor, că dirijează și controlează transmiterea caracterelor. În sfîrșit s-a descifrat și «codul genetic». În linii mari se știa multe despre microuniversul ereditar, dar rămîneau și multe, foarte multe necunoscute: cît de mare este o genă, cîte gene are un organism, cîte «funcționează»...

Genetica aștepta un nou drum, în marile laboratoare de genetică se căuta febril... Soluția au adus-o bacteriile, microorganismele, care ne-au permis să înțelegem misterele eredității. Recent, o veste difuzată de marile agenții de presă a stîrnit senzație: o genă a fost izolată și fotografiată cu ajutorul microscopului electronic de către un grup de oameni de știință de la Facultatea de medicină Harvard. Mai mult, se știe și care este funcția genei izolate.

SPRE CONTROLUL EREDITĂȚII

Acum patru sau cinci decenii, cînd genetica era o știință periferică, se presupunea că va veni o zi — într-un viitor însă vag. Îndepărtat — cînd omul își va putea controla propria sa ereditate. Acum însă, după ultimele descoperiri, biologii afirmă hotărît că pînă la sfîrșitul secolului sau la începutul veacului viitor controlul eredității va deveni una dintre cele mai fascinante realități ale lumii noastre. S-a spus că această realizare va depăși prin consecințele ei tot ceea ce va crea știința și tehnica viitoare în alte domenii. Va fi — ca să folosim un termen genetic — o «mutație» cu totul deosebită.

Pentru om, controlul eredității va însemna în primul rînd dispariția bolilor ereditare. Cum? Gena anormală va fi înlocuită cu una normală. Probabil geneticienii vor studia structura genetică a fiecărui nou-născut și vor stabili care anume genă trebuie modificată. Apoi se vor înlocui genele normale, dar mai puțin «utile».

Presupunem acum că inteligența este condiționată de mai multe gene, fiecare dintre ele avînd o contribuție proprie. Geniile sînt, așadar, rezultatul unei constelații genice excepționale. După ce vom ști care sînt aceste gene vom putea să le «repetăm» în serii de embrioni. În același fel vom putea, de pildă, să corectăm genele pentru înălțime sau culoarea ochilor...

VOM «AMÎNA» BĂTRÎNEȚEA!

S-ar putea — pentru a mai da un singur exemplu — să se întîrzie îmbătrînirea. Se crede — și după toate probabilitățile așa este — că îmbătrînirea este rezultatul acumulării mutațiilor. Dacă se va reuși corectarea lor, atunci toate tulburările atribuite bătrîneții vor dispărea.

La fel de interesați în noile descoperiri sînt și cei care studiază genetica animală și vegetală. Ei vor avea posibilitatea să creeze noi specii de animale și plante cu mare valoare economică.

Se pare că oamenii de știință au înțeles că posibilitatea de a controla ereditatea ar putea să aibă și urmări cu totul neașteptate, imprevizibile. Ce ar putea să însemne o asemenea posibilitate în mîinile unui geniu al răului? Nu e greu să vă imaginați cutremurătorul răspuns la această întrebare. De aceea — declară specialiștii — viitoarele centre de genetică vor trebui permanent supravegheate. De cine? Cum? Este încă prea devreme de dat o soluție. Deși ideea în sine nu este nouă și a fost prezentă de mai multe ori în literatura de anticipație și chiar discutată în cercurile de geneticieni, abia în prezent începe să-și impună realitatea. Ca și în cazul energiei atomice, dilema capătă proporții prometeice. Să sperăm că oamenii vor alege singura cale rezonabilă, folosind genetica doar pentru a crea o lume mai bună...

O PROBLEMĂ ACUTĂ: BOLILE EREDITARE

Medicina se ocupă din ce în ce mai mult de bolile ereditare. Or, o boală ereditară nu este nimic altceva decît modificarea structurii și funcției unei gene oarecare *Una* dintre cele cîteva sute de mii de gene s-a transformat, și în locul unui caracter oarecare apare altul! Am simplificat mult faptele, dar esența rămîne aceasta. Transformarea unei gene se numește mutație; tot astfel se caracterizează orice anomalie a numărului de cromozomi sau a formei lor, dar aceste anomalii sînt excepțional de rar transmisibile, așa că în general, cînd vorbim de boli ereditare, ne gîndim doar la tulburările condiționate de mutații *genice*.

O dată apărută, o mutație se poate transmite mai departe din generație în generație și (pentru a da numai un exemplu) dacă s-a ivit într-o populație mică și izolată, în cîteva secole poate fi întîlnită la majoritatea locuitorilor.

Uneori mutațiile se transmit direct de la părinți la copii, alteori, ca în hemofilie, se îmbolnăvesc numai bărbații, dar mutația o transmit femeile, și de foarte multe ori boala nu se declară decît dacă copilul a primit două mutații de același fel

Numărul mutațiilor este imens. La fiecare sută de nou-născuți, unul-doi au o tulburare mai mult sau mai puțin importantă, de origine genetică. Unele dintre

(Continuare în pag. 23)

O celulă mărită fantastic (de un milion de ori!) ar arăta cam așa... Cele mai senzaționale progrese ale biologiei din ultimii ani sînt legate de descoperirea mecanismului intim al eredității, la scară celulară.

«încărcătura» e foarte prețioasă: poți deschide pe platforma autocamionului o piață cu de toate...

ATENȚIUNE: CONTROL!!!

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Clipește din ochii farurilor o dată, de două ori, de trei ori; claxonează în tact de semnal Morse; salută de la volan simplu, degajat, dar cu înțeles de alarmă: «Atențiune — control!» Modalitățile de comunicare cifrată ale șoferului cu confrații săi de pe șosele au rămas aproape indescifrabile chiar pentru specialiști... În schimb, controlul dispune, la rîndul său, de o gamă întreagă de «surprize». Astfel că solidaritatea proverbială a șoferilor nu mai are, decît rareori, finalitatea scontată...

■

Între 11 și 25 noiembrie și 8 și 15 decembrie 1969, Ministerul Transporturilor în colaborare cu organele de miliție au întreprins, în toate județele țării, o amănunțită verificare a modului cum sînt folosite mijloacele de transport auto — proprietate de stat. Revista «Flacăra», în persoana unui reporter și a unui fotoreporter, s-a alăturat acestei ample acțiuni, care, dincolo de aparențe hazlii, înseamnă dezvăluirea unor abateri de la etica socialistă, cu consecințe în domeniul economic.

Sinteza comună a Inspectoratului general al miliției și Ministerului Transporturilor privind raidurile mai sus-citate ne dezvăluie următoarele rezultate: 4 847 de autovehicule au fost găsite circulînd fără încărcătură; 7 357 autovehicule transportau mărfuri și persoane fără forme legale. Valoarea amenzilor, percepute și din alte motive (defecțiuni tehnice etc.), se ridică la 3 685 023 lei.

Citind această din urmă cifră veți fi tentați poate să-i compătimiți pe «bieții șoferi». Ca să vă scutim de această... slăbiciune omenească vom zăbovi, printre altele, asupra unui instantaneu din cursul controlului la care am participat: autoturismul 1-CJ-4622 aparținînd Întreprinderii nr. 9 Construcții-

montaj (șantierul Fabrica de zahăr-Oradea), transporta într-o zi din perioada la care ne refeream cinci persoane particulare. Cine erau? Nu se știe! Destul numai că în ceasurile cînd trebuia să fie la dispoziția șantierului, autoturismul se afla pe șoseaua Oradea—Arad, cu destinația: Chișineu Criș. Șoferul Gh. Birou, de-o inocență angelică, pretindea că pasagerii săi sînt salariați ai întreprinderii (nu avea nici unul legitimație și nici nu figura pe vreun tabel) și careva dintre ei a cerut mașina unui șef (nu se știe care) pentru itinerarul sus-menționat cu scop tot necunoscut. Firește, minciunile șoferului erau cusute cu ață albă, drept care atunci cînd lucrătorul miliției l-a eliberat o chitanță pentru amendă (în valoare de 40 lei!) șoferul a zis «mulțumesc». Nu era pic de ironie în glasul său, ci autentică recunoștință. Cîștiga omul mai mult decît plătea, nici vorbă! Probabil că nici amenda maximă de 150 lei (care este foarte rară) nu are cu mult mai multă putere de corectiv al conștiințelor. Pentru că, spre deosebire de cazul relatat mai sus, unele abateri sînt de-a dreptul flagrante.

Autoduba 31-BH-276, proprietatea Spitalului nr. 3-Oradea (maternitatea), la ora 9,30 (8.XII.1969), cînd era așteptată cu alimente la instituția spitalicească, se afla în drum dinspre satul Oșorbei către Oradea, aducînd doi porci (vii!) și trei persoane. Șoferul — Szucs Bela — pretindea că transportul se efectuează în folosul achizitorului spitalului, care nu se neliniștea de loc că aprovizionarea pentru meniul bolnavelor întîrzie!

Autoturismul I.M.S. nr. 1-BV-813, proprietatea Întreprinderii de transport-Brașov, își afișase la loc vizibil tăbliță: «controlul circulației», în virtutea căreia și-a îngăduit să-și modifice traseul și să transporte, clandestin, persoane pe distanța Adjud—Orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

Circulația autovehiculelor fără încărcătură prejudiciază atingerea indicilor de utilizare a mijloacelor de transport, înseamnă, adică, pierderi importante pentru economie. (Vom mai reveni.) Deci, pentru a intra în «legalitate», autocamionul 21-IȘ-482 al autobazei Iași a transportat patru tone de varză pentru niște solicitanți particulari de prin împrejurimile Buzăului.

Pe data de 20 noiembrie 1969, autocamionul 21-BN-592 al I.A.S.-Bistrița-Năsăud a fost oprit la intrarea în Oradea unde șoferului i s-a perceput amenda de rigoare fiindcă circula fără încărcătură. La 12.XII.1969, un alt autocamion al aceleiași I.A.S. trecea tot pe la punctul de control «bucluca»: conducerea întreprinderii fusese avertizată între timp, drept care cel de-al doilea autovehicul — 21-BN-141 — avea «la bord»: 14 bidoane goale de vopsea și un butoi cu benzină pentru alimentare («că nu mai avem bonuri» !?). Poți zice că omul circulă fără încărcătură de la Lechința la Oradea? Nu poți, dacă ești un neavizat. Organele de control n-au putut fi însă păcălite...

*

Un control riguros, urmat de sinteza respectivă nu sînt, nu pot fi niște acțiuni gratuite. De aceea, pe marginea cifrelor din care am citat și noi cîteva la început, am avut o convorbire cu ing. Nicolae Constantin — inspector general-adjunct la Inspectoratul auto republican din Ministerul Transporturilor — pe care l-am rugat să ne ajute la interpretarea economică a abaterilor comise. «Să luăm, de exemplu, un autocamion de 7 tone care circulă fără încărcătură de la Cluj la București. Consecința acestei indiscipline se traduce printr-o pierdere de aproximativ 3 500 de lei, abstracție făcînd de uzura autovehiculului».

— În cuvîntarea sa la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului amintea despre superioritatea pe care Ministerul Transporturilor o deține în ceea ce privește indicele de folosire a parcului auto. Fără a atinge procentul ideal, oricum, ministerul dv. deține un randament mai mare decît alte ministere economice. Dar Inspectoratul auto republican, așa după cum îi spune și numele, are drept de control asupra tuturor autovehiculelor deținute de unitățile de pe cuprinsul țării. Oare anchetele, controalele pe care le efectuați nu pot avea drept efect depășirea acelui procent de 60-70 la sută la indicele de folosire a parcului auto deținut de celelalte ministere?

— Din păcate, numai o dată la șase luni avem posibilitatea să verificăm realizarea indicilor de utilizare a parcului de autovehicule din dotarea altor ministere și întreprinderi. Constatările fiind tardive, nu mai putem, practic, interveni cu nimic decît, cel mult, cu sfaturi... Nu, n-o luați drept o glumă: modul cum ne-am organizat noi coloanele auto ar putea sluji, chiar dacă nu integral, celorlalte deținătoare de autocamioane, autoturisme etc.

Fără virtuți deosebite de economist, calculul succint al tov. ing. Nicolae Constantin este cît se poate de sugestiv: gîndiți-vă la cele 4 847 de autocamioane găsite «la plimbare», fără încărcătură. Poate că, în alt fel de cazuri, capacitatea de 7 sau 5 tone este folosită, dar numai parțial. Dincolo de milioanele de lei pe tonă/kilometru care se irosesc, nu rareori lipsește din magazinul cutare și cutare un articol la îndemîna oricui, doar pentru că un șofer «a uitat» să treacă pe la stația de colectare și expediție a mărfurilor din orașul X sau Y și acea stație n-a avut, cu promptitudinea necesară, alt mijloc de transport la îndemînă.

Am asistat în cursul acestui raid pe șosele la reacții foarte indulgente: «De ce să nu-i ia șoferul pe oamenii ăștia?! Cui strică dacă lor le face un serviciu?»

Ei bine, poate-ți strică tocmai dumitale, care ai o fire atît de înțelegătoare. Dacă astăzi n-ai găsit la «Alimentara» mălai sau zahăr și dacă responsabilul te asigură că trebuia să sosească un transport cu de toate, n-ar fi exclus ca întîrzierea să o datorezi «dezinteresatului» șofer întîlnit pe șosea.

Amenzile sînt necesare, au valoare educativă, dar, după cît se pare, nu-i sperie prea mult pe conducătorii auto. Probabil că nu întîmplător se împart oamenii în «buni, răi și șoferi». Dar vina nu-i doar a lor, ci, în majoritatea cazurilor, a unor conducători de unități (sau servicii) care au maniere foarte elegante cînd li se cere mașina pentru vin, porc sau cartofi. Și cum orice lux se plătește, ar trebui ca nu numai șoferii să simtă cît costă amabilitatea, ci înșiși cei care facilitează exteriorizarea ei...

Cinci pasageri clandestini și o singură amendă, pentru care șoferul a mulțumit cu autentică recunoștință: putea să fie mai rău!

Autocamionul 21-CJ-2059 (al Întreprinderii pentru livrarea produselor petroliere) e în rodaj. Deci șoferul spune că e legală transportarea porcului abia înjunghiat. Ba bine că nu; pîrlirea poate avea loc la sediu, că are gaz destul...

Cu 21-BH-455 se cară, de obicei, pietriș, nisip etc., fiind proprietatea Întreprinderii de materiale pentru construcții. Mobila nu se asortează cu profilul titularului, dar s-o fi asortînd, vezi bine, într-un apartament!

«Hai nevastă la piață la Arad (n.n.-de vechituri) că-i duminică și avem și noi mașină!» Ce dacă-i a C.A.P.-Pecica?!

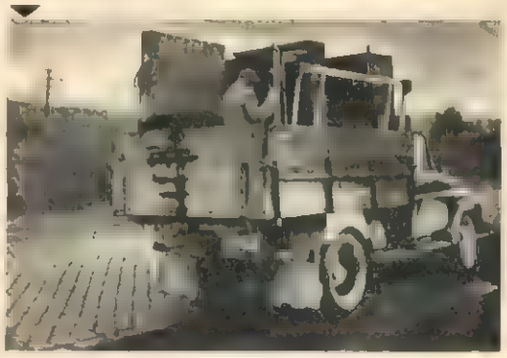

Șoferul Mateș Ștefan, de pe autoturismul C.A.P.—Aluniș-Fintînele, «a uitat» că e duminică și că Fabrica de zahăr nu lucrează. În schimb, nu și-a trădat memoria pentru sacii de cartofi transportați la rugămintea președintelui C.A.P., Iacob Anton.

Florin Piersic: FĂT-FRUMOS ÎN ASTEPTAREA LUI HAMLET

Un interviu cu Florin Piersic — m-am grăbit eu odată să scriu — îți cere doar o simplă vorbă-bobirnac, un simplu cuvințel-nadă, după care răspunsurile curg șuvoi, sprințen, de la sine. Cu anecdote. Cu confidențe. Cu suspense. Un interlocutor ideal în prezența căruia tu, gazetarul, ești o fericită ființă lipsită de griji profesionale.

Numai că Piersic e omul surprizelor. După un ceas de vorbă tihnită, cînd el și-a consumat exuberanțele și povestioarele hazlii, cînd și-a terminat de jucat rolul de băiețandru jovial și dulce-comunicativ, te afli dintr-o dată în fața celuilalt Piersic.

— Dar care e adevăratul dintre voi doi? — l-am întrebat mai tîrziu. Sau, mai bine-zis, care e preferatul, definitivul tău Florin Piersic?

Căci un Piersic e volubil, iar celălalt taciturn. Unul are zburdălniciile de adolescent, celălalt — forța de interiorizare a vîrstelor meditației. Unul e Făt-Frumos din lacrimă, celălalt, durerea condensată a lumii — Mîșkin. Unul încalecă pe cal, scoate vindicativ pistolul de la briu și se joacă de-a haiducii. Celălalt își pătrunde cu spaimă gesturile, și le strînge în sine, respiră cu economie din aerul semenilor și se dăruie, dostoievskian, obidiților

— Trebuie neapărat să optez? Unul e pentru uzul filmului, celălalt pentru scenă. Mi-ar plăcea să-i fac o dată să se întîlnească dar nu știi, în viață drumurile sînt cel mai adesea paralele, iar geometria a hotărît ca ele să se unească doar la infinit...

Are dreptate. Mai ales că fiecare Piersic vine din altă direcție. Primul a fost construit după o rețetă ce nu dă greș: se ia un flăcău vesel, zdravăn și arătos, de preferință cu talent, dacă se poate de circa 1,92 m înălțime și 85 kg greutate, i se lasă plete blonde ceva mai lunguțe, e urcat pe cal, în automobil sau elicopter, învățat să tragă la țintă, să se bată în săbii ori să se ia la trîntă dreaptă, și apoi e transformat în: Harap Alb, patrician din Roma, rege al goților, spion fascist, haiduc. După aceea e aruncat cu cruzime în lupta cu dușmanii, cu camerele de luat vederi și cu publicul. Scapă întotdeauna teafăr, străpunge inimile slabe și devine vedetă de film

Acesta e Florin Piersic nr. 1

Celălalt, nr. 2, începe prin a se uita pe sine. Prin a-și arunca de pe obraz zîmbetul seducător, prin a-și potoli gesturile efervescente, prin a-și refuza atuurile siluetei de «magnific». Nr. 2 se uită în oglindă doar pentru a-și urîți sau înăspri chipul și nu privește, de fapt, decît în el, adînc, acolo unde pînă și oamenii stenici ascund disponibilități pentru suferință, pentru însingurare, pentru înțelegerea suferinței însingurașilor.

Nr. 2 se aruncă în luptă pe spațiul unui neînsemnat petic de pămînt podit cu scînduri, dar abia aici are de înfruntat adevărații, redutabilii adversari. Ei se numesc Dostoievski, O'Neill, Steinbeck, Tennessee Williams, Cocteau, și nr. 2 a aflat că bătălia cu cei mari se cîștigă convertindu-te în aliatul lor. A devenit aliatul lor și a învins.

Piersic nr. 1 e cuceritorul.

Piersic nr. 2 e învingătorul.

Comun au doar aceeași patimă a muncii, aceeași nesfîrșită bucurie a jocului. Și aceiași 34 de ani ce vor fi împliniți curînd, la 27 ianuarie. Ce să-i faci, fiecare adolescență are un sfîrșit și fiecare Făt-Frumos devine pînă la urmă — chiar dacă nu se spune în poveste — tată de familie!

— Vorbim cu fiecare Piersic în parte?

— Vorbim.

Așadar...

PRIMO TEMPO: ULTIMA NOAPTE A COPILĂRIEI SAU JOCUL DE-A HAIDUCII

Cine e Anghel-Șapte-cai pentru care alergi toată ziua la Rucăr?

— Toată noaptea, vrei să spui. Ziua repet pe Leonaș, în «Coana Chirița», seara joc «Idiotul», dimineața filmez: nu-mi rămîne decît noaptea pentru călătorit.

— Te plîngi, Florin Piersic?

— De loc. Există o inerție a tensiunii, a activității febrile, în care mă simt foarte la îndemînă. E drept că, pentru a-ți păstra forma, nu mai ai timp în civilitate - decît pentru un singur lucru: să dormi. Altfel, la prima cavalcadă a lui Anghel, i-ai da peste cap și l-ai frînge de o stîncă. Cum era să și pățesc o dată, cu toate că-mi făcusem orele de somn...

— Așadar, Anghel... (amîn eu, pentru mai tîrziu, o istorioară precis palpitantă).

— Anghel e de fapt Amza din primele serii ale «Haiducilor». Adică Besoiu. Adică Petruț. E un dar, un puternic, o forță, pentru care — îți dai seama — a trebuit să-mi lipesc de buză o aprigă mustață pe oală.

— Ca să-l gonești de el pe Piersic — adolescentul.

— Anghel mi-a făcut un bine imens, Anghel și regizorul Dinu Cocea, desigur. Ei au observat că pot, în sfîrșit, trece și în film pragul rolurilor de băieți muzicali și cumsecade. Respir fericit...

— Ca Delon cînd și-a părăsit aripile de înger pentru cele de demon. Cum s-ar spune, aspiri la un samurai.

— Nu chiar, îl prefer deocamdată pe haiducul meu care-și păstrează inima de aur. Nu ne putem întoarce chiar cu totul pe dos, ca o mănușă. Anghel îmi satisface o veche dorință a mea, te rog să nu zîmbești ironic: m-am visat mereu un fel de cow-boy autohton, am vrut să mă cheltui tot într-un film, să mă bat, să călăresc, să alerg, să iubesc, să mă zbucium. M-am dorit haiducul nr. 3 sau nr. 12 într-un film de aventuri, dar nu s-a nimerit. În toate cele 16 filme ale mele am avut doar bucățele de «acțiune», în rest trebuia să-mi păstrez, cum spunea Gopo, un soi de ingenuitate, de copilărie inimoasă.

— Gata cu ea, deci.

— Gata, pentru seriile 4 și 5 (adică «Haiducul Șapte-cai» și «Săptămîna nebunilor»). Gata cu ea și în «Bătălia pentru Roma»...

— Unde ai avut parteneri pe Orson Welles, Laurence Harvey, Sylva Koscina. Bravo, Florin, la mai mare nu cred că pot să-ți spun.

— Deocamdată am fost alături de ei mai mult pe generic. Deși, să știi, sînt rege în film, rege al goților, Witikis... Colosal acest Harvey. Are o siguranță care m-a uluit tot timpul. Intra pe platou cu un aer de senior, își făcea scena, ei notara dacă a fost bine sau nu, el decidea dacă se mai trage o dublă, el își fixa filmările cu un uimitor simț — pentru noi — al eficienței timpului. E un foarte mare actor și nu se preface că n-ar ști lucrul acesta.

— Ai filmat și cu Jean Marais, în acel — din păcate — flecușteț de film «Șapte băieți și-o fetișcană».

— Jean Marais e altceva. Politețea și amabilitatea însești. Prietenos. Modest. La el m-a impresionat imensa conștiinciozitate profesională: își făcea singur, fără cascadori, multe din scenele primejdioase și asta —

precum știi — la o vîrstă nu din cele mai fragede.

— Ai avut drept partenere pe multe din marile noastre actrițe. Dar — nu-mi amintesc acum — cu soția ai jucat vreodată împreună?

— Nu, și-mi pare rău, pentru că o socotesc pe Tatiana (Iekel — n.a.) o artistă admirabilă, de factura lui Annie Girardot sau Jeanne Moreau, de pildă.

— Ce crezi, Florine, că i se cere în primul și în al doilea rînd interpretului unor asemenea filme mult gustate de public? Mă refer la peliculele de calitate, desigur, nu la cele dezolant comerciale...

— În primul rînd — să aibă noroc de un regizor care să știe ce vrea. Cît privește actorul, mă scot pe mine din discuție, da? Ei bine, cred că i se cere, după talent desigur, farmec, prezență scenică — cum se spune în teatru, prezență filmică, deci, aici. Din ce crezi că a sorbit putere Fanfan la Tulipe, cu ce crezi că se-a vrăjit Cartouche dacă nu din farmecul ingenuu al lui Gérard Philipe, dacă nu cu farmecul picant al lui Belmondo?

– Atît? Numai farmec?

– Și muncă. Muncă grea, de galeră. Cînd îl vezi pe erou zburînd agățat de o frînghie, aruncîndu-se în șa de pe acoperiș, luptîndu-se bezmetic cu alți cinci, să știi...

— Știu, liniștește-te

—... că sînt doar pe «fert truce»e. Trebuie să ai o perfectă pregătire fizică și un continuu antrenament.

— Le ai?

— Nu. Cred că am mai curînd o bună intuiție fizică, prind repede, mă mișc bine, am reflexe[1]). Eh, cu pregătirea nu stăm noi cine știe ce. Ne «reîncălzim» pentru fiecare film în parte și cum între ele pot fi pauze lungi, îți dai seama... E unul din păcatele de organizare ale muncii noastre actoricești...

1) Aici a urmat o altă povestire captivantă. N-o mai amîn. Iată: șoseaua Cîmpina — Ploiești, seara zilei de 10 septembrie 1968, ora opt fără douăzeci. Un Ford-Capri sport aleargă, cuviincios, în spatele unui camion. Brusc, camionul virează la stînga. Capri-ul la fel. Camionul virează din nou, mai la stînga. Capri-ul la fel. Ca să nu-l izbească, intră gonind în cîmp și aici... se dă de două ori peste cap. Rămîne niței turtit, cu roțile în sus, învîrtindu-se încă. Lumea de pe șosea aleargă îngrozită. E smulsă portiera și din mașină iese, teafăr și nevătămat, Florin Piersic. Ca-n filme!)

— Cred că reflexele m-au ajutat. Cînd am văzut ce mi se întîmplă m-am strîns, într-o fracțiune de secundă, cu brațele peste cap, în «scaunul mortului». Uite că nu e chiar totdeauna locul fatal. Știi pentru ce a virat camionul? Ca să culeagă de pe șosea un iepure mort...

— Și, dacă-mi amintesc bine, după cîteva săptămîni ne-ai trimis de la Moscova o ilustrată cu salutări

— Am filmat acolo în «Eliberarea» regizorului Iurii Ozerov. M-a văzut la București, la teatru, și mi-a spus: «Cred că trebuie să faci și în film ceea ce faci la teatru: compoziție». Și m-a distribuit în rolul lui Otto von Skorzeny.

— Faimosul spion nazist...

— Cu care am, se pare, o asemănare fizică. Mă aflam, într-o zi, în holul hotelului «Ukraina» cînd deodată aud că mă strigă cineva: «Skorzeny!» Întorc capul. Era Hitler, adică actorul german Friederich Dietz care l-a interpretat pe Hitler în mai toate filmele. Abia sosise în Moscova, nu ne cunoșteam, dar l-a izbit asemănarea mea cu Skorzeny, pe care-l știa din poze.

— Așadar, iarăși un dur.

— Într-un fel. În orice caz, mi-am amintit și aici ce-mi spunea regizorul Robert Siodmak: «Dacă vrei să-ți reușească regele goților, trebuie să zîmbești o singură dată în tot filmul». În «Mihai Viteazul», Sergiu Nicolaescu mi-a cerut un Preda Buzescu aspru. Încerc să fi fac aspru.

— Ce ne facem, Florin Piersic, suspendăm definitiv zîmbetele adorabile?

— Ce e definitiv pe lumea asta, Sanda Faur?

SECUNDO TEMPO:

NEVOIA

DE TRANSFIGURARE

— Da, știu, teatrul rămîne marea, unica, adevărata ta pasiune...

— Și dacă vrei, definitiva. Iată că am găsit totuși și ceva definitiv!

— Știu că Belmondo filmează într-o mult trîmbițată superproducție, «Creierul», dar visează un Figaro sau un Scapin pe scenă. Știu că Jean Marais refuză contracte ispititoare ca să pună în scenă și să joace un «Oedip rege» al lui Cocteau. Știu că Piersic

— Mă flatezi, să păstrăm totuși proporțiile.

— Ce mult îmi plac mie oamenii modești, dragă Piersic. Chiar cînd simulează... Știu deci că Piersic a fost «lansat» de film, că

—...că după un scurt și nesemnificativ serial de televiziune, «Cosmin», am primit mai multe scrisori decît după cele 400 de spectacole cu «Oameni și șoareci» sau după cele 500 de reprezentații cu «Mașina de scris».

— Știu că, de fapt, filmul te «difuzează», că el fabrică celebritatea, că el îți păstrează, negru pe alb sau color, munca. Să te mai întreb atunci de ce teatrul rămîne cel care...

— Nu mă întreba pentru că știi răspunsul. Pentru că au spus-o toți cei care au simțit măcar o dată în nări mirosul de scîndură și de vopsea al scenei (și toți aceștia, îți garantez, au rămas bolnavi de teatru pe viață), pentru că în fața ochilor din întunericul sălii trebuie să te transfigurezi ca să existi, pentru că sala aceasta vie poate să înghețe — și să te înghețe — sau poate să unduiască, receptivă, caldă, spre tine...

— Ai devenit liric, dacă-mi dai voie să observ.

— Ți-am spus doar să nu-mi arunci întrebări provocatoare. Lirismul nu se poartă, vor rîde colegii cerebrali de mine.

— Hotărîsem să nu ne falsificăm, să nu ne întoarcem pe dos ca o mănușă, nu-i așa, dragă Piersic?

— Te rog atunci să scrii că teatrul a început, pentru mine, cu Scapin, adică cu Esrig, și cu Peer Gynt, adică cu Cernescu. Eram colegi de institut, el la regie, desigur, eram cu toții niște copii încă, dar de pe atunci ei îmi jucau noastră foarte în serios. «Florine, îmi spuneau, fii atent, compoziția e totul, nu fă ce-ți vine cel mai la îndemînă, nu merge numai pe datele tale persoeale. Construiește. Elaborează».

Și totuși ai cam mers, singur sau îmboldit de regizori, mai ales pe cărările din preajma casei și ale talentului tău.

— Pînă l-am întîlnit pe maestrul Finți. A fost MOMENTUL DE RĂSCRUCE din viața mea, și te rog să subliniezi afirmația aceasta cu litere mari, cînd va fi tipărită.

— Îți promit.

— El m-a găsit, m-a intuit, m-a descoperit, m-a cunoscut mai bine decît mă cunoșteam eu. Pe el l-am supărat poate cel mai mult. La el am întîrziat la repetiții, pe el l-am trădat cu filmul, cu el am discutat în contradictoriu, dar el a fost pentru mine, în acel moment al carierei mele, o adevărată proiie cerească.

— Dumnezeu a creat femeia, Vadim pe Brigitte Bardot, Finți pe Florin Piersic

(Florin Piersic rîde jenat, amuzat.)

— Jucaserm, la Național, pe Alexei din «Tragedia optimistă», pe Mortimer din «Maria Stuart» — mă rog, acceptabil — cînd într-o bună zi Alexandru Finți a ținut neapărat să mă distribuie în «Discipolul diavolului». A fost avertizat asupra riscului. Chiar și de mine însumi. A riscat. A pierdut. Nu am reușit rolul, nu știam meserie, eram speriat, nu l-am dat lui Finți nici pe departe ceea ce aștepta de la mine.

— Dar nu și-a pierdut încrederea în «necunoscutul» Florin Piersic.

— Dar pînă la «Oameni și șoareci» nu am simțit că se răstoarnă lucrurile în mine. Lennie, știi, e uriașul acela cu minte crudă și inimă de copil, căruia îi place să-și poarte mîngîios degetele pe blana cenușie a șoarecilor și care sugrumă pînă la urmă, cu mîngîierile lui nevinovate, o tînără femeie. Nimic nu poate fi mai dificil — deși e foarte spectaculos — decît să aduci un alienat pe scenă. Nu deții nici o dată reală, cunoașterea nu te poate ajuta și, artistic vorbind, cazul clinic nu interesează în sine. Totul trebuie inventat — plastica, gestul, mimica, tonurile de voce. Ajunseserm totuși, pînă la urmă, să știu despre Lennie și cum ar spune «Tatăl nostru» și cum ar reacționa dacă ar zbura spre Lună.

— Am fost uimiți cu toții auzind că «frumosul Piersic» a acceptat să creeze un idiot pe scenă.

— A fost primul. «Idiotul» lui Dostoievski a fost al doilea și, firește, cu totul altul. Au avut totuși ceva comun cei doi: aceeași imensă bunătate omenească, aceeași nevoie de a crede în oameni, de a visa, de a aștepta, de a se dărui. E ciudat, dar de Mișkin m-am apropiat poate mai greu decît de Lennie. Nu-l găseam, nu-i găseam intonațiile, privirea, mișcările. Am început prin a slăbi vreo 8 kilograme pentru a arăta ascetic ca el, dar asta nu mi-a ajutat prea mult. «Privește lumea cu ochii larg deschiși, încrezători, sinceri, în ochi trebuie să văd tot ce se petrece în Mișkin», mi-a spus într-o zi Finți. Așa l-am și găsit pe Mișkin: prin ochi. Pentru Orin — «Din jale se-ntrupează Electra» — m-am luptat cumplit să-i simt zbuciumul, dragostea bolnăvicioasă, ieșirile demențiale. Nu-mi erau de loc la îndemînă. «Ești în afară, nu te cred, îl pierzi pe Orin din mînă», țipa Finți la mine. «Nu mă ajută nici glasul, maestre, ascultați-l bine, ce pot face cu el?» «Fii fericit că n-ai o voce de tunet altfel ai lăsa-o singură pe scenă și n-ai umbla înăuntru, în tine, la adînc. Să aud cum îți bate inima. Piersic, să-ți văd ochii umezi. Piersic, vreau transfigurare, Piersic». Cuvîntul acesta, TRANSFIGURARE, l-am scris pe toate textele pe care am lucrat cu maestrul Finți. Cred în nevoia de a te emoționa pe scenă.

— Ce te-ai face totuși dacă ți s-ar propune să joci Brecht sau Eugen Ionescu, să zicem?

— Aș încerca. Totul merită încercat pe scena aceasta care e o lume (și în lumea aceasta care e o scenă, cum a spus un domn dramaturg pe care n-am avut încă cinstea să-l interpretez).

— Directorul Naționalului, Radu Beligan, îmi declarase însă, nu foarte demult, într-un interviu, că se gîndește la un «Hamlet» cu Piersic în rolul titular și cu Ilinca Tomoroveanu în Ofelia; precum vezi, te așteaptă și întîlnirea cu Shakespeare.

— Să sperăm că va fi «marea», nu «scurta întîlnire».

•

Să nu-mi spuneți că nici nr. 2 nu a fost un taciturn. A făcut-o din amabilitate: altfel nu-mi ieșea interviul.

Sanda FAUR
Fotografii de Ioan PETRIȘOR

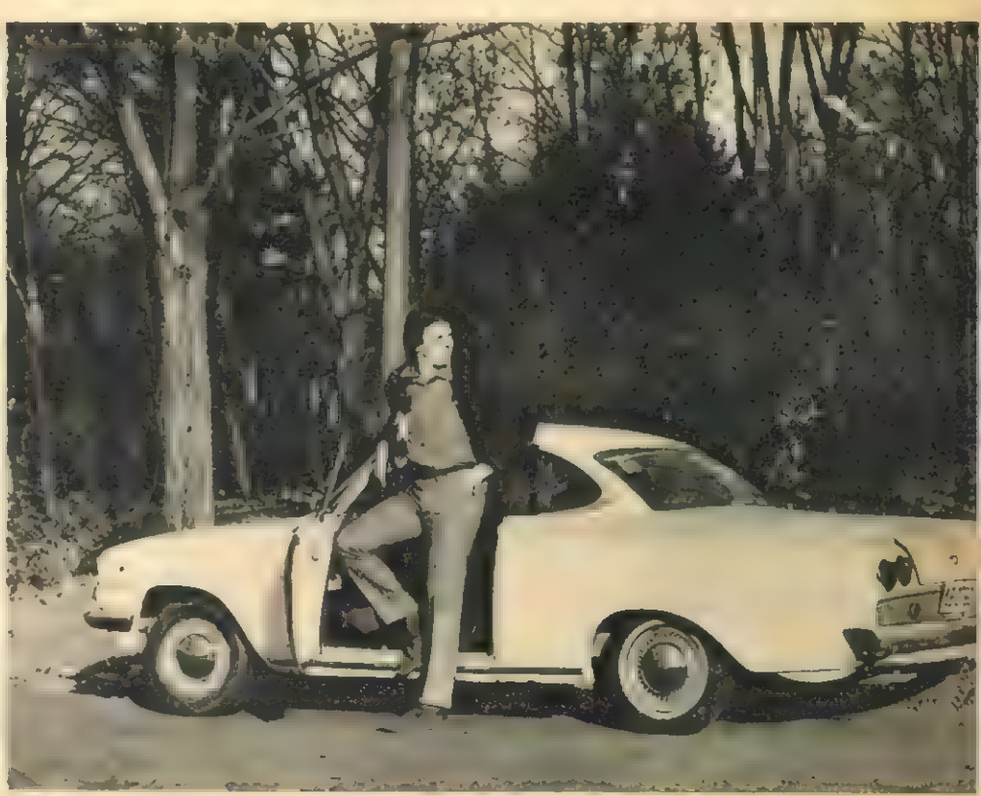

cronică satirică

de Teodor MAZILU

TRÎNDĂVIE ȘI FINEȚE

Domnul W e ceea ce se numește un domn foarte fin. Mereu aud oftaturi entuziaste. Ce finețe! Ce gingășie! Ce manieră! Atît de fin și atît de gingaș încît ai impresia că nici nu există, și, dacă n-ar fi leafa, pe care domnia-sa o încasează cu regularitate și finețe, am crede că W nici nu există cu adevărat, că e numai abur și închipuire. Dar leafa demonstrează, fără putință de tăgadă, că domnul W respiră, se mișcă și trăiește. Morții nu sînt trecuți pe statul de salarii. Leafa e ceea ce îi conferă domnului W prestigiul de om în carne și oase.

În afară de leafă, domnul W nu există. Dacă dispare leafa, dispare și domnul W.

Doarme, vegetează, începe și numai apropierea lefii reușește să-l trezească. Nici atunci pentru multă vreme. Își ia leafa și se bagă iarăși în pat.

Cu toate acestea, domnul W se bucură în ochii multora de-o incontestabilă stimă. Are aureola unui om din cale-afară de delicat, manierat, cultivat. E adevărat, W nu e un trîntor grosolan, meschin și vulgar. E un trîntor care citește franțuzește și cedează locul femeilor în autobuz. E un trîntor care te întreabă întotdeauna cum o duci cu sănătatea. Domnul W nu supără pe nimeni. Nici pe șefi, nici pe subalterni. Nu spune anecdote și nici nu bîrfește pe nimeni.

Numai că domnul W crede că fiind un bărbat fin și manierat ,și-a făcut din plin datoria față de societate. Că pentru această finețe să i se plătească o leafă și concedii de boală. Alte obligații domnul W nu cunoaște. Chiar și trîndăvia lui e distinsă, discretă, aristocrată. Zace încontinuu, plin de demnitate, de parcă ar medita. Are o lenevie aproape religioasă, o lenevie care impune respect. Nimeni nu cutează să-l deranjeze în acele ore sacre și neproductive. Domnul W a reușit să-și facă din banala sa lenevie un adevărat templu în care moțăie plin de evlavie.

Cîndva se va descoperi că finețea domnului W nu e decît trîndăvia în sensul cel mai propriu al cuvîntului. Și atunci vom intra în templul trîndăviei sale cu zgomot, fără teamă că vom pîngări cine știe ce taină.

literare

de Lucian RAICU

MIRCEA HORIA SIMIONESCU:

INGENIOSUL BINE TEMPERAT; DICȚIONAR ONOMASTIC

Sub aparența unei savuroase bufonerii, care poate fi urmărită și ca atare cu veritabilă plăcere intelectuală, Mircea Horia Simionescu ne dă o carte serioasă, bine gîndită și de o structură complexă. Dicționarul său onomastic se întemeiază pe marea putere revelatoare, aproape magică, a limbajului, în special, a structurilor sonore, în genere. Prin intermediul lor, inteligentul autor își propune de fapt să deschidă o perspectivă surprinzătoare asupra mecanismelor existenței și să ajungă la cîteva articulații vitale, de care depinde funcționarea, uneori absurdă și alteori coerentă, a acestora. Lăsîndu-se în voia sunetelor pure, ca în virtutea unui joc care-l subjugă pînă la capăt, scriitorul notează sub imperiul unui dicteu, jumătate fals și jumătate adevărat, emisia de sugestii încorporate numelor proprii, respectînd ordinea gravă a dicționarului: «**Aculina.** Fată cumsecade sub acoperiș străin. Stăpînii (sau rudele) o îmbracă ieftin și o plesnesc la un cuvînt pronunțat pripit. E măritată de stăpîni, într-un tîrziu, cu un brutar bețiv. După moartea acestuia se remărită cu un plutonier în retragere, cu avere la țară. Slugărește gospodăria plutonierului și, în timpul unui incendiu, arde ca o torță, înfiorînd cartierul cu urlete de martiră. Sufletul ei credincios revine spre seară în bucătărie să frece tingirile și să fiarbă lăturile pentru porci». Sau: «**Anton.** Propagandist al unei secte falimentare, venea uneori în casa noastră din Calea Domnească și, găsind un moment de bună dispoziție generală, se așeza pe un scaun, în sufragerie». Sobrietatea caracterologică, tonul stăpînit al observației morale, acuitatea examenului psihologic (cu specială aplicație la portretele feminine), toate aceste însușiri, suficiente pentru a recomanda o vocație, sînt dublate de o perspectivă mai adîncă, intens ironică și bufonă, în linie urmuziană și suprarealistă, atentă la automatismele limbajului și la clișeele de factură generalizatoare ale gîndirii comune. Dicționarul lui Mircea Horia Simionescu este, în chipul cel mai izbitor, o parodie a literaturii sigure de sine, realizată cu vervă de calitate, uneori, excelentă. Dincolo de aceasta apar obsesiile grave, înainte de toate obsesia plină de nostalgie a copilăriei și adolescenței ca sediu al unei incoruptibile purități. Relatările mai ample, din care dimensiunea socială și o problematică pregnant actuală nu sînt niciodată absente, anticipează un prozator de anvergură, al cărui program estetic, deosebit de promițător, este schițat în finalul acestei originale construcții:

«O operă de artă care reușește să convingă cititorul, prin întreaga ei alcătuire, de adevărul unor mari idei ale secolului, cum sînt: păstrarea păcii, înfrățirea oamenilor, libertatea individului etc. expunînd în acest sens argumente temeinice, poate fi o operă mare. Dar o operă care nu înregistrează decît semne despre toate aceste idei, în schimb se înfățișează perfectă, miraculoasă, terifiantă prin echilibrul și frumusețea ei, și care sugerează prin simple prezențe o măreție capabilă să descurajeze gîndul rău, să facă imposibilă ridicarea brațului și să paralizeze pe intolerant și pe agresor, mi se pare și mai mare, și mai binefăcătoare pentru omenire».

spectacol pe glob

Criticii americani și britanici semnalează evoluția penibilă din ultimii ani a lui New York Shakespeare Festival, provocată de reducerea subvențiilor dar și de o accentuată scădere a valorii artistice. În actuala sa ediție, care s-a desfășurat la Public Theatre și Central Park, menționăm un «Peer Gynt» pus în scenă în stil vodevil de Gerald Freedman, «A douăsprezecea noapte» realizată în aceeași concepție și o «Electră» a cărei acțiune se desfășoară în Africa și care — în afara titlului — nu are nici o contingență cu opera lui Euripide Spectacolele pot fi atractive, dar nu au nimic comun cu marele repertoriu anunțat în titluri

În sala Fortune din Londra, Park Theatre Company a prezentat piesa «Lovers» (Iubiții) de Brian Friel, în două acte — «Cîștigătorii» și «Păgubașii». Un spectacol agreabil care se ocupă de latura comico-patetică a dragostei, susținut de talentul autorului care dă întregii acțiuni cursivitate și ritm.

Cu prilejul desfășurării în Republica Federală a Germaniei a Zilelor culturii sovietice, spectatorii din Wiesbaden au asistat la un spectacol cu «Evgheni Oneghin» de Ceaikovski în care Tamara Milascina și Juri Mazurok au deținut rolurile Tatiana și Oneghin. Tamara Milascina, o soprană excepțională, a încîntat prin interpretarea ei nuanțată și expresivă, Juri Mazurok fiindu-i un partener de egală valoare.

Théâtre de l'Atélier din Geneva a mutat scena în mijlocul sălii pentru a prezenta piesa lui Brecht «În jungla orașelor». Spectacolul, care se desfășoară ca într-un ring, este doar un experiment în căutarea soluțiilor care să stimuleze cît mai mult participarea spectatorului la desfășurarea și trăirea piesei și mai este totodată un fel de protest împotriva scenei clasice a cărei rampă împarte sala în actori și spectatori.

În peste jumătate de secol de activitate pe scena Teatrului muzical de stat «Ștefan Makedonski» din Sofia au fost prezentate sute de operete și opere comice aparținînd celor mai renumiți compozitori străini și bulgari. Într-un recent turneu în U.R.S.S., ansamblul teatrului a prezentat publicului sovietic «Liliacul» de Johann Strauss, «Noaptea albă» de Tihon Hrenikov și opereta lui Alexandre Charles Lecocq, «Girofle Girofla» din care prezentăm o imagine.

• Un flagel necrutător bîntuie lumea capitalistă
• Calamitatea nu începe
cu monstruosul asasinat de la Los Angeles
și nici nu se sfîrșește
cu executarea traficanților din Teheran
• Drogul — «o problemă a unui om din patru»
• De la minorii fumători de marijuana
la damnații extazului ucigaș
• Tragedii contemporane
sub semnul abuzului de halucinogene și narcotice
• Cînd în Statele Unite
președintele Nixon intervine personal,
iar în Europa occidentală
se declanșează bătălii antidrog
• Întrebări, alibiuri, mărturii și implicații.

anticamera infernului

PALMARESUL ZGUDUITOR AL „PARADISURILOR ARTIFICIALE" LA ORA RECRUDESCENȚEI ALARMANTE A FLAGELULUI STUPEFIANTELOR

de Dic. BABOIAN

Spre deosebire de alte calamități pe care omenirea le-a avut de înfruntat de-a lungul existenței sale frămîntate, flagelul stupefiantelor — a cărui vechime exactă este greu de determinat — s-a înscris pe traiectoria istoriei nu numai prin virulența, ci și prin persistența sa, fiind un însoțitor perfid și tenace al generațiilor, mileniu după mileniu. De la primele viețuitoare — oameni și animale — care au consumat sămînță, palul, rășina sau frunza plantelor stupefiante pînă la milioanele de sclavi contemporani ai drogurilor, patima «beției albe» a afectat, prin ravagiile sale, generații și chiar civilizații întregi.

Pornind de la această dureroasă realitate, dar mai ales de la fenomenul îngrijorător al creșterii vertiginoase a consumului abuziv și al traficului ilicit de droguri în lumea occidentală, fostul secretar general al O.N.U., Trygve Lie, a ținut să precizeze, încă în urmă cu două decenii, că «problema narcoticelor nu este o problemă care privește doar un singur continent sau o singură civilizație». Pericolul, multă vreme disimulat, a devenit însă evident foarte tîrziu, atît de tîrziu încît în prezent se fac încercări disperate pentru a se bara calea flagelului care macină sănătatea fizică și psihică a unei uriașe părți a populației globului pămîntesc.

În volumul său «Histoire de la drogue», consacrat calamităților provocate de droguri în lumea contemporană, Jean-Louis Brau denunță dimensiunile fără precedent ale pericolului: «drogul este o problemă a unui om din patru», adică un pericol pentru aproape o pătrime din numărul locuitorilor planetei noastre. Și dacă cifra ar putea să pară unora exagerată, este locul să se precizeze că în acest calcul aproximativ nu sînt incluși așa-zișii drogați «minori» sau «ocazionali», adică milioanele de oameni care consumă, mai mult sau mai puțin abuziv, alcool, tutun, ceai, cafea și alte asemenea stimulente ce fac parte tutuși — prin înrudire sau nu — din marea familie a substanțelor drogante.

Cînd te gîndești că 400 milioane de oameni de pe diferite continente sînt într-un fel sau altul sclavii opiului și ai derivatelor clasice ale acestui stupefiant (morfina, cocaina, heroina), că alte 300 de milioane de pămînteni mestecă frunza de coca, nuca de kola, khat-ul, că numărul fumătorilor de haș și marijuana se ridică tot la 300 de milioane oameni și că sute de mii de tineri din Occident își sacrifică anii cei mai frumoși, sănătatea și, în multe cazuri, viața, consumînd otrava sub forma drogurilor psihotrope, halucinogene, narcotice sau hipnotice din «seria neagră» — L.S.D., S.T.P. etc — îți dai seama că, într-adevăr, acum nu mai este vorba de destinele unei categorii oarecare de oameni, ci de colectivități uriașe contaminate de un viciu care amenință să altereze configurația însăși a socie-

Drogurile licite și ilicite se revarsă ca o avalanșă în țările capitaliste, alimentînd cohorte de toxicomani.

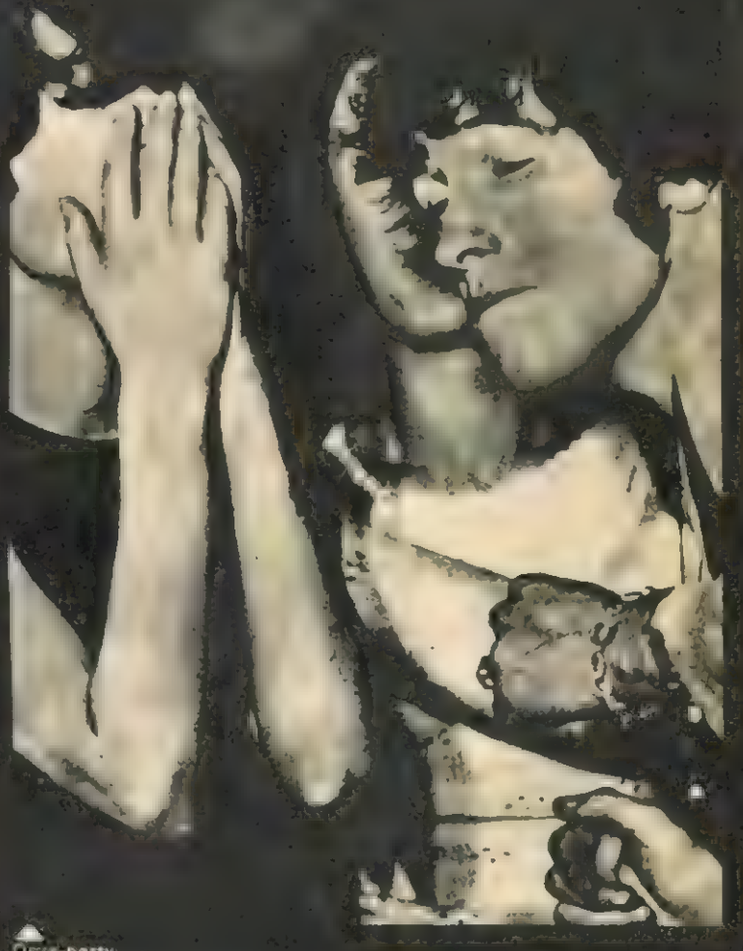

Drug-party pînă la epuizare totală

anticamera infernului

Cu rețete legale sau falsificate, acești tineri narcomani londonezi încearcă să-și procure porția de drog care, mai devreme sau mai tîrziu, îi va distruge.

tății contemporane. Virulența cu care patima «beției albe» s-a răspîndit mai ales în rîndurile tineretului din țările occidentale indică dimensiunile reale ale pericolului care în prezent nu mai poate fi nici ignorat, nici subestimat.

PARADISUL DE 10 CENȚI

Undeva, într-un cartier rău famat al unui oraș californian. O scenă obișnuită de zi sau de noapte. Mașina poliției oprește în fața unui hotel puțin arătos. Cîteva ciocănituri în ușă. Patronul ursuz deschide. Într-o cameră, din care răzbate fumul înecăcios, zace pe podea o tînără blondă cu privirile rătăcite, cu degetele zgîriind linoleumul. N-are mai mult de 14 ani. Pînă deunăzi fusese elevă, dar acum se zbate în spasme într-o cameră de hotel. Nimeni nu se miră. Polițiștii caută un bărbat de vîrstă mijlocie, care a ademenit-o și a convertit-o la drog. Un agent în haine civile descoperă în sertarul noptierei săculețul cu pilule albe: *amfetamină*. Cîteva minute mai tîrziu răsună strident sirena mașinii care se îndreaptă cu viteză spre spitalul cel mai apropiat. A doua zi, senatorul Edward Dodd, președintele subcomisiei Senatului american pentru problemele criminalității juvenile în Statele Unite, declara ziariștilor: «Peste 30 de milioane de americani folosesc fără nici un discernămînt sau control medical diferite tablete; abuzul de amfetamină și medicamente barbiturice s-a răspîndit vertiginos în ultimii ani. Medicamentele acestea, folosite în diferite combinații, au tendința de a provoca stări de spirit care generează crime dintre cele mai atroce». Școlărița fugară din hotelul californian n-a avut intenții criminale. S-a drogat pur și simplu cu tablete de 10 cenți bucata, sperînd să descopere... paradisul. Cazul ei, departe de a fi singular, se repetă în forme și la tensiuni diferite în marile orașe americane, ca și în metropolele drogului din Europa occidentală, Extremul Orient sau America Latină.

La Londra, în Picadilly Circus, în Wardour Street din Soho, în piața de vechituri din Portobello Road sau în localul-hippies Roaring Twenties de pe Carnaby Street, negoțul de halucinogene este o practică obișnuită. La fiecare drogat care a avut curajul să-și caute salvarea într-o clinică de dezintoxicare — scriu ziarele — există cel puțin alți trei care își procură otrava de la bursa neagră. Cifrele oficiale nu indică nici pe departe răspîndirea reală a viciului, tocmai pentru că toxicomania a căpătat o varietate foarte mare de forme. De la vînzătorul de ziare care strecoară trecătorului drogul preferat pînă la traficantul de profesie care lucrează prin interpuși și «corespondență», totul se desfășoară după regulile tipice ale bursei negre.

La Paris, Cartierul Latin oferă, în anumite zone, un spectacol asemănător, cu toxicomani și polițiști care apar și dispar la tot pasul, ca pe scena unui teatru de marionete. De unde pînă nu demult polițiștii îl urmăreau mai ales pe traficanți, acum atenția lor este îndreptată și spre clienții acestora. Numărul consumatorilor de stupefiante crește și aici, mai ales în rîndurile tineretului. Iată un episod parizian al narcomaniei juvenile. Boulevard Montparnasse, 42. Răspunzînd unei chemări telefonice, polițiștii sosiți la fața locului descoperă pe scările vechiului imobil un hippy în stare de precolaps. Tînărul are fața descompusă și spume la gură. Un medic aflat de față întîmplător se pronunță categoric: *drog*. Vecinii știau mai de mult că în camera de serviciu închiriată de Daniel Camous se petrec uneori lucruri ciudate, dar nimeni nu și-ar fi închipuit că tînărul acesta de 21 de ani, cu plete, și de obicei fără nici o lăscaie, ar fi un haișoman. În camera lui Camous, polițiștii au dat de prietena acestuia, drogată și ea dincolo de limită, după ce participase peste noapte la o cumplită orgie de halucinogene în compania unor amici ai lui Camous.

Scena următoare se petrece într-o școală din Berlinul occidental. Cu cîteva minute înainte de terminarea orei de limbă și literatură germană în clasa a VI-a, o elevă sare deodată din banca ei și începe să strige: «Nu mi-e frică! Nu mi-e frică de nimic!» Profesorul și colegele ei rămîn stupefiați. Fata se prăbușește hohotind în plîns: «Mi-e rău, mi-e foarte rău!» La spital, medicul constată că este vorba de «consum abuziv de hașiș». Abia după două zile, depășind faza periculoasă a crizei, eleva face mărturisiri complete. Goana după falsul extaz, plătit cu cîteva mărci, putea s-o coste viața.

DROGUL, MOARTEA, STATISTICA

Nu întotdeauna însă lucrurile se termină cu intervenția salutară a medicului. Cazurile mortale provocate de îngurgitarea și inocularea de stupefiante sînt din ce în ce mai frecvente, stîrnind uneori adevărate scandaluri publice.

Trei tineri germani din Wilhelmshaven, care sub influența nefastă a drogurilor au ajuns la concluzia că singura metodă de a ieși din «impasul vieții» este moartea, au consumat cu aviditate cîte o porție de L.S.D. Unul dintre ei a înghițit și cîteva somnifere. Rezultatul? Primul a trebuit să fie internat pentru mai multe luni în spital, al doilea s-a aruncat sub roțile unui tren, iar al treilea s-a sinucis în același loc unde a murit amicul său.

La Ciotat, lîngă Marsilia, se consumă altă tragedie. Heroinomanul Jean-Claude Lamoureux, în vîrstă de 21 de ani, sucombă datorită unui edem pulmonar, provocat de o combinație nocivă de drog și aspirină. Sub efectul hașișului o tînără din Nisa se sinucide la vîrsta de 16 ani, iar în W.C.-ul unui cazinou din Bandol o toxicomană în vîrstă de 17 ani este găsită moartă. Într-o singură săptămînă serviciile medicale newyorkeze înregistrează 20 de decese datorate unor intoxicații acute cu stupefiante. Un adevărat scandal public provoacă moartea copilului Walter Vandermeer în Harlem. La autopsie se constată că victima, în vîrstă de numai 12 ani, era de fapt un consumator «mai vechi» de morfină și heroină...

Un tînăr norvegian, cuprins de delir după o partidă de L.S.D., are senzația că a căpătat... aripi de pasăre și se aruncă în gol de pe balconul camerei în care se dopase în compania altor toxicomani. În împrejurări asemănătoare moare fiica unuia dintre personajele cele mai populare ale televiziunii americane, Art Linkletter.

Datele statistice indicînd creșterea numărului de decese provocate de toxicomanie în S.U.A. sînt edificatoare și pe drept cuvînt îngrijorătoare pentru autoritățile americane. În timp ce în 1950 au fost înregistrate 57 cazuri, zece ani mai tîrziu, în 1960, numărul lor ajunsese la 200, pentru ca în 1967 cifra să urce la 700, iar în 1968 la 800. În decembrie 1969, numărul deceselor datorate excesului de droguri ajunsese la 900, ceea ce reprezintă un record cu adevărat tragic. Medicul legist Michael Baden a declarat în fața Comisiei consultative a statului New York că aproape 25 la sută dintre cei decedați anul trecut erau tineri între 15 și 19 ani, majoritatea consumatori de heroină. Psihiatra americană Judianne Densen Gerber, care studiază de mulți ani efectele psihice ale toxicomaniei juvenile, arată că în Statele Unite «nici o maladie nu face atîtea ravagii în rîndurile tineretului ca heroina; din cei 100 000 de narcomani, depistați în prezent la New York, 25 000 sînt adolescenți». Coroborate cu alte date, aceste cifre confirmă proporțiile fenomenului, Alvin Moscow, autorul unei palpitante cărți despre comerțul de stupefiante, scrie: «La fiecare cinci minute din zi sau din noapte, un american își introduce în vene o doză de heroină».

Statistica este atît de alarmantă încît președintele Nixon a fost nevoit să lanseze la sfîrșitul anului trecut un apel către guvernatorii celor 50 de state americane și autoritățile locale cerîndu-le să sprijine eforturile guvernului federal în lupta pentru zăgăzuirea flagelului care a cuprins milioane de cetățeni de pe cuprinsul S.U.A. La conferința special organizată pentru discutarea primejdiei răspîndirii flagelului «beției albe», președintele Nixon a declarat că în prezent peste 8 milioane de americani, dintre care o treime din numărul total al studenților, folosesc marijuana și că 180000 de toxicomani sînt sclavii heroinei. Numărul elevilor de liceu care consumă droguri este de 16 la sută, ceea ce explică de altfel și creșterea simțitoare a delincvenței juvenile.

O statistică vest-germană indica recent, ca semn al recrudescenței narcomaniei în rîndurile tinerei generații, faptul că în R.F.G. fiecare al doilea elev care a trecut de 15 ani a consumat un drog oarecare.

CINE ȘI DE CE SE DROGHEAZĂ?

Iată două dintre întrebările cele mai frecvente, cărora încearcă să le răspundă numeroși cercetători ai fenomenului toxicomaniei din zilele noastre. După părerea medicilor Osnos și Laskovitz, de la Centrul de dezintoxicare din New York, trei cauze majore concură la formarea unui drogat: 1) piața care furnizează stupefiante; 2) mediul care favorizează sau cel puțin tolerează folosirea drogurilor; 3) o anumită predispoziție individuală față de viciu. În primul caz, intervenția polițienească este considerată necesară și eficientă. În cazul al doilea trebuie să fie consultați sociologii, iar în ultimul caz nu se poate influența decît prin mijlocirea educatorului sau a medicului de specialitate.

Medicul francez Deniker, șeful serviciului de neuropsihiatrie din Sainte Anne, constată că în prezent «noua maladie contagioasă, toxicomania», se întinde cu virulență epidemică fără a se limita la anumite categorii sau pături sociale. Depășind centrele urbane a pătruns pînă și în satele franceze. De unde o vreme era localizată în lumea tinerilor de tip beatnik sau hippies și cea a șomerilor, a cuprins acum licee și universități. Și faptul cel mai grav este că un control al răspîndirii narcomaniei devine foarte dificil, de vreme ce la fiecare drogat aflat sub grija unui spital francez de psihiatrie există alți o sută intoxicați în afara oricărui sistem de evidență. Unele anchete mai puțin concludente au tendința de a localiza flagelul mai ales în lumea celor dezrădăcinați din punct de vedere economic, social. Astfel, cifre furnizate de Centrul de cură pentru toxicomani din Greenwich Village arată că dintr-un lot de 441 drogați luați în cercetare, 66 la sută reprezintă persoane fără legături stabile de familie sau șomeri. În realitate, așa cum reiese din alte numeroase studii și din viața însăși, viciul devorează deopotrivă intelectuali și analfabeți, tineri și vîrstnici aparținînd celor mai variate categorii. Într-o corespondență din New York, ziaristul italian Guido Nozzoli comunică de altfel că printre cei arestați în S.U.A. pentru abuz de narcotice figurează tineri proveniți din familiile unor personalități politice, printre care fiii senatorilor Mc Govern și Cranston. Faptul că 55 la sută din militarii americani din Vietnam sînt înregistrați ca fumători de marijuana este și el semnificativ.

Printre cauzele cel mai des invocate ale abuzului de narcotice se numără traficul ilicit, dar așa cum arată psihiatra Judianne

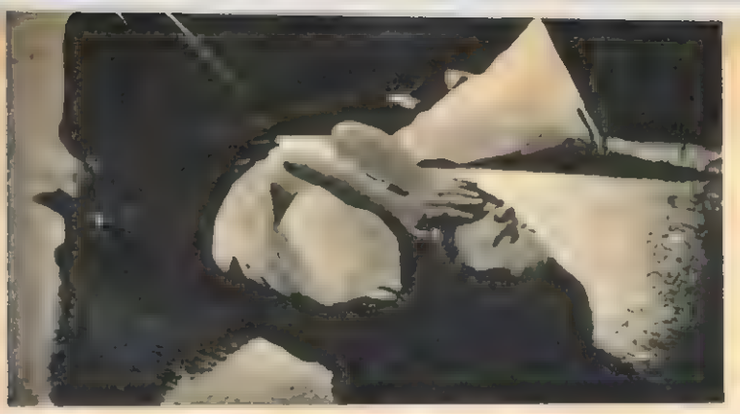

Clipe de cumplită anxietate «oferite» de acidul lisergic în doză L.S.D.

După un drug-party de noapte pe malul unui lac, tînărul acesta vest-german a fost cuprins subit de halucinații. Sub privirile amicilor săi, la fel de drogați, a luat-o la fugă, urlînd ca o fiară rănită.

Densen Gerber ar fi prea simplist să-şi atribuie răspîndirea rapidă a toxicomaniei exclusiv grupurilor de negustători de moarte. «*Fiecare societate* — afirmă dînsa — *își merită propriile sale plăgi*». În Statele Unite se acordă o încredere excesivă produselor chimice și farmaceutice. În fiecare an se produc aici 12 miliarde de tablete de amfetamină și barbiturice, 50 de milioane pilule tranchilizante. În asemenea condiții este greu să convingi mai ales pe tineri să evite drogurile. Pe de altă parte — declară specialista americană — în Statele Unite «se manifestă în profunzime criza de valori ce caracterizează societatea contemporană». Minciuna politică, ipocrizia religioasă, egoismul grupurilor sociale suprapuse au generat mai ales în rîndurile tineretului din lumea capitalistă un sentiment acut de înstrăinare, un gol spiritual imens. Ceea ce se reflectă concludent în răspunsurile pe care le dau numeroase victime ale drogului: «Mă droghez pentru că n-am altceva de făcut»; «Și așa totul e zadarnic»; «încerc să ies dintr-un cerc vicios»; «Ca să fac față violenței din jur»; «Pentru că mă plictisesc»; «Pentru că nu vreau să mor în Vietnam»; «Caut să trăiesc în afara acestei lumi».

Limita dintre adevăr și alibi nu este greu de sesizat în multe cazuri și, așa cum relese dintr-un studiu al profesorului Colonca de la clinica universitară din Lausanne, dacă sentimentul de insatisfacție poate fi un alibi al toxicomanului, motivul real pentru care el se lasă pradă drogului este dezorientarea lui, senzația de frustrare pe care el o încearcă într-o lume pe care o vede și o simte nedreaptă. Fuga de realitate sub pretextul căutării unui «eu superior» se dovedește însă — ca și drogul consumat — cu totul iluzorie. În goana după altă personalitate, sclavul drogului eșuează dramatic, pierzîndu-și propria personalitate. Într-o societate în care sub cele mai variate căi omul este îndemnat să recurgă la «paradisuri artificiale» pentru a-și asigura măcar iluzia că trăiește cu adevărat, de la consumul de substanțe halucinogene sau hipnotice pînă la nelegiuiri de genul crimelor săvîrșite de secta din Valea Morții condusă de Manson, profetul demonic, nu este decît un pas.

În S.U.A., Charles Manson și alți detracați sînt acum în lanțuri, în Iran, 10 traficanți de droguri au fost executați, dar flagelul stupefiantelor, departe de a fi stăvilit, își continuă ravagiile. Bătălia antidrog ce se desfășoară acum în S.U.A. și Europa occidentală a fost determinată tocmai de amploarea fără precedent pe care a luat-o valul toxicomaniei și al traficului ilicit de droguri.

Scenă obișnuită de stradă în metropolele viciului din S.U.A. și Europa occidentală

În numărul viitor: «PIRAȚII DROGULUI».

economice

de Ilie ZAHARIA

MODERNIZARE

Dintre multele accepții ale noțiunii de modern — respectiv de modernizare — aleg pe cea care o definește prin *a fi în pas cu progresul*. În economie, modernizarea poate și trebuie privită atît sub aspect macroeconomic cît și la nivelul întreprinderii.

La nivelul economiei naționale modernizarea înseamnă mai mult decît reutilarea întreprinderilor și ramurilor economice cu mașini perfecționate, mai mult decît introducerea unor tehnologii mai eficiente, mai productive. Ea înseamnă orientarea spre crearea sau dezvoltarea unor noi ramuri, spre fabricarea unor noi produse pe care progresul tehnic le solicită. Și prin care putem, pe de o parte, fi prezenți și competitivi pe piața mondială, iar pe de altă parte să satisfacem necesitățile consumului intern mereu mai diversificat.

Modernizarea, concepută din unghiul de vedere al întreprinderii, nu trebuie privită îngust, doar sub aspectul măsurilor tehnologice necesare în vederea reducerii prețului de cost și respectiv al creșterii rentabilității întreprinderii. Ce folos că prețul de cost al unei combine de recoltat cereale a scăzut prin «modernizarea» producției, prin introducerea unor mașini cu un randament mai mare, prin îmbunătățirea fluxului tehnologic, dacă *tipul* combinei este *învechit*, dacă beneficiarul acesteia nu găsește nici o perfecționare *pentru el*.

La televiziune, o gospodină declara: Pentru mine modern înseamnă ca mobila să nu ocupe mult spațiu, dar să fie încăpătoare și să se potrivească cu linia simplă a noilor apartamente; frigiderul să consume puțin curent, să se asemene cu o mobilă modernă, să fie și el încăpător. Produsele alimentare să fie calitativ bune, mai diverse, să necesite puțin timp pentru prepararea lor și să aibă ambalaje plăcute.

Prin urmare, modernizarea înseamnă eficiență maximă, cu cheltuieli minime *și pentru cumpărător*, aș spune, *în primul rînd* pentru el. Fiți siguri, stimați conducători de întreprinderi, că un client mulțumit — și *permanent* mulțumit — este un izvor continuu de beneficii pentru întreprinderea dv. *bine gospodărită*.

Cele spuse nu constituie o noutate, ci un adevăr banal, uitat o bună perioadă de vreme, cît timp *creșterea producției* era obiectivul principal. Astăzi, cînd *eficiența* acestei producții se situează pe primul plan și cînd rolul *beneficiului* pentru întreprindere și *pentru colectivul ei* devine deosebit de important, adevărurile banale ca cele de mai sus se «*modernizează*» și ele.

mapamond '70

de Ioan GRIGORESCU

TYN

În catedrala Tyn se acordează orga. Potcovirea unui elefant sau pilirea colților unui rinocer turbat mi se pare o operație mai ușoară ca domesticirea prin tonuri și semitonuri a uriașului instrument. Nervii parcă mi-ar fi răsuciți cu cheia de acordaj, în timpane șuieră apocaliptic ielele dezlănțuite, cule cu ghivent mi se înșurubează în creier, ace lungi chinezești îmi dibuie străfundul urechilor... Oamenii care intră întîmplător în catedrală ies înfiorați după ce au mărunțit sub buricele degetelor cîteva gesturi aducînd cu semnul crucii, și au șters grăbiți cu genunchiul drept dalele reci din fața Madonei. Dumnezeu este astăzi mînios. Îngerii săi își dreg vocile scoțînd sunete drăcești.

Pe dinafară, poalele catedralei sînt îmbrăcate cu case vechi, medievale, oploșite într-o retragere mută sub contraforturile turnurilor sau înălțate pe lateralele zidurilor granitice într-un gest de ocrotire a unui Dumnezeu ce parcă se vrea apărat de muritori. În fața lăcașului închinat Madonei se ridică, dintre discipolii săi doboriți la pămînt, un Jan Hus cu fața descărnată, cu ochi demențiali, cu frunte fanatică și gesturi de înfricoșătoare anatemă. E însăși personificarea protestului și a neîngenuncherii.

...Dau de zeci de ori tîrcoale caselor gîrbove, care susțin cu puținătatea puterilor lor semeția catedralei, în căutarea copilăriei lui Kafka. Am regăsit-o cîndva, cu vreo zece ani în urmă, sau poate că mi se pare că am regăsit-o, reconstituind-o din imagini literare... Acum vreau s-o descopăr cu adevărat și cotrobăi prin toate cotloanele caselor din jurul catedralei. Poduri cu vechituri, magazii de mărfuri, locuințe ferecate, ateliere de croitorie, o vopsitorie, hrube întunecate, lungi, comunicînd straniu între ele prin ecouri surde, prin umbre prelinse în lungul pereților afumați, paliere putrede, obloane ruginite, scări, tot felul de scări, un adevărat labirint în care mă simt pierdut, nevoit să împrumut ceva unui K. rătăcitor într-un Proces fără ieșire... Și deodată descopăr ceea ce căutam, acolo unde bănuiam mai puțin, într-o curticică interioară, sumbră, cenușie ca o celulă de închisoare fără acoperiș, lîngă intrarea ascunsa a unui restaurant pentru vegetarieni, cunoscut numai de inițiați. Existența acestei curți minuscule se datorește în exclusivitate unui vitraliu al catedralei, cu rozeta multicoloră deschisă prin îndepărtarea în careu a zidurilor vechi, în așa fel încît scena sacră din cioburi de sticlă să prindă viață de la o geană de lumină.

Cadrul este eminamente kafkian; o intrare strîmtă, pe stînga o scară șoldie urcînd pe sub ferestrele romboidale spre birtul vegetarian cu miros de gulie fiartă, de conopidă și varză călită; pe dreapta, jos, curticica cimentată, gîtuită de ziduri, cu uși de fier la parter și la primul cat, dintre care una, cea mai întunecată, duce în catedrală; iar în față, chiar sub balconul în cenușiul căruia parcă întrezăresc doi ochi albaștri privind cu uimire spre o lume atroce — cadrul copilăriei lui Kafka.

În catedrală preasfîntul își dregе glasul făcînd vocalize din gîtlejuri de oțel în mijlocul unui oraș unic, supranumit Praga de Aur dar care, sub ploaia bacoviană, neostoită, copleșitoare, pare mai curînd de plumb. Zidurile cernite de vreme înalță cu demnitate spre cerul apăsător turnuri neîngenuncheate, cupolele aurite strălucesc blînd, cu rotunjimile spălate de ploaie, pe asfaltul podului Carolian, desenele în cretă ale studenților de la belle-arte își amestecă culorile prelungindu-se obsesiv spre rigolele cu zoaie. Iar Vltava, veșnica Vltavă, curge patetic cu apele umflate sub crusta de gheață izbucnind ici-colo, năvalnic, impetuos, îmbrățișînd cu unda ei abia potolită temeliile de granit ale casei lui Smetana. Compozitorul acesta a asurzit în ultima parte a vieții lui, ca Beethoven, dar suferința lui a fost mai discretă, mai lipsită de patetic, și prea puțini dintre cei care îi iubesc muzica știu amănuntul acesta.

...Iar între zidurile multiseculare ale catedralei Tyn, orga Atotputernicului guiță sub chinuri, pregătindu-se pentru suprema armonie...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Numeroși sînt cititorii care au ținut să ne exprime cu prilejul Anului nou urările lor de bine. Unii au ținut să-și însoțească felicitările cu desene, vignete sau chiar versuri. Tuturor le mulțumim emoționați și îi rugăm să creadă în bunele noastre sentimente. Să sperăm că dialogul dintre noi se va însufleți în anul care începe, iar motivele de critică la adresa revistei se vor împuțina.

Cititorul *N. Romașcanu* din Focșani nu se mulțumește numai să ne ureze «La mulți ani», ci ne trimite și prevederile (ca să nu zicem prezicerile) dumisale pentru anul 1970 și ne cere și părerea noastră; pare-se, e foarte urgent să știm din vreme tot ce se va întîmpla în noul an. Deși, după cît se pare, e mai ușor să prezici viitorul decît să explici prezentul, nu ne vom lăsa duși în ispită. De altfel, ar fi și tare plictisitor dacă am ști dinainte tot ceea ce ne aduce ziua de mîine; puțin (și chiar mai mult) neprevăzut prinde bine, colorează și dă gust așteptărilor noastre. Și apoi, dacă stăm strîmb și judecăm drept, nici nu e chiar așa o mare scofală să ghicești viitorul. Știm, fără putință de tăgadă, că în anul care ne stă în față se vor naște și vor muri oameni, că oamenii vor iubi și vor spera, vor suferi și se vor întrista. Or, acestea sînt de fapt lucrurile esențiale, din ele e formată în cea mai mare parte viața fiecăruia dintre noi. Așa că — în linii mari — știm, stimate tovarășe Romașcanu, ce se va întîmpla în 1970. Mai rămîne doar să ne străduim ca bucuriile să fie mai numeroase decît tristețile, zîmbetele mai puternice decît lacrimile. Ceea ce — trebuie s-o recunoaștem — nu e un program modest...

Stimulat de ancheta organizată la sfîrșitul anului trecut de revista noastră, cititorul *Anton Dangа* din Brașov ne propune organizarea și a altor concursuri: cea mai bună carte, cea mai frumoasă lucrare muzicală etc. Mulțumim pentru sugestii, dar am hotărît să nu ne lansăm în noi acțiuni de acest tip. Ingenioasă ni s-a părut ideea de a se atribui în fiecare an un premiu literar (un fel de «Nobel») celei mai bune opere apărute cu 50 sau cu 100 de ani în urmă. Ar fi un bun prilej de a compara judecățile noastre de astăzi, întemeiate pe implacabila selecție a timpului și pe gusturile contemporane, cu entuziasmele bunicilor sau ale străbunicilor. Desigur, nu «Flacăra» ar putea să organizeze asemenea „premieri, dar ideea merită să fie cunoscută și apreciată de cititorii noștri. Apropo, ce operă din 1920 vi se pare mai valoroasă? Dar din 1870? (Eminescu abia împlinise 20 de ani.)

Și, fiindcă tot veni vorba de concursuri, putem s-o asigurăm pe cititoarea *Maria Ulea* din Botoșani că vom acorda spațiul cuvenit și celei de-a treia ediții a Festivalului «Cerbul de aur». În ce privește programarea recitalurilor, nu avem încă din partea Radioteleviziunii informațiile necesare.

Cititorul *Tr. Dascalopol* din București, care se arată deosebit de mulțumit de apariția rubricii «De la A la Z», face o serie de presupuneri și emite o serie de sugestii în legătură cu sus-numita rubrică. Pertinente presupuneri și interesante sugestii dar, vorba ceea, păcat de osteneală. Dacă cititorul nostru ar fi găsit timp să citească și caseta introductivă prin care rubrica a fost inaugurată, s-ar fi lămurit că respectivele presupuneri și sugestii au fost luate în considerație chiar de la început. De pildă, în ce privește consemnarea actorilor și regizorilor din trecut, credem că nu mai e nevoie de nici o intervenție. Bineînțeles, primim în continuare, cu plăcere, sugestii în ce privește cineaștii al căror nume începe cu litera B și a căror enumerare va porni în luna februarie.

Cîteva recente scrisori ne obligă la unele precizări. Primim cu regularitate din partea cititorilor noștri diferite semnale critice, în care sînt scoase la iveală neajunsuri, ilegalități, abuzuri petrecute în diferite domenii. Multe din aceste semnale critice au un caracter personal; cititorii ne cer sprijinul pentru înlăturarea unor nedreptăți de pe urma cărora au avut sau au de suferit. Vrem să-i asigurăm pe cititorii noștri că fiecare asemenea scrisoare este tratată cu toată grija și răspunderea; niciodată ea nu este trimisă persoanelor puse în cauză ci, totdeauna, unor foruri superioare acestor persoane și capabile să ia măsuri eficiente. Fiecare scrisoare este urmărită pînă la rezolvarea ei. Dar, e clar că nu dispunem de mijloace și autoritate pentru a rezolva *noi* aceste probleme. De aceea, îi rugăm pe cititori să nu se impacienteze și să nu creadă că au fost uitați sau neglijați. Iar dacă răspunsul primit nu-i satisface, îi rugăm să revină, arătînd concret ce anume nu s-a făcut sau s-a făcut prost. Sîntem și în această privință, ca și în multe altele, în întregime la dispoziția cititorilor noștri.

tv

de Felicia ANTIP

DESPRE „COPILĂRIRE", DESPRE UMOR ȘI DESPRE ALEXANDRU MIRODAN

Tare m-am mai străduit anul trecut să scriu cu tact, să nu uit nici o clipă cîtă muncă se investește într-un program de revelion, cîți nervi se consumă pînă la definitivarea lui! Pe telespectatori îi rugam să țină seama că programul nopții de Anul nou nu-i făcut să fie privit fără întrerupere, că omul, se presupune, petrece și alminteri și că, la urma urmei, fiecare a putut să găsească pe micul ecran măcar ceva pe pofta inimii sale. Marele cusur al acelui program fusese concepția solemnă, aproape posomorită care prezidase structurarea lui. Anul nou fusese tratat ca un prilej de manifestări artistice de o factură greoi spectaculoasă. Au fost și «momente vesele» (le-am revăzut anul acesta) dar numai așa, ca un fel de concesie față de dorința generală, dar parcă suspectă a telespectatorilor de a se descinde rizînd

Revelionul '70 a fost alt fel. Mi-a plăcut. Cei ce hotărăsc ce atmosferă urmează să se degaje în prima noapte a anului de pe micul ecran au admis, în fine, că e o noapte în care avem dreptul să ne distrăm, să ne destindem, să uităm semnificația — dureroasă pentru fiecare dintre noi — a ireversibilului plus unu adăugat vîrstei noastre, să ne copilărim...

La artiștii francezi care se copilăresc o dată într-un an la Gala de la circul Bouglione aplaudăm nu atît performanțele lor ca îmblînzitori sau trapeziști, cît ideea de a reveni puțin într-o lume miraculoasă pe care și ei și noi am lăsat-o în urmă. Ne readuce la ea și filmul «Stan și Bran nomazi» și ridem iar — pentru a cîta oară? — văzînd cum își rupe și își repară Stan degetul sau cum tortura îl turtește pe Stan și-l lungește pe Bran. Să nu ne înșelăm însă. Spiritul nostru rafinat (ca să nu spun pervertit) de tot ceea ce presupune participarea la civilizația vremii nu se simte cu adevărat la îndemînă decît dacă i se menajează contorsiunile dobîndite în procesul de îmbătrînire.

Sîntem mulți, din ce în ce mai mulți, cei care pentru a suporta o operetă avem nevoie de Stan și Bran în ea. Sau, pentru a generaliza, cei care avem nevoie de sare în aproape toate bucatele. Și meniul revelionului televiziunii n-a fost fad. Am gustat din nou «Profilul pe 625 de linii» al lui Alexandru Bocănet, divertisment spumos, spiritual, cu doi interpreți încîntători (Florian Pitiș și Dan Tufaru). N-am nimic împotriva Andrei Călugăreanu — progresele ei din ultima vreme sînt remarcabile — dar întreaga ei personalitate artistică mi se pare a se înscrie în alt registru. Nu credeți că Melania Cîrje s-ar asorta mai bine cu cei doi băieți? Dar nu despre asta e vorba acum, mai ales că spațiul nu ne va permite să vorbim despre foarte numeroșii interpreți ai programului de revelion și de aceea le cerem, chiar aici, cuvenitele scuze. Important e să subliniem că niciodată o emisiune convențională de tip «Cabana melodiilor» (știu, presupun, cunosc toate motivele tehnico-organizatorice care au impus formula) nu va putea să rivalizeze cu «Profil pe 625 de linii».

Cum preferați șlagărele de altădată? În interpretarea «stelelor fără nume» care nici nu se născuseră pe vremea cînd au fost lansate melodiile sau cîntate de Fory Etterle și de Ion Fințeșteanu? Esențial e că fiecare dintre aceste formule își are hazul ei. Și, după cum spuneam, de haz avem nevoie mai mult decît de cîntece, mai mult decît de orice. O emisiune de varietăți prezentată de Rodica Tapalagă îmi place de două ori mai mult, chiar dacă teatrul «prezentării» e foarte oarecare. Căci Rodica Tapalagă are un haz al ei și compensează cu o privire, cu o intonație, cu un zîmbet «oți» toate lacunele textului. Și Florin Piersic — care pare mereu că a uitat pe jumătate ce are să ne spună — își are farmecul și hazul lui, numai al lui.

Vrem deci haz, vrem umor. Dar umorul a fost dintotdeauna partea cea mai slabă a televiziunii noastre. Nu are, desigur, posibilitatea de a ne pune zilnic în contact cu spirite scăpărătoare ca cel al academicianului Moisil, dispus să «demistifice» și să «demitizeze» pentru noi istorioarele morale și fabulele mincinoase care ne îndeamnă să luăm prea în ușor viața. Dar nici salturi în jos pînă la umorul gros al parodierii «Traviatei» n-ar trebui să facă. (Excelentul Hudac, venerabilul Giugaru au fost puși în situația neplăcută de a figura în singurul număr penibil al programului de revelion.) Organizatorii revelionului au descoperit însă un lucru pe care toată lumea — afară, s-ar zice, de televiziune — îl știa de mult: că în țara aceasta ființează și acționează foarte talentați autori de comedii. S-au adresat deci lor, au recurs chiar și la clasici (Caragiale, Arghezi) lăsîndu-i, pentru o dată, pe planul al doilea, pe textierii obișnuiți. Și atunci am avut «Natura și cultura» lui Teodor Mazilu. Și atunci am avut «Trenul» lui Dumitru Solomon. Umor subțire, umor al vremurilor noastre, hrănit cu automatisme mintale, ticuri verbale și pretenții intelectuale pe care le cunoaștem, vai, prea bine. Regia și interpretarea: la înălțimea textelor. Sub nivelul obișnuit al autorului, «Concursul de curiere» al lui Valentin Silvestru n-a prea amuzat deși a adus pe micul ecran o echipă de fruntași ai scenei românești. (Îl așteptăm însă pe Valentin Silvestru cu scenariul «Petrecerea», pe care îl vom vedea împreună înainte de apariția numărului de față al revistei.)

Și așa, cu una, cu alta, a trecut și revelionul 1970. Am apreciat și numărul cu animalele muzicale, reținînd mai cu seamă bancul sec cu curcanii vii și cîntători arătați și serviți nouă spre zorii zilei de 1 ianuarie. Pe urmă... Pe urmă e 2 ianuarie și vine Alexandru Mirodan și ne amintește tot ce-am visat în 1969, și poate toată viața, și n-am făcut în 1969, și nu vom face poate în 1970, și nu vom face poate toată viața, căci una e să visezi și... Viața, ne spune el, viața e mai... și cîteodată ai vrea... și cîteodată ai vrea... și cîteodată îți vine... dar să ne încăpățînăm să visăm, căci ce-ar fi viața fără ... Ce rău ești, Alexandru Mirodan!

PROMISIUNILE FABULOASE ALE GENETICII

Dr. Jonathan Beckwith (în picioare) alături de colaboratorul său dr. James Shapiro, membri ai echipei de cercetători de la Harvard care au izolat pentru prima oară o genă. «Descoperirea deschide perspectiva ingineriei genetice» — a declarat dr. Beckwith, adăugînd însă, circumspect, că această nouă și fantastică posibilitate poate fi folosită de om și pentru bine și pentru rău. Din nou, aceeași dilemă ca aceea care confruntă la scara propriului nostru corp Dr. Beckwith, conducătorul grupului de la Harvard, are 33 de ani, iar James Shapiro, doar 26.

Această fotografie a primei gene izolate de om își va avea fără îndoială locul în panteonul științei veacului XX

(Urmare din pag. 9)

bolile ereditare sînt frecvente, altele, rare sau foarte rare. Pînă acum s-au descoperit peste *1 500* și numărul lor crește impresionant. Pe măsură ce posibilitățile noastre de investigație ne permit să cercetăm mai adînc procesele biochimice care au loc în organism, înțelegem că numărul erorilor metabolico-genetice este uluitor de mare. Dacă ritmul descoperirilor va rămîne constant, la începutul secolului următor se vor cunoaște 12 000-13 000 tulburări ereditare!

Medicina se va găsi în fața unor probleme cu totul noi. Mai întîi, cine va fi în stare să recunoască atîtea boli? Apoi cum vor fi ele tratate? Cu siguranță se vor găsi soluții. Probabil computerele vor fi capabile să înmagazineze toate informațiile necesare și să dea cele mai bune scheme de tratament. Și abia atunci va deveni o certitudine faptul că multe dintre tulburările noastre banale sînt de fapt expresia unei simple tulburări genetice...

BĂIAT SAU FATĂ?

Una dintre primele mari descoperiri ale geneticii a fost aceea că determinarea sexului, nașterea unui băiat sau a unei fete, reprezintă de fapt un fenomen cromozomial.

Dintre cei 46 de cromozomi doar doi participă direct la realizarea sexului, și de aceea au fost numiți cromozomi de sex. Femeia are doi cromozomi X, iar bărbatul un cromozom X și unul Y.

Ovul din care se va dezvolta viitorul copil constituie rezultatul unirii a două celule germinale. Două celule care conțin *tot ceea ce va defini pe viitorul individ!*

Aceste celule rezultă ele însele din procese în cursul cărora numărul de cromozomi se reduce la jumătate. Din fiecare pereche de cromozomi va rămîne numai unul singur. La fel se întîmplă și cu cei doi cromozomi de sex. Un spermatozoid în mod normal nu are decît un X sau un Y, un ovul nu poate avea decît un X. Întîmplarea hotărăște apoi dacă se va uni un ovul X cu un spermatozoid X sau cu unul Y. Dacă se vor uni două celule X se va naște o fată, iar dacă se va uni un ovul X cu un spermatozoid Y, un băiat.

Spuneam la început că în următoarele decenii părinții vor hotărî dacă doresc un băiat sau o fată. Acest vis poate deveni o realitate oricînd. În momentul în care se vor putea separa spermatozoizii X de cei Y problema va fi rezolvată!

STUDIUL CROMOZOMILOR DESCHIDE DRUMURI FASCINANTE ÎN MEDICINĂ

În mod obișnuit fiecare celulă germinală posedă 23 de cromozomi. Din cînd în cînd însă în timpul diviziunilor celulare apar și accidente, și cromozomii nu se mai împart exact — o celulă poate avea un cromozom mai mult, iar alta unul mai puțin.

Consecințele acestor accidente sînt grave. Acum se știe că o bună parte din patologia umană se datorește unei anomalii cromozomiale. Din fericire aceste anomalii sînt transmise excepțional de rar urmașilor. Explicația este simplă: aproape toate aberațiile de număr sau de structură cromozomială antrenează tulburări care pun și simplu împiedică reproducția. Așa cum spuneam, există însă și excepții. De pildă, mama are o anomalie cromozomială care nu are nici un fel de urmări. Dar ea poate naște un copil anormal! Dacă știm despre ce fel de anomalie este vorba, aflăm și posibilitatea ca mama să aibă un copil normal sau anormal. Acest risc era pînă de curînd pur statistic, dar pentru mamă aceasta nu însemna prea mult: ea avea nevoie de *certitudini*. Va fi normal sau nu copilul meu? Greu de răspuns pînă la naștere... Și cele nouă luni de sarcină se scurgeau chinuitor de încet.

Dacă s-ar fi putut studia cromozomii embrionului, totul ar fi devenit simplu. A fost nevoie de multe eforturi pentru a găsi o metodă la fel de sigură și pentru mama și pentru embrion. Ea a fost însă pusă la punct și ne permite acum să afirmăm cu siguranță dacă embrionul manifestă sau nu vreo anomalie cromozomială. Metoda nu este ușoară, dar în asemenea situații grele nu avem de ales. Firește, cu aceeași metodă putem preciza și sexul, dar deocamdată ea nu poate fi folosită numai pentru a satisface o simplă curiozitate a părinților...

Studiul cromozomilor a deschis drumuri fascinante în medicină. Am înțeles astfel mult mai bine cauza multor malformații congenitale și nu de puține ori pe cea a sterilității și pe cea a pierderii sarcinilor.

Este numai un început. Nu putem studia decît modificările numerice sau marile modificări de formă. Dar cu siguranță, tot cromozomii, atunci cînd vom reuși să deosebim și micile anomalii, ne vor ajuta să elucidăm multe dintre enigmele patologiei umane și poate și ale comportamentului uman.

MEDICAMENTELE ȘI EREDITATEA

V-ați întrebat vreodată de ce un medicament oarecare poate avea efecte cu totul neașteptate sau de ce oamenii reacționează uneori surprinzător și variat la *aceleași* medicamente?

Răspunsul îl aduce din nou genetica. Fiecare dintre noi are un profil biochimic propriu, care îi permite să răspundă într-un fel caracteristic la orice «provocare» a mediului, inclusiv la medicamente.

O dată pătruns în organism, orice medicament este metabolizat de o serie de enzime. Întîmplător, una dintre aceste enzime poate fi anormală sau absentă, dar în mod obișnuit nu apar nici un fel de urmări negative. În împrejurări cu totul noi, în cazul administrării unor medicamente, de pildă, lipsa unei asemenea substanțe poate duce la tulburări variate, uneori grave. Alteori un medicament este eliminat prea repede sau prea încet, tot în funcție de structura genetică a individului.

Un exemplu frapant îl constituie rezistența la antibiotice. Larg folosite în medicină, ele au fost la început deosebit de eficace. În timp, rezultatele au început însă să devină mai puțin spectaculoase și nu de puține ori, limitate sau nule.

Explicația este din nou simplă. Antibioticele au fost extrem de «agresive» și la început posibilitățile microbilor de a rezista erau minime. Dacă *din întîmplare* microbii aveau o enzimă specifică ce inactiva unul dintre aceste antibiotice, ei supraviețuiau și se înmulțeau. Totul era deci o problemă de șansă!

Firește, relația dintre medicamente și ereditate este mult mai complexă.

Tragedia thalidomidei a produs 10 000 copii cu malformații ale mîinilor și picioarelor. V-ați pus însă întrebarea: de ce nu *toate* mamele care au luat acest medicament au avut urmași anormali? Aceasta înseamnă că embrionul a avut capacitatea genetică de a se apăra. Cuvîntul «capacitate» nu spune prea mult, dar se cunoaște din genetica experimentală că ei exprimă o anumită *structură genetică*: același medicament poate duce la apariția unor malformații specifice într-o specie de animale și poate fi inofensiv în alta.

Un fapt și mai interesant: în aceeași specie de animale se găsesc linii rezistente și linii sensibile. Iată un exemplu. Se administrează un hormon, cortizonul, femelelor șoareci însărcinate. În unele linii de animale se naște un mare procent de pui (aproape 100%) cu despicătura bolții palatului, dar în altele procentul este cu totul neglijabil. Rezultatele sînt constante. Dacă însă se încrucișează animale din linii diferite atunci frecvența puilor anormali este intermediară.

...Am menționat numai cîteva dintre preocupările actuale ale geneticii. Ea va trebui urgent să rezolve problema transplanturilor. În adevăr, succesul sau eșecul unui transplant depinde în mare măsură de felul în care genetica va găsi mijloacele de a controla reacțiile «gazdei». Soluțiile sînt aproape. Tot genetica ne va apropia și de explicația cancerului. Chiar dacă cancerul nu este o boală ereditară, în orice caz apariția și evoluția lui este condiționată genetic.

Șirul problemelor ar putea continua. Totul demonstrează că nu mai putem vorbi de om și de patologia lui decît de pe pozițiile geneticii, disciplină care, după toate probabilitățile, va domina știința deceniilor următoare.

GENĂ ARTIFICIALĂ? DE CE NU!

Spre sinteza genei în laborator

Descoperirea acizilor nucleici — ADN și ARN — al căror rol în ereditate este cunoscut, a marcat o piatră de hotar în istoria biologiei. În 1968 profesorul Gobind Khorana împreună cu alți doi savanți au primit Premiul Nobel pentru lucrările lor în acest pasionant domeniu al geneticii.

Profesorul Khorana este astăzi unul dintre cei mai mari specialiști din lume în acizi nucleici. Sintetizînd prin metode originale diferiți acizi nucleici artificiali el a reușit să conducă după voință sinteza unor proteine fine, ca polinucleotidele, și totodată să verifice direct rolul lor în «codificarea vieții» — cu alte cuvinte modul în care informația genetică e înscrisă în respectiva moleculă.

Recent, în laboratoarele Universității Madison din Wisconsin (S.U.A.), o echipă de biologi condusă de profesorul Khorana a mers și mai departe, încercînd să pătrundă și mai adînc în intimitatea procesului eredității. Experiențe îndelungate au dus la realizarea unei formațiuni care pare a fi o genă artificială! Ar fi vorba deci de cea dintîi genă sintetizată în laborator — realizare care, venind aproape concomitent cu izolarea primei gene în stare pură, constituie o premisă în corectarea și (de ce nu?) în dirijarea eredității.

Din punct de vedere chimic, sinteza genei «in vitro» înseamnă realizarea unui lanț complex de acizi nucleici. Pînă în prezent numai natura a creat gene. În prezent experiențele lui Khorana par a demonstra că obținerea lor pe cale artificială este de asemenea realizabilă.

Pe baza unor prime informații — în mod necesar fragmentare — gena artificială s-ar fi dovedit activă. Echipa de cercetători a profesorului Gobind Khorana continuă experiențele urmărind procesul invers celui care se petrece în organism, adică deducînd structura genelor după informațiile deja cunoscute asupra funcționării celulei.

«Mîine», în arsenalul geneticii umane vor intra și gene artificiale — cu toate urmările fantastice care s-ar întrevede pentru medicină? Știința a demonstrat nu o dată în ultimii ani că poate devansa fantezia...

Dr. E. ROȘIANU

„DARCLÉE“

PUDRĂ EXTRAFINĂ ÎNTR-O GAMĂ LARGĂ DE NUANȚE MODERNE.

Realizată din materii prime de mare puritate în particule micronice se etalează conferind tenului aspect catifelat.

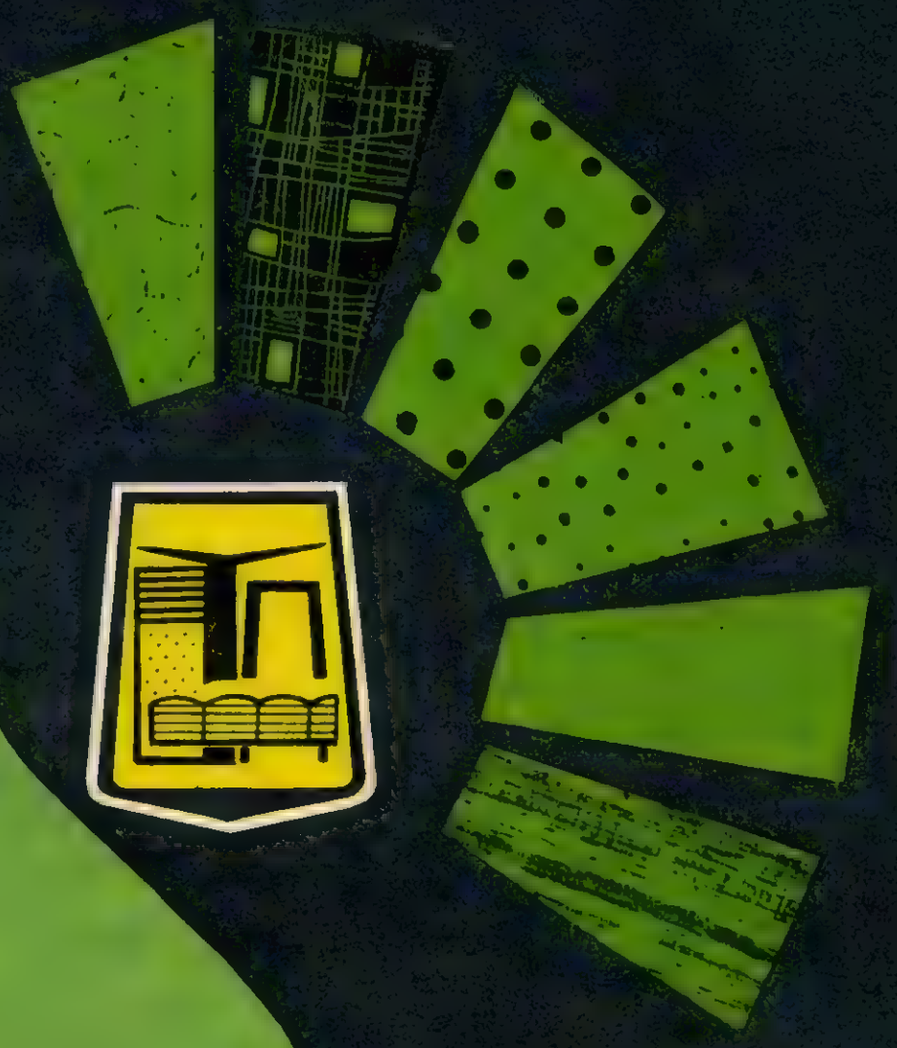

C.E.I.L. – SUCEAVA

PRODUCE PLĂCI
FONOABSORBANTE
ȘI MELAMINATE
PENTRU
CONSTRUCȚII
ȘI MOBILIER

C.E.I.L. – SUCEAVA, CALEA UNIRII NR. 31, TELEFON 3185, 2658

varietăți

Iată o mașină care împrumută bani. Ea se găsește la Tokyo, pe una din străzile marilor magazine. Se pot împrumuta pînă la 275 yeni strecurînd în aparat o fișă de credit numerotată. Mașina controlează fișa, verifică autenticitatea și eliberează banii într-un plic. Împrumutul este rambursabil în termen de trei luni, cu o dobîndă de 5,5%.

computer sau cămătar?

și totuși...

Eram ferm hotărîți să nu mai publicăm nici o fotografie de focă sau delfin executînd numere de circ. Prea s-au banalizat. Așa eram hotărîți. Pînă cînd am văzut fotografia aceasta...

stalactite, stalagmite și... stalactuburi

În adîncul unei peșteri, adevărată pădure de formații calcaroase din statul Virginia (S.U.A.), organistul Leland W. Sprinkle-senior a dat un recital cu totul neobișnuit, la un instrument din familia orgii, denumit de el «orga stalacpipe» termen pe care ne-am îngădui să-l traducem «orga stalactubică». Instrumentul a fost astfel conceput încît rezonanțele sale, reluate de ecou printre coloanele giganticei caverne, să dea efecte acustice de o deosebită frumusețe și originalitate.

Pictorul austriac Helmuth Kand nu are decît 22 de ani. La vîrsta asta — chiar dacă ai norocul să te faci cunoscut printr-o primă expoziție personală — ideile despre artă pot fi, eufemistic spus, mai ciudate. E de părere, de pildă, tînărul nostru pictor că «țelul suprem al oricărui artist autentic ar trebui să fie incinerarea operelor create de-a lungul vieții». Drept care, printre lucrările expuse de Helmuth Kand, apar două pozite de cristal conținînd cenușa operelor preferate ale artistului: «Icoana» și «Labirintul jucăriilor».

arză-le-ar focu'!

La Salzburg a avut loc de curînd o competiție năstrușnică pentru desemnarea celui mai mare mîncător de găluște! Învingător a fost declarat Walter Lessing din München, în vîrstă de 34 de ani, care în 45 de minute a reușit să îngurgiteze 36,5 găluște. Ce i-o fi împiedicat însă să înghită și cea de-a doua jumătate a celei de-a 37-a găluște?

învingătorul găluștelor

punct și de la capăt

• Poliția din Hollywood a reținut sub supraveghere pe martorul mai multor tranzacții cu mărfuri furate. În speranța că într-o zi deținutul va vorbi, în încăperea respectivă funcționează în permanență un magnetofon. Trebuie să menționăm că martorul în cauză este un papagal care s-a arătat însă foarte... discret.

• Poliția din Sydney (Australia) a confiscat dintr-o librărie fotografiile celebrei statui a lui Michelangelo, «David», iar proprietara magazinului a fost arestată pentru vînzare de publicații obscene. A trebuit să intervină directorul muzeului de artă pentru a explica polițiștilor că originalul este expus de cinci secole la Florența și, pînă acum, n-a șocat pudoarea cuiva.

• Doi sub o umbrelă sau o umbrelă pentru o pereche! Un fabricant parizian s-a oprit la ultima soluție, confecționînd umbrele largi sub care se vor putea adăposti doi oameni. Bineînțeles, dacă stau lipiți unul de altul.

• Ca multe alte edificii venețiene, bazilica Santa Maria della Salute se degradează iar ornamentele sale, aflate în echilibru instabil, reprezintă un pericol pentru pietoni. De aceea în fața bisericii s-a instalat un afiș pe care scrie «PERICOL, CAD ÎNGERII!»

varietăți

UMOR de Eugen TARU

Introspecția unui complicat.

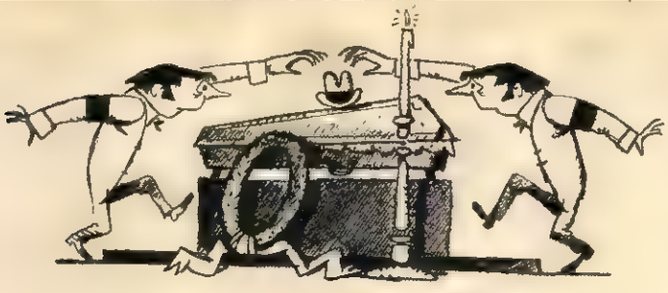

Moștenitori nerăbdători.

«POLITEȚE»

— După dumneavoastră.

pîine

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2			S			■		H	R			
3			E	■				■	H			
4		■	P	H				H	■	E	S	T
5	J	U	■	A	E	S	M	E	T	I	■	
6	A	L	B	A	■	C	A	R	I	■	T	F
7	S	I	A	■			■	A	C	A	R	■
8	I	■	B	U	N	■	I	T	■			
9	■	H	M	I	D	O	N	■				
10	R	H	■				■				■	
11			A	■						■		
12			M		■							
13			I				■					

ORIZONTAL: 1) Ciupercă comestibilă numită și «pita-lui-Dumnezeu» (pl.) — Pîinea... salvatoare. 2) Proeminent muzician român — Făină (reg.). 3) Pîini — Prefix — Sacagiu. 4) Noroi (reg.) — Mîncare preparată din felii de pîine prăjită, presărate cu brînză și opărite cu apă sau cu lapte — Acest (pop.). 5) Grîu din anul acesta — Felii de pîine uscată sau prăjită. 6) Pîine din grîu curat — Trăiesc din lemnul pe care-l macină — Teodor Franzelaru. 7) Unul din continentele unde crește arborele-de-pîine — Aluat de două ori! — Ceferist. 8) Poftim! — Ca pîinea caldă (fig.) — Bîte! — Întins. 9) Materie nutritivă care se află în pîine între 0,80% și 1,50% — Face să crească aluatul. 10) Măsuri agrare — Baltă — Prefix numeric. 11) Autorul liedului «Cu pîine și cu vin» — Porție — Notă muzicală. 12) Turtă de aluat nedospit — Personaj central din romanul «Mizerabilii» de Victor Hugo, care a fost condamnat la muncă silnică doar pentru furtul unei pîini. 13) Alături de Lipie și alți în piesa «Mult zgomot pentru nimic» de Shakespeare — Compozitor italian care a spus: «Într-o țară în care oamenii sînt măcelăriți pentru că doresc să mănînce o pîine mai bună, muzica trebuie să amuțească sau să se prefacă în praf de pușcă».

VERTICAL: 1) Pictor rus, autorul tabloului «Tolstoi la arat» — Intrat în pîine (fig.). 2) Bună ca pîinea caldă — Rumenă. 3) Termen sportiv — Păsări răpitoare — O optime dintr-o pîine (reg.). 4) Oraș în R.P. Ungară — Un fel de cozonac cu stafide (pl.) — Prietenul din Franța. 5) Un colac și jumătate! — Intră în componența pîinii — Se unge pe pîine — Vai! 6) Șiret (fig.) — Publicație periodică. 7) Ciupercă de copac — Gîngașe. 8) Tavă pentru cozonaci etc. — Jumătate de pită! — Și încă o jumătate! 9) Calciu — Aerisit — Tigvă (reg.). 10) Ceas — Autorul povestirii «Pîine» — Plasă de prins pește (pl.). 11) Pîine rotundă și plată cu coajă multă și miez puțin (pl.) — Lume multă — Pere! 12) Numele științific al răței — În legătură cu... pîinea cea de toate zilele — Fără gust. 13) Adaos la unele pîini — Dau în fiecare an... bătălia recoltei.

Marian PĂTRAȘCU

Dicționar: LIO, CIRIC, CSEP, TILV.

Dezlegarea jocului «LA OGLINDĂ», apărut în numărul 51

ORIZONTAL: 1) VACARESCU — SAR. 2) EMINESCU — LUCI. 3) NATURA — RIURI. 4) UTAN — ROMANI — I. 5) SE — TAFTA — ASAN. 6) RE — RAE — I — UNO. 7) RANIT — LICARIT. 8) ESENIN — MASINA. 9) VU — ISER — RT — IT. 10) I — R — TRAP — INS. 11) SPOT — OSLO — A — S. 12) TACUT — IAHTURI. 13) ACANTA — COSTER.

sapte zile pe pămînt

WASHINGTON **89,8 miliarde dolari, aceasta este uriașa sumă aprobată de Congresul S.U.A. la capitolul cheltuieli militare ale anului financiar 1970.**

ROMA **Într-un răstimp de cinci ani numărul celor care locuiesc în centrul istoric al Romei a scăzut cu peste 13 000. Una din principalele cauze — apreciază revista «Europeo» — constă în prețul extrem de ridicat al apartamentelor din această zonă, în costul mare al renovărilor și modernizărilor.**

SOFIA **În apropierea orașului Kozlodin a început construirea primei centrale atomoelectrice din Bulgaria, cu o putere de 800 megawați. Potrivit planului de dezvoltare a energeticii în următorii 10 ani vor lua naștere centrale atomoelectrice cu o capacitate totală de 1 800 megawați, acoperind 1/4 din nevoile energetice ale țării.**

TOKYO **Gigantul american al produselor alimentare «Kraft Company» s-a asociat cu compania japoneză «Marinaga Milk Industry». Este primul acord de acest fel autorizat de Japonia în domeniul industriei alimentare.**

CARACAS **Sub amenințarea grevei generale la care muncitorii venezueleni din industria petrolieră au hotărît să recurgă în caz că revendicările nu le vor fi satisfăcute, concernele petroliere străine care acționează în Venezuela au fost nevoite să accepte o ridicare cu 12% a salariilor.**

LONDRA **S-a anunțat o nouă scumpire a prețului pîinii, a noua în decurs de 11 ani. În ultimele 12 luni prețul alimentelor în Anglia a crescut cu 7%, costul transporturilor cu 3%, al bunurilor de uz casnic cu 5% și al îmbrăcămintei cu 4%.**

NEW DELHI **India e amenințată de o explozie generată de starea de tensiune din regiunile rurale — notă un raport al Ministerului de interne indian. Cauza: pauperizarea continuă a muncitorilor agricoli, consecință a caracterului feudal al economiei agrare. Raportul propune aplicarea neîntîrziată a unei reforme agrare.**

PARIS **Plafonarea pieței automobilului în marile orașe — pînă nu demult importante puncte de desfacere — îngrijorează constructorii de mașini. La Paris, de pildă, unde în 1962 se înmatriculau 11,4% din totalul automobilelor din Franța, procentul a scăzut anul trecut la 8,3%.**

LUSAKA **Fapte relevînd legăturile regimurilor rasiste cu NATO sînt dezvăluite în «Times of Zambia», care informează că trupele portugheze trimise pentru reprimarea mișcărilor de eliberare națională din Angola, Guineea (Bissau) și Mozambic sînt dotate cu avioane, bombe cu napalm și «bazooka» americane.**

BONN **Din nou știri în legătură cu ofensiva capitalului american în R.F.G. Numai la Düsseldorf există în prezent 275 firme aparținînd în întregime sau parțial S.U.A. Atenția concernelor americane pare în prezent a fi îndreptată spre industria constructoare de mașini și chimică.**

SONDAJUL „TIME"

Revista americană «Time» și-a propus să sondeze perspectivele anului '70, cu ajutorul unor sociologi și al altor oameni de știință din domeniul disciplinelor politice, și a constatat că prezicerile acestora ar corespunde cu cele ale... astrologilor.

Nu știm dacă revista a intenționat, prin folosirea acestui original procedeu de investigație, să-i reabiliteze pe astrologi sau să-i acrediteze pe oamenii de știință în rîndurile celor ce-și citesc viitorul în evoluția stelelor. Cert este că în timp ce astrologii, pornind de la constatarea că planeta «Neptun», care pînă acum a stat sub influența «Scorpionului», se va deplasa în sfera «Săgetătorului», prezic o «profundă schimbare în modul de a gîndi și acționa al oamenilor», sociologii afirmă cu o «surprinzătoare unanimitate» că în anii '70 spiritul protestatar «nu va putea fi zăgăzuit» și mai degrabă «se va extinde».

În Statele Unite, dorința de schimbare va face ca noi grupuri naționale să se alăture luptei negrilor împotriva discriminărilor; universitățile se vor angaja cu mai multă forță și participare în acțiunea pentru modernizarea și democratizarea sistemului de învățămînt, pentru schimbări sociale și politice. «Marile instituții ale societății postindustriale — corporațiile, sindicatele, administrația guvernamentală — nu vor scăpa probabil virusului refuzului absolut, prezice «Time». «Este posibil să se ajungă în situația ca funcționarii guvernamentali să ignoreze acele decizii politice cu care nu vor fi de acord; reporteri și redactori vor căuta să obțină drept de veto asupra deciziilor redacționale». Un aspect nu este elucidat: dacă cumva mișcarea contestatară va cuprinde și revista «Time», acest bastion al conservatorismului din Statele Unite. Dacă răspunsul va fi negativ, înseamnă că inițiatorilor anchetei le este frică să privească cu ochii deschiși evoluția proprilor lor stele. În cazul însă că el este afirmativ, ne putem aștepta ca la viitoarele anchete de perspectivă astrologii să nu mai fie consultați.

Nicolae LUPU

Clădiri moderne ridicate pe malul stîng al Savei, în Novi Beograd, cu contribuția activă a brigăzilor de tineret.

R.S.F.I. — OPȚIUNILE TINERETULUI

O amplă dezbatere are loc de cîtva timp în Iugoslavia cu privire la locul și rolul tineretului în actuala etapă a construcției socialiste. Sociologi, economiști, oameni de cultură și artă, exponenți ai unor organizații de masă și în primul rînd tinerii iugoslavi înșiși participă la această dezbatere interesantă atît prin înfruntarea unor idei, cît și prin opțiunile pe care le prilejuiește. Una dintre cele mai impresionante demonstrații de atașament față de rînduielile socialiste a fost fără îndoială recenta înscriere a unui număr de 2 500 de tineri în rîndurile Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Mitingul festiv, care a avut loc cu acest prilej la Niș, a întrunit 100 000 de locuitori ai orașului și s-a transformat într-un act de vie aprobare a politicii interne și externe a Iugoslaviei. În tot cursul anului 1969 s-a înregistrat o afluență de înscrieri în U.C.I., tineretul oferind cel mai mare număr de adeziuni.

Timp îndelungat au existat controverse în legătură cu faptul dacă munca voluntară a tineretului mai este sau nu necesară, în condițiile saltului săvîrșit de economia iugoslavă, prin cîteva acțiuni ample de muncă patriotică, numeroase organizații de tineret au dat o replică sociologilor care susțineau că asemenea formă de participare la construcția socialistă ține de «un trecut eroic» fiind azi anacronică. În urmă cu 20 de ani brigăzile de tineret au pus temeliile noului Belgrad. Anul trecut aproape 6 000 de tineri din toate regiunile țării s-au adunat în această parte modernă a capitalei iugoslave și au lucrat voluntar la construirea unei linii ferate și a noii autostrăzi. În numai șase luni ei au dus la bun sfîrșit sarcinile pe care și le-au asumat. Și, ca un raspuns convingător dat acelor economiști care obișnuiau să bată monedă pe tema așa-zisei nerentabilități a muncii voluntare, cele 64 de brigăzi de tineret de pe șantierele din Novi Beograd au contribuit — așa cum reiese din registrele Direcției pentru construcții — la realizarea unor economii substanțiale, evaluate la 100 milioane de dinari. Șantierele tineretului, adevărate centre de educare socialistă a generației noi, atrag în fiecare an zeci de mii de tineri, care, după experiența acumulată aici, devin elemente de nădejde în orice alt domeniu al construcției socialiste. Potrivit datelor statistice, Iugoslavia dispune, se pare, de una dintre cele mai tinere populații din Europa; 16,2 la sută din totalul populației este reprezentat de tinerii între 15 și 24 ani. Merită consemnat faptul că numărul elevilor și studenților iugoslavi se ridică în prezent la aproape 3 000 000. Altă cifră edificatoare: dintre cei 192 000 de membri ai consiliilor muncitorești ce funcționează pe tot cuprinsul țării 26 000 sînt tineri.

Grija și atenția de care se bucură tineretul iugoslav constituie expresia vie a unei politici lucide și de perspectivă. Ceea ce a îndreptățit-o pe Jekaterina Gubelić, președinta organizației de tineret din Niș, să declare la mitingul pentru celebrarea înscrierii în U.C.I. a celor 2 500 de tineri constructori ai socialismului: **«Viitorul este al nostru; adevărul este cu noi!»**

B. DIC

ALGER

PRIORITĂȚI ECONOMICE

Corespondență specială de la C. BENGA

Planul trienal de dezvoltare economică a Algeriei s-a încheiat la sfîrșitul anului 1969. Un plan nou de patru ani urmează acum să-i ia locul. În cei peste șapte ani care au trecut de la proclamarea independenței, au fost adoptate o serie de măsuri menite să scoată întreaga economie algeriană de sub controlul monopolurilor străine și să asigure astfel țării independență și pe plan economic. Planurile acordă o atenție sporită dezvoltării industriale, îndeosebi prelucrării hidrocarburilor — țițeiului și gazului metan. Dezvoltarea industriei petroliere algeriene a fost însoțită de o creștere a volumului exporturilor de țiței, care s-au cifrat anul trecut la 43 milioane tone, Algeria ocupînd locul zece în ierarhia țărilor producătoare de

ției. Extracția, prelucrarea și comercializarea gazului metan preocupă de asemenea autoritățile de la Alger.

Se acordă o atenție sporită creării unor complexe industriale, siderurgice, petrochimice, metalurgice — intrate în funcțiune sau aflate în construcție — la Annaba, Arzew, Constantine, Skikda și menite să asigure baza materială a dezvoltării diferitelor ramuri ale economiei naționale. Intrarea în funcțiune a primului complex siderurgic din Algeria, la El-Hadjar, care urmează să producă anual 1 400 000 tone oțel, pune bazele unei industrii siderurgice naționale. La Constantine se află în curs de construcție un complex care va produce motoare diesel, automobile și alte tipuri de mașini. Pentru valorificarea maximă a resurselor naturale, inclusiv a metalelor neferoase, a fost construită o uzină de electroliză a zincului.

În scopul satisfacerii necesităților consumului intern de produse textile, îmbrăcăminte și încălțăminte, au fost construite filaturi și întreprinderi moderne la Oued, Valmy, Batna și în alte localități.

Autoritățile algeriene au adoptat, de asemenea, măsuri care contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale felahilor și asigură condiții optime de dezvoltare agriculturii — în prezent încă ramura de bază a economiei naționale. Au fost de asemenea elaborate și sînt puse în aplicare programe pentru scoaterea unor regiuni aflate în stare de înapoiere. Printre acestea, regiunile sahariene, Oasis și Kabylia, Aures și Titteri

SPIRITUL DIALOGULUI ȘI TRATATIVELOR CÎȘTIGĂ TEREN

1970 se anunță bogat în negocieri internaționale. Unele dintre ele, cum sînt de pildă tratativele sovieto-americane în materie de reducere a înarmărilor strategice, au și reținut file precise în calendar. Altele sînt în curs de desfășurare — de pildă, convorbirile sovieto-vest-germane privind încheierea unui acord de nerecurgere reciprocă la forță. În sfîrșit, în legătură cu altele s-a ajuns la consensul părților ca ele să înceapă, dar fără date certe. Din această categorie fac parte proiectatele contacte și negocieri R.D.G. — R.F.G. sau Polonia — R.F.G. În fine, în stare de proiect — convorbiri cehoslovaco-vest-germane. Rămîne deschisă problema organizării întîlnirilor multilaterale, sub forma uneia sau a mai multor conferințe general-europene, în legătură cu care, după cum se știe, există de asemenea propuneri concrete. Este semnificativ că în enumerarea de mai sus apare frecvent numele Republicii Federale a Germaniei, ca una din părțile participante la apropiatele tratative. În aceasta își găsește expresie unul din fenomenele și procesele cele mai pozitive de pe continentul nostru. Este rezultatul accentuării tendințelor realiste în viața politică a R.F.G., care și-au găsit expresie în formarea noului guvern. Declarația-program, prezentată de el, a înscris hotărîrea de a duce negocieri cu R.D.G., cu U.R.S.S., cu alte țări socialiste, în problemele relațiilor reciproce. Aplicarea în viață a acestei dispoziții este utilă și salutară atît pentru părțile în cauză, cît și pentru ambianța politică generală. Așa se explică ecoul pozitiv al actelor diplomatice care au dus la începerea negocierilor menționate. Cu privire la schimbul de mesaje dintre Walter Ulbricht și Gustav Heinemann, care marchează consensul dintre R.D.G. și R.F.G. pentru începerea de tratative, ziarul bulgar «Otecestven Front» a scris: «În prezent, cînd se depun eforturi pentru crearea unui sistem de securitate în Europa, convorbirile rodnice dintre R.D.G. și R.F.G. pot fi deosebit de valoroase». Iar londonezul «Times» consideră că ele «ar constitui un eveniment de importanță capitală. Europa nu va fi niciodată un loc pe deplin confortabil pînă cînd toate statele ei nu vor învăța să trăiască împreună». În ce privește semnificația consensului privind negocierile polono-germane, se a fost astfel apreciată de ziarul «Zycie Warszawy»: «Tendința spre normalizarea relațiilor cu R.F.G. se află în cimpul de acțiune al politicii poloneze și al țărilor socialiste frățești care nu o dată s-au pronunțat pentru dezvoltarea unor relații pașnice cu ambele state».

Fără a se ignora complexitatea problemelor ce formează obiectul tratativelor programate, obstacolele ridicate de adversarii destinderii și nici ipotecile care grevează aceste probleme, merită relevat faptul pozitiv că am păsit într-un an și într-un deceniu nou, care pot să marcheze o fază nouă a tratativelor, a preponderenței definitive a rațiunii asupra politicii de forță. Mai mult ca oricînd se impune abolirea definitivă a politicii de dictat și dominație, pentru triumful căii negocierilor în respectul drepturilor la independență și suveranitate a tuturor statelor și națiunilor.

I. FÎNTÎNARU

ÎN ZONELE ELIBERATE

Regiunile controlate de guvernul revoluționar provizoriu cuprind în prezent patru cincimi din teritoriul Vietnamului de sud. Aici au fost instaurate comitete populare revoluționare în 95 la sută din provincii, în 59 la sută din județe și 51 la sută din sate. Două treimi din populație fiind alcătuite din țărani, înfăptuirea reformei agrare a constituit obiectivul primordial al forțelor patriotice. Distribuirea echitabilă a pămîntului nu numai țăranilor cuprinși în Frontul Național de Eliberare, ci și familiilor sărace ale soldaților și funcționarilor administrației saigoneze, nu numai sătenilor vietnamezi, ci și celor de naționalitate khmeră, a adus un sprijin real forțelor patriotice din partea imensei mase țărănești și totodată a creat premisa asigurării recoltelor necesare. Organizarea producției prin constituirea unor grupuri de întrajutorare, amenajarea unor noi canale de irigație și modernizarea celor vechi (la Vinh Long au fost săpate canale pe lungime de 435 kilometri, la Rach Gia au fost construite, pe o distanță de 6 000 kilometri, mici diguri pentru desalinizarea apei necesare orezăriilor), folosirea pe scară largă a pompelor hidraulice și a îngrășămintelor au favorizat obținerea unor recolte sporite în ciuda condițiilor grele, de război (muncile agricole se desfășoară adesea numai în timpul nopții), în care se lucrează pămîntul.

O atenție deosebită e acordată dezvoltării învățămîntului de toate gradele, pentru toți locuitorii zonelor respective, inclusiv minorităților naționale. F.N.E. s-a preocupat de alcătuirea unor alfabete pentru idiomurile vorbite de 17 minorități etnice. A luat mare avînt învățămîntul complementar, iar în inima junglei au apărut primele universități. În timpul lor liber elevii și studenții construiesc linii de apărare, pregătesc capcane, formează mici grupuri de recunoaștere și apoi... învață; e un proces unitar și specific regiunilor eliberate din Vietnamul de sud. Pentru prima dată în istoria țării, regiunile îndepărtate ale țării sînt cuprinse într-o rețea sanitară. În zona platourilor înalte, de pildă, există 30 de medici, 165 de infirmiere și mii de surori, adică un cadru medical la 500 de locuitori. Adeseori spitalele sînt construite în subterane, la adăpost de bombele aviației americane. Despre toate acestea vorbesc cele 50 de ziare și reviste care apar cu regularitate în zonele controlate de F.N.E., ca și filmele realizate de foarte tînărul studio cinematografic «Giai Phong».

Venera ANGHEL

TURCIA: BARAJUL DE LA KEBAN

Unul dintre obiectivele de deosebită importanță în ansamblul dezvoltării economiei turce îl constituie barajul de la Keban, situat pe cursul superior al Eufratului și prevăzut a intra în funcțiune în anul 1971.

El a fost conceput încă din anul 1936 ca sursă de «aur alb» a Turciei, dar adevărata transpunere în viață a acestui obiectiv a început în 1960. Datorită barajului de la Keban — cel mai mare din Turcia și printre cele mai importante din lume — potențialul energetic al țării va crește cu 1 240 000 kW/ore. Concret, aceasta va permite electrificarea totală a regiunilor Istanbul și Ankara, precum și realizarea unui vis al lui Atatürk — pătrunderea energiei electrice în Anatolia apuseană, unde din totalul de 36 663 sate numai 1 117 sînt electrificate. Lacul de acumulare ce va lua naștere la Keban răspunde și unei alte probleme acute pentru economia turcă — extinderea irigațiilor. Se apreciază că suprafața terenurilor irigate va depăși 1,5 milioane hectare.

Înfăptuirea acestui proiect constituie un pas important pe linia efortului de industrializare a țării și totodată de promovare a unei reale independențe față de companiile străine. În acest context capătă o semnificație deosebită afirmația prof. dr. Oya Köymen, care arăta recent în ziarul «Cumguriyet» că în realizarea barajului trebuie folosit pe deplin capitalul de stat, nepermițîndu-se pătrunderea capitalului străin.

O problemă care se ridică este aceea că construcția propriu-zisă va duce la dispariția unor sate care se vor pierde în apele Eufratului. Dar acest fapt nu constituie un obstacol de netrecut. În vederea despăgubirii materiale a celor ce vor fi afectați, guvernul a alocat suma de 1 miliard lire.

Numeroși observatori împărtășesc părerea că noua construcție are și o forță de simbol, dînd un nou impuls dezvoltării industriale a țării. În această lumină sînt evocate și cuvintele fondatorului Turciei moderne, Atatürk: «Nu poate fi dezvoltat un popor care nu folosește binefacerile energiei electrice».

Gendan GEMIȘ

ANTILLANA—X18-10T

Industria metalurgică din Cuba și-a susținut recent «examenul de maturitate». Pe «diploma» obținută sînt înscrise inițialele X 18 —10 T. Acesta este indicativul oțelului special obținut pentru prima dată în Cuba și care se traduce prin: 18 la sută crom, 10 la sută nichel și o mică proporție de titan. Specialiștii apreciază că noile oțeluri sînt dintre cele mai bune și că vor da rezultate excelente în construcția de mașini-unelte.

Producția de oțeluri speciale a apărut în Cuba ca urmare a dezvoltării impetuoase a celei mai importante ramuri a economiei țării — industria zahărului — care necesită mașini și utilaje speciale la nivelul tehnicii mondiale.

Furnalul în care au clocotit primele tone de oțel special cubanez este opera inginerilor care, în marea lor majoritate, și-au terminat studiile în ultimii 10 ani. Costul oțelului cubanez este mult sub cel al oțelului aflat pe piața mondială, iar calitatea sa este superioară multor produse similare care pînă de curînd se importau.

Industria metalurgică cubaneză își primea certificatul de naștere în urmă cu 10 ani, cînd la Antillana a fost construit primul furnal. Mulți dintre inginerii, tehnicienii și muncitorii care au clocnit atunci un pahar în cinstea «noului născut» pot aprecia calitatea metalului produs azi Succesul metalurgiștilor din Antillana întruchipează eforturile acelora care prin truda lor dau țării un nou chip și îi făuresc o nouă tinerețe.

Mihai FABIAN

În ultimele zile ale anului care s-a încheiat, Moș Gerilă și-a făcut ca de obicei apariția în multe, foarte multe, puncte ale planetei noastre. La Roma, pe animata Via Frattina care întîmpina gătită de sărbătoare noul an, trecătorii au fost martorii apariției tradiționalului meș, însoțit, cum cere obiceiul locului, de o capră.

„URGENȚA" LONDONEZĂ

Iată un aspect al febrilei activități desfășurate în aceste zile de dispeceratul serviciului londonez de urgență — deservind 200 de spitale din capitala Marii Britanii. Telefoanele nu încetează să sune, semnalînd, aproape în fiecare minut, noi cazuri de gripă ce necesită asistență medicală imediată. În Marea Britanie, ca și în celelalte țări afectate de epidemie, spitalele au devenit neîncăpătoare, reușind cu greu să facă față ravagiilor virozei ce a cuprins aproape întreaga Europă.

sapte zile pe pămînt

ARHIVĂ-FOTO

GRIPA SPANIOLĂ

În anul 1742, cînd apare o teribilă epidemie de gripă, italienii o numesc **influenza** — cuvînt care rămîne în analele medicinei pînă în 1918 cînd, fără nici un motiv temeinic, boala ia numele de **gripă spaniolă**. Primele cazuri din boala astfel menționată în nomenclatura de specialitate s-au înregistrat în Franța, în cantonamentul unui regiment britanic, la Rouen. Era în ianuarie 1918. După un an și jumătate epidemia ocolise întregul glob, lăsînd în urma sa 21 600 000 de morți — cifră care întrecea de două ori și jumătate totalul pierderilor de vieți omenești din primul război mondial. Tributul cel mai mare l-a plătit atunci India — 5 000 000 de victime. Aflată în fața unei boli ale cărei cauze nu erau încă identificate, medicina recomanda două remedii: ventuzele și sudația. În cei doi ani, cît a durat cea mai devastatoare

epidemie de gripă cunoscută în lume, s-au pus miliarde de ventuze și s-au consumat sute de tone de aspirină. În 1919, grupul de medici de la Institutul Pasteur din Tunis (în fotografie), lucrînd sub conducerea profesorului Nicolle, constată prezența unui virus ca factor determinant al bolii și elaborează primele tratamente științifice. În 1957 gripa cuprinde din nou toate continentele. Are un nume nou: **gripa asiatică** și se răspîndește mai repede, datorită traficului aviatic internațional. În România prima epidemie de **influență** a fost semnalată în ianuarie 1889.

Ion MUNTEANU

MOSCOVA

„SOVINFILM" — PRIMII PAȘI

Corespondență specială de la F. ANDREEV (APN)

Cu fiecare an crește și se dezvoltă colaborarea creatoare dintre cineaștii sovietici și colegii lor de peste hotare. În prezent, maeștrii cinematografiei sovietice realizează o serie de coproducții. Regizorul de filme Günther Reisch, laureat al Premiului Național al R.D. Germane, realizator al multor filme (printre care al filmului de televiziune «Se trezește conștiința» și al filmului de lung metraj «Cît timp mai sînt în viață»), începe să turneze filmul istorico-revoluționar «Călătorie în altă lume», consacrat centenarului nașterii lui V.I. Lenin. Filmul sovieto-maghiar «Țînete de nori» va relata despre evenimentele revoluționare din anul 1919. Cineastul român Francisc Munteanu, binecunoscut spectatorilor sovietici, și-a turnat deja la «Mosfilm» o mare parte a comediei muzicale «Cîntecele mării», cu Dan Spătaru și Natalia Fateeva în rolurile principale. În prezent, echipele română și sovietică s-au mutat cu toate bagajele la Buftea. Cineaștii de la Studioul «Gorki» și cei de la firma suedeză «Omega-film» lucrează la filmul «Omul de pe partea cealaltă», consacrat, de asemenea, jubileului lui Lenin. Se fac pregătiri pentru turnarea filmului sovieto-bulgar «Eșalonul furat», care relatează un episod interesant din cel de-al doilea război mondial. Regizorul Konrad Wolff din R.D. Germană, cunoscut din numeroase filme («Profesorul Mamlock», «Stelele», «Aveam 19 ani»), pregătește în Studioul «Lenfilm» o ecranizare a romanului «Goya» de Lion Feuchtwanger. În acest film, spectatorii îi vor vedea pe actorii sovietici Donatas Banionis, Mihail Kozakov și alții.

Iată o listă, departe de a fi completă, a coproducțiilor ce vor apărea pe ecrane într-un viitor apropiat.

Pînă nu demult, colaborarea cu organizațiile cinematografice de peste hotare era realizată nemijlocit de înseși studiourile de filme din Uniunea Sovietică. Firește, aceasta dădea loc la o serie întreagă de dificultăți atît organizatorice, cît și de producție. În scopul unei conduceri planificate, într-o mai mare măsură centralizată, cît și pentru a se crea condiții mai bune în vederea unei colaborări rodnice cu companiile de filme de peste hotare pe bază de avantaj reciproc, a luat recent ființă în Uniunea Sovietică o nouă organizație cinematografică — «Sovinfilm». «O sarcină importantă a «Sovinfilm»-ului — declară Serghei Kuznețov, președintele acestei organizații — este aceea de a populariza neabătut și de a dezvolta această artă realistă înaintată, pusă în slujba ideilor păcii și umanismului».

GENEVA

DE LA EMAIL LA „OCHIUL DE TIGRU"

Corespondență specială de la Z. FLOREA

Imaginea dezolantă a unui ceas alcătuit din bare ruginite, cu o sîrmă de care atîrnă un galoș rupt, în loc de pendulă, în anticamera Muzeului Rath din Geneva, contrastează vădit cu adevărata comoară întruchipată de expoziția găzduită aici și intitulată «Ceasuri și bijuterii — 1969». Fantezie, imaginație, frumusețe — iată deviza organizatorilor expoziției și ea este întru totul respectată în acest univers de bijuterii, pietre prețioase și, bineînțeles, ceasornice. Anul acesta, tradiționala expoziție, care întrunește ultimele creații de ceasuri și bijuterii, semnate de nume celebre, n-a părăsit și nu va părăsi malurile Lémanului, în timp ce anul trecut exponatele au fost prezentate și la Tokyo, la Hong Kong, la Singapore. În anul 1970 ele vor lua însă drumul unor mari orașe latino-americane. Evident, nu există vizitator care să rămînă indiferent la această desfășurare debordantă a spiritului creator, cu atît mai mult cu cît fiecare este supus presiunii unei publicități insidioase. Participarea la expoziție presupune de altfel un efort financiar deosebit pentru crearea modelelor și — la fel de important — pentru păzirea lor de ochiul concurenței; nu există statistici în privința copierii modelelor, dar s-a stabilit că spionajul industrial «funcționează» în industria ceasurilor, la fel ca și în orice alt domeniu...

...Privirile îți sînt atrase cu precădere de coloritul viu al picturilor pe email, prezente atît la capacele și casetele de ceasuri cît și la diferite alte obiecte, pentru a căror realizare meseriașii genevezi au creat o serie de tehnici inedite constînd din arderi succesive în anumite condiții speciale, în vederea fixării culorilor. Dar «baza» expoziției au fost și rămîn ceasurile: rotunde, pătrate, ovale, mari și mici, de mînă, de buzunar, deșteptătoare, cu cadrane de cele mai diferite culori și forme, cu și fără pietre prețioase. Expun firme cunoscute ca și «nou-veniți» care se aruncă în viitoarea cucerirea pieței. Expun case modeste, a căror faimă o constituie tradiția, ca și fabrici-mamut, cu sucursale în mai multe țări. Astfel, cadranul «ochi de tigru» cu reflexe cafenii, lansat de firma «Piaget», sau creațiile companiei «Bueche-Girod», care se laudă că de patru generații construiește numai ceasuri «la comandă», se înfruntă cu Longines, cu Movado, cu Omega, al cărorslogan publicitar este «precizie și longevitate». Faimosul «Jaeger-Le Coutre» a lansat Memovoxul — ceas de mînă automat cu deșteptător și calendar, iar «Montre Royal» a prezentat pendula «Royal Electronic» acționată numai cu ajutorul luminii, deci fără pilă, fără acumulator sau rezervă de gaz, care se orientează automat spre sursa de lumină pentru «a trăi». Publicitatea deci o constituie aici însuși exponatul, calitatea și înfățișarea lui. Dar este încă prea devreme să anticipăm cine va urca spre astrul succesului, pășind pe spinările încovoiate ale firmelor concurente înfrînte. Cît privește sfera clienților, aceasta este dinainte limitată, căci prețul unui ceas «nou creat» sau al unui obiect de email pictat depășește multe salarii medii.

BACILII NEOFASCISMULUI

«...Depășind perioada de incubație din ultimii ani, neofascismul a apărut cu violență la suprafață...» Aceste cuvinte se vor un semnal de alarmă și ele au putut fi citite adesea în ultima vreme în publicații italiene a căror orientare politică nu e de stînga — ca de pildă «Espresso» (Roma), «Tempo» (Milano) etc. «Dacă s-ar putea fixa pe lama unui microscop, mișcarea neofascistă — arată «Espresso» — ar prezenta aspectul unei culturi de bacili. O cultură de bacili în fermentare...» Acești bacili sînt, în afară de Mișcarea Socială Italiană, «Centrul ordinii noi» (o titulatură care vorbește de la sine) cu sediul la Roma și care are și proprii săi organe de presă, «Noi Europa» și «Corrispondenza europea», milaneza «Federație a combatanților republicani», de coloratură militaristă și care are ca organ de presă «La Legione» (!), mișcarea napolitană «Tinerii fii ai Europei» etc. «Tempo» arată că «tinerii fasciști dezmint că ar fi provocat incidente ca acelea de la Napoli, dar că recunosc pregătirile din munți pentru un eventual război civil. În același context este semnificativ că pe strada Calascione din Napoli, de pildă, poți vedea scrise pe ziduri citate din cartea de căpătîi hitleristă «Mein Kampf» însoțite de astfel de comentarii care nu pot să nu șocheze: «Mein Kampf» indică drumul de urmat și constituie un exemplu". La rîndul său revista vest-germană «Stern» arată că «în nordul, în centrul și în sudul Italiei, grupuri de tineri aparținînd grupărilor pararevoluționare se antrenează în «manevre» de stil paramilitar... Sînt manevre care neliniștesc pe italieni pentru că tinerii ce aparțin acestor mișcări susțin că au mulți prieteni în cercurile militare» «Stern» publică și fotografii de la una din aceste tabere — «campo Sagittarius» de la Latio. Gravitatea pericolului pe care îl reprezintă mișcările neofasciste nu rezidă doar în aspectul lor paramilitar. Neofasciștii, amintind de vechile squadre mussoliniene, «încep acum — scrie «Espresso» — să-și simtă spatele acoperit». Cine sînt susținătorii? Militari de carieră, foști funcționari publici și «parașutiști», exponenți ai claselor burgheze și aristocratice (principele Valerio Borghese nu e oare membru marcant al Centrului ordinii noi?). Fără aceste legături de alianță — cum spune același «Espresso» — nu s-ar fi putut procura mașinile care au transportat pe dinamitarzii de la Roma și Milano, nu s-ar fi putut finanța taberele paramilitare și «voiajul» grupurilor parafasciste cu avionul de la un «punct cald» la altul al peninsulei.

I. CIOARĂ

Una din «taberele de antrenament» ale neofasciștilor, în Gran Sasso, la 100 de kilometri de Roma.

CRONICA DE TREI SECOLE

26, 27, 28...

Nu e rău (deși nu e nici foarte bine), nu e grozav (dar nici mare chilipir) să aflăm din timp ce s-a întîmplat prin lume în ultimele zile ale anului '69:

Lucien Leger, supranumit «strangulatorul», asasinul micuțului Luc Taron, condamnat pe viață în mai '66, revine încă o dată asupra declarațiilor sale. El își petrece sfîrșitul anului scrînd memorii peste memorii procurorilor: «Nu sînt vinovat, sînt incapabil să fac rău, mai ales copiilor, asasinul e un polițist — comisarul Molinaro mi-a mărturisit oribila crimă într-un bar...» Parchetul deschide o anchetă de rutină, nu există nici un comisar Molinaro. Decît acolo, în imaginația asasinului. La Londra, gripa lovește și în teatre, mai ales în cele care prezintă piese ușoare și vodeviluri. Actrițele care joacă în «deshabillé» sînt victime sigure. 4 figurante care evoluau în apa unei piscine, instalate pe scenă, sar direct în pijamale și se ascund dîrdîind în pat. Problema devine ultracomplicată pentru cluburile de strip-tease. Banditul de Charles Manson se hotărăște să imprime discuri cu cîntece de ale sale, unele inspirate chiar de crima de la Bel Air, pentru a strînge banii necesari procesului. Un băiat de 23 de ani face prat cîteva mașini înainte de a nimeri cu turismul său într-un magazin; transportat la spital, se constată că Foucault conducea cu un glonte în cap. La hipodromul din Paris, o analiză concludă că trăpașul Amos II a alergat totdeauna sub numele de Alaric II, iar Alaric II a fost totdeauna pentru pariori Amos II. Amîndoi sînt fiii lui Nivôse

LUNI, 29...

«Daily Telegraph» publică rezultatele sondajului său internațional, desfășurat în 18 țări, avînd ca unică întrebare: «'70 va fi mai bun sau mai rău decît '69?» Cu excepția Olandei și Japoniei — optimiștii sînt mai numeroși decît pesimiștii. În frunte e Brazilia cu 68% optimiști; apoi Australia cu 63%, pe urmă Spania cu 59%, englezii au 55% optimiști. Unul dintre cei mai mari regizori de westernuri, Abraham Polonski, cucerește Parisul cu filmul său «Willie Boy» și declară ziarului «Le Monde»: «Cehov a spus că orice om posedă în el un sclav pe care încearcă să-l elibereze. Da, acesta e țelul artei, al vieții...»

MARȚI, 30...

Dimineața, moare la Praga, după o lungă suferință, cel care a revoluționat arta păpușilor, desenul animat, mișcarea mondială a marionetelor — Jiri Trnka. În numele oamenilor, păpușilor, cailor și pariorilor, să încheiem această sinteză cu un suspin la mormîntul său

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Romanele **Maitreyi** și **Nuntă în cer** de Mircea Eliade formează sumarul unui volum recent apărut. Dumitru Micu, care semnează un substanțial **Studiu introductiv**, ne recomandă «Maitreyi» drept «capodopera ciclului indian», iar «Nuntă în cer» ca pe o piesă din «partea cea mai rezistentă» a literaturii lui Mircea Eliade (Editura pentru literatură).

● **Nu-mi pasă** de Alexandra Târziu. Acest prim roman al tinerei prozatoare vădește calități ce prevestesc evoluția interesantă a unei creații de semne proprii, inconfundabile. Înclinațiile autoarei se îndreaptă, în mod expres, spre o literatură de sondaje sufletești. Relevăm aici, sumar, expresia directă, nudă (deși cu surprize în asociații), fără afectare, precum și o viziune proaspătă a realităților, a cărei originalitate provine nu dintr-o goană cu orice preț după ea, ci dintr-o interpretare și trăire personale, autentice (Editura tineretului).

● S-a reeditat romanul lui Ion Minulescu **Corigent la limba română** pe care-l citim sau recitim însoțiți de același zîmbet ca în momentul primei lui apariții și despre care George Călinescu scria în a sa «Istorie a literaturii române» că «locvacitatea se amestecă cu un fir de melancolie, care dă cărții, interesante și ca document, o oarecare noblețe».

● **Anul soarelui calm** de Damian Necula. Predilecția poetului pentru exprimarea cît mai integral metaforică e evidentă. În acest sens, lectura poemelor din cartea menționată ne oferă reușite incontestabile, iar tropi precum «ca gleznе de fecioare luminile se-ascut» se reține ca niște, sintetice de frumusețe, poeme într-un vers. De aceea, dat fiind sensibilitatea poetului și capacitatea lui de a ne-o sugera plastic și muzical, ne îngăduim îndemnul de a nu-și complica firismul prin forțate abstracțiuni (Editura tineretului).

● La Editura științifică a apărut de curînd cartea **Sălbăticiuni din vremea strămoșilor noștri** de Alexandru Filipașcu. Prefață de acad. Emil Pop.

● Tot la Editura științifică a apărut în colecția «Sinteze sociologice» cartea **Organizarea administrativ-teritorială** de Henri H. Stahl. Cuprinsul cărții însumează următoarele titluri: generalități despre sociologia organizațiilor teritoriale; profil, dimensiuni și condiții de viață în localitățile țării; sistemul de complexe mixte urban-rurale; orașul și sociologia urbană; satul și sociologia rurală.

cinema

● **Reconstituirea.** După o excelentă nuvelă a scriitorului Horia Pătrașcu (incontestabil, unul dintre scriitorii cei mai chemați să-și spună un cuvînt în mișcarea noastră cinematografică), Lucian Pintilie a realizat un film ce ne restituie cu prisosință măsura reală a talentului său. Pledoarie pentru responsabilitatea fiecărui ceas din viața noastră și a semenilor noștri, filmul ne amintește un adevăr pe care se întîmplă să-l mai uităm din cînd în cînd, acela că stă în puterile noastre, ale tuturor, de la mic la mare, să asigurăm vieții cotidiene rația necesară de frumos și luciditate. Lucian Pintilie își susține crezul făcînd apel la adevăratele valori estetice ale unui realism cinematografic pe care-l înțelege structural și căruia îi stoarce, în consecință, virtuțile. Umăr la umăr, în această îndeletnicire, se află operatorul Sergiu Huzum. În distribuție: George Constantin, Emil Botta, Vladimir Găitan, George Mihăiță, Ileana Popovici, Ernest Maftei, Ștefan Moisescu, Nicolae Wolcz.

Anouk Aimee

● **Într-o seară, un tren.** Prestigiosul cineast belgian André Delvaux, artist neliniștit, frămîntat pînă la obsesie de misterele existenței, este prezentat pentru prima dată pe ecranele noastre. Filmul, țesut mai mult pe marginea visului și a amintirilor — tehnica citirii unei astfel de creații nu ne mai este străină — a beneficiat și de contribuția excelentului operator francez Ghislain Cloquet. În distribuție: Yves Montand, Anouk Aimée, Adriana Bogdan, Hector Camerlynck, François Benkelaers, Michael Cough, Senne Ronffaer.

● **Păcatul dragostei.** Chiar ne întrebam cît o să mai suportăm situația asta, să n-o vedem atît amar de vreme pe Sarita Montiel, să nu ne îndurăm cum iubește ea între un cîntec și un suspin. Anul nou a adus o îmbunătățire și în direcția aceasta. Așadar... Sarita Montiel într-un film de Luis Cesar Amadori, cu Reginald Kernan, Rafael Alonso, Mario Girotti, Alessandra Panaro.

● Vanessa Redgrave debutează ca scenaristă de film, autoare a unei scrieri cinematografice inspirate din viața lui Garibaldi. Încă nu și-a ales regizorul, numai interpretul: Franco Nero și o veche preferință... Vanessa Redgrave.

● **Alice în țara minunilor** va deveni în acest an un **musical** (se poartă genul). Autorul, compozitorul și totodată producătorul acestui film, Leonard Rosenman, a anunțat că intenționează să sublinieze accentele sociale din cartea lui Lewis Carroll.

disc

● **Cvartetul pentru vioară, clarinet, violoncel și pian** («Pentru sfîrșitul timpului»), operă de început a compozitorului francez Olivier Messiaen (eminent teoretician, interpret și pedagog), a fost scris în împrejurările dramatice ale detenției sale într-un lagăr hitlerist de prizonieri de război și reprezintă o tulburătoare luare de poziție împotriva fascismului. Formația «Musica nova», creată în 1965 de Hilda Jerea, contribuie substanțial la realizarea acestei valoroase înregistrări a lucrării lui Messiaen (ECE-0402).

● **Concertul nr. 24 pentru pian și orchestră în Do minor** (K.V. 491) de W.A. Mozart, recent imprimat de casa noastră de discuri după o bandă «Miller International — R.F.G.», ne prilejuiește cunoașterea unui remarcabil pianist: Paul Badura-Skoda. Elev al lui Edwin Fischer, laureat al mai multor concursuri internaționale, concertist apreciat în Europa, America de Nord și Australia, posesor al unei tehnici impresionante și al unui temperament rar întîlnit. Paul Badura-Skoda mărturisește o adîncă înțelegere a scriiturii mozartiene. Acompaniază Orchestra simfonică «Norddeutscher Rundfunk», dirijată de Wilfried Boettcher (ECE-0405/1).

● **Für Elise**, una din cele mai cunoscute pagini ale «Bagatelelor» lui Beethoven, piesă plină de gingășie și lirism fin distilat, precum și «Ecossaises», din miniaturile pianistice dansante ale titanului, vin să dovedească faptul că marele constructor al edificiilor simfonice nu disprețuia formele «mici» ale muzicii. Pianistul Paul Badura-Skoda le omagiază printr-o interpretare migălită și îndelung elaborată, pînă în cele mai mărunte fibre emoționale (ECE-0405/2).

muzică

● **Prima din suita amplelor manifestări prilejuite de BICENTENARUL NAȘTERII LUI LUDWIG VAN BEETHOVEN** este organizată de Radioteleviziune a cărei orchestră simfonică, sub conducerea lui **Iosif Conta** și avînd ca soliști pe remarcabilul pianist italian **Fausto Zadra**, afișează următorul program: Concert pentru pian și orchestră nr. 4 și Simfonia a III-a — Eroica (15 ianuarie, Studioul de concerte RTV).

● Primul simfonic al anului la Filarmonică este condus de dirijorul austriac **Kurt Wöss**, care și-a construit un excelent program: «Variațiuni și Fugă pe o temă de Mozart» de Max Reger; Concert pentru clarinet și orchestră de J. Melchior-Molter și Preludii de dans pentru clarinet și orchestră de W. Lutoslawski, soliști — Aurelian Octav Popa; poemul simfonic «O viață de erou» de Richard Strauss (10 ianuarie — Ateneu).

● Sala mică a Palatului găzduiește la 11 ianuarie recitalul violonistei **Cornelia Brzozetti**, acompaniată la pian de **Victoria Ștefănescu**. Muzică românească contemporană de: Dinu Lipatti, Wilhelm Berger, Dumitru Bughici, Doru Popovici și Mihai Moldovan cu o lucrare în primă audiție.

● Tot la 11 ianuarie (orele 17 și apoi 20) în sala Ateneului, popularele concerte folclorice ale orchestrei Barbu Lăutaru conduse de **Ionel Budișteanu** și **Nicu Stănescu**. Printre soliști (**Maria Lătărețu, Irina Loghin, Ana Ispas, Benone Simulescu, Nicolae Trofin, Emil Gavriș, Ștefan Lăzărescu, Damian Luca** și alții) întîlnim din nou numele **Doinei Badea**.

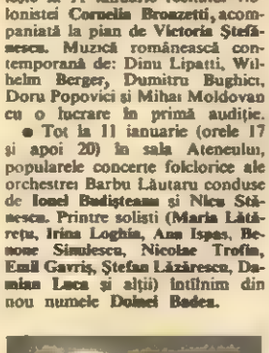

Doina Badea

plastică

● **Constantin Nicolin.** Sculptînd lemnul, C. Nicolin (n. 1931) caută puritatea. Simplitatea e însă premeditată, motivele trecute prin filtrele concepției proprii, conferindu-le astfel originalitate, ca în «Trîntă olinească» sau «Hora», ca să nu citîm decît două dintre lucrări (Apollo).

● **Ion Săliștеanu** — pictură. Parcurgînd același drum ca cea mai mare parte a generației sale, I. Săliștеanu (n. 1929) a renunțat la minima aluzie figurativă. Îl regăsim după cinci ani de la ultima sa expoziție personală (1965) metamorfozat, practicînd o pictură elaborată, care caută în spațiul pînzei efectele materiei-culoare (Apollo).

● Universurile pe care ni le propune **Toma Roată** (n. 1941) trebuie să le acceptăm ca atare, fără a le căuta corespondențe. Cu ajutorul culorii, grupînd forme, compunînd cîmpuri, artistul creează ansambluri organizate care își refuză identitatea. Dar reluînd formula în cele trei pînze numite «Timp mitic» nu face decît să repete «universurile» sub alt nume, fapt care ne-ar putea face să credem că artistul practică un joc, dar nu un program (Apollo).

● **Damian Petrescu** — grafică. Două cicluri: «Crisalide și fluturi» (6 lucrări), «Momente» (6 lucrări). Momentele sînt imagini mentale, austere; fluturi și crisalidele — forme fantastice care se scaldă într-o atmosferă cromatică, fluidă, trădînd vaste disponibilități imaginative (Apollo).

teatru

● Teatrul «Ion Vasilescu» își continuă acuvitatea în sensul noului său profil deschis cu precădere spre comedie și «musical». Semnalăm ultima sa premieră **Floare de cactus** — o agreabilă și, mai ales, amuzantă farsă de tip «parizian». Regizorul Călin Florian a compus un spectacol bogat în vervă, cu umor suculent. Se remarcă în mod deosebit un cuplu excelent: Mihaela Dumbravă și Sorin Gheorghiu care, împreună cu Marieta Luca și G. Bănică (în două compoziții colorate), Paula Sorescu și Adrian Petrache, animă reprezentația ce se desfășoară în decorurile lui Mihai Tofan.

● Tudor Mușatescu, inegalabil maestru al umorului, e prezent la Teatrul Giulești cu **Geamandura**, îmbinînd tăișul satirei cu lacrima și observația realistă, toate acestea reunite cu o mare știință a tehnicii teatrale. Regizoarea Geta Vlad a dat viață spectacolului cu fantezie scenică și totodată cu grijă pentru nuanțele dramatice, avînd într-o distribuție omogenă actori diverși ca stiluri, personalități, precum: Șt. Mihăilescu-Brăila, Silviu Stănculescu și tineri ca Ileana Cernat și Dan Tufaru. Decorurile aparțin Sandei Mușatescu, iar muzica lui V. Veselovski.

● Am dori, ca în anul care a început, să ascultăm cît mai des emisiuni radiofonice ca aceea prezentată de curînd: **Scurtă istorie... pe loc.** Autorii textelor, Marin Traian, Silviu Georgescu și Grigore Popa, au dovedit fantezie, bun-gust și mult umor în evocarea radiofonică a... pașilor omului de-a lungul istoriei. Regizorul Ion Vova a transpus în undă scenariul alert cu vervă și ritm. Ion Fintesteanu a deținut rolul comentatorului, iar Dem Rădulescu pe acela al omului. Regia muzicală e semnată de Romeo Chelaru, iar cea tehnică de ing. Flavia Cosma.

televiziune

Ne temeam că, după eforturile depuse de-a lungul lanțului de sărbători, programele tv ale săptămînii viitoare vor fi cam obosite. Ei bine, nu. Sau nu prea. În orice caz, după cum veți vedea, sînt de făcut cunoscute cîteva remarcabile asumări de film și teatru. Și apoi, ce să mai vorbim? Chiar și fotbalul e prezent!

● DUMINICĂ. Cutia cu surprize denumită **Realitatea ilustrată** TV își oferă fotoliile comode (și totuși nu întotdeauna comode) poetei Nina Cassian și colegului nostru de breaslă Emanuel Valeriu (16.30) ● Varietățile acestei duminici sînt botezate «La gura sobei». Cui îi este frică să nu se ardă, să închidă televizorul (20.00) ● Îndătinatul **Film cu trei stele** ne propune pelicula lui Clive Donner «Cine se cațără mai sus» (21.30) ● Pe cel de-al doilea program, ca de obicei, o **Seară de teatru** cu «Ceasul de aur» de J.P. Brisville. Distribuție bună (21.15).

LUNI. Recomandăm celor ce nu-l cunosc pe rapsodul popular sucevean Isidor Andronicescu din Fundul Moldovei să urmărească emisiunea ce-i este închinată (18.50) ● Reîntîlnire cu o mare operă cinematografică — filmul «Rio Bravo», westernul nealterat de meschine interese comerciale. Două mari vedete — John Wayne și Dean Martin (20.15) ● Eugen Mandric cu o nouă filă din a sa **Agendă politică** (22.30).

MARȚI. Ura, fotbal! Dinamo Bacău-Kilmarnock (13.00) ● **Seară de teatru:** «Ofițerul recrutor» (traducătorul versiunii românești l-a urcat în grad pe «Sergentul recru-

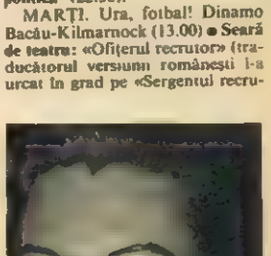

Deborah Kerr

tor») al dramaturgului englez George Farquhar (1678-1707). Din nou, un bravo anticipat pentru distribuție (20.15).

MIERCURI. **Telecinemateca**, cu o senzațională programare: «Siegfried» — prima parte din ciclul «Nibelungii», versiunea Fritz Lang. Film mut. Cu atît mai emoționant! (20.15)

JOI. Un regizor de elită — Otto Preminger, plus un scenariu după un roman faimos, plus un grup strălucitor de actori — Jean Seberg, David Niven, Deborah Kerr, Mylene Demongeot, toate adunate au dat un film oarecare: «Bonjour, tristesse» după Françoise Sagan (20.30).

VINERI. În ciclul «Copilăria marilor muzicieni» — semnat de George Sbîrcea — minunea copiilor minune: W.A. Mozart (18.00) ● «Mumia intervine», un film cu Eva Rutkai, o amuzantă parodie a filmului de spionaj (20.30).

SÎMBĂTĂ. Nu știm cum se face, dar sîmbăta rămîne, ca de atîtea alte ori, o zi fără teleatracții.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 2, etapa din 11 ianuarie 1970

I.	Bologna-Inter.	1
II.	Cagliari-Sampdoria	1
III.	Milan-Brescia	1
IV.	Napoli-Lanerossi	X
V.	Palermo-Juventus	X
VI.	Roma-Bari	X
VII.	Torino-Lazio	1
VIII.	Verona-Fiorentina	1
IX.	Como-Atalanta	1
X.	Genoa-Reggiana	X
XI.	Mantova-Perugia	1
XII.	Pisa-Catania	1
XIII.	Varese-Catanzaro	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

3
'70

ANUL XIX
NR. 763
17 IANUARIE 1970

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Mariella Petrescu, tînăra actriță a Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra». Scena și ecranul și-o dispută deopotrivă.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

țesătoriile «dacia» început bun pe '70!

Popas la «Dacia» — una dintre marile țesătorii și filaturi ale Capitalei. Sîntem aici la mai puțin de o săptămînă de la luarea startului pe '70. Harnicul colectiv al întreprinderii își încheiase activitatea pe anul precedent prin depășirea producției globale, cu mărfuri în valoare de 3 412 000 lei, ceea ce echivalează — așa cum ne explică specialiștii — cu 113 000 metri de țesături din bumbac, din care se pot confecționa nu mai puțin de 40 000 de rochii sau cam tot atîtea cămăși bărbătești. Să vedem însă cum se desfășoară activitatea acum, la începutul lui '70, an în care țesătoria «Dacia», una dintre importantele unități ale Combinatului textil de bumbac nr. 1 București urmează să treacă la o producție de țesături sporită cu 6 000 000 mp față de anul trecut. Rezultatele obținute în primele zile ale anului — ne împărtășește tov. ing. Ehia Caracasian, directorul general al combinatului — sînt destul de bune. La filatura de fire de bumbac, în, patru zile, de pildă, producția a fost depășită cu 0,9%, ceea ce reprezintă 1 800 kg de fire, a căror valoare se ridica la aproximativ 50 000 lei; alt succes l-a obținut secția finisaj, unde, în același interval de timp s-au prelucrat în plus 2 400 mp de țesături.

În vederea îndeplinirii cu succes a întregului plan pe 1970 trebuie luate, bineînțeles, o serie de măsuri importante. În acest scop, peste cîteva zile vor începe la «Dacia» dezbateri, în cadrul colectivelor secțiilor, ale cifrelor de plan pe 1970, adaptîndu-se întreaga activitate la condițiile anului în curs; în cadrul întreprinderii se va dezvolta filatura, se va monta (în trimestrul IV) o instalație foarte modernă de apretat țesăturile, cît și un agregat de mare productivitate pentru vopsirea țesăturilor din fire sintetice. Ceea ce va duce nu numai la mărirea producției, ci și la lărgirea gamei de țesături, desene noi etc. Este demn de menționat faptul că noile instalații, destul de mari ca dimensiune, sînt montate în același spațiu al fabricii, fără a se mai ridica noi construcții.

Cum produsele țesătoriei «Dacia» sînt apreciate și în alte țări (Belgia, R.F. a Germaniei, Franța, Iordania, Olanda, Sudan etc.), planul general de activitate pe anul în curs, ce urmează a fi definitivat în curînd, va cuprinde și măsuri legate de calitatea deosebită pe care trebuie s-o aibă țesăturile ce se fabrică aici, îndeosebi cele nesifonabile, satinate sau care nu-și pierd dimensiunile la ploaie ori spălare, pentru ca ele să fie cît mai competitive pe piețele străine.

F. URSEANU

sezonul rece impune eforturi sporite în zootehnie

Sîntem în plină iarnă. Mai mult ca oricînd, acum, în decursul sezonului rece, unitățile agricole socialiste au datoria de a-și spori preocuparea pentru asigurarea unor condiții optime de adăpostire și furajare a animalelor, pentru menținerea la un nivel ridicat a producției de lapte. Necesitatea de a se realiza progrese mai rapide în zootehnie, — așa cum s-a arătat și la recenta Plenară din 10—13 decembrie 1969 — sporirea efectivului de animale și îmbunătățirea raselor impun totodată profilarea unităților agricole pe creșterea bovinelor, porcinelor, păsărilor. Aceste sarcini presupun folosirea cu maximum de randament a construcțiilor zootehnice existente. Fundamentarea științifică a activității în zootehnie trebuie să cuprindă și calcule economice exacte cu privire la asigurarea furajelor pe tot timpul iernii, a păstrării și manipulării acestora, folosirea lor rațională.

temeiul științific al noilor norme de muncă în agricultură

Indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1969 sînt permanent în atenția organelor agricole, constituind baza unor măsuri corespunzătoare în vederea îmbunătățirii activității cooperativelor de producție, creșterii productivității muncii, valorificării superioare a condițiilor existente în fiecare unitate agricolă.

În acest context se înscrie și elaborarea noilor norme de muncă în C.A.P. de către specialiștii Ministerului Agriculturii și Silviculturii în colaborare cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție. Esența, conținutul, modul de aplicare a noilor norme au făcut obiectul unei convorbiri cu tov. *Nicolae Ionescu*, secretar general în Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

— Practica a demonstrat că multe norme de muncă folosite pînă acum în unitățile agricole cooperatiste nu mai exprimau în toate cazurile cantitatea de muncă reală ce trebuia realizată în unitatea de timp, — 10 ore de lucru — motiv pentru care, de obicei, erau depășite ușor, fără un efort deosebit. Consecința a fost efectuarea unui număr redus de ore muncă pe zi, rămînerea în urmă a unor lucrări agricole care prezentau importanță vitală pentru soarta producției.

— Normele de muncă elaborate vor asigura buna folosire a potențialului uman existent în cooperativele agricole de producție?

— Evident, noile norme de muncă sînt puse de acord cu baza tehnico-materială îmbunătățită și cu creșterea experienței profesionale a cooperatorilor, rezultată în urma vastei acțiuni de propagandă tehnică agricolă desfășurată în ultimii ani. În același timp, noile norme țin seama de complexitatea tot mai mare a lucrărilor determinată de introducerea în producție a tehnologiilor avansate, ajută conducerile cooperativelor în stabilirea unor tarife de plată stimulative, în funcție de condițiile specifice existente. De exemplu, lucrările agricole sînt încadrate în categorii distincte, după gradul de complexitate, de la I la VI, aplicîndu-se în mod corespunzător coeficienții de echivalare diferențiată în funcție de complexitatea lucrării. Noile norme vor stimula participarea la muncă a cooperatorilor, inițiativa lor creatoare.

— Aceste norme au un caracter permanent, definitiv?

— Rămîne la latitudinea factorilor competenți, și anume a grupei de normare din direcția agricolă județeană, a colectivelor de normare înființate în fiecare cooperativă agricolă de producție, de a păstra permanent caracterul actual al normelor. Este vorba, cu alte cuvinte, de a se pune de acord în continuare

normele de muncă cu condițiile create și necesitățile unității de producție. Dacă o normă anume nu este îndeplinită, consiliul de conducere din C.A.P. trebuie să înlăture cauzele care frînează realizarea acesteia, iar dacă o normă se realizează cu prea mare ușurință, colectivul de normare trebuie să stabilească o normă nouă care să corespundă condițiilor noi, create în cooperativă.

— Vă rog să precizați pînă la ce nivel se poate face reexaminarea normelor de muncă.

— Pînă la nivelul impus de organizarea științifică a muncii: pe cooperativă, fermă sau brigadă. Apar desigur și lucrări noi, pentru care nu există normă stabilită pe plan republican. Colectivul de normare din C.A.P. are datoria de a stabili cu cît mai multă chibzuință, dar operativ, o normă provizorie bazată pe condițiile și experiența din unitate, care ulterior va fi definitivată după verificările făcute în producție, luînd de bază cantitatea de muncă realizată în 10 ore de lucru.

— Noile norme includ cu prioritate elementul calitativ al muncii?

— Latura calitativă condiționează, evident, normele de muncă în toate sectoarele. Lucrările sînt recepționate, iar cele care se constată că nu întrunesc condițiile de calitate din vina executantului se refac pe contul celor vinovați.

— Pe ce cale vor ajunge noile norme în unitățile de producție?

— În primul rînd ele au fost tipărite în tiraj de masă și s-au luat măsuri ca în cel mai scurt timp să ajungă în fiecare cooperativă agricolă de producție. În fiecare C.A.P. se vor constitui colective de normare formate din 5-7 membri cooperatori, șefi de echipă, brigadieri și tehnicieni aleși de adunarea generală. Acest colectiv va lucra sub conducerea inginerului șef al cooperativei. Îmi exprim convingerea că ansamblul de măsuri luate va crea cadrul propice afirmării noului și stimulării muncii cooperatorilor — element de bază al progresului continuu în acest sector principal al economiei noastre naționale. Traducerea în viață a măsurilor luate la indicația conducerii partidului va avea ca efect sporirea productivității muncii agricole, realizarea exemplară a obiectivelor stabilite, ridicarea eficienței întregii activități desfășurate în cooperativele agricole de producție.

Gh. STOICOVICI

Prof. Alexandru Rogojan, șeful catedrei de calculatoare, electronică și automatică, și colaboratorul său, tehnicianul Constantin Nănaș de la Facultatea de electronică a Institutului politehnic Timișoara, au finalizat recent o importantă temă de cercetare aplicativă. Este vorba de realizarea unei memorii cu ferită complet transistorizată pentru calculatoarele electronice numerice. Construită pe principiul selecției prin coincidențe, memoria are o capacitate de 256 de cuvinte cu cîte 2.4 ranguri de adrese, la un ciclu de funcționare de 7 microsecunde. Supusă încercărilor de laborator, memoria cu ferită a dat rezultate bune, dovedindu-se utilă atît în producția curentă a unor calculatoare electronice realizate în țară cît și ca model pentru noi memorii modulare de capacitate mărită.

După o vacanță reconfortantă, studenții se pregătesc pentru apropiata sesiune de examene. Îndrumați de corpul profesoral, studenții Institutului de arhitectură «Ion Mincu» din Capitală elaborează proiectele unor construcții civile și industriale.

sala pașilor pierduți

CUNOAȘTE Miliția municipiului Brașov numele unor braconieri care — în după-amiaza zilei de 20 decembrie 1969 — au fost la vînătoare de căprioare în împrejurimile orașului? Dar numărul de circulație al autoturismelor care au oprit cu prada la restaurantul «Pescăruș» din cartierul Noua? Dar *funcția* cea de toate zilele a acestor dușmani ai pădurii? Dar faptul că doi subofițeri din paza generală i-au observat pe braconieri? Dacă toate acestea sînt cunoscute, ce măsuri s-au luat? Ori este nevoie să amintim, public, că legea e lege pentru toți, chiar și în pădure?

CA-N CODRU, ca pe vremea traiului în peșteri! De unde or mai fi răsărind asemenea troglodiți? Un grup de tîlhari l-au atacat pe micuțul colindător Petre Zongorean din Tîrnăveni, în timp ce se întorcea acasă de la rudele pe la care fusese cu uratul. Apărîndu-și puținul lui tain, copilul a strigat după ajutor, fiind auzit de tatăl său. Părintele a alergat de îndată la locul faptei, dar imediat ce a apărut, unul dintre bandiți — Gheorghe Fodor — l-a înjunghiat pe la spate.

UN COLIND într-adevăr cu cîntec ne-a fost semnalat în comuna Cotnari. Trei frați Sumanariu și prietenul lor Mihai Alexandru au plecat cu plugușorul. Printre alții, l-au vizitat și pe Ioan Fuior, tatăl unei familii cu 6 copii. Nemulțumiți că gazda le-a dat doar 8 lei, cei patru fii ai podgoriilor au lăsat buhaiul, punînd mina pe cuțite, și l-au tăiat pe cel căruia abia îi uraseră fericire și sănătate.

Sergiu ANDON

economice

de Ilie ZAHARIA

Începînd din acest an, în agricultura cooperatistă se vor introduce în locul zilei-muncă noi forme de retribuire. Experiența, «viața» cum se mai spune, a impus înlocuirea unui mod de repartiție a rezultatelor muncii, care nu mai corespunde nici varietății condițiilor de producție, nici nu contribuie în suficientă măsură pe țăran în activitatea lor.

Tocmai pentru că există condiții variate în care are loc producția agricolă, sistemul de retribuire nu poate fi unic. În fond, imperativul necesității a impus căutarea — și găsirea — unor forme care să intereseze pe țăran în mod *direct* și *imediat* la o muncă productivă în cooperativa agricolă de producție, unor forme care să asigure țărănimii cooperatiste o răsplată *bine măsurată* a eforturilor sale în raport cu rezultatele obținute.

Dacă un țăran se angajează ca muncitor agricol la o întreprindere agricolă de stat, el știe că, dacă realizează o anumită normă, la sfîrșitul săptămînii, chenzinei sau lunii va încasa o sumă determinată de bani. De ce nu s-ar proceda în mod asemănător și în cooperativă? În sensul ca fiecare membru al cooperativei să cunoască *tariful* fiecărei munci — în funcție de complexitatea ei — și să știe astfel nu numai *cît* a muncit, ci și *cît* are de *primit în bani* pentru munca prestată?

Iată unul din elementele fundamentale ale noului sistem de retribuire a muncii în agricultura cooperatistă: *măsurarea* cantității și calității muncii pe baza unor norme de muncă și *evaluarea* lor în bani pe bază de tarife.

Dar un lucru este măsurarea și evaluarea și alt lucru este *plata*. Cea mai perfectă măsurătoare nu are efect practic dacă nu este urmată și de plata corespunzătoare și la scadențe scurte, nu la sfîrșitul anului sau al campaniei agricole. Țăranul, ca orice om, are nevoie *permanentă* de bani pentru a-și procura cele necesare familiei, gospodăriei. Doar el nu poate trăi consumînd numai produsele propriei gospodării sau cele primite de la colectivă. Mai are nevoie de fel de fel de produse *industriale* — alimentare (zahăr, ulei etc.) și nealimentare (îmbrăcăminte, încălțăminte etc.). Să aștepte împărțeala după bilanț? Noul sistem de retribuire prevede ca plata muncii în cooperativă să se facă *chenzinal* sau *lunar* sub formă de avans de pînă la 80% din sumele prevăzute a fi plătite în *bani*, și pînă la 80% din *produsele* cuvenite, după recoltare și după predarea obligațiilor către stat, urmînd ca restul să se plătească la bilanț.

Prin urmare, noul sistem de retribuire prevede plata numai în bani, sau în bani și în natură, după cum vor hotărî adunările generale ale cooperativelor. Aceeași cooperativă va putea plăti pentru anumite munci sume de bani sub formă de *avans* (chenzinal sau lunar) în sectorul zootehnic, în bani și în natură în sectorul producției vegetale. Chiar și în acest din urmă sector, de exemplu în legumicultură, s-ar putea ca pentru lucrările pînă la recoltare să se plătească în bani și în natură, iar pentru recoltare numai în bani. Totul este în funcție de cum e mai convenabil pentru a stimula interesul țăranilor în producerea, recoltarea și predarea rapidă a recoltei.

În definitiv, *modul* de plată nu este un scop în sine; el trebuie astfel stabilit încît să aibă maximum de efect pozitiv și pentru cel care plătește, și pentru cel care încasează, și pentru economia națională.

expoziție eminescu la praga

În întîmpinarea celei de-a 120-a aniversări a nașterii lui Mihai Eminescu, Muzeul literaturii române, al cărui patron este marele nostru poet național, o organizat în Cehoslovacia, la Praga, o expoziție închinată vieții și operei celui ce a creat «Luceafărul».

Expoziția *M. Eminescu* s-a organizat și deschis cu concursul Muzeului literaturii cehe.

Expoziția *Eminescu* este o expoziție documentară itinerantă, de intenție evocativă și informativă, menită să trezească interesul vizitatorului pentru cunoașterea directă a creației eminesciene. Pe 25 de panouri sînt prezentate în succesiune cronologică cele mai însemnate momente biografice și creatoare eminesciene, o atenție deosebită fiind acordată începuturilor literare ale poetului, cîtorva dintre marile sale poeme, — *Împărat și proletar*, *Călin* și, bineînțeles, *Luceafărul* — precum și unor ipostaze sociale memorabile, ca directoratul de bibliotecă și revizoratul școlar de la Iași sau activitatea publicistică și redacțională de la ziarul *Timpul* din București. Susținerea decorativă a expoziției este asigurată în principal de o seamă de lucrări plastice inspirate din Eminescu.

După 31 ianuarie, expoziția va fi transportată și prezentată în Slovacia.

C. GROSU

centenarul fabricii de bere «grivița»

Cu toate că existența sa a fost cunoscută de cele mai vechi civilizații, fabricarea berei pe cale industrială datează numai din secolul trecut. În această perioadă se înscrie și înființarea în țara noastră a primei fabrici de bere. Un berar din Bavaria, Erhard Luther, atras de condițiile favorabile oferite de statul român capitalurilor străine, avea să construiască în 1869, cu puțin timp înaintea lui D.N. Bragadiru, o fabricuță pe care a dezvoltat-o an de an, cu o parte din marile cîștiguri realizate. Fabrica «Grivița», care nu și-a schimbat niciodată sediul din Șoseaua Orhideelor nr. 46, de lîngă Gara Basarab, este cumpărată în 1905 de către frații Czeel și transformată peste alți cîțiva ani în societate anonimă pe acțiuni. Ulterior întreprinderea își dezvoltă o rețea proprie de depozite și restaurante, dintre care amintim renumitele localuri bucureștene «Picadilly» și «Gambrinus».

În anii construcției socialiste, prin alocarea unor importante fonduri, prin aplicarea cu succes de către colectivul de aici a unor soluții tehnice avansate, au fost înregistrate rezultate meritorii în domeniul modernizării și dezvoltării fabricii. Astfel, au fost date în funcțiune noi secții, printre care cele de fierbere și frigorifice, s-au mărit spațiile de depozitare și s-au montat linii de îmbuteliere cu o productivitate orară de 6 000 sticle. Întreprinderea dispune de un nou laborator de analize, înzestrat cu aparatură de precizie. Investițiile respective s-au concretizat în reducerea cu 50 de zile a timpului afectat reviziilor tehnice anuale, îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, cel mai mic preț de cost față de toate fabricile similare, precum și obținerea în cursul anului trecut a unui beneficiu în valoare de aproape 8 milioane lei. Este semnificativ de arătat că în prezent producția anului 1938 se realizează în numai 2,6 luni, iar producția națională de bere «Grivița» deține cea mai mare pondere.

Pentru 1970 este prevăzută construirea unei noi secții de îmbuteliere, care va avea o capacitate orară de 24 000 sticle. Pînă în 1975 se vor termina importante lucrări de sistematizare și extindere care cuprind în această etapă mărirea spațiilor de fermentare, intrarea în funcțiune a unei centrale termice și crearea de noi ateliere mecanice. Clădirile vor fi de asemenea reamenajate, astfel încît să se încadreze armonios în peisajul arhitectural al viitoarei zone a podului Basarab. Pe porțile fabricii vor ieși suplimentar în cursul unui an peste 25 000 hectolitri de bere Porter, brună sau Casino.

Sperăm ca vechile și renumitele întreprinderi din acest sector al industriei alimentare, alături de noile fabrici create la Bacău, Constanța, Pitești și Craiova, să contribuie la satisfacerea promptă a cererilor populației, nu numai iarna, ci și... vara.

Gh. AGIU

Fabrica «Grivița» de acum 100 de ani.

întărirea disciplinei contractuale

Adoptată de Marea Adunare Națională în decembrie 1969, legea contractelor economice conține o abordare principial nouă, menită să transforme contractul într-o pîrghie puternică a aprovizionării, într-un mijloc de întărire a disciplinei de plan și a tuturor obligațiilor asumate de părțile contractuale.

Pentru a afla care sînt urmările acestei legi în cadrul unei întreprinderi, ne-am adresat tovarășului Leon Steinbach, directorul general al Combinatului de confecții și tricotaje București.

—În ce constă noutatea noii legi a contractelor?

—După cum se știe, în afara planurilor anuale, întreprinderile își bazează activitatea atît pe contractele pe care le încheie cu furnizorii cît și cu beneficiarii. Pînă acum, neîndeplinirea obligațiilor contractuale se judeca la comisia de arbitraj, care dădea adesea hotăriri... arbitrare, care nu totdeauna se rezolvau în mod principial, vechea lege lăsînd posibilitatea anulării lor. Legea care s-a votat de curînd impune nu numai respectarea contractelor, dar prevede îndeplinirea amănunțită a clauzelor, a condițiilor tehnice și a nivelului calitativ al produselor, pe care avem dreptul să le stabilim în cadrul contractului.

—Care vor fi urmările aplicării ei?

—Răspunderea materială a părților care semnează contractul va impune o disciplină mai severă în procesul de producție, deoarece întreprinderile vor trebui să producă exact ceea ce au contractat și nu ceea ce convine la un moment dat procesului lor tehnologic. Această disciplină a muncii va atrage după sine îmbunătățirea calității muncii și implicit se va ajunge la o creștere a productivității. Pentru că, în orice întreprindere, dacă munca are un caracter ritmic și sînt asigurate stocurile tehnologice, contractele vor fi îndeplinite fără stagnări în procesul de producție. Trebuie să se termine cu așa-zisele cauze obiective care apar pe parcurs, să existe o mai mare principialitate în relațiile stabilite, să se înlăture cauzele care aduc prejudicii.

—În ce mod permite noua lege coordonarea planurilor anuale cu planul de perspectivă?

—Faptul că noi cunoaștem planurile anuale și chiar planul cincinal cu mult înainte, face posibilă încheierea contractelor pe termen lung, urmînd ca semestrial să stabilim caracteristicile modei și detaliile. E adevărat că prin contract nu se poate preciza de pe acum ce modele se vor purta, dar se poate ști cîte cantitate e necesară pe o perioadă de timp. Sînt o serie întreagă de confecții clasice care nu se vor schimba dintr-o dată (mantouri paltoane, haine de protecție), și aceasta permite să se creeze stocuri.

Se pot încheia deci contracte de cadru; asta nu înseamnă că pe parcurs nu se pot face modificări la cererea beneficiarului, dacă sîntem sesizați din timp încît să putem schimba tehnologia. Sîntem pentru relații suple în cooperarea cu comerțul, dar pentru aceasta e nevoie ca furnizorii să-și respecte contractele nu numai cantitativ, ci și ținînd seama de calitate, culori, nuanțe. Noi primim cu multă satisfacție legea și vom face totul să ne încadrăm în normele ei. Vom obliga și vom fi neîngăduitori față de o bligațiile furnizorilor, pentru ca în același timp să ne putem onora contractele cu comerțul.

P.A.

ediția 1970 a conferinței internaționale de motoare cu ardere internă

Agenda științifică a noului an anunță o reuniune internațională de mare amploare, ale cărei lucrări se vor desfășura în iunie la București: a doua ediție a Conferinței internaționale de motoare cu ardere internă.

Organizată de Academia Republicii Socialiste România în colaborare cu o serie de ministere și instituții centrale, manifestarea va releva în primul rînd contribuția adusă de cercetătorii români la dezvoltarea și perfecționarea motoarelor cu ardere internă a căror fabricație constituie o preocupare de seamă a industriei autohtone constructoare de mașini. Prin prezența la lucrările acestei manifestări științifice internaționale a peste 200 de cunoscuți specialiști din întreaga lume, care și-au anunțat pînă acum participarea, se va realiza un util schimb de opinii și extinderea colaborării dintre specialiștii noștri și cei de peste hotare.

— Pe lîngă dezbaterea celor 140 de comunicări înscrise pe ordinea de zi, ne informează tovarășul prof. dr. docent George Bărănescu, rectorul Institutului politehnic din București, reuniunea științifică prevede reorganizarea mai multor mese rotunde la uzinele de specialitate din Sinaia și Brașov, precum și în orașele Constanța și Galați. În cadrul lor vor fi luate în discuție cele mai noi realizări ale științei și tehnicii contemporane privind aparatura de injecție, motoarele folosite în agricultură, în tracțiunea rutieră și navală, în industrie.

Prin problematică și amploare, prin ținuta lucrărilor, cea de-a doua Conferință internațională de motoare cu ardere internă se conturează ca manifestarea științifică de cel mai înalt nivel inițiată pînă acum în acest domeniu.

Adina CONSTANTINESCU

Conducerea Teatrului de revistă din Constanța a avut această originală idee: amenajarea unei case cu povești. În această încăpere, părinții așezați la teatru își pot lăsa odraslele în timpul orelor de spectacol. Casa cu povești este prevăzută cu jocuri distractive, cărți, reviste etc., iar micii ei locatari sînt supravegheați toată vremea de cadre didactice de specialitate.

anul '70 la «automatica»

Deși a trecut o perioadă destul de scurtă de la începerea noului an, la «Automatica» roadele au pornit a se arăta. Planul primei decade din luna ianuarie a fost realizat în întregime, totalizînd o valoare de peste 6 700 000 lei. Datorită bunei organizări a muncii, la sfîrșitul lunii va putea fi livrată, conform graficului de producție, o cantitate însemnată de echipamente autotractor, tablouri de încălzit și luminat vagoane, aparate de măsură, panouri pentru macarale etc. Un amănunt care vorbește despre specializare: valoarea unicatelor din această lună față de produsele de serie reprezintă peste 65 la sută.

După ce, în anul care a trecut productivitatea muncii a atins un grad înalt, s-au luat și pentru acest an toate măsurile de continuare a ritmului. Dintre ele consemnăm: mecanizarea operațiilor de șlefuire a chitului, organizarea liniei de fabricație a cadrelor tipizate pentru panouri, mecanizarea operațiilor de prelucrare a barelor groase, mecanizarea operațiilor de formare a conductorilor rigizi etc. În urma acestor măsuri, sporul de producție realizat la sfîrșitul anului se estimează la o valoare de circa 29 milioane lei.

Nu lipsesc din planul de măsuri nici preocupările permanente de îmbunătățire a calității produselor. Beneficiarii anilor trecuți, — C.S.-Hunedoara, C.S.-Galați, uzinele «Republica» — obișnuiți cu nivelul superior al produselor, au, se vede, toate motivele să aștepte comenzile la aceeași calitate. Printre măsurile menite să întărească faima acestei întreprinderi industriale amintim: construirea unei instalații portabile pentru verificarea prin simulare a funcționării panourilor de serie, dotarea punctului C.T.C. cu stații pentru tensiuni și frecvențe variabile, construirea unui panou pentru simularea funcționării instalațiilor echipate cu aparatură electronică

A. PETRE

document arheologic descoperit la capidava

Săpăturile din incinta cetății de la Capidava — străveche așezare getică și apoi romană de pe malul Dunării — au adus la lumina zilei un vas de ceramică care, potrivit unor recente cătări științifice, se datează către a doua jumătate a secolului al IX-lea și prima jumătate a secolului al X-lea.

Întregul umăr al vasului — un ulcior cu două torți, acum sparte, — este acoperit cu un ornament incizat de linii în valuri, închizînd mai multe registre, fiecare registru cuprinzînd litere grecești, inițialele unor cuvinte de utilitate rituală în practicile liturgice creștine. Apoi, mai jos, întregul alfabet grecesc, scris însă invers, de la omega către alfa. La sfîrșit este scris, cu caractere cursive, specifice întregii inscripții, numele *Petre*, aparținînd meșterului olar. Scris în această formă fonetică, antroponimul stîrnește un viu interes filologic și istoric.

Forma de nominativ *Petre*, firească în poziția pe care o ocupă în inscripție, este de rezonanță specifică limbii românești populare, și în vechime, și astăzi. Totul ne îndeamnă să credem că ne aflăm în fața unei foarte vechi dovezi de limbă românească. Și admițînd că cel ce a modelat vasul și l-a incizat era român, rămîne să subliniem alte cîteva aspecte istorice. Acest document este dovada că strămoșii noștri de aici, înainte de a-și însuși scrierea chirilică, au întrebuințat alfabetul grecesc și s-au aflat sub influența culturii bizantine.

Influența culturală iradiind din acest mare centru al imperiului de răsărit — Bizanțul — s-a resimțit din plin la români, înainte de a se înrădăcina scrierea chirilică și de a se face influentă cultura sud-slavă — în special pe tărîm religios.

Inscripția deschide tocmai de aceea noi orizonturi în istoria țării noastre. Ea constituie cea mai veche dovadă de limbă română; aruncă o lumină nouă asupra trecutului nostru cultural, în special pentru epoca pe care și-a pus pecetea semnată cu numele său meșterul olar Petre de la Capidava.

Adrian RĂDULESCU
director al Muzeului de arheologie-Constanța

O «BRICHETĂ» DIN SECOLUL AL VIII-LEA

Cîțiva cărămidari din satul Canlia, județul Constanța, lucrînd nu demult la extragerea dintr-un mal a materiei prime de care aveau nevoie, au nimerit cu lopețile într-un mormînt foarte vechi. Lucrul a fost oprit, iar cîteva zile mai tîrziu arheologii, informați de către autoritățile locale, au și început cercetările. Pînă acum, arheologul Radu Harhoiu de la Institutul de arheologie al Academiei, care conduce săpăturile, a deschis șapte morminte, scoțînd la lumină multă ceramică, unelte și diverse obiecte. Printre aceste obiecte se află și o piesă care prezintă un deosebit interes pentru specialiști. Este vorba de una dintre cele mai vechi «brichete» descoperite pe teritoriul țării noastre într-un strat care reprezintă cultura Dridu. Este vorba de un amnar alcătuit dintr-o bucată de metal, o pietricică de cremene și o bucată de iască. «Bricheta», descoperită într-un mormînt de incinerație alături de osemintele carbonizate ale unui bărbat, bate toate recordurile: este din secolul al VIII-lea, avînd deci o vechime de 1 300 de ani.

B. SURU

slalom pe uscat și alte necazuri de sezon

În pofida faptului că anul acesta iarna a fost mai puțin darnică cu iubitorii sportului de iarnă, Predealul a cunoscut în aceste zile o impresionantă afluență de public (foto 1). Numeroși iubitori ai sporturilor de iarnă au invadat literalmente pîrtiile de schi. Din păcate însă, socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din... Predeal. Despre aceste surprize neplăcute, care vin să reteze entuziasmul și planurile turistului nostru, vă vorbesc și fotografiile alăturate.

Prima derută (foto 2): Complexul de deservire. Aici, pe lîngă alte servicii, există un magazin cu profil bine definit: închirieri de obiecte trebuincioase celor ce încearcă să descifreze tainele alunecării pe zăpadă. Responsabilul — un tinerel foarte simpatic, de altfel — te întîmpină ridicînd din umeri: «Am avut, dar e ora 9 și s-au terminat». Dacă ești puțin bănuitor și-i ceri condica de reclamații, constați că nici aceasta nu există. Zîmbitor, omul de după tejghea te sfătuiește să te adresezi întreprinderii din Brașov.

Drumul spre Clăbucet (foto 3) trece — din păcate — peste calea ferată. Cum majoritatea amatorilor de schi sînt tineri și cum calea ferată e cale ferată, ne întrebăm dacă organele în drept n-ar trebui să ia măsuri organizatorice pentru a îndrepta pașii tuturor cetățenilor cîțiva metri mai la vale, unde pericolele sînt complet excluse...

Iată și garderoba (foto 4). Dar și aici locurile sînt limitate. În cazul cînd ai zăbovit puțin prea mult pe pîrtie, garderobierul te refuză, din lipsă de locuri. Ori pleci cu schiurile pe umăr, ori aștepți disciplinat ca cei din fotografie.

Spre cabana Clăbucet-plecare poți ajunge în circa 20 de minute cu telefericul (foto 5). Drumul este foarte plăcut. Din păcate nu toate scaunele funcționează cu cureaua de siguranță. Nu știu ce gîndesc cei ce conduc telefericul, dar această gravă neglijență este cu totul intolerabilă.

Text și fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

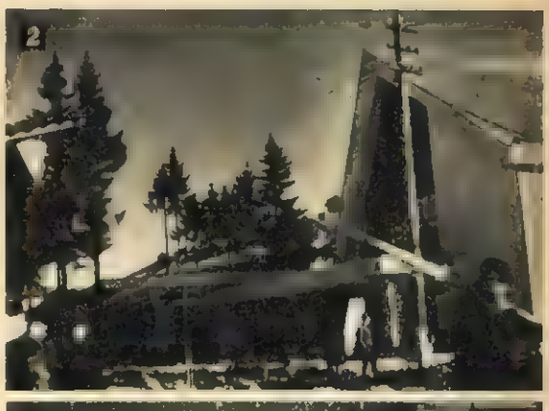

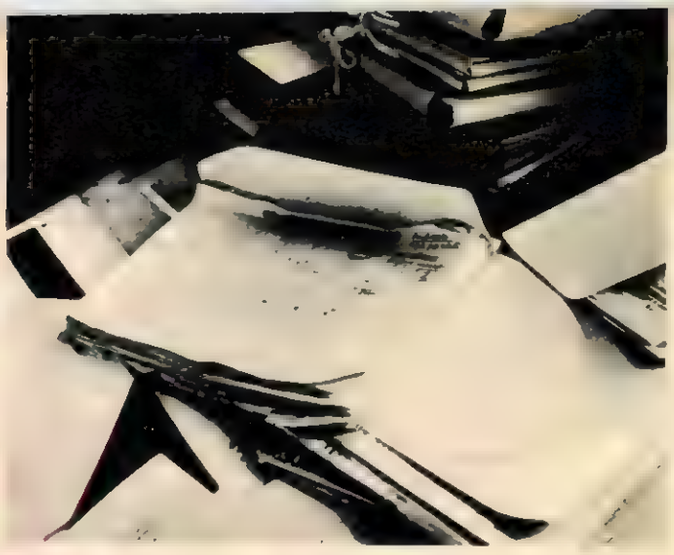

Dosare, dosare... Peste 200 de dispoziții de șantier au fost adăugate proiectului inițial al șantierului uzinei de cinescoape.

ÎNTRE CIOCAN ȘI NICOVALĂ

...De aici, o scăzută productivitate a muncii: note, adrese, calcule în plus.

de Petre ANGHEL
Fotografii de Elena GHERA

«E adevărat — îmi mărturisea un inginer constructor — că la noi găsiți totdeauna ceva de criticat, că așa-i munca pe șantier. Dar dacă o să vreți să priviți lucrurile mai atent, veți vedea că aici la noi lipsurile sînt doar mai... vizibile. Explicația e simplă: pe șantier se adună și neglijențele celor care proiectează, și ale celor care ar trebui să ne livreze materiale de construcție».

Cînd a aflat că nu sînt pornit pe fapte rele, interlocutorul meu a devenit mai vorbăreț. De fapt eram gata să-l ascult toate explicațiile și să-i consemnez punctul de vedere, pe care mai tîrziu îl vom confrunta cu cel al proiectantului și al direcției fabricilor care livrează materiale de construcție. Pe scurt, vrem să subliniem situația adesea ingrată în care se află de atîtea ori constructorul datorită neconcordanței dintre cerere și ofertă, adică dintre ceea ce prevede proiectantul și ceea ce poate să-i ofere la acea dată industria. Practica dovedește că trebuie să existe o totală armonizare a producției cu cerințele pieței și, în același timp, o utilizare rațională a materialelor *existente deja* în economie. Acest lucru este și necesar, și posibil. Așa cum a arătat secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969, în perioada care a trecut *«nu s-au luat din timp măsurile necesare pentru asigurarea ritmică a aprovizionării tehnico-materiale; aprovizionarea a continuat să se desfășoare anevoios, ceea ce a adus prejudicii activității întreprinderilor, muncii pentru realizarea planului»*.

VECHIUL CÎNTEC AL PROIECTANTULUI

O primă problemă: termenele de predare a proiectelor. Dacă acestea ar ajunge la constructor cu 2—3 luni înainte de începerea anului, s-ar putea studia amănunțit, s-ar putea oferi soluții avantajoase, urgente și ieftine și, în sfîrșit, s-ar putea face la timp comenzile. Din păcate, acest lucru nu se întîmplă, deși există ordine ministeriale categorice. Un exemplu este edificator. Dintre obiectivele pe care *Trustul de construcții nr. 1 București* trebuie să le execute complet în anul acesta, la 1 decembrie 1969 foarte multe nu aveau asigurate proiectele. Și chiar dacă beneficiarul care trebuie să asigure documentația se ține de cuvînt (și-a luat angajamentul!), la 1 februarie tot ar lipsi 20%! Pentru a avea materialele la timp, trustul înaintează ministerului tutelar cererea cu cantitatea necesară dedusă din documentația existentă și din estimările șefilor de șantier (foarte apropiate de realitate). Ministerul dă o repartiție la o fabrică. Aceasta primește comanda și, pe bună dreptate, pentru a se apuca de treabă cere documentația în detaliu...

ÎNTÎMPLĂRI CU TÎMPLĂRIA

Alteori însă vina nu o poartă direct proiectantul. Iată un caz: există un ordin al Ministerului Industriei Lemnului, din anul 1963, care prevede execuția comenzilor

numai de la o anumită cantitate în sus. Dar constructorul nu poate întruni aceste condiții, deoarece nu totalizează această cantitate, chiar dacă strînge tîmplăria de pe 10—15 șantiere, pe un an întreg. Atunci începe odiseea rugăminților de la o fabrică la alta și se întîmplă astfel: dintr-o comandă de 10 sortimente, fabrica oprește 2—3 și comunică: «restul nu-l acceptăm, deoarece nu se încadrează în ordinul M.I.L.». Șantierul este în felul acesta obligat să improvizeze ateliere și își completează tîmplăria în condiții de productivitate redusă.

Nu ne îndoim că cererile proiectanților sînt de cele mai multe ori îndreptățite. Să vedem însă unde trebuie căutată vina pentru o situație paradoxală. Pentru Institutul de cercetări de la Giurgiu au fost necesare ferestre de stejar. Comanda făcută Întreprinderii forestiere-Piatra Neamț, conform repartizării Ministerului Economiei Forestiere, a fost refuzată din lipsă de stejar. Să nu fi știut onor minister acest mic amănunt? Să nu-i pese sus-numitei întreprinderi de ordinul ministerului?

Dacă ne gîndim însă că nu a existat interes mai mare nici atunci cînd a fost vorba de Institutul de cercetări forestiere, institut al ministerului amintit, nu mai înțelegem nimic. Tot din lipsă de lemn s-a plimbat comanda subordonatului institut de la C.I.L. Bacău la I.F.-Gura Humorului, la I.F.-Cîmpina. Atunci, printr-o adresă, a fost rugat beneficiarul să intervină la ministerul tutelar, ca C.I.L.-Pipera să cedeze 80 mc stejar uscat. Slavă Domnului că cei de aici au fost cumsecade și i-au ascultat, așa că stejarul a luat drumul căii ferate și a ajuns la I.I.L.-Focșani.

PARCHET CARE... SCÎRȚÎIE

Pentru filatura Oltenița, proiectantul — Institutul de proiectări pentru industria ușoară — a prevăzut între ringuri parchet de stejar în cantități foarte mari, deși este cunoscut faptul că Ministerul Industriei Lemnului nu dă repartiții de stejar decît pentru 10% din totalul parchetului. Din această cauză s-au înregistrat întîrzieri considerabile, adrese și discuții inutile. Trustul de construcții nr. 1 București a solicitat beneficiarului și proiectantului să accepte înlocuirea parchetului de stejar cu cel de fag. La început rezistența a fost totală (și se pare că pe bună dreptate, datorită condițiilor speciale de umiditate), dar mai tîrziu s-a trecut la... experimentări. În felul acesta, după ce s-a așezat pe o suprafață destul de mare covor renolit s-a admis schimbarea stejarului cu fagul. Aspectul actual e de... mozaic: în aceeași hală calci și pe parchet de stejar și fag, dar și pe renolit.

PREFABRICATE NEFABRICATE

În ceea ce privește elementele prefabricate, proiectanții țin de cele mai multe ori seama în calculele lor de ceea ce oferă economia

Hala stă încă neacoperită pentru că tipul de grinzi proiectate nu se fabrică. Atunci s-a improvizat construcția grinzilor pe șantier. Beneficiarul, nemulțumit, nu le mai acceptă. Rezultatul: lucrările Fabricii de preparate din carne și conserve Popești-Leordeni continuă să fie întîrziate

ÎNTRE CIOCAN ȘI NICOVALA

națională în momentele respective. Se mai întîmplă însă să prevadă elemente prefabricate (chesoane, grinzi) care nu se produc uzual în industrie conform cataloagelor existente și care, pentru a fi executate de către unitățile industriale, necesită lucrări de cofraje metalice extrem de costisitoare (între 15 000 și 25 000 de lei bucata de cofraj). Pe lîngă cheltuielile suplimentare care se impun se mai adaugă și refuzul unităților industriale de a le construi datorită inexistenței atelierelor de tîmplărie metalică. Pentru aceste cofraje metalice se află, e adevărat, o întreprindere specializată — Întreprinderea de elemente prefabricate pentru construcții-Brașov, care însă, adesea, nu se angajează în execuția lor. Așa s-a întîmplat cu fermele frigorifice pentru Antrepozitul frigorific-Ploiești, refuzate a fi construite la Galați din lipsa amintitelor cofraje. Atunci — ne mărturisește tov. Rudolf Pietroanu, șeful serviciului plan materiale al Trustului de construcții nr. 1 București — am luat cofrajele metalice de la Fabrica de ceramică-Urziceni, folosite deja, și le-am dus la Turda, unde au fost recondiționate. Rezultatul final: întîrzierea con-

(Continuare în pag. 13)

Constructorii nu pot trece peste detalii, deși acestea n-au fost prevăzute în proiect.

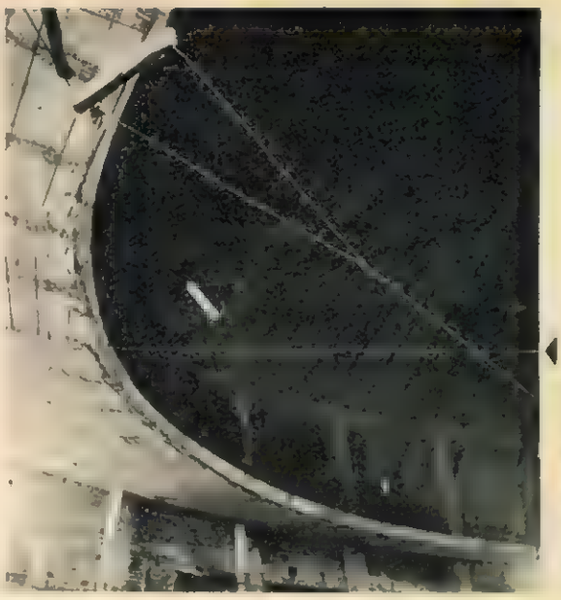

Deși lucrările de execuție la Institutul politehnic București sînt în plină desfășurare, soluția finisării cupolei la pavilionul rectorat nu s-a găsit încă.

aroma
subtilă
și
gust
plăcut,
cu...
BITTER
25°
Zarea
BUCUREȘTI
BITTER
produs
Zarea
un aperitiv
excelent
Se consumă
cu sifon sau în
amestec cu: gin,
vermut, lichior,
whiski și vinuri
spumoase.

eminescu

de **Nina CASSIAN**

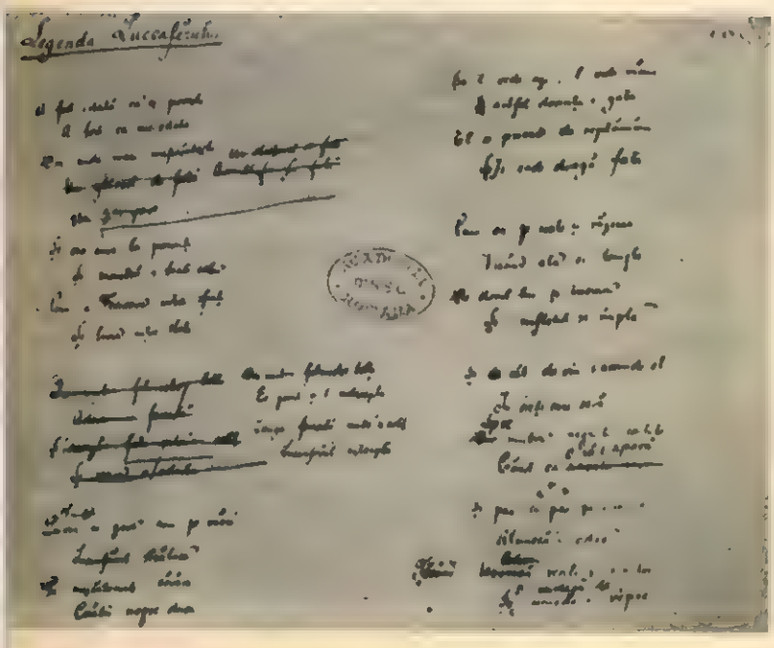

Prima pagină din manuscrisul formei penultime a poemului «Luceafărul».

Atît de solar şi atît de nocturn, inepuizabil ca ziua şi ca noaptea, care se devoră şi se regenerează din însăşi diafana lor foame, — El, geniul acestei limbi şi al acestei naţii, continuă să ne cutreiere şi să ne bîntuie.

Cîte pagini s-au scris despre el! — mult mai multe decît a scris vreodată el însuşi — dar, oricît de ilustre, de exacte, de pătrunzătoare, de importante şi de revelatorii ar fi fost ele, comentariul nu s-a sfîrşit, comentariul nu se poate sfîrşi, fîntîna semnificaţiilor eminesciene nu poate fi secată, pentru că nu o pînză de apă subterană o hrăneşte, ci însăşi respiraţia continuă a materiei.

Primul şoc, la vîrsta şcolii, ni l-a dat splendoarea portretului lui tînăr, acel păr împlîntat şi maiestuos, acea curbură melancolică a pleoapei peste ochii ameţitori, acea gură grea ca o gură de statuie în care totuşi bănuiam vitala carne capabilă de sărut.

Eminescu a fost, este şi va fi iubit întotdeauna de adolescente, de neştiutoarele, romanticele şi, cel mai adesea, străinele de enigma poeziei, adolescente, pentru acel portret uluitor, de bărbat tînăr şi inspirat, cu care poate începe dragostea şi stima pentru artă.

De atîtea decenii, poezia lui se apropie de cei care îi deschid cartea, cu pure incantaţii, cu florale cuvinte, ca să nu-i sperie, cu limpezi naraţii şi revolte, ca să stimuleze un relief mai larg al sufletului lor, cu basme şi cîntece simple, ca să le incite candoarea, auzul şi imaginaţia.

Mai tîrziu, mult mai tîrziu, geniul îşi va face intrarea în aula celor mai puternici şi mai perseverenţi, impresionîndu-i şi înălţîndu-i prin candoare, imponderabil şi sublim.

E frumos că ştim totul despre Eminescu, şi că nu ştim nimic.

Ştim că a cunoscut în profunzime poezia populară, dar nu ştim cum i-a putut păstra şi potenţa minunea, obţinută prin secole de cizelură colectivă, în strofe care-i poartă iscălitura inimitabilă, a lui, a unui singur om, desigur reprezentativ pentru un întreg popor.

Ştim ce filozofi a frecventat, dar nu ştim prin ce alchimie a obţinut acea poezie a lui în care filozofia a devenit un sistem autonom, neomologabil decît aparent în concepte stabile, dar a cărei măsură de aur sclipeşte undeva, în rigoarea stelelor şi în palpitaţia unor cifre încă nedesenate.

Ştim că melodica versului lui ne înfioară ca «vînturile, valurile», dar nu-i cunoaştem proporţia de dieşi şi bemoli, semitonurile şi comele, ritmica interioară a pulsaţiei, ocolul pe care un sunet îl face pînă la a ni se înfăţişa ineluctabil, ultra şi infrasunetele, parasunetele, pe care un instrument, suveran descoperit numai de el, le impune timpanului nostru.

Mai ştim — dar oare o ştim adevărat? — că viaţa i-a fost traversată, schilodită, scurtată, de mizerie, de neînţelegere, de nebunie — dar ştim noi oare cum le-a învins el, încă viu, prin forţa lui patetică şi irezistibilă?

Eminescu a fost fericit. Spun aceasta fără să mă tem de impietate. Eminescu *ştia*. Eminescu se cunoştea şi îşi cunoştea arta ca pe sine însuşi. Ceasul scurt al vieţii lui a fost însuşi ceasul infinit al întîlnirii cu eternitatea

Mihai, Mihail, primul nume, mai familiar, ni-l aduce alături ca pe un frate de cruce; al doilea, mai distant, mai sfînt, îl înrămează pentru a ne întîmpina plecăciunea.

Mihail Eminescu, om şi luceafăr, grav şi sarcastic, solemn şi polemic, senin şi exploziv, transparent şi compact, dur, neiertător, blînd, graţios, violent, hohotitor — o, numai geniul are dreptul la acest cumul şi la această risipă! Numai el are aptitudinea de a se ipostazia atît de multiplu, de a ataca realul şi imaginarul din toate părţile, numai El poate fi într-adevăr invincibila Armada!

Şi iată, au trecut douăsprezece decenii de la naşterea lui, iar poezia lui continuă să se nască zilnic lîngă copii, lîngă adolescenţi şi lîngă adulţii care au puterea să înfrunte piscurile şi abisurile geniului matur.

În numele şi sub zodia ei se aşază majoritatea debuturilor altor mari poeţi ai acestui neam, în numele şi sub zodia ei se aşază şi dulcea stîngăcie a majorităţii versurilor începătoare pe care le primeşte Poşta redacţiei, Poşta tuturor redacţiilor literare.

Uneori numele lui este luat în deşert. El, marele inovator, spărgătorul şi creatorul de forme, este invocat pentru a contesta poezia care i-a urmat şi poezia nouă de azi; el, generoasa deltă care se ramifică în mare primindu-i totodată infuzia, este convertit şi răstălmăcit în stavila apelor proaspete, în încremenire şi schemă; el, care a fecundat limba română îmbogăţind-o strălucit, fertilizînd-o cu o virilitate fără prejudecăţi, este citat pentru a combate vocabularul modern şi a-i crea restricţii.

Este uimitor cîte condeie boante şi strîmbe, nedeprinse cu ortografia, necum cu înalta scriitură poetică, pomenesc numele lui Eminescu, ale supremului artist şi artizan, pentru a-şi

«Kamadeva» — ultima poezie antumă publicată în «Convorbiri literare».

legitima incapacitatea de a produce şi de a înţelege misterul fenomenului artei.

Dar scriind atît de alt fel, Arghezi, Blaga, Ion Barbu l-au adorat pe Eminescu şi i-au cinstit memoria tocmai prin continuitatea adînc diversificată a ipotezelor lor.

Eminescu nu poate fi imitat, ci doar înginat. Nici un fir de geană, nici un por al lui nu poate fi *reprodus*. El însuşi s-ar fi întristat de moarte dacă literatura română i-ar fi dăruit numai supuşi, şi sînt convinsă că şi-a visat întotdeauna egalii.

Şi timpul creşte în urma lui — şi el nu se întunecă.

literare

de G. DIMISIANU

FLORICA MITROI:

RUGĂCIUNE CĂTRE EFEMERA

S-a vorbit în cîteva rînduri, în ultimul timp, despre inflația editorială în domeniul volumelor de poezie. Într-adevăr, apar anual prea multe plachete care nu justifică prin mai nimic largheţea editurilor, ce au ajuns parcă să tipărească mai lesne pe unii autori decît o fac revistele. Chiar dacă faptul nu e de natură să îngrijoreze prea mult, fiindcă pînă la urmă decantarea valorilor se face de la sine iar talentele autentice își dobîndesc locul la care au dreptul în scara valorilor, să recunoaștem totuși că o anumită aplatizare a peisajului literar se produce. Avalanșa de volume umple pînă la refuz toate rafturile, cărțile se așază în vrafuri care nu mai permit să ne orientăm ușor și să ajungem lesne la acelea demne să ne intereseze într-adevăr. Faptul se întîmplă cu precădere în cazul debuturilor, care au ajuns să se petrească de cele mai multe ori sub zodia anodinului. Să ne referim numai la exemplul colecției *Luceafărul* (am mai făcut-o și cu un alt prilej), colecție cîndva de lansare și care se poate mîndri cu faptul de a fi dat primul gir de încredere unor nume ca Nichita Stănescu, Ilie Constantin, Cezar Baltag, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Ion Alexandru, Constanța Buzea, Gabriela Melinescu, în fine, aproape tuturor numelor acum de prima mărime ale noilor promoții; această colecție, așadar, sucombă astăzi în anonimat, pe de o parte fiindcă e concurată de prea multele plachete (tot de debutanți!) ce apar în afara ei, iar pe de alta pentru că în decursul anilor a devenit atît de laxă și a publicat atît de mulți autori inconsistenți încît și-a pierdut orice semnificație de recomandare. Astfel se face că atunci cînd i se mai întîmplă să publice și cîte un autor tînăr de autentică valoare și noutate a expresiei, faptul aproape că trece neobservat.

Este și cazul poetei Florica Mitroi (născută în 1944 la Rîmnicu Vîlcea), a cărei plachetă de debut, *Rugăciune către Efemera*, nu s-a bucurat deîndată de ecoul pe care puternicul talent al autoarei s-ar fi cuvenit să îl găsească.

Răzbate din versurile Floricăi Mitroi o tonalitate proaspătă, întăritoare, un amestec ciudat de suavitate și violență, exprimînd un suflet virginal, setos de expansiune. Lirismul ei este bogat și vital, o lavă triumfătoare ce se revarsă descătușată, acoperind orizontul, înaintînd magnific chiar dacă, răcindu-se, încremenește cîteodată în forme confuze și inestetice. Valoarea acestei poezii stă în dinamica ei, în forța de a ne insufla mereu sentimentul unei curgeri sau rostogoliri fatale

E o lirică de senzații fruste, elementară, necerebralizată, convingătoare prin inflexiunile ei abrupt-naive. Țipăt, scincet, țîșnire — iată atitudinile caracteristice: «Cocorii, trec cocorii sudici țipînd/ prin universul înspăimîntător, și blînd,/ Trec sălbaticii rit țipînd de dor/ prin frigul orb ca un foișor» *(Jocurile uriașe nehotărîte)*. Ceva de mister păgîn, de arhaic țărănesc înconjoară aceste poeme care sînt un fel de rugi-descîntece, evocatoate ale unui sat imemorial plutind într-o aură magică: «Mumulița naște în crucea amiezii,/ floarea leandrului, amară, ruptă la mijloc,/ ține-mă, Doamne, tînăr și arș/ de dulceața pomilor și de noroc!// buza spuzei se sărută cu fîntînile adînci/ și c-un fir smerit de busuioc,/ bobocico-fată, cîntă-n poartă,/ la dulceața pomilor și la noroc/ pentru ploaia ce-o veni/ și-n genunchi ne-o înflori/ și-o să ude spre noi duda,/ goală cum e paparuda,/ cînd își roagă ploaia ruda,/ întoarce-te, drace/ cu trupu-n pruncie,/ mintea-n foi de laur/ peste veșnicie...» *(Mumulița)*. Vitalismul acestei poezii este organic, o expresie a straturilor profunde, izvorînd din adîncurile primelor vîrste biologice: «Cu mîini vitale și fantaste discordia mă mînă/ să joc un tact amețitor și orb/ și teii joacă după mine și-n vîrfuri țipă scurt și ascuțit copilăria/ lipită și adusă, un fetus străveziu cu spete de lumini».

Poezia Floricăi Mitroi, atît de expresivă și de autentică, este încă nedesăvîrșită, suferă de o nesiguranță a minuirii cuvintelor mai ales atunci cînd se străduiește să asocieze, în aceeași montură lexicală, termeni neologistici și abstracți cu alții concreți și plastici. Obține cîteodată efecte crispante («în prapurii de pulberi indiferențiale», «tabu de etern» etc.) și ar fi bine să le evite fiindcă dau o nuanță artificială unei poezii care are vocația spontaneității și a firescului.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

Se spune de multă vreme că obișnuința e a doua natură... Așa pare să fie...

Dar obișnuința a devenit pentru Y ceva care justifică absolut orice... Obișnuința se transformă într-o mamă bună și îndulgentă, care închide sistematic ochii.

Y întîrzie de la slujbă metodic. și de cîte ori e chestionat pe această temă răspunde plin de-o uimitoare candoare:

— Așa m-am obișnuit...

Așa s-a obișnuit el,să fie leneș, irresponsabil și puțin escroc. Chestie de obișnuință... Ce poți să-i faci?

Interesant este că și ceilalți sfîrșesc prin a se obișnui cu obișnuințele lui Y. Atitudinea lui Y nu mai stîrnește nici un fel de indignare.

Y lipsește lunea de la serviciu..

— Așa e el... Nu v-ați obișnuit?

Y se consideră pe sine o capodoperă. O capodoperă la care nu mai trebuie adăugat sau schimbat nimic Se consideră un element al naturii care trebuie luat ca atare.

— Eu nu pot să mă schimb. Așa sînt... Dacă vă place, altu' mama nu mai face...

Y își prezintă trîndăvia ca pe-o forță a naturii, trebuie să te pleci cu umilință în fața ei.

Din pricina puterii demonice a obișnuinței toți s-au obișnuit cu Y, nu-l mai trag de mînecă.

— Y iar a luat filodormă. N-ai ce să-i faci... Așa e el făcut...

Chiar și femeilor Y le cere să-l iubească așa cum e, să nu-i propună nici o schimbare în privința caracterului.

— Iubiți-mă așa cum sînt... Trîndav. meschin, plicticos.

Y e cam greu să fie iubit așa cum e...

biografii contemporane

de Petru ISPAS

UN FLEAC

Ne-a dus un ochi de soare strecurat printre nori pînă aproape de Piatra Arsă. Ne făcusem socoteala că într-o oră sîntem înapoi în Sinaia. Ne-am oprit pe o creastă și am privit panorama complexului sportiv. Soarele a mai întîrziat o clipă și apoi s-a făcut dintr-o dată întuneric A răbufnit un vînt puternic și rece, urmat de o ploaie cu piatră. Eram în șorturi și cu cîte o bluză subțire pe noi. La cabana funicularului am ajuns vineți, cu fălcile încleștate de frig. Frig și în cabană și nici o perspectivă să pornească funicularul. Eram singuri și cu o dispoziție sufletească nu dintre cele mai optimiste. Afară timpul se făcuse și mai cumplit. Cabanierul și-a pus al doilea pulover pe el și și-a adus de undeva și un hanorac. «Al dracului de frig». Și ne-o spunea nouă, în șorturi și bluze. După aproape o oră, au mai intrat trei bărbați, înfășurați în pelerine cauciucate și cu rucsacuri voluminoase în spate. Erau gălăgioși, veseli. Și-au scos pelerinele și au cerut cîte un rom. Unul dintre ei m-a privit un timp atent, după care a început să rîdă cu hohote. S-a apropiat de noi cu paharele în mînă: «Noroc!» «Noroc? Să înceteze vîntul și să iasă soarele». «Tț. Astăzi, nu. Poate mîine. Cînd norii vin din partea aceea, nu este nici o speranță. Noroc!» «Pe dracu'». «Nu dezarma, tovarășe, natura e aspră, dar e și bună». Colegii lui îl priveau, ca și mine, mirați, intrigați. «Nu-ți amintești?» Eram atît de înghețat și atît de desperat, încît nu-mi aminteam nici cum mă cheamă. «Frumusețile naturii... Omul și puterea lui transformatoare... Miciurinismul — moment revoluționar în gîndirea...»

Un frig subțire pătrundea prin ușa prost închisă, mă dureau încheieturile de la mîini, de la picioare, gîtul îmi înțepenise...

«...Bucuria tinereții, dăruită muncii, acelei munci pline de neprevăzut, de mister, tăria de a înfringe greutățile, urgiile naturii, și, dintr-o dată — biruința...». Mi-am stăpînit pumnii și cred că totuși aș fi lovit dacă m-aș fi putut mișca. «Este lîngă mine o femeie pe trei sferturi moartă de frig. Mai bine dă-i ceva să se îmbrace». Și-a desfăcut rucsacul, a scos un pantalon de lînă, un pulover și o pereche de bascheți. «Doamnă, vă rog să mă scuzați. Dar luptîndu-mă cu memoria soțului dumneavoastră am făcut un cumplit act de impoliteță. Îmi permiteți: Sandu Romeo, biolog». După care, s-a întors spre mine: «Nu-ți amintești nici acum?» Eu rămăsesem cu ochii ficși pe celelalte două rucsacuri: «Colegii dumitale nu au ceva de îmbrăcat și pentru mine?» «Poate se găsește. Îți amintești? Nu, e ridicol. Cum să-ți amintești de un oarecare Sandu Romeo, cu care ai discutat acum zece ani doar cincisprezece minute și despre care ai scris un articol pe două coloane». A mai adus două romuri mari. «Bea. Îți amintești?»

Cred că băusem cam mult. O căldură nefirească pusese stăpînire pe mine. M-am uitat lung la el și am schițat un zîmbet: «Sandu Romeo. Anul doi. Grupa șase. M-ai întrebat de ce studenții nu pot intra în partid. Nu — ți-am răspuns. Ți-am spus că eu pun întrebări. Mai ai nevoie de răspuns?» «Nu». «Articolul nu mi-l mai amintesc». «A fost prima și ultima dată cînd s-a vorbit în presă despre mine. Ai scris frumos». «Mulțumesc. N-ai totuși ceva de îmbrăcat?» «Ba da». Acum mă simteam bine. Acum puteam să discut. Acum vroiam să discut. Își lăsase capul pe spate și parcă recita: «Natura trebuie s-o iubești, să o înțelegi și atunci ea te ascultă, te ajută chiar să o transformi...» «Și ce-ai făcut?» «Mi-am zis că ai dreptate». «Și ce faci?» «Invers decît ai spus». «Adică?» «Păzesc natura să nu se transforme». «Nu înțeleg». «Adică să rămînă așa cum este, frumoasă, sălbatică, dură, umană». «Tot nu pricep».

A luat unul dintre cele trei rucsacuri și a scos din el o cutie și din cutie o eprubetă: «Vezi?» «Da, un gîndac, un fleac». S-au uitat unii la alții, zîmbind de ignoranța mea. «Un fleac? Chiar ne vezi pe noi, oameni în toată firea, să ne ținem de fleacuri? Uită-te bine la noi, dacă insecta asta nu-ți spune nimic. Alergăm după ea prin pădurile conifere ale țării de șase ani. Auzi, un fleac! Șase ani din viața unor oameni tineri, și cîți vor mai urma, pentru un fleac?»

O rafală de vînt trînti ușa cabanei de perete și frigul și umezeala de afară făcu să mă scutur din nou.

«Ți-e frig. Noi ne-am obișnuit. Vînt, ploaie, zăpadă, lapoviță, fac parte opt luni dintr-un an din viața noastră. Și umezeala... Totul e umed. Ciorapi, cămașă, izmene, haine, totul... Și toate astea, crezi că pentru un fleac?»

Am mai luat cîte un rom. Ochii îi ardeau. Ceva părea dărîmat în el. A făcut un efort să iasă de unde căzuse și s-a repezit din nou, cu mai puțină violență ca pînă acum.

— Cînd cobori de la Babele spre Peșteră, se vede un adevărat cimitir de jnepeni. Fleacul ăsta l-a făcut. Și este capabil să facă un asemenea cimitir din toate pădurile noastre conifere, dacă l-am lăsa. Dar nu-l lăsăm. Îl depistăm, îl însemnăm pe o hartă și vin avioanele și-l pudrează. În unele locuri a căpătat rezistență. Îl adunăm în eprubete, venim în Sinaia la laborator, îi căutăm punctul slab și o luăm de la capăt. Mereu o luăm de la capăt. Pînă la pensie. Trei oameni în toată firea și alți mulți pe lîngă ei, în luptă cu un gîndac, cu un fleac, cum îi spui tu.

...Am coborît tîrziu. Vîntul nu se oprise, și nici ploaia. Nu mai bătea însă piatra. Pe drum, unul dintre tovarășii lui s-a apropiat de mine:

— Nu-l judecați prea aspru. De nu se purta cum s-a purtat, poate nu vă spuneam... A avut o supărare. L-a părăsit soția și a luat și copilul cu ea. Femeia obosise să tot umble dintr-un loc într-altul după el. A avut o șansă și el a refuzat-o: i s-a propus postul de șef de serviciu la institutul din București.Ea își pusese multe speranțe în asta. Nu a rezistat. Eu nu o condamn. Cred că-l înțeleg și pe el. Ce era să facă acolo? Tot ce știe astăzi se rezumă la «fleacul» ăsta, cum îi spui dumneata.

TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ ÎNTRE PIRANDELLO ȘI CAMUS

Bătrînul Teatru Național din Cluj cunoaște, sub direcția regizorului Vlad Mugur, o activitate prodigioasă. Afirmînd aceasta ne referim atît la valorosul colectiv al forțelor artistice, la politica de repertoriu cît și la turneele din țară și peste hotare. Dacă turneul făcut în stagiunea 1968-1969 la festivalurile de la Arezzo și Florența cu «Caligula» de Camus, «Ifigenia în Aulida» de Euripide, «Visul» de D.R. Popescu și «Rochia» de Romulus Vulpescu s-a bucurat de un deosebit succes atît în rîndurile presei cît și ale publicului italian, stărnind invitații pentru stagiunea următoare, clujenii se dovedesc la rîndul lor gazde primitoare. Tînărul regizor italian Paolo Magelli de la Teatro Stabile Metastasio din Prato, asistat de Leonardo Toccafondi, a fost invitat pentru a pune în scenă la Cluj. Este vorba de «Astă-seară se joacă fără piesă» de Pirandello.

PIRANDELLO MEREU ÎN AVANGARDĂ

Precedînd și anticipînd căutările teatrului modern, opera lui Pirandello, la mai bine de trei decenii de la dispariția autorului, rămîne la fel de generatoare de idei și sentimente închinate căutării, găsirii sau regăsirii adevăratei esențe umane. Domnind ca un mag proteic asupra unui labirint de raporturi posibile, Pirandello nu propune o dezbatere de idei într-o dramă cu forme fixe, ci preocupat de relativismul caracterului în raport cu viața și al acțiunii în raport cu caracterul va disocia personajul pînă la absurd, imaginînd situații paradoxale.

Mai actual prin tratarea formală a acțiunii înțelegerii publicului decît alte texte, «Astă-seară se joacă fără piesă» deschide, asemeni celor «Șase personaje în căutarea unui autor», lumea teatrului în care actul de creație reface drama existenței: același balans între posibil și imposibil, între ris și plîns, între sentiment și luciditate. Dincolo de imposibilitatea comedienilor de a da existență propriei lor drame, regizorul Paolo Magelli descoperă în conflictul dintre «epicitatea doctorului Hinkfuss și romantismul actorilor» drama unei existențe absurde

Invitația pe care Pirandello o făcea publicului de a participa la acțiune pentru a medita la lirismul existenței este de data aceasta amplificată de chemarea către umanism ca de un semnal de alarmă pe care teatrul trebuie să-l aducă într-o lume invadată de mașinism. Raportul teatru-artă-viață s-a complicat prin însăși structura societății, iar regizorul italian, ca orice tînăr lucid din generația sa, nu poate uita că este un om contemporan.

Piesa conține în germene «prizа asupra faptelor concrete ale existenței noastre», iar îndepărtarea de text pe care Paolo Magelli consideră că a operat-o nu este de fapt decît o regăsire. Poate că tocmai în mirajul plin de poezie și mister pe care îl realizează scenograful Th. T. Ciupe din costume de zdrențe și pînză de sac straniu colorată, din efemeritatea decorurilor luminoase dar conținînd în ele labilitatea jocului anunțat de umbrele chinezești de la început rezidă adevăratul sentiment al lumii pirandelliene în care arta apare ca o realitate în sine, dar una de ordinul doi Considerînd că moartea Momminei înseamnă «moartea poeziei, și alienarea ei însăși, alienarea lumii noastre», și avînd-o pe Ana Maria Dominic ca interpretă, regizorul obține o apariție plină de farmec, demnitate și forță interioară.

În general, echipa pe care și-a ales-o, deși este formată din actori tineri, dă spectacolului aparența unei realizări făcute de o trupă cu care a mai lucrat. George Motoi (Dr. Hinkfuss), Melania Ursu (Doamna Ignazia) și Viorel Comănici (Rico Verri) tensionează prin forța de joc și de șoc reprezentația. Dincolo de cele trei apariții colorate și personale ale fetelor La Croce (Liliana Welther, Gita Popovici, Teodora Mazanitis), Gheorghe M. Nuțescu Domnul Palmiro) realizează un rol remarcabil, plin de umorism în sensul pirandellian, în care îmbină dezinvoltura, savoarea și generozitatea actorului comic cu ridicolul și grotescul pînă la șarjarea morții.

UN SPECTACOL LA NIVELUL ACTULUI DE CUNOAȘTERE PROPUS

Meritul lui Camus este, după cum spune Gaëtan Picon, «de a fi ridicat la perfecțiunea formei clasice o sensibilitate foarte modernă (...), de a fi dat omului contemporan singura expresie mitică care este pînă în prezent acceptată» — afirmație care echilibrează discuțiile în jurul creației literare și dramatice a lui Albert Camus. A spune că «Străinul», «Neînțelegere» și «Caligula» ar fi echivalența romanesc. și dramatică a eseurilor sale «Mitul lui Sisif» și «Omul revoltat» este la fel de incomplet ca și negarea oricăror accente filozofice, în special existențialiste, din opera sa.

Dacă pentru autor «Caligula» nu este o piesă existențialistă, ci doar tragedia pasiunii imposibilului, pasiune care poate constitui pentru dramaturg un obiect de studiu tot atît de valabil ca lăcomia și adulterul, și chiar dacă susține că nu este o piesă filozofică, trebuie să observăm că textul deschide prin meditația tragică porțile către o anume filozofie, în care se pot regăsi obsesiile autorului celor două importante eseuri citate mai sus.

«Poveste a unei sinuciderи superioare, povestea celei mai umane și mai tragice greșeli», tragedia lui Caligula începe de fapt cu revelația absurdului, din momentul morții Drusillei, sora și iubita sa («Oamenii mor, deci nu sînt fericiți»). Ceea ce alege el nu este sinuciderea sau speranța ci cea de-a treia ipostază — revolta. Dar revolta prin glorificarea orgoliului în care distrugerea cu tenacitate a oricărui punct de sprijin din el și dinafara lui îl duce conștient și fatal la moarte. Eliberat de sclavia prejudecăților și obișnuințelor, ceea ce trăiește Caligula nu este conflictul tragic în accepțiunea clasică a divorțului dintre libertate și necesitate, pentru că transformat în propriul său Dumnezeu el convertește necesitatea în libertate, contemplă infinitul din limita tuturor posibilităților, schimbînd raporturile obișnuite dintre oameni și respingînd noțiunile firești ale binelui și răului, moralului și imoralului (dragostea este fără valoare, morala fără dreptate, viața fără semnificație); dispunînd de o putere fără limite și servindu-se de ea pentru a nega omul și lumea, jocul lui Caligula *nu este bun* și el acceptă moartea înțelegînd că «nici o ființă nu poate să se mîntuiască singură și că nu poți fi liber împotriva celorlalți oameni».

Camus are dreptate cînd susține că piesa este antiexistențialistă, pentru că demonstrația libertății absolute și rău folosite este fondată pe eșecul unor asemenea principii. După cum am putea spune că piesa nu este filozofică ci morală dacă, făcînd abstracție de natura contradicțiilor care-l stîlcește pe erou, am citi textul ca revitalizarea unei povești din cei «Doisprezece cezari» de Suetoniu, în care Caligula apare asemeni lui Richard III, Hamlet și Lady Macbeth, învins de morala artificială și inumană construită de el însuși din sete de absolut.

Neimpresionat de glasul teoreticienilor care consideră piesa nescenică, intelectuală, abstractă, plină de entități și dialoguri filozofice, regizorul Vlad Mugur, prin spectacolul «Caligula», își materializează crezul său în existența tragediei moderne, coboritoare din cea mai autentică tradiție clasică. Citind piesa ca drama eroului chinuit și frămîntat de pasiunea absolută a imposibilului, dozarea mișcării și ritmului scenic se face în jurul protagonistului George Motoi, intruchipare plină de farmec și forță a lui Caligula, permițîndu-i aproape un recital de virtuozitate actoricească. Regizorul păstrează în structurarea personajelor valoarea lor dramatică și, cu rigoarea unei compoziții clasice, desprinde pe rînd din cortegiul împăratului pe cei doi credincioși care, împreună cu Caligula, alcătuiesc trinitatea malefică: Caesonia (Silvia Ghelan), bătrîna amantă iubitoare pînă la identificarea tragică cu augustul său iubit, și Helicon (Marin D. Aurelian), sclavul eliberat, lipsit de dorințe, puternic și ironic; pe Chereea (Valentino Dain), oponentul fundamental al împăratului, rafinat și abil, pe Scipio (Viorel Comănici), alter-ego-ul, cel care e la fel de pur în bine pe cît este Caligula de pur în rău.

Camus acceptă moartea lui Dumnezeu proclamată de Nietzsche și acest lucru îl comentează într-o parodie scenică regizorul, construind momentul dramatic la masa din casa lui Chereea unde se întîlnesc batjocura celui puternic și ura conjuraților, ca o compoziție amintind «Cina cea de taină». În momentul acesta, Caligula își păstrează încă măreția de geniu atotputernic, distrugător și derutant. Dar cînd împăratul, luptînd împotriva rivalității zeilor, obosește, își pierde limpezimea logică și cade în grotescul apariției lui Venus și al unei îndoielnice dansatoare, trimiterea ce se face ni-l propune pe Breughel. Scenografia lui Jules Perahim sintetizează prin forme amenințătoare drama și sentimentul catastrofei ce-l animă pe erou, după cum muzica semnată de Pascal Bentoiu creează momente de obsesie tragică, punctînd cu accente dramatice acțiunea.

Iuliana POP

Perucile și măștile completează atmosfera specială a spectacolului «Astă-seară se joacă fără piesă» de Pirandello. În fotografie, un moment cu actorii Liliana Welther, Dorel Vișan, Melania Ursu, Gita Popovici și Octavian Lăluț

INTRE CIOCAN ȘI NICOVALĂ

(Urmare din pag. 8)

struirii antrepozitului, lucrare care nu e gata nici acum.

Altădată, faptul că nu există o corelație între proiectanți și industrie are repercusiuni mult mai grave. E cazul șantierelor de la Uzina automatica-Moreni, Fabrica de geamuri-Buzău, Fabrica de tuburi de azbociment-Fieni, la care proiectantul a prevăzut executarea pereților din panouri sandviș (formate din două plăci plane de azbociment cu un miez de polistiren expandat). Ministerul Industriei Materialelor de Construcții a stabilit ca aceste panouri să fie executate de către secția specială a Fabricii de ciment-Bîrsești. Dar lipirea celor două plăci de miezul amintit se face cu un adeziv din import, care n-a fost asigurat la timp. Pentru Fabrica de geamuri-Buzău s-a executat o cantitate de 6 000 m² cu un adeziv care n-a corespuns în mod perfect, dizolvînd miezul. Atunci s-a sistat livrarea panourilor.

În cazul acesta s-a stabilit, pe baza unui aviz de principiu al beneficiarului, ca aceste panouri să se execute de către trustul constructor, pe șantier, cu un adeziv creat de laboratorul propriu, care s-a dovedit mai bun decît cel al fabricii din Bîrsești.

Dar execuția a fost sistată căci beneficiarul s-a întrebat cum vor reacționa aceste plăci mai tîrziu, din moment ce nu sînt supuse unor prese speciale, ca în industrie. Rezultatul? Lucrările halelor au fost oprite și se pare că în aceeași situație se vor afla și în anul 1970.

CINE EXECUTĂ MĂRUNȚIȘURI?

Să consemnăm o situație de fapt: în țara noastră există o serie de întreprinderi specializate în utilaje mari, de importanță covîrșitoare pentru industria națională. Pe de altă parte, se construiesc diverse obiective care necesită profiluri speciale, neîncadrîndu-se în stasurile existente, fiind utile numai la o construcție anume. Cine le execută pe acestea din urmă? Lansăm această întrebare, pentru al cărei răspuns vom acorda un spațiu important într-o anchetă viitoare, pornind de la întîmplări similare cu cea de mai jos.

Trustul de care ne ocupăm — Trustul 1 București — are, conform proiectelor primite, nevoie de tîmplărie metalică la șantierele: Spitalul Fundeni, Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște și Uzina automatica-Moreni. Pentru aceasta a apelat la Uzina metalurgică-Iași, specializată în asemenea execuții. Dintr-o comandă de 200 de tone s-au reținut doar 80 de tone, restul comenzilor neîncadrîndu-se în profilul ei. Uzina a refuzat să execute profiluri speciale și de mică cantitate.

Un alt exemplu: ușile automate glisante, necesare pentru serele Ploiești, Popești-Leordeni și pentru Fabrica de geamuri Buzău, sînt prevăzute cu un electromotor. Execuția lor s-a asigurat (abia după plimbări îndelungi pe la 5—6 întreprinderi), dar pe fragmente. Pentru executarea lor, uzinele Independența-Sibiu aveau nevoie de o întreagă secție și acceptau minimum 200 de bucăți. Dar trustul are nevoie numai de 6! Singura șansă este executarea lor ca unicate, dar asta înseamnă prețuri enorme.

DAC-AR FI, CE BINE AR FI

Consemnăm concluziile ce se impun: proiectanții trebuie (și au obligația fixată prin lege) să predea constructorilor la termenele stabilite proiectele. Aceasta face posibil întîlnirile și discuțiile concrete, găsirea de noi soluții la obiecțiile aduse. În plus, ar putea avea loc o centralizare a comenzilor, întrunindu-se, acolo unde e cazul, cantitatea solicitată de întreprinderi. În stabilirea materialelor de construcție, proiectantul trebuie să găsească totdeauna soluțiile reale. El trebuie să țină seama de utilajele și materialele existente sau posibil de procurat. Constructorul, pentru a avea asigurată îndeplinirea contractelor trebuie să le încheie cu mult înainte de atacarea lucrărilor și nu să aștepte pe șantier, cu ochii în zare, sosirea lor.

Și, în sfîrșit, este necesară asigurarea construcției de utilaje și materiale netipice, de dimensiuni și cantități mici, neincluse în normative. Dar despre acestea, mai pe larg, în anchetele numerelor viitoare.

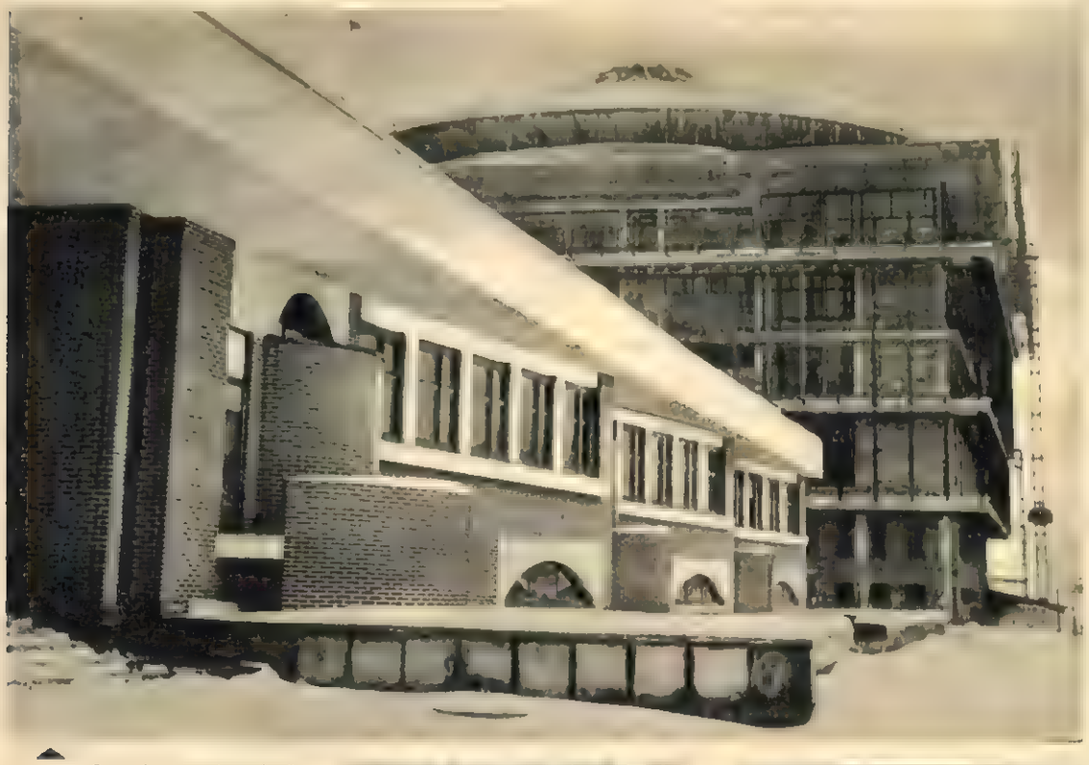

Se mai construiește încă. Dacă ar fi existat concordanță între cererile proiectantului și materialele existente, construcția ar fi fost terminată de mult.

Goluri... în proiectare. În astfel de cazuri constructorul caută soluții de moment, sparge zidurile fiindcă, oricum, conductele trebuie să treacă.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

SUFICIENȚA

Nu mai știu ce om de spirit al Franței spunea că «suficiența nu exclude talentul, dar îl compromite». În declararea paternității asupra acestor înțelepte cuvinte ezit între Hugo și De Bonald. Înclin mai mult către ultimul. Tot el spunea: «Există oameni care nu știu să-și piardă numai timpul lor: ei sînt pacostea oamenilor ocupați».

Unii pun între suficiență și mediocritate semnul egalității. Dar a confunda suficiența cu mediocritatea este, cred, o greșeală. Mediocrul este de cele mai multe ori un subdezvoltat al instrucțiunii, pe cînd suficientul dispune de toate datele pentru a ajunge calitate, pentru a crea, pentru a realiza, dar ceva nesesizat la timp și necorectat, înfăptuirea în urma unor succese facile, adularea din partea mediocrității căiduțe, orgoliul, convingerea că este de ajuns atît cît știe, că de mai mult nu are nevoie, deoarece s-a și distanțat de semenii lui, îl condamnă iremediabil. Căci suficiența implică speranțe pierdute, capital moral irosit, materia unui început fericit dar prematur sfîrșit, și unicul ei rezultat este o viață inutilă, egală cu o moarte anticipată. În rigoarea lor de neîndupleçat geniile au fost întotdeauna drastice cu suficiența. În «Cîntul libertății», J.S. Mill striga: «Mai bine om nemulțumit decît godac satisfăcut, mai bine Socrate nefericit decît imbecil încîntat, iar dacă godacul și imbecilul sînt de altă părere, asta se datorește faptului că ei nu cunosc decît o latură a problemei. Ceilalți cunosc ambele laturi!...»

Fiind încîntat pînă la extaz de tot ce comite, făcînd paradă de conștiință și onestitate, confirmat de mediocri, convins cu acerbicie că nimeni nu poate mai bine ca el, suficientul devine intolerant cu valoarea, o suspectează, îi creează șicane și nu se liniștește decît cînd o vede doborîtă. Cînd trebuie să se apere, face apel la virtute, la fermitate, la sinceritate și încredere, iar dacă nu reușește prin patos, evocă atestate, referate de cadre, dar litera lor sună mai mult ca un epitaf de sfîrșit pretimpuriu al unor speranțe devenite deșarte decît ca o certificare a bunei-credințe. Școli precare cu profesori încropiți i-au acordat diplome fără acoperire. Examene trecute prin convocarea corpului didactic în anticamera candidatului l-au convins rapid că și-a însușit toată înțelepciunea pămîntului, rezumată, comprimată, conspectată în două-trei caiețele de dictando acoperite cu un scris de laba gîștei. A ieșit «triumfător» și prosperă. Și nimic nu este mai dezarmant pentru valorile din jur decît suficiența încununată de prosperitate.

Credo-ul declarat al suficientului ajuns, cel de care face paradă neobosit, oricînd și oricum, este «conștiința cinstită». Or, tocmai această «Conștiință cinstită» — cum spune Marx — ascunde sub o virtute siciitoare toate năravurile perfide ale filistinului; ea își poate îngădui orice ticăloșie pentru că știe că la baza ticăloșiei el stă cinstea. Însăși prostia devine un merit, întrucît ea este o dovadă incontestabilă a fermității convingerilor. Orice gînd ascuns este întărit de convingerea onestității interioare și cu cît «conștiința cinstită» pune la cale mai multe înșelăciuni sau mici ticăloșii, cu atît se poate manifesta cu mai multă sinceritate și încredere. Sub aureola intenției cinstite, toate micile păcate ale filistinului se transformă în tot atîtea virtuți, egoismul josnic este prezentat sub forma înfrumusețată a unei pretinse jertfe, lașitatea drept curaj, în accepția mai înaltă a cuvîntului josnicia devine generozitate și manierele grosolane, impertinente, de bădăran, se transformă în simptome de francheță și umor sănătos».

Cînd este investită cu putere, suficiența devine un adevărat flagel social. Tocmai pentru că antecedentele ei nu excludeau talentul, tocmai pentru că ar fi promis ceva dar nu a realizat nimic, tocmai pentru că la început știa sau i se părea că știe, și pe urmă n-a mai putut înțelege cum de alții știu mai mult, pot mai mult, fac mai mult. Suficientul nu se înconjoară niciodată cu capacități, în mijlocul acestora s-ar simți vulnerabil, ușor de demistificat, elementul «optim» în care prosperă nu poate fi decît mediocritatea. Asta îl duce la pieire. Căci nimic nu trădează mai ușor decît adulatorul, decît cel care se îngrașă din flatare, decît cel care își construiește bunăstarea bizuindu-se numai pe arta de a gîdila orgoliul suficientului sus-pus.

TRIUNGHIUL FOCULUI NESTINS

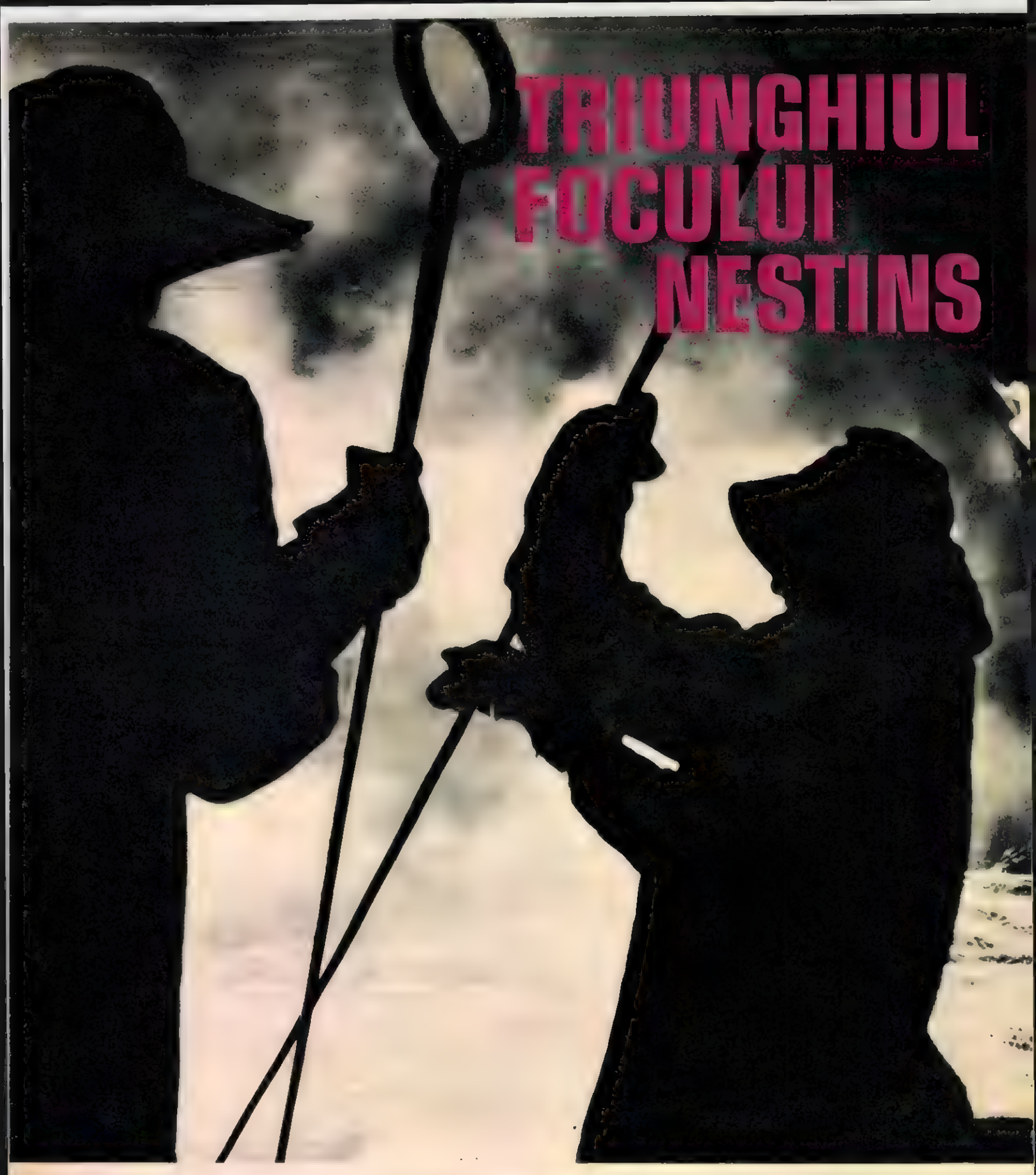

Se va-nclina metalul în fața ofensivei pe care chimia organică de sinteză o exercită asupra materiilor prime clasice? Poate că, în viitor, oamenii vor făuri din materiale plastice nu numai roata dințată, ci un întreg carusel. Acum însă, la începutul celui de-al optulea deceniu, în fiecare minut, pe planeta noastră se plămădesc 900 tone de oțel. Însăși producția noastră confirmă importanța metalului pentru progresul industriei moderne: de la 550 000 tone de oțel, în 1950, la peste 5 000 000 tone astăzi. Întrecem Austria cu un milion de tone, inversînd un raport care ne-a fost defavorabil multe decenii; producem cam tot atîta oțel cît realizează laolaltă celelalte țări balcanice. Cuptoarele Martin, cele electrice și convertizoarele de care dispune siderurgia noastră elaborează peste 250 mărci de oțeluri, iar laminoarele asigură o gamă largă de profiluri, benzi, sîrmă, precum și țevi cu diametre de 5-1 020 mm.

După două decenii de eforturi susținute, cînd în producția de metal s-au investit circa 30 miliarde lei, industria siderurgică și-a instalat puternicele-i agregate de-a lungul unui întins itinerar, reunind 13 centre: Reșița, Oțelu Roșu, Nădrag, Hunedoara, Călan, Cîmpia Turzii, Vlahița, Roman, Iași, Galați, Brăila, Buzău, București. Dar, prin excelență, producția noastră de oțel se leagă de Reșița, Hunedoara și Galați — triunghiul focului nestins, prin vîrfurile căruia scapără scînteile dinamismului și ale progresului întregii economii...

ÎNCEPUT DE DECENIU — SFÎRȘIT DE VEAC

31 decembrie 1969... Ultima filă a calendarului stă aproape neobservată pe un perete de metal. Semnificația ei a încetat cu patru zile mai înainte, atunci cînd siderurgiștii reșițeni împlineau prevederile planului anual...

31 decembrie 1969, ora 23,55... Cetatea de pe Bîrzava nu-și încetează clocotul nici în aceste clipe solemne, premergătoare schimbului de ștafetă al anilor. Potrivit tradiției, Anul nou descinde sub vîlvătaia șarjelor de fontă și oțel plămădite în ultimele ceasuri de domnie ale predecesorului său. Concomitent, metalul incandescent și vinul roșu alunecă în pocale. Reșița închină paharul «din mers» în cinstea anului 1970, an care marchează începutul unui deceniu, dar și sfîrșitul celui de-al doilea secol de existență a cetății de foc.

5 ianuarie 1970. Primul bilanț: 600 tone de fontă peste plan, cîteva sute de tone de oțel peste prevederi, 525 tone laminate peste sarcinile la zi. Raportate la valoarea aritmetică a rezultatelor consemnate în bilanțul anului 1969, noile cifre statistice au mai mult o valoare simbolică. Ele

vin să arate însă că și în ultimul an al cincinalului Reșița a demarat la cote superioare celor înscrise în plan. Demn de reținut este faptul că fonta elaborată peste prevederile primelor cinci zile ale anului 1970 s-a obținut în cea mai mare măsură pe seama reducerii consumului de cocs, a ridicării parametrilor tehnici și sporirii încărcăturii metalice pe fiecare mc volum util de furnal, după cum producția suplimentară de oțel este rezultatul direct al îmbunătățirilor aduse dozării metalului în cuptoare, al micșorării duratei de încărcare a agregatelor și al timpului de elaborare a șarjelor.

Asemenea măsuri îndreptate în direcția ridicării eficienței economice sînt rezultatul unor asidue preocupări manifestate în ultimii ani, cînd, fără să-și lărgească măcar cu un metru cub capacitatea furnalelor sale, Reșița a elaborat zeci de mii de tone de fontă peste prevederi.

După prima săptămînă a noului an, marile agregate ale Reșiței funcționează cu precizie de ceasornic. A fost însă o vreme cînd Reșița încărunțea de la un an la altul. Dar socialismul a întrerupt definitiv procesul nefiresc al epuizării. În viața cetățeii de pe Bîrzava a început o veritabilă numărătoare inversă, anunțîndu-i relansarea pe o nouă orbită economică. În decursul unui deceniu, în peisajul Reșiței s-au integrat «din mers» două furnale moderne de cîte 700 mc, o nouă baterie de cocs, un melanjor de 600 tone pentru omogenizarea fontei lichide, o fabrică de aglomerare a minereului, cinci grupe de cuptoare adînci la secția de laminoare, turnătorii de fontă, oțel și de metale neferoase, hale pentru prelucrarea metalului, însumînd 700 000 mp, laboratoare și multe alte obiective.

De cîtva timp, Reșița, cetatea industrială al cărei nume a devenit tot atît de familiar ca cel al Carpaților, al Dunării și Bărăganului, a pășit într-un an cu multiple semnificații. Un an care înseamnă sfîrșitul actualului cincinal și pregătirea pentru înfăptuirea marilor responsabilități pe care Congresul al X-lea al partidului le pune în fața siderurgiștilor reșițeni. Și cît de bine știe bătrîna cetate de pe Bîrzava să-și mascheze vîrsta! La porțile sale bat astăzi «cavaleri» din 2 000 de întreprinderi românești și străine. Fie ca anul 1970 să sporească tinerețea și maturitatea Reșiței!

HUNEDOARA — VATRĂ OSPITALIERĂ

Traversăm culmile Munților Poiana Ruscăi, pentru a poposi în cetatea de foc a Hunedoarei. Iată-ne din nou printre giganți de metal, care radiază dogoare ecuatorială. Nici aici supliciul metalului nu încetează o clipă, nici aici marile agregate fierbinți nu se odihnesc decît atunci cînd focul mistuie ceva în pîntecele lor. În jurul nostru, pe o suprafață de 150 de hectare, trenuri în continuă mișcare, ca în triajul unei mari stații de cale ferată. Unele dau drumul deodată, prin pereți basculanți, maldărului de șpan și de fier vechi, altele descarcă var și dolomită. La «peronul» uzinei cocsochimice, alte trenuri, în vagoanele cărora cărbunele se prăbușește în flăcări, prin zeci de guri, iar pe deasupra noastră, «trenuri aeriene» aleargă grăbite, pe cablul funicularului, între minele de fier de la Teliuc și nesățiosul combinat. La rîndul lor toate cele 30 de mari agregate și obiective industriale, făurite în anii construcției socialiste, sînt în plină activitate.

Și aici, siderurgiștii au declanșat din primele clipe ale noului an un ritm incandescent, care să asigure în 1970 o producție de 3 milioane tone de oțel. Rezultatele sînt, fără îndoială, promițătoare. Harnicul colectiv al Combinatului siderurgic din Hunedoara, care și-a îndeplinit planul pe anul 1969 cu trei zile mai devreme, furnizînd peste prevederi 32 700 tone fontă și 25 300 tone oțel, continuă să înregistreze rezultate similare. Pînă la 4 ianuarie el a elaborat peste prevederi 300 tone fontă, 350 tone oțel, 330 tone cocs, 780 tone minereu aglomerat. Cum se explică startul bun al hunedorenilor?

Asigurînd 65 la sută din producția de fontă a țării și 53 la sută din cea de oțel, Hunedoara este astăzi un puternic centru siderurgic, dispunînd de furnale de 1 000 mc, de cuptoare Martin de mare capacitate și electrice, de un laminor bluming al cărui proces de prelucrare este supravegheat și dirijat prin intermediul televiziunii industriale și al calculatorului electronic care efectuează 20 000 operații pe secundă. Dar și aici omul, furnalistul sau oțelarul îmbujorat de tenta stingerie a șarjei, se comportă ca un adevărat accelerator al producției. De pildă, utilizarea oxigenului în cadrul cuptoarelor Martin de mare capacitate cu ajutorul «lancei», instalație creată de maistrul Ion Cișmaș, duce la creșterea producției de oțel în actualul cincinal cu 600 000 tone. Dar contribuția oamenilor nu se oprește aici. Datorită preocupărilor pentru organizarea științifică a producției și a muncii, la furnalele de mare capacitate se obțin 1,5 tone fontă pe fiecare mc de volum util, indice care se situează la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, iar oțelăriile Martin produc zilnic cu 20 la sută mai mult metal decît în perioada inițială a actualului cincinal. Există perspective ca pe aceste căi, de sporire continuă a productivității agregatelor, Hunedoara să elaboreze anual, în cincinalul următor, circa 3,5 milioane tone de oțel. Anul 1970 confirmă, prin rezultatele obținute în primele zile, că moderna cetate siderurgică de la Hunedoara va fi și în viitor o vatră ospitalieră pentru sporirea producției de metal.

În primele cinci zile ale anului 1970, Reșița, cetatea de foc de pe Bîrzava, a elaborat peste prevederi circa 600 tone fontă, cîteva sute de tone de oțel și a expediat uzinelor producătoare peste 50 tone de laminate.

SIMBOLUL MATURITĂȚII

Poposim, în sfîrșit, la Galați, în magnificul univers metalic de pe platoul Smîrdanului, unde focul aprins cu doi ani în urmă nu s-a mai stins nici măcar pentru o clipă. Și aici, în cea mai cinstită vatră de metal a țării, dispunînd de furnale de 1 700 mc, de convertizoare pentru elaborarea oțelului, de laminoare, fabrici de aglomerare a minereului și de alte obiective care concură la obținerea producției de metal, anul 1970 a început sub aceleași semne de bun augur, ca și în celelalte cetăți siderurgice. Potrivit datelor centralizate, în decursul primelor cinci zile siderurgiștii gălățeni au elaborat peste prevederile planului 500 tone oțel, au pregătit pentru furnale 3 000 tone de minereu aglomerat și au laminat 1 000 tone de tablă groasă, pe care au și livrat-o uzinelor «Progresul» din Brăila, uzinelor «23 August», Șantierului naval din Galați și Șantierului naval din Oltenița.

Fără să fi căpătat configurația finală, Combinatul siderurgic de la Galați este de pe acum o chintesență a Reșiței și Hunedoarei, nu numai prin dimensiunile gurilor sale de foc, dar și prin rezultatele pe care le înregistrează în domeniul producției. Ce rol va juca cetatea siderurgică de pe Dunăre în viitorul cincinal? Prin alinierea la startul producției a unui nou furnal, a unor noi convertizoare și a altor obiective, ea va prelua rolul de capitală a oțelului românesc. Încă în acest an, producția de fontă va spori cu 81 la sută, iar cea de oțel cu 83 la sută. Nici aci nu poate fi omis omul, mai cu seamă aci, unde furnaliștii, oțelarii și laminoriștii, dispunînd de calculatoare electronice cu ajutorul cărora pot stabili necesarul de forță de muncă pe meserii, pot urmări ridicarea productivității laminorului de tablă groasă ori îmbunătățirea calității oțelului, vor acționa cu mijloace tehnice ultramoderne asupra proceselor de elaborare a șarjei de metal. Și aici, oamenii, din inițiativa cărora s-a născut o valoroasă acțiune de economisire a metalului, vor constitui factorul hotărîtor pentru împlinirea sarcinii de a se obține în 1970 circa 2 milioane tone de oțel.

O știre relevînd rezultatele pe întreaga ramură arată că în primele 4 zile ale acestui an în industria siderurgică au fost realizate peste prevederile planului aproape 1 400 tone de oțel, 920 tone fontă și peste 2 000 tone laminate finite pline.

Reșița, Hunedoara, Galați — triunghiul focului nestins, al cărui aport va fi, fără îndoială, esențial în îndeplinirea sarcinilor stabilite de cel de-al X-lea Congres al partidului: realizarea în 1975 de către industria noastră siderurgică a 10-10,5 milioane tone de oțel și 7,2-7,5 milioane tone laminate. Triunghiul focului nestins funcționează din primele zile ale anului 1970 cu întregul lui potențial.

D. DĂSCĂLESCU
Fotografii de Traian PROSAN

Ritmic aprovizionat cu metal, laminorul de tablă groasă din Galați, primul vlăstar apărut pe platoul Smîrdanului, a expediat, în intervalul 1-5 ianuarie, pe adresa șantierelor navale din Galați și Oltenița și a uzinelor «Progresul» din Brăila și «23 August» din București 1 000 tone de tablă groasă.

Încă din clipele solemne ale nopții de hotar, cînd anii își schimbau ștafeta, oțelarii hunedoreni declanșau o puternică ofensivă asupra cuptoarelor Martin și electrice, astfel ca în 1970 Hunedoara să furnizeze economiei naționale 3 milioane tone de metal.

ÎNCEPUT DE '70 PE PLATOURILE LUMII

BORSALINO

Cinematograful nu poate trăi fără cupluri celebre. Asta se știe de cînd lumea. Chestiunea mai nouă este să formezi acele perechi actoricești care să producă șocul maxim, vedete pe care lumea le bănuiește — sau le-ar dori — rivale și pe care abia așteaptă să le vadă scoțîndu-și ochii una alteia. Ne aducem aminte cu toții cum am stat cu sufletul la gură acum șase ani, cînd Brigitte Bardot și Jeanne Moreau turnau în Mexic «Viva Maria».

Un moment asemănător trăim acum, cînd Jacques Deray n-a avut altceva mai bun de făcut decît să-i ia pe Alain Delon și Jean-Paul Belmondo (sau pe Belmondo și Delon, cum vreți) și să-i pună să muncească cot la cot în filmul polițist «exploziv» (astfel este anunțat) «Borsalino», intitulat inițial «Carbone și Spirito». După părerea scenaristului Jean-Claude Carrière, «cei doi actori nu seamănă de loc. Sînt posesorii unor mitologii, ca să spun așa, total diferite. Între Belmondo, cel cunoscut din filmul «Omul din Rio», și Delon din «Samuraiul» există raporturi a căror descoperire mi se pare pasionantă».

Modest din fire, regizorul Deray atribuie ideea acestui film lui Alain Delon. «Într-o zi, în timp ce turnam «Piscina», Alain mi-a spus: Jacques, am o idee fantastică, dar nu vreau s-o afli acum. Mi-a spus-o mai tîrziu, după cîteva ore. M-a emoționat. Prietenia dintre doi gangsteri, pe care viața îi învață multe, mi se părea un subiect din care aș putea stoarce ceva».

În momentul de față echipa turnează în Sicilia, bineînțeles, căci nu există alt loc mai minunat sub soare pentru un film de genul celui despre care v-am vorbit. Partenera celor doi «monștri sacri» este Catherine Rouvel, actriță care a debutat în adolescență în filmul lui Jean Renoir «Dejunul pe iarbă», pentru ca apoi să renunțe pentru multă vreme la cinematografie.

ÎN CONTINUARE,

CAMPINGUL

Seria de mare succes a comediilor excentrice «Carry on...», realizate de cineastul englez Gerald Thomas, continuă și în acest an. Casa «Rank Organisation» ne informează că în aceste zile se încheie al 15-lea episod, «Campingul», istorisirea unor pățanii, evident, hazlii, ale unui grup de naivi care au proasta inspirație să-și petreacă concediul în camping.

Sărmanii, nu văzuseră înainte filmul lui Pierre Etaix, căci atunci ar fi aflat de acolo cum stăm cu campingul în zilele noastre.

M.M.

Coafată à la Ninon, actrița Catherine Rouvel își face intrarea pe platouri alături de doi parteneri pentru care orice vedetă ar invidia-o.
Foto: UNIFRANCE

N-avem nici un motiv să ne îndoim că nu le va sta bine pe ecran, așa, umăr la umăr.

Actorul Kenneth Williams, interpret permanent al lui «Carry on».

Valerie Leon, una dintre multele secretare ce înfrumusețează episoadele serialului.
Foto: RANK ORGANISATION

ACTORI ȘI ROLURI

Pe frumoasa actriță austriacă Senta Berger, pe care fotografia noastră o înfățișează în filmul «Memorandumul ucigașilor», am dori să o reîntîlnim și în 1970 pe ecranele noastre.
Foto: RANK ORGANISATION

DE LA A LA Z

A R N O U L Françoise Actriță franceză de film, născută Gautsch, la 3 iunie 1931 la Constantine (Algeria). Debutează în film în *L'Epave* de W. Rozier (1950). Utilizată la început exclusiv pentru tipul ei de fată modernă tip 1950, F.A. e lansată ca vedetă în filme ca: *Le fruit défendu* (cu Fernandel), *La forêt de l'adieu*, *Maison Bonnadieu* (cu D. Darrieux), *Amonții din Toledo* (1952), *Prietene de noapte* (1953), *La rage au corps*, *Oase cu cinci picioare* etc. Jean Renoir îi va da ocazia să se afirme ca o veritabilă comediană în *French Can-Can* (1964), care marchează pentru F.A. o nouă etapă a carierei sale, unde actrița cu joc nuanțat ia locul vedetei cu tapaj publicitar. F.A. turnează cu regizori de prestigiu ca: Sacha Guitry: *Si Paris nous était conté* (1955), Henri Verneuil *Oameni fără importanță* (cu Jean Gabin — 1955) și *Paris-Palace-Hotel* (cu Charles Boyer — 1956), Marcel Carné, *Le Pays d'où je viens* (cu Gilbert Bécaud — 1956), Roger Vadim: *Nu se știe niciodată* (cu R. Hossein — 1957), Henri Decoin: *La chatte* (1958) și *Pisica scoate ghearele* (1959), Pierre Kast: *La Morte-Saison des Amours* (1960), *Voconces portugaises* (1962), *Les Egarements* (1963), Julien Duvivier: *Diavolul și cele zece porunci* (1962). F.A. a mai realizat creații notabile în filmele: *Corgaison blanche*, *Thérèse Etienne* (după romanul lui John Knittel), *Asphalte* (1958), *La bête à l'affût* (1959), *Le bal des espions* (1960), *Les Parisiennes* (1961), *Le Dimanche de la vie*, *Le congrès s'amuse* (1966) etc. Ea turnează actualmente în filmul care marchează reintrarea în studiouri a lui Jean Renoir: *Le Roi d'Yvetot*.

A R T H U R Jean Actriță americană de film, născută Gladys Greene, la New York City, la 17 octombrie 1908. Pozează la început ca model de publicitate, apoi, atrasă de Hollywood, își face debutul pe ecran într-un film de John Ford *Cameo Kirby* (1923), devenind astfel ingenuă tip western a casei Fox. O dată cu trecerea ei la Paramount e promovată la rangul de stea și destinată rolurilor de parteneră (grațioasă) a vedetelor masculine ale casei (William Powell, Clive Brook, Wallace Beery, Richard Arlen) în orice gen de film, de la comedie la dramă, de la western la film de groază. Deși solicitată intens la începutul vorbitorului pentru buna sa dicțiune, cariera ei începe să lâncezească. De-abia după o salutară perioadă pe scenele teatrelor de pe Broadway (1932—1934), J.A. își conturează personalitatea ei de comediană abilă, plină de fantezie și nerv, așa cum o cunoaștem din filmele lui Frank Capra: *Extravagantul Mr. Deeds* (1936), cu Gary Cooper, *You Can't Take it With You* (1938) și *Mr. Smith Goes to Washington* (1939), cu James Stewart. Același joc sclipitor și farmec subtil le vom găsi și în alte filme ale ei: *Tot orașul vorbește* (1935 — r: John Ford, cu Edward G. Robinson), *Căsătorii americane*, cu Herbert Marshall, *Avangarda eroilor* (1936 — r: Cecil B. de Mille, cu Gary Cooper), *Istoria se scrie noaptea* (1937 — r: Frank Borzage, cu Charles Boyer), *Viața la întâmplare*, cu Ray Milland, *Only Angels Have Wings* (1938 — r: Howard Hawks, cu Cary Grant), *The Devil and Mrs. Jones* (r: Sam Wood), *Too Many Husbands* (1940 — cu Fred MacMurray), *Orașul în fierbere* (1942 — r: George Stevens, cu Ronald Colman, Cary Grant), *Criza de locuințe* (1943), *A Foreign Affair* (1948 — r: Billy Wilder, cu Marlene Dietrich), *Shane* (1953), un western devenit clasic, de George Stevens, și ultimul ei film: *The Cow-boy and the Girl* (1957). După o îndelungată absență, J.A. își face reintrarea pe (micul) ecran în rolul unei avocate celebre într-un lung serial TV american.

A S Q U I T H Anthony Regizor și scenarist britanic, născut la Londra la 9 noiembrie 1902, ca fiu al lordului Asquith, conte de Oxford, premier britanic între 1908 și 1916. A.A. activează din 1926 ca asistent la British Instructional Films, societate care produce filme documentare, apoi în 1928 își face debutul în dublă calitate, de regizor și scenarist, cu *Shooting Stars* (coregizor, veteranul A. Brambie). Următorul său film, *Underground*, îl situează deja, alături de Hitchcock, în fruntea regizorilor britanici de film. În filmul vorbitor se afirmă cu *A Cottage of Dartmoore* (1930) și *Tell England* (1931). Semnează versiunile engleze ale filmelor *Simfonia neterminată* (1934), cu Marta Eggerth, și *Nopți moscovite* (1935), cu Harry Baur și Laurence Olivier, iar în 1938 realizează cea mai perfectă transpunere după Bernard Shaw: *Pygmalion*, în ideala interpretare a lui Leslie Howard. În timpul războiului (1940—1945) se impune cu filme realizate în manieră cvasidocumentară ca: *Cottage to Let*, *Ne scufundăm*, *The Demi-Paradise*, *The Way to the Stars*, ce reflectau tristele realități ale unei Anglii greu încercate. Opera sa postbelică e marcată de câteva admirabile ecranizări ca: *Importanța de a fi onest* (1951) după Oscar Wilde, cu Michael Redgrave, *Mitzonora* (1960), cu Sofia Loren, și *Doctorul în dilemă* (1959), cu Dirk Bogarde, Leslie Caron, după Bernard Shaw, precum și de o serie de filme realizate în colaborare cu dramaturgul (și scenaristul) Terence Rattigan (cu care, în 1939, realizase *Pensiunea Watson*), ca: *Suflete împietrite* (1951), cu Michael Redgrave, *The Vips (Hotel International* — 1963), cu Elizabeth Taylor, Richard Burton, Orson Welles, *Rolls-Royce-ul galben* (1965), cu Ingrid Bergman, Shirley Mac Laine, Jeanne Moreau, Rex Harrison, Alain Delon. Anthony Asquith s-a stins din viață în 1968.

Constantin POPESCU

Culori solare, ziduri legendare...

PASTEL DIN SAMARKAND

Amintiri despre frumoasa Bibi, prințesa care a vrut să facă o surpriză unui soț plecat să cucerească lumea...

Şah-i-Zinda ziduri smălţate, turnul femeilor necredincioase, umbra lui Tamerlan.

PASTEL DIN SAMARKAND

de Ecaterina OPROIU

Crimpei, din comoara de frumuseţe a Samarkandului.

Samarkandul este un punct al planetei în care chiar şi drumeţul vaccinat, vrea, nu vrea, se trezeşte ameţit de duhurile lumilor apuse, de chemarea muezinului, de şuierul sabiei lui Tamerlan, viteazul care a întemeiat un imperiu şi călăul care a zidit o cetate din 70 000 de capete tăiate, la mînie, într-o singură dimineaţă. Oraşul are proporţiile unei aşezări pentru 300 000 de oameni, clădiri moderne, şosele asfaltate, restaurante pentru o clientelă pretenţioasă, grădini cu trandafiri, băieţi în blue-jeans-i, fete în mini-jupe, standuri cu obiecte de artizanat, la fel de convenţionale ca pretutindeni. «Foarte bine» — spune turistul grăbit — «foarte frumos!» — dar privirile lui sticlesc nerăbdătoare spre legendă, spre zidurile smălţate de la Şah-i-Zinda, spre turnul din care erau aruncate femeile necredincioase, pe vremea cînd necredinţa însemna să-şi arate o clipă ochii, spre portalul frumoasei Bibi, cea mai dulce dintre cele 300 de neveste ale lui Tamerlan, o prinţesă de rasă galbenă, care s-a gîndit să facă o surpriză unui soţ plecat să cucerească lumea şi a pus să se înalţe un monument fără asemănare, dar în viaţă nu e totul cum ticluieşte femeia, şi frumoasa Bibi s-a îndrăgostit de arhitect şi sărutarea acestuia i-a lăsat pe obraz o arsură, care nu s-a vindecat niciodată, o arsură corp-delict, pe care văzînd-o, soţul a poruncit să...

Aerul Samarkandului e uscat şi prăfos. Se simt în el scame de bumbac, gustul înecăcios al frunzei de salcîm scorojite, care arde înfundat în toate şanţurile, şi o pulbere, ca o ceaţă zgrunţuroasă, care-ţi intră în urechi, în gîtlej, în pupile, o pulbere în care presimţi zvîrcolirile apropiate ale deşertului, moleşeala lui lenevoasă şi zvîcnirile lui de odaliscă. Străzile din oraşul vechi sînt uscate şi oarbe, pentru că nici o casă nu are fereastra la drum, iar gardurile sînt înalte şi groase, de chirpici, fără o gaură, fără o deschizătură. Un calcan, un gard, alt calcan, alt gard. Uliţa se strecoară arsă şi sfărîmicioasă între doi pereţi lungi şi pămîntii. Acum cîteva zeci de ani femeile treceau pe sub umbra acestor ziduri cu obrazul acoperit de paranja, o cîrpă neagră ţesută din coadă de cal. Pe atunci casa era împărţită în două: o parte pentru ele, o parte pentru ei, şi vai de femeia care se încumeta să iasă din iatac cînd stăpînul primea un străin. Pe atunci stăpînul avea dreptul legal la patru neveste şi divorţul era pecetluit de puterea cerească şi de cea lumească chiar numai dacă bărbatul spunea de trei ori la rînd: «pleacă!»

Azi, aceste locuri refuză turistului picanteria unui asemenea pitoresc. Fetele merg la şcoală pe biciclete şi doar din cînd în cînd un bătrîn, învelit în ciapan, cu turbanul răsucit pe creştet, apare călare pe un asin, ca un Iisus Cristos gîrbovit, rătăcit pe potecile islamului.

Şi-atunci ce rămîne călătorului? Călătorului îi rămîn, spre consolare, tipiteicile, adică fesurile lucrate cu fir de aur, mirosul iute şi aţiţător al şaşlicului, aburul ceaihanalelor şi aroma răcoroasă a ceaiului verde, cazanele cu plov, plov, adică pilaf, un pilaf de carne de berbec, plutind în ulei de bumbac, stîrnit cu praf de şofran şi boabe de năut şi de stafide, un pilaf savant pe care numai bărbaţii, se spune aici, ştiu să-l facă aşa cum trebuie, şi de altfel aşa se şi întîmplă, ei îl fac, mai ales pentru zilele de sărbătoare, căci preparatul bucatelor, ca oricare treabă serioasă, îl fac ei şi rar se găseşte un uzbek care să nu ştie să gătească. Călătorului îi rămîn deci ospeţele întinse pe covoare orientale sau pe hantahta, măsuţe joase, aşezate pe pat; bazarul, îngropat în coline de pepeni, cu miros de lipii calde, de ceapă oţetită şi de fistic prăjit, bazarul, care furnică printre tarabe cu boia, cu caise uscate, cu rodii, cu găleţi de struguri dulci ca mierea şi aromitori ca ananasul.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Cititorul *Ștefan Sandu* din Bacău ne invită să prezentăm «pe larg» planurile noastre pe 1970, să anunțăm dacă și cum va fi modificat formatul revistei, cu cît va crește numărul de pagini, ce rubrici noi vom introduce etc., etc. Deși, așa cum am învățat la diferite cursuri, e bine să te înnoiești în permanență, nu stă scris nicăieri că la fiecare început de an, ai treabă sau n-ai treabă, trebuie să schimbi înfățișarea revistei. Dimpotrivă, în general, publicațiile de prestigiu se caracterizează, printre altele, și printr-o anumită permanență în modul de distribuire a materialelor, în înfățișarea grafică. Desigur, nu considerăm că am ajuns la o asemenea formulă care se cere neapărat permanentizată (între altele și pentru că spațiul de care dispunem actualmente — 32 și 40 de pagini — nu permite o bună echilibrare nici din punct de vedere al conținutului, nici din punct de vedere al formei). Dar nici nu credem că trebuie neapărat să ne grăbim cu schimbările. În ce privește numărul de pagini, chestiunea nu depinde în primul rînd de noi; cînd vom fi absolut siguri că putem realiza o ameliorare, o vom anunța și cititorilor noștri. Cît despre conținut, nu avem intenția, cel puțin în accuzatul format, să lărgim și mai mult sfera domeniilor de care ne ocupăm. În presă, în lumea întreagă, nu tendința spre «magazine-universale» domină, ci cea spre publicații profilate. Fără a împieta asupra activității altor reviste (literare, teatrale, sportive, tehnice etc.), va trebui să ne străduim în continuare să asigurăm, în primul rînd, o informare vie (și, pe cît posibil, ilustrată) asupra actualității.

Cititorul *Anghel Beldeanu* din Tîrgoviște a auzit vorbindu-se (dar parcă cine n-a auzit?) despre «iernile de altădată», despre «toamnele de altădată» etc., și vrea să se lămurească definitiv și precis («pe bază de cifre») care e adevărul. Ce s-a întîmplat cu vremea? Pînă vom strînge cifrele care vă interesează, ne permitem un răspuns provizoriu: nu s-a întîmplat mare lucru. Desigur, anumite mutații în regimul temperaturilor, al vînturilor, al umidității au intervenit, dar ele se eșalonează pe durate destul de mari, în cadrul anumitor cicluri. Iernile de altădată sînt mai mult un fenomen psihic decît meteorologic. Cei care vorbesc despre ele își aduc mai degrabă aminte de anii adolescenței și tinereții decît de grosimea straturilor de zăpadă. Cînd ai optsprezece ani, și zăpada îți pare mai albă, și aerul mai pur și mai tare, și gheața mai solidă. Ce ceribile și ce frumoase vor părea iernile noastre de acum celor care vor avea 60-70 de ani prin 2020-2030!

Pe lîngă atîtea scrisori care ne solicită sprijinul în rezolvarea grelelor probleme legate de obținerea unei locuințe, am primit și una cu un caracter mai deosebit. Cititorul *Alexandru Netea* din București ne sugerează publicarea unui reportaj-documentar în care să se încerce găsirea unui răspuns (științificește întemeiat!) la «marea problemă»: care va fi locuința viitorului, apartament în bloc sau vilă individuală. Fără supărare, dar îl rugăm pe tov. Netea să mai aștepte cîțiva ani; nu prea avem inimă să publicăm un asemenea documentar pînă cînd nu vom ști că toți cei care deocamdată n-au nici apartament în bloc, nici vilă individuală, au găsit cel puțin o locuință cuviincioasă și cît de cît civilizată. De altfel, ne îndoim că problema evocată de cititorul nostru ar fi, pe undeva, de o atît de stringentă actualitate. Criza de locuințe este, în momentul de față, o chestiune cvasiuniversală (cu excepția, poate, a țărilor foarte slab dezvoltate) care, chiar în țările capitaliste cele mai dezvoltate, îmbracă forme deosebit de acute. Aproape nicăieri construcțiile de locuințe n-au putut să țină pasul cu transferarea unui număr considerabil de oameni din mediul rural în cel urban. Îmbătrînirea celei mai mari părți din vechiul fond de locuințe (construit, mai ales, în a doua parte a secolului al XIX-lea și începutul secolului nostru), restrîngerea investițiilor pentru locuințe în favoarea investițiilor pentru bunuri de consum imediat amortizabile, specula cu terenurile și cu construcțiile, lipsa relativă a mîinii de lucru sînt factori care au contribuit la înrăutățirea situației în majoritatea țărilor occidentale. Și în țările socialiste necesitatea unei industrializări rapide a lăsat pentru o vreme pe planul doi construcția de locuințe, dar în momentul de față această construcție cunoaște un ritm sensibil superior celui din majoritatea țărilor capitaliste. Oricum, pînă la alegerea vilei individuale mai avem de așteptat...

P.S. Un cititor care a văzut în «Flacăra» o reclamă pentru ceasornicele Universal Genève se plînge că nu le-a găsit în magazine. Nu știm unde a căutat dumnealui, dar întreprinderea care se ocupă cu desfacerea ceasurilor ne asigură că produsele elvețiene pot fi găsite în magazinele (de categoria I, bineînțeles) din București.

sport

de Emanuel VALERIU

Orbirea sorților

Așadar, sorții s-au pronunțat! Simbătă noaptea o lume întreagă a palpitat, la lumina zilei sau la cea a becurilor electrice, în fața ecranelor care o făceau părtașă la un spectacol cu totul inedit, localizat într-unul din holurile generoase (ca spațiu) ale hotelului «Maria Isabel» de la Ciudad de Mexico.

Într-adevăr, să asiști cu pumnii și dinții strînși la o ceremonie atît de fadă cum este cea a extragerii unor bilete din niște cupe (fie ele și de argint), să freamăți pe scaun la un joc al sorților din care nu puteai cîștiga sau pierde ceva (personal), să tremuri, prin urmare, pentru alții ca pentru tine anume, să calculezi cu viteza maximă a creierului posibilitățile și probabilitățile declanșate de hazardul concentrat în mîna unei copile, să eliberezi, ca dintr-un cazan cu aburi sub presiune, satisfacții ori regrete la startul reprezentat de citirea unei cifre, iată ce poate să facă pasiunea pentru fotbal!!

Ei bine, gazdele mexicane, de a căror ospitalitate m-am convins personal în timpul ultimei Olimpiade, au știut să asigure evenimentului recent, tragerea la sorți a grupelor și jocurilor noii ediții a Campionatului mondial de fotbal, o regie corespunzătoare, de adevărat suspense. Două mese, una mai lungă și alta numai pentru cinci personaje, dintre care cel mai important era și singurul fără nici o legătură cu sportul și, mai ales, cu fotbalul, d-ra Monica Maria Canedo, în vîrstă de 12 ani, dacă-mi aduc bine aminte, acesta a fost decorul. Discursurile nu prea lungi, dar traduse după rostire, au prelungit (cred că voit) clipa deznodămîntului și ne-au încărcat cu acel curent de înaltă tensiune propriu așteptării. După ce la J.O. mexicanii lansaseră o femeie, pe Enriqueta, ca primă purtătoare de flacără olimpică la o deschidere a marii competiții, iată că acum ei au încredințat o misiune, nu mai puțin istorică pentru sport, unei copile. S-o fi făcut cu gîndul de a nu supăra pe cineva? Poate. Dar nu cred că au reușit total, ci numai într-o privință: în aceea a inocenței. Monica Maria nici n-a putut bănui (și a fost bine pentru ea) ce pot declanșa gesturile ei simple, prin care pecetluia soarta unor echipe famoase, neliniștea, somnul a milioane de oameni sau îmbujora de fericire sufletele altor mulțimi, de același ordin.

Le acordăm sorților puteri de Destin. Și ei le confirmă. Noi, pasionații susținători ai formației românești, am simțit-o, desigur, cel mai puternic acum o săptămînă, cînd Monica Maria ajunsese să completeze cele opt poziții ale primelor două serii, iar bilețelul care ne interesa cel mai mult rămăsese în cupă, alături de celelalte, unde se găseau încă marii favoriți ai finalei. Și apoi totul s-a desfășurat ca într-o rostogolire vertiginoasă, alături de Anglia, cîștigătoarea celei mai recente ediții a C.M., apărînd Brazilia, Cehoslovacia și... România! Deci, după cea mai grea grupă preliminară, iată-ne și în cea mai puternică serie a finalelor! Nu l-am admirat de prea multe ori pe antrenorul A. Niculescu, desigur în ciuda evidentelor sale calități, dar atunci, ascultîndu-l comentînd, la cald, sorții am început să cred în umorul său de bună calitate. Bine înțeles, în fața băieților săi, cei dinții, și în fața opiniei publice, după aceea, el nu putea să adopte altă poziție decît pe aceea a omului pus pe luptă. Și a făcut-o. Dar nuanța de umor care m-a cucerit s-a ivit atunci cînd el declara că preferă o grupă cu Anglia ca partener! Sorții sînt orbi și de aceea ne fac uneori pe voie... Așa cum s-a întîmplat acum. O oarecare confuzie a fost totuși posibilă și ea își are izvorul în cele două drawuri realizate de fotbaliștii noștri în fața Angliei, la ea acasă și aci. Confuzia rezidă în aprecierea egală a unei comportări într-un meci amical și unul oficial. Atrag atenția asupra amănuntului respectiv deoarece știm că ai noștri au dat atunci totul, iar ceilalți atît cît a fost necesar pentru a nu se produce o mare surpriză. În întîlnirile oficiale, englezii (și nu numai ei) se regăsesc și se mobilizează alt fel, în vreme ce fotbaliștii români nu evoluează, în condiții similare, la nivelul lor maxim de cunoștință și energie.

Și totuși sorții cei orbi ne-au făcut un serviciu pe care ni l-am fi putut face și singuri — de altfel — dar pe care îl evităm, de regulă, de mulți ani (cu excepția ultimului). Mă refer la distinsa companie în care ne-au obligat să compărem. Cu Anglia și Brazilia, două cîștigătoare ale titlului suprem, două școli ale fotbalului mondial, două țări în care jocul cu mingea rotundă are largi baze de masă, nu te poți întrece oricînd, iar testul valoric, stabilit în confruntările respective, are valoare de certificat internațional, cu totală acoperire oriunde pe glob! Cred că și despre cealaltă prezență, a echipei cehoslovace, se pot menține, în mare măsură, afirmațiile privindu-le pe celelalte două.

După cum se știe, doar primele două clasate, în grupe, vor avea prilejul să-și dispute unul din primele 8 locuri ale ierarhiei mondiale, iar ultimele două, restul de la 9 la 16. Nu vreau și nici nu pot să dau sfaturi celor care se ocupă de fotbal, dar ceva tot aș avea de spus: calificarea în turneul final este, ea însăși, o performanță. Acum ea nu ne mai mulțumește, ca orice bun o dată obținut. Clasificarea în primele opt poziții ale fotbalului mondial ar însemna îndeplinirea maximală a celor mai avîntate dorințe, punctul de cea mai înaltă aspirație pe care ni-l putem dori. Dar, eșuînd în această tentativă, fără îndoială nu imposibilă, dar — la fel de sigur — extrem de ambițioasă, se impune a concentra totul pentru una din cele mai onorate poziții, imediat sub tabelul primelor patru perechi din ierarhia soccerului de pe glob. Obiectivul suprem, dar secret în raport cu conjunctura, este cel dintîi, însă cel mai serios, tocmai prin posibilitatea realizării sale concrete, se cere a fi cel de-al doilea. În ambele împrejurări, lupta nu se termină o dată cu jocurile din serie. Prin urmare: prudență și atenție...

tv

de Felicia ANTIP

D-ale teatrului

Să vorbim din nou despre teatrul TV. Astăzi aș vrea să omagiez activitatea creatoare a regizorului Ion Barna. El nu se mulțumește să «monteze» o piesă dată, ci încearcă să pătrundă esența dramatică a unei opere mari și-i inventează apoi un echivalent comunicabil numai și numai prin mijloacele specifice televiziunii. Are, mai întîi, temeritatea de a alege scrieri stufoase, cu sute de meandre, aparținînd unor cunoscători ai abisurilor sufletului omenesc ca Dostoievski, Shakespeare sau, de curînd, Georg Büchner, care la prima și chiar la a doua vedere par dificil accesibile unui public foarte larg. Are, apoi, cuviința de a nu adăuga nimic de la sine, de a nu omite nimic esențial, de a respecta scrupulos spiritul și litera lucrării dramatice, transpunînd-o însă cu dibăcie în limbajul televiziunii. Rezultatul e o traducere fidelă și inspirată, transformarea unui text literar valoros într-un valoros și foarte atrăgător spectacol de televiziune. «Woyzeck» este o întreprindere ambițioasă, încununată de un succes desăvîrșit. Sărmanul soldat Woyzeck, tratat de societatea prea perfect structurată ca un fenomen marginal, inferior, anormal chiar, se zbate să înțeleagă sau cel puțin să nu fie eliminat, să-și mențină precarul echilibru cu ajutorul singurului său punct de sprijin: dragostea bărbătească, pură și puternică pentru Marie. Ființă elementară, roabă a propriei ei senzualități căreia nu i se poate împotrivi, Marie trece prin viață continuu nedumerită, neînțelegînd ce se întîmplă nici cu ea, nici în jurul ei. Cei doi vor trăi și vor muri fără să înțeleagă și fără să se înțeleagă. Constantin Rauțchi și Valeria Seciu au dat celor două personaje trupurile și sufletele pe care le-a imaginat Georg Büchner. Tragedia și mediul grotesc în care se consumă au făcut corp comun într-un tablou realizat cu mijloace sobre, perfect adecvate. Ion Barna nu are o «rețetă» pe care s-o poată aplica, eventual, și alții. La el totul decurge firesc din desăvîrșita însușire a mesajului artistic al lucrării dramatice și din stăpînirea sigură a mijloacelor de transmitere a acestui mesaj prin intermediul televiziunii.

O singură dată a dat greș regizorul și am regretat acest lucru cu atît mai mult cu cît subscriam întru totul la intenția polemică de la care pornise atunci cînd a încercat să ofere o viziune nouă piesei lui Al. Mirodan, «Ziariștii». Iubesc această piesă. Mi se pare foarte demnă de stimă tentativa de a demonstra că se poate desface lanțul prin care Al. Mirodan, Radu Beligan și Moni Ghelerter s-au legat parcă pe viață unul de altul, ceea ce le-a asigurat un succes constant și ascendent, dar plindit de riscurile greu de evitat implicate de orice formulă fixă. Am deplină încredere în calitățile actoricești ale lui Marin Moraru, pastă extrem de malleabilă în mîinile unui mare regizor, putînd ajunge pînă la performanțe uluitoare ca în «Nepotul lui Rameau». Ei bine, «Ziariștii» și-ar fi justificat versiunea televizată numai printr-o realizare net superioară celei de la Național. Pasiența n-a ieșit. Atunci însă cînd regizorul face cu sine însuși un pariu atît de hazardat, chiar și un eșec îl onorează.

P.S. Dacă aș fi dr. Bacalu, sau Andrei Magheru, sau oricare altul dintre poligloții televiziunii, nu m-ar lăsa inima să nu-i dau cîteva meditații frumoasei crainice blonde care pronunță cu atîta dificultate numele străine. E drept că, după transmiterea piesei, a învățat cum se spune Woyzeck, dar în cazul lui Büchner n-a putut trece peste forma Biucner, pentru ca mai tîrziu, la «Avanpremieră», să citească numele englezești de parcă ar fi fost franțuzești, iar pe cele franțuzești de parcă ar fi fost hotentote. Este, repet, prea simpatică, prea dulce, ca să nu merite să fie ajutată.

- Misterul «Fiat»-ului furat la Milano se dezleagă la Istanbul
- «Cosa Nostra» mai tare decît «General Motors»
- «Buick»-ul telegenicului Angelvin și cele 99 de apartamente ale hitleristului dr. Kopp
- Marile afaceri se consumă în tăcere
- Ambasadorii traficanți din New York și preotul cu heroină din Beirut
- Lucky Luciano, agent al F.B.I.?
- Cum lucrează Mafia italiană cînd e vorba de narcotice
- Cînd capetele onorabililor din umbră nu încap în... statistici
- Polițiști și contrabandiști față-n față
- Ce poate și ce nu poate «Interpol»-ul
- Teoria lui Sussini și limitele unei ofensive antidrog.

ANTICAMERA INFERNULUI (II)

piraţii drogului

INCURSIUNE ÎN REȚEAUA TENTACULARĂ A TRAFICULUI CLANDESTIN DE STUPEFIANTE

de Dic. BABOIAN

Cartoteca «Interpol», spaima contrabandiștilor. Un simplu semnal lansat pe baza acestui sistem de evidență poate duce oricînd la o captură senzațională

Undeva în Europa. La o cercetare mai atentă, vameșii descoperă un Buddha plin de... stupefiante. Doi studenți danezi care îl transportau într-o valiză pretind că i-a interesat valoarea «artistică» a obiectului.

Mesajul cifrat al «Interpol»-ului a fost recepționat la miezul nopții: «Reținеți cu orice preț un american care călătorește la bordul unui «Fiat» cu numărul T-49.657 Mi». Alt mesaj transmis ceva mai tîrziu comunica un amănunt: «Omul este însoțit de o tînără încă neidentificată». Poliția portuară din Istanbul se afla în stare de alarmă. Kemal Erőge, comisarul districtual, dădea instrucțiunile necesare pentru prinderea americanului bănuit de a fi furat limuzina din Milano. Totul părea o simplă operațiune de rutină, ca atîtea altele care au loc într-un mare port. Totuși...

UN DENUNȚ TELEFONIC ȘI CINCI CADAVRE

Cu cîteva minute înainte de sosirea vasului, directorul vămii primește un denunț telefonic. Omul de la capătul firului avertizează laconic: «Atenție la Fiat — conține drog!» Lucrurile încep să se clarifice: miza este deci mai mare. Lunetele polițiștilor și armele lor automate sînt îndreptate spre pasarela vasului cînd încep să coboare primii pasageri.

Cînd Ralph Gary Bouldin, americanul așteptat, prezintă cele două pașapoarte americane, el și Patricia Anne Seeds — tînăra lui prietenă în vîrstă

Bingo și-a atins scopul: al cincilea cadavru se numește Bouldin. În medalion, legitimația americanului care a cutezat să lucreze pe cont propriu.

de 20 de ani — sînt încadrați de doi civili care îl invită la «Serviciul de pază». Surprins și vădit enervat, Bouldin se supune totuși, urmîndu-i pe agenți, care par satisfăcuți că totul s-a desfășurat fără nici un incident. Dar ceea ce urmează pare să fie o suită de secvențe dintr-un film polițist. Nici n-a apucat să se închidă ușa în urma sa, cînd americanul face un salt în lături, scoate simultan două pistoale și începe să tragă. Prima victimă, Ahmed Cetin, se prăbușește într-un lac de sînge. Bouldin aleargă pe coridoarele slab luminate, în timp ce sirena de alarmă începe să sune strident. Iată-l acum îndreptîndu-se spre etajul II, unde se află restaurantul, pustiu la această oră matinală. Pe scări îi ies în cale și încearcă să-l oprească doi oameni mai în vîrstă, funcționarul Sadrettin Beksac, de la ghișeul de schimb valutar, și Kemal Barut, de la chioșcul cu obiecte de artizanat. Americanul nu șovăie — trage din nou. Alte două cadavre. În restaurant caută o ieșire spre balcon, dar în clipa următoare se vede încolțit de un om înarmat, care nu este altul decît șeful poliției districtuale, Kemal Erőge. Omul legii n-are timp nici măcar să-l someze: gloanțele lui Bouldin îi perforează abdomenul, trîntindu-l la podea. Traficantul asasin se refugiază în cele din urmă într-o încăpere de la etajul III unde se baricadează, refuzînd să se supună somațiilor ce i se adresează prin megafoanele portului. Trei ore în șir, el reușește să-i țină în șah pe polițiști, în timp ce împușcăturile nu contenesc o clipă. Deodată, în dreptul uneia dintre ferestre apare, pentru o fracțiune de timp, silueta banditului. De ajuns ca tirul precis al armelor automate să-i ciuruiască trupul. Cînd polițiștii au năvălit în cameră, Bouldin era și el un cadavru — al cincilea și ultimul în dimineața aceea.

Între timp, profitînd de zăpăceala produsă, studenta Patricia Anne Seeds, complicea lui Bouldin, a reușit să se refugieze la consulatul american din Istanbul. Predată în cele din urmă autorităților turcești, ea a făcut mărturisiri complete. În primul rînd a recunoscut că, deși n-are decît 20 de ani, este morfinomană, aproape incurabilă. Cît privește intențiile cuplului american, a reieșit că Bouldin și prietena sa țineau departe: „Ne propusesem să pătrundem adînc în lumea traficanților de droguri și să ajungem cu timpul «în vîrf»". Mașina a fost furată la Milano, iar stocul de L.S.D. și morfina în fiole, procurate tot în Italia. Prima «escală» au făcut-o în Siria, unde au obținut cinci kilograme de haș. La Istanbul urmau să intre în legătură cu patru cunoscuți negustori de opiu. Marfa ridicată de aici urma să fie transportată cu același «Fiat» furat în Germania occidentală, unde omul de legătură era un obscur afacerist din Hanovra, Manfred Kuhn. Între timp, poliția vest-germană, informată de cea turcă a efectuat o descindere la biroul lui Kuhn, unde, pe lîngă diferite materiale de machiaj și travestire, s-au găsit două pașapoarte false cu ajutorul cărora Bouldin și Patricia urmau să plece în Anglia și de aici mai departe în S.U.A., bineînțeles cu stocul respectiv de droguri.

Pînă aici lucrurile par lipsite de alte implicații. Dar analizînd cazul, poliția nu putea să nu-și pună cel puțin două întrebări: cine a fost totuși denunțătorul anonim? De ce era el interesat ca Bouldin și însoțitoarea lui să cadă în mîinile poliției?

Cercetările au fost dificile și îndelungate. În cele din urmă, bănuielile au căzut asupra lui Walter Gillermann, un afacerist german care ținea la Istanbul un birou pentru importul ilegal de automobile în Turcia. Sub paravanul firmei sale și așa deocheate, Gillermann, cunoscut mai mult sub porecla Bingo, se îndeletnicea între altele și cu traficul de narcotice, avînd legături cu cîteva centre din R.F.G. Ralph Gary Bouldin a trebuit să plătească cu viața cutezanța lui de a fi încercat să lucreze pe cont propriu, ignorîndu-i sau poate înșelîndu-l pe Bingo. Legile gangsterismului internațional al drogului sînt aspre, necruțătoare. Oricine le calcă, simplu contrabandist sau căpetenie mafiotă, nu scapă nepedepsit.

O MIE DE IPOSTAZE ALE COMERȚULUI NEGRU

Viciul narcomaniei, goana nebună după extazuri artificiale augenerat unul dintre cele mai dezgustătoare business-uri ale lumii capitaliste: comerțul cu stupefiante. De ani în șir, folosind cele mai ingenioase căi sau mijloace și operînd fără scrupule, bande organizate de traficanți practică pe scară internațională contrabanda cu otrăvuri, realizînd prin negoțul lor criminal profituri colosale. Numai Mafia americană, cunoscută sub numele de «Cosa Nostra», obține anual, potrivit unor evaluări aproximative, cîștiguri de un miliard de dolari de pe urma traficului ilicit de stupefiante și a dobînzilor respective. Faptul că la ora aceasta, după toate datele, «Cosa Nostra» realizează venituri ce depășesc cifra încasărilor celui mai mare concern industrial american, «General Motors», este indicatorul concludent al amploarei fără precedent pe care a luat-o rețeaua nevăzută dar puternică și mai ales extrem de bănoasă a complexului mafiot de afaceri murdare, în care pirateria drogului ocupă un loc de prim ordin.

În fiecare an, în fiecare lună și — în ultima vreme — în fiecare zi, undeva în lume se descoperă o acțiune mai mică sau mai mare de contrabandă cu droguri. Stocurile confiscate se ridică uneori la zeci și sute de kilograme, arestările se țin lanț, se iau măsuri restrictive, unele mergînd pînă la execuții capitale (așa cum se întîmplă în prezent în Iran), conferințe internaționale și organizații de specialitate dezbat problema și propun acțiuni radicale, guvernele țărilor contaminate de flagelul «beției albe» sînt alarmate de proporțiile consumului abuziv de droguri și ale traficului clandestin, într-un cuvînt, întreaga opinie publică internațională condamnă narcomania și comerțul negru care o alimentează. Rezultatul? Departe de a-și restrînge aria de acțiune, contrabanda se extinde, perfecționîndu-se și determinînd implicit o adevărată explozie de toxicomanie în metropolele capitaliste ale drogului.

Paralel însă, arsenalul mijloacelor de represiune crește, se perfecționează, administrînd rețelei clandestine lovituri tot mai puternice. Uriașele cantități de stupefiante descoperite și confiscate în ultimii ani, dar mai ales în ultimele luni, constituie un indice al creșterii eficienței operațiunilor antidrog. Se poate afirma că deceniul al șaselea al secolului nostru marchează începutul unei etape noi în lupta pentru combaterea traficului și consumului de droguri.

CAZIER

În 1962 este arestat la New York telegenicul prezentator al televiziunii franceze Angelvin, care încerca să introducă în S.U.A. 50 de kilograme de heroină ascunsă într-un elegant «Buick», pe care l-a adus din Europa la bordul pachebotului «America». Scandalul în jurul acestui caz și mai ales implicațiile ulterioare, soldate cu arestarea unor complici aparținînd gangului clasic al drogului, au acreditat ideea că «omul tare» al rețelei clandestine, bănuit pînă atunci a fi un american, este un om de afaceri francez care ar fi lucrat cîndva cu celebrul Lucky Luciano. Un an mai tîrziu, alt caz răsunător: «Afacerea gării din Lyon» — 30 kg de heroină confiscată, trei corsicani arestați.

O arestare senzațională reține atenția opiniei publice. În Franța este descoperit laboratorul clandestin de droguri condus de dr. Kopp, fost căpitan în Wehrmachtul hitlerist. Din cîștigurile realizate prin activitatea sa de preparator și furnizor-intermediar de otrăvuri drogante, Kopp își cumpărase un castel, cîteva terenuri și nu mai puțin de 99 de apartamente la Metz.

Urmează «afacerea Cesari», o dată cu descoperirea în apropiere de Marsilia a altui laborator secret de transformare a morfinei în heroină. Prada: 100 kg morfină și 100 kg heroină. «Scandalul ambasadorilor» izbucnește prin arestarea unui diplomat mexican și a unuia uruguayan — ambii surprinși cu valizele pline de droguri. În urma unei urmăriri spectaculoase este arestat la New York ambasadorul Guatemalei în Belgia. În valiza sa diplomatică se descoperă 53 kg de heroină.

Între timp, într-o pivniță din Geneva este descoperit un stoc de 116 kg opiu. La Hong Kong se confiscă două valize de morfină aflate la bordul pachebotului italian «Asia». Cu ajutorul «Interpol»-ului poliția turcă reușește să captureze 250 kg de opiu, ascunse într-o fermă din Samsun. Numai în cursul anului 1963 au fost descoperite și confiscate în diferite țări din lume aproape 38 000 kilograme droguri de contrabandă.

Iată acum și cîteva din capturile senzaționale ale anului 1969.

Poliția vamală reține la frontiera franco-germană un cetățean spaniol suspectat mai de mult că transportă mărfuri de contrabandă. La un control minuțios al automobilului cu care acesta călătorea, vameșii descoperă săculețe cu droguri ascunse în faruri, sub tabloul de comandă și sub scaune. Cele 165 de kilograme de opiu, morfină și heroină, avînd destinația S.U.A., reprezintă una dintre cele mai mari «capturi europene» din ultimii ani. La Montreal, în Canada, poliția aeroportului internațional arestează un grup de tineri care se reîntorceau din Orient purtînd în valize 60 kg de haș procurat în Afganistan. O razie polițienească la San Francisco duce la arestarea unui «rege al L.S.D.-ului», pe nume Augustus Stanley, care, împreună cu cîțiva complici, dispunea de o adevărată fabrică de halucinogene. Cu ocazia descinderii efectuate s-a descoperit o cantitate de materie primă cu care s-ar fi putut fabrica 700 000 de pilule drogante. La bordul cargoului italian «Stelvio», care aruncase ancora în portul Marsilia venind de la Iskenderun (Turcia), inspectorii poliției judiciare franceze au descoperit, pe baza unei sesizări a Biroului de narcotice din Beirut, 598 kg de opiu ascunse în 240 baloturi de bumbac. O lovitură de zile mari a constituit captura poliției thailandeze. Într-o ambarcație cu destinația Singapore a fost găsit un depozit de 1 000 kilograme de opiu — «o pradă record», cum a caracterizat-o presa. Alte 140 kg de opiu au fost depistate în cadrul aceleiași operațiuni în locuința unui militar american de la o bază aeriană a S.U.A. din apropiere de Bangkok. Militari americani au fost implicați și într-o afacere cu droguri descoperite la Miami. Cîțiva dintre cei arestați sub acuzația de a fi comercializat și consumat halucinogenul L.S.D. lucrau ca operatori de rachete «Nike-Hercules», capabile să transporte încărcături nucleare, ceea ce a stîrnit o legitimă îngrijorare în opinia publică americană. Un puternic ecou a avut, de asemeni, arestarea la New York a unei bande de traficanți care răspîndeau droguri în rîndurile copiilor între 8 și 14 ani. Micii clienți erau îndemnați să fure bani și obiecte de acasă sau din magazine ca să-și plătească «prizа».

În rețeaua largă a contrabandei a fost descoperit și un traficant în sutană. Preotul libanez Antoine Murad a fost arestat în clipa cînd înmîna o importantă cantitate de heroină unui contrabandist care era de fapt un agent ce acționa după indicațiile «Interpol»-ului.

UNDE DUC FIRELE? CINE SE ASCUNDE ÎN UMBRĂ?

Comerțul practicat la scară internațională de piratii stupefiantelor se prezintă — cum se vede — într-un număr inimaginabil de forme și stratageme. Tocmai această varietate mereu mai mare de mijloace explică și faptul că, în ciuda creșterii simțitoare a numărului de cazuri depistate și elucidate, cea mai mare parte a rețelei tentaculare dirijate din umbră de capetele neîncoronate ale acestui business odios scapă încă oricărui control polițienesc sau vamal.

Cine sînt adevărații șefi ai gangului internațional de droguri? Unde stau ei ascunși? Cum reușesc să scape de fiecare dată? Majoritatea celor arestați se dovedesc a fi «oameni în subordine» — furnizori izolați, intermediari, curieri, plasatori, contrabandiști. Niciodată nu cade în plasa poliției unul din adevărații «capi».

Nu demult, referindu-se la intensificarea ofensivei antidrog, ministrul de interne francez, domnul Raymond Marcellin, remarca tocmai acest aspect, iar în comentariul său, «L'Humanité» preciza: «Acum lumea întreagă știe (sublinierea ziarului) că centrul mondial al prelucrării drogului se află în Franța, unde se găsesc rafinăriile (laboratoarele de preparare — n.n.). Dar în zece ani a fost descoperit în regiunea Marsiliei doar un singur laborator, în timp ce în cercurile oficiale se presupune că ar exista 15 asemenea «fabrici». În această perioadă nici unul dintre «marii patroni» n-a fost arestat».

Într-adevăr, la ora aceasta există date și cifre statistice în legătură cu răspîndirea pe continente, țări, orașe și cartiere chiar, a drogurilor. Se cunoaște numărul aproximativ de narcomani clasificați pe categorii, se știe ce cantități de stupefiante sînt scoase din circuitul legal pentru a fi valorificate prin negoțul «la negru». În cartotecile «Interpol»-ului și în cazierele polițiilor naționale există evidența consumatorilor înregistrați și a celor bănuiți de abuz, după cum există liste întregi de traficanți și de complici ai acestora. Nicăieri însă nu există date, cifre, statistici, indici despre stăpînii imperiului nevăzut al traficului ilicit. Regii prezumtivi ai gangurilor trăiesc, operează

piraţii drogului

și mor fără ca să se poată procura dovezi zdrobitoare pentru punerea lor sub acuzare.

E drept că celebrul Vito Genovese, unul dintre conducătorii Mafiei americane, a murit în temniță unde ispășea o condamnare pentru trafic de stupefiante, dar nici un moment nu s-a putut dovedi că el ar fi «regele gangului de stupefiante». Chiar și mărturisirile revelatoare făcute în temniță de Joseph Valachi n-au reușit să ofere dovezile necesare poliției americane.

«Gangsterii traficului ilicit — scrie J.J. Meteye, autorul unui amplu studiu despre comerțul cu stupefiante, apărut în «Le Figaro» — alcătuiesc un univers aparte, cu reguli proprii și cu o lege fundamentală: tăcerea. Acești răufăcători nu se confundă însă, în general, cu lumea interlopă, cu acel «milieu» reprezentînd clasica drojdie a societății. Dimpotrivă, printre ei sînt oameni care au casa cu fațada la stradă, care arborează o existență cumpătată, mai presus de orice suspiciune. Este nevoie de anchete îndelungate, de investigații perseverente, acțiuni delicate de filaj, multă vicleniе și fler pentru a-i depista».

Deseori, în jurul diferitelor personaje ale gangului se țes legende fantastice, iar misterul legat de activitatea lor persistă și dincolo de mormînt. Este cazul lui Lucky Luciano, care în 1962 a murit subit, în condiții încă neelucidate, pe aerodromul Capodichino din Napoli. Deși nu există nici un fel de îndoială că Luciano a jucat un rol de prim ordin în comerțul clandestin de droguri, el n-a putut fi condamnat din lipsă de probe. În schimb, după moartea lui, unul dintre aghiotanții săi, gangsterul Bill Mancuso, a declarat, într-un interviu acordat ziarului italian «Telesera», că Lucky Luciano lucrase timp de mulți ani în strînsă legătură cu organele F.B.I., informîndu-le despre acțiunile traficanților de droguri. Mancuso susținea că fostul său șef a fost otrăvit de membrii unei bande de contrabandiști din Barcelona, pe care i-ar fi denunțat Lucky. Examenul toxicologic al cadavrului celebrului gangster n-a confirmat însă ipoteza unei otrăviri. Fără ca acest lucru să risipească incertitudinile în legătură cu fosta căpetenie mafiotă.

Traficul de stupefiante — scrie ziarul italian «Giorno» — se află în mîinile unui număr restrîns de organizații, care sînt însă atît de puse la punct, încît dificultățile poliției în descoperirea lor sînt aproape insurmontabile. Comisia parlamentară italiană, care a cercetat fenomenul mafiot, a stabilit că piața mondială a drogurilor este controlată de această organizație. Organele însărcinate cu demascarea traficanților au descoperit existența unui sistem de organizare meticulos: circuitul perfect sistematizat al mărfii, modul de efectuare a plăților, transportul, fixarea punctelor de debarcare. Legăturile la nivel național și internațional sînt asigurate, potrivit anchetatorilor, prin radio, telefon, telegraf, prin cod cifrat sau limbaj convențional și chiar prin semnale muzicale.

În Italia ca și în Statele Unite, în Extremul Orient ca și în Africa de nord, pe hărțile operative ale vînătorilor de piraţi ai drogului rămîn multe puncte albe, semne ale impenetrabilității misterului ce înconjoară lumea comerțului ilicit. 12 mari importatori de narcotice controlează 90 la sută din întreg traficul clandestin din Marea Britanie. Dar în evidența poliției nu figurează decît trei, fără să existe nici măcar pentru aceștia dovezi concrete pe baza cărora să poată fi acționați în judecată.

PRECIZĂRI DIN SURSĂ «INTERPOL»

Este greu de imaginat o acțiune de urmărire mai plină de neprevăzut și de obstacole ca lupta pentru descoperirea piraților drogului. Uneori nici cele mai inspirate romane de spionaj nu reușesc să egaleze în ingeniozitate operațiunile subtile și complexe întreprinse de traficanți. Urmărirea suspecților și chiar a contrabandiștilor virtuali durează în unele cazuri luni și ani, în care timp agenții specializați ai lui Federal Board of Narcotics din Statele Unite sau organe de urmărire — denumite generic «stup» — din alte țări caută să identifice oamenii de legătură, curierii, revînzătorii și în primul rînd furnizorii. Sînt cazuri cînd, în mod deliberat, anumiți contrabandiști sînt lăsați să treacă peste graniță cu droguri, pentru a li se conferi certitudinea că nu sînt urmăriți. În alte împrejurări, agenți speciali își pun viața în pericol, pătrunzînd în lumea traficanților ca egali și complici ai acestora. Rareori se comunică însă în presă numele vreunui asemenea temerar executat de mafioți, după ce a fost «mirosit» că este om al legii. Poate că în privința complexității și avatarurilor acestei activități pline de riscuri desfășurate de urmăritorii negustorilor de drog, persoana cea mai indicată să-și spună părerea este însuși secretarul general al organizației «Interpol», domnul M. Sicot. Într-un interviu acordat «Revistei internaționale de criminologie și poliție tehnică», acest specialist face o seamă de precizări valoroase în legătură cu caracterul luptei împotriva comerțului de narcotice. Întrebat dacă există o organizație internațională a traficanților de droguri, dl. Sicot declară categoric: «Sînt absolut sigur în această privință: nu există un «gang» unificat la scară internațională. Există în schimb numeroase bande mai mult sau mai puțin legate între ele, care operează pe cont propriu, fiecare în parte».

Iată de ce ar fi prezumțios, continuă reprezentantul «Interpol»-ului, să se afirme de pildă că Lucky Luciano era «împăratul» drogului. Formula este drăguță, dar neveridică. Dacă, după ce s-a întors la Napoli, el a continuat comerțul cu stupefiante, cei de la «Interpol» nu știu nimic. Oricum, nu au existat nici un fel de probe care să susțină o asemenea ipoteză.

Întrebare: În ciuda legii represive, marii traficanți continuă să țină în șah poliția. Ce credeți în această privință?

Răspuns: Este cert că afacerile cu stupefiante sînt dintre cele mai delicate cu care are de-a face poliția. Anchetele sînt foarte complicate. În cazul unei crime, studiul cadavrului poate să ofere indicii concrete, pe cînd în traficul stupefiantelor nu există urme în înțelesul propriu-zis. De aceea, trebuie să recurgem la un rău necesar: informatorul. Și uneori să folosim metode pragmatice, adică să introducem în circuitul drogului de contrabandă indivizi susceptibili să ne furnizeze informații care să înlesnească urmărirea polițistă.

În lumina unor asemenea dificultăți este mai lesne de înțeles de ce căpeteniile diferitelor ganguri continuă să opereze nestingherite iar progresele luptei antidrog sînt lente. Într-un raport cuprinzînd concluziile Comisiei pentru stupefiante a O.N.U. se arăta de altfel că «lupta contra traficului ilicit de stupefiante n-a progresat în cursul ultimilor 25 de ani», de la data cînd au intrat în vigoare cunoscutele convenții de la Geneva.

OPERAȚIA «INTERCEPT»

În cartea sa intitulată «Secretele drogului», Jean Sussini supune unei virulente analize critice modalitățile folosite pînă în prezent pentru combaterea flagelului toxicomaniei — de la traficant la consumator. «Este necesar ca problema drogurilor să fie abordată în termeni moderni», susține Sussini, combătînd tendințele de a se prezenta romanțat activitatea negustorilor de otravă. Autorul arată, pe temeiul argumentelor, că în prezent comerțul acesta ilicit a căpătat **«dimensiuni criminale și pe alocuri o alură de genocid»**. Iată pentru ce Sussini pledează pentru demitificarea luptei antidrog. Problema stupefiantelor «formează un tot» și cere o politică unitară coordonată atît în ce privește acțiunile de represiune cît și cercetările cu caracter științific.

Pericolul extinderii traficului clandestin și implicit al consumului de narcotice este atît de mare, încît sînt necesare, mai mult ca oricînd, măsuri radicale. «Este de ajuns — scrie «Tribune de Genève» — ca în rețeaua de apă potabilă a unei localități să se toarne un litru de L.S.D. pentru ca întreaga populație să fie cuprinsă de halucinații».

Jack Ingersoll, directorul Biroului federal american pentru stupefiante, a furnizat cifre alarmante în legătură cu extinderea traficului ilicit și creșterea consumului de droguri în S.U.A. La rîndul său președintele Nixon și-a exprimat profunda îngrijorare atunci cînd a declarat în apelul adresat guvernatorilor statelor americane că **«drogurile distrug moralul națiunii americane»**.

Operațiunea «Intercept» declanșată pentru o perioadă nedeterminată la 21 septembrie 1969, de către S.U.A., la granița americano-mexicană a fost socotită drept una dintre acțiunile decisive pentru jugularea, cu mijloacele cele mai moderne, a traficului intens de substanțe halucinogene, ce se practică în cele aproape 50 de puncte de frontieră terestră și aeriană. În cele patru luni care au trecut de la începerea operațiunii de interceptie s-au obținut, fără îndoială, rezultate considerabile. Au fost confiscate imense cantități de droguri, au fost arestați contrabandiști, a fost simțitor redus circuitul clandestin. Măsurile asemănătoare luate în diferite țări din Europa occidentală s-au soldat și ele cu o serie de «capturi grele».

Este totuși greu de presupus că un flagel cu un caracter social-economic atît de pregnant poate fi combătut eficient prin operațiuni polițienești, oricît de perfecționate ar fi mijloacele folosite. Într-o societate ale cărei baze însești generează viciul, oferind cîmp larg de desfășurare traficului și consumului de droguri, eradicarea flagelului stupefiantelor, ca fenomen social și economic, nu poate fi decît o chestiune de perspectivă foarte îndepărtată, dacă nu imposibil de realizat.

New Jersey:
unul dintre piraţii drogului,
încolţit de agenţii poliţiei.

Şi marfa de contrabandă
trebuie să aibă «personalitate».
Fiecare furnizor, fiecare zonă producătoare
are emblema respectivă.
Opiul thailandez — un elefant,
cel libanez — un cedru,
cel din Hong Kong — un taur etc.

Muzica ușoară creează și titluri de noblețe ciudate. Tony Pinelli este «unul dintre cei mai bine vînduți» cîntăreți în Grecia.

Dik-Dik — cinci băieți în luptă cu perfecțiunea.

«Doi ochi verzi ce nu se uită, un glas de care îți se face dor». Nita Rossi.

VISĂTORI AU URLĂTORI?

Încotro se îndreaptă muzica ușoară italiană? Să spunem că sîntem stăpîni pe o situație **discret-solidă,** deși cea mai importantă emisiune de televiziune. «Canzonissima», ne-a adus mai degrabă bătaie de cap tuturor decît vreun gram de glorie cuiva. Adevărul este că publicul italian s-a săturat de podoabe false și istorioare vechi. Vrea să asculte **cîntece,** și dacă se poate, să fie și frumoase. Aceasta este și motivul pentru care Johnny Dorelli a devenit din cîntăreț prezentator, chiar în cadrul Canzonissimei. Dorelli are o piață proprie de desfacere a discurilor foarte sigură; este un cîntăreț cu stil și un bun meseriaș, rămîne una dintre vedetele cele mai bine cotate, dar de acum încolo va aparține mai mult teatrului decît cîntecului. Împreună cu iubita lui, actrița Catherine Spaak, a interpretat «Așteptîndu-l pe Jo» în mai toate teatrele italiene.

Caterina Caselli — care între un cîntec și altul a pus pe picioare o firmă de mozaicuri pentru pardoseli (ea singură desenează motivele și apoi le brevetează) — a lansat de curînd cîntecul «Emanuel», o poveste de dragoste pe care însuși protagonistul a uitat-o și după care plînge. Deși «Emanuel» este mai puțin siropos decît alte cîntece pline de «lapte și miere», Caselli pare a fi cîntăreața care nu mai izbutește să spargă clișeul «amor și sentiment».

Numele care se impune din ce în ce mai mult este cel al lui Mario Tessuto, — aparține casei discografice C.G.D. — un napolitan de 25 de ani. Cu melodia «Liza cu ochi albaștri» a deținut mult timp primul loc la «Hit Parade» (cel mai important clasament italian). Nu demult a imprimat cîntecul «Cu năsucul pe sus», delicat și, totodată ușor de fredonat. S-ar putea ca Tessuto să întreprindă un turneu în România, în primăvara aceasta. De altfel, l-am întrebat mai de mult dacă ar vrea să cunoască frumoasa dumneavoastră țară și s-a arătat cum nu se poate mai entuziasmat.

O casă discografică ce lansează mulți tineri este «Phonogram». La ora de față ea are două vedete în fruntea clasamentului celor mai îndrăgiți cîntăreți. Este vorba de Moustaki, un grec bărbos care a dobîndit mult succes cu «Străinul», un cîntec cam simplu, dar foarte frumos. După Moustaki vine Johnny Hallyday. Adolescenții se dau în vînt după acest francez cu chică. În spate își așteaptă rîndul la vede-

Caterina Caselli împacă cîntecul cu afacerile.

Un cîntăreț pentru fetele visătoare: Gianni Farano.

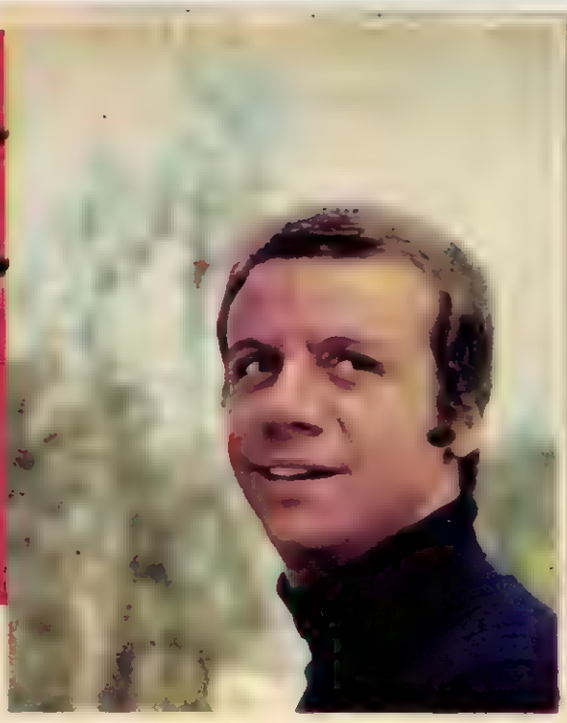

Pentru Johnny Dorelli teatrul este un adăpost mai sigur

Mario Tessuto primul loc la Hit Parade

ACTUALITĂȚI DIN MUZICA UȘOARĂ ITALIANĂ

Corespondență specială de la Giuliano ORLANDO

tariat alți tineri. Milanezul Gianni Farano (24 de ani) s-a bucurat de-o bună primire cu al său «Ochi fierbinți», are un glas cultivat, nu prea puternic, dar plăcut. În orice caz, este pe gustul fetelor cărora le place să viseze, nu să urle. Farano este un cîntăreț care se confesează.

Vana, o frumoasă grecoaică, s-a căsătorit cu un cîntăreț italian, — unul dintre cei mai «vînduți» soliști în Grecia — Tony Pinelli, iar acum ne cucerește cu refrenele sale melodioase. (Vana, fiica unor armatori bogați, care nu-l îngăduiau să se mărite cu Pinelli, a fost eroina unei nunți romantice, într-o mănăstire uitată.)

Tot casei «Phonogram» aparține și Nita Rossi, o fată cu ochi verzi greu de uitat, cu un glas de care ți se face dor. Nita s-a născut în Anglia, părinții ei sînt englezi, iar bunicii, italieni. Discul care a lansat-o se numește «Nu se știe niciodată», iar cîntecele sînt vesele și cine vrea să le învețe nu trebuie să facă nici un efort.

Dar să consacrăm cîteva cuvinte și artiștilor care au vizitat România, care n-au uitat țara unde, se pare, că au lăsat o bună amintire. Să vorbim puțin despre grupul Dik-Dik, cei cinci băieți care cu «Primăvară, primăvară» au atins o perfecțiune corală cu care puține alte formații se pot lăuda.

Desigur că nu ați uitat-o pe Milva. Frumoasa și brava noastră cîntăreață a avut în vremea din urmă o viață cam agitată. Divorțul său a stîrnit multă vîlvă și critici aspre, poate de aceea ultimele sale două melodii sînt un fel de ecou al biografiei ei actuale: «Dacă va trebui să plîng» și «Avea o inimă mare». Milva a abordat și teatrul în ultima vreme, a jucat în piese de Brecht și Ruzante.

În sfîrșit, într-o altă ordine de idei, cîteva vorbe bune trebuie să spun și despre Ambra Borelli, o fată modernă,— cu toate calitățile și defectele tinerelor de astăzi — și despre spaniolul Julio Iglesias, care vă este cunoscut de la «Cerbul de aur». Julio imprimă acum pentru «Decca», iar fetișcanele nu obosesc să-l numească «bello, bello».

Am vrut să fac o panoramă a muzicii ușoare italiene și iată, mă trezesc că am terminat aceste rînduri cu un spaniol. Dar nu se spune oare că lumea muzicii ușoare este o lume nebună—nebună? Atunci nu e chiar atît de rău finalul.

Pino Donaggio, un băiat liniștit, care evită zgomotul ce însoțește permanent lumea muzicii ușoare. Este absolvent al clasei de vioară a Conservatorului din Veneția.

Al Bano, cîntărețul verii '69. A dobîndit importantul trofeu «Un disc pentru vară».

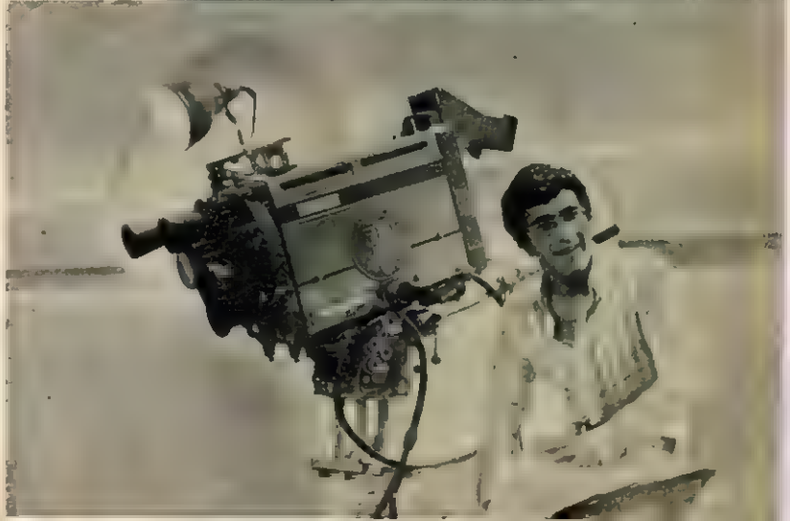

Fotografiile au fost puse la dispoziția redacției noastre de către casele discografice C.G.D. (Johnny Dorelli, Caterina Caselli, Mario Tessuto), PHONOGRAM (Gianni Farano, Nita Rossi, Tony Pinelli), E.M.I. (Al Bano, Pino Donaggio).

varietăți

AH, CE ȘORȚULEȚ DRĂGUȚ!

Magazinul londonez purtînd emblema (nici mai mult, nici mai puțin) «Am fost valetul lordului Kitchener» a pus în vînzare asemenea șorțuri pentru gospodine și bucătărese, menite să reducă din apetitul comesenilor supradimensionați. Căci, imaginați-vă următorul scurt dialog:
Soțul *(îndrăgostit, dar înfometat): Iubito, ce avem astăzi la masă?*
Soția *(tot îndrăgostită, dar cu șorțul cel nou): Supă de os cu măduvă și ciolan pe varză, iubitule!...*

N-AVEȚI UN CEAS ÎN PLUS?

De ce-i trebuie, oare, tinerei din fotografie șapte ceasuri? Simplu: pentru a face reclamă unui ceasornicar din Düsseldorf, care dorește să relanseze moda ceasurilor de damă cu căpăcel, de pe vremea bunicii. Ce-i drept însă, căpăcelele respective, încrustate cu metale prețioase și emailuri colorate, sînt adevărate mici opere de artă.

SE ÎNFRUNTĂ ERELE...

Domnul André Turcat, directorul serviciilor de încercări ale companiei britanice «Sud Aviation», sosește pe pista de încercare pentru noi probe ale prototipului supermașinii de zburat «Concorde 001», descinzînd dintr-un automobil tip. 1908.

CINE SE SCOALĂ DE DIMINEAȚĂ!...

Studentul canadian Tom Struve din Vancouver a pornit din Londra, pe patine cu rotile, la 7 septembrie anul trecut, hotărît să ajungă la «Expo '70»-Osaka în ajunul deschiderii acesteia, în aprilie.
Aceasta înseamnă că el va parcurge pe patine cu rotile peste 18 000 km, pentru fiecare zi revenindu-i peste 60 km.
În fotografia noastră, originalul călător se îndreaptă spre frontiera cu Bulgaria, după ce a părăsit Belgradul. Drum bun!

EL FUGITIVO

Pelicanul nu este numai un mare meșter al pescuitului, ci, atunci cînd se află în captivitate, și un iscusit maestru al evadărilor Personalul grădinii zoologice «Bronx Zoo» din New York are mult de furcă cu ei la începutul iernii, atunci cînd trebuie să-i conducă în adăposturi. Tentativele păsărilor de a o lua razna și contramăsurile întreprinse de paznici dau loc, atunci, la adevărate spectacole de circ, vesele și pline de neprevăzut, mult gustate de public. Adeseori, o scenă ca cea surprinsă în fotografia de față se termină printr-o eschivă inteligentă a fugarului, provocînd urmăritorului o baie nedorită.

Punct și de la capăt

● *Buletinul oficial din Republica Sud-Africană anunță următoarea schimbare de nume: Dl. Gnanasamuthomurthi Naiker dorește să se numească în viitor Gnanasamuthomurthi Moodley!*

● *În statul Indiana (S.U.A.) s-a propus introducerea obligatorie, în toate barurile, a unor aparate pentru măsurarea cantității de alcool din sînge. Se crede că astfel consumatorii conducători auto vor deveni mai temperați*

● *Pentru a putea ajuta femeile să se gospodărească cît mai economic, un mare magazin newyorkez le oferă spre vînzare un computer care să le dea cele mai necostisitoare soluții. În afară de una: dacă să cumpere sau nu acest creier electronic, al cărui preț e «derizoriu»—11 000 dolari!*

● *Un deținut din Perth (Australia) a avut un noroc și, în același timp, un ghinion neobișnuit. Lucrînd pe zidul închisorii, a căzut și s-a pomenit, liber și neobservat de paznici, în afara penitenciarului. Cum însă în cădere și-a fracturat un picior, a bătut la poartă implorînd să fie reprimit!*

● *Raimundo Alves da Silva, locuitor al Brasiliei, a împlinit 90 de ani și s-a însurat cu o femeie în vîrstă de 47 ani. Dl. da Silva are 70 nepoți și 24 strănepoți și speră să mai contribuie la sporirea familiei.*

● *Poliția australiană este în urmărirea unui răufăcător care operează în lactobaruri. Sub amenințarea armei îi silește pe pașnicii clienți să-și golească buzunarele. Mai trebuie adăugat doar că hoțul este înarmat cu un arc cu săgeți!*

● *Judecătorul Saul A. Epton din Chicago a trebuit să restituie ciocănelul de ședință cu care magistrații americani păstrează liniștea în sală. Ciocanul, care i-a fost oferit de un grup de foști delincvenți, a fost furat de la altă judecătorie!*

● *Pamela Wells din Topeka (S.U.A.) s-a născut în urmă cu 21 ani într-un automobil pe care mama ei îl împrumutase de la un frate. Acum o lună, Pamela a devenit și ea mamă, născînd tot într-un automobil pe care l-a împrumutat de la fratele ei pentru a se duce la maternitate.*

● *Un tînăr scriitor francez, George Perec, a scris un roman intitulat «Dispariția», în care pe 300 de pagini tipărite nu apare nicăieri litera «e», una dintre cele mai frecvente vocale ale limbii franceze. Alt tînăr francez, Roland Topor, a scris la rîndul lui o carte, «Erika», tipărită în 160 de pagini, avînd cîte un singur cuvînt pe fiecare pagină.*

● *Cauzele înmulțirii nașterilor sînt, cîteodată, neașteptate. Astfel, statisticienii din orașul Boston au constatat că în urma unui viscol care bîntuise regiunea, paralizînd orice activitate timp de cîteva zile, exact cu nouă luni mai tîrziu clinicile de naștere au fost luate cu asalt de către femei.*

UMORUL ALTORA

Redobîndiți-vă calmul prin yoga.

Copilul minune...

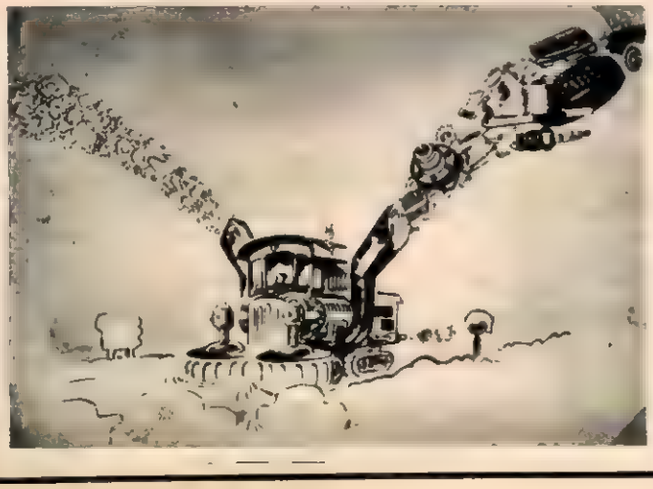

LA RECE

ORIZONTAL: 1) Tremură dar nu de frig (pl.) — Aceşti. 2) Veşnic călători pe întinderile înzăpezite — Ţinţar aducător de friguri. 3) Institutul de cultură fizică (abr.) — Se spune că poate fi fumată uneori şi la rece. 4) Numele popular al lunii ianuarie — Nume bărbătesc. 5) La gripă! — Cu singe rece. 6) Îngheţate — Sac fără fund! 7) Constelaţie în emisfera australă — Măcar de-ar avea mere! — Peşte muzical (pl.). 8) Tremură că va fi mîncată. 9) Îngheaţă iarna — Însuşire deosebită. 10) I-a îngheţat vorba în gură — Încăpere friguroasă. 11) Rece (fig.) — La Polul Nord! — Resturi de gheţar! 12) Puţină căldură! — Conservaţi prin frig.

VERTICAL: 1) Brrr, ce dulap! — Prietenul care şi-a pierdut capul! 2) Climă... tematică — Scoase de la rece! — Jumătate caldă, jumătate rece. 3) Dîrdîie (fem. pl.). 4) Pe jumătate reci! — Îngheţatele mîncinoşilor — Ace! — Rece! 5) Perete! — Roşii în apă fiartă (sing.) — Localitate în Japonia. 6) A se sfîi (mold.) — A stat la gheaţă — Are o singură iarnă. 7) Făcut sloi. 8) Şea! — Extreme polare! — Se poartă cu multă căldură (fem. pl.). 9) Răcorit (fig.) — Tremurătură de voce (fam.). 10) Cea mai veche gheţărie din ţara noastră. 11) Ţeţe! — Negru de fum — Venit domnesc (od.). 12) Aduce frig — A se căli la rece.

Doru BĂNCULESCU

Cuvinte rare: ECU, ~~ATO~~, SII, IRAT.

Dezlegarea jocului «PÎINE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RISCOVI — COLAC. 2) ENESCU — FARINA. 3) PITE — LIO — APAR. 4) IM — PAPARA — IST. 5) NOU — PESMETI — O. 6) ALBA — CARI — TF. 7) ASIA — AA — ACAR. 8) NA — BUN — TT — LAT. 9) G — CENUSA — MAIA. 10) ARI — TAU — TRI — R. 11) JORA — RATIE — FA. 12) AZIMA — VALJEAN. 13) TACIUNE — VERDI.

sapte zile pe pămînt

LONDRA **Stratford on Avon a fost martorul unei demonstrații neobișnuite: pentru a protesta împotriva prețurilor scăzute de achiziționare a produselor agroalimentare, fermierii din regiune au gonit pe străzi o turmă de vite, urmată de o coloană de mașini agricole.**

HAVANA **15 milioane exemplare de cărți și tot atîtea broșuri și reviste au fost editate în Cuba în anul 1969. În țară funcționează 250 biblioteci mari și mici, precum și 2 000 chioșcuri de ziare.**

WASHINGTON **«New York Times»: S.U.A. desfac anual pe piața mondială armament și muniții în valoare de 3—4 miliarde dolari.**

BERNA **Geneva dispune de adăposturi antiaeriene pentru 165 810 persoane. Potrivit unei statistici recente, în Elveția există 100 000 adăposturi, în care s-ar putea refugia 2 800 000 persoane.**

TOKYO **Numai în primele trei zile ale acestei luni în Japonia au murit pe străzi și șosele 140 oameni, iar în 1969 numărul morților în accidente de automobil a fost de 16 187.**

VARȘOVIA **Producția de cărbune a Poloniei în 1969 a fost de 135 milioane tone, cu 6 milioane tone mai mare decît în anul precedent.**

BONN **Un adevărat Las Vegas urmează să ia ființă în R.F.G., pe malurile rîului Reno. Printre viitoarele construcții proiectate de arhitectul Franjio Both: 2 cazinouri, cluburi de noapte și saloon-uri de tip mexican, 70 restaurante.**

AMSTERDAM **În 1969 au dat faliment în Olanda peste 400 întreprinderi și firme, ceea ce a avut drept consecință concedierea a 15 000 salariați.**

KINSHASA **Și-a terminat călătoria nava pe pernă de aer a unei expediții științifice britanice, care și-a propus să parcurgă fluvii și rîuri africane, ajungînd în locuri pînă în prezent inaccesibile. Itinerarul a cuprins ape curgătoare din Senegal, Mali, Niger, Nigeria, Ciad, Africa Centrală și Congo (Kinshasa).**

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a făcut în această săptămînă o vizită în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, la invitația președintelui Vecei Executive Federale, Mitia Ribicici. Această vizită se înscrie ca o nouă mărturie a evoluției ascendente a relațiilor multilaterale de prietenie și colaborare româno-iugoslave. În fotografie: un aspect de la primirea protocolară la Vecea Executivă Federală.

de ce a sucombat CONSTANZE?

Era atît de prosperă și elegantă această «fiică a miracolului». Acum 15 ani, acum 10 ani... 60 000 de suporteri la prima apariție în public (în 1948), aproape un milion în anii ascensiunii; părintele ei legitim, omul de afaceri hamburghez John Jahr, avea toate motivele să jubileze: **Constanze** era o adevărată comoară. La vîrsta de 13 ani luase asemenea proporții încît a trebuit să i se recomande... regim de slăbire. Observatori atenți au sesizat însă mult mai înainte că în evoluția ei **Constanze** manifestă anumite carențe de vitalitate, chiar dacă în perioada boom-ului din 1957 a venit pe lume — ca ajutor — sora ei **Brigitte** și mai tîrziu **Petra**. Milioane de femei din Germania occidentală manifestau față de cele trei surori interes și simpatie. Totuși **Constanze** părea tot mai copleșită de propria ei opulență. Devenise greoaie și dădea semne de îmbătrînire timpurie. Primul simptom alarmant a fost scăderea tirajului. Apoi, firmele de difuzare au ridicat obiecția că revista are o greutate prea mare (peste o jumătate kilogram) și că transportul și în general vînzarea întîmpinau dificultăți. Pentru a ieși din impas, editorul Jahr a hotărît ca principalul său magazin ilustrat să treacă la apariția săptămînală. Rezultatul a fost dezastruos. **Constanze**, care pînă atunci exercitase împreună cu **Brigitte** și **Petra** un fel de monopol în presa periodică pentru femei din R.F.G., trebuia să înfrunte acum, din șapte în șapte zile, concurența necruțătoare a unor publicații noi, mai dinamice, ca «Jasmin», «Eltern» și altele, care apar în tiraje uriașe.

Între timp, după stingerea luminilor prosperității, în registrele contabilității cifrele deficitului anual creșteau amenințător pe măsură ce se reduceau veniturile la capitolul publicitate și scădea simțitor numărul cititorilor. Editorul Jahr a recurs la un colac de salvare, acceptînd fuziunea cu firma **Gruner**. Or, noul asociat nu părea cîtuși de puțin dispus să suporte deficitul cronic provocat de **Constanze**. Drept pentru care a propus sacrificarea ei.

La cererea insistentă a lui Jahr s-a acordat o «ultimă șansă» pentru **Constanze**: schimbarea profilului. Rețeta era: 1) închiderea revistei **Petra**; 2) renunțarea la stilul învechit de magazin cu preocupări superficiale pe care l-a avut **Constanze** și reprofilarea ei ca o revistă **«fără război, fără sînge și fără violențe erotice»**. Metamorfoza dificilă, dar mai ales tardivă, n-a dat rezultatul scontat: tirajul a continuat să scadă, reclamele la fel, iar deficitul, care era în 1966 de 1,5 milioane mărci, a crescut la 14 milioane. Cînd într-o zi indicatorul mașinii de calculat a înregistrat în dreptul cifrei de 17 000 000 (deficitul previzibil pentru 1970), **Constanze** nu mai avea nici o șansă. Nefericita fiică a «miracolului economic» vest-german a sucombat (cu un tiraj de 550 000 exemplare) în ajunul Anului nou, după o lungă și grea suferință.

B. DIC

IMPERATIVUL COMERȚULUI FĂRĂ DISCRIMINĂRI

«Dacă vreun lucru este de natură să aducă o contribuție importantă și durabilă la soluționarea unor probleme interne de ordin economic și la îmbunătățirea conjuncturii economice internaționale — arăta recent Olivier Long, directorul general al GATT (Acordul general pentru tarife și comerț) — acesta este, bineînțeles, expansiunea comerțului mondial și nu «contracția» sa».

Într-adevăr, în condițiile actuale, cînd forțele de producție cunosc o dezvoltare impetuoasă, cînd cresc continuu complexitatea și gradul de diversificare a producției, cînd deci fiecare țară este din ce în ce mai mult în situația de a schimba cantități tot mai mari de bunuri materiale și cunoștințe tehnico-științifice și, în consecință, se impune obiectiv ca fiecare stat să participe cît mai activ la circuitul economic mondial, devin imperios necesare dezvoltarea și amplificarea schimburilor economice internaționale, crearea unui cadru liber acestora, lipsit de orice fel de piedici, restricții și practici discriminatorii. Sub presiunea realităților, a cerințelor tot mai intense ce se fac auzite chiar din partea unor cercuri de afaceri, într-o serie de țări occidentale rezistențele față de liberalizarea comerțului dintre țări cu sisteme sociale diferite încep să cedeze. Din acest punct de vedere s-ar putea spune că în anul 1970 s-a pășit cu dreptul. Vechea lege privind comerțul S.U.A. cu țările socialiste a fost abrogată. Se știe că pe baza acestei legi, care avea un pronunțat caracter discriminatoriu, schimburile dintre S.U.A. și țările socialiste s-au situat pînă acum la un nivel foarte scăzut. Noua lege privind liberalizarea comerțului S.U.A. cu țările socialiste, deși nu înlătură toate restricțiile din calea schimburilor cu aceste țări, lărgind însă într-o măsură importantă lista produselor ce pot face obiectul schimbului, reprezintă, fără îndoială, un pas înainte, care va fi în beneficiul reciproc al partenerilor. În același timp, dacă afirmații ca de pildă cea făcută de ministrul comerțului al S.U.A. — «Sîntem ferm convinși că liberalizarea comerțului Est-Vest trebuie să devină o parte componentă a îmbunătățirii generale a relațiilor Est-Vest» — vor cunoaște pe parcurs o acoperire faptică, un asemenea pas va constitui un element pozitiv, de natură să slujească cursului spre cooperare și destindere. Pentru că, într-adevăr, numai într-un schimb viu, neîntrerupt, lipsit de discriminări și piedici, se poate găsi sensul unei cooperări economice stabile — treaptă sigură și premisă de bază pe calea eliminării încordării, a realizării destinderii și păcii.

Ilie ȘERBĂNESCU

TROFEUL „CANZONISSIMA"

Cunoscutul interpret de muzică ușoară și actor de cinema Gianni Morandi (în fotografie) a fost desemnat cîștigător al concursului «Canzonissima», organizat de televiziunea italiană. Pe locul al doilea s-a clasat cîntărețul Claudio Villa. În același timp cu concursul, care a durat 10 săptămîni, s-a organizat și o tragere la loterie unde pe bilete erau înscrise, în loc de cifre, numele participanților. Biletul cu numele lui Gianni Morandi a fost vîndut la Roma, dar pînă în prezent nu a fost identificat posesorul său, care a cîștigat un premiu în valoare de 150 milioane de lire italiene (240 000 dolari)

LONDRA

„ACTUL DE SFIDARE"

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Dacă guvernul australian nu-și va retrage trupele din Vietnam va avea de făcut față unei explozii de proporții naționale Aceasta este opinia profesorului William Gollan, unul dintre fruntașii mișcării antirăzboinice australiene. William Gollan mi-a amintit că la recentele alegeri generale din Australia, Partidul laburist, care s-a exprimat pentru retragerea trupelor australiene din Vietnam, a obținut 48% din voturi, dar mișcarea de protest împotriva participării Australiei la războiul dus de S.U.A. în Vietnam este mult mai amplă. În special după marile demonstrații antirăzboinice din S.U.A. și după dezvăluirea masacrului de la Song My, aceasta a cuprins oameni de aproape toate opiniile. Se apreciază că în lunile ce vin Partidul laburist va cuceri aproape sigur o poziție predominantă în Parlament, fapt care va face situația guvernului și mai delicată.

O formă de protest antirăzboinic recent adoptată este așa-numitul «Act de sfidare», semnat de 70 din cei 80 de reprezentanți ai Partidului laburist în Parlament, în sprijinul tinerilor care refuză înrolarea în trupele australiene din Vietnam. Semnatarii «Actului de sfidare» au cerut ei înșiși să fie pedepsiți pe baza aceleiași legi în virtutea căreia un mare număr de tineri care au refuzat să lupte în Vietnam au fost condamnați la cîte doi ani închisoare, mulți alții urmînd să fie și ei judecați. Guvernul a refuzat însă să dea curs cererii celor 70 de deputați, printre care se numără Gordon Barton, fondator al Partidului australian — organizație cu caracter progresist — lideri sindicali, clerici, scriitori și chiar și doi milionari. Protestatarii au delegat atunci pe unul dintre suporterii lor să ceară oficial deschiderea unei acțiuni judiciare, situație în care tribunalul avea de ales între a-i condamna la plata unei amenzi de 50 dolari sau la 25 zile închisoare. Cu toate că acuzații au refuzat să plătească amenda, autoritățile n-au luat nici un fel de măsuri pentru arestarea lor. Cei 70 de protestatari s-au prezentat atunci la Tribunalul Suprem pentru a cere să se pună în aplicare sentința de pedeapsă cu închisoarea. Ședința a fost însă ridicată fără a se pronunța vreo hotărîre. Continuîndu-și acțiunea, semnatarii «Actului de sfidare» au anunțat că pentru a fi totuși trimiși la închisoare se vor adresa Procuraturii generale. Ei consideră că astfel vor determina un și mai puternic curent de opinie publică în sprijinul australienilor care refuză să plece în Vietnam și al mișcării antirăzboinice în general.

«Guvernul australian nu va putea rezista mult timp unei opoziții de asemenea proporții» — mi-a declarat, în finalul convorbirii noastre, William Gollan.

Muzeul geologic din South Kensington, Londra, oferă vizitatorilor săi prilejul de a vedea unul dintre cele mai senzaționale exponate ale ultimelor luni: mostre de rocă selenară.

ITALIA – MONOCOLOR, POLICOLOR?

Negocierile care au loc de cîteva săptămîni în Italia pentru refacerea coaliției de centru-stînga urmăresc înlocuirea actualului cabinet «monocolor» cu unul «policolor». Desigur, nu este vorba de simple preferințe cromatice, ci în primul rînd de o problemă de aritmetică parlamentară. Factorii politici legați de guvernul Rumor conveniseră să-i permită existența «monocoloră» pînă la alegerile regionale din primăvară. Acum însă, circumstanțe noi, determinate de atentatele criminale din luna trecută și de acuitatea frămîntărilor economice și sociale, i-au determinat pe politicienii centrului-stînga să redeschidă mai devreme dosarul voluminos al resuscitării coaliției. Dorința de a pune capăt provizoratului este cu deosebire vie în rîndul democrat-creștinilor. Ei argumentează că un cabinet de tranziție nu poate asigura o guvernare stabilă. Cu o insistență ceva mai mică, republicanii și social-democrații dezvoltă o argumentație similară. Partidul socialist însă, care reprezintă segmentul indispensabil al unei coaliții de centru-stînga, manifestă unele rezerve, preferînd parcă să aștepte mai întîi confruntarea electorală din primăvară. Această atitudine ar avea, potrivit observatorilor, două temeiuri demne de luat în seamă: pe de o parte socialiștii s-ar sustrage inconvenientelor electorale inevitabile impuse de o participare directă la guvern, pe de altă parte, ei ar conta pe o redresare a șanselor lor electorale și deci pe o poziție mai avantajoasă în tratativele de formare a guvernului de coaliție în general și față de social-democrați în special.

În această ordine de idei, nu trebuie uitat că disputa dintre cele două grupări socialiste (care s-a aflat la originea scindării fostului partid socialist și a destrămării coaliției de centru-stînga) rămîne inalterată. În termenii ei esențiali, această dispută opune preocuparea socialiștilor de a rămîne liberi să coopereze cu comuniștii în sindicate și organele locale, insistențelor social-democraților de a face în mod organic și contractual incompatibilă participarea la coaliție cu prezența într-o acțiune unitară a stîngii.

Tocmai acest aspect evidențiază — dacă mai era necesar — locul proeminent pe care Partidul Comunist Italian îl ocupă în arena politică a țării. Bucurîndu-se de o amplă audiență în rîndul corpului electoral și situîndu-se constant în fruntea luptei revendicative și politice a maselor populare, comuniștii constituie o forță tără de care nu pot fi soluționate cu succes marile probleme ale Italiei contemporane.

N. RATEȘ

TURNEUL SPIRO AGNEW

Turneul de 37 000 mile efectuat de Spiro Agnew, vicepreședintele S.U.A., în Asia de sud-est a putut îmbrăca în ochii celor nevizați caracterul unei croaziere protocolare. Importanța atribuită la Washington acestei misiuni confirmă părerile ca președintele Nixon nu a atribuit în nici un caz acestui turneu un asemenea caracter.

Discuțiile purtate de Agnew cu oficialitățile țărilor vizitate au fost consacrate, potrivit declarațiilor publice, examinării în amănunt a diferitelor probleme legate de noua doctrină asiatică a Administrației americane. Esența acestei doctrine prevede, după cum se știe, o dezescaladare a angajamentelor S.U.A. proporțional cu escaladarea eforturilor militare și de altă natură ale partenerilor lor asiatici. Concret, noua politică americană preconizează crearea unui bloc al țărilor din această zonă, la care S.U.A. să nu participe direct

Osatura militară a noului pact ar urma să fie furnizată de Indonezia, Thailanda și Australia, în timp ce Japonia ar îndeplini rolul de principal pilon economic

Pentru S.U.A. sistemul are avantajul de a conserva influența și interesele politice, economice și militare americane în această zonă, evitînd în același timp o implicare directă într-un eventual conflict de tipul celui din Vietnam. Această repartizare de roluri precise vine însă în contradicție cu interesele partenerilor asiatici ai S.U.A., de unde și dificultatea misiunii lui Spiro Agnew. După dezvăluirea în Congresul american a faptului că sprijinirea directă a războiului din Vietnam oferită de unele dintre guvernele asiatice a fost asigurată de S.U.A. în schimbul unor «ajutoare» considerabile (numai Thailandei i s-a acordat un miliard de dolari), este de-a dreptul imposibil să se obțină adeziunea vreunuia dintre aceste guverne cu alte mijloace decît cele cu care s-au obișnuit. Așa încît, mostrele de rocă lunară oferite ca daruri simbolice, în unele etape ale turneului, nu constituie nici ele substitute convingătoare.

C. ȚINTEA

TRAGEDIA NIGERIANĂ

După doi ani de cumplite vărsări de sînge și de distrugeri inutile, conflictul nigerian a ajuns la episodul final — căderea ultimei redute biafreze Owerri și declarația radiodifuzată a generalului major Philip Effiong, înlocuitorul generalului Ojukwu (care între timp a părăsit țara cu destinație necunoscută), prin care anunță că trupele de sub comanda sa depun armele. Plecîndu-se în fața superiorității militare a trupelor federale nigeriene, Effiong n-a avut altă ieșire. Ordonînd încetarea luptelor, din partea Biafrei, el a cerut guvernului din Lagos să accepte o pauză pentru negocierea armistițiului, convins fiind că trebuie să se pună capăt suferințelor și vărsării de sînge.

Cea mai mare țară a Africii contemporane, cu o suprafață de aproape un milion de kilometri pătrați, cu 60 milioane de locuitori și cu resurse naturale fabuloase, a cunoscut, sub ochii întregii omeniri, una dintre cele mai tragice pagini din istoria ei. Luptele fratricide, ce au degenerat într-un adevărat război, s-au desfășurat pe fondul amestecului străin, care nu a făcut decît să accentueze conflictul de pe urma căruia au avut de suferit ambele părți angajate în luptă. Acum, cînd focul războiului s-a stins, Nigeria se află în fața unei probleme capitale: salvarea milioanelor de oameni care au ajuns la capătul rezistenței fizice și psihice, precum și refacerea unor regiuni întregi pustiite în cei doi ani de război. Problemele sociale și alimentare fac în prezent obiectul preocupărilor unor foruri internaționale care răspund apelurilor S.O.S., venite din sursă nigeriană.

Luptele au încetat, dar tragedia nigeriană continuă, în joc fiind multe milioane de vieți care așteaptă salvarea.

În fotografie, cîteva dintre victimele războiului din Nigeria.

B.D.

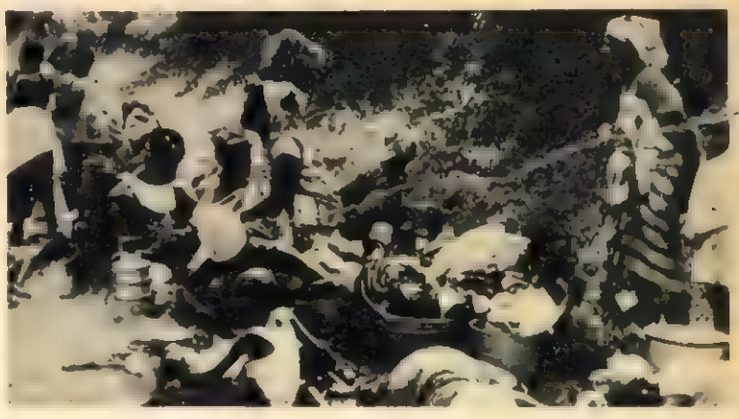

VIȚELUL DE AUR ȘI ALEGERILE

După alegerile parlamentare japoneze din ultimele zile ale anului trecut, au fost operate 518 arestări. Cei 518 sînt acuzați de încălcări ale prevederilor legii electorale iar 329 dintre ei s-au făcut vinovați — după cum relevă Masuo Araki, președintele Comisiei naționale pentru problemele securității — de cumpărarea alegătorilor, fapt ce pune într-o lumină destul de neplăcută însuși rezultatul scrutinului.

Formele folosite de acuzați pentru «captarea bunăvoințelor» au fost, se pare, extrem de variate. S-a procedat în funcție de fantezie și buzunar. Se citează cazuri cînd s-a recurs la metode de o evidentă naivitate. Trimișii celor ce voiau să obțină un loc în Parlament încercau să ajungă la «inima» părinților prin intermediul copiilor: în buzunarele puștanilor întîlniți pe stradă erau vîrîți bani, gestul fiind însoțit de sugestia de a-i convinge pe părinți să voteze pentru respectivul candidat. În alte cazuri, alegătorii s-au trezit pe neașteptate cu cîte o cutie cu săpunuri de toaletă, cu cîte un serviciu de masă sau cu alte bunuri de folosință casnică expediate acasă, trimițătorul avînd grijă să-și dezvăluie identitatea și pretențiile pe care le considera justificate de darul oferit. Dar cum mijlocul cel mai persuasiv sînt banii, au fost vehiculate sume serioase. Din relatări apărute în presa japoneză reiese că marele business — diverse cercuri de afaceri de diferiți magnați — a contribuit substanțial la victoria în alegeri a partidului liberal-democrat de guvernămînt, în ale cărui fonduri electorale a vărsat miliarde de yeni (după unele surse, suma s-ar ridica chiar la 10 miliarde) Banii aceștia nu au servit, după cum se vede — numai obișnuitului ritual al campaniilor electorale capitaliste, ci și ca mijloc de convingere direct.

În afara celor 518 arestați, scrie ziarul «Yomiuri», alte cîteva sute de persoane se află în cercetare. Datele furnizate de poliție subliniază că numărul de încălcări ale legii electorale a fost de data aceasta mai mare decît oricînd: aproape dublu față de cel înregistrat la alegerile din 1967.

Delia ȘTEFAN

Această apariție a Ginei Lollobrigida la Londra a provocat un nou val de proteste în rîndul protectorilor animalelor: ce le mai poate rezerva viitorul tigrilor dacă toate elegantele lumii vor adopta moda maxi-paltoanelor de blană, cînd numai pentru haina Lollobrigidei au căzut jertfă 10 tigri?

sapte zile pe pamint

ARHIVĂ-FOTO

AFACEREA STAVISKI

Anul 1933. Suma intrată în «competiție» 600 000 000 de franci francezi. «Eroul» Alexandru Staviski (foto). În toamna acelui an, acest rege al escrocilor lansează pe piața financiară franceză bonuri false ale băncii Creditului Municipal din Bayonne, pe care o conducea în calitate de administrator-delegat. Relațiile pe care le are în lumea politică (este prieten cu ministrul de externe Paul Boncour și în strînse legături cu diferiți deputați și senatori) tac din Staviski un personaj de prestigiu în lumea finanțelor; bonurile pe care banca le emite în continuare se cumpără deci cu toată încrederea. Abia în decembrie se descoperă falsul. Staviski — escroc rutinat, avînd la activul său multe fapte «răsplătite» cu luni grele de închisoare — fuge și se ascunde într-o vilă din Chamonix. La 5 ianuarie 1934 polițiștii aflați pe urmele lui îl descoperă ascunzătoarea. Ziariștii îl găsesc însă mort. Se sinucisese sau fusese împușcat, ca să nu vorbească. La Paris mulțimea cetățenilor înșelați ridică baricade pe străzi. Parlamentul dezbate interpelările. Guvernul Chautemps este nevoit să demisioneze.

Ion MUNTEANU

DEVIZUL LUI NARKIN

Avocatul american Paul Narkin a anunțat oficial că a deschis o acțiune juridică pentru compensarea financiară a masacrelor de la My Lai. Ca un bun și meticulos jurist, el a luat o bucată de hîrtie și a notat: «Conform calculelor mele au fost omorîți 470 de oameni, au fost distruse 80 de case, printre care o școală și o biserică. Acoperirea financiară a masacrelor și distrugerilor se ridică, pe baza acelorași calcule, la suma de 125 milioane dolari». Întrucît însă regulamentele militare americane prevăd pentru fiecare cerere individuală de compensație o sumă maximă de 15 000 de dolari, iar totalul pierderilor de vieți și materiale de la My Lai depășește cu mult sumele ce s-ar putea obține pe baza acestor regulamente, Narkin intenționează să mobilizeze în sprijinul său un număr de congresmeni pentru adoptarea unei legi speciale, dedicată compensării victimelor și pagubelor de la My Lai.

Ne gîndim că dacă în cele din urmă tot se va adopta o lege specială, e mai bine și mai prevăzător să nu fie dedicată unui singur caz. Doar există atîtea alte masacre făptuite în Vietnam. Conferințe de la Paris i-au fost prezentate documente inatacabile în legătură cu astfel de fapte reprobabile comise numai în cursul anului 1969. În regiunea Quang Nam, cu o suprafață de 40 kmp și 30 000 de locuitori, așezările au fost rase de pe fața pămîntului, rămînînd doar o singură casă și un tufiș de bambus. La nord de această regiune, alte 258 de sate au fost distruse. Exemple s-ar putea da multe. Se poate spune că întreg războiul din Vietnam poartă caracteristicile unei acțiuni de distrugere a vieții și avuției materiale, care se încadrează foarte bine în legile americane privind compensarea celor păgubiți de asemenea acțiuni. Dar această uriașă mașină de distrugere este subvenționată de bugetul american, deci cu banii contribuabililor din Statele Unite care au plătit pînă la sfîrșitul lui 1969 aproximativ 108,2 miliarde dolari. De fapt suma este mult mai mare decît aceste calcule oficiale, pentru că ele nu includ o serie de capitole de subvenționare indirectă și camuflată a intervenției. Ca să nu mai vorbim de pierderile în vieți omenești suferite de multe familii americane. «Nimeni — scria «New York Times» într-un editorial — nu poate privi înapoi fără să nu se cutremure la acest deceniu care a văzut 40 000 de americani omoriți în Vietnam». Paul Narkin ar face bine, dacă tot s-a apucat de o asemenea treabă, să o ducă pînă la capăt. Să calculeze integral cît a costat această nebunie în ansamblu și să-i pună să plătească în mod corespunzător pe toți cei ce sînt responsabili. Poate numai așa vor putea fi prevenite noi masacre de genul celor de la My Lai. Și chiar și într-un asemenea caz, cu totul ipotetic, rămîn atîtea pierderi ireparabile, care nu pot fi plătite în nici un fel...

Nicolae LUPU

VARȘOVIA

MEMENTO—25

Corespondență specială de la Ian KOWALSKI

17 ianuarie 1945, orele 10 dimineața. Ziua memorabilă în istoria zbuciumată a Poloniei — ziua în care, după cinci ani și jumătate de calamitate hitleristă, pe ruinele încă fumegînde ale Varșoviei s-a înălțat drapelul național alb-roșu, simbolul eliberării orașului martir. La 17 ianuarie 1945, din cei peste un milion de locuitori ai Varșoviei nu mai erau în viață decît 160 000, pe malul drept al Vistulei. Zonele situate pe malul stîng al fluviului erau literalmente pustii — orașul întreg era un imens rug de moloz și scrum.

În timp ce tunurile mai bubuiau încă în împrejurimi, acompaniind parcă primele cîntece ale eliberării, cei ce n-au murit în orașul care nu a vrut să piară au pornit să-i vindece rănile provocate de război. În acele zile de început, cuvîntul **reconstrucție** părea un obiectiv îndepărtat, o himeră. Varșovia era eliberată, dar primejdiile o pîndeau încă. Vreme de aproape două luni, zeci de mii de oameni nu au făcut altceva decît să depisteze și să facă inofensive 17 000 de proiectile neexplodate, 36 000 de mine. Sub ruine au fost găsite nu mai puțin de 250 000 cadavre. Restul victimelor barbariei hitleriste — aproape 400 000 de oameni au pierit fără urmă în uriașa hecatombă. Înainte de căderea primelor bombe inamice, capitala Poloniei număra zeci de mii de clădiri vechi și noi, însumînd un cubaj de 103 milioane mc. Naziștii le-au distrus în proporție de două treimi — adică 73 milioane mc.

La 17 ianuarie 1945 polonezii au jurat să reconstruiască din temelii capitala eroică. Și s-au ținut de cuvînt. Din toate colțurile țării au fost trimise puternice detașamente de muncă. La numai cinci luni de la eliberare, Varșovia număra aproape 400 000 de locuitori, cei mai mulți fiind angajați în bătălia de pe șantierele reconstrucției. În primii cinci ani s-au reconstruit 200 000 de camere, zeci de școli, numeroase unități industriale și de deservire a populației. Începînd din 1950, reconstrucția a fost abordată planificat, vizîndu-se extinderea orașului în perspectiva transformării lui în principalul centru economic și cultural al statului socialist polonez. Acum, la un sfert de veac de la începerea epopeii reconstrucției, Varșovia este un oraș modern, care se dezvoltă în ritm trepidant păstrînd totodată neștirbită frumusețea vechilor clădiri, complet refăcute, ca și cum n-ar fi cunoscut urgia războiului. Construcțiile vechi și cele ultramoderne alternează fără stridențe, oferind laolaltă imaginea unui ansamblu citadin funcțional, armonios.

Pentru cititorii «Flăcării», consemnăm aici cîteva date despre renașterea Varșoviei. În ultimii 25 de ani s-au construit 780 000 de camere de locuit. În oraș funcționează azi 75 la sută din numărul instituțiilor științifice existente în țară. Cele 22 teatre dramatice și muzicale numără laolaltă 13 000 de locuri. În oraș apar 1 123 ziare și reviste, totalizînd milioane de exemplare. 26 muzee sînt vizitate anual de 3 000 000 de persoane. În Varșovia care numără azi 1 200 000 locuitori, populația activă se ridică la 600 000 cetățeni, iar fiecare al patrulea cetățean lucrează într-una din unitățile industriale ale orașului. Potrivit statisticii, fiecare al patrulea varșovian este posesorul unui aparat de radio, iar fiecare al cincilea dispune de un televizor. Altă cifră care merită atenție: 48 000 dintre tinerii locuitori ai capitalei studiază în una din cele 11 școli superioare deschise în ultimii 25 de ani. Nu trebuie uitat însă că alți 15 000 de studenți din diferite regiuni ale Poloniei urmează de asemeni cursurile învățămîntului superior la Varșovia.

Mormîntul soldatului necunoscut la Varșovia. În fund, clădirea Teatrului de operă și balet.

APLAUZE PENTRU MARGARETA PÎSLARU

O dată cu primele concerte pe care le-a susținut în fața publicului canadian, Margareta Pîslaru a depășit «zona critică» a emoțiilor. Primirea caldă ce i s-a făcut la Montreal, Winnipeg și Toronto, ca și comentariile elogioase apărute în presa canadiană fac ca turneul transoceanic de șase săptămîni să adauge o nouă biruință la palmaresul muzical al Margaretei Pîslaru.

Seară de seară, la Marocco-Club din Winnipeg, tînăra mesageră a muzicii ușoare românești a reușit să culeagă aplauze prelungite, cîștigînd aici, ca și în alte orașe în care a concertat, o popularitate remarcabilă.

Publicul canadian, în general mai rezervat și sobru, s-a arătat uimitor de receptiv față de melodiile românești folclorice sau de muzică ușoară interpretate, în stilul ei propriu, de Margareta Pîslaru.

După primele concerte, televiziunea canadiană i-a solicitat un interviu de 15 minute, cu scopul de a prezenta telespectatorilor o «stea muzicală din România». Întrebată dacă intenționează să-și prelungească turneul, Margareta Pîslaru a răspuns că deși întîlnirea cu Canada și cu iubitorii ei de muzică i-a oferit satisfacții depline, se va întoarce curînd în patrie pentru a se pregăti în vederea Festivalului internațional de muzică ușoară «Cerbul de aur» de la Brașov.

În ziarul «Winnipeg Free Press», Frances Bidwell prezintă cititorilor pe cîntăreața din România, aducîndu-i elogii pentru arta ei interpretativă. Articolul, însoțit de o fotografie a Margaretei Pîslaru, insistă asupra carierei strălucite a acesteia, de la primii pași în muzica ușoară pînă la realizările artistice în film și în teatru. O puternică impresie au lăsat compozițiile proprii, dar mai ales melodiile folclorice care au fost acompaniate de o orchestră formată din interpreți de culoare. Deși a fost destul de dificil, totuși orchestra a reușit ca, în scurt timp, să redea cu fidelitate piese de muzică populară românească, însoțindu-le chiar cu... strigături din Oaș.

Ziarele canadiene anunță că, după cîteva concerte la New York și Las Vegas Margareta Pîslaru va reveni în Canada unde își va relua «Show»-ul, înainte de a se reîntoarce în patrie.

Impresarul Michael Kittner de la agenția «Broadway» are — se pare — toate motivele să fie satisfăcut de acest turneu, inițiat de el, turneu care se bucură de un succes «mai presus de orice așteptări». În interval de numai cîteva luni, două stele românești de muzică ușoară au cucerit inimile melomanilor canadieni: Aura Urziceanu și Margareta Pîslaru.

B. SERGIESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

JALOUSIE (TANGOU)

Un domn eminent propune inventarea unui cărucior, pentru copii, cu televizor, pentru ca mama să aibă ce privi în timpul plimbării, precum și fabricarea unei linguri-pieptene pentru a culege firele căzute în supă... În acest timp, tu...

Într-un orășel din statul Washington, cuiva îi vine ideea să pună la licitație — pentru sărbătorile de iarnă — două celule din închisoarea construită în 1923, de multă vreme nefolosite — și tu, de ce...

«Funeral Corporation» — cea mai mare întreprindere de pompe funebre din America — hotărăște să cumpere celebra casă de filme Warner Bross, un profesor de psihologie din Franța vindecă fumătorii pătimași dîndu-le să fumeze într-o singură zi patru pachete de tutun — și tu, mă întreb eu, ca orice femeie prostuță (de parcă n-aș fi bărbat), de ce cînd oamenii au asemenea idei adorabile, tu de ce, de ce, de ce nu mă iubești?

MEMENTO (BLUES)

Din primele zile ale anului ar fi bine să cunoașteți testamentul lui Mezz Mezzrow, unul dintre marii clarinetiști ai muzicii de jaz, om la 70 de ani, cu jumătate de secol muzical în circă, primul creator al unei orchestre mixte formate din 7 negri și 7 albi, cetățean american alb care a cerut ca pe pașaport să se menționeze că e de «rasă neagră», ființă omenească avînd un număr egal de prieteni și dușmani. Testamentul sună așa: «Cînd mă voi cărăbăni, nimeni să nu țină doliu. Aruncați-mă pur și simplu într-un cuptor, amestecați-mi praful cu lac, trageți-mă la țanță și scoateți un disc. Scrieți pe eticheta lui: «Aici zace Mezz, ajuns în sfîrșit la el acasă»... Luați discul și duceți-l în Harlem unui copil în zdrențe. Ca monument, asta-mi ajunge».

Din primele zile ale anului ar fi bine să vă uitați puțin prin memoria dumneavoastră, să vedeți ce se poate arunca, ce nu vă mai folosește, uzat sau putrezit — și sînt multe! — pentru a face loc acestui testament care, cine știe cum, s-ar putea o dată să vă fie util. Eu, cel puțin, așa fac.

Radu COSAȘU

Corespondență

A. Szoni (Tg. Ocna): Mă întrebați ce mai face marele industriaș Paul Getty. Nu l-am mai văzut de pe băncile liceului, de cînd i-am suflat la latină. Mă întrebați cine e campion mondial la pocher. Nu știu, nu vă pot comunica decît ultimele hotărîri ale Congresului al treilea din Tombuctu: s-a desființat cacialmaua! O minoritate s-a opus, dar...

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Poetului de distinctivă sensibilitate și inteligență artistică Gheorghe Tomozei i-a apărut o nouă carte de poeme: **Suav anapoda.**

● În colecția Biblioteca pentru toți a apărut celebrul și unicul roman al lui Choderlos de Laclos (1741-1803): **Legăturile primejdioase.** Traducere de Al. Philippide și Grigore Sturdza. Prefață de Irina Mavrodin.

● Tot în această colecție mai semnalăm apariția în două volume a unor proze din creația remarcabilului scriitor italian Massimo Bontempelli: **Eva Ultima** (I), **O sirenă la Parragi** (II). Traducere de Constanța Tănăsescu. Prefață de Edgar Papu.

● După romanul «Frumoasele garnizoanei», Eugen Teodoru e, după un foarte scurt interval, prezent în librării cu o nouă carte: **Diane,** de astă dată de schițe și povestiri. E notabilă și în această carte tentativa prozatorului de a fugi de «genul plicticos» (Editura tineretului).

● Scrisă alert, cu dezinvoltură, monografia **Sophia Loren** de Magda Mihăilescu nu se oprește la prezentarea unor date de ordin pitoresc și exterior, ci, întocmită cu o reală înțelegere a personalității evocate, conturează portretul interpretei Ciocciarei prin linii definitorii, din care, de pildă, transcriem: «Performanța Sophiei Loren este tocmai aceea de a-și întuneca singură spectacolul frumuseții sale, pentru a ne lăsa să-l trăim liniștiți pe cel al vieții» (Editura Meridiane).

● De la Arad ne-a sosit **Caristide,** supliment politic, social, cultural al ziarului «Flacăra roșie». Prin grija și priceperea ce le găsim în alcătuirea sumarului acestui «supliment», publicația se conturează, complex, ca o adevărată revistă. Ca oaspeți în paginile «Caristidelor» îi aflăm pe Mihai Beniuc, Ștefan Aug. Doinaș... Subliniem prezența masivă a condeielor locale cu articole pe teme variate, cu versuri și proză. Se cuvine a releva pasiunea ce însuflețește colectivul redacțional de a descoperi și promova noi talente. Prezența paginilor intitulate «Cenaclu» e, printre altele, grăitoare în acest sens.

● Ca de obicei, publicația lunară **Magazin istoric** a apărut prompt și cu un conținut interesant pe luna ianuarie. Spicuim din sumar cîteva titluri: Veacul românesc al drumului de fier de dr. inginer Demetru Urmă; Se înfruntă două tactici de Al.Gh. Savu; Nume de cod: «Taifun» de Iulian Cristea; Meșterii apelor de Constantin C. Giurescu; Memorii (X) de Winston Churchill; Dosarele judiciare ale istoriei. Crima ducelui de Praslin de Mircea Nicolescu; Veneția, orașul republică de Eugen B. Marian ..

cinema

● **Urmărirea.** Dimensiunile sociale și umane ale violenței, într-un film ce poartă semnătura unui cineast riguros, cunoscut doar din ecouri, Arthur Penn (autorul faimosului Bonnie și Clyde), considerat de critica, atît de iubitoare de etichetări, ca aparținînd «bleștematei generații de mijloc». Scenariul, semnat de scriitoarea Lillian Hellman, este realizat după romanul și piesa lui Harton Foote. În rolul principal îl întîlnim — tot pentru prima dată pe ecranele noastre — pe marele actor american Marlon Brando. Parteneri: Jane Fonda, Angie Dickinson, James Fox, Robert Redford.

● **Călugărița.** Scandalul cinematografic al anului 1966. Chiar dacă autorul acestei ecranizări, Jacques Rivette, — fost cronicar de film — nu a putut ține tot timpul pasul cu mulțimea plină de sensuri a lui

Jane Fonda

Diderot, filmul rămîne o adaptare onorabilă a operei unuia dintre cei mai vehemenți apărători ai libertății omenești. În distribuție: Anna Karina, Liselotte Pulver, Yori Bertin, Catherine Diamant.

● **Cînd se arată cucuveaua.** Un cineast italian care nu a strălucit niciodată, Damiano Damiani, se străduiește să înțeleagă o Sicilie aflată sub teroarea Mafiei și răsfrîngerile crude ale acestui raport de forțe. În rolurile principale: Claudia Cardinale, Franco Nero, Serge Reggiani, Lee J. Cobb, Gaetano Cimarosa.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Ingmar Bergman** (Fragi sălbatici), **Michelangelo Antonioni** (Blow up), **Luis Bunuel** (Viridiana), **Alfred Hitchcock** (La nord prin nord-vest).

● Pierre Etaix și-a asigurat două roluri în scurt-metrajul pe care îl are în pregătire în momentul de față: **Polonezu.**

disc

● **Gloria,** grandioasa lucrare corală a lui Antonio Vivaldi, prelucrată pentru cor și orchestră de renumitul cercetător al creației vivaldiene A. Casella, a prilejuit imprimarea pe disc a unei remarcabile înregistrări, realizate cu concursul Corului academic de stat rus al U.R.S.S. și al Orchestrei studenților de la Conservatorul din Moscova, sub conducerea lui **A.V. Sveșnikov** [Melodia-33 C-01631-32 (a)].

● Socotit printre cei mai mari artiști ai timpului nostru, pianistul **Sviatoslav Richter** își pune pecetea, extrem de personală, pe fiecare interpretare căreia îșu dăruie harul. Ceea ce se poate constata și din ascultarea Concertului nr. 1 pentru pian și orchestră de Rahmaninov și a Concertului nr. 1 pentru pian și orchestră de Prokofiev [Melodia-33 D-09897-98 (a)].

● Concertul pentru vioară și orchestră (Re major) de Johannes Brahms, adevărată sinteză a multiplelor fațete ale genului brahmsian, îi oferă renumitului violonist **Leonid Kogan** ocazia de a ne dărui o remarcabilă interpretare, caracterizată cu osebire prin maturitatea concepției și o expresivitate plină de vigoare. La pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Moscova, cunoscutul dirijor **Kirill Kondrașin** [Melodia-33 C-01635-36 (a)].

● Concertul pentru pian și orchestră nr. 17 (Sol major) de W.A. Mozart și Concertul pentru pian și orchestră (Re major) de Maurice Ravel ne prilejuiesc o reîntîlnire cu apreciatul pianist **Dmitri Bașkirov,** care a concertat adeseori în România. Un muzician de mare clasă, deținînd ascunsele taine ale pătrunderii în esența lucrărilor interpretate [Melodia-33 D-016135 36 (a)].

muzică

● Angajată în FESTIVALUL BEETHOVEN prilejuit de bicentenarul nașterii gigantului muzician, Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijată de **Iosif Conta,** are ca oaspete pentru cel de-al doilea concert al ciclului pe pianista franceză **Magda Tagliaferro,** artistă binecunoscută în marile săli de concerte ale lumii. Ea va interpreta opera de vîrf a concertelor beethoveniene pentru pian și orchestră, și anume pe cel desemnat cu numărul 5 și supraintitulat «Imperialul». Simfonia a V-a, a«Destinului», este cea de-a doua piesă a concertului (22 ianuarie, Studioul de concerte al RTV).

● Deosebit de atractiv, prin diversitatea creațiilor incluse, programul concertului Filarmonicii brandenburgeul nr. 2 (Fa major) de J.S. Bach; Concertul pentru orchestră de coarde de Sigismund Toduță; Concertul pentru trompetă și orchestră de J. Haydn; Simfonia a V-a «Din lumea nouă» de A. Dvorak. Dirijează **Mircea Cristescu,** iar solistul concertului este trompetistul american **Robert Nagel** (17 ianuarie, Ateneu).

● Printre bunele inițiative ale Filarmonicii urmărind răspîndirea culturii muzicale, citățm concertul-școală pentru elevi cu tema «Clasicismul: Haydn și Mozart», din ciclul «Muzica de-a lungul veacurilor». Expune muzicologul **Suzana Zappermann,** iar exemplificările vor fi susținute de orchestra **Academica** a conservatorului bucureștean, dirijată de Alex. Sumski, și soliștii: pianista **Maria Cardaș,** soprana **Elena Simionescu,** basul **Gheorghe Crăsnaru** (18 ianuarie, ora 10,30, Ateneu).

teatru

● Dramaturgia originală la început de an: Paul Everac este prezent cu o nouă piesă pe scena Teatrului Național din București — **Camera de alături,** care va fi pusă în scenă de către Ion Cojar, iar Aurel Baranga cu **Farsa infernală** pe scena Teatrului de comedie. Printre prezențele bucureștene mai notăm pe Gh. Scripcă cu **Roata morții** la Teatrul «Ion Creangă» și pe Eugenia Bușuioceanu cu **Emin și Veronica** la același teatru, cu Florin Piersic în rolul lui Eminescu.

● **Mîul Cobiul** — baladă populară transcrisă scenic pentru teatrul de păpuși de către Nela Strosescu. Teatrul Țăndărică oferă, ca de obicei, surprize unor rodnice căutări. Amestec de pantomimă și păpușărie, de cîntec și dans, acesta e spectacolul insolit realizat de St. Lenkesch, cu momente de autentică vibrație. Excelent cadrul scenografic: Ella Conovici și Mioara Buescu. Nu lipsesc actorii cunoscuți: Brîndușa Zaița-Silvestru, Costel Popovici, Valeriu Simion, Justin Grad.

● Teatrul tineretului din Piatra Neamț se ține de promisiuni! Cu atare, noua premieră este Britannicus de Racine, capodoperă a clasicismului, în viziunea, totdeauna interesantă și mereu supusă discuției, a lui Aurel Manea. În decorurile lui Mihai Mădescu apar Cornel Nicoară (Nero), Florin Măcelaru (Britannicus), Lucia Dobre, Marta Savciuc ș.a.

Lucia Dobre

● Presa pariziană recenzează spectacolul teatrului «La Lucernaire» cu piesa **Iona** de Marin Sorescu, în regia lui Radu Penciulescu. Protagonistul este Roland Husson, cunoscut mai ales ca mim.

● **Baranga,** omniprezent: **Travesti** s-a jucat de curînd în premieră la teatrul din Brașov (regia Ion Maximilian), cu Marcel Anghelescu, iar **Fii cuminte, Cristofor!** la teatrul din Oradea, în regia lui Mihai Raicu, cu Jean Săndulescu, N. Toma, Simona Constantinescu.

● Piesa sovietică **Tărmuri pustii** de Mar Baidjev se joacă la teatrul din Constanța în regia lui Gh. Jora și scenografia Eugeniei Tărășescu. În distribuție: Agata Nicolau, Sandu Simionică.

● A încetat din viață artistul poporului Mișu Fotino, care a servit numeroase decenii scena românească atît în București cît și în provincie. Creator al unor tipuri comice variate și complexe, a adus în spectacole o autentică și originală personalitate.

plastică

● Expoziția de grafică — **Ștefan Popescu (1872-1948).** Dacă pictura lui Ștefan Popescu n-a putut depăși hotarele unui limism convențional, în schimb grafica sa a întrunit deplina sufragii. Din mulțe de desene, acuarele și gravuri, Muzeul de artă prezintă o selecție edificatoare, care revelează un artist pasionat de desen, peisajele sale remarcîndu-se nu numai prin vigoare, echilibru și armonie, dar și printr-o remarcabilă sensibilitate în evocarea privelștilor românești sau orientale.

● **Cornelia Dedu** — pictură. Cîteva portrete în care descrierea merge uneori pînă la minuție («Bunica»), cîteva pînze cu flori care trădează sensibilitate și lirism («Tufănele»), în sfîrșit, priveliști domestice de curți interioare surprinse policrom. Farmecul culorilor lui Luchian e prezent în cromatica sonoră, la fel ca și tentațiile de rigoare palladyană din unele compoziții («Aripi frînte» etc.), care nu sînt, evident, decît popasuri necesare în căutarea unei personalități.

● La Galeriile de artă din Calea Victoriei 132, pictorița **Sabina Negulescu Florian** expune 12 uleiuri și cîteva pasteluri, în marea lor majoritate peisaje, descrieri detașate și panoramice ale unor privelști.

● După propria mărturie a lui J. Lassaigne, **«Pictori pe care i-am cunoscut»** este o selecție de articole apărute de-a lungul timpului, dar și tot atîtea momente din biografiile unor artiști ai secolului al XX-lea, care au dat un sens nou picturii și în același timp pasionante incursiuni în universurile creației (Editura Meridiane).

televiziune

DUMINICĂ. Primul din cele opt episoade ale unui nou serial: «Riul întunecat». Producție sovietică (16.00) ● **Realitatea ilustrată** își învăluie sumarul cu mister. Sau, poate, cu circumspecție (16.45)

Fritz Lang

Anca Agemolu

● Un **montaj folcloric:** «La sezătoare» (19.20) ● Este reprogramat filmul lui Clive Donner: «Cine se cațără mai sus» (19.55) ● «Flori de iarnă», o emisiune distractivă cu vădită tentă de sezon — transmisie de la Sofia (21.35) ● Ludovic Spiess apare pentru telespectatorii **Intervizionii** în rolurile cîtorva celebri eroi verdieni (22.05) ● Pe programul II, un nou ciclu muzical, semnificativ intitulat **Inedit,** prezentînd exclusiv prime audiții originale și ale literaturii muzicale universale (21.00).

LUNI. Cea de-a doua parte (cu neputința să înțelegem rațiunea împărțirii în două) a filmului «Rio Bravo» (20.15) ● **Între metronom și cronometru:** 1) Ion Minulescu, 2) Honoré de Balzac (21.00) ● Eugen Mandric prezintă **Agenda politică** (22.00).

MARȚI. Coca Andronescu și Mihai Fotino în scheța «Suferință în doi» de Ion Băieșu (20.30) ● Douăzeci de minute de **muzică ușoară** cu Anca Agemolu și Aurelian Andreescu (21.40).

MIERCURI. Transmisie de la Zakopane — Cupa Tatra la sărituri cu schiuri (16.00) ● Profesorii C.C. Giurescu și Edmond Nicolau își asumă temerara sarcină de a răspunde la întrebarea: «Ce înseamnă să fii contemporan» (19.30) ● De buhai și bucium, cu siguranță, ați auzit. De vuvă și dubă — ne îndoim. Ascultați emisiunea «Instrumente populare» (18.30) ● «Răzbunarea Kriemhildei» — partea a doua a filmului «Nibelungii», creația marelui Fritz Lang (20.05).

JOI. Se retransmite, parțial, simfonicul din ciclul Beethoven — vezi rubrica de muzică (20.00) ● **Seara de teatru:** «Samy», de Ken Hughes, o piesă cu un singur personaj (20.50) ● Filmul muzical «Fantezie», cu Hanja Pazeltova (21.20).

VINERI. **Mai aveți o întrebare?** Firește, chiar mai multe, la o temă astfel definită: «Inteligență și memorie; creație și educație». Participă academicienii Grigore Benetato și Mihai Beniuc, profesorii Constantin Păunescu și Marcu Solomon (19.30) ● Filmul sovietic «Tandrețe» cu Tatiana Doronina (20.30).

SÎMBĂTĂ. «31 februarie» în ora rezervată lui Alfred Hitchcock (20.50) ● Se încearcă o nouă formulă de «varietăți» cuprinzînd muzică ușoară, café-concert, fanfară, dans comic și ce-o mai fi (21.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 3, etapa din 18 ianuarie 1970

I. Bari-Milan	x
II. Brescia-Roma	1
III. Fiorentina-Napoli	1
IV. Inter-Palermo	1
V. Juventus-Verona	1
VI. Lanerossi-Cagliari	x
VII. Lazio-Bologna	x
VIII. Sampdoria-Torino	x
IX. Atalanta-Reggiana	1
X. Catania-Livorno	1
XI. Monza-Varese	x
XII. Piacenza-Modena	1
XIII. Ternana-Pisa	1

FLACĂRA-ALBUM

4
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 764
24 IANUARIE 1970

reportaj de şapte zile

debut promiţător

Anul acesta, ultimul din actualul cincinal, Combinatul siderurgic din Hunedoara trebuie să producă, conform prevederilor, 2,1 milioane tone de laminate finite pline. În realizarea acestei producţii de performanţă, un rol important revine laminorului bluming de 1 300 mm, agregat ce exprimă ultimele cuceriri în tehnica siderurgică şi care alimentează cu materie primă toate laminoarele finisoare. La sfîrşitul anului trecut şi la începutul acestui an aici au intrat în producţie, la termenul prevăzut în grafice, patru cuptoare pentru încălzirea lingourilor, cuptoare prin care s-a dezvoltat simţitor capacitatea de încălzire a laminorului bluming de 1 300 mm. Eficienţa intrării în funcţiune a acestor agregate se concretizează în ridicarea capacităţii de încălzire cu circa 250 000 tone de oţel lingou pe an, condiţie esenţială pentru realizarea sarcinilor sporite prevăzute pentru primul trimestru şi în continuare. Se lucrează, de asemenea, la alte două cuptoare de acest gen, care împreună cu cele care au primit «botezul» focului, vor asigura integral, încă de la începutul celui de-al doilea trimestru al anului în curs, capacitatea proiectată de încălzire pentru blumingul de 1 300 mm.

Şi un prim bilanţ al harnicilor laminorişti. După prima săptămînă de muncă, colectivul a depăşit sarcinile de plan cu aproape 100 tone. Este un debut promiţător pe drumul acesta ascendent spre atingerea celei mai mari producţii de laminate din istoria combinatului hunedorean.

I. AGAPI

giganţii din dealul spirii

Popas în Dealul Spirii — unul din vechile cartiere ale Capitalei. Aici îşi înalţă halele de fabricaţie cunoscuta uzină «Vulcan». În această uzină anul 1969 a fost încheiat cu un deosebit succes. Un singur exemplu: indicatorul de plan reprezentînd producţia-marfă a fost realizat în proporţie de 106,17%, obţinîndu-se peste plan 42 378 000 lei.

Care sînt însă perspectivele pentru anul în curs? Ce măsuri s-au luat în vederea realizării cu succes şi a planului pe 1970?

— Planul de producţie pe 1970 — ne spune ing. Romeo Virgolici, inginer-şef al uzinei — este cu 17 la sută mai mare decît cel din anul trecut. Pentru realizarea lui s-au luat desigur măsurile necesare. Ceea ce se urmăreşte însă îndeaproape este realizarea ritmică a producţiei prin respectarea permanentă, pe bază de grafice, a activităţii pe echipe, secţii, oameni; problema ritmicităţii producţiei nu va fi scăpată nici o clipă din mînă.

Măsurile prevăzînd realizarea ritmică a producţiei au şi fost aplicate şi după cît se pare au contribuit la obţinerea unor succese. În prima decadă a lunii ianuarie, de pildă, sarcinile de plan pe uzină la producţia-marfă au fost depăşite cu 18 la sută. Rezultate bune s-au înregistrat la atelierul de mecanică grea, la turnătoria de fontă, la montaj uşor.

Sîntem încă în primele săptămîni ale anului. Desfăşurarea marii bătălii a producţiei va începe abia în februarie, după adunarea generală a reprezentanţilor salariaţilor, cu care prilej se vor analiza la «bani mărunţi» cifrele de plan. Gîndiţi-vă — ne împărtăşeşte în continuare inginerul şef Romeo Virgolici — că în '70 uzina «Vulcan» va trebui să facă faţă unor sarcini deosebit de mari. A intrat, de exemplu, în lucru un cazan cu o capacitate de 1 035 tone abur/oră, cel mai mare cazan care s-a fabricat vreodată în ţară. Greutatea lui va fi de 8 500 tone. Pînă acum nu s-a realizat încă la noi un asemenea agregat. Cazanul respectiv, destinat centralei termice Rovinari 1, va fi terminat în 1971. Pentru transportarea la destinaţie a pieselor care-l compun vor fi necesare nu mai puţin de 400 de vagoane de cale ferată.

În 1970 — adaugă interlocutorul nostru — vom mai realiza cel puţin 10 cazane de termoficare urbană, fiecare din ele avînd capacitatea de a încălzi 12 500 de apartamente. Vom fabrica de asemenea 95 de «cazane pe roţi», comandate de căile ferate pentru încălzirea trenurilor remorcate de locomotive electrice sau diesel, precum şi alte, alte multe produse.

Aşadar, produse multe, valoroase, interesante, pe care colectivul de muncă al uzinei din Dealul Spirii este hotărît să le realizeze ritmic în termenele înscrise în grafice. Pentru ca şi la sfîrşitul lui '70 să se bucure de succese şi mai frumoase decît cele obţinute în anul precedent.

F. URSEANU

Arabescuri în metal? Nu. Interiorul unui cazan de 420 tone/abur oră.

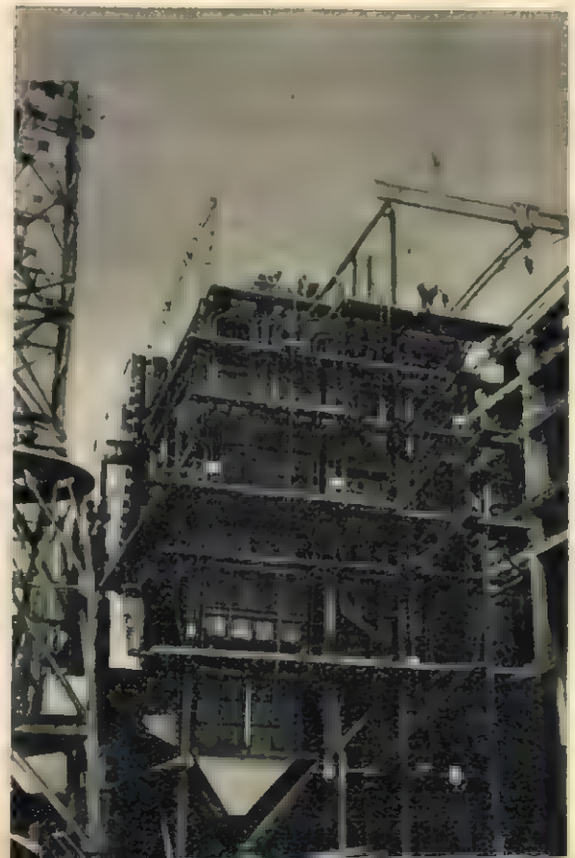

Un cazan de 420 tone abur/oră construit pentru Combinatul chimic-Govora.

bucureştenilor — încă 23 000 apartamente

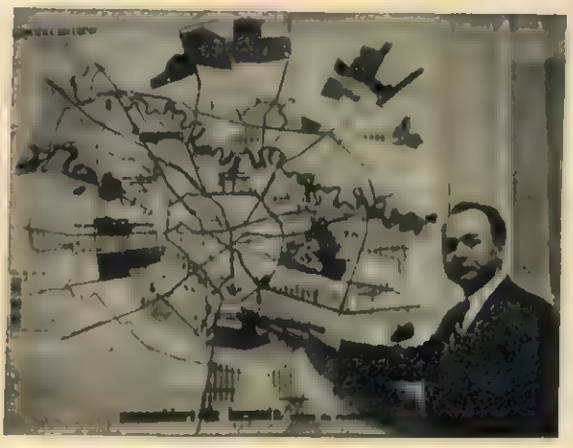

Unde vor fi amplasate noile locuinţe? Ne răspunde ing. N. Şuteu, director tehnic în D.G.G.L.: în ansamblele Titan, Berceni, Colentina, str. av. Sănătescu, str. Baciului, str. Luică, Băneasa — bd. Agronomilor, Drumul Taberei — str. Crinul de Pădure şi str. Compozitorilor, şoseaua Pantelimon, Calea Rahovei — str. Vicina, şoseaua Pieptănari, Ferentari-depou, str. Ziduri între Vii, str. Crizantemelor, str. Foişor ş.a. Precum se vede, o arie mult mai largă, decît în alţi ani, de răspîndire a şantierelor.

La început de an, printre alte întrebări primite de la cititori a fost şi aceasta: «Cîte apartamente noi se vor construi în Bucureşti în anul 1970?»

După ce am aflat că, prin intermediul Oficiului pentru construcţia de locuinţe proprietate personală, în acest an se vor construi în Capitală circa 12 800 apartamente, am căutat să completăm această cifră cu cea a locuinţelor ce se vor ridica din fondurile statului. Ca atare, la rîndu-ne, am pus aceeaşi întrebare forurilor competente, respectiv Direcţiei generale a gospodăriei locative a municipiului Bucureşti.

Răspunzînd întrebării noastre, tov. ing. Nicolae Şuteu, director tehnic în D.G.G.L., ne-a informat că, în afara celor 12 800 apartamente destinate contractării cu populaţia prin credite acordate de stat în condiţiile recent stabilite, se vor mai construi, din fonduri de stat, încă 10 150 apartamente, în total deci aproape 23 000 apartamente.

— Care va fi gradul de confort al apartamentelor ce se vor executa din fonduri de stat? — l-am mai întrebat pe tov. ing. N. Şuteu.

— Cele 10 150 apartamente — ne-a spus d-sa — vor fi cuprinse în toate cele patru categorii diferenţiate de confort. Ca un fapt îmbucurător trebuie însă să menţionăm că o bună parte din locuinţele cu gradul de confort II-IV ce se vor da în folosinţă în anul 1970 — precum şi toate cele a căror construcţie va începe în acest an — sînt prevăzute, prin proiecte, cu un confort sporit faţă de cele date în folosinţă anul trecut.

— În ce constă acest spor de confort?

— Suprafeţele locuibile cresc cu circa 2 mp la fiecare apartament; în acelaşi timp apartamentele vor fi dotate cu căzi de baie de 1 200 mm, bucătării prevăzute cu instalaţii de apă caldă şi instalaţii de gaze pentru maşinile de gătit ş.a.

Interesîndu-ne asupra încă unui aspect important al problemei — cel al respectării termenelor de predare a noilor apartamente — am aflat că în acest an constructorii şi, ca atare, organele de stat beneficiare, adică O.C.L.P.P. şi D.G.G.L., vor putea preda-prelua aceste apartamente la termenele fixate, în mai mare măsură decît în anii precedenţi. Planul pe anul 1970 fiind cunoscut încă de la jumătatea lui 1969, documentaţia de execuţie şi întocmirea formelor de eliberare a amplasamentelor pentru locuinţele anului 1970 au putut fi realizate din vreme. Ca atare, pînă la începutul anului 1969 nu numai [illegible] putut termina proiectele de execuţie pentru toate cele prevăzute a fi date în folosinţă în 1970, ci [illegible]

Marți 20 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, împreună cu tovarășii Ilie Verdeț, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Dumitru Popescu, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Marinescu, membru al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, și Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., a făcut o vizită de lucru în orașul și portul Oltenița.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat — ilustrare a practicii consecvente de cunoaștere la fața locului a realităților — a prilejuit o analiză multilaterală a problemelor ridicate de dezvoltarea localităților-porturi. Întreaga populație a orașului Oltenița, muncitorii, inginerii și tehnicienii întreprinderilor vizitate au făcut oaspeților o vibrantă manifestație de atașament față de partid, de politica sa marxist-leninistă, politică îndreptată spre creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului român, față de conducătorul iubit al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cetățenii orașului Oltenița și-au exprimat hotărîrea de a depune toate eforturile pentru traducerea în viață a marilor sarcini trasate de Congresul al X-lea al partidului. Mobilizați de spiritul de înaltă exigență al plenarei din decembrie 1969 a C.C. al P.C.R., oamenii muncii din orașul-port Oltenița au înfățișat realizările lor ca și planurile pentru ultimul an al cincinalului și s-au referit de asemenea la perspectivele pe care viitorul cincinal le deschide orașului Oltenița.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vizitează șantierul naval ▶

profilarea și specializarea producției în c.a.p.

Renunțarea la vechea formă de retribuție a cooperatorilor, organizarea de ferme specializate în C.A.P. constituie în aceste zile laitmotivul discuțiilor purtate la sate. Au fost organizate dezbateri și instructaje sau consfătuiri la toate nivelurile, în scopul înțelegerii de către țărănime a principiilor care stau la baza măsurilor noi inițiate. După temeinice studii și analize au luat ființă ferme, formă de organizare superioară, verificată în întreprinderile agricole de stat, unde profilarea și specializarea producției are deja un stagiu apreciabil.

— Noua formă de organizare a producției agricole cooperatiste nu este o experiență, o încercare, nu este o dorință a cuiva, ci reprezintă o necesitate impusă de stadiul actual al dezvoltării agriculturii, un deziderat al modernizării în continuare a agriculturii noastre socialiste — ne-a precizat tovarășul Victor Hălmăjan, prim-consilier în Ministerul Agriculturii și Silviculturii un reputat cercetător de economie agrară.

Interlocutorul ne-a explicat detaliat ce înseamnă profilarea și specializarea producției în C.A.P, care este stadiul de realizare a acestei acțiuni, ce se urmărește în final. Pînă în prezent, cooperativele cultivau numeroase specii de plante, creșteau tot felul de animale, practică ce nu permitea folosirea cu maximă eficiență a forței de muncă și a mijloacelor tehnice de care dispuneau; pregătirea profesională a oamenilor era îngreunată, îndrumarea și controlul se făceau deseori formal. Prin profilare în specializare, aceste frîne în modernizarea agriculturii vor fi înlăturate. Se vor cultiva numai 1-3 specii de plante, în funcție de potențialul productiv al solului, se vor crește numai 1-2 specii de animale.

În județul Prahova, de exemplu, cele 34 000 bovine, din care 16 000 vaci, au fost concentrate în numai 86 cooperative, și anume în acele unități care sînt amplasate în apropierea orașelor și care dispun de bază furajeră, construcții etc. Nu întîmplător aceste cooperative, cum sînt cele din Bucov, Brezoi, Pairești, Baba Ana, Dumbrava, Conduratu etc, se află în prezent pe primele locuri în ceea ce privește producția de lapte. Alte 9 cooperative au fost profilate pe îngrășarea taurinelor. În prezent ele livrează peste 80 la sută din producția întregului județ. De asemenea, creșterea porcilor a fost concentrată în 13 unități, iar păsările în 42 cooperative. După cum ne-a declarat tovarășul Mișcă Constantin, deputat în Marea Adunare Națională, președintele C.A.P.-Bucov, după profilarea producției avicole s-a reușit obținerea a peste 150 ouă de la fiecare pasăre, nivel care înainte nu putea fi atins.

— Rezultatele bune obținute în concentrarea și profilarea producției ne-au înlesnit trecerea la specializarea producției prin înființarea de ferme — ne-a informat ing. Aurel Furfurică, directorul Direcției agricole a județului Prahova. Am înființat deja ferme în 10 îngrășătorii de taurine și berbeci, 13 unități profilate în creșterea porcilor, 17 unități crescătoare de vaci cu lapte și păsări. Pînă la sfîrșitul acțiunii vom dispune de peste 50 ferme specializate.

La Ministerul Agriculturii și Silviculturii continuă să sosească din toată țara vești privind înființarea de ferme în C.A.P. S-au înființat deja peste 500 ferme zootehnice și 700 legumicole și s-a trecut la perfecționarea organizării muncii, dotarea cu mijloace tehnice, stabilirea formei de retribuire. Pînă la sfîrșitul anului numărul fermelor va trece de 2 000. Fermele au plan propriu de producție și financiar, lucrările sînt executate în comun, pe formații de lucru. Începînd cu acest an, cooperatorii vor fi retribuiți atît în natură și în bani, sau numai în bani, cît și procentual din producția sau veniturile realizate în funcție de hotărîrile pe care le iau în adunările lor generale și condițiile existente.

Acum, la sate se fac calcule, se chibzuiește, se pun întrebări specialiștilor. Fiecare are ceva de propus, participă la emulația generală, se bucură că în funcție de hărnicia și priceperea sa va cîștiga mai bine în C.A.P. Se constituie brigăzi și echipe mai întîi pe familii, apoi după pregătirea și necesitățile producției. Se fac proiecte...

Gh. STOICOVICI

d.r.c.d.f. – film '70

A intocmi o listă aproape completă a filmelor ce se vor difuza de către D.R.C.D.F. în Capitală și în țară ni se pare — avînd în vedere nu numai spațiul restrîns de care dispunem, dar și implicațiile care decurg din rigiditatea acestei acțiuni — un joc de hazard. Ceea ce trebuie reținut este doar faptul că, în decursul unui an calendaristic, repertoriul cinematografelor noastre deține o valoare culturală pe care nu o prea întîlnim nici în țări cu tradiție în activitatea de producție și distribuție a filmului. Iată de ce fluctuațiile de «stagiune» ale repertoriului, fluctuații care nasc tot atîtea puncte de vedere personale ale criticii de specialitate, apar ca niște simple permutări într-o ordine în afara căreia, cel puțin în clipa de față, nu putem năzui, cu atît mai mult cu cît filmul, ca și cartea, reprezintă nu numai o valoare culturală, dar

(Continuare în pag. 4)

cel mai mare tezaur de obiecte ceramice

Muzeul de istorie a municipiului Lugoj, județul Timiș, a intrat în posesia unui valoros tezaur de obiecte ceramice descoperite în sanctuarul de la Susani, important centru arheologic din Banat. Aici s-au găsit numeroase urme materiale de cultură hallstattiană timpurie datînd din mileniul al II-lea î.e.n. Piesele se recomandă printr-o mare varietate tipologică și ornamentală.

După aprecierile arheologului Ion Stratan, directorul muzeului din Lugoj, tezaurul de obiecte ceramice de la Susani este cel mai mare de acest fel descoperit în țara noastră, avînd o importanță deosebită pentru datarea perioadei culturii halstattiene în Banat.

În fotografie: arheologul Ion Stratan, directorul muzeului, împreună cu restauratorul Ion Soșdeanu cercetînd obiectele găsite

P. DUMITRESCU

la tg. mureș: un nou complex sanitar

În cursul lunii decembrie 1969, la Tg. Mureș a fost dată în folosință o nouă policlinică și un centru stomatologic, cu un volum construit de aproximativ 20 500 mp și realizate după proiectul arhitectului Biró Gábor.

Acest complex sanitar îndeplinește două funcții — cea profilactico-curativă și cea didactică (pentru studenții Institutului de medicină și farmacie).

Policlinica are cabinete de consultații pentru toate specialitățile, inclusiv ginecologie-obstetrică, pediatrie, un serviciu ambulatoriu de balneofizioterapie, dispunînd și de un aparat microradio-foto. De asemenea, a fost înființată aici o bucătărie pentru preparate dietetice pentru copii, cu o capacitate de peste 1 000 de rații zilnic. Aici se efectuează în fiecare zi circa 3 000 de consultații. Complexul sanitar este deservit de un personal cuprinzînd peste 200 de persoane, printre care 50 de medici specialiști.

Ștefan ISZÁK
Fotografie de Carol SZÁSZ

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Teodora Moisescu-Stendl, fotografiată pe fundalul uneia din recentele ei tapiserii.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

(Urmare din pag. 3)

și o cifră de afaceri... Să sperăm însă, spre lauda celor care își propun să infirme părerile sceptice, că în trimestrul acesta spectatorii vor beneficia de prezența pe ecranele cinematografelor a filmelor anunțate de către D.R.C.D.F., care, așa cum se va constata, numără printre ele opere de înaltă măiestrie artistică.

Lista, pe care evităm s-o transcriem în întregime, este copioasă.

Dar, pentru că sîntem la noi acasă, să începem prin a prezenta cîteva din filmele românești care așteaptă să intre în circuitul de sală. Neomițînd premiera anului — *Reconstituirea*, de Lucian Pintilie, regizor de acum notoriu — semnalăm debutul a doi tineri: Radu Gabrea cu *Prea mic pentru un război așa de mare* și Șt. Traian Roman cu *Simpaticul domn «R»*, nerăbdători de a cunoaște, o dată mai mult, calitățile «noului val» românesc.

Repertoriul filmului străin este, în mod firesc, precumpănitor. Cinematograful european, cinematograful american, diferitele școli naționale, noile tendințe marcate în sînul acestora, personalitatea unor creatori — iată cîteva din elementele care au stat la baza alcătuirii programelor de difuzare ale D.R.C.D.F.

Spectatorului, avizat sau neavizat, i se facilitează întîlnirea cu operele unor realizatori definitiv consacrați în cinema sau dimpotrivă, aflați la începutul unei cariere artistice care se anunță de pe acum originală ca de pildă: Jacques Rivette («Călugărița»), Alain Resnais («Te iubesc, te iubesc»), Stanley Kramer («Ghici cine vine la cină?»), Joseph Losey («Pentru țară și rege»), Milos Forman («Asul de pică»), Jacques Cheran («Puricele în ureche»), Vladimir Vengherov («Cadavrul viu»), A.M. Koncealovski («Un cuib de nobili»), Iakim Iakimov («Mărturia»), Humberto Solas («Lucia»), Jerzy Hoffman («Pan Wolodyjowski»), Paul May («Via Mala»), Felix Mariassy («Impostorii») ș.a.

Departe de a fi epuizat informațiile cu privire la noutățile cinematografice ale anului în curs, ne vom opri aici, urmînd ca la începutul trimestrului II să restabilim un echilibru de continuitate.

Napoleon IANCU

avancronică studențească

Jurnalul de actualități al vieții universitare pe 1970 anunță, sub genericul «Festivalul studențesc de primăvară», una din principalele manifestări culturale ale anului, organizată de Comitetul executiv al Uniunii asociațiilor studențești din România pentru a deschide noi posibilități de afirmare creației artistice, pentru a descoperi și cultiva talente artistice autentice.

În luna aprilie, studenții vor aduce pe scenele festivalului, în centrele universitare București, Cluj, Iași, Timișoara și Brașov, pasiunea și dragostea lor pentru artă, prezentînd în cadrul competiției spectacole de teatru, muzical-coregrafice și folclorice, montaje literar-muzicale. La sfîrșitul întrecerii, un juriu alcătuit din renumiți oameni de cultură și artă și din reprezentanți ai organizațiilor studențești va acorda celor mai merituoși artiști amatori din rîndul studenților premii și titlul de laureat al festivalului.

Vorbind despre avancronica evenimentelor culturale studențești în noul an, președintele Uniunii asociațiilor studențești din România, Traian Ștefănescu, a subliniat că programul viitorului Festival studențesc de primăvară se remarcă prin ponderea acordată manifestărilor folclorice. Formații instrumentale, soliști vocali și echipe de dansuri selectate din mai multe centre universitare, a spus el, se vor întîlni la Cluj pentru a-și disputa dreptul la întîietate. Alături de întrecerea propriu-zisă vor mai avea loc parada costumelor, care va întruni prezența tuturor formațiilor participante, sesiunea de comunicări științifice în domeniul folclorului a tinerilor care învață în facultățile de filologie, serbări în aer liber și o frumoasă expoziție de artizanat cuprinzînd costume, țesături, instrumente muzicale, ceramică populară, selectate de studenții învățămîntului superior de specialitate prin cercetarea la fața locului a multiplelor aspecte referitoare la evoluția artei populare.

Agenda acțiunilor consacrate Festivalului studențesc de primăvară, a adăugat în încheiere interlocutorul, mai prevede amenajarea — în sala Dalles din Capitală — a celui de-al doilea Salon studențesc de artă. Aici vor fi expuse cele mai bune lucrări ale studenților din toate facultățile, în domeniul picturii, sculpturii, graficii, țesăturilor, scenografiei, podoabelor de interior.

Adina CONSTANTINESCU

club-teatrul din brăila

Nume nou pe firmamentul cultural al Brăilei. Nume obișnuit de acum în multe din orașele țării. O sală numai de patruzeci de locuri, un nucleu de «oameni de teatru» amatori și mult, mult entuziasm. Club-teatrul și-a propus prezentarea curentelor contemporane și educarea publicului pentru cunoașterea noilor forme de exprimare scenică.

Timp de două luni, în patru spectacole săptămînale, «Cameristele» lui Genet au țesut crima lor imaginară și absurdă, jucînd printre spectatorii așezați comod în fotolii. Solange și Claire — cameristele — pun la cale «vînzarea» și publicul asistă ca la teatru, dar nu întocmai, sorbind din cafea și aprinzîndu-și țigara preferată. În atmosfera devenită astfel familiară, spectatorul poate să surprindă sensurile ascunse ale replicilor și să le verifice viabilitatea.

În fiecare luni — recital de poezie. Și rînd pe rînd ni s-au destăinuit: Florin Piersic, Elena Sereda, Marin Pîslaru, Silvia Tăbacu.

Adăpostind și un cenaclu dramatic, la Club-teatru au început să se pună în scenă, prin intermediul consiliului artistic, și lucrări ale unor autori locali. Prima creație brăileană, «Zugravii» de H.S. Măru, va vedea lumina «scenei» (sau mai precis a acelei porțiuni de sală rămasă liberă în fața fotoliilor) în luna ianuarie. În pregătire: «Scrisoarea lordului Byron», «Iubitul meu fără nume». În fiecare miercuri la cenaclul dramatic se citește sau se discută autori moderni sau producții proprii, iar în celelalte seri discoteca cu recitaluri de poezie și muzică de toate felurile rotunjește sonor o atmosferă fără tristeți provinciale.

Club-teatru — un teatru de amatori cu stagiune permanentă.

Stelian MĂRĂCINEANU

intrarea bărbaților, interzisă

Trustul de alimentație publică din Cluj a avut această idee sui-generis: înființarea unui local public, rezervat în exclusivitate clientelei feminine. (În cazul de față, singura prezență masculină fiind autorul acestei fotografii.) O soluție ingenioasă? Rămîne de văzut dacă această arbitrară separare a sexelor va fi de bun augur și pentru planul de încasări, preconizat de unitatea «Intim» din Cluj.

23 de minute cu urmașii lui el fugitivo

Cînd revista noastră («Flacăra» nr. 40/1967) afirmase că Ion Ghibu — domiciliat în București, strada Poiana Florilor nr. 27 — este un escroc, s-au găsit (dar cînd nu se găsesc?) și voci care să-i ia apărarea și să-l considere înger nevinovat. Cînd, cu același prilej, autorul articolului «Familia Ghibu și coincidențele» a ridicat unele semne de întrebare în legătură cu principialitatea ginerelui lui Ion Ghibu — Eugen Apostol — principialitate care trebuia să fie exemplară față de calitatea acestuia (asistent universitar — Institutul de arhitectură «Ion Mincu»), s-au găsit de asemenea voci îndîrjite care să protesteze.

Ei, dar iată că timpul, cel mai lucid judecător, și-a spus cuvîntul, iar eroii noștri au suferit acel fenomen de galvanoplastie morală numit în popor «a-și da arama pe față».

Tumultuosul întru combinații obscure Ion Ghibu și-a clarificat poziția față de societate și relațiile încerte cu propria-i soție. A mințit-o că pleacă, pentru cîtva timp, la rude în Ardeal, dar în realitate s-a dus într-o excursie la Istanbul, și dus a fost. În urma lui, pe strada cu nume pașnic și pitoresc, s-au dezlănțuit din nou furtunile patimii tridimensionale a *extinderii de spațiu*.

Eugen Apostol și soția sa, Ruxandra, împreună cu un alt fiu al transfugului (străin de apartament), dețin cheia camerei soților Ghibu, încredințată la plecare de dubiosul tată. Mamei lor vitrege (vitregă prin raporturile naturale de filiație, dar care i-a crescut și i-a îngrijit mai mult de 20 de ani), mamei lor, deci, i-au consacrat statu-quo-ul de exilată în holul principal, unde poate locui tot atît de bine cît într-o sală de așteptare. Iar pentru ca arsenalul șicanelor să fie complet, arhitecții Apostol și-au instalat și planșetele în același hol, în așa fel încît dacă nici cel de-al treilea colocatar sau musafirii lor nu au timp să se vînture pe lîngă patul femeii, cel puțin să se lucreze acolo.

Cînd am primit scrisorile cititoarei noastre, Elena Ghibu, nu ne-a venit să credem că oameni serioși pot adopta o poziție atît de ilogică, imorală și nelegală, încît să interzică mamei lor accesul în propria-i cameră, pentru care *posedă ordin de reparație*. Am dorit să verificăm *pe viu* situația de fapt și, în chip de instalatori... lăcătuși mecanici, ne-am deplasat duminică 18 ianuarie pe cîmpul ostilităților. Urmașii lui Ion Ghibu erau prezenți și ne-au interceptat încă de la ușă. Am purtat un dialog imposibil cu adepții egoismului exclusiv, ai

«dreptății» private, ai soluțiilor de mină forte.

La derularea benzii (magnetofonul fusese mascat în geanta cu scule) am cronometrat că documentarea noastră a durat 23 de minute.

Sergiu ANDON
și
Sandu DIMITRIE

statuile orașului

Un oraș cu multe statui cum e, la urma urmei, Capitala noastră pare a fi lipsit de ele. Și asta deoarece multe dintre acestea zac îngrămădite între clădiri, năpădite de vegetație, ascunse după 'garduri. În spatele unui gard masiv de fier, așezat în curtea bisericii Bălașa, se află monumentul fiicei lui Constantin Brîncoveanu. E o remarcabilă operă de artă a clasicului nostru K. Storck. După un alt gard de fier, înalt cît o casă, la Facultatea de medicină, acoperită de crengile castanilor, o altă operă de artă: monumentul generalului medic Davila, colaboratorul lui Cuza. Aceeași soartă o are și eleganta statuie a spătarului Mihail Cantacuzino, din fața spitalului Colțea. Alți copaci acoperă perspectiva statuii lui C.A. Rosetti. Tot printre copaci, înghesuită în curtea bisericii Sf. Gheorghe, se ascunde statuia lui Constantin Brîncoveanu. Într-o curte, printre copaci, năpădit de vegetație, se află și bustul lui Gh. Șincai, de pe Calea Șerban Vodă. În aceeași situație se găsesc Monumentul eroilor din curtea Spitalului militar central, o statuie a lui Eminescu pe Șoseaua Kiseleff și multe altele. Ce modă, ce idee de edil să le fi sortit asemenea triste poziții? Cine ar bănui că lîngă biserica Precupeții Vechi, printre copacii înalți ai unui scuar, stă uitat monumentul lui Tudor Vladimirescu? Poate doar copiii mahalalei, care i-au zgîriat și i-au mîzgălit soclul. O poziție nepotrivită au și Monumentul aerului de pe str. Paris, Monumentul eroilor din 1916—1918 de pe str. Silvestru, Statuia infanteristului de lîngă Podul Cotroceni și altele, aruncate parcă cu furca și lăsate printre copaci, fără perspectivă. Dar cel mai bine poate exprima liberul arbitru care a existat odinioară în acest important domeniu al urbanisticii Capitalei ciudatele aventuri ale elegantei statui reprezentînd legenda întemeietorilor Romei, dăruită Bucureștiului în 1906 de locuitorii orașului etern. Vestita lupoaică a devenit călătoare. Era odată în Piața Sf. Gheorghe. Cineva a hotărît să o mute pe Dealul Patriarhiei. Apoi altuia i-a venit ideea s-o ducă în scuarul umbros din Piața Dorobanți.

Evident, natura trebuie să rămînă plămînul orașului și o podoabă citadină. Dar nu e mai puțin adevărat că se poate realiza și o fericită simbioză între vegetație și artele plastice.

B. NICOLAE

sala pașilor pierduți

ÎN SEARA DE REVELION, I. Catz, gestionarul unui centru de legume și fructe din Bacău, a fost acostat pe stradă de o pereche de necunoscuți. Aceștia i-au lovit și i-au furat servieta cu banii unității. Organele de miliție au descoperit făptuitorii în persoana recidivistului Gheorghe Popa și a soției sale, Rodica Popa, de profesie... infirmieră!

*

CONDUCEREA Ministerului Industriei Ușoare a sesizat Inspectoratului general al miliției faptul că de la întreprinderea INOX din Capitală a dispărut în mod misterios o mare cantitate de oțel inoxidabil. Organele miliției au efectuat un control inopinat asupra muncitorilor care ieșeau pe poarta fabricii pe *lîngă paznicii* instalați acolo. Au fost găsite cîte 10, 15, chiar 42 lame de cuțit la peste 30 de persoane. S-ar crede că experimentul a dat de gîndit atît amatorilor de furt, cît și paznicilor și celor care-i angajează. Controlul a fost repetat peste o săptămînă. Rezultatul a fost același, cu deosebirea că s-au găsit lame ascunse chiar și într-una din mașinile persoanelor din conducerea întreprinderii.

*

IMPIEGATUL RADU CETĂȚEANU a cauzat în ziua de 15 ianuarie orele 6,25 un grav accident de cale ferată la km 83 + 300 al liniei București-Constanța. Deși oprise un tren cu cisterne la semnalul de intrare în stația Bogdana, impiegatul de mișcare a dat aviz de sosire din același sens încă unui tren de marfă. În urma ciocnirii au deraiat 19 vagoane, 8 dintre acestea fiind distruse împreună cu încărcătura lor. Cum poate angaja calea ferată asemenea oameni cu capul în nori? Ori o fi fost Cetățeanu turmentat?

S. PONCU

„ziua culturii românești" la cleveland

Documentul alăturat ne-a parvenit prin amabilitatea primarului orașului Cleveland, dl. Carl B. Stokes.

Intitulat «Proclamație», textul se referă la faima mondială a marelui George Enescu, a cărui statuie de bronz (replica lucrării lui Boris Caragea aflată la Muzeul de artă al R.S.R. — n.n.) va fi instalată în Parcul asociației culturale românești din Cleveland, și apreciază că «Ziua culturii românești nu este numai un eveniment obișnuit, ci o instituție națională de exprimare a dorinței de identitate națională prin cîntece, dansuri și alte arte expresive».

În încheiere, Proclamația cheamă toți cetățenii la sărbătoarea «Zilei culturii românești».

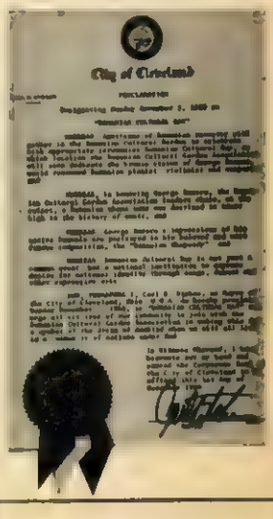
City of Cleveland

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

cousteau — surprize în titicaca

Chiar dacă echipa celebrului explorator al adîncurilor submarine Jacques-Yves Cousteau n-a descoperit comoara după care pornise inițial, chiar dacă «aurul incașilor» continuă să rămînă — ca și cu secole în urmă — un mit, o fata morgana, nu s-ar putea spune că eforturile i-au rămas zadarnice.

Nu primul — și mai mult ca sigur nici ultimul dintre cei care visează norocul de a găsi legendara comoară pe care incașii ar fi ascuns-o departe de ochii oricărui muritor în anii tragici cînd Pizzaro le-a cucerit imperiul — Cousteau și-a îndreptat atenția asupra lacului Titicaca, situat la o înălțime de circa 4 000 metri pe teritoriul Perului și al Boliviei. Echipa a avut de întîmpinat pe parcurs destule greutăți. În primul rînd transportul materialului. Două submarine «de buzunar», aparataj de filmare, alimente etc. — în total 30 de tone — au trebuit trecute peste Anzi. Apoi înșeși condițiile de lucru, neobișnuite chiar și pentru acești profesioniști ai neobișnuitului: datorită altitudinii, oamenii sufereau de «rău de munte», plonjările trebuiau făcute cu deosebite precauții pentru a facilita trecerea de la aerul rarefiat al înălțimilor la surplusul de atmosfere ale cufundărilor, dar la patru metri și jumătate adîncime ei începeau să se simtă tot așa de bine ca pe uscat, la nivelul mării.

Lacului fundațiile unei vaste incinte a cărei existență era necunoscută specialiștilor (și — în consecință — urmează abia să devină obiect de studiu și sursă de noi date pentru elucidarea «enigmei incașe»), o mare piatră împodobită cu imaginea unui șarpe «naja» în relief, precum și un număr de vase de ceramică. În plus, studiind fauna lacului, biologii echipei au detectat o nouă epidemie ce afectează peștii și au furnizat date inedite în legătură cu o specie de broască rîioasă uriașă, cunoscută oamenilor de știință sub numele de «telmatobius».

Cercetarea adîncurilor lacului continuă paralel cu cartografierea fundului. Noi surprize sînt de așteptat. Cine știe, poate chiar descoperirea comorii incașilor...

D. BRUDEA

Lumea submarină, cunoașterea ei amănunțită, crearea unor condiții în care omul să poată, din ce în ce mai lesne, munci și trăi în mijlocul ei — iată țelurile cărora Cousteau și-a închinat viața. El a creat pe rînd aparate și nave din ce în ce mai perfecționate pentru explorarea adîncurilor marine și oceanice, case și laboratoare submarine, precum și «farfurii plonjante» (în fotografie). Asemenea «farfurii» au fost folosite și în apele lacului Titicaca.

Flacăra nr. 5 din 31 ianuarie

O SURPRIZĂ

sau „dacă vreți „mai multe SURPRIZE. Vă deconspirăm cîteva din ele, cuprinse în cele 48 DE PAGINI ale revistei, din care 12 ÎN CULORI:

- În plină actualitate reportericeasă, în țară și lumea largă:
— Ce știm la ora asta despre avionul «Made in Romania»?
— O judecată rece despre o problemă fierbinte. Anchetă socială în legătură cu criminalitatea juvenilă.
— Profesorul Jean Dorst de la Muzeul de istorie naturală din Paris este alarmat: înainte ca natura să moară, mai pot fi luate măsuri...
— Erotismul — obiectul unei scandaloase expoziții — este de fapt simptomul unei societăți bolnave.
- Paginile de film (color și alb-negru) dezbat implicațiile westernului all'italiano.
- Nimeni nu-și mai amintește cine au fost Stela Popovici, Ecaterina Mazurachi, Maria Șfetescu, Elena Papandi, Maria Ionașcu.. Cum e posibil?...
- Scriitoarea Alexandra Tîrziu la o cafea cu sculptorul Vida Gheza
- Paginile de varietăți, jocuri, umor, album, deși cunoscute cititorilor noștri, sînt și ele mici surprize!

În primele ore ale dimineții zilei de 31 ianuarie, la chioșcuri și centrele de difuzare a presei,

FLACĂRA Nr. 5 în 48 de pagini (12 în culori).

biografii contemporane

de Petru ISPAS

HAITA

Erau doi, Bocuță Ion și Bocuță Petre. Nu erau frați. Se aflau în ceva rudenie, dar frați nu erau. Jumătate din sat era format din alde Bocuță și cealaltă din alde Vlăsiu. Cei lalți cîțiva, care nu erau nici Bocuță, nici Vlăsiu, erau venetici, picați în sat cine știe de unde. Unul dintre aceștia era și bătrînul Gheorghe Gheorghe, al treilea, aflat atunci în baltă cu turma de oi a cooperativei. Aveau o colibă, el îi spuneau cabană, destul de solidă, un țarc împletit din nuiele în care stăteau adunate oile, fiecare cîte o toporișcă și un ciomag; niște mălai pe un fund de sac, un ceaun, o sarniță cioplită dintr-o bucată de rădăcină și atît. Ba nu, mai aveau și doi ciini ciobănești care acolo, în baltă, își făcuseră veacul. În sat nu ajunseseră niciodată.

Atîți erau și atîta aveau cînd a început urgia. Întîi zăpada. Căzuse peste noapte atîta încît dimineața au trebuit să facă pîrtie cu niște lopeți improvizate din scînduri ca să ajungă la oi. Două, care nu se mai puteau ridica, au fost aduse în colibă. Au dat la zăpadă toată ziua ridicînd-o în jurul țarcului ca pe un zid. Ideea a fost a bătrînului. «Dacă începe viscolul barem le mai adăpostește». Și spre seară a început viscolul. S-a năpustit dintr-o dată deasupra colibei gata s-o dărîme. După o vreme cîinii începură să se agite. Bîtu Gheorghe, cum îi spuneau băieții, se uită încruntat la părul zburlit al cîinilor și dădu din cap. Deodată se auzi un urlet prelung, sinistru care-i făcu pe Ion să se cutremure. Cîinii se repeziră ca turbați la ușă. Petre se uită întrebător la bătrîn. Acesta încuviință din cap. Deschise ușa și cîinii se năpustiră afară. Băieții se ridicară, dar bătrînul le făcu semn să stea liniștiți. «E unul singur. Nu e haită. Cîinii sînt învățați, se ajută între ei». Se auzi un schelălăit puternic, glasurile groase ale cîinilor și apoi un urlet prelung, sugrumat. Bătrînul scoase punga cu tutun, își răsuci o țigară, o aprinse și spuse liniștit: «S-a terminat». și-i făcu semn cu capul lui Petre să deschidă ușa. Cîinii au intrat unul după altul, mîrîind, tremurînd și s-au așezat lîngă foc. Spre dimineață vîntul se mai potolise, dar se înteți se ninsoarea. Au muncit cu toții toată ziua. Zidul de zăpadă din jurul oilor se înălțase mai bine de doi metri și luase forma unei potcoave cu deschiderea spre colibă. Au mai băgat în colibă trei oi betegite. Seara a început din nou viscolul, parcă mai cumplit. Ieșeau cîte doi, din cînd în cînd, să destupe poteca pînă la țarc și să mai curețe zăpada din potcoavă. Într-un tîrziu, frînți de oboseală, au adormit. I-au trezit urletele cîinilor care se repeziseră ca nebunii spre ușă. Bătrînul sări în picioare o dată cu băieții. Puse mîna pe bîtă, se răsti la cîini, îi lovi cu piciorul trimițîndu-i din nou lîngă foc și ieși în ușă. Băieții erau în spatele lui «Sînt doi sau trei», Apucară lupul mort, porniră dincolo de țarc, acolo unde acum se vedeau sclipind șase puncte de jăratic. Petre învîrti ciutura aprinsă din care sări scîntei și lupii se traseră înapoi. Băieții făcură cîțiva pași, legănară lupul mort și-l aruncară cît mai departe. Haita se retrase și mai mult. Băieții au pornit înapoi spre colibă urmărind mogîldețele negre care țopăiau prin zăpadă. În potcoavă, oile se agitau speriate. Lupii începuseră să se bată între ei pe leșul celui ucis. După care a fost liniște. Atîta cît putea să fie în mijlocul viscolului. Dimineața bătrînul și-a înfășurat picioarele în două piei de oaie, legate bine să nu se desprindă, și-a luat bîta și toporișca și a ieșit în ușă «Pînă diseară zic să fiu aici cu oamenii. Dacă nu, mîine dimineață. Dacă-i haita mare la noapte, dați drumul la cîini și rămîneți închiși în colibă pînă vin oamenii». Băieții îl priveau cu tristețe. Erau puține șanse să ajungă în sat chiar și pentru unul dintre ei, mai tînăr și mai rezistent. Dacă scăpai de viscol dădeai peste lupi, dacă scăpai de lupi te acopereau troienele... Băieții au înălțat zidul pînă cînd cîinii n-au mai putut să se urce. Așa i-a apucat seara. În gura potcoavei au îngrămădit un maldăr de fîn după care au intrat în colibă, au pus ceaunul pe foc, au scuturat în el sacul de mălai, iar terciul cald l-au împărțit cu cîinii. Se făcuse noapte. Și știau că de venit nu mai poate veni nimeni. Vîntul se năpustea acum cu și mai multă furie. Coliba devenise neîncăpătoare. Peste zi mai băgaseră în ea trei oi. Petre luă o bucată de lemn o înfășură la un capăt cu o cîrpă muiată în seu și o puse alături. Ion îl privea tăcut. Și deodată vîntul se opri. O liniște apăsătoare învălui totul. Petre ieși în ușă și privi. Nu mai ningea. Se duse și scuturâ zăpada adunată pînă atunci peste claia de fîn din gura potcoavei și se întoarse: «Poate avem noroc». S-a ghemuit printre oi încercînd să atipească. Să tot fi trecut o oră cînd cîinii începură să dea semne de agitație. Petre ieși în ușă și privi. Era o haită în toată legea: 6-7 dihănii. Se apropiaseră pînă la zidul de zăpadă și încercau să sară peste el. Petre hăui și haita se retrase cîțiva metri. Intră în colibă, alese cu privirea o oaie care-și revenise, care era mai vioaie și o luă în brațe. Oaia, parcă simțind ce o așteptă, începu să behăie jalnic. Deschise ușa și o aruncă în zăpadă. Simțind lupul, animalul o luă la fugă. Haita, din cîteva salturi o ajunse și o sfîșie. Lupii se încăierară între ei. Dar prada se termină repede și acum haita se apropie amenințătoare de gura potcoavei. Deodată din țarc se auzi o larmă sinistră. Unul din lupi reușise pînă la urmă să sară peste zidul de zăpadă. Petre își aruncă sarica pe umeri, luă bîta și ieși făcîndu-i un semn lui Ion. Acesta luă feștila improvizată de Petre, o aprinse și ieși și el. La vederea focului lupii se retraseră. Din cîteva salturi Petre a fost dincolo de fîn, în mijlocul potcoavei. După el s-a luat și unul din cîini. Ținea bățul cu o mînă iar cu cealaltă sarica, ca pe un scut. Trei oi erau sfîșiate. Lupul stă rînjind în fundul potcoavei, gata să sară. Petre împinse cîinele cu bățul și acesta ocoli lupul pe la spate. Băiatul se apropie încet, prudent, fascinat parcă de privirea sticloasă a fiarei. Deodată cîinele sări la picioarele din spate ale lupului și în aceeași clipă se auzi un trosnet și un urlet prelung. Cîinele se retrase iar lupul, după o clipă de nehotărîre, cu un picior rupt, sări la om, de acolo simțind primejdia cea mai mare. Petre îl lăsă să-și înfigă colții în sarică și-l lovi cu bîta, scurt și sec, după ceafă, puțin mai jos de urechi. Corpul lupului zvîcni de cîteva ori și apoi rămase nemișcat în zăpadă. Petre luă una dintre oile sfîșiate și o aruncă peste zidul de zăpadă, tocmai în partea opusă deschizăturii potcoavei. Haita se repezi hămesită să-și sfîșie prada. Apucă lupul de picioare și-l trase din țarc pînă aproape de ușa cabanei. Îl ajută și Ion și-l aruncară cît mai departe. Haita, după ce termină oaia se repezi asupra lupului ucis. Mirosul de sînge venit de la animalele sfîșiate și rămase în țarc o înnebunea însă. Cîteva salturi și haita putea intra în țarc și atunci nu mai puteau face nimic. Ion se uită la Petre și acesta încuviință din cap. Cu feștila aprinsă în mînă Ion ieși în ușă și o aruncă în mijlocul stogului de fîn. O vîlvătaie puternică se ridică și dogoarea ei îi făcu pe lupi să dea înapoi îngroziți. Petre luă cîteva cioturi aprinse din foc și le aruncă în mijlocul haitei. Urletele se întețiră și lupii se retraseră. oricum sătui, oprindu-se la cîteva sute de metri de colibă. Era spre ziuă și se auzeau hăuind, din ce în ce mai aproape, oamenii aduși de bîtu Gheorghe.

sport

de Emanuel VALERIU

CINE-I NAȘUL ?

Fie-i îngăduit, pentru o dată, sportului să apeleze la tradiții din afara propriei sale... familii, deși este vorba tocmai despre o chestiune de... familie. După cum se știe, în obiceiurile proprii poporului nostru, nou-născuții primesc numele nașului sau nașei (după ambiții și sex...). Dar există și cazuri în care nașii, dînd dovadă de generozitate și înțelegere față de fini, acceptă ca numele acestora să fie ales de părinți și — dacă se poate — identitatea lor onomastică să treacă pe poziția a doua sau să lipsească.

Ce legătură au toate acestea într-o rubrică de sport? Au, fiindcă — în ultima vreme — asistăm la o susținută acțiune de... botezuri în lumea stadioanelor. Nu ne referim la urmașii campionilor de azi, pe care-i dorim mereu mai numeroși și talentați, ci la unele cluburi care-și caută un nume mai potrivit decît cel cu care au fost investite la... naștere sau decît cele care, cîndva, le-au schimbat identitatea. Faptul ni se pare firesc și legitim pe linia reconsiderărilor nu numai utile, ci — evident — mult mai mult decît atît, sau a reabilitării tradiției uneori refuzate, după multe criterii mai puțin explicate cu ani în urmă. Constatăm însă că, încetul cu încetul, «personajele» respective revin la prima lor identitate deși, poate, nu cu aceeași strălucire. Astfel, Ripensia timișoreană, ca și surata ei Politehnica și-au recăpătat actele, dar nu și gloria pierdută. Asta deocamdată. La Cluj, studenții au readoptat inițiala care a vrăjit, timp de cinci decenii, tineretul studios de pe Someș, iar la București, clubul feroviar și-a (re)transformat porecla în renume fiind cel care a revenit Rapid la matca sa onomastică. Foarte timid și cu scrîșnete care s-au făcut auzite și pe unde trebuie și pe unde nu trebuie, studenții Capitalei au avut satisfacția să joace sub titulatura de glorie a unui foarte vechi club denumit atît de simplu «Sportul studențesc».

Iar revin cu o autoîntrebare, ca și pe la începutul articolului de azi: de ce, mă rog, consemnez fapte deja cunoscute? Am, vă asigur, un motiv. Ba chiar mai multe... Aflu, de pildă, că membrii clubului bucureștean «Progresul» s-au adunat într-o ședință și și-au manifestat dorința ca numele pasiunii lor sportive să devină «Venus». Mă rog, dacă oamenii preferă un nume de stea tocmai cînd progresul tehnic l-a dus pe semenii lor în Lună, îi privește. Sînt membrii cotizanți, sînt — bănuiesc pînă la certitudine — încadrați, într-un fel sau altul, în amplul proces de construire a noii noastre societăți, iubesc sportul și vor să-l aplaude sub firma «Venus». Dar mai aflu că cineva, un tovarăș de la forul sportiv al municipiului nostru, nu este de acord. Încep niște frămîntări, niște tăceri bizare, oamenii cred că au comis vreo greșeală, dorința lor devine o șoaptă, un nume de stea, destinat să fie public, se transformă în zvon, intră în...conspirativitate. Cîtă agitație pentru un fleac! Las la o parte faptul că, potrivit statutului oricărui club sau asociații sportive, membrii acestora au dreptul legal să-i aleagă denumirea (aici ne apropiem și de tradiția cu nașii) și vreau să mă refer și la altceva, anume la crearea acelei atmosfere de incertitudine, respinsă tot mai hotărît și mai des din viața noastră publică. Se știe și s-a scris că, pentru a lua cazul Venusului (pe care personal nu l-am agreat la vremea respectivă, avînd alte simpatii), a fost un club de cartier, al unui cartier îndeajuns de mizer, căruia i se zicea «Matache Măcelaru». Trecerea, la un moment dat, printr-un post de conducere (voluntar) a cutărui sau cutărui om politic al vremilor apuse n-a însemnat și mai ales nu mai poate însemna astăzi nimic, tocmai prin caracterul întîmplător, prin efemeritate, dacă vreți, și n-a putut ofili pasiunea publică născută și alimentată în jurul simbolului sportiv al Venusului, însuflețit de marile talente care i-au apărat culorile și dintre care aproape toți trăiesc și muncesc în societatea noastră: Lupaș, David, Sfera, Vîlcov și alții. Ne întristează lipsa de sinceritate, insistența cu care se creează false probleme în sport, tenacitatea cu care se agață unii activiști din acest domeniu de ceea ce se numește formalism, uitînd că una din direcțiile de luptă ale noului țintește tocmai formalismul, în favoarea a ceea ce constituie fondul oricărui fapt. Or, tocmai fondul este lăsat deoparte, apelîndu-se la coaja înșelătoare a formei. În unele cluburi sportive românești au activat și oameni compromiși politicește și care au răspuns pentru trecutul lor, dar asta nu trebuie să ducă la ofilirea unui întreg sector al vieții publice, dacă nu este cazul.

Regimul nostru a dat un conținut nou întregii vieți sportive românești, o formă proprie de organizare, un sprijin multilateral care, toate la un loc, fac imposibilă o revenire la ceea ce a fost cîndva în lumea stadioanelor noastre. Acesta este esențialul. Și-atunci, de ce să inventăm fantome? Să apelăm la tradiție, mai ales la cea cu frumuseți reale și să ne bucurăm că oamenii se leagă sufletește de idei și simboluri. Poate așa vom revedea sportivi luptînd cu elan pentru Sportul muncitoresc, pentru Ciocanul, pentru A.M.E.F.A. (Arad), pentru Clubul atletic-Oradea, pentru «Stadiul român», pentru clubul oborean «Unirea Tricolor», pentru mult îndrăgitul «Juventus», și vom consemna, cu emoție, reînființarea sau măcar botezul unei asociații de turism cu numele «Prietenii naturii».

Să nu-i schimbăm pe nași, mai ales cînd aceștia reprezintă opinia publică.

STICLA CEA DE TOATE ZILELE

de C. BOZBICI
Fotografii de S. STEINER

Poate am rămîne surprinşi aflînd că lumea modernă consumă sticlă cu aceeaşi foame nesăţioasă cu care consumă oţel sau beton. Sînt mai bine de 2500 de ani (cel puţin aceasta e cifra pe care ne-o avansează arheologii) de cînd sticla a fost inventată, e un produs bătrîn cum s-ar spune, şi ea încă n-a fost detronată ca material util, cu toată ofensiva şi expansiunea miraculoaselor mase plastice, care-i urmează formele şi culorile, dar nu şi transparenţele.

Astăzi producerea sticlei este un lucru comun şi chiar noţiunea presupune obiecte ieftine, la îndemîna oricui, perisabile şi fără mare valoare. Dar nu întotdeauna a existat această depreciere. Timp de treisprezece secole (în era noastră) negustorii au străbătut drumurile Bizanţului în căutarea vaselor şi bolurilor de sticlă. Apoi, cînd în secolul XV Anzolo Barovier descoperă «cristalino» în atelierele din Murano, Veneţia devine centrul european al sticlei. Începe epoca de glorie a acestui material din care meşteşugari anonimi sau artişti cunoscuţi au creat opere de artă, într-o cromatică fermecătoare: de la albastrul întunecat la verdele de crom sau roşul de seleniu pînă la obiecte imitînd adesea agatul, onixul sau albul opalin al porţelanurilor. Dar aceasta e epoca atelierelor cu mică productivitate. Secolul XIX introduce primele metode de producţie industrială şi mecanizarea. Şi sticla devine obiect de larg consum.

Cîtă sticlărie consumăm? O întrebare la care se răspunde cu dificultate. Statisticile sînt mai exacte cu privire la producţia obiectelor de sticlărie... 21 mii tone în 1938, 94 mii tone în 1960..., 180 mii tone în 1968.

Industria românească a sticlei a cunoscut în ultimele decenii o expansiune dinamică. După modernizarea fabricilor de la Azuga, Pădurea Neagră etc. a fost construit Complexul de faianţă şi sticlărie de la Sighişoara, iar în ultimul trimestru al anului trecut a intrat în funcţiune Combinatul de sticlă-Bucureşti (pe care îl prezintă şi imaginile din aceste pagini).

Orice descriere vizuală a unei fabrici e o metodă puţin sentimentală, dacă nu desuetă, de prezentare. Ceea ce interesează în epoca noastră nu sînt mai ales frumuseţea halelor (cu toate că nu trebuie să uităm nici estetica industrială), nici cea a maşinilor (cu toate că designul e o preocupare accentuată a constructorilor). Toate secretele unei fabrici noi, dar mai ales succesele ei, decurg din ceea ce numim parametri. Interesîndu-ne de valoarea investiţiilor la acest nou obiectiv am pus întrebarea: în cît timp ele vor fi amortizate? În 4-5 ani, din beneficii, ni s-a răspuns. Timpul relativ scurt demonstrează că parametrii la care a fost proiectat combinatul se situează la nivel mondial. Şi cum a compara înseamnă în acelaşi timp a aprecia, am încercat o paralelă între cea mai modernă întreprindere cu profil similar din ţară: fabrica de sticlărie din Sighişoara şi combinatul bucureştean. Cu circa 110 mii produse tone anual Combinatul de sticlă-Bucureşti dublează cantitatea produselor fabricii din Sighişoara urcînd pe primul loc în ierarhia ramurii şi în acelaşi timp triplează valoarea producţiei globale. Cu cele aproape 1 miliard de bucăţi de produse combinatul bucureştean realizează de asemenea o performanţă. Faţă de celelalte unităţi din sector, combinatul este înzestrat cu tipuri perfecţionate de maşini care (ca să utilizăm un termen de specialitate) pot produce în simplă şi dublă picătură între 50 şi 95 bucăţi pe minut, fapt care explică înalta productivitate a muncii: 174 000 lei anual pe salariat (acelaşi parametru, pe sector, este de 39 000 lei!).

Combinatul este dimensionat în raport cu posibilităţile reale ale economiei care-i asigură materii prime din belşug — nisip, feldspat etc. — materii prime care primesc astfel o valorificare superioară. Nisipul alb de Miorcani (Dorohoi), utilizat în fabricaţie, conţine un procent redus de oxizi de fier asigurînd produselor o calitate superioară (colorit, luciu, rezistenţă).

Abia intrat în funcţiune combinatul a realizat şi

Procesul tehnologic este condus de la un tablou automatizat, de unde se comandă atît pregătirea amestecului, cît şi încărcarea cuptoarelor.

STICLA CEA DE TOATE ZILELE

Cu aproape 1 miliard de produse de sticlărie anual combinatul se situează în fruntea întreprinderilor din sector.

primul succes comercial: lansarea pe piața românească a buteliilor de bere «EURO» (cu produsele noii fabrici de bere din Pitești), succes care cu certitudine că nu va fi ultimul. În viitorul nu prea îndepărtat vor începe aici să se producă sortimente de uz gospodăresc. Estimativ adăugăm o cifră: circa 30 milioane pahare pe an. Cu toate că ele vor fi executate de mașini automate, deci vor fi produse de mare serie, aspectul lor estetic — ne asigură specialiștii — va întruni sufragiile consumatorilor. Dar esențial este că prețul de cost al acestor sortimente de sticlărie va fi foarte redus. Ni se spune: «Oricine își va putea permite să bea o singură dată și să arunce paharul!» Evident aceasta este o butadă (și o consemnăm ca atare) care vrea să demonstreze că o mare productivitate conduce la ieftinirea produselor. În fond nu aceasta este menirea unei industrii moderne?

Mașinile moderne produc între 50 și 95 obiecte de sticlă pe minut. O productivitate remarcabilă.

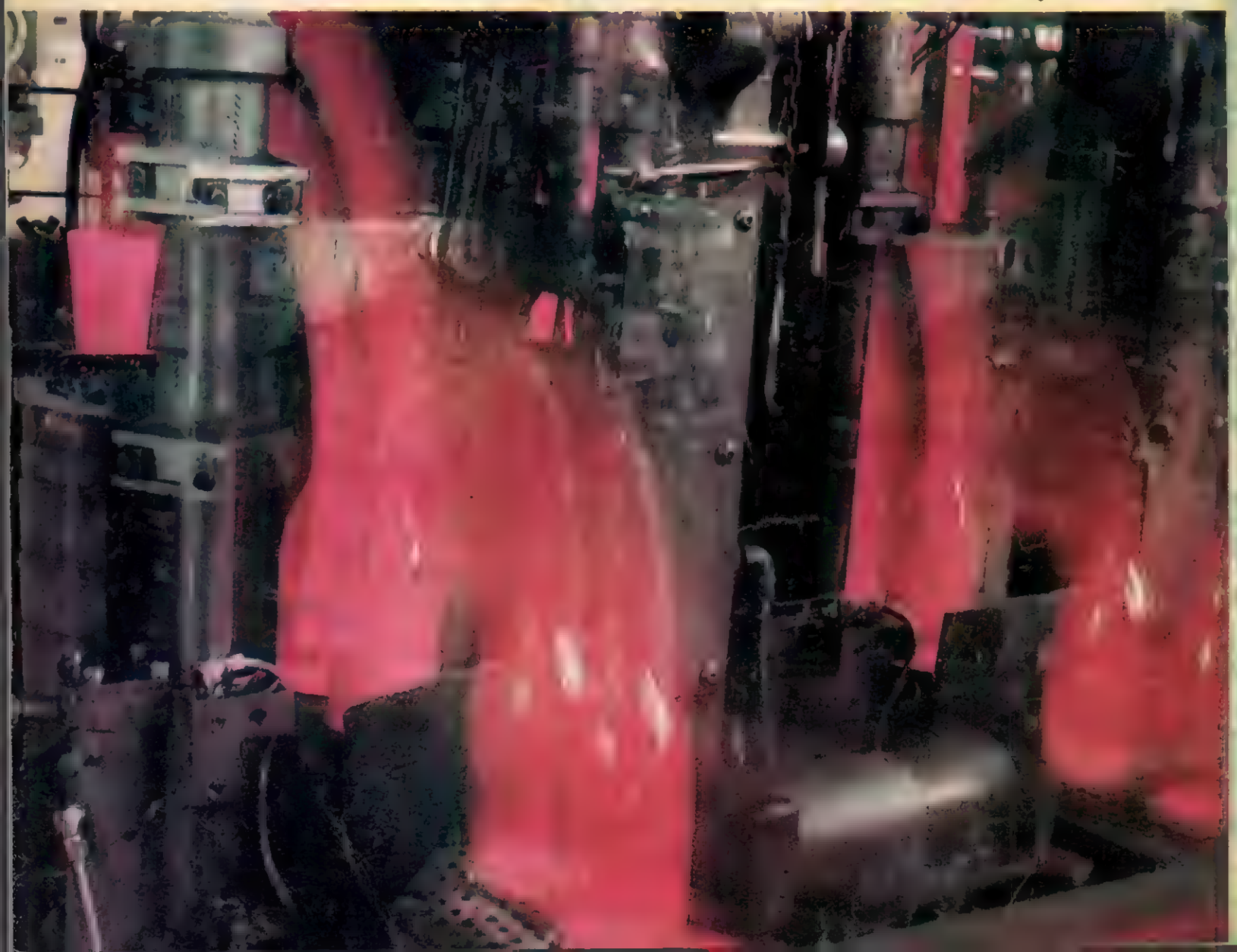

INDUSTRIA LOCALĂ

A JUDEȚULUI **DÎMBOVIȚA**

PRODUCE
ȘI LIVREAZĂ
PRIN UNITĂȚILE SALE:

— esențe aromate alimentare
— articole de artizanat
din lemn sculptat
— lumînări ornamentale
— butelii și flacoane
din mase plastice
— insecticide de uz casnic
— ulei insecticid horticol
pentru nevoile agriculturii
— îngrășăminte pentru flori
și plante decorative
de interioare
— lacuri și vopsele
pe bază de ulei
— piese de schimb auto
din metal
și cauciuc
pentru mărci indigene
și din import
— carturi

PUBLICITATE

literare

de Valeriu CRISTEA

I. VALERIAN:

CARA-SU

A reapărut, în colecția «Romane de ieri și de azi», *Cara-su* de I. Valerian: un «roman de ieri» oferit cititorului de azi, împreună cu un scurt montaj de tăieturi din presa vremii, reunind semnături dintre cele mai prestigioase: G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Mihail Sebastian. Cel dintîi vede în această carte, «vulnerabilă în părți, izbutită în întreg», «primul roman al islamismului nostru, așa cum Iser este primul pictor dobrogean». *(Adevărul literar* din 12 I 1936). Al doilea relevă «senzația de cerc vicios, de fatalitate» pe care o degajă romanul. «Omul și peisajul dobrogean se completează într-o atmosferă închisă, apăsătoare, învăluind lucruri și suflete». *(Vremea* din 2 II 1936). În fine, al treilea consideră la rîndul său că «meritul dl. Valerian este de a ne deschide, printre cei dintîi, o priveliște în această lume străinie de Orient decăzut și emoționant». «Pitorescul dobrogean, care este o mai veche descoperire a picturii românești, rămîne pînă azi un domeniu neexplorat de literați...» *(Rampa* din 24 I 1936). *Cara-su* reapare așadar purtînd girul unor peceți grele.

Recitit acum, după mai bine de 30 de ani de la prima lui ediție, romanul lui I. Valerian rezistă în chip paradoxal tocmai prin elementul său în aparență cel mai perisabil și mai nedefinit: prin atmosferă, prin inefabil. Dialogul este uneori nefiresc, personajele devin în anumite momente artificiale, pocnind zgomotos din resorturi, covîrșește sentimentalismul caduc, deși corectat parțial prin umor, stilul se resimte citeodată de bătrînețe: «Din pernele văzduhului iarna scărmăna fulgi rari de zăpadă...» Dar peste toate aceste carențe, evocarea ținutului dobrogean, a văii Cara-su, împrăștie o vaporozitate fină care, de nu le face de-a dreptul invizibile, le estompează și le conferă o anumită discreție. Nu toate ambițiile autorului s-au împlinit scriind această carte; una însă în mod cert: aceea de a crea un roman de atmosferă. De atmosferă însă nu atît «închisă, apăsătoare», cum credea Pompiliu Constantinescu, provocînd o senzație «de cerc vicios, de fatalitate», ci mai curînd de nostalgic calm provincial, de lentă derulare a clipelor într-un climat de politețe orientală și de toleranță. Interiorul cafenelei lui Ismail, luminată în tonuri de un verde rafinat, cu «obișnuiții» ei recrutați din elita orășelului, răsfoind paginile ziarelor sosite cu o punctuală întîrziere din Capitală și degustînd aroma cafelei turnate în filigeană, sau ritualul complicat al pregătirii cafelei în alambicuri și cu o știință specială, sau, pentru a mai da un exemplu, odaia acoperită de nămeți și cufundată într-o lumină roșietică, intimă, caldă, primitoare în care Tudor Mantu, eroul povestirii, cedează insistențelor insidioase ale «doctoresei» sînt imagini și episoade care persistă, flăcări care pîlpîie discret dar cu tenacitate în amintire.

Romanul *Cara-su* ne propune o excursie agreabilă într-un ținut pitoresc și exotic, din care ne reîntoarcem învăluiți de vaporoase, subțiri nostalgii. Reeditarea lui e binevenită.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ÎN ALTĂ PARTE...

X e într-un fel un individ misterios, niciodată nu se află acolo unde s-ar părea că este. Prezența lui — chiar și-n orele de serviciu — e o iluzie optică. Nimic nu pledează în favoarea prezenței lui palpabile. O dată ajuns la birou, X își transportă toată sensibilitatea pe malul mării, se lasă copleșit de voluptățile vacanței. Lasă impresia că lucrează, dar de fapt X se bronzează, lasă impresia că stă de vorbă cu tine, dar de fapt X se plimbă cu barca. X te ascultă cu atenție, ai impresia că-l interesează ce-i spui și de fapt admirabilul nostru personaj se gîndește că trebuie să meargă să facă o probă la croitor.

Și cînd ajunge la croitorul mult visat îl năpădesc remușcările, își propune să muncească mai bine, e plin de invenții dintre cele mai onorabile.

În timpul vacanței, X devine foarte serios. Tocmai în timpul vacanței seriozitatea lui atinge punctul maxim. Nisipul mării nu-i face nici o impresie... E foarte grav, privește toate deliciile naturii c-un aer critic, mereu le analizează de parcă ar trebui să țină un referat despre ele. Se plimbă pe malul mării îmbrăcat în frac. Cu prietenii pe care-i întîlnește se poartă distant, sobru, de parcă i-ar primi în audiență.

Dar o dată întors la muncă, X zburdă, se poartă ca în vacanță, în loc să lucreze își închipuie că pescuiește. Face declarații de dragoste dintre cele mai romantice în timpul producției. Trebuie să se întoarcă la serviciu ca să aibă impresia că se află pe malul mării...

X nu e niciodată acolo unde trebuie — încurcă timpurile și situațiile — confundă biroul cu malul mării și malul mării cu biroul, remușcările cu proba de la croitor și invers.

Aș înclina să cred că X este un nefericit, dacă n-ar fi, înainte de toate, un mare șmecher. Dar se poate și una, și alta.

spectacol pe glob

«Iuliu Cezar» de Händel, care revede lumina rampei la aproape două secole și jumătate de la premieră, nu este un spectacol optimal, în special datorită distribuției inegale din punct de vedere valoric. Rămîne totuși un eveniment de seamă al vieții muzicale, în primul rînd datorită prezenței a două voci excepționale: Joan Sutherland (Cleopatra) și Huguette Tourangeau (Cezar).

Daniel Ivernel semnează regia piesei lui Sydney Michael, «Un poet în America», și prezentată la Théâtre Montansier din Paris. Drama unui poet ale cărui iluzii se spulberă într-o lume dură și rece este reliefată cu talent și căldură de Daniel Ivernel și partenera sa, Rosy Varte

Sub conducerea muzicală a lui Pierre Boulez, interpretul fidel dar și creator al lui Debussy («Marea» și «După-amiaza unui faun»), Opera regală din Covent Garden a pus în scenă «Pelléas și Mélisande». Fără a da operei un ritm concertant, Boulez concepe o desfășurare dramatică foarte apropiată de un poem simfonic continuu, fiind înțeles și ajutat de interpreți ca Elisabeth Soderstrom și George Shirley.

Comedia lui Peter Nichols, «O zi din moartea lui Joe Egg», s-a bucurat de succes la Londra, New York și Paris; cronicarul lui «Evening Standard» o consideră chiar ca cea mai bună comedie a anului. O piesă cu un dialog strălucitor a cărui temă este... simpla nevroză conjugală. Actualmente, la Teatrul Gugliemi din Massa (Italia) «Joe Egg» repurtează același succes ca și pe celelalte scene.

INTRE CIOCAN ȘI NICOVALĂ (II)

umbrele peste gropi, pereți în formol și ventuze pentru morți

Anchetă de Sergiu ANDON
Fotografii de Traian PROSAN

«Autocritica» proiectantului a fost foarte... critică. Preluînd ștafeta anchetei începute în numărul trecut al revistei noastre, am constatat nu numai că lanțul slăbiciunilor, care este ceva mai lung, poate și trebuie să fie grabnic tăiat; am mai constatat că o *separație a puterilor* — deci și a punctelor de vedere: constructor, proiectant, industria materialelor de construcții — este artificială. Interesele și necazurile unora și altora se interferează, chiar atunci cînd ele par să fie contradictorii, iar soluțiile urmează să fie elaborate unitar și realist pentru punctul de vedere al tuturor.

DIALOGUL SURZILOR

Deocamdată însă polemicile care se mai nasc între proiectant și executant la adoptarea anumitor soluții în construcții reprezintă un splendid, vehement și ireconciliabil dialog al surzilor. Se duelează cu puncte de vedere diametral opuse în care — culmea — ambii cavaleri au dreptate. Mai mult, deseori învinge, cu ermetice acoperiri de hîrtie, propunerea cea mai scumpă, mai greoaie și mai primitivă.

Astfel la un siloz care se construiește într-o zonă pedologică de loess, sol foarte permeabil și care, în contact cu apa, își micșorează volumul cu 30%. Construcția, înaltă prin specificul ei, necesită și o fundație corespunzătoare. Proiectantul a prevăzut excavația generală, adîncă, a terenului, apoi umplerea acestei gropi cît toate zilele cu loess bătătorit. Constructorul a protestat în fața unei asemenea soluții, care impune un mare volum de muncă, e calculată pentru minimum 5 luni de zile fără nici un strop de ploaie sau ninsoare și, chiar în cazul unei asemenea secete înspăimîntătoare, operațiunea e foarte scumpă (să nu se uite foamea de mînă de lucru a șantierelor etc., etc.). Executantul a contrapropus baterea unor piloți de pămînt, operațiune mai ieftină și care se poate executa indiferent de intemperii. E de necrezut, dar a învins punctul de vedere al proiectului. De ce? Pentru că așa cum executantul demonstrează *legal* că soluția sa este mai ieftină, institutul de proiectări argumentează, în aceeași măsură *legal*, punctul său de vedere.

Legal, dar *ireal*. Ceea ce în atelierul de proiectare, cu calorifer și cuier pentru umbrele, costă o sumă, pe șantier — chiar dacă prevederile sînt respectate la milimetru — costă aproape dublu! Explicația, ca în orice mare complicație, e foarte simplă. Valoarea lucrărilor proiectate este calculată — și nu poate fi alt fel calculată — decît pe baza normelor tip de deviz. Dar acestea au fost elaborate în anul 1963, la realitățile anului 1962. Între timp, conform politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai, salariile au fost mărite în mai multe rînduri. Normele de deviz au rămas practic neschimbate. În timp ce proiectantul nu are altă posibilitate de estimare a valorii lucrărilor decît normativele prăfuite, executantul plătește salariile conform legislației la zi și, *automat* depășește cu zeci de procente prețul prevăzut, fără să facă nici o lucrare în plus.

Anomalia semnalată influențează în aceeași măsură alegerea *soluțiilor* și a *materialelor* ce urmează a fi folosite. După socotelile «corecte», conform normelor de deviz, orice turnare, pe șantier, de beton monolit apare ca fiind mai ieftină decît folosirea prefabricatelor. La fel se întîmplă cu lucrările de zidărie. Realitatea este exact inversă, lăsînd la o parte pierderile de materiale, mărirea consumului de metal și cherestea, productivitatea muncii de 2-3 ori mai scăzută, proprii soluției neindustrializate.

DE UNDE SARE IEPURELE SFĂTOS

Dar dacă totuși, ceea ce se întîmplă foarte rar, proiectantul — a cărui activitate este apreciată după cum respectă normativele devenite fictive — dacă totuși, deci, el își ia inima în dinți, leapădă ochelarii de cal și vede, dincolo de făina lui din ladă, soluția optimă? Adică, de văzut o văd toți, dar o și adoptă? Ce se întîmplă?

Apare banca de investiții, unde — în treacăt fie zis — sînt încadrați mai mulți ingineri constructori decît într-un trust de execuție. Aceștia, care cunosc bine realitatea — și planșeta, și schela, și normativele perimate — se dovedesc mai catolici decît papa, cramponîndu-se de magnetul irezistibil al justificărilor formale.

O asemenea intervenție inoportună s-a produs în legătură cu documentația fabricii de corn flakes, elaborată de unul din cele mai prestigioase institute din țară. Proiectantul a avut *curajul* să renunțe la turnarea directă a pardoselii (pe hîrtie — 23 de lei mp. în realitate dublu) în favoarea plăcilor de mozaic prefabricate, ceva mai scumpe, dar cu preț real. S-a opus reprezentantul băncii — de profesie inginer — care găsise calea cea mai comodă de a se afla în treabă, deși putea să-și aducă aportul efectiv, cu experiența sa profesională, prin semnalarea unor posibilități *reale* de reducere a devizului.

Culmea ironiei este că s-a impămîntenit și un mod, tot atît de artificial, de regularizare financiară între basmele devizelor și statele de plată ale constructorului. Diferența premeditată de prețuri face obiectul unor *pierderi planificate*, care se acordă din capul locului șantierelor. Dar constituie acest procedeu o bază de plecare pentru căutarea cu simț de răspundere a căilor eficienței economice?

UITE POPA, NU E POPA

— Cine ascultă veșnicile lamentări ale beneficiarilor despre predarea cu întîrziere a proiectelor, ori despre modificarea lor pe parcurs, despre recomandarea unor materiale de care șantierele nici n-au auzit, își poate închipui că la planșete lucrează niște oameni legați la ochi, răuvoitori și comozi. Poate nici specialiștii nu cunosc în întregime festele pe care nouă, proiectanților, ni le joacă întreprinderile producătoare de materiale de construcții, îmi spune tovarășul arh. George Mohr, arhitect-șef al Institutului de proiectări pentru industria lemnului.

Pe primul plan se situează joaca de-a materialele de termo și hidroizolații. «Puține sînt proiectele — îmi spunea tovarășul Silvan State, inginerul șef al aceluiași institut — care să nu trebuiască să fie refăcute și răsfăcute din cauza jocului de-a apariția și dispariția acestor materiale». Pentru Fabrica de tapițerii-Mizil s-a prevăzut acoperirea cu polistiren expandat, material foarte bun și ușor, anunțat în cataloagele care-l informează pe proiectant. Cînd s-a ajuns la execuție, la polistirenul de unde nu e! Alegerea unui alt material — evident, mai greu — a însemnat refacerea proiectului și a armăturii, deja executate, pentru susținerea unui acoperiș care trebuia să fie ușor. Alți bani, altă distracție!

Amarnic s-au păcălit proiectanții care au ales pentru construcțiile industriale grinda ușoară tip «G 12 b», ideală pentru tehnologiile care nu necesită atîrnarea unor sarcini grele! Anunțată cu lux de amănunte în nomenclatorul de prefabricate tipizate, grinda a fost sublimă dar inexistentă. Pur și simplu nu s-a fabricat și nici nu se fabrică.

Pe lîngă asemenea farse, a căror explicație se situează în domeniul unor justificări pseudoeconomice asupra cărora vom reveni, furnizorii de materiale, prefabricate sau aparataj, joacă și renghiuri de altă natură: modificarea pe parcurs a parametrilor tehnico-economici ori a coeficienților de siguranță.

Fabrica de geamuri din Tîrnăveni a reușit să fabrice așa-numitul geam profilit, produs de mare eficiență pentru închiderea unor incinte industriale. Panourile din sticlă au fost recomandate cu mare pompă pentru pereți de 3-4 m înălțime. Institutele de proiectări s-au bazat pe această informație dar pe parcursul lansării pe piață producătorul a scăzut garanția folosirii la jumătate din înălțime. Cum nu se pot construi hale în care muncitorii să lucreze pe brînci, a fost nevoie de refacerea proiectelor cu un sistem de armături de susținere a feliilor de panou.

Se merge pînă acolo încît Fabrica de ventilatoare-București își avertizează beneficiarii, chiar prin cataloagele de prezentare, să se intereseze înainte de a opta dacă produsele au rămas neschimbate.

Această informare suplimentară presupune, pe lîngă nesiguranța ei organică, deplasarea unor cadre la fabrică, pierdere de timp ș.a., totul sub semnul întrebării — dar mîine vor fi aceleași?

ÎN NUMELE FALSEI RENTABILITĂȚI

Exemplele date ilustrează minima rezistență pe care o adoptă unele întreprinderi acoperindu-și — în dauna prestigiului firmei și din buzunarul beneficiarilor, iar în ultimă instanță, din buzunarul nostru, al tuturor — carențele de calitate, cauzate, în cea mai mare măsură, de indisciplina tehnologică.

Dar există și fluctuații de genul amintitei grinzi «G12 b». Fabricarea ei este pur și simplu evitată în favoarea tipurilor «a» și «c», mai mari, mai grele, mai scumpe, dar — după calculul îngust al producătorului — mai... rentabile. Nu interesează că partenerul de contract, care face parte din economia aceleiași națiuni, plătește mai mult, nu interesează că profilele mai mari și mai grele înghit și mai mult material — și încă materiale la care sîntem deficitari — *valoric*, întreprinderile de prefabricate apar prin acest artificiu ca fiind mai rentabile.

Fenomenul a fost aspru criticat la plenara C.C. al P.C.R. din 10-13 decembrie 1969 în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: «Nu de

INTRE CIOCAN SI NICOVALA (II)

Dacă proiectanții recurg uneori la soluții fanteziste, de ce să nu recunoaștem acest drept și ilustratorului nostru!...

«producție globală», obținută adesea prin umflarea artificială a circulației interne avem nevoie — ci de cît mai multe produse fizice, necesare satisfacerii nevoilor concrete ale economiei și consumului». Și mai departe: «Astăzi, prin sistemul producției globale, ajungem la creșteri de miliarde pe economie, care nu-și găsesc reflectarea în producția fizică, ci numai în circulația de la o întreprindere la alta, în adăugarea de beneficii — uneori chiar peste plan — și de diferite impozite pe circulație; în esență fondul de marfă rămîne însă același».

TARE CA PIATRA, IUTE CA... BROASCA ȚESTOASĂ

În societatea modernă, orice pledoarie pentru promptitudinea, accesibilitatea și exactitatea circuitului informațional, pare de prisos. Informatica e bombardată cu avalanșe de date pînă și despre ea însăși, adică despre organizarea documentării. Legumicultorii și arheologii, chimiștii și cronicarii dramatici, reclamă aproape în egală măsură date cît mai multe, prezentate cît mai sistematic și, condiție hotărîtoare, *cît mai operativ*.

Dacă mi s-ar cere să completez mitologia cu un zeu al imposibilului, l-aș vedea sub înfățișarea paradoxală a proiectantului orb. Muzicienii își pot pierde auzul, continuînd să compună, s-au văzut sculptori fără puterea brațelor și aviatori fără picioare, dar să concepi edificii lipsit de vederea ochilor și a minții, *nu știu*... Or, lipsa de informație îmi pare tot un fel de orbecăială.

Cerința e cu atît mai acută cu cît decalajul de timp dintre conceperea proiectului și punerea lui în execuție (decalaj care este, realist vorbind, inerent) obligă pe autorul planurilor să vadă posibilitățile de construcție puțin în viitor

Dificultățile de domeniul surprizelor pe care le oferă materialele anunțate în cataloage au fost arătate mai sus. Poate că ar fi nedrept să trecem cu vederea și un caz de ridicolă șmecherie, care ilustrează concomitent și mentalitatea individualistă a unor conducători de întreprinderi (individualism însemnînd și opunerea unor interese de grup, celor generale). Fabrica de mase plastice din Iași a elaborat în anii trecuți prospectul unui nou produs — panouri din policlorură de vinil pentru construcții ușoare. Proiectanții erau încîntați de caracteristicile anunțate. Dar unii lectori mai pedanți au rămas surprinși ajungînd cu studiul prospectului la o rubrică finală, îndeobște neglijată de arhitecți: condiții de transport. Ei bine *acolo* se recomanda pentru frumoșii pereți din plastic, nici mai mult, nici mai puțin, decît... să nu fie expuși la soare. Și nici la schimbări de temperatură Adică, probabil, să fie păstrați în spirt. Nu numai că pretenția depășește imaginația umoriștilor, dar rețineți că acest «amănunt» care anula orice tentație de folosire a panourilor, era anunțat nu în rîndul calităților și condițiilor principale, ci ca o nevinovată recomandare pentru durata transportului. În schimb, proiectantului care ar fi înghițit gălușca și ar fi cerut despăgubiri, i s-ar fi opus *textul* prospectului completat în disculpare cu lux de rațiomamente orale.

Informarea privind materialele și prefabricatele posibil de a fi folosite suferă însă și dintr-un alt și esențial punct de vedere: nimeni nu poate cunoaște care va fi disponibilul produselor anunțate în cataloage. Chiar dacă industria comunică și cantitățile pe care intenționează să le ofere, nu există și un circuit informațional al *cererii*, încît atelierele de proiectare din diferite sectoare economice să cunoască,oricît de aproximativ, pe ce se pot baza. O încercare de a convoca beneficiarii potențiali la o consfătuire de documentare reciprocă, așa cum a procedat în anii trecuți Uzina metalurgică-Iași, rămîne meritorie doar prin caracterul ei de inițiativă. Practic, asemenea întruniri la nivel de întreprindere nu pot fi generalizate. Viața impune ca oricare din organele *republicane*,care dispun de date centralizate asupra repartizării producției estimate de materiale și prefabricate de construcții, să le comunice proiectanților, fie și sub forma unor cifre mari

Cerința este, în și mai mare măsură, valabilă și pentru proiectele tip. Pe bună dreptate se recomandă evitarea proiectării de unicate, adoptarea în cît mai multe cazuri a soluțiilor tipizate.Dar cunoașterea de către cei interesați a acestor proiecte este o întreagă odisee. Ultimul sistem de informare în materie (nu se știe încă dacă se va mai aplica și anul acesta) era următorul: 1) fostul C.S.C.A.S. comunica lunar, prin adresă, o listă cu titlurile proiectelor tip elaborate în diferite institute; prompt, dar nesemnificativ pentru a opta; 2) după 2-3 luni, date *insuficiente* despre proiect apăreau în B.I.T.-ul (Buletinul de informare tehnică) editat de Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare; 3) în sfîrșit, datele complete apăreau în buletinul editat de același C.S.C.A.S., dar după 6 luni, adică atunci cînd mai foloseau tot atît cît unui mort ventuzele.

Consultarea unui larg cerc de specialiști ne-a dus la concluzia că înființarea unei instituții specializate pentru informarea proiectanților este nu numai necesară și posibilă, dar și că această instituție ar putea funcționa pe baze de autogestiune.

*

Concluziile celei de-a doua părți a anchetei noastre vin să completeze pe cele rezumate în numărul precedent, lăsînd discuția deschisă:

— Este necesară urgenta reactualizare a legislației, în primul rînd punerea de acord a normelor de deviz cu salariile actuale.

— Se impun grabnice măsuri de îmbunătățire a circuitului informațional de la industrie către proiectanți și constructori, de la acestia către industria materialelor de construcții, precum și *între* institutele de proiectări și cercetări.

— Așezarea raporturilor economice dintre diferitele verigi legate de activitatea de construcții pe bazele disciplinei contractuale ferme, al cărei cadru a fost stabilit prin recenta lege a contractelor economice.

— Satisfacerea de către industria materialelor de construcții nu numai a producției *globale*, ci și a sortimentului *fizic* cerut de economia națională.

— Studiul unor posibilități de reorganizare a relațiilor proiectant-executant, cum ar fi prelucrarea de către unitățile de construcții a unei părți din activitatea de proiectare (concomitent cu elaborarea de către acestea a documentației economice prealabile) sau experimentarea metodei de constituire a unor antreprenori generali.

Zîmbiți,vă rog! Nu, nici «subiectului» nu-i vine să zîmbească. Așa ceva nu s-a mai întîmplat de cînd există viței la poartă nouă.

de Ioan GRIGORESCU

CEL CE COLECȚIONA OCHI DE COPII...

Freud ar fi avut, cred, o nesperată garnitură de subiecți în galeria potentaților celui de-al III-lea Reich, în cap cu Hitler. 46 de milioane de suflete lăsate pe mîna fiului unui obscur funcționar al vămilor austriece, fost caporal în primul război mondial, gazat la Ypres. Antisemitismul atroce, în spiritul căruia fostul vameș și-a «educat» fiul, s-ar fi tras, după afirmațiile prietenilor săi, de la ura acerbă stîrnită de o boală venerică, dobîndită în tinerețe de la o prostituată evreică. Progenitura lui, animator al celei mai perfide lovituri de stat din lumea modernă, abia instalat cu puteri depline în cancelaria Reichului, avea să-i declare profetic lui Goering: «De acum, Hermann dragă, nici o putere din lume n-o să mă facă să ies de aici în viață...»

A fost singura lui profeție care s-a îndeplinit.

*

Prima reacție fizică pe care o am la Auschwitz e greața. O greață răscolitoare, intensă, de nestăpînit, scîrbă și repulsie, ca și cînd, independent de rațiune, organismul omenesc s-ar opune în felul lui imaginilor crimei. Parcă văd moartea conservată în spirt, imens cadavru în descompunere, informă, cu crisparea vînătă a încrîncenării, ca o revărsare de lavă rece, fetidă, care amenință să mă copleșească sub masa ei băloasă. Înțeleg că dacă aș fi fost deportat la Auschwitz nu m-ar fi omorît nici foamea, nici tifosul, nici corvoada, nici bătăile. M-ar fi ucis în trei zile mirosul, duhoarea, putoarea.

După o zi de umblat prin fostul lagăr simt că nu voi mai putea pune nimic în gură, că orice voi atinge cu buzele va avea izul scîrbei. Am impresia că încerc numai eu această senzație continuă de vomă dar, la plecare, în mașină, cînd șoferul scoate cîteva tartine și ni le întinde, prietenul meu, chinezul Hu-Si-Sen, om din altă rasă, și cu altă fire, îl respinge cu oroare.

«De ce nu mănînci?» — îl întreb.

«Mi-e scîrbă. Lasă-mă. Nu pot».

Șoferul, care refuzase să intre cu noi în lagăr, vrea să muște din tartina lui, apoi, contaminat de aceeași greață, renunță, ca și cînd sărutul jilav al morții s-ar lua.

Gonim ca nebunii, cît mai departe, fără să bănuim că încă, și încă ne vom întoarce aici.

*

Cînd «lucra» la Auschwitz, doctorul Mengele abia împlinise treizeci de ani, era un bărbat frumos, stilat, un arian rasat care sclipea de curățenie, cult, nelipsit de un anume farmec personal. Laboratorul lui era dotat impecabil, instrumentele chirurgicale exemplar sterilizate, flori, faianță albă, fotolii comode, covoare moi.

Marea lui pasiune științifică era studiul gemenilor monocelulari. De aceea, colecționa ochi de copii. Scopul era guliverian, de un absurd care frizează demența. (Dacă multor potentați naziști, un specialist freudian le-ar fi pus diagnosticul de «psihopatia sexualis», lui Mengele nu i s-ar fi putut găsi ușor o catalogare.) El voia să obțină schimbarea culorii ochilor la copiii gemeni, din neagră în albastră, ca o modalitate de arienizare a gemenilor din alte rase.

«Studiile» sale au costat viața cîtorva mii de copii care n-au avut altă vină decît că se născuseră cu ochi negri.

Ce crud e destinul supremei neputințe a potentatului, al celui cu drept de viață și de moarte asupra semenilor săi, atunci cînd nutrește demența patimei demiurgice. El însuși a rămas cu aceiași ochi albaștri și ochii lui sînt căutați de douăzeci și cinci de ani. Descoperirea rîvnită l-ar fi ajutat să-și schimbe înfățișarea, să fie uitat de oameni, să devină de nerecunoscut. Dar n-a reușit.

Alte ambiții l-au dus la ideea creării unui muzeu al decadenței raselor «inferioare». Pentru aceasta, recruta dintre deținuții Auschwitzului tot felul de infirmi, oameni schilozi cu malformații congenitale, căci «savantul» încerca să demonstreze ereditatea defectelor fizice și, de aceea, trimitea la moarte părinții împreună cu copiii lor. Îi primea elegant, punea să li se ofere un prînz bun, apoi li se injecta în inimă fenol sau benzină. Cadavrele erau imediat fierte pentru ca oasele să se desprindă de carne. Uscate, articulațiile erau legate cu sîrmă, scheletele ambalate în saci de hîrtie cerată și expediate la Berlin. Din punct de vedere «științific» nu-l interesa prea mult adevărata naționalitate a «subiecților» săi. În fond, cine ar fi întrebat un schelet de infirm dacă a aparținut cu adevărat unui evreu, și nu unui polonez, unui grec, țigan sau chiar german?

Ce bine că marilor criminali, supremilor degenerați ai celei mai bolnave epoci din istoria lumii, nu li s-a făcut un muzeu în care să le fie expuse scheletele de übermenscheni. N-ar fi folosit la nimic. Pămîntul, groapa cu var, juvățul de sîrmă din jurul gîtului le-au înnobilat destul nemernica moarte!

DIN «CRONICA» ÎN IMAGINI A UNIRII

Solemnitatea deschiderii Adunării ad-hoc a Țării Românești a avut loc la 30 sept./12 oct. 1857; dezideratul Unirii a fost votat ca expresie a voinței naționale, manifestate în acele zile și de o mare mulțime strînsă în jurul palatului unde se desfășurau dezbaterile. Imaginea reproduce o litografie a lui Carol Popp de Szathmary.

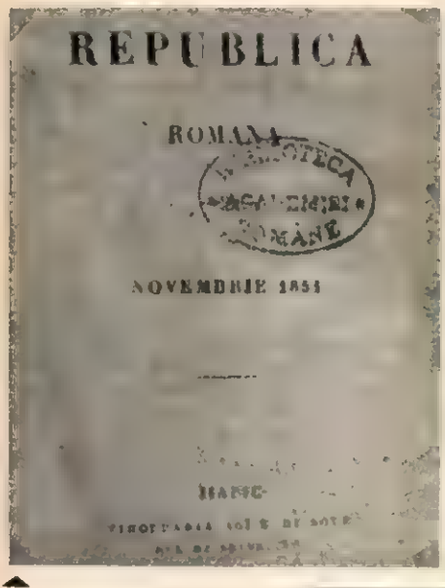

Revoluționarii români cei mai consecvenți, aflați în exil după înăbușirea mișcării din 1848, au militat pentru unirea politică a Țărilor Române într-un stat republican. Este semnificativ în acest sens însuși titlul revistei Republica Română, *editată la Paris în 1851 sub conducerea lui C.A. Rosetti. Imaginea reprezintă foaia de titlu a numărului 1 din noiembrie 1851 al acestei reviste.*

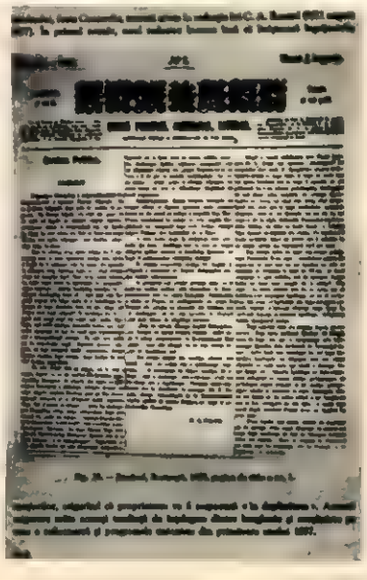

După întoarcerea lor din exil revoluționarii români au luat, în 1857, conducerea mișcării unioniste și au editat la București revista Românul, *militînd pentru «Unirea Principatelor». Iată foaia de titlu a numărului 1 al acestei reviste, apărut în august 1857*

Fotografie dăruită de Mihail Kogălniceanu lui C.A. Rosetti cu dedicația: «Temelia casei. Kogălniceanu lui Rosetti». Prin aceste cuvinte expresive, marele om politic se referea la țărănimea română ca temelie a statului național.

«Moldovenii, muntenii și ardelenii, toți de un neam sînt, românesc».

Miron COSTIN

Veche ca însăși istoria poporului nostru, conștiința de neam a tuturor românilor a fost întotdeauna activă și s-a menținut prezentă ca atare în memoria cronicarilor și a cîntăreților anonimi ai maselor populare. Pentru români, sentimentul de solidaritate între ei, peste frontierele politice care i-au despărțit în cursul secolelor, reprezintă o puternică realitate istorică, exprimă tenacitatea lor etnică și a constituit marea lor virtute, care i-a menținut uniți în absența unirii politice. Solidaritatea de neam a românilor, evocată de cărturarii și de cîrmuitorii țărilor noastre, a fost un ecou al sentimentelor poporului. Această solidaritate a fost cimentată prin comunitatea de limbă și de cultură, neîntrerupt manifestată în relațiile dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania. Editarea și răspîndirea cărților între aceste trei țări românești au fost acte de cultură pentru întregul popor român.

IDEEA UNITĂȚII POLITICE

Scrierile istorice și literare anterioare Unirii reflectă, sub forme variate, concepțiile unioniste ale intelectualilor progresiști, după cum producțiile populare oglindesc marea aspirație istorică a neamului românesc de a fi unit și independent. Pe temeiul năzuințelor multiseculare ale poporului, ideea unității politice s-a manifestat ca o concepție modernă la începutul secolului al XIX-lea, mai întîi prin programul revoluționar al lui Tudor Vladimirescu. Adresîndu-se la 5 aprilie 1821 mitropolitului Țării Românești și marelui vistier din București, Vladimirescu le-a cerut să inițieze o acțiune politică împreună cu moldovenii, «ca unii ce sîntem de un neam, de o lege... fiind de la un gînd și într-un glas Moldova, să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor prințipaturi, ajutîndu-ne unii pe alții». (Text publicat de Emil Vîrtosu, Tudor Vladimirescu, glose, fapte și documente noi, București, 1927, p. 103)

Colaborarea Țărilor Române pentru organizarea lor politică, exprimată astfel la 1821, a apărut claselor conducătoare și cărturarilor din prima jumătate a secolului al XIX-lea o necesitate de ordin național. Concepția se reflectă și în actele constituționale. Regulamentul Organic al Moldovei prin art. 425 și Regulamentul Organic al Țării Românești prin art. 371 menționează identitatea de religie, de datini, de limbă și cerințele de unire manifestate în ambele țări.

Fruntașii mișcărilor revoluționare din 1848 au militat pentru unirea politică, unii dintre ei concepînd ca statul național să fie Republica Română.

ÎNFĂPTUIREA UNIRII

Deși conștiința comunității de origine și de limbă a existat cu veacuri mai înainte, românii de pretutindeni, știind că alcătuiesc un popor, că aparțin aceluiași neam, Moldova și Țara Românească s-au unit la mijlocul secolului al XIX-lea, atunci cînd s-au maturizat condițiile necesare pentru ca poporul român să devină o națiune. Cînd s-a dezvoltat, adică, și comunitatea vieții economice, clasele sociale potrivnice regimului feudal, capabile să înlăture privilegiile boierești, au devenit factori activi pentru constituirea statului național.

Reprezentative ca forțe istorice pentru înfăptuirea Unirii au fost burghezia și țărănimea. Baza puterii economice a burgheziei era însă prea îngustă pentru a-i permite o acțiune independentă. În mișcarea social-politică, hotărîtoare pentru realizarea Unirii au fost țărănimea, pătura intelectualilor unioniști și orășenimea săracă — forțele cu adevărat active ale maselor populare.

«SĂ ARĂTĂM LUMII CEEA CE DOREȘTE ȚARA: LA LEGI NOI, OM NOU»

Aceste cuvinte, rostite de Mihail Kogălniceanu, au fost adresate ca urare lui Alexandru Ioan Cuza la 5 ianuarie 1859, după alegerea acestuia ca domn al Moldovei. În Adunarea Electivă a Țării Românești, Vasile Boerescu a cerut deputaților, la 24 ianuarie 1859: «Să ne unim asupra acestui nume», indicînd numele lui Cuza. Astfel, poporul nostru, în orînduirea nouă a Principatelor Unite (1859-1862) și în statul național România (1862-1866), a avut un domn nou, legat de noul destin politic al neamului nostru. Acest domn a corespuns aspirațiilor de înnoire și de dreptate ale poporului.

În timpul domniei lui Cuza s-a consolidat statul român modern prin măsuri legislative și reforme de mare însemnătate istorică: unificarea și organizarea armatei, dezvoltarea învățămîntului și înființarea universităților din Iași și București, secularizarea averilor mînăstirești, reforma electorală și, mai ales, legea rurală care, cu toate limitele ei, a desființat iobăgia multiseculară, înfăptuind împroprietărirea țăranilor. Cuza a fost socotit dezrobitorul țărănimii. Imaginea personalității marelui domn stăruie luminoasă în amintirea poporului nostru: a fost într-adevăr omul nou al timpurilor noi.

UNIREA — ÎNFĂPTUIREA POPORULUI

Unirea a fost în primul rînd opera poporului, nu a diplomației europene, fiind înfăptuită sub presiunea directă a maselor populare, împotriva rezistenței marii boierimi, care vedea în acest act istoric doar pierderea vangurilor și a privilegiilor proprii. Cu sentimentul unității și independenței sale politice, poporul nostru și-a întregit statul național în 1918 prin unirea Transilvaniei cu România. Cu același sentiment al unității și independenței sale politice, poporul nostru își făurește un nou destin, într-o orînduire nouă, ca națiune socialistă care are o personalitate istorică proprie în comunitatea vieții internaționale.

Gheorghe CRONȚ
doctor docent în științe, șef de sector
la Institutul de istorie „N. IORGA"

«Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare, s-a înălțat însăși naționalitatea română... Alegîndu-te pe tine domn... am voit să arătăm lumii ceea ce toată țara dorește : la legi noi, om nou. ...Fii dar omul epocei ; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul ; fă ca legea să fie tare, iar tu, măria ta, ca domn, fii bun, fii blînd ; fii bun mai ales cu acela pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi».

Aceasta era urarea înflăcărată pe care Mihail Kogălniceanu — și împreună cu el întreaga țară — o adresa noului domn.

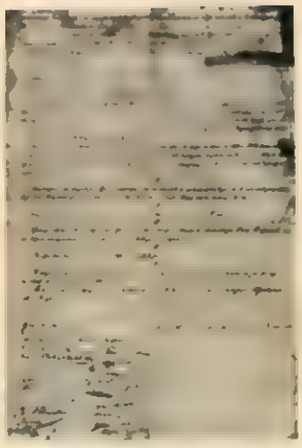

Unificarea armatei române s-a înfăptuit în anul Unirii Principatelor. Unități militare muntene au fost trimise în Moldova, în timp ce unități moldovene au sosit în Țara Românească. Litografia lui Alexandru Asachi reprezintă întîlnirea ostașilor munteni și moldoveni la Socola, lîngă Iași, în aprilie 1859.

Prin propunerea lor, citită de Mihail Kogălniceanu în Adunarea ad-hoc din Iași la 7/19 oct. 1857, fruntașii unioniștilor din Moldova au cerut «Unirea Principatelor într-un singur stat sub numele România». În fotografie : ultima pagină din Declarația unioniștilor moldoveni.

Țărănimea aștepta ca Unirea, o dată înfăptuită cu sprijinul maselor populare, să-i asigure dreptatea socială pentru care luptase timp de veacuri. Și vocea țăranilor s-a auzit iarăși la curtea domnească. Imaginea reproduce întîlnirea lui Cuza Vodă cu Moș Ion Roată, după tabloul pictat de D. Stoica, păstrat în Muzeul militar central.

MELINA MERCOURI:

A JUCA — ÎNSEAMNĂ A TRĂI, A EXISTA

Pour les Spectateurs de Roumanie
Amour
Melina Mercouri

Cînd am întîlnit-o pentru prima dată, în ambianța protocolară a unei recepții festivaliere, ținuta sa maiestuoasă, frumusețea distantă, eleganța desăvîrșită cu care se detașa fascinantă și imposibilă în mulțimea invitaților ocazionali, m-au contrariat. După cîteva minute însă, poza oficială (pe care, așa cum spunea amuzată actrița, și-o compune, o poartă cu greutate și doar pentru foarte puțin timp) a dispărut, Melina Mercouri a redevenit ea însăși, așa cum o știam, așa cum mi-o imaginasem.

Mi-am dat seama că afecțiunea constantă cu care actrița este înconjurată tot timpul, apare de fapt o replică la prietenia și totala dăruire sufletească cu care aceasta abordează oamenii și viața, trăind intens în mijlocul unei lumi pe care încearcă să o descopere permanent și să o înțeleagă, de-a lungul necontenitelor călătorii profesionale pe care le întreprinde alături de soțul său, regizorul Jules Dassin. «Mă simt atît de bine în mijlocul oamenilor, în compania nenumăraților mei prieteni de pretutindeni; de fapt, cred că întreaga noastră viață trebuie astfel făcută încît să ne bucurăm că putem fi folositori, măcar și cu o prezență plăcută, celor din jurul nostru» — spunea actrița. «Este la modă, se zice, solitudinea, incomunicabilitatea... În ceea ce mă privește, nu pot admite singurătatea. Poate dacă ești un geniu, ai putea găsi în această singurătate o lume întreagă ce-ți aparține. Pentru noi ceilalți, oameni obișnuiți, acest sentiment nu este decît slăbiciune...»

Am întrebat-o pe Melina Mercouri dacă această nevoie de comunicabilitate sufletească a avut cumva o influență la alegerea profesiunii sale artistice.

— Eram încă o elevă, pe vremea cînd la Atena, alături de studiile mele obișnuite, mă pasionam de limbile străine, franceza, germana, engleza și de... teatru. I-am jurat totuși bunicului, care mă iubea enorm, că nu voi face teatru... Și totuși la 17 ani m-am înscris la un curs de artă dramatică. Nimeni nu credea că îl voi termina. Mi-am luat însă diploma și am intrat apoi definitiv în lumea scenei.

— Care au fost spectacolele care v-au jalonat cariera teatrală?

— Primul rol mare a fost «Electra» lui O'Neill, apoi au venit și celelalte printre care îmi amintesc cu satisfacție de «Un tramvai numit dorință», «Elena sau bucuria de a trăi», «Dama de treflă», «Șapte ani de căsnicie», «Nopțile din Samarkand». Marcel Achard îmi oferă apoi debutul parizian în «Les compagnons de la Marjolaine» după care joc în «Era odată o gară» și alături de Pierre Fresnay și Yvonne Printemps în «Le moulin de la Galette». În America am avut recent un succes frumos într-o versiune muzicală scenică după cunoscutul meu film «Niciodată duminica»

— Fiindcă a venit vorba de cinematograf, ați vrea să vă amintiți cîteva din filmele în care ați jucat?

— Am debutat în 1954 în regia lui Kakoyannis cu «Stella» Pe urmă am făcut alături de Pierre Vaneck «Cel ce va muri». cu Yves Montand am jucat în «Legea», pentru ca în 1960 să-l cunosc pe Dassin, de care nu m-am mai despărțit și căruia îi datorez adevărata mea carieră artistică. Am făcut împreună acel neuitat pentru mine «Niciodată duminica», premiat la Festivalul de la Cannes, după care în 1961 am jucat în «Trăiască Henri IV, trăiască dragostea» și în «Fedra» cu Raf Vallone. Cu George Peppard am apărut în «Învingătorii», cu Maximilian Schell în «Topkapi», iar în 1964 Bardem mă distribuie în «Pianele mecanice». Au urmat apoi «Un om ar putea fi ucis», «Vara la orele 10,30 seara» cu Peter Finch și Romy Schneider și «Gaily Gaily»(«Cu veselie, cu veselie») de Norman Jewinson, cu Brian Keith, Bean Bridges și George Kennedy.

— Credeți că actoria poate fi considerată o meserie ca oricare alta sau trebuie să o legăm întotdeauna de o adevărată pasiune?

— Pentru un artist adevărat scena și platoul de filmare nu mai sînt o oarecare meserie. A juca înseamnă a trăi, a exista. Aceasta este mai mult decît o pasiune, ar fi, dacă vreți, o vitală nevoie de a respira.

Cei ce o socotesc o meserie obișnuită nu vor fi niciodată adevărați actori, ei rămîn tot timpul niște slujbași plictisiți care merg zilnic la teatru așa cum s-ar fi dus la birou.

În ceea ce mă privește, voi juca mereu, voi juca dincolo de vîrstă, de ani, voi juca atîta timp cît voi exista...

— Credeți în atotputernicia mitului publicitar?

— Nu fac din publicitate un fetiș, dar sincer vorbind nu o resping, atunci cînd aceasta se face cu măsură și cu bunsimț. Cei ce afirmă că nu au nevoie de publicitate ori mint, ori într-adevăr, dintr-un motiv sau altul, aceasta îi ocolește... Vă amintiți fabula cu vulpea și strugurii...

Interviu realizat de Ion MIHU

telegrame

● *Yves Allégret s-a mutat pentru cîteva luni la Roma, unde și-a instalat platourile filmului* Invazia, *al cărui prim tur de manivelă l-a dat de curînd. Avînd la bază un scenariu de Fabio Carpi, pelicula făgăduiește să demaște molima violenței în rîndurile tineretului occidental. În rolurile principale apar Michel Piccoli și Lisa Gastoni.*

● *Marele actor și om de teatru Giorgio Albertazzi (l-am cunoscut în Anul trecut la Marienbad) o terminat de curînd primul său film în calitate de regizor. Este vorba de* Gradiva *al cărui scenariu l-a scris însuși Albertazzi, după romanul lui Wilhelm Jensen. Pe generic se află numele actorilor Laura Antonelli, Peter Chatel, Bianca Toccafondi, Penny Brown și Marilù Tolo.*

● Don Quijote *rămîne o permanentă ispită pentru cineaști. Ultimul dintre cei care au anunțat că vor să-și încerce puterile este Glauber Rocha care intenționează să facă din capodopera lui Cervantes «o meditație despre viață și moarte».*

● *Henry Fonda și James Stewart vor cînta împreună — pentru prima dată — în filmul* Clubul social al Cheyenilor, *produs și regizat de Gene Kelly.*

● *Jacques Deray a cumpărat drepturile de a ecraniza ultimul roman al Françoisei Sagan,* Un pic de soare în apă rece.

● *Regizorul grec Michael Kakoyannis își desfășoară în Algeria filmările unei ample adaptări cinematografice după o serie de scrieri ce au ca personaj central pe Ifigenia. În rolurile principale apar Irene Papas și James Mason.*

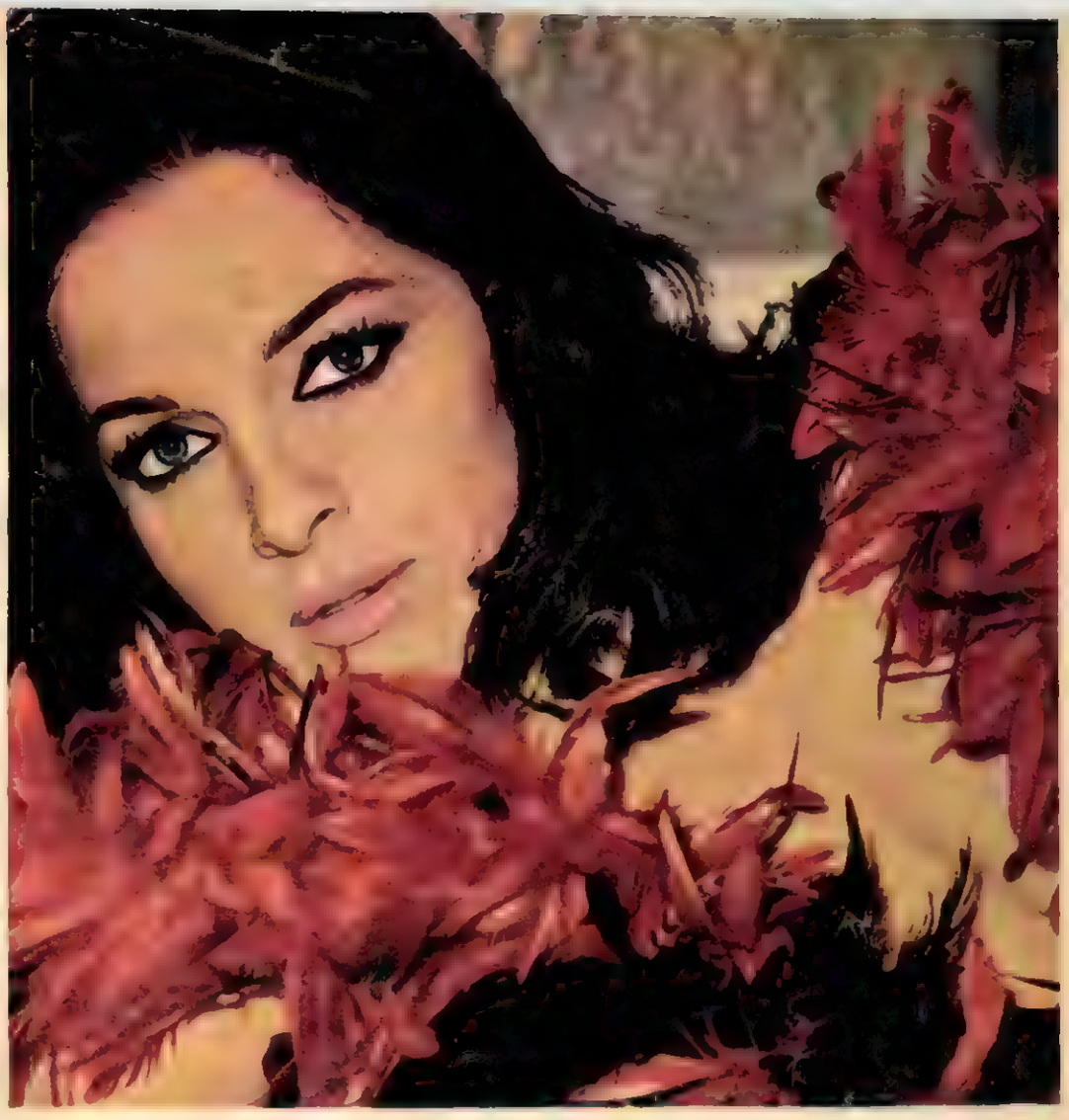

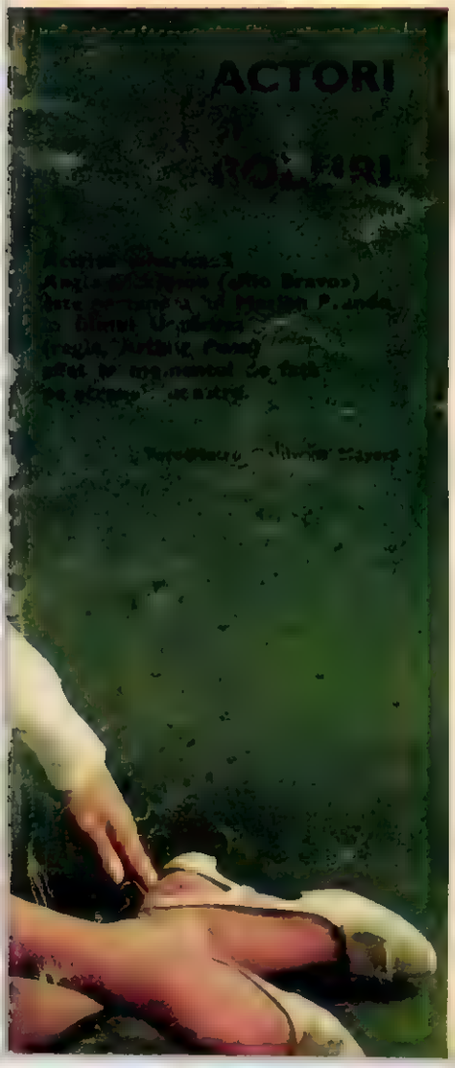

PROFIL

André DELVAUX

Printre proaspetele cunoștințe ale acestui an nou cinematografic despre care nu se poate spune că a început prea rău și nici prea meschin (colo un Arthur Penn cu Marlon Brando, dincolo un Pintilie; e drept că între ei a răsărit și o Sarita Montiel, dar...), printre aceste proaspete cunoștințe, spuneam, se află și prestigiosul cineast belgian André Delvaux. După cum ni s-a făgăduit, celor care am fost cuminți și ne-am dus să vedem «Într-o seară, un tren», ni se va oferi în 1970 și «Omul cu craniul ras», debutul lui Delvaux, film ce avea să-i aducă celebritatea însoțită de nu mai puțin de patru distincții internaționale: Marele premiu la Festivalul tinărului cinema de la Hyéres, Premiul tinerii critici la Festivalul de la Pesaro, Premiul special excepțional la Festivalul de la Mannheim, Premiul anual al Institutului britanic de film pentru cea mai bună creație a anului 1966 .

Într-un fel, poate este mai bine că ne apropiem de Delvaux prin intermediul celui de-al doilea film al său — «Într-o seară, un tren» — a cărui cheie ne este mai la îndemînă. Frîngerea hotarului dintre vis și realitate, strania omniprezență a morții, conștiința dureroasă că nici măcar visele nu ne aparțin în întregime, că ele se transferă, cu sau fără voia noastră, unei alte generații, toate aceste pricini de neliniște ale cineastului belgian pot fi destul de ușor citite în filmul cu Anouk Aimée și Yves Montand. Simbolurile sale plutesc ordonat într-un spațiu aseptizat și, cu ajutorul excelentului operator Ghislain Cloquet — ale cărui cadre sînt adevărate picturi în mișcare — cei care simt tragere de inimă către un cinematograf caligrafiat cu pedanterie, cei cărora le place un ecran de pe care s-a înlăturat ultimul fir de praf, le vor citi sensurile, chiar atunci cînd ele «se varsă unele peste altele», după propria mărturisire a autorului. De altfel, Delvaux are o nesfîrșită încredere în «atenția și inteligența spectatorului».

Mai greu de descifrat, cu semnificații mai puțin expuse la vedere, «Omul cu craniul ras» ne obligă la o readucere în memorie a cunoștințelor noastre despre universul artei flamande, marcat de înfruntarea permanentă dintre oroare și frumusețe. Ne rezervăm dreptul ca la timpul potrivit să ne oprim asupra acestui film cu respectul care se cuvine a fi dat unui artist pentru care cinematograful este o chestiune de noblețe.

Magda MIHĂILESCU

Într-o seară, un tren. . .
Un film cu Yves Montand.

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

André Delvaux s-a născut la 21 martie 1926 în localitatea Héverlé, aproape de Louvain. După studii de germanică, drept și psihologie la Université Libre din Bruxelles, de pian și compoziție la Conservatoire Royal, Delvaux a organizat un Seminar anual pentru studiul limbajului cinematografic la Institutul de sociologie al aceleiași Université Libre. În prezent conduce cursul de cinematografie la Institutul „național superior de arte și spectacole din Bruxelles. Filme: **1960** — Fellini, patru emisiuni TV; **1962** — Jean Rouch, cinci emisiuni TV **și scurt metrajul** Timpul școlarilor; **1964** — Cinematograful polonez 9 emisiuni TV **premiate la Bergamo; 1965** — Omul cu craniul ras; **1968** — Într-o seară, un tren.

Omul cu craniul ras.
Un film cu Beata Tyszkiewicz.

DE LA A LA Z

ASTAIRE Fred.
Actor american de film, născut Frederick Austerlitz la Omaha (Nebraska — S.U.A.) la 10 mai 1900. Studiază dansul din copilărie, împreună cu sora sa Adele, cu care va cunoaște gloria pe scenele din Londra și New York, într-o serie de operete și reviste din anii '20. Ca dansator de step el cucerește Broadwayul, fiind apoi chemat la Hollywood în 1933, pentru a apărea alături de Joan Crawford în cîteva numere de dans din **Venus dansează**. În același an însă devine vedetă alături de Ginger Rogers, partenera ideală pentru o serie de musical-uri, în care totul era exprimat prin dans. **Carioca** (1933); **Divorțul vesel** (1934); **Roberta**; **Piccolino** (1933); **Vanități cu flota**; **Swing** (1936); **Invitație la dans** (1937); **Amanda** (1938); **Farandola** (1939); **The Barkleys of Broadway** (1949) Muzica lor era semnată de cei mai iluștri compozitori ai Americii. Irving Berlin, Gershwin, Jerome Kern, Rodgers, Cole Porter, F.A. cucerește întregul mapamond cu surîsul său și sfidează legea gravitației cu evoluțiile sale coregrafice care țin de miracol. În anii '40 el își continuă evoluțiile dansante alături de alte staruri ale musical-ului american ca Eleonor Powell (**Dansez pentru tine**); Paulette Goddard (**Second Chorus** — 1940); Rita Hayworth (**Ești cea mai frumoasă** — 1942), Joan Leslie (**Nu te pot uita** — 1943), Judy Garland (**Zeigfeld Follies** — 1944 r: V. Minelli); Cyd Charisse (**The Band Wagon** — 1953-r: Minelli), Leslie Caron (**Daddy Long Legs** — 1955-r Jean Negulescu); Audrey Hepburn (**Funny Face** — 1956-r: Stanley Donen) etc. Din 1959, F.A. vrea să dovedească că poate fi un mare actor, renunțînd la dans și iată-l în **On the Beach** (Ultimul țărm) de Stanley Kramer (1959) cu Ava Gradner; în **Notorious Landlady** (1960) cu Kim Novak. Urmează un lung intermediu TV, după care revine în cinema cu **The Finian's Rainbow** (1968) cu Petula Clark și **It takes a Thief** (1969).

ASTOR Mary.
Actriță americană de film născută Lucille Langhanke la Quincy (Illinois—S.U.A.) la 3 mai 1906. Studiază la Kenwood Loring School (Chicago) și pentru că a cîștigat un premiu la un concurs de frumusețe, la calea Hollywoodului. Debutează fără succes într-o comedie de scurt metraj, apărînd apoi în alte cîteva pelicule anodine. Se remarcă de-abia în 1924, în **Beau Brummel**, alături de idolul epocii, John Barrymore, datorită frumuseții ei delicate de tip brun, conformă canoanelor timpului și care va face vogă în filme memorabile ca: **Don Q., fiul lui Zorro** (1925) cu Douglas Fairbanks; **Don Juan** (primul film sonor, cu muzică imprimată — 1926) din nou cu John Barrymore; **Tigrul de mare** cu Milton Sills; **Cavalerii deșertului** (1927) etc. Apariția filmului vorbitor o găsește pe Mary Astor împărțită între film, teatru și radio. Dar, în ciuda frumuseții sale, a cercelor sale resurse dramatice, a impecabilei sale dicțiuni (factor esențial atunci), M.A. nu face carieră strălucită la care avea dreptul, rămînînd doar un star fără glorie, în filme dificile ca: **Sclavii banului** (1933) cu Paul Muni, **Enigma morții** (1934) cu William Powell; **Lupul singuratic** (1935) cu Warren William; **Dodsworth** (1936-r: William Wyler); **Prizonierul din Zenda** (1937) cu Ronald Colman, sau o bună actriță de compoziție în: **Femmeasa din Saigon** (1932); **Jennie Gerhardt** (1933); **Uraganul** (1937); **Miezul nopții** (1939); **Brigham Young** (1940). Anul 1941 reprezintă un moment crucial în cariera acestei actițe de nedreptățite mari actrițe. Ea realizează cele mai bune două roluri din carieră în: **Mîncinuna cea mare** (alături de Bette Davis, pe care o pune în umbră, răpindu-i Premiul Oscar) și în **Șoimul blestemat** (r: John Huston) după romanul **Maltese Falcon** de Dashiell Hammett, cu Humphrey Bogart. M.A. va alege de aci înainte drumul dificil al rolurilor grele de compoziție în filme foarte diferite ca: **Spionaj în Pacific** cu Humphrey Bogart și **Palm Beach Story** de Preston Sturges (1942); **Meet Me in St. Louis** (1944-r: V. Minelli); **Claudia and David** (1946); **Cynthia** (1947) cu Elizabeth Taylor; **Cass Timberlane** (1948) cu Spencer Tracy; **Act of Violence**; **Little Women** și **Any Number Can Play** (1949) cu Clark Gable; **The Power and the Prize** (1956) cu Robert Taylor; **This Happy Feeling** (1958) cu Curd Jurgens; **Strangers in My Arms** (1962); **Hush! Hush Sweet Charlotte** (1965) cu Bette Davis. A revenit recent pe ecran într-un nou film inspirat din romanul serial, best-seller-ul **Peyton Place**.

ASTRUC Alexandre.
Regizor, scenarist și critic de film francez, născut la Paris, la 13 iunie 1923. Profesează ziaristica devenind apoi asistent de regie (M. Achard, M. Allégret) și, paralel, critic cinematografic (Le Combat; Ecran Français; Cahiers du Cinema). A rămas celebru prin articolul său manifest din 1948 în care preconiza pentru cinematograf „un limbaj nou, care să permită artistului să-și exprime propriile sale gînduri, oricît de abstracte ar fi ele, cu aceeași libertate și capacitate de pătrundere ca și un nuvelist sau romancier». El numea această eră nouă, cea a «camera-stylo». «Cinematograful — spunea el — va trebui să se elibereze de tirania vizualului, pentru a deveni un mijloc de a scrie tot atît de suplu și subtil ca acel al limbajului scris». Considerat, grație acestei profesiuni de credință, drept tatăl spiritual al «noului val», A.A. participă la fundarea clubului «Objectif '49» și este promotorul festivalului de «filme maudits» de la Biarritz. La cineast începe cu cîteva scurt metraje despre care se vorbește **Aller et retour** (1948) și **Ulisse** (1949). Devine apoi scenarist, mai întîi pentru filmele altora: (**Lizzie Mc Key**; **Jean de la lune**; **Luther**), apoi pentru filmele realizate de el **Le rideau cramoisi** (1951) după Barbey d'Aurevilly (premiul Louis Delluc) și **Les mauvaises rencontres** (1955) după Cécil St. Laurent, ambele cu cuplul. Anouk Aimee, Jean-Claude Pascal. Mai puțin fidel în practică teoriilor sale revoluționare, și mult mai tributar surselor literare ilustre, Astruc ecranizează pe Guy de Maupassant: **O viață** (1958) cu Marra Schell, Christian Marquand; pe Gustave Flaubert: **L'education sentimentale** (1962) cu Marie-José Nat, J. Claude-Brialy, Dawn Addams. El nu neglijează însă nici temele contemporane, de la drama psihologică: **La proie pour l'ombre** (1961) cu Annie Girardot, Daniel Gélin, Christian Marquand, la epopeea rezistenței: **Marșul cel lung** (1965) cu J.L. Trintignant, Maurice Ronet, Robert Hossein sau a războiului naval: **Flammes sur l'Adriatique** (1968) cu Gérard Barray și Claudine Auger

Constantin POPESCU

Prilej de neliniște în Wall Street și nu numai...

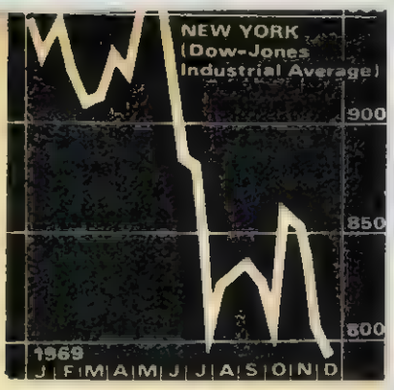

Wall Street through the Maginot Line

BUSINESSUL LA «LINIA MAGINOT»

1970 — ARENA ÎNFRUNTĂRILOR ECONOMICE INTEROCCIDENTALE

de Ilie SERBĂNESCU

În 1969 bacilul inflației a continuat să «roadă», mai lent sau mai spectaculos, din substanța monedelor occidentale. Se consideră că această eroziune s-a situat la un nivel în jurul a 5% pentru ansamblul principalelor țări occidentale. Fenomenul a căpătat proporții îngrijorătoare tocmai în Statele Unite care, prin rolul lor pe piața occidentală, influențează în mod considerabil conjunctura întregii economii capitaliste.

De unde acest bacil care contaminează piețele țărilor occidentale, producînd atîtea necazuri? Se pare că răspunzătoare de activizarea lui sînt însăși acele autorități de stat și cercuri financiare care au crezut că aplicarea în doze mici, acceptabile, a unor «injecții» monetare poate avea un caracter stimulator, dinamizator al activității economice.

BUMERANGUL DROGĂRII

S-a întîmplat însă — cum remarcă un economist occidental — ca în cazul administrării drogurilor. Economia occidentală s-a obișnuit cu «injecțiile» monetare, le-a cerut în proporții mereu sporite și, acum, nu mai poate scăpa de ele. Cu alte cuvinte, fenomenul a depășit limitele considerate «acceptabile», compromițînd în perspectivă tocmai ceea ce fusese țelul injecțiilor monetare. Și iată că s-a tras semnalul de alarmă pentru găsirea unei terapii salutare, fapt ce a declanșat o adevărată cruciadă deflaționistă. Cruciada a început, bineînțeles, în Statele Unite. Printre măsurile administrației americane se numără o serie de importante restricții în ce privește acordarea creditelor. Scopul urmărit este descurajarea investitorilor și, pe această cale, comprimarea cererii interne — deci combaterea inflației. Businessul a resimțit imediat urmările blocajului creditelor. Wall Streetul a încheiat anul 1969 cu un indice Dow Jones (indice al valorilor medii ale anumitor categorii de acțiuni aparținînd principalelor firme industriale, considerat un barometru al întregii activități economice) situat sub 800 — limită pe care cercurile de afaceri o privesc ca pe o adevărată «linie Maginot», cu toate implicațiile dramatice ale acesteia.

NOI ANOTIMPURI SOCIALE «FIERBINȚI»

În asemenea circumstanțe, prognozele pentru 1970 întrunesc un consens aproape general în rîndul economiștilor occidentali: dacă nu o recesiune, în orice caz o sensibilă încetinire va marca ritmul creșterii economice. Se consideră că, avînd în vedere lipsa de receptivitate a inflației față de «medicația» administrată, autoritățile occidentale, și în primul rînd cele din S.U.A., trebuie să persevereze în încercarea lor de jugulare a tendințelor inflaționiste. Cum însă între adoptarea măsurilor restrictive și efectul lor asupra economiei există un decalaj de timp, se apreciază că pînă la atingerea unui asemenea obiectiv se va aluneca mai curînd pe panta unei stări recesionale. Scăderea indicelui Dow Jones este interpretată ca o dovadă elocventă în acest sens; iar perpetuarea măsurilor restrictive — evidențiată, printre altele, și de faptul că escalada fără precedent a ratei dobînzilor nu dă semne de încetinire — nu va permite activităților economice să părăsească în 1970 «linia Maginot».

Încercarea de a scoate economia de sub influența drogului inflației are loc însă oricum pe seama păturilor de oameni ai muncii, un punct primordial în cruciada antiinflaționistă fiind frînarea și chiar «înghețarea» curbei salariilor. Programele de «austeritate» au ca important efect creșterea gradului de neutilizare a forței de muncă, într-un cuvînt șomajul. În acest context, încă de la începutul anului 1970 un nou val de anotimpuri sociale «fierbinți» se profilează în mai toate țările occidentale. **«Se adună forțe adînci** — relevă revista americană «Fortune» — **care ar putea transforma anul 1970 într-o perioadă de bătălii epice între patroni și muncitori».**

VARIAȚIUNI PE TEMA «CIFREI MAGICE»

În 1969 cifra magică de 35 dolari uncia — prețul oficial al aurului — a împlinit 35 de ani. Parcă pentru a respecta o corespondență deplină, și prețul aurului de pe piața liberă — unde este stabilit de jocul cererii și ofertei — s-a apropiat de nivelul celui oficial, după luni de zile cînd piața îl jucase «à la hausse» pînă la limita, considerată «eruptivă», de aproape 50 dolari uncia. Printre factorii care au contribuit la această scădere sînt menționate, în primul rînd, devalorizarea francului și re-

valorizarea mărcii vest-germane. Restabilirea raporturilor reale dintre puterile de cumpărare ale acestor două principale valute a descurajat speculațiile, contribuind la crearea, pentru un moment, a unui climat de încredere în valute și, deci, a unei anumite lipse de interes față de aur.

În orice caz, anul 1970 găsește prețul aurului la limita cifrei magice (zilele trecute înregistrîndu-se chiar o scădere sub această cifră), fapt ce pare a confirma o victorie a S.U.A. în încercarea lor de a dovedi că, actualmente, sistemul valutar occidental este bazat, practic, pe dolari și nu pe aur. Dar — se întreabă mulți economiști occidentali — cît va dura acest «dezinteres» față de aur, avînd în vedere că dolarul se dovedește — așa cum îl caracteriza de curînd președintele Băncii centrale din R.F.G. — «o monedă puternic inflaționistă»? Și, dacă în S.U.A. nu se va stăvili inflația, dacă balanța de plăți americană nu va cunoaște o efectivă ameliorare, «dezinteresul» s-ar putea transfera din nou asupra dolarului, existînd deci posibilitatea reapariției interesului față de aur.

AUR DIN NIMIC: REALISM SAU SUPRAREALISM?

Începînd din 1970, economia occidentală intră în posesia unei noi forme de «bani», a unui nou mijloc de plată internațional care, prin caracterul său, face un pas înainte pe linia procesului de abstractizare a instrumentului monetar. Este vorba de «drepturile speciale de tragere» la Fondul Monetar Internațional — «aurul-hîrtie». I s-a spus astfel pentru că este, într-adevăr, aur «de hîrtie» — o creație de aur din nimic — a cărui singură garanție este consimțămîntul dat la instituționalizarea lui de către membrii F.M.I. Aurul-hîrtie urmează a fi repartizat țărilor ce cunosc deficite ale balanțelor de plăți sau dificultăți economice, considerîndu-se că, astfel, se va crea posibilitatea preîntîmpinării sau depășirii unor situații de criză monetară și că se vor asigura, în același timp, mijloacele valutare necesare dezvoltării comerțului internațional, afectat în ultimul timp de lipsa a ceea ce se cheamă: «lichidități internaționale». În cadrul actualului sistem acestea sînt aurul, devizele convertibile (în special dolarul) și rezervele pe care le posedă țările membre ale F.M.I. Cum însă inflația diminuează continuu puterea economică compensatorie a aurului monetar, iar «lichiditățile internaționale» create prin noi emisiuni de dolari (prin perpetuarea deficitului balanței de plăți americane) sînt considerate acum de cercurile monetare neamericane ca inacceptabile, se apreciază că economia capitalistă se află în fața unei penurii de mijloace de plată internaționale. De aici, soluția creării unor lichidități internaționale **suplimentare** — aurul-hîrtie. Dar mulți economiști occidentali exprimă temeri că această emisiune artificială — apreciată de unii chiar ca o «transferare a suprarealismului artistic în domeniul monetar» — nu va face decît să accelereze ritmul și așa îngrijorător al inflației.

Campania antiinflaționistă va declanșa noi anotimpuri sociale fierbinți.

Va reizbucni febra monetară? Bursele așteaptă.

BURETELE INSIDIOS

Continua «umflare» a așa-numitei piețe a «eurodolarilor» neliniștește în cel mai înalt grad autoritățile monetare occidentale, mai ales cele vest-europene. Eurodolarii sînt pur și simplu dolari sub formă de titluri de valoare înscrise în conturile băncilor americane, dar aparținînd unor persoane particulare sau unor bănci din afara Statelor Unite, care le negociază pe diverse piețe. Ei nu au deci naționalitate, oferind astfel posibilitatea unor masive evaziuni de sub controlul autorităților monetare. De aici și îngrijorările acestora; cu atît mai mult cu cît masa eurodolarilor a căpătat proporții considerabile (peste 30 miliarde dolari).

Anul trecut, datorită restricțiilor impuse creditului în S.U.A. și încercărilor Washingtonului de a echilibra balanța de plăți prin îngrădirea investițiilor S.U.A. în străinătate, oamenii de afaceri americani, în căutare de bani, au apelat la surse de pe alte piețe occidentale și, în primul rînd, de pe piața eurodolarilor. Ca urmare, «buretele» eurodolarilor a absorbit o cantitate considerabilă din fondurile țărilor vest-europene care, în ciuda măsurilor luate, se văd tot mai mult puse în fața unei «fugi» masive de capitaluri de pe piețele lor. Motiv pentru care presiunile vest-europenilor asupra autorităților americane, pentru a le determina să întreprindă ceva care să stăvilească acest curs, s-au înmulțit. Deocamdată însă piața eurodolarilor este în plină euforie, prognozele pe 1970 anunțînd o accentuare a freneziei tranzacțiilor. Sustrăgînd controlului autorităților monetare o parte însemnată a capitalurilor ce circulă de la o piață la alta, eurodolarii tind să agraveze dezechilibrele balanțelor de plăți interoccidentale, să compromită măsurile privind combaterea speculațiilor internaționale, să alimenteze procesul inflaționist al lumii capitaliste în ansamblu.

VALURILE... DE PROTECȚIONISM ALE ATLANTICULUI

Faptul că sistemul monetar occidental nu pare să fi reușit să-și găsească stabilitatea, fiind mereu sub amenințarea unei noi precipitări a «stărilor explozive», îi face pe unii economiști occidentali să considere că actualul joc economico-financiar exercită o influență negativă asupra dezvoltării comerțului interoccidental. Mai mult, eventualitatea unei noi agravări a situației balanței de plăți americane ar putea determina administrația de la Washington să ia unele măsuri de îngrădire a importurilor, fapt care ar afecta în primul rînd țările ce-și îndreaptă spre piața americană cea mai mare parte a exporturilor. Se apreciază, de asemenea, că valurile de protecționism pornite de pe ambele maluri ale Atlanticului ar putea să amenințe serios schimburile comerciale interoccidentale. Săgețile acuzațiilor reciproce, în legătură cu discriminările de ordin comercial, devin tot mai numeroase și mai ascuțite. Din partea americană, ținta este în principal Piața comună, care anul trecut a făcut încă un pas pe linia tendințelor ei de «închistare» și «barricadare». Noi contradicții și dispute interoccidentale se anunță pentru 1970.

ÎNTRE «CEI ȘASE» ȘI «CEI PATRU»

Cei șase au întîmpinat noul an 1970 — în care, potrivit Tratatului de la Roma, Piața comună intră în faza construcției ei «definitive» — în cadrul obișnuitelor lor maratonuri comunitare, căutînd să «finiseze», măcar în ceasul al doisprezecelea, scadențele portofoliului neonorat al perioadei de tranziție.

După compromisul «de ultimă oră», realizat la Conferința de la Haga — unde prioritățile solicitate de francezi în privința reglementărilor agricole au fost oferite acestora în schimbul acceptării de către Franța a «lărgirii comunității» — «cei șase» urmează să angajeze la mijlocul lui 1970 negocieri cu cele patru țări candidate la aderare. Tratativele se anunță însă deosebit de controversate, întrucît acum, cînd cel puțin teoretic poarta Pieței comune poate fi socotită virtualmente deschisă în fața Angliei, aceasta pare să manifeste rezerve serioase, mai ales în legătură cu costul deosebit de ridicat al participării ei la politica agricolă a C.E.E.

Cît privește perspectivele «marii relansări comunitare», este cît se poate de edificatoare declarația făcută recent de însuși președintele Comisiei executive a Pieței comune, Jean Rey: «**La Haga nu s-a obținut nici un progres în privința uniunii politice**», iar «**problema întăririi instituțiilor comunitare nici măcar nu s-a pus**».

Sub domurile catedralei Sf. Paul din Londra membrii valorosului «Royal Ballet», condus de Leslie Edwards, acompaniat de corul de copii al catedralei, au dat o reprezentație despre care, fără riscul de a greși, se poate afirma că a fost unică.

în căutarea divinei inspirații

mai bine așa decît invers

Cîțiva pușcași ai marinei britanice au descoperit o nouă utilizare a puștii, infinit mai puțin malignă decît cea pe care i-a destinat-o presupusul descoperitor al pulberii, preacuviosul călugăr Schwarz. Bravii marinari ai maiestății sale britanice s-au constituit într-o restrînsă formație muzicală, chiar mai restrînsă decît cea a «Beatles»-ilor, și cîntă din puște. Vă asigurăm că din asta nu moare nimeni, nici chiar cei mai sofisticați melomani.

4 × 5 = 24

Se numește Joseph Moerman și este trecut în registrele de evidență a populației din localitatea belgiană Olsene, la fel ca oricare dintre concetățenii săi.
Ceea ce-l deosebește însă de aceștia, și nu numai de ei ci de fiecare dintre noi, e că... Ați observat și dumneavoastră? Dacă încă nu, numărați cîte degete are amicul nostru la fiecare mînă! Tot atîtea posedă și la picioare.
Statisticienii nu ne pot spune la cîte zeci de milioane de cazuri și la cîte sute de ani se pot produce asemenea «eroori» ale naturii, pentru simplul motiv că un precedent similar încă nu este cunoscut.

Arta de a face oameni de zăpadă, evoluează și ea. Ne-o dovedesc operele copiilor din Belgrad (foto 1) și din Perm — U.R.S.S. (foto 2).

sculpturi de sezon

mini-n sus și mini-n jos...

Dacă nu știu care institut specializat ar cerceta frecvența cuvîntului «mini» în ansamblul limbajului contemporanului nostru de pe toate meridianele, ar ajunge, probabil, la concluzii interesante. Iată încă un mini, apărut la acest început de deceniu: mini-barca. A fost botezată Tom-bat *și prezentată — în cadrul obișnuit, adică cu ajutorul unor ochi frumoși și picioare așijderea — la recenta expoziție internațională de ambarcații sportive de la Earls Court.*

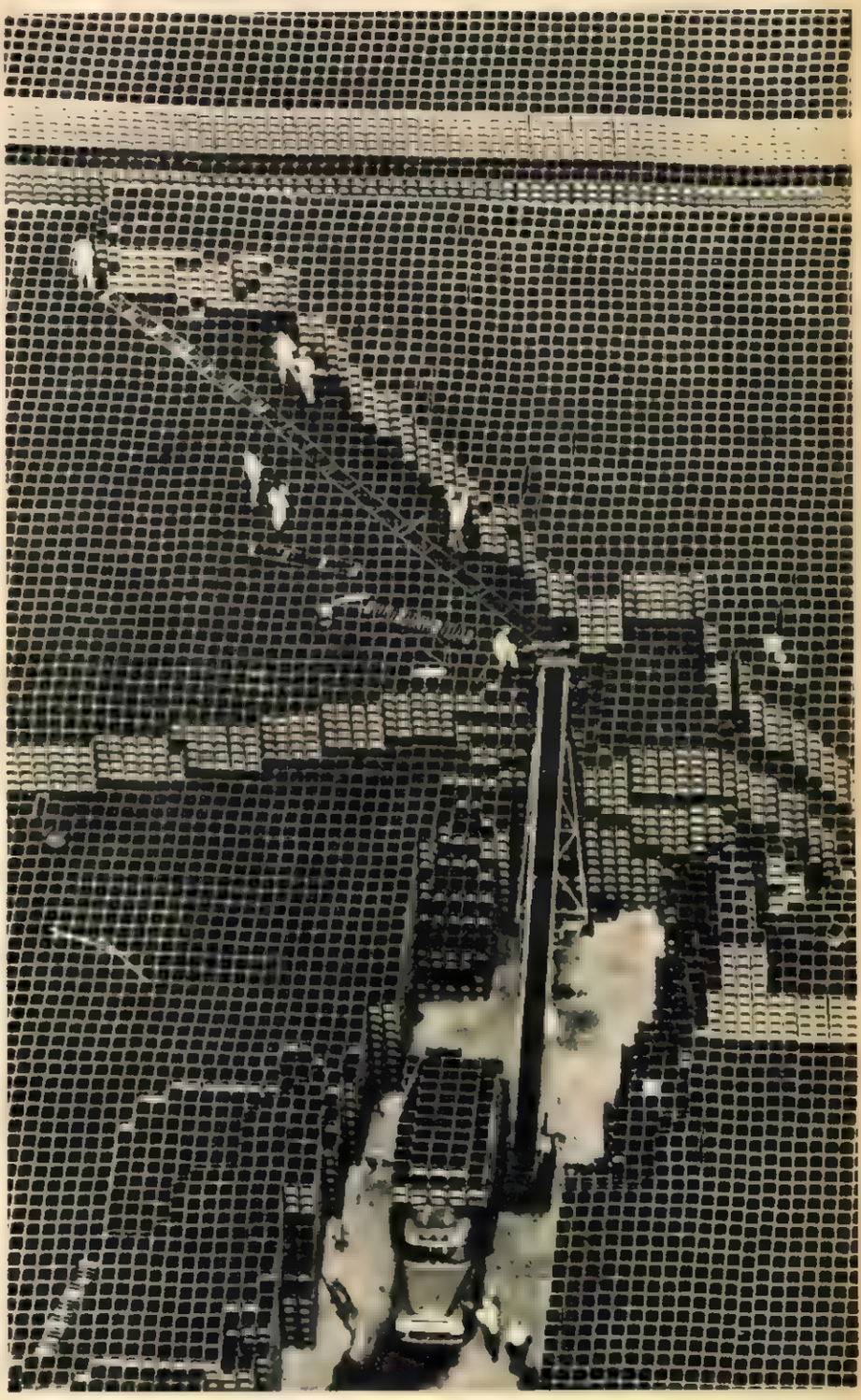

Nu vă osteniți să descifrați desenul de pe această perdea. Fiindcă nici nu este desen. Și nici perdea. Este o fotografie și reprezintă stivele, înalte de 7 metri, formate din lădițe cu sticle de bere. 12 milioane de sticle! Poza a fost făcută în depozitele fabricii din Osaka, întinse pe o suprafață de zece mii de metri pătrați. Destinația monstruoasei cantități de bere: Expo '70!

Chiar și lui Gambrinus i s-ar face lehamite...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Deși a trecut ceva vreme de la începerea noului an, tot mai primim scrisori în care se schițează proiecte și se emit previziuni cu privire la 1970 și mai departe. Astfel, cititorul *A. Sabău* din Tg. Jiu găsește că este momentul potrivit pentru a ne relata «cum va fi în anul 2000». «Relatarea» ține seama de cele mai sănătoase tradiții ale literaturii științifico-fantastice. Nimic nu lipsește: nici orașele submarine, nici oamenii trăind veseli și tineri pînă la 250 de ani, nici tramvaiele cosmice, nici alimentele sintetice în formă de pilulă, nici transmiterea energiei cu ajutorul gîndului, nici etc., etc. Toate-s bune și frumoase, dar avem impresia că tov. Sabău, ca și alți visători futurologi, omit un amănunt: anul 2000 nu mai reprezintă cine știe ce viitor îndepărtat, pierdut în ceața visurilor, ci o realitate, relativ apropiată, de care ne mai despart doar treizeci de ani. Asta înseamnă că în anul 2000 vor fi în viață cea mai mare parte a locuitorilor de azi ai României (și ai lumii întregi, de altfel), toți cei care au astăzi sub 40-50 de ani și, desigur, mulți dintre cei mai în vîrstă. Copiii și adolescenții care sînt astăzi pe băncile școlii vor fi în 2000 în plină forță și activitate creatoare (activitate pe care o vor desfășura în bună măsură pe baza a ceea ce învață *azi*), iar cei care se nasc acum vor fi tineri cu adevărat tineri, la vîrsta iubirilor fundamentale și a entuziasmelor devastatoare. Așa că, despre anul 2000 putem, eventual, vorbi în termeni de plan, dar mult mai puțin în termeni de science-fiction. E timpul să spunem lucrurilor pe nume: termenul ideal al visurilor noastre trebuie deplasat. 2100? 2500? 3000? Asta rămîne să se stabilească. În orice caz, e sigur că în anul 2000 nu vom avea nici 12 degete, nici trei ochi.

Cititorul *Al. Moldoveanu* din Făgăraș privește și dumneasa în viitor, dar ceva mai realist. Cercetînd «cu mîndrie și satisfacție» cifrele privind dezvoltarea economică pe 1970 și pe viitorul cincinal, corespondentul nostru ar vrea să stabilească data la care țara noastră va ajunge la nivelul țărilor celor mai înaintate din punct de vedere economic. Cam greu de dat un răspuns precis în această privință. În primul rînd, «nivelul cel mai înaintat» este o noțiune destul de labilă; chiar țările cele mai dezvoltate au sectoare încă rămase în urmă, nu sînt «cele mai dezvoltate» în absolut toate domeniile, iar o listă exhaustivă a indicatorilor, după care poate fi stabilit nivelul cel mai înalt, n-a fost încă întocmită și nici nu va fi probabil vreodată. În al doilea rînd, e de presupus că nici țările astăzi mai înaintate economicește decît noi nu se vor opri la nivelul actual, ceea ce, de asemeni, nu facilitează calculul solicitat de cititorul nostru. Dar, în fond, nici nu e vorba de a stabili o dată calendaristică precisă. Partidul nostru n-a pus niciodată problema (capitală) a dezvoltării economice a țării în termeni de competiție sportivă. E vorba doar de un proces complex în care sînt implicați factori dintre cei mai variați și în care trebuie înfrînte obstacole previzibile și imprevizibile. Un lucru este cert: direcția pe care înaintăm este cea mai bună, ritmurile creșterii economice sînt dintre cele mai înalte și există toate condițiile ca în viitoarele decenii, înainte de sfîrșitul secolului, țara noastră să se situeze în rîndul țărilor celor mai dezvoltate (la nivelul mondial de atunci). Lucrul acesta se va întîmpla atunci cînd România va dispune, în toate sectoarele, de tehnică de prim rang și, mai ales, de mase largi de lucrători instruiți și perfect calificați pentru cele mai variate domenii ale unei activități moderne. Oamenii muncii din țara noastră au dovedit din plin că posedă capacitatea necesară pentru orice asemenea activități; e vorba acum de a-și însuși deprinderile (totdeauna mai lent asimilabile, fără de care capacitatea virtuală nu-și dezvăluie întreaga eficiență.

Se pare că va fi nevoie ca în cadrul rubricii noastre să înființăm o subrubrică consacrată corespondenței (numeroase) pe care o primim în legătură cu lexiconul cinematografic «De la A la Z». Toți cei care ne scriu se arată încîntați de apariția lexiconului, ceea ce ne bucură. Unii ne-au făcut și sugestii de care am ținut seama. Unui grup de studenți din București îi răspundem pe scurt: a) în afară de «De la A la Z» publicăm — după cum se vede — aproape trei pagini de film în fiecare număr și nu e nevoie deci să epuizăm toate problemele în cadrul lexiconului; b) pe unii actori și regizori (vezi recent Oskar Werner) îi prezentăm pe larg și cu mult înainte de a le veni rîndul conform regulii alfabetice; c) n-ar fi corect să rezervăm fiecărei litere același număr de rînduri; cineaștii al căror nume începe cu C sînt de zece ori mai numeroși decît cei al căror nume începe cu E. Democrația, egalitatea sînt lucruri foarte bune, dar aplicate la locul lor!

Mulțumim cititorului *I. Todorof* din Varna (R.P. Bulgaria) pentru frumoasa dumisale scrisoare redactată într-o impecabilă limbă românească și-i rugăm să nu se supere pentru că noi și alții folosim unele neologisme. Limba, ca orice organism viu, nu stă pe loc; și tov. Todorof folosește cuvinte care acum 50 de ani păreau unora niște neologisme îngrozitoare. Deși are 76 de ani, corespondentul nostru se dovedește un om cu mintea tînără. Ne vă înțelege, deci...

tv

de Felicia ANTIP

FĂRĂ LEGĂTURĂ

Să fie oare adevărat ceea ce ni s-a spus la televiziune? Este oare posibil ca pompierii chemați să stingă incendiul produs de o explozie a gazului metan să provoace ei înșiși o explozie mult mai mare, soldată cu victime omenești? Fără intervenția lor «salutară» n-ar fi murit, deci, nimeni! Pare mai curînd un caz-limită de tembelism inventat de un cineast care ar fi vrut să demonstreze unde duce acțiunea mecanică, ghidată de automatisme, nu de o inteligență aplicată asupra consecințelor probabile ale acestei acțiuni. Din nou, ca și în cazul «Focului» prezentat de un mai vechi «Transfocator» (și comentat în Flacăra nr. 38/1969), ancheta reporterilor televiziunii ne conduce spre concluzia inevitabilității catastrofei în condițiile în care fiecare «răspunde» de ceva și nimeni nu răspunde de fapt de nimic. Covîrșiți de amănunte, preocupați doar de fleacuri formale, cei implicați nu numai că pierduseră în fapt din vedere esența problemei, dar pierduseră chiar contactul cu realitatea. «Focul» povestea moartea tragică a unui muncitor, victimă a unei iresponsabilități difuze, impalpabile. Toți cei care ar fi trebuit să prevină ceea ce a determinat moartea lui păreau oameni de treabă, bine intenționați, mai mult sau mai puțin calificați în meseria lor, dar practicînd-o în dorul lelii, cu gîndul parcă aiurea, ca pe o obligație plicticoasă. La «Reflectorul» din 16 ianuarie s-a vorbit mai succint despre moartea mai multor persoane, condamnate practic la pieire în virtutea aceleiași legi inexorabile. Lanțul iresponsabilității, al nepăsării, se constituie în același mod. Hazardul s-a amestecat numai în ceea ce privește alegerea victimelor, nominalizarea lor. Unde am mai văzut eu așa ceva? Radu Cosașu comenta mai demult în revista «Cinema» situația care se creează din momentul cînd nu numai cinematograful se inspiră din viață, ci și viața începe să copieze cinematograful. Se mai întîmplă...

*

Fetele din Cisnădie se plictisesc. În timpul liber se plimbă pe Corso. Citeodată se duc la cinema... sau citesc un roman... sau dansează... Forurile de răspundere din oraș sînt «profund preocupate de problema organizării timpului liber al tineretului». Și repetă această frază cu aproape aceleași cuvinte de nu știu cîte ori. Amenajarea lacului, și ea, «constituie pentru noi o preocupare importantă». La căminul cultural «se organizează acțiuni». Activitate sportivă? La crosul de astă-vară «a fost antrenată întreaga masă a tineretului». Și frazele ca de raport se succed monoton, dar limba în care sînt formulate pare a fi diferită de limba vorbită de fetele din fabricile textile. Ele nu știu nimic despre căminul cultural ale cărui echipe iau premii la diverse concursuri, nu fac sport, se bucură de o nuntă (eveniment rar într-un oraș fără bărbați), se mai plimbă, se mai duc la cinema... Forurile de răspundere sînt însuflețite de cele mai bune intenții, tinerele din Cisnădie nu știu cum să se descotoroseasă de plictiseală și liniile pe care evoluează cele două grupuri de interlocutori ai lui Mihai Stoian tind să se întîlnească la infinit.

Nici una dintre fetele din Cisnădie n-a spus că-și petrece o parte din timpul liber în fața televizorului. Nici reporterul nu le-a pus întrebări în această privință. Oare să nu aibă căminele televizor? Oare să nu găsească fetele din Cisnădie nimic interesant în programele televiziunii?

*

Am privit cu atenție publicul de la spectacolul de varietăți prelungit pînă dincolo de orice răbdare a telespectatorilor de bisurile cerute și acordate după fiecare număr de galeria lui Dan Spătaru și de incapacitatea lui Horia Serbănescu de a o stăpîni. O medie de vîrstă neobișnuit de ridicată. Spectatori care îi îndrăgesc probabil de multă vreme pe Gică Petrescu și pe Luigi Ionescu și care doresc să mai audă o dată glumele gustate în tinerețe.

*

După un debut penibil și o absență de luni de zile, «Muzicorama» revine la un nivel, de data aceasta, decent. Dar a fi «decent», adică nu penibil, e prea puțin într-un domeniu în care telespectatorii — și mă gîndesc mai ales la cei tineri — au atîtea posibilități de informare și de comparare.

Cum se face că nici măcar «Muzicorama» n-a încercat să compenseze inexplicabila absență a televiziunii de la recentul festival studențesc de muzică ușoară, amplu prezentat de radiodifuziune și foarte bine primit de presă? Acolo, spun cei ce au fost de față, s-a făcut muzică bună, o muzică într-adevăr modernă, interesantă, tinerească, iar media de vîrstă a spectatorilor a fost și ea alta decît la Varietăți. Sau poate că televiziunea nu dorește să-i rețină pe tineri în fața televizoarelor?

DE PESTE HOTARE

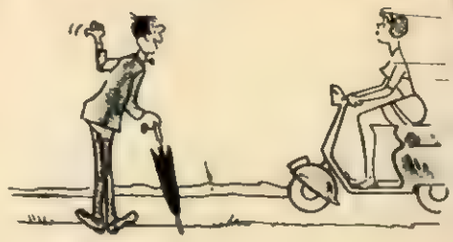

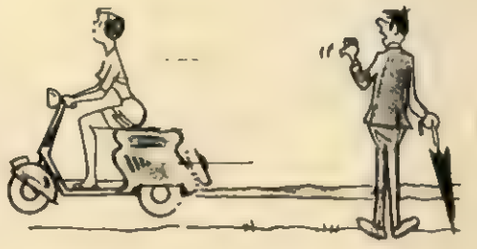

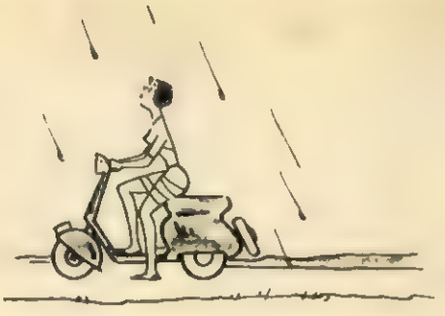

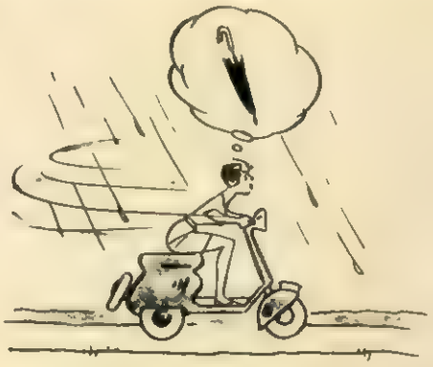

UMOR

CENTAURIENE

de Cik DAMADIAN

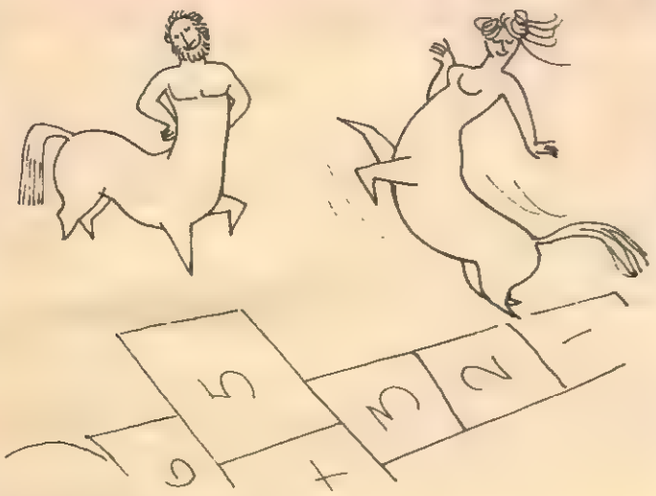

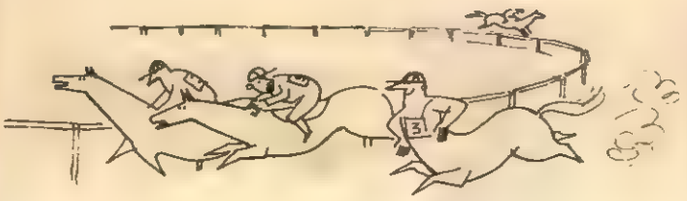

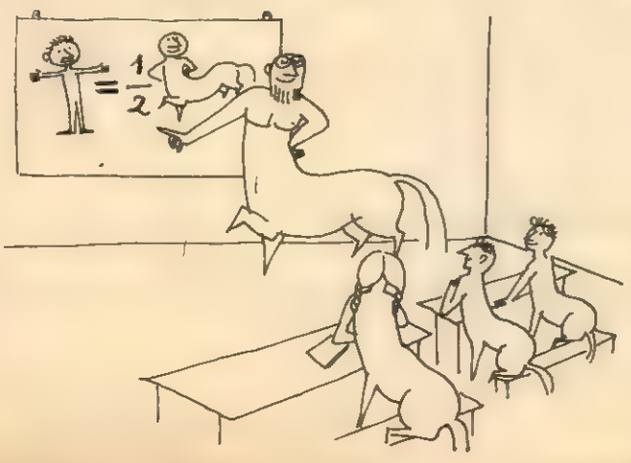

DE PESTE HOTARE

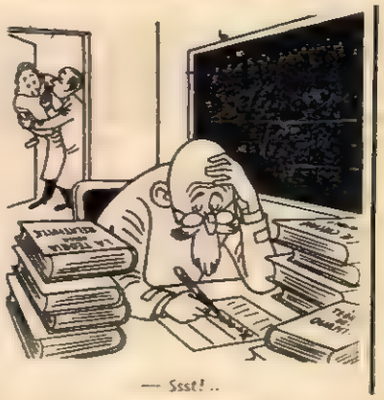

— Ssst!..

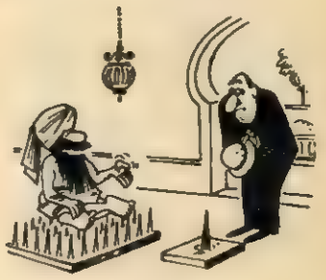

— Luați loc!...

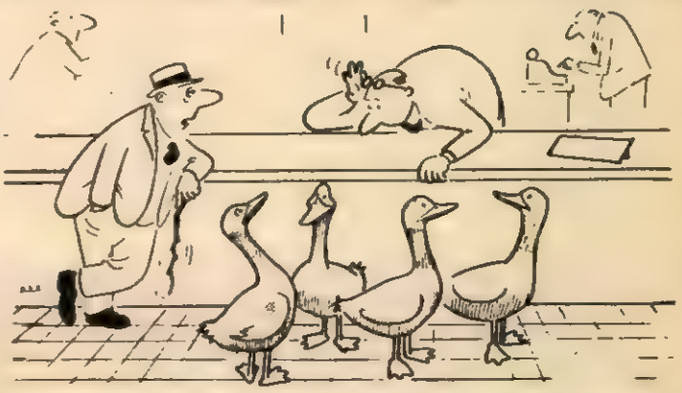

— Vreau să vorbesc cu directorul băncii... Este în legătură cu un nou sistem de alarmă...

...și ești sigură că nu vrea decît să-ți facă o baie?..

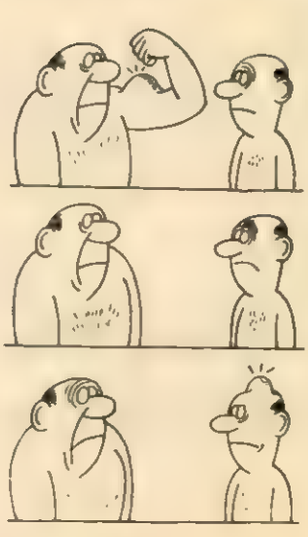

— Clienele meu este un mare admirator al Emmei Peel...

«N-aveți un bilet în plus?»

de Sanda FAUR
Fotografii color de C. HACA

«Toată lumea azi fumează...», îi mărturisește, pe note și cu patos, lui mușiu Sarl (V. Moldovan) Coana Chirița (Draga Olteanu).

Aristița (Coca Andronescu) și Calipsița (Rodica Popescu), «glucind» vesele, în lumina luminărilor de la rampă...

Dacă cineva s-a lăsat bîntuit cumva de neliniști și a fost gata să plîngă, pe umărul Taliei, tristul destin al teatrului — sufocat de rivalitatea marilor și micilor ecrane — dacă cineva a jelit sălile goale și a decretat că lumea pur și simplu nu mai merge astăzi la teatru, îl poftesc, într-o seară, sau în trei seri la rînd, la unul, sau chiar la toate cele trei spectacole pe care le consemnăm în paginile de față. Casierițelor de la Național, de la Bulandra sau Comedia li se fac ochi dulci, în urechi îți sună de departe însetatul «n-aveți un bilet în plus?», oamenii zăbovesc răbdători, în fața ușilor, pînă la cel de-al treilea gong, deși înăuntru, desigur, nu ni se arată nici Angelice mirifice, nici zglobii french-can canuri, nici aprige dueluri de spade și nici măcar daco-romani măreți și tragici. Aici se joacă o Coană Chiriță aflată la venerabila vîrstă de 120 de ani (dar cu cîtă proaspătă și insolită tinerețe!), aici se reprezintă un Brecht antimilitarist (dar cu cîtă frenetică antipatie a didacticismului), aici se dă un spumos, un amețitor Feydeau (dar cu cîtă fină artă a portretizării!). Aici se face artă adevărată, teatru de 18 carate. Iar pentru teatrul adevărat, care nu se scaldă în plictisul vechiturilor sau în eforturile chinuite ale «noutăților», oamenii păstrează vechea, statornica, neclintita lor iubire.

Vă poftesc să vedeți aceste trei spectacole «Coana Chiriță», «Dispariția lui Galy Gay» și «Puricele în ureche». Dar vă rog să nu-mi cereți să intervin pentru obținerea de bilete. Cronicarii nu au chiar atîta trecere...

MEREU JUNA COANA CHIRIȚA...

Ceva mă face să cred — știu și eu, poate cîrtelile strivite între dinți ale vreunui vecin din stal, poate sentințele-orale! ale vreunui coleg de breaslă — că primul gest pe care l-a făcut «Coana Chiriță» a Naționalului bucureștean, înainte de a seduce definitiv, a fost de a stupefia. De a șoca. De a traumatiza prejudecățile — mai curînd cele sentimentale decît cele artistice. Să avem înțelegere, dragi tovarăși, pentru inimile statornice: sînt, poate, printre noi, unii care nu-și pot smulge din amintire pe nurlia, năbădăioasa Chiriță tradițională a lui Miluță Gheorghiu, cei care jură că acea isprăvnicească a fost unică și irepetabilă, că nimeni n-a mai avut verva îndrăcită, decolteul albpufos, alunița picantă și ochii alunecoși ai maestrului în travesti, că nimeni nu știa spune mai bine: «*Aiasta e lumea, o comedie*» și nu intra mai triumfal în scenă, călare pe pașnicul cal bălan, și el vechi salariat pe schema Naționalului ieșean. În fond, avem dreptul la fidelitate în iubirile scenice. Dar nu avem dreptul la fixații. Și nimic nu poate fi mai ucigător decît sclerozele receptivității artistice.

Pentru că iată, Horea Popescu (acest surprinzător om de teatru, care poate trece, cu dulcea lui bonomie, de la un monumental «Becket» la o explozivă «Coană Chiriță») s-a apropiat de piesa clasică cu ochi de îndrăgostit total lipsit de timiditate. Cu acest ochi proaspăt, pe care nu-l înțepenea nici o superstiție de montare, pe care nu-l pecetluia nici o credință oarbă, Horea Popescu și-a îngăduit să parcurgă piesa fără pioșenie de regizor-arhivar și să mai dinamiteze, pe ici-colo, prejudecățile spectaculare care ne legau de Chiriță. Nițică erezie nu strică niciodată cînd e vorba de re-montarea clasicilor, dacă această erezie înseamnă, de fapt, privirea noastră de azi asupra zilei de ieri, asupra veacului de ieri, renunțarea la locurile comune, la potecuțele bătătorite, la imaginile tocite. Și iată cum, pornind de la acest suculent și bine închegat text în care Tudor Mușatescu a legat «Chiriță în Iași» de «Chiriță în provincie», regizorul a călcat frumușel

în picioare tradiția — pornită de la Millo — de a o încredința pe Chirița unui actor în travesti (și a lăsat-o pe mîinile de aur ale Dragăi Olteanu), a renunțat de a formula ostentativ sociologizant un punct de vedere agresiv satiric, și — privind detașat, de la distanță, cu o luciditate ironică și ușor îngăduitoare toate ifosele de parvenită armazoancă și bonjuristă ale Chiriței, toate năravurile epocii — a făcut să irumpă în scenă un spectacol de esență și vitalitate populara de o veselie carnavalescă, de un modernism necrispat, nechinuit, nefăcut. Horea Popescu și-a îngăduit, cu de la sine și Tudor Mușatescu putere, tot soiul de libertăți amuzante și nevinovate: să o urce pe Chirița într-o «motoreață» cu aburi, să le ducă pe Aristița, Luluța și Calipsița la patinaj, să le pună a dansa oșenește, să facă un cuplu de amorezi a-și cînta ariile precum în «Umbrelele din Cherbourg», cu mîinile purtate de la inimă spre stele, și-a prefațat spectacolul cu o colorată și pitorească pagină de ceremonii populare de iarnă, și-a tratat personajele ca pe niște «păpuși lumești», zugrăvite cu alb și rotogoale roșii în obraz, le-a manevrat uneori, ca pe niște marionete hazlii, le-a lăsat alteori să-și trăiască sincer visele sentimentale (Luluța-Leonaș), ori setea de parvenire (Chirița), a făcut din această aparentă lipsă de stil însuși stilul foarte personal și savuros al spectacolului, a scăldat totul într-o naivitate plină de rafinament și cred cu convingere că toate aceste «cutezanțe» nu l-au trădat cu nimic pe Alecsandri, ci dimpotrivă. Mă întreb cu ce l-ar fi folosit bardului-comediograf niște personaje împăiate, reconstituite cu migală de naturalist, și cum am mai fi putut suporta noi astăzi un spectacol îmbălsămat, privit cu sfințenie printr-un lornion desuet.

Ceea ce se mai cuvine spus și subliniat imediat cu două linii e faptul că, în acest spectacol de o atît de originală concepție regizorală, directorul de scenă a lăsat totuși intenționat actorilor prim-planul reprezentației, că fiecare rol a fost lucrat cu o minuție artistică (și cu un haz, și o spontaneitate, și o fantezie!)care-l impunea pe fiecare,puternic și memorabil,atenției spectatorilor, și din nou s-a dovedit că adevăratul «spectacol de regizor» e de fapt în primul rînd un spectacol de actori sau,precum în cazul de față, un adevărat recital de virtuozitate plastică: acest excelent cuplu de foarte tineri scenografi — Radu și Miruna Boruzescu — au îmbrăcat personajele și scena în culori de zaharicale, bilci și cutii de fondante, au făcut să ningă din cer cu bule colorate din plastic transparent și să se lipească fulgi de găină pe hainele eroilor înzăpeziți, au pictat totul apăsat cu tușe de pastă groasă, caricaturală, sau au trasat ici-colo, cu peniță fină, dulceața ingenua a unor personaje și momente, au răspuns parcă prin corespondente de culoare muzicii naive (amuzant parodiate de către Paul Urmuzescu) a lui Flechtenmacher, făcînd în cele din urmă să explodeze în scenă plastica unei feerii vodevilești.

Iar acum vom săvîrși — nu fără suferință — nedreptatea, căci e o nedreptate strigătoare la cer să nu poți scrie cîte un top întreg de hîrtie pentru fiecare actor în parte, ci doar să spui în goană, atît cît îți încape pe această ingrată pagină (care trebuie să ofere primul loc argumentului fotografic), că Draga Olteanu a clocotit, în numele Coanei Chirița, de vitalitate și vervă, de o vervă ce a ocolit tentația hazului gros și de o vitalitate ce nu a ținut de loc să acopere celelalte personaje; că maestrul Al. Giugaru (Bîrzoi) și nespus de fermecătoarea actriță Eugenia Popovici (Elencu) și-au creat personajele cu știuta lor artă, și că Silvia Popovici a desenat pe Luluța cu o rară finețe și simț delicat al umorului parodistic; că Florin Piersic (Leonaș) se dădea, ca în poveste, peste cap, și apărea de la o clipă la alta, în alt personaj, cu alt chip, altă voce, alte gesturi, dar cu același farmec; că Coca Andronescu și Rodica Popescu (ce surpriză uimitoare ne-a oferit această tînără actriță) au format un cuplu irezistibil în Aristița și Calipsița, iar Marian Hudac și Cosma Brașoveanu le-au ținut admirabil isonul comic; că Ileana Stana Ionescu (țiganca) și-a catapultat în scenă tumultuosul temperament scenic, ținut atîta vreme în culisele Naționalului, iar George Popovici-Poenaru (Guliță) ne-a demonstrat cîte fațete încă nestiute are harul său, că Valeria Gagealov, V. Moldovan, Alfred Demetriu, Dem Rădulescu, Celia Dima, C Rauțki au făcut, fiecare în parte, o compoziție admirabilă, că... Să mă opresc totuși aici, să pun capăt nedreptății de a scrie despre o muncă fierbinte de luni de zile doar cîte două-trei vorbe serbede. Mă mulțumesc deci să aplaud. De astă dată fără economie.

COMICUL DELIRANT, ORGANIZAT CU SÎNGE RECE

Luni și luni de zile rubricile de «amements» ale marilor reviste pariziene ne-au ațițat insuportabil curiozitatea, repetînd insistent, obsesiv, despre «Puricele în ureche» (montat la Teatrul Marigny): «Triumful anului. Rețetă mirifică: 20 000 franci în fiecare seară. Sala plină de crapă. Un Feydeau delirant montat de maestrul Charon. Cu Micheline Prêsle în cochetă, Brialy în dublu rol și irezistibilul gingav Gérard Lartigan».

La Londra îl joacă Albert Finney. Pe ecran îl urcă Rex Harisson. Feydeau, vodevilistul uitat al secolului trecut, e deshumat cu adorație, luat cu fierbințeală în brațe, înnobilat prin rubedenia care i se descoperă cu teatrul absurdului, apoi reabilitat prin faptul că autorul singur își scuză violența și delirul mecanismelor comice printr-o fire funciarmente tristă: «*Organizînd nebunia care dezlănțuie veselia publicului, nu mă simt invesel*ită». Perfect modern. Perfect distanțat. În plus, o luciditate de gheață și un travaliu de dozare chimică: «*Păstrez sobrietatea, sîngele rece al farmacistului care prepară un medicament: un gram complicații, un gram picanterie, un gram observație și amestec aceste elemente cu toată grija...*» Clar, Feydeau e omul nostru. Teatrul Bulandra montează — fără succes — un Ibsen pentru prestigiu, își poate îngădui — cu succes — un Feydeau pentru rețetă; dar un Feydeau în care joacă Cotescu și Gina Patrichi, în care explodează temperamentul lui Paul Sava și se bilbîie fermecător Florian Pitiș, devine automat un spectacol de prestigiu. Aici trebuie totuși să precizăm că Feydeau a exagerat nițel în modestia lui și și-a subestimat gramajul: în piesa sa, picanteria bine decoltată se cîntărește la kilogram, complicațiile nebunești au amețitoare virtejuri centrifugale, practic imposibil de dozat, în schimb observația nu prea aspiră la abisuri psihologice care să apese la cîntar și totul se poate prăvăli în facil și nebunie, dacă... Dacă acest tot nu ar fi ținut în mînă, «cu sînge rece» și puternic simț al măsurii, de directorul de scenă. Un Feydeau montat de un regizor slab de îngher poate ajunge rapid în situația ucenicului vrăjitor pe care îl plesnește mătura dezlănțuită și îl îneacă definitiv apele tulburi desfrecate de descîntec. Dar Emil Mandric își păstrează spiritul treaz și mintea limpede, el se înfige puternic cu picioarele în scenă și de aici, precum îmblînzitorul în manej, conduce cu mînă forte întîmplările fabuloase, de un colosal comic burlesc, din actul doi încurcă și descurcă totul într-un ritm buimă-

Să nu cazi cumva
pe mîna unui soț gelos
și cu sînge meridional în vine...
(Octavian Cotescu și Paul Sava
în «Puricele în ureche»).

Unde vezi
două femei laolaltă
e sigur că se schimbă confidențe
și, dacă lucrurile se petrec
într-un vodevil de Feydeau,
iese precis
și o încurcătură buclucașă
(Gina Patrichi și Lucia Mara).

citor, deschide și închide ușile dubiosului hotel al amorurilor adulterine, învîrte turnanta și amestecă personajele într-un carusel de coșmar vesel, ne face să ne zguduim de rîs cînd vrea el, ne lasă o clipă — tot cînd vrea el — să ne tragem respirația, pe scurt, ne «joacă» și pe noi, spectatorii, după placul său. Numai că aici trebuie să ne oprim și să spunem că regizorul a ținut să-i dea Cezarului chiar mai mult decît era al Cezarului, adică ceea ce ar fi dorit grozav Cezarul acesta al vodevilului să atîrne greu în piesele sale: observația psihologică și socială. În primul act piesa se desfășoară calm, liniștit, ea ne dă răgazul să-i privim cu binoclul personajele, iar acestea sînt lucrate migălos, cu finețe de ceasornicar elvețian, cu nuanțe cromatice, cu delicatețuri, cu subtilități. Gina Patrichi își parodiază tot timpul, cu dulce înțelegere și ironie, personajul, suspinele ei de soție neglijată nu sînt credibile, pentru că așa a vrut ea să le facă, indignările ei sînt ușor simulate, pentru că așa se cuvenea să fie, în timp ce imensa candoare nefericită a soțului, aflat într-un delicat moment de neîncredere în propriile-i forțe, e jucată de Cotescu cu o convingere absolut irezistibilă. Cînd Feydeau răsucește butonul și-l obligă pe Chandebise să treacă din rolul soțului complexat în cel al unui garçon de hotel, Cotescu își ciufulește puțin părul, își aruncă un soi de bluză pe el, încaltă niște pisiari imenși și gata, miracolul s-a petrecut, eroul e complet altul, confuziile sînt posibile, din zăpăceala și voința autorului. Tot acest ciclon de încurcături este scăldat într-un umor foarte galic, foarte îndrăznet, poate chiar puțin prea piperat pentru spiritele noastre educate în pudoare, și faptul că regizorul l-a atenuat cu o anume discreție de bun-gust nu e decît în favoarea spectacolului. Punctele foarte tari ale spectacolului mi se par aparițiile furtunoase, dinamitarde ale lui Paul Sava (într-un pasional soț meridional chinuit de gelozie) și cele de adorabil mim din gumilastic, cu amuzante defecte de vorbire, ale lui Florian Pitiș. Am fi crezut că Lucia Mara este prea puțin apropiată temperamentul de stilul vodevilului, dacă nu ne-ar fi fost teama de prejudecăți și sîntem gata să regretăm că Ion Besoiu s-a încăpățînat din cînd în cînd să-și țină știutul său farmec — atît de necesar rolului — în afara scenei.

Un foarte bun Dan Damian, un Cioranu elegant, un Dorin Dron caricatural, o picantă Mariella Petrescu, un Vasile Florescu insinuant, o Rodica Suciu drăgălașă, un Adrian Georgescu cu bune momente de compoziție, o Cornelia Turian pitorească, cu toții învîrtindu-se amețiți, ca fluturii în jurul lămpilor de noapte, în mijlocul decorurilor grațios desenate și încins colorate, îmbrăcați cu gust ales de George Ștefănescu, în această piesă peste care alunecă denși, dar niciodată înecăcioși, aburii Erosului...

UN BRECHT CARE-ȚI MERGE LA INIMĂ

Să recunoaștem că pe întinsele, coloratele și mănoasele teritorii ale spectacolelor regizorului Lucian Giurchescu cu piese de Brecht (cinci la număr!) s-au întîlnit și și-au întins mîna, împăcați, mulți dintre fanaticii adepți ai teatrului epic cu nu mai puțin aprinșii inamici ai didacticismului brechtian «uscat, agresiv». De fiecare dată și din ce în ce mai degajat, mai sigur pe sine, Giurchescu a dovedit — ca și în acest al său ultim spectacol, «Dispariția lui Galy Gay» — că Brecht nu suportă a fi citit ca Sfînta Scriptură, ca pe o tablă de legi pietrificate, că songurile nu sînt niște predici rostite, profetic și amenințător, de la amvon de un pastor ateu, că parabolele și personajele brechtiene mustesc nu numai de luciditate dar și de viață adevărată, de

Stela Popescu și Ion Lucian — un cuplu irezistibil într-un vesel spectacol tragic.

umor amar și vesel, și că Brecht poate fi «spus» pe scenă pe toate tonurile — grav, mucalit, grotesc, patetic — cu o singură condiție: în inima spectacolului să ardă fierbinte ideea polemică și politică a piesei, ca de la rampă să ajungă, perfect clar, în conștiința spectatorului «învățătura» pe care autorul dorea să i-o comunice. În «Un om = un om» (titlul original al acestei piese de tinerețe — 1925 — a lui Brecht), dramaturgul descria, cu o răscolitoare intuiție, procesul de despersonalizare, de «rinocerizare» pe care îl va săvîrși foarte curînd fascismul; povestea raptului unui oarecare, neînsemnat, șters, slab Galy Gay și strivirea personalității lui, încadrarea lui — sub o altă identitate — într-o armată colonialistă, și metamorfozarea lui într-o foarte puternică, într-o cinică și violentă «mașină de război umană», ne ululește prin rezonanțele sale actuale, prin lipsa sa de uzură morală. Giurchescu a făcut de aceea, logic, fără cea mai mică ezitare, un spectacol foarte la zi — în toate, de la etichetele cu «cover-girls» desnude de pe lăzile cu băuturi și de la mini-jupa văduvei Begbick, pînă la spiritul gregar și complexul de superioritate al trupelor, care ar fi putut foarte bine fi debarcate sau parașutate, să zicem, în Vietnam. Giurchescu lansează de pe scenă un necruțător pamflet la adresa oricărei încercări de terorizare, de alienare a omului, dar pentru asta nu a simțit de loc nevoia — cu toate implicațiile evident tragice ale fenomenului — să-și lipească pe obraz masca tristă a tragediei, cu colțurile gurii căzute în jos. Dimpotrivă, el a dezlănțuit în scenă furtunile unei fantezii în clocot, ale unei ironii vitriolante, umorul lui fiind adesea — în acest spectacol îmbrăcat în kakiul uniformelor și desfășurat în ambianța tropăiturilor de cizme soldățești — un umor cazon, gros, poate nițeluș excesiv de gros pe alocuri, (deși însuși Brecht i-a dat, în acest sens, destulă mînă liberă). Pe de altă parte, el și-a permis să o vadă pe «vivandiera» Begbick sub chipul și silueta pline de farmec ale Stelei Popescu, să renunțe la asprimile răgușite și la grosierițățile clasice ale acestui gen de personaj, să aducă în acest spectacol grav o undă de lirism, patetic, de ispită, de picanterie revuistică și să dovedească ce mare actriță este — și poate abia fi — Stela Popescu. Apoi, cu dalta și ciocanul în mînă regizorul a cioplit cu finețe — în masa verzule, informă, a armatei colonialiste — chipuri, tipuri, profiluri, individualități distincte, și trupa Teatrului de Comedie ne-a dovedit din nou existența excepționalelor sale resurse actoricești și a neobișnuitului său spirit de echipă. Firește, avîndu-i pe C. Băltărețu în dreapta și pe D. Chesa în stînga sa, Mircea Albulescu este acela care țîșnește cel mai puternic, mai exploziv, din masa băieților veseli ai crimei (și ce nuanțat poate fi în momentele sale de luciditate meditativă, cînd se transformă în «raisonneur» al piesei!); dar oare creația dulce-grotescă a lui Ion Lucian sau cea (în actul ultim mai pregnantă, mai pe temperamentul său scenic) a lui Mihai Pălădescu sînt mai puțin memorabile?

Galy Gay (Mihai Pălădescu-mijloc) va fi înghițit și asimilat de monstrul informe, verzui, al armatei colonialiste (Mircea Albulescu — dreapta, Dumitru Chesa — stînga, Const. Băltărețu — sus)

UMOR DE PESTE HOTARE

— Să știi, domnule, că toate monedele le-am băgat aici în pușculiță ..

Curiozitate..

CÎTE CEVA DESPRE SOMN

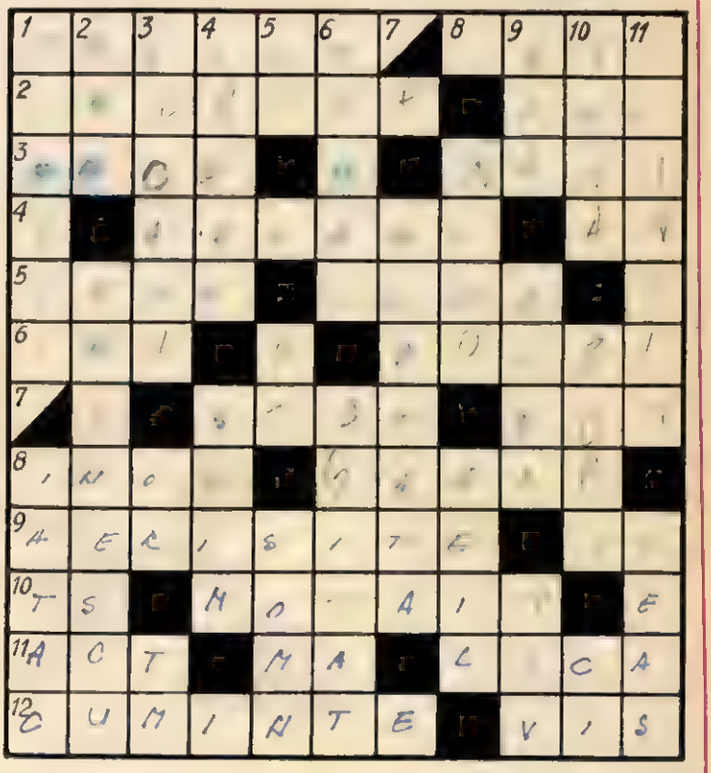

ORIZONTAL: 1) Trage la somn... pe malul apei — Specialitate de somn. 2) Somn (fig.) — Loc prielnic pentru somn. 3) Doarme somnul de veci — Somnul copiilor. 4) A fi luat de somn — Cel nou a venit într-o noapte... de nesomn. 5) Muscă, care provoacă boala somnului — Comună în Italia. 6) Pronume — Nu-i are somnul. 7) Opt ore de somn, de pildă — Cocoloș. 8) Mijloc de a trece apa — Petrolist. 9) Așa cum se recomandă să fie camerele înainte de culcare — Ci, dimpotrivă! 10) Toader Somnorilă — Pui de somn. 11) Face dovada — Înainte de masă! — Eroul povestirii «Somn fără vise» de H. Zincă. 12) Nu pierde orele de somn — Vine-n somn.

VERTICAL: 1) A trage un pui de somn — Împărăția somnului. 2) Aduce somnul — Autorul versurilor: «Să-mi fie somnul lin/ Și codrul aproape». 3) Uscați — La ieșirea din dormitor! — Teme! 4) A fi convins — Resturi de lînă care rămîn după dărăcit. 5) Atențiune, la start! — Nu te lasă să dormi — Cînd se doarme. 6) Aici poate fi găsit, dacă ai noroc, somnul (pl.) — Somn greu. 7) Caracteristic somnului (sing.). 8) Personaj din nuvela «Somn greu» de Luigi Pirandello — Rîu în R.F. a Germaniei. 9) Mediu prielnic somnului — Culoarea cărnii la somn — Ridică rochia. 10) Îndemn repetat — Cînd somnul e pe sfîrșite — În fața cinematografului! 11) Îndreptat — Te scoală din somn.

Adam STOICA

Dicționar: IUNA, STIM, ZEIL.

Dezlegarea careului LA RECE, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FRICOSI — ASTI. 2) RENI — INSECTA 3) ICF — TIGARA — R 4) GERAR — H — ARON 5) ! — IP — REPTILA. 6) DEGERATE — SA. 7) ECU — ACA — TONI 8) R — RACITURA — N. 9) LAC — T — MERIT 10) MUT — A — CAMARA. 11) INERTA — NO — AR 12) CA — CONGELATI

șapte zile pe pămînt

OTTAWA — **Un buletin al Ministerului muncii relevă că absolventele universităților canadiene pot ocupa posturi în numai două treimi din numărul total al funcțiilor care cer calificare superioară.**

MOSCOVA — **Peste 20 milioane ruble au fost cheltuite în 1969 de Consiliul sindicatelor din Moscova pentru a asigura unui număr de 400 000 persoane concedii în casele de odihnă și tratament.**

LONDRA — **Mărturie a creșterii rasismului în Anglia: 1562 plîngeri primite într-un an de Consiliul relațiilor interrasiale. «Economist» recunoaște că Anglia urmează în privința discriminării față de cetățenii de culoare exemplul trist al S.U.A.**

PHENIAN — **Presa coreeană relevă că în Japonia sînt arestați masiv membrii asociației emigranților coreeni. Se urmărește încetarea repatrierii cetățenilor coreeni în R.P.D. Coreeană și obligarea lor să adopte cetățenia Coreii de sud.**

NOUAKCHOTT — **Cele 9 milioane tone minereu de fier extrase în 1969 în Mauritania reprezintă cea mai mare producție obținută de la declararea republicii. Ca volum al extracției și exportului minereului de fier, Mauritania se situează pe locul doi în rîndul țărilor africane.**

WASHINGTON — **Pentagonul a încheiat un contract în valoare de 600 000 dolari cu facultatea de psihologie a Universității din Mississippi, pentru cercetări în vederea pregătirii optime a unei «armate» de porumbei în vederea cercetării aeriene, detectării și distrugerii obiectivelor militare.**

BUDAPESTA — **Regiunea turistică a Balatonului va cunoaște o puternică dezvoltare în noul cincinal. Se construiesc noi hoteluri (6 600 locuri), case de odihnă și tabere pentru tineret (14 000 locuri).**

TEHERAN — **A fost inaugurat, sub egida UNESCO, Institutul internațional pentru metodica instruirii extrașcolare, în scopul sprijinirii științifice a campaniei internaționale pentru lichidarea analfabetismului.**

BUENOS AIRES — **Populația țărilor Americii Latine va ajunge, spre sfîrșitul anului 1970, la 280 milioane persoane.**

LJUBLJANA

ÎN ÎNTÎMPINAREA „CERBULUI DE AUR"

Ningea vîrtos la Ljubljana, și «burra», vîntul tăios se abătea dinspre miază-noapte în rafale asupra orașului sloven puțin obișnuit cu violența intemperiilor. Într-unul din barurile de zi, în care tinerii vin să-și soarbă «cafeaua cea de toate zilele» și să mai schimbe cîte o vorbă, un student m-a întrebat: «E frumos Brașovul?» Fără a aștepta răspunsul, a adăugat: «Știți, eu și colegii mei (arătînd spre cei din jurul mesei) iubim cu pasiune muzica modernă — beat, soul; facem parte din categoria «fan». Și pentru că veniți din România, vă rugăm să ne spuneți cîte ceva despre «Cerbul de aur».

La redacția «Stop», revista de radio-TV, cinema și muzică ușoară, am întîlnit același interes pentru cea de-a treia ediție a Festivalului internațional de la Brașov. Edi Hrausky, redactorul șef, un om de acțiune și suporter competent al acțiunilor de promovare a muzicii moderne de calitate, a vorbit în termeni elogioși despre primele ediții ale «Cerbului de aur», exprimîndu-și convingerea că festivalul din primăvară va marca momentul consacrării internaționale și al maturității «Cerbului de aur».

Reîntors la București am primit scrisoarea lui Dragan Iancovic, de la «Stop», care ne roagă să-i trimitem de urgență material documentar despre Festivalul de la Brașov. Colegul iugoslav comunică, între altele, că «Stop» intenționează să organizeze o mare acțiune de propagandă în jurul acestui festival. În colaborare cu organizația de turism din Slovenia, revista pregătește de altfel o excursie la Brașov, pentru toți acei care doresc să urmărească de aproape evoluția stelelor «Cerbului de aur». Un concurs special organizat de «Stop» este dotat cu premii reprezentînd călătorii gratuite la Brașov în zilele festivalului.

La ediția precedentă a festivalului, Iugoslavia a fost reprezentată de cîntărețul Slobodan Stefanovic. De astă dată, mesagerul muzicii ușoare iugoslave la Brașov va fi tînărul și popularul cîntăreț Braco Koren din Ljubljana.

Colegul Iancovic ne trimite o fotografie a acestui idol al «fan»-ilor, care la un recent concurs organizat de «Stop», a cucerit locul întîi printre cîntăreții de muzică ușoară din Slovenia. Citind scrisoarea prietenului sloven am înțeles mai bine de ce în după-amiaza aceea friguroasă la Ljubljana mi s-a vorbit cu atîta căldură despre Brașov...

Dic. BABOIAN

ANUL EDUCAȚIEI

După Anul internațional al drepturilor omului, după Anul geofizic internațional, anii internaționali ai soarelui calm, ai cooperării internaționale, ai turismului, ai sănătății mentale — și lista ar putea fi continuată — am intrat, o dată cu 1970, în Anul internațional al educației (A.I.E.).

S-a subliniat în repetate rînduri că Anul internațional al educației nu trebuie să fie o festivitate. «Scopul lui — a spus René Maheu, directorul general al UNESCO — este de a promova o acțiune concertată a statelor membre și a comunității internaționale în vederea atingerii unui număr de patru obiective principale: a face bilanțul situației în întreaga lume; a fixa atenția asupra cîtorva exigențe majore, atît în ce privește dezvoltarea cît și îmbunătățirea educației; creșterea resurselor disponibile pentru educație; întărirea colaborării internaționale».

UNESCO a început să editeze o revistă pedagogică, «Perspectives de l'Education», și un buletin lunar de informații asupra Anului internațional al educației, în care se fac cunoscute problemele, experiențele și contribuția diverselor țări ale lumii în domeniul învățămîntului și al educației. Reiese că diferite țări socialiste experimentează introducerea minuirii mașinilor celor mai uzuale (mașina de scris, automobilul, tractorul) încă de pe băncile școlii elementare sau medii, că în Statele Unite se înregistrează rezultate interesante ale școlii fără clase, că în Cuba se va organiza un stagiu de studii asupra educației permanente, că Austria va pune în aplicare al doilea ei plan de reformă școlară, cu serioase implicații asupra ansamblului sistemului de învățămînt, că Bulgaria va prezenta la «Expo'70» de la Osaka un stand special ilustrînd rezultatele obținute pe tărîmul educației, că în Polonia se va întruni conferința regională europeană asupra «colaborării dintre școală și familie pentru educația tinerilor», la care vor participa 50 de experți polonezi și 50 din alte țări.

România, promotoare pe plan internațional a ideii de educare activă a tinerelului în spiritul cunoașterii reciproce, respectului mutual, colaborării și păcii între popoare, va participa la A.I.E. prin diverse acțiuni și manifestări, sprijinindu-l atît pe planul material cît și pe acela al informației. Între 27 și 28 aprilie a.c., Universitatea din București va organiza sub egida UNESCO o reuniune a rectorilor universităților europene. După cum s-a mai anunțat, guvernul român a oferit Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură tipărirea gratuită a 30 000 de abecedare pentru țările în curs de dezvoltare în care UNESCO aplică programe de alfabetizare funcțională. Anul internațional al educației apare astfel ca o sumă de eforturi menite să determine ca din «întrecerea dintre educație și catastrofă», prin care scriitorul englez H.G. Wells definea istoria, biruitoare să iasă educația.

Gabriela DOLGU

Desen ales de U.N.E.S.C.O. drept simbol mondial al Anului internațional al educației. Realizat de artistul francez de origine ungară Victor Vasarely, el reprezintă capul omului universal, iluminat de cunoaștere, răspîndind cunoașterea.

CEL CARE NU ȘTIE

Toate mijloacele de informare publică portugheze au fost mobilizate în serviciul explicării sensului remanierii ministeriale intervenite la 14 ianuarie, în cadrul căreia cinci foști miniștri au fost eliminați. Premierul Caetano a precizat la televiziune că se urmărește concentrarea departamentelor în vederea unei lupte mai eficiente pe tărîmul acțiunilor militare în colonii și al «dezvoltării economice» în țară. Există însă o persoană, nu lipsită de importanță, care nu știe nimic din toate cîte s-au întîmplat: Salazar. Nu din cauză că ar fi incapabil să înțeleagă, doar și-a recăpătat luciditatea în urma atacului cerebral suferit, ci pentru că anturajul său îi ascunde orice eveniment, inclusiv faptul că a fost înlocuit la conducerea statului. Salazar se mai crede încă președinte, și pentru ca această iluzie să fie cît mai autentică au loc regulat ședințe fictive ale guvernului conduse de Salazar, în urma cărora miniștrii ignorează directivele date de el. În același timp ziariștii sînt puși să-i ia interviuri ca și cum ar fi interesați în publicarea părerilor sale, dar doctorul îi interzice lectura ziarelor și vizionarea emisiunilor de televiziune sub motiv că asemenea activități i-ar putea fi nefaste. Salazar consideră așadar că în Portugalia nu s-a schimbat nimic. Rămîne de lămurit cine este mai aproape de adevăr — Caetano, presa, televiziunea portugheză, care tind să creeze prin campania lor publicitară impresia că lucrurile sînt în mișcare, sau Salazar, care continuă să trăiască în eprubeta puterii sale absolute?

În teritoriile coloniale represiunile continuă, la fel și în interior. Mișcarea privește mai degrabă pe deținătorii unor portofolii decît substanța politicii guvernamentale. Așadar, iluziile lui Salazar sînt mult mai apropiate de adevăr decît adevărurile iluziniste ale lui Caetano. Cu o singură diferență: alte mîini țin frînele puterii.

Nicolae LUPU

ANCHETA KENNEDY

Să fi ajuns oare procurorul Edmund Dinis la concluzia că senatorul Edward Kennedy a spus de la început adevărul? Se pare că da. Cel puțin așa susțin unii observatori care au urmărit îndeaproape desfășurarea anchetei de la Edgartown.

În sprijinul acestei aprecieri este citată o declarație făcută de Dinis la încheierea audierilor, conform căreia «este foarte îndoielnic» ca el să ceară continuarea cercetărilor. Mai mult chiar, Dinis a precizat că va vota în toamnă pentru realegerea senatorului. S-a aflat, de asemenea, în ciuda caracterului secret al dezbaterilor, că depozițiile celor 27 de martori, inclusiv cea a senatorului Kennedy, nu au adus elemente noi.

Perspectiva unei acțiuni judiciare nu este totuși exclusă, atît timp cît nu se cunosc concluziile instanței prezidate de judecătorul James Boyle. Acesta urmează să întocmească un raport asupra anchetei și să aprecieze dacă senatorul e sau nu culpabil. În caz afirmativ el ar trebui să compară în fața unui «Mare Juriu» pentru a fi pus sub acuzare. Absența culpei va implica stingerea acțiunii și publicarea depozițiilor martorilor audiați.

Edward Kennedy a declarat în mai multe rînduri că ar fi dorit o anchetă care, printr-un document oficial, detaliat, să facă lumină asupra întîmplării și să pună capăt speculațiilor și zvonurilor. Declarațiile sale anterioare — prima, din dimineața zilei de 19 iulie, la aproape 10 ore după accident, și a doua, la 25 iulie, la televiziune — n-au fost făcute sub prestare de jurămînt. Ambele au fost apreciate ca avînd elemente contradictorii. Îndoielile și suspiciunile inițiale s-au accentuat în urma condamnării sale la două luni închisoare, cu suspendarea pedepsei, după ce s-a recunoscut vinovat de părăsire a locului accidentului, evitînd astfel să fie supus unui interogatoriu supărător. Solicitarea avocaților săi de a se amîna ancheta și de a se modifica regulile de desfășurare a procedurii, interzicîndu-se publicitatea asupra dezbaterilor, a amplificat aceste suspiciuni, creînd totodată americanului de rînd sentimentul că puterea și influența familiei Kennedy pot să ducă la «aranjarea afacerii».

Prin stingerea acțiunii toate aceste întrebări ar căpăta, din punct de vedere juridic, un răspuns clar. Cariera politică a senatorului nu este însă legată de tribunalele din Massachusetts, ci de tribunalul opiniei publice. Prin intermediul unei adevărate campanii de calomnii o parte din adversarii lui Edward Kennedy, recrutați îndeosebi din rîndurile extremei drepte americane, caută să obțină, după aprecierea unor observatori, o «reducere la tăcere», cel puțin temporară, a senatorului. Măsura în care, indiferent de rezultatele anchetei, urmările accidentului vor afecta cariera sa politică este greu de prevăzut. Deocamdată, Edward Kennedy, deși își limitează activitățile extrasenatoriale, reintră treptat în viața politică a țării. Se pare că intenția de a candida la alegerile prezidențiale din 1976 nu a fost abandonată.

P. DIACONESCU

RĂZBOIUL S-A TERMINAT...

Dar urmele lui sînt încă pretutindeni prezente în Biafra. Mărturie a tragediei anilor de lupte fratricide stau trupurile scheletice ale copiilor, victime ale foamei (fotografia de sus), și imaginea dezolantă a ostașilor răniți (fotografia din dreapta).

ÎNCORDAREA PERSISTĂ

Regiunea Orientului Apropiat continuă să rămînă unul din «punctele fierbinți» ale globului; incidentele armate dintre arabi și israelieni, cele două părți implicate în conflict, se succed cu o frecvență ce nu dă semne de descreștere. Paralel, în zonă se intensifică activitatea diplomatică: la sfîrșitul anului 1969 a avut loc conferința la nivel înalt de la Rabat («nici succes, nici eșec», cum a caracterizat-o președintele R.A.U., Gamal Abdel Nasser), urmată de o mini-conferință între șefii de state ai Libiei, Sudanului și Egiptului, consacrată intensificării maxime a cooperării reciproce; între diversele capitale arabe are loc un adevărat du-te-vino de miniștri și personalități oficiale, precum și de reprezentanți ai altor țări (George Brown, lider adjunct al Partidului laburist britanic, parlamentari englezi și senatori americani), care întreprind succesiv turnee prin țările arabe și Israel. Subiectul «armament» este la ordinea zilei, mai ales în urma «afacerii Cherbourg» (cazul celor cinci vedete care au reușit să părăsească portul francez, să traverseze în liniște Mediterana și să ajungă nevătămate la Haifa) și, de asemenea, ca urmare a recentului contract franco-libian de vînzare a 50 de avioane «Mirage».

Dar recrudescența incidentelor militare ca și a activității diplomatice demonstrează, în fapt, că, de la sfîrșitul războiului israelo-arab, în Orientul Apropiat situația, în datele ei esențiale, a rămas neschimbată: statele arabe refuză să recunoască Israelului calitatea sa de țară suverană, Israelul refuză să cedeze teritoriile cucerite în afara unor negocieri directe cu statele arabe.

Intensificarea încordării în regiunea Orientului Apropiat are repercusiuni directe asupra situației interne a unor țări din zona respectivă. Libanul a fost zguduit de una din cele mai puternice crize din istoria sa: aceasta a survenit în urma unui incident între poliția libaneză și refugiații palestinieni. Criza a evoluat rapid pînă la proporțiile unor lupte deschise între armata libaneză și forțele palestiniene de gherilă și n-a putut fi reglementată decît în urma unui acord intervenit la Cairo între părțile combatante. În prezent însă ea pare să izbucnească din nou, întrucît masive represalii israeliene provocate de acțiunile ofensive ale forțelor de comando staționate în Liban au pus din nou problema libertății de acțiune a acestora și, concomitent, a suveranității și securității Libanului.

Criza libaneză a relevat, în primul rînd, creșterea ponderii pe care o au în lumea arabă forțele palestiniene, punînd în mod acut problema raporturilor dintre acestea și diverse state arabe și, în al doilea rînd, a disociat, în mod gradat, pozițiile adoptate în acest sens de țările arabe, de la Siria care se pronunță pentru o libertate totală de acțiune a forțelor de gherilă și pînă la Liban care, recunoscînd lupta acestora, cere respectarea suveranității și integrității teritoriale a țării.

În afara conflictului israelo-arab, situația din Orientul Apropiat se complică prin apariția unor mini-conflicte între țările arabe înseși: diferendumul libano-sirian, aplanat recent, războiul dintre Arabia Saudită și Republica Populară a Yemenului de sud.

Venera ANGHEL

UPPSALA — CODEX ARGENTEUS

Poposind pentru scurt timp la Uppsala — oraș universitar și fostă capitală a Suediei — am avut fericitul prilej de a admira la Carolina Rediviva, biblioteca celei mai vechi universități scandinave, întemeiată în anul 1477, cel mai valoros exemplar al acestei biblioteci: Codex argenteus. Biblia de argint de la Uppsala se află într-o sală spațioasă, într-o vitrină de cristal. De fapt vitrina adăpostește o singură filă — un pergament purpuriu, scris cu litere de aur și argint — a celebrului manuscris, precum și ferecătura de argint. Restul filelor sînt păstrate într-un alt loc, cunoscut doar de cîțiva inițiați — grijă îndreptățită de valoarea și de istoria plină de peripeții a manuscrisului.

Primul mileniu al existenței Bibliei de argint, care înmănunchează cea mai mare parte a traducerii Noului testament în limbile germană și greacă, este învăluit în taină. Cert este că la mijlocul secolului XVI manuscrisul este găsit în mănăstirea Werden, lîngă orașul german Essen, adus aici, se pare, din Italia, în jurul anului 795.

Datorită însemnărilor a doi învățați belgieni, Georg Cassander și Cornelius Wouters, atenția specialiștilor este reținută la mijlocul secolului XVI de acest Codex, care începe să fie numit «argenteus». Împăratul Rudolf al II-lea, pasionat colecționar de tablouri și manuscrise, aduce Codexul la Hradul din Praga. În iulie 1648, în ultimele luni ale războiului de 30 de ani, lucrarea intră, împreună cu numeroase opere de artă și manuscrise din colecția împăratului, în posesia suedezilor învingători, fiind adusă în biblioteca reginei Kristina. O dată cu abdicarea acesteia, în 1654, prețiosul manuscris este cedat unuia dintre numeroșii săi creditori, învățatul olandez Isaak Vossius, care-l dăruie unchiului său, Franciscus Junius. Codexul avea însă să-și schimbe din nou proprietarul: Magnus Gabriel de la Gardie, cancelar al Suediei, îl cumpără la 1662 în schimbul a 500 de taleri. La 14 iunie 1669, în cadrul unei adunări solemne a Konsistoriumului, îl donează bibliotecii din Uppsala «în proprietate eternă».

În 1927, cînd Universitatea și-a sărbătorit 450 ani de existență, Codex argenteus — considerat azi una dintre cele mai prețioase lucrări din lume — a fost reprodus în facsimil. În semn de stimă și prietenie pentru poporul român, cu prilejul vizitei oficiale în Suedia a președintelui Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, Biblioteca din Uppsala a oferit în dar Bibliotecii de stat din București unul din exemplarele în facsimil ale Codexului argenteus.

Vasile CHIȘU

CANADA ÎȘI APĂRĂ SUVERANITATEA

Știrile apărute în Canada și S.U.A. în legătură cu faptul că o firmă americană ar fi utilizat la forajele din Alaska o hartă a Pentagonului pe care unele teritorii canadiene figurau ca aparținînd S.U.A. au declanșat o serie de dezbateri în Parlamentul de la Ottawa. Faptul că petrolierul american «Manhattan» nu a permis accesul reprezentantului autorităților canadiene pe bord și nu a arborat pavilionul acestei țări în cursul voiajului de deschidere a căii de navigație maritimă în regiunea arhipelagului arctic canadian, navigînd numai sub emblema firmei «Standard Oil of New Jersey», a fost interpretat, de asemenea, ca o încercare de a ignora suveranitatea Canadei asupra apelor sale arctice.

Aceste două incidente au prilejuit, alături de multe altele, luări de poziție din partea Canadei, fiind vorba atît de apărarea atributelor suveranității asupra resurselor și teritoriilor nordice ale țării, cît și de un interes economic major. Problema exploatării uriașelor resurse petrolifere și mineraliere, descoperite în teritoriile arctice ale Canadei și apreciate a fi printre cele mai mari din lume, ridică în fața guvernului de la Ottawa problema aplicării controlului direct asupra activității economice din aceste zone. Guvernul canadian este, totodată, îngrijorat de perspectiva ca dominația americană să se extindă în mod incontrolabil și în această zonă, care cuprinde două treimi din teritoriu și cele mai bogate resurse naturale.

Deschiderea pasajului de nord-vest necesită totodată clarificări în legătură cu statutul apelor din arhipelagul arctic canadian și asigurarea supravegherii traficului comercial. Perspectiva ca, în anul 1980, 25-30 supertancuri cu un deplasament de 250 000 tone să transporte zilnic o cantitate de aproximativ 2 milioane de barili de petrol din Alaska și nordul Canadei este examinată atent la Ottawa, datorită implicațiilor sale economice și pericolelor de degradare a echilibrului biologic prin poluarea apelor. Aceste probleme au constituit obiectul unor consultări intense americano-canadiene, determinate în mare măsură și de atitudinea echivocă a

(Continuare în pag. 30)

ECHIPAJ JANUŠEK — TURUL EUROPEI

O călătorie de 40 000 de km în Europa, cu trasee prin 15 țări, fapt care explică acumularea unui număr atît de mare de kilometri. Eroul călătoriei — un Citroën 2 CV, «cel mai urît automobil din lume», cum i se spune în Franța. Echipajul: medicul cehoslovac Ivan Janušek și soția sa, Ana. Trecînd în drumul lor și prin țara noastră, ei ne-au făcut o vizită la redacție, cu care prilej ne-au relatat date legate de «expediția» lor. Acum primim de la Bratislava și cîteva fotografii. Călătoria a durat 6 luni și traseul a cuprins Cehoslovacia, Austria, Italia, Franța, Belgia, Anglia, Olanda, Republica Federală a Germaniei, Elveția, Republica Democrată Germană, Polonia, România, Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria.

Voiajul familiei Janušek a fost propus pentru premiul «Le prix du Tour du monde», acordat în fiecare an de firma Citroën aceluia dintre posesorii unui Citroën 2 CV care efectuează cel mai interesant traseu turistic.

sapte zile pe pămînt

ARHIVĂ FOTO

CATASTROFA-SPECTACOL

În anul 1898 americanii au construit peste rîul Niagara, în apropiere de locul unde acesta formează grandioasa cascadă care-i poartă numele, un pod metalic, lung de 400 de metri, cu un singur arc. Calculele inginerilor arătau că acest pod — la vremea aceea cea mai spectaculoasă construcție de acest gen din întreaga lume — va rezista oricăror calamități. Previziunile lor s-au arătat însă valabile numai pentru patruzeci de ani. În ianuarie 1938 gerul năprasnic abătut asupra regiunii a înghețat apele rîului, podul trebuind să suporte presiuni urîașe neprevăzute de proiectanți. S-au luat măsuri imediate, dar operația n-a reușit. Și atunci s-a anunțat iminenta prăbușire a podului. La 27 ianuarie 1938 colosul de oțel (2 600 de tone) a fost frînt ca o jucărie. Catastrofa a fost urmărită de peste zece mii de spectatori, veniți de pretutindeni, cu două-trei zile mai înainte, ca la un mare spectacol.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag 29)

Washingtonului, care nu a răspuns în termeni clari notei înaintate de Ottawa, conținînd în fapt declarația premierului Trudeau cu privire la reafirmarea drepturilor Canadei asupra teritoriilor și apelor teritoriale arctice.

Problema asigurării efective a executării atribuțiilor suveranității de stat asupra teritoriilor și resurselor arctice canadiene reprezintă de fapt un episod în cadrul efortului mai larg al țării de a reduce efectele dominației economice și politice străine într-o zonă calificată recent de premierul Trudeau ca reprezentînd «viitorul Canadei».

Paul DIACONU

MOSCOVA

LENIN ÎN 150 DE LIMBI

Corespondență specială de la F. ANDREEV (A.P.N.)

«Lenin în presă» — așa este intitulată culegerea de date statistice privind tipărirea operelor lui Lenin, a cărților și broșurilor despre viața și activitatea lui Vladimir Ilici, întocmită de Camera de comerț a U.R.S.S. și recent publicată în editura «Cartea». Este primul ghid științific apărut în Uniunea Sovietică avînd drept obiect editarea operelor lui Lenin în U.R.S.S. și peste hotare. Din datele publicate reiese cu limpezime aria de răspîndire extrem de largă a operelor lui Lenin, care au pătruns treptat în toate colțurile globului.

Lucrările lui Vladimir Ilici Lenin au fost editate în Uniunea Sovietică de 10 096 ori, într-un tiraj de 348,9 milioane exemplare, în o sută de limbi ale popoarelor U.R.S.S. și ale altor țări. Iar peste hotare aceste opere au fost tipărite de 4 079 de ori, în 48 de țări și în 51 de limbi. În perioada anilor 1920-1968 au apărut 1 284 de volume de «Opere alese» ale lui Vladimir Ilici Lenin, într-un tiraj total de 82,9 milioane exemplare. Numai tirajul ediților IV și V (complete) ale «Operelor alese» a fost tipărit în peste 58 de milioane exemplare. Multe lucrări ale lui Vladimir Ilici Lenin, în care sînt analizate cele mai importante probleme ale teoriei, strategiei și tacticii mișcării comuniste, problemele construcției socialismului și comunismului, au fost editate de peste 100 de ori. De asemenea, lucrări clasice ca «Statul și revoluția», «Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului» — de peste 200 de ori.

Dincolo de hotarele U.R.S.S., lucrările lui Lenin au început să fie editate încă de la începutul secolului. În perioada 1905-1918 multe dintre ele au fost tipărite în limbile germană, franceză, engleză, spaniolă, norvegiană, suedeză ș.a. În timpul din urmă unele dintre lucrările sale au fost editate și reeditate în repetate rînduri: «Statul și revoluția» — de 196 de ori, în 37 de țări; «Stîngismul, boala copilăriei comunismului» — de 151 ori, în 32 țări; «Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului» — de 156 ori, în 30 de țări; «Materialism și empiriocriticism» — de 69 de ori, în 22 de țări. Din punct de vedere al numărului de traduceri în limbi străine, operele lui Vladimir Ilici Lenin se situează pe primul loc.

Între anii 1918 și 1968 în U.R.S.S. au fost editate 7 519 volume și broșuri referitoare la activitatea revoluționară și viața lui Vladimir Ilici Lenin, într-un tiraj total de 240,9 milioane exemplare. Dintre acestea un număr de 5 407 se referă la operele lui Vladimir Ilici Lenin, la Lenin ca teoretician, conducător al clasei muncitoare, conducător al partidului și primului stat socialist din lume. Sînt incluse în acest număr și lucrări de literatură memorialistică, amintiri despre familia și colaboratorii lui Lenin.

WINNIPEG

SFÎRȘIT DE IANUARIE

Corespondență specială de la Margareta PÎSLARU

Cîteva evenimente culturale reținînd în acest foarte geros sfîrșit de ianuarie atenția presei și a publicului spectator din Winnipeg, capitala statului canadian Manitoba. O atenție specială este acordată prezenței în oraș a balerinei Alexa Mezincescu, care interpretează la «Royal Winnipeg Ballet» rolul lebedei negre în «Lacul lebedelor». Balerina se bucură aici de un binemeritat succes, de aprecieri elogioase atît din partea publicului cît și a presei. «Alexa Mezincescu — scrie cronicarul ziarului «Tribune» — e plină de vitalitate, suplă, o dansatoare minunată. Are strălucire, personalitate și atacă cu cea mai mare ușurință toate dificultățile de bravură».

Anul acesta statul Manitoba sărbătorește centenarul creării sale. Aniversarea este marcată, printre altele, de o seamă de evenimente culturale. Printre alte manifestări festive, în sala special construită cu acest prilej — «Centennial Concert Hall» — va avea loc un mare spectacol, așteptat cu deosebit interes și susținut de «Royal Winnipeg Ballet» și «Winnipeg Symphony Orchestra», dirijată de George Cleve. S-a anunțat de asemenea concertul Orchestrei simfonice din Vancouver, care va avea la pupitrul dirijoral pe Meredith Davies, și concursul violonistului Norman Nelson și al mezzo-sopranei Judith Forst de la «Metropolitan Opera».

Iubitorii muzicii ușoare au și ei în această iarnă prilej de satisfacții: în fiecare marți emisiunea de televiziune în culori «This is Tom Jones» (Acesta este Tom Jones) adună admiratori de toate vîrstele. Celebrul cîntăreț englez invită la aceste spectacole vedete de teatru și cinematograf, interpreți de muzică ușoară, balerini. La emisiunea din săptămîna aceasta au participat Liza Minelli, fiica regretatei Judy Garland, Jean-Paul Belmondo, Bing Crosby și Raquel Welch; invitată de onoare — Mireille Mathieu. Rămînînd în același domeniu al muzicii, aș vrea să consemnez în încheiere un fapt care aici produce destulă vîlvă: John Lennon, unul dintre membrii celebrei formații «The Beatles», și soția sa, Ono Yoko, se află la Toronto, unde au venit pentru a petrece cîteva zile de odihnă.

MIȘCAREA GREVISTĂ din Spania crește în amploare. În ciuda represaliilor patronatului, minerii din Asturia continuă greva începută din luna decembrie.

METAMORFOZA DE PE CHAMPS ELYSÉES

Celebra, animata, luminoasa arteră, loc preferat de plimbare și cumpărături al parizienilor, suferă treptat, sub ochii lor, o metamorfoză care riscă s-o transforme curînd în «altceva». Vechile «boutiques» cedează vrînd-nevrînd locul marilor întreprinderi. Peste 50 s-au mutat în ultimii doi ani și ritmul devine din ce în ce mai accelerat. Automobile «Renault» și «Volvo» sînt expuse în vitrine imense, iar compania aeriană «Pan American» își construiește o clădire înaltă... Marile companii, care pătrunseseră mai demult pe Champs Elysées, l-au invadat acum cu adevărat. În aceste condiții își va mai păstra oare celebrul bulevard parizian farmecul? Prin fața clădirilor monumentale ale unor bănci sau companii de asigurări publicul nu se plimbă...

Azi numai «cei puternici» se pot instala aici. Și printre cei 38 noi «locatari» se numără 11 companii străine. Chiriile au fost sporite în ultimul an pînă la 300 la sută, dar apelul vechilor chiriași împotriva «atitudinii rapace a proprietarilor», adresat Ministerului Justiției, l-a lăsat indiferenți pe reprezentanții companiilor, care plătesc mii de franci fiecare metru pătrat recent achiziționat. Căci a avea un sediu în Champs Elysées devine din ce în ce mai mult un fel de carte de vizită a prosperității unei companii, oricîte sacrificii i-ar impune închirierea unuia sau a cîtorva birouri într-una din noile clădiri înalte. Pe de altă parte, băncile, companiile de asigurări sau de transporturi aeriene care au construit clădiri pe această arteră vor să-și recupereze cît mai repede investițiile, devenind ad-hoc speculanți imobiliari de mare anvergură.

Procesul de transformare a acestei «inimi pariziene» implică de asemenea accente din ce în ce mai vizibile de «import» american: marele «drugstore», unde pînă la ore tîrzii din noapte poți să cumperi tot ce-ți trece și ce nu-ți trece prin minte, cunoaște un succes care îndeamnă la multiplicare. Este vorba nu numai de instalarea unor localuri asemănătoare în alte cartiere pariziene, dar și de o amplificare «la proporții americane» chiar aici, pe Champs Elysées, unde se proiectează deschiderea unor «galerii» care să se întindă pe sute de metri, cuprinzînd o mare varietate de «boutiques». Investitorii apreciază că promenada interioară va fi atît de atrăgătoare încît noile «galerii» vor învinge concurența altor cartiere tradiționale. Rămîne de văzut ce vor putea ele oferi cumpărătorilor în compensația prețurilor ultrapiperate cu care «cei puternici» vor încerca să-și acopere cît mai rapid investițiile.

Z. FLOREA

CRONICA DE TREI SECUNDE

MAIMUȚELE...

Cred că nimeni nu va avea odioase suspiciuni la adresa mea (mi s-a mai întîmplat, știu eu ce spun) dacă voi scrie că am fost foarte mișcat — în calitate de autor al unui roman numit «Maimuțele personale» — de ciudata operație care a avut loc pe lacul de la Painton, undeva în vestul Angliei. Lacul acesta se găsește lîngă o grădină zoologică. Mai mult, în mijlocul lacului tronează o insulă. Insula ține de grădina zoologică, adică cimpanzei frumoși trăiesc aici în libertate, deși fiecare dintre noi știe cît poate fi de liber un cimpanzeu într-un zoo. Dar peste grădină, peste animale și oameni a dat iarna, în toată măreția ei. Printre mărețiile iernii se numără și gerul. Că ar fi crăpat pietrele n-ar fi fost jalea cea mai adîncă — problema era ce facem cu apa lacului. Dacă lacul îngheață — și-au dat seama cu perspicacitate paznicii și stăpînii lor — maimuțele, ființe inteligente, căci din ele urcă sau coboară omul, o vor întinde peste ghețușcă, lipa-lipa, ca orice prizonier care constată, deodată, foarte bucuros, că celula sa nu mai are ziduri și gratii. Maimuțele ar fi fugit din parcul civilizat și cine știe ce ni s-ar mai fi tras, prin evoluție, din asta? Atunci ce-au făcut paznicii-urmași, ca noi toți, ai atîtor maimuțe personale coborîte din creangă pe pămînt? S-au îmbarcat în bărci, au plecat pe lac și au început să bată amarnic și tare, cu vîslele, apa lacului, ca H_2O-ul să nu înghețe. Eu zic că nu trebuie să fii romancier cu maimuțe, morți și iluzii ca să admiri inteligența și puterea de muncă eroică a celor din Painton. Căci o lume civilizată, o lume cu grădini zoologice dar fără maimuțe ar fi, fără îndoială, tristă ca o lume fără oameni.

Păziți deci strașnic și cît mai ingenios maimuțele, dragi temnicieri ai zoo-urilor! Fapta eroică a celor de la Painton să vă dea un nou imbold în muncă!

... DAR ȘI PURICII

Prinși în lanțurile atîtor prejudecăți, căutînd zilnic verigile cele mai slabe ale acestor lanțuri, luptîndu-ne sute de ani cu disperarea celor care știau că nu mai au de pierdut decît lanțurile — habar n-aveam că lipsește o verigă esențială într-un lanț nu mai puțin esențial. Lipsea veriga de bază în lanțul evoluției puricelui. Ei bine, bucurați-vă, întristați-vă, s-a găsit și asta: savantul australian Edgar Rick anunță lumii că a descoperit fosila unui purice din urmă cu 120 000 000 de ani. Purice mai bătrîn nu se există, de aici începe munca, lupta, istoria, evoluția, prin urmare viața acestor afaniptere de 4 milimetri care au ajuns — cu mare succes, după cum se știe — să ne pătrundă pînă și în ureche. Bazat pe această fosilă, savantul poate afirma fără tăgadă că puricii descind din țînțari și nu din cîini, cum se credea pînă acum. Fiindcă — oricît v-ar zgudui sau nu chestia asta — pînă acum, în lanțul prejudecăților noastre, se susținea că puricii ar coborî din cîini. Eram proști, dogmatici, antiștiințifici ș.a.m.d.

Puricii coboară din țînțari.

Acum să vă văd ce-o să faceți.

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUSATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Volumul **Panorama sărutului** de Ion Bănuță conține poezii selectate din opt cărți anterioare. Culegerea antologică recompune un poet de autentice și deosebit de diverse resurse lirice. O bogată fantezie poetică revărsată debordant într-o expresie de mari virtuozități verbale potențează fondul generos al liricii lui Ion Bănuță (Editura pentru literatură).

● Ne rezumăm, deocamdată, la semnalarea unei surprize: temutul critic Al. Piru debutează editorial cu un roman: **Cearta** (Editura pentru literatură).

● Jan Kott: **Shakespeare, contemporanul nostru.** O carte în care marele Will e văzut cu un ochi proaspăt, original, de unul din cei mai buni dintre cunoscătorii săi europeni. Unghiul inedit din care e privit genialul dramaturg și substanța considerațiilor fac din lucrarea autorului polonez o carte indispensabilă pentru cunoașterea lui Shakespeare. În românește de Anca Livescu și Teofil Roll (Editura pentru literatură universală).

● Gaston Baty-René Chavence: **Viața artei teatrale.** În Cuvînt înainte, criticul literar și de artă Valeriu Râpeanu recomandă cartea ca «opera unui om de teatru și a unui erudit» ce «reprezintă sinteza momentelor cruciale ale vieții acestei arte, unind rigoarea proprie omului de știință cu perspectiva omului de teatru. Am putea spune că este o istorie a vieții teatrale scrise dinăuntrul teatrului». Traducere, Sanda Râpeanu (Editura Meridiane).

● În colecția Mica bibliotecă de istorie a Editurii politice a apărut cartea: **Revoluția română din 1848,** cuprinzînd în sumarul ei studii semnate avizat de C. Căzănișteanu, Dan Berindei, Marin Florescu, Vasile Neculae.

● Tot la aceeași editură a apărut «culegerea de studii» **Asigurările de stat.**

● În compartimentul prim al ultimului număr (8) al revistei **Secolul 20** întîlnim un articol de condensate considerații: Secolul și anii, semnat de Mihnea Gheorghiu. Autorul reia cîteva trăsături definitorii ale raportului spiritualității noastre cu cea mondial-contemporană. În celelalte compartimente, paginile revistei ne oferă lectura unui roman de Cesare Pavese, un mănunchi de poeme de Evgheni Evtușenko, două evocări: Pallady de Jacques Lassaigne și Profesorul Oprescu de Dan Hăulică, interviuri și un fragmentarium. Tot în acest număr se publică partea finală a romanului «Sfîntul la New York» de Leslie Charteris.

cinema

● **Simpaticul domn R.** O producție a studioului «București». Tînărul cineast Ștefan Traian Roman ne invită să ne jucăm de-a filmul polițist. Cu o naivitate prefăcută, care stă atît de bine adevăratului cinefil, ne prindem în horă atîta timp cît jocul are candori reale și nu ne ademenește cu poncife luate din recuzita mai nouă a genului, mai ales din arsenalul james-bondist. Scenariul — Tudor Popescu. În distribuție întîlnim cîțiva excelenți actori: Mihai Pălădescu, Silviu Stănculescu, Virgil Ogășanu, Geo Barton, Gilda Marinescu.

● Un nume care se impune din ce în ce mai puternic în cinematografie este cel al tînărului regizor cubanez Umberto Solas. După «Manuela», filmul **Lucia,** aflat pe ecranele noastre, dovedește încă o dată talent autentic, capacitate de a capta dinamica socială, acuratețe plastică. Filmul a fost distins cu Marele premiu la Festivalul de la Moscova 1969 și cu premiul FIPRESCI.

Claudia Cardinale

● **Orașul visurilor.** Pe genericul acestui film închinat eroismului anonim, cotidianului sacrificiu de sine, îl întîlnim pe prestigiosul cineast Andrei Mihalkov-Koncialovski. De data aceasta, autorul «Primului învățător», film ce a trecut, din păcate, neobservat pe ecranele noastre, semnează scenariul. Regia aparține lui Suhrat Abbasov (Uzbek-film). În distribuție: Vova Vorobei, Vova Kudenkov, Natalia Arinbasarova, Bahtiov Nabev, Nikolai Timofeev, Raisa Kurkina.

● La cinematograful **Timpuri noi** puteți vedea cîteva din noile producții ale studioului «Alexandru Sahia»: **Arta epocii de piatră** (Ion Bostan), **Grădina publică** (Radu Hangu), **Stimată domnișoară V** (Gabriel Barta), **Însemnări de toamnă** (Virgil Calotescu), **Fascinații** (Sabin Bălașa).

● **Mari actori, mari vedete pe ecranele noastre:** Marlon Brando («Urmărirea»), Anouk Aimée, Yves Montand («Într-o seară, un tren»), Paul Scofield («Un om pentru eternitate»), Claudia Cardinale, Franco Nero («Cînd se arată cucuveaua»), Anna Karina, Liselotte Pulver («Călugărița»), George Constantin, Emil Botta, Ernest Maftei («Reconstituirea»)

● Pier Paolo Pasolini își-a reafirmă dorința de a transpune pe ecran **Decameronul** lui Boccaccio, într-o amplă producție color.

disc

● Dîndu-și întîlnire pe un disc de mic format, cei doi ilustri soliști de muzică populară **Maria Ciobanu** și **Ion Dolănescu** realizează un recital de un tip deosebit: duete de folclor. Îi putem asculta în: «Au, lele, vino-ncoa», «Drag mi-e să fiu păduran», «Face-m-aș privighetoare» și «Ieși, neicuță, pînă-n prag». Orchestra lui **Gheorghe Zamfir** le ține hangul! (EPC-10 087)

● Cele două vedete ale umorului nostru revuistic, **Horia Șerbănescu** și **Radu Zaharescu,** sînt iarăși prezente, de astă dată pe microbrazdele discului, într-un program redus de «momente vesele». Ce-i drept, piesele sînt vechi, dar își păstrează totuși farmecul. «Carlotescu», «Bufetul veseliei», «Ah, o iubesc» și «Doi soți model» ne vor stîrni iarăși rîsul. Mai bine să rîdem de două ori... decît niciodată! (ECE-10 112)

● **Gigliola Cinquetti,** delicata apariție de la festivalul brașovean, în opt piese de rezistență, cu valoare de șlagăr. Imprimarea a fost realizată după o bandă înregistrată de «Compagna Generala del Disco-Milano». Acompaniată de orchestrele Franco Monaldi și Frankie Stool, solista cîntă: «La pioggia», «La Boheme», «Lo specchio», precum și «Il treno dell'amore» (EDD-1 234).

muzică

● Ultimul din seria celor trei concerte festive ale Orchestrei simfonice a RTV, prilejuite de **BICENTENARUL NAȘTERII LUI BEETHOVEN,** programează, firesc am spune, monumentala creație a titanului: Simfonia a IX-a. Dirijează **Iosif Conta,** ajutat de **Aurel Grigoraș,** dirijorul corului. Soliști vocali, interpreți valoroși și experimentați ai dificilei partituri beethoveniene, sînt **Emilia Petrescu, Elena Cernei, Valentin Teodorian, Gheorghe Crăsnaru.** Programul concertului mai cuprinde și Simfonia I (29 ianuarie, Studioul de concerte al RTV).

● Notabilă inițiativă a aceleiași prestigioase formații simfonice: prezentarea în ținută de concert, a cunoscutei opere «Turandot» de Giacomo Puccini. Dirijează **Carol Litvin.** Interpreți vocali: **Maria Slătinaru, Ladovic Spiess, Teodora Lucaciu, Nicolae Florei, Octav Enigărescu, Valentin Teodorian, Cornelia Finățeanu, Ion Stoian, Dionisie Konya** (25 ianuarie, Studioul de concerte al RTV).

● Hotărît lucru, o săptămînă a marilor lucrări coral-simfonice. Filarmonica programează oratoriul «Matheus Passion» (Patimile de la Matei cituri). Sub conducerea dirijorului **Mircea Cristescu,** concură la o interpretare valoroasă a capodoperei marelui clasic al polifonismului: **Emilia Petrescu, Martha Kessler, Valentin Teodorian, Helge Böttches, Gheorghe Crăsnaru,** corul Filarmonicii sub conducerea lui **Vasile Pântea** și corul de copii al RTV condus de **Ion Vanica** (24 ianuarie, Ateneu).

● **SEARĂ BEETHOVEN. Peter Schreier,** remarcabil cîntăreț din R.D.G., este oaspete al Capitalei noastre. Excelent tenor liric, cu un repertoriu deosebit de cuprinzător, Peter Schreier este, de asemenea, cunoscut ca admirabil interpret de lieduri și partituri din oratorii. La 29 ianuarie, în Sala mică a Palatului, cîntărețul german ne oferă un program alcătuit exclusiv din lieduri de Beethoven.

Elena Cernei

plastică

● **Aspazia Burduja** — artă decorativă. Lucrate cu migală și rafinament, broderiile artistei sînt montări decorative ale unor narațiuni despre credințe și preocupări străvechi («Sărbătoarea aratului», «Pluțașii», «Sărbătorile de iarnă» etc.) sau metafore ale unor fenomene agreste («Germinație»), lucrări de o certă expresivitate, a căror sorginte se află în arta vechilor meșteșugari moldoveni. Artista mai expune cîteva panouri pictate și un mare număr de vitralii în casete de dimensiuni mici (Galeriile de artă, bd. Nicolae Bălcescu 23).

● **Rodica Pandele** — pictură. O pasiune discretă pentru real submerge pictura pe care o practică artista. Rememorînd motive («Dealul morii») sau pur și simplu inventîndu-le («Primăvara»), Rodica Pandele adaptează natura la criteriul pur al formei, construind cu luciditate figuri, peisaje și flori, care nasc și trăiesc din armoniile contrastante și voit sonore ale culorilor. Sînt expuse 20 de uleiuri pe pînză (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● **Aurel Vlad** pictează canalele Veneției ca un neoimpresionist. Dar aceasta e numai o ipostază a creației sale, care treptat se dizolvă și părăsind corespondențele prea fidele, pictorul evocă, fără să imite, îndreptîndu-se spre domeniile mai absconse ale sugestiei («Santiere»,—«Peisaj din București» etc.), cînd spațiul este invadat de rețele și micii explozii cromatice (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● În foaierul Teatrului «Ion Creangă», Petre Jucu prezintă un omagiu lui Eminescu. Sculpturile sale în lemn și piatră ilustrează versuri sau idei eminesciene.

teatru

● Întoarcerea poetului la alte... unelte? Ion Omescu — actor și poet-dramaturg — debutează acum în calitate de regizor, montînd **Othello la Bacău** cu actorul șeșean T. Vilcu în rolul principal, Ioana-Ene Atanasiu în Desdemona și I. Buleandră în Iago. Oricum, teatrul din Bacău se vădește a fi în plină efervescență creatoare. Poate nu întîmplător directorul teatrului e criticul Vlad Soreanu. De semnalat și excelente caiete de sală (redactor C. Isac).

● Goldoni e mereu tînăr. Așa că atrage și... tinerii regizori. La Iași, Anca Ovanez a montat «Războiul vesel» cu St. Dăncinescu, Cornelia Gheorghiu, Sorin Lipa, Val. Ionescu ș.a.

● Mihai Raicu, unul dintre cei mai laborioși regizori ai teatrelor din provincie, a semnat recent direcția de scenă a capodoperei lui Gogol «Căsătoria», la Teatrul de Nord (Satu Mare).

● O idee originală: un spectacol gîndit și compus pentru dimensiunile sălii și scenei Sălii Palatului: **Fotbal Mexic '70.** Regizorul N. Frunzetti a montat cu colectivul teatrului «Ion Vasilescu» un spectacol foarte viu, colorat, cu multă muzică și dans. Fanteziei regizorale i se adaugă un text satiric cu reale calități și ținută (George Mihalache, Ciupi Rădulescu). Într-un fel, «secretul» calității spectacolului stă și în folosirea unui număr mare de interpreți de proză: Teli Barbu, Coca Gheorghiu, Ica Moliu, Rodica Mandache, Cristina Deleanu, Lucia Burcovski. Ne reîntîlnim cu Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu (fără a fi însă un duo).

● Virgil Stoenescu revine în actualitatea vieții teatrale. Teatrul Național din București îi repetă piesa cu titlul însolit: **Moartea ultimului golan.** În regia lui Ion Fintesteanu, protagonist e tînărul actor Costel Constantin, afirmat pe scena Teatrului Național din Iași. După «Nota 0 la purtare» ce notă va lua acum Virgil Stoenescu la dramaturgie?

televiziune

DUMINICĂ. Oferă **Realitatea ilustrată** diversitate? Judecați și dv.: teatru studențesc, Englebert Humperdinck, păpușari, dans pe gheață, Mickey Mouse... Mai vreți? Mai sînt. Surprize (17.15) ● Ne era dor de o **emisiune sportivă** adevărată, adică cu emoții. O avem: repriza a II-a a întîlnirii de baschet Steaua-Polonia din «Cupa cupelor» (19.20) ● Cîteva «stele fără nume» (unele mai renumite decît vedetele) și alți aspiranți la aureola estradei participă la un nou tip de concurs-concert cu public — **Concertul speranțelor.** Înregistrat pe bandă, el va fi adus și pe micul ecran (21.05).

LUNI. Cea de-a treia (presupunem că și ultima) parte a valorosului western «Rio Bravo» (20.15) ● **Steaua fără nume.** Exigența sporită a juriului în ultima vreme îndrituiește optimism cu privire la atingerea obiectivelor concursului. Ce ar fi însă să se încerce înlocuirea actualului fond muzical al genericului, care amintește de o reclamă «muzicală» pentru crema de ghete Gladys? (21.05) ● **Agenda politică** (22.00)

Valeria Seciu

MARȚI. Andrei Bacalu, autorul rubricii de cultură științifică **Ce știm și ce nu știm despre om?,** abordează tema ultradelicată a adolescenței (19.30) ● **Seară de teatru.** Nicușor Constantinescu, autor și regizor al spectacolului cu piesa «Gloria». O contribuție la spectacol — H. Mălineanu, autorul muzicii. Distribuție modestă (20.15) ● **Muzicorama TV,** emisiunea de actualități de muzică ușoară semnată de George Limbăseanu, se impune (22.45).

MIERCURI. «Salvamonte» — titlul unui ispititor reportaj despre echipele de salvare în activitate pe crestele și în văile munților (19.30) ● **Telecinemateca.** Alegerea s-a oprit asupra filmului lui Kakoyannis «Elektra». Alături de numele cunoscutului regizor, înregistrăm pe cel al nu mai puțin cunoscutei interprete Irene Papas și al compozitorului Mikis Theodorakis (20.15).

JOI. «Visul unei nopți de vară» în viziunea muzicală contemporană a lui Benjamin Britten, în interpretarea filarmonicii și a unor soliști vocali din Cluj (20.45) ● Filmul lui Louis Malle «Focul fatidic», dotat cu numeroase premii de prestigiu.

VINERI. Muzicologul George Sbârcea își continuă interesantele investigații în lumea minunată a copiilor minune în muzică. Azi: «Ucenicia lui Bach» (18.00).

SÎMBĂTĂ. **Tele-cine-recital,** la a doua ediție, se recomandă singur. În afară de numele lui Florin Piersic, mai notăm cîteva prezențe: Valeria Seciu, Ileana Popovici, Mihaela Mihai, Felix Karoly, Doina și Cornel Patrichi, formația Venus (21.35).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 4, etapa din 25 ianuarie 1970

I. Bologna-Juventus	2
II. Cagliari-Brescia	1
III. Lanerossi-Palermo	1
IV. Milan-Lazio	1
V. Napoli-Bari	x
VI. Roma-Verona	1
VII. Sampdoria-Fiorentina	x
VIII. Torino-Inter	x
IX. Atalanta-Mantova	x
X. Catania-Reggina	x
XI. Livorno-Foggia	x
XII. Pisa-Genoa	1
XIII. Reggiana-Catanzaro	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

5
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 701
31 IANUARIE 1970

reportaj de șapte zile

Hala de reparații asigură revizia integrală a avioanelor cu care este dotată aviația noastră civilă de transport.

premieră aeriană la băneasa

...Din hala spațioasă unde a fost supus unor ultime verificări, avionul cu fuzelajul argintiu și de o atît de elegantă formă este remorcat la pista de decolare. Un mic grup de «interesați» — ingineri, maiștri și muncitori care au participat la montajul aparatului — asistă la «ceremonial». Pilotul de încercare își ocupă locul în cabină. Avionul argintiu începe să alunece pe pistă cu viteză sporită. După ce-a străbătut o porțiune ceva mai mare decît un teren de fotbal, decolează. Micul grup comentează cu însuflețire. Discuțiile vor urma, firește, și mai substanțiale, după ce avionul va reveni din prima cursă de probă cu toate aparatele de bord verificate

...La Băneasa, în incinta Întreprinderii de reparat material aeronautic, scena relatată atît de succint mai înainte ține deja de rutină și sensul ei profund poate scăpa neavizaților. Nu oricine își poate da seama în mijlocul tumultului de motoare supuse variatelor verificări și a circulației a zeci de tipuri de avioane de evenimentul, căci este realmente un eveniment, apariției avionului bimotor, de culoare argintie, denumit «Islander BN-2 A» O veche tradiție, cea a construcției de avioane, în care în avut precursori atît de ilustri, este revitalizată. «Islander», avion în întregime metalic, răspunzînd unor cerințe variate, a reușit această racordare. Produs al firmei Britten-Normand din Bembridge (Wight) — Anglia, avionul ne-a fost livrat, ca prototip, în cadrul unui acord de cooperare bilateral. Primele 10 aparate sînt în prezent montate la Băneasa cu material importat de la firma respectivă, urmînd ca celelalte să fie realizate în întregime la noi în țară (proiectarea pieselor, asamblarea și montajul final). Ce considerente au dus la achiziționarea licenței și a fabricării în serie a acestui avion? Fără îndoială, calitățile sale tehnice de prim ordin. «Islander» este dotat cu două motoare de cîte 264 CP, atinge o viteză maximă la nivelul mării de 270 km/oră și o viteză de croazieră de 250 km/oră la o înălțime de 3 000 m. Plafonul maxim de zbor este de 5 330 m. Calitatea principală a aparatului, afară de relativa sa ieftinătate, se bazează însă pe posibilitatea sa de a decola și ateriza atît pe piste betonate cît și ierboase de foarte mici dimensiuni. «Islander» are nevoie pentru decolare doar de 158 m de pistă, iar pentru aterizare de 116 m, la o greutate maximă de 2 725 kg. Mai trebuie amintit că aparatul poate fi amenajat în variantă cu simplă sau dublă comandă, pilotajul fiind asigurat cu o aparatură modernă de comandă și radiolocație. Noul avion poate transporta 9 pasageri, accesul realizîndu-se foarte comod prin trei uși laterale. Într-o altă variantă transportă mărfuri în greutate de peste o tonă.

Cu 9 pasageri la bord, «Islander» poate zbura circa 570 km, capacitatea totală a rezervoarelor permițîndu-i un zbor de circa 1 000 km. Avionul și-a dovedit pe deplin utilitatea și într-o serie de domenii de activitate cum ar fi muncile agricole și diferitele măsurători realizate cu ajutorul peliculei fotografice.

După cum am spus, montajul și în general fabricarea acestui tip de avion au ridicat o serie de probleme. Era un domeniu cu totul nou — cel al construcției avioanelor metalice. A fost necesară, bineînțeles, o anumită perioadă de punere în temă, de familiarizare. Dar nu după mult timp, așa cum ține să precizeze ing. Alexandru Haiduc, șeful secției de fabricație, colectivul de ingineri, maiștri și muncitori a reușit să-și însușească experiența necesară. Probleme pe parcurs au fost destule. Asamblarea fuzelajului și a aripilor solicită o calificare înaltă. Apoi, numărul mic de muncitori specializați în structura metalică punea alte probleme, de ordin organizatoric. Amîndouă problemele și-au găsit rezolvarea în cadrul procesului de fabricație a primelor aparate ce se realizează într-un ritm accelerat. Rezultatul este pe măsura acestei activități, beneficiarul, firma engleză, declarîndu-se satisfăcut de calitatea produsului. Încă în acest trimestru, avioanele de tip «Islander» care vor decola de la Băneasa vor fi realizate în întregime la noi în țară.

M. HETCO
Fotografii de S. STEINER

1 Primele avioane de tip «Islander» au și trecut cu succes probele de zbor.

2 Un nou avion de tip «Islander» se află în fază avansată de montaj.

3 Avionul de tip «Islander» are aripile amplasate deasupra cabinei, ceea ce-i conferă multă stabilitate în zbor.

4 Se verifică aparatura de bord a unui mare avion de pasageri.

5 Cabina de comandă. Aparatură modernă — condiții excelente de pilotare.

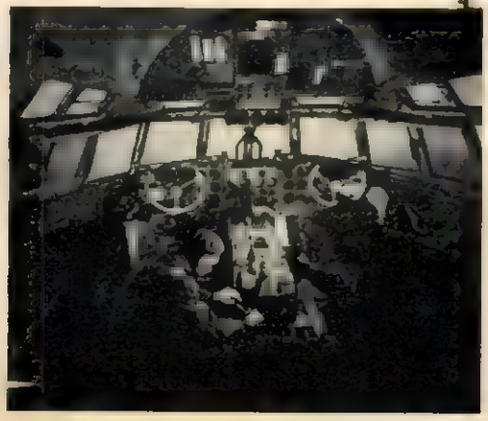

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Nu s-ar plînge nimeni dacă ni s-ar oferi unul din recentele filme ale Ginei Lollobrigida. De la «Eu, eu, eu și... ceilalți», nu am mai avut plăcerea s-o vedem.

Foto: KEYSTONE

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

succese românești în imunoterapia cancerului

La Institutul oncologic din București a fost creată o secție clinică de imunoterapie. Referindu-se la ipoteza de lucru care a condus la organizarea acesteia, prof. dr. *O. Costăchel*, directorul institutului, ne-a declarat următoarele:

În urmă cu 15 ani, în țara noastră a luat ființă primul laborator de imunitate, de transplantare, în special a țesuturilor canceroase. În cadrul laboratorului am desfășurat ample lucrări de cercetare, care au avut ca rezultat crearea unor metode menite să concure la realizarea vaccinării terapeutice a bolnavilor de cancer. Astfel, pentru prima dată în practica medicală am imaginat și aplicat metoda polipasajului tumoral, care favorizează procesul de recunoaștere a celulelor canceroase de către organism. Este cunoscut faptul că celulele canceroase sînt atît de apropiate ca structură de cele normale, încît organismul nu le poate identifica decît într-un timp relativ îndelungat ca substanțe străine, ceea ce face ca procesele de apărare să fie permanent depășite de procesele de creștere a celulelor, care încep înaintea terminării proceselor de recunoaștere și probabil produc substanțe capabile să împiedice fie recunoașterea, fie procesele de apărare, care urmează de obicei. Alte observații au scos în evidență faptul că celulele tumorale, transplantate într-un alt organism, își încep procesul de dezvoltare după aproximativ 48 de ore. Procesul de recunoaștere începe în organism imediat după transplantare, dar el nu se termină în momentul cînd începe procesul de creștere, ceea ce împiedică apariția corectă a proceselor de apărare, ba chiar favorizează creșterea celulelor tumorale.

Pornind de la aceste observații de laborator, am imaginat metoda polipasajului tumoral, care constă în transplantarea de celule canceroase ce urmează a fi înlăturate din locul de transplant înainte de începerea creșterii tumorii dar după pornirea procesului de recunoaștere. În acest fel se încearcă a se crea condițiile pentru desfășurarea completă a acestui proces, pentru a se da organismului posibilitatea să declanșeze fenomenele de apărare, care în mare parte pot fi numite procese de formare a anticorpilor, sau de rezistență prin alte mijloace împotriva bolii. Aceste procese la rîndul lor trebuie de asemenea sprijinite. Deocamdată noi ne-am limitat la favorizarea proceselor de apărare, care sînt greu de realizat de către organism, tocmai datorită similitudinii celulelor canceroase cu cele normale. Desigur că există încă numeroase detalii privind mecanismele complexe ale proceselor de recunoaștere, despre care nu putem vorbi aici. Ele sînt realizate prin cooperarea unor tipuri speciale de

Tratarea tumorilor maligne cu ajutorul unei instalații moderne care folosește ca sursă radioactivă cesium radioactiv.

celule specializate în recunoașterea și fabricarea de anticorpi sau distrugerea celulelor canceroase; aceste celule se numesc imunocite sau celule imunocompetente.

În cadrul institutului am creat o metodă de vaccinare care, în urma rezultatelor obținute pe animal, este utilizată și pe om. Am numit-o metoda de vaccinare epidermică, deoarece am constatat că epidermul are proprietăți imunologice speciale, înainte necunoscute. Prin aplicarea metodei la peste 150 de bolnavi am obținut regresiuni parțiale ale tumorilor, în cazuri foarte avansate, în care metodele clasice nu mai pot da nimic. Trebuie să precizăm însă că această metodă este abia la începuturile ei și există un mare decalaj între profunzimea concepțiilor teoretice și a modelelor experimentale și simplitatea, aproape empirismul, metodelor clinice ale imunoterapiei, comparabile cu începuturile de acum 20 de ani ale chimioterapiei, care este astăzi totuși o metodă competitivă, prin valoarea ei, cu radioterapia cancerului, pe care a înlocuit-o cu succes și definitiv în unele localizări ale acestei boli, ca de exemplu leucemiile. Considerăm că, în cinci pînă la zece ani, intensificînd cercetările în domeniul respectiv, imunoterapia cancerului va putea deveni o metodă curentă în tratamentul cancerului, cu perspective mai mari decît celelalte, deoarece este singura specifică și nedistructivă.

Rezultatele obținute de noi, atît cele experimentale cît și cele clinice, au fost comunicate în diferite centre din străinătate, fiind bine apreciate. Astfel, la Berlin s-a propus să se organizeze la București o conferință de imunoterapie a cancerului.

Gh. BRĂTESCU

studenții, examenele și „avansurile" asupra verii

Începînd de mîine în universitățile și institutele de învățămînt superior din întreaga țară se inaugurează obișnuita sesiune de iarnă a examenelor studențești. Obișnuită, și totuși deosebită de altele printr-o serie de reglementări stabilite de forurile în drept. Asupra acestora am solicitat informații tovarășului *George Ciucu*, director general în Ministerul Învățămîntului.

Ce am aflat din răspunsurile primite la întrebările noastre?

Sesiunea de examene se va desfășura între aceleași date în toate facultățile universităților și institutelor de învățămînt superior din țară: între 1 și 18 februarie. În general, la fiecare facultate, în fiecare an de studii se vor susține 2—3 examene. Între 18 și 24 februarie studenții vor beneficia de o săptămînă de odihnă, în timpul căreia ei pot susține, facultativ, și examenele parțiale — cîte un singur asemenea examen în fiecare an de studiu.

Desigur că nici existența examenelor parțiale nu e un lucru absolut nou. Nouă este însă reglementarea lor, survenită printr-o recentă hotărîre a Ministerului Învățămîntului, conform căreia organizarea acestui fel de examene — care pînă acum nu era obligatorie în toate institutele și facultățile — a devenit o obligație pentru conducerile acestora, păstrîndu-și însă, pentru studenți caracterul facultativ. Sesiunea de iarnă, necuprinzînd mai mult de 2—3 examene, permite studenților ca, prin aceste «parțiale» să ia un «avans» asupra examenelor din vară, — de obicei mai multe și mai grele — reducînd astfel din dificultățile pregătirii unui volum mai mare de cursuri. Examenele parțiale vin astfel ca un corectiv în echilibrul sesiunilor, ușurînd talgerul — mai încărcat în sesiunea de vară — al balanței examenelor.

Instrucțiunile date de Ministerul Învățămîntului cu prilejul actualei sesiuni de examene studențești pun accentul pe două lucruri: o exigență sporită a examinatorilor, în vederea verificării temeinice a cunoștințelor studenților; muncă organizatorică mai bună din partea rectoratelor și a decanatelor pentru realizarea unei asemenea planificări a examenelor, încît grupelor de studenți să li se asigure, între un examen și altul, pauzele necesare pentru o temeinică pregătire.

Sperînd că se vor respecta toate aceste indicații, nu ne rămîne decît să urăm studenților — ca și examinatorilor lor — tradiționalul «succes!».

V. SAVIN

a dispărut un geamăn!

Aflăm cu stupoare că deunăzi, la trei milenii după întemeierea Romei, Romulus, băiețelul, s-a certat zdravăn cu fratele său Remus (sau viceversa), fapt pentru care acesta (sau celălalt) a părăsit jignit locuința maternă îndreptîndu-se, gol pușcă, într-o direcție necunoscută.

Îndurerata mamă (adoptivă) adresează pe această cale o fierbinte chemare pentru regăsirea geamănului ofuscat sau, eventual, intervenții la primăria orașului și la Direcția monumentelor istorice, singurele instituții în stare să urgenteze apianarea tragicului conflict. Semnalmente: statura potrivită (60 cm), vîrsta 2723 ani, a participat la fundarea Romei, vorbește latina vulgară, o rupe binișor pe etruscă și a avut ultimul domiciliu în Piața Dorobanți.

Turneul circului Scala din Stockholm a înregistrat la București un mare și binemeritat succes.

sala pașilor pierduți

CA URMARE A NOTEI NOASTRE din numărul trecut, referitoare la controalele prin sondaj efectuate de organele de miliție la întreprinderea INOX, — controale care au evidențiat superficialitatea crasă a paznicilor de la poarta fabricii — am primit din partea directorului unității următoarele precizări: au fost găsite lame de cuțit și într-un autoturism, respectiv în autovehiculul nr. 2-B-8711, aflat *la dispoziția* salariaților din conducere. Pentru această faptă, descoperită la primul dintre controale, șoferului Marin Lincă i s-a desfăcut contractul de muncă.

*

APROPO DE CONTROALE cu rezultat spectaculos: ofițeri din serviciul judiciar al Miliției orașului Craiova au efectuat o percheziție la domiciliul speculantului recidivist Dumitru Pîrvulescu. S-au găsit: 381 perechi de cercei, 388 lănțișoare, 417 cruciulițe din gablonz, 1 486 rezerve pix ș.a.

*

RISCURILE «MESERIEI» nu îi ocolesc nici pe hoții de buzunare. Necazul unora dintre cei prinși asupra faptului pe raza Capitalei a fost cu atît mai mare cu cît ei nu reușiseră să subtilizeze decît obiecte de importanță minoră: Gheorghe Mihăescu a trebuit să se mulțumească doar cu o batistă de damă, Vasile Guță, cu 17 lei și mai multe notițe cu numere de telefon, Buescu Georgeta, cu un prospect cu instrucțiuni pentru spălatul ciorapilor supraelastici.

*

DIN TRENUL 2 008 Sibiu-București a fost furat un aparat de radio portativ. Lucrătorii postului de miliție al gării Rîmnicu Vîlcea au prins făptuitorul — Ion Gherghești din comuna Oriea, județul Olt — în timp ce asculta... melodia preferată.

Sergiu ANDON

în toate județele

ULTIMUL AN AL CINCINALULUI – UN AN DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

1970 este ultimul an din șirul celor cinci ai cincinalului. An hotărîtor în care își vor găsi finalizare strădaniile depuse în tot răstimpul acestei perioade și care, el însuși, va trebui să aducă o substanțială contribuție la realizarea marilor obiective economice și sociale pe care națiunea și le-a propus să le îndeplinească.

Privit prin perspectiva elementelor sale fundamentale, 1970 înseamnă: darea în exploatare a circa 740 obiective și capacități noi, deschiderea lucrărilor pentru alte 250 obiective, dar mai ales el trebuie să însemne un ritm înalt de creștere a producției, ridicarea eficienței întregii activități economice care presupune folosirea cît mai rațională și cu randament maxim a capacităților de producție, micșorarea consumurilor de materii prime, ridicarea într-un ritm mai intens a productivității muncii. Astăzi e unanim acceptată ideea că o activitate productivă nu trebuie să se soldeze cu pierderi, ci, dimpotrivă, ea trebuie să contribuie la satisfacerea nevoilor sociale, la creșterea avuției și venitului național. Iată de ce eficiența devine o problemă fundamentală a întregii noastre societăți.

În scopul realizării acestui deziderat, organizațiile de partid Brașov și Timiș au adresat tuturor organizațiilor județene de partid oamenilor muncii din industrie construcții, transporturi, agricultură, înflăcărate chemări la întrecere pentru realizarea unei mai intense activități creatoare, pentru îndeplinirea și depășirea planului de dezvoltare a economiei naționale pe 1970. Să producem mai mult dar și mai bine! Este o idee de bază a acestor chemări, care solicită nu numai talentul practic al fiecărui om al muncii, dar și conștiința sa.

Chemările la întrecere au fost dezbătute în plenarele comitetelor județene de partid. Analizînd rezultatele obținute, posibilitățile și rezervele de care dispun unitățile economice de pe teritoriul lor, plenarele s-au angajat să realizeze peste prevederile inițiale ale planului importante producții suplimentare, să valorifice la un nivel superior baza tehnico-materială, să gospodărească mai eficient valorile materiale și bănești de care dispun

Anul 1970 — cu întrecerea de largă respirație care a început — este un an de intense eforturi, o nouă și importantă etapă în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. (În rîndurile care urmează publicăm doar cîteva dintre angajamentele cuprinse în răspunsurile la chemările la întrecere ale județelor Brașov și Timiș.)

îndeplinirea și depășirea planului — sarcină de cea mai mare importanță

Îndeplinirea și depășirea planului de stat reprezintă unul dintre cele mai importante componente ale acestor angajamente Cifrele indică, pe cît de succint pe atît de sugestiv, marile posibilități de care dispune industria în această direcție. Așa, de pildă, oamenii muncii din județul Arad, care activează în importantul sector al industriei, își propun să economisească în acest an 944 tone de metal, 2 450 mc cherestea și 30 tone bumbac. În ce privește planul producției marfă, el va fi depășit cu 52 milioane lei. În județul Dîmbovița se prevăd economii peste plan la producția marfă industrială în valoare de 30 milioane lei. Se vor economisi prin reducerea normelor de consum 215 tone metal, 1 000 mc material lemnos și 15 tone bumbac. Oamenii muncii din județul Galați și-au propus să depășească planul producției marfă în industrie cu 1,5 la sută, ceea ce reprezintă, printre altele, 13 000 tone fontă, 20 000 tone oțel, 16 500 tone sleburi, 7 200 tone tablă mijlocie și groasă etc., etc. În județul Prahova, a cărui puternică industrie nu mai are nevoie de recomandări suplimentare, analiza aprofundată a posibilităților de perfecționare a întregii activități economice a dus la stabilirea unor indici elocvenți de depășire a planului. Se vor obține suplimentar: 5 100 tone țiței, 22 000 tone produse petrolifere, 20 000 anvelope, 200 tone polietilenă, producția marfă pe întregul județ depășindu-se cu 200 milioane lei. La Tulcea, depășirea planului producției globale industriale se va cifra la 11 milioane lei, iar în Bihor, județ așezat în cealaltă extremitate a țării, oamenii muncii români, maghiari și de alte naționalități au hotărît ca printr-o concentrare a tuturor forțelor să depășească planul producției marfă în industrie cu 50 milioane lei.

Din întreaga țară — pînă la închiderea ediției noastre — continuă să sosească entuziaste răspunsuri. Cifrele enunțate arată cum nu se poate mai convingător că sarcinile de plan pot fi nu numai realizate integral, ci și larg depășite, astfel încît economia noastră națională, industria, să fie impulsionate spre cote tot mai înalte. Promptitudinea, seriozitatea și referirea concretă, la obiect, iată elementele esențiale ale acestor angajamente. Ceea ce ne întărește convingerea că ele vor fi traduse în practică integral.

sporirea eficienței investițiilor

Țara întreagă e un vast șantier. Se investesc miliarde de lei pentru dezvoltarea potențialului industrial și construirea a sute de mii de apartamente. Tendința spre rentabilizarea investițiilor, prin darea în funcțiune cît mai devreme a obiectivelor noi, e cuprinsă în toate răspunsurile date de județe la chemarea la întrecere. În județul Vîlcea se preconizează punerea în funcțiune mai devreme a 22 de obiective și capacități de producție, în județul Bistrița-Năsăud a 100 de apartamente. La Galați laminorul de benzi la rece va fi pus în funcțiune cu 10 zile mai devreme, 4 cuptoare de la Siebing cu 5—8 luni, Fabrica de oxigen cu 30 de zile etc., reducîndu-se costul lucrărilor de investiții pe județ cu 3 milioane lei.

Eficiența investițiilor se realizează nu numai prin devansarea termenelor, ci și prin importante economii de materiale. Pe lîngă scurtarea termenelor de execuție, angajamentul județului Dîmbovița prevede o economie de 50 tone metal și 100 tone ciment, cel al județului Bihor, reducerea cu 100 tone a consumului de metal, cel al Galațiului, cu 430 tone metal, 1 500 tone ciment și 225 mc material lemnos.

Creșterea gradului de folosire a utilajului, mai buna organizare a șantierelor, întărirea disciplinei și folosirea completă a timpului de lucru fac parte din complexul de măsuri pe care le cuprind angajamentele județelor.

Combinatul chimic din Pitești, una dintre puternicele unități industriale din județul Argeș care vor participa, conform angajamentului luat, la depășirea planului la producția-marfă pe întregul județ cu 120 milioane lei.

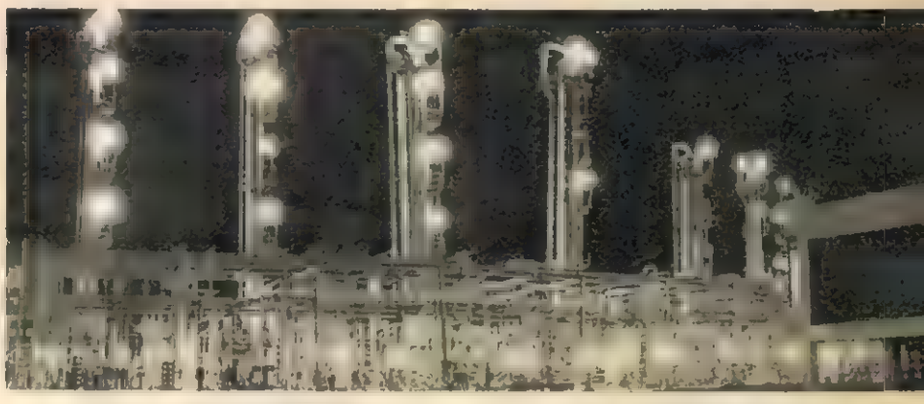

un indice grăitor: productivitatea muncii

Este știut că sporul producției industriale este în directă dependență de eficiența cu care este cheltuită munca socială în procesul de producție, este știut că productivitatea muncii constituie unul dintre indicatorii calitativi de bază ai economiei naționale.

Iată de ce este deosebit de interesant să urmărim comparativ angajamentele luate — în numele tuturor celor ce muncesc — de către organizațiile județene de partid, cu privire la sporirea productivității muncii.

Oamenii muncii din județul Brașov își propun ca în industrie, prin organizarea mai bună a producției, prin creșterea gradului de mecanizare și automatizare, prin întărirea disciplinei în muncă și prin utilizarea completă a fondului de timp de lucru, să sporească productivitatea muncii planificate cu 1 200 lei pe salariat.

De reținut că sporul de producție ce se va obține față de anul 1969 se va realiza în cea mai mare parte tocmai pe seama creșterii productivității muncii.

Pe de altă parte — cu privire la sectorul construcții-montaj — angajamentul prevede o depășire cu 400 lei a productivității muncii pe salariat. Aceasta se va realiza prin extinderea industrializării lucrărilor, folosirea soluțiilor cu grad înalt de prefabricare, prin programarea și organizarea rațională a execuției lucrărilor și utilizarea integrală a fondului de timp de lucru.

Și acum, iată cîteva dintre angajamentele răspuns:

— *Organizația Prahova:* pe ansamblul industriei județului, productivitatea muncii va spori cu cel puțin 1 la sută peste nivelul planificat.

— *Organizația Buzău:* productivitatea muncii va crește în industrie cu 0,5 la sută peste nivelul planificat, iar valoarea beneficiilor peste plan se va ridica la 4,5 milioane lei.

— *Organizația Arad:* productivitatea muncii în industria republicană va spori cu 0,6 la sută peste sarcina prevăzută. Se vor obține peste plan 8,4 milioane lei beneficii.

— *Organizația Vîlcea:* productivitatea muncii va crește cu 1,4 la sută peste nivelul planificat în industrie; se vor obține, în mod suplimentar, 5 milioane de lei beneficii.

— *Organizația Tulcea* și-a propus o sarcină de creștere a productivității muncii cu 1 la sută.

— *Organizația Dîmbovița* preconizează creșterea productivității muncii în industrie cu 900 de lei pe salariat, peste nivelul planificat, și obținerea peste plan a 10 milioane de lei beneficii.

— *Organizația Vrancea:* creșterea productivității muncii în industrie cu 1 300 lei pe salariat, față de nivelul planificat.

Multitudine de cifre, de coeficienți, dar o singură concluzie: angajamentele organizațiilor județene de partid constituie, printre altele, exemple prin care se dovedește, o dată în plus, un adevăr aparținînd de economia politică: în socialism, legea generală a creșterii productivității muncii dobîndește specificul vădit avantajos al creșterii necontenite.

municipiul București: angajamente importante

Cu uriașul său potențial economic, Capitala are un rol major, și am spune exemplar, în îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul 1970. Angajamentele luate de organizația de partid a Capitalei pornesc de la analize și studii profunde privind posibilitatea descoperirii de noi resurse materiale și umane, de la folosirea întregii capacități a mijloacelor de producție și asigurarea unei calități exemplare. Țelul final este: atingerea unei eficiențe economice sporite. Eficiența este de altfel și premisa pe care își bazează municipiul București angajamentele: depășirea planului producției-marfă cu 500 milioane lei, o producție suplimentară pentru fondul pieței în valoare de 200 milioane lei, punerea în funcțiune a 20 de obiective și capacități de producție cu 1-6 luni mai devreme față de termenele planificate, depășirea planului de export cu 80 milioane lei, asimilarea a 800 de produse și articole noi, predarea înainte de termen a 5 000 de proiecte de execuție și 525 studii tehnico-economice etc. Dacă mai adăugăm la toate acestea sporul de 1 la sută prevăzut peste nivelul planificat la productivitatea muncii (ceea ce înseamnă, estimativ, o producție globală în valoare de peste 1 miliard lei), avem dimensiunile importantelor angajamente pe care și le-au luat comuniștii din municipiul București, împreună cu oamenii muncii din Capitală, în acest an hotărîtor al cincinalului.

reportaj de şapte zile

eugen ionescu —

membru al academiei franceze

«Nemuritorii» Academiei Franceze au primit recent în rîndurile lor pe celebrul dramaturg Eugen Ionescu — distincţie eminentă în cîmpul culturii franceze şi internaţionale. Teatrul lui Eugen Ionescu, «...un chestionar al condiţiei umane» (Phillippe Senard), binecunoscut publicului nostru, îşi plasează creatorul pe podiumul ocupat de către cele mai prestigioase personalităţi artistice contemporane. Evenimentul înnobilează o ascensiune literară ale cărei începuturi s-au conturat în interiorul literelor româneşti acum patru decenii prin debutul de la «Bilete de papagal» (1928). Publicistul şi scriitorul de atunci şi-a apropiat meşteşugul condeiului cu asemenea vocaţie — vehementă, tonică — încît istoriografia literară îl va menţine pe acest «copil teribil al criticii literare» printre exponenţii ei reprezentativi. Dar «copilăria» s-a scurs aşa cum o ştim... Alegerea dramaturgului printre aleşii Academiei Franceze încununează astăzi decisiv valoarea unei opere configurate mult mai tîrziu (dec. V) — parcă după o recluziune în sinul căreia se pregătea, îndelungat şi mistuitor, revelaţia unui umanism în primejdie de a dispărea. Lumea contemporană poartă în sine germenii propriei ei disoluţii; oamenii îşi dovedesc incapacitatea de a întrezări calea unui destin individual — pare să spună Eugen Ionescu în piesele sale. Dramaturgul francez este preocupat, într-un secol «antiumanist», de condiţia umană şi de reflexul ei social. Sentimentul tragic al vieţii, identificarea destinului istoric cu cel ontologic — cîteva probleme care frămîntă societatea contemporană — sînt proiectate pe fundalul raporturilor dintre fiinţa umană şi existenţă ca o speranţă în relansarea încrederii în om şi în solidaritatea acestuia cu semenii săi. O operă (Cîntăreaţa cheală, Lecţia, Scaunele, Ucigaş fără simbrie, Rinocerii, Regele moare) parcă mai coerentă şi mai emulatoare decît a celorlalţi corifei (S. Beckett, A. Adamov J. Genet ş.a.) ai unei mişcări teatrale purtînd cele mai întîmplătoare denumiri. O opinie... care se întîlneşte cu o certitudine. Căci pentru Eugen Ionescu şi pentru noi primirea în Academia Franceză echivalează cu Nobel-ul acordat lui Samuel Beckett

Napoleon IANCU

primii mesageri '70 ai folclorului românesc

Primul turneu peste hotare pe 1970 al unui ansamblu folcloric din România revine formaţiei «Căluşul» a Căminului cultural din comuna Scorniceşti, judeţul Olt. La 27 şi 28 ianuarie, artiştii amatori ai ansamblului din Scorniceşti vor face un scurt popas în Austria, pentru a oferi publicului din Salzburg prilejul de a admira originalitatea şi virtuozitatea artei populare româneşti frumuseţea şi eleganţa portului nostru naţional.

Turneul va continua apoi în Olanda, unde ansamblul românesc a fost invitat să participe la serbările jubiliare ale grupului folcloric «Kaspergo» din localitatea Goea. Participînd la acest festival, ansamblul «Căluşul» va da apoi spectacole, pînă la 9 februarie, la Hilversum, Rotterdam şi alte oraşe olandeze.

Consacrarea internaţională a tînărului ansamblu «Căluşul» a fost prilejuită de participarea la Festivalul internaţional de folclor de la Asele (Suedia), care a avut loc în vara lui 1969. La această confruntare, în care a evoluat alături de valoroase echipe artistice de amatori din alte 8 ţări europene, formaţia folclorică românească a cucerit Premiul I pentru dansuri, şi în special pentru suita «Nunta din Scorniceşti».

Tot anul trecut, «Căluşul» a făcut un schimb de turnee artistice cu ansamblul folcloric din comuna Pravăţ (R.P. Bulgaria) şi a întreprins un reuşit turneu în R.S.F. Iugoslavia, la invitaţia Casei de cultură Vrşeţ.

S. MAX

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

pistele nu duc nicăieri

Ciini poliţişti caută, în cimitirul din preajma locuinţei familiei McKay, femeia răpită. Cercetările aveau apoi să se extindă în toată Anglia.

Scotland Yard-ul n-a reuşit pînă în prezent să facă lumină în cazul dispariţiei Murielei McKay Sutele de interogatorii, cercetările amănuntite întreprinse pe tot teritoriul Marii Britanii, apelurile publicate în presă şi difuzate prin radio şi televiziune n-au dus la nici un rezultat.

Muriel McKay, soţia lui Alex McKay, vicepreşedintele Consiliului de administraţie al săptămînalului de mare tiraj «News of the World», a dispărut în seara zilei de 29 decembrie de la locuinţa sa. În casă părea să se fi dat o luptă. Uşa era forţată. Bijuteriile lipseau. La puţin timp după anunţarea răpirii — primul telefon anonim: o persoană ce pretindea a avea legături cu Mafia cerea lui Alex McKay o răscumpărare de nu mai puţin de 1 000 000 lire sterline, fără a preciza condiţiile în care dorea să primească suma şi să restituie prizoniera. Urmează alte zeci şi zeci de telefoane anonime din partea unor persoane cerînd răscumpărări sau oferind, contra cost, informaţii. Apoi un mesaj scris de mîna doamnei McKay în care nu comunică decît că are ochii legaţi, că îi e frig, că nu va mai putea rezista mult timp şi îl imploră pe soţul ei să facă tot ce poate ca s-o salveze. Familia McKay publică în presă un apel la răpitori, «persoanele serioase» fiind rugate să-şi formuleze concret pretenţiile. Dar, curios, nu apare nici o «persoană serioasă». Soseşte în schimb o scrisoare, tot anonimă, al cărei autor se referă la consecinţele nefaste pe care le-a avut asupra propriei lui fiice săptămînalul «News of the World» (publicaţie cu caracter de scandal, frizînd frecvent pornografia) şi ameninţînd o va ucide pe Muriel McKay dacă «materialele cu porcării» nu vor înceta să apară. Scrisoarea conţinea şi o referire evidentă la recenta publicare în «News of the World» a memoriilor Christinei Keeler, eroina scandalului care îl compromisese pe John Profumo, fost ministru conservator. Scotland Yard-ul porneşte pe noua pistă, dar şi de data aceasta cercetările se dovedesc infructuoase. Nici o legătură cu scandalul Profumo n-a putut fi încă depistată, iar anonimul care-şi exprima revolta împotriva presei pornografice nu a mai dat nici un semn de viaţă. De altfel, în paranteză fie spus, nici «News of the World» — în ciuda disperării vicepreşedintelui consiliului său de administraţie, care a apelat pînă şi la specialişti în ştiinţele oculte pentru a-şi regăsi soţia — nu dă semne că ar intenţiona să-şi schimbe profilul.

În faţa muţeniei răpitorilor, Scotland Yard-ul ajunge să pună la îndoială faptul că Muriel McKay a fost răpită. Fără a se neglija celelalte posibilităţi, se conturează o ipoteză potrivit căreia d-na McKay, suferind se pare şi de o boală de nervi, ar fi plecat pur şi simplu de acasă sau ar fi recurs la o înscenare pentru a se întoarce, neştiută de nimeni, în Australia natală — pe care, împreună cu familia, o părăsise în urmă cu 13 ani pentru a se instala la Londra. Cît despre Alex McKay, acesta e din ce în ce mai mult convins că soţia lui e moartă. Asemenea lui Dawn Jones, al cărei cadavru a fost găsit în munţii Scoţiei, după ce, cu cîteva luni în urmă, dispăruse din acelaşi distins cartier londonez.

D. BRUDEA

expoziţia ivan mestrovic

În sala Dalles s-a deschis expoziţia Ivan Mestrovic, unul dintre titanii sculpturii contemporane. Născut la Vrpolje în Slovenia, în 1883, şi mort la South Bend, — în Indiana (S.U.A.) — 1962, Ivan Mestrovic, artist de o rară vitalitate creatoare, marchează începutul propriu-zis al sculpturii moderne iugoslave. Inspirat de statuara antică şi preluînd, întrucîtva, «timbrul» neoclasicist, Ivan Mestrovic, promotor al ideilor plastice noi, se simte atras, în principal, de întruchiparea marilor teme naţionale. Opera lui Mestrovic, transpoziţie estetică a unei largi tematici patriotice — mari figuri sugerînd vigoare şi forţă, compoziţii istorice monumentale şi de caracter epic («Templul din Kosovo», «Mormîntul soldatului necunoscut de la Avala»), cicluri întregi de eroi, portrete de personaje istorice, de femei văduve — cucereşte în sinul plasticii contemporane valoarea unui limbaj integral.

I. TOMA

ROMANȚĂ
Fotografie
de
A.
MIHAILOPOL

CAMPIONATUL MONDIAL DE HOCHEI PE GHEAȚĂ LA DV. ACASĂ ...

...dacă vă cumpărați un televizor **miraj**

- **Receptor multicanal, ecran mare, cu diagonală de 59 cm**
- **Casetă elegantă, furniruită, cu o linie modernă**
- **Imagine și sunet de înaltă fidelitate**

Calitățile televizorului MIRAJ vă permit vizionarea în condiții excepționale a programelor. Prețul este de 4 335 lei.
Se poate cumpăra și cu plata în 12—18 rate lunare, cu un aconto de la 650—867 lei.

RECOM

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

PAUSTOVSKI

M-am gîndit deseori la moartea ta, bătrîne maestre, m-am gîndit atunci cînd tu trăiai şi aveai să mai trăieşti încă şi, la gîndul că, pierzîndu-te, voi rămîne încă o dată orfan, îmi simţeam inima golită de bucurii, de speranţe, de certitudini. Şi abia acum, rătăcit pe un ţărm pustiu şi inospitalier pe care aleargă în neştire cohorte de maşini, se zbuciumă palmieri din carton galben şi strălucesc firme de neon, aflu de moartea ta dintr-o notiţă de ziar... Şi nu mai pot face nimic, nici măcar ceea ce îmi ziceam că voi face cu siguranţă, ca într-un legămînt, să vin şi să-ţi pun la căpătîi o floare, o luminare şi poate o carte... Mi-ai spus odată povestea cu servitorul aurarului care, măturînd zi de zi atelierul stăpînului său, a adunat din gunoiul zilnic pulberea de aur fir cu fir şi, la sfîrşitul vieţii, a făcut din ea cea mai sublimă bijuterie — un trandafir de aur. Ştiam că servitorul acela erai tu, că aurarul era iubirea iar atelierul din gunoiul căruia alegeai pulberea de aur să faci din ea un trandafir nemaipomenit de frumos ca să-l oferi oamenilor era pămîntul nostru. Îţi aud alevea respiraţia de astmatic, îţi văd ochii albaştri privind adînc de sub fruntea smeadă, şi mă întreb dacă într-adevăr ai putut să mori...

Ultima dată te-am văzut, sau mi s-a părut că te văd, la Moscova, prin 1964, la un concert al Marlenei Dietrich. Ea tocmai fusese întrebată care este scriitorul ei preferat şi a pronunţat un nume, numele tău, iar cineva ţi-a telefonat acasă şi ai venit imediat s-o vezi şi să-i mulţumeşti... Te-ai suit pe scenă încet, cu mers tremurător, te-ai înclinat în faţa ei şi, punîndu-ţi un genunchi pe scînduri, ca vechii trubaduri, i-ai sărutat mîna. Apoi n-ai mai putut să te ridici şi femeia a vrut să te ajute, dar n-avea nici ea puteri, căci şi îngerii albaştri îmbătrînesc... Şi au sărit alţii să te ajute. Eram şi eu printre ei, m-ai privit lung, ţi-am spus că eu sînt, şi mi-ai spus că nu mă mai cunoşti. Aveai ochii înceţoşaţi de lacrimi, obrazul ţi se rumenise de ruşinea neputinţei, dar ai scos atunci de undeva un trandafir roşu, un trandafir adevărat, care nu era de aur, şi i l-ai oferit ei...

Notiţa aceasta de ziar plin cu reclame, cu reportaje senzaţionale şi fapte diverse nu-ţi poate dezvălui sfîrşitul. Nu-l cred, deşi litera îmi spune că aşa este, că nu încape îndoială, dar eu te văd acolo, cu un genunchi înfipt în pămînt şi cu o roză întinsă candid îngerilor albaştri.

Şi eu încerc să te ridic, dar trupul îţi este greu, prea greu, prea greu, iar tu nu mă mai recunoşti De ce?

Mă întreb «de ce» şi te plîng pe ţărmul acestei mări nordice care, ca un plămîn uriaş, respiră şi aspiră din şase în şase ore ridicîndu-şi apele şi coborîndu-şi-le între braţele neputincioase ale digurilor de granit. Mă obsedează imaginea răvăşitoare a Poetului de fier ieşit pe ţărm de sub mîinile unui frate de-al tău,Ossip Zadkin...

Abia acum înţeleg adevărul maximei lui Caldwell: «Poetul este un animal marin care trăieşte pe uscat şi se străduieşte să zboare...» Are pieptul sfîşiat şi din inima lui sfîrtecată a crescut o liră... Partea dreaptă îi este o tulpină de copac, laba piciorului — o rădăcină contorsionată strîngîndu-se în duritatea pietrei, pulpa retezată lasă să se citească în carnea ei versuri şi cercurile unei vîrste adolescentine, crengi înfrunzite îi cresc din braţul drept, iar spatele despicat desenează în tăietura lui o cruce... Aşa ai fost tu întotdeauna — un animal marin care a trăit pe uscat şi l-a învăţat pe oameni să zboare...

Knokke le Zout, 16 iulie 1968

trăiţi în 1970?

Prin această conductă uriaşă de oţel. Lotul se va metamorfoza în lumină. Încă în acest an secţia de cazangerie a uzinelor «Independenţa» va trebui să livreze o parte a tronsoanelor.

Anchetă economică de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

trăiți în 1970?

Mașină de controlat arcuri, unul din multele utilaje moderne cu care este dotată U.P.A.S.

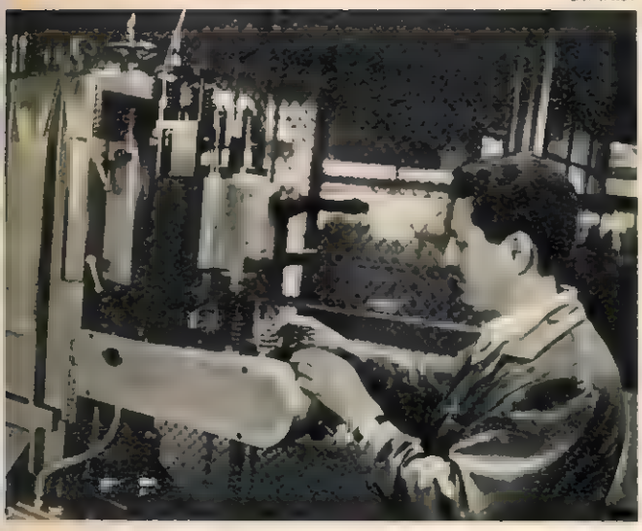

Sudură de calitate executată în secția de cazangerie a uzinei «Independența»

Sîntem, cu alte cuvinte, cu adevărat contemporani acestui an — ultimul din cincinal și primul dintr-un deceniu ce se anunță deosebit de prestigios prin perspectiva planurilor lucid și științific întocmite?

Sîntem realmente sincronizați, prin activitatea noastră, dimensiunilor timpului în care trăim?

Iată dar că întrebarea care ne-am propus-o drept titlu este paradoxală doar la prima vedere. Trăim în 1970, *trebuie* să fim contemporani acestui început de deceniu prin tot ce noțiunea de contemporaneitate are mai viabil, mai valoros. Plenara Comitetului nostru Central definea în decembrie trecut cum nu se poate mai clar ce înseamnă a fi contemporan, a acționa lucid, într-o economie tînără și dinamică cum este cea a noastră. Planul economic pe 1970 și perspectivele sale erau astfel magistral definite.

Ne-am propus să surprindem preocupările de racordare organică și armonioasă la tot ce este nou și valoros, de răspundere, la cerințele anului 1970, într-o serie de mari întreprinderi din județul Sibiu. O facem și din dorința personală de a completa o destul de precară imagine sentimentală care mai asociază încă Sibiul și o serie de orașe din jur unui anume imobilism sugerat de ziduri, case și turnuri seculare.

UN POTENȚIAL ECONOMIC CE SE CERE DEZVOLTAT PE MAI DEPARTE

Mai întîi, o precizare fără îndoială revelatoare: județul Sibiu se situează în cadrul celorlalte județe pe locul trei la producția pe cap de locuitor și pe locul cinci la producția globală. Cîteva combinate mari, ca cel de sticlă de la Mediaș, de textile din Sibiu și Cisnădie, întreprinderile de produse chimice de la Copșa Mică (seria este mult mai numeroasă...) atribuie județului o bază economică puternică. Ca urmare a eforturilor depuse la scara întregului județ, anul 1969 a fost încheiat cu îndeplinirea planului la producția globală în proporție de 102,3 la sută, ceea ce reprezintă o producție suplimentară în valoare de 238,3 milioane lei. Un rezultat, fără îndoială, de prestigiu, o bază de plecare care să asigure un start favorabil în noul an. Despre acest start, mai bine-zis (ca să respectăm cronologic faptele...) despre perspectivele acestui start ne-a vorbit tovarășul Marius Buda, coordonatorul comisiei economice județene. Am fost informați astfel despre sarcinile sporite care stau în fața industriei județului Sibiu, sarcini ce necesită încordarea tuturor forțelor locale. Urmînd recomandările Plenarei de a se încheia contractele încă în trimestrul întîi, astfel încît să se evite întîrzierile și dereglările de producție semnalate în anul trecut, s-a reușit definitivarea în proporție de 88,5 la sută a susamintitelor contracte. Urmează ca pînă la sfîrșitul lunii februarie acțiunea să fie încheiată. Discutarea și defalcarea cifrelor de plan, practic, s-a încheiat. Cu această ocazie s-au definitivat sarcinile fiecărei întreprinderi în parte. O asemenea activitate susținută nu trebuie să surprindă: producția globală a județului va crește în 1970 cu 6,7 la sută față de 1969.

Ramurile industriale care vor cunoaște în acest an (și fără îndoială și în cei următori...) ritmurile de dezvoltare cele mai înalte, sînt: chimia, industria alimentară, industria ușoară și cea a materialelor de construcții, adică tocmai acele ramuri în care județul excelează. În materie de investiții este suficient, cred, să amintim că acestea vor fi în 1970 cu 500 milioane lei mai mari decît cele din anul trecut. În sectorul

energetic, bunăoară, sînt prevăzute fonduri în valoare de peste 10 milioane lei pentru extinderea și modernizarea rețelelor electrice.

Obiectivele economice ce trebuie atinse sînt, la nivel județean, mult mai numeroase. Reținînd global perspectivele lui '70, consemnăm și o serie de deficiențe semnalate în activitatea industriei județene în anul precedent, deficiențe care în condițiile noilor sarcini trebuie grabnic remediate. Este necesară în primul rînd o mai mare diversificare a producției, multe produse fiind realizate după prototipuri omologate în urmă cu 10-15 ani. În unele întreprinderi, cum ar fi Automecanica-Mediaș, utilajele sînt încă insuficient folosite. Consumul specific de materii prime (lemn, metal etc.) este încă destul de ridicat, normele de consum fiind încă departe de posibilitățile existente și de dotarea unor întreprinderi. Există încă o insuficientă profilare a întreprinderilor pentru export, iar problemele legate de cunoașterea și investigația pieței externe sînt puțin dezbătute la nivel județean.

Cu aceste amendamente, în care se recunosc sugestiile generatoare de mari rezultate ale Plenarei, am pornit să investigăm «la fața locului», adică în diverse întreprinderi din județ, preocupările pentru nou, pentru tot ce este valoros și modern.

MODERNA IPOSTAZĂ A «COVORULUI FERMECAT»

La Cisnădie, lîna oilor turcane se metamorfozează în covoare de-o policromie aleasă, vestite deja în multe țări ale lumii. Fabricarea de covoare și de postavuri în general cunoaște în micul orășel din apropierea Sibiului tradiții seculare. Dar adevărata înflorire a acestui migălos meșteșug ce reclamă în aceeași măsură paletă bogată de pictor și fantezie, ca să zic așa, ordonată s-a produs numai în anii noștri. Sutele de mici întreprinderi s-au unificat, creîndu-se astfel posibilitatea fabricării pe scară largă, industrială, a covoarelor, fără ca aceasta să afecteze asupra calităților lor. Ba dimpotrivă. Miinii îndeminatice a țăranului-postăvar i s-a alăturat ca aliat tehnica, tehnica cea mai avansată care în ultimii ani a cîștigat aici noi carate. Prin crearea Combinatului textil de la Cisnădie producția națională de covoare a luat un avînt extraordinar. Se produc 500 000 mp de felurite tipuri de covoare, de la carpetele obișnuite la somptuoasele covoare persane, mult solicitate la export. În ziua vizitei noastre, peste meleagurile sibiene străfucea o zi de iarnă senină, fără prea multă zăpadă, în care grîul și negrul cîmpiilor dominau. Cînd am intrat în secția războaielor de țesut am fost literalmente izbiți de bogăția cromatică a covoarelor ce se revărsau peste tot. Un enorm «persian», comandat pentru Japonia, de-o culoare stinsă, de tabac, cu moliciuni de poveste orientală, aștepta să fie finisat. S-ar putea crede că în acest meșteșug totul s-a spus, tehnica avînd rolul exclusiv de a spori producția. Eroare! Ne-o confirmă directorul tehnic al combinatului, Marcel Murgoi.

— Noul, modernul, sau mai pe scurt anul 1970, metaforă ce acoperă perfect toate aceste noțiuni și nu numai ca metaforă, nu ne-a ocolit nici pe noi. Mai bine-zis, căutăm să-i scrutăm toate posibilitățile. Prin introducerea în procesul de producție a două noi războaie de țesut vom obține suplimentar 300 000 mp de covoare de o calitate net superioară. Vom produce covoare în culori variate, cu bucle mai mari. În cursul acestui an vom introduce în procesul de fabricație fibrele din polipropilenă și vom continua acțiunea de modernizare a utilajului. Pe linia perfecționării organizării producției și muncii vom regrupa secția de apretură de stofă. Se prevede o creștere a producției globale în acest an de circa 14 milioane. Și încă un amănunt care va interesa, fără îndoială, pe cititorii revistei «Flacăra»: mochetele fabricate la Cisnădie vor capitona în întregime marele hotel «Intercontinental» din București (care urmează să fie dat în exploatare la finele anului curent).

Iată dar că anul 1970 debutează la Cisnădie sub cele mai favorabile auspicii.

LA ORDINEA ZILEI

Prin comasarea a două întreprinderi s-a creat Uzina de piese auto-Sibiu, mai pe scurt — U.P.A.S. Se fabrică aici o diversitate impresionantă de tipuri de arcuri — circa 1 700 — de la mica spirală de mărimea unui degetar și de grosimea cîtorva milimetri pînă la enormele arcuri necesare locomotivelor diesel și electrice. Arcurile de suspensie ale autoturismelor «Dacia» tot aici se fabrică. 80 tone de arcuri laminate părăsesc zilnic uzina. Arcuri, lucrate la cald, la rece, elicoidale, spirale... U.P.A.S. trăiește și lucrează sub simbolul grațioasei bucle de metal. Cu toate acestea, estetica nu este cea dintîi preocupare a colectivului de aici. Pe primul loc în planul de producție se situează calitatea produselor, creșterea productivității muncii și economisirea de metal.

Zaharia Galeriu, inginerul șef al uzinei, ne vorbește despre eforturile ce se depun în vederea realizării sarcinilor de plan. Producția globală va fi în acest an cu 18,6 la sută mai mare decît în 1969, iar producția-marfă va înregistra o creștere de 17,4 la sută. Productivitatea muncii va fi și ea sporită cu 14,4 la sută. Cum vor fi duse la bun sfîrșit aceste sarcini?

Prin punerea în funcțiune a unor utilaje de mare productivitate, cum ar fi noile mașini de rectificat. La sectorul arcuri-laminate s-au mărit capacitățile de producție prin reorganizarea locurilor de muncă. Pe linia autoutilărilor, în vederea economisirii unor importante fonduri, colectivul uzinei a proiectat și executat, prin forțe proprii, un cuptor și mai multe dispozitive de curbat și tăiat. Se extinde, tinzînd să se generalizeze, containerizarea transportului interuzinal.

O nouă hală de circa 5 500 mp va adăposti secția de arcuri-spirale.

Una dintre cele mai importante sarcini actuale ale industriei, reducerea cheltuielilor specifice la mia de lei are toate condițiile pentru a fi realizată. Acum la U.P.A.S. se prevăd cheltuieli specifice de numai 710 lei la mie.

NICI UN «AMĂNUNT» NU TREBUIE NEGLIJAT!

...O hală enormă, cu proporțiile micșorate totuși vizibil, datorită prezenței tronsoanelor de oțel cu diametrul de patru metri și grosimea peretelui de circa șase centimetri. Sudorul care execută lucrări de finisare în interiorul colosului de oțel pare neverosimil de mic... Secția de cazangerie a uzinelor «Independența» a primit o comandă care ar onora orice întreprindere simi-

Industria, prezență prestigioasă, emisară a noului în străvechiul Sibiu.

Istorie și contemporaneitate.

Un fluviu multicolor ce naște fastuoase covoare orientale... (secția de războaie de țesut din Cisnădie).

învecinîndu-se cu ateliere în care meșteri anonimi și pricepuți prelucrau, cu barosul și nicovala, fierul... Anul 1970 își anunță și aici prezența. Preocupările colectivului sînt axate pe îmbunătățirea tehnologiei de fabricație. Piesele turnate în cuptoarele cu inducție pentru topirea aluminiului și bronzului sînt susceptibile de perfecționări apreciabile. Se preconizează înlocuirea masivă a unor instalații ce sînt fabricate cu material din import cu altele, produse în uzină. Pentru respectarea întocmai a tehnologiei de fabricație se va construi un cuptor de coacere a pieselor turnate. S-a proiectat și executat recent în uzină o mașină de prelucrat cuvele de la mașinile de călcat rufe. Încă în anul acesta respectiva mașină intră în producția curentă. Prelucrarea melcilor de transmisie la freze în loc de strung va aduce importante economii de timp. Tot în acest an va intra în fabricație și ciocanul pneumatic, cu care în viitorul apropiat vor fi dotate exploatările miniere.

Dacă consemnăm aici cu satisfacție o serie de succese ale uzinei, nu putem totuși să trecem cu vederea și unele neajunsuri semnalate nouă chiar de factorii de răspundere ai întreprinderii. Astfel, nu s-a asigurat încă aprovizionarea cu o serie de tuburi radiante și cărămizi refractare. Suprafețele de producție sînt insuficiente (la montaj, mai ales). Contractele sînt în curs de perfectare, dar procentul celor încheiate (75 la sută) și ritmul în care se realizează celelalte (lent...) pun sub semnul întrebării termenul final, care este luna februarie. Se impune o remediere urgentă a neajunsurilor semnalate, pentru ca începutul de an să fie de bun augur.

...Într-o convorbire avută cu tovarășul *RICHARD WINTER*, prim-secretar al Comitetului județean de partid-Sibiu, am avut sintetizată imaginea principalelor probleme cărora industria județului trebuie să le facă față în acest an, precum și a perspectivelor de dezvoltare. Se preconizează astfel reutilarea a numeroase întreprinderi și creșterea productivității muncii la toate unitățile din județ. Este apoi stringent necesară folosirea cît mai eficientă a investițiilor și a fondurilor de mică mecanizare. Va trebui să crească competitivitatea producției de export a județului. În acest sens, o specializare cît mai largă a unor întreprinderi se impune. Valorificarea superioară a materiei prime este încă în stadiul de deziderat. În industria ușoară, mai ales la producția de încălțăminte, este necesară o mai mare varietate de sortimente, pentru ca tradiționalele produse sibiene să se impună pe piață și de-acum înainte.

*

Am căutat să analizăm o parte din problemele cele mai importante cu care este confruntată industria județului Sibiu în anul care abia a început. Probleme complexe, ce necesită concentrarea și conlucrarea tuturor forțelor județului, pentru a fi duse la bun sfîrșit. Am constatat că în majoritatea întreprinderilor aceste probleme sînt abordate într-un spirit dinamic, de mare luciditate și răspundere, așa cum ne-am deprins să o facem cu toții de cîțiva ani. Bineînțeles, rezultatele se vor cunoaște integral mai încolo. Rămîne însă startul bun care prefigurează, sperăm, bilanțurile pozitive ale sfîrșitului de an.

Așa se nasc covoarele persane... (atelierul de creație al Combinatului textil din Cisnădie).

lară din lume: realizarea blindajelor pentru conducta forțată de la Lotru. Aici tabla de oțel își pierde pentru un moment cunoscutele-i atribute de tărie și se îndoaie ca o plastilină pînă la forma dorită, constrînsă de mașinile a căror forță impresionantă de-abia se ghicește. Cînd vor fi montate, prin tronsoanele sudate, a căror perfectă etanșeitate este controlată cu ajutorul ultrasunetelor, vor cădea cu forță de trăsnet apele învolburate ale Lotrului, născînd prin această dezlănțuire lumina...

Nu reușesc să-mi imaginez o mai elocventă demonstrație a ceea ce înseamnă pătrunderea noului ce dinamizează energii racordîndu-le unui efort general menit să ridice economia și viața noastră la cote tot mai înalte, ca prelucrarea uriașelor tronsoane de oțel în străvechiul oraș transilvănean. Și nu-mi imaginez o mai simbolică prezență dominînd străduțele medievale ce poartă încă nume de bresle, «Independența», uzină de prim rang a țării, ce fabrică o mare gamă de utilaje pentru industria minieră și metalurgică, precum și unicate pentru întreaga noastră industrie.

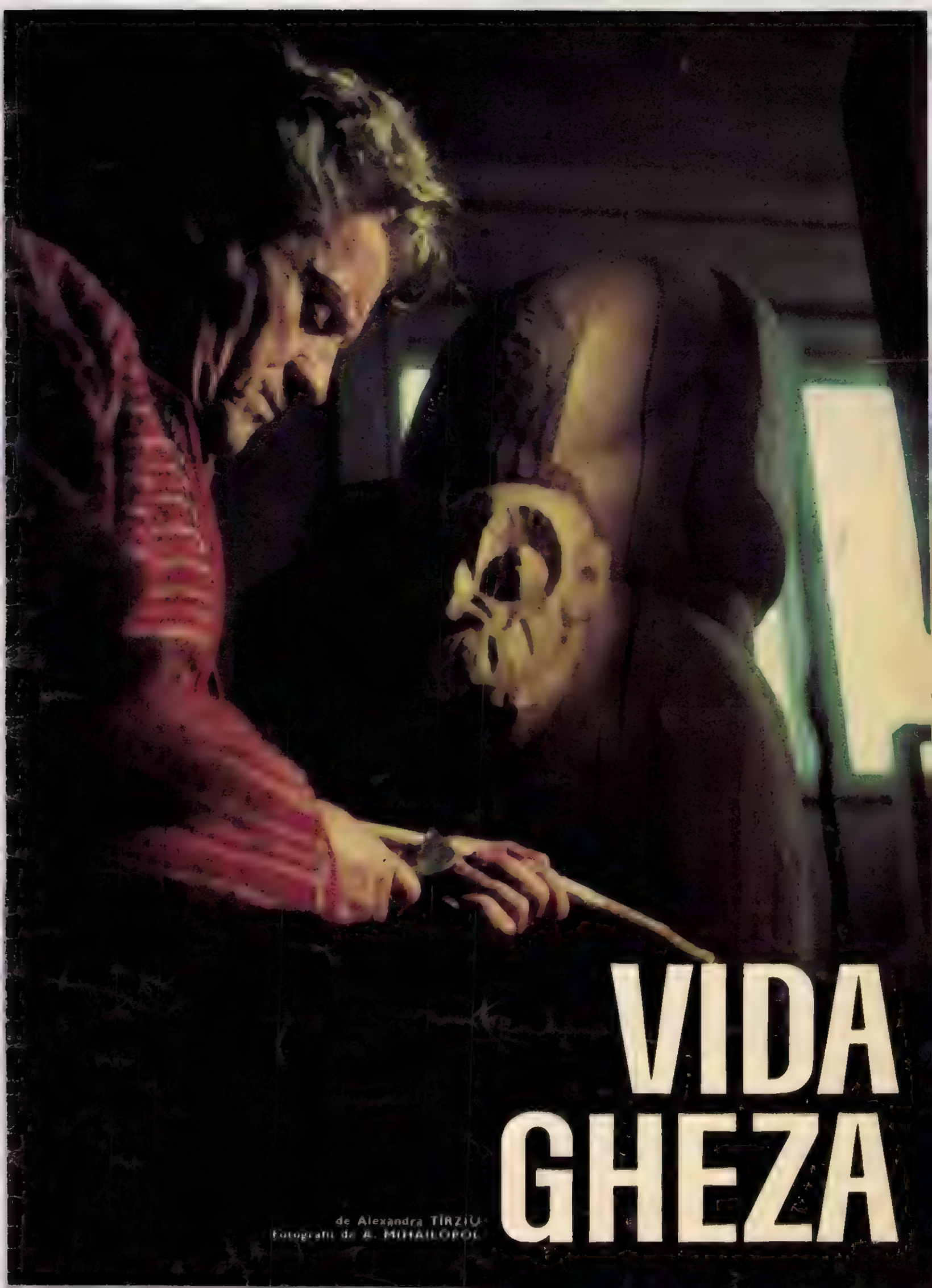

VIDA GHEZA

de Alexandra TÎRZIU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

VIDA GHEZA

Mămuca, buha maestrului, nu permite nici un amestec dinafară (cadru de familie).

Uneori, spune Vida Gheza, mă plictisesc de un personaj și încep altul

Și deodată același personaj are altă dispoziție.

O alee cu cactuși duce la casa lui Vida Gheza. Și nu știu dacă nu cumva chiar acești cactuși îl apără de vizitatori, pentru că mi se pare imposibil să pătrunzi în viața sau atelierul unui artist fără să stînjenești. Chiar dacă acum Vida Gheza deschide ușile cu o inexprimabilă blîndețe. De fapt, toate gesturile artistului pe care le observ în timpul vizitei mele sînt învăluite într-un nor de blîndețe. Poate acest nor îi ocrotește intimitatea sau poate fără blîndețe artistului însuși i-ar fi imposibil să atingă o bucată de lemn. Pentru că iată, privindu-i mîinile (mîini surprinzător de delicate pentru destinul lor) cum cuprind o bucată de lemn sau cum o învăluie cu degetele, cu palmele, ușor intimidat, ușor posesiv, stabilind un prim contact (de fiecare dată în fața fiecărui lemn nou se stabilește acest prim contact), deci privind, constat modul în care dalta pătrunde în mușchiul lemnului producîndu-i pe obraz prima zgîrietură, primul semn care încet-încet este acoperit și înconjurat de nenumărate alte semne, încît chiar dispare și nimeni nu-și mai amintește vreodată de el. Într-adevăr, primul semn al artistului niciodată nu este văzut de spectatori. Deci urmăresc dalta cum se cuibărește spre sufletul lemnului cu falsă violență și nepăsare. Spun falsă, deoarece intimitatea creată între artist și obiectul ales de el nu permite niciodată o lovitură definitivă, violentă, ci păstrează o măsură, o distanță anumită. Este exact măsura fără de care lemnul ar crăpa de sus pînă jos, piatra s-ar fărîma și n-ar mai ieși nimic din nimeni. Este măsura pe care numai dalta artistului o are și numai ea se poate apropia de sufletul lemnului, îl poate menaja. Arta nu face decît să menajeze sufletele, pentru ca apoi să le prelungească un pic. De aceea orice pom care

Norocul de a fi pom și de a nimeri aici, în atelier.

Cactușii îmblînziți de Vida Gheza.

Omul nopții cărind în spate bărbatul aflat prea departe de nevasta lui.

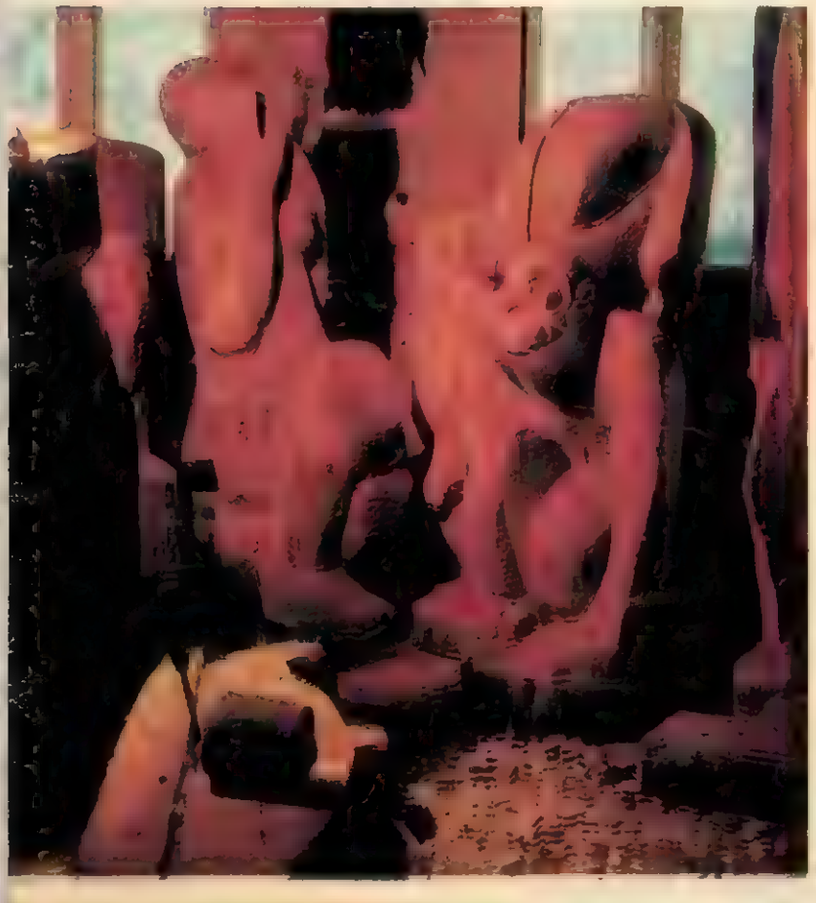

nu ar nimeri în mîinile lui Vida Gheza ar muri într-un fel sau altul. Să fii pom și să ai șansa să te descopere Vida Gheza să treacă pe lîngă tine întîmplător apoi să te ia cu el, să te ducă în atelierul lui și să înceapă să te zgîrie, să scoată din tine tot ce e inutil și întîmplător pînă rămîne numai bobul acela de aur sau mister... Desigur, această nouă viață doare un pic peste tot, pînă se rotunjește, dar ce altă viață nu doare un pic? Și după aceea ai obținut deodată altă identitate, alt sens, devii om, sau pasăre, sau iubire, sau infinit. Un om niciodată nu se poate face pasăre, n-are cine să treacă pe lîngă el și să-i pună aripi, orice om trebuie să rămînă om pînă la capăt Deci, norocul de a fi pom...

*

Atelierul lui Vida Gheza îl găsesc populat de personaje mitologice: *Priculiciul minei*, primul lucrător miner, are o formă de piuă, dar el ar putea prea bine să obțină orice altă formă deoarece în calitate de priculici obișnuiește să se transforme în obiectele minerului, în traista lui, în ciocan sau în cizme. Și începe să se plimbe. Alteori priculiciul vociferează prevestindu-i minerului o surpare. Și de fapt acesta este mitul lui, de prevestitor.

Vida Gheza își privește priculiciul Poate el nu are atîta nevoie de un priculici, dar minerii, privindu-l, își vor aminti că altădată, în alte timpuri, priculiciul era singurul lor apărător. El și Varvara, prima femeie-miner care le-a arătat în visurile lor filoanele de aur din mină. Și se trezeau atît de bogați. Și de fapt sînt bogați, abia acum Varvara lui Vida Gheza îl îmbogățește cu adevărat.

*

Cînd era copil, Vida Gheza creștea în casa bunicilor. Seara, focul din sobă înfășura încăperea în funde roșii și galbene, o parfuma cu esență de fag, cu mirodeniile pădurii, sunete ciudate se strecurau pe sub pleoapele ferestrelor, prin nara hornului, se amestecau cu cei din cameră și din tot acest amestec de zgomote, culori, arome, spaimă, fantezie se profila în fața copilului silueta unui om pe care bunica îl arăta cu degetul numindu-l *Omul nopții*. Și *Omul nopții*, o dată furișat în casă, se lungea pe «meșterul grindă» și stătea acolo ascultînd vorbele oamenilor. Sau, altă dată, nimerind în casa unei femei singure și auzind-o cum se tînguie după bărbatul ei aflat îngrozitor de departe, *Omul nopții* se înduioșa pînă într-atîta încît fără să mai stea nici un pic pe gînduri pleca și-l aducea în cîrcă pe bărbatul acela atît de dorit, de oriunde s-ar fi aflat el. Orice femeie singură poate apela la *Omul nopții*, pentru că el a fost creat într-un moment de dor și singurătate și viața lui este atît de legată de aceste sentimente. Însă el se află în atelierul maestrului și este extrem de viguros. Evident, mai are încă mult de cărat în cîrca lui.

De altfel căsătoria lui cu *Fata pădurii* este încă o povară. Această ființă deosebit de intrigantă, de capricioasă, are tot felul de obiceiuri proaste. De exemplu, dacă-i prost dispusă, ea seacă laptele oilor. Sau cînd e bine dispusă se ascunde prin pădure, așteaptă să apună soarele, așteaptă o anumită lumină confuză care curge după dealuri printre pomi. Și acesta este momentul în care flăcăii se întorc acasă. *Fata pădurii* șerpuiește după ei printre frunze, le numără fiecare pas, îi lasă să se depărteze puțin, apoi deodată îl strigă pe unul dintre ei. Și, se înțelege, prefăcuta își alege cea mai fascinantă voce, cea mai ispititoare. E greu să fii flăcău, să te auzi strigat de o asemenea voce și totuși să treci mai departe. Pentru că altfel, dacă ai naivitatea să-i răspunzi, «nebuna» și se atîrnă de git și te obligă să fugi cu ea astfel șapte poște pînă-ți dai sufletul și nu mai știi pe ce lume ești. Apoi te lasă acolo. *Omul nopții* nu cunoaște vreo faptă bună a soției sale, măcar una singură. Veșnic el trebuie să aducă înapoi bărbații pe care ea îi rătăcește.

Vida Gheza îmi arată zîmbind acest personaj perfid, cuibărit în atelier; atelierul, cu pereții lui înălțați spre cer, găzduind zvonuri din pădurile Maramureșului, presimțiri, neliniști. Uneori cerul Maramureșului se apropie atît de mult și norii încercuiesc pădurea cu lanțuri grele, fosforescente, încît coborînd, la un moment dat, ating palma crăpată a pămîntului. Și pădurea sună alt fel atunci. Și tu, om, surprins de această imensitate euforică, amuțești, sufletul tău devine de o afectivitate dureroasă și nu poți trece pur și simplu peste cerul Maramureșului sau peste pămîntul lui. Pămîntul din Maramureș, atît de bogat în filoane de aur și artă. Și Vida Gheza, atît de bine fixat în acest pămînt, înconjurîndu-se cu personajele lui fantastice pe care și le-a adus de departe, din șoaptele bunicii, din focul gătit cu funde al copilăriei... Copilăria, acest eșantion fascinant, plin de miracole și obsesii, atît de prezent în reacțiile noastre încît sîntem gata oricînd să abandonăm orice prezent pentru o eventuală revenire.

Acum dalta maestrului are de gînd să ascundă o bufniță în pieptul unui pom. Și bufnița se conturează cu delicatețe chiar în dreptul inimii. De altfel această bufniță există și în realitate, maestrul a crescut-o de mică în cotețul din curte, acum are 11 ani și se numește Măriuca. Cînd mă apropii de ea, Măriuca își ridică urechile, penele îi palpită și simt cum abia își înăbușe disprețul. Dacă ne-am putea privi în ochi, poate ne-am înțelege. Măriuca nu mănîncă decît carne crudă amestecată cu fulgi, și dacă i se dă drumul, pleacă. Și după un timp se întoarce. N-are de gînd să trăiască în pădure, nici n-ar mai putea trăi fără îmblînzitorul ei. De altfel s-au obișnuit atît de mult unul cu altul încît Măriuca nu revine numai în casa ei din curte, ci și în nenumăratele compoziții ale maestrului.

Maestrul Vida Gheza nu îmblînzește numai lemnul. Mă aflu într-o seară cu peste 3 000 de cactuși. Cactușii, oricît de țepoși, de înveninați, de orgolioși ar fi ei, tot se lasă educați de mîna maestrului. Ghimpii lor emană o lumină verde-sticloasă. Miroase insinuant a pămînt, a ploaie. Se cultivă o altă formă de viață, se trăiește în altă manieră. Sera nu este un refugiu al lui Vida Gheza, un sport, ci un alt atelier, o altă muncă, o altă operă.

tudor gheorghe:
cu chitara la porțile dorului

de Sanda FAUR
Fotografie de I. NAUMESCU

MOTO:
«Eu cînt cum cîntă pitpalacul,
Îmi vine cum îi vine să dea din cioc și lui
Și n-avem nici o vină-naintea nimănui...»
Tudor ARGHEZI — «Trișca»

...Un băiat intră în scenă cu o chitară în dreapta și un scaun ținut de spătar în stînga. Un băiat oarecare, subțiratic și îngust în umeri, cu trăsăturile obrazului mici, ca de fată, cu un zîmbet ce se așază nechemat și stîngaci peste ele, cu un păr ce n-are revărsări rebele ci dă, mai curînd, timpurii și rele semne de trecere. Băiatul urcă piciorul pe scaun, chitara pe picior și, dintr-o dată, fără veste, se petrece minunea. Băiatul cîntă. Sala se înfioară sub suflarea fierbinte a cîntecului lui, cîntul acesta care sună atît de cunoscut și necunoscut totodată, cîntul acesta cu arhaice inflexiuni de bocet și cu vitale, pătimașe zvîcnete de baladă, cîntul acesta cu țipete onomatopeice știute și uitate — âu-âuă-uă-uă, abu-a-bua-bua... — cîntecul acesta bătrîn, adus din veacuri și convertit, cu o uluitoare prospețime, într-o dramatică melopee modernă cu sunete insolite.

«*Cred că veșnicia s-a născut la sat*», șoptește nostalgic, abia auzit, trubadurul de azi, luîndu-și drept martor și pitindu-și cîntecul sub aripa înaltă a versului lui Blaga: «*Cred că veșnicia s-a născut la sat/ Aici orice gînd e mai încet/ Și inima zvîcnește mai rar/ Ca și cum nu ți-ar bate în piept/ Ci adînc, în pămînt, undeva*».

Tudor Gheorghe a bătut la curțile dorului, timid, încetișor, cu degetul pe struna stinsă a chitarei, cu versul lui Blaga, al lui Ion Barbu și Arghezi pe buze, a colindat, de unul singur, menestrel visător și încăpățînat, prin lumile cîntului și versului popular, a răscolit, a găsit, a luat, a prelucrat, a reinventat și a venit să ne cînte, în felul lui, numai al lui! Numai al lui? Mă rog, să zicem că ar cînta în stilul numit «folk». Tudor Gheorghe a pășit însă în scenă fără să fi auzit de «folk», cu inima zvîcnind rar, cu gîndul încet, cu poezia strecurată printre sunete, cu poezia îmbibînd sunetele, cu poezia scrisă ades de el, cu muzica aicătuită de el, pios, respectînd sursa folclorică. Și a izbutit dintr-o dată să răvășească toate spiritele:

— *E un fenomen, un unicat în stare pură, să nu ne atingem nici cu un deget de el*, a exclamat, patetic, un regizor, după ce i-a ascultat recitalul — intitulat «Menestrel la curțile dorului» — pe care l-a prezentat Tudor în cadrul Festivalului național de teatru. *Stricăm, stricăm totul dacă vrem să-l lucrăm, dacă îl «punem în scenă»*.

Oare așa să fie? Tudor Gheorghe a ajuns la poezie și cîntec fără inocența poetului anonim, ci numai după ce a bătut tenace potecile teatrului, ale Naționalului craiovean, și de fapt un regizor, Valeriu Moisescu, l-a descoperit și i-a dat să comenteze, cu chitara în mînă și balade vechi pe buze, «Viteazul» lui Paul Anghel. Tudor Gheorghe își șlefuiește cu migală obstinantă și profesionistă arta lui atît de aparte și nu se vrea nicidecum un cristal în stare pură, o stea ce și-a aflat peste noapte numele în constelația efemerilor «monștri sacri», un «fenomen» ținut sub glob de sticlă în stare aseptică. Tudor Gheorghe știe că are încă mult de alergat înainte, că drumul în sus, pe stîncile artei, își sîngerează palmele, că urcușul își poate tăia suflul, că te poate osteni de moarte. Nu-l nimic, lui Tudor Gheorghe nu-i e teamă: are 24 de ani și o fire de oltean ambițios, iar la vîrsta asta și la firea asta nu-ți arzi ochii cînd privești la soare.

— Vezi, Tudor Gheorghe, am căpătat și eu, fără să vreau, un ton patetic. Iartă-mă. M-au contaminat poate cîntecele dumitale.

— *Nu-i nimic, dacă e nevoie, pentru interviu schimbăm tonul. Din doină în sîrbă. În civilitate sînt un oltean mucalit și pot sta la un pahar de vorbă, și de vin, pe toate strunele. Mi-am «făcut mîna» cîntînd și recitînd băieților, la petreceri; știu a spune poezii ceasuri în șir, iar cîntece, pentru două zile și două nopți. E de ajuns?*

— Prea mult pentru interviul de față..., care ar vrea să înceapă prin a te întreba, curios: De unde vii, Tudor Gheorghe?

— *Ați fost vreodată la Podari? E un sat din marginea Craiovei, la vreo șapte kilometri, e cursă pînă acolo, un sat care a murit încet-încet sub ochii mei și s-a transformat în mahala de tîrgoveți. Da, sub ochii mei s-a risipit toată poezia. Cînd eram copil, fetele și nevestele tinere veneau la nunți în costume de Dolj, cu fote, vîlnice și ii colorate, dar apoi li s-a făcut rușine cu ele, le-au pus la naftalină și au început să poarte nailoane. Vedeți cămașa asta albă pe care o îmbrac pe scenă? E o cămașă de mireasă, brodată cu fluturi; am vreo cinci ca ea, le-am cumpărat de la țărani, le țineau prin lăzile cu zestre și nu le mai îmbrăcau.*

— Așadar, tot în cheia nostalgiilor semănătoriste am început dialogul...

— *Am promis, o schimb. Trec pe muzică lăutărească. Era pe la noi un taraf, îi zicea tarafu lui Dumnezeu din Malu Mare, pentru că bătrînul bătea la tobă de se auzea de departe: «Vine Dumnezeu cu tunetul», spuneau oamenii. Tarafurile acestea făceau o muzică a lor, în care treceau doina prin instrumente de tîrg — saxofon, taragot, chitară — și băgau în hăulită elemente de muzică țigănească. În cîntecele astea țigănești, de mahala, se dezlănțuie pasiuni colosale, unele au*

un dramatism sfîșietor, îți frîng inima cînd le asculți spre zorii zilei... Odată și odată fac eu un recital de muzică țigănească. Numai că muzica aceasta de tîrg a alterat, cu vremea, folclorul autentic. Cînd am înțeles asta — tîrziu — am început să caut adevărul pe la Institutul de folclor.

— Cînți de mult?

— Dintotdeauna. Cîntecele populare le știu de cînd mă știu, le știu de la toată lumea, au intrat în mine fără să vreau, fără să alerg după ele. Sînt ale mele. De fapt, să vă spun un secret: aveam, la început, un biet fîrîcel de voce, nu cunosc notele, nu sînt un bun chitarist. Cu chitara mă ajut doar, umplu o pauză, fixez niște acorduri de bază. Vreau abia să învăț, vreau să învăț să cînt la cobză și la țambal; fluierul îl știu de cînd eram mic.

— Și totuși, cum ai ajuns la muzică?

— Prin poezie. Tata făcea versuri în tinerețe: «Cum ai adunat, Ileană,/ Stropi de rouă din poiană/ Și i-ai prins cu hărnicie/ Pe altița de la ie». Vă plac? Sînt scrise de el. De la tata am moștenit, cred, fărîma mea de sensibilitate. Și poate simțul măsurii. Radu Beligan scria odată că dacă ar fi să dea o definiție a talentului l-ar lega în primul rînd de măsură. Tata era un om plin de calm și înțelepciune. Dar de ce spun, Doamne ferește, era? Este încă, are abia 46 de ani, e muncitor la Fabrica de zahăr din Podari. Tata ar fi dorit, poate, să învețe mai departe, dar n-a făcut niciodată crize de disperare dacă viața i-a ieșit altfel decît a visat. Odată, am venit cătrănit rău acasă: eram de aproape un an în teatru și nu făcusem mai nimic; fusesem, în «Cocoșul negru», țăranul tînăr căruia nu i se întîmpla nimic și în «Doamna nevăzută» concuram, cu alți doi, pe locul valetului. «Rămîi acasă, băiete, nu te amări — mi-a zis tata. Ai grijă de peticul de vie, te duci cu gîștele, găsești tu de treabă. Și dacă ți se face dor să joci teatru, aduni în curte rudele (că ne-nrudim cu jumătate din sat, numai tata are 5 surori și vreo 20 de veri), te urci pe un butoi și le spui și le cînți ce vrei tu: ăștia te ascultă, nu-ți fie teamă»... M-a potolit tata ca prin minune, cu vorba lui măsurată dar care pișcă rău cînd e cazul.

— Să înțeleg că nu te-ai avut prea bine, la început, cu teatrul?

— Să vă fac mai întîi o mărturisire: eu m-am dus la Institutul de teatru ca să învăț a spune poezie, nu ca să joc roluri. N-am visat niciodată, aprins, anumite roluri. Și trebuie să-i mulțumesc profesoarei mele, Eugenia Popovici, că m-a folosit în școală ca om la toate, de la Scapin la marinarul răgușit sau Cliff din «Privește înapoi cu mînie». Ea mi-a spus odată niște vorbe pe care nu le pot uita: «Meseria asta a noastră e o meserie de cursă lungă, nu trebuie să te grăbești, trebuie să ai răbdare, să arzi încet».

— Se pare însă că ți-ai cam pierdut-o totuși în primul an de teatru la Craiova.

— Ei, nu chiar cu totul. Sigur, știți cum e, cînd ești tînăr vrei să înghiți totul dintr-o dată, pe nerăsuflate, vrei să răstorni lumea ca s-o pui tot tu, repede, la loc, firește, lumea de carton a teatrului, așa că nu m-am potolit pînă nu l-am primit pe mini pe Milică Dumitrescu din «Visul unei nopți de vară» de Tudor Mușatescu.

— Deci tot în comedie te simți mai la îndemînă. Curios, dumneata care cînți cu atîta nostalgică tristețe satul patriarhal de odinioară...

— În teatru, vă jur, nu am preferințe de gen. Iar în viață văd că vă păcălește și pe dv. zîmbetul ăsta blestemat al meu care apare cînd e și cînd nu e cazul...

— Nu o să mă ții de veninoasă dacă-mi exprim acordul cu dumneata: cîteodată, cînd te afli pe scenă, zîmbetul acesta încurcă pur și simplu treaba și voia parcă să-ți contrazică versul și cîntecul.

— Dar e zîmbetul timidului, al tracului, credeți-mă. Cînd m-oi face mai mare, îl lepăd, vă făgăduiesc. Stați, am și un argument artistic: l-am făcut pe Catindatul din «D-ale carnavalului» ca pe un ins tragic, l-am jucat pe durere, pe spaimă pe însingurare: bietul Catindat era un străin în acea lume carnavalescă, un fel de Ion din «Năpasta» aruncat într-un coșmar burlesc, avea și un aer lunatec, lumea îngheța în sală cînd apărea în scenă.

— Era spectacolul lui Valeriu Moisescu, dacă nu mă înșel.

— Sigur, și ideea aceasta nemaipomenită era tot a lui, de altfel toată concepția spectacolului era extrem de originală și interesantă. Ați scris, nu demult, că pe Florin Piersic l-a recreat Finți.

— Am înțeles: scriu că pe actorul Tudor Gheorghe l-a format Valeriu Moisescu. Dar spune-mi, cine l-a creat pe cîntărețul Tudor Gheorghe? Iartă-mi ideea aceasta fixă, dar dumneata ai apărut într-o lume în care unii se chinuiesc — fără reușite stabile — să îmbrace jazul în ițari, ai apărut și ai demonstrat — dintr-o lovitură — cum se poate face muzică modernă profund, autentic națională. Cînd îl obligăm pe cititori să citească atîta noian de vorbe cîte sînt cuprinse în aceste două pagini, hai să le dezvăluim și acest mare «secret», poate singurul care-i interesează.

— Puneți niște întrebări îngrozitoare. Cum o să răspund eu acum: «Am cîntat cum mi-a venit, am compus ca pițigoiul lui Arghezi — dînd din cioc și inimă». Mă fac de rîs: unde e «elaborarea», unde e «gîndirea», unde e «luciditatea»? Eu eram tot îmbibat de muzică populară, am simțit nevoia să o «spun» alt fel decît o știam de acasă, îmi plăcea mult și factura lui Ion Vasilescu, dar eu compuneam în felul meu, pornind de la baladele noastre vechi sau de la doinele noastre. Luam un motiv folcloric care mă obseda și, plecînd de la el, de la o stare sufletească, îmi găseam sau îmi făceam un text. Ajungeam apoi la o melodie inedită. Asta e totul.

— Cam așa creează și ceilalți susținători ai «folk-songului» — Bob Dylan, Donevan, Hugues Aufray.

— Precum vedeți, făceam «folkul» ca și dl. Jourdain proza, fără să știu. Eu simt însă nevoia să pun pe note gîndurile, frămîntările generației mele, să o chem iar spre sursele vitale ale artei, ale vieții, spre poezia naturii. «Ne-am pierdut cavalul de la brîu» — spune alarmat un cîntec al meu. «Te vei rătăci curînd/ Prin pădure, vrînd, nevrînd,/ Cîntînd din noapte-n zori/ Vei strivi și spini, și flori/ Cum ai să răzbești prin codrul rău/ Cînd nu știi care e drumul tău?»

— Faci și operă de moralist în cîntecul dumitale, Tudor Gheorghe. Dar ai apelat apoi, ca texte, și la marea noastră poezie...

— O să-mi spuneți, poate, că e o obrăznicie din partea mea să mai pun pe note versurile lui Ion Barbu sau Blaga, care sînt ele însele muzică pură.

— Departe de mine gîndul...

— Dar ei mă exprimă mult mai adînc decît aș fi fost eu vreodată în stare să o fac. S-a zis despre mine că aș fi un soi de trubadur modern, dar porțile la care rîvnesc să bat nu sînt ale castelelor sau... caselor de discuri, ci ale poeziei adevărate. Am pus, de pildă, anumite părți din «Riga Crypta și Lapona Enigel» pe bocet; în rest — versul cînta singur, eu doar deschideam gura.

— Îți culegi singur melodiile? Ai prezentat, în recital, și o formidabilă baladă a lui Iancu Jianu...

— Absolut autentică, una dintre cele vreo 40 de variante existente. Să scrieți neapărat că am fost foarte mult ajutat în stringerea materialului folcloric de prietenii mei de la Academia de folclor din Craiova, Ileana Pleșa și Aurelian Popescu.

— Dar în ce privește cultivarea glasului?

— Aici dați-mi voie să fiu un pic lăudăros și să vă spun că mi l-am făcut singur, cu mîinile mele, cu răcnetele mele, cu încăpățînarea mea. Mă închideam în magazia teatrului, cu o chitară din recuzită și cu fîrîcelul acela de voce de care v-am povestit, și urlam zilnic cîte patru ceasuri de se speriau toți mașiniștii și recuzitorii. Cîntam pînă la răgușeală, ca să-mi întind vocea, ca să mi-o stăpînesc, să o călesc. Mi-am continuat, de unul singur, și niște exerciții de impostație vocală, pe care le învățasem în institut. Acum pot cînta cîte patru ceasuri într-una fără grijă. Dar într-o zi am rămas fără chitară: mi-au luat-o, era din inventarul teatrului, nu puteam s-o folosesc pînă la epuizare, ca pe glasul meu.

— Și atunci ai primit o alta, în dar...

— Cum de ați ghicit? Da, așa e. «Cherchez la femme», spune francezul, căutați deci și aici femeia și aflați că și chitara, și îndemnul neobosit de a cînta, de a persevera, de a munci fără contenire l-am primit de la logodnica mea, Georgeta Luchian. E și ea actriță, o bună actriță. Îi datorez imens. Poate chiar și faptul că ea a gîndit adesea pentru mine.

— Ei, să spunem mai curînd împreună cu dumneata.

— Poftim, dacă vi se pare că am fost adineauri neverosimil de modest.

— Iar acum, încotro, Tudor Gheorghe?

— Am o mie de idei în cap și o mie de drumuri în față.

— Să nu te rătăcești cumva prin «codrul rău» al bunelor intenții.

— Mi-ar trebui un vraci să mă țină bine de mînă, un regizor, un Moisescu, cu care să pot discuta. Asta vreau în primul rînd: să schimb idei, să mă sfătuiesc. Vreau să fac un spectacol de permanențe, ca tragedia antică, dar absolut românesc, pornind de la baladele și bocetele populare, atît de puțin cunoscute. Vreau să scot esențialul din ele, încleștarea dramatică, vreau un spectacol folcloric în esență, nu în ițari și brîie roșii. Vreau un spectacol...

— Tot un «one-man show»?

— Nu, de astă dată cu vreo cinci actori, actori totali, cu care să cînt «Miorița», să jucăm dansurile sălbatice ale dubașilor din Dîrmănești, vreau un spectacol cu păpuși în care omul cu chitara să cînte și să joace alături de bătrînele noastre păpuși de bilci, să mediteze pe tonul lui Saint-Exupéry și să creeze o acțiune fantastă, ca în romanele lui Swift. La acest spectacol am și început să lucrez cu pictorul Eustațiu Gregorian. Vreau...

— Vrei foarte multe, Tudor.

— Oare «a vrea» intens nu e însuși semnul vieții?

— Și poate și semnul lucrului înfăptuit. Fie și pe jumătate măcar. Pînă una-alta, te mai așteptăm în București cu recitalul dumitale? Televiziunea ni te-a oferit doar în «bucățele», publicul așteaptă întregul dumitale spectacol.

— Dacă aveți timp și putere, așteptați. Eu am!

aznavour

și legea de aur a șansonetei

Întrebat de un reporter dacă e poet sau cîntăreț, Charles Aznavour a răspuns:

— Sînt trubadur!

Răspunsul nu este o simplă metaforă, fiindcă Aznavour e, într-adevăr, un fel de trubadur al șansonetei, fenomen francez transformat în mit al zilelor noastre. Versurile și le scrie singur, melodiile repertoriului său le compune de obicei tot el, ca să le interpreteze cu o voce care nu e nici deosebit de frumoasă, nici din cale-afară de puternică, fiind înzestrată însă cu un timbru original greu de confundat.

Semnul distinctiv al șansonetelor lui Aznavour este sinceritatea și pasiunea. Le-a manifestat pe amîndouă încă din copilărie, fiindcă a apărut pe scenă la vîrsta de șapte ani, pentru ca la zece ani să joace în filme diverse roluri. În genul cîntecelor de dragoste, el pare să fie una dintre cele mai izbutite expresii franceze. Deși s-a făcut cunoscut publicului din lumea întreagă îndeosebi sub aspectul de cîntăreț, este, în aceeași măsură, compozitor și poet. Un poet care cîntă dragostea: nu dragostea-plăcere, ci dragostea-pasiune. Vocabularul său e simplu, «o poezie care umblă în picioare goale», cum afirmă despre ea Aznavour însuși. În toiul celor mai pătimașe explozii emoționale, versul și melodia lui păstrează un ton simplu, rezonabil:

«N-am cunoscut nimic mai frumos ca iubirea,
fiindcă de cîte ori iubesc
e pentru prima oară...»

Din categoria lui Charles Trenet, Léo Ferré, Georges Brassens și Jacques Brel, Aznavour este în aceeași măsură poet pe cît este și compozitor și cîntăreț. Artist-interpret și creator dominat de o mare intensitate a simțirii, el a descoperit, singurul — spunea despre el Pascal Jardin — «legea de aur a șansonetei, capabilă să-i îmbogățească pe om: legea aceasta de aur e simțirea». Cîntîndu-și textele și melodiile proprii, Aznavour completează și nuanțează limbajul poetic și muzical. În acest fel, versurile lui devin aproape intraductibile.

— În fața frumuseții șansonetelor lui Aznavour simt o stingherealâ de neînvins — mărturisește Harry Belafonte. Pînă și cea mai conștiincioasă adaptare e mult în urma sclipirilor originalului, astfel încît tot ce a creat Aznavour trebuie interpretat în franceză.

«Un magician al imaginii», «virtuosul metaforei», «geniu al încantației», «fabulos prin naturalețe și sinceritate», iată numai cîteva din epitetele adresate deopotrivă interpretului, compozitorului și poetului Charles Aznavour, trubadurul nr. 1 al șansonetei franceze din zilele noastre, care a cucerit spre sfîrșitul anului 1969 laurii Festivalului de la Veneția. După Frank Sinatra și Gilbert Bécaud, lui i-a revenit prestigiosul premiu decernat de un juriu care l-a decretat pe «cel mai francez dintre armeni» unul din «artiștii reprezentativi ai generației actuale de interpreți ai muzicii pop».

George SBÂRCEA

BORNEO: ULTIMUL SULTANAT

De la înălțimea celei mai importante construcții musulmane din Asia de sud-est, vestita moschee din Brunei, se vede «Kampong-Ayer», în traducere, «Satul-Apa». În asemenea case lacustre locuiește majoritatea populației capitalei sultanatului.

Corespondență specială pentru „Flacăra"
de Lucjan WOLANOWSKI

..O țară pe care o poți traversa cu mașina în mai puțin de două ore, cuprinzînd o suprafață de 5,8 mii km în nordul insulei Borneo, o populație de 107 000 persoane (triburi malaieziene ce trăiesc aici din cele mai vechi timpuri), acesta este statul Brunei. Spre deosebire de teritoriile vecine Sabah și Sarawak, care au intrat în componența Malayeziei, Bruneiul este protectorat britanic din 1888, ultima dintre posesiunile Marii Britanii în Asia de sud-est, ultimul sultanat din această parte a lumii.

Autorul reportajului de față, corespondentul nostru LUCJAN WOLANOWSKI, este un binecunoscut globe-trotter și publicist polonez, ale cărui volume de reportaje, cuprinzînd note de drum din insulele Oceaniei, Australia, Noua Zeelandă, Indonezia și din numeroase alte regiuni ale globului, au fost traduse și publicate în mai multe țări. Vizitînd de curînd Bruneiul, Lucjan Wolanowski a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție textul și fotografiile pe care le publicăm în paginile de față.

Ministerul cultelor își are reședința într-o clădire impunătoare. Cei cîțiva zeci de cunoscători ai Coranului, ce lucrează în acest departament, se amestecă pînă și în treburile pur lumești, cum ar fi de pildă condițiile ce trebuie îndeplinite pentru dezinfectarea interiorului unei colibe cînd echipa sanitară se prezintă în lipsa stăpînului casei. Tot aici își are sediul statul major ce coordonează activitatea numeroșilor «inspectori în probleme religioase», persoane care taie și spînzură în acest statuleț teocratic, controlînd orice colț, orice pat al supușilor maiestății sale sultanul. Avertismente severe afișate în restaurantul unicului hotel al orașului atrag atenția publicului că băuturile alcoolice nu se vînd decît necredincioșilor (adică străinilor). Cetățeanul Bruneiului este de asemenea pasibil să fie condamnat la multe luni închisoare dacă absentează de la serviciul religios de vineri sau dacă «dă frîu liber lăcomiei» în zilele marelui post, cînd nu are voie să mănînce decît între orele apusului și răsăritului de soare.

Un ascensor rapid ne duce în vîrful minaretului. Constructori italieni și britanici au înălțat, din dispoziția sultanului, cea mai impunătoare casă de rugăciuni musulmană din sud-estul Asiei. Vocea muezinului chemînd credincioșii la rugăciune este amplificată de zeci de ori prin intermediul unei instalații electroacustice construite de ingineri japonezi. Minaretul are cam 50 de metri, fiind cel mai înalt turn din capitală. De sus, din vîrful lui, ți se înfățișează un fel de imagine sintetică a întregului stat. Spre adîncul insulei se întinde verdele intens al junglei; la picioarele noastre — orașul de litoral, purtînd același nume cu al statului a cărui capitală este. În apropierea centrului se pot încă vedea ruinele unor ziduri de apărare; lîngă ele, un grup de clădiri străvechi. În cartierul comercial, lume multă, în special chinezi; de altfel, fiecare al treilea locuitor al acestei insule este de origine chineză, descendent al unor strămoși imigrați aici cu multe secole în urmă.

DACĂ TRUPUL VA CĂDEA SPRE STÎNGA...

Începînd din 1929 țițeiul este principala bogăție a sultanatului. Mucaliții de aici spun că în afară de țiței Bruneiul exportă doar sticle goale de limonadă, expediate pentru a fi umplute la Singapore. Bine — veți zice — extracția de țiței a început în Brunei abia acum patru decenii. Din ce trăiau locuitorii înainte? Din timpuri străvechi Bruneiul a fost un mare centru al comerțului de sclavi. Principalii furnizori de marfă erau pirații din insula Sulu. Își aduceau la tîrgurile din Brunei «marfa», compusă aproape exclusiv din femei și fetițe în ochii cărora se putea citi încă groaza incendierii satelor natale, asasinării bărbaților din familie. Erau «scoase la licitație» malaieziene, chinezoaice, siameze, fetițe din cele o mie și una de insule ale Pacificului. Ajungeau la aceste tîrguri pînă și femei din India. Erau prinse și legate în lanțuri, în timp ce ieșeau la pescuit împreună cu soții lor sau își spălau rufele la gurile fluviilor. Acest comerț genera «instituții» adiacente cu caracter scabros: un fel de crescătorii pentru fetițe, «ca să ajungă la preț». Piraților, comercianților, crescătorii de fetițe plăteau biruri mari sultanilor, iar aceștia îi priveau cu ochi buni de vreme ce cu ajutorul lor își îmbogățeau haremul și vistieria.

În trecutul îndepărtat dinastia sultanilor care domnesc și azi în Brunei stăpînea toate teritoriile și mările de la insula Luzon pînă la insula Java. Actualul sultan este al 29-lea reprezentant al acestei dinastii. Firește, nu-i o treabă ușoară și e nevoie de o doză considerabilă de răbdare ca să te descurci în acest stufos arbore genealogic. Sultanul Abdul Kasser — de pildă — se recunoștea tată a 42 de fii (numărarea fiicelor nu era «de bon ton»). Era considerat a fi un monarh luminat, care-și ținea în harem nu numai marfa achiziționată cu japca la tîrgurile de carne vie; Abdul Kasser considera căsătoriile sale drept o formă de control politic asupra întinsei sale monarhii, pentru care motiv se căsătorea și cu fiicele potentaților și nobililor locali.

Canavaua istoriei acestei dinastii este străbătută de un șuvoi de fapte sîngeroase. Răscoale și revoluții de palat au zguduit adesea tronul Bruneiului. Învinșii erau sugrumați cu șnururi de mătase, respectîndu-se apoi întregul ceremonial care înconjura cu splendoare viața monarhilor. În 1828 — se poate citi în cronici — sultanul din acea vreme a fost înlăturat de propriul său unchi. Înainte de execuție s-a rugat de călăi să urmărească cu atenție direcția în care-i va cădea trupul. Dacă va cădea la dreapta, Bruneiul va avea parte de zile luminoase, dacă va cădea la stînga — zile negre așteaptă țara. În momentul morții, trupul tînărului sultan a căzut spre stînga. Adeverindu-i parcă prevestirea, jefuit de vecini lacomi, Bruneiul a început să se dezintegreze. Din uriașul imperiu n-a mai rămas decît un ministățuleț, ajuns, și acesta, în cele din urmă protectorat britanic.

PETROLUL ȘI CONSILIERII

An de an, trustul Shell varsă trezoreriei statului 17 milioane de dolari. Nu e decît o firimitură de la masa magnaților petrolului, dar pentru Brunei reprezintă o sumă importantă. Datorită petrolului, Bruneiul se bucură de o relativă bunăstare. Afacerile cu petrol sînt pentru sultan atît de rentabile încît își permite «licența» ca pe teritoriul statului său să nu perceapă impozite. Datorită petrolului Bruneiul nu poate fi comparat, de pildă, cu partea din Borneo aflată în posesia Indoneziei, unde se moare de foame și unde activitatea forurilor centrale se manifestă în special prin trimiterea de expediții de pedepsire care masacrează populația satelor bănuite că ar fi favorabile elementelor de stînga. Am văzut la Sarawak oameni scăpați dintr-un asemenea masacru. Străbătuseră fără popas jungla timp de două zile și două nopți la rînd, pînă trecuseră granița. Stăteau întinși pe niște rogojini, privind îngroziți în jur, incapabili să înțeleagă, să răspundă vreunui cuvînt, prea extenuați ca să mai fie în stare să plîngă.

Oficial, Bruneiul dispune de o rezervă financiară de 245 milioane de dolari. De cît aur dispune sultanul, nu știe nimeni cu excepția poate a consilierilor săi personali, dintre care cel mai important este însuși principalul reprezentant al autorității britanice. Am făcut cunoștință cu cîțiva dintre acești consilieri britanici. Țineam mult să-i cunosc. Sînt niște personaje desprinse parcă din paginile povestirilor lui Kipling. Unde în lume aș mai fi avut ocazia să văd britanici trăind de parcă imperiul lor colonial n-ar fi dispărut în negurile istoriei? Numele lor englezesc este precedat de un titlu de nobilețe malaiezian, iar sultanul le apreciază în cel mai înalt grad «cunoștințele și meritele față de țara sa».

TAXIUL ȘI ALTE «JUCĂRII»

Sultanul este convins că însuși Alah l-a investit cu putere. Aceasta explică nu numai dărnicia cu care revarsă dolarii primiți din petrol asupra clerului (Ministerul cultelor are un buget de două ori mai mare decît armata), dar și o anumită politică în domeniul învățămîntului: cînd am fost în Brunei, statul număra 7 (șapte) cetățeni cu studii superioare. Dacă un număr mai mare de oameni ar veni în contact cu cultura, s-ar putea să le vină în cap ideea că Alah nu este chiar în cumetrie cu sultanul, cum reiese din rugăciunile pe care acesta le rostește de cinci ori pe zi, cu fața întoarsă spre Mekka.

Cine deci extrage țițeiul, cine conduce ocrotirea sănătății, cine organizează administrația? Nimic mai simplu: se importă specialiști din Marea Britanie, uneori din Olanda. Pentru ei această activitate este o afacere ca oricare alta. Au contracte pe 5 sau 15 ani, locuiesc în vile cu instalații de climatizare și merg la birourile lor climatizate cu limuzine climatizate. Au studii, calificare, își cunosc

BORNEO:
ULTIMUL SULTANAT

În afara malaiezienilor musulmani, în Brunei mai locuiesc daiaci și alte triburi «păgîne». În fotografie, tineri din tribul Iban.

meseria. Soarta populației locale nu le provoacă insomnii. Nu manifestă nici un interes față de lagărul de concentrare situat nu departe de oraș, în apropierea drumului ce duce la plajă, în cadrul căruia sînt «reeducați» răsculații arestați în 1962. Acești consilieri ai sultanului se gîndesc mai mult la propriile lor conturi din băncile elvețiene, la soiurile noi de trandafiri și laiele pe care le vor cultiva la bătrînețe în grădinile vilelor lor din Europa.

Sir Omar Ali Saifuddin — care a domnit pînă în 1967, cînd de bunăvoie și nesilit de nimeni a cedat tronul fiului său — dispunea la rîndul său de «jucărioarele» lui personale, și pentru că Shell îi vărsa cu regularitate sumele ce i se cuveneau, el nu i-a împiedicat pe britanici să conducă sultanatul. Printre altele, și-a cumpărat la Londra un taxi autentic, care nici măcar nu l-a costat prea scump: 1 000 de dolari. După ce taxiul a fost descărcat de pe vas, măria-sa s-a așezat la volan și s-a plimbat pe străduțele capitalei sale pînă cînd aparatul de taxat a marcat 10 șilingi. Atunci, măria-sa a căscat plictisit și a coborît din taxi pentru a urca în Rolls-Royce-ul curții. Jucăria părăsită în stradă a stat acolo un timp, pînă a fost distrusă de umezeala tropicelor.

Măria-sa pleca de două ori pe an să se distreze în Anglia. Sultanul îmbrăca pentru această ocazie uniforma de gală a regimentului regal malaiez din Brunei (gradul de colonel și l-a pus singur) și toată suflarea venea la aeroport pentru a se ruga ca îndepărtata călătorie a monarhului să fie încununată de succes și el să aibă parte de viață lungă. Aeroportul corespundea ca mărime necesităților de trafic. Dar sultanul a pus să se construiască o pistă lungă de 4 kilometri. La început pista ar fi trebuit să fie cu vreo 200 de metri mai scurtă, dar atunci ar fi avut aceeași lungime cu a celei din Kuala-Lumpur — capitala Malayeziei. Acesta a fost motivul hotărîtor pentru care sultanul a dispus imediat extinderea aeroportului, care acum dispune de cea mai lungă pistă de aterizare din Asia de sud-est.

Sultanul are în flota lui și «nava cea mai rapidă din lume». Cînd navighează cu 62 noduri pe oră (!), cu greu te mai poți ține pe picioare la bordul ei. Nici unul dintre vecinii săi nu are o asemenea navă. Armata de 800 de ostași a măriei sale e dotată cu tancuri, vehicule pe perne de aer, elicoptere. După emoțiile răscoalei din 1962, sultanul a preferat să fie mai bine pregătit pentru a face față argumentelor acelora care afirmă că în Coran nu există nici un text care să confirme originea divină a puterii sultanului din Brunei.

Noul sultan se numește Hassanal Bolkiah Muiziddin Vaddaulah. Există indicii că, în ciuda principiilor după care s-a călăuzit tatăl său, el își pregătește mai bine țara pentru viitor. Construiește școli, trimite tineri să studieze peste hotare, vrea să dezvolte flota de pescuit și să construiască o nouă fabrică pentru prelucrarea peștelui și a creveților. Cît timp petrolul mai țîșnește din sondele de la Seria și cît timp trustul Shell îi cumpără, atîta timp sultanul mai are în perspectivă o viață dulce...

DIN CRONICA CURȚII

Căsătoria surorii actualului sultan a fost un eveniment important în viața cotidiană a Bruneiului. În afara dinastiei conducătoare, era însă greu să se găsească familii demne de o alianță cu familia sultanului, și atunci alegerea s-a oprit asupra unui văr al tinerei domnișoare. Drept amintire, unul dintre invitați a făcut atunci un film de scurt-metraj, o scenă din cronica curții. Realizatorul obișnuia apoi să-l prezinte, cu mîndrie, oaspeților săi, printre care, într-o seară călduroasă, mă aflam și eu.

...Pe terasă a fost instalat un ecran, și fiecare din cei aproape douăzeci de invitați și-a adus din salon paharul cu băutură bine frapată și a luat loc într-un fotoliu și a început să urmărească proiecția. Se vede cortegiul nupțial, dar fără tînăra mireasă. Filmul nu ți-o prezintă nici o clipă. Mirele e un tînăr gras, cu foarte multe inele pe degetele groase: Camera se oprește apoi asupra fețelor palide ale englezilor în uniforme albe, tropicale, de gală, cu ordine la revere. Ostașii din gardă dau onorul. Alături, bătrîni demni, cu turbane albe: toți sînt hagii care au fost în pelerinaj la Mekka. Iată o nuntă fără veselie, unde toți bărbații sînt țanțoși și pătrunși de importanța momentului, iar femei nu se văd de loc. Doar pentru cîteva secunde apar trei fetițe, au cel mult șapte ani... «Este darul simbolic al tatălui tînărului domn pentru mireasă — explică cineastul amator. Aceste fetițe simbolizează sclavele care, conform tradiției curții sultanului, o dezbracă pe mireasă în patul nupțial». Aparatul de proiecție zumzăie, noi ne sorbim încet băutura. Aș fi vrut să o întreb pe gazda noastră care explica diferitele scene și enumera titlurile diferitelor personaje, de ce par cele trei fetițe atît de înfricoșate dacă tot ce se vede nu e decît un joc, o legătură simbolică cu tradiții străvechi. Dar am călătorit destul de mult prin aceste părți ale lumii ca să știu că există întrebări care nu se pun omului pe care l-ai cunoscut cu o oră în urmă. Filmul n-a durat decît cîteva minute. Goală de imagini, pînza ecranului strălucește în lumina reflectorului ca o tablă de pe care cineva ar fi șters toate inscripțiile.

Se apropie miezul nopții. Ora de mers la odihnă, deoarece la tropice lucrul începe pretutindeni foarte devreme, pentru a se evita canicula după-amiezii. La jumătatea drumului de înapoiere, trimit mașina și șoferul acasă și mă întorc la hotel pe jos, parcurgînd ulițele pustii. După un colț mă opresc în fața unei clădiri fără etaj, cu pereți groși de piatră și ferestre mici, zăbrelite. Acolo era odinioară înghesuită marfa adusă de flotele piratерești, de acolo erau scoase sclavele pentru a fi vîndute.

Așa spune istoria. În schimb legenda afirmă că dacă-ți lipești urechea de zidurile groase, după miezul nopții poți auzi plînsul fetelor. Zidurile tac. Numai din depărtare se aude bocănitul pașilor unei patrule de poliție. Ajunși în dreptul meu, cei trei malaiezieni mă privesc cu uimire. Un străin în cartierul ăsta, singur, pe jos... Șeful patrulei mă întreabă cu politețe specific malaieziană: «Totul e în ordine, sir?»

Daiacii «vînători de capete» sînt maeștri în folosirea țevii de suflat cu care aruncă săgeți otrăvite. De obicei sînt vînate în acest fel animale sălbatice, dar uneori se vînează și oameni. În timpul celui de-al doilea război mondial săgețile otrăvitoare ale daiacilor au provocat destule neplăceri ocupanților japonezi.

Dedesubtul elicopterului se întind mlaștinile Bruneiului. Bogăția acestui protectorat britanic constă în petrol.

economice

de Ilie ZAHARIA

„INDEPENDENȚA" CERCETĂRII

Sînt cunoscute, sau se crede că sînt cunoscute, deosebirile dintre cercetarea fundamentală și cea aplicativă, dintre cercetarea pură și cea tehnologică, deși practica a arătat că nu există o delimitare strictă între ele, că acestea — pentru a folosi o expresie consacrată — se întrepătrund și se condiționează reciproc. Mai puțin se vorbește de deosebirea dintre cercetarea *liberă* și cea *orientată*. În spatele acestor formulări elegante se află concepte foarte simple, dar esențiale pentru mersul cercetării științifice.

Cînd vorbește despre cercetarea liberă, omul de știință înțelege prin aceasta posibilitatea pe care o are sau pe care o pretinde, de a-și alege nestingherit tema de studiu, de a hotărî singur asupra orientării cercetării. Putem presupune că această libertate o are, mai mult sau mai puțin, pretutindeni, în măsura în care pentru cercetare nu-i sînt de trebuință decît hîrtie, creion și timp. Chiar dacă timpul îi este drămuit cu zgîrcenie de cel care-l plătește, mai există numeroase ore libere pentru a-și satisface această pasiune devorantă și exclusivă.

Dar în epoca noastră foarte puține domenii de cercetare științifică pot duce la rezultate însemnate fără investiții serioase în aparatură și fără munca în echipă care, citeodată, cuprinde un număr mare de cercetători. (Un mic compartiment al acestei «Big Science», al «marii științe», ne-a fost arătat la televiziune cînd s-a transmis zborul spre Lună al rachetei «Apollo-11».) Revista «Atomes» calcula că pentru proiectarea, instalarea și funcționarea unui mare accelerator de particule elementare sînt necesare cheltuieli de sute de milioane de dolari; întocmirea proiectului durează doi ani, construcția acceleratorului opt ani, iar efectuarea unei singure experiențe cu o cameră cu bule și exploatarea teoretică a rezultatelor ei poate atinge cinci ani. Participarea la o asemenea investiție, la o asemenea cercetare, impune o hotărîre a mai multor guverne. A vorbi despre o știință independentă, de o cercetare liberă, atunci cînd decizia este eminamente politică și angajează sume considerabile ale bugetelor de stat, este o naivitate.

Cercetarea care solicită sume mari de bani este, volens-nolens, o cercetare *orientată*. Nu vreau prin aceasta să-i diminuez însemnătatea. Doamne ferește! Dar fiecare buget al unui stat, fiecare buget al unei universități sau al unui combinat, trust ori centrală industrială are o sumă *prevăzută*, determinată, pentru cheltuieli de cercetare. Temele, direcțiile de cercetare, sînt astăzi practic infinite. În măsura în care cercetarea solicită cheltuieli care trebuie să se încadreze în suma totală disponibilă, se impune o *alegere*, o triere. Toată problema este ca acel care alege, care deci orientează cercetarea, să aibă competența, discernămîntul și lărgimea de vederi în stare să îmbine utilitatea practică, imediată sau mai îndepărtată, cu necesitatea umană inexorabilă de a deschide măcar cărarui înguste care duc spre... necunoscut.

Vorbim mereu despre revoluția științifică pe care o trăim. Pentru a ne da seama, iubiți cititori, de grandoarea ei, de măreția vremii noastre, vă redau o socoteală simplă: ultimii 50 000 de ani conțin — puși cap la cap — 800 de vieți normale de om. Din acești 800 de «strămoși», 650 și-au petrecut viața în caverne. A șasea persoană de la sfîrșitul seriei a trăit revoluția tipografică, penultima a folosit pentru prima oară motorul electric. Numai a opt suta persoană — dumneavoastră, eu, cei care viețuiesc pe ultimele șase decenii — sîntem într-o epocă în interiorul căreia s-a trecut de la primul zbor cu motor peste Canalul Mînecii la aselenizarea omului.

Dacă adunăm pe toți oamenii de știință pe care i-a avut omenirea de la începutul civilizației pînă în prezent, constatăm uluiți că nouăzeci la sută din ei sînt contemporanii noștri. Cum să caracterizăm altfel zilele noastre decît ca începutul unei noi ere a omenirii, era științei și tehnicii în dinamică vertiginoasă!

Independența cercetării? Interdependența ei.

nume uitate

de Adrian HAMZEA

Sfîrșitul lunii februarie 1918 consuma, departe de țară, epilogul unui proces — astăzi uitat — dezbătut de curtea marțială germană din Brăila. O poartă de fier, aceea a închisorii din Delitzsch, lîngă Leipzig, se închidea în urma pașilor chinuiți ai unor românce. Osîndite pentru participarea lor activă la lupta care hotăra ființa ori neființa României, cinci femei sleite de puteri intrau pe poarta temniței străine. În fața lor, ani lungi de ispășire. Stela Popovici, Ecaterina Mazuchi, Maria Sfetescu, Elena Papandi, Maria Ionașcu... Nume pe care — spuneam — uitarea le-a îngropat de mult. Ca pe atîtea altele. Memoria ultimelor cinci decenii de istorie românească e poate prea încărcată. S-o reîmprospătăm.

Cu peste o jumătate de veac în urmă, în acel 1917 al îngenuncherii țării, urgia îngrămădise pe cerul patriei toți norii, cu toate semnele unui sfîrșit care putea să însemne sfîrșitul României. În capitala țării stăpînea Mackensen cu bavarezii, stăpîneau tăcerea și teama. La hotarele Moldovei — această fărîmă de Românie vie, trăind paroxismul unei dramatice dezorientări, bîntuită de foamete, lovită adînc de secera molimei și privind neputincioasă convulsia mulțimilor de fugari — oștirea țării, decimată, istovită și dezamăgită în fel și chip, coborîse în tranșee, păstrîndu-și nebiruite doar dragostea pentru pămîntul pe care sîngera și hotărîrea de a pieri *acolo* și nu altundeva. Viață lîngă viață, cei 400 000 de plugari în uniformă trăseseră linia vie a ultimului hotar. *Pe aici nu se trece*, scrisese la Oituz, pe o scîndură de brad, o stîngace mînă anonimă.

Și nu s-a mai trecut. Se rostise un legămînt.

Evadările din lagărele de prizonieri care împînzeau țara călcată în picioare s-au ținut atunci lanț. Cărările lăturalnice, pădurile și nopțile mișună de fugari. Pașii lor, orbi în fața primejdiilor, caută linia frontului. Călăuză le e tunul de la Mărăști, de la Mărășești. Este acolo o armată care luptă pe viață și pe moarte. Noapte de noapte, scăpații încearcă prin toate mijloacele să treacă spre Moldova. Mulți dintre ei, hăituiți, vînați, cad la un pas de reușită. Unii izbutesc totuși să treacă.

...În martie 1917, Stela Popovici, care trăiește împreună cu mama ei Paraschiva la Brăila, luptînd din greu cu mizeria ocupației, este vizitată de un tînăr cu înfățișare jalnică: zdrențăros, înfometat, istovit. E sublocotenentul Ioan Grigorescu, o cunoștință din zilele care vînturau atîția oameni și atîtea nenorociri, evadat din lagărul de la Slatina și aflat în drum spre front — de care-l mai despart trei kilometri — spre armata pînă la care mai are de răzbit doar peste diviziile nemțești... Sleit, sublocotenentul cere adăpost, îmbrăcăminte; Stela Popovici și mamă ei nu ezită. Îl ascund, jucîndu-se cu viața. Ori cu moartea? Fratele Stelei luptă la Mărășești... Sublocotenentul Grigorescu își începe pregătirile. Stela Popovici se decide să-l însoțească. Într-o noapte părăsesc împreună orașul în care domnește teroarea «komandaturii». Prevăzuți cu colaci de salvare și apărați de întuneric, cei doi tineri cutezători încearcă să traverseze Dunărea înot. Sînt descoperiți. Se trage asupra lor, dar izbutesc să scape cu viață. Noaptea Brăilei pare să lupte și ea, ocrotindu-i.

Urmează zile de așteptare grea și de primejdii care îl pîndesc la fiecare pas. Cei doi descoperă la un moment dat că în oraș se mai ascund cîțiva ofițeri evadați, năzuind către front: căpitanul Dumitru Alexandrescu, locotenenții Petre Mateescu și Nicolae Iorga și aviatorul Petre Ghițescu. Iată grupul «complotiștilor» numărînd acum cinci bărbați și o femeie.

Pe frontul aflat la doi pași, se desfășoară lupte crîncene. Mackensen încearcă să străpungă zidul viu. Și totul rămîne zadarnic. Nici pe acolo nu se mai putea trece. Mitul invincibilității germane se frînge, amestecat cu sînge românesc și cu țărînă.

Un noroc neașteptat pare să întîmpine speranța celor șase patrioți: fac cunoștință cu locotenentul Birț, român transilvănean, ofițer al aviației austro-ungare. Ascuns sub uniforma străină, florul adevăratei datorii arde în ființa zburătorului; și îi se alătură fără să șovăie. El urmează să-i treacă, îmbrăcați în uniforme maghiare. Dar, în ajunul nopții hotărîte, locotenentul Birț, împreună cu toți ceilalți militari români constrînși să lupte împotriva românilor, slujind silit pajura cu două capete, este transferat pe frontul italian (de unde vor fugi de altminteri atîția ca să se înroleze în regimentele de voluntari Horia, Closca și Crișan constituite pe pămînt italian). «Defecțiunea» românilor din armata imperială devenise un fenomen de masă.

...În apropierea satului Gemenele aterizează din cînd în cînd, în tainice misiuni de noapte în spatele frontului nemțesc, avioane românești. Morarul din Gemenele le cunoaște taina și «treburile». El îi va angaja pe cei șase ca lucrători și le va înlesni contactul cu aviatorii români.

Pregătirile devin febrile. Mai sînt cîteva zile. Locotenentul Mateescu (se ascundea într-un imobil în care se afla... serviciul topografic al armatei germane) sustrage sistematic, noapte de noapte, hărți, date, documente, situații care interesează comandamentul armatelor române.

Apoi, la 6 oct. 1917, se produce vînzarea. Sărutul lui Iuda îl dă un oarecare Stănescu, comisar. Arestări, percheziții. Pînă la 6 noiembrie cade în mîinile «komandaturii» întregul grup și toată rețeaua de nobile complicități — pînă la morarul și preotul din Gemenele, în fruntea unui grup de țărani. După anchetă — cascadă de bestialități — procesul. Un proces de spionaj. Condamnări la moarte, condamnări pe viață, la 15 ani... Pe urmă, drumul calvarului spre închisorile străine. Unii spre Srossterlitz, femeile spre Delitzsch. Sînt tîrîte din temniță în temniță.

Cele cinci brăilence îndură la Delitzsch, alături de alte 300 de femei (franțuzoaice, belgiene și englezoaice), un regim de detenție și de muncă dintre cele mai aspre. Rațiile de mîncare sînt simbolice. Aici supraviețuiesc datorită ajutorului pe care li-l acordă franțuzoaicele și belgienele — beneficiare ale ajutoarelor Crucii roșii internaționale.

Prăbușirea Germaniei și dezagregarea Imperiului habsburgic curmă suferințele celor cinci românce, deschizînd în fața lor drumul către patrie.

Iată cum relatează Stela Popovici întîmplările acelor zile: «Socialiștii, care sînt acum stăpîni în Germania, au făcut minunea neașteptată. Duminică 1 noiembrie 1918, la ora 5 dimineața, au sosit la porțile pușcăriei. Au început să tragă clopotele și ne-au deschis porțile... Ne-au deschis toate celulele, ne-au cărat bagajele, ni le-au încărcat în căruțe și, cu ei în frunte, am pornit spre Leipzig... Socialiștii germani, impresionați de nenorocirile noastre, ne-au făcut hîrtiile necesare ca să putem trece prin Ungaria. După o călătorie de trei săptămîni, de grele privațiuni, am ajuns în București și am sărutat pămîntul scump al țării...»

...Stela Popovici, Ecaterina Mazuchi, Maria Sfetescu, Elena Papandi, Maria Ionașcu. Nume pe care uitarea le-a îngropat de mult...

UMOR DE PESTE HOTARE

— Suferă de ameţeli .

— După tabela asta, ar trebui să ai înălţimea de 4 metri şi 53 de centimetri. .

— A zburat?... A zburat... Am împuşcat, şi gata! Ce tot vă ţineţi după mine?

FEŢE-FEŢE

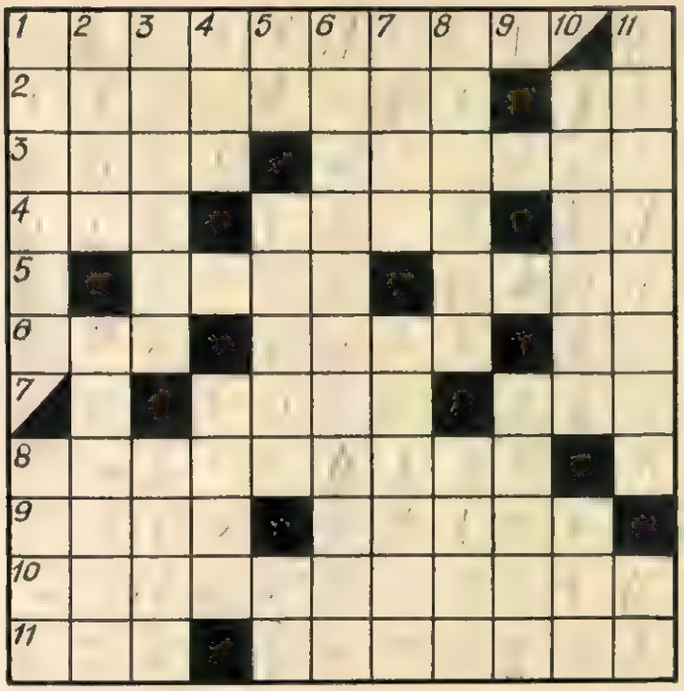

ORIZONTAL: 1) Talere cu două feţe 2) Idem — Mai mic decît un taler, dar tot cu două feţe (la romani). 3) Deschideri... pe faţă — Faţă-n faţă. 4) La faţadă — Pe o faţă bolnavă — E în faţa celorlalţi 5) Are creştetul ca şi faţa — Ochi în ochi. 6) Feţele briliantului — N-o prea vezi la faţă — Reflexiv. 7) Distanţa de la suprafaţa mării (pl.) — Răniţi la faţă! 8) Fata cu faţa-n pămînt. 9) Liber-cugetător — Turtă coaptă (pl.). 10) Joc pe faţă! 11) La feţele de masă, de pernă etc. — A da pe faţă.

VERTICAL: 1) Faţă — Faţă curată 2) Soarele-şi ascunde faţa — Rămas la suprafaţă. 3) Faţa... trunchiului — Oglindă pentru feţele parizienilor. 4) De faţă — Masiv în faţa Trotuşului. 5) Bir! — În faţa gării — De întors pe dos! 6) Face faţă dreaptă. 7) Ieşit la suprafaţă — Un fel de... spate. 8) A face faţă — Are mii de ochi. 9) E... mai în spate. 10) A trece în faţă — Urmează... 11) E de faţă — Dinsa.

Ion CARAIMAN

Dezlegarea jocului «CÎTE CEVA DESPRE SOMN» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PESCAR — PANA. 2) INERŢIE — PAT. 3) RECE — U — NANI. 4) O — ADORMI — AN. 5) TETE — IUNA — T. 6) IMI — O — SOLZI 7) I — SFAT — BOT. 8) ÎNOT — GĂZAR. 9) AERISITE — IC. 10) TS — MOTAIT — E. 11) ACT — MA — LICA. 12) CUMINTE — VIS.

din preocupările spectatorului intrat la **Pentru cîțiva dolari în plus** este să numere morții și, slavă Domnului, are ce, căci eroul doboară cîte trei deodată. Arsenalul violenței s-a îmbogățit simțitor, pistolul și pumnul nu rezolvă totul, se apelează la zdrobirea mîinilor și arderea lor cu țigara, la oribila moarte prin însetare, la obsedante urmăriri prin cimitire (cineva vorbește de o adevărată necrofilie) și trageri în șireang. **Bunul, răul și uritul** — ultimul din seria filmelor regizate de Leone — este o adevărată colecție de clișee ale violenței.

Publicistul italian Pio Baldelli recunoaște că se poate vorbi de-a dreptul de o «violență pervertită sadic, de o dezinvoltură omucidă».

Simpaticul actor Giuliano Gemma, care în westernurile cu Ringo regizate de Tessari (incomparabil mai slab meseriaș decît Leone) poartă numele american de Montgomery Wood, declară și el că în filmele sale «violența este absurdă, disproporționată și gratuită».

Joaca cineaștilor italieni s-a încheiat dezolant, cu o capitulare în fața uneia dintre cele mai cumplite boli ale contemporaneității: violența. Ne este greu să înțelegem cum profesionistului onorabil care este Sergio Leone i-a fost atît de indiferent ce se întîmplă cu numele său încît a acceptat ca titlul primelor sale două filme să fie împrumutat unor mediocrități strict comerciale semnate de Kelvin J. Paget: **Pentru încă puțini dolari, Un dolar găurit.** De altfel, în ultima vreme în lumea westernului italian toate s-au învălmășit rău de tot. Duccio Tessari a plecat la Hollywood după ce a realizat **Întoarcerea lui Ringo**. Clint Eastwood, aflat pe calea unei frumoase cariere internaționale, a refuzat să mai joace în seria **Dolarilor**, drept care s-a apelat la interpretul lui Ringo, Giuliano Gemma. Cît despre Sergio Leone, acesta s-a lăsat de tot păgubaș. De unde se vede cît de greu este astăzi să fii cow-boy, «eroul la care visează toți copiii lumii», cum îl onora odată François Mauriac.

Magda MIHĂILESCU

Există trenuri
și în westernul italian,
dar nu și famosul atac.
Farmecul este
pe jumătate rupt.

DE LA A LA Z

ATWILL *Lionel*. Actor american de film, născut la Croydon (Anglia) la 1 martie 1885, mort la 22 aprilie 1946. Își face studiile la Londra și, dedicîndu-se teatrului, debutează în 1904 interpretînd roluri din repertoriul clasic și modern. În 1916 pleacă în S.U.A. unde apare pe scenele de pe Broadway, alături de cele mai ilustre actrițe ale epocii, într-un repertoriu care cuprinde Ibsen, Shaw, Guitry. E solicitat de Hollywood, mai ales ca actor de compoziție în filme polițiste și de groază, datorită triumfului obținut cu rolul din *Măști de ceară* (Mystery of Wax Museum — 1933, r: Michael Curtiz) unul dintre cele mai insolite filme de grand-guignol din istoria cinematografului și unul dintre primele și cele mai reușite filme în tehnicolor formulă de-abia descoperită. Desigur, bogata sa experiență artistică îi dă, din clad în clad, dreptul și la roluri de mai mare relief dramatic, ca protagonist: *Voluptate* (Song of Songs — 1933, după Hermann Sudermann, r: Ruben Mamoulian, cu Marlene Dietrich), *Nana* (1934, după Emile Zola, r: Dorothy Arzner, cu Anna Sten), *Capriciu spaniol* (Devil is a Woman — 1935, după Pierre Louys, r: J. von Sternberg, cu Marlene Dietrich). O anumită morgă aristocratică, cu totul naturală, îl predestinează însă rolurilor antipatice; de grande de Spania *(Căpitanul Blood* — 1935, r: Michael Curtiz), de lord englez *(Un amant celebru* — The Great Garrick — 1937), de ofițer superior austriac *(Valsul nemuritor* — 1938, r: J. Duvivier), prusac *(Trei camarazi* — 1938, r: Fr. Borzage, *Fiul lui Frankenstein* — 1939), țarist *(Baloalaika* — 1939), spaniol *(Ultimul tren din Madrid* — 1937) sau nazist *(A fi sau a nu fi* — 1942, r: E. Lubitsch). Se dedică mai mult genului polițist și filmului de groază (apărînd în cîteva filme din seria Frankenstein), cultivînd în general rolurile de compoziție negative, cu cîteva excepții, personajele mai complexe din *Johnny Apollo* (1940, r: Henry Hathaway), *Boom Town* (1940, r: Jack Conway), *The Great Profile* (1940, cu John Barrymore) și ultimul film al Jeannettei MacDonald: *Cairo* (1942, r: W.S. Van Dyke).

AUBRY *Cécile*. Actriță franceză de film, scenaristă și producătoare TV, născută Anne-Marie-José Bénard, la Paris, la 3 august 1929. Urmează conservatorul la clasa lui René Simon și are șansa de a fi descoperită de un regizor de talia lui Henri-Georges Clouzot, care-i oferă rolul principal în filmul său *Manon* (1948), transpunere modernă a romanului abatelui Prévost. În Parisul din timpul ocupației germane, al colaboraționiștilor și bursei negre. Succesul său personal fulgerător, consacrat și de marele premiu de interpretare feminină la festivalul de la Veneția, face din Cécile Aubry o vedetă de notorietate internațională, solicitată în S.U.A. *(The Black Rose* — 1950, r: H. Hathaway, cu Orson Welles și Tyrone Power), în Italia *(Piovuto dal cielo* — 1953, r: Leonardo de Mitri), în Spania *(La Ironia* — 1954, r: Edgar Neville), în R.F.G. *(Tanz in der Sonne* — 1954, r: Geza v. Cziffra). Un singur film marcant *(după Manon)* în Franța, *Barbe-Bleue* (1953), savuroasă feerie satirică realizată în culori de Christian Jaque, în care dădea replica lui Pierre Brasseur, nu reușește să repete miracolul debutului. Cariera Cécile Aubry se încheie fără glorie, într-un film franco-italian, *Voleur malgré lui* (1955), lăsînd amintirea unui chip fermecător, aproape infantil, de un senzualism inconștient, precursoare a tipului de nimfetă agresiv erotică pe care avea să-l impună Brigitte Bardot. Căsătorită cu prințul marocan Si Hassan, fiu al pașei din Marrakech, de care a divorțat ulterior, C.A. și-a dedicat întreaga viață și activitate fiului ei Mehdi, consacrîndu-se literaturii pentru copii (a publicat cîteva cărți de povestiri) și realizării unor seriale pentru tineret, scrise și produse de ea pentru TV, printre care popularul *Sebastian*. Interpretul principal al acestui serial atît de gustat și la noi este fiul său în vîrstă de 10 ani și micul său poney, Lancelot.

AUDIARD *Michel*. Romancier, scenarist, dialogist și regizor francez de film, născut la Paris, la 15 mai 1920. Practică mai multe profesii, oprindu-se apoi la cea de ziarist. Lucrează la mai multe publicații (Cinévie, L'Etoile du soir, Libération), debutînd apoi în cinema, în 1949, ca scenarist al filmului de spionaj *Mission à Tanger* (r: A. Hunebelle), urmat de două transpuneri ale unor romane de aventuri scrise de el: *Méfiez-vous des blondes* (1950) și *Massacre en dentelles* (1952), realizate tot de Hunebelle. Marea lui specialitate rămîne însă dialogul. De la Jeanson și Prévert, filmul francez nu mai cunoscuse un minuitor de replici atît de prolific și plin de vervă. Eclectic, disponibil la spectaculos, M.A. a creat, a adaptat și a scris dialoguri în maniera sa foarte personală, reușind cu brio în genuri foarte variate ca: filmul polițist, comedia de moravuri, drama de atmosferă. A colaborat cu regizori ca Gilles Grangier: *Gas-Oil* (1955), *Le rouge est mis* (1957), *Archimède, le clochard* (1959); Henri Verneuil: *Inamicul public nr. 1* (1953), *Le Président* (1961), *Un singe en hiver* (1962), *100 000 dollars au soleil* (1964); Denys de la Patellière: *Retour de manivelle* (1957), *Marile familii* (1958), *Un taxi pentru Tobruk* (1961), *Vaporul lui Emil* (1962). Actorul lui de predilecție este prietenul său Jean Gabin, pentru care a scris dialogurile și scenariile multora dintre filmele de mai sus. A colaborat, tot pentru Gabin, și la scenariile trase după romanele lui Simenon, avînd ca erou pe comisarul Maigret. După ce a scris dialoguri pentru un număr impresionant de filme, dintre care mai amintim *Mizerabilii* (1958, r: J.P. Le Chanois), *Strada prerilor* (1959), *Diavolul și cele zece porunci* (1962, r: Duvivier), *Babette pleacă la război* (1963, r: Christian Jaque), *Melodie en sous-sol* (1963, r: H. Verneuil), *Un poarece printre bărbați* (1964). *Într-o dimineață de vară* (1965), M.A. se decide să facă și regie de film. Debutează în 1969 cu o scăpărătoare parodie de film polițist, *Operația Léontine*, prilejuind o spectaculoasă reîntrare Françoise Rosay, apoi în același an *Une veuve en or*, cu o Michèle Mercier inedită. Va realiza în 1970 *Le petit navire*, cu Jean Gabin, și *Elle boit pas, elle fume pas, elle drague pas, mais elle couse*, cu Annie Girardot și Bernard Blier.

AUCLAIR *Michel* Actor francez de film, născut Vladimir Vujovic, la Koblenz (Germania), la 14 septembrie 1922, dintr-un tată sîrb și o mamă franțuzoaică. În timp ce urmează cursul de artă dramatică al lui André Brunot, apare pe scenă la Teatrul de l'Oeuvre de sub direcția lui Jean-Louis Barrault, tot timpul războiului pînă la eliberare, jucînd un repertoriu vast care cuprindea Claudel, Cocteau, Synge, Ibsen. În 1945, la propunerea regizoarei Jacqueline Audry, debutează în film cu *Les malheurs de Sophie*, iar în 1946 e solicitat de Jean Cocteau pentru a apărea în *La belle et la bête*, alături de Jean Maran și Josette Day. De-atunci M.A., fără îndoială unul dintre cei mai serioși actori ai tinerei generații postbelice, practicînd un joc subtil, nuanțat, care-i permite să redea personajele cele mai complexe, abandonează teatrul în favoarea ecranului. El turnează neobosit un număr apreciabil de filme semnate de mari regizori, atît în Franța cît și în R.F.G., Italia, Suedia și S.U.A., dintre care amintim: *Les maudits* (1947) de René Clement; *Manon* (1948) de H.G. Clouzot, cu Cécile Aubry; *Singoalla* (1949) de Christian Jaque, cu Viveca Lindfors; *Justice est faite* (1950) de André Cayatte, *Anita Garibaldi* (1951) de Goffredo Alessandrini, cu Anna Magnani; *La fête à Henriette* (1952) de Julien Duvivier, cu Dany Robin; *Die Regimentstochter* (1952) de Geza von Bolvary; *Si Versailles m'était conté* (1953) de Sacha Guitry; *Bonnes à tuer* (1954) de Henri Decoin, cu Danielle Darrieux; *Funny Face* (1955) de Stanley Donen, cu Audrey Hepburn, Fred Astaire; *Maigret și afacerea St. Fiacre* (1959) de J. Delannoy, cu Gabin, *Meurtre en 45 tours* (1959) de Etienne Périer, cu Danielle Darrieux; *Une fille pour l'été* (1959) de Éd. Molinaro; *L'éducation sentimentale* (1961) de Al. Astruc, cu Marie-José Nat; *Symphonie pour un massacre* (1964) de Jacques Deray etc. Dintre ultimele sale filme amintim: *Le voyage du père* (1966) cu Fernandel și Lilli Palmer; *Fin de journée* (1968) de Gilles Grangier, cu Jean Gabin; *Sous le signe de Monte Cristo*, versiune modernă a romanului lui Dumas-tatăl (1968) de André Hunebelle, cu Paul Barge (Monte Cristo), Pierre Brasseur și Raymond Pellegrin, și *Un homme seul*, ultimul film al lui Albicocco, cu Eva Swann și Brigitte Auber.

AUDRAN *Stéphane*. Actriță franceză de film, născută în 1932 la Versailles. Urmează cursurile de artă dramatică ale unor maeștri ca Charles Dullin, Tania Balachova și Michel Vitold, cu intenția de a se dedica teatrului. Dar cinematograful o atrage, se pare, mai mult, în măsura în care-i oferă posibilități mai mari de a-și pune în valoare temperamentul, fotogenia, resursele dramatice. Și iată-o debutînd în 1957 pe ecran în *La bonne tisane* de Hervé Bromberger, cu Bernard Blier și Michel Auclair. Cunoștința cu tînărul cornet al «noului val» Claude Chabrol este însă decisivă pentru cariera Stéphanei Audran. După ce o întrezărim într-unul din primele lui filme, *Les cousins* (1958), lîngă Brialy și Gérard Blain, o vedem deja afirmîndu-se ca o autentică actriță de dramă în al doilea film al lui Chabrol, *Les bonnes femmes* (1959), alături de Bernadette Lafont și Marisa Merlini. Stéphane devine soția lui Chabrol și designer vedetă lui preferată în filme variate ca factură, ca: *Les godelureaux* (1960), cu J. Claude Brialy; *Landru* (1962), cu o mare risipă de staruri: Michèle Morgan, Danielle Darrieux, Hildegarde Kneff, Charles Denner; *Marie-Chantal contre le Dr. Kha* (1964); *La ligne de démarcation* (1966), cu Maurice Ronet; *Le scandale* (1967), cu Anthony Perkins și Maurice Ronet. S.A. mai apare și fără Chabrol ca regizor, în filme ca: *L'oeil du malin* (1961), *Paris vu par...* (1966) ecc., în nenumărate piese și emisiuni TV. În ultimele ei filme, semnate tot de Chabrol: *Les biches* (1968), cu J. Louis Trintignant și Jacqueline Sassard, și *La femme infidèle* (1969), cu Maurice Ronet și Michel Bouquet, descoperim o S.A. nouă, sub chipul unor eroine dramatice, sfîșiate de aprige conflicte interioare.

AUDRET *Pascale*. Actriță franceză de film, născută Auffray de Cobios, la 12 octombrie 1936, la Neuilly-sur-Seine. Urmează cursuri de dans la Paris, apoi de artă dramatică la clasa lui Pierre Valde. Frumoasă, sensibilă, Pascale Audret dă dovada unor serioase aptitudini dramatice în piese ca: *A la jamaique*, *Les carnets du major Thompson*, *Le journal d'Anne Frank* etc. Pascale Audret ambiționează însă să devină și o actriță de film, și iată-o pe ecran în *Les deux font la paire* (1954). De-atunci chipul fin, rasat, al Pascalei Audret a putut fi văzut în filme semnate de Jean Drévillé: *La Fayette* (1962), cu Michel Le Royer și *Sentinela adormită* (1965) cu Noël-Noël; de André Cayatte: *Oeil pour oeil* (1956), cu Curd Jurgens, și *La glaive et la balance* (1962), cu Anthony Perkins, J. Claude Brialy și Renato Salvatori; de Marc Allegret: *Futures vedettes* (1955), cu Brigitte Bardot. Mai amintim filmele: *Mannequins de Paris*, *L'eau vive*, *La polka des menottes* (1956), *L'ami de la famille* (1957), *Jeux dangereux* (1958), *Bal de nuit* (1959), *Pleins feux sur l'assassin* cu J.L. Trintignant (1960), *Les ennemis*, *Donnez-moi dix hommes desespérés* (1961), *Mort, où est ta victoire?* (1963) cu Philippe Noiret. Pascale Audret a mai realizat o frumoasă creație în multe comentatul film: *Le dialogue des Carmélites* realizat de Philippe Agostini și Pierre Bruckberger (1959), alături de Alida Valli și Jeanne Moreau. Ultimul ei film este *Les chemins de Kathmandou* (1969), zguduitor document realizat de André Cayatte, despre lumea de coșmar a drogului, în care are ca parteneri pe: Renaud Verley, Jane Birkin, Elsa Martinelli și Serge Gainsbourg.

Constantin POPESCU

tv

de Felicia ANTIP

PREFERAȚI PROGRAMUL 1 !

Să presupunem un telespectator care are posibilitatea de a viziona după dorință programul 1 și programul 2. (E, în orice caz, un minoritar, programul 2 fiind deocamdată difuzat pe o rază destul de mică.) Să mai presupunem că pe programul 1 se transmite un film — de pildă o amuzantă comedie englezească — în timp ce pe programul 2 se vorbește despre filme. Ce va alege telespectatorul? În 99 la sută dintre cazuri va alege, bineînțeles, filmul, știut fiind că oamenii normali preferă, îndeobște, contactul direct cu realitatea, în speță cu creația artistică, discursurilor despre realitate, despre artă. Cum acest lucru nu-l știm numai domniile-voastre și cu mine, ci îl știu și tovarășii de la televiziune*, avem dreptul să ne întrebăm ce semnifică programarea simultană a unui film «cu trei stele» și a emisiunii intitulate «Noutăți cinematografice». Nu cumva conștiința precarității acestei ultime emisiuni, dorința de a o camufla, de a o face să treacă nebăgată în seamă? Poate că ar fi fost mai elegant să le respectăm discreția, să ne închinăm în fața acestei atitudini implicit autocritice și să nu scormonim în cenușa cu care televiziunea își acoperă singură tăciunii lipsiți de strălucire.

Dacă nu mi-ar fi ciudă... Dacă nu mi-ar fi ciudă că expediază, fără a-și face prea mari probleme, cronica de film, o năpăstuiește în comparație cu tratamentul acordat altor exegeze artistice, o încredințează unei echipe cu posibilități modeste... Sînt vulnerabile, în primul rînd, concepția, structura rubricii, ceea ce determină discrepanța evidentă dintre nivelul ei general și nivelul celor mai bune rubrici de film din presa scrisă. Actualitatea cinematografică și-a schimbat de cîteva ori denumirea, și-a schimbat responsabilii, dar n-a săltat pe altă treaptă.

Dar chiar și în cadrul organizatoric existent interesul emisiunilor ar crește considerabil dacă s-ar solicita permanent colaborarea unor cronicari cinematografici cunoscuți și apreciați, cum sînt Ecaterina Oproiu, Ana Maria Narti, Eva Sîrbu, Magda Mihăilescu, Gelu Ionescu, Petre Rado, Mircea Alexandrescu, Dinu Kivu, Călin Căliman, a unor scriitori care s-au obișnuit să comenteze cu duh și competență fenomenul cinematografic ca Nina Cassian, Marin Sorescu, Radu Cosașu, Romulus Vulpescu, Ov. S. Crohmălniceanu, a unor regizori cu preocupări similare — Savel Stiopul, Ion Barna ș.a. E o enumerare oarecum la întîmplare — primele nume care mi-au venit în minte, deși există, desigur, și altele la fel de valoroase. Unii dintre cei amintiți apar cîteodată pe ecranul televiziunii — mai frecvent însă pentru a prezenta filmele telecinematecii,care poartă, mi se pare, alt hram organizatoric. Nu știu dacă «Noutățile cinematografice» nu-i invită (decît pe unii, și sporadic) sau dacă ei refuză participarea, considerînd neadecvate auspiciile care li se oferă. Nimeni n-ar putea să le ia în nume de rău un refuz în condițiile actuale. Decît să se pună în situația în care s-a pomenit distinsul om de cultură D.I. Suchianu...

Ajung în sfîrșit la dezvăluirea a ceea ce a ascuns televiziunea în spatele filmului «Cine se cațără mai sus». Am tras cu ochiul (adică am renunțat la secvența în care George Prince era asasinat de bunul său amic) și am asistat (pe programul 2) la o ciudată discuție între T. Caranfil și D.I. Suchianu. Subiectul era filmul «Reconstituirea». Amîndoi își expuseseră în prealabil punctele de vedere în presă și știam că au opinii diametral opuse despre acest film. S-ar fi putut ajunge deci la o dezbatere interesantă... Oare? Cum să se ajungă la o discuție între doi oameni care vorbesc limbi diferite? Lucrurile s-au desfășurat cam așa: T. Caranfil rostea cuvintele «după cum am arătat și în cronica mea din Informația Bucureștiului»... și apoi citea o bucată din cronica respectivă. O dată, de două ori, de trei ori, de... D.I. Suchianu asculta o vreme cu un zîmbet îngăduitor, apoi își permitea să întrerupă textul prezentat de propriul său autor ca pe o operă devenită clasică. Și îi spunea: «Aveți perfectă dreptate...» Era, desigur o ironie. O formă de ironie folosită de D.I. Suchianu în cronica sa din «România literară», care începea cu cuvintele «Are dreptate Eugen Atanasiu...», pentru ca, pînă la sfîrșitul paragrafului, să răstoarne cu totul argumentația autorului citat. Ceea ce în scris fusese limpede, verbal, la televiziune, devenea ambiguu. Telespectatorul neavertizat ar fi putut crede că D.I. Suchianu îi dă cu adevărat dreptate lui T. Caranfil. Ceea ce nu era cazul. Dar în duelul de la televiziune cei doi adversari nu luptau cu arme egale. D.I. Suchianu voia să înfrunte cu săgeata ironiei tancurile grele ale rechizitoriului lui T. Caranfil. El opunea spumoase replici verbale unui text care se desfășura apăsat și didactic, ca și cum întreruperile interlocutorului n-ar fi existat. Și astfel întrebările lui D.I. Suchianu au rămas practic fără răspuns, obiecțiile sale n-au avut ecou, cronica lui T. Caranfil a fost citită pînă la capăt, dialogul nu s-a închegat. După ce îi comunicase lui D.I. Suchianu toate opiniile sale despre film, T. Caranfil i-a comunicat și concluziile «discuției», în care venerabilului profesor i se rezervase parcă rolul de a întrerupe din cînd în cînd pentru ca emisiunea să aibă «vioiciune».

Ce bine ați făcut că ați privit, în tot acest timp, filmul «Cine se cațără mai sus»!

* *Că e așa și chiar cu prisosință, o dovedește prezentarea ca o «premieră cinematografică» a excelentului film-scheci «Conglomeratul» de Wajda și Lem, după ce fusese inclus cu cîteva săptămîni înainte în «Mozaicul» de pe programul 2. Noi l-am comentat încă de atunci, dar televiziunea pare a fi considerat nulă și neavenită adevărata «premieră».*

FOTO PRES '70 IANUARIE

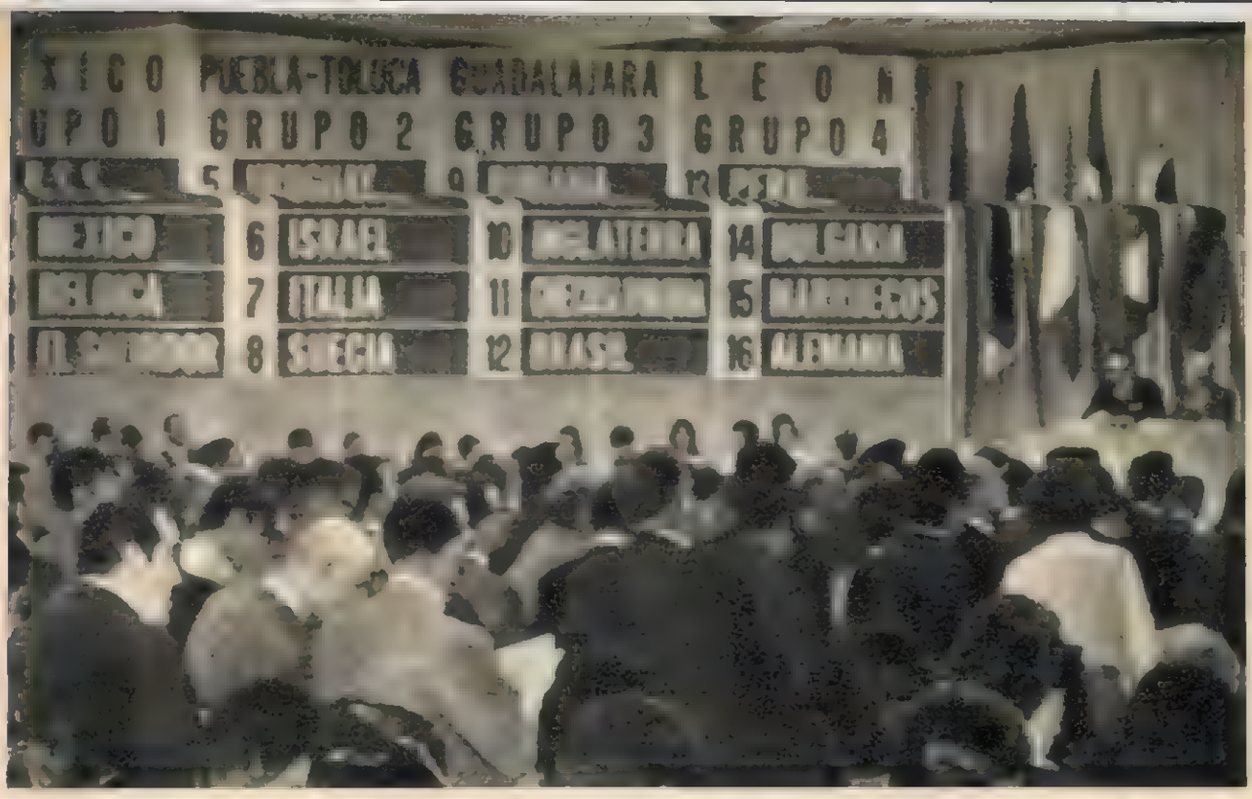

După desfășurarea partidelor preliminare și după ce au fost cunoscute cele 16 echipe ce vor participa la Turneul final al Campionatului mondial de fotbal, «microbiștii» au început să aștepte cu nerăbdare «ziua sorților». A venit și aceasta, deși nu toată lumea a avut motive să se bucure de surprize plăcute. Acum urmează altă porție de nerăbdare, în așteptarea partidelor ce vor face cunoscut pe fericitul posesor al rîvnitei cupe «Jules Rimet».

Între atîtea concursuri de frumusețe, iată și unul mai deosebit. În cadrul unei manifestări devenite tradiționale și desfășurate la Tokyo în prima lună a anului, 4 500 tineri din întreaga Japonie s-au întrecut în a caligrafia cît mai frumos pe tema «frumoasa primăvară japoneză».

32 de luni. Atît a durat «tragicul episod biafrez» — cum este astăzi denumită de presa mondială și cum va rămîne înscrisă în istoria Nigeriei, și nu numai a ei, perioada de la proclamarea, în iunie 1967, a Republicii Biafra și cea de-a treia și ultima ofensivă a trupelor federale nigeriene, soldată, în primele zile ale lui ianuarie '70, cu depunerea armelor de către ceea ce mai rămăsese din armata biafreză. Tăcerea armelor înseamnă oare punctul final pus suferințelor? Cele 32 de luni au însemnat milioane de victime — atît din rîndul populației civile, îndeosebi al copiilor — precum și uriașe pierderi de valori materiale. Acum, foametea și bolile (fotografia din stînga prezintă un aspect de la un centru de îngrijire a victimelor războiului, unde copiilor li s-a lipit pe frunte un plasture cu numele și numărul de înregistrare, pentru identificare) ca și situația celor aproape un milion de refugiați biafrezi (fotografia de sus) sînt gravele probleme care se cer a fi rezolvate în primă urgență. Și, pe plan mai general, situația populației ibo în cadrul statului nigerian.

Publicațiile occidentale în goană după «știri senzaționale» n-ar putea afirma că n-au avut un început de an pe gustul lor: «Operațiunea Cherbourg» (dispariția misterioasă din acest port de pe coasta nordică a Franței a cinci nave canoniere — ce fuseseră construite acolo, dar nelăsate să intre în posesia destinatarului din cauza embargoului privind livrările de material de război către Israel — și care au ajuns în cele din urmă în portul Haifa) a ținut afișul timp de zile întregi, cîte «cinci coloane pe-a-ntîia».

FOTO PRES '70 IANUARIE

Cu puternice demonstrații de protest împotriva politicii S.U.A în Asia de sud-est a fost întîmpinat mai pretutindeni vicepreședintele Statelor Unite, Spiro Agnew, în turneul său prin această parte a lumii. Iată și o secvență din acest turneu: la Canberra (Australia) poliția a intervenit cu brutalitate pentru a-i «liniști» pe demonstranți.

Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. După cursa care se voia inaugurală dar care a trebuit să fie contramandată datorită supraîncălzirii unui motor — fapt din cauza căruia i-au cam trecut căldurile pe conducătorii companiei «Pan American» — cea de-a doua cursă transatlantică a «jumbo-jet»-ului Boeing-747 s-a desfășurat fără incidente. Iată avionul gigant sosit pe aeroportul londonez Heathrow.

«Cine se scoală de dimineață...» este un proverb care, pare-se, într-o formulă neesențial modificată, a ajuns și pe la urechile celor de la sucursala londoneză a cunoscutei case de modă Christian Dior. Încă din primele zile a organizat o prezentare a cîtorva din modelele ce urmează să fie lansate în 1970.

Publicitatea nu strică... nici organizatorilor și nici vedetelor participante la «spectacolul de gală al starurilor», organizat la fiecare început de an la München. Una dintre staruri: Nadja Tiller, în rol de dresoare de elefanți.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

RIDICOLUL RĂZBUNĂTOR

X vrea să se răzbune. N-a suferit el prea multe, dar totuși vrea să se răzbune. Și-a confecționat și o mutră în această direcție, o expresie plină de ură și dispreț. Și o dată mutra confecționată, s-a pus pe treabă. A avut și el o nefericire în amor, în anii studenției, și de atunci a tras concluzia că toate femeile sînt rele, frivole și mîrșave. În amintirea acelei nefericiri din prima tinerețe, X a hotărît să se răzbune pe toate femeile care îi vor ieși în cale. E foarte ispitit să aducă nefericire în jurul său, — i se pare asta o mare performanță bărbătească — de cîte ori o femeie suferă din pricina lui, se simte răzbunat. Întîi se simte flatat, și după aceea, răzbunat. Colindă prin viață ca un vînător fanatic prin pădure. «Împușcă» victimele și se simte răzbunat.

Dar X se simte foarte jignit cînd cineva nu vrea să sufere din pricina lui. I se pare că i se ia un drept sacru, stabilit prin lege. Oamenii vor fi obligați să sufere din pricina lui, să-i ofere această plăcere. Pe cei care nu vor să sufere din cauza lui îi socotește insensibili, oameni lipsiți de gingășie sufletească. De fapt, rana din prima tinerețe s-a cicatrizat de mult. A și uitat cum arăta fata care i-a respins iubirea. Dar ura i-a rămas intactă. Își îngrijește ura cu grijă, îi e teamă să nu se stingă, să nu se domolească. De aceea are grijă s-o alimenteze cu tot felul de argumente, s-o hrănească și s-o îndoape. Din această ură și-a făcut un stil de viață care crede că-i șade bine, așa cum alții sînt convinși că le șade bine cu pălăria pe ureche. A devenit un tip. Un tip dur. Și-a făcut și o filozofie cu care o duce de azi pe mîine.

Și această ură îi ține de urît... Penibilă viață trebuie să fie aia pe care numai ura o ține în picioare.

VREȚI SĂ FIȚI ELEGANȚI

SOLICITAȚI PRODUSELE COMBINATULUI TEXTIL-BRAȘOV, CARE PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

- *stofe fine din fire pieptănate și cardate;*
- *tricotaje pentru adulți și copii;*
- *țesături de bumbac;*
- *panglici diferite.*

Fabrica de stofă de mobilă

„ARTA TEXTILĂ"

TIMIȘOARA

produce:

● stofe de mobilă stil ● brocarturi matlaseuri ● stofe de mobilă moderne decorative ● garnituri cu motive popular

ESCALADA UNEI DIVERSIUNI

erotismul și „societatea bolnavă"

de Radu DUMITRESCU

Aplicată la țările vestice, formula din titlu e adecvată. Erotismul, care pigmentează tot mai multe aspecte ale vieții cotidiene, se propagă cu repeziciunea unor ape care au rupt zăgazurile. Mai exact, avansarea lui are loc în progresie nu aritmetică, ci geometrică.

Valorile se modifică rapid, bunul simț și morala își schimbă frontierele.

Ce se întîmplă? Societatea merge pe un drum firesc și fără întoarcere? Erotismul izvorăște din condițiile noi ale existenței umane? Corespunde lărgirea frontierelor lui unei noi trepte în eliberarea omului?

Sau societatea e bolnavă? Și manifestările exacerbate ale erotismului nu sînt decît o deformație de care beneficiază oamenii de afaceri? O uriașă diversiune care-l lasă pe om singur în fața instinctelor lui, îl izolează de o societate ce se simte amenințată? O diversiune al cărei subiect și obiect devin tot mai mult zoon și tot mai puțin politikon? Sau...

Întrebările sînt firești. Mai ales dacă punem erotismul în contextul altor fenomene pe care le secretă societatea occidentală, dacă ne gîndim la dimensiunile îngrijorătoare pe care le ia violența, dacă ne gîndim la droguri și la alarma justificată pe care o provoacă mărirea continuă a consumului lor.

Escalada erotismului este vizibilă.

Literatura licențioasă aproape nu mai cunoaște opreliști. Au trecut timpurile cînd în Anglia nu se putea edita cartea lui Lawrence despre Lady Chatterley. În S.U.A., în Franța, în multe alte țări editorii întrepizi acționează pentru a ocupa noile zone de pe piața cărții apărute prin ridicarea sau căderea restricțiilor. Cuvîntul crud nu mai este evitat, anatomia și fiziologia sînt tot mai larg evocate și folosite ca material pentru simboluri și metafore.

Spectacolul de teatru, filmele încorporează, asimilează tot mai mult erotismul ca temă de predilecție. Acum cîțiva ani, pentru o scenă în care actorii se dezbrăcau, spectacolul american «Hair» producea scandal. Astăzi, în S.U.A., marele succes «Oh! Calcutta», care abia începe în momentul cînd ultimele veșminte au căzut, estompează cu totul îndrăzneala lui «Hair» și este numai unul din numeroasele spectacole «cu nuduri» care fac furori la New York.

Forța de impact a erotismului este sporită de faptul că la el recurg larg și oameni de artă dintre cei mai prestigioși. Mă gîndesc de pildă la Bergman și la filmul său «Tăcerea», la o serie de filme ale lui Bunuel, la «Satyrikon» al lui Fellini, dar mai ales la filmul lui Pasolini «Teorema». Mai ales la acesta din urmă, pentru că nu am văzut vreun alt film în care erotismului să i se dea o semnificație atît de profundă și care să fie acceptată de un așa de mare număr de spectatori. Anecdotica filmului o constituie un segment din viața unei familii: un tînăr vine, se instalează la ei și are relații foarte apropiate, rînd pe rînd, cu slujnica, cu mama, cu fiica, cu fiul și cu tatăl. Ceea ce șochează este însă nu atît anecdotica sau imaginile, cît faptul că tînărul respectiv este considerat ca întruchipînd grația divină care pogoară asupra familiei și a fiecăruia dintre membrii ei. Și nu atît că așa a gîndit Pasolini, dar că această convenție, această semnificație a simbolurilor a fost acceptată și apreciată. Într-atît de apreciată, încît filmul a primit, printr-un premiu cu care a fost distins, girul bisericii catolice. În Elveția, unde am văzut acest film, am discutat cu persoane foarte respectabile, care îmbrățișau cu convingere și admirație interpretarea pasoliniană a grației divine. Reducînd totul la o schemă cam primitivă, m-am întrebat și continui să mă întreb: ce trebuie să se fi întîmplat în această societate occidentală pentru ca peripețiile amoroase și perversitatea sexuală să poată ajunge simboluri ale grației divine?

Chiar și pentru «a vinde» o anume marcă de brandy, reclama apelează la erotism, creînd la rîndul ei un mediu impregnat de o atmosferă erotică

De la fotografia obscenă vîndută pe sub mînă, la Tîrgul «Sex 69» cea dintîi manifestare de acest gen pe plan mondial, etapele au fost parcurse în ritm accelerat. Erotismul a fost transformat într-o uriașă diversiune, a devenit obiectul unui business de mari proporții

Copenhaga: pornografia afișată deschis și vîndută liber în cadrul magazinelor specializate.

LAICIZAREA MORALEI

Este indiscutabil că biserica a introdus în morală elemente de rigiditate excesivă. Ea a făcut totul spre a se da uitării frumusețea corpului omenesc. A ridicat, ce-i drept, catedrale, dar a și distrus numeroase operea ale antichității «păgîne». A dat comenzi unor mari artiști, dar a dispus înveșmîntarea personajelor goale, pictate de Michelangelo în Capela Sixtină. În general, din cauza bisericii relațiile dintre oameni au fost acoperite cu un văl gros de ipocrizie.

De multă vreme sentimentul religios și biserica însăși trec printr-o serioasă criză, accentuată de dezvoltarea explozivă a învățămîntului, științei, a comunicațiilor de masă. Și, lucru straniu, contestația dinăuntrul bisericii este chiar mai puternică decît contestația dinafara ei. De altfel, temele acestei mișcări interne de contestație sînt de asemenea legate de Eros: celibatul preoților și vetoul papal la utilizarea pilulei anticoncepționale.

Oricum, în straturi foarte largi ale populației, în special în rîndurile tineretului, autoritatea bisericii a dispărut sau a slăbit considerabil. Și implicit ajung sub semnul întrebării numeroase valori și instituții intrate în codurile moralei prin intermediul bisericii. Într-o anumită măsură aceasta reprezintă o pozitivă eliberare de ipocrizie, o repunere în drepturi a unor relații mai naturale, mai spontane. Dar contestația devenind nihilistă, libertatea căutată tinde a nu fi altceva decît libertinaj și promiscuitate.

Moravurile devin mai relaxate. A face amor a devenit un fel de lozincă. Las la o parte falsitatea alternativei AMOR-RĂZBOI, dar vreau să observ că amorul revendicat nu este

IUBIRE,ci satisfacerea instinctelor, de regulă fără iubire Astfel, Eros este de fapt trădat chiar de către cei care jură pe el

CONDIȚIONAREA PRIN RECLAMĂ

În actualul ei stadiu de dezvoltare,societatea occidentală este denumită de exegeții ei «societate industrială», de unii, «societate de consum», de alții,«societate a abundenței» de un Galbraith. N-am prea întîlnit o identificare a capitalismului actual cu o «societate a reclamei», caracterizare care din multe puncte de vedere mi s-ar părea exactă.

Reclama este o artă de care se uzează și se abuzează. De altfel, nicicînd ea nu a dispus de un arsenal de mijloace tehnice atît de puternice ca astăzi. Tehnica ambalajului, funcționalitatea arhitecturii moderne și mai ales presa — scrisă, vorbită și televizată — și cinematograful, împreună cu sectoare specializate ale sociologiei și psihologiei individuale și sociale, transformă reclama într-un element, într-unul din cele mai importante elemente ale mediului social

Reclama îl urmărește pe consumator pretutindeni, pînă în,și mai ales în tihna căminului familial. Ea flatează, amăgește, intrigă, amuză, trezește false speranțe, într-un cuvînt, învăluie și influențează, prelucrează și condiționează

Or, cea mai nouă descoperire a reclamei este aceea că eroticul «vinde»,și că el vinde mai bine decît orice altceva Desigur, în primul rînd atunci cînd produsele înseși au o destinație sau o caracteristică erotizantă. Dar și în cazurile produselor fără legătură sau cu o legătură indirectă cu ceea ce ține de erotic. De aceea în Occident, de pe panourile publicitare din stațiile de metro, de pe fațade, din autobuze, de pe ecranele cinematografelor și televizoarelor, din paginile revistelor cu hîrtie bună și culori splendide îți zîmbesc femei care de care mai frumoase, care de care mai goale, care-ți insinuează că nu poți fi fericit fără obiectul cutare sau obiectul cutare

Într-o anumită măsură reclama a urmat tendința spre erotism, dar cred că într-o și mai mare măsură a creat-o. Reclama îl ține pe occidental prizonier al unui mediu de senzualitate.

Și în acest domeniu escalada este rapidă, foarte rapidă, iar evoluțiile sînt încă greu de prevăzut. Deși anumiți indici există. Astfel, nu demult, în «Paris Match» și în «Nouvel Observateur» cîte două pagini de ilustrații însoțite de un text foarte discret ca dimensiune, literă și prezentare elogiau virtuțile sconcelor Airborne. Subiectul ilustrațiilor? O sută de cîteva zeci de fotografii, avînd în prim plan, din unghiuri diferite, niște posterioare feminine.

O formă de reclamă este și tîrgul «Sex '69» organizat la K.B. Hallens în capitala Danemarcei. Manifestare publicitară de mare anvergură, «Sex '69» a prezentat danezilor și lumii tot ceea ce fanteziа și setea de cîștig au putut născoci și produce spre a se adresa instinctului erotic. În ceea ce are el nu mai nobil și mai frumos, ci mai maladiv și mai primitiv. Articole care în alte țări formează încă obiectul unui comerț ilicit și al unui consum în afara privirilor (ipocrizia este omagiul pe care viciul îl aduce virtuții), aici au ieșit din prăvăliile specializate de cîțiva ani, ca oricare altele, pentru a se expune fără jenă și fără complexe. Nu am văzut acest tîrg, dar înțeleg sentimentul de perplexitate care răzbate pînă și din reportajele scrise de unii gazetari occidentali despre această ultimă Thule atinsă de erotismul în ofensivă.

Înțeleg acest sentiment pentru că l-am încercat eu însumi, în împrejurări asemănătoare dar pe o altă scară, la Stockholm, și mai ales la Copenhaga, văzînd cum în centrul orașului, prezentate în mari vitrine de sticlă, reviste și poze pornografice se vindeau cu aceeași naturalețe cu care se vînd laptele, pîinea și florile.

CAPCANELE MODULUI DE VIAȚĂ

La Delhi și în alte orașe indiene străinului i se propune insistent să cumpere Kamasutra, o «Ars amandi» asiatică, pe cît de cuprinzătoare pe atît de precisă. Prolificitatea populației nu are însă nimic comun cu erotismul, fiind mai degrabă o manifestare a instinctului de conservare, un strigăt de deznădejde al speciei. Pentru că erotismul este o stare de spirit care nu poate să prindă sub un anumit nivel — ridicat — de asigurare materială.

Nu vreau să spun,desigur, că în Occidentul capitalist erotismul și-ar recruta prozeliți și ar avea promotori numai în rîndul burgheziei. Dar deși nu sînt adeptul teoriilor despre societatea abundenței, înclin să cred în legătura dintre bunăstare și erotism în societăți întemeiate pe exploatare. Pentru că, dacă nu le generează, schimbările în ambianța de viață și posibilitatea individului de a-și dezvolta dimensiunea de homo ludens înlesnesc în orice caz tendința spre erotism

Pe de altă parte, prelungirea duratei medii a școlarizării a sporit pătura tineretului încă neintegrat în mecanismul propriu-zis al producției și vieții sociale. Or, lipsit de experiență, tineretul este mai puțin rezistent la tentații. Și tentațiile nu lipsesc pentru că tineretul reprezintă o piață nouă la cucerirea căreia businessul a pornit cu cea mai mare hotărîre

BURGHEZIA ȘI EROTISMUL

Desigur, ipotezele pe care le-am avansat amintesc numai cîțiva dintre factorii care au stimulat mareea erotismului. Și probabil nu cei mai importanți. Pentru că aceștia din urmă trebuie să fie legați într-un chip mai profund de raporturile individ-societate, societate-individ.

Probabil că înainte de toate trebuie vorbit de sentimentul de alienare.

Cred că, într-adevăr, sentimentul de alienare care se dezvoltă într-o societate întemeiată pe exploatare se intensifică în această epocă de revoluție tehnico-științifică.

Alienarea este percepută în chipuri diferite. Și ca inadaptare la această lume mecanizată și mineralizată, la civilizația tehnică în care sîntem nevoiți să trăim, și ca senzație acută de sufocare din cauza rarefierii, în societate, a oxigenului libertății. Și sub forma conștiinței rupturii dintre interesele individuale și interesele al căror exponent se face statul burghez.

În aceste condiții miza pe erotism poate să apară ca o reacție spontană, ca un reflex al speciei care încearcă să mențină sau să refacă metabolismul cu o natură mai puțin sofisticată natura tot mai greu de găsit în afara omului însuși. Ca o manifestare a spaimei de singurătate, tot mai caracteristică vieții în marile orașe. Ca o manifestare de respingere a instrumentului morții — războiul.

În sfărîmarea oricăror bariere, a oricăror norme în relațiile dintre sexe, unii văd o formă de eliberare și de protest împotriva societății burgheze respective. Deși simt că analogia nu este tocmai potrivită, sînt tentat să-i asemăn cu acei muncitori care în zorii capitalismului căutau să se elibereze de exploatare distrugînd mașinile. Meritā discutat, desigur, în ce măsură rînduielile burgheze și-au pus amprenta pe dragoste, pe relațiile dintre sexe și deci în ce măsură acestea trebuie să fie distilate, epurativ, de deformări. Este însă în afară de discuție că schimbarea lumii nu poate fi realizată prin și nici măcar începută cu schimbarea relațiilor dintre sexe.

Cei care văd în Eros alternativa societății represive sau forme de protest și luptă împotriva ei, se izolează de problemele societății pe care ar dori-o alt fel și slăbesc sensurile schimbării ei. De aceea Eros nu poate fi revoluționar. Din punct de vedere obiectiv, adică al nevoii de înnoire socială progresistă, Eros este conservator sau chiar reacționar.

Acest lucru, forțele statu-quo-ului îl înțeleg și-l apreciază. Tocmai de aceea cenzura devine complezentă, legile se retrag îngăduitoare, businessul, arta și presa sînt stimulate să stimuleze erotismul.

Celor care vor «dragoste, nu război», societatea (burgheză) le concede alegerea dragostei. Acceptarea primului termen nu implică și respingerea celui de-al doilea. Refugiul în erotism înseamnă izolare și pasivitate. Ceea ce este cu totul altceva decît o stare de spirit care ar pune în cauză ordinea burgheză.

Lansarea noutăților se conduce după aceeași lege a publicității, potrivit căreia apelul la instinct,o anume asociație de idei «vînd»: pentru asigurarea succesului unui transistor îmbrăcat în blană de leopard se mizează pe prezentatoarea mai puțin îmbrăcată cu același fel de blană

Moda își plătește tributul valului de stimulare a senzualității care a cuprins lumea occidentală. Drept ilustrare, una dintre recentele creații «Christian Diar».

CA UN PERFECT ANGRENAJ

FUNCȚIONEAZĂ UZINA DE REPARAȚII AUTO TÎRGU MUREȘ

În anul pe care l-am încheiat de curînd s-a împlinit un sfert de veac de cînd UZINA DE REPARAȚII AUTO-Tg. Mureș își aduce o substanțială contribuție la satisfacerea necesităților de întreținere a parcului auto din țara noastră.

În cei 25 de ani de existență, micul atelier de reparații a devenit o uzină modernă, înzestrată cu cele mai perfecționate mașini și utilaje specifice, producția uzinei fiind astăzi de 80 de ori mai mare ca în anul 1945.

În cadrul diviziunii muncii pe plan național, uzina s-a profilat pe repararea autobuzelor și a autospecialelor, executînd în același timp reparații generale la motoare izolate SR 211.

Înalta calificare a muncitorilor și tehnicienilor uzinei permite garantarea calității reparațiilor executate, termenul de garanție fiind de 100 de zile calendaristice sau 10 000 km parcurși.

Buna organizare a procesului de producție precum și aplicarea metodei de reparație prin schimb de agregate asigură executarea în timp scurt a lucrărilor. Astfel, autovehiculele intrate în reparație părăsesc uzina, în stare bună, după numai 10—15 zile. La repararea motoarelor se asigură — la cererea beneficiarului — un alt motor de schimb, montat chiar în ziua intrării în reparație.

PUBLICITATE

varietăți

ori, ori...

Lacei 23 de ani ai săi. Pat Hylton se pretinde a fi nici mai mult nici mai puțin decît cel mai tatuat bărbat al imperiului britanic. S-ar putea să fie! Acul tatuajului și-a desăvîrșit opera de artă nu numai pe tors, brațe, antebrațe, ci a cuprins și fața și gîtul eroului, iar dacă priviți poza cu atenție veți observa că nici măcar o singură falangă n-a rămas nealbăstrită. Dar Pat Hylton n-are numai tatuaje, ci și o logodnică, Valerie, iar înaintea ei a avut o altă logodnică, pe Sadie. Ei, și acum, conflictul: Valerie îl iubește pe Pat, dar de căsătorit cu el nu se va căsători pînă cînd «Sadie» nu va dispărea de pe pieptul iubitului. Firesc, nu? În rest, e treaba celui mai tatuat bărbat al imperiului britanic cum să iasă din impas.

ziua răfuielilor

Tradițiile japoneze nu se măsoară toate în milenii. Iată bunăoară una care ia naștere în anii noștri. În clădirea școlii militare Budokan din Tokyo are loc anual o competiție de judo și kendo cu mii și mii de participanți. Peste 5 000 de băieți de școală, ba chiar și fete, cheamă pe părinți, rubedeniile și profesorii lor să se întrecă în strămoșeștile lupte nipone.

flautul fermecat, ediție revăzută

Precum vrăjitorul din legendă care cu flautul său fermecat a salvat orașul Hamlin de plaga șobolanilor, tînărul Ric O'Feldman, care trăiește în zilele noastre, își propune să găsească o cale de înțelegere, tot prin mijlocirea flautului, dar nu cu șobolanii, ci cu cetaceele. Experiențele și le face în faimosul secvarium de la Miami.

aproape incredibil

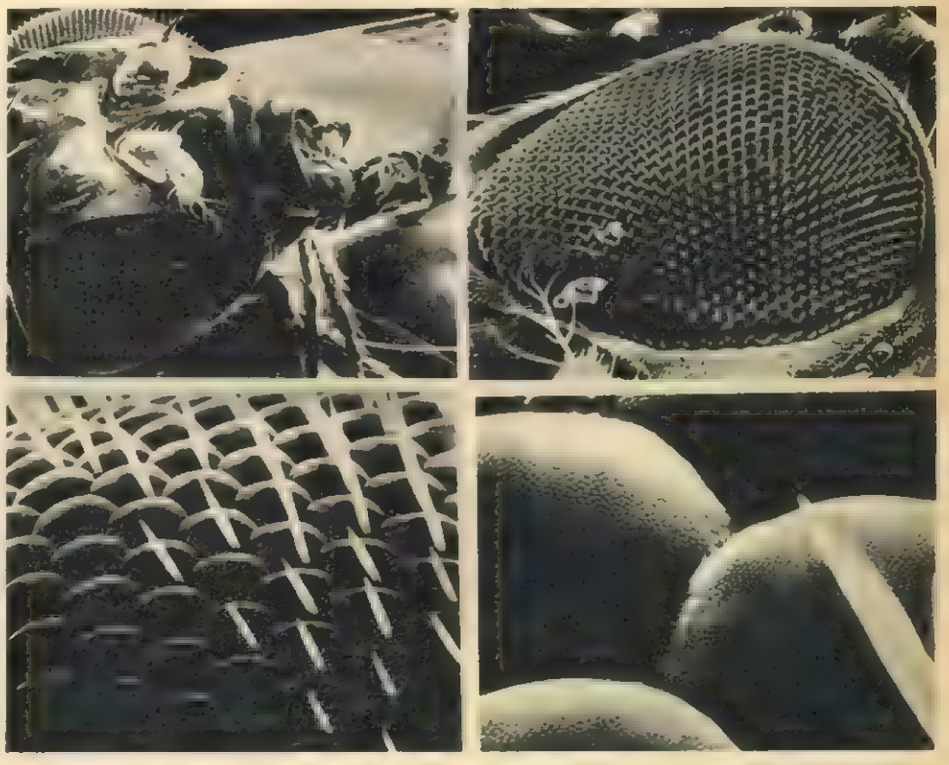

Agenția de presă britanică Keystone prezintă aceste imagini fotografice — pe care nu le putem califica alt fel decît senzaționale — realizate cu ajutorul unui microscop electronic la Universitatea de stat din Florida (S.U.A.). Lăsînd la aprecierea cititorului dacă termenul de «senzațional» este exagerat, ne mărginim să dăm explicațiile strict necesare pentru descifrarea fotografiilor:
Stînga sus: *capul unei muște (Drosophila melangaster) mărit de 180 de ori.*
Dreapta sus: *același cap, mărit de 350 de ori.*
Stînga jos: *ochiul insectei, mărit de 2 240 de ori.*
Dreapta jos: *același ochi, mărit de 11 200 de ori.*

După spectacol,
cîteva ore
plăcute la
ATLANTIC
BAR
deschis de la orele
22 la 4 dim.
Rețineți din timp mese
la tel. 16.29.36.
ATLANTIC BAR
București, str. Academiei 35-37
Parcaj auto:
Palatul telefoanelor,
Hotel Union.

Iată poate cea mai fantastică imagine ilustrînd poluarea atmosferei în zilele noastre. În Antarctica, în Queen Maud Land — cel mai «curat» loc din lume — biologii au descoperit urme vizibile de poluare industrială în albeața imaculată a zăpezii polare. «Poluarea a ajuns la capătul lumii» — comentează prestigioasa publicație americană «National Geographic».

Este oare omul pe cale să distrugă Pămîntul în timp ce cucerește Luna? Va putea el oare să stăpînească evoluția tehnică, s-o armonizeze cu ocrotirea naturii? La Paris, un «best-seller» scris de un eminent savant trage un semnal de alarmă...

...ÎNAINTE CA NATURA SĂ MOARĂ

de **Lia HODOROGEA** — biolog

Oricît de atrăgătoare ar fi promisiunile civilizației moderne, Homo sapiens nu trebuie să rupă toate legăturile cu natura, al cărei echilibru a asigurat mersul ascendent al omenirii. O civilizație în exclusivitate tehnică ne poate duce numai la impas.

ÎNAINTE CA NATURA SĂ MOARĂ

Sute de specii de animale și de plante dispărute pentru totdeauna, păduri distruse, atmosferă otrăvită, ape poluate, întreaga natură transformată de însăși ceea ce constituie puterea lumii industriale! Ce se va întîmpla atunci cînd pădurile noastre nu vor mai fi, cînd cărbunele fierul și petrolul se vor fi epuizat și cînd solul va fi sărăcit? Sînt probleme viu discutate în întreaga lume.

Răspunsul la multe dintre aceste întrebări îl dă Jean Dorst, profesor la Muzeul național de istorie naturală din Paris, în cartea sa *Avant que la nature meure*, apărută în 1969 la editura Delachaux et Niestlé, și care a devenit dintr-o dată o «lovitură» editorială tocmai datorită acuității problemelor pe care le pune. Cartea este în curs de apariție, în traducere românească, la Editura științifică

Din studiile făcute în Anglia rezultă că prin anul 1980 volumul deșeurilor de ambalaje din materiale plastice se va tripla în comparație cu 1968, depășind un milion de tone, fapt ce a determinat municipalitățile marilor orașe să tragă semnalul de alarmă și să reclame insistent o soluție din partea oamenilor de știință. Se pare că ambalajele pe bază de colagen (ca cel din fotografia noastră) deschid o perspectivă promițătoare în acest sens: ele, pur și simplu, se dizolvă în apă caldă.

HOMO SAPIENS DISTRUGE... DAR CU CE FOLOS?

Încă de la primele sale începuturi, omenirea a avut o influență profundă asupra habitatului său, mai profundă decît oricare dintre speciile animale, și cîteodată defavorabilă echilibrului natural și propriilor sale interese de perspectivă.

Necesitățile omului — sporite în permanență o dată cu înaintarea lui pe treptele istoriei și împlinite grație celei mai puternice arme ale sale, neegalată de alte viețuitoare inteligența — au inversat raportul dintre el și natură Treptat, puterile naturii au trebuit să cedeze, dar omul a trecut adeseori marginile prudenței, devenind distrugător

Flora și fauna lumii întregi și-au schimbat atît componența cît și echilibrul. Agricultura, neîncetat flămîndă de pămînt, a restrîns treptat zonele păduroase, a schimbat cursul apelor, a secat bălți și mlaștini. Milioane de arbori au pierit, vizuinile animalelor sălbatice și cuiburile păsărilor au fost pustiite, unele rîuri au fost înghițite de nisipuri, peisaje minunate au dispărut pentru totdeauna!

Multă vreme omul nu a exercitat decît o influență foarte limitată asupra naturii, atît din cauza densității reduse a populației cît și a mijloacelor tehnice modeste pe care le avea la dispoziție. El s-a hrănit la început cu fructe și cu animale ușor de capturat. Apoi a inventat diferite arme care i-au permis să vîneze și să pescuiască, deci să desfășoare o activitate «prădătoare».

Ulterior oamenii și-au modificat progresiv mijloacele de subzistență și din simpli culegători sau vînători au devenit păstori. În acest stadiu influența lor asupra mediului înconjurător a fost mult mai profundă decît aceea a vînătorilor. Păstorii sînt răspunzători, în general, de ruinarea unor vaste regiuni ale globului cu mult înainte ca civilizația din epoca industrială să fi început a face ravagii

Vînătorul transformat în păstor a devenit aproape concomitent și agricultor. Aceasta a adus cu sine modificări mult mai profunde în habitatele naturale, în special o despădurire pe scară largă, care reprezintă un prim stadiu în procesul de degradare a solurilor

«O PERIOADĂ DE DEVASTARE GENERALIZATĂ»

Desigur, nu se poate reproșa strămoșilor noștri îndepărtați faptul că din dorința de-a asigura subzistența lor și pe aceea a urmașilor au transformat mari întinderi din suprafața globului. Nu putem să-i învinuim nici că și-au intensificat pătrunderea în natură pe măsură ce progresau pe calea civilizației și își perfecționau tehnica. Trebuie relevat însă faptul că, din vremurile cele mai îndepărtate, omul a întreprins o adevărată distrugere a naturii și a pus în mișcare procese de eroziune accelerată și de degradare a asociațiilor naturale *fără nici un profit pentru el însuși*, ca urmare a unei gospodăriri nechibzuite, a necunoașterii particularităților solurilor și a utilizării lor nerațională.

Aceste procese de degradare a suprafeței pămîntului s-au accentuat în perioadele următoare, de-a lungul cărora s-au format și s-au dezintegrat mari imperii pe o bună parte a globului. Astfel, după primele călătorii în jurul lumii întreprinse în epoca marilor descoperiri geografice europenii și-au dat seama de amploarea bogățiilor din părți ale globului care pînă atunci nu fuseseră date în exploatare Concomitent se dezvolta o civilizație cu caracter tehnic care pregătea adevărata revoluție industrială din secolele următoare.

Perioadei în care distrugerile provocate naturii fuseseră limitate i-a urmat ceea ce Dorst denumește o perioadă de devastare generalizată; începînd de atunci resursele naturale ale întregii planete au fost prădate în folosul imediat al pionierilor sau al națiunilor colonizatoare. noile pămînturi fiind supuse unei exploatări *excesive*

Teatrul acestei expansiuni a fost la început America de Nord, apoi Australia și, în sfîrșit, Africa. Aici, oameni înzestrați cu mijloace materiale puternice au acționat asupra unor pămînturi practic virgine, sau cel puțin asupra acelora unde natura se găsea într-un echilibru mai mult sau mai puțin stabil cu omul «sălbatic».

Acțiunea de distrugere a naturii trebuie analizată în funcție de creșterea accelerată a populației globului, fenomen care nu are pînă în prezent echivalent în istoria omenirii. Dacă am dori să caracterizăm secolul nostru printr-un fenomen unic — spune Dorst — nu am invoca nici marile descoperiri științifice și tehnice (nici chiar fisiunea nucleară!), ci mai degrabă explozia demografică, cu incalculabilele ei consecințe.

EXPLOZIA DEMOGRAFICĂ RECLAMĂ O EXPLOATARE CÎT MAI RAȚIONALĂ A PLANETEI

Acum *600 000 de ani* apărea pe Pămînt omul modern *Homo sapiens*. Dacă speciei umane i-a trebuit o perioadă atît de lungă pentru ca efectivul său să depășească 3 000 000 000, pentru dublarea acestei cifre vor fi suficienți doar 35 de ani, fapt care conferă tuturor problemelor noastre noi dimensiuni.

Această evoluție se explică în primul rînd printr-o reducere a mortalității, consecință a progreselor medicinei și a ridicării standardului de viață. Or, dacă se va manifesta în continuare aceeași tendință de creștere a populației, în anul 2000 omenirea va atinge un «efectiv» de circa 6 000 000 000-7 000 000 000.

Dorst afirmă, așadar, că presiunea demografică, care modifică în întregime echilibrul de forțe, depășește toate celelalte probleme, devenite minore comparativ cu ea

După părerea savantului francez, expansiunea demografică contemporană explică oarecum teama pe care o manifestă unii față de dezechilibrul ce există între numărul consumatorilor și volumul resurselor alimentare. În realitate, în prezent producția globului este capabilă să procure omenirii mijloacele de subzistență de care aceasta are nevoie. Oare tot așa va fi și atunci cînd efectivele actuale ale populației se vor mări?

Firește, recoltele agricole au sporit considerabil față de primele ere ale omenirii, iar în viitor randamentele solurilor vor fi îmbunătățite și mai mult, în funcție de progresele tehnice. De asemenea, nu este exclusă punerea la punct a unor noi surse alimentare (alge, plancton, culturi pe medii sintetice). Rezultă că o creștere rezonabilă a populației omenești este încă posibilă, *dar numai dacă omul va ști să exploateze în mod rațional planeta noastră și să o valorifice fără a-i ruina solurile*.

«ORAȘELE TENTACULARE» ȘI ATMOSFERA LOR

Sporirea masivă a populației, industrializarea, întreaga evoluție economică a lumii moderne, au dus deja la o urbanizare din ce în ce mai accentuată. Orașele tentaculare se întind în așa măsură încît devin monstruoase

Densitatea a atins cifre uriașe în cîteva zone urbane, chiar dacă media pe ansamblul orașului respectiv este mai scăzută. Anumite cartiere numără 38 600 de locuitori pe kilometru pătrat în Chicago, 65 500 la Londra, 92 700 la Tokyo și 303 600 la Hong Kong!

Atmosfera (în sens fizic) a orașelor este tot mai dăunătoare. Impuritatea atmosferei, zgomotul străzii și al atelierului, viața în comun creează condiții ecologice nesănătoase pentru specia noastră

Tensiunea nervoasă căreia îi sînt supuși locuitorii marilor metropole are cele mai grave efecte asupra sănătății fizice și mintale. În acest fel binefacerile civilizației noastre tehnice — de exemplu igiena — sînt în mare măsură contrabalansate de dereglările fiziologice și mintale, a căror amploare crește continuu

SOLUL — CEA MAI PREȚIOASĂ BOGĂȚIE NATURALĂ DAR...

Se știe că cea mai prețioasă bogăție naturală este solul. Supraviețuirea tuturor animalelor și plantelor, inclusiv a omului, depinde în ultimă instanță de pojghița subțire care formează pătura cea mai superficială a pămîntului. Omul obține și în prezent din sol, ca și în cele mai vechi timpuri, în ciuda progreselor realizate de industriile bazate pe materii prime minerale, aproape toate substanțele cu care se hrănește, cît și materiile prime care servesc la confecționarea hainelor și obiectelor sale uzuale.

Cu toate acestea se pustiiesc în mod irațional regiuni întregi, ca urmare a unei gospodăriri necorespunzătoare a solului. *Eroziunea accelerată* — afirmă Dorst — *constituie în prezent manifestarea cea mai serioasă și mai gravă a acțiunii nocive a omului asupra naturii.*

Solurile profund erodate din cauza acțiunii omului se întind pe suprafețe de-a dreptul uluitoare. Astfel, în 1939 suprafața pămînturilor cultivate ruinate sau serios sărăcite de-a lungul celor 150 de ani de istorie a Statelor Unite se ridica la circa 114 000 000 ha!

Eroziunea accelerată a luat proporții catastrofale datorită mijloacelor tehnice puse în acțiune de omul modern cu ajutorul cărora suprafețele cultivate sporesc necontenit în detrimentul pădurilor și al pășunilor, al căror rol este, după cum se știe, primordial în apărarea solurilor. Or, culturile dezgolesc solurile, lăsîndu-le pradă ploilor și vînturilor, care «îndepărtează» în mod progresiv pămîntul arabil.

Eroziunea accelerată, despădurirea, incendierea brusei, pășunatul excesiv, practicile agricole necorespunzătoare — iată factorii declanșați de om care au dus la sărăcirea solurilor. La aceștia se adaugă extinderea orașelor, a aerodromurilor, a căilor de comunicație, toate contribuind la tulburarea unor echilibre naturale statornicite de mileniile de evoluție a planetei noastre.

DAUNELE PRODUSE DE... ANTIDĂUNĂTORI

Dacă agricultura a provocat, pe de o parte, rărirea și chiar distrugerea totală a unui număr mare de specii de animale și plante, pe de altă parte ea a favorizat dezvoltarea altor specii, dintre care numeroase au devenit dăunătoare sau parazite.

Pentru a restabili starea de echilibru și a controla înmulțirea dăunătorilor, agronomul a inventat mijloace de luptă artificiale folosind vastul arsenal pe care chimistul i l-a pus la dispoziție. Bătălia este îndreptată în primul rînd împotriva insectelor, care provoacă culturilor agricole și pădurilor pierderi considerabile. De asemenea, a fost pus la punct un număr mare de ierbicide pentru combaterea plantelor dăunătoare, inclusiv a ciupercilor parazite.

Grație progreselor senzaționale realizate pe tărîmul chimiei, omul dispune azi de o infinitate de substanțe sintetice foarte eficace. DDT-ul este primul compus dintr-o lungă suită de substanțe, al căror număr crește cu o viteză tot mai mare după cel de-al doilea război mondial. Numai în Statele Unite au fost înregistrate oficial între 1966-1967, sub denumirile lor comerciale, aproximativ 60 000 de mărci diferite de pesticide!

Desigur, utilizarea substanțelor chimice sintetice de combatere a dăunătorilor reprezintă un progres evident în domeniul apărării omenirii și a mijloacelor sale de subzistență. Folosirea acestor substanțe a dus însă la abuzuri deplorabile. Omul, mîndru de descoperirile sale, a crezut că poate răspîndi aceste produse din abundență în natură și elimina astfel în mod definitiv toți dăunătorii. Este aci vorba de otrăvuri violente, susceptibile de a provoca rupturi de echilibru, prin eliminarea oarbă a multor animale și plante.

Insecticidele cunoscute în prezent sînt aproape toate neselective și ucid deopotrivă insectele folositoare, «indiferente» și dăunătoare. În afară de aceasta substanțele chimice de combatere își extind acțiunea negativă și asupra altor viețuitoare, cum ar fi vertebratele cu sînge rece și chiar păsările și mamiferele. De asemenea, ele sînt toxice și pentru om, și dacă astăzi numărul accidentelor mortale este destul de redus, nu știm încă ce acțiune patogenă vor avea aceste substanțe după o vreme mai îndelungată.

DESEURI... DESEURI... DESEURI...

O problemă foarte serioasă în prezent este aceea a reziduurilor ce rezultă de pe urma activităților omenești, casnice sau industriale.

Dîndu-și seama de nocivitatea acestora, Fabre nu s-a sfiit să afirme în ale sale *Amintiri entomologice* că... «omul va sucomba ucis de excesul a ceea ce el numește civilizație». Firește, este un punct de vedere extrem, dar trebuie relevat că, cu toate că problema reziduurilor este foarte veche, ea s-a amplificat mult în zilele noastre.

Dacă, pînă relativ recent, «dejecțiile» erau în primul rînd de natură organică, deci cu ușurință atacabile de către bacterii și ciuperci, industria a răspîndit dintr-o dată pe suprafața planetei noastre produse mult mai rezistente. Atitudinea omului modern față de problema dejecțiilor a rămas însă aproape aceeași ca pe vremuri; el se mulțumește să le deverse în natură, în aer și în apă, fără să se preocupe de urmări. Situația în ansamblu a păstrat un caracter mai puțin grav atîta timp cît a existat un raport echitabil între viteza de deversare și cea de degradare a reziduurilor, în felul acesta stabilindu-se un anumit echilibru.

În prezent situația s-a schimbat însă, întrucît natura și forțele ei de distrugere nu mai sînt în stare să resoarbă enorma masă de deșeuri pe care omul continuă să le deverse, uneori fără a le supune unui tratament prealabil. Reziduuri aparținînd tuturor categoriilor de substanțe chimice se acumulează, otrăvind literalmente pămîntul, atmosfera și apele.

Există, desigur, și dificultăți tehnice în ceea ce privește eliminarea anumitor substanțe reziduale. Apar și dificultăți de ordin financiar, întrucît epurarea apelor impurificate, transformarea și stocarea deșeurilor industriale sînt costisitoare. În consecință, mulți preferă să ridice din umeri atunci cînd sînt întrebați ce vor deveni deșeurile și ce influență vor avea ele asupra naturii!

Totuși s-au realizat progrese și în acest domeniu. Legislația fiecărei țări se străduiește să ocrotească apele și solurile, adesea și aerul; au fost încheiate convenții internaționale privitoare la largul mărilor etc.

Acestor impurificări «clasice» li s-a adăugat de cîțiva ani pericolul nuclear, cel mai cumplit dintre toate, deoarece poate provoca nimicirea planetei noastre. Există trei izvoare ale contaminării radioactive: exploziile atomice, apele folosite în centralele nucleare și deșeurile atomice. În prezent lumea se află la adăpost de efectele directe ale contaminării radioactive, riscurile reale nedepășind în cel mai rău caz pe acelea care rezultă de pe urma altor forme de activități omenești, aceasta, desigur, dacă se exclude posibilitatea unui conflict atomic generalizat sau a unui accident grav care ar putea surveni la o uzină nucleară.

Faptele sînt totuși complicate datorită *concentrării biologice* a corpurilor radioactive de-a lungul așa-numitelor lanțuri trofice: ca și pesticidele, aceste substanțe trec în corpul celor mai simple viețuitoare, care le concentrează și le transmit, la rîndul lor, prădătorilor în proporții primejdioase. Trebuie, de asemenea, semnalate primejdiile unei radioactivități crescute pentru viitorul *genetic* al populațiilor vegetale, animale și chiar umane.

OMUL CIVILIZAȚIEI INDUSTRIALE ÎN FAȚA SAU ÎMPOTRIVA NATURII

Activitatea de modificare și chiar de distrugere a naturii a luat, așadar, o amploare extraordinară în ultimele decenii, cînd omul civilizației industriale a pus stăpînire pe tot globul. El manifestă o încredere absolută în cuceririle tehnicii moderne. Progresele realizate în domeniul științei au sporit într-o proporție uluitoare instrumentele de care dispunem. Aceasta ne face să manifestăm un adevărat cult față de tehnică, pe care, în mod greșit, o credem capabilă să ne rezolve toate problemele, *fără* ajutorul mediului în care au trăit strămoșii noștri îndepărtați.

Omul de astăzi, spune Dorst, are o credință nezdruncinată în viitor. Mîine va înlătura munți, va schimba cursuri de ape, va obține recolte în deșerturi, va călători spre alte planete. Această încredere îl împinge însă să distrugă în mod voit tot ce a mai rămas din natura sălbatică și să adopte un cult al tehnicii.

Dar dacă omul s-a înșelat? Dacă această civilizație în exclusivitate tehnică îl va duce la un impas? Oricît de atrăgătoare ar fi promisiunile civilizației moderne, nu trebuie să rupem toate legăturile cu natura, al cărei echilibru a asigurat mersul ascendent al omenirii!

Mediul nostru natural trebuie păstrat și ocrotit nu numai pentru că este frumos, ci în primul rînd pentru că asigură existența omenirii, pentru că reprezintă însuși soarele, vîntul, apa, plantele și animalele atît de necesare vieții noastre!

Fotografia nu este trucată.
Aceste mormane de gunoi
încărcate pe plute defilează zilnic
în fața inimii New York-ului
— insula Manhattan —
ca pentru a aminti privitorilor
că în fiecare zi, doar în S.U.A.,
se «produc» un milion de tone de gunoi.
Pentru 1980 se prevede că cifra anuală
va sălta la 500 milioane de tone...
Îți vin fără voie în minte cuvintele lui Fabre:
«Omul va sucomba ucis de excesul
a ceea ce el numește civilizație»
Să fim mai optimiști decît marele naturalist francez,
dar să-i recunoaștem meritul
de a fi apreciat adevăratele dimensiuni
ale raportului om-mediu
în condițiile unei civilizații industriale
în rapidă dezvoltare.

MINELE ABANDONATE — CIMITIRUL REZIDUURILOR RADIOACTIVE

Volumul crescînd al reziduurilor radioactive a determinat Comisia pentru Energia Atomică din S.U.A. să elaboreze un program amplu de cercetare care prevede ca pînă în anul 1975 să se pună la punct un procedeu de transformare a reziduurilor radioactive fluide în reziduuri solide, care se preconizează să fie depozitate în mine abandonate.

UN ORAȘ LA FIECARE ȘASE LUNI?

Profesorul Walter Howard de la Universitatea din California a publicat un studiu consacrat evoluției ritmului de creștere a populației globului de la apariția omului și pînă în prezent. După cum apreciază Howard, dacă ritmul actual de creștere a populației se va menține, peste 30-40 de ani unul din 10 oameni născuți în întreaga evoluție a speciei umane se va afla în viață. Prin anul 2000, în Statele Unite ar trebui să fie construit cîte un nou oraș la fiecare șase luni pentru a asigura condiții de locuit în raport cu ritmul de creștere a populației.

1 000 DE SPECII PE CALE DE DISPARIȚIE

După date ale O.N.U., circa 500 milioane ha pămînt arabil au fost răpite agriculturii de către eroziune și salinitate. Două treimi din suprafața împădurită a pămîntului au fost defrișate, 150 specii de păsări și animale au fost exterminate și alte 1 000 specii sînt pe cale de dispariție.

„TIMPUL NU E PIERDUT!" — STOCKHOLM '72

La conferința internațională din 1972 ce va avea loc la Stockholm sub auspiciile O.N.U. — conferință hotărîtă la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. — vor participa peste 1 200 experți din întreaga lume în problemele științei demografice, poluării aerului și apei, condițiilor generale ale diverselor tipuri de sol, industrializării, urbanisticii, meteorologiei, pescuitului etc.

În spiritul dezbaterilor O.N.U. asupra problemelor mediului uman și pornind de la premisa că «timpul nu e de loc pierdut», viitoarea conferință își propune să conjuge toate eforturile, pe scară internațională, într-o campanie susținută pentru îmbunătățirea condițiilor de viață pe planeta noastră.

ANVELOPELE... O CALAMITATE!

Anvelopele uzate ale autoturismelor au devenit o adevărată calamitate în țările cu un număr mare de autovehicule. În S.U.A., de exemplu, volumul acestor deșeuri atinge anual un milion de tone; arderea lor în crematoriile marilor orașe duce la degajarea unor importante cantități de substanțe dăunătoare sănătății.

UN ACID INCOMOD

Pentru reducerea poluării Rinului cu acizi minerali reziduali rezultați din industria chimică, cercetările efectuate în R.F. a Germaniei nu au dus la nici o soluție economică de neutralizare locală a acestora. Ca urmare, s-a preconizat transportul soluțiilor de acid sulfuric de 20%, al căror volum anual atinge 450 000 t (cu tendințe de creștere la 600 000 t/an în 1973!), cu vase speciale pînă la Rotterdam. De aci ele ar fi încărcate în alte vapoare, care ar urma să verse acidul în Oceanul Atlantic, în curentul Golfstrom.

O MARE BOGĂȚIE A TĂRII NOASTRE: SOLURILE. CUM O FOLOSIM?

de Nicolae FLOREA
membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvice
șeful secției de pedologie de la Institutul geologic

Țara noastră posedă importante și valoroase resurse de soluri, armonios îmbinate. Majoritatea lor dispun de rezerve apreciabile de elemente nutritive, avînd astfel însușiri ce le fac apte pentru agricultură; totodată, cele mai fertile soluri corespund reliefului de cîmpie sau de podiș, fiind deci accesibile unei agriculturi mecanizate.

Folosirea îndelungată a solurilor în agricultură modifică însă echilibrul natural dintre sol și condițiile de mediu, schimbînd bilanțul substanțelor minerale, inclusiv al celor nutritive, ca și intensitatea proceselor ce se desfășoară în sol; au loc schimbări ale *însușirilor* acestuia, întrucît o dată cu recolta se «retrag» însemnate cantități de substanțe nutritive; trebuie luată în considerare acțiunea ploilor și a vîntului etc. Toate acestea conduc la o scădere a potențialului productiv sau chiar la pierderea totală a fertilității, dacă nu se iau anumite măsuri de prevenire. Această problemă se pune cu acuitate la noi.

SE MICȘOREAZĂ REZERVELE DE SUBSTANȚE NUTRITIVE ÎN BĂRĂGAN

În Bărăgan, în Dobrogea, în Cîmpia Moldovei, solurile intens cultivate în ultimele decenii și-au micșorat mult rezervele de substanțe nutritive și deci potențialul de fertilitate naturală; s-a intensificat spulberarea solului neprotejat de vegetație prin acțiunea vîntului, astfel că unele soluri nisipoase din Oltenia, Moldova de sud etc. au fost transformate în nisipuri mișcătoare nefertile; suprafețe însemnate cu soluri fertile din Cîmpia joasă a Tisei sau din lunci s-au salinizat, ca urmare a modificării regimului hidrologic natural.

Foarte îngrijorătoare este extinderea fenomenului de eroziune a solurilor ca urmare a acțiunii apei ce se scurge la suprafața acestora în regiunile deluroase cu terenuri în pantă. Acest fapt a dus la scăderea producției agricole (inclusiv a pajiștilor) pe mai bine de *trei milioane de hectare*, datorită îndepărtării unei părți din stratul fertil al solului, și la aproape totala pierdere a fertilității pe aproape *un milion de hectare* datorită eroziunii prin apă a întregului strat de sol. Suprafețe tot atît de întinse prezintă o eroziune incipientă, amenințînd cu o reducere a fertilității.

Eroziunea accelerată provoacă nu numai pagube serioase agriculturii și silviculturii, dar are consecințe negative și asupra regimului apelor subterane și curgătoare. Inundațiile, acoperirea cu mîluri a terenurilor joase, impotmolirea unor drumuri, canale etc., sau uneori distrugerea unor lucrări de artă (poduri, clădiri etc.), sînt asociate de regulă cu o intensă eroziune a solurilor din bazinul hidrografic al rîului respectiv

PARADOXURILE MECANIZĂRII AGRICULTURII

În prezent, o dată cu creșterea populației și cu creșterea continuă a nevoilor ei, a devenit necesară o exploatare mai intensivă a mediului natural, și în primul rînd a solului. Mai intensivă... dar și mai rațională.

Vom încerca să schițăm în cele ce urmează principalele aspecte «delicate», principalele pericole care amenință evoluția fertilității solului dacă nu se iau măsuri corespunzătoare la timpul potrivit.

Lucrarea mecanizată a solului poate produce — în mod paradoxal — o *înrăutățire* a însușirilor fizice ale solului, dacă nu este condusă competent. Dacă lucrările solului, spre exemplu, se execută pe solul prea umed sau prea uscat, se înrăutățesc proprietățile fizice (structura, porozitatea, aerația etc.), mai ales în cazul solurilor argiloase; ararea prea adîncă dintr-o dată a solurilor podzolice (acide) sau a celor salinizate duce și ea la scăderea fertilității. De aceea apare de mare importanță respectarea normelor diferențiate stabilite pentru lucrarea agricolă respectivă, ca și efectuarea lucrărilor de-a curmezișul pantelor pentru a nu se intensifica acțiunea erozivă a apei de precipitații.

Stăvilirea eroziunii solului și valorificarea terenurilor erodate reprezintă astăzi la noi o preocupare de prim ordin; s-au obținut deja realizări importante în valorificarea terenurilor erodate (prin plantații de vii și pomi) și în organizarea teritoriului agricol pe terenurile în pantă în numeroase părți ale țării.

PESTICIDELE... POT CONTAMINA

Folosirea îngrășămintelor chimice este în prezent absolut necesară pentru orice sol. Numai astfel, reînnoind mereu rezervele de substanțe nutritive, se vor asigura recolte mari stabile. Se ridică în acest caz numai problema aplicării *judicioase* a îngrășămintelor minerale cu azot, fosfor și eventual potasiu — în mod curent folosite la noi — ținînd seama de sol, plantă și condiții naturale, ca și asocierea acestora cu îngrășăminte organice, pentru a se obține un randament maxim.

În ultimii ani s-a extins mult, cu rezultate valoroase, folosirea pesticidelor (fungicide, insecticide și ierbicide) pentru combaterea bolilor, dăunătorilor și buruienilor în agricultură și silvicultură. «Intrarea în acțiune», pe scară largă, a diferitelor substanțe chimice cu acțiune toxică și mai ales manipularea lor fără a ține seama de anumite recomandări poate avea însă și rezultate nescontate, dăunătoare animalelor și oamenilor.

Pesticidele pe bază de compuși organo-clorurați folosite în prezent au dezavantajul că sînt rezistente; utilizarea lor an de an duce la o *contaminare* progresivă a solului și a apelor subterane, așa cum s-a semnalat deja la simpozionul cu această temă ținut de curînd la Focșani. Pesticidele pe bază de compuși organo-fosforici, spre deosebire de precedentele, au avantajul de a se degrada rapid, nemaicontaminînd solul, fapt care pledează pentru extinderea folosirii lor. Studiile efectuate la ICECHIM au făcut posibile azi producerea unor asemenea substanțe la noi (bromofos, savin etc.). Apare deci avantajoasă lărgirea folosirii acestora în detrimentul primelor; fiind foarte toxice, aplicarea lor necesită însă anumite măsuri severe de precauție și un personal calificat.

IRIGAREA — PLUS ȘI MINUS

Se extinde tot mai mult la noi irigarea culturilor pe solurile din regiunile cu puține precipitații atmosferice. Astfel se înlătură efectele adesea dezastruoase ale secetei și se asigură recolte constante și mari, mai ales dacă se adaugă și îngrășăminte chimice. Iată însă că aplicarea irigației poate avea și efecte negative asupra fertilității solurilor, dacă este condusă nerațional. În regiunile cu strat acvifer la mică adîncime, cum sînt Cîmpia Română de nord-est, Cîmpia joasă a Tisei, terasa Călărași — spre exemplu — irigarea se extinde cu mare prudență tocmai pentru a nu provoca salinizarea sau înmlăștinarea solului din regiunea irigată sau chiar din cea înconjurătoare, ca urmare a modificării bilanțului hidrologic natural care duce la o ridicare a nivelului stratului acvifer freatic. Măsuri preventive de drenare a pînzei freatice se impun neapărat în asemenea situații, precum și o distribuire cu multă chibzuială a apei de irigat, a cărei calitate trebuie să fie, de asemenea, corespunzătoare.

Extinderea suprafețelor irigate în Dobrogea se explică în bună parte și prin inexistența unui pericol de salinizare secundară, stratul acvifer fiind foarte adînc.

Desecarea terenurilor mlăștinoase sau îndiguirea luncilor permite extinderea suprafețelor cultivate, dar pot atrage după ele, în zonele cu climă aridă, salinizarea solurilor, datorită modificării regimului hidrologic natural al terenurilor respective; asemenea situații s-au constatat numai la cîțiva ani după îndiguire în Lunca Dunării. Cercetările pedologilor noștri au dus la elaborarea măsurilor preventive corespunzătoare a căror aplicare va permite evitarea transformării terenurilor respective în soluri neproductive.

Solul este folosit adesea în regiunile industriale și centrele intens populate pentru evacuarea unor deșeuri industriale și a deșeurilor casnice. Solul este un bun mediu de evacuare a multor deșeuri organice datorită proprietății lui de «autoepurare», așa cum au dovedit cercetările efectuate cu ape reziduale în împrejurimile Constanței, cu ape reziduale de la topitoriile de cînepă de la Berveni, de la Fabrica de amidon de la Sînsimion etc. Capacitatea de «autoepurare» este însă limitată; dacă în sol se va evacua o cantitate prea mare de deșeuri, acestea nu vor putea fi distruse, iar solul respectiv se va polua, și o dată cu el și apele freatice.

O CHESTIUNE DE INTERES NAȚIONAL

Aspectele «delicate» care se ridică în legătură cu folosirea intensivă a solului în producția agricolă și silvică merită să fie cunoscute de publicul larg și abordate cu toată seriozitatea, însă, firește, ele nu trebuie să ne îngrijoreze peste măsură. Ele sînt cunoscute și, așa cum s-a văzut, în bună parte în curs de rezolvare. Sîntem, de asemenea, pregătiți pentru a soluționa multe alte probleme dificile ce se vor ivi în viitor.

De altfel conservarea și folosirea rațională a resurselor de sol — un bun național de mare preț — este considerată la noi ca o chestiune de interes general, național, fapt care se reflectă și în legislația statului, care reglementează gospodărirea eficientă a solurilor. Se știe că s-au luat măsuri organizatorice pentru o folosire rațională a solurilor, încît să se asigure păstrarea și chiar sporirea fertilității. Aceasta presupune, desigur, o temeinică cunoaștere a solurilor țării și proprietăților lor, a proceselor complexe ce au loc în soluri, a rezervelor de substanțe nutritive și a nevoii de îngrășăminte, a relațiilor dintre sol, plantă și mediul natural etc. Recenta înființare a Academiei de Științe Agricole și Silvice reprezintă o chezășie în plus a antrenării cadrelor de specialiști spre asigurarea progresului continuu al agriculturii și silviculturii românești.

PE CĂRĂRI LA KUMAMOTO

Mi se cerne lin iubirea
Pe cărări la Kumamoto...

Cireșii în floare ne evocă versurile lui Ion Pillat, stampe japoneze, Tokyo înveșmîntat în straie albe de sărbătoare... Conform unei vechi tradiții, sute de mii de locuitori ai capitalei Japoniei iau parte în luna aprilie la acele pelerinaje ale primăverii cunoscute sub numele de Hanami și care în traducere (greoaie!) ar suna cam așa: «excursii pentru a admira cireșii în floare».

Floarea de cireș, *sakura*, este floarea națională a Japoniei, prezentă la loc de cinste și în vechile texte Shinto, care văd în ea «sufletul Japoniei». În același timp ea apare și ca un simbol al bucuriei de a trăi. Însuși cuvîntul *sakura* este înrudit cu *saki*, «noroc», și *saké*, «vin de orez». Printr-o asociație de idei ușor explicabilă, se spune în Japonia că spectacolul pe care-l oferă *sakura* trebuie «stropit» cu *saké*.

Și pîlcuri-pîlcuri, familii întregi, prieteni, îndrăgostiți se îndreaptă an de an, în zilele însorite ale lui aprilie, spre «locurile de observație» ale cireșilor. Înarmați cu bere și *saké*, cu coșulețe de mîncare, ei salută nașterea și moartea florii de cireș cu dans și veselie.

Înflorirea cireșilor constituie pentru japonezi și un obiect de reflecție, nu numai de euforie. Căci straiele sale de sărbătoare cireșul și le pune doar pentru douăzeci de zile. O perioadă scurtă în ciclul anual al naturii. Scurtă ca și bucuria în viața omului? Ca și tinerețea?

Dar nici cu această digresiune — să-i spunem melancolică — nu am epuizat implicațiile și gîndurile pe care le trezește sărbătoarea cireșilor în floare. Mai există un aspect, pur științific.

S-au scris nenumărate lucrări, articole, studii savante despre influența nefastă a poluării atmosferei asupra vieții citadine. S-au elaborat diagrame, s-au expus rezultatele analizelor chimice, s-au întocmit statistici. Dar poate nici una dintre aceste date, oricît de convingătoare ar fi pentru specialist, n-are darul de a subtinia mai pregnant gravitatea problemei decît un fapt aparent mărunt: cireșii din Tokyo și alte mari orașe japoneze sînt amenințați în însăși existența lor de către aerul viciat provenit de la coșurile fabricilor și țevile de eșapament ale automobilelor.

Firește, o statistică exactă nu a existat și nu poate exista. Nimeni nu a numărat copacii, nimeni nu a inventariat florile albe care își revarsă cu dărnicie harul asupra oamenilor în fiecare primăvară.

Și totuși... Cu o sută de ani în urmă — observa un corespondent al ziarului «New York Times» în Japonia, de la care împrumutăm aceste date — cînd Tokyo se numea Edo și industrializarea reprezenta o perspectivă îndepărtată, existau aci 55 de parcuri cu cireși. Chiar așa se și numeau de altfel: «locuri de unde poc fi admirați cireșii în floare».

După cel de-al doilea război mondial numărul lor scăzuse la zece, iar azi nu se mai află decît cinci: trei parcuri propriu-zise, centura exterioară a grădinilor Palatului imperial și... un cimitir în centrul capitalei.

Bineînțeles, nu există nici un pericol ca cireșul în întreaga Japonie să cadă victimă civilizației industriale. În zonele muntoase el își păstrează toată vigoarea, tot farmecul. Recent, o organizație de femei a inițiat o campanie de plantare a 250 000 pomi. Dar în orașe soarta lor pare pecetluită. Cel puțin aceasta este părerea specialiștilor.

«Facem tot ce ne stă în putință ca să apărăm cireșii și avem și un program de plantare, — a declarat un reprezentant al Primăriei capitalei japoneze — dar dacă nu se vor lua măsuri pentru reducerea poluării aerului nu vom putea face mare lucru ca să-i salvăm».

Poluarea atmosferei, la Tokyo ca și în alte părți, e condiționată de extinderea urbanizării, de apariția orașelor gigant, de industrializare, de însăși dezvoltarea civilizației. Remedii parțiale se pot lua, și toate municipalitățile marilor orașe sînt conștiente de însemnătatea și actualitatea problemei. Pieirea lentă a cireșilor din capitala Japoniei reprezintă un semn al timpului, un proces inexorabil, un simbol al tributului pe care marile orașe trebuie să-l plătească Molohului industriei moderne. Un tribut dureros dar necesar, căci el este legat de mersul înainte al societății.

Dar poate sîntem prea pesimiști. Poate se vor inventa dispozitive de înaltă tehnicitate, «ieftine și garantate», care să curețe aerul metropolelor de tot ce atentează la puritatea sa, la visurile locuitorilor săi — visuri cărora un simplu cireș în floare le conferă, parcă, noi valențe. Și orișicum, ne rămîn poeții.

Pe cărări la Kumamoto
Mi se cerne lin iubirea...

L. NIȚESCU

AERUL ŞI APA CEA DE TOATE ZILELE...

de Matei BARNEA
doctor în ştiinţe medicale, Institutul de igienă-Bucureşti

Există colonii de vieţuitoare care se autosufocă şi mor prin acumularea de resturi şi cadavre în spaţiul în care trăiesc.

Prin extrapolare imaginea se poate aplica la întreaga planetă. Nu puţini sînt cei preocupaţi de viziunea autoasfixierii omenirii prin produsele de metabolism ale civilizaţiei umane, care stînjenesc creşterea continuă a populaţiei globului.

LA ORAŞ, CA LA ORAŞ...

Urbanizarea în general şi dezvoltarea metropolelor în special (ca exemplu recent am putea aminti oraşul Tokyo, care într-un scurt interval a crescut cu o populaţie cît a unui nou oraş de mărimea Capitalei ţării noastre!) generează probleme complexe nu numai pe plan economic, ci şi social-sanitar

Fenomenul urbanizării rapide este caracteristic şi României socialiste. Între 1940 şi 1966 oraşele ţării au crescut cu aproximativ patru milioane de locuitori. Aglomerarea populaţiei în anumite centre se traduce prin acumulări, în spaţiile restrînse ale oraşelor, de cantităţi enorme nu numai de reziduuri fiziologice, naturale, ci mai ales de resturi rezultate din deşeurile tehnice şi industriale cu o serie de consecinţe negative, uneori imprevizibile

Dintre întreprinderile industriale din ţara noastră, aproximativ o sută reprezintă surse importante de impurificare a aerului, fiecare în parte putînd afecta împrejurimile pe o distanţă mai mare sau mai mică. Dintre aceste întreprinderi aproximativ 50 aparţin industriei chimice, 12 sînt termocentrale, 10 fabrici de materiale de construcţie, 6 întreprinderi de metalurgie neferoasă, 5 întreprinderi siderurgice etc. Ariile afectate se întind pe raze de cîţiva kilometri în jurul surselor, iar în cazul unor mari uzine impurificarea se face resimţită uneori pînă la 10-20 km. Acesta este cazul la Borzeşti, Copşa Mică, Baia Mare...

Pentru a lupta eficient împotriva impurificării aerului se cere o complexă şi adecvată cunoaştere a proceselor de impurificare, a factorilor meteorologici şi topografici care o condiţionează etc., în vederea amplasării, dotării tehnice, funcţionării şi epurării corespunzătoare.

În ultima vreme aprofundarea de către proiectanţi a acestor probleme a dus la rezolvări mai fericite decît în trecut ale protecţiei atmosferice. Am putea menţiona în acest sens complexul industrial Işalniţa, satisfăcător amplasat faţă de oraşul Craiova, combinatele chimice de la Turnu Măgurele, Rîmnicu Vîlcea etc., termocentralele Deva, Rovinari etc.

Numeroase uzine, îndeosebi termocentralele şi fabricile de ciment, posedă electrofiltre şi alte instalaţii de apărare, care însă nu funcţionează eficient, lăsînd să scape în atmosferă o proporţie însemnată de pulberi, nemailuînd în consideraţie bioxidul de sulf, care este evacuat în întregime în atmosferă. De aceea metodele de luptă împotriva impurificării aerului cu reziduuri industriale trebuie să fie continuu perfecţionate. Totodată, aceste metode trebuie să aibă în vedere şi perfecţionarea mijloacelor de transport — ignorate pînă acum dar impuse atenţiei din ce în ce mai mult şi în ţara noastră — care să permită amplasări la mare distanţă de aglomerările urbane.

APE «DULCI»?

Impurificarea apelor prezintă circumstanţa favorabilă a limitării la albia riurilor, dar se ştie că deplasîndu-se pe aceste canale naturale microorganismele patogene parvin la mari distanţe, făcînd dificilă utilizarea apei în localităţile situate în aval şi determinînd îmbolnăvirea populaţiei prin infecţii intestinale, parazitoze şi boli virotice digestive.

Impurificarea apelor cu substanţe chimice constituie una dintre vastele probleme sanitare şi economice ale epocii noastre. Substanţe colorate mirositoare, spumante etc. — dintre care unele toxice şi cancerigene! — pot ajunge în apă în mari cantităţi.

Dimensiunile actuale ale problemei poluării apei în ţara noastră relev pregnant din următoarele cifre: aprovizionarea cu apă de conductă, care reprezenta, în 1944, 500 milioane de mc, a crescut la 6 000 milioane mc, în 1966. Toată această cantitate devine după utilizare apă reziduală, care în final revine, prin canale, în conducte. Impurificarea apelor se mai agravează, ca şi în cazul aerului, prin repartiţia inegală. Unele tronsoane şi chiar cursuri întregi de ape devin pur şi simplu inutilizabile: Jiul, începînd chiar de la izvoare şi pînă aproape de vărsare, Bîrzava după Reşiţa, Săsarul şi Someşul după Baia Mare şi respectiv Cluj, Dîmboviţa după Bucureşti etc. Uneori riuri mari sînt «compromise» pe mari distanţe: impurificarea Oltului în judeţele Braşov şi Sibiu rămîne evidentă în aval pînă în judeţele Vîlcea şi Olt, impurificarea Trotuşului la Borzeşti este resimţită pe tot parcursul său, a Siretului — pînă la Dunăre.

Iată de ce unele ape de suprafaţă servesc din ce în ce mai puţin ca surse de aprovizionare a localităţilor. Aşa s-a ajuns de exemplu la situaţia paradoxală că oraşul Galaţi, situat la confluenţa a două mari ape curgătoare — Dunărea şi Siretul — a trebuit să-şi procure apă dintr-o sursă subterană aflată la zeci de kilometri depărtare.

Prin impurificarea apelor se restrînge unul dintre principalele mijloace de asigurare a igienei şi salubrităţii localităţilor, se favorizează îmbolnăvirile transmise pe calea apei şi se reduc posibilităţile de recreaţie şi agrement, de utilizare a lacurilor în scop climatologic, turistic, sportiv decorativ etc.

ŞI GUNOAIELE POT FI FOLOSITOARE...

O altă categorie de reziduuri care impurifică mediul ambiant este reprezentată de gunoaiele şi deşeurile solide din locuinţă, curte, stradă, incinta uzinelor etc. Atunci cînd acestea constituie numai simple obiecte fizice, implicaţiile sînt doar de ordin economic şi estetic. Este cazul resturilor de dărîmături, fiare vechi ş.a.m.d., care pot reprezenta enorme cantităţi de materiale ce ocupă suprafeţe întinse. (În S.U.A., de exemplu, se aruncă în fiecare an 7 milioane de automobile, 48 miliarde de cutii de conserve etc.) Unele reziduuri solide conţin însă cele mai variate substanţe nocive: germeni patogeni, ouă de paraziţi, substanţe toxice, şi totodată constituie un substrat pentru dezvoltarea de bacterii producătoare de gaze mirositoare şi toxice, pentru creşterea numărului rozătoarelor şi insectelor transmiţătoare de boli.

Îndepărtarea ritmică, pe măsura producerii lor, a milioane de metri cubi de reziduuri reprezintă grele probleme gospodăreşti pentru oraşe şi marile uzine şi trebuie subliniat în acest context că lipsa spaţiilor de depozitare şi neutralizare a început să fie resimţită şi la noi, aşa cum s-a semnalat de multă vreme în alte ţări. În viitorul nu prea îndepărtat va trebui să se recurgă şi în România la incinerare, metodă care reduce volumul reziduurilor solide (dar care determină impurificarea atmosferei). Firesc, reziduurile ar fi incinerate numai după ce ar fi extrase din ele substanţele utile, îngrăşăminte sau chiar energie calorică etc. Această valorificare a deşeurilor, care se efectuează astăzi numai parţial la noi, va reprezenta, desigur, o orientare plină de promisiuni în viitor.

În cele de mai sus n-am atins decît cîteva probleme legate de conservarea şi apărarea mediului ambiant — privit sub aspectul lui biologic — aşa cum se prezintă în ţara noastră. Sînt probleme care merită toată atenţia factorilor de răspundere, întrucît ele devin tot mai complexe pe măsură ce se dezvoltă economia naţională. Poluarea, sub multiplele ei faţete, nu poate fi anulată, dar poate fi menţinută în limite rezonabile.

Această viziune de coşmar evidenţiază gravele pericole pentru viaţa animală pe care le prezintă poluarea apelor curgătoare cu reziduuri ale industriei chimice.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Iar s-au adunat pe biroul nostru scrisori multe şi de tot felul, şi ne vedem obligaţi de a răspunde pe scurt şi fără vreo ordine la cele care aşteaptă mai de mult.

Cititorul **Valeriu Pascaru** din Bucureşti se ocupă mai pe larg de sfîrşitul (militar) al conflictului nigero-biafrez şi, după ce exprimă unele consideraţii, ne întreabă dacă intenţionăm să publicăm şi noi comentarii pe această temă. Întrebarea ni se pare inutilă; am publicat numeroase texte şi fotografii cu privire la războiul din Nigeria şi, pe măsură ce vor apărea elemente noi, vom continua să le comentăm pentru cititorii noştri. Fără a încerca să facem preziceri, putem presupune că starea de tensiune nu va putea fi lichidată prea repede, că urmările economice şi politice ale războiului vor greva încă multă vreme situaţia populaţiilor din acea parte a lumii. S-au acumulat nu numai prea multe distrugeri, ci şi prea multă suferinţă şi ură pentru ca să putem spera într-o normalizare rapidă. Ar fi de asemeni pueril să credem că Anglia şi celelalte mari puteri care au ajutat masiv Nigeria în zdrobirea rezistenţei biafreze nu vor încerca acum să-şi încaseze dividendele scontate.

Două scrisori ridică problema înfiinţării unor reviste muzicale. Cititoarei **Elvira Szmerjai** din Sibiu, care propune înfiinţarea unei reviste cu titlul «Muzica», îi comunăm că o asemenea revistă (lunară) există şi poate eventual să se aboneze la ea. Apariţia unei reviste consacrate special muzicii uşoare şi jazului, aşa cum e cerută de cititorul **Alexandru Florin Mihală** din Braşov, este, după cît ştim, în studiu. Desigur, nu de noi, cei de la «Flacăra», depinde ca un asemenea proiect să devină realitate. Ne vom strădui doar să îmbunătăţim, cantitativ şi calitativ, prezentarea muzicii uşoare în revista noastră. Am făcut mai demult unele promisiuni şi sîntem hotărîţi să ne ţinem de cuvînt.

Cititorului **Ştefan Cosma** din Iaşi ar fi trebuit, de fapt, să-i răspundem în paginile de film. Dar fiindcă ne roagă atît de stăruitor şi cu cuvinte atît de calde, îi vom da aici cîteva informaţii sumare cu privire la naşterea neorealismului italian şi, mai concret, cu privire la filmul «Ossessione» (Obsesie) al cunoscutului regizor Luchino Visconti. În plină perioadă fascistă şi în plin război (1942), într-o vreme cînd ecranele italiene erau dominate de sforăitoare superproducţii şovino-istorice de tipul «Coroanei de fier» sau «Scipio Africanul», Visconti, crescut la şcoala lui Renoir şi a altor maeştri ai realismului francez antebelic, legat de mişcarea comunistă, a creat un film remarcabil nu prin subiectul său (era o ecranizare a romanului poliţist «Factorul sună de două ori», de James Cain), ci prin imaginea plină de adevăr a unei Italii demitizate, locuită nu de eroi sculptaţi în marmură, ci de oameni simpli şi necăjiţi, ducîndu-şi existenţa de-a lungul drumurilor prăfuite şi a locuinţelor sordide. «Ossessione» a rămas în istoria cinematografiei nu numai prin valoarea sa proprie, ci mai ales pentru că a deschis un drum al adevărului, deosebit de fertil. Ce a însemnat mai departe neorealismul, în anii de după eliberare, se cunoaşte.

Deşi n-am reuşit pînă acum să ne demonstrăm utilitatea în materie, continuăm să primim scrisori în care ni se solicită sprijinul în rezolvarea unor complicate probleme personale. Iată, de pildă, o **cititoare** din Braşov, în etate de 21 de ani, ne scrie că trăieşte o mare durere, deoarece tînărul pe care-l iubeşte vrea să se despartă de dînsa. Motivul: în timp ce dînsa e funcţionară şi absolventă de şcoală medie, el e şofer la o întreprindere de construcţii şi consideră că diferenţa de nivel intelectual ar ameninţa trăinicia legăturii dintre ei. Fără îndoială, chestiunea e serioasă, dar ea nu poate constitui, credem, un impediment de netrecut. Nimic nu-l împiedică pe tînărul şofer să înveţe, să citească, să-şi creeze astfel o bază mai largă de comunicare spirituală cu fata pe care o iubeşte. De altfel — şi o spunem fără nici un fel de răutate — din scrisoarea cititoarei braşovene, scrisoare abundînd în greşeli de stil şi de ortografie, n-am rămas cu impresia că ne aflăm în faţa unui monument de intelectualitate academică, în stare să paralizeze un biet muritor netitrat. Aceasta înseamnă că amîndoi mai au mult de învăţat şi că ar putea să se cultive împreună. Noi le urăm să depăşească acest moment dificil şi să-şi găsească fericirea.

Cititorul **Constantin Matache** din Bucureşti ar vrea ca «Flacăra» să publice o copertă reprezentînd-o pe cîntăreaţa de muzică uşoară Mihaela Mihai. Am fi gata să-i satisfacem dorinţa dacă n-am fi publicat deja o asemenea copertă la numărul 30 (738) din 19 iulie 1969. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că n-am putea reveni, dacă se va ivi ocazia, peste alte cîteva luni.

arfo

Combinatul «AZOMUREŞ» livrează sortimente de hîrtie fotografică «ARFO» în diferite dimensiuni:

- **ARFO-CLOR — cu sensibilitate redusă, utilizată pentru copiere în contact;**
- **ARFO - BROM — cu sensibilitate ridicată, utilizată pentru măriri;**
- **ARFO-TYP — cu sensibilitate medie, utilizată pentru copieri şi măriri, o tonalitate caldă, maro;**
- **ARFO-STAT şi ARFO-REFLEX — hîrtie tehnică pentru copiere şi reproduceri de documente şi documentaţii;**
- **ARFO-GRAF — hîrtie pentru înregistrări seismografice, oscilografice şi electrocardiografice.**

Varietatea sortimentelor şi gradaţiilor satisface exigenţele fotografilor amatori şi profesionişti.

Adresaţi-vă cu încredere la magazinele de specialitate.

M.I.CH.
COMBINATUL DE ÎNGRĂŞĂMINTE AZOTOASE Tîrgu-Mureş, str. Gh. Doja nr. 300. Adresa telegrafică: «AZOMUREŞ». Telex 035—246. Telefoane: 4141 — 4142; 5614 — 5619. Aprovizionare: 4362. Desfacere: 2883. Ct. vir. 40.04.01.0 B.N. Tg. Mureş

șapte zile pe pămînt

LONDRA — Cu prilejul aniversării centenarului nașterii lui V.I. Lenin, Comitetul din Londra al Partidului comunist britanic va organiza universități comuniste în care filozofi, sociologi, istorici, economiști etc. vor reliefa importanța ideilor leniniste în lumea contemporană.

SEUL — Potrivit concluziilor publicate de Comandamentul militar sud-coreean, din 1965 și pînă în prezent au murit în Vietnam 2 536 militari și au fost răniți aproape 6 000 — totalizînd 20% din numărul soldaților sud-coreeni trimiși în Vietnam.

WASHINGTON — Senatorul democrat Richard Russel, fost membru al Comisiei Warren, favorabil redeschiderii anchetei asupra asasinării fostului președinte Kennedy, a declarat: «Cred că dacă ar fi creată o nouă comisie, ea ar concluziona că Oswald nu a fost singur».

VOLGOGRAD — De pe banda de montaj a Uzinei de tractoare din Volgograd a ieșit de curînd al 1 000 000-lea tractor. Data de fabricare a celui dintîi: 17 iunie 1930.

BONN — Cele mai recente sondaje ale Institutului federal de statistică din Wiesbaden relevă drept cauză a decesului fiecărui al șaptelea locuitor al R.F.G. o maladie coronariană.

PRAGA — Agenția C.T.K. anunță că întreprinderea de comerț exterior cehoslovacă «Motokov» a contractat pentru 1970 achiziționarea a 1 000 autoturisme japoneze «Toyota».

ATENA — Investițiile americane în Grecia se ridică în prezent la 362 milioane dolari — peste 41% din totalul investițiilor străine. S.U.A. sînt de asemenea partenerul comercial nr. 1 al Greciei.

PARIS — În 1969 criminalitatea în capitala Franței a cunoscut o creștere de 150% față de cea din 1967. Numărul asasinatelor — staționar, cel al «hold-up»-urilor — dublu.

PNOM PENH — Specialiștii francezi și americani au conchis la fața locului că armele chimice folosite de S.U.A. au distrus aproximativ o treime din arborii de cauciuc ai Cambodgiei.

BRASILIA — Din lipsă de fonduri, cele mai mari muzee braziliene — Muzeul de artă contemporană din Brasilia și Muzeul de artă din Sao Paulo — sînt nevoite să vîndă piese din patrimoniu, să-și închirieze sălile pentru conferințe, serate, vizionări de filme.

TOKYO — Un sfert din timpul de instrucție al artileriștilor japonezi este consacrat «acțiunilor pentru menținerea securității» în țară, operațiuni cu caracter polițienesc, de înăbușire a demonstrațiilor. Poliția contează «în caz de nevoie» pe sprijinul armatei.

SALISBURY — La Fort Victoria (Rhodesia de Sud) a fost descoperit un smarald uriaș, considerat al doilea ca mărime între cele cunoscute în prezent. Măsurînd 5 pe 7,5 cm, a fost evaluat la 28 000 dolari.

CONFERINȚA PENTRU SECURITATEA EUROPEANĂ — PREMISE ȘI OPTIMISM

Începutul anului 1970 coincide cu o adevărată ofensivă diplomatică în favoarea propunerii făcute de statele socialiste semnatare ale Tratatului de la Varșovia de a se organiza o conferință europeană ca una din etapele procesului de realizare a securității «bătrînului continent». Ideea acestei conferințe este la ordinea zilei, figurează ca unul din principalele puncte pe agenda convorbirilor bilaterale dintre statele europene, indiferent de sistemul politico-social al acestora, ocupă primplanul interviurilor, ca și al declarațiilor făcute de numeroase oficialități din diverse țări europene.

În acest sens, este semnificativ faptul că cele mai recente luări de poziții în legătură cu problema conferinței europene evidențiază existența unor premise favorabile pentru convocarea ei. Reuniunea celor șapte miniștri de externe ai țărilor socialiste, care a avut loc la începutul acestui an în capitala cehoslovacă, a apreciat că «există condițiile necesare pentru ca cea dintîi conferință intereuropeană să poată avea loc în primul semestru al anului 1970», cu o ordine de zi alcătuită din probleme globale și de consens unanim (abolirea forței și a amenințării cu forța în practica relațiilor internaționale, lărgirea cooperării economice între toate țările), dar susceptibile să joace rolul unor «rampe de lansare» spre examinarea ulterioară a unor chestiuni mai spinoase ale securității Europei.

«Aceste propuneri — a declarat ministrul de externe al Austriei, Kurt Waldheim — constituie o bază utilă pentru elaborarea ordinii de zi a unei conferințe general-europene, acceptabilă tuturor țărilor».

În același sens s-a pronunțat Joseph Luns, ministrul afacerilor externe al Olandei, care a subliniat că «există într-adevăr premise favorabile pentru convocarea unei conferințe intereuropene, în sensul că toate țările continentului sînt interesate, în mod evident, ca tensiunile și neîncrederile care mai persistă să fie treptat eliminate prin măsuri multilaterale asupra unor puncte specifice și concrete».

În contextul relevării unor premise reale pentru organizarea conferinței europene este accentuată importanța consultărilor bilaterale și a activizării schimburilor economice dintre țările continentului în ceea ce privește crearea unei atmosfere prielnice pentru reușita acesteia. «Franța consideră că acțiunile fiecărei țări europene, de stabilire a unor relații strînse și durabile în domeniul economic, științific și tehnic cu toate celelalte țări ale continentului, indiferent de regimul lor politic și social, pot conduce la instaurarea în Europa a unei atmosfere de colaborare și securitate», a declarat în cursul vizitei întreprinse în luna ianuarie în țara noastră Valery Giscard d'Estaing, ministrul francez al economiei și finanțelor.

Conferința intereuropeană, ca un pas spre realizarea securității europene, interesează, în primul rînd, statele acestui continent, dar perspectivele realizării ei sînt urmărite cu viu interes de cea mai mare parte a populației globului. «Înfăptuirea acestui deziderat — sublinia în legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat în primele zile ale acestui an publicației japoneze «Yomiuri Shimbun» — ar însenina orizontul politic internațional nu numai în Europa, ar sluji nu numai populația acestui continent, ci ar exercita o înrîurire salutară asupra relațiilor dintre statele de pe toate continentele, asupra climatului politic mondial».

Venera ANGHEL

INSULA FĂRĂ LINIȘTE

Zeița frumuseții și legendele care o întovărășesc, hrană indispensabilă turiștilor, au fost iarăși date uitării. «Insula Afroditei» retrăiește momente de tensiune. Dar împușcăturile și exploziile n-au mai răsunat la «linia verde». Granița artificială care — nu-i mult de-atunci — devenise un singeros front, a rămas calmă. În schimb, atentatele (la început izolate, inexplicabile, iar mai apoi într-o vertiginoasă înmulțire) se produc într-o manieră de western. De la primele gloanțe care au fost trase asupra șefului poliției și pînă la atentatul care a vizat pe președintele Makarios, reîntors din turneul său african (cu escale la Atena și Roma), s-au scurs cîteva luni în care Ciprul a văzut reeditîndu-se momente dramatice ale trecutului apropiat: sabotaje, furturi de arme și muniții, încercări de ucidere a unor personalități politice de diferite ranguri. Dacă primele acte teroriste creaseră semne de întrebare privind intențiile autorilor lor, evenimentele ulterioare au înlăturat orice dubii: atentatele sînt opera elementelor de extremă dreaptă, grupate în «Frontul național», organizație clandestină care, acționînd în numele Enossisului (unirii cu Grecia), refuză o reconciliere cu comunitatea turcă și își propune să modifice radical actuala orientare a politicii cipriote. Un manifest dezvăluia cu claritate fizionomia politică a teroriștilor: se cerea guvernului «să se întoarcă spre Occident, căruia Ciprul îi aparține».

Pentru strategii «atlantici», Ciprul reprezintă o bază ideală, mai ales în noile condiții din Mediterana. Tentativele din trecut de a convinge Nicosia să accepte includerea insulei în NATO s-au soldat cu un eșec. Adversarii Ciprului independent n-au dezarmat. Tăcerea lor fusese dictată de împrejurări. În prezent, dialogul dintre cele două comunități din insulă — greacă și turcă — chiar dacă nu a ajuns la punctul înțelegerilor definitive, promite o evoluție pașnică. Dar în momentul în care barierele neîncrederii încep să fie dărîmate, răsună din nou exploziile. Regizorii valului terorist sperau să provoace un haos prielnic imixtiunilor străine. S-ar părea, cel puțin pînă în prezent, că s-au bazat pe un calcul greșit. Atena s-a desolidarizat de teroriștii care agită lozinca Enossisului. Autoritățile de la Nicosia par decise să pună capăt terorismului: un șir de măsuri drastice sînt puse în aplicare. Ineficiența exasperantă a polițiștilor (în mai multe luni au putut fi operate doar cîteva arestări de importanță minoră) nu mai furnizează subiecte pentru editorialele cotidianelor cipriote. Ceasul indulgenței, al ezitărilor explicabile și inexplicabile (unii ofițeri superiori ar fi amestecați în acțiunile teroriste — afirma AFP) a trecut — se afirmă energic la Nicosia. Dar liniștea întîrzie totuși să revină pe insula din Mediterana.

M. RAMURĂ

Între puternicele acțiuni revendicative de la începutul acestui an se înscrie și greva minerilor din bazinul carbonifer Limbourg. În fotografie: greviști în fața intrării în mina de la Watershei.

sapte zile pe pămînt

RIPOSTA ASTURIEI

Guvernul spaniol înfruntă în prezent cea mai puternică mișcare grevistă pe care a cunoscut-o Spania de la marile conflicte sociale din 1962. Declanșate spre sfîrșitul anului trecut, grevele din tradiționalul bastion al proletariatului spaniol din Asturia au cuprins treptat peste 50 000 de muncitori. În semn de solidaritate cu colegii lor din Asturia au intrat în grevă și minerii bazinului carbonifer Ponferrada, muncitorii din industria metalurgică catalană și andaluziană, precum și țăranii regiunii Sevilla. În pofida masivelor concedieri hotărîte de conducerea bazinului carbonifer din Asturia, minerii, la apelul «Comitetului de solidaritate», au hotărît să nu se întoarcă la lucru pînă cînd revendicările lor nu vor fi satisfăcute.

Paralizarea activității în această regiune se face puternic resimțită. Bazinul Asturiei furnizează 70 la sută din întreaga cantitate de huilă și 50 la sută din producția celorlalte sorturi de cărbune ale Spaniei. Cîteva mari întreprinderi metalurgice, Ensidesa și Unisa, au anunțat că sînt nevoite să importe de urgență cocs. Autoritățile spaniole consideră că o întrerupere pe o perioadă mai îndelungată a lucrului în bazinul carbonifer al Asturiei ar avea consecințe serioase asupra economiei țării.

Într-adevăr, actuala mișcare a muncitorilor asturieni intensifică și mai mult tensiunea politică și socială din țară. Relevînd creșterea acțiunilor revendicative pe scară națională, «Mundo Obrero» nota că în ultima vreme «puterea forțelor democratice, puterea maselor populare, se impune ca o realitate de neignorat în ochii opiniei publice», iar «efectele politicii economice spaniole, care se răsfrîng dureros asupra condițiilor de trai ale maselor muncitoare, determină și aspectul cronic al luptelor muncitorești». Astfel, potrivit chiar datelor Biroului statistic spaniol, în ultimii cinci ani costul vieții a crescut cu 50 la sută. Impozitele indirecte, percepute în cea mai mare parte de la populația muncitoare, au fost majorate cu 80 la sută, iar cele direct plătite de clasele avute au crescut doar cu 40 la sută.

Puternica grevă a minerilor asturieni și a altor categorii de muncitori spanioli înfruntă o serie de acțiuni cu caracter revendicativ desfășurate în ultima vreme, avînd totodată și un pronunțat caracter politic. Este de altfel de menționat faptul că opoziția față de actualul regim cuprinde cele mai diferite categorii sociale, de la forțele de stînga, în frunte cu partidul comunist, și pînă la elemente chiar din rîndul clerului, armatei și administrației de stat. Creșterea și organizarea opoziției în rîndurile intelectualilor, a liber-profesioniștilor și altor pături ale populației, precum și definirea unui curent de stînga în catolicismul spaniol dau noi dimensiuni forțelor ce se ridică împotriva regimului și instituțiilor sale anacronice.

I. ALEXANDRESCU

Hanovra. În semn de protest împotriva scumpirii costului vieții, numeroși locuitori au organizat o demonstrație pe străzile orașului, cerînd să se pună stavilă creșterii prețurilor.

Ca să nu uităm că iarna nu înseamnă totuși numai gripă, numai localități înzăpezite, numai dificultăți de circulație, că are și ea părțile ei bune, să privim această fotografie cu sugestii de pictură brueghelliană, fotografie care, datorită deosebitei ei frumuseți, a fost publicată într-o seamă de mari ziare și reviste. Locul acțiunii: un deal din centrul orașului elvețian Basel.

BUCĂTĂRIE ASIATICĂ

Emisarii Statelor Unite, la diferite niveluri, străbat Asia de sud-est în lung și-n lat, explicînd interlocutorilor lor esența noii politici americane în această regiune. Un cuvînt «magic» este folosit pentru a facilita înțelegerea: asiatizare...

Comercianții thailandezi au luat în serios lozinca și au încercat să vîndă 20 000 tone de orez pe piața saigoneză. Erau bucuroși că obținuseră chiar contracte ferme. Numai ce să vezi, într-o bună zi li se comunică anularea tranzacției, sub presiunea autorităților americane de la Saigon. De ce, s-au întrebat exportatorii thailandezi, oare orezul nostru este subversiv?

Din păcate se pare că da, pentru că subminează interesele plantatorilor de orez din Louisiana (S.U.A.). S-a aflat că autoritățile americane de la Saigon, pentru a-și asigura sprijinul senatorului de Louisiana, Ellender, în favoarea intervenției militare, i-au promis să-i asigure desfacerea pe piața saigoneză a produselor agricultorilor din fieful său electoral. Pe baza acestei promisiuni, Ellender a obținut aprobarea ca suprafețele plantate cu orez din statul său să fie mărite cu 17%. Întrucît însă pe piața saigoneză orezul trebuie vîndut la un preț sub cel produs în S.U.A., plantatorii mai primesc o subvenție pentru acoperirea diferenței.

Așadar, thailandezii au putut afla mai limpede că operația «asiatizare» nu implică și orezul, ci numai... carnea de tun. Pilaful va veni din Statele Unite. Dar, după cum constata «Newsweek», încercînd «să-l mulțumească pe senatorul Ellender, Washingtonul riscă să irite nu numai pe thailandezi, dar și pe cei din Japonia și Birmania, care cu toții sînt dornici să exporte orez».

S-ar putea ca pînă la urmă să se ajungă la un compromis, dar bucătarul care prepară o astfel de «mîncare» omite un element esențial: consumatorul asiatic. El dorește nu numai să mănînce orez din Asia, dar totodată să și-l poată prepara singur.

Nicolae LUPU

CE ARATĂ UN RAPORT

În ultimul său buletin de informații, «First National City Bank» — a doua instituție bancară ca importanță a Americii — publică un studiu care a provocat multe reacții în Wall Street. Subliniind ideea că o continuare accelerată a politicii de înarmare va avea consecințe nedorite pentru economia americană, studiul preconizează ca «S.U.A. să se retragă din războiul vietnamez» și «să reducă programul strategic atît de costisitor, în materie de rachete și antirachete». Experții F.N.C.B. demonstrează cum «cheltuielile militare foarte mari frînează expansiunea economică, influențează negativ asupra nivelului de trai și compromit stabilirea prețurilor». Aceiași experți financiari își motivează poziția arătînd că în timpul perioadei «postcoreene» (1954-1956), cînd cheltuielile militare au fost reduse la 9 la sută, venitul național a crescut cu 11 la sută. La rîndul său, profesorul Triffin de la Universitatea Yale consideră că dolarul nu-și va găsi echilibrul decît în ziua în care

bugetul Pentagonului va fi sever amputat

Lumea fabricanților de arme nu apreciază de loc această campanie «pacifistă» a unor experți financiari. Presa americană a publicat cifre elocvente privind veniturile marilor fabricanți de armament în cursul anului 1968: «General Dynamics» — 2,1 miliarde dolari, avioane cu geometrie variabilă F-111, tip de aparat a cărui producție a fost sistată în urma unor catastrofe aeriene repetate, și submarine Polaris; «Lockheed» — 1,9 miliarde dolari, avioane de transport C-141 și rachete Polaris; «General Electric» — 1,5 miliarde dolari, motoare cu reacție și aparatură electronică; «United Aircratt» — 1,3 miliarde dolari, motoare cu reacție, elicoptere; «Mac Donnel-Douglas» — 1,1 miliarde dolari, avioane Phantom F-4, bombardiere Douglas A-4. Întrupindu-se nesățios din bugetul Pentagonului (80 miliarde dolari anual), tocmai aceste mari companii reprezintă principalele obstacole de care se lovesc cei care cer micșorarea alocațiilor militare și reducerea cursei înarmărilor. Printre aceștia se numără acum — alături de personalități politice, inclusiv membri ai senatului — și experți financiari.

A. DUMITRESCU

„MAREA ISTORIE A COMUNEI"

E adevărat, «asaltul cerului» de către proletariatul Parisului s-a produs la 18 martie 1871, dar evenimentul se integrează în contextul revoluționar al perioadei din timpul și de după războiul franco-prusian din 1870—1871, astfel încît apar justificate pregătirile în vederea centenarului Comunei încă din 1970.

Cea mai potrivită sărbătorire a evenimentului constă, fără îndoială, în a aprofunda sensurile majore ale «primei revoluții proletare», cu aspectele ei glorioase și minusurile care au dus-o la înfrîngere, în lumina teoriei și practicii revoluțiilor socialiste, triumfătoare acum în 14 țări, pe întinderea unui sfert al planetei noastre. O contribuție majoră în această direcție se dorește a fi «Grande Histoire de la Commune» («Marea istorie a Comunei»), editată la Paris de Club de livre Diderot și les Editions Robert Laffont. Lucrarea este concepută ca o operă istorică monumentală în cinci volume, de cîte 450 pagini fiecare. Ele se intitulează: 1) Originile; 2) Protagoniștii; 3) Orevoluție franceză; 4) Războiul civil; 5) Zilele ce au urmat. Textul va fi bogat ilustrat: 500 fotografii în alb-negru și 25 în culori de fiecare volum, dintre care multe inedite.

Primul volum a văzut lumina tiparului și chiar în aceste zile a intrat în librării, ceea ce este apreciat în cercurile progresiste din Franța ca un eveniment cultural și politic totodată.

A fost o surpriză plăcută, se înțelege, să aflu că persoana însărcinată cu redactarea și cu conducerea întregii activități de elaborare a operei este Georges Soria intelectual marxist de largă suprafață, Soria este cunoscut la noi sub multiple fațete: ziarist și publicist care a colaborat frecvent în presa noastră, poet, autor dramatic (una din piese s-a jucat pe scena Teatrului «C.I. Nottara»), un pasionat popularizator în rîndul publicului francez al folclorului și culturii poporului român și a popoarelor din alte țări socialiste. Acum ni se relevă ca istoric. Dintr-un interviu acordat ziarului «l'Humanité» se degajă amploarea și tenacitatea efortului pe care îl întreprinde prin editarea istoriei Comunei din Paris. A trebuit să fac față la două tentații — spune Soria. Prima, cea mai împovărătoare, ar fi constat în a recurge la o schemă politică brută, care n-ar fi putut decît să reia, într-o gamă minoră, dezvoltările magistrale ale lui Marx și Lenin. Cealaltă — să mă mențin la redarea cronologică a evenimentelor, ceea ce nu ar fi putut duce decît la o magmă greu de analizat. Reiese că autorul și-a propus o metodă care să îmbine avantajele ambelor metode și să realizeze — cum spune el însuși — o sinteză a vastului material documentar — vreo 1 200 lucrări adnotate, nenumărate fișe — mai curînd decît să redea reflecțiile istoricilor. Pentru viziunea care a prezidat lucrările, ni se pare caracteristică următoarea apreciere: «În fapt, Comuna apare ca o conjuncție a patriotismului și a apărării cuceririlor sociale, care trebuiau să conducă la o tentativă nouă și revoluționară de organizare a societății».

I. F.

SFIDAREA

Redeschiderea cursurilor școlare după vacanța de iarnă a fost marcată în Statele Unite de o bruscă și masivă sporire a numărului școlilor. Mai precis, respectivul fenomen nu s-a manifestat pe întreg teritoriul S.U.A., ci îndeosebi în «Deep South» — în statele din așa-numitul sud profund — și nu este vorba de înmulțirea școlilor publice, ci a celor particulare. Agenția «Associated Press» oferă cîteva cifre: în Florida numărul școlilor particulare a crescut la 385, în Alabama — la 270, în Carolina de Nord — la 200, în Mississippi și Georgia — la 100 etc. Faptul își are substratul său. El constituie riposta rasiștilor la decizia din octombrie trecut a Curții Supreme a S.U.A. cu privire la desegregarea totală pe plan școlar în 14 districte din statele sudice Georgia, Florida, Alabama, Mississippi, Louisiana, urmînd să afecteze aproximativ 300 000 elevi.

Este adevărat, pe plan juridic discriminarea rasială în școlile americane a fost înlăturată prin hotărîrea dată în 1954 de Curtea Supremă a S.U.A. Dar nu și în fapt. Un raport al Departamentului pentru sănătate, educație și bunăstare (H.E.W.) dat publicității la începutul acestui an arată că 61% din copiii de culoare învață separat; pe zone, procentul copiilor de culoare supuși segregării este de 44,3 în cele 32 state din nordul și vestul S.U.A., de 57,9 pentru cele șase state de frontieră și districtul Columbia, dé 77 pentru toate cele 11 state sudice și de 87,6 pentru cele cinci din «sudul profund». În cele 11 state trăiesc de altfel jumătate din cei 6,2 milioane copii de culoare din S.U.A. Și tot aici s-a făcut resimțită din partea cercurilor rasiste rezistența cea mai îndîrjită față de hotărîrea din 1954. Fapt pentru care, la cererea autorităților federale, Curtea Supremă a dat în octombrie '69 decizia cu privire la «desegregate at-once» (desegregarea imediată) pe plan școlar pînă cel mai tîrziu la 1 februarie 1970 în cele mai recalcitrante districte din cele cinci state sudice. Dar și acum, după această nouă decizie și după precizarea că data de 1 februarie trebuie respectată — ca răspuns la cererea unor autorități din statele sudice ca termenul să fie «prelungit» pînă în septembrie — cercurile ultrarasiste nu vor să se dea bătute, invocînd fel de fel de motive; Claude Kirk, de pildă, guvernator al statului Florida, a informat Curtea Supremă că acest stat «este incapabil din punct de vedere financiar și fizic să se conformeze hotărîrii». Iar în acest timp au fost create școlile particulare, în care, în mod teoretic, nu este interzis accesul copiilor de culoare. Bariera o constituie taxele școlare mari.

Sfidarea este așadar față în față. Rămîne de văzut ce se va întîmpla după 1 februarie.

I. CIOARĂ

IMPLICAȚII LE „TRAGICEI EVADĂRI"

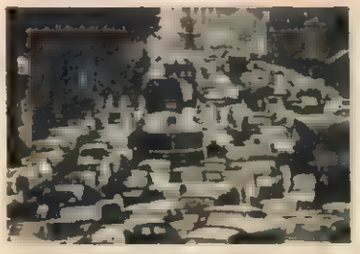

Editura Flammarion a publicat recent o interesantă lucrare a lui Alfred Sauvy, intitulată «Les Quatre roues de la fortune» (Cele patru roți ale norocului). «Chemarea șoselei este una din cele mai intense bețiii dintre cîte au fost puse la dispoziție omului de azi... este evadarea continuă» — arată autorul cărții. Dar tot el notează în continuare cifre care explică clar despre ce fel de «evadare» este vorba: 14 000 morți și 320 000 răniți, adesea grav, iată bilanțul accidentelor pe drumurile Franței într-un singur an. Aceste cifre au fost recent citate în cadrul unei mese rotunde asupra securității rutiere de către primul ministru Chaban Delmas, care a subliniat că «maladia drumurilor a devenit azi un adevărat flagel național» și a exprimat de asemenea hotărîrea guvernului de a pune în aplicare propunerile de măsuri făcute de participanții la masa rotundă.

Toate datele concură pentru a demonstra că automobilul este mijlocul de transport cel mai periculos: la un miliard de kilometri-pasageri, se numără 42 morți pentru automobile, 6,8 pentru avioane și numai 0,95 pentru trenuri. Pentru a se reduce numărul victimelor în cadrul unei conferințe internaționale, desfășurate sub egida O.N.U., asupra problemelor circulației rutiere, se preconiza, printre altele: prevederea cu centuri de siguranță a tuturor automobiliștilor; un riguros și regulat control al stării mașinilor; limitarea vitezei maxime la 90 km pe oră în orașe (în Marea Britanie viteza maximă admisă este de 112 km pe oră, iar în Franța de 100 km pe oră), aceasta neputînd spori decît pe șoselele de legătură, și, în sfîrșit, eliberarea permiselor de conducere cu mare severitate și pedepsirea aspră a «gangsterilor volanului».

Guvernul francez și-a manifestat intenția de a adopta în curînd niște măsuri excepționale. Astfel, un proiect de lege va fixa procentul legal de alcoolemie la 0,80 grame. Se prevede de asemenea crearea unui centru de documentare și analiză a circulației rutiere, dotat cu un fișier cuprinzînd toți conducătorii auto din Franța.

I. MIHNEA

ARHIVĂ FOTO

GEMENII DE LA PĂTÎRLAGELE

La începutul anului 1937 în lume erau cunoscute doar patru «echipe» celebre de gemeni: cele 5 surori Dionne, născute în satul Callader din Canada, în 1934; cei 4 frați Perilcone, născuți în 1930 în orașul Beaumont, din Texas — S.U.A.; cele 4 surori din orașul Lansing (Michigan — S.U.A.), care împliniseră șase ani, și cei doi băieți și două fete Norah, din Saint-Neots (Anglia), în vîrstă de doi ani. Toți aceștia proveneau din familii modeste, dar celebritatea le adusese bogăția. La 22 ianuarie 1937 apare în lume a cincea «echipă», formată din trei fete și un băiat, născuți în România, în comuna Pătîrlagele din județul Buzău. Mama — Smaranda Radu Soare; tatăl — Mihail Gerea. Erau muncitori săraci și trăiau de mai mulți ani necăsătoriți. Copiii au fost botezați cu numele: Anișoara, Steluța, Alexandrina și Niculae. Ziarele încearcă să facă din acest eveniment un caz care merită atenția autorităților, dar nu izbutesc. Primarul comunei a rezolvat cum a putut problema: a mutat familia într-o casă mai curată, a angajat o soră de caritate pentru îngrijirea copiilor și i-a căsătorit legal pe cei doi părinți. După trei luni s-a mai aflat că cei patru gemeni de la Pătîrlagele au, la un loc, 14 kg. Apoi au fost uitați.

Ion MUNTEANU

CRONICA DE TREI SECUNDE

DECESUL (1)

A murit Robert Treno, directorul unuia din cele mai celebre ziare satirice din lume, «Le canard enchainé». În mintea mea naivă, decesul unui scriitor satiric naște imagini anormale. Am impresia că o clipă lumea se dă peste cap. La moartea unui om care toată viața a «tras tare» în condiția umană — cei lucizi, cei duri, cei neînfricoșați de absurdul lumii, cei antisentimentoși, cei «insensibili», adică toți cei care au fost prietenii și aliații satiricului, e normal să plîngă sau să lăcrimeze, ceea ce nu le e prea-n obicei. Invers, cei buni la suflet, cei blînzi și proști, cei miloși și ipocriți, cei care trăiesc în pace cu semenii lor nelovindu-i nici măcar cu o floare dar știind cînd să le pună pe frunte cîte o inocentă coroană de spini, cei cu conștiința veșnic curată, convinși că nu e păcat să-ți cîștigi pîinea pierzîndu-ți sufletul, adică toți acei care ani de zile au fost ținta satirei «calomnioase» (dacă satira e într-adevăr satiră demnă de secolul nostru) — toți aceștia trebuie să fi emis un lung suspin de ușurare: «Bine c-am scăpat de el»..., gînd plin de răutate, care nu le stă în caracterul cotidian.

Firește, astea-s închipuiri ale minții mele de nesăcuite care vede alb acolo unde e negru și invers. Dar nu despre asta e vorba. Hazul e în altă parte.

DECESUL (2)

Hazul — dacă e permis să scriu așa — se găsește în zilele ulterioare decesului. În zilele în care un scriitor care a rîs de el și de ceilalți agonizează, în acele zile fiecare om așteaptă un cuvînt spiritual, o vorbă de duh, o frază care să rămînă de pe urma umoristului. Așa e frumos, și Treno s-a supus tradiției făcînd un calambur la care — Doamne, iartă-mă! — putea să renunțe. Moartea i-a dat însă altă satisfacție. Peste ziarul său plutea primejdia unui proces. Directorul unui ziar parizian se socotea insultat de trei articole semnate de Treno. «Victima» cerea calomniatorului despăgubiri în valoare de 100 000 franci noi. Sumă rotunjoară — dar e foarte greu să faci satiră fără să fii tras la tribunale sau cel puțin în piața publică. Procesul e sărbătoarea principală a oricărui satiric. Chiar cînd nu calomniază, satira bună naște victime care cer despăgubiri și pedepse. Încît se mai poate spune că viața și opera unui scriitor al acestui gen sînt un lung proces — și nu numai de constiință.

Treno a găsit o soluție: a murit. La 7 zile de la decesul său, procesul intentat de dl. Cherpy a fost scos de pe rol. Pirît și piritor sînt mulțumiți. E soluția ideală — să mori în plin proces satiric! Dar cine-și poate permite o asemenea soluție? Nici măcar Mazilu! Așa că — vorba unui filozof epicurian — mai bine condamnarea decît condoleanțele,

Radu COSAȘU

1 2
3 4

a doua tinerețe a unei bătrîne fabrici

Priviți fotografia 1: așa arăta, cu cîteva decenii în urmă, ultramodesta presă de ulei din orășelul Carei. Paragina din exterior era de fapt o oglindă fidelă a nivelului cantitativ și calitativ al producției. Priviți în fotografia 2 o imagine a succesoarei bătrînei prese: actuala FABRICĂ DE ULEI «ARDEALUL» — CAREI. La 192 de milioane lei se ridică cifra producției globale anuale de *ulei rafinat* și *șrot furajer*, principalele produse ale fabricii. Înzestrată cu utilaje moderne de mare randament (foto 3), întreprinderea asigură, o dată cu cantitățile mereu sporite, indicii calitativi superiori ai produselor. Însușirile uleiurilor (foto 4) și produșilor secundari ai fabricii «ARDEALUL» — Carei sînt apreciate nu numai de către consumatorul intern, ci și de importante organizații de comerț exterior și firme comerciale din Cehoslovacia, Austria, Elveția și alte țări.

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Cartea lui Adrian Marino, **Modern, modernism, modernitate,** e o adîncă și avizată meditație asupra fenomenului literar și estetic. Stăpînit de rigurozitate și luciditate, după el, criticul, într-un stil propriu, în sensul preciziei și exactitudinii, recepționează, selectiv însă, nuanțele și inovațiile. Pe lîngă urmărirea, plină de satisfacții intelectuale, a unei gîndiri personale lectorul beneficiază și de informația diversă și bogată a autorului (Editura pentru literatură universală).

● Ana Mâslea: **Fructul apei.** Într-o tonalitate de neîntrerupte confesie, dînăra poetă nu se sfiește să-și «cînte» simplu, firesc, sentimentele și dorul. Nu numai prezența frecventă a vocabulei-cintec ne justifică afirmația, ci, mai ales, structura intimă a liricii sale. În numeroase cazuri sensibilitatea poetei își găsește, prin exprimarea sugestivă, un ecou prelungit: «Uneori aș vrea să trăiesc toate orele într-o clipă. Și ora cea mai grea, a renunțării să-mi transforme brațul frînt în aripă» (Editura pentru literatură).

● Observații pertinente, la obiect, utile, precizări de ordin istoric-literar aduce cartea de **Retrospective literare** de Teodor Virgolici. Din sumar: Romanul istoric românesc din secolul al XIX-lea; Ecourile lui Béranger în literatura română din secolul al XIX-lea: Nicolae Filimon, M. Eminescu în presa socialistă, Mihail Sadoveanu, poet; G. Călinescu, îndrumătorul.

● Compactul volum **Antologia poeziei romantice germane** deschide seria unei colecții de antologii din poezia lumii. Volumul inaugural prezintă 51 de poeți, componenți ai curentului romantic german, echivalențele în limba română sînt realizate de poeți și încercați tălmăcitori, precum: Al. Philippide, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Caraion, I. Negoițescu, Ion Marinescu, Aurel Covaci, Stelian Cucu, Lazăr Iliescu, Dan Constantinescu, Constantin Olariu. Între traducători îl găsim și pe Ion Pillat. Cuvînt înainte de Al. Philippide. Antologare și prefață: Herta Perez (Editura pentru literatură universală).

● Pe manșeta celor două volume ale lucrării lui Fred Bérence, **Renașterea italiană,** Editura Meridiane ne anunță inaugurarea unei noi serii «Arte și civilizații» din solicitata colecție Biblioteca de artă. În noua serie vom citi, printre altele, «Istoria artei» (5 volume) de Elie Faure, «Clasic, baroc și rococo» de Germain Bazin.

● La Editura militară semnalăm apariția romanului de aventuri **Urmărirea abia începe** de Theodor Constantin.

● Alte noi apariții la Editura pentru literatură universală: **Nostromo,** roman de Joseph Conrad (în romăneste de Andrei Ion Deleanu); **O minunată călătorie,** roman de Enrico Emanuelli (traducere și cuvînt înainte de Dragoș Vrînceanu); **Povestiri amare** de Pär Lagerkvist (traducere din limba suedeză de Florin Murgescu, prefață de Alexandru Sever).

cinema

● **O șansă dintr-o mie.** O șansă în jurul căreia regizorul Leon Kociarin a înghebat un film de aventuri realizat cu simț de măsură și, mai ales, respect pentru destinele omenești. În rolurile principale Anatoli Solonițin, Janna Prohorenco («Balada soldatului»), Harry Sweitz, Nikolai Kriukov.

● **Băieții din strada Pal.** Cunoscutul roman al lui Ferenc Molnar este transpus pe ecran de către prestigiosul cineast maghiar Zoltan Fabri. Tandrețea și umanismul acestei cărți ce a legănat cîteva

Mari Törőcsik

generații de adolescenți au fost transferate cu fidelitate peliculei în distribuție: Mari Törőcsik, Sandor Peci, Laszlo Kozak, Anthony Kemp, John Moulder-Brown, Gary O'Brien (coproducție americano-ungară). Filmul a fost distins cu Medalia de argint la Festivalul de la Moscova 1969.

● **Via Mala.** John Knittel în viziune de operetă cu pretenții de dramă. Regia — Paul May. Interpreți: Gert Fröbe, Joachim Hansen, Christine Kaufmann, Christian Wolff, Anita Höffer.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Bunuel** («Viridiana»), **Miklos Jancso** («Limiste și sirigă»), **Arthur Penn** («Urmărirea»), **Antonioni** («Blow-up»), **Hitchcock** («La nord prin nord-vest»).

● Michael Caine («Gambit»), Omar Sharif și Florinda Bolkan dînăra vedetă braziliană descoperită de Visconti — sînt interpreții filmului lui James Clavell **Valea pierdută.**

disc

● Opera, cunoscută doar dintr-o înregistrare radiofonică a compozitorului Pascal Bentoiu, «Jertfirea Ifigeniei» se bucură de un binemeritat succes în lumea muzicală. Sîntem în fața unei scriituri profund originale, atît instrumentale cît și vocale, pătrunsă de gravă tensiune emoțională cerută de firul dramatic al libretului. În «genericul» recentei înregistrări pe disc întîlnim numele actorilor Silvia Popovici, Iulia Tőzsér, Gh. Cozorici și al instrumentiștilor soliști Josef Gerstenengst (orgă) și Al. Hrisanide (clavecin) (ECE-0388).

● «Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră», scriere de maturitate artistică a regretatului Alfred Mendelsohn, poate fi considerat un imn al munților. Emanuel Elenescu, la pupitrul Orchestrei simfonice a RTV, împreună cu violonistul George Hamza, realizează o bună imprimare a lucrării (ECE-0404, 1).

● «Concertino pentru vioară și orchestră» de Carmen Petra-Basacopol îi dă violonistului George Hamza prilejul de a ne demonstra calitățile sale virtuți interpretative. În fruntea Orchestrei de studio a Radioteleviziunii, dirijorul Ludovic Baci (ECE-0404, 2).

teatru

● A doua piesă a lui Al. Mirodan în această stagiune: **Primarul Lunii și iubita sa,** la Teatrul mic! Ficțiune cosmică în binecunoscutul stil al dramaturgului, desfășurare de replici scăpărătoare și imagini ale Selenei, pe a cărei suprafață sînt proiectate adevăruri contemporane. Ion Cojar a compus un spectacol liric, dar și cu o latentă vibrație comică, într-un admirabil cadru scenografic, cu trucuri tehnice de mare efect. Să-i chemăm pe: George Constantin (un primar suav și truculent), Florin Vasiliu (subtil comedian), Victor Rebengiuc și Dumitru Furdui, iar la scenografie — pe Ștefan Hubinski.

● Un dublet spectaculos înregistrează și Dinu Cernescu, a cărui semnătură se află pe afișele a două teatre bucureștene. Astfel, la Teatrul de comedie se joacă **Mandragora,** cunoscuta piesă a lui Machiavelli, operă specifică Renașterii, o «caricatură substanțială a epocii». Acesta a fost și stilul în care Dinu Cernescu a tratat spectacolul: cu o violență pusă necruțător, fără prejudecăți, ducînd «morala fabulei» spre contemporaneitate. Din nou excelentă într-un rol «de proză» — Stela Popescu. Aurel Giurumia confirmă calitățile sale de comedian alături de Cornel Vulpe. Trebuie subliniat aportul lui Ștefan Tapalagă al lui Mircea Albulescu, D. Rucăreanu, decorul insolit al lui I. Popescu-Udriște.

● În sfîrșit, un **Figaro** la Teatrul Giulești! Comedia lui Beaumarchais, realizată scenic tot de Dinu Cernescu, vădește tinerețea perpetuă a unei mari opere. Elegant și precis în umor, spectacolul îl prezintă pe Ștefan Bănică în căutarea unor mijloace artistice mai complexe, mai sensibil umane. Cucernitoare, Mariana Mihuț, alături de Corado Negreanu (compoziție remarcabilă), Dana Comnea, Dan Tufaru, Traian Dănceanu, Ion Vilcu. Expresive, cucernitoare, decorurile lui Vladimir Popov.

Dumitru Furdui

muzică

● Regretînd că din pricina gra ficului nostru de apariție n-am putut recomanda în timp util recitalul lui **Aldo Ciccolini,** consemnăm participarea acestui mare pianist la concertul săptămînal al Filarmonicii, cînd va interpreta — în cadrul **BICENTENARULUI BEETHOVEN** — Concertul pentru pian și orchestră nr. 3. Celelalte lucrări din program: Suita pentru orchestră de coarde și flaut «Fsente lirice» de Cornel Dumbrăveanu; Simfonia a V-a de Bohuslav Martinu. Dirijează **Mircea Basarab** (31 ianuarie, Ateneu).

● Concertul Orchestrei simfonice a RTV, sub bagheta experimentatului dirijor **Constantin Bobescu,** are ca solist pe **Ștefan Ruha.** Programul cuprinde două concerte originale pentru vioară și orchestră, ambele în primă audiție. Autori: Carmen Petra-Basacopol și Nicolae Buicliu. Mai cultăm Simfonia nr. 88 de Joseph Haydn; finalul operei «Walkiria» și Marșul funebru din «Amurgul zeilor» de Richard Wagner (5 februarie, Studioul de concerte RTV).

● Un concert de sonate de J.S. Bach, Franz Schubert, Johannes Brahms, Serghei Prokofiev ne oferă violonistul **Radu Paraschivescu** și pianistul **Albert Guttman** (4 februarie, sala mică a Palatului).

● «Ars Nova» este o interesantă formație muzicală modernă din Cluj (flaut, clarinet, trompetă, percuții, vioară, violă, violoncel, pian și o solistă vocală). Sub conducerea dirijorului **Cornel Țăranu,** formația clujeană, aflată în Capitală, ne oferă o «Seară de muzică contemporană» de compozitori români și străini: George Enescu, Doru Popovici, Cornel Țăranu, Peter Maxwell Davies, Hugo Wood, Vasile Herman, Costin Miereanu, Dan Constantinescu (5 februarie, sala mică a Palatului).

● Se află la București pentru două concerte (2 și 3 februarie) în sala mică a Palatului, **Orchestra de cameră a Universității catolice din Chile,** alcătuită din 7 viori, 2 viole, 2 celi, contrabas și clavecin. Programele sînt alcătuite din lucrări preclasice, clasice, contemporane: Vivaldi, Ginastera, J.S. Bach, Lecca, Santoro, Mozart, Leng, Schidlowski, Bartok.

plastică

● **Ivan Mestrovic (1883-1962).** Unul dintre cei mai mari sculptori ai secolului, a cărui operă, concepută într-o viziune monumentală, e caracterizată prin marea ei forță de sugestie. Expoziția de la Dalles reunește 45 de sculpturi, atît din ciclurile sale istorice, cît și din seria de personaje biblice și feminine, lucrări de un înalt umanism.

● **C. Piliuță** — pictură. După seria de portrete din ultima vreme, Piliuță se reîntoarce la peisaj și flori, în căutarea atmosferei celei mai pure. Cele trei priveliști de iarnă (ca să le amintim numai pe acestea), cu cromatica lor monodică, nu sînt numai un exercițiu de virtuozitate, ci în primul rînd o demonstrație a potenței de a crea o atmosferă de un inegalabil lirism, care transcede în infinitele imperii ale incantației (Apollo).

● **Aurel Nedel.** Nedel își bazează pictura poate nu atît pe viziune cît pe senzații, pe care le decantează și le dă intensitate. E un lirism al lucidității și confesiunii, convertit într-o pictură plină de sensibilități, dar și de rafinamente cromatice, cu focare fascinante de culoare, polifonii care atrag, încîntă și obligă ochiul să facă lungi popasuri (Apollo).

● **Mihai Bandac** — pictură. Lucrările reconstituie parcă o atmosferă bucoviană, populată de imagini nostalgice, fie pornind de la culori-simbol («Nostalgie»), fie apelînd la imagini figurale («Plimbare tristă», «Dans vechi»), dar în ambele ipostaze realizînd o atmosferă elevată prin discrete ritmuri armonice (Apollo).

● **C. Baciu** — grafică. Cîteva ilustrații la «Drumuri de munte» — un Hogaș în viziunea plină de originalitate a artistului. Apoi, Baciu coboară din sferele livrescului printre oamenii obișnuiți, dăruindu-ne «momente» ai căror eroi sînt muzicanți, oameni din crîșmele umile etc., desene pătrunse de emoții interioare, fermecătoare prin sinceritatea lor (Apollo).

● **C. Foamete** nu practică o sculptură a ambiguității și falsului rafinament. El interpretează în mod personal omul, în diverse ipostaze, cu minimum de mijloace, șlefuind cu tandrețe materialul și smulgîndu-i «expresii», ca în lucrările de mici dimensiuni expuse la Apollo.

televiziune

Teleevenimente: un nou roman foileton «de luni», trei transmisii în direct de la Leningrad, unde se desfășoară Campionatele europene de patinaj artistic (joi, vineri și sîmbătă) și un film de zile mari. Rubrica de teatru care ne rezerva în trecutul apropiat plăcute surprize, ne-a cam uitat.

DUMINICĂ. **Realitatea ilustrată** (17.15) ● Un film sovietic de **varietăți — «Fantezia culorilor»** (19.30) ● **Film cu trei stele,** «Fascinație», cu Gregory Peck și Ingrid Bergman, una dintre cele mai izbutite creații ale lui Alfred Hitchcock (20.50) ● **Iubitorii de operă** pot comuta pe programul II, să-i asculte pe Nicolae Herlea, Magda Ianculescu, Marina Crilovici, Ladislau Konya, Maria Săndulescu, Cornel Fînățeanu în cîteva scenemontaj din «Traviata», «Othello» și «Bal mascat» (21.40).

LUNI. Noul film-fluviu se numește **«Mîndrie și prejudecată»,** după romanul, tot al unei scriitoare, tot englezoaică și tot din prima jumătate a secolului XIX, Jane Austen (19.55) ● **Subiectele emisiunii Între metronom și cronometru:** 1) Nicolae Bălcescu; 2) Charlie Chaplin (20.50) ● **Agenda politică** (22.05).

MARȚI. Prin mijlocirea **Interviziunii,** cîțiva virtuoși interpretă instrumente populare fac cunoscută arta lor prietenilor de peste hotare (20.00) ● **Un Medalion Orson Welles,** excelentă inițiativă - - ar trebui continuată — menită să deslușească iubitorilor filmului din țara noastră personalitatea unui mare creator din zona celei de-a 7-a arte (20.20).

Ingrid Bergman

MIERCURI. **Telecinemateca:** «Idiotul», capodopera literaturii ruse în viziune filmică franceză. Regia — Georges Lampin; interpreți: Gérard Philipe și Edvige Feuillère (20.00) ● **Varietăți pe peliculă — muzică ușoară maghiară.**

JOI. **Seară de teatru:** spectacol cu «Orlando furioso» jucat în limba lui Lodovico Ariosto. O imprimare a televiziunii italiene (21.00) ● **Filmul regizorului ceh Jiri Hanibal — «Bunicul, Kilijan și eu»** (20.50).

VINERI. Mai în glumă, mai în serios, titlul emisiunii de știință **Mai aveți o întrebare** este: «Piese de schimb pentru organismul uman». Se înțelege, despre transplanțări este vorba. (19.30).

SÎMBĂTĂ. O emisiune **muzical-coregrafică de folclor,** intitulată «Petrecere cu lăutari la Piatra Neamț» (22.10) ● **Pe programul II,** un film serial iugoslav, «Toamna sumbră». Nu știm ce ne spune că filmul nu este chiar de tot vesel (21.20).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 5, etapa din 1 februarie 1970

I. Bari — Brescia	2
II. Fiorentina — Lanerossi	1
III. Inter — Roma	x
IV. Juventus — Sampdoria	1
V. Lazio — Cagliari	x
VI. Napoli — Torino	1
VII. Palermo — Bologna	x
VIII. Verona — Milan	x
IX. Atalanta — Foggia	x
X. Catania — Arezzo	1
XI. Como — Mantova	x
XII. Livorno — Varese	2
XIII. Reggiana — Perugia	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

F
6
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 766
7 FEBRUARIE 1970

reportaj de şapte zile

masele plastice înlocuiesc metalele

Vă amintiţi? Sînt vreo 15 ani de cînd au apărut în vitrine primele produse de larg consum (ceşcuţe, farfurioare, pahare, tăviţe, poşete etc) fabricate la noi, din mase plastice. Între timp, faimosul produs chimic a devenit nu numai un înlocuitor preţios al porţelanului, sticlei, pielii, ci şi al metalului — adică al materiei prime deosebit de solicitate în domeniul industriei constructoare de maşini. De aceea, problema înlocuirii a cît mai multe repere din mase plastice constituie — mai ales în momentul de faţă — obiectul unor vii şi importante acţiuni.

Ce perspective sînt în această direcţie? Mai ales că există încă o oarecare inerţie în ritmul extinderii în industrie a pieselor din material plastic.

Mă aflam — pentru a răspunde la întrebarea de mai sus — la una din importantele unităţi ale Ministerului Industriei Chimice: Uzina de prelucrare a maselor plastice-Bucureşti.

Sarcinile ce revin acestei întreprinderi pentru 1970 sînt sporite — după cum ne informează tov. ing. Victor Mitrofanovici, inginer-şef al uzinei — cu aproximativ 100 milioane lei faţă de planul de anul trecut. În consecinţă, prin însăşi structura de plan pe care o are, uzina va realiza în '70 mai multe produse din mase plastice decît în trecut, în special produse noi, eliberînd astfel, în folosul altor sectoare ale economiei naţionale, cantităţi importante de metal feros şi neferos. Numai două exemple. Primul: fabricarea de către Uzina de prelucrare a maselor plastice din Bucureşti în 1970 a tuburilor izolante «Bergmann» şi «Pantzer» în cantităţi mai mari decît în trecut va reprezenta o economie de 10 000 tone metal. Al doilea exemplu: piesele tehnice destinate industriei (roţi dinţate, bucşe, anumite repere pentru autoturisme, camioane, tractoare) sau o serie de bunuri de larg consum, fabricate acum din înlocuitori din mase plastice, vor reprezenta de asemenea o economie de 6 000 sau 7 000 tone metal.

Uzina de prelucrare a maselor plastice-Bucureşti — ne spune în continuare inginerul şef Victor Mitrofanovici — ar putea, desigur, produce şi mai multe repere destinate industriei constructoare de maşini, industriei construcţiilor şi agriculturii (în ce priveşte agricultura fiind vorba de piese pentru maşini agricole, containere pentru transporturi de produse etc.). Dar — susţine interlocutorul nostru — lucrul acesta este posibil prin reprofilarea sectorului care produce articole de larg consum, a căror fabricaţie să fie preluată de către industria uşoară, cooperaţia meşteşugărească sau industria locală, uzina urmînd a folosi spaţiul eliberat la realizarea de repere destinate industriei.

Ar mai fi ceva care trebuie remediat: unele maşini din uzină, care deşi n-au o vîrstă mai mare decît opt sau zece ani, au «îmbătrînit» în raport cu progresul tehnicii contemporane. Comitetul de direcţie al uzinei examinînd situaţia a întocmit recent un proiect privind înlocuirea unora dintre aceste utilaje cu maşini moderne. S-au mai luat măsuri organizatorice menite să evite în viitor staţionările în producţie (asemenea staţionări s-au înregistrat în 1969; ele se datorau fie unor furnizori care nu confecţionau la timp matriţele pentru prese, fie unor cauze care-şi aveau rădăcina chiar în uzină). O nouă organizare a fluxului tehnologic, mecanizarea unor operaţiuni — alături de elanul de muncă de care va da dovadă întregul colectiv — vor avea darul să conducă la îndeplinirea şi depăşirea tuturor indicatorilor de plan pe anul 1970. Ceea ce se va reflecta în economisirea unor cantităţi cît mai substanţiale de metal.

F. URSEANU

LA ORDINEA ZILEI:

campania agricolă de primăvară

Interviu cu dr. ing. NICOLAE ŞTEFAN, adjunct al ministrului agriculturii şi silviculturii

Recentele măsuri de îmbunătăţire a organizării muncii şi retribuţiei cooperatorilor se materializează acum în ample şi temeinice pregătiri pentru campania agricolă de primăvară. Revizuirea şi repararea mijloacelor mecanice, fertilizarea solurilor, asigurarea seminţelor şi organizarea în amănunt a lucrărilor sînt probleme de actualitate aflate pe agenda specialiştilor şi lucrătorilor în vederea bunei desfăşurări a campaniei agricole de primăvară. Ne-am adresat tov. dr ing. Nicolae Ştefan, adjunct al ministrului agriculturii şi silviculturii, care ne-a relatat:

— În primul rînd, trebuie reţinut faptul că pentru dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii anul trecut s-a asigurat un important fond de investiţii. Valoarea lucrărilor executate în 1969 din acest fond depăşeşte cu 10,6% realizările anului anterior dar, cu toate acestea, nu s-a ridicat la nivelul prevederilor planului din cauza unor neajunsuri. În momentul de faţă sînt create toate condiţiile ca această rămînere în urmă să fie recuperată încă din primele luni ale acestui an.

În al doilea rînd, particularităţile noului an agricol, cînd se prevede o desprimăvărare foarte timpurie, impun o atentă pregătire în vederea efectuării la timp şi de calitate a lucrărilor în cîmp. Acest lucru presupune utilizarea optimă a tractoarelor şi maşinilor agricole din dotare, perfecţionarea organizării muncii în I.A.S şi C.A.P., astfel ca nivelul producţiei realizate să depăşească cu 18% nivelul înregistrat anul trecut. Condiţiile meteorologice ale primăverii anului 1970 impun efectuarea într-un timp mai scurt a lucrărilor. În această primăvară se va începe semănatul cu cele 116 200 ha mazăre, după care va continua cu 190 000 ha sfeclă de zahăr, 637 000 floarea-soarelui, 1 316 000 ha plante de nutreţ etc. Fără nici un răgaz se va trece la însămînţatul plantelor din epoca a doua: 3 493 000 ha porumb, 94 000 ha soia, 50 200 fasole în ogor propriu.

— *Faţă de anul trecut dispunem de o bază tehnică superioară?*

— După cum se ştie, anul acesta agricultura dispune de investiţii de 8,2 miliarde lei, la care se adaugă 1,6 miliarde lei credite pe termen lung acordate cooperativelor agricole de producţie. Ca atare, suprafaţa amenajată pentru irigat va creşte anul acesta cu încă 225 000 ha din care 185 000 ha se vor realiza din fondurile statului. Pentru creşterea gradului de mecanizare a lucrărilor, agricultura va fi înzestrată în acest an cu încă 11 000 tractoare. Întreprinderile de mecanizare a agriculturii primesc 6 936 tractoare, din care 760 tractoare sînt pentru vii, 673 pentru livezi, 1 080 pentru terenuri în pantă. Cu toate că sîntem la începutul anului, o parte din ele au şi intrat în dotarea unităţilor agricole de producţie.

— *Care este stadiul reparaţiilor?*

— Tractoarele sînt reparate în proporţie de peste 85%, iar semănătorile şi prăşitoarele în proporţie de 86%. Sînt, de asemenea avansate lucrările de reparaţii la pluguri (85%), grape cu discuri (92%), maşini de plantat răsaduri (97%), maşini de plantat cartofi (89%).

Faţă de anul trecut, la aceeaşi dată, în acest an stadiul reparaţiilor este mai avansat.

— *Ce condiţii trebuie îndeplinite în această campanie agricolă?*

— Se preconizează o îmbunătăţire calitativă a lucrărilor efectuate, astfel ca să se obţină păstrarea umidităţii în sol şi asigurarea densităţii optime. Pregătirea patului germinativ trebuie să se facă cu cel mult o zi înaintea semănatului, pentru a se obţine uniformitatea răsăririi plantelor

Exploatarea minieră Rovinari. Această «mină de suprafaţă» va alimenta în anii viitori cea mai mare termocentrală a ţării — Rogojelu — despre care vom publica un amplu reportaj în unul din numerele viitoare ale revistei.

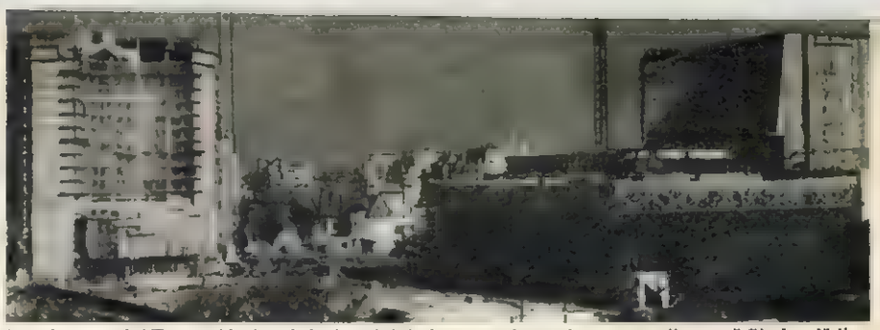

Imaginea noului Teatru Național și a hotelului «Intercontinental», acesta din urmă fiind o clădire cu 26 de niveluri, pe care constructorii o vor termina pînă la sfîrșitul anului. Pe lîngă metodele clasice folosite în construcții, aici s-a aplicat, printre altele, o metodă care să permită montarea operativă a fermelor metalice pe turnul scenei teatrului la o înălțime de 46 de metri.

și buna dezvoltare a acestora.

— *Cum apreciați starea semănăturilor de toamnă?*

— De două ori pe lună se analizează starea de vegetație a culturilor, măsură ce înlesnește luarea unor măsuri operative pentru asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a plantelor. Permanent trebuie veghеat la înlăturarea pericolului de sufocare a plantelor. În multe zone ale țării frigul alternează cu perioade de dezgheț, cînd apa din topirea zăpezii băltește pe semănături. Este știut ce pagube a produs anul trecut stagnarea apei pe semănături. Organele și lucrătorii din agricultură trebuie să vegheze și să intervină imediat în asemenea situații săpînd șanțuri de scurgere. În unele locuri, grîul nu a răsărit în totalitate, dar există premise pentru o densitate satisfăcătoare cu condiția ca îngrășămintele să fie administrate pe aceste suprafețe cu prioritate. După cum se știe, agricultura primește circa 2 000 000 tone îngrășăminte chimice, adică 720 000 tone substanță activă.

— *Sînt create condiții care să dea o mai mare siguranță asigurării viitoarei producții de legume?*

— Aceste zile sînt hotărîtoare pentru legumicultură. Acum se asigură răsadurile necesare suprafețelor sporite, planificate producției de legume. Îmbucurător este faptul că industria a livrat o mare cantitate de materiale pentru construcția de sere, solarii și răsadnițe, dar se înregistrează restanțe la livrările de geamuri și folii de polietilenă. Sînt luate măsuri pentru grăbirea amenajării de răsadnițe, iar o dată cu acestea efectuarea semănatului, în mod eșalonat, pentru a se dispune în primăvară de răsaduri din mai multe vîrste.

O situație mai bună este întîlnită în județele Dolj și Buzău. Unele defecțiuni constatate în județe ca Ilfov și Olt sînt pe cale de a fi remediate. Dispunem și de o bază tehnică îmbunătățită. Numărul tractoarelor destinate legumiculturii, în dotarea întreprinderilor de mecanizare a agriculturii, crește de la 385 cîte erau în 1969 la 2 093 în acest an. Dispunem, de asemenea, de peste 600 mașini de plantat răsaduri, pe care le dirijăm mai ales în unitățile cooperatiste cu o mai mare concentrare a producției de legume. Lucrările care se vor executa pe cele 233 000 ha planificate vor fi în bună parte mecanizate.

Se preconizează ca în acest an să se ajungă la un nivel de dotare corespunzător, adică un tractor legumicol la 50 ha de grădină în sectorul cooperatist.

Măsurile luate la indicația conducerii de partid pentru îmbunătățirea organizării și retribuirii muncii cooperatorilor se vor solda, încă din acest an, ultimul an al cincinalului, cu rezultate superioare în agricultura cooperatistă. Sînt create toate condițiile ca angajamentele luate, ca răspuns la chemarea comitetului județean de partid Timiș, să fie îndeplinite și depășite.

Gh. STOICOVICI

porto-franco mîrțigușe

Eu am găsit soluția!

Cea mai simplă soluție pentru cea mai dificilă problemă. Transport mîrțigușe. Dar nu... așa... una-două, ci en gros. Cinci sute de vagoane, adică vreo zece garnituri de tren, de la Bicaz pînă la Galați.

Ce sînt alea mîrțigușe?

Un produs inventat de mine, incolor, inodor, imaterial, imponderabil și absolut original. Nimeni nu cîștigă, dar nici nu pierde nimic. În schimb se face dreptate. De ce să încaseze Fabrica de ciment-Bicaz 700 000 de lei de pomană și să nu-mi transport eu mîrțigușele?

De unde mi-a venit ideea? Simplu! Combinatul siderurgic-Galați a contractat cu sus-menționata furnizoare 5 000 t de var nestins. Varul trebuia folosit în cel mult 24 de ore de la ieșirea din cuptor. Rapid, va să zică. Pentru aceasta, trebuia transportat imediat. Folosirea căii ferate devenea din capul locului exclusă. Diligent, beneficiarul a prevăzut în contract clauza transportării varului cu autocamioane IRTA, pe care le-a plătit și folosit O.K.! Numai că, la sfîrșit, fabrica din Bicaz a încasat din contul siderurgiștilor 100 000 de lei în plus, reprezentînd și contractarea transportului pe calea ferată, transport despre care ceferiștii n-au auzit nici în cele mai frumoase vise ale lor.

Foarte simplu, veți zice, combinatul n-are decît să-și ia banii înapoi. Da, dar așa ceva nu se poate. H.C.M. 527/1951 interzice organizațiilor socialiste să stipuleze în contractele lor alte prețuri decît cele prevăzute în actele normative. Or, singurul text legal pentru varul nestins include și contravaloarea transportului, care nu poate fi astfel separată de valoarea produsului — iată cum am ajuns eu să obțin de la combinatul din Galați dreptul de a dispune de cele 500 de vagoane plătite, dar pe care nu le-a folosit — și fără mine nici nu le-ar folosi — nimeni.

M-am dus apoi la stația C.F.R. - Bicaz și am cerut vagoanele ca să-mi plimb cu ele colegii de liceu. Mi s-a răspuns că nu se poate: excursiile nu se organizează cu vagoane, pardon, bou. Am cerut atunci să le aducă în gara Bicaz doar așa, pardon, ca să mă fotografiez cu ele. Iarăși nu s-a putut deoarece nu aveau spațiu de garare cît cuprinde obiectivul meu. Pe lîngă toate cele, mai era nevoie ca fabrica de ciment să vireze banii. Dar ca să-i vireze trebuia să întocmească avize de expediție.

— Ce să expediem?, m-au întrebat cei de la fabrică. Poate vreți var?

— Doamne ferește, ce să fac eu cu varul, pînă la Galați ajunge aiviță. Expediați-mi doar... expedierea...

— Nu putem, nu producem așa ceva, nu e în nomenclator.

— Bine, bine, dar ați încasat banii?!

— Dac-așa prevede hașcemeul!

— Hașcemeul-hașcemeul, dar ați umflat paralele de pomană.

— Dați-ne dumneavoastră o idee!

Atunci am inventat mîrțigușele. Nici eu nu pot spune exact ce sînt, dar dau în scris că le brevetez ca invenție, că le fabric la Bicaz și le expediez la Galați. Să-mi dea numai aviz de expediție, că plătesc eu oameni imaginari, cu lopeți imaginare, să încarce imaginar trenuri reale cu mîrțigușe. Și dacă vagoanele nu se vor umple niciodată, oricît își vor încorda oamenii mei mușchii lor imaginari, poate apare între timp vreun act normativ în completarea legislației.

Sergiu PONCU

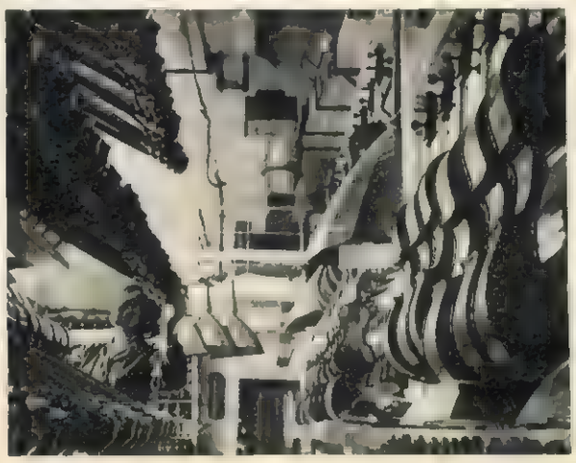

două premiere industriale la Reghin

În două decenii Reghinul a realizat 150 000 instrumente muzicale. De acum înainte același număr de instrumente va fi produs în aproximativ 3 ani prin intrarea în producție a unei noi fabrici de instrumente.

Complexul de prelucrare a lemnului își va mări de asemenea considerabil volumul producției sale și prin darea în exploatare a unei noi unități de P.A.L. Vom asista, cu alte cuvinte, la o dublă premieră industrială la Reghin. Se vor produce anual 35 000 tone P.A.L. calibrat — o noutate în acest domeniu, datorată presei monoetajate instalate aici.

Pentru informații suplimentare m-am adresat directorului general al întreprinderii, tovarășului ing. Emil Moldovan.

— Producem în Complexul nostru circa 500 de produse din lemn, dar nu ne oprim aici. Noutățile anului acesta își au rădăcina în prototipurile create și aprobate anul trecut. Amintesc cîteva: bărcile de agrement și canoe concepute pe bază de fibre de sticlă, poliester și polistiren; schiurile pentru concurs cu laminate din fire de sticlă și duraluminiu din care 50 de perechi au și fost livrate federației de specialitate, havaiane electrice și chitare electronice.

— Știm că anul trecut au fost luni cînd anumiți indicatori economici nu au fost realizați integral. Ce ați făcut pentru a asigura succesul anului 1970?

— Pentru pregătirea anului 1970 două probleme au fost urmărite în mod special: nominalizarea din timp a planului pe tot anul și asigurarea bazei tehnico-materiale.

Măsuri foarte exacte care vizează utilizarea superioară a capacității de producție și a forței de muncă au fost luate în ultima parte a anului care s-a încheiat. E adevărat că anul trecut s-a realizat un randament mai scăzut în unele perioade. Am recuperat întîrzierea în ultima parte a anului, ceea ce, evident, nu constituie un lucru deosebit de lăudabil.

Cunoaștem bine acum structura produselor noastre. Contăm pe creșterea capacităților de producție și pe efectul introducerii tehnicii noi. Prima lună — ianuarie — ne arată că am luat un demaraj bun. Ne-am luat angajamentul totodată să menținem acest ritm constant pe întreg parcursul celor 12 luni.

Traian PROSAN

între „arabica" și „robusta"

Ne-au reclamat mai mulți cititori — și am constatat chiar noi înșine — că în ultima vreme gingirila noastră cea de toate zilele nu mai are gust. Adică are ea un gust, dar nu cel pe care-l savuram pînă acum. Îndemnați de cititori și de propria noastră pasiune, am întreprins o mică anchetă cu tema: «Ce e cu cafeaua noastră?»

Băutorii de cafea cu care am stat de vorbă au fost unanimi: gustul actualei cafele le e străin și neplăcut. Unii presupun că boabele de cafea ar fi degradate din cauza unei proaste depozitări; alții că ar fi fost decofeinizate; în sfîrșit, alți cred că e vorba de o prăjire necorespunzătoare sau de alterarea cafelei prin amestec cu unele ingrediente. Stînd de vorbă cu cei ce ne aprovizionează am aflat însă că realitatea este cu totul alta.

Îi vom cita pe acei cu care, stînd de vorbă, am aflat într-adevăr de ce nemulțumește cafeaua actualmente aflată în comerț. Ei sînt: Horen Hazarian — unul din cei mai vîrstnici și cei mai pricepuți vînzători de cafea din București, gestionar al unității specializate din str. Batiște; Ionel Simionescu, director la I.C.R.A., întreprinderea ce depozitează și livrează unităților comerciale din Capitală cafeaua noastră cotidiană; Angela Lucas, Dikranosi Ohanesian și Vasile Popescu, toți de la I.S.C.E. «Conservexport», respectiv economistul, șeful de serviciu și consilierul ce se ocupă de această problemă. Concluziile micii noastre anchete: nu e vorba de o cafea degradată nici prin condiții de transport sau depozitare (care sînt aceleași ca și mai înainte), nici prin amestecuri cu alte ingrediente (total interzise prin dispozițiile M.C.I.), nici prin decofeinizare (care, de altfel, nu se poate face decît după prăjirea boabelor; or, în unitățile noastre cafeaua se aduce neprăjită). *E vorba de soiul de cafea existent actualmente în depozite.*

Într-adevăr, așa cum, în mare, există două feluri de vinuri: seci sau dulci (cu infinitatea lor de subdiviziuni în funcție de: soi, regiune cultivatoare, anul recoltării etc.) — la fel și în ce privește cafeaua există două mari subîmpărțiri: «arabica» și «robusta». «Arabica» se caracterizează printr-un bob mai mare, uniform ca mărime și culoare, care dă o cafea puternic aromată; «robusta» are bobul mic, neuniform nici din punct de vedere al dimensiunilor, nici din acel al culorii, lipsit de aromă, uneori chiar cu un gust «de pămînt», însă mult mai bogat în cofeină (uneori chiar pînă la dublu). În majoritatea țărilor din lume se importă ambele soiuri, consumîndu-se sub formă de melanjuri. Sînt însă țări care consumă cu predilecție un soi sau altul. Franța, de pildă, consumă în proporție de 90% «robusta». La noi s-a încetățenit preferința pentru aroma puternică a cafelelor din grupa «arabica». Sînt mulți ani de cînd nu s-a mai importat «robusta». În toamna lui 1969 însă ne-a sosit cafeaua pe care o bem — cu neplăcere — actualmente. Deși ea conține 1,28% cofeină — în timp ce cafeaua braziliană tip Santos cu care ne-am obișnuit conținea doar 1,06% — totuși consumatorii nu o agreează. Tovarășii de la «Conservexport» ne-au informat că în martie vor sosi noi transporturi de cafea din soiul «arabica» — din Brazilia, Columbia și India. Ideal ar fi ca în comerț specialiști pricepuți să realizeze melanjuri corespunzătoare din ambele soiuri. Interdicțiile existente în acest domeniu — menite să împiedice deschiderea de portițe fraudei — ni se par insuficient fondate. Și bineînțeles că, atîta timp cît comerțul interior le va menține, nici «Conservexportul» nu ne va livra decît cîte un singur soi.

Pentru a avea o cafea pe placul majorității consumatorilor — și puternic aromată, și bogată în cofeină — este necesar ca întreprinderea specializată de comerț exterior să ne aducă — concomitent, nu intermitent — și «arabica» și «robusta», iar cele din comerțul interior să realizeze amestecurile corespunzătoare sau să ofere consumatorilor posibilitatea de alegere.

V. SAVIN

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Carmen Stănescu, actriță a Naționalului, cu un «box-office» mereu în creștere.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Elie Carafoli distins cu medalia de aur „K.F. Gauss" 1970

De curînd agențiile de presă au anunțat cucerirea de către acad. Elie Carafoli a medaliei de aur «Karl Friederich Gauss» 1970 «ca o recunoaștere a lucrărilor (dv.) proeminente și deschizătoare de drumuri din domeniul fizicii fluidelor» (prof. H. Blenk). Numele lui Elie Carafoli este legat de mecanica fluidelor și, în special, de aerodinamică, domenii de cercetare a căror istorie se confundă, la noi, cu activitatea inițiată de către acesta încă în 1928, fiind primul profesor care a inaugurat cursul de aerodinamică la Politehnica din București — viitoare școală a aerodinamicii românești, recunoscută ca atare și în străinătate. Contactul fructuos cu cultura științifică de peste hotare — licențiat și doctor în științe fizico-matematice la Sorbona, colaborator al prof. A. Toussaint la Institutul aerotehnic din Saint-Cyr, asistent la catedra de mecanica fluidelor a profesorului Paul Painlevé — face, curînd din tînărul savant român un nume cunoscut; este consemnat în literatura de specialitate («La cuve Toussaint-Carafoli»). La Politehnica din București, Elie Carafoli susține o intensă activitate didactică și de cercetare în aerodinamică, subsonică și supersonică. Meritele științifice remarcabile ale academicianului Elie Carafoli au atras după sine acordarea a numeroase distincții. Laureat al F.I.A. (diploma «Paul Tissandier»), membru a numeroase academii străine, om de știință emerit, decorat cu Ordinul Muncii cl. I, academicianul Elie Carafoli a devenit o autoritate științifică mondială. De aceea, hotărîrea Societății științifice din Braunschweig (Brunswick — R.F. a Germaniei) de a i se înmîna, la 30 aprilie a.c., prestigioasa medalie de aur «Gauss '70» — cu prilejul aniversării a 193 de ani de la nașterea celebrului astronom, matematician și fizician cu același nume — confirmă înalta valoare științifică a activității acad. Elie Carafoli.

I. NAPI

biblioteca franceză la bucurești

Pe Bulevardul Dacia, la nr. 27, într-o clădire de o eleganță tihnită, ușor patriarhală, s-au deschis pentru public, săptămîna trecută, porțile Bibliotecii franceze, lăcaș înființat în urma unui acord bilateral (ce prevede, desigur, și inaugurarea la Paris a unei biblioteci românești).

Domnul Louis Truffaut, directorul bibliotecii, a avut amabilitatea de a invita presa și de a-i oferi — o dată cu mica dar prețioasa expoziție «Cele mai bune 50 de cărți franceze ale anului» — date concludente asupra viitoarei activități a lăcașului cultural pe care domnia-sa îl conduce. Ni s-a comunicat că un fond de circa 20 000 de volume de literatură, artă și știință va sta — în mai toate diminețile și după-amiezile din săptămînă — la dispoziția cititorilor, fie pentru a putea fi consultate pe loc, fie pentru a fi împrumutate acasă, biblioteca oferind totodată posibilitatea de a răsfoi, în sălile ei, publicații periodice, ziare și reviste franțuzești.

Fiind patronată de Ministerul francez al educației naționale, nou-înființata instituție de cultură din București și-a propus să-și depășească strictele atribuții de bibliotecă, să-și lărgească sfera de activitate, alcătuindu-și un ispititor program ce include, printre altele, prezentarea unor filme de cinematecă și a unor filme documentare, prezentarea unor diapozitive ce vor ajuta la cunoașterea mai aprofundată a artei, istoriei și geografiei Franței; discoteca ne va aduce noutăți muzicale, în timp ce conferințe și prezentări literare ne vor pune la curent cu preocupările noi din diferite domenii.

S. F.

„verfix" — profesorul cibernetic

La Școala generală nr. 97 din Capitală se experimentează un ansamblu cibernetic (autori: prof. Constantin Preda și ing. Liviu Selemerea) care verifică («ver...») și fixează («...fix») cunoștințele celor chestionați — deocamdată elevi ai clasei a V-a. Aparatul este prevăzut cu un tablou de comandă constituit din mai multe butoane numerotate de la 1 la 0 și respectiv de la A la Z (fotografia din dreapta). Un sistem de semnalizare înregistrează după un cod special răspunsurile date de școlari în fracțiuni de secundă. Memoria profesorului cibernetic identifică, printr-un pupitru de control așezat lîngă catedra profesorului «clasic», răspunsurile eronate. În legătură cu acest experiment ne-am adresat tovarășei Olimpia Nicola — director-adjunct la Școala generală 97:

— De cînd s-a introdus în școala dv. profesorul cibernetic?

— De la sfîrșitul anului trecut

— Testele întreprinse în cadrul noului sistem de instrucție sînt interpretate numai la nivelul școlii dv.?

— Rezultatele «verfix»-ului constituie obiectul analizei unei brigăzi a Institutului de cercetări pedagogice.

— Veți extinde aplicarea noii metode?

— Începînd cu trimestrul II a.c.

— Reacția micilor chestionați...?

— O întrecere a acestora cu memoria intransigentă a profesorului cibernetic.

I. TOMA

P.S. *De ce oare invențiile nu poartă, prin abreviere, numele inventatorilor? S-ar respecta o tradiție...*

5 focuri minute mistreți

O performanță cinegetică de zile mari. Turma de mistreți a fost secerată, în numai cîteva minute, cu o singură armă și de către un singur pușcaș: inginerul Cristian Urseanu. Fericita întîmplare, unică în viața unui vînător, a avut loc în pădurea Zagonului din județul Covasna.

...Sau cel puțin așa ni se prezintă faptele în povestea vînătorească trimisă pe adresa redacției noastre.

FOILETON

ostap bender redivivus

O veste senzațională m-a făcut să iau trenul de Cluj. Ostap Bender, celebrul și simpaticul escroc din «Douăsprezece scaune», a reapărut subit în carne și oase. Cum? Cînd? De unde? Greu de precizat. Cert este că băiatul s-a reconstituit prin mijloace proprii (ce nu face știința de azi!) și, luînd făgașul vieții contemporane, s-a îmbarcat în acceleratul 300. La fel cum îl știți. În plus un radio cu transistoare (ca să poată călători singur în compartiment) și o revistă umoristică (pentru ca, citind-o, să-și poată menține figura gravă).

— De ce ați ales tocmai Clujul, domnule Bender?

— Din motive practice. Am aflat că în luna decembrie, anul trecut, în urma unui control al miliției, au fost descoperiți 25 de paznici dormind la post, 14 absenți, 16 plecați aiurea, 7 în stare de ebrietate și 15 împrăștiați după probleme personale.

— Descoperirea v-a ajutat în muncă?

— Evident. În noaptea de 2 ianuarie am pătruns cu ușurință într-un magazin de confecții, de unde mi-am ales un costum pe cinste. Nu mai țineau costumul verde și pantofii de antilopă din pagina 41 a celor «Douăsprezece scaune».

— Al doilea popas?

— Am intrat în vrajă cu Fazekas Cornelia din strada Gospodarilor nr. 13 sub numele de Alexandru Stănescu. Am cerut-o de nevastă, anunțînd-o că am casă în București,ceea ce a determinat-o să-mi dea în schimb 53 000 lei bani gheață pentru mașină.

— Începutul e promițător. Mai departe?

— Am să te țin la curent.

Peste cîteva zile, un telefon din provincie:

— Eu sînt, puiule! Îți vorbesc din Constanța și mă numesc Constănțeanu. Ieri m-am prezentat sub acest nume la pensionarul Ion Vasilescu din strada Război leni 107 și l-am anunțat că i s-a majorat pensia în urma unui acord tacit al Primăriei. Pentru întocmirea actelor «legale» omul mi-a dat 500 de lei. Te sun în curînd!

Și am primit într-adevăr un nou telefon:

— Mă numesc Ion Bodircă și am devenit medic homeopat. Vindec orice: dorul de mamă, dorul de rachiu, corigențele la matematică, bubele dulci, dragostea oarbă, furtul în gestiune, logoreea, diareea spontană, megalomania, adulterul și menopauza.

— Cum procedezi?

— Cu tact. De curînd a sosit la mine pensionarul Alexandru M. Mi-a mărturisit că-i lasă auzul. «Domnule doctor, crede-mă, sînt fumător, tușesc tare și nu mă aud cînd tușesc». L-am făcut bine.

— Și-a recăpătat auzul?

— Ei, spanac! I-am dat niște prafuri ca să tușească mai tare. Toate astea s-au întîmplat la Timișoara. Am plecat de acolo și m-am stabilit în județul Arad. Mă cheamă Avram Faur, zis Petrică, zis «Vrăjitorul» din Șicula. Și acum te las. Tocmai mi-a sosit în cabinet domnul M soț gelos, căruia i-am recomandat să aducă o găină neagră, o cămașă, apă din trei fîntîni, trei ouă fără bănuț, un pachet cu lame Wilkinson și 400 lei. Pa, băiețaș!

În sfîrșit, peste alte cîteva zile l-am avut la mine acasă, la București.

— Treburile merg ca pe roate. Naivi, credeli, gură-cască și indolenți cu duiumul. Într-un an de zile îmi iau casă și mașină. Pe urmă mă însor cu o pipiță și, ca loc de refugiu, îmi iau o văduvioară, gestionară la TAPL, cu garsonieră și exces de foliculină. Mă așez la casa mea și mă fac administrator de bloc. Pa!

Liviu TIMBUS

P.S. *Fericita împăcare cu sine a avut cu adevărat loc. Descoperit de organele de miliție, simpaticul nostru Ostap Bender «s-a așezat în fine la casa lui».*

un poet al revoluției

Cînd în anul 1942 poetul revoluționar bulgar Nikola Vaptarov cădea — în fața plutonului de execuție — ucis de gloanțele fasciste, autorul volumului de poeme «Cîntecele motorului» avea numai 33 de ani. Înceta astfel să bată inima tînără a unui poet care vibrase intens la cele mai înalte idealuri umane și sociale ale timpului său.

Spunea poetul că important pentru poezie este să se însușească «măiestria de a mișca inimile oamenilor». Nu e vorba aici numai de o perfecționare a instrumentelor poetice, ci de un întreg crez al poetului.

Însuflețit luptător pentru libertatea poporului său, activ militant al mișcării muncitorești și comuniste, Nikola Vaptarov concepea și practica o poezie prin care «inimile oamenilor» să fie animate de cele mai arzătoare năzuințe de a împiedica forțele negre și inumane ale istoriei să-și desfășoare acțiunile lor nefaste. Poezia lui Vaptarov e o înflăcărată chemare la luptă pentru ca «mîine viața» să fie cu «zile mai drepte, mai pline». Optimismul poetului nu are nimic convențional, și aceasta prin faptul că el e izvorît dintr-o profundă și organică cerință a unei personalități ce și-a înțeles timpul și sensul lui istoric.

Accentul convingător al acestei poezii fără îndoială că aici trebuie căutat. Dar aceasta nu ar fi de ajuns dacă optimismul declarat al poetului nu s-ar transmite însoțit de emoția liricului autentic și prin mijloacele de expresie corespunzătoare.

Pentru mesajul de înalt umanism conținut de activitatea sa poetică și publicistică, Nikola Vaptarov, care astăzi de-abia ar fi împlinit vîrsta de 60 de ani, a fost distins post-mortem cu Premiul internațional de onoare al Consiliului mondial al păcii.

S. TRAIAN

VÎNĂTORUL Constantin Dica, din Tigveni-Argeș, călătorea cu autofurgoneta 21-Ag-967. A ochit din mersul mașinii un cîine și a tras două focuri de armă. 4 alice au nimerit în piciorul nevinovat al trecătorului Ion Bucătaru.

sala pașilor pierduți

VESTEA EXPLOZIEI de gaze naturale, produsă în dimineața primei zile a acestui an la Pitești, a impresionat opinia publică. Iată că o altă faptă, aflată în cercetarea organelor de miliție, demonstrează că accidentul nu a fost chiar întîmplător. Cu puțin timp înainte, Ion Necula și Florea Branișteanu, cărora I.G.O.-Pitești le încredințase verificarea instalațiilor de distribuție a gazelor, au manevrat beți chiori robinetul conductei principale de alimentare a orașului. În aceste condiții au depășit presiunea normală de la maximum 1,5 la 5,8 atmosfere. S-au produs explozii în două imobile, situate pe străzi diferite.

Tare mult aș da să explodeze și scaunul celor care angajează, îndrumă și controlează indivizi neverificați

concurs de tineret fără zîmbete

Am intrat în cea de-a treia lună de cînd, în magazinele de tot felul, din toate orașele, printre tinerii vînzători se remarcă (aparent...) cei care poartă prins pe halat un semn distinctiv. Probabil că cititorii nu au nevoie de explicații ample; vor fi observat ei înșiși ecusonul cu inscripția: «Participant la concursul tineretului pentru cea mai bună servire». Dar dincolo de înscrisul de pe fîșiuța de pînză?

În calitate de cumpărători virtuali am parcurs etajele magazinului «Victoria» din București, intîrziind anume la raioanele și standurile concurenților:

În decorul diafan al articolelor de lenjerie pentru femei, Sanda Petre seamănă cu o floare care s-a ofilit — paradoxal — de prea multă lumină. La toate întrebările, la toate cererile, răspunde cu ton, rînd pe rînd, plictisit, ostenit, echivoc, nerăbdător. Expresia feței trădează o suferință de-a dreptul fizică ori de cîte ori face o mișcare de la tejghea la raft sau dă cîte o explicație monosilabică. Și e încă dimineață, devreme. Și nu sînt multe cumpărătoare. Și Sanda Petre e foarte tînără. Și poartă un ecuson angajant!

La raionul de discuri (se poate închipui o atmosferă mai agreabilă?), Constanța Petre are aerul că trebuie să vîndă catran sau cuie pentru cruci. Se răstește — ce-i drept, în surdină — la amatorii de muzică, îi abandonează și mai mușcă dintr-un sandviș, se refugiază pe-un scaun chemată de-o reverie necunoscută... Și ni se plînge că planul de vînzări pe luna ianuarie n-o să se prea îndeplinească. Să te miri? N-ai de ce.

La raionul de hîrtie fotografică purtătoarea ecusonului a întors spatele clienților și stă așa minute în șir prinsă într-o șuetă pasionantă cu colega ei. Și, în sfîrșit, (slavă Domnului!) dăm și peste o concurentă veritabilă — Lucia Nicolin. Vinde fermoare. Le încearcă pe fiecare, dacă unul nu e bun, îl pune deoparte, are mîinile ruți, îndeminatice și fața nu-i este crispată de... supliciul meseriei.

I-am comunicat impresiile noastre Elenei Bucur — secretara organizației U.T.C., care le-a confirmat, rugîndu-ne totodată să-i ajutăm pe cei 90 de concurenți ai magazinului scriind și de bine și de rău. «Poate citindu-și numele în revistă, celor care n-au înțeles pînă acum rostul concursului, le va fi rușine...»

Un afiș suspendat la parterul amintitului magazin invită cumpărătorii să sprijine întrecerea tinerilor (care se încheie la sfîrșitul lunii martie) prin observațiile lor în condică. În ipostaza de cumpărător noi am dat curs invitației și rugămintii tovarășei Bucur prin rîndurile de față.

V. COSTEA

CRONICĂ JUDICIARĂ

ce s-a întîmplat după furtul de bijuterii de la magazinul „bucurești"

După cum au anunțat ziarele, infractorul Marian Ochean, în vîrstă de 20 de ani, care a furat bijuterii în valoare de 356 864 de lei de la magazinul universal «București» din Capitală, a fost prins în ziua de 13 ianuarie 1970 la Buzău. Ofițerii serviciului judiciar al I.M.M.-București, maiorul Virgil Petre și cpt. Nicolae Alexandru, au continuat cercetările cu multă exigență, extinzînd inculparea și asupra unui număr de 6 intermediari, care au înlesnit hoțului să valorifice bijuteriile și au acceptat cadouri de la acesta, știind că provin din furt. Iată ce ne-a declarat autorul principal al spargerii despre tăinuitorii săi:

— Au cunoscut tăinuitorii dumitale că bijuteriile proveneau din furt?

— Da, tuturor le-am mărturisit aceasta...

— ...Înainte sau după ce vedeai obiectele?

— După ce le vedeau, după ce tentația aurului își făcea efectul

— Nu te-ai temut că te vor denunța?

— Nu. Intermediarii mei, a căror fire o cunoșteam de altfel, s-au arătat prea ispitiți de averea pe care le-o puneam în mînă, ca să nu intre în cîrdășie. De altfel n-au pierdut prilejul să «mă fure» pe lîngă tot ce le dădeam eu.

— Ce înțelegi prin «ce le dădeai» dumneata?

— În primul rînd, cadouri femeilor. Meiuței Ion — din Năvodari — i-am dăruit o broșă în valoare de 1 105 lei, dar ea mi-a «furat» o brățară de 13 000 de lei. Vasei Halacu — din Tecuci — i-am dăruit bijuterii în valoare de peste 60 000 de lei, printre altele un colier de 20 000.

— Cum se explică «generozitatea» dumitale?

— Meiuța îmi plăcea pentru că avea picioare de franțuzoaică. De Vasa îmi era milă, pentru că abia fusese condamnată la 1 an închisoare pentru huliganism. Am vrut să o liniștesc, credea că avînd bijuteriile va putea face, cu mai mult succes, recurs. În plus, trebuia să țin seama de faptul că amîndouă erau căsătorite.

— Căsătorite?!?

— Da, dar soțul Vasei lipsea pentru mai multă vreme din Tecuci, iar Meiuța l-a păcălit pe-al ei.

— Cum?

— Meiuța a telegrafiat unei rude din județul Bacău, rugînd-o să-i trimeată la rîndul ei o telegramă prin care să o cheme la «un caz de moarte în familie». Stratagema a reușit, Meiuța a plecat de acasă și ne-am întîlnit în Buzău, la o adresă dinainte fixată, pentru a vinde împreună obiectele

— În Tecuci ai locuit la Vasa Halacu?

— Da. Ea stă împreună cu părinții

— Și aceștia au acceptat concubinajul vostru?

— Nu le-am spus că «ne iubim», știau doar că dorm cu ea în aceeași cameră. Dar, în zilele Anului nou, cînd stăteam cu Vasa, a venit și bărbatul ei, Ion Halacu, însă cînd a văzut atîta aur n-a mai spus nimic.

— Cumpărătorii cum au reacționat?

— Se bucurau de chilipir. Lui Petrache Sinică, spre exemplu, Vasa i-a vîndut cu numai 1 000 lei o brățară pe a cărei etichetă era prețul de 12 792 de lei, iar lui Vasile Chical i-am vîndut cu 800 de lei o brățară ce costa aproape 10 000.

— Nu te-ai temut că intermediarii dumitale te pot jefui?

— Lucram cu oameni «subțiri», unul dintre ei, Gabriel-Paul Solomon, e chiar student la Facultatea de drept. Cunoaște legile. În plus, dacă ar fi devenit periculoși, le cedam toată «comoara», doar nu dădusem nici un ban pe ea.

— Te-ai referit pe larg la ceilalți indivizi, dar despre tine ce părere ai?

— Mă tot gîndesc ce bine fa ceam dacă mă prezentam de la început la Miliție. De fapt, era și mai bine dacă îmi vedeam de treabă, de meseria mea de dulgher

Sergiu ANDON

Constanța Petre are aerul că trebuie să vîndă catran sau cuie pentru cruci și nu discuri muzicale.

Priveliștea de la Cheile Bicazului pălește citeodată în fața copleșitoarei «atrecători» mărginită de munții cutiilor cu tocană de legume.

indiferența - în... cutii ermetice

Reportaj-anchetă
de Viorica CIORBAGIU
Fotografii
de Eugen IAROVICI

Un anume cetățean din Hunedoara pretinde că a căutat în toate orașele din țară un pliculeț cu ienibahar. Nu știi bine dacă trebuie să-l compătimești sau să rîzi de el. Eu una mă zbat în această dilemă chiar cînd scriu aceste rînduri. Îmi zic: bietul om, cîtă osteneală, cîte sute de lei cheltuiți pe drum, cîtă așteptare prin gări cu legăturile de tren care ba sînt, ba nu sînt bune. Pe urmă încetez a-l mai cîina și mă gîndesc la el, pur și simplu, cu dispreț: pentru o senzație olfactivă, pentru un ideal gastronomic meschin să faci atîta caz! Și la urma urmelor de ce îi trebuie neapărat ienibahar? Fără mirosul ăsta nu poate să taie porcul, zice dînsul. Cică prepararea caltaboșilor, a cîrnaților, a tobei etc., etc. este de neconceput fără... Evident, exagerează. Nu are pic de fantezie. Cafea, cacao, vanilie — toate astea nu sînt arome? Chiar dacă în mod curent nu se folosesc la pregătitul salamurilor, eu cred că o minte novatoare de bucătar poate să mai schimbe rețetele... Și, să știți, omul nostru din Hunedoara nici măcar n-a fost prin toate orașele din țară în căutarea ienibaharului. Cunosc eu o adresă (care nu e singura): magazinul alimentar cu autoservire din Țiglina III-Galați.

«CÎND ÎI CIZMĂ — NU-I COLOP...»

Din fericire, nu sînt prea mulți aceia care fac «fixație» pentru un singur fel de condimente. În schimb, la intervale inegale, vînzătorii (bieții de ei!) au parte de clienți cu pretenții de-a dreptul... inexplicabile. Uite, mai deunăzi mă aflam în supermagazinul alimentar cu autoservire A2 din cartierul Baba Novac. O gospodină se învîrtea printre rafturi și stive de mărfuri cu aerul celui care caută acul într-un car cu fîn. Se încăpățînase, evident, să descopere un borcan ori o cutie de mazăre verde (boabe mari, mijlocii, fine sau extrafine că tot nu-i diferență dincolo de etichetă). Stăteam și-o priveam cu îngăduitoare uimire, întrebîndu-mă de ce nu renunță la ideea ei fixă, cîtă vreme tocana de legume și ghiveciul i se prezentau dinainte — cutii peste cutii — în coloane infinite. Am aflat cu cîteva minute mai tîrziu că, la numai vreo două sute de metri, în «Alimentara» cu autoservire A6 biata femeie ar fi putut pune capăt chinuitoarei căutări văzîndu-și visul cu ochii în chipul «miraculoasei» conserve cu boabe sau bobițe verzi. Dar pe lîngă că era îndărătnică îi mai lipsea și inspirația: își închipuia că dacă nu se află marfa în cauză la un «SUPER» — lipsește din tot cartierul, din București și de pe întregul mapamond. Eroare! Și nu singura. Dacă, de pildă, la cele două magazine mai sus-citate nu-i urmă de bulion, suc de roșii, pastă de tomate sau alte denumiri din aceeași familie, nu-i nici un motiv să cazi în disperare: la magazinul de la Obor găsești acest produs, bogat în vitamine, la discreție (chiar dacă nu în toate sortimentele prescrise). Și, culmea, provine de la același depozit, din Rahova, unde au trimis comenzi și comercianții sectorului alimentar cu sediul în Balta Albă. Dar să admitem că magazinul de la Obor are un regim preferențial. Nu-i frumos, nu-i moral, dar să fim indulgenți sau să ne prefacem... Mă întreb însă ce fel de virtuți comerciale dovedește Eugen Cojocaru — responsabilul «Super»-ului din Baba Novac — atunci cînd, putînd să aibă în vînzare pastă de tomate, nu are, totuși. Există în magazinul său (și în altele, de altfel) acele cutii metalice de culoarea argintului care valorează 48,75 lei și conțin 5 kg pastă de tomate. În ultimii doi-trei ani s-a dovedit că nu sînt aproape de loc solicitate de gospodine, care acordă mai multă importanță cutiuțelor de 100 g. Din rațiuni practice. Dar oare pasta roșcat-cafenie cîntărind 5 kilograme nu poate fi desfăcută din ambalaj și vîndută la cîntar după nevoie? Eugen Cojocaru îmi mărturisea, cu candoare, că se întîmplă să se însoțească două-trei gospodine, care cumpără împreună cîte o astfel de cutie. Dacă e vorba doar de hazard, eu le-aș propune femeilor din Balta Albă sau din alte cartiere unde nu se găsește, la un moment dat, nici un fel de produs din pătlăgele roșii să apeleze la «Mica publicitate» cu un text care ar suna aproximativ așa: «Caut colaboratoare serioase pentru cumpărarea în comun a unei cutibidon cu pastă de tomate — tip 5 kg». E o idee, nu-i așa, tovarășe Cojocaru?!

Da, așa e: pretindem totul de la comerț,

sîntem de-o intoleranță neîndoplecată față de orice absențe din rafturile unui magazin. La un raion de coloniale al unui magazin din Galați am cunoscut o tînără care nu voia cu nici un chip decît compot de vișine. Eram aproape indignată în fața unui asemenea moft. Apoi m-am îmbunat și chiar m-a cuprins un fel de duioșie. Elisabeta Covaci și soțul ei sînt, de fel, din Transilvania. Au venit în Galați de cînd cu combinatul... Și soțului ei îi place tare mult supa de vișine cu smîntînă, servită rece. Elisabeta Covaci îi promisese, în ajun, că la prînz preferința lui va figura în meniul zilei. Și-acum... Poate că și necunoscuta care căutase mazăre verde a promis cuiva din familie că va avea la masă o salată boeuf. Or, cu tocana de legume nu rezolva nimic. Și eu care o taxasem drept maniacă!

Sigur că judecate în raport cu importanța zborului cosmic, o cutie de fasole verde sau de scobitori sînt niște bagatele. Și chiar supa favorită de vișine a siderurgistului gălățean. Dar ce să facem dacă viața este compusă și din satisfacții mărunte, dacă ne enervăm ca de-o catastrofă cînd găsim numai unele și altele nu într-un magazin? Fiindcă tot vorbeam de un transilvănean e o zicală sintetică prin părțile lui de baștină, apropo de tema discuției de față: «Cînd îi cîzmă — nu-i colop» (citiți: pălărie).

Dacă ne lăsăm pradă enervării numai pentru că la magazinul din cartier lipsesc «momentai» foile de tort, vinovată să fie numai firea noastră impulsivă? Și alt remediu să nu existe decît pastila de «carbaxin» aflată la îndemînă în buzunarul vestei?!

DULCE «MIRELA» — SLAGĂR DEMODAT

În rîndurile de mai sus, puneam oarecum la îndoială — jur, pe nedrept — calitățile de comerciant ale responsabilului de la supermagazinul din cartierul Baba Novac. Și iată de ce acum spun cu umilință «mea culpa». La raionul de dulciuri am întrebat-o (în calitate de cumpărătoare, nu de reporter!) pe vînzătoarea Maria Ioniță dacă are biscuiți neambalați de 9 lei kilogramul. Mi-a răspuns că nu are, și de fapt a avut abia după ce inspectorul comercial l-a descoperit lada sub tejghea. Pentru clienții «de rînd» nu se găsesc decît biscuiți «Mirela» care au căpătat un indubitabil miros de rînced și care, depășind cu mult perioada de garanție prescrisă de fabrica ieseană, s-au ieftinit de la 13 lei tot la 9 lei. «Mirela» a fost o marcă de biscuiți apreciată, dar, din păcate, aproape în tot Bucureștiul și-a pierdut bunul renume, devenind o marfă greu vandabilă. Din care cauză merceologii voiajori pun condiții: «lei trei lăzi de biscuiți fără miros, dar și două cu...». Și cercul vicios continuă la magazin. Că doar n-o fi vînzînd Maria Ioniță, de capul ei, biscuiți «cu miros», fără știrea responsabilului. Iată deci că Eugen Cojocaru are «spirit comercial».

Nu vreau cîtuși de puțin să fac un caz din «Mirela». Dar întrebîndu-l pe șeful depozitului Colentina — Gh. Popescu — de ce în gînduie cultivarea sistemului reprobabil al tocmelii într-un schimb atît de dezavantajos pentru cumpărători, am căpătat o deslușire abilă: «Noi nu băgăm pe gît nimănui nimic. Depozitul eliberează mărfuri conform comenzilor scrise și semnate de gestionari». Evident, cu acest argument îți închide oricine gura: oamenii au acoperire «legală». Și așa se face că dintr-un exces mai vechi de comenzi a unor biscuiți, inițial, de calitate, stocurile au devenit o povară, de care depozitul se leapădă cu... tact, magazinele îi vînd păcălind pe cine pot și toată lumea e împăcată afară de «mofturosul» cumpărător. La Galați, în schimb, dulcea «Mirelă» s-a păstrat la mare preț, în sens propriu și figurat. Costă tot 13 lei ca la început, și face toate paralele ca la început, pentru că numiții biscuiți se topesc în gură cu aromă de vanilie și nu de unt ținut la soare torid timp de săptămîni și luni.

Responsabilii de magazine, gestionarii, își scuză anumite păcate prin aceea că au de îndeplinit un anumit plan de vînzări și, cu alte cuvinte, scopul scuză mijloacele. Inspectorul șef de la Inspecția comercială de stat din București îmi explica mecanismul rentabilității în viziunea unor vînzători: «E preferabil să vinzi cîteva lădițe cu cacao decît un camion de sare». De aceea probabil că la «Alimentara» din Calea Dorobanți,174 sarea de bucătărie stătea în depozitul magazinului la... adăpost. Și probabil din aceleași rațiuni de cîștig sarea de lămîie, deficitară în magazine (că-i tare ieftin un plic), se află din belșug la depozitul Militari, iar în comuna Ceuașul de Cîmpie — ne informează un cititor din Tîrgu Mureș — citricul sintetic se vinde la kilogram. Mărfurile cu preț mai mare sînt rentabile pentru planul valoric al magazinelor. De acord. Și totuși sîntem decîși să nu adoptăm în unanimitate regim alimentar fără sare! Mai cu seamă cînd există probe elocvente că dacă în magazin se găsesc de toate, inclusiv mărfurile de 2 lei, cîștigurile depășesc orice așteptare. Nu ne îndoim că ministerul de resort are în evidența sa destule adrese, care constituie modele de comerț civilizat, onest și rentabil. Oricum, eu cutez să propun ca la un viitor schimb de experiență să fie arătat lucrătorilor din comerț, neapărat, magazinul 18 cu autoservire din Țiglina III-Galați, care a devenit celebru în tot orașul, «unde găsești oricînd orice», cum mi-au confirmat mai mulți clienți. Cele două gestionare, Jana Stamatilache și Claudia Hudici (care lucrează de mulți ani împreună), au devenit pur și simplu vedete în comerțul alimentar gălățean, atît de temeinic, de serios își tratează îndatoririle. Nu pot înșira toate listele de mărfuri permanente

(Continuare în pag. 22)

De-atîta transportat și transferat bietele cutii cu pastă de tomate — «tip 5 kg» — au ajuns într-o stare lamentabilă: parcă le-a călcat trenul. Totuși conținutul rămîne prețios. Numai că Eugen Cojocaru nu știe cum să-l pună în valoare. Oare n-ar putea fi ajutat prin Mica publicitate?!

Aspirație de preșcolar în ipostază de cumpărător: cînd îți place cacao (cu lapte) tare ai mai vrea să și-o poți «cumpăra» singur. Peste încă un centimetru în lungimea brațului o să fie ușor.

Alături de gondola (denumire cu accepție comercială) încărcată, asortat, cu plicuri de condimente, poți zîmbi cu convingere. De unde concluzia că pentru bună dispoziție stimulentul ingredientelor...

Vînzătoarea Maria Ioniță voia să ne convingă, cu orice preț, că biscuiții de 9 lei sînt «rara avis». Pînă cînd a fost prinsă cu... lada sub tejghea.

NU ȚINEȚI BANII ÎNCHIȘI !

**Centrele
de achiziții
I.C.V.A.
vă eliberează
banii închiși
în sticle
și borcane.**

contraste

Iată cîteva noutăți ale tehnicii și științei japoneze care urmesc prin două trăsături contrastante: gigantismul și microminiaturizarea. Unul din cele mai mari petroliere din lume, actualmente încă în construcție, fotografiat alături de ceea ce este probabil cel mai mic televizor din lume, de mărimea a 4-5 timbre poștale... Sus: o micromașină electronică de calcul Sanyo. Ea soluționează orice problemă pe măsura puterilor ei, în mai puțin de două secunde.

Părerile sînt împărțite între specialiști. Ce este mai complicat: să construiești un petrolier de 150 000 t sau un dispozitiv electronic ultracomplex de dimensiunea unei cești de ceai? Poate răspunsul cel mai echitabil ar fi: ambele sînt la fel de complicate.

din epoca de piatră în era cosmică

S-ar părea un băiețel de școală obișnuit, într-o zi obișnuită... Și totuși fotografia este bogată în semnificații. În era cosmică mai există unii pămînteni «contemporani» cu epoca de piatră, ca de pildă părinții acestui copil, băștinași din provincia Queensland, Australia, care au fost descoperiți în junglă și trimiși apoi în rezervația Yarrabah. În ziua cînd băiatul s-a dus pentru prima dată la școală, el a străbătut dintr-o dată mai multe epoci istorice...

mai iute ca gîndul

Apăsați butonul cu indicativul traseului aerian care vă interesează. Practic instantaneu pe tabloul luminat din fața dv. se proiectează diagrama avionului, cu situația locurilor ocupate pentru zborul respectiv (locurile deja reținute apar în pătrat negru). Apăsînd un alt buton, puteți alege locul dorit din cele rămase libere. Apoi urmează operația cea mai importantă: introduceți un «carton de credit», eliberat anterior de compania aviatică și care certifică aparatului că... aveți cu ce plăti biletul. Dacă mașina electronică se dovedește satisfăcută de autenticitatea cartonului, deci de starea finanțelor dv., vă eliberează de îndată biletul și înscrie automat în evidența sa locul ocupat. Reținerea biletelor de avion pe cale electronică, încă în curs de experimentare, urmează să intre în funcțiune în 1972 la unul din aeroporturile orașului San Francisco. Date fiind avantajele evidente ale noului sistem, se prevede ca el să fie încetul cu încetul generalizat.

în ecuația aterosclerozei

În momentul de față, pe plan mondial, afecțiunile inimii și ale vaselor se situează, prin nocivitate, pe primul loc, principalul vinovat fiind ateroscleroza. În «ecuația aterosclerozei» există încă numeroase necunoscute, dar este un fapt cert că alimentația deține un rol deosebit în producerea bolii, respectiv în creșterea procentului de colesterol din sînge. Această substanță chimică este inamicul nr. 1 al vaselor sanguine, deși nu este încă precizat cum se produce «agresiunea».

Un grup de cercetători români, format din N. Ignătescu, B. Stăncescu, I. Ruginâ, G. Laurescu, Gh. Bucur și Marcela Mîrza, a întreprins o investigație minuțioasă pentru descifrarea cauzelor aterosclerozei. Din datele obținute a reieșit existența unei proporționalități directe dintre nivelul mediu al colesterolului din sînge (colesterolemia) și greutatea corporală. Studiind muncitori care lucrează în industrii diferite s-au stabilit corelații interesante. Astfel la muncitorii care consumă cu precădere produse lactate, sărace în colesterol, colesterolemia medie a fost mai coborîtă (1,95 g ‰) decît la consumatorii de multă carne, la care colesterolemia medie era de 2,30 g ‰.

săriți! hoții!

*O fotografie rară, care ar face deliciul oricărui naturalist: o pasăre **skua** surprinsă în momentul cînd înhață un ou de pinguin. Mama asistă neputincioasă la acest... act de pirraterie. Fotografia a fost făcută la Cape Hallett, în Antarctica, de un membru al unei expediții științifice.*

biografii contemporane

de Petru ISPAS

NU !

...Te caut de mai multe zile să-mi exprim deplinul meu dezacord cu o formulă sau, mai corect spus, cu o apreciere auzită de mine la o emisiune a Televiziunii. Cică în viață la bine niciodată nu se răspunde cu bine.

Și nu este așa.

Unde am ajunge dacă ar fi așa? Cum adică, dacă eu fac cuiva un bine el în mod necesar trebuie să mă răsplătească cu un rău? Adică, dacă ofer scaunul în tramvai unei persoane, drept mulțumire trebuie să mă calce pe degetul degerat de la picior? Se poate? Tovarășul nu cunoaște viața. Tovarășu' aplică la viața noastră nouă niște norme care nu-i aparțin sau, cum științific se spune, din niște fapte particulare trage niște concluzii generale. Profund greșit. Eu, nu că aș fi exemplul cel mai bun, dar pot fi un exemplu pentru că, la urma urmei, am trăit și eu o viață în societatea noastră nouă, și aș putea spune că singura viață, dacă ținem seama că în '45 nu aveam decît 18 ani. Și am muncit cinstit,și pentru asta poți și tu să depui mărturie,și nu am încercat niciodată să iau locul altuia cu toate că alții... dar nu despre asta vreau să-ți vorbesc, ci despre faptul că nu are dreptate. Sigur că s-ar mai putea întîmpla ici-colo niște lucruri care te-ar putea face să crezi că nu știu ce și nu știu cum, dar, măi tovarășe, din cauza asta să nu vezi pădurea, pădurea adevărată, verde, puternică, sănătoasă, în plină dezvoltare? Nu se poate. În '49 nu m-am bătut eu ca tovarășu' Georgescu să plece la facultate? Îl știi! Băiatul acela blond, cu ochii verzi că înnebuneau fetele după el. Și s-a dus, și a făcut omul facultatea cu bursă de la întreprindere. A învățat și a venit înapoi, că de aia a primit bani de la întreprindere, să muncească. Și nu m-a ajutat el pe mine cu notițe, cărți, cursuri, că urmam și eu la fără frecvență. Asta cum se cheamă? Nu la bine cu bine? Păi, vezi! Că atunci cînd s-a întors mi-a luat locul și din șef de serviciu eu am ajuns funcționar de gradul I, e firesc. Ce dacă eram eu în ultimul an? El avea diplomă. Spuneau unii că nu-i frumos, că nu-i cinstit. Sentimentaliști, oameni care nu înțeleg esența. După ce am dat examenul de stat nu el a intervenit să fiu făcut subșef de serviciu? El. Păi, vezi! Și atunci cum rămîne cu teoria? Cade? Cade.

De asta zic eu că nu are dreptate.

Tu mă știi. Eu spun omului verde în față cînd am ceva de spus,și mai ales atunci cînd este vorba de munca noastră nu țin seama. Așa a fost și cu fostul nostru director comercial. Că nu se pricepea omul pentru munca asta am mai întîlnit dar ce era grav — nu-și dădea nici silința. Contractele economice nu erau încheiate la timp, livrările întîrziate, plățile către furnizori, de asemenea; curgeau penalizările, procese la arbitraj... Păi se poate! Pînă cînd? Și l-am criticat zdravăn. Georgescu m-a susținut. Îmi dădea date, mă ajuta să mă pregătesc. Și a fost scos. Nu că l-am criticat eu, sau poate nu numai pentru asta, cît mai degrabă că și-au dat seama și cei mai mari că nu se mai poate. Și Georgescu a fost numit director comercial. Și eu, la propunerea lui, șef de serviciu. Povestite așa, în fugă, par o goană după funcții. Dar eu, să știi... la urma urmei poți să crezi ce vrei. Pe omul ăla eu nu am vrut să-l lovesc, am vrut să-l ajut, să-l feresc tocmai de un astfel de deznodămînt. Se pare că mă înțelesese, că voia să schimbe ceva, dar... prea tîrziu. Mă văd cu el și acum. Rîde. Nu-mi poartă pică. Zice că, la urma urmei, tot rău spre bine. Omul era inginer și nu economist. Își face meseria și este mulțumit. Dar să revenim la Georgescu. M-a chemat și mi-a spus: «Tu trebuie să mă ajuți. Trebuie să scoatem căruța din șanț. Să punem umărul amîndoi». Și eu l-am înțeles. Am tras și dupăamiezele, și noaptea cînd a fost nevoie, să ajungem și noi la zi ca oamenii. Și atunci cînd a fost cazul l-am criticat și pe el. Și l-am criticat zdravăn că o cam lăsase pe tînjală. Crezi că s-a supărat? Da de unde! Am primit și primă. Numai că a venit reorganizarea. Și s-au luat măsuri mai drastice pentru eficacitate. Trebuia redus personalul auxiliar. M-a chemat la el. Era trist, îndurerat. S-a uitat la mine cu ochii lui verzi și m-a întrebat: «Ce facem?» «De, știu eu!» «Pe cine?» Și l-am trecut în revistă pe toți. Oameni cu familii, cu greutăți. După un timp mi-a spus cu sinceritatea lui cuceritoare: «Practic, noi nu ar trebui să scoatem pe nimeni. Ne extindem. O să avem chiar nevoie de oameni. Dar înțelegi și tu, într-un asemenea moment nu se poate să nu fie și la noi o mișcare, cît de mică, dar să fie, să se vadă că am făcut ceva». Îmi venea să plîng auzindu-l cum se sfătuiește el cu mine, cum îmi spune el tot zbuciumul lui. «Așa că m-am gîndit la tine, a continuat el, pentru că tu mă înțelegi, ești prietenul meu, aș putea spune chiar că ești mentorul meu». Nu mai puteam rezista. Îmi venea să hohotesc. Ce suflet, ce inimă... Și m-a transferat. E drept că pe post de funcționar gradul I. Dar cîtă înțelegere pentru că la urma urmei aveam și eu familie și greutăți, și el putea să-mi desfacă contractul pur și simplu dar nu, a dat telefon la un prieten și lucrurile s-au aranjat prin transfer.

Uite vezi, de aia zic că n-are dreptate în chestia cu binele și răul,și o spun, așa cum mă cunoști că sînt, deschis, fără menajamente.

sport

de Emanuel VALERIU

LUME, LUME, SORO LUME !

Cîte nu vor să zică vorbele de trei ori repetate în cîntecul de pahar binecunoscut și pe care nu linia melodică sau plăcerea cheflîilor l-au menținut în gustul public, atîția ani, cît mai cu seamă fiorul de simplă, robustă dar și de tristă filozofie populară? În spiritul acestui refren, încerc să scriu azi această cronică sportivă.

Lume, lume, soro lume! Mai avem puțin și începe Campionatele mondiale de hochei de la București (seria B) și Galați (seria C). Pe malul Dunării îndeplinim rolul de gazdă, alt fel de obligații nu avem și, dacă s-o putea ca vrednicia de azi a gălățenilor să rodească ceva și pentru sportul cu patine local, într-un viitor oarecare, va fi un cîștig în plus pe care nimeni nu-l va refuza. Dar, încolo, ce să așteptăm? Mai nimic sau mult mai puțin decît am fi putut spera, dacă o atare competiție s-ar fi desfășurat la Brașov, în Poiana Brașov ori la Sinaia, ca să nu amintesc de Gheorghieni ori de Miercurea-Ciuc, adevăratele orașe de reședință ale senioratului sporturilor de iarnă, reprezentat de hochei. Localitățile amintite n-au însă dotarea necesară ori o au numai parțial (cazul Poienii Brașov unde patinoar există, dar fără tribune și nescoperit). La Sinaia, lucrările începuseră dar au fost sistate, iar la Miercurea-Ciuc luciul de gheață este deocamdată proiect. Mai norocoși sau mai vrednici, mai îndrăzneți sau mai chibzuiți, cetățenii celui mai mare centru siderurgic (în devenire) al țării au tăiat, de două săptămîni, panglica inaugurală a unui patinoar artificial. Deci: hochei pe malul Dunării, unde dreptunghiul de gheață va fi acoperit probabil, dar fără bazinul de înot corespunzător (cel de la fosta baie, de 25 m lungime, este și nu este folosit, iar cel de la liceul «V. Alecsandri» se pare că de 8 ani n-a mai fost vizitat de înotători pentru că nu există posibilitatea încălzirii apei!). La noul complex sportiv, de lîngă stadion, va răsări, cum le place unora să zică, la vară, deci după patinoar, un bazin descoperit, de dimensiuni olimpice.

Lume, lume, soro lume...

În București însă lucruri foarte importante se fac cam pe fugă și cam pe improvizație. În 1967, cînd echipa noastră de hochei mergea struno și asalta un loc în prima categorie a celor mai bune 8 formații din lume, ne-am oferit — la Viena, mi se pare — să organizăm un turneu de calificare (acum i se zice Campionat mondial, seria B, probabil din rațiuni publicitare, căci altfel, — de ce să ne mințim? — la hochei, ca și la alte sporturi, nu există decît o unică întrecere pentru titlul mondial). În 1968 (primăvara, amănunt nu meschin, ci important pentru că marchează trecerea a 2 ani buni pînă astăzi!), cînd jucătorii români se zbăteau să nu cadă prea jos, în seria B, mai-mai că am fi vrut să... pasăm altcuiva sarcina organizării cerute și dorite cu puțin timp în urmă. Dar nu s-a putut, și iată-ne gazde. (În treacăt fie spus, în ultima vreme, ca și în cea viitoare, nu prea am avut și nu vom avea multe asemenea ocazii, iar dacă acum facem totuși acest campionat și pe cel de la Galați, în 1971 se pare că pe agenda internațională numele țării noastre nu apare de loc în dreptul celor onorate cu încrederea acordării unor mari competiții internaționale, ceea ce cred că nu poate bucura pe nimeni.)

A trebuit deci să găzduim un turneu important pentru a ne vedea un vis împlinit — acoperirea patinoarului artificial. Dar, vai, ce simple ar fi fost faptele dacă legătura aceasta ar fi funcționat logic! Timp aveam (2 ani întregi), dar aveam și delăsare, și birocrație, și avizări, și șefi diverși, tot atîtea obstacole în calea unei rezolvări prompte, chibzuite. Azi încă, în preziua turneului, îi vedem plecînd pe jucătorii români de hochei, care ne vor reprezenta, în alte țări pentru antrenamente, deoarece patinoarul bucureștean nu-i poate încă primi (!). (Unde mai este avantajul atît de cîntat al terenului?) Românii vor fi la fel de străini, ca și străinii, în orașul lor.

Lume, lume, soro lume!

Termenele și soluțiile folosite la acoperirea patinoarului au constituit subiecte de pasionante pariuri: va fi cu cabluri? Va fi gata la timp? etc. Mă întreb însă și altceva: de ce a fost necesar acest galop al spaimei și incertitudinii? De ce nu s-a realizat acoperișul anul trecut, cu prilejul europenelor de box? Cum a devenit, din punctul de vedere al constructorilor, posibilă construcția acum, iarna, cînd în vara trecută nu fusese? Și cum vor plăti «gospodăriile» mișcării sportive cheltuiala inutilă (se pare o cifră în jur de 3 milioane) făcută pentru întinderea copertinei deasupra ringului de box, lucrare efectuată pentru o singură săptămînă și apoi aruncată ca inutilă? Acești bani se justifică într-un fel? De către cine și cum oare? Cît s-a cheltuit cu turneele hocheiștilor peste hotare și nu cumva aceiași bani ar fi putut deveni materiale din import pentru acoperirea arenei? Iar ales ca acest procedeu al pregătirilor în străinătate a fost o practică obișnuită a ultimilor ani.

Știu că întrebările mele nu sînt prea sportive, dar mai știu că sportul are nevoie de bani și că-i obține în raport cu alte necesități majore ale societății noastre și de aceea cînd îi are trebuie să-i gospodărească lucid și eficient. Mai știu că nu erau necesari doi ani de zile de discuții sterile pentru a se ajunge la rezolvarea unei atari chestiuni, cum este cea a acoperișului de la patinoar, nu numai pentru că evenimentul era de mult cunoscut ci și pentru că tehnica modernă, stăpînită în atîtea domenii de specialiștii români și de economia țării în general, ar fi putut găsi o soluție (poate chiar pe cea de acum, care nu pare a fi totuși foarte modernă) cu mult mai devreme.

Lume, lume, soro lume!

«Scînteia» publică de la o vreme o pagină, «Omul față în față cu el însuși». Povestea patinoarului mi-a sugerat o temă asemănătoare: «Omul față în față cu faptele sale».

Ce ziceți?

CERCELUL DE BRONZ

Cîțiva muncitori care săpau la cariera de nisip Frătești, aflată în preajma orașului Giurgiu, au scos la lumină numeroase resturi de oseminte umane și fragmente de ceramică veche. Sosiți pentru cercetări la fața locului, arheologii Suzana Dolinescu-Ferche de la Institutul de arheologie al Academiei și prof. Mihai Ionescu de la Muzeul din Giurgiu au întreprins cercetări care s-au soldat cu rezultate interesante: aici se găsea o straveche necropolă cu zeci de morminte de incinerație și de înhumație.

În interiorul mormintelor a fost găsit un bogat material arheologic: vase de ceramică, diverse obiecte de cult și un... cercel de bronz. Cercelul acesta, care se afla într-un mormînt de înhumație lîngă craniul unui copil, deși nu-i nici de aur și nici de argint, prezenta o deosebită valoare. Datorită acestui cercel,

Un cercel de-acum 1300 de ani.

Așa arată acum unul din cuțitele descoperite în necropola de la Frătești.

cei doi arheologi au putut stabili vechimea exactă a necropolei secolul VIII e.n. Cercei asemănători, spun specialiștii, au fost purtați în epoca respectivă de o populație mai puțin înstărită, și la noi, și în altă parte. A fost «o modă» care apăruse în sudul și în centrul Europei.

Tot în necropola de la Frătești a mai fost descoperită o duzină de cuțite din metal. Cîte un cuțit se afla — după un ritual de înmormîntare al vremii — în mijlocul vasului în care se găseau osemintele calcinate ale celui incinerat.

Descoperirea de la Frătești a constituit zilele acestea obiectul unei comunicări științifice, făcută de arheologul Suzana Dolinescu-Ferche.

B. SURU

mapamond '70

de Ioan GRIGORESCU

3 execuții

1. CURIOZITATE

Există între cronicile filmate ale primului război mondial secvența executării a trei soldați — țărani români — de către armata vremelnicului ocupant. Din toate morțile pe care le-am văzut, în realitate în artă sau în închipuire, această fotografiere în mișcare a ultimelor clipe trăite de trei condamnați mi-a apărut drept cea mai simplă, cea mai patetică, cea mai demnă. Era iarnă, zloată, un cer de plumb, frig viînăt și foame de viață, de soare, de căldură, de tihnă, de pace. Un ceas neomenesc de crud, și o moarte preaomenesc de simplă. Condamnații își săpaseră singuri gropile și, înainte de execuție, fuseseră descălțați de bocanci pentru ca oamenii care aveau să le ia încălțămintea caldă să nu mai lupte cu rigiditatea cadavrelor. Iar lor le era frig și frămîntau moina sub tălpi, și își frecau fața fabelor de mușchii pulpelor și talpile de oasele țurloaielor. La un moment dat, unul dintre condamnați a observat aparatul de filmat care începuse să-și ronțăie pelicula, și atunci a făcut cel mai elementar gest din tot ce este omenesc posibil: s-a apropiat de obiectiv și l-a privit cu uimire, dintr-o parte, dintr-alta, nu prea înțelegînd la ce anume folosea mașinăria aceea și cercetînd parcă dacă nu chiar cu ea avea să fie împușcat. Ecranul redă acum, la peste jumătate de veac, privirea naivă, întrebătoare, o față blîndă, păsnică, o uimire de copil. Apoi, chemat la ordine, mortul se întoarce între ai săi, pe marginea gropii și, așteptînd gloanțele să-i străpungă, se uită tot la obiectiv. Și-am înțeles, privindu-i sfîrșitul, că mai tare decît moartea este curiozitatea omului, uneori atît de puternică, de nestăvilit, încît ea însăși poate chema moartea...

2. OPERATORUL

A fost chemat înainte de ivitul zorilor și dus în trombă cu mașina să filmeze o execuție istorică. Nu știa unde, nu știa cînd, nu știa cît va dura. Și, mai ales, nu știa pe cine urma să filmeze. Era un cîntăr blond, cu părul ondulat, pieptănat într-o cosmă leoninâ, avea o statură atletică, o privire agerâ și, mai ales, știa să nu pună prea multe întrebări.

A ajuns în ultimul moment, cînd condamnații erau la zid, și i s-a repetat pentru a zecea oară — deși era inutil căci văzuse cine erau cei care urmau să fie filmați — că răspunde în fața istoriei de înregistrarea acelei execuții pe peliculă. Dar el n-avea decît un aparat rudimentar, cu role de numai treizeci de metri, iar motivarea sentinței pe care o citea procurorul era lungă (doar trebuia să se facă dreptate clară, și să se știe de ce) și pelicula s-a terminat în aparat exact în momentul cînd sentința s-a sfîrșit și ofițerul superior, care comanda plutonul de execuție, a ridicat sabia și a ordonat «Arma la ochi!»

Atunci, operatorul a strigat «Opriți!», dar era prea tîrziu. Tobele începuseră să răpăie, piedicile armelor fuseseră ridicate și doar sabia urma să taie aerul și să stobozească cu șuierul ei focul. Și pentru că nu mai era nimic de făcut, operatorul s-a aruncat între pluton și condamnați, încremenind brațul cu sabia ridicată și făcînd să tremure mîinile soldaților sub greutatea armelor cu ținta fixată în umbrele de la zid. Calm, înțelegînd să-și facă meseria, operatorul nu s-a clintit din loc și a schimbat rola cu filmul consumat cu o rolă nouă, stăvilind fără să vrea, cu trupul său, ritualul neîndupleca al morții.

3. UN FUM DE ȚIGARĂ

În fața plutonului de execuție, condamnatul la moarte primește, o dată cu făgăduirea solemnă a vieții de apoi, dreptul la ultimul păhărel de rom și la ultima țigară. E un pictor condamnat la moarte pentru că a fost prins transportînd cu mașina lui patru partizani deghizați în turiști, luați de pe marginea șoselei unde cei ce aveau să-l ducă la pieire făceau «autostop».

O țigară durează 10 minute. Dacă o fumezi cu sete, se consumă în 5-6 minute. Dacă o păstrezi între degetele tremurătoare trăgînd rar, cîte puțin, țigara își poate prelungi arderea la 12-13 minute. Dar și vîntul o suge și mucul rubiniu e greu de ferit în căușul palmelor de suflarea lui... În pluton sînt numai trei soldați. Îi comandă un sublocotenent cult, subțire, nervos, aferat, grăbit să termine cît mai curînd toată povestea și s-o uite.

Primul soldat din pluton vrea să se ducă să urineze, abia se mai abține, își strînge genunchii și frămîntă pămîntul sub tălpi, dar ofițerul îi spune că o să se ușureze imediat, să aibă răbdare, aici unul își așteaptă moartea și lui îi arde de... Omul privește cu ură pe condamnat urmărindu-i țigara care se consumă prea încet, terorizat că nu mai poate rezista și se scapă pe el...

Al doilea soldat repetă cu mișcări de automat toate mișcările mortului, fumează și el și nu trage din țigară decît cînd trage condamnatul, privește fumul albăstrui, ca un fir de voal, și măsoară timpul, gol de gînduri.

Al treilea soldat e vesel, i-a născut nevasta și o dată cu scrisoarea a primit și o fotografie a prunculuî, o scoate și o arată ofițerului care îl felicită și îi promite o permisie de 7 zile dacă va trage exemplar căutînd să nimerească inima sau fruntea condamnatului.

...Și ultimul fum, mucul tot mai scurt arzînd buricele degetelor, fierbînd broboanele de sudoare de pe fruntea palidă, o șuviță de păr căzută, pe care pictorul caută să o îndepărteze scuturîndu-și capul tocmai cînd ofițerul ordonă «Arma la ochi!». Iar el nu se poate gîndi decît la condamnatul la moarte nefumător căruia i s-a dat ultima țigară, — prima pentru el — și omul n-a refuzat-o vrînd să întindă de timp, a aprins-o, și, curios să cunoască măcar atît, a aspirat fumul cu putere și a început să tușească groaznic, convulsiv, neomenește... Disperat, a aruncat țigara și a făcut semn să-l împuște o dată, și plutonul s-a executat, iar el, ciuruit de gloanțe, a căzut,și mort tușea încă în țărînă.

Suvița de păr nu se retrage, și atunci, înainte de a arunca mucul care îi arde degetele, pictorul încearcă s-o dea la o parte cu dosul mîinii în care ține rămășița țigării. Dar simte o arsură în frunte și doar nu s-a putut arde cu țigara, un trăsnet cumplit sub țeastă, și genunchii i se înmoaie, și cade încet, și ochii lui nu mai văd decît pantalonii uzi ai soldatului care nu s-a mai putut abține, și aceasta va fi ultima imagine pe care o va duce cu el de pe pămînt, în timp ce în căușul palmei desfăcute arde mucul de țigară, dîndu-și suflarea într-un fum subțire, albastru, diafan...

cronică satirică

de Teodor MAZILU

STIMA PENTRU CAPUL ALTORA

De cîte ori X încearcă să mă convingă că are dreptate, că ceea ce îmi spune are un dram de adevăr și subtilitate, îmi atrage respectuos atenția că «nu vorbește din capul lui». Desigur — dacă ar vorbi «din capul lui» cauza ar fi irremediabil pierdută, în capul lui nici el n-are încredere, toată speranța e-n «capul altora». Cînd vorbește «din capul altora» își cere să-l asculți și să-i dai dreptate... Se simte jignit dacă nu-i dai dreptate.

— Cum nu mă crezi, domnule? Crezi că-ți vorbesc din capul meu?

El crede că «a vorbi din capul tău» e dovadă de infirmitate culturală. El crede că numai oamenii inculți vorbesc din «capul lor». Or, el avînd cultură nu mai are — în mod inevitabil — cap. Nu se poate să ai și cap,și cultură. I se pare monstruos. El crede că propriul său cap e un dușman care-l împiedică să înțeleagă marile probleme ale existenței.

Pe cît de puțină prețuire acordă propriului său cap, pe atît de mult stimează și iubește capetele străine. Un cap străin e întotdeauna o garanție de inteligență și bunsimț! Are chiar convingerea că numai un cap străin l-ar putea menține în viață, chiar și-n viața personală. Cînd vorbește «din capul lui» — eveniment dintre cele mai rare — are impresia c-a fost ipocrit.

— Iartă-mă. Nu mă lua în serios. Atunci eram beat și-am vorbit din capul meu...

Dacă cumva îi apar în cap cîteva idei, are grijă să le înăbușe, să le sugrume. Ideile personale i se par suspecte. Ideile personale i se par nedemne de un om de cultură, așa cum pretinde el, chiar se și miră cum de-au apărut, cum se miră un om sănătos tun de apariția unei boli neașteptate.

— Cum de mi-a trecut așa ceva prin cap? Cum de-am putut să gîndesc așa ceva?

De cîte ori se ia «după capul lui» are impresia că a greșit, că s-a trădat, ca și cum propriul său cap și-a propus, nemernicul, să-l aducă la sapă de lemn.

— Așa-mi trebuie,dacă mă iau după mine...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Am avut prilejul, în cîteva dintre numerele trecute, să ne referim la scrisori în care ni se solicită date și alte elemente comparative cu privire la ceea ce autorii lor cred a fi marile tendințe ale societății omenești. Dacă, în rînd cu oamenii serioși și pedanți (cine poate scăpa de ei?), ne-am permis, uneori, să subliniem naivitatea cîtorva dintre întrebările care ne-au fost adresate, nu putem totuși să nu remarcăm că asemenea preocupări denotă dorința, legitimă și lăudabilă, de a insera problemele noastre actuale într-un context mai larg, universal ca întindere și secular ca durată, de a găsi criterii de referință care să situeze mai exact realitățile contemporane concrete.

În această lumină, am citit și scrisoarea cititorului **A. Papadopol** din Pitești, care ar vrea să știe care sînt indicii după care se poate determina nivelul de civilizație al unui popor. Pe vremuri, își aduce aminte dumneasa, se vorbea de cantitățile de săpun și de hîrtie consumate pe cap de locuitor. Întrebarea e destul de dificilă, dacă n-ar fi decît pentru că nu există o definiție unanim acceptată a conceptului de civilizație și pentru că civilizația contemporană e atît de multilaterală, încît e practic imposibil s-o definim în raport cu un anume indicator determinat. Desigur, săpunul și hîrtia continuă să-și păstreze calitatea de criterii semnificative deși, să nu uităm, săpunul e tot mai mult înlocuit de detergenți, iar hîrtia și-a cam pierdut rolul de suport fundamental al culturii,de cînd, cum spune sociologul canadian Marshall Mac Luhan, am ieșit din «galaxia Gutenberg» pentru a intra în «galaxia audiovizuală» (sau, mai pe românește spus, de cînd radioul și televiziunea tind să detroneze presa și cartea). Dar și alte criterii (cum ar fi, de pildă, consumul de electricitate) par cei puțin tot atît de serioase. În ce ne privește, credem că privind lucrurile nu static, ci în dezvoltarea lor, unul dintre indicatorii cei mai concludenți este cota-parte din venitul național destinată cercetării științifice, ritmul cu care această cotă crește an de an. Nivelul de civilizație depinde — nu-i așa? — și de felul în care pregătim ziua de mîine.

Cititorul **D. Moșneag** din Iași se plînge de faptul că străzile frumosului oraș moldovean nu sînt, practic, de loc curățate de zăpada (sau omătul, mai bine-zis) și gheața care se acumulează de la începutul iernii. Despre acest fapt a scris, nu demult, și «Scînteia», dar edilii ieșeni, dînd dovadă de fermitate, nu se lasă impresionați de critici. Să nu disperăm, totuși: și în 1970, ca întotdeauna în cursul ultimelor zeci de mii de ani (de la ultima glaciațiune încoace), prin martie-aprilie va veni primăvara și nu va mai rămîne urmă de zăpadă. Bineînțeles, pesimiștii incorigibili vor obiecta că atunci vor ieși la lumină grămezile de gunoi rămase din toamna trecută. Avem răspuns și pentru ei: în noiembrie-decembrie va ninge din nou și gunoaiele vor fi, pudic, acoperite de imaculata zăpadă. Și așa mai departe. Nu avem nici un motiv să nu fim optimiști.

Nici nu s-a instalat bine anul 1970 și cu toate condițiile meteorologice nefavorabile, au și apărut în corespondența noastră cîteva ciuperci; ne referim, după cum s-a înțeles, la scrisori anonime. Nu avem intenția să purtăm vreo discuție cu autorii respectivi; ne mulțumim doar să ne vedem confirmate niște observații mai vechi. Anonimul nu este numai o sinteză sui-generis de agresivitate și lașitate; doar o bună doză de ignoranță îi precizează și-i definește profilul (exemplele cele mai reușite se ridică pînă la culmile agramatismului și semianalfabetismului). Dar să lăsăm asemenea uscături; pentru toți cellalți care ne scriu și semnează (și care reprezintă 99% din totalul corespondenților noștri) reamintim (mai e nevoie oare?) că răspundem fie prin această rubrică, fie direct, la **absolut** toate scrisorile.

Cititorul **R. Lupescu** din Hunedoara se plînge că promisiunea noastră de a introduce o rubrică de muzică ușoară n-a fost onorată pînă acum. Credem că e vorba de o neînțelegere: de la începutul anului publicăm, în aproape fiecare număr, 1-2 pagini consacrate muzicii ușoare (festivalul «pop» de la București, tendințe în muzica ușoară italiană, personalitatea lui Benny Goodman). Cititorul nostru s-a gîndit, probabil, la niște rubrici cum sînt cronicile literare, satirice, economice, sportive sau de TV. Dar care-i nenorocirea dacă acordăm muzicii ușoare un spațiu de 3-6 ori mai mare, publicînd, în același timp, și fotografii?

În încheiere, satisfacem cererea cititorului **Mihai Dumitrana** din Craiova, str. Onești nr. 9, care ne roagă să anunțăm că posedă colecția completă a revistei pe anii 1966-1969 și o ține la dispoziția celor interesați. Aviz amatorilor.

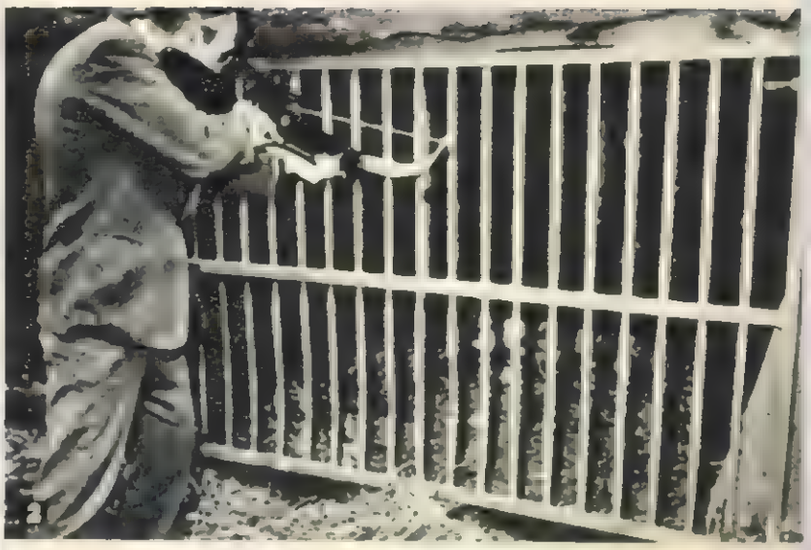

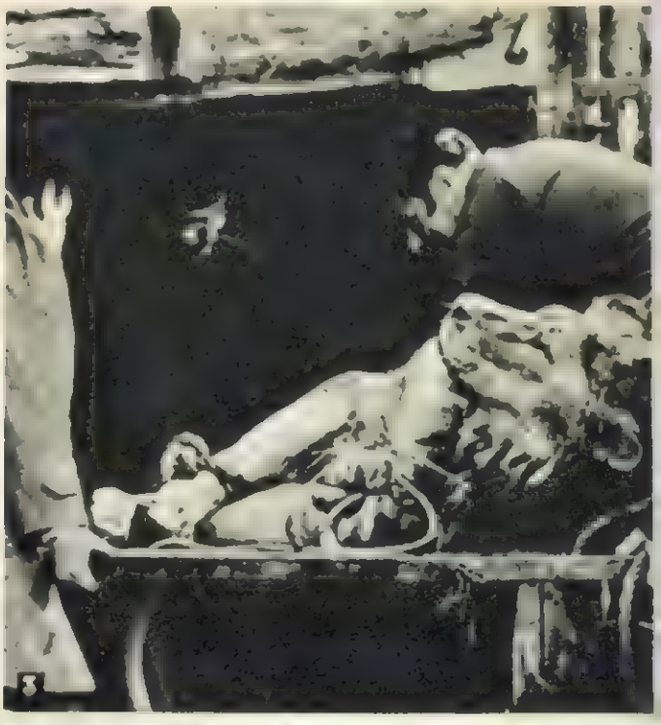

Deprimantă imagine: iată-l pe Imperator, spaima junglei, total neputincios, doborît de dureri crunte (foto 1). Pe un pacient obişnuit, dentistul îl invită politicos: «Poftiţi pe scaun şi deschideţi gura». Cu un pacient de tipul Imperator, lucrurile trebuie luate, cumva, altminteri. Nu de alta, dar dacă Imperator deschide gura, s-ar putea s-o facă pentru altceva decît pentru o extracţie. În consecinţă, Imperator va fi anesteziat. Nu cu seringa, ci cu puşca (foto 2) şi scos din cuşcă pe o targă (foto 3). Politeţea a fost înlocuită pro causa cu două fringhii rezistente.

(foto 4) după care, ceea ce a mai rămas de făcut, cel mai simplu lucru, s-a făcut cu ajutorul unui cleşte, util şi la scos cuie (foto 5) Nu fi necăjit, Imperator! Curînd o să treacă totul (foto 6). Păcat că nu poţi să te gargariseşti cu puţin muşeţel!...

AH, CE DURERE DE MĂSELE!...

Mai întîi cîteva date biografice: superba bestie din neamul leonin este în vîrstă de 9 ani, își poartă cu perfectă justificare numele de Imperator și își duce viața, fără griji, fără lipsuri, dar și fără bucuriile libertății, într-o grădină zoologică din Stapleford Park, Anglia. Bogat asortată, grădina aceasta zoologică prezintă ciudățenia că aparține nu statului sau unei instituții, ci unui particular — un extravagant aristocrat și om de afaceri britanic (compatibilitate de mult verificată) pe nume Lord Gretton.

Într-o bună zi, Imperator a dat vădite semne de indispoziție și nervozitate. Chemat în grabă, veterinarul diagnostichează: carie dentară foarte dureroasă. Cum a ajuns veterinarul la această concluzie să nu ne întrebați fiindcă n-o să fim în stare să vă răspundem și nici esențial, de altfel, nu ni se pare. Mai interesant a fost ce s-a întîmplat cu Imperator încăput pe mîna veterinarului, a ajutoarelor sale și a unui norocos și temerar fotoreporter a cărui realizare o puteți admira în cele ce urmează:

DESPRE OSPITALITATE TURISTICĂ

Interviu
cu ing. Ioan BUCȘA
vicepreședinte
al CENTROCOOP

ÎNTREBARE: Unitățile cooperației de consum dispun de numeroase puncte turistice. Cum își vor întîmpina ele oaspeții în actualul sezon de iarnă?

RĂSPUNS: După cum este cunoscut, cooperația de consum aduce o contribuție însemnată și la dezvoltarea turismului în țara noastră. În ultimii ani, în afară de obiectivele turistice cu o capacitate mai mare ale O.N.T., ce au fost puse în funcțiune, au fost construite și amenajate de către organizațiile cooperației de consum, pe traseele care traversează zone de larg interes turistic, un număr însemnat de hanuri și cabane turistice, restaurante, bufete.

Numai în anul ce a trecut au fost puse la dispoziție noi unități turistice, cum sînt hanurile din Covasna, Geoagiu-băi, Horezu, braseriile Rîul Vadului, Vlăsia, Perșani, Miclăușani, Pădurea Malu etc. De asemenea, au fost date în funcțiune și un mare număr de campinguri.

În fiecare dintre unitățile de cazare (cu capacități între 30 și 60 locuri) sînt asigurate admirabile condiții de confort, în camere de dormit cu 2-3 paturi, cu încălzire centrală, cu dușuri cu apă rece și caldă.

Desigur, multe dintre aceste unități se bucură de aprecieri deosebite din partea turiștilor și constituie — prin însăși arhitectonica lor, prin cadrul natural în care sînt amplasate, prin specialitățile lor culinare — puncte de atracție turistică.

ÎNTREBARE: Ați vrea — cu titlu informativ — să numiți cîteva din unitățile acestea?

RĂSPUNS: Prin părțile Moldovei, călătorul va putea poposi, pentru o mîncare bună și o odihnă meritată, la «Hanul Agapia», localitate cunoscută prin celebra mănăstire a cărei biserică este pictată de marele nostru Grigorescu. Hanul de la Agapia, construcție nouă, format din mai multe corpuri de clădiri este o modernă unitate de cazare turistică și o excelentă unitate gastronomică datorită neîntrecutelor mîncăruri specific moldovenești, din care nu lipsește renumita tochitură cu mămăliguță.

În județul Hunedoara, într-un splendid peisaj, pe serpentina ce urcă spre rezervația de zimbri din pădurea Hațegului, este hanul turistic Bucura, care dispune de 60 locuri de cazare. În drum spre Oradea, pe dealul Craiului, pe cota cea mai înaltă a șoselei este hanul de la Piatra Craiului, o unitate modernă, dată de curînd în funcțiune, care oferă servicii ireproșabile. Și alte hanuri așteaptă turiștii cu porțile deschise. Printre acestea, de construcție mai recentă și cu un confort ridicat, este hanul de la Rucăr — județul Argeș, unde printre alte specialități se poate servi renumita brînză în coajă de brad cu mămăliguță. În județul Prahova, în localitatea Slănic un han cu admirabile condiții de cazare și masă oferă turiștilor bune servicii. Aceleași condiții se oferă turiștilor și la hanurile turistice din Covasna, Geoagiu-băi, Horezu, Popești-Vrancea etc.

Călătorilor care doresc să ia numai masa, unitățile cooperației de consum situate pe toate traseele turistice le stau, de asemenea, la dispoziție. Astfel, pe traseul București-Pitești sînt cunoscute unitățile de alimentație publică din Vlăsia, Mătăsaru, Găești. Pe traseul București-Brașov — unitățile din Săftica, Țigănești, Românești, Doftana, Breaza etc.

Toate aceste unități au fost pregătite din timp pentru sezonul de iarnă. Au fost făcute unele amenajări, investiții noi pentru asigurarea confortului necesar și, în special, pentru asigurarea încălzirii spațiilor de cazare și consumație.

Se știe doar că ospitalitatea turistică nu se realizează numai cu... investițiile, ci, în mare măsură, depinde de spiritul gospodăresc pentru o bună găzduire și o masă cu preparate culinare tradiționale prin punerea în valoare a specificului local.

Tocmai de aceea, pe prim plan s-a pus problema asigurării unei aprovizionări corespunzătoare a tuturor unităților cu produsele specifice sau materia primă necesară, precum și cu vinuri alese din podgorii renumite, care pot satisface cele mai pretențioase cerințe.

Putem spune că drumeții sînt așteptați să poposească în unitățile cooperației de consum, unde vor găsi condiții prielnice de reîmprospătare a forțelor și vor putea savura din plin și delicioasele preparate «specialități ale casei» într-un cadru deosebit.

ÎNTREBARE: Pentru anul care a început, sînt de așteptat ceva noutăți pe marginea celor discutate?

RĂSPUNS: În anul 1970, cooperația de consum va da în funcțiune noi obiective turistice într-o serie de localități mult solicitate de vizitatori cum ar fi: la Sovata (jud. Mureș), Iliișești (jud. Suceava), Valea Ursului (jud. Argeș), Bran (jud. Brașov), Cheia (jud. Prahova). La aceste hanuri, care vor păstra stilul arhitectonic local, se vor putea servi mîncăruri tradiționale însoțite și de vinuri din cele mai renumite podgorii. De asemenea, ele vor dispune de camere de odihnă, locuri de parcare a mașinilor, de tot confortul necesar pentru a satisface cele mai exigente cerințe. Tot în 1970 vor intra în funcțiune un nou restaurant și o cofetărie la Țăndărei pe traseul București-Constanța, o braserie și un camping într-o pădure nu departe de Babadag și altele. Aceste noi unități se vor înscrie cu siguranță în rîndul unităților care și-au cîștigat deja un meritat prestigiu, în care turiștii și drumeții se simt ca la ei acasă.

Frumosul și confortabilul han din Slănic-Prahova.

PUBLICITATE

Hanul de la Piatra Craiului.

UMOR NEMȚESC

AH, CALCULATOARELE!

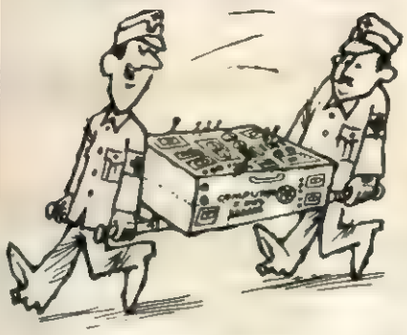

Congestie cerebrală

— Vă rog, domnule doctor, să-mi extrageți rădăcina asta..

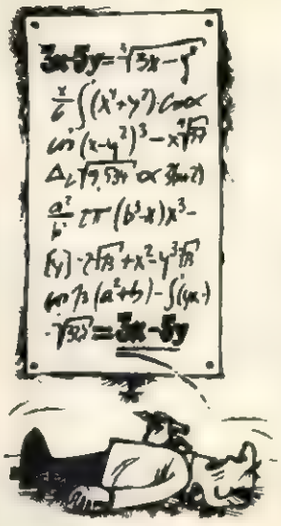

DUPĂ CHEF

— Acuma ai priceput pentru ce ma-u trebuit o pilnie?...

— Ți-o jur, scumpo, habar n-am!...

— Unu, doi, trei,... șapte, opt... Iar ai șterpelit un pește, hoțomane!..

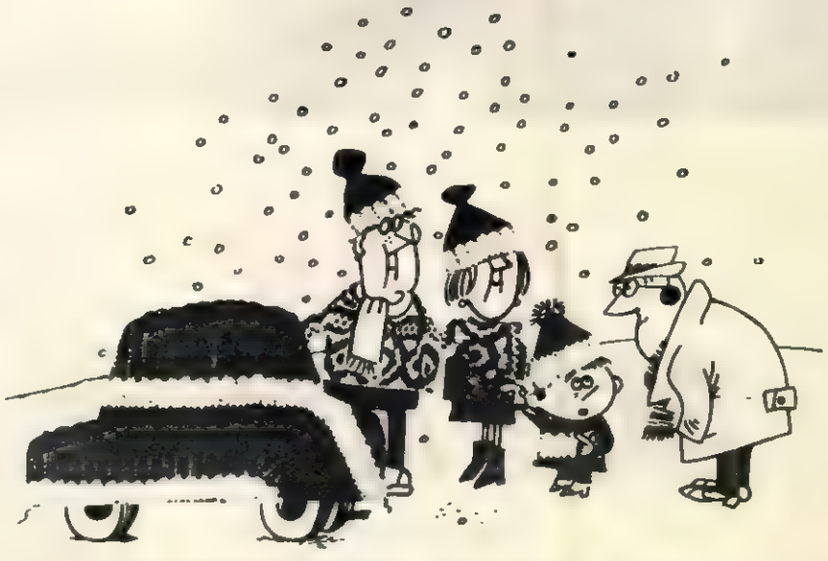

— Pe toate le-a croșetat mam'mare.

Pare făcut pentru westernuri

DEAN MARTIN-

UN AMERICAN NU TOCMAI LINIȘTIT

Cînd răsare într-un western, cu grumazul lui viguros de bizon și cu mersul de panteră, ești încredințat că dacă i s-ar pune planeta pe umeri, precum unui Atlas, ar purta-o cu grație. Pare cioplit dintr-o bucată de stîncă, anii trec pe lîngă el mai mult în glumă, are tot atîtea riduri astăzi cîte avea și cu zece ani în urmă. Colegii lui de generație au mai chelit; Dean Martin, tată a șapte copii și bunic cu doi nepoți, joacă acum, la 53 de ani, roluri de sfărîmător de inimi. Fără el, filmul american ar arăta ca New Yorkul fără Fifth Avenue. Dean Martin este astăzi o instituție națională, ca chewing-gum-ul. Sau ca Frank Sinatra, dacă vreți să ne păstrăm la obiect. Numai că, în timp ce — zic gurile rele — Sinatra este urît de către unii, Martin este iubit de toți. Afacerile clanului Sinatra, nesfîrșitele avataruri sentimentale ale capului de familie și combinațiile lui cu Mafia mai stîrnesc murmure, pe ici-pe colo. Italianul Dino Crocetti a știut să devină — în ochii mulțimii — un «american liniștit», pe nume Dean Martin, iar consumatorul candid și devotat nu poate fi convins cu nimic mai mult decît cu a fi sau a nu fi «a quiet american». Acest «american liniștit» (s-a născut în statul Ohio, la Steubenville, 7 iunie 1917) vorbește și astăzi o italiană dialectală (tatăl său era din regiunea Abruzzi), cu *u* în loc de *o*, spune *sultanto* nu *soltanto*. «Capisci, italiano sonno», este una din propozițiile lui preferate. A păstrat gesturile cînd prea bruște, cînd prea ceremonioase ale strămoșilor, țărani meridionali. Cu toate acestea, unchii săi din partea tatălui nu au vrut să-l recunoască drept unul de-al lor. Pe cînd își făcea ucenicia ca băiat la o benzinărie (după ce încercase și alte meserii), i s-a prezis că va sfîrși pe scaunul electric, ca gangster. Numai mama l-a încurajat și i-a dat dezlegarea să fugă de la slujbă pentru a-l vedea de șapte ori pe Bing Crosby. A învățat să cînte fără să aibă habar de o notă, doar imitîndu-l pe Crosby. S-a lansat în night-club-uri și poate că mult timp ar fi rămas doar un cîntăreț, dacă nu l-ar fi întîlnit pe cineastul Jerry Lewis, de care îl va lega o îndelungată colaborare. Împreună au format un duo ce a asigurat succesul unui șir de comedii. Pînă în 1956 cînd cei doi se despart — nu chiar cu vorbe bune. Dean Martin consideră că de-abia acum începe adevărata lui carieră actoricească, o dată cu filmul *10 000 de dormitoare*, o dată cu prietenia — neatinsă de ani — cu Frank Sinatra. Acesta îl înlesnește accesul în lumea show-ului și pe piața discului, îl ia partener în filme. Practic, anii de înflorire ai lui Dean Martin sînt ultimii 13, ani de colaborare cu mari cineaști ca Hawks sau Sturges care au făcut din el un interpret ideal de western (l-am văzut și noi în *Rio Bravo*), ani în care a vîndut milioane de discuri și și-a întronat o emisiune TV săptămînală. (Într-una din ultimele apariții l-a avut alături pe Tom Jones; ce trebuie să fi fost acolo, Dumnezeule!)

Un actor care rezolvă complicatele probleme histrionești cu o singură clipire din ochi, un actor pentru care a da un pumn sau o floare este totuna, tot o chestiune de farmec, este îndreptățit din plin să devină unul dintre interpreții mulților eroi de aventuri pe seama cărora ecranul trăiește atît de confortabil în ultima vreme. Cu șase ani în urmă, în plină domnie a lui James Bond, producătorul american Irving Allen se încumetă să finanțeze un alt superdetectiv: Matt Helm, bărbat simpatic, veșnic înconjurat de femei frumoase, dar cam plictisit de meserie. Fiecare din cele cinci pelicule realizate începe cu mofturile eroului sătul de viața asta amară de detectiv, pentru a se termina cu încă o bandă de răufăcători puși la pămînt, și cu cel puțin o cucerire cît de cît serioasă. Dean Martin împarte succesul cu Matt Helm (ne vom convinge și noi, în curînd, că nu este o afacere proastă) și nu se plînge că s-ar fi săturat de el, cu toate că eroul cu pricina nu i-a lăsat actorului timp pentru prea multe alte filme. Bruma de răgaz care i-a mai rămas a consumat-o cu cîntecul și cu televiziunea, la care nu renunță pentru nimic în lume. Și apoi, gloria este asigurată. Dean Martin face parte din acea vajnică familie de actori care, în cazul că — Doamne ferește! — cinematograful ar pieri, ei sînt gata să-i scrie istoria de la capăt. Priviți-l cum merge, cum ne face cu ochiul, ba chiar cum plînge, ascultați-i cîntecele (dacă vă dă mîna, pentru că D.R.C.D.F. refuză să ne aducă filmele lui muzicale) și dormiți apoi liniștiți. Dimineața puteți crede chiar și în legendele pe care actorul și le întreține conștiincios («nu mai pun mîna pe nici o carte de cînd am citit o poveste foarte tristă despre un cal»... «urăsc ascensorul, este un instrument al diavolului, ca și automobilul» (n.n. — are patru instrumente de astea drăcești)... etc. Fără aceste legende ușoare ca pînza de păianjen, actorii de cinema ar începe să semene cu profesorii de la Colegiul jansenist. Vă dați seama ce ar fi...

Magda MIHĂILESCU

Una dintre obligat

ACTORII DINCOLO DE PLATOURI

Filmul lui Damiano Damiani — «Cînd se arată cucuveaua» — aflat pe ecranele noastre ne-a reîmprospătat cunoștința cu actorul italian Franco Nero. Fotografia de față îl surprinde într-o ipostază neactoricească, alături de Vanessa Redgrave și copilul lor

Foto Keystone

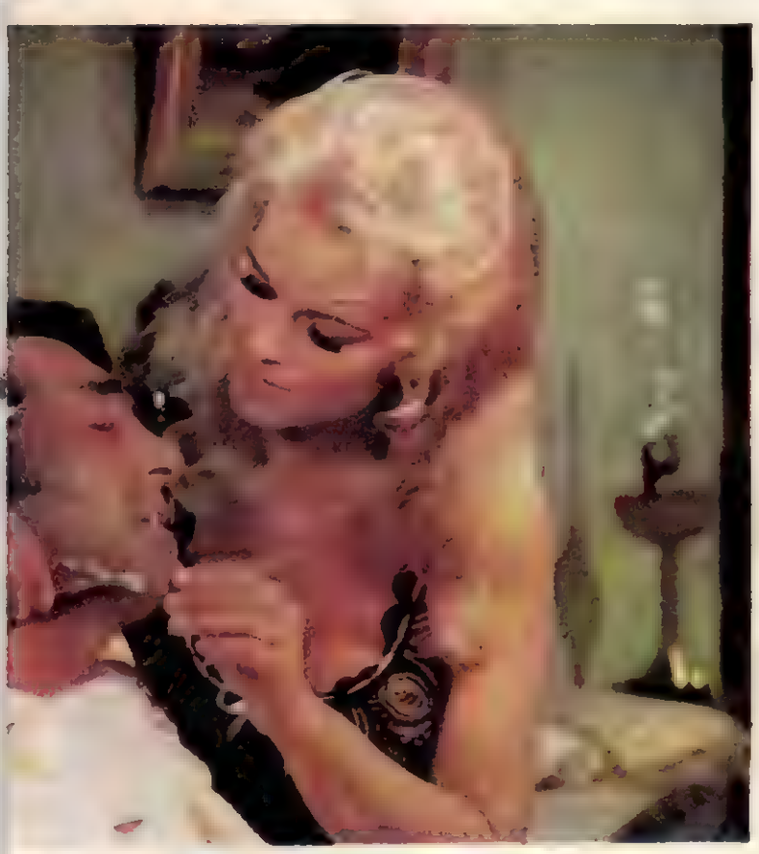

...ile superdetectivului Matt Helm: să fie mereu înconjurat de femei frumoase.

telegrame

● **Agenda de lucru a Stefaniei Sandrelli (fotografia nr. 1) arată foarte încărcată în aceste prime luni ale anului: abia a terminat** *Conformistul* **(regia B. Bertolucci, după un roman de Moravia) că s-a și angajat în filmul de debut al lui Roberto Scarsella,** *O vară cu sentiment* **(după romanul scriitorului englez John Harvey). În sfîrșit, la capătul acestor filmări, îl va reîntîlni pe cel care a lansat-o, pe cineastul Pietro Germi (Divorț italian), care intenționează să realizeze o comedie cu Stefania Sandrelli și Gianni Morandi.**

● *Afinitate ciudată* **este titlul filmului pe care l-a terminat nu demult cineastul japonez Kaneto Shindo, autorul acelei tulburătoare creații numite** *Insula*. **Migălosul artist pare preocupat de data aceasta de complicate probleme psihanalitice. În rolurile principale apar Nobuko Otowa, Jiro Daimaru și Kiwako Taichi.**

● **Protagonista viitoarei comedii a lui William Wyler,** *Eliberarea lordului Byron Jones*, **va fi cîntăreața de culoare Lola Falana (Astă-seară mă distrez).**

● **În noua ecranizare după** *Hamlet*, **pe care o realizează în momentul de față regizorul englez Arthur Lewis, cu Richard Harris în rolul principal, interpreta Ofeliei nu va mai fi Mia Farrow, cum se știa dintr-o informație anterioară, ci actrița norvegiană May Britt (Infidelele).**

● **Casa Paramount a hotărît să transforme într-un film musical-ul de mare succes de pe Broadway «Coco», inspirat din biografia bravei domnișoare Coco Chanel.**

Deși protagonista, marea actriță Katharine Hepburn (fotografia nr. 2), «detestă muzica și nu cunoaște nici o notă» (a învățat totul după ureche), deși celebra creatoare de eleganță a fost împotriva alegerii acestei interprete — i se părea prea în vîrstă —, spectacolul «Coco» este considerat unul dintre triumfurile ultimilor ani.

● **Raf Vallone și-a consacrat ultimii ani exclusiv teatrului. *Unitalia* ne anunță în aceste zile că actorul s-a reîntors pe platouri pentru filmul lui Raffaele Aiello,** *Toamna trecută*, **în care are drept parteneră pe Gianna Serra.**

„CĂLUGĂRIȚA“

ȘI VOCAȚIA ECRANIZĂRII

«Eu vă spun că nu există nici un Dumnezeu, că facerea lumii este o poveste» susținea Denis Diderot — proeminentă figură a «secolului luminilor», autorul povestirii «Călugărița». Jacques Rivette, în felul său, este și el un ateu. Astfel, preconcepția după care ecranizarea — deosebită! — a povestirii lui Diderot ar urma vreo credință canonizată s-ar dovedi subredă. Adaptările cinematografice nu cunosc ritualul dogmei de creație. De aceea, «facerea lumii» de acum două secole («Călugărița») a găsit în Jacques Rivette un demiurg care se împotrivește oricărei deificări a adaptării operei literare la specificitatea artei filmice. Filmul său va rămîne în permanență un implicat anterior — operă deschisă dar inimitabilă, — așa cum s-a întîmplat cu «Roșu și negru» al lui Claude Autant-Lara. Discuțiile se lasă neîncetat în jurul transferului literatură-film fără a se fi ajuns la vreun concordat. Într-o adaptare cinematografică, plagiatul este exclus. Spiritualitatea recreării oferă operei imunitate. «Călugărița» pune în lumină o atare spiritualitate. Pentru că marile adaptări pot fi enumerate pe degete, înseamnă că lui Rivette îi reușește aproape imposibilul. Sintagmele filmului alcătuiesc substanța vizuală originală a unei reamintiri livrești; realitatea se apropie de imaginar; astfel, fantezia creatorului procură operei statutul ei fericit. Un film al suspense-ului elevat, întemeiat pe mișcările lăuntrice. De aceea, camera se mișcă sobru — obiectul filmat este acela care irumpe înaintea camerei și nu invers. Ritm consecvent, diversitate în tratarea plan-detaliului. Transpare în fotografia lui Rivette registrul tumultuos al interiorității; surescitarea ochiului — apropo de suspense — este necontenită; starea emoțională este statu-quo-ul acestei opere orînduite între tiparele clasicității. Este Jacques Rivette un comentator «mutatis mutandis» al «Paradoxului despre actor»? Da și nu! «Călugărița» este nu numai o operă lucidă, dar și sensibil-meditativă, o auscultare melancolică și îngîndurată asupra unui «mal du siècle» — sfîrșitul «marelui secol» versaillez. Rivette a percepul fățărnicia unei întregi lumi revolute. Problema libertății femeii, cupiditatea părinților pentru a salva zestrea fetei trimise la mănăstire constituie puținătatea motivelor care induc către generalizarea metaforică a ipocriziei religioase, a esenței antiumane și imorale a monahismului, a mediului social viciat.

Pentru a sesiza justețea unei opțiuni (Suzanne), Rivette se simte atras de cunoașterea complicatei alcătuiri a sufletului omenesc, curiozitate stîrnită și de obligația fidelității. Dincolo de interesul moral al eroinei pentru lumea pămînteană, regizorul trebuia să surprindă, prin contrast, o a doua lume: aceea mondenă, artificială și imorală. Vraia vietii lumești, epicureismul galant-aristocratic — deformare a teoriei epicuriste despre primordialitatea senzației în cunoaștere (Cabanis, Condillac, Diderot, D'Holbach) — răzbat în întreaga cultură a timpului. Rivette alătură unei sugestii literare pe aceea a plasticii, edificatoare în acest sens. În special, în a doua parte a povestirii, atunci cînd aparatul de filmat evadează dintre zidurile mănăstirii, Rivette își relevează receptivitatea la pictural. Tinerele maici se hîrjonesc pe pajiștile înflorite ale parcului abațial ca într-o grădină a dragostei; plăcerea jocului cîmpenesc trimite la scenele populare ori galante din plastica lui Watteau sau Fragonard. Hieratismul rasei călugărești din prima parte a filmului dispare; starețа se mișcă cu vioiciunea galantă obișnuită saloanelor mondene. Mănăstirea trăiește marea sărbătoare a dragostei cu toată gama ei de intimități. Culoarea învăluie hîrjoana în tonuri și demitente calde, suave, emaciate: predomină paleta vegetală. În această luxuriantă potolită a sevelor coloristice, siluetele tinerelor femei capătă o grație florală: linii drepte și armonioase (rasa) dar și corsaj discret (!), decolteul sau avalanșa de dantele a modei rocaille. Un bun-gust desăvîrșit care este al regizorului. Singură, Sainte Suzanne, străină chemărilor dragostei și graiului senzual al simțurilor, își poartă marea ei tristețe. Eroina dovedește o consecventă eroică: voință de sine năzuiește către racordarea la o voință a libertății. Dacă religiozitatea este o vocație naturală, atunci Suzanne este — în accepția lui Diderot și a lui Rivette — una dintre alesele dumnezeirii. Veacul al XVIII-lea credea că omul este aceleași pretutindeni și că el posedă o eternă condiție naturală. Suzanne, prin noblețea aspirației curajoase, aparține — din nefericire pentru ea — veacurilor următoare. Tocmai de aceea, puritatea liniară a personajului va supraviețui, simbolic, trecerii în neființă.

Napoleon IANCU

DE TREI ORI BRIGITTE

URSUL ȘI PĂPUȘA

«Ursul» este un tînăr sătul de viața citadină, retras în liniștea mai mult sau mai puțin patriarhală a unui sat.

«Păpușa» este o domnișoară răsfățată și sofisticată, ce nu-și refuză nici una din bucuriile traiului «civilizat». Într-o frumoasă dimineață ploioasă mașinile celor doi se tamponează și așa începe filmul lui Michel Deville, meșter iscusit al risului și fanteziei delicate.

El va fi Jean-Pierre Cassel

Ea va fi Brigitte Bardot, așa cum o știm cu toții și cum ne-o înfățișează cele trei imagini puse la dispoziție de Unifrance.

DE LA A LA Z

AUER Mischa

Actor internațional de film, născut în Rusia la St. Petersburg (Leningrad), la 17 noiembrie 1905, mort în Roma, la 4 martie 1967. Stabilit de timpuriu cu familia în S.U.A. studiază literele și istoria artelor în New York, dar e atras mai mult de teatru. Debutează în piesa Magda **iar după puțin timp în contact și cu filmul într-o comedie:** Something always happen **(1928). Folosit la început în roluri de intrigant sau de personaj comic de tip exotic (indian, mexican), M.A. se afirmă de-abia în 1936, printr-o compoziție senzațională în comedia sofisticată: Valetul domnișoarei (My Man Godfrey-r: Gregory La Cava), alături de Carole Lombard și William Powell. Ecranul american nu mai cunoscuse de mult un comic cu un umor atît de personal. Îl vom vedea pe rînd într-o lungă serie de comedii, dintre care amintim la întîmplare:** O sută de băieți și o fată **(1937);** Trei fetițe dulci **(1938) și** Parada primăverii **(1940), filme de Henry Koster, cu Deanna Durbin;** Destry **(1939);** Șapte păcate **(1940) și** Frumoasa din New-Orleans **(1941-r: René Clair), toate cu Marlène Dietrich;** Vogues 1938, Hellzapoppin **(1941);** You can't take it with You **(1939-r: Frank Capra);** Lady in the dark **(1944);** And then there were none **(Zece negri mititei — 1945-r: René Clair);** A royal scandal **(1945-r: O. Preminger);** Sentimental journey **(1946). Stabilit în Franța, după război reapare pe ecran după o lungă absență în filmul lui Orson Welles:** Mr Arkadin **(1955) în rolul dresorului de purici. Apoi face roluri de compoziție, întotdeauna savuroase, într-o serie de comedii sclipitoare, de la cele de moravuri:** Un drac de fată, **cu Brigitte Bardot;** Monte Carlo story **cu Marlène Dietrich și De Sica (ambele, 1956), la cele sofisticate:** La polka des menottes **1957 și** Les femmes d'abord **(1962) de Raoul André, de la satiră:** Nathalie **(1957-r** Chr Jaque**) la burlesch:** A pied à cheval et en spoutnik **(1958) trecînd chiar prin varianta sentimentală:** Frou-Frou **(1955-r A. Genina);** Mannequins de Paris **(1957). În Italia, ultimul său domiciliu artistic, a interpretat de asemenea o serie de comedii grotești, dintre care reținem parodia la** Ce s-a întîmplat cu Baby Jane? **(respectiv** Totò Baby**) în care partenerul său era Totò, alt coleg glorios, recent dispărut.**

AUGER Claudine

Actriță franceză de film și teatru, născută la Paris, la 26 aprilie 1942. Premiată la un concurs de frumusețe, Claudine hotărăște să facă teatru. Urmează timp de trei ani cursurile de artă dramatică ale lui René Simon, după care își face debutul pe scenă. Joacă la T.N.P., în compania lui Jean Vilar, de la Molière (Avarul) la Gorki (Copiii soarelui) și Giraudoux (Războiul Troiei nu va avea loc). C.A. va debuta pe ecran în 1958 în Christine, **remake al filmului** Liebelei **(Ophüls), alături de cuplul la modă: Alain Delon și Romy Schneider. Regizorul filmului,** Pierre Gaspard-Huit, **avea să devină în scurt timp soțul ei. Cinematograful, mereu avid de chipuri noi, îi oferă șansa de a se afirma ca o actriță inteligentă, dinamică, cu o frumusețe de tip oarecum exotic, calități care fac din ea interpreta ideală a filmelor de aventuri. Așa o vom vedea în** Kali, la déesse de la vengeance **(1963) de Mario Camerini, cu Santa Berger și Paul Guers, în** L'homme de Marrakech **(1965) de Jacques Deray, cu George Hamilton, în** Thunderball **(1965), din seria «James Bond», de Terence Young, cu Sean Connery, în** Operațiunea San-Gennaro **(1966) de Dino Risi, cu Nino Manfredi, Totò și Senta Berger, și în** Eddie Chapman, agent secret **(Triplecross-1966) de Terence Young, cu Christopher Plummer, Yul Brynner, Romy Schneider. Dar Claudine vrea să dovedească că poate ataca și alt repertoriu, că poate fi o excelentă actriță de dramă și comedie, așa cum o dovedesc filmele ei ulterioare, cele turnate în Italia:** L'archiduchesse **cu Vittorio Gassman și Mickey Rooney;** Le dolci signore **(1967) de Luigi Zampa, cu Virna Lisi și Ursula Andress;** Jeu de massacre **(1967-Franța) de Alain Jessua, cu Jean-Pierre Cassel;** Des nuages dans le visage **(1967) de Turolla, cu Enrico Maria Salerno și Nino Castelnuovo și** Un cată de familie **(1969) de Nanni Loy, cu Nino Manfredi și Leslie Caron. C.A. a apărut de asemenea pe ecranele televiziunii americane într-un show original, alături de populării Bing Crosby și Bob Hope.**

AUMONT Jean-Pierre

Actor francez (și american) de film, născut J.P. Salomon, la Paris, la 5 ianuarie 1909 Nepot al dramaturgului Georges Berr, J.P.A. îndrăgește de timpuriu teatrul și-și face debutul ca actor, la Athenée din Paris, în Mașina infernală **de Cocteau, în regia lui Jouvet. Timp de trei ani se împarte între teatru, cinema și radio. În film, J.P.A. este, se pare, întruchiparea junelui-prim ideal și e solicitat ca atare în multe filme de succes ale epocii'30, ca** Echipajul **(1935-r: A. Litvak) cu Annabella;** Lac aux dames; Oci Ciornie; Les beaux jours **(1935) toate cu Simone Simon;** Taras Bulba **cu Danielle Darrieux și** La porte du large **cu Marcelle Chantal (1936);** Sclavele albe **(r: Robert Siodmak) cu Kate de Nagy;** Messagerul **cu Gaby Morlay;** Drôle de drame **(r: Marcel Carné) și** Maman Colibri **cu Huguette Duflos (1937);** S.O.S. Sahara **(1938) cu Martha Labarr;** Hotel du Nord **(1939-r: Marcel Carné) cu Annabella, Arletty și Jouvet și** Dezertorul **(1940) cu Corinne Luchaire. În timpul războiului se refugiază cu familia în S.U.A. unde începe o a doua carieră, americană, după ce mai întîi făcuse cunoștință cu frontul în cadrul forțelor libere franceze. Amintim dintre filmele turnate în S.U.A. între 1943 și 1947:** Assignement in Britany; The cross of Lorraine **cu Gene Kelly:** Heartbeat **cu Ginger Rogers;** Song of Scheherazade **cu Yvonne de Carlo și** Atlantis **(remake la** Atlantida**) cu Maria Montez, care-i va deveni soție. După război, J.P.A. își va continua cariera între Hollywood și Paris cu escale (rare) pe la Londra și Roma, în filme inegale, dintre care amintim:** Koenigsmark **cu Silvana Pampanini și** Lili **cu Leslie Caron (1953);** Si Versailles m'était conte **(1954) de Sacha Guitry:** Mademoiselle de Paris **(1955) cu Gisèle Pascal;** Hilda Crane **(1956) cu Jean Simmons;** The Seventh Sin **(1957) cu Eleanor Parker;** John Paul Jones **(1959) cu Bette Davis;** Les sept péchés capitaux **și** Una Domenica d'Estate **(1961);** Le couteau dans la plaie **(1962) (r: A. Litvak) cu Sophia Loren și Tony Perkins;** Vacances portugaises **(1965) cu Françoise Arnoul. Ultimul său film e** Castlekeep **(1969) în care apare alături de Burt Lancaster. După moartea soției sale, Maria Montez, J.P.A. s-a recăsătorit în 1956 cu actrița Marisa Pavan.**

Constantin POPESCU

varietăți

griji, nu glumă...

Trecerea, relativ bruscă, de la mini la maxijupă nu este de loc — cum poate ar înclina unii să creadă — o chestie simplă. Cu ce să umpli, la propriu vorbind, fostele goluri ale modei mini? Marii combinatori ai caselor de modă sînt primii frămîntați de astfel de întrebări. Paco Rabanne, faimosul și adesea scandalosul creator de modă parizian, care — determinat de concurență — a fost nevoit să-și deschidă de timpuriu expoziția cu modele de primăvară și vară, a recurs la un soi de compromis. După cum se vede maxi este doar un tul stră-străveziu, restul fiind destul de mini. De altfel, Paco a rămas fidel și garniturilor din metale, sticlă mozaicată, blană sintetică etc. cu efecte de ansamblu teribil de sofisticate (fotografia nr. 1). Cît privește pe Louis Ferrand tot din Paris, el propune cîteva modele cam carnavalești folosind universalii pantaloni (fotografia nr. 2). Poate că nu întîmplător le-a prezentat intîi în Brazilia.

ce se întîmplă ?

Ce se întîmplă cu blocul de granit al castei aristocrației britanice? Se întîmplă că se cam fisurează pe ici, pe colo. Cum ne-am putea explica altfel gestul lordului Strathnaver (22 de ani) fiul și eredele contesei de Sutherland, care a vrut să se facă nici mai mult,nici mai puțin decît policeman? Visul i s-a împlinit; absolvent al școlii de poliție din Hendon, tînărul aristocrat a devenit P.C. (agentul de poliție) Alistair Sutherland. Iată-l înaintea parăzii absolvenților, ajutat de un superior să se înfățișeze într-o ținută «sans reproche», așa cum îi stă bine unui nobil englez, chiar cînd e numai polițist.

Cînd în 1582 Papa Grigore al XIII-lea a reformat calendarul iulian, satul Urnäsch din cantonul elvețian Apenzell era complet izolat de restul lumii din motive de înzăpezire totală. Satul, neposedînd încă la acea vreme nici radioficare, nici TV, n-a aflat de edictul papal decît hăt-tîrziu, spre primăvară, cînd s-au mai topit nămeții.
Și supărîndu-se foarte că nu li s-a făcut comunicare «măcar prin telefon». și foarte încăpățînați fiind de felul lor, au hotărît să socotească scurgerea timpului tot după «stilul vechi» Și iată-i, așadar, în zilele noastre, costumați potrivit tradiției locale, sărbătorind Anul nou la 14 ianuarie!

ambiția-i mare !

vestul sălbatic pe o stradă pașnică

Locuitorii micului orășel Kirby Stephen din comitatul irlandez Westmoreland au văzut adesea herghelii de cai în exod sălbatic. Asta însă pe marele sau pe micul ecran, în filme western. Vă imaginați uluiala lor cînd, într-o bună dimineață, au văzut o asemenea scenă chiar pe străzile orășelului lor. Omoruri însă n-au fost și nici măcar încăierări. Și de ce ar fi fost? De fapt, un pașnic fermier conducea o pașnică herghelie de ponei să o vîndă, pașnic, la tîrg.

3 DIN CELE MAI SCURTE SCHIȚE UMORISTICE

CINE ERA BEAT? —
schiță cu cow-boy.

Un cow-boy din California de sud, care se cam cherchelise la un week-end la San Diego, a fost arestat și adus în fața judecătorului de pace.

— Cine v-a adus aici? — l-a întrebat judele.
— Doi polițiști, Sir!
— În stare de ebrietate, presupun — continuă judecătorul.
— Amîndoi, Sir, amîndoi...

PLOAIA —
schiță cu necredincioși.

În timpul uneia din acele teribile secete care bîntuie periodic în Texas, pastorul unei mici comunități convoacă întreaga obște spre a se ruga împreună pentru ploaie. Adresîndu-se bisericii arhipline, pastorul își începu predica mînios:

— Sînteți niște necredincioși! — le spune el. Ați venit aici să-l rugăm pe Dumnezeu să ne trimită ploaia binefăcătoare... și nici măcar unul dintre voi nu și-a adus umbrela.

PEȘTELE —
schiță de post.

Un robust preot catolic de origine irlandeză intră într-o vineri — zi de post — la un restaurant din Brooklyn, privi meniul și întrebă pe chelner:

— Nu aveți balenă?
— N-avem părinte, spune chelnerul mirat.
— Nici rechin sau focă?
— Nu, părinte.
— Ei bine, dă-mi atunci o friptură de porc. Dumnezeu mi-e martor că am vrut să mănînc pește...

DACĂ STAI PE GÎNDURI...

● Mulți bărbați și-ar lăsa mustață, dacă ar ști ce să răspundă celor care i-ar întreba de ce și-au lăsat-o.

● Din jurnalul intim al unei studente de la un colegiu american: «Ce fericită sînt... Acum cînd am nevoie de bani pot scrie acasă în trei limbi».

● În fiecare dimineață — ofta un bărbat — ceaiul și nevasta mea încep să fiarbă în același timp.

● Un bancher poate să scrie versuri proaste fără să i se reproșeze ceva. Dar la să încerce un poet să scrie prost o cifră în contul lui de bancă...

● Soția mea e de nesuportat, dar ăsta e singurul ei defect.

● O jucărie incasabilă este aceea de care copilul se servește pentru a le distruge pe toate celelalte

● Chiar dacă vei da unei vaci cacao tot nu vei mulge ciocolată

● Și pe plaja nudiștilor sînt arbitri ai eleganței.

transparentabilitate

Una din persoanele special plătite de firma engleză «Lenning Chemicals of Croydon, Surfey» să gîndească și să născocească lucruri folositoare pentru sporirea beneficiilor întreprinderii a imaginat un nou tip de cabină telefonică. Cei ce s-ar îndoi, eventual, de utilitatea invenției sînt asigurați că noua cabină întrunește calități optime de funcționalitate și de estetică: este construită dintr-un nou material plastic — Orglas acrylic — care-i asigură cele mai bune condiții de acustică și izolație fonică, putînd fi folosită atît în rețeaua telefoanelor publice locale cît și pentru convorbiri interurbane și internaționale. Principala caracteristică a cabinei fiind transparența, prezentarea ei — la o conferință de presă — a fost făcută de o tînără miss, îmbrăcată... corespunzător.

lift cu... perspectivă

La hotelul Nagoya Castle, din orașul japonez Nagoya, a fost pus în funcțiune un lift unic în felul său. Instalat pe zidul exterior al clădirii, el dă posibilitate pasagerilor să admire împrejurimile prin cele trei ferestre.

Poate fi folosit în orice anotimp, deoarece constructorii au avut grijă să-l doteze cu instalații de aer condiționat.

Bruno, mopsul, n-a învățat în viața lui să schieze și nici pentru viitor nu-și propune așa ceva. Ceea ce a învățat el din moși-strămoși este să-și apere cu strășnicie stăpînul și bunurile sale. Uneori, aceste bunuri sînt două schiuri și două bețe, dar dacă n-ar fi decît un chibrit, asta n-ar schimba nimic. Priviți-l pe Bruno și încercați o clipă să vă închipuiți c-ați vrea să-l înfruntați.

pe aici nu se trece !

indiferența-în...cutii ermetice

(Urmare din pag. 7)

Un magazin unde nu izbutești să fii client cusurgiu. S-ar cuveni să-l vadă oricine. Adresa: Țiglina III-Galați, microraion 17

ale magazinului, dar socot concludent că aici se găsește, cu adevărat, lapte în tot cursul zilei și că în așa-numitele gondole rotitoare sînt plicuri cu tot felul de condimente. Inclusiv ienibahar. Ultima informație, știți, mai ales pentru nemulțumitul din Hunedoara. Față de care trebuie să-mi rectific iarăși intoleranța, pentru că degeaba i-am recomandat aromă de cafea la gustul caltaboșilor. Și pentru cafea trebuie foarte adeseori să bați drumul pînă la Deva — circa 40 de kilometri dus-întors. Dar la urma urmelor pentru cauza mirodeniilor s-au consumat aventuroase și nemăsurate drumuri pe mări și oceane. De ce n-am accepta atunci facila călătorie cu autobuzul pe distanța Hunedoara-Deva?

TEMĂ DE CONCURS: «CINE ȘTIE...»

Sărbătoarea Anului nou figura între amintirile deja estompate cînd am apelat la Inspecția comercială de stat a Capitalei pentru informații și colaborare. Ar fi o dovadă de crasă ingratitudine dacă nu am mulțumi pentru ajutorul căpătat prin alăturarea unui specialist la echipa noastră interesată de mersul comerțului alimentar. Numai din recunoștință nu putem trece însă peste surprinderea pe care ne-a procurat-o conversația cu inspectorul șef, tovarășul Dumitru Iacoviță. Eram convinși că la numărul 15 39 55 (afișat în chip de «salvare» a cumpărătorilor prin toate magazinele), și deci la adresa respectivă, vom căpăta o bogăție de informații. Dar la întrebarea noastră privind sortimentele de mărfuri alimentare curente care lipsesc dintr-un magazin sau altul, tovarășul inspector-șef acuza întreruperea posibilităților de informare din cauza sărbătorilor. Dar, după cum spuneam, anul nou începuse de aproape trei săptămîni. Ce-i drept, la Inspecția comercială se prelucra, în

Un lector pasionat al curiozităților din revista «Magazin» poate trece drept vînzător de ziare, în cel mai bun caz. De unde să știe lumea că, de fapt, el are de vînzare ouă?

«Noi nu băgăm marfă pe gît nimănui cu forța. Conform comenzilor scrise și semnate...». Și Gh. Popescu, șeful depozitului ICRA de pe str. Mașina de Pîine, se bucură că are acoperire... legală. Dar cu biscuiții «Mirela» cum rămîne...?

Cînd ai de ales dintre multe variante, ți-e de mare folos un sfătuitor autorizat.

Inspectorul comercial nu-i crede pe gestionarii responsabili decît conform dovezilor scriptice. Și se mai întîmplă să-i prindă și cu... ocaua mică.

schimb, o recentă H.C.M. privind regulile generale în acest sector. Hotărîrea trebuia să intre în vigoare de la 10 ianuarie, dar n-a intrat. În magazine se știe vag despre apariția legii, iar în provincie s-au auzit vagi «zvonuri». În orice caz, pînă una-alta, cauzele absenței acute sau semicronice ale diferitelor mărfuri alimentare de uz curent din magazine sînt taxate ca o «neglijență», ca un fapt «inerent» și alte asemenea explicații subțirele. Am impresia că n-ar fi lipsit de finalitate practică, dacă s-ar institui un concurs «Cine știe, cîștigă» cu cel puțin opt întrebări. Una dintre ele, bunăoară: «De ce din magazinele X și Y lipsește bicarbonatul alimentar?» (vezi Unitatea nr. 1 cu autoservire-Galați). La acest concurs candidații să fie, firește, lucrători din comerț, chiar și de la minister. Mi se pare că s-ar cuveni și o excepție de la regulile concursului: nici un fel de sportivi să nu se înfrunte pentru reabilitarea celui care, aspirînd să ia marele premiu, nu poate să răspundă la o întrebare Ar fi neloial?

tv

de Felicia ANTIP

soarta „realității ilustrate“

Mă așteptam la asta. Unii telespectatori s-au plîns. «Realitatea ilustrată» era prea intelectualistă. Nu se asorta cu viziunea lor despre petrecerea unei după-amiezi de duminică. Prea meditează mult peste săptămînă (în orele de lucru și în afara lor) pentru ca să nu aibă dreptul la repausul duminical al creierului. Și, bineînțeles, televiziunea le-a dat dreptate. Au fost alungați temporar din studio tulburătorii nepofțiți ai tihnei noastre cea de toate zilele (plus duminica). Cînd li se va permite să revină vor fi probabil avertizați că telespectatorul nu dorește să fie scos din apele lui cu discuții despre Beckett sau Fellini, că TELESPECTATORUL trebuie amuzat nu pus pe gînduri, că TELESPECTATORUL pretinde să nu fie obosit și sicîit și mai ales să nu i se creeze complexe de inferioritate. Hai să vorbim deci despre telespectatori, despre cele trei mari categorii de telespectatori aflați duminica după-amiaza în fața televizoarelor și să vedem dacă în numele lor și spre binele lor trebuie sau nu să se pună stavilă afluxului de idei stimulat de Tudor Vornicu între orele 16,30 și 19.

Să vină oare protestele din partea celor care își bat zi de zi capul pentru a găsi rezolvarea unor probleme de mare perspectivă, care trăiesc într-o continuă incandescență intelectuală? Ei să fie oare cei ce pretind să li se asigure duminica o deconectare, o relaxare printr-un meniu vizualo-auditiv format exclusiv din amorfă gumă de mestecat? Evident și categoric, nu! Pentru un om cu spiritul supiu, menținut în formă prin gimnastică zilnică și capabil de performanțe remarcabile, mingile aruncate de Grigore Moisil, sau de Ana Blandiana, sau de Mihai Berza, sau de Liviu Ciulei sînt un admirabil prilej de destindere plăcută, tonifiantă.

Excluzîndu-i deci pe adevăratii intelectuali (cu atît mai mult cu cît ei răspîndiți pe la sate și prin micile orașe de provincie sînt realmente recunoscători televiziunii pentru privilegiul de a-și putea confrunta ideile cu cele ale unor minți foarte luminate), să ne întrebăm dacă nu cumva protestatarii îl reprezintă pe oamenii mai simpli, fără prea multă carte. Și de data aceasta, răspunsul va fi negativ. Foamea de cultură nu e o vorbă goală. Respectul față de valorile spirituale este o componentă esențială a bunului-simț popular. Orice încercare de lărgire a orizontului, de deschidere a unor noi perspective asupra vieții sau asupra fenomenului estetic, e primită de cei mulți cu dorința de a înțelege și cu o anumită recunoștință: recunoștința pentru creditul ce se acordă puterii lor de înțelegere.

Și atunci cine sînt TELESPECTATORII temuți? TELESPECTATORII de dragul cărora televiziunea e gata să renunțe la cea mai de seamă cucerire a ei din ultima vreme, noul nivel al emisiunilor de duminică după-amiază? Le voi spune pe nume, înfruntînd riscul de a dezlănțui încă o dată (pentru a cîta oară?) furia lor. Sînt cei ce «se pretind». Sînt telespectatorii (adesea cu o diplomă universitară în buzunar) care, o dată puși cînd ceva depășește înțelegerea lor, sînt cei ce nu acceptă ca criteriu de apreciere a artei decît gustul lor slab dezvoltat. Sînt cei ce acum cîțiva ani intrau în expoziția de sculptură a lui Henry Moore pentru a-și manifesta zgomotos dispreful, iar luna trecută protestau împotriva găzduirii în sala Apollo a tablourilor unor pictori români cu opere achiziționate de prestigioase muzee străine sau expuse la sediul O.N.U. Sînt cei ce părăsesc ostentativ sala de concert atunci cînd se cîntă o lucrare simfonică scrisă în secolul nostru. Sînt cei ce contestă tot ceea ce îi depășește și sînt depășiți de aproape tot ceea ce se întîmplă semnificativ în țara noastră și în lume. Sînt cei ce dorm de-a-n picioarelea și sînt iritați de existența unora care preferă să țină ochii deschiși. «Realitatea ilustrată» a fost pentru ei o palmă, o insultă. În numele condiției lor de «intelectuali» (o, Doamne!), bat cu pumnul în masă și pretind să li se respecte somnolența siestei nu duminicale, ci eterne. N-are a face că sînt o minoritate. Sînt cei mai gălăgioși. Sînt autorii scrisorilor celor mai vehemente. Celor mai «sau-sau». Celor mai «dar pînă cînd?». Celor mai «noi, telespectatorii indignați».

Trist e că televiziunea îi ascultă. Trist e că Tudor Vornicu este ținut de mînă pentru ca a încercat să scoată un program de mare audiență din zona amorțelii în care zac încă atîtea altele.

Și încă ceva, apropo tot de audiență. De ce interzice, practic, televiziunea emisiunile sale culturale marilor mase a telespectatorilor, celor care se scoală la cinci sau cel mai tîrziu la șase dimineața pentru a se duce la lucru? De ce programează stăruitor «Salonul literar», «Scena» și alte emisiuni de critică în jurul orei 23? Televiziunea franceză a calculat precis că după 10 seara numai cinci la sută dintre telespectatori rămîn în fața aparatelor. Și francezii n-au motive să se scoale dimineața mai devreme decît românii. Oare emisiunile respective sînt destinate exclusiv literaților și oamenilor de teatru despre care se știe că obișnuiesc să se culce tîrziu? E totuși ceva ciudat în politica culturală a televiziunii.

FIOROSUL CROCODIL, O URIAȘĂ ȘOPÎRLĂ LAȘĂ...

Haroun Tazieff

Crocodili... Auzi sau le pronunți numele și gîndul te poartă cu repeziciune către rîurile și lacurile africane, și mai ales către cruzimile la care se dedau aceste uriașe reptile și cărora le cad victime nenumărați băștinași. Cel puțin o asemenea sinistră faimă — care-i alătură rechinilor — și-au cucerit... Pe bună dreptate sau nu? — iată întrebarea pe care și-a pus-o temerarul cercetător al vulcanilor, HAROUN TAZIEFF. Cel care în urmă cu mai bine de două decenii își descoperise pe pămîntul Africii, dintr-o pură întîmplare (se afla ca inginer geolog în Munții Virunga, din apropierea lacului congolez Kivu), vocația și pasiunea pentru studiul vulcanilor, s-a reîntors, așadar, pe continentul negru, dar de astă dată nu pentru a înfrunta fierbințeala lavei. Cercetătorul pasionat, și în același timp neînfricat în fața celor mai neașteptate primejdii, după ce a fost în Peru, Chile, Alaska, America Centrală, insulele Pacificului, Azore, Africa Centrală, Sahara, insulele Java și Bali, după ce s-a ocupat de Stromboli și Etna, iată-l revenit în Africa, pentru a studia în limpezimea lacului Tanganyika comportarea ferocilor crocodili. Și concluzia lui Tazieff în urma acestei expediții, a cărei relatare făcută de el o prezentăm în aceste pagini, este de-a dreptul surprinzătoare: «Crocodilul este un animal laș, care nici nu merită a fi comparat cu celelalte viețuitoare ale junglei».

Asemeni multora, nutream și eu repulsie față de crocodili, și ori de cîte ori mă aflam prin apele în care știam că se găsesc eram cît se poate de prevăzător. Într-un rînd, în 1953, văzînd cît de limpede este apa lacului Tanganyika m-am gîndit că ar fi interesant de urmărit crocodilii chiar în mediul în care trăiesc. Oare ei acționează sub apă ca rechinii? În timpul unei călătorii a vasului «Calypso» se stabilise că rechinii îi atacă pe acvanauți sub apă. Am hotărît să întreprind o experiență și i-am cerut telegrafic soției să-mi trimită un aparat de respirat sub apă.

Dar distanța din Europa pînă în inima Africii este destul de mare. Pînă cînd am primit aparatul, convingerea că aceste animale sînt inofensive mi s-a zdruncinat puternic la auzul exclamațiilor îngrozite și al prevestirilor sumbre ale celor cărora le relatasem intențiile mele; mă și vedeam chiar, în închipuire, la o adîncime de 5 m sub apă, pradă unei întregi colonii de crocodili. Am început deci să mă gîndesc, tot mai serios, la mijloacele cu care m-aș putea apăra de ei. Și astfel, după multe șovăieli, am cedat și am ascultat sfaturile care mă îndemnau să fiu precaut. Pentru mai multă siguranță am folosit o cușcă metalică schițată de mine și construită în Italia în cîteva zile. Este un cilindru gros din beton armat, lat de 1 m și lung de 2 m avînd între gratii o distanță de circa 20 cm. În această cușcă puteam să stau complet culcat, cu înotătoare la picioare și cu un aparat fotografic în mînă. Se intra printr-o ușă de la unul din capete.

ÎNTÎLNIREA CU CROCODILII

Într-o bună zi am încărcat cușca într-un Jeep și am pornit la drum, împreună cu alpinistul Louis Thormos și băștinașul Melizele. Ne-am îndreptat spre satul M. de pe coasta de vest a lacului Tanganyika. După cum îmi spusese oceanografui Capard, urma să găsesc

O gură uriașă,
plină cu dinți amenințători
Să nu te apuce spaima?
Și totuși...

Un exemplar uriaș, făcut inofensiv de către un vinător...

...pentru pielea sa, deosebit de prețuită,
și ca atare, transformată în pantofi și fel de fel de obiecte
de marochinărie foarte,foarte scumpe.

acolo o apă extrem de limpede și un foarte mare număr de crocodili.

Am ajuns în partea de nord a lacului Tanganyika, în apropiere de locul unde se varsă Ruzizi, apoi am trecut printr-o minunată pantă stincoasă, la numai cîțiva pași de apa cristalină. După aceea, drumul se îndepărta de țărm, străbătînd cîteva mici șiruri de munți, întîlnindu-se din nou cu lacul — dar la 300 km mai spre sud, în apropiere de Albertville, centrul acestei regiuni. Aici, ca în aproape toate locurile unde s-au instalat albii, frumusețea peisajului a fost distrusă.

M. este o așezare locală tipică, îngrijită. Colibele de palantă sînt acoperite cu paie și așezate de ambele părți ale unui dreptunghi lung, cu pămînt bătătorit, plantat cu mangotieri uriași, masivi și luxurianți.

Întîmplarea a făcut să dăm peste un bătrîn european care locuia aici, la 100 de pași de sat. Era un englez înalt și slab, care vorbea franceza cu un accent anglo-saxon caracteristic. El ne-a închiriat piroga sa mare și a aranjat să i se instaleze un mic motor. În felul acesta am pornit fără prea mare întîrziere, conform programului pe care mi-l făcusem, spre o insuliță de 3 kmp, situată la 6 mile spre nord. Capard îmi spusese că într-unul din golfulețele acestei insule mișună crocodili, lucru pe care mi l-au confirmat și băștinașii, ridicînd însă din sprîncene și scoțînd strigăte de uimire «e-e-e».

Motorul s-a defectat de două-trei ori. Cu toate acestea, după vreo trei ore de plutire pe oglinda lacului, am ajuns în golful respectiv, tăiat în coasta de vest a insulei în formă de semilună. În timp ce ne apropiam, navigînd pe lîngă coastă, am văzut crocodilii speriați, care se aruncau repede unul după altul în apă. Printre ei se aflau exemplare uriașe — de peste 5 m — de o frumoasă culoare verde. Numai văzîndu-i, oricine ar fi intenționat să plonjeze în apă s-ar fi lăsat păgubaș, cuprins de spaimă.

SURPRIZĂ: MOMEALA NU-ȘI FACE EFECTUL

Am coborît pe mal cușca și, în timp ce Louis, ajutat de tehnicianul negru al englezului, fixa flotoarele cu șuruburi, am pregătit aparatul de respirat. Cînd,în cele din urmă, totul a fost gata, am tras cilindrul greu în apă, am intrat în el cît am putut de repede, închizînd ușa după mine. Eram gata pentru experiment. Oamenii au început să vîslească, marea pirogă a pornit încet, trăgînd după ea cușca cu un cablu lung de 15 m și care plutea la 5 m adîncime.

Privită «dinăuntru», apa nu era prea limpede. Vizibilitatea nu era mai mare de 8 m, pentru că în ea pluteau nenumărate corpuri semistrăvezii și organisme minuscule, abia vizibile. Fiind extrem de numeroase, formau un fel de ceață ușoară, dar permanentă. Înaintam în ritm regulat. Deschideam ochii mari în spatele măștii, dornic să zăresc silueta primului crocodil. Atunci am înțeles de ce acești monștri sînt verzi: apa, care de afară pare atît de albastră, pentru că se reflectă în ea cerul senin, aici era verde din cauza algelor microscopice și a planctonului. Pe acest fond abia am fi putut distinge crocodilii ca niște fantome verzi.

Timpul trecea, dar de crocodili nici urmă. Și cît de mult se vorbește de ei în Africa! Se spune că dacă cineva cade peste bord este înhățat imediat de vreun crocodil. Cîte povești de acest fel n-am auzit! Dar vai, nimic nu era adevărat! Doar pești și meduze apăreau și dispăreau din cînd în cînd, în timp

Și cînd te gîndești că la naștere
fiorosul crocodil pare doar o biată șopîrlă

FIOROSUL CROCODIL. O URIAȘA ȘOPÎRLĂ LAȘĂ...

ce pluteam înaintînd încet. Mă gîndeam că în situația în care mă aflam, semănam mai mult cu un înecat.

După 10-15 minute petrecute în închisoarea mea submarină, am simțit că mă cuprinde frigul. Apa lacului Tanganyika nu este prea caldă și, din cauza imobilității la care mă obliga adăpostul meu, am început în curînd să tremur. Sus, Louis și cei trei tovarăși ai săi continuau să înainteze liniștiți de-a lungul coastei insulei, vîslind cu băgare de seamă, ca să nu sperie crocodilii ce se prăjeau la soarele tropical de după-amiază. Atunci am observat că uitasem să montăm dispozitivul de semnalizare și că nu aveam posibilitatea să le comunic cînd să mă tragă la suprafață. Am încercat să lupt cu frigul contractîndu-mi și destinzîndu-mi rapid toți mușchii corpului. La început aceste mișcări au fost foarte eficiente. Pe urmă am obosit și am fost nevoit să încetinesc exercițiile, încît mi s-a făcut din nou frig. În butelie mai aveam aer pentru două ore; speram însă că Louis nu mă va ține în apă atît de mult. Au trecut alte minute nesfîrșite, în care am tremurat din ce în ce mai tare. Frigul devenea tot mai greu de suportat. Simțeam că înțepenesc. Dacă crocodilii erau atît de speriați de pirogă încît nici măcar nu veneau să privească omul ce li se oferea, era puțin probabil ca ei să se apropie dacă momeala ieșea din cușcă. Am deschis deci ușa și m-am strecurat afară. Ce bine era să mă pot mișca din nou! M-am învîrtit puțin la stînga, la dreapta, sperînd să zăresc în cele din urmă silueta prelungă a unei reptile, dar nu am văzut nimic în apa opalescentă, în afară de cîțiva pești și meduze minunate și străvezii. Desperat am ieșit la suprafață, unde m-au tras în pirogă și m-am întins fericit în bătaia razelor fierbinți ale soarelui.

Era clar că crocodilii fugeau la apropierea vasului nostru. Continuînd să înaintăm, am observat de multe ori că unii dintre ei înotau scoțînd din apă numai ochii și nările. Trebuia să privim foarte atent ca să-i deosebim înainte de a se scufunda și de a pieri în depărtare. Louis și cu mine, fără cușcă, am făcut cîteva încercări repetate să ne apropiem de ei aici, iar ulterior în golful Baraka, unde uriașele reptile se găsesc de asemenea în număr mare. Totul a fost însă zadarnic!

LOR LE ESTE ȘI MAI FRICĂ...

Crocodilii s-au dovedit a fi extrem de fricoși, speriindu-se de orice fleac cînd se află pe uscat. Același lucru se întîmplă și în apă. Toată lumea știe cît de sperioase sînt șopîrlele. Spaima lor se explică prin faptul că au corpul mic și fragil. Dar este de ajuns să observăm modul în care ele se apropie de micile lor victime — o insectă sau altă vietate — ca să transformăm în imaginația noastră micuța șopîrlă într-o reptilă de cîteva sute de kilograme ca să înțelegem «psihologia» crocodilului. Crocodilul este într-adevăr o șopîrlă uriașă, dar lașitatea lui nu se mai poate scuza prin slăbiciune. Dacă atacă un înotător la suprafață, o face pentru că i se pare că acesta este fără apărare.

Adoptînd această teorie m-am scufundat cu aparatul de respirat din nou — de astă dată fără frică. Fără frică și fără prea multă speranță de a întîlni sub apă vreunul din aceste animale respingătoare. Dar cînd am ajuns în locurile unde culoarea verzuie devine violetă, lîngă stîncile abrupte care coborau în adîncuri, am simțit că mă cuprinde o tristețe profundă pentru această lume și în același timp o neliniște la gîndul unei întîlniri bruște cu animalul cu gură uriașă, plină cu dinți amenințători. Dorința de a urca sus, de a fugi, era aproape irezistibilă. Mă agățam însă din nou de gîndul că lor le este și mai frică decît mie — și cred că aceasta este adevărul. În cele din urmă, am înțeles că trebuie să renunțăm la orice speranță de a-i întîlni. Ca să mă răzbun pentru această dezamăgire am tras într-un crocodil aflat la 100 m de pirogă, înainte ca el să dispară. Sub privirile îngrozite ale tovarășilor noștri negri, Louis a plonjat, fără aparat de respirat, la o adîncime de peste 6 m, pentru a-l scoate la suprafață. Dacă ar fi vrut, cred că ar fi putut după aceea să facă «carieră», ca șef sau mare vrăjitor printre băștinașii de acolo

La succesul acestor «gladiatori» moderni cine are oare o contribuție mai mare: curajul acestora sau lașitatea crocodililor?

literare

de **G. DIMISIANU**

Petru POPESCU:

PRINS

Anterior acestui roman, Petru Popescu formulase în articole de poziție literară un minimal program estetic din care am reținut, ca noțiuni structuratoare, *citadinismul* și *intelectualizarea* prozei. Dar acestea sînt deziderate ce animaseră o luptă artistică a deceniului 3, o luptă pe care Petru Popescu se vede că o consideră încă neconsumată, ba chiar oportun s-o redeschidă astăzi. În viziunea sa, literatura actuală, proza, în special, nu s-a emancipat cu totul de ruralism, e încă prea mult lirică și senzațională, în sensul că acționează precumpănitor asupra simțurilor și nu a intelectului. El cere, așadar, urbanizare, cerebralizare, eroi intelectuali — aproape cu termenii folosiți de Camil Petrescu acum o jumătate de veac, un apel care nu se restrînge, totuși, la reactualizarea unei campanii, ci caută să delimiteze o problematică proprie, hrănită din substanța momentului pe care îl parcurgem.

Romanul *Prins* reprezintă într-adevăr materializarea unor convingeri programatice ale autorului, fără să fie, cu toate acestea, un text receilustrativ, ci o operă vie, acută, într-un cuvînt *creație*. Remarcăm de la primele pagini realismul fără echivoc al narațiunii, precizia descrierii și coerența episoadelor, claritatea deplină a unui stil care în contextul tendințelor de obscurizare din proza mai nouă constituie un element de contrast. Petru Popescu scrie limpede, logic, construiește personaje cu identitate fermă și le antrenează în viitoarea unei acțiuni, transcrie schimburi de replici sau redă monologe interioare, disecă și comentează tot ceea ce a relatat, și o face fie din unghiul eroilor, fie din perspectiva omniscientă a personajului povestitor, întăritoare senzație! Citim captivați de naturalețea tonului ce amintește vechea cordialitate a operelor epice, o trăsătură pe care Petru Popescu crede necesar s-o reînvie fiindcă asigură un cadru mai autentic și mai convingător problematicii de excepție a cărții sale.

Într-adevăr romanul surprinde un caz-limită: eroul, un om în plinătatea forțelor vitale, află că va muri în foarte scurtă vreme atins de o maladie incurabilă. Cazul său e al captivității fără ieșire («prins din toate părțile fără scăpare»), marcat de un destin cumplit, în primul rînd prin faptul că personajul este cu totul conștient și avizat asupra realității neiertătoare. Eroul dramei este un spirit comun, mediocru chiar, anume ales spre a reprezenta reacția unui individ de serie (nici măcar nominalizat, căci nu i se spune alt fel decît inginerul) în contact cu marea, hotărîtoarea experiență. Cartea urmărește cu acuitate deosebită fazele degradării individului, nu fiziologice, bineînțeles, ci procesul deteriorării morale sub perspectiva fatală. O vreme impulsurile vitale îl amăgesc lăsîndu-l să spere în eroarea diagnosticului, un gînd ascuns, nemărturisit nimănui, pînă ce are loc *accidentul*, întîmplarea funest-prevestitoare la care inginerul e martor involuntar: un om e lovit de o mașină chiar în apropierea sa, el vede țîșnind sîngele, un corp zbătîndu-se, apoi totul împietrind definitiv. Acest contact direct, palpabil, cu moartea este un moment-cheie. Cel care știe că va muri *vede cum se moare*, acest lucru se întîmplă așadar cu adevărat, este o realitate! Faptul declanșează marele șoc, urmează zile și nopți de coșmar, obsesiile, delirul. Captiv în plasa fatală, eroul trăiește sub teroare, peste tot i se pare că este urmărit de oameni în negru, de acea sumbră limuzină neagră (simbol kafkian), care așteaptă să-l transporte undeva. Unde? Răspunsul e subînțeles. Episoadele halucinațiilor au funcție simbolică: cu cît alienarea spirituală se adîncește, cu atît imaginea realului devine diformă, atrăgîndu-l pe erou într-o lume terifiantă, populată de monștri devoratori.

La marginea neantului, eroului i se oferă un paleativ. Ultimele luni de viață sînt dedicate unei abrupte pasiuni erotice care se întețește vertiginos și copleșitor. Moarte și erotism sînt de altfel cele două obsesii ale romanului, întruchipînd principii adverse și concurente. Apariția Corinei pe traseul ultimei porțiuni pe care inginerul o mai are de străbătut determină o modificare adîncă a datelor cazului său. Pasiunea erotică va absorbi ultimele resurse de vitalitate ale eroului în așa măsură încît marea trecere se va produce aproape neștiut, o lină dizolvare în eter, idee fericit sugerată de imaginea finală a cărții.

Soluția e generoasă și într-un fel însenineză viziunea cărții, atît că romanul de iubire, descris pe ultima sută de pagini, din cele aproape cinci sute, suportă o tratare într-un registru neașteptat patetic și pînă la urmă convențional. E un dezechilibru de tonalitate care indică mai mult decît o discrepanță stilistică. Autorul este mai nesigur atunci cînd tratează motivul iubirii și atunci recurge la reprezentări pur literare din recuzita comună.

Romanul impune totuși un prozator autentic prin destule alte aspecte. De pildă, prin icoana atît de nuanțată și de vie a cotidianului citadin, prin evocarea foarte pregnantă a orelor metropolei și a unei umanități caracteristice: strada, cinematografele, micile baruri, parcurile nocturne, apoi viața și petrecerile tineretului, «cealuri», muzică, o mască de superficialitate și dezabuzare sub care există totuși drame și trăiri adevărate. Toate acestea sînt o prezență plină de forță și concretețe în romanul lui Petru Popescu. Un roman de debut remarcabil prin decizia cu care atacă temele de anvergură.

UMOR DE PESTE HOTARE

...Și pentru care motiv ați dori să vă schimbăm cravata?

Scoală! Trebuie să fac patu'.

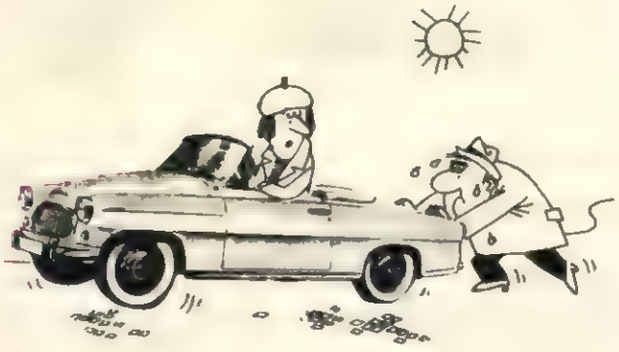

Pesemne că de-aia îi spune «tip sport».

DRUMURI, DRUMURI...

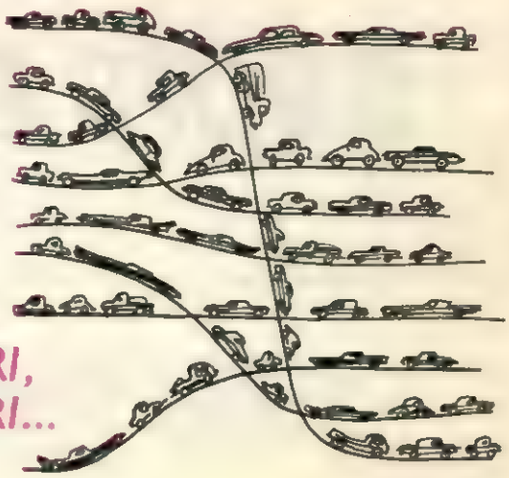

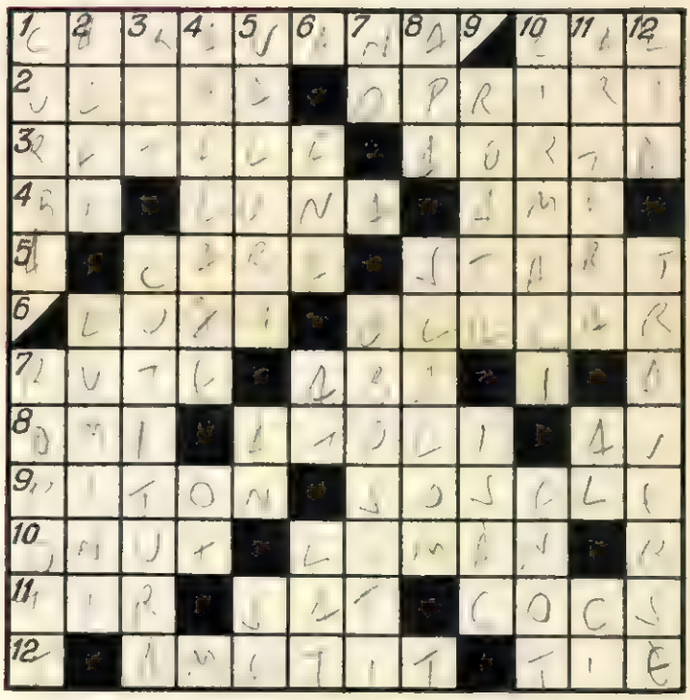

ORIZONTAL: 1) Bate drumul în deșert — Te purta cîndva pe drumuri. 2) Drumul satului — Întrerup drumul. 3) Țesături de drumuri — Mare arteră de circulație cu sens unic. 4) În mijlocul cabinei! — Popas în drumul spre cercetarea adîncurilor spațiale — Localitate în Vosgi. 5) Merg tot mai rar pe drumul satului — Se dă sau se ia la plecare. 6) Compartimente — Bătea odinioară drumurile cu poșta. 7) Drumuri, drumuri — Stofă de casă. 8) Riu în U.R.S.S. (afluent al Irtișului) — Inele presărate pe drumuri albastre — Avansați, înainte!! 9) Sprijin de nădejde în drumul spre culmi — Drumul mare (pl.). 10) Nume de băiat — Finișul unui drum anevoios. 11) Exemplu de slăbiciune — Se apropie de oraș — Bun de aruncat pe foc. 12) Merge alături cu drumul — Sfîrșit de drumeție!

VERTICAL: 1) O sucită pe drum — Răsună pe asfalt sub copita calului. 2) Drumul florilor și al dragostei în floare — Călăuze pe drumuri de noapte. 3) Rînduială — Se abate de la drumul drept. 4) Cai înhămați — Pe malurile Oltului! 5) Cărări mișcătoare — Unul se duce, altul vine — Borduri de șosele! 6) Deschide poarta spre drum de vis — Bun alergător — E la pămînt. 7) Canoe! — Sînt ca de la drum. 8) Drumul fără urmă — Drum șerpuitor prin zăpadă. 9) Se învîrte pe toate drumurile — Poet ardelean care a scris poezia «În strada mea». 10) Deschizător de drumuri — Ciinele din Deltă. 11) Cale de circulație — Nemărginită cale! — Circulă la nord! 12) Ciocîrlia din sud! — Așezate de-a curmezișul drumului.

Sofia BUCURESCU

Cuvînt de rezervă: AME, OMT, ENOT.

Dezlegarea jocului FEȚE-FEȚE, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FATARNICI — A. 2) IPOCRITI — AS. 3) GURI — VIZAVI. 4) USA — PETE — AS. 5) R — CHEL — LANT. 6) APE — RARA — SE. 7) L — COTE — RAN. 8) RUSINOASA — T. 9) ATEU — AZIME. 10) SINCERITATE. 11) ATA — DEMASCA.

șapte zile pe pămînt

WASHINGTON **Un lot de psihiatri a fost trimis în Vietnam pentru «a ridica moralul militarilor americani». Aceasta pentru că — remarcă «U.S. News and World Report» — «din punct de vedere psihiatric,problema nr. 1 în Vietnam este lipsa simțului datoriei militare a ostașilor».**

STOCKHOLM **«Ei fac muncile pe care noi le refuzăm» se intitulează reportajul tratînd problema imigranților, apărut în ziarul «Aftonbladet» din Stockholm. Peste 20 000 de străini aflați în Suedia lucrează de pildă în restaurante, cel mai adesea la spălatul vaselor.**

PRAGA **1 miliard 100 milioane coroane au fost alocate anul acesta în R.S. Cehoslovacă pentru explorări geologice. Atenția principală se îndreaptă spre sursele de materiale de construcții și lărgirea bazei de combustibili a țării.**

PRETORIA **«Clubul detectivilor» din Republica Sud-Africană numără peste 10 000 membri între 12 și 18 ani, a căror misiune constă în a semnala orice activitate «antisud-africană» și a informa asupra stării de spirit a părinților lor. Pe baza denunțurilor sînt operate numeroase arestări.**

BELGRAD **Afluxul turistic în R.S.F. Iugoslavia înregistrează o creștere continuă: 4 279 000 vizitatori străini în 1968, cu 22% mai mulți decît în anul precedent.**

PARIS **O experiență cu rezultate semnificative: limitarea vitezei automobilelor pe autostrada Paris—Evreux la 100 km/h a dus la o scădere cu 38% a numărului accidentelor mortale.**

BUENOS AIRES **Numeroase companii străine de pe teritoriul Argentinei își ascund veniturile față de autoritățile fiscale — scrie ziarul «Cronica». «Ford», «General Motors», «Chrysler» și altele au scos din țară, fără a plăti impozite, 100 milioane dolari.**

IBADAN **Institutul de cercetări africane de pe lîngă Universitatea din Ibadan (Nigeria) a realizat primele două filme dintr-o largă serie ce-și propune popularizarea comorilor artei africane.**

BONN **În R.F.G. numărul delictelor legate de comercializarea și utilizarea drogurilor a crescut cu aproape 90% în comparație cu anul 1965.**

CULPA DIAFANĂ

Nu-mi spuneți că batem pasul pe loc Nu-mi spuneți că degeaba violăm Luna, dacă tot murim de gripă Hong Kong. Nu-mi spuneți că inimile grefate au tăcut, după ce ne-au promis — cu cît tam-tam! — paradisul. Ceva-ceva se mai mișcă totuși în lume. Un progres, cît de cît, s-o mai întîmpla și pe planeta asta pricăjită. Un licăr de nădejde s-o mai arăta și pentru noi.

Ca să nu spuneți că mă afund în utopii, iată dovada: recent,poliția italiană a arestat trei indivizi. Pînă aici nimic special. După atîtea miracole, după atîția bandiți la Milano — și aiurea — nimeni, veți spune dv., n-o să-și mai bată capul cu trei delincvenți în plus sau în minus. Nu vă pripiți — vă rog eu frumos — pentru că aceste trei creaturi nu sînt ce credeți dv. Ei nu seduceau minore și nici nu furau bijuterii celebre. Ei nu traficau heroină, nu șantajau soții adulteri, nu luau prin înșelătorie bani de la bătrîne, nu delapidau fondurile instituției, nu făceau falsuri în acte publice. Culpa lor este diafană. Păcatul lor este demn de heruvimi. Ei vindeau oamenilor nu loțiuni false pentru creșterea părului, nu acțiuni devalorizate, nu tablouri contrafăcute — ci vise. Și nu tuturor oamenilor, ci celor mai năpăstuiți de prin părțile acelea ale lumii: sicilienilor. Un vis roșu — decapotabil — model sport, pentru un pierde-vară cu mustăcioară de smoală și cu freză à la Valentino. O vilă cu piscină pentru o țărancă cu mulți plozi, un Marlon Brando pentru o nevastă — disgrațiată! — părăsită de bărbat (a fugit la Palermo cu alta); un avion personal pentru un carabinier; o Raquel Welch superbă, supusă, fidelă, pe veci îngenuncheată — pentru un soț nefericit — cornuto!

Recent, cum vă spuneam, poliția italiană a arestat trei indivizi care de 12 ani distribuiau (clandestin) filme cu făpturi mirifice în satele siciliene terorizate de ideea onoarei și de oamenii Matiei...

Nu-mi spuneți că batem pasul pe loc. Cînd păcatul escrocilor e demn de heruvimi, un licăr de nădejde s-o mai arăta și pentru noi.

Ecaterina OPROIU

ROMA

ÎNDĂRĂT LA O FORMULĂ DEPĂȘITĂ?

Corespondență specială de la Giorgio CASTELFRANCO

În cercurile politice din Roma se vorbește cu insistență,după întîlnirile secretarilor partidelor democrat-creștin, socialist, social-democrat și republican — Forlani, De Martino, Ferri și La Malfa — și după reuniunile conducerilor acestor partide, că Italia va cunoaște o reeditare a guvernului de centru-stînga. La ora cînd transmit, se așteaptă dintr-un moment în altul prezentarea premierului Rumor la președintele republicii, Saragat, pentru a-i înainta demisia guvernului monocolor, fapt care va da cale liberă consultărilor și apoi formării noului cabinet.

Exprimînd poziția conducerii democrației creștine, secretarul partidului, Forlani, a precizat că partidul său este deplin convins de necesitatea creării guvernului în patru și dispus să participe la constituirea acestuia. Ignorînd cerințele pentru reînnoire democrată și unitate ale maselor populare care cer o deplasare spre stînga la nivelul politicii de stat, care să corespundă situației politice reale din țară, Forlani a menționat totuși, printre principalele preocupări ale viitorului guvern, stăvilirea fenomenului inflaționist, autonomia regiunilor și, totodată, un mai puternic impuls reformelor ce se impun.

Secretarii P.S.I., P.S.U. și P.R.I. au declarat că multe puncte au fost lămurite, lăsîndu-se să se înțeleagă că obstacolele au fost sau vor putea fi depășite. Nimeni însă nu s-a exprimat pînă-n prezent asupra raporturilor cu P.C.I., atît în parlament cît și pe plan local (pentru primăvară sînt prevăzute alegeri regionale, provinciale și comunale), problemă care, de fapt, a constituit principalul motiv de divergențe între partidele de centru-stînga.

Cercurile democratice din țară consideră în prezent că o reeditare a guvernului de centru-stînga — ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat în aceste ultime luni — nu poate fi apreciată decît ca un fenomen negativ, în contrazicere cu logica și realitatea politică existentă în țară, și incapabil de a rezolva problemele naționale. Conducerea P.C.I., întrunită sub președinția lui Longo, și-a reafirmat poziția față de reconstituirea unui guvern cvadripartit de centru-stînga, precizîndu-și intenția de a se opune formării acestuia. Totodată în organizațiile locale ale partidului socialist se face simțită o puternică presiune,cerîndu-se să nu se revină la formula guvernului de centru-stînga, fapt care dacă va găsi ecou la conducerea partidului o va face imposibilă. În acest context este semnificativ faptul că tocmai în acest moment, cînd se discută despre împărțirea portofoliilor noului cabinet, marile centrale sindicale CGIL, CISL și UIL au hotărît, de comun acord, să organizeze o zi de luptă împotriva represiunii. Pentru ziua de 6 februarie au fost anunțate manifestații în întreaga țară în apărarea drepturilor sindicale. Cele trei organizații sindicale au reafirmat totodată angajamentul comun pentru reluarea, în scurtă vreme, a luptei pentru reforme și pentru rezolvarea problemelor locuințelor, școlii, sistemului fiscal, folosirii mîinii de lucru și prevederilor sociale.

VARȘOVIA

PROFILAXIA CIRCULAȚIEI

Corespondență specială de la Krystyna WYHOWSKA

Parcul de automobile al Poloniei crește în medie cu 20% anual, în viitorii 5 ani urmînd să se producă peste 1 000 000 de autovehicule.

Această creștere rapidă are și consecințe negative, care au început să se resimtă mai cu seamă în Varșovia (aproape 1 100 000 mașini) și în marile orașe. În 1967 se înregistrau în capitala Poloniei 186 accidente mortale, în anul următor numărul acestora era de 164,iar în 1969 de 152 (plus 2 915 răniți). După cum se vede, numărul accidentelor are o tendință de descreștere, însă ele continuă să constituie o problemă gravă. Anul acesta,ca și anul trecut — declara șeful Biroului de control rutier al miliției varșoviene — atenția noastră se îndreaptă asupra sistematizării traficului și prevenirii conflictului mașină-pieton. Am dublat numărul patrulelor de control. Am apelat în cea mai mare măsură la cadrele special instruite ale miliției muncitorești voluntare. Cu concursul acestora și al inspectorilor rutieri voluntari, am organizat, în 1969, 125 mari acțiuni de control, în cadrul cărora au fost sancționați pentru diverse contravenții 7 000 de pietoni și 18 000 conducători auto. Cu toate că s-a reușit să se obțină o scădere a numărului accidentelor grave, situația este încă departe de a fi ideală. E de ajuns să spunem că dintre cele 152 persoane decedate anul trecut în accidente de circulație 139 erau pietoni, iar 63 dintre ei se găseau pe pasajele zebrate.

Continuîndu-și acțiunea de apărare a vieții oamenilor din marile orașe, miliția rutieră poloneză și-a propus o exigență sporită, nici un «fault» în raporturile cu pietonii și conducătorii auto. Lucru pentru care e nevoie, evident, de cadre bine pregătite. Încă din 1956 a fost înființată,

Oră de curs la Școala circulației.

în apropierea Varșoviei, o școală care a format pînă în prezent 8 000 de agenți de circulație. Cite 300 de elevi urmează anual cursuri de 11 luni pentru subofițeri. Există în plus cursuri cu o durată între o lună și jumătate și patru luni și jumătate, cu programe destinate reciclării specialiștilor în problemele circulației.

La Școala circulației nu este admis oricine. Candidații trebuie să aibă o sănătate excelentă, un aspect agreabil, o statură de minimum 1,75 pentru bărbați și 1,65 pentru femei, SĂ FI TERMINAT ȘCOALA SECUNDARĂ și să fie pasionați de această profesiune. Ei sînt supuși unui examen pentru verificarea, printre altele, a calităților psihofizice, a reflexelor, a stăpînirii de sine, simțului de orientare etc. În cadrul școlii, elevii primesc o formație completă: în program sînt incluse și exerciții de acrobație și echilibru, cursuri de dans și euritmie (pentru armonia mișcărilor celui ce dirijează traficul), limbi străine și elemente de psihologie.

Se dă de asemenea o atenție deosebită profilaxiei accidentelor prin cursuri în școli, la radio și televiziune și concursuri pe teme de circulație.

Graficul comparativ alcătuit de serviciul de statistică de pe lîngă Departamentul muncii al S.U.A. și publicat de ziarul «International Herald Tribune» — de unde-l reproducem — este menit să ilustreze inflația crescîndă din Statele Unite, oglindită în mărirea prețurilor la diferitele produse alimentare (tabelul se referă la mărfuri — în cantități și de calități similare — vîndute în supermarket-urile din zona newyorkeză). Departamentul amintit menționează că prețurile au înregistrat în 1969, în raport cu anul precedent, o creștere de 6,1% — cea mai mare din ultimii 18 ani.

CAP ÎN CAP

De ani de zile, oficialități economice și politice americane au declarat aliaților lor englezi că trebuie să facă eforturi mai mari pentru a-și echilibra balanța comercială, pentru a putea juca mai eficient rolul ce-i revine Angliei în politica occidentală și totodată a nu pune în pericol dolarul.

Cîțiva ani comerciali buni și o serie de economii au dus la o relativă redresare a pozițiilor Angliei, dar de astă dată la Londra se constată că cele obținute pînă acum pot fi puse sub semnul întrebării de evoluția economiei americane și de măsurile cu caracter financiar ce urmează a fi luate la Washington. Problemele au prezentat o asemenea importanță, încît premierul englez Wilson a considerat util să le discute, în timpul vizitei sale în Statele Unite, cu președintele Nixon. Nu se cunosc amănunte asupra celor spuse și promise de partea americană, dar ziarul londonez «Times» arăta într-un editorial despre ce este vorba: «Ar fi o ironie ca tocmai acum, cînd Anglia a reușit să atingă o balanță comercială favorabilă și să se situeze pe o poziție economică mai puternică, comerțul internațional să fie perturbat de măsurile americane». Măsurile de care este vorba privesc două aspecte. Pe de o parte, lupta antiinflaționistă anunțată de administrația S.U.A., ceea ce presupune, între altele, măsuri de restrîngere a creditelor, a importurilor, deci o anumită închidere a pieței americane. Pe de altă parte, consecințele politicii financiare americane asupra pieței capitalurilor. Dobînzile înalte oferite în S.U.A. au provocat perturbări și îngrijorare în Europa occidentală.

Corespondentul politic al lui «Times» arăta că guvernul englez este conștient că «într-un an electoral pentru Anglia, perspectivele exporturilor și ușurarea restricțiilor asupra cererii interne engleze depind de perspectivele bune ale economiei americane». Dar, la rîndul lor, Statele Unite se află într-un an electoral pentru Congres — și administrația a arătat că ea consideră că își poate consolida pozițiile în forul legislativ numai dacă dovedește opiniei publice că poate să aplice simultan și un program de luptă împotriva inflației și unul pentru satisfacerea în mai mare măsură a nevoilor sociale. Rămîne de văzut dacă cele două interese electorale vor putea fi conciliate. Deocamdată, ele se bat cap în cap.

Nicolae LUPU

PREOCUPĂRI ȘI DEZIDERATE AFRICANE

Drapelele naționale multicolore și tradiționalele salve de tun au marcat sosirea șefilor a 14 state din Africa centrală și răsăriteană la Khartum, unde a fost organizată cea dintîi Conferință africană la nivel înalt a anului 1970. Inaugurală în acest sens, reuniunea din capitala sudaneză a prilejuit o analiză a situației existente pe continentul negru, atît din punct de vedere al ultimelor evenimente survenite (este vorba în primul rînd de sfîrșitul războiului civil din Nigeria), cît și al problemelor complexe politice și economice ale Africii, a căror rezolvare cere timp. În cadrul dezbaterilor, șefii statelor africane prezenți la conferință au condamnat regimurile rasiste din Republica Sud-Africană și Rhodesia, precum și politica colonialistă a Portugaliei, manifestîndu-și hotărîrea de a acorda un ajutor sporit mișcării de eliberare națională de pe continentul african. Dar preocuparea centrală a participanților la reuniunea din capitala sudaneză a constituit-o sondarea unor noi căi de intensificare a cooperării — îndeosebi economice — interafricane. Din dezbateri a reieșit că așezarea pe baze viabile a colaborării regionale presupune depășirea, prin eforturi comune și susținute, a barierelor statornicite de trecutul colonialist și estomparea divergențelor, adesea artificiale, dintre unele state. Asemenea diferende sînt generate, de multe ori, de dificultățile armonizării intereselor în domeniul tarifar și de fărîmițarea valutară. Este cunoscut de altfel conflictul intervenit în cadrul Uniunii statelor Africii Centrale, în momentul în care guvernul de la Bangui a anunțat retragerea Republicii Africa Centrală din această organizație, la a cărei fondare participase împreună cu Ciadul și Congo (Kinshasa), ambele membre ale Uniunii vamale și economice a Africii Centrale.

Obstacolele în calea intensificării comerțului interafrican sînt amplificate de relațiile speciale cu fostele metropole și de jocul monopolurilor occidentale care rezervă multor țări africane rolul de anexe de materii prime și piețe de desfacere extrem de convenabile. Multe din produsele de export ale țărilor africane cu economie bazată pe monocultură nu pot face față nici chiar în statele vecine concurenței mărfurilor vest-europene sau americane. De aceea, și în cadrul conferinței din capitala sudaneză au fost făcute propuneri în vederea constituirii progresive a unei piețe comune africane de la insulele Capului Verde pînă la frontierele sudice ale Nigeriei — deși nu toate părerile converg în acest sens.

Interesul crescînd pentru extinderea colaborării economice a țărilor africane, vitală pentru înscrierea continentului negru pe orbita de dezvoltare a secolului al XX-lea, este evidențiat și de faptul că, în aceeași săptămînă în care a avut loc Conferința de la Khartum, la Yaoundé s-a deschis reuniunea Consiliului ministerial al Organizației comune africane și malgașe, iar la Dakar, întrunirea țărilor riverane ale fluviului Senegal. Este evident un debut semnificativ al activității diplomatice africane în acest an.

S. BONDOC

VIENA

ȘANTIERUL METROULUI

Corespondență de la Petre STĂNCESCU

Vestita Karlsplatz a devenit în ultima vreme primul și cel mai mare șantier al metroului vienez. Implantarea lucrărilor în acest punct central al orașului corespunde ordinii de desfășurare, pe etape, a construcției care urmează să se încheie în 1980. În zece ani vor fi date în folosință trei trasee principale, cu o lungime de 25 km. Ele vor forma nucleul principal al dezvoltării în continuare a rețelei de linii și stații subterane ale metroului. Prima fază a lucrărilor pare să necesite și operațiunile cele mai complicate. Străvechea vatră a așezării, Karlsplatz, adăpostea pe vremea romanilor un mare cimitir. În epoca lui Schubert, la suprafață curgea un rîu. Tot în acest loc se afla Karlskirche, cea mai frumoasă biserică în stil baroc a Vienei. Portalul edificiului, construit după epidemia de ciumă din 1713, este flancat de două coloane care imită Columna lui Traian. Piața găzduiește și alte edificii și monumente importante: politehnica, clădirea Asociației muzicii, cu cea mai frumoasă sală de concerte a capitalei, precum și statuia lui Brahms. De toate aceste elemente au trebuit să țină seamă proiectanții metroului. Prezența unui curs de apă a contribuit la determinarea unei structuri neomogene a solului în această regiune. Pentru a înlătura acest dezavantaj, constructorii efectuează o operațiune de injectare pentru consolidarea solului.

Acoperirea cheltuielilor necesitate de construcția metroului se va face din fondurile primăriei și din cele federale. Pentru anul acesta este prevăzută suma de 1 054 miliarde șilingi. În ansamblu, problema finanțării nu este încă rezolvată datorită conflictului ce a izbucnit între referentul financiar al primăriei, Felix Slavik (socialist), și ministrul federal al finanțelor, Stephan Koren (populist). Lucrările însă au început. Dacă ele se vor realiza conform planului, peste 10 ani metroul vienez va transporta zilnic, în orele de vîrf ale circulației, 32 000-40 000 de pasageri.

Întîlnire între maeștri... s-ar putea intitula această imagine înfățișîndu-l pe marele sculptor contemporan Henry Moore vizitînd marea expoziție Rodin, organizată recent la Paris.

sapte zile pe pămînt

ARHIVA FOTO

PACTUL BALCANIC

La 9 februarie 1934, patru țări balcanice — România, Grecia, Turcia și Iugoslavia — se angajau solemn să-și garanteze mutual frontierele, semnînd la Atena documentul diplomatic cunoscut sub denumirea de Pactul Balcanic. În centrul acestei acțiuni se afla Nicolae Titulescu, ministrul nostru de externe. Scopul final al pactului: menținerea păcii în Balcani. Intrarea în vigoare a acestei înțelegeri diplomatice a fost privită cu multă simpatie în toată lumea. Societatea Națiunilor înregistrînd-o în documentele sale ca pe o realizare pozitivă.

În fotografie: semnarea pactului de către cei patru miniștri de externe ai țărilor contractante (Maximos — Grecia; Tevfik Rușdi Bey — Turcia; Nicolae Titulescu — România, și Jeftici — Iugoslavia).

Ion MUNTEANU

Barcelona. Poliția în plină acțiune de reprimare a uneia dintre demonstrațiile devenite tot mai numeroase în ultima vreme și prin care muncitori și studenți spanioli își afirmă revendicările de ordin social și politic.

DINCOLO DE VĂLUL TĂCERII

Dacă în trecut comunicatele ministerului portughez pentru teritoriile de peste mări ridicau din cînd în cînd vălul tăcerii asupra operațiilor militare din colonii, în ultima vreme acestea au dispărut aproape complet din paginile ziarelor. Un vast aparat propagandistic urmărește să creeze iluzia că pe fronturile din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau domnește cea mai deplină liniște...

Dar care e realitatea?

În Guineea portugheză, care a devenit, potrivit aprecierii unanime a presei occidentale, cel mai fierbinte punct al Africii, patrioții conduși de PAIGCV (Partidul african al independenței din Guineea portugheză și Insulele Capului Verde) au reușit să elibereze pînă în prezent jumătate din teritoriul țării. Căderea, după doi ani de asediu, a taberei militare portugheze de la Medina Boe a eliberat total regiunea Boe din sud-estul țării și a creat condiții noi pentru dezvoltarea luptei în regiunile Gabu și Bafata. În Angola, cea mai bogată colonie portugheză, al cărui teritoriu este de 14 ori mai mare decît al metropolei, deși efectivul trupelor colonialiste a crescut de la 30 000 în 1961 la 70 000 în prezent, forțele mișcării populare au reușit nu numai să elibereze o zonă de 800 000 kmp cu o populație de 2 milioane de locuitori, dar și să organizeze o administrație proprie. «Portughezii au fost constrînși să renunțe la cucerirea teritoriului pierdut, scrie revista «Jeune Afrique». Ceea ce își propun ei la ora actuală este numai de a opri înaintarea forțelor naționaliste, creînd în acest scop largi culoare prin defrișarea terenurilor și distrugerea pădurilor». Lupta de eliberare s-a intensificat și în Mozambic, unde peste o treime din teritoriul țării se află sub controlul Frontului de eliberare din Mozambic (FRELIMO), care polarizează în jurul său toate forțele populare, dispunînd de o armată de peste 15 000 de oameni.

Pentru guvernul din Lisabona, «miza cea mai mare a războiului colonial — scrie «La Stampa» — este Angola, bogată în fier și foarte bogată în petrol». Guvernul portughez nu are mijloace pentru a face mari investiții și apelează la capitalul străin cu speranța că interesele economice occidentale îl vor sprijini împotriva mișcărilor de eliberare. Regiunea Cabinda din Angola a fost botezată «Kuweitul Portugaliei». Previziunile, începînd din 1970, sînt de 7,5 milioane tone anual de petrol brut. E limpede că puternicele trusturi occidentale investind aici sume imense, reprezentanții monopolurilor sînt interesați în statu-quo-ul colonilor portugheze.

I. ALEXANDRESCU

O vizită la Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. din capitala sovietică este oricînd interesantă. Dar numai în aceste zile de iarnă i se poate adăuga farmecul unei «călătorii» cu sania trasă de reni.

ALCATRAZ SUB REGIM... INDIAN

Acțiunea indienilor americani care s-au instalat pe insula Alcatraz a devenit de notorietate publică, provocînd, pe tot teritoriul Statelor Unite, o largă mișcare de sprijin care a forțat autoritățile să renunțe la ideea expulzării lor cu forța. Indienii care au ocupat fosta fortăreață-închisoare Alcatraz, al căror număr a crescut între timp la 150, s-au întrunit sub conducerea liderului lor, Richard Oakes, pentru a elabora planurile de guvernare a noului teritoriu. La întrunire au participat aproximativ 200 de reprezentanți ai unor triburi din S.U.A., ai indienilor azteci din Mexic, precum și ai eschimoșilor. Printre problemele abordate cu această ocazie s-au aflat legalitatea ocupării Alcatrazului și crearea unui Centru al indienilor americani care să studieze posibilitățile de îmbunătățire a condițiilor de viață ale acestora.

Ocuparea Alcatrazului reflectă un nou mod de a milita al indienilor americani, care au urmărit să atragă atenția opiniei publice asupra nedreptăților la care sînt supuși din partea «omului alb» și în special din partea Biroului pentru problemele indienilor din cadrul ministerului de Interne al S.U.A. Parodiind tratatele pe care guvernele americane le-au impus, de-a lungul anilor, triburilor de indieni înfrînte, ocupanții Alcatrazului au adresat celor circa albi care locuiesc pe insulă o proclamație de o ironie usturătoare, în care subliniază: «Dăruim locuitorilor insulei o porțiune din acest pămînt, pentru propria lor folosință, pe care să o stăpînească în numele guvernului americano-indian atît timp cît soarele va răsări și rîurile se vor revărsa în mare. Ne angajăm să ghidăm pe locuitorii acestei insule pe calea unui mod de viață adecvat. Le vom oferi religia noastră, educația noastră, modul nostru de viață, pentru a-i ajuta să ajungă la nivelul nostru de civilizație, ridicîndu-i din starea lor de sălbăticie și nefericire».

Comentînd acțiunea indienilor de pe Alcatraz, revista «Time» consideră că aceștia sînt pe punctul de a obține cîștig de cauză. Astfel, ministrul de interne al S.U.A., Walter Hickel, a trecut insula pe lista surplusurilor federale, fapt care este interpretat ca un prim pas pe calea recunoașterii guvernării ei de către indieni. La puțin timp de la această hotărîre democratul George Brown, membru al Camerei Reprezentanților, a depus un proiect de rezoluție în care care transferarea Alcatrazului către indienii americani, în vederea creării Centrului de studii propus. Alți zece congresmeni s-au înscris imediat printre coautorii acestui proiect de rezoluție. Se pare de asemenea că guvernul american ar intenționa să ofere indienilor un alt teritoriu, în apropiere de Fort Miley. Aceștia au răspuns deja că ar accepta o asemenea propunere, afirmînd: «Dorim în primul rînd Alcatrazul, dar vom accepta orice teritoriu pe care America dorește să ni-l restituie».

S. DUMITRESCU

RUBRICA UN PRIETEN CITITOR

ANGAJAMENT

Noi, colecționarii de ziare, cei care plecăm în fiecare zi pînă la Polul Sud al unei pagini externe,

pînă la ultimele știri,

pînă la ultimul rînd al ultimelor știri,

pînă la știrile tipărite cu litere minuscule pentru că însuși secretarul de redacție — la 12 noaptea — a socotit că vestea e cu totul neînsemnată,

noi, cei care ne înhămăm la sănii trase de reni și ne scufundăm în submarine pentru a găsi un primus care explodează la Neapole,

un aragaz care sare în aer la Manilla,

un tren care deraiază în Africa,

un incendiu care înroșește pustiurile arctice

un avion care se rupe în două deasupra Mării de Marmara,

un bărbat care se sinucide din amor la Toledo,

o femeie care zboară la cer aruncîndu-se în Sena,

noi, colecționarii de ziare, sîntem azi în doliu.

Noi purtăm zilnic doliul altora. Noi sîntem mereu în doliu, fiindcă în fiecare zi ziarele anunță morți — în toate ziarele lumii, pe paginile externe, sînt mai mulți morți decît nounăscuți, și nouă nu ne scapă acest amănunt.

Obișnuiți astfel cu moartea — noi, colecționarii de ziare, trăim ca incineratorii de la crematoriu, ca oamenii de serviciu ai institutelor medico-legale. Învîrtindu-ne, ca și aceștia, printre aceste cadavre — noi, colecționarii de ziare avem iluzia că moartea nu ne poate atinge. Dar azi, rătăcită printre două sinucideri, trei demisii și patru acentate, aflăm că:

Stockholm 17 (Agerpres). Un cetățean suedez în vîrstă de 60 de ani a fost găsit mort prin sufocare în apartamentul său din Malmö. El își umpluse, pînă la tavan, întregul apartament cu ziare vechi, neștiind decît ce potecă foarte strîmtă, de la intrare pînă la pat. Organele de anchetă au declarat că, într-una din nopți, un teanc de ziare s-a prăbușit peste bătrîn, în timp ce acesta dormea, strivindu-l.

În fața corpului său neînsuflețit, aplecați pios înaintea acestui prozaspăt mormînt, resimțind adînc această pierdere — ireparabilă, ca orice pierdere —

noi, colecționarii de ziare ai întregii lumi, castă nobilă, disprețuind orice confort material și intelectual, ne luăm angajamentul să ne strîngem rîndurile și să strîngem totodată și mai multe ziare în apartamentele noastre, transformîndu-le într-o junglă sălbatică, fără nici o potecă de acces pentru cei muritori.

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

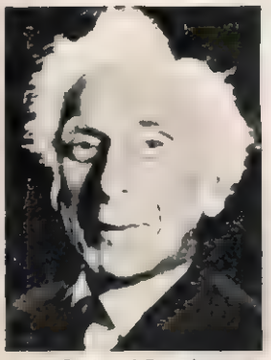

Bertrand Russel

● Zilele acestea a apărut în librării cartea **Autobiografie** de Bertrand Russel. Recomandînd cartea publicului cititor, notăm totodată trista coincidență a apariției ei cu încetarea din viață a autorului, care se prenumără printre cei mai eminenți oameni de știință și luminați gînditori ai secolului nostru.

● Constantin Apostol: **Amarul sînge al strugurilor** (roman). O revenire binevenită în actualitatea literară a unui înzestrat prozator. Pînă la recentul roman, Constantin Apostol a mai dat la iveală trei lucrări de proză: romanele «Alticeva» (1934), «Fericirea n-are istorie» (1939) și nuvela de mai mari proporții «Nici ei n-au rămas» (1948). Romanul anunțat aici constituie prima carte dintr-o amplă frescă socială — proiectată în opt volume — a ultimelor șase decenii ale țării noastre. Părți componente ale unui întins ciclu, cărțile se pot citi însă și separat, așa cum o deducem din lectura primului tom. Structurat clasic, «Amarul sînge al strugurilor» se bucură de un ritm epic viu, alert, fără parcele monotone, calitate de loc neglijabilă într-un roman fluviu (Editura pentru literatură).

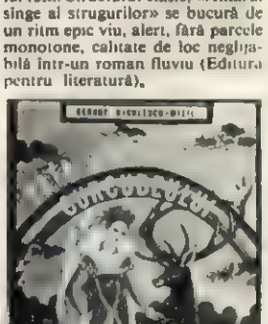

● George Niculescu-Mizil: **Fata din împărăția curcubeului** (basme pentru copii). Frumos știe să povestească autorul acestei cărți. Lin, firesc, micul cititor e introdus în lumea mirifică a basmelor pe aripa unei fantezii de conținută poezie. De menționat că această plutire în universul de vis al basmului nu provoacă o evadare gratuită în ireal, ci cotidianul, observația realistă sînt organic contopite în datele fanteziei. De aici sensul etic al narațiunilor (Editura «Ion Creangă»).

● În colecția Sinteze sociologice a Editurii științifice a apărut cartea **Populație și economie** de Alexandru Pescaru. Bazat pe o cuprinzătoare bibliografie, acest substanțial studiu demografic cuprinde următoarele capitole generale: Creșterea populației și dezvoltarea economică; Cauzele și consecințele social-economice ale creșterii lente a populației; Cauzele și consecințele social-economice ale creșterii intense a populației.

● Tot la aceeași editură a apărut cartea lui Victor-Lucien Tapié (profesor la Sorbona) **Barocul**, o susținută considerație sintetică asupra acestui stil în arhitectură, plastică și literatură. Traducerea și postfața de Alexandru Duțu.

● Remarcabil numărul 5 al săptăminalului clujean **Tribuna**. Fiecare pagină și material îți solicită atenția. Desprindem în fugă: exegeza Socrate (II. Cunoașterea de sine) semnată cu o impecabilă logică de acad. Ath. Joja; meditația fertilă în sugestii «Pentru resurecția tragediei» de autenticul eseist Nicolae Balotă; poemele tulburătoare prin amestecul de contagioasă emoție și luciditate, departe de orice făcătură, ale lui Adrian Păunescu, o adevărată surpriză prin relevarea criticului și istoricului literar D. Popovici și ca dramaturg...

plastică

● **Viorel Mărginean** — pictură și desen. Desenele în cărbune, pastel sau creion cu tot caracterul lor autonom sînt un prolog (mărturisit vizual) la pictura artistului. Mărginean e un peisagist înnăscut și încă unul dintre cei mai originali pe care îi are plastica românească actuală, mai ales prin limbajul pe care îl folosește. Pictor al reliefurilor frămîntate, el descrie panoramic priveliști, prin care ochiul, ca să le cuprindă, trebuie să facă repetate călătorii prin țesătura migăloasă a detaliilor. Mărginean este un idilic, care își construiește imaginile cu candoare, un arhitect al unui mare vis despre natură. Expoziția cuprinde 42 de picturi lucrate între 1965 și 1969 și numeroase desene (Dalles).

● **Ion Pană** — pictură. Alegînd tonuri, stabilind relații între ele, pictorul redă forma obiectelor și profunzimea spațială. E o pictură de sugestie, nu lipsită de elaborări lucide, un pretext figurativ de a crea flori și naturi moarte, unele de o cerită frumusețe («Flori II», «Trandafirul galben» etc.) (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● Pornind în primul rînd de la creația unor personalități pe care le crede reprezentative, studiul lui Joseph-Emile Muller, **Arta modernă**, urmărește marile momente ale artei secolului nostru, încercînd să răspundă la întrebări capitale cum sînt: relația artist-public, sorgintea artei abstracte, ideea progresului în artă, interesul psihologic și valoarea artistică etc. (Editura științifică).

● Cînd A. Vollard își descoperea vocația de negustor de tablouri, mișcarea impresionistă triumfa. Spirit pătrunzător, el a avut inspirația de a se ocupa de artiștii care căutau noi orizonturi în pictură și care se izbeau de neînțelegerea publicului. Și întreprinderea a reușit! **Amintirile unui negustor de tablouri** este nu numai o spirituală carte memorialistică a unui animator al artei, dar și istoria (anecdotică) a unei întregi epoci (Editura Meridiane).

muzică

● BICENTENARUL BEETHOVEN. «Missa solemnis», capodopera desăvîrșită de maestru în anul 1823 (cu patru ani înainte de a muri), figurează în programul concertului orchestrei și corului «Filarmonica» dirijate de **Mircea Basarab**. Își dau concursul soprana **Emilia Petrescu**, mezzo-soprana **Martha Kessler**, tenorul **Valentin Teodorian**, basul **Gheorghe Crăsnaru** (7 și 9 februarie, Ateneu).

● Dirijorul **Ion Baciu** apare la pupitrul Orchestrei simfonice a RTV cu un program alcătuit din două lucrări ale marelui repertoriu și o interesantă lucrare originală, în primă audiție. Vom asculta așadar cantata «Domnișoara Hus» de Nicolae Brînduș. Tînărul compozitor, (și apreciat pianist) s-a inspirat din versurile poeziei astfel intitulate de Ion Barbu, lucrarea fiind scrisă pentru trei voci de bas-baritoni și trei formații orchestrale. Liana Serbescu este solista concertului pentru pian și orchestră de Maurice Ravel. În încheiere — Simfonia a VII-a de Franz Schubert (12 februarie, Studioul de concerte al RTV).

● Din ciclul de concerte pentru elevi organizat de Filarmonica «George Enescu» — inițiativă pe care am mai avut prilejul s-o lăudăm — semnalăm titlul «Beethoven» din ciclul «Muzica de-a lungul veacurilor». Expune V. Pop-Băleni. Demonstrații: cvartetul **Philarmonia**, mezzo-soprana **Martha Kessler** și pianistul **Corneliu Gheorghiu** (8 februarie, Ateneu).

● Tot elevilor li se adresează concertul-școală cu tema prezentată de muzicologul Nina Turcu «Compozitorii cîntă natura». Își dau concursul: pianista **Maria Cardaș**, violonistul **Ion Corneanu**, violoncelistul **Octavian Morea**, oboista **Elena Mihai**, xilofonistul Nicolae **Albulescu**, soprana **Mariana Constantinescu**, baritonul **Ion Samoil**. Acompaniamente — **Nicolae Licaret** la pian și **Ion Ivan** la harpă (8 februarie — sala mică a Palatului).

● Eminentul pianist **Radu Lupu**, din nou în fața melomanilor bucureșteni, într-un recital omagial BEETHOVEN: 32 de variațiuni în Do minor; sonatele opus 110, opus 10 și opus 53 (Waldtstein) (11 februarie, Ateneu).

● O seară de muzică contemporană ne oferă harnicul cvartet **Philarmonia**. În program: Anton Webern, Peter Schat, Ton de Leeuw, Marin Suciu (lucrări în prima audiție) și Bela Bartok (10 februarie, sala mică a Palatului).

● Sala Studio a Ateneului găzduiește la 12 februarie recitalul de pian al **Luminiței Ghencea** (Bach, Beethoven, Brahms) și de violă al **Adrianei Filip** (Bach, Schubert, Hindemith).

cinema

● **Prea mic pentru un război atît de mare.** Un debut care ne obligă să-l luăm în seamă: Radu Gabrea, tînăr cineast pentru care lumea reprezintă un teren ce poate fi scormonit la nesfîrșit cu aparatul de filmat în mînă și cu cîteva lecții de căpătîi luate de la mari maeștri îndrăgiți. Scenariul aparține lui Dumitru Radu Popescu. În distribuție: Mihai Filip, Mircea Albulescu, Gheorghe Cozorici, Gheorghe Dinică, Jean Constantin, Ernest Maftei, Dan Nuțu, Ștefan Radof, Ileana Popovici, Nicolae Wolcz. Imaginea, Dinu Tănase.

● **Stăpîn pe situație.** Unul dintre

Gh. Cozorici

cele cîteva «Mait Helm»-uri realizate de cineastul Henry Levin și producătorul Irving Allen cu gîndul, mai mult sau mai puțin ascuns, de a-l concura pe James Bond. Un întreg arsenal de gadget-uri, care mai de care mai incredibile, funcționează strălucit, spre tristețea celor care iubesc «vechile» filme de aventuri, acelea în care mica celulă cenușie rezolva toate încurcăturile. În rolul principal Dean Martin. Parteneri — Senta Berger, Janice Rule, James Gregory, Albert Salmi, David Mauro.

● Nu înțelegem cum vine asta: dimineața cinematograful «Union» găzduiește submediocrități cîntătoare, precum «Nu sînt demn de tine», iar seara devine Cinemateca. Să dăm totuși respectul cuvenit și pereților care-l adăpostesc din cînd în cînd pe Antonioni ori pe Fritz Lang.

● Mari actori pe ecranele noastre **Toshiro Mifune** (Sanjuro), **Rita Tushingham** (Băieții în haine de piele), **Alberto Sordi** (Viața dificilă), **Simone Signoret**, **Oskar Werner**, **Lee Marvin** (Corabia nebunilor).

● După patru ani de efort, producătoarea franceză Nicole Stéphane a cumpărat drepturile de a ecraniza «În căutarea timpului pierdut». Regizorul căruia i-a încredințat această dificilă întreprindere este Visconti, singurul care i se pare chemat să facă față acestei copleșitoare răspunderi.

teatru

Angela Chiuaru

● Alecsandri a recăpătat o nouă tinerețe teatrală. După **Coana Chirița la Teatrul Național din București** — «Chirița» se află acum «în provincie» (la Oradea) — la propriu și la figurat — în regia actorului Dorel Urlățeanu. Chirița e Olimpia Mîinea — iar în spectacol mai joacă Anca Micre-Chirilă, Ana Popa, Ion Abrudan.

● Alecsandri atrage și tînăra generație artistică. La studioul I.A.T.C. «Casandra» se joacă o insolită **Piatra din casă**. Piesa a fost dilatată ca modalități comice spre grotesc, condimentată cu o sumedenie de gaguri, momente muzicale, lupte etc. Regizoarea Marina Emandi a vădit invenție umoristică, pe alocuri ritm și vervă — deși aglomerarea neordonată și lipsa de unitate stilistică duc pînă la urmă la monotonie și chiar demonstrație în sine. Semnalabil ca manifestare studențească, spectacolul evidențiază din nou talentul complex al actriței Adriana Popovici, hazul Adrianei Pitești-anu, alături de cîțiva tineri interpreți.

● Mircea Radu Iacoban a obținut într-un timp scurt o serie de remarcabile succese literare. Recent, a abordat teatrul, bătrînul Teatru Național din Iași fiindu-i gazdă de debut. Piesa — **Tango la Nisa**, inspirată din actualitatea imediată, ascuțit sondaj psihologic, în care unda lirică alternează cu tensiunea dramatică. Spectacolul a fost regizat la Iași de clujeanul Victor Tudor Popa cu: Cornelia Gheorghiu, Cornel Constantiniu (laureat al «Stelei fără nume»), Dionisie Vitcu, Puiu Vasiliu, Traian Ghițescu.

● Al. T. Popescu («Croitorii cei mari din Valahia») a «croit» și pentru copii o piesă, **Omulețul de puf**, prezentată în premieră la Teatrul din Oradea (regia, Petre Diaconu, scenografia, Szabo Barnabas). La Teatrul «Țăndărică» se repetă o piesă de același autor, **Stroe de rouă — Brotăcel**.

● **Critis sau Gîlceava zeilor**, de Radu Stanca, exercițiu de parodie pe teme mitologice, a oferit teatrului din Bîrlad baza unui spectacol de savuroasă ironie, pe care regizorul Cristian Nacu l-a conceput ca pe un pamflet demitizant, nu lipsit de o anume undă de tristețe. În distribuție: Constantin Dolan, Livia Ungureanu, Valy Mihalache, Virgil Leahu ș.a., precum și un oaspete bucureștean: actrița Angela Chiuaru de la Teatrul «Nottara»

televiziune

Atracțiosul teleprogramelor de săptămîna viitoare se învîrte mai ales în jurul rubricilor de film, teatru, sport. Din nou o emisiune de «varietăți cu public», care va stîrni, probabil, înrăsi multe și contradictorii comentarii. Rezumăm recomandările noastre:

DUMINICĂ. Continuă transmisiunile de la Leningrad ale **Campionatului european de patinaj artistic** (17.00). ● **Realitatea ilustrată**, comprimată în timp din pricina Varietăților, afișează totuși un sumar tentant (18.00) ● **Varietățile** concentrează un număr impresionant de forțe artistice din teatrul de proză, de estradă și chiar de pe podiumurile de concert. Cîteva nume doar: Ștefan Tapalagă, Coca Andronescu, Florin Bogardo, Anda Călugăreanu, Elena și Toma Caragiu, Mihai Fotino, Gh. Căciuleanu, Mihaela Mihai, Silvia Marcovici, Liliana Tomescu, Marina Voica (20.30) ● Pe programul II — **Seară de teatru** cu «Dansul morții» de August Strindberg (20.00).

LUNI. **Steaua fără nume** își continuă cercetările (nu totdeauna științifice) întru aflarea și promovarea de noi talente estradistice (20.30) ● **Agenda politică** (21.30) ● Ultima din transmisiile de pe patinoarul leningrădean (22.00)

MARȚI. **Interviziunea** își aduce și ea aportul la răspîndirea faimei cucerite de ansamblul «Ciocîrlia» departe peste hotare (18.30) ● Rubrica de știință **Ce știm și ce nu știm despre om?** reia încercările de a aduce puțin optimism în cunoștințele noastre în ale geriatriei (19.30).

MIERCURI. **Telecinemateca** ne propune o nouă întîlnire cu Bette Davis, alături de unul din partenerii ei favoriți, Claude Rains, în «Minciuna» (20.20).

JOI. Seară de teatru: «Un nastur sau Absolutul», o excelentă comedie de Radu Cosașu, într-o bună distribuție (20.10) ● Păcat că, la aceeași oră, pe programul II, o emisiune nu mai puțin atractivă: creația lui Skolimovski, «Walkover» — un film de autor — în cadrul rubricii destinate cinefililor (20.10).

VINERI. **Mai aveți o întrebare?** dă răspunsuri calificate celor interesați de tema «Inteligența și limbajul animalelor» (19.30) ● Fernandel, într-o comedie foarte... franțuzească «Cocagne» (20.45).

SÎMBĂTĂ. **Teleenciclopedia** prezintă un document tulburător din zilele celui de-al doilea război mondial — Orașul erou Leningrad (20.00) ● **Zenaida Pally** pe afișul emisiunii **Seara melomanilor** (22.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 6, etapa din 8 februarie 1970

I.	Bologna—Verona	1
II.	Brescia—Inter	2
III.	Cagliari—Fiorentina	x
IV.	Lanerossi—Bari	x
V.	Milan—Palermo	1
VI.	Roma—Napoli	1
VII.	Sampdoria—Lazio	1
VIII.	Torino—Juventus	x
IX.	Atalanta—Reggina	x
X.	Catania—Como	x
XI.	Foggia—Pisa	1
XII.	Mantova—Monza	x
XIII.	Perugia—Piacenza	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA·ALBUM
BERLITZ

7
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 767
14 FEBRUARIE 1970

reportaj de șapte zile

periplu economic

În majoritatea întreprinderilor industriale din țara noastră, planul pe luna ianuarie s-a încheiat cu rezultate pozitive. Combinatele siderurgice și marile uzine constructoare de mașini, cele mai importante exploatări miniere și petroliere, cele mai cunoscute întreprinderi chimice sau fabrici producătoare de bunuri de consum figurează pe panoul de onoare al unităților fruntașe, care prin activitatea productivă, desfășurată în ritm susținut, contribuie în mod activ la întărirea potențialului economic al țării.

Dar ceea ce atrage atenția, ca un fapt deosebit de semnificativ în etapa finală a actualului cincinal, este însuși nivelul realizărilor care în cele mai multe cazuri nu se limitează la întreprinderi izolate ci, dimpotrivă, relevă bilanțurile unor ramuri industriale. Astfel, cele trei centrale industriale aparținînd siderurgiei și-au depășit sarcinile de plan pe luna ianuarie furnizînd suplimentar economiei naționale 3 760 tone de oțel, 3 420 tone fontă și 2 000 tone laminate, pășind astfel cu succes pe calea realizării sarcinii nominalizate în planul anual, ca în 1970 să se elaboreze 6,5 milioane tone oțel. În cadrul acestor eforturi se înscriu și realizările oțelarilor din cadrul uzinelor constructoare de mașini, care au elaborat peste prevederi 1 170 tone de metal. Dar, pentru că ne aflăm în acest domeniu, socotim demn de relevat faptul că la o serie de produse importante întreprinderile Ministerului Construcțiilor de Mașini au depășit sarcinile de plan pe luna ianuarie. Au fost astfel întrecute cu 7,3 la sută prevederile privind producția de utilaje pentru industria alimentară, cu 5,4 la sută cele ale producției mijloacelor de automatizare, cu 3 la sută nivelul planificat al producției de utilaje metalurgice, cu 2,9 la sută cele ale volumului de motoare electrice de 0,25 kW și peste această putere, precum și nivelul unor produse larg solicitate furnizate de întreprinderile specializate în producția de utilaje agricole, de vagoane, autoturisme de teren, locomotive diesel electrice și altele.

Nu mai puțin importante sînt realizările înregistrate în prima lună a anului de către petroliști. Pe ansamblul industriei petrolului, producția globală a fost realizată în proporție de 101,7 la sută, întregul spor fiind obținut pe baza creșterii productivității muncii într-un ritm mai înalt decît cel preconizat. De asemenea, colectivele rafinăriilor au livrat peste sarcinile de plan aproape 10 000 tone produse petroliere.

În industria chimică, producția globală obținută peste prevederi reprezintă — sub raport valoric — 77 milioane lei. Au fost astfel puse la dispoziția economiei naționale, în afara cifrelor de plan, 7 000 tone îngrășăminte cu azot, peste 700 tone sodă calcinată, 280 tone sodă caustică, aproape 350 tone acid sulfuric, circa 300 tone polietilenă și importante cantități de negru de fum, aluminiu și cauciuc sintetic. De notat că unitățile Centralei petrochimice de la Pitești și cele ale Direcției generale a industriei chimice din minister, care în 1969 rămăseseră în urmă, au reușit nu numai să-și realizeze sarcinile, dar să le și depășească.

Confirmînd demarajul bun al multora din unitățile sale, industria materialelor de construcții și-a realizat sarcinile producției globale în proporție de 105,1 la sută, iar pe cele ale producției-marfă vîndută și încasată în proporție de 100,6 la sută, depășind cu 19 la sută nivelul realizărilor din perioada corespunzătoare a anului trecut.

Sub cele mai diverse aspecte, realizările înregistrate în luna ianuarie constituie un start bun. Astfel, în opt din județele țării, citate nu după tradiție sau grad de industrializare (Argeș, Bacău, Brăila, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Prahova, Suceava), valoarea producției globale obținute peste plan depășește suma de 166 milioane lei. În șase județe (Alba, Brașov, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Suceava), valoarea suplimentară a producției marfă vîndută și încasată, indicator de care se leagă nemijlocit creșterea eficienței economice, depășește 86 milioane lei.

După cum se vede, anul 1970 a început sub semne de bun augur. Din prima lună se simte puternicul avînt cu care întregul popor a pornit să încheie actualul cincinal, pregătindu-se să pășească la îndeplinirea marilor sarcini trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului, mai călit cu mai multă experiență sub raportul înaltelor exigențe ale producției moderne.

N. DUMITRU

reportaj din subsol

De cînd cu pasajul subpămîntean pentru pietoni, pasaj care îi îndepărtează de autobuzul 31 cu cîteva rele minute pe toți cei care lucrează la «Casa Scînteii», credeam că n-am să mai fiu în stare să scriu o vorbă bună despre vreo construcție asemănătoare. Și totuși, o vizită prin ceea ce a început deja să existe din marele edificiu subsolic al parcajului care ia ființă — cu o rîtmicitate pentru care constructorii merită «o strîngere de mînă» scrisă și publică — care ia ființă, spun, nu sub nivelul mării, ci doar sub cel al pieței Nicolae Bălcescu, m-a făcut să-mi recîștig încrederea în obiectivitatea mea și să adopt tonul laudativ care va urma.

Nu-i nevoie de vreun sextant-minune ca să stabilești coordonatele precise ale domiciliului subiectului microreportajului de față și nici de fantezie ca să ți-l închipui. Este suficient doar să te ridici în vîrful picioarelor și să arunci o privire peste tăblițele gardului mobil cu care constructorii — probabil datorită pudoarei care-i caracterizează pe cei din breasla asta — și-au ferit de ochi indiscreți progenitura.

Parcajul și-a făcut loc, înfigîndu-și în pămînt, exact sub viitoarea zonă verde din fața noului Teatru Național, temelii și ziduri din beton pur și simplu impresionante.

O primă zonă a construcției este gata. O a doua, doar pe jumătate. Dar important este ritmul de lucru intens, în pofida vremii nu tocmai înțelegătoare cu sarcinile de plan ale meșterilor de acolo.

Calitatea excelentă a betoanelor turnate ce alcătuiesc structura parcajului are o consecință fericită: volumul obișnuit de tencuieli a scăzut simțitor.

Și-acum, cîteva vorbe despre căile de acces la acest colț de București subteran, la această sobolie a civilizației moderne. Două rampe de comunicare vor traversa Bulevardul Bălcescu, fără să mai dăuneze fluxului continuu al circulației de la suprafață, una ieșind în apropierea Bisericii Enei, cealaltă în fața restaurantului «Dunărea». După cum se vede, proiectanții au avut grijă de căi speciale pentru diferitele categorii de pietoni. Alte rampe vor sluji acelora cărora interesele le vor purta pașii spre strada Tudor Arghezi și, de acolo, mai departe, pe drumuri obișnuite.

Și totuși un parcaj este făcut înainte de toate pentru «acele mașini minunate și oamenii lor zburători». Parcajul va putea înghiți concomitent 980 de automobile. Pasagerii lor vor beneficia de pasaje directe spre teatru, hotelul «Intercontinental» și pasajul subteran din Piața Universității.

Dar să nu vă închipuiți că acest uriaș garaj, această enormă cutie de beton scufundată în centrul Bucureștiului, va fi un simplu pustiu nemobilat. Parcajul va fi dotat cu linii automate de spălare și gresare a automobilelor, cu prize de apă și de aer comprimat pentru pneuri, cu instalații de ventilație pentru eliminarea gazelor nocive, de iluminare fluorescentă, de încălzire și de marcare automată a timpului de staționare.

Cînd apar aceste rînduri, prima parte a construcției este terminată. La finele anului pe care abia l-am început, lucrările la parcaj vor fi complet isprăvite. Cum s-ar spune, noi, gazetarii, avem asigurat încă de pe acum un subiect gras de reportaj.

I. NICOLAE

la munte sau la mare ?

În pofida iernii, sute de specialiști, constructori, arhitecți, ingineri se găsesc în momentul de față în plină campanie de pregătire a viitorului sezon estival — această vie activitate încadrîndu-se în vasta acțiune întreprinsă de Oficiul Național de Turism pentru dezvoltarea stațiunilor maritime și montane.

Așadar, ce noutăți ne rezervă viitorul sezon turistic? Pe litoral, de pildă, ne vom întîlni la vară cu multe hoteluri noi. «Apollo», «Egreta», «Delta», «Ileana» sînt numai cîteva din numele unor mari hoteluri (din cele 15) ce se înalță acum la Mangalia (stațiunile: Jupiter, Venus, Saturn etc.). Noile hoteluri care vor fi date aici în folosință pînă la deschiderea sezonului vor putea găzdui 1 300 de oaspeți. De asemenea, în noile căsuțe ce vor fi date în exploatare în acest sezon se vor putea odihni nu mai puțin de 3 300 de turiști. Totodată își vor deschide porțile un camping (1 500 locuri) și noi restaurante de mare capacitate. Va fi extinsă zona de vegetație, astfel încît, în cîțiva ani, toate stațiunile de pe litoral, între Neptun și Mangalia, să devină o vastă grădină.

La Eforie-Sud, singura stațiune care rămăsese oarecum în urmă în ceea ce privește modernizarea, se înalță — așa cum ne informează Direcția de investiții a O.N.T.-ului — două hoteluri turistice (totalizînd 900 locuri) și patru mari restaurante. La Eforie-Nord, un nou hotel cu 400 locuri și o nouă zonă de căsuțe și vile, în care vor putea fi găzduiți dintr-o dată 1 170 de vilegiaturiști, vor îmbogăți capacitatea de cazare a acestei admirabile stațiuni. Un hotel nou cu o capacitate de 400 locuri va fi înălțat la Mamaia, tot aici lărgindu-se zona de bungalovuri. La Constanța, un vechi și mare hotel, «Palace»-ul de altădată, degradat în timpul ultimului război, va fi pus pe picioare. Prin arhitectura sa și prin așezare (majoritatea camerelor au vedere la mare), «Palace» va deveni, după restaurare, unul dintre cele mai elegante hoteluri ale primului nostru port maritim. Realizarea la timp a tuturor acestor lucrări depinde și de felul în care constructorii își vor face datoria. Pentru zona Mangalia, în scopul efectuării la timp a lucrărilor, s-a înființat un trust special de construcții.

Să trecem la munte. În stațiunile de pe Valea Prahovei se reamenajează și se extind spații de cazare. Cele patru teleferice (toate cu telecabine): Sinaia - Cota 1 400, Cota 1 400-Vîrful cu Dor, Brașov-Tîmpa și cel de la Poiana, aflate în construcție, vor fi date în folosință — așa cum ni se spune — în 1970 (cu întîrziere însă, întrucît întreprinderile ce construiesc telefericele nu și-au respectat planurile inițiale).

Și o ultimă și importantă informație: se construiesc în țară, tot sub egida O.N.T.-ului, 41 de hoteluri turistice. Peste 25 dintre acestea se găsesc acum într-o fază avansată de construcție. Vom avea astfel hoteluri noi la Mediaș, Hunedoara (unde nu erau de loc), Galați, Craiova, Pitești, Curtea de Argeș, Suceava, Botoșani, Alba Iulia etc., etc. În felul acesta se va lărgi posibilitatea de cazare (și chiar în condiții optime) a multor turiști români și străini care se opresc în frumoasele noastre orașe.

F. URSEANU

Noile hoteluri în curs de construire vor întregi peisajul mirific al litoralului.

„doinind" peste țări și mări

Iată o reclamă tipărită în Norvegia, care atestă atributele pianinei «Doina».

La fabrica de instrumente muzicale «Doina», interlocutorul, nostru, tovarășul director *Mircea Rotman*, ne anunță de la bun început cu legitimă mîndrie:

— Sîntem singura unitate complexă producătoare de instrumente muzicale din România, și lucrul acesta îl puteți constata cu ușurință vizitînd orice magazin de specialitate.

Într-adevăr, marca fabricii «Doina» te întîmpină obsedant Piane, pianine «Doina», instrumente de suflat «Doina», instrumente de percuție «Doina», ca să nu mai vorbim de mult solicitatele chitare electrice.

— *Întreaga gamă a produselor dv. este cerută deopotrivă și la export?*

— Piața externă nu se cucerește cu ușurință. Acolo concurența dictează. Cu toate acestea, produsele noastre pot fi întîlnite în Norvegia, Elveția, Italia, R.F.G. Canada, și chiar în Hong Kong. Sigur că nu exportăm toate produsele. Piesa noastră de rezistență o constituie pianul și pianina. Peste 75% din producție merge la export. De curînd am exportat și acordeoane. Ținem să subliniem faptul — nu lipsit de importanță — că pe 1969 n-am primit nici o singură reclamație privind piesele exportate.

— *Care este «secretul»?*

— Pianele sau pianinele făurite de noi au o rezonanță excelentă, datorită lemnului de rezonanță. Despre acest produs — o adevărată mîndrie națională — ar fi util ca dv., gazetarii, să scrieți mult mai mult. De cîte ori avem ocazia să discutăm cu oameni de peste hotare specializați în instrumente muzicale, ni se vorbește cu invidie despre lemnul românesc de rezonanță. Nu e de mirare deci că activitatea noastră generală se sprijină pe următoarea deviză: să producem piese care să fie la înălțimea lemnului de rezonanță.

— *Formațiile pop — mari consumatoare de chitare electrice — sînt satisfăcute de produsele «Doina»?*

— Hai să deschidem o paranteză și să vă spunem că la ora actuală nu chitarele constituie marea noastră problemă, deoarece căutăm să venim în întîmpinarea viitorului. Or, din acest punct de vedere, instrumentele de suflat vor fi foarte cerute, atît de formațiile de muzică ușoară cît și de fanfare. Asta nu înseamnă că am neglijat sau vom neglija pe viitor producția de chitare. Noi nu vedem de ce produsele noastre n-ar putea satisface cele mai exigente pretenții. Dacă ele nu sînt folosite de cunoscutele formații pop de la noi, vina nu este a noastră.

— *Dacă memoria nu mă înșală s-au trasat sarcini precise pentru reînființarea fanfarelor. Trebuie să recunoaștem că ele ne încîntau copilăria atunci cînd își făceau apariția, săptămînă de săptămînă, în grădina publică.*

— Într-adevăr, fanfara va reînvia în foarte multe orașe și orășele din țară. Noi studiem reprofilarea secțiilor pentru a face față noilor comenzi. Lucrul nu este de loc ușor, deoarece alămurile se lucrează aproape în întregime manual. Treabă migăloasă, pretențioasă și de mare precizie.

— *Deci o înaltă calificare..*

— ... care se moștenește din tată-n fiu, deci e vorba de tradiție. Tinerii noștri elevi sînt cu toții școlarizați la școala «Dimitrie Marinescu», unde a luat ființă o secție specială, dar trebuie să recunoaștem că marii privilegiați sînt cei ai căror părinți lucrează în fabrică.

Am părăsit fabrica «Doina» cu mulțumirea de a afla atîtea lucruri noi de la cei ce se ocupă zi de zi de făurirea, perfecționarea și executarea instrumentelor muzicale.

Dan BÂRLĂDEANU

dialog despre potențialul uman al energeticii

Biroul inginerului Tiberiu Popescu, directorul Direcției de personal-învățămînt din Ministerul Energiei Electrice. Se știe că în ultimii patru ani productivitatea muncii în întreprinderile acestui minister a înregistrat un spor mediu de peste 15 la sută. Interlocutorul nostru precizează că în acest an indicii de productivitate a muncii vor crește în continuare, cu toate că totalul cadrelor va fi mai mic față de prevederile inițiale.

— *Vă rugăm să ne explicați cum veți realiza relația dintre indicatorul sporit al productivității muncii și reducerea forței de muncă?*

— Aș putea menționa că introducerea unor studii tehnico-organizatorice a pus în valoare rezerve însemnate ale diverselor întreprinderi. Aplicarea lor eficientă nu este însă indiferentă de aspectul pregătirii personalului de deservire-exploatare. Dacă la Luduș, de exemplu, lucrează un calculator electronic care stabilește variantele optime de exploatare a centralei, bineînțeles aceasta a presupus cadre cu o pregătire superioară. Le-am creat.

— *Dar nu oricum!*

— Evident. Am mers pe ideea adaptării învățămîntului la specificul practicii tehnologiilor sectorului energetic. Asta înseamnă mai întîi o dotare excelentă a școlilor: laboratoare, ateliere, poligoane de lucru. Așa am procedat la grupul școlar energetic «Iosif Rangheț» din București, la cele din Craiova, Iași, Constanța.

— *Aceasta în ce privește noile cadre. Știm că în 1970 vor părăsi băncile școlilor, intrînd în producție, circa 2 300 oameni. Însă în intreg sectorul energetic vor activa in anul acesta zeci de mii de salariați.*

— Este de la sine înțeles că în preocupările noastre intră și perfecționarea acestora. Prin participarea personalului de exploatare la lucrările de montaj al instalațiilor pe care le vor deservi, prin cursuri organizate de perfecționare și specializare se realizează cunoașterea temeinică a instalațiilor, ceea ce dă mai apoi rezultate bune în producție. Totul este concentrat în direcția realizării obiectivului nostru principal: alimentarea continuă, sigură, a consumatorilor cu energie.

Prin urmare, relația productivitate sporită cu un personal mai redus se realizează pe baza pregătirii profesionale. Urmează ca experiența de pînă acum să fie fructificată în continuare. Ceea ce interlocutorul nostru ne asigură, în încheierea discuției, că se va realiza cu siguranță și în anii viitori, primele rezultate importante urmînd a fi dobîndite încă din 1970, ultimul an al actualului cincinal.

Dorin SANDU

Flăcări deasupra Călanului, unul dintre importantele centre industriale ale țării, ai cărui metalurgiști își intensifică eforturile pentru realizarea sarcinilor de plan pe luna februarie.

40 000 de operații pe secundă

Calculatoarele intră în viața noastră pe nesimțite, instaurînd ordinea, înlăturînd rutina și făcîndu-ne — de ce nu! — mai înțelepți. Și cum totdeauna timpul presează toate acțiunile noastre, aceste mașini sînt cel mai formidabil aliat al nostru în bătălia cu timpul. Cîți contabili ar trebui folosiți ca să facă 40 000 de operații într-o secundă? Întrebarea e desigur ciudată, dar ea ne folosește pentru a releva dimensiunea unei «însușiri» cu care este înzestrat calculatorul IBM pe care a început să-l folosească Uzina de tractoare din Brașov.

În acest sfîrșit de secol, cînd industria cunoaște dimensiuni nemaiîntîlnite, cînd producția e atît de diversificată, cînd pentru construirea unui agregat sau mașini se folosesc sute de materiale, mii de piese, zeci de mii de operații și tot atîtea unități de timp, stăpînirea, ordonarea și dirijarea acestui mecanism vast nu e numai dificilă, dar chiar imposibilă de către un om sau o mînă de oameni, dacă acceptăm că totul trebuie să se desfășoare perfect, fără defecțiuni. Doar ordinatoarele — cu memoria lor prodigioasă — pot să-și asume o asemenea responsabilitate.

Calculator de tip universal, ordinatorul de la UTB se ocupă în principal de problemele de gestiune economică (dar putînd fi utilizat și în cercetarea științifică). El își va asuma cu timpul prelucrarea nomenclaturilor de produse, controlul aprovizionării, al stocurilor etc., calculele de capacitate a tuturor mașinilor și agregatelor, operațiile de contabilitate, statistică și evidență, în sfîrșit, va efectua controlul producției, adică programarea, lansarea și urmărirea ei.

Primul capitol din controlul producției — programarea — a și început. Pornind de la datele permanente (nomenclatorul de produse, date specifice calculului de necesar, referitoare la ciclul de producție a fiecărei piese sau ansamblu din tractor etc.) și de la datele variabile (cifrele de plan anuale) a fost realizat un program care planifică necesarul pentru fiecare decadă, stabilindu-se momentul în care se lansează comanda în producție. În perspectivă, celelalte etape — lansarea și urmărirea producției cu toate operațiile care le implică: studiul capacităților de producție, date tehnologice etc

«Memoria» ordinatorului este de acum încărcată cu datele constante ale personalului uzinei — fișe personale — care vor permite calcularea salariilor. E o imensă arhivă în care sînt înmagazinate toate informațiile cu caracter permanent ale salariaților, de la vechime la categoria de încadrare, pînă la funcție, locul de muncă și distincțiile primite (necesare la calculul impozitului).

Adăugînd apoi programul pentru controlul executării proiectelor prin metoda Pert sau calculul schemei cinematice a capetelor multi-broșe (pentru serviciul de proiectare), amintim numai cîteva din preocupările ordinatorului de la Brașov.

Structural, se pare, timpul va fi altul. Oferirea unor situații operative va permite nucleelor de conducere să obțină un timp mai amplu pentru gîndire și posibilitatea de a lua decizii mai conforme cu realitatea.

G. LUCA

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Invitata redacției noastre în această săptămînă, STELA POPESCU. Citiți interviul din paginile 20-21.

Fotografie de Liana GRILL

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

bilanț în întrecerea pentru frumusețe

Noul centru al orașului Baia Mare.

Spiritul gospodăresc, cartea de vizită a tuturor localităților țării noastre, a constituit obiectul unei pasionante întreceri patriotice devenită de altfel tradițională. Anul trecut întrecerea s-a desfășurat ca răspuns la chemarea lansată de Consiliul popular al județului Galați și a cuprins întreaga țară, mobilizînd milioane de cetățeni. Iată ce ne-a declarat în această privință tovarășul *dr. O. Hort*, președintele comisiei centrale pentru urmărirea și îndrumarea întrecerii patriotice, secretar general al Comitetului de Stat pentru Economie și Administrație Locală:

— Ca urmare a măsurilor luate de organele de partid și de stat, anul trecut întrecerea și-a lărgit caracterul de masă, a atras milioane de oameni din mediul urban și rural. Prin muncă patriotică s-au construit și întreținut peste 3,9 milioane mp străzi, 5,3 milioane mp trotuare, 3 700 km drumuri naționale sau județene, s-au executat 5 700 km îndiguiri, 10 milioane mp taluzări etc.

— *Ce valoare au aceste lucrări?*

— Valoarea lucrărilor realizate în 1969 prin muncă patriotică se ridică la peste 3,1 miliarde lei, adică cu 600 milioane lei peste valoarea angajamentelor luate inițial. O mențiune se cuvine făcută la adresa participării entuziaste a tinerilor la efectuarea lucrărilor de amenajări și întreținerii a 6 022 terenuri sportive, străn-duri, solarii etc.

— *Cum s-a concretizat activitatea cetățenilor pentru înfrumusețarea localităților?*

— Mobilizați de deputați și cu sprijinul organizațiilor de femei și tineret, locuitorii orașelor și satelor noastre au extins zonele verzi cu 7 200 ha, au întreținut 19 000 ha parcuri, au plantat flori în jurul locuințelor de-a lungul străzilor, lucrări care au îmbogățit aspectul edilitar-gospodăresc al așezărilor.

— *Vă rog să ne înfățișați rezultatele întrecerii.*

— Dintre municipiile cu peste 50 000 locuitori, premiul I a revenit municipiului Baia Mare, urmat de Tg. Mureș și Buzău. În categoria municipiilor cu o populație mai mică de 50 000 locuitori, premiul I a fost acordat orașului Tîrgoviște, urmat de Tecuci și Botoșani. Printre orașele cu peste 10 000 locuitori, cîștigătoare sînt Ineu, Dorohoi, Comănești. Întrecerea orașelor cu o populație sub 10 000 locuitori a fost cîștigată de Beiuș, Vînju Mare (Mehedinți), Băile Herculane, Odobești și Berești (Galați). S-au mai acordat șase mențiuni orașelor Predeal, Huedin, Videle, Sovata, Buziaș și Găești.

— *Cu ce obiective se continuă întrecerea în 1970?*

— Se preconizează un volum sporit de acțiuni edilitar-gospodărești, cum sînt: amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, a drumurilor și trotuarelor, apărarea localităților de inundații, amenajări de stadioane și baze sportive etc. În frunte cu deputații, locuitorii orașelor și satelor noastre vor iniția noi acțiuni de gospodărire și înfrumusețare, dînd pe această cale expresie patriotismului lor fierbinte și înaltei conștiințe cetățenești.

V. GHEORGHIU

erudiția frumosului

Tezaurizarea valorilor artistice a devenit, mai ales în zilele noastre, o chestiune delicată. Muzeistica apelează tot mai insistent la știință, care îi oferă instrumente precise și de neînlocuit în acțiunea de conservare a operelor de artă. Era și timpul. Lăcașurile de artă debordează de comori; se refac, se extind, se modernizează. Un veac ciudat este acesta, al XX-lea, care nu mai contestă nimic în artă, care nu-și refuză nici o referință, nici o încercare, nici o schismă. Artiști și opere aparținînd celor mai diverse confesiuni estetice stau laolaltă sub rotonda translucidă a aceluiași templu. Pătimași și toleranți?, strîngem «producte» artistice și chiar dacă n-am face-o, biletul de intrare într-o expoziție trădează în noi colecționarul. Moștenitori ai atîtor frumuseți de artă, vom fi, la rîndu-ne, moșteniți. Vanitatea succesiunii? Cîtuși de puțin!

Un secol colecționar!?! Iată de ce nutrim o grijă aproape științifică față de orice bun artistic care ne parvine. Iată de ce fiecare muzeu dispune de laboratoare și ateliere de restaurare și conservare a operelor de artă înzestrate cu aparatură fină, dispunînd de grupuri de creație care-și aduc «din umbră» aportul la refacerea frumosului, marile muzee ale lumii veghează în acest fel asupra comorilor încredințate lor. La noi, de pildă, în cadrul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, există opt ateliere de restaurare cu profiluri diferite: pictură în ulei, pictură de tempera veche (icoane, altare etc.), grafică, sculptură, ceramică, textile, mobilă etc. Lucrează aici 22 de specialiști creatori anonimi — dar numai în aparență — al căror talent este dublat de o siguranță infailibilă în mînuirea celor mai avansate metode de lucru. Acești pictori și acești erudiți au redat expozițiilor din țară și din străinătate — Paris, Londra, Neuchâtel și altele — peste 500 de piese în diferite tehnici. Totodată, prin organismele UNESCO, la care sîntem afiliați, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România și-a dat concursul la salvarea unor opere de artă deteriorate, din patrimoniul altor țări. În fotografie: pictorul Mircea Mureșeanu lucrează la refacerea tabloului «Prudența», de un anonim francez.

I. NAPI

medalie de aur la nürnberg

Ne-am obișnuit ori de cîte ori auzim de o invenție să ridicăm din umeri cu aerul firesc atotștiutor, al celui care a trăit experiența «Apollo». Dar pînă și curiozitatea cea mai domestică se simte atițată în fața știrii după care cutare sau cutare om a dedicat invenției sale zeci de ani de eforturi și căutări pasionate. Cînd acest om este pe deasupra și savant, uimirea profanului — care vede în omul de știință o mașină de multiplicat invenții — se învecinează cu reflecția: 20 de ani! Într-adevăr, nici mai mulți nici mai puțin decît 20 de ani a lucrat ing. dr. docent Ion S. Antoniu, profesor la Institutul politehnic din București și membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, pentru a perfecta un aparat de măsurat puterile: activă, reactivă și deformantă. Valoarea practică a invenției românești este considerabilă, așa că medalierea ei cu aur la Expoziția internațională de invenții de la Nürnberg ni se pare ca orice fapt împlinit, firească, dar nu mai puțin prestigioasă.

I. TOMA

expoziția mihailopol

Marți, 10 februarie a.c., s-a deschis la Galeriile de artă fotografică din strada Brezoianu 23 expoziția cunoscutului artist fotograf Aurel MIHAILOPOL.
În imagine, una dintre lucrările expuse, «Judecata de apoi».

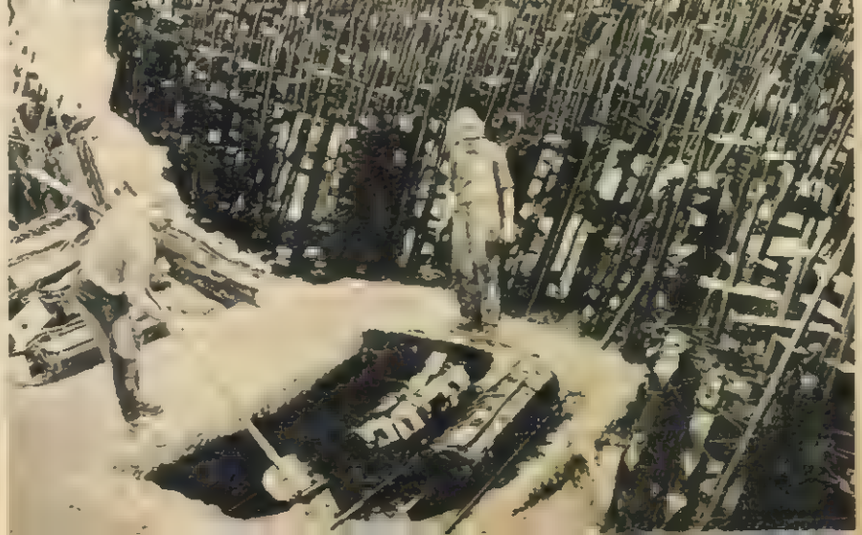

FOILETON

cum se pot scoate bani buni din drumuri inutile !

Deunăzi, la telefon, o voce amărîtă, stinsă și prăpădită ca din altă lume:

— Vă vorbesc din gara Arad și mă numesc 21 531481668-1

Mi-am cerut scuzele de rigoare:

— Nu vă cunosc după nume, dar cu asemenea apelative cifrate se notează, mi se pare, doar spionii, submarinele, costumele de tergal și, mă rog, puștăriașii...

— De ce mă lei peste osii? — a oftat interlocutorul meu nevăzut. E adevărat, nu sînt decît un simplu vagon de marfă (avea într-adevăr vocea puțin metalică), dar am dus o viață morală, modestă și utilă de cînd mă știu pe patru roți. De ani de zile transport spre abatoare găini inconștiente, vaci apatice și porci creduli. Am făcut fericirea saivanelor de oi, livrînd furaje concentrate și berbeci «hippy». M-am reprofilat ulterior pe ciment, puf de gîscă, baloturi cu lenjerie intimă (nu da asta la ziar!) și alte cîte multe. Ei bine, dragul meu, ultimul transport a pus capac la toate. În ziua de 19 ianuarie m-am lăsat încărcat cu sare la Dej, am ajuns cu bine la Arad și de atunci aștept, uitat de toți pe o linie moartă. Au uitat de mine și personalul triajului, și beneficiarii mei legitimi, unitatea «7 Noiembrie».

Așa s-a întîmplat că, o zi mai tîrziu, am început să colind discret serviciile Departamentului căilor ferate. Din aproape în aproape am izbutit să ajung și la «Transporturi de mărfuri». Aici — ce să vă mai spun — veselie generală! Risete, cîntece de lume, clinchet de pahare.

— Se sărbătorește planul la încasări, mi-a șoptit cineva.

— Cîștigurile realizate pe departament la cursele de călători?

— Ei asta. Nu la C.F.R. bani de la pasageri cît scoate din locații și transporturi încrucișate. Stai jos și ascultă: în decursul anului 1969, locațiile (bani plătiți de către întreprinderi și ministere căilor ferate pentru staționarea vagoanelor în gări) au atins respectabila cifră de 156 816 280 lei. Cu transporturile încrucișate, altă treabă bună. Din județele Ialomița și Ilfov se transportă sfeclă de zahăr pentru fabricile din Tg. Mureș și Luduș, iar sfecla de aici e expediată la Bod. De la Petroșeni sînt expediate spre Deva produse lemnoase pentru construcții, în vreme ce de la Sebeș Alba se trimit spre Livezeni și Iscroni mărfuri identice. Ce părere ai?

— Bani buni aruncați pe fereastră, dar, mă rog, dacă C.F.R. cîștigă...

— Metodele ar putea fi extinse. Ai vreo idee?

— Nu e greu de aflat. N-ar fi rău, bunăoară, dacă cei din Vatra Dornei și-ar expedia buștenii la Pitești, iar pitești și-ar duce produsele lemnoase la Vatra Dornei.

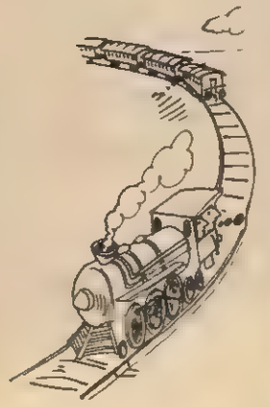

— Nu știu de ce, dar am impresia că am pierdut ceva!

— Mult prea simplu.

— Mă rog, se poate și mai «rentabil». Să zicem atunci că cei din Pitești transportă lemnul tăiat pentru prelucrare la Cala fat. De aici duc scîndurile pe Dunăre pînă la Galați. Aici, dulgherii încleiază scîndurile, reconstituie buștenii, îi transformă în plute, iar pe acestea le trag în susul apei pe Siret și Bistrița pînă la Vatra Dornei.

— Nu e rău. Alta?

— Una cu prune. Să zicem că stringem pruna la Șimleul Silvaniei, o zdrobim la Caransebeș, transportăm butoaiele în vagoane pînă la Craiova, iar aici ținem garnitura în locație pînă se sfîrșește procesul de fermentație. Ducem apoi marfa la Pitești, o trecem prin cazanele de distilare, și la sfîrșit cetățenii urbei își iau foi de drum și pleacă să-și bea țuica la Focșani.

— Splendid, mai ales dacă focșenenii se îmbarcă în tren și coboară să-și bea vinul lor la Drăgășani. Ei, vezi că merge! Pune totul pe hîrtie și dă proiectul la tipar.

I-am promis pe cuvînt de onoare și ne-am despărțit amici.

Liviu TIMBUS

AUTOMOBILISTICE

915 operații și tot atîtea contradicții

Am citit în «Magazinul» (24.I. 1970) un interviu (publicitar) acordat de inginerul șef de la CICLOP, A. Florian. Pe scurt, tot secretul e să ai mașină și să te rogi lui Dumnezeu să ți-o strice, ca să ți-o repari la CICLOP! Ideea, în fond, e omenească: vrei mașină, vrei și belele. Nenorocirea e cu totul alta, și-i închinăm aceste rînduri mai puțin publicitare.

De pildă, vrei să-ți reglezi frînele și să-ți cureți carburatorul. Prima operație (fără a se demonta roțile, reglîndu-se numai saboții, din șuruburi) durează — cronometrată de noi — *șapte minute*. A doua operație durează — cronometrată tot de noi — aproape două ore. Prima costă 60 lei și a doua 8,50 lei! Cine pierde și cine cîștigă? În primul caz pierde, materialmente, clientul, și moralmente atelierul; în al doilea caz pierde, materialmente, mecanicul. De cîștigat nu cîștigă nimeni. Să fie vreo greșeală? Vreo excepție? Iată și alte mostre:

În tarif sînt prevăzute 10 deferențiuni diferite ale pompei de apă și, implicit, 10 operații de reparare. Spre exemplu: operația 137, «ventilator — demontat și nituit paleta per paletă — 2 lei» sau operația 134, «șurub cameră apă rupt — extras și rectificat filete — 4 lei». Toate cele 10 operații totalizează 60,50 lei. Dar operația 131 («pompă apă demontat la banc, curățat, reparat, înlocuit bucșe, rulmenți, exturbină, montat, inclusiv garnituri»), care le include aproape pe toate cele 10 amintite, e taxată cu numai 21 lei... Care din cele două prețuri este judicios întocmit? Cine pierde și cine cîștigă? Din păcate, exemplele s-ar putea multiplica: tariful cuprinde 915 operații și tot atîtea contradicții.

Să ne oprim, în încheiere, asupra unui aspect care dă și «cheia» problemei.

Prețurile sînt stabilite, în acest tarif, în raport de capacitatea cilindrică a mașinii. Pentru simplificare, s-au stabilit, în tarif, două categorii de mașini — pînă la și peste 1 500 cmc — și pentru fiecare dintre ele, două categorii de prețuri. Cu alte cuvinte, dacă pentru o diferență de 300 cmc (între un Fiat 1 300 și un Fiat 1 600) plătești un preț mai ridicat la majoritatea reparațiilor, pentru o diferență de 700 cmc (între un Fiat 1 600 și un Fiat 2 300) nu plătești nici o diferență. Unde-i logica? În fond, între un carburator de Fiat 850 și unul de Fiat 1 100 nu-i nici un fel de deosebire — de ce costă curățarea primului 8,50 și a celui de-al doilea 15 lei? ș.a.m.d. Din păcate, am putea da sute de exemple. Am putea fi și contrazișî de specialiști. Un singur lucru e cert: tarifele (editate de UCECOM — București în 1965 și nemodificate pînă azi) au fost gîndite — aici e «cheia» la care m-am referit — anapoda, ilogic și, ceea ce e mai grav, nu necomercial, ci anticomercial. Pentru că toată lumea pierde și, vorba lui Gigă, dacă toți pierd, decurge că nimeni nu cîștigă.

Bazil DUNĂREANU

Lucrările finale de pe șantierul patinoarului artificial «23 August» nu s-au terminat încă, din păcate, după cum se vede și din fotografia noastră. Sîntem informați că în curînd — deci în pragul zilei de 24 februarie, cînd va începe în țara noastră Campionatul mondial de hochei «grupa B» — patinoarul va fi «în sfîrșit» gata. Pînă atunci, hocheiștii români sînt obligați să se pregătească aiurea...

Reținem totuși cîteva date interesante despre construcția propriu-zisă. Acoperișul, de formă concavă, va avea o greutate de 800 tone. Patinoarul va beneficia de un sistem de izolație termohidrică, care va permite funcționarea lui din septembrie pînă în mai. Construcții anexe: un restaurant, birouri și cabine pentru presă și TV.

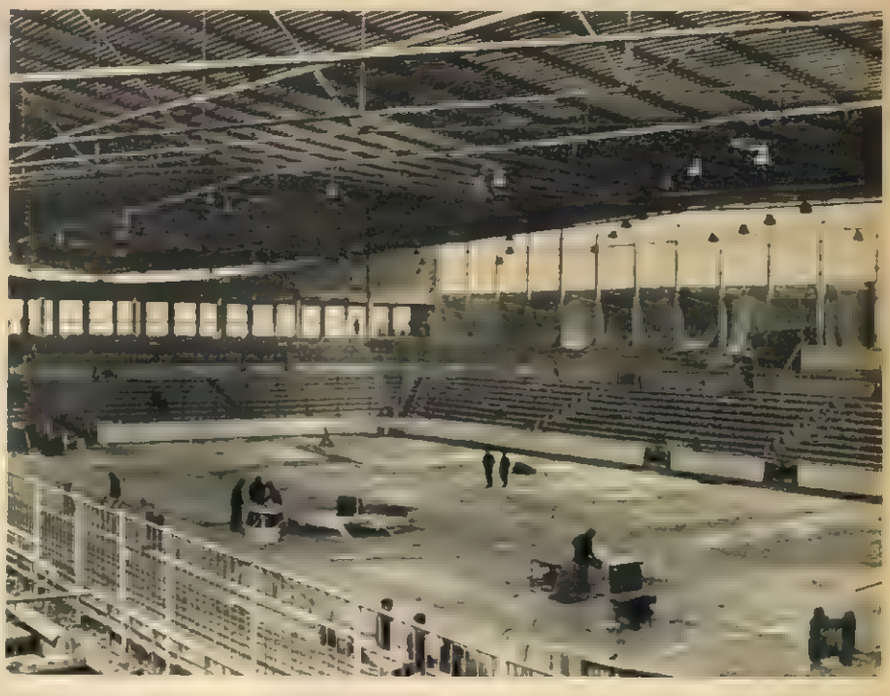

manuscris beethovenian la București

Marile capitale ale lumii, inclusiv Bucureștiul, celebrează bicentenarul nașterii lui Beethoven (1770-1970) cu o fervoare ușor de înțeles. Nimic din ceea ce reprezintă viața și creația lui Ludwig van Beethoven nu rămîne în afara omagiului exultant pe care îl aduce civilizația contemporană. Iată de ce semnalăm cititorilor prezența în țara noastră a unei scrisori autografe aparținînd lui Beethoven. Prețioasa mărturie (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, secția muzică, III 6169—6183) se referă la Sonata op. 111 pe care Beethoven ar fi dorit-o tipărită de către Anton Diabelli destinatarul scrisorii. Documentul aparține pianistului și compozitorului polonez Eduard Wolff, care în trecere prin București l-a dăruit «... à Madame Marie Cantacusène...», animatoare a vieții muzicale românești, mama lui Zoe Cantacuzino, una dintre elevele preferate ale lui Eduard Wolff în perioada 1862-1863.

Iancu ARGEȘANU

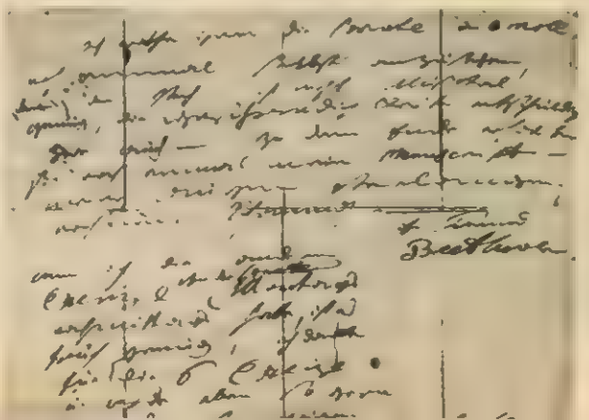

sala pașilor pierduți

UN CITITOR al «Sălii pașilor pierduți» caută urmele escrocului Cornel Groza — originar din comuna Gurani, județul Bihor — care și-a luat picioarele la spinare și a dispărut de pe șantierul geologic Crucea, Suceava, cu bani și cu obiecte ce nu-i aparțineau. Corespondentul nostru (se numește Iacob Tuduce și domiciliază în comuna Cîmpani, nr. 176, județul Bihor) roagă pe cei ce pot da relații să ajute Inspectoratul miliției județului Suceava.

■

TÎNĂRUL Alexandru Criveanu a comis un huliganism «la înălțime». Dar tot josnic. După ce a provocat scandal în bufetul comunei Corbu, județul Constanța, și-a lepădat cămașa, încălțămintea și, ușurat de povara straielor, s-a urcat pe acoperișul localului, împroșcîndu-și de acolo vocabularul de invective. Judecătorii nu s-au arătat mai prejos de lege și l-au condamnat la 1 an și 6 luni închisoare. Sentința a rămas definitivă.

1945 — ZILE DE FOC

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Ion Gheorghe Maurer la demonstrația oamenilor muncii din București, octombrie 1944.

Victoria insurecției armate din august 1944 a deschis calea unor mari transformări în viața politico-socială a țării. Poporul — preluîndu-și destinele în propriile mîini, avînd în frunte clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român — era hotărît să pună capăt exploatării și asupririi burghezo-moșierești, dependenței față de puterile străine, să asigure un curs progresist societății românești.

Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, masele largi populare, în adunări, mitinguri, în adevărate referendumuri, hotărau linia de conduită spre dezvoltarea democratică a țării, căreia i se opuneau forțele reacțiunii interne, grupate în jurul monarhiei și sprijinite de cercurile imperialiste dinafară.

Presa apărută la începutul anului 1945, cronică de netăgăduit a acelor timpuri, ilustrează convingător tumultul zilelor fierbinți ale bătăliei pentru cucerirea puterii.

La București, Reșița, Ploiești, Timișoara, Brașov, Sibiu, în întreaga țară, oamenii muncii demonstrau sub lozincile «Trăiască P.C.R.», «Vrem guvern al poporului», «Totul pentru front, totul pentru victorie». Aceeași oameni alungau din aparatul de stat, din conducerea instituțiilor și întreprinderilor elementele fasciste și numeau în fruntea acestor instituții reprezentanți ai poporului. Sînt memorabile acțiunile care au avut loc atunci pentru alungarea prefecților reacționari din județele Dorohoi, Dîmbovița, Hunedoara, Sibiu, Dolj, Constanța. Programul de guvernare al Frontului Național Democrat, publicat în ianuarie 1945, și acțiunile care au avut loc în perioada imediat următoare au stimulat lupta și elanul revoluționar al maselor. Întrunirile, la care au participat sute și sute de mii de oameni, au prilejuit puternice manifestări ale totalei adeziuni a maselor la programul F.N.D., ale voinței lor de a aduce la cîrma țării un guvern democrat, în măsură să asigure înfăptuirea lui în practică. În focul luptei pentru putere, țăranii, cu ajutorul muncitorilor, au trecut la împărțirea pămînturilor.

Luptele din februarie 1945 au fost încununate de victorie. Marile demonstrații ce au avut loc în București, Cluj, Galați, Craiova, Ploiești, Timișoara, Constanța, Arad au determinat înlăturarea guvernului generalului Rădescu, au asigurat instaurarea guvernului de largă concentrare democratică la 6 Martie 1945.

Ion ARDELEANU

Demonstrația oamenilor muncii din Reșița pentru un guvern F.N.D., octombrie 1944.

Demonstrația oamenilor muncii din București pentru înlăturarea lui Rădescu și instaurarea unui guvern F.N.D.

Demonstrația din Capitală pentru guvern F.N.D., 13 februarie 1945.

Aspect de la demonstrația din București, 24 februarie 1945 (stînga jos).

Oamenii muncii din Iași demonstrează pentru un guvern democratic, februarie 1945 (dreapta jos).

Flaro

PRODUCE
UN VAST SORTIMENT DE:

- *FLORI DECORATIVE DIN MATERIAL PLASTIC, CU ASPECT NATURAL SAU STILIZATE.*
- *STILOURI CU PENIȚĂ, EXECUTATE ÎNTR-UN FINISAJ SUPERIOR.*
- *STILOURI CU BILĂ, CU MINĂ FIXĂ SAU RETRACTABILĂ, MONO SAU BICOLORE*

FLAMURA ROȘIE - SIBIU

PUBLICITATE

Pe platforma petrochimică de la Pitești drumul țițeiului trece mai întîi prin ultramodernele instalații ale rafinăriei.

Tablou de comandă și înregistrare ilustrînd gradul înalt de automatizare al noii rafinării, în unele privințe superior celui de la Brazi.

S-a născut un gigant

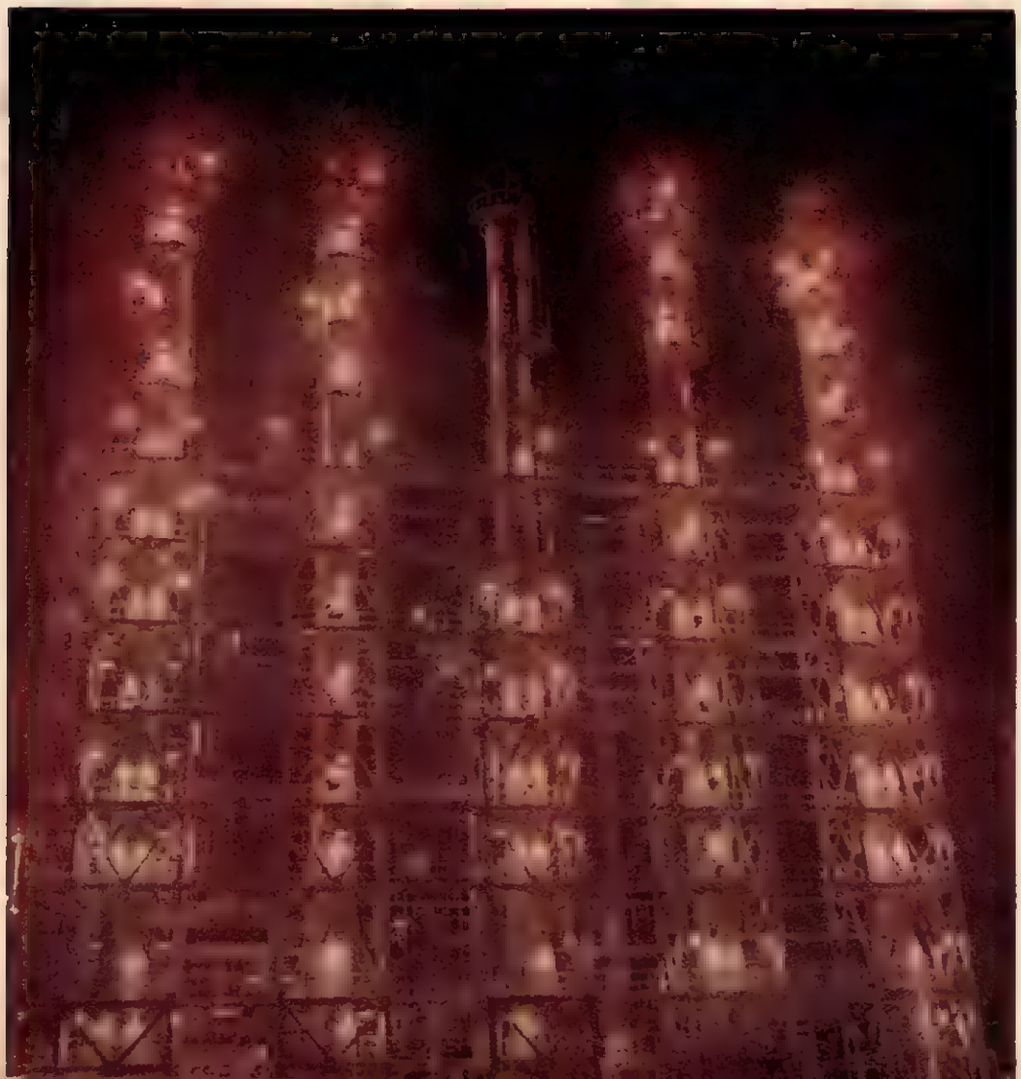

de **N. DĂSCĂLESCU**

Fotografii de **S. STEINER**

Chimia continuă să evolueze pe orbita înaltului dinamism, ritmul de creștere pe care producția sa îl înregistrează în acest an urmînd să depășească aproximativ cu 9,7 la sută sporul preconizat pe ansamblul industriei. Comparativ cu nivelul atins în 1969, volumul producției celor peste 6 000 de substanțe chimice sporește, în 1970, cu 21 la sută, reprezentînd, sub raport valoric, un plus de 6 miliarde lei. Creșteri accentuate se vor înregistra în acele domenii larg solicitate de celelalte ramuri ale economiei: mase plastice, circa 52 la sută, fire și fibre sintetice, 27 la sută, și îngrășăminte chimice, 30 la sută.

Un rol important în atingerea cotelor de producție ale anului 1970 îl vor juca noile capacități chimice. Astfel, din cele 395 obiective industriale ce vor fi inaugurate în acest an, 47 aparțin chimiei. Predînd aceste obiective operatorilor și specialiștilor, constructorii se vor muta pe alte 50 șantiere noi, care își vor deschide porțile în 1970. Așa cum aprecia ministrul industriei chimice, ing. Alexandru Boabă, 1970 urmează să devină anul de răscruce în executarea investițiilor afectate acestei ramuri.

O pondere apreciabilă în volumul investițiilor o deține nouă și puternica platformă chimică din Pitești, asupra căreia vrem să reținem atenția cititorilor în rîndurile de mai jos.

Primele relații ale industriei chimice cu plaiurile argeșene și-au găsit materializarea în două unități care aveau să capete popularitate din primele zile ale existenței lor: Fabrica de tananți și Uzina chimică de negru de fum. Ca centru petrochimic, orașul Pitești n-a împlinit încă vîrsta unui cincinal, actul de naștere al noului său profil fiind semnat în anii 1966-1967, adică la un deceniu și jumătate după apariția industriei petroliere pe aceste meleaguri. Și încă un amănunt menit să definească o altă coordonată a petrochimiei piteștene — amplasamentul. Dacă industria bunurilor de consum, beneficiind de dreptul primului

Rafinăria din Pitești, în orele de noapte.

s-a născut un gigant

născut, a gravitat către polul nord al orașului, petrochimia și-a implintat marile sale recipiente la sud.

Sfîrșitul anului 1966. Pe o platformă de 350 de hectare poposesc zi și noapte constructori. După multe luni s-au strins aici aproape 12 000 reputați excavatoriști și betoniști, fierari, montori, tehnicieni și specialiști, mulți dintre ei «diplomați» ai fostelor șantiere petrochimice din Valea Trotușului și Brazi. În scurt timp, oamenii aceștia declanșează o bătălie de amploare, bătălie ce se desfășoară însă discret, fără rezonanța de odinioară a genezei cetăților petrochimice din Valea Trotușului. Dar aceasta nu înseamnă că importanța proiectului este mai mică. Dimpotrivă. Prin cupele excavatoarelor trece un milion de mc de pămînt. Aproximativ 500 000 mc de beton vin să umple golurile fundațiilor, creînd postamente și interioare trainice atît pentru marile retorte, cazane și conducte, cît și pentru celelalte instalații. Alambicurile de țuică, singurele «distilerii» existente odinioară în Argeș, capătă acum replica giganților chimici. În mai puțin de trei ani, 13 323 tone de utilaje conturează combinatul petrochimic ale cărui prime instalații aveau să intre în funcțiune în vara anului trecut, atunci cînd secretarul general al partidului,tovarășul Nicolae Ceaușescu, tăia panglica inaugurală a marii cetăți petrochimice.

«BRAZII» DIN... PITEȘTI...

Pulsul Combinatului petrochimic din Pitești este ordonat, ca de o veritabilă inimă, de către Complexul de piroliză. Acoperind o suprafață de 22 000 mp, obiectivul reunește 10 000 tone de utilaje, legate între ele printr-o conductă a cărei lungime măsoară distanța București-Ploiești și printr-o puzderie de cabluri care, puse cap la cap, ar uni Capitala cu orașul Buzău. Pășind pe drumul complicat al cracării, la temperaturi de 800-850°C, cele 400 000 tone de benzină cu cifră octanică inferioară se înnobilează, căpătînd noi valori. Astfel, Complexul de piroliză furnizează anual 100 000 tone etilenă, adică 75 la sută din producția țării, 51 480 tone propilenă, ceea ce reprezintă 55 la sută din producția acestei substanțe realizată de către industria noastră petrochimică, 14 800 tone butadienă, 37 000 tone benzen și importante cantități de toluen și xilen. Toate aceste produse nu sînt însă decît materii prime pentru alte metamorfoze chimice. O fabrică cu o capacitate de 60 000 tone pe an, din cadrul Combinatului petrochimic transformă etilena în polietilenă, la capătul unui proces în cursul căruia materia primă trece prin puternice reactoare, suportă temperaturi ridicate și presiuni de 1 500-2 000 atmosfere. Se obțin astfel, prin polimerizare, 50 de sortimente de polietilenă, ceea ce constituie o carte de vizită elocventă pentru gradul înalt de tehnicitate al instalațiilor. Dar pentru că am amintit o asemenea caracteristică, vom preciza că, în comparație cu instalația similară de la Brazi, producția Fabricii de polietilenă din cadrul Combinatului petrochimic din Pitești este de peste două ori mai mare, la o suprafață egală și la o investiție specifică mai redusă cu 3 la sută. Așadar, la Pitești au apărut noii «Brazi» falnici — «specii» care cresc într-un ritm mult mai accelerat și care se dovedesc mult mai avantajoase din punct de vedere economic.

O parte din propilena realizată la Pitești aleargă prin conducte magistrale către Combinatul chimic din Rm. Vîlcea, pentru a deveni polivinil-clorură și oxialcooli. O altă parte, care refuză să părăsească locul natal, este transformată cu ajutorul unei instalații în acrilonitril. La rîndul său, acrilonitrilul devine el însuși materia primă pentru uzina de melană de la Săvinești.

Recapitulînd stadiul în care se află gigantul petrochimic de la Pitești, trebuie să arătăm că alături de Fabrica de acrilonitril, Complexul de piroliză produce cu toate instalațiile sale. Fabrica de polietilenă funcționează cu primele două linii, celelalte două, aflate în probe tehnologice, urmînd să fie inaugurate în cursul acestui trimestru. La începutul trimestrului II-vor păși în stadiul probelor tehnologice trei dintre instalațiile unui nou complex, și anume fabricile de cianură de sodiu, substanță utilizată pentru extracția metalelor prețioase din minereuri, de clorură de cianurii și de izotriazodon, un apreciat ierbicid. Sarcinile de plan pe luna ianuarie s-au realizat și depășit atît la producția globală cît și la producția-marfă.

Ce reprezintă noul combinat al petrochimiei noastre? În cursul acestui an, cînd toate instalațiile sale se vor afla în funcțiune, se va obține o producție globală valorînd 1,5 miliarde lei.

NOILE COLOANE ALE INFINITULUI...

În imediata vecinătate a combinatului petrochimic, completînd noua platformă industrială de la polul sud al orașului Pitești, se înalță o puternică rafinărie. Prin proporțiile sale (pe 125 ha sînt montate 25 000 tone utilaje), prin potențialul său (poate prelucra anual 3 milioane tone țiței), ea reamintește iarăși imaginea Brazilor.

Ca și rafinăria prahoveană, noul obiectiv din Pitești este conceput să realizeze procese primare de prelucrare (distilarea atmosferică) dar și procese secundare (reformarea catalitică, hidrofinarea și recuperarea unor substanțe).

Începută spre sfîrșitul anului 1967, construcția rafinăriei se desfășoară într-un ritm intens. Încă din luna octombrie a anului trecut, instalațiile de distilare atmosferică, de desalinare electrică și complexul de reformare catalitică se aflau în funcțiune. În curînd instalația de hidrofinare și cele pentru desulfurarea gazelor și recuperarea sulfului vor intra în probe tehnologice. Rafinăria piteșteană își va întregi astfel gama produselor, furnizînd gaze lichefiate, benzen, toluen, xilen și sulf alb, iar cînd toate «motoarele» sale vor funcționa cu întregul lor potențial, consumat în proiecte, rafinăria va aduce economiei naționale un venit anual de peste un miliard lei.

În ambianța marilor retorte sferice, a rezervoarelor, cazanelor, filtrelor, cicloanelor și a uriașelor conducte contorsionate de pe teritoriul combinatului petrochimic, coloanele tinerei rafinării, înălțîndu-se argintii la 60 m deasupra pămîntului, par însemnele artei lui Brâncuși, strămutată din preajma albiei Jiului. Privind aceste noi coloane ale infinitului înțelegi parcă mai limpede valoarea marilor proiecte care se înfăptuiesc pe noua platformă industrială din Pitești.

1 *Unul dintre cele două turnuri de răcire ale rafinăriei — veritabil străjer al temperaturilor înalte.*

2 *Complexul de rafinare catalitică, unul dintre agregatele principale ale rafinăriei piteștene, concentrînd instalații de perfecționare și hidrofinare.*

3 *Spre viitoare înălțimi, pregătind țițeiului noi căi pentru valorificarea superioară.*

4 *Alături de rafinăria Crișana și de cîteva noi instalații integrate pe platforma de la Brazi, anul 1969 a consemnat apariția unui nou și puternic obiectiv de prelucrare a țițeiului: RAFINĂRIA DIN PITEȘTI, cu o capacitate de 3 milioane tone. Peliculo noastră a surprins un colț al noii rafinării, în care se vede un imens turn de răcire și un fragment din Complexul de reformare catalitică, acompaniate, la înălțime, de o densă rețea de conducte*

biografii contemporane

de Petru ISPAS

AMBIȚIE

Pe doctorul Șerban Ceobotescu îl cunosc de cînd era student. În diferite etape ale devenirii lui, am petrecut împreună multe ceasuri agreabile, toate avînd ca obiect, aproape exclusiv, aceeași mare și statornică pasiune a sa — chirurgia. Propunîndu-mi să scriu despre el, am constatat însă că, cu cît cunoști un om mai bine, în toată complexitatea sentimentelor lui, a certitudinilor și incertitudinilor sale, cu atît îți este mai greu să realizezi o sinteză. Ai senzația tot timpul că ceva rămîne nespus, ceva e îngroșat, ceva este spus dar parcă puțin alături de realitate. Și pentru a mă verifica, l-am rugat pe doctorul Dan Ulmeanu să-mi scrie cîteva rînduri despre cel mai bun prieten al său, doctorul Șerban Ceobotescu. Le reproduc:

«L-am văzut prima oară pe terenul de baschet al facultății. Zburda în voie și mingea părea parcă prinsă de mîna lui printr-un magnetism ciudat. Era în el o imensă și totală bucurie a jocului. Ne-am înțeles repede la joc, înțelegere ce avea să se repete și să se amplifice mai tîrziu în multe altele. După o săptămînă eram prieteni. După o lună, cîștigam, împreună cu alți colegi de an și buni prieteni de altfel, cupa institutului. Eram mulțumiți că sîntem o echipă. După două luni intram în prima noastră sesiune de examene. Învățam ziua, și mai ales noaptea. În pauze vorbeam de lume, de dragoste, de noi. Așa am ajuns să aflu cum a fost crescut (tatăl murise cînd avea doar 9 ani), cum a făcut liceul în condiții grele, într-un oraș de provincie nu prea mare, unde toată lumea te știe și îți pîndește fiecare mișcare.

Sesiune după sesiune, semestru după semestru, ne-am legat într-o prietenie ce n-avea nevoie de vorbe, de confirmări zilnice și mărunte. De felul lui era cam colțos. Niciodată însă pe nedrept. Avea un fantastic simț al dreptății și justeței.

Au trecut cîțiva ani (cu o viteză pe care abia mai tîrziu o regreți) și ne-am pomenit învățînd pentru examenul de stat, făcînd planuri de viitor.

A cerut să plece în Deltă. Și a plecat. A fost pentru el o școală din multe puncte de vedere de neînlocuit, care avea să-i fie de mare ajutor în calitatea sa ulterioară de medic al unei circumscripții rurale. De cîte ori venea să ne vadă, ne uimea (a cîta oară!) cu bucuria și voioșia ce o degaja povestind de munca lui. Zile și nopți de veghe la căpătîiul cîte unui bolnav, copii născuți înainte de termen și crescuți de el, la dispensar, kilometri parcurși prin noroaie, să asiste cîte o naștere... După trei ani și-a luat un concediu și-n trei săptămîni, muncind cîte zece-douăsprezece ore pe zi, și-a pregătit concursul pentru secundariat. L-a luat. Nu printre primii, nu avea veleități. Dar în specialitatea ce și-a dorit-o — chirurgia. Acum ne vedem mult mai des. De cîte ori mă duc la spitalul unde-și petrece cîte zece-douăsprezece ore pe zi (Spitalul C.F.R. nr. 1 –Witting), îmi revine în minte imaginea primei întîlniri: aceeași bucurie în ochi, în toată ființa, de a lucra, același fluid magnetic emană din mîna, din degetele lui cînd mînuiește bisturiul și pensele. Duceți-vă și întrebați despre el, pe oricine, de la parter la ultimul etaj, de la primul la ultimul bolnav ce-l întîlniți în secție. Numai lucruri bune veți auzi. N-are veleități, vrea doar să fie un bun chirurg, și de ce nu și cel mai bun. Și asta indiferent unde... Acesta este Șerban, unul din bunii mei prieteni».

Totul este corect. Și cu toate acestea doctorului Ulmeanu i-a scăpat ceva, poate pentru că nu s-a întrebat (sau n-a vrut să caute răspunsul) de ce din «echipa celor cinci», el, Șerban, și nu un altul, a avut de fiecare dată numărul cel mai mare de intervenții, orele cele mai multe de gardă, «cazurile» cele mai interesante. Spune doctorul Ulmeanu că Șerban n-are veleități. Așa să fie? Să ne aducem aminte.

A intrat în liceu în condițiile amintite. Din partea familiei — o supraveghere aproximativă, un îndemn relativ mobilizator. A crescut hotărînd singur între bine și rău. Mediul în care și-a consumat copilăria, adolescența — amestecat. Putea ușor suferi orice influență. Și cu toate acestea «a răzbit». Cum? «S-a născut în mine, treptat, — povestește el — o sete fantastică de a fi primul». E rău, e bine? Eu zic că este bine, cu condiția ca metodele de atingere a scopului să fie drepte, cinstite. Și el a îndeplinit condițiile. A vrut în liceu să fie primul. Și a fost, muncind cîte zece-douăsprezece ore pe zi. A vrut să umbrească o glorie sportivă a orașului, și a reușit într-o singură vară, muncind la antrenamente mai conștiincios decît un profesionist, să ajungă primul fotbalist, voleibalist, handbalist, baschetbalist al orașului. A cucerit fata cea mai frumoasă și cea mai inaccesibilă din oraș, împărțind cu ea premiul I al olimpiadei de limbă română, desfășurată la nivel regional. A învățat anatomia trăgînd cu urechea și consultînd notițele unui coleg care avea cu ce să-și plătească meditator, și a intrat la facultate printre primii. Și v-ați cunoscut, și ați format echipa voastră de cinci. Uneori dispărea. Nu-l vedeați zile întregi și cînd revenea părea obosit. Știți de ce? Spunea Șerban despre voi: «Pentru prima dată eram într-un grup de băieți care discutau și altceva decît despre fotbal și femei. Discuțiile despre muzică, literatură, filozofie ne umpleau cele mai multe ceasuri». Și Șerban dispărea. Simțea în el goluri care trebuiau umplute. Nu suporta să fie un acceptat. Se voia parte, cu o contribuție cel puțin egală. Înțelegi, doctore Ulmeanu? Pentru că ne păstrăm în termeni sportivi, vă reamintesc la toți o vorbă care circulă la marile întîlniri: «Feriți-vă de finișul englezilor». Voi nu trebuia să vă feriți de finișul lui Șerban, ci să vă potriviți pasul în ritmurile lui, și ar fi avut de cîștigat toată echipa. Acum vă mirați din nou. Într-o lună a făcut douăzeci de gărzi! Citește cu înfrigurare tot ce are la îndemînă, pentru ca a doua zi, cînd la bisturiul în mînă, surprizele să fie minime. Are în doctorul Ion Cardaș un mentor căruia îi va păstra îndelungată recunoștință, soarbe din ochi mișcările de artist ale doctorului Teodor Teodoriu, șeful secției de chirurgie a spitalului, tremură trei zile la gîndul că urmează ca la o operație cert dificilă el să fie prima mînă, iar șeful să-l asiste, este mulțumit o clipă și nemulțumit continuu, pentru că, după fiecare operație, trebuia s-o ia parcă de la capăt, și, peste toate acestea, sau undeva sub ele, mocnind, făcută ghem, setea, ambiția, dorința de a lua totul pe cont propriu. «Dar răbdare, băiatule, mai trebuie să înveți, mai trebuie să muncești ceasuri, zile, zile și ore, multe, pînă cînd mîna va avea siguranța deplină. Pentru asta — muncă, muncă, muncă...» E rugăciunea lui de dimineață, de prînz și de seară. Și din cînd în cînd, în chilia lui mai poposește și cîte o fată «cu coapsă fină de alăută florentină».

bi, pluripezi și apozi

**De la alintul pisicuței
și pînă la dresajul cobrei,
Homo sapiens a stabilit cu ființele
«fără buletin de identitate» relații
adesea dintre cele mai neașteptate,
mai curioase.
Spre demonstrație:**

De cîtăva vreme, miss Janine Grey nu mai gustă plăcerile promenadelor decît însoțită de ursulețul «Honey» (Miere). Între respectul adevărului, trebuie precizat că platonismul nu este singura latură a acestei legături de prietenie. Sosită de la Hollywood la Londra pentru a turna serialul de televiziune «Sexton Blake», frumoasa actriță a primit la sosire în dar pe micul «Honey», iar plimbările lor nu sînt cu totul și cu totul străine de oleacă de intenții publicitare

Miss Jayne Diehl, secretar științific al unui institut de specialitate din Silver Springs, Florida, nu țipă ca din gura de șarpe atunci cînd vede un asemenea tîrîtor. Dimpotrivă! «Îmbrăcată» ca la plajă, reptilologa noastră se fotografiază cu o cobră așa cum dv. v-ați fotografia cu pisicuța în brațe.

Șoimul pe care îl vedeți fotografiat — cum s-ar spune, la locul de muncă — contribuie la realizarea de către forțele aeriene ale S.U.A. a unei economii anuale de circa un milion de lire sterline. Își trăiește viața la baza aeriană americană de la Torrejon (în apropiere de Madrid) și, împreună cu cîțiva consingeni, are sarcina să vîneze păsările migratoare sau nemigratoare, care în zborul lor sînt adesea absorbite de motoarele reactoarelor ce decolează sau aterizează pe aeroport. Se știe că din pricina vitezei enorme la care are loc ciocnirea aparatului de zbor fie și cu o biată păsărică, motoarele suferă serioase avarii.

Se spune că acest «şarpe diamant», de peste doi metri lungime, este pur şi simplu fascinat de barba îngrijitorului Aldo Olexa de la grădina zoologică din Praga. Este atît de irezistibil atras de această podoabă facială, încît e în stare să şadă ore întregi şi s-o privească, legănîndu-şi capul tacticos de la stînga la dreapta. După zîmbetul pe care-l schiţează, s-ar zice că Aldo Olexa e sincer impresionat de sentimentele de nealterată afecţiune pe care i le arată reptila lui dragă.

Mondenele Parisului sînt în mare fierbere: nu le mai despart decît cîteva săptămîni pînă la deschiderea expoziţiei concurs, organizată sub auspiciile «Asociaţiei felinelor», cu participare internaţională.

Se numeşte Marchioness de la Santa Inocente, dar e cunoscută de toţi locuitorii din Vallvidrera, lîngă Barcelona, ca «mama şopîrlelor». Nu numai curtea, dar şi casa în care locuieşte, inclusiv bucătăria şi dormitorul, sînt populate de cohorte întregi de asemenea vietăţi, pe cît de nevătămătoare pe atît de neîmbietoare din punct de vedere al imediatei vecinătăţi. Ceea ce nu reprezintă însă şi punctul de vedere al distinsei doamne, care le poartă la sîn în cel mai propriu sens al cuvîntului.

dragi prieteni din echipa «PROMETEU»...

de L. NIȚESCU

De ce unul dintre cei mai străluciți absolvenți ai Facultății de fizică, de la o universitate ea însăși cu vechi tradiții, își abandonează tam-nisam o carieră didactică promițătoare în învățămîntul superior? De dragul banilor? Dimpotrivă. În calitate de lector la catedra de fizică aplicată la un institut de aviație, unde fusese repartizat și a funcționat cu succes cîțiva ani, ar fi cîștigat cel puțin de două-trei ori mai mult ca în prezent. Unde mai pui onoarea. Parcă sună alt fel: lector universitar Cutare, decît, simplu, Cutare. De altfel, omul în cauză nici nu exercită acum o profesiune trecută în vreun nomenclator de funcții. Așadar, ce s-a întîmplat?

E un om straniu — ni s-a spus. Da. Aci începe să fie «cald», ne apropiem de miezul lucrurilor. De fapt, fizicianul Bulat Galeev n-are nimic bizar în aspectul său exterior. Un tinerel cu părul blond, în vînt, cu privirea clară, cu paltonul descheiat — pe o vreme cînd zăpada trosnește la călcat și cînd pescuitul în «copci», pe Volga înghețată este în toi. Un aer sportiv, puțin distrat. Nimic extraordinar, în aparență.

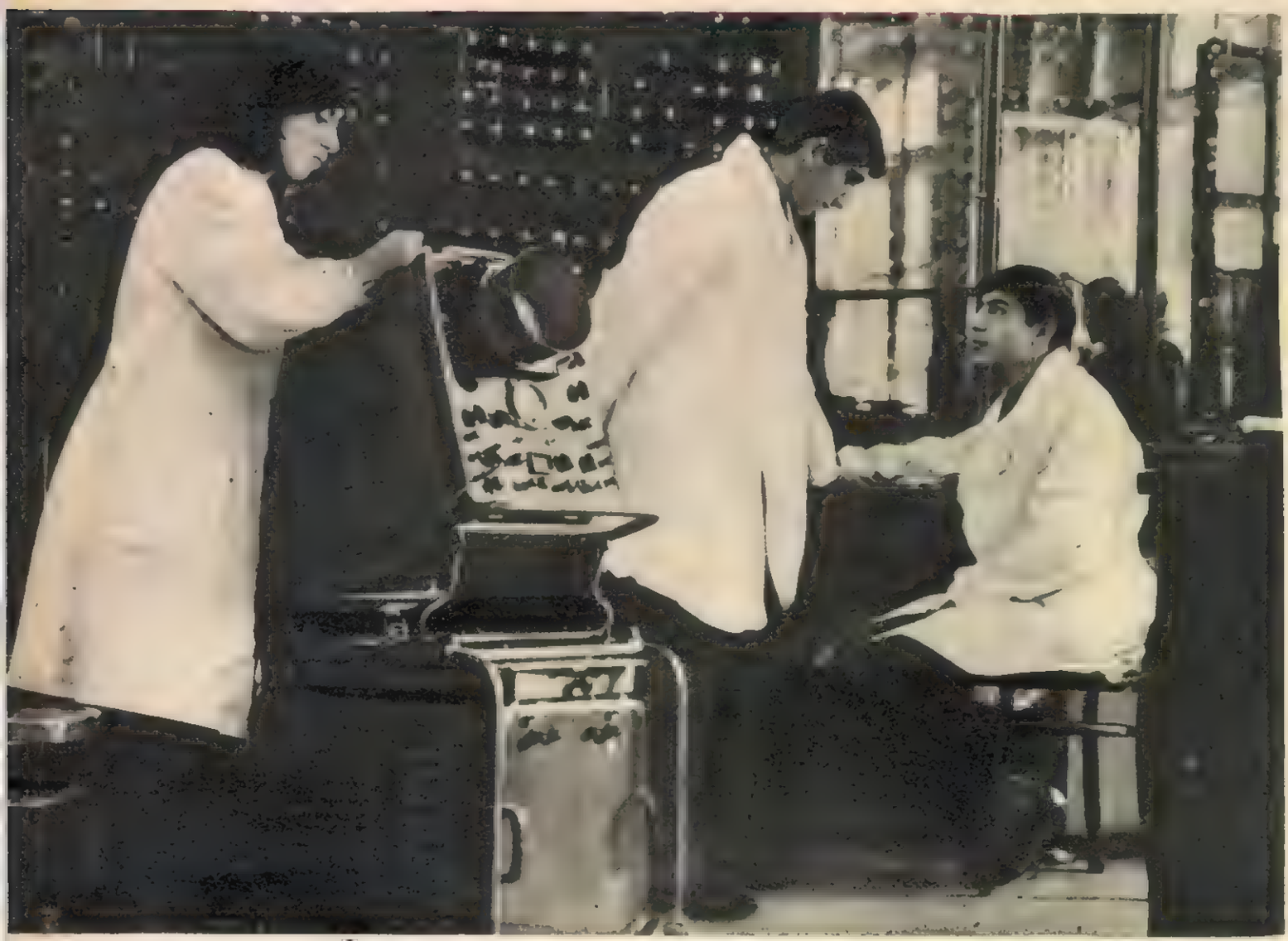

Calculatorul electronic — poate cel mai pregnant simbol al revoluției tehnico-științifice care caracterizează acest sfîrșit de veac — este o prezență familiară pentru elevii sovietici. Cu atît mai mult pentru acei fericiți care — ca acești elevi ai școlii medii din Kirovakan — au un calculator la ei «acasă». Elevii sînt în clasa a IX-a.

Este interesant de amintit tehnica rudimentară de care dispunea Skriabin pentru «ilustrarea coloristică» a poemului său «Prometeu».

Iată însă că acum 6-7 ani Bulat a anunțat brusc că încetează cercetările asupra unor circuite speciale și că părăsește catedra de la Institutul de aviație din Kazan. Motivul invocat a provocat uimire, ca să nu spunem mai mult. A anunțat că vrea să se consacre în întregime muzicii optice.

Superiorii au declarat că înțeleg totul, că Bulat ar fi primit oricum concediul pe care-l dorea și că, după o lună de odihnă și refacere fizică și psihică la Yalta, îl așteptau din nou la lucru, la circuitele lui. Interlocutorul le-a răspuns — în același spirit — că nu mai e vorba de circuite, ci de un adevărat scurtcircuit și că își alege un nou drum de cercetare: relația dintre sunet și culoare, dintre muzică și «vizual».

DE LA BAUDELAIRE LA «MUZICA ÎN CULORI»

Ideea în sine nu e nouă. Încă la congresul de psihologie de la Londra, în 1893, Eduard Gruber a ridicat această problemă, relevind că-și abandonează în mod nejustificat sarcinile de producție. Dar Ina, ea însăși studentă la conservator, l-a susținut pe Bulat din prima clipă (unii spun că de fapt imboldul ar fi pornit chiar de la ea, dar soțul neagă) și l-a prezentat maestrului ei, Abraham Grigorevici Iusfin, profesor doctor la conservatorul din Kazan. Tineretul studențesc — în mod individual și prin intermediul Komsomolului — l-a susținut de asemenea pe Bulat, după ce șocul surprizei a trecut și oamenii s-au dumirit despre ce e vorba.

Astfel, după mai multe luni de căutări artistice, de pregătiri tehnice și de frămîntări, a putut fi organizată în marea sală a Institutului de aviație din Kazan o manifestare unică în felul ei în U.R.S.S. — și probabil în lume.

Studenții institutului — și nu numai ei — au umplut pînă la refuz sala în care ascultaseră atîtea prelegeri despre aerodinamica vitezelor înalte și despre aliajele cu titan, pentru a audia un «conferențiar» neobișnuit: Abraham Grigorevici Iusfin, care, prin natura profesiunii sale, după cum prea bine se înțelege, nu avusese decît rar prilejul să treacă pragul Institutului de aviație.

Vîntul „execută arpegii colorate (la propriu!) pe fațada clădirii noului circ din Kazan.

Iusfin s-a așezat în fața unei orgi de construcție originală. S-au auzit primele acorduri ale faimosului «Prometeu» de Skriabin. Dar pianistul nu apăsa clapele pentru a scoate sunete (muzica fusese imprimată la magnetofon), ci pentru a executa o partitură... optică. Lumina s-a stins și pe trei pereți ai sălii, acoperiți cu ecrane uriașe, a prins să se desfășoare o uluitoare simfonie în culori. Alegerea poemului «Prometeu» n-a fost întîmplătoare. La vremea lui, însuși compozitorul, pentru prima oară în istoria muzicii, alăturase lucrării o «partitură» pentru culori. Skriabin concepînd alternarea acestora ca o oglindă a mișcării interioare a muzicii.

Claviatura «orgii» era conectată la o mie de becuri cu filtre colorate, întreaga instalație fiind mascată de ecrane.

Impresia a fost grandioasă. Și totuși video-auditorii nu au gustat pe deplin «concertul culorilor». Totul era prea insolit, așa că mai curînd se poate afirma că au ieșit din sală năuciți. (Este expresia unuia dintre ei.)

De altfel nici Bulat Galeev nu-și propusese atunci altceva decît să realizeze un prim experiment cu public.

UN OCTAEDRU PE MUZICĂ DE BACH

Prima instalație a lui Bulat Galeev a fost denumită, în mod adecvat, «Prometeu I», ceea ce indica totodată că făcea parte dintr-o serie. A urmat «Prometeu II», care, spre deosebire de predecesorul său, putea reprezenta nu numai culori, ci și forme: pete, fulgere etc. Este interesant de amintit că însuși Skriabin ar fi vrut să înscrie în «partitura colorată» pentru «Prometeu» astfel de indicații, dar a renunțat, deoarece nu dispunea de mijloacele tehnice necesare.

La «Prometeu II», proiectat de Iuri Kovalenko și Serghei Andreev, au fost interpretate, în afară de poemul lui Skriabin, părți din «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski, «Capriciu spaniol» de Rimski-Korsakov, «Sărbătoarea primăverii» de Stravinski. Un program, după cum se vede, destul de variat. Experiența s-a dovedit concludentă, dar a evidențiat și un neajuns: instalațiile de tip «Prometeu» erau prea voluminoase.

Iată de ce căutările grupului însuflețit de Galeev — căci în jurul lui se formase un întreg colectiv de tineri entuziaști, majoritatea studenți: Iuri Kovalenko, Gheorghi Pronin, Ira Vanecikina și alții — s-au orientat spre o instalație mai mobilă. Astfel a luat naștere «Octaedrul». Bulat l-a încărcat pe un camion și s-a dus cu el la Moscova pentru a-l prezenta la expoziția permanentă «Realizările economiei naționale» și la diverse institute. Programul muzical devenise și mai cuprinzător: de la Bach la muzica de jaz, trecînd prin Debussy și Ravel.

Se impune să subliniem aci, în primul rînd, totala lipsă de exhibiționism (nici nu mai vorbim de factorul «comercial», absent și el cu desăvîrșire) care caracterizează pe Bulat personal și întreaga lui activitate pentru popularizarea muzicii în culori. Este vorba doar de o idee îndrăzneață, care nici măcar nu pretinde la meritul intîietății sau originalității absolute, dar în folosul căreia merita — în concepția înfocatului ei adept — să-și sacrifici comoditatea și să te avînți în necunoscut.

În al doilea rînd trebuie sesizată deosebirea dintre «tehnica de la Kazan» și arhicunoscutele spectacole **son et lumière**. În timp ce cele din urmă își propun să «valorifice» un monument sau altul, și, în general, să acționeze asupra spectatorului realizînd «alianța» dintre sunet și lumină, dintre muzică și culoare — care însă își păstrează independența lor relativă — în cazul de față se tinde spre un nou tip de limbaj artistic, spre a se contopi organic în cadrul unei opere două arte, sau cel puțin a stabili între ele subtile corespondențe.

Poate această deosebire de **son et lumière** va rezulta și mai clar din faptul că, în continuarea căutărilor sale, Bulat Galeev a realizat 6-7 filme experimentale în culori, menite să redea exprimări plastice ale muzicii. Am văzut și eu unul din ele, tot pe muzica «Prometeului» lui Skriabin. Volume, suprafețe, culori, alternează într-o stranie înlănțuire, creînd la un moment dat un efect aproape hipnotic.

Nu sînt în măsură să emit aprecieri de fond asupra filmului, cu atît mai mult cu cît, din cauza noutății, efectul la o primă vizionare pare a fi acela resimțit și de auditorii de la Institutul de aviație: o uimire care paralizează pe moment emoția artistică. De altfel înșiși realizatorii nu se declară mulțumiți (deși muzeul Skriabin din Paris l-a felicitat telegrafic pe Galeev) și au elaborat noi tehnici pentru a reda în mod și mai complex «muzica în culori». Or, experimentatorii de la Kazan trebuie apreciați tocmai după modul în care realizează ideea lor și tehnicile puse în slujba acesteia; ei nu au nici o pretenție la originalitate absolută. (Bunăoară un film canadian oarecum similar, folosind tehnica desenului animat, a rulat nu demult și la Cinemateca din București, dar cu alte «coordonate».)

VÎNTUL PREIA BAGHETA

Filmul rămîne o preocupare de viitor pentru Bulat, dar acesta nu constituie unica modalitate. El plănuiește pentru conservatorul orășenesc o instalație specială — în spatele unor pereți de sticlă interiori — pentru realizarea de efecte muzicale și coloristice îmbinate.

Se vorbea, de asemenea, pe cînd eram la Kazan și de o «comandă» pentru faimosul parc Petrodvoreț de lîngă Leningrad, de data aceasta în stilul obișnuitului **son et lumière**, dar Bulat nu intenționa să mute cîmpul său de activitate de pe malurile Volgăi spre îndepărtatul Nord. El rămînea atașat orașului său.

Și cu aceasta atingem de fapt un nou și foarte interesant domeniu de preocupări al grupului lui Bulat Galeev. Ne referim la iluminatul exterior, într-o manieră sui-generis, al clădirilor publice, o tehnică interesantă menită să aducă nopții lumină și culoare, să «injecteze» insolitul și neprevăzutul în forfota cotidiană, în grizul exasperant (cel puțin iarna) al bătrînului Kazan.

Galeev a conceput un sistem de iluminare exterioară a clădirii ultramoderne a marelui circ de pe malul fluviului. În funcție de oscilațiile temperaturii, de tăria vîntului, de desimea ceții, reflectoarele colorate își modifică «paleta», cu un efect remarcabil. Ne referim nu numai la armonia cromatică în veșnică schimbare, ci și la faptul că privitorul are ciudata impresie — într-un fel pe deplin justificată — că vîntul este acela care «interpretează» la o nevăzută orgă aeriană o tocată și o fugă... în culori. Ideea mi se pare fericită, cu valențe încă nebănuite. Elementele naturii execută arpegii coloristice pe fațadele unor mari construcții...

Dar pentru aceasta a fost necesar să se instaleze în clădirea circului sute de metri de cablu, să se concentreze două sute de proiectoare puternice, cu filtre colorate. Un bloc de comandă electronică, probabil unic în lume, dă dispoziții... coloristice în funcție de indicațiile instrumentelor meteorologice: anemorumbometre, culegătoare automate de date privind precipitațiile, umiditatea ș.a.m.d.

UN INSTRUMENT MUZICAL DE O SUTĂ KILOMETRI PĂTRAȚI

În cazul instalației de la circ totul pare poate puțin prea tehnic: mai este oare vorba aci de artă, sau doar de un amuzament electronic? Firește, nu se pot da răspunsuri definitive. Sînt încă tatonări, promițătoare însă și pe plan pur estetic. Ascultați-l pe Galeev: «Am un vis tainic. Cînd, încetul cu încetul, vom fi desăvîrșit «ocuparea» principalelor clădiri din oraș de către instalațiile noastre speciale de iluminat, va fi posibil să le unificăm într-o singură schemă. Am putea instala atunci un bloc de comandă pe vîrful colinei care străjuiește portul și de acolo să executăm o simfonie în culori la un «instrument» muzical care se întinde pe o sută de kilometri pătrați!»

Concluzii? Ar fi prematur: operațiunea este în curs... De altfel nici nu cunoaștem «ultimele știri». De cînd l-am văzut pe Bulat, a trecut cîtăva vreme.

Știm că el și grupul său se țin la curent cu tot ce se realizează în lume în acest domeniu. Se află de pildă în contact cu firma japoneză «Colour Music Company», care își începe scrisorile cu cuvintele: «Mult stimați domni de la echipa Prometeu». Cunosc oare specialiștii niponi media de vîrstă a corespondenților lor de pe Volga, cu o denumire atît de prestigioasă?

Bulat a aflat cu interes despre experiențele foarte recente întreprinse la Universitatea California, unde a fost pus la punct un original «melograf». Aparatul furnizează o descriere vizuală a melodiilor, probabil pornind de la principiul oscilografului. Firește, «melografului» nu este decît o unealtă de lucru, dar se poate dovedi foarte util și pentru grupul de la Kazan, care vizează nu numai o transpunere pur subiectivă a muzicii în imagini și culori, ci la o reflectare artistică bazată pe date fizice. Căci la urma urmei aci totul a pornit de la un fizician... Și tocmai această întrepătrundere, această simbioză artă-știință este, cum spuneam la începutul articolului, ceea ce ni se pare mai caracteristic la tinerii sovietici pe care i-am întîlnit la Kazan — și nu numai acolo.

Desigur, nimeni nu neagă virtuțile «magnetice» ale științei — îndeosebi matematica și fizica — pentru tineretul de azi. Discutînd, de pildă, cu profesorul universitar (la 35 de ani!) dr. Mahud Muhamedjandovici Zaripov, decanul Facultății de fizică a Universității din Kazan, acesta îmi mărturisea că deși el însuși, ca student, petrecuse ani în șir pe băncile facultății pe care acum o conduce, pur și simplu s-a „speriat» (sînt cuvintele lui) cînd a aflat de «efectivele» totale de la fizică ce-i cădeau în sarcină: 1 400! Misterul: surplusul reprezentat de studenții de la cursurile fără frecvență.

Da, fizica și matematica „plutesc» în aer. În afara lor nu pot fi concepute grandioasele construcții care se ridică pretutindeni în Uniunea Sovietică, automatizarea introdusă pe scară tot mai largă, mai pe scurt și mai cuprinzător: tehnica modernă pe temelia căreia trebuie să se ridice societatea comunistă visată de Lenin.

Dar există și o mișcare contrarie, care duce la aplicarea matematicii și fizicii în domenii foarte îndepărtate. Bulat Galeev este un exemplu interesant și instructiv în acest sens. Căci, mărturisiți, nu în fiecare zi vă întîlniți cu un specialist în circuite electronice care își părăsește catedra universitară și ecuațiile diferențiale pentru a explora nebătute căi ale creației artistice, pentru a deveni un «stimat domn din echipa Prometeu» și a imagina simfonii în culori la scara unui întreg oraș...

Birocrația este o plasă de păianjen în ochiurile căreia, o dată prins, nu prea ai șanse de scăpare. Juan, nepotul defunctului, cunoaște pe propria-i piele cinismul perfect sincronizat al mecanismului birocratic.

CINE-CUBANO,

CINEMATOGRAF PATETIC ȘI PICTURAL

de **Napoleon IANCU**

Juan și mătușa sa
depling pierderea unui om, și ceva mai tirziu, pierderea unei cărți de muncă — și una și cealaltă la fel de nefirești.

Arta cinematografică nutrește un orgoliu aproape singular: acela de a se adresa, prin produsele ei cele mai reprezentative, mulțimilor. Aspirația, asemeni unui principiu fundamental de creație, se întrevede în structura artistică a filmelor cubaneze: *Moartea unui birocrat*, *Lucia* și *Manuela*. Efortul permanent de a se adresa unui public cît mai larg cu putință a determinat apariția în interiorul tinerei cinematografii cubaneze a vocației pentru genul documentar. Tradiție, dar și inovație, căci, prin documentar, filmul cubanez își propunea — acum aproximativ 10 ani — revalorizarea culturii naționale, exigență care îi va oferi premisele unei dezvoltări către zona esteticii filmului artistic. Astfel, tradiția devenea înțeleasă și preluată între cadrele culturale ale comandamentelor revoluționare. *Moartea unui birocrat*, *Lucia* și *Manuela* consemnează atît virtuțile artistice, idealitatea filmului cubanez, cît și eficacitatea lui morală, lecție a descendenței documentariste. Se pare că ne aflăm în fața unui limbaj cinematografic pe deplin articulat: îmbinarea liberă a propozițiilor-secvență, coordonarea acestora fără exprimarea gramaticală a raporturilor dintre ele (mai puțin în *Lucia «196...»* și, absentă în *Manuela*), construcții deseori complicate dar nu stufoase. Topica și pronunția aparte a celor trei filme conferă inovației expresia originalității, și puterii ei de circulație, surpriza maturizării. Accentele artistice ale filmelor în discuție au fost pregătite în sînul unor circumstanțe specifice — stările revoluționare — iar precizarea lor în contextul limbajului cinematografic avertizează asupra nașterii unei științe a filmului. În ciuda tineretii și, iarăși, în pofida unor puternice influențe (Joris Ivens, Chris Marker, Armand Gatti, Kalatozov, Urusevski ș.a.), cine-cubano nu constituie o preluare tale quale a unor cunoștințe din afara insulei (americane, mexicane sau spaniole), ci își descrie propria sa evoluție, marcată înainte de toate de consensul artistic stabilit cu gradul de receptivitate a publicului Este, desigur, știut că un fenomen de cultură difuzează și se fixează doar în puncte de adiacență fără a se repeta vreodată. De aceea, elaborarea cinematografului cubanez demonstrează o îndepărtare de la stocajele anterioare; imaginea și flexionarea ei dramaturgică fuzionează într-un cod artistic care, pentru noi, echivalează cu o descoperire Imaginile cinematografice, aceste elemente formatoare ale gîndirii artistice, poartă în sine intuiția realismului *(Lucia, Manuela)*, — atît de pregnant dezvăluită în filmul sud-american — lirismul incandescent și violența plastică *(Moartea unui birocrat, Lucia «1895», Lucia «1932»)*, acea îngemănare a poeziei cu tragismul — deseori sordid — caracteristică filmelor mexicane sau argentiniene aparținînd lui Emilio Fernandez, Hugo del Carril, Lucas de Mare *(Rîul ascuns, Curg apele tulburi, Zafra)*. Maniera stilistică de cultură pur europeană este și ea asimilată (expresionismul din *Moartea unui birocrat*, *Lucia «1932»*) o dată cu reminiscențe «sublimate» ale filmului negru american *(Lucia «1932»)* Influențele sînt întinse, dar importanța factorului subiectiv — regizorul — este decisivă; o veche stare a lucrurilor și fenomenelor, informațiile cu privire la ele, capătă, prin descoperirile operate de autor, o nouă așezare interioară.

Moartea unui birocrat poate să apară drept un mixtum compositum artistic în care se interferează sugestii ale începuturilor artei cinematografice, ca și ecouri ale unui expresionism sui generis — adică nici scandinav, nici german (mai degrabă bunuelian, funciarmente catolic, inchizitorial și atroce) — deși adevărul este că ne aflăm în fața unei autentice opere de autor. Totuși măiestria incontestabilă a regizorului nu obligă pe spectator la o atitudine de acceptare totdeauna sigură, deoarece filmul supraliciteză o anumită condiție emoțională, oarecum extravertită, cinică. Căci, de la un cap la celălalt *Moartea unui birocrat* nu servește expresionismul și intențiile lui expiatoare, ci este bintuit de gustul «fiziologic» pentru un fapt (cadavrul) pe care arta încă nu s-a încumetat să-l transfigureze metaforic. Lanțul neîntrerupt de gaguri nu reușește să îndepărteze impresia penibilă a cadavrului, stîrv pestilențial pus la gheață ca o haică de carne ce prisosește unei gospodine. Juan și mătușa sa, soția răposatului, schimbă cu o totală apatie blocurile de gheață și vasele cu apa prelinsă din sicriu, iar efectul gagurilor — rîsul — încremenește pe buzele spectatorului într-o grimasă grotescă. Deși judecata noastră privește o chestiune de gust, deci pasibilă de controverse, trebuie totuși avansată ideea că opera de artă, în general, presupune existența unei zone de incidență (creație-receptare) dincolo de care mesajul este pîndit de capcane perfide. Iată de ce filmul rămîne interesant prin virtuozitatea tehnică demnă de un specialist al Muzeului Grévin, și mai puțin ca spiritualitate artistică.

În *Moartea unui birocrat* există, totodată, pericolul disimulării. Deși parțial recunoscut (avem în vedere referințele din cuprinsul genericului), el nu poate fi diminuat atîta timp cît multe din învățămintele comicilor de altădată nu se încorporează fericit operei. Bănuim că incongruențele trebuie puse pe seama faptului că sumedenie din gagurile «străvechi» dețin forma ideală și ireversibilă a visului. O privire de ansamblu reține însă impresia insolită a unei pelicule care prefigurează, în mod interesant, căutările unui cinematograf tînăr.

Tripticul cinematografic *Lucia* polarizează conținutistic în jurul laitmotivului revoluției prezentate în dezvoltări succesive («1895», «1932», «196...»). Etapele parcurse de-a lungul stărilor revoluționare își dezvăluie sporurile înre-

telegrame

● *Romanul lui Georges Arnaud «Cele mai dulci mărturisiri» va fi ecranizat de către regizorul francez Georges Chabrol. În rolurile principale: Stéphane Audran, Jean Yanne, Roger Hanin.*

● *Roger Moore, scenarist! Opera cu pricina se intitulează «89» și se spune că vreo cîțiva producători vor să cumpere drepturile de a o transpune pe ecran.*

● *Clint Eastwood și Toshiro Mifune vor fi parteneri într-un western ce poartă semnătura regizorului Terence Young.*

● *Jerry Lewis continuă să-și dedice tot timpul său regiei. Filmul pe care l-a început nu demult, se intitulează «Care este drumul către front?»*

● *Regizorul brazilian Walther Khouri a terminat filmul «Palatul îngerilor», cu Claudine Auger în rolul principal.*

● *Una dintre comediile lui Brecht mai puțin jucate, «Nunta la micii burghezi», va fi adaptată pentru ecran de către regizorul francez René Allio, cineast cunoscut doar publicului de la Cinematecă, căci numai acesta a avut prilejul de a vedea «Bătrîna doamnă nedemnă».*

● *Un film cu ambiții de document sociologic asupra vieții tineretului american realizează în acest moment cineastul american Richard Rush. Pe generic se află numele actriței Candice Bergen și al actorului Elliot Gould, celebru pentru calitatea sa de fost soț al Barbrei Streisand.*

ACTORI ȘI ROLURI

Irina Demick, cunoscută din «Vizita bătrînei doamne», este partenera lui Jean Gabin și Alain Delon în filmul lui Henri Verneuil «Clanul sicilienilor».

gistrate nu prin intermediul unei atitudini umane particulare (așa cum sîntem obișnuiți), ci prin destinul simbolic, invariant, universal, al unei Lucii care traversează ascendent pragurile istoriei cubaneze. Trei eroine, trei momente istorice — un singur destin — desemnînd intransigența scopului revoluționar. Lucia devine purtătorul, organizatorul și coordonatorul conceptual al obiectivității percepute în laturile ei ostile și distrugătoare. Subiectivitatea eroinei tinde în mod deliberat să se suprime în ea însăși pentru ca astfel să poată reflecta cu luciditate determinările-limită. Fără îndoială că experiențele Luciei («1895» și «1932») sînt dureroase, ele îmbrățișînd, pe rînd, paroxismul revoltei și țipătul mut al deznădejdii. Limbajul cinematografic al primelor două povestiri este străbătut de elemente afective a căror expresie plastică traduce frumusețea morală a eroinei și face vizibilă forța vieții ei interioare — acea realitate imaterială care împrumută lucrurilor semnificații nebănuite. Fotografia constituie un miracol care amintește de Gabriel Figueroa și țintește către investigația psihologică a lumii; modificările ei fecundează modificările adevărului. Atmosfera sfîrșitului de epocă («1895») se desprinde din crîmpeie fulgurante de habitudini oarecum teatralizate dar sufiul tragic al lirismului irupe asupra simțurilor noastre cu o forță prea cotropitoare pentru a mai supraveghea fidelitatea reconstituirii. Aparatul de filmat panoramează lent asupra peisajului silvan, desfășurîndu-l în ample, savante și neverosimil de frumoase tapiserii. Alteori camera se rotește amețitor în zboruri rapide, prelungi ori frînte, ritmate în bătaia de aripi a unor păsări a căror retină fixează din înălțimi încleștarea luptătorilor («1895»).

Lucia «1932» ne oferă o reconstituire a ambianței demne de arta unui G.W. Pabst (scena petrecerii). Spectatorul pare să asiste la un autentic film aparținînd rafinaților regizori din Germania anilor '30. În rest, povestirea curge destul de anevoios, personajele sînt schematizate, evenimentele suportă o contracție arbitrară. *Lucia «196...»* este o comedioară amuzantă despre un soț gelos și o Lucie care învață să-și respecte demnitatea morală într-o lume hotărîtă să-i sprijine cucerirea libertății pentru care a murit și a nădăjduit *Lucia «1895»*, *Lucia «1932»*. Cronică cinematografică sau cinematograf de agitație, *Manuela* (o peliculă de numai 20 de minute) nu afișează veleități artistice. Înscriindu-se în genul documentarului reconstituit, *Manuela* relatează un episod al luptelor de partizani cu o ușoară tresărire de lirism sufocată nu chiar de moartea eroinei cît de patetismul declarativist și sec al ideii artistice.

Evoluția filmului cubanez începe să suscite atenția criticii și interesul cercetătorilor. Evoluția sa specifică, formele cristalizate în cîmpul realităților insulare se situează sub semnul unui climat estetic care este al cinematografului în general, adică își surprinde filiații la cutare sau cutare curent de creație artistică, fără ca prin aceasta să abandoneze prerogativele unei mișcări culturale originale și autentic naționale.

P.S. Ce înseamnă un film în două serii...? **Călugărița, Lucia** și **Manuela** (acesta din urmă în cupla cu «La Nord prin Nord-Vest») sînt considerate filme în două serii. Sporul de 20-25 de minute de vizionare îndrituiește practica de a i se pretinde spectatorului costul a două bilete? Oare un film obișnuit (10-12 acte), precedat — în mod civilizat — de un scurt-metraj, nu are o durată de prezentare egală sau superioară exemplelor menționate?

DE LA A LA Z

AUREL Jean. Scenarist și regizor francez de film, născut la 6 noiembrie 1925 în România. Studiază la I.D.H.E.C. și face apoi asistență de regie pe lîngă cineastul italian Augusto Genina. Devine scenarist, în special pentru René Clair *(Porte des lilas)* și Jacques Becker *(Le trou)*. Realizează apoi din 1951 o serie de scurt-metraje pe scenarii proprii, dintre care semnalăm: *L'affaire Manet, Coeur d'Amour épris, Jean Miro, Fêtes galantes, Les aventures extraordinaires de Jules Verne.* Începe să turneze *La bride sur le cou* cu Brigitte Bardot, dar e silit să cedeze regia lui Roger Vadim pentru a realiza un alt film de lung-metraj intitulat: *14—18* (1962), împreună cu Jacques Laurent, un film de montaj original asupra războiului mondial din 1914-1918, cu documente inedite. Anul următor realizează un alt film de montaj asupra celui de-al doilea război mondial: *La bataille de France* (prezentat în 1964), viziune caleidoscopică montată cu nerv, cu documente încă mai pasionante. Jean Aurel se consacră apoi adaptării lui Stendhal (pentru care are o deosebită înclinație) pe ecran și iată-l transpunînd pe rînd: *De l'amour* (1964-65), film în schețuri cu: Anna Karina, Michel Piccoli, Elsa Martinelli, Jean Sorel și Ph. Avron, și *L o m i e l* (1966-67) cu Jean-Claude Brialy și Anna Karina. E vorba însă de un Stendhal văzut sub unghiul foarte restrîns de stilist și teoretician al amorului. După o nouă versiune a romanului abatelui Prévost, *Manon, intitulată Manon '70*, cu Cathérine Deneuve, Jean Aurel trece la lumea contemporană și cu concursul aceluiași Cécil St. Laurent, cu care a ecranizat Stendhal, turnează o comedie din Parisul zilelor noastre: *Les femmes* (1969), avînd ca interpreți pe Brigitte Bardot și pe Maurice Ronet.

AURIC Georges. Compozitor francez, născut la 15 februarie 1899 la Lodève (Hérault-Franța). Își face studiile muzicale la Schola Cantorum și la Conservatorul din Paris. Se dedică compoziției, influențat la început de Ravel și Satie, făcînd parte apoi, după război, din «grupul celor șase», alături de Durey, Honegger, Milhaud, Poulenc și Germaine Tailleferre. Compune muzică de operă și balet, apoi, la invitația lui Jean Cocteau, scrie muzica pentru filmul său: *Le sang d'un poète* (1930), așa cum avea să facă ulterior pentru toate operele poetului-cineast: *Eternel retour* (1943), *La belle et la bête* (1946), *Ruy Blas, L'aigle a deux têtes* (1947), *Les parents terribles, Orphée* (1948), *Le testament d'Orphée* (1960). Devine în scurtă vreme unul dintre cei mai experimentați compozitori de muzică de film și aproape cel mai solicitat de toți marii regizori, atît cei francezi, cît și (mai tîrziu) cei din Anglia și S.U.A. Fac apel la arta sa: René Clair *(A nous la liberté)*, Jean Delannoy *(La bossu, Le port de l'ombre, Simfonia pastorală, Aux yeux du souvenir, Nôtre Dame de Paris)*, Marc Allegret *(Lac aux dames, Gribouille, Voninul, Entrée des artistes)*, H.G. Clouzot *(Salariul groazei, Mystère Picasso, Les espions)*, Jules Dassin *(Celui qui doit mourir, Aristote Likvak (Vă place Brahms?, The Journey)*, J. Duvivier *(La fête a Henriette, Le chambre ardente)*, Otto Preminger *(Bonjour tristesse)*, John Huston *(Moulin Rouge, Heaven knows, Mr Allison)*, William Wyler *(Vacanța romană)*, Cavalcanti *(Dead of Night)* etc. Pe lîngă rafinatele sale partituri simfonice, G.A. este și autorul unor melodii ce au făcut înconjurul lumii (Moulin Rouge, Bonjour tristesse, Vă place Brahms?). Deține din 1962 postul de director al Operei din Paris și scrie remarcabile pagini de critică. Compozitorul G.A. a semnat aproape o sută de partituri de muzică de film, pentru care a primit în decursul anilor numeroase premii internaționale.

AUTANT-LARA Claude. Regizor francez de film, născut la Luzarches (Seine-et-Oise), la 5 august 1903, ca fiu al unui arhitect, Edmond Autant, și al unei actrițe de la Comedia Franceză, Louise Lara. Studiază pictura și artele decorative la Academia de arte frumoase din Paris, luînd totodată contact cu cinematograful ca decorator al filmelor de avangardă ale unor regizori ca Marcel L'Herbier și Jean Renoir. Face asistență de regie pe lîngă René Clair și debutează în 1923 cu un scurt-metraj *Fait divers*. În 1930, la începutul sonorului, pleacă la Hollywood unde realizează versiuni franceze ale unor filme americane. Întors în Franța, semnează între 1933 și 1939 cîteva opere originale ca: *Ciboulette, Curierul din Lyon, Mocirla*, și *Fric-Frac*. Veritabila afirmare a lui A.L. ca regizor are loc abia în 1942 cu *Mariage de Chiffon*, urmat de: *Lettres d'amour, Douce* (1943) și *Sylvie și fantomele* (1945), filme interpretate de Odette Joyeux. În costume și decoruri din «la belle époque», sub haina lor idilică și frivolă, ele evocă mai degrabă pe Balzac și Daumier. Amare în realismul lor sînt și *Diable au corps* (1946-47) după Radiguet, cu un Gérard Philippe aproape debutant, și *Le bon dieu sans confession* (1953) cu Danielle Darrieux. A.L. practică satira feroce în comediile: *Occupe-toi d'Amelie* (1949) după Feydeau, cu D. Darrieux; *L'Auberge rouge* (1951) cu Fernandel, și *Le meget de Josepha* (1963) cu Anna Magnani. Indiferent de sursa literară, el introduce în operele sale o notă de cruzime elegantă, care apropie pe Marcel Aymé *(Străbătînd Parisul*, 1956, cu Jean Gabin și Bourvil) de Standhal *(Roșu și negru*, 1954, cu Gérard Philippe și Darrieux), pe Colette *(Le blé en herbe*, 1953, cu Edwige Feuillère) de Simenon *(En cas de malheur*, 1957, cu Gabin și Brigitte Bardot). După o revenire la epoca '20, cu *Marguerite de la nuit* (1955), nouă versiune, color, a unui Faust, la costume moderne cu Michèle Morgan și Yves Montand, A.L. ecranizează pe Dostoievski: *Jucătorul* (1958), dar și pe Dumas-tatăl: *Contele de Monte Cristo* (1961), atacă filmul istoric: *Vive Henri IV, Vive l'amour!*, dar se întoarce la temele sociale preferate în *Tu ne tueras point* (1961), *Le meurtrier* (1962), *Jurnalul unei femei în alb* (1964), *Le franciscain de Bourges* (1967) și *Les patates* (1969). Pregătește în 1970 o nouă ecranizare a *Mănăstirii din Parma*, cu Monica Vitti, și cuplul din *Romeo și Julieta* de Zeffirelli: Leonard Withing și Olivia Hussey.

Constantin POPESCU

Capitala belgiană, Bruxelles, — unde se află instalat și sediul NATO — a devenit și centrul unei mari manifestații împotriva politicii și activității acestui bloc militar.

NATO

DIN IARNĂ PÎNĂ-N PRIMĂVARĂ

de Nicolae LUPU

• O întrebare bombă și un expert care știe să... nu spună nimic • Dedesubturile unei afaceri dezvăluite pe culoare • Unde se duc 12 miliarde dolari anual • Oficialitățile anonime nu vor să confirme, dar ziariștii află esențialul • O călătorie precipitată de la Bruxelles la Washington • Un prim bilanț, în frumoasa lună mai.

În moderna sală destinată conferințelor de presă de la cartierul general al NATO de lîngă Bruxelles, cîteva sute de ziariști sosiți la sesiunea de iarnă a Consiliului ministerial al blocului urmăreau răspunsurile date de secretarul general Manlio Brosio.

— Este adevărat, întreabă un ziarist american, că s-a hotărît anularea studiilor întreprinse pînă acum în legătură cu echilibrul forțelor în Europa și că această măsură afectează propunerea țărilor membre cu privire la negocieri în vederea reducerii echilibrate a forțelor convenționale în cadrul unor convorbiri est-vest?

Brosio a răspuns ca de obicei, stîrnind, tot ca de obicei, ilaritate în sală; din cuvîntul său nu a reieșit nici dacă studiile au fost anulate, nici dacă a intervenit vreo schimbare în poziția privind reducerea forțelor convenționale.

După conferință, l-am întrebat pe un coleg din Anglia:

— Oare Brosio n-a înțeles întrebarea, sau nu știe pur și simplu despre ce este vorba?

— Brosio, mi-a răspuns el, este un vechi diplomat cu experiență și aci nu poate fi vorba nici de neînțelegere, nici de lipsă de informare. Pur și simplu este un expert în a nu spune nimic atunci cînd consideră că asta-i cea mai bună soluție pentru a ieși din încurcătură.

De ce încurcătură?

COMUNICATE ELOCVENTE

Pentru un răspuns cît de cît mai limpede decît cel dat de secretarul general al NATO trebuie să facem o scurtă incursiune în trecut. În urmă cu aproape doi ani, la sesiunea de primăvară a Consiliului ministerial nord-atlantic convocată la Reykjavik, în Islanda, s-a hotărît, drept răspuns la propunerile țărilor socialiste de a se organiza o conferință a securității europene, să se intensifice «studierea posibilităților unei reduceri echilibrate a forțelor convenționale între est și vest» și să se facă propuneri corespunzătoare. A trecut sesiunea de iarnă, a venit și cea din primăvara anului 1969, și, pe baza studiilor întocmite de reprezentanții permanenți, cu ajutorul experților, consiliul a luat hotărîrea să treacă la redactarea unei liste de probleme concrete care «se pretează cel mai bine unor negocieri fructuoase și decizii rapide» în cadrul eforturilor de reglementare a securității în Europa, listă care să fie prezentată spre aprobare viitoarei reuniuni din decembrie 1969 de la Bruxelles. În preajma ultimei reuniuni, surse informate au arătat, prin intermediul presei, că s-a ajuns la identificarea a 26 de teme susceptibile de a fi supuse unor negocieri fructuoase în fruntea cărora se află și chestiunea reducerii echilibrate a forțelor armate. Or, comunicatul final dat publicității la 5 decembrie 1969 nu face nici o menționare despre existența unor asemenea teme, despre aprobarea lor. Iar în legătură cu propunerea de reducere a forțelor se «reafirmă» interesul față de ea, se adaugă că «sugestia nu a adus nici un rezultat» și că, în ciuda acestui fapt, «vor fi continuate studiile în vederea pregătirii unor baze realiste de explorare», urmînd ca reprezentanții permanenți să prezinte un raport cît mai curînd posibil. Nici măcar nu se precizează dacă pînă la sesiunea din primăvara anului 1970. Chiar numai din acest cadru al comunicatelor oficiale se poate trage concluzia că, pentru adversarii din cadrul NATO ai unor asemenea măsuri faptul că «sugestia nu a adus nici un rezultat» este considerat drept cel mai bun pretext pentru a acoperi propria lor activitate îndreptată spre torpilarea discutării și înfăptuirii lor.

RAPORTUL ENTHOVEN

Pe culoarele sediului NATO, la ultima sesiune din decembrie, am avut o lungă discuție cu un ziarist american, corespondent la Paris al unei mari rețele de publicații americane, în legătură cu dedesubturile acestei afaceri. El mi-a spus, printre altele:

«Cînd organizația nord-atlantică a fost pusă în fața propunerii, cu rezonanțe în opinia publică, de a se convoca o conferință a securității europene, ea și-a dat seama că, pentru a nu rămîne în defensivă, trebuie să facă o contrapropunere care va trebui să fie expresia bunăvoinței Unii, în special cei de la Pentagon, au scontat că propunerea nu va găsi receptivitate și că, deci, vor putea recolta beneficii politice, fără să fie nevoiți să se angajeze pe o cale nedorită. Dar alții, mai ales cîțiva dintre aliații euro-

Dezbatere publică în Italia cu tema: necesitatea lichidării politicii blocurilor militare, a bazelor militare pe teritorii străine.

«Nu tulburați, sîntem în conferință», precizează un anunț la intrarea în una dintre sălile unde se țin ședințele închise ale NATO. Dar dacă rugămintea este respectată la sediul blocului atlantic, în afara sa, în diferite orașe ale țărilor membre, protestele împotriva NATO și a activității sale vin să tulbure tot mai pregnant calculele ce se fac în ședințele închise.

Comitetul militar discută... cu trei scaune goale (Franța) îngroparea raportului Enthoven.

La Napoli, sediul comandamentului atlantic din sudul Europei, turiștii care vin pe calea aerului constată că frumosul peisaj napolitan este pătat de baze militare străine. Unul dintre cele mai frumoase cartiere ale orașului este cunoscut drept «cartierul american», deoarece aci se află instalați mii de militari străini cu familiile lor.

peni ai Statelor Unite, au luat-o în serios, presînd pentru acceptarea ei, în speranța nu numai că se va ajunge la un acord, dar și că punerea subiectului pe ordinea de zi va îndepărta perspectiva satisfacerii cererilor americane de a mări contribuțiile militare la NATO și va atenua presiunile Washingtonului în acest sens». Dar de la lansarea propunerii, cercul celor care, din diferite motive, s-au pronunțat pentru reducerea efectivelor militare în Europa a crescut, mai ales în sfere influente ale vieții politice americane. Senatori și membri ai Camerei Reprezentanților din ambele partide au atras atenția asupra absurdității continuării cheltuirii a 12 miliarde dolari anual pentru menținerea celor 300 000 de militari americani și a altor mijloace militare pe teritoriul european, și au anunțat, în mod public, intenția de a trece prin Congres o rezoluție în vederea reducerii acestor angajamente. Unul dintre reprezentanții americani la NATO, Alain Enthoven, împreună cu un grup de experți civili din cadrul Pentagonului, a alcătuit, la cererea titularului de atunci al Ministerului apărării, McNamara, un amplu studiu care — pornind de la constatarea că serviciile militare ale NATO și ale Pentagonului au exagerat în mod deliberat situația forțelor militare aflate față în față în Europa cu scopul de a obține alocații financiare și de trupe mai mari — subli-

niază, ceea ce autorii studiului numesc «o situație de egalitate», ce creează condiții favorabile nu pentru o nouă cursă a efectivelor militare, ci pentru reducerea forțelor americane. Datele și concluziile raportului Enthoven au furnizat argumente noi celor care, atît în Statele Unite cît și în Europa Occidentală, consideră că realitățile noi cer nu o simplă revizuire a angajamentelor americane în scopul realizării de economii — însoțită de o creștere corespunzătoare a eforturilor militare ale aliaților vest-europeni din NATO — ci măsuri efective de demilitarizare a politicii europene a S.U.A., pe calea unor acțiuni de reducere și eliminare a bazelor și unităților militare aflate pe teritorii străine, pe calea înlocuirii blocurilor militare cu un sistem trainic al securității europene. Evident, în fața acestei reacții în lanț, adversarii unor astfel de măsuri au trecut la ofensivă atît în culisele NATO cît și la Washington. Ei au reușit ca pînă la sesiunea blocului atlantic să obțină respingerea de către Pentagon a raportului Enthoven și anularea, ca «neconcludente», a studiilor NATO care își însușiseră tezele lui Enthoven. În ședințele închise ale reuniunii din decembrie, pe culoare, în cadrul convorbirilor cu ziariștii, la întîlniri intime în doi sau patru, reprezentanții Statelor Unite au repetat cu insistență că nu au de gînd să-și reducă angajamentele militare în Europa, cel puțin pînă în 1971, dar că aliații vest-europeni trebuie să-și mărească contribuția la NATO, să crească cheltuielile militare, pentru că, în caz contrar, Congresul se va folosi de reticența partenerilor S.U.A. pentru a impune reduceri americane unilaterale

TACTICA AMÎNĂRILOR ȘI IDEILE CE NU POT FI IGNORATE

Deși Manlio Brosio a evitat la conferința de presă să dea precizările cerute, a doua zi, în urma investigațiilor personale ale unor ziariști, au putut apărea relatări lămuritoare. Corespondentul ziarului «Washington Post», Chalmers Roberts, arăta că «deși oficialități anonime americane nu voiau să confirme direct respingerea de către Pentagon a tezelor lui Enthoven, a devenit evident că Administrația, sau cel puțin forțe puternice de la Pentagon, resping și ideea unei reduceri echilibrate a forțelor convenționale». Chalmers Roberts dezvăluie că în spatele formulărilor generale din comunicatul NATO se ascunde hotărîrea impusă de Statele Unite de a se trece pe planul doi propunerea inițiată la Reykjavik, întrucît în urma anulării studiilor făcute pînă acum vor trece multe luni pînă la definitivarea altora noi. Și, desigur, odată definitivate, nu se știe în ce măsură vor mai putea fi utile inițiativei din 1968. Corespondentul ziarului «Le Monde», Jean Wetz, scrie că în seara încheierii sesiunii NATO «pe culoarele adunării se discuta ca despre o posibilitate evidentă ca ideea reducerii echilibrate a forțelor nici măcar să nu mai fie inclusă în declarația finală. Reprezentanții americani și britanici, subliniază corespondentul francez, țin să declare, ceea ce este surprinzător, că pînă acum experții militari n-au reușit să evalueze de o manieră realistă puterea forțelor care se înfruntă în Europa. Înainte de a lua în considerație un program de reducere, trebuie să se facă un studiu aprofundat care, bineînțeles, va solicita un timp îndelungat».

Sensul operației a devenit și mai limpede cînd, la o lună după reuniunea NATO, în ajunul deschiderii noii sesiuni a Congresului Statelor Unite, ambasadorul american acreditat pe lîngă blocul atlantic, Robert Ellsworth, a părăsit precipitat Bruxelles-ul plecînd la Washington pentru a înmîna Administrației cifrele care reprezintă hotărîrea cîtorva din parteneri de a răspunde cererii Statelor Unite de mărire a contribuției militare pe anul în curs. «Se speră — scrie corespondentul ziarului «New York Times» — că aceste cifre vor furniza Administrației muniția necesară în lupta pentru menținerea forțelor americane în Europa la același sau la cel puțin aproape același nivel». Cifrele prevăd, în medie, o creștere de 4%, fără ca prin aceasta să se aducă o ușurare bugetului Statelor Unite, în condițiile în care noul program al Administrației solicită miliarde de dolari pentru măsuri interne și în care se precizează că satisfacerea noilor nevoi trebuie făcută fără mărirea bugetului, fără încurajarea procesului inflaționist. Tocmai aci este punctul cel mai vulnerabil al operației precipitate, organizate de partizanii cursei înarmărilor la ultima sesiune a NATO. La numai o săptămînă după sosirea la Washington a ambasadorului american pe lîngă NATO, senatorul Mike Mansfield a anunțat că rezoluția sa, care cheamă la o substanțială reducere a trupelor americane în Europa, are 51 coautori și, așa după cum semnalează «Washington Post», «Administrația a ajuns la concluzia că dacă rezoluția lui Mansfield va fi prezentată Congresului, ea va fi adoptată cu ușurință». Chiar numai acest episod arată că tactica amînărilor din iarnă în primăvară și din primăvară în iarnă nu ușurează cîtuși de puțin situația celor ce ar vrea să împiedice procesul ireversibil al schimbărilor înnoitoare de pe continentul european și din lumea întreagă. Nu se poate preciza de pe acum în ce condiții se vor afla din nou față în față participanții la viitoarea sesiune ministerială a NATO, dacă pînă atunci senatorul Mansfield își va vedea rezoluția adoptată sau dacă partenerii din Europa vor ajunge la concluzia că o contracarare hotărîtă a presiunilor Pentagonului este mai salutară atît din punct de vedere politic cît și financiar. Cert este că forțele care acționează pentru noi măsuri eficiente în favoarea securității europene, a eliminării bazelor militare străine, a reducerii trupelor și altor măsuri de dezarmare își intensifică presiunile. În frumoasa lună mai, la masa ovală instalată undeva într-o clădire din orașul de pe malul Tibrului, alături de reprezentanții țărilor membre își vor face simțită viabilitatea și astfel de prezențe care nu pot fi ignorate.

UMOR

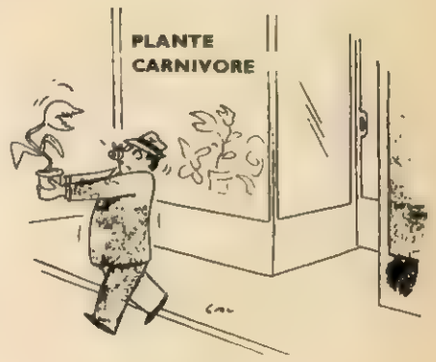

— Zău, nu v-aș da douăzeci de ani-lumină...

— Mda.. E bine!..

— Mi-era milă să-l împușc... L-am luat însă prizonier.

Nimeni nu e un «bronz», s-o recunoaștem, nimeni nu e o statuie, chiar și marmura ascunde fisuri în vinele ei, păcatele omenești ne dau la toți tîrcoale, ce vreți, oameni sîntem și nimic din ce e omenesc nu ne e străin, cum ne tot place de la o vreme să ne liniștim cu o înțeleaptă vorbă străveche... Iar dacă treburile stau inevitabil așa și mai faci parte și din stirpea Evei, — pe care o urmărește se pare blestemul ancestral al invidiei — cînd te afli față în față cu Stela Popescu îți vine să-ți spui, cu o regal simulată indiferență și cu o voce albă, gata să capete nuanțe de șofran: «*Da, e într-adevăr o femeie frumoasă și plină de sex-appeal. Dar parcă frumusețea e totul?*» Nu, nu e totul, mai e și farmecul. Mă rog, să zicem că Stela are și farmec. *Totul* e însă ceea ce se ascunde sub neînsemnata (!), trecătoarea (!), meschina (!), neimportanta (!) coajă a înfățișării fizice, *totul* stă pitit printre ungherele cotite ale circumvoluțiunilor, totul acesta se mai numește har și inteligență. Ce te faci însă cînd o femeie cu picioare superbe și ochi alunecoși nu e de loc în deficit cu materia superior organizată, ba dimpotrivă, și cînd pe noptiera ei stau, în bună vecinătate, Thomas Mann și Boris Vian? Ce te faci?

Și cum reacționezi cînd afli că persoana cu sex-appeal, box-office ridicat și mintea ascuțită mai are și tărie de caracter? Cum reacționezi cînd vezi că pe ușa bucătăriei — în care vedeta pregătește adesea singură, și cu pasiune, meniul familiei — stă afișat, pe post de sabie a lui Damocles, un cearșaf uriaș de hîrtie albă, plin cu semne cabalistice: un ou = x puncte; un măr = y puncte; o prăjitură = z puncte?

La cît ți se poate ridica febra complexelor cînd afli că Stela Popescu nu mănîncă niciodată absolut nimic seara, că în casa ei nu se aduce nici măcar o chiflă la trei zile, că a slăbit 8 kg în cîteva luni, «*pentru că scena și ecranul te amplifică oricum, iar lumina cade prost pe un obraz cu rotunjimi*». Pentru un om care suferă atîta, nu poți avea, vai!, decît compasiune omenească. Așa că, cel mai convenabil e să depui armele maliției, să alungi din jur reptilele negre ale invidiei și să-i întinzi Stelei mîna. Ți-o strînge — vă asigur — franc, prietenos, băiețește. Pentru că Stela Popescu e, în plus, și ceea ce se cheamă un om cumsecade, direct, fără ascunzișuri, un bun camarad. Cu ultimele rămășițe, zdrențuite, ale unui proiect de «atac frontal», încep:

— Așadar, Stela Popescu, iată-te din nou acasă, acasă la teatrul de dramă, la teatrul «serios». Iată-te din nou în compania unor domni serioși: Brecht, Machiavelli. După cîți ani de exil la revistă?

— *După șapte... Dar nici într-un caz de exil*

— Șapte ani grași, șapte ani slabi, cum îi socoți?

SÎN

— *Cît de familiară îmi sună întrebarea, cît de bine i-am învățat subînțelesul otrăvit...*

— Vai, cum poți să...

— *Otrăvit la adresa genului revistei, nu al meu, îmi era clar. O doamnă foarte distinsă îmi spunea zilele trecute, după ce m-a văzut în «Mandragora»: «Ce păcat că ați pierdut atîția ani la revistă!» Iar un confrate al dumitale mi-a mărturisit după premiera «Dispariția lui Galy Gay»: «Am venit să te văd în Brecht cu teamă: nu cumva să te fi stricat la revistă...».*

— I-ai risipit temerile, sînt convinsă: nu te-ai stricat!

— *Dar stau și mă întreb mai departe: de ce atîta vehemență sau, mai știi, prefăcută antipatie pentru revistă la o anume parte din public, cea mai subțire?...*

TEA FIECARE SEARĂ

de Sanda FAUR

— ...Presupun că te referi la ambele sensuri, nu numai la cel figurat. Dar chiar nu știi?

— Nu, nu știu, pentru că eu personal îndrăgesc genul. Mai mult, îl stimez. Și cum fiecare dintre noi e prizonierul subiectivității sale..

— Să înțeleg că regreți despărțirea de revistă?

— Nu pot regreta ceea ce nu s-a înfăptuit nu consider că am divorțat de revistă, după cum nu am crezut vreodată că m-am rupt definitiv de teatrul de dramă. Voi continua să joc, mă voi ruga să joc într-un bun spectacol de revistă.

— De ce? Oare — între noi două fie vorba — nu pentru că revista te poate duce cel mai rapid spre succesul cel mai facil?

— Nu uita însă că te poate duce la fel de repede și la prăbușire. Stelele de revistă sînt foarte adesea stele căzătoare. Iubirea publicului pentru artistul de la revistă e ararecri credincioasă și de suflu lung, îți trebuie o forță egală cu a gravitației ca să-l reții mereu alături de tine.

— Dar ce înseamnă un «artist de revistă»?

— Nu știu. De fapt, nici nu cred că există

— Spuneai însă mai sus...

— Spuneam «actorul de la revistă»: e altceva. E, în primul rînd, un actor pur și simplu Nu cred în etichete: actor de dramă, de comedie, de revistă. Etichetele ucid actorul. Un actor adevărat trebuie să poată juca totul, cu egală dezinvoltură. De aceea mi se pare atît de colosal George Constantin. De aceea regret că nu o mai văd pe Leopoldina Bălănuță în comedie: în institut — am fost colege — a fost senzațională în Veta din «O noapte furtunoasă». Iar eu, în cei trei ani în care am jucat la Brașov, am făcut cu pasiune dramă

— Stela Popescu, mărturisesc că imaginația nu mă mai ajută: nu te mai pot vedea murind, tragic, în scenă.

— Am murit totuși, împușcată de niște gangsteri, în «Pogoară iarna» de Andersen. Eram acolo o Julietă modernă, născută în Manhattan, care iubea tragic și definitiv. Dacă vrei să știi, am fost pe scenă, în «Secunda 58»,și o zăristă...

— ...Ai dreptate: e un rol cu adevărat.. dramatic!

— ...Iar un cronicar mi-a spus că am făcut un personaj «cu o profesie bine definită». Tot cu Ion Simionescu — regizor de mare finețe și cu un simț pedagogic deosebit, înclinat mai cu seamă spre zbaterile dramei — am lucrat rolul din «Flori vii» de Pogodin.

— Cine știe, poate aflu acum că ai, în fond, o nebănuită, necunoscută structură tragică.

— Nu, nu trebuie să mergi cu iluziile chiar pînă acolo; oricît ar suna de neinteresant, de nemodern, de neintelectual, sînt un om fără neliniști abisale, îndrăznesc chiar să fiu optimistă și foarte adesea veselă de-a binelea Plicticos, nu? Dar pe scenă, adevărata încercare e un rol care nu ți-e la îndemînă, în care nu mergi pe datele naturale, în care trebuie să construiești, să compui cu un material pe care trebuie abia să-l cauți în tine. Iar la Brașov am jucat, seară de seară, dramă cu o imensă plăcere.

— Îți dai seama că întrebarea ce urmează e inevitabilă: și atunci cum ai putut trăda teatrul de dramă pentru revistă?

— Sincer?

— Sincer!

— Ca să pot veni în București Și Teatrul «Tănase» îmi oferea această posibilitate. Mi s-a părut că numai în Capitală poți să te afirmi din plin, aici era cinematografia, aici era televiziunea. Cu filmul, nu am făcut cine știe ce: vreo două roluri mai răsărite, în «Alo, ați greșit numărul» și «Faust XX». Dar nu știi cum sîntem noi, actorii, nu rezistăm tentațiilor marelui ecran, cum nu rezistă femeile ispitelor modei.Dacă e însă să aleg voi prefera întotdeauna micul ecran: aici se pot îmbina perfect avantajele tehnice ale filmului cu spontaneitatea momentului artistic a creației scenice.

— Și ai venit cu arme și bagaje dramatice pe scena cu străluciri de staniol și promisiuni înșelătoare ale revistei...

— De loc înșelătoare, să ne lămurim. Revista nu m-a dezamăgit nici o clipă: mi-a dat totul, atunci cînd și eu am înțeles ce și cum trebuie să-i ofer.

— De la bun început?

— Ah, nu. Începutul a fost... dramatic. Interpretam — la debut — două momente comice în «Revista de altădată»: o actriță peltică care repeta mereu: «Tă-întelege tot te dic?», și o fetiță de șase ani, care venea în scenă cu o rochiță de o palmă și o fundă imensă pe cap și care trebuia să spună: «Eu sînt mică|dar nu vreau jucărică| vreau pupică cu un băiețică». Cînd mi s-a pus cupletul în brațe, m-am îngălbenit, mi s-a făcut negru înaintea ochilor: eu, venită de la teatrul de dramă, unde mă pregăteam să joc în «Suflete tari», să trebuiască să spun asemenea vorbe.. Am intrat în panică. Frica de ridicol mă paraliza; cum o să pot face pe scenă eu, la 25 de ani, o fetiță obraznică și prost educată (aceasta era intenția satirică a textului) fără să cad în penibil sau vulgaritate?

— Și cum te-ai descurcat?

— Făcînd cupletul acesta ușurel cu mijloacele teatrului de dramă: l-am compus cu seriozitate, l-am trăit cu sinceritate, — stanislavskiam, dacă vrei — am crezut în personaj și am făcut și pe cei din sală să-l creadă Nu am creat un «tip Stela Popescu», ci am compus de fiecare dată un personaj spre care m-am dus eu, nu l-am tras pe el spre mine. Am fost silită la aceasta. Pentru că, de fapt, inițial, eu nu aveam nici una din datele care te pot face vedetă de revistă.

— Ei, să lăsăm modestiile inutile. Dacă nici dumneata...

— Mai ales eu. Actorul de la revistă e văzut la noi ca ceva foarte incert, ceva între cîntăreț și un personaj comic. Eu nu sînt nici cîntăreață, și simpla mea apariție, ce să fac, nu stîrnește hazul.

— În schimb ai foarte mult farmec...

— Asta prinde bine fetelor din balet, care trebuie să aibă neapărat picioare frumoase și profil nostim. Dar pentru actrița de proză, tipul «sexy» e aproape fatal: nu are priză la public, creează antipatii la femei pentru că stîrnește senzația de rivalitate, de concurență, tipul acesta trebuie tot timpul potolit, îndulcit, trebuie să devină solidar cu cel din sală Artistul de revistă nu are voie să fie cu nimic deasupra omului obișnuit de la galerie, nu are voie să-i trezească nici un fel de complexe. Călinescu să facă o grimasă, să-și plimbe nițel pe verticală mușchii obrazului, să facă două mișcări sacadate, ca hazul să țîșnească automat din făptura lui.

— Totul e ca acest haz să fie bine condus și bine folosit.

— Mă rog... Zizi are altceva, un fel de candoare voit greoaie, populară, un zîmbet simpatic, sincer, ea comunică imediat cu cei din sală, care simt că e de-a lor, că le vorbește despre problemele lor simplu, nesofisticat, cu căldură.

— Ei bine, dragă Stela Popescu, dacă nu ai — sărmana de dumneata — nici atuurile lui Zizi Șerban, nici cele ale lui Puiu Călinescu, ce ai căutat la revistă, de ce ți-a plăcut să faci revistă?

— Pentru că actorul de revistă e foarte intens și variat solicitat: trebuie să fie în stare să dea, într-o pastilă de cinci minute, o dramă concentrată, trebuie să poată face — după următoarea ridicare de cortină — un moment de comedie bufă. În «Femei, femei» am trecut prin șapte ipostaze, în șapte roluri deosebite, în răstimpul celor două ore și jumătate ale spectacolului.

— E adevărat: aceste partituri scurte și deosebite între ele sînt piatra de încercare a mobilității actoricești.

— La revistă a trebuit să spun și un monolog de meditație al lui Mirodan, și un scheci absurd al lui Dumitru Solomon, și momente comice de Nicolaide, Fulga, Nicușor Constantinescu. Știi care e deosebirea dintre actorul de revistă și cel de teatru? Aceeași dintre acrobatul clovn și acrobatul de la trapez: de primul rîzi, crezînd că se joacă, pe celălalt îl urmărești cu răsuflarea tăiată. Deși, dincolo de convenția artistică, amîndoi fac același gest definitiv și riscant.

— Să socotim deci, precum se spune, drept tare greu acest gen ușor...

— Da, fără glumă, e o muncă realmente grea. E mult mai simplu să convingi 400 de spectatori, în răgazul a trei ceasuri, avînd în spate un text celebru și un rol bine scris, decît să faci același lucru în cinci minute, pe cupletul unui foarte bun textier de revistă, fie el și Mihai Maximilian. Spectatorul nu uită povestea văzută pe scenă, dar un cuplet poate fi uitat pe loc dacă cel care-l spune nu are personalitate, nu emană farmec. Actorul de revistă se poate bucura de o mare iubire, la prima vedere, din partea publicului, dar mult mai puțin de aprecierea virtuozității sale din partea specialiștilor.

— Să rămînem la public. Ce părere ai despre publicul de revistă?

— Calitatea lui depinde direct de modul în care îl conduci. Dacă îi oferi lucruri groase, poate cădea ușor în capcană. Aici intervine obligația **morală** *a artistului, care trebuie să trezească și să cultive gustul pentru un umor de calitate. Publicul vine la revistă să se distreze și acceptă, de cum intră în sală, să intre în joc. Noi trebuie să alegem jocul cel mai frumos.*

— Iar succesul, ce crezi despre succes. Stela Popescu?

E un fel de «bătălie pentru apa grea», o bătălie pe care o veiei în fiecare seară, la ora 7,30, nu numai la fiecare nou spectacol. Succesul e, desigur, una dintre rațiunile noastre de existență, și tocmai de aceea i se cere în primul rînd rațiune: în numele succesului, nu ai voie să faci totul, dimpotrivă; îngroșarea poantei, a cîrligului, duce pînă la urmă la eșec. Cred că numai simțul măsurii — singurul zeu la care mă închin — te poate menține în apele teritoriale ale succesului. De altfel, nu am fost niciodată prietena gagului, a comicului cu poantă premeditată, făcută. Cred că succesul la marele public te poate nițel altera, totul e să ai tărie de caracter, să reziști «gustului puterii» cînd ai în față sute de oameni și-i poți trage după tine, în sus sau în jos...

— Și cum a fost întoarcerea la teatrul de proză?

— În primul rînd, cu noroc: exact în momentul în care simțeam nevoia de o cotitură, am primit oferta Teatrului de comedie să joc în Brecht. A fost ideea lui Andrei Băleanu și curajul — recunosc — al regizorului Lucian Giurchescu. Apoi, au fost emoțiile: cumplite. Cunoșteam părerile publicului (snob!), ale colegilor, și eu însămi îmi puneam problema suflului artistic lung, pe care îți cere un rol — de comedie tragică, de meditație filozofică — dintr-o piesă de Brecht.

— Te-ai liniștit, cred, totul s-a terminat cu bine.

— Abia a început, să nu ne mințim. Și «Mandragora» e, de fapt, tot un început.

— Ești o ambițioasă, Stela Popescu.

— Din păcate, nu. Sînt un om harnic, pot munci din zori pînă în noapte, dar am un soi de hărnicie dirijată, lipsită de inițiativă. Mi se dă o treabă, fac, nu mi se dă, zac. Pentru că am căzut la examenul de intrare la cinematografie, trei ani nu am mai dat pe acolo; dacă nu mă îmboldea un coleg mai tenace să redau admiterea, la teatru, cine știe, eram acum vreo onorabilă economistă.

— Dar pe urmă, lasă că știu eu, ai absolvit fiecare an cu nota 10.

— Ți-am spus, aveau grijă profesorii să-mi stimuleze hărnicia.

— Iar acum, ce roluri îți visezi?

— Și visele cu roluri mi le las, la o adică, dirijate. De altfel, știi bine că visele actorilor se potrivesc rar cu interesele teatrului. Vreau însă să-ți spun că nu mă bîntuie de loc spaima de înaintare în vîrstă. Aștept cu plăcere să fac roluri de duenă și să-mi încheie cariera cu Aneta Duduleanu ori Coana Chirița. Mai ales că atunci o să mă pot îngrășa liniștită și mînca după poftă inimii plăcinte, tot felul de plăcinte, pe care le ador. Și știu să fac niște plăcinte formidabile!

ÎNTÎLNIRE CU BENNY GOODMAN, «REGELE» SWING-ULUI

de Edmond DEDA

Dacă Cleopatra ar fi avut nasul cu un centimetru mai lung sau mai scurt, probabil că și firul istoric al omenirij s-ar fi depănat alt fel...

Dacă Benny Goodman ar fi fost mai înalt cu vreo zece centimetri și mai voinic cu două-trei kilograme, cititorii noștri n-ar fi avut — fără îndoială — ocazia să-l cunoască, pe scena sălii Palatului Republicii Socialiste România, la 16 februarie anul curent, pe celebrul clarinetist și dirijor de jaz, renumit, de peste 35 de ani, în lumea intreagă.

Este interesant de remarcat cîtă importanță pot avea niște amănunte — în aparență neînsemnate — pentru desfășurarea ulterioară a vieții sau carierei unor oameni.

Într-adevăr, cînd s-a prezentat, la vîrsta de 9 ani, la școala elementară de muzică din Chicago împreună cu doi din cei zece frați ai săi, lunganul Harry și grăsunul Freddie, profesorii au hotărît pentru primii doi — mai înalți și mai voinici — tuba și trompeta, iar pentru slăbuțul și pirpiriul Benny, un instrument mai delicat: clarinetul.

Drumul parcurs de Benny Goodman — de la copilul sărman al unui modest croitor din mahalaua orașului Chicago, meșterind cu acul din zori pînă-n noapte pentru a putea întreține cei unsprezece copii ai săi, pînă la muzicianul de prestigiu mondial intrat în istoria jazului — constituie un exemplu al roadelor împletirii unui talent sclipitor cu strălucirea stropilor de sudoare ai unei munci neîntrerupte.

Sexagenarul de azi s-a născut la 30 mai 1909 la Chicago. Începînd studiile muzicale nouă ani mai tîrziu, Benny — pe numele său adevărat Benjamin David Goodman — este ascultat de prim-clarinetistul orchestrei simfonice din Chicago, Franz Schoepp, care, remarcînd talentul copilului, se decide să-i dea lecții particulare. Studiului clasic i se adaugă și gustul pentru jaz, trezit la început de un coleg mai mare, clarinetistul Buster Bailey.

Prima sa apariție publică, la vîrsta de 10 ani, îi prilejuiește interpretarea unor lucrări de Haydn. Dar primul său onorariu îi revine doi ani mai tîrziu, de la Central Park Theatre din Chicago, cînd interpretează o versiune imitată a melodiei populare americane «When My Baby Smiles at Me».

Elev de liceu.se duce din ce în ce mai des, în orele libere, la repetițiile formației «King-Joe Oliver», sosite din New Orleans, la care se alătură faimosul trompetist Louis Armstrong.

Emigrarea masivă a muzicienilor «dixieland» din New Orleans spre Chicago îi prilejuiește audierea unor talente remarcabile. Benny ascultă, exersează, culege, alege autenticul, respingînd treptat imitația; tinde spre crearea unui stil original de interpretare; imitarea de la debut al lui Ted Lewis aparține trecutului.

La vîrsta de 16 ani, dirijorul de jaz al uneia dintre primele formații instrumentale mari «big-band», Ben Pollack, îl angajează în orchestra sa la Los Angeles (decembrie 1926). După circa patru ani îl părăsește pe Pollack, și din 1929 pînă în 1934 alcătuiește diverse formații de trio, cvartet și cvintet, cu care realizează o serie de discuri și emisiuni radiofonice. Un amănunt interesant în unele înregistrări, Benny cîntă și la saxofon alto, bariton și chiar la cornet.

Benny Goodman se face remarcat în lumea muzicienilor; virtuos al clarinetului, el dezvoltă în interpretarea

sa un element indispensabil jazului, și anume «swing»-ul, acel balans al melodiei între timpii tari și slabi, acea însușire aparte specifică interpretului de jaz.

Deschiderea în 1934 a Teatrului de music-hall «Billy Rose» din New York îi prilejuiește lui Benny alcătuirea primei sale orchestre «big-band», cu care obține și primul său succes pe plan continental, popularizat de altfel și de emisiunea sa radiofonică săptămînală «Să dansăm».

Cu această ocazie, Benny Goodman dovedește încă o însușire remarcabilă: știe să-și aleagă colaboratorii. Toți muzicienii săi sînt excepționali și devin mai tîrziu, la rîndul lor, dirijori și instrumentiști de renume mondial: Gene Krupa, Teddy Wilson, Lionel Hampton, Harry James, Cootie Williams, Charlie Christian, Red Norvo, Bunny Berigan ș. a.

Dar Benny nu uită să-și apropie elementul cel mai important: aranjorul, orchestratorul. De acesta depinde în cea mai mare măsură stilul orchestrei sale, succesul său de dirijor. Îl găsește în persoana inspiratului muzician și aranjor de culoare Fletcher Henderson

Întîlnirea acestor doi «mari» a dat roade neașteptate. Amintindu-și de studiile sale clasice și de prelucrări ale unor teme folclorice întîlnite în «Dansurile românești» ale lui Béla Bartók, Benny propune colaboratorului său un aranjament «swing» pe o temă populară românească: «Sîrba pompierilor». De aci rezultă faimoasa melodie «You Smile and the Angels Sing» (Cînd zîmbești cîntă și îngerii). De un swing irezistibil, avînd savoarea deosebită acordată de folclorul nostru, acest cîntec devine șlagărul zilei și piesa de lansare internațională a orchestrei lui Benny.

Începe «era swing»-ului cu al său «rege» Benny Goodman. Data și locul? 21 august 1935, la «Palomar Ballroom» din Los Angeles.

Dirijorul nu-l trădează pe clarinetist. Benny inaugurează «jazul de cameră». Trioul Benny Goodman — clarinet, Teddy Wilson — pian, Gene Krupa — baterie, la care se adaugă — în cvartet — Lionel Hampton — vibrafon (în 1935), realizează înregistrări pe discuri rămase în istoria jazului: «Somebody Loves Me», «Liza», «Lady be Good» (George Gershwin), «Stompin at the Savoy»*) etc.

La 16 ianuarie 1938 Benny Goodman și orchestra sa oferă publicului newyorkez surpriza primului concert de jaz la «Carnegie Hall», un act de curaj dacă ținem seama de exigențele impuse de tradiția acestei săli. Succesul a fost fără precedent, cei 3 000 de spectatori ovaționînd pînă noaptea tîrziu. Concertul a fost înregistrat integral — în reprezentație — și editat pe disc-album (Columbia O.S.L.-160).

Pentru a curma tonul vădit ironic al unor cronicari snobi, care nu suportau «sacrilegiul» comis de un muzician de jaz prin pătrunderea sa pe scena unei săli de tradiție clasică, Benny Goodman le servește lecția unor concerte în care apare ca solist, interpretînd «Contrastele» lui Béla Bartók, concertele pentru clarinet ale lui Paul Hindemith și Aaron Copland, ca și alte lucrări aparținînd lui Mozart, Brahms, Debussy. Rezultatul? Este solicitat ca solist de orchestrele simfonice din Boston, Rochester, Cleveland, iar pentru muzica de cameră, de Cvartetul din Budapesta. Boston etc.

În 1941 Benny răspunde solicitărilor, dînd cel de-al doilea concert la Carnegie Hall — în compania lui Louis Armstrong — sub formă de Jam Session (un fel de schimb de experiență muzicală desfășurat în fața publicului, demonstrînd talentul și fantezia improvizatoare a muzicienilor participanți).

În același an, Benny Goodman se căsătorește cu Alice Duckworth, și apoi adaugă creațiilor sale interpretative încă două, de data aceasta paterne: pe fiica sa Rachel (1943) și pe Benny-junior (1946).

Între 1942 și 1945, Benny renunță la orchestra mare, optînd pentru formația de sextet pentru a realcătui un nou «big-band», fără a renunța însă la formula de cameră cu care face primul său turneu în Europa în 1950.

După ce realizează primele sale filme muzicale, între anii 1936 și 1938, «Hollywood-Hotel» și «Maharajahul din Hollywood» (care au rulat și la noi), casa de filme «Universal International Picture» turnează în primăvara anului 1956 filmul biografic «The Benny Goodman Story» (Povestea lui Benny Goodman). Întreaga partitură muzicală a peliculei este înregistrată de orchestra lui Benny.

În anii 1956, 1957 și 1958 Benny Goodman întreprinde un lung turneu muzical în Japonia, Cambodgia, Hong Kong, Thailanda. Peste tot deține recordul succesului.

În 1958, Benny Goodman concertează în cadrul Expoziției internaționale de la Bruxelles.

Benny celebrează în anul 1959 «aniversarea de argint», 25 de ani de la debutul său ca dirijor, în cadrul unui turneu efectuat în R.F. a Germaniei, Suedia, Danemarca, Franța, Austria, Elveția, avînd ca soliști pe Red Norvo și Bill Harris și ca trofeu ovațiile nesfîrșite ale publicului.

În 1961, Benny face un turneu în America Latină; apare apoi la Las Vegas și la Disney-Land din Los Angeles.

În 1962, orchestra Benny Goodman obține un succes deosebit în turneul de șase săptămîni întreprins în U.R.S.S. La Moscova, Soci, Tbilisi, Taşkent, Leningrad și Kiev concertele sale sînt aplaudate de peste 200 000 de spectatori. La înapoiere, Benny este primit de fostul președinte John Kennedy, care îi mulțumește pentru aportul său la cauza apropierii dintre popoare. Din 1962 Benny dedică o bună parte a timpului descoperirii unor noi talente instrumentale și vocale, care să poarte mai departe făclia artei sale muzicale. În 1966, Benny Goodman participă la Festivalul internațional de jaz de la Comblain-la-Tour (Belgia).

În afara discurilor, filmelor și concertelor sale, Benny Goodman rezumă crezul său artistic într-un volum tipărit la New York, intitulat «The Kingdom of Jazz» (Regatul jazului).

*

În fotografii, ca și în viața de toate zilele, Benny Goodman are înfățișarea așezată a unui profesor de botanică sau a unui farmacist, sau poate a unui contabil...

Transfigurarea apare abia în momentul în care cîntă. Atunci, contabilul, profesorul sau farmacistul rămîn undeva în sală sau în culisele teatrului, pentru a face loc strălucirii interpretative a artistului.

Luni, 16 februarie, în sala Palatului Republicii Socialiste România, Benny Goodman, împreună cu interpreta de jaz Barbara Florence Whittle, în fruntea orchestrei sale de 17 instrumentiști, se întîlnește pentru prima dată cu publicul românesc...

...Cu cei 6 000 de spectatori, aparținînd unui popor a cărui muzică populară — prelucrată în jaz — i-a prilejuit lui Benny consacrarea mondială.

*) Disc RCA—Victor LPM-2247.

literare

de Valeriu CRISTEA

J.J. ROUSSEAU:

CONFESIUNI

În orice literatură apar, la intervalele la care obișnuit se nasc eroii, scriitori ce își asumă martiriul greu al spovedaniei. Act de cunoaștere ameițitor, în care subiectul devine obiect și oglinda se răsfrînge și se îneacă în propriile ei ape, sau numai o manevră de debasculare a eului supraîncărcat, în depășire de «tonaj», gest de umilință extremă sau explozie a unui orgoliu nemăsurat, confesiunea a devenit cu timpul tot mai îndrăzneață: a trecut peste praguri aparent insurmontabile, împingînd mereu mai departe limite ce păreau de fiecare dată ultime. O mare partidă a sincerității se joacă de secole, ca răspuns la provocarea oracolului din Delfi: și fiecare nou participant, amenințînd cu atuuri teribile, sporește valoarea mizei. Tensiunea «jocului» crește necontenit.

Un rol covîrșitor în turnura acestei partide au avut-o *Confesiunile* lui J.J. Rousseau, apărute pentru întîia oară în limba română într-o versiune integrală datorată lui Pericle Martinescu, care semnează și prefața (B.p.T. nr. 521, 522, 523). Nu ne propunem să discutăm acum (ne-ar lipsi și spațiul pentru aceasta) multiplele aspecte, note noi și implicații ale acestei opere extraordinare, care în prima ei parte, de exemplu, este un fel de roman picaresc înecat în lirism: în locul tradiționalului *picaro* uns cu toate alifiile, care cîștigă simpatia cititorului dar rămîne terestru, eroul e alcătuit aici din rouă (și totuși cît de viu și veridic!), cu toate că nu lipsesc nici cîțiva stropi de noroi. Vrem numai să situăm cartea pe linia de dezvoltare a genului, comparînd-o cu o altă confesiune, e drept fictivă (dar de fapt numai ca formă), și care reprezintă în această literatură de spionaj al eului un apogeu. Este vorba de confesiunea sau mai exact de *însemnările* omului din subterană. Acesta se mișcă de cîteva ori în pîntecele eroului rousseau-ist care în mare rămîne totuși *ideal*, dar e încă numai un făt nărăvaș, un embrion inform: episoadele în care autorul acuză de furt o fată nevinovată, deși el fusese făptașul, sau cel în care, profitînd de învălmășeala martorilor oculari, părăsește un prieten bolnav căzut în mijlocul străzii, au în ele ceva predostoievskian. Ne interesează acum însă nu asemănările, ci deosebirile, care, ca importanță, precumpănesc. În primul rînd Rousseau rămîne în continuare tributar spiritului cartezian, convingerii că omul e o mașină care poate fi demontată pînă la ultima piesă și pînă la ultimul șurub și, ca atare, înțeleasă în toate mecanismele și în întreg modul lor de funcționare. Utopia cunoașterii integrale a omului este evidentă de la primele rînduri: «Vreau să înfățișez semenilor mei un om în tot adevărul firii lui». Omul, ca abis, ca realitate infinit de complexă și adesea contradictorie rămîne încă de inventat.

În al doilea rînd, cu toate că autorul aduce la cunoștința cititorilor unele fapte destul de greu de mărturisit, sentimentul predominant în *Confesiuni* este cel *de persecuție*, iar tonul principal, de jalbă, de plîngere. Pactul sîneului cu sine continuă să fie în vigoare, contractul moral dintre conștiință și ființă funcționează impecabil. În ciuda învinuirilor pe care și le aduce, autorul este în *Confesiuni* avocatul propriului său eu. Pledoaria sa denunță răutatea semenilor, a *celorlalți*, arătînd cît de greu îi vine unui om să trăiască într-o astfel de lume. Degetul acuzator al omului din subterană este însă îndreptat în primul rînd împotriva sa. El nu denunță, ci se denunță, nu se plînge de alții, ci se condamnă pe sine. Pînă să vadă răul la alții, îl constată *în el însuși*, și toată atenția și înverșunarea sa se canalizează în această direcție. «Însă ochiu-nchis afară, înăuntru se deșteaptă» — enorm, înspăimîntător. În aceasta constă noutatea explozivă a operei lui Dostoievski: el produce o ruptură ireparabilă într-o tradiție literară ce se complace de milenii în a vedea în eroii ficțiunilor artistice victime acuzatoare (și desigur nobile!) ale mediului, ale lumii sau chiar ale universului. După ce s-a ocupat atîta de lumea dinafară, personajul literar, începînd de la Dostoievski, se ocupă puțin și de sine. Și dacă nu are întotdeauna motive să fie mulțumit de ceea ce descoperă, aceasta nu face decît să arate că lungile sale lamentații împotriva celorlalți nu erau întru totul îndreptățite. În vreme ce în *Confesiuni* conștiința este față de *eu* blîndă și ocrotitoare ca doamna Warens față de erou, în opera lui Dostoievski, în care omul se repliază monstruos asupra lui însuși, conștiința e mînioasă și vindicativă. Dacă Rousseau flirtează numai cu inavuabilul, eroii lui Dostoievski se află chiar în mocirla lui. Și dacă personajul lui Rousseau (să-i spunem astfel pentru că «autobiografia» sa se citește ca un roman) vede mai curînd paiul din ochii altora, omul din subterană vede și bîrna din ochiul său. Și nu-i este ușor s-o poarte!

cronica satirică

de Teodor MAZILU

A TRĂI...

Y vrea să trăiască. N-ar fi primul caz. Toți oamenii vor să trăiască. Dorința lui Y e mai mult decît legitimă. Dar Y, se pare, vrea să trăiască într-un mod deosebit, să trăiască din plin, cu vîrf și îndesat. De aceea ne și informează plin de importanță și de dramatism:

— Mă, eu vreau să-mi trăiesc viața...

Această concluzie evidentă, Y o spune însă cu o agresivitate care reușește să vîre groaza în tine.

— Mă, dați-vă la o parte din calea mea, eu vreau să-mi trăiesc viața...

Y are impresia că toți ceilalți îl împiedică să-și trăiască viața — de aceea țipă să se facă loc cînd trece el.

Y susține că are o singură viață. Că poate să facă ce vrea cu ea... Că — în fond — e viața lui. Așa și este. Nimeni nu susține că viața lui Y e viața lui X.

Dacă, într-un restaurant, Y provoacă un scandal, are o mare satisfacție interioară, simte că n-a făcut degeaba umbră pămîntului, că existența capătă un sens. Simte că trăiește. Asta da, viață... Înjură și simte că nu-și irosește timpul de pomană, că nu degeaba i-a albit părul.

— Cînd i-am dat lui ăla o directă, am simțit că trăiesc...

Deci pînă la scandal Y era mort. De-abia după scandal a simțit și el că «trăiește». Numai în aceste aspecte derizorii simte Y că trăiește, în rest — neantul.

Mai înțelege Y că trăiește și cînd bea pînă cade sub masă. Ajuns în această stare jalnică descoperă, în sfîrșit, miracolul existenței.

— Am băut trei zile în șir. Simțeam și eu că trăiesc...

...Și cînd mai trăiește Y? Mai trăiește Y și cînd pune la cale o mică escrocherie, financiară sau sentimentală, nu are importanță genul. O asemenea mizeră reușită îi dă o senzație de plenitudine.

— L-am tapat de 300 de lei. Simțeam că trăiesc. Întinerisem cu zece ani...

Alcoolul îl animă. Escrocheria îl regenerează. Minciuna îi dă de asemenea iluzia vieții, îl face să se simtă mai tînăr și mai frumos...

Dar Y cred că se înșală cînd își închipuie că trăiește. E doar un mort ceva mai glumeț.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Cititorul *N. Ioanițiu* din Slatina își exprimă într-o scrisoare satisfacția pentru faptul că un concetățean al dumisale, scriitorul Eugen Ionescu, a fost ales membru al Academiei Franceze împărtășim satisfacția corespondentului nostru, deși nu sîntem olteni, și credem că între timp a putut citi, atît în revista noastră cît și în alte publicații, comentarii cu privire la acest important eveniment literar. La întrebările conținute în scrisoare, răspundem pe scurt: a) cele mai multe dintre principalele piese ale lui Eugen Ionescu au fost jucate (cu succes) pe scenele românești; b) nu am auzit pînă acum de vreun proiect de republicare de către editurile noastre a scrierilor românești ale lui Eugen Ionescu, apărute înainte de plecarea sa în Franța; c) după cîte știm, pînă anul acesta nici un alt român nu a fost ales membru al Academiei Franceze. De altfel, numărul nefrancezilor primiți în ilustra instituție de pe Quai de Conti este infim, fiind vorba totdeauna de personalități care au scris în limba franceză. E adevărat, de asemenea, că numărul românilor care au îmbogățit literatura și teatrul francez este destul de important; numele unor Tristan Tzara, De Max, Elvira Popescu au fost deseori amintite în presa noastră în ultimii ani. Nici în cinematografia mondială contribuția compatrioților noștri nu e neglijabilă; ați auzit, desigur, de actorii Edward Robinson, Bela Lugosi, Tony Curtis, Jenny Holt, de regizorul Jean Negulescu, iar vestiții regizori Michael Curtiz și Sir Alexander Korda și-au făcut ucenicia într-un modest studio din Cluj. De o importanță deosebită este regizorul Lupu-Pick, maestrul «Kammerspiel»-ului din epoca de aur a cinematografiei germane, al cărui film, «Noaptea de revelion», contează printre operele clasice ale celei de-a șaptea arte. Deci, încă o dată, nasc și în Moldova oameni (și în Oltenia, și în Transilvania)...

Începem să avem unele îndoieli cu privire la seriozitatea predării aritmeticii în primele clase ale școlilor noastre generale. Din mai multe scrisori primite la redacție avem dovezi peremptorii că autorii lor mai au probleme cu numărătoarea de la 1 la 100. Astfel, în mai multe scrisori se vorbește de începerea unui nou deceniu (acum, în 1970), ba chiar cineva se referă la începutul deceniului al șaptelea. Să mai amintim deci încă o dată cîteva lucruri elementare: a) primul an al erei noastre a fost anul 1, iar anul zero nu există; b) un deceniu ține de la unu pînă la 10 inclusiv, iar un secol de la 1 la 100 inclusiv; c) secolul al XX-lea a început la 1 ianuarie 1901 și se va termina la 31 decembrie 2000; d) deceniul al șaptelea nu începe acum, ci a început la 1 ianuarie 1961 și se termină la 31 decembrie 1970.

Cititorul *Cristian Pînzăreanu* din București ne trimite o lungă listă de cîntăreți de muzică ușoară, pe care i-ar dori prezenți în paginile revistei noastre. Pînă la apariția acestor rînduri unele solicitări au și fost rezolvate favorabil, altele sînt luate în considerație pentru numerele viitoare, și, în sfîrșit, cîteva nu ni se par suficient de interesante. Dar apropo, ce înțelege corespondentul nostru prin formula «viața interpolă». Îl vom fi recunoscători dacă ne va lămuri.

Cu oarecare întîrziere, cititoarea *Julieta Capitanopol* din Călimănești, județul Vîlcea, își exprimă dezacordul cu cîteva din rezultatele anchetei despre filmele, actorii și cîntăreții preferați, publicată în nr. 1/1970. Nici noi (ca persoane particulare) nu sîntem de acord cu toate clasamentele, iar revista noastră, prin cronicile și comentariile ei, a emis, de asemeni, uneori aprecieri care diferă de cele care se pot deduce din anchetă. Dar această anchetă noi am vrut-o o *fotografie fidelă* a părerii publicului cititor la o anumită dată. Majoritatea a hotărît într-un anumit fel; desigur, nimeni nu ne obligă să ne schimbăm părerile personale, dar nici protestele nu-și au rostul.

Mulțumim cititoarei *Anna Nutter* din București pentru interesanta ei scrisoare. Referindu-se la o însemnare a noastră din «Dialogul» apărut în nr. 5, dumneasa face o remarcă pe care o considerăm întemeiată, dar pe care nu sîntem în stare s-o explicăm. Într-adevăr, regizorul italian Luchino Visconti, considerat în lumea întreagă drept unul dintre marii maeștri ai cinematografiei contemporane, nu se bucură de loc de favorurile criticii românești. Într-o unanimitate îndurerătoare, toți (sau aproape toți) criticii și cronicarii cinematografici de la noi, în frunte cu decanul profesiei, D.I. Suchianu, îl consideră pe Visconti, în cel mai bun caz, un oarecare, iar de obicei, un naturalist nociv. Cum se explică acest refuz total față de un artist ideologicește mai apropiat de noi decît foarte mulți alții? N-aș putea să răspund. Probabil că sociologia artei este o știință prea tînără pentru a ne putea oferi cheia necesară. Deocamdată, noi, puținii viscontofili (ne putem număra pe degete!), printre care avem plăcerea să vă numărăm și pe dumneavoastră, stimata noastră corespondentă, așteptăm să se facă lumină. Și, în plus, să se aducă pe ecrane ultima capodoperă a maestrului, «Amurgul zeilor».

COOPERATIVA „MESERIAȘUL“ GHERLA

CU GÎNDUL LA LITORAL

Zăpada ne cheamă la schi și săniuș, dar cooperatorii din orașul Gherla sînt cu gîndul la litoral. Cu gîndul și — dacă ne putem exprima astfel — cu faptele. Faptele lor: poșete și pălării împletite din pai și talaj. Aceste produse ale cooperativei «MESERIAȘUL» din Gherla au atras mereu atenția vilegiaturiștilor, români sau străini, de pe litoral prin frumusețea croielilor și a culorilor materialelor folosite, prin calitatea ireproșabilă a execuției. Afirmația este susținută de argumente. Producția acestor articole a început în anul 1960 cu doi lucrători și cu un plan de producție anual ce nu depășea modesta sumă de 40 000 lei, pentru ca astăzi peste 56 de cooperatori să fie ocupați cu producția de poșete și pălării din pai și talaj, iar planul lor anual de producție se ridică la 3 000 000 lei. De altfel, realizările colectivului care produce aceste articole se încadrează în succesele generale obținute de cooperativa «MESERIAȘUL» din Gherla în toate sectoarele de activitate. Cîteva date bilanțiere la încheierea anului 1969: planul producției-marfă a fost realizat în proporție de 102,1 la sută; planul de livrări pentru fondul pieței a fost realizat și depășit: 104,1 la sută; productivitatea muncii a crescut față de prevederile planului cu 2 la sută, iar beneficiile — cu 1 la sută.

FLACĂRA-PUBLICITATE

UMOR FRANȚUZESC

— Ghici!?!?

— Bine, primesc inima dv.... Dar să ştiţi că la primul infarct vi-o restitui...

— Dimpotrivă, mămico... Se poartă sus îngust, şi jos, evazat...

— El m-a atacat intîi. Eram în legitimă apărare, nu?

— Vreau să cer mîna fiicei dv... aia în care ține proștia mea

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

SFIDAREA NEAGRĂ (I)

HARLEM

Ard trotuarele Harlemului, căci aici totul este servit «fierbinte și negru». Dacă ești alb, simți cum te ard privirile oamenilor, risetele copiilor, indiferența femeilor, grimasele bătrînilor. Respirația se înfierbîntă de febra tensiunii, trotuarele se încing de nerăbdarea plecării cît mai grăbite din aceste locuri, căci nesiguranța întunecă gîndurile. Nu este suficient să zîmbești amical, să crezi altfel, să vrei altfel decît aceia care au aprins aici combustibilul inepuizabil al urii. Ești alb, și epiderma ta spune mai mult decît gîndurile tale. Încerci să comunici, și ți se întoarce spatele. Ostilitatea nu mai apare deghizată. Jocul a fost făcut. Zarurile, aruncate. Pasiunile sînt gata să explodeze.

Pentru a cîta oară venind aici încerc, cînd cu sfiicîune, cînd cu cutezanță, să pătrund dincolo de zona indiferenței? La un cinematograf de pe strada 125 mi se arată inscripția de la casă: «Only for Blacks». La intrarea într-o biserică, la fel: «Only for Blacks». Într-un dancing, același lucru: «Not for Whites». Ca o replică amară la o realitate dură, aici cei supuși discriminării rasiale sînt albii. Intoleranța neagră este însă doar o ironie care, cu astfel de mijloace, nu poate opera decît formal. Albii nu par prea stînjeniți de acest joc de-a segregația din ghetoul negrilor, căci nu-i prea văd înghesuindu-se nici la casieria cinematografului murdar, periferic, nici în biserica săracă, nici în dancingul cu ritmuri înăcrite.

Un joc nevinovat?

O ură debordantă, sufocantă, gîtuitoare, ghiftuind pînă la scîrba de sine și care nu poate fi, cu nici-o sforțare, expulzată, vomată, scuipată. O ură seacă reciprocă, nedisimulată — gigantică forță anarhică atunci cînd războiul rece dintre rase devine cald, sursă de energii nebănuite pentru explozii fratricide, căci oamenii, indiferent de culoare, sînt aici prizonierii propriei lor istorii pe care și-au scris-o cu sînge și fărădelegi și de care nu se mai pot debarasa decît prin sînge și fărădelegi...

«Aici nu există o problemă neagră, ci numai o problemă albă!» — striga sfidător Calvin Lockridge ca răspuns la o anchetă întreprinsă de doi trimiși ai lui «Figaro littéraire» să investigheze la fața locului chestiunea rasismului american. Coleric ca o panteră neagră, omul care a înțeles că lupta pașnică pentru drepturile rasei sale a fost asasinată la Memphis devine un vulcan de acuzații atroce: «A trecut de mult timpul cînd omul negru făcea orice ca să-și ascundă ura și cînd, la izbucnirea violenței, predica blîndețea. Voi ne vedeați urîți, sălbatici, puturoși, și noi v-am crezut. Acum s-a terminat. Am hotărît: Sîntem frumoși, inteligenți, capabili, talentați. Și n-o să ne dăm bătuți!»

Blîndețea a fost împușcată la Memphis. Acum, violența are cuvîntul. Calvin, omul-panteră, își strigă sfidarea: «Sînt un «black cat» (o pisică neagră), ca toți ai mei. Ca și ei, a trebuit să mă prostituez pentru a-mi plăti studiile. Am fost o curvă masculină. Asta vă dezgustă? Eu sînt mîndru, deoarece asta e viața noastră, a negrilor, aproape toți a trebuit să facem așa ca să supraviețuim... Abia atunci ne trec toate umilințele, abia atunci ne răzbunăm femeile negre prin care albii ne-au transformat pe toți în bastarzi... Și curînd ei vor fi la fel de fascinați, de prosternați, la fel de impotenți în fața armelor și a urii noastre, așa cum sînt acum în fața vigoarei noastre!»

E timpul să te sperii, Americă albă! Dacă mulți pașnici cetățeni ai tăi gîndesc așa, e timpul să te sperii. «Totul va fi al nostru, sau nu va mai exista! — strigă Calvin-Pantera. Și se va face dreptate! A fost nevoie de tulburările din 1954 în statele sudice pentru ca America albă să admită că într-adevăr este segregaționistă și să ne promită drepturi civile. A fost nevoie de tulburările de anul trecut pentru ca ea să se recunoască rasistă și să ne propună integrarea. Prea tîrziu! Nu mai vrem noi. Asta ar însemna obligativitatea de a le respecta valorile, de a ne încadra în normele lor, de a «gîndi alb», de a face frumos stăpînului pentru a ne răsplăti. Cu alte cuvinte ar trebui să fim niște maimuțe, care să aibă dreptul la un colț de prăjitură cu condiția să poarte cravată! Tocmai asta ne-am străduit și noi să facem secole de-a rîndul. Și care-i rezultatul? Numai doi la sută dintre negri au ajuns la nivelul la care pot fi numiți «burghezie neagră». Cu cîte sacrificii, cu cîte renunțări, cu cîte trădări! Și dacă au strîns suficient încît să se poată instala într-un cartier de lux, albii le interzic accesul ori își iau catrafusele și se cară în altă parte. Nu există nimic mai trist ca un negru îmburghezit sau care vrea să se integreze cu orice preț. Ca să le facă albilor pe plac, merge pînă acolo încît își trădează propriul Dumnezeu!...»

Americă albă, e timpul să te sperii. Eu sînt străin, eu nu-ți împărtășesc nici ura și nici disprețul față de acești oameni, cetățeni ai tăi, egali cu tine în fața legii, cum îți place să spui adeseori, eu îi înțeleg și îi respect, și cred că sînt frumoși, și capabili, și talentați, dar călcîndu-le străzile fierbinți și negre, un sentiment de teamă mă încearcă. E o neliniște ascunsă, sînt alb ca și tine, albule american, gîndurile nu mi se cunosc și sentimentele nu pot fi scrise pe frunte și mă simt aici la fel de stînjenit de culoarea pielii mele așa cum mă simțeam prin 1942, în clasa a doua de liceu, cînd, ducîndu-mă spre școală, îl vedeam pe colegul meu Bernștein măturînd străzile... Și mi-era rușine și teamă, ca acum, pentru că știam că dreptatea e de partea lui și nu puteam să-l ajut cu nimic...

sport

de Emanuel VALERIU

C.N.E.F.S. 932

Nimic ermetic în titlul nostru: sînt exact 932 de zile de cînd au apărut cele cinci inițiale în peisajul instituțiilor noastre, noutate care avea să se traducă printr-o mai judicioasă și eficientă structurare a activității sportive românești atît de complexe, de altfel. Cu 932 de zile în urmă, în iulie 1967, conferința pe țară a mișcării sportive discuta și decidea, în austera sală a Ateneului român, obișnuită cu altfel de spectacole, noile coordonate ale vieții noastre sportive. Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, în alcătuirea sa determinată atunci, primea investituri proaspete, autoritate sporită, sprijin multilateral din partea unor ministere și din cea a unor largi organizații obștești, printre care U.G.S.R. și U.T.C., fiind însărcinat spre realizarea unei coordonări a energiilor reprezentate de forurile cu care avea să colaboreze, spre o îndrumare competentă, de specialitate și plenară, a fenomenului sportiv la nivelul maselor de cetățeni ai țării ca și la cel al înaltelor performanțe. Printre noile mijloace, poate chiar cel mai eficient, de care avea să dispună C.N.E.F.S. se impune a fi amintită Legea nr. 39, dedicată sportului și votată de M.A.N. în sesiunea sa din 28 decembrie 1967.

Rezultatele pozitive ale noului cadru de mișcare nu au întîrziat să apară, și o parte a lor a fost analizată recent, cu prilejul unei plenare consacrate tocmai activității din intervalul de timp scurs de la înființarea noii instituții și pînă azi.

Dar, parafrazîndu-l pe unul dintre vorbitorii din acea zi a plenarei, succesele sînt binecunoscute, ne-au bucurat pe toți, la vremea respectivă, așa încît... hai să vedem ce n-a fost tocmai în ordine în acest timp (aici nu mai parafrazăm pe nimeni, ci rămînem credincioși scopului rubricii «Flacării», care și-a propus să ajute sportul prin semnalele sale critice, atunci cînd este cazul). Ne încurajează în direcția aleasă însăși caracterul de lucru al plenarei, obiectivitatea și claritatea concluziilor ce s-au desprins cu acest prilej, în ciuda faptului că participanții au fost lipsiți de posibilitatea studierii raportului scris pînă în... zorii zilei în care urmau să înceapă lucrările propriu-zise.

Unele nelmpliniri sau insuficiența altor împliniri, mai cu seamă în privința sportului de masă (dar și a altor obiective), au constat tocmai în incapacitatea manifestată, uneori, de către conducerea C.N.E.F.S. de a uza plenar de atribuțiile sale, în relațiile cu celelalte instituții, vizavi de care consiliul ar fi trebuit să-și exercite împuternicirile rezultate din Legea sportului și din competența sa în specialitate. Multe zile și luni, din cei doi ani și jumătate, s-au scurs astfel în discuții sterile, în banale generalități și în stupide ambiții personale, de genul: cine la cine să se ducă, nu cumva să se încalce protocolul! Limitarea orizontului la chestiuni de reprezentare sau la perimetrul întrecerilor internaționale ale performerilor a împiedicat, adeseori, acțiunile eficace și bine dirijate în avantajul dezvoltării reale a sportului celor mulți și de vîrste diferite, adică tocmai al rezolvării acelei sarcini căreia îi fusese destinată, în mare măsură, însăși reorganizarea mișcării noastre sportive. Desigur că, pe lîngă colaborare, se impunea concentrarea tuturor capacităților cointeresate și în primul rînd a cercetării științifice, a propagandei multiple și inteligente, a animatorilor de pe întreg cuprinsul țării, a foștilor sportivi, a corpului profesoral, folosirea experienței altora, a opiniei publice — prin consultări directe sau prin intermediul presei — prin canalizarea deci a tuturor energiilor disponibile și favorabile sportului pe făgașul interesului comun și major al asigurării unui coeficient biologic superior poporului nostru.

A reieșit că, în ciuda confirmării justeței actualului cadru organizatoric, fructificarea lui nu a egalat posibilitățile create. Desigur că, printre explicații, se află și înclinarea spre justificări a unor nereușite, în locul acțiunilor îndreptate spre remedierile necesare, teama (absolut gratuită) față de autonomia federațiilor, menită, printre altele, să descarce de unele sarcini C.N.E.F.S. și să-i creeze tocmai timpul necesar adîncirii preocupărilor pentru sportul celor mulți, activității de coordonare și îndrumare specializată a tuturor sectoarelor vieții fizice (sportul școlar, sătesc, pionieresc, turismul... pedestru, structura cluburilor și profilul acestora — cele universitare de pildă ori cel de la Pitești numit, pînă la limitele ridicolului, «experimental»), valorificării integrale, dacă se poate (și de ce să nu se poată?) a actualei baze materiale, despre care s-a spus și cu acest prilej, că nu-i chiar atît de săracă cum vor să ne convingă unii și, în orice caz, din an în an consolidată și extinsă (de altfel, publicarea listei construcțiilor programate pentru anul în curs ni se pare un frumos exemplu de seriozitate, pulverizînd falsele probleme, create, adeseori, cu tot dinadinsul, un succes al democrației, de fapt).

Un apel mai statornic la indicațiile primite din partea conducerii superioare de partid, am înțeles că ar trebui să devină metodă de lucru, astfel încît în atenția forului sportiv să intre, mai clar și mai insistent, diferite teme ca: raportul dintre mișcarea fizică și cerințele vieții moderne, cal dintre sănătatea celor ce muncesc și productivitatea eforturilor lor profesionale (și nu doar ca o preocupare formală), rolul compensator al educației corporale pentru elevi, studenți, muncitori și funcționari, participarea și atragerea elementului feminin spre stadioane, extinderea acelor discipline îndrăgite de tineretul țării și care, o dată practicate, îl îmbogățesc cu sănătate și optimism, sprijinirea și stimularea producției de materiale sportive în perspectiva planului de stat pe următorii cinci ani, revitalizarea industriilor locale și a meșteșugarilor în producerea de echipament și materiale necesare tineretului care frecventează stadionul și arena, înviorarea, cît mai sensibilă, a propagandei sportului și — în final — captarea tuturor disponibilităților existente în favoarea proliferării acestuia.

Nobila sarcină nu este de loc ușoară!

LA BUDAPESTA, ATUNCI . . .

Se împlinesc în aceste zile 25 de ani de la eliberarea Budapestei.(Din cronica acelor zile eroice, vă prezentăm aici cîteva imagini.) După ce, luptînd cu eroism şi dînd numeroase jertfe de sînge, trupele române, cot la cot cu ostaşii sovietici, au luat parte la eliberarea, localitate după localitate, a unei părţi importante din teritoriul Ungariei, iată-le ajunse la periferiile capitalei. În ordinul dat unităţilor sale atunci, în urmă cu un sfert de veac, de către comandantul Corpului 7 armată român, generalul Nicolae Şova, se spunea: «Prin lupte grele şi sacrificii sîngeroase, unităţile Corpului 7 armată au ajuns în marginea Budapestei şi de pe acum au început să pătrundă în inima oraşului... Cer trupelor Corpului 7 armată să se bată cu îndîrjire pentru a învinge, dar pretind în acelaşi timp să se poarte loial, cu demnitate şi omenie, pentru a nu micşora cu nimic măreţia victoriei obţinute...» Şi bătălia îndîrjită, pentru fiecare casă, pentru fiecare colţ de stradă, desfăşurată de eroicele armate sovietice şi române, avea să se sfîrşească victorios în dimineaţa zilei de 13 februarie, cînd întreaga Budapestă era eliberată. Era înscris astfel încă un capitol în epopeea eroică a contribuţiei române la eliberarea Ungariei, la marea bătălie a forţelor aliate pentru înfrîngerea fascismului, — bătălie în care greul a fost dus de armatele sovietice — la făurirea prieteniei frăţeşti dintre români şi maghiari.

După eliberarea întregului nostru teritoriu naţional, trupele române, alături de glorioasa armată sovietică, forţînd Tisa, au pornit bătălia pentru eliberarea Ungariei de sub jugul fascist.

Ostaşi români în plină acţiune pentru eliberarea Budapestei.

Şi pe teritoriul Ungariei s-a cimentat frăţia de arme romano-sovietică, în jertfele comune de sînge, în lupte. În fotografie, generalul Şova Nicolae, comandantul Corpului 7 armată român, împreună cu un ofiţer sovietic, pe străzile Budapestei.

BILANŢUL LUPTELOR PURTATE DE ARMATA ROMÂNĂ PE TERITORIUL UNGARIEI

Forţele române au participat la operaţiile duse pe teritoriul ungar cu:

- **17 divizii de infanterie şi cavalerie**
- **1 corp aerian**
- **2 brigăzi de artilerie antiaeriană**
- **1 brigadă de căi ferate şi numeroase alte unităţi şi formaţiuni militare, însumînd un efectiv de peste 210 000 oameni.**

Trupele române:

- **au cucerit 3 masive muntoase (Hegyálja, Bükk şi Mátra)**
- **au forţat 4 cursuri mari de apă**
- **au eliberat 1 237 localităţi, dintre care 14 oraşe**
- **au provocat inamicului pierderi care se cifrează la 21 045 prizonieri, 9 700 morţi şi numeroşi răniţi.**

Pierderile armatei române:

- **42 700 ostaşi, dintre care 11 000 morţi în luptele pentru eliberarea Budapestei.**

Armatele eliberatoare au manifestat o atitudine plină de grijă faţă de locuitorii capitalei ungare, atît de greu încercaţi de război.
Numai unităţile Armatei I române au distribuit 275 000 mese calde, 37 000 kg pîine, au dat ajutor medical populaţiei.

Chiar din primele zile de după încetarea luptelor, populaţia Budapestei a păşit la reconstrucţia oraşului. Fotografia oferă o imagine a Budapestei anului 1970 — capitala Ungariei socialiste frăţeşti.

LASERUL ȘI... DIALECTICA ÎNARMĂRILOR

Comisia pentru energie atomică (A.E.C.) a Statelor Unite și-a publicat raportul pe 1969. Aflăm, din preambul, că **«nici un nou sistem de armament n-a intrat în arsenalul nuclear al forțelor armate în anul expirat»**. Slavă Domnului! Există și așa în arsenalele puterilor nucleare atîtea sisteme și stocuri de bombe A și H încît ar ajunge să extermine nu o singură dată populația globului. Poate i-a venit Pentagonului gîndul cel bun de a stopa cursa la nivelul actual și a păși la «dezescaladarea» nucleară pînă se va ajunge, treptat, la dezarmare nucleară? În definitiv, tocmai această speranță au trezit-o negocierile de la Helsinki, care vor fi reluate în aprilie la Viena.

Dar nu există temei pentru a se acorda Pentagonului creditul unei asemenea bune intenții.

Nu se dau detalii. Dar — din aceleași motive publicitare — amănuntele abundă în presa occidentală. Recent, revista americană «Aviation Week» dezvăluia preocupările «Agenției pentru proiecte de cercetare avansată», de pe lîngă Pentagon, de a folosi principiul laserului — fascicul luminos foarte concentrat — în aplicațiile militare. S-ar lucra la producerea unui **laser chimic,** cu un randament considerabil mai ridicat decît al rudelor sale din familia laserelor solide și cu gaze și care, peste ani, cînd ar deveni «operațional», ar putea da naștere unei «raze a morții», capabilă să doboare un avion-țintă sau chiar să fie folosită ca armă tactică. În ce privește «bomba cu neutroni» și «bomba H curată», ele ar fi variante superperfecționate ale armelor H, dar fără... căderi radioactive. În acest context, cuvîntul «curată» sună cinic.

Inspiratorul acestor programe — complexul militaro-industrial din S.U.A. — se leagănă în iluzia că, perseverînd pe linia «armelor de concepție nouă», odată și odată va ajunge la... **«arma absolută»**. Dar așa ceva n-a existat și nu poate exista. La fiecare armă s-a ivit o contraarmă. Numai că această cursă devine din zi în zi mai absurdă, mai monstruoasă. Nu e oare strigător la cer ca miliarde de dolari și o inestimabilă cantitate de inteligență omenească să se irosească pentru perfecționarea mijloacelor de distrugere, — și așa destul de mari — cînd mai sînt atîtea de făcut pentru propulsarea civilizației noastre? Dacă nu ar fi vorba decît de lasere, de ce nu s-ar concentra efortul exclusiv pentru utilizarea lor în industrie, în microchirurgie și alte domenii civile, în care sînt toate indiciile că ar face adevărate minuni?

Va veni această vreme pe care o doresc toți oamenii cu minte sănătoasă. Dar nu va veni de la sine. **«Nu trebuie uitat nici un moment** — arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul ratificării Tratatului de neproliferare — **că printre posesorii de arme nucleare se numără state imperialiste, aceasta făcînd să planeze pericolul unui război atomic nimicitor. Singura cale de îndepărtare a primejdiei atomice este interzicerea și desființarea definitivă a armelor nucleare»**. Pe această cale se poate înainta numai printr-o politică a rațiunii lucide, stimulată de combativitatea maselor, profund interesate să convertească «raza morții» în noi și noi izvoare de viață și belșug.

I. FÎNTÎNARU

R.F.G.: ECONOMICE POSTELECTORALE

Agenda politică externă pare să fi avut prioritate în preocupările cabinetului de la Bonn în primele 100 de zile de guvernare. De altfel, aceasta a concentrat și atenția observatorilor și comentatorilor politici, avînd în vedere, desigur, reflexul extern al mutațiilor de pe scena politică vest-germană.

Pe plan practic însă, problemele interne și, în primul rînd, cele economice s-au menținut permanent în actualitate și au preocupat, în mod deosebit, autoritățile guvernamentale. Mai ales că pentru acestea găsirea unei politici adecvate față de evoluția, nu tocmai satisfăcătoare, a situației economice aruncă în balanță programul pre și finalitatea sa **post**-electorală. Despre ce este vorba? După cum se știe, în R.F.G. a fost observată în perioada postbelică, spre deosebire de alte țări occidentale, o relativă stabilitate a prețurilor. Dar existența, în ultimul timp, a unui excedent pronunțat în balanța de plăți vest-germană — care reprezintă de fapt o masă de monedă fără o acoperire materială — a antrenat puternice tendințe inflaționiste pe piața internă. Social-democrații, legați de un corp electoral cu precădere format din păturile salariate cele mai afectate de creșterea prețurilor, și-au înscris, de aceea, ca principal punct în programul lor electoral revalorizarea mărcii, măsură radicală care, «scumpind» exporturile și «ieftinind» importurile, este de natură să reducă excedentul și deci consecințele lui inflaționiste. De altfel, cu această măsură și-a început guvernarea noul cabinet.

Dar efectele preconizate ale revalorizării mărcii întîrzie. Se constată că tendințele inflaționiste persistă, informațiile oficiale anunțînd chiar noi creșteri de prețuri în următoarele luni — mai ales în ce privește articolele de primă necesitate. Se apreciază că autoritățile, în ciuda măsurilor luate, nu au reușit să controleze pe deplin acest fenomen. De aceea, problema «frînării» conjuncturii — astfel încît să fie împiedicată creșterea prețurilor fără a se aluneca însă pe calea unei recesiuni — constituie o preocupare de bază a cabinetului Brandt. Unii comentatori sînt chiar de părere că de modul în care va fi asigurat acest echilibru depinde, în bună măsură, consolidarea autorității guvernului.

S. DUMITRESCU

MISTERUL CONTINUĂ

De săptămîni de zile observatorii politici englezi și străini caută să descopere dacă în Anglia vor avea loc alegeri în acest an înainte de termen. Sînt strînse și evaluate tot felul de indicii: discursurile primului ministru, deplasările sale, indiscrețiile unor cercuri oficioase, manevrele în culisele partidelor etc.

Reporterul unui cotidian londonez de mare tiraj, bucuros că a descoperit ultima și cea mai sigură dovadă, a trîntit un reportaj de senzație anunțînd că în mod cert alegerile vor avea loc în acest an. El a observat că într-una dintre sălile palatului Westminster a fost organizată o mică expoziție cu circuit închis pentru deputați, în legătură cu mașinile de vot electronice care funcționează în S.U.A. Totodată a constatat că materialelor cuprinzînd detalii asupra exponatelor li s-a aplicat după distribuire un embargo total. A mirosit că se află pe urmele unui mare secret. A început cercetări și a aflat că expoziția a fost precedată de activitatea unui grup de lucru, încheiată recent, însărcinat cu analizarea posibilităților introducerii în Anglia a sistemului de vot electronic.

Faptul că raportul acestui grup a fost înaintat guvernului și că, simultan, a fost organizată expoziția, l-a determinat să tragă concluzia că data a fost fixată. Numai că firma producătoare de mașini electronice de vot, care în treacăt fie spus se așteaptă la un contract de 25 milioane lire sterline (50 000 de mașini a 500 fire bucata), a declarat că pentru executarea comenzii trebuie abia creată în Anglia o fabrică, iar construcția ei nu va putea începe decît după ce comanda va deveni fermă. Un calcul sumar arată că va fi practic imposibil ca pînă la sfîrșitul anului alegerile engleze să poată fi dotate cu tehnică modernă. Sau se vor ține alegeri fără mașini electronice de vot, și în acest caz trebuie aflate noi indicii asupra datei. Misterul continuă.

L. NICOLAIE

SUEDIA: SFÎRȘITUL „PĂCII SOCIALE" ?

Mineri greviști de la Kiruna.

La aproximativ opt săptămîni de la declanșarea grevei minerilor din regiunea Kiruna și din alte sectoare de activitate, reprezentanții centralelor sindicale din cele patru țări nordice s-au reunit — la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. — la Copenhaga pentru a discuta mijloacele de cooperare pe plan profesional și politic și, de asemenea, pentru a purta convorbiri în legătură cu climatul care domnește pe piața scandinavă a muncii, care în prezent cunoaște tulburări fără precedent.

Grevele — declarate peste capul conducerii centralelor sindicale — s-au înmulțit în Suedia în ultimele săptămîni. După exemplul minerilor din regiunea Kiruna, au intrat în grevă constructorii de automobile de la «Volvo», muncitorii uzinei de automobile «Saab», precum și cei din industria electrotehnică — ai firmelor «Asea» și «Electrolux». Greva de la concernul minier «Loussavaara-Kirunavaara AG» este apreciată drept cea mai mare din ultimii 25 de ani din Suedia.

Aceste conflicte de muncă reflectă cu o vigoare considerabilă neliniștea de care este cuprinsă, de mai bine de doi ani, muncitorimea suedeză.

Intrarea în lupta revendicativă a unor detașamente noi din Suedia constituie un nou și important factor în mișcarea muncitorească vest-europeană. Se pune în acest fel capăt unei perioade de trei decenii în care, printr-un concurs de împrejurări foarte specific, în această țară nordică convulsiunile sociale nu au luat forme deschise de manifestare.

Mișcarea grevistă din Suedia apare astfel ca un eveniment cu ample semnificații pentru evoluția ulterioară a situației sociale din țară, ceea ce se reflectă și în îngrijorarea manifestată de autorități. Aparent, acestea n-ar avea de ce să-și facă griji, deoarece, potrivit concepției guvernului, statul nu trebuie să se amestece în conflictele de muncă, rezolvarea lor urmînd să fie lăsată pe seama centralelor sindicale. Liderii sindicatelor sînt însă puternic legați de Partidul social-democrat și, implicit, de guvern...

Anul trecut, la ultimul congres al Partidului social-democrat, s-a vorbit despre micșorarea diferențelor dintre păturile sociale suedeze și s-a adoptat chiar un program în acest sens. Dar actuala mișcare grevistă din țară a arătat că lucrurile au fost privite mult prea idilic. Ceea ce recunoaște însuși primul ministru suedez, Olof Palme, care, într-un interviu acordat ziarului suedez «Dagens Nyheter», a spus: «Poate că noi am considerat prea puține lucruri suficient de evidente în sprijinul ideii unei păci sociale în domeniul muncii... Conflictul de la Kiruna a deschis și mai mult ochii oamenilor asupra carențelor și disparităților care există încă în societatea suedeză...»

Constantin BONDOC

„SPERANȚE ÎNȘELATE"

La numai două luni de la precedenta întrunire de la Washington a Consiliului interamerican economic și social, circa 150 delegați, reprezentînd țările latino-americane și Statele Unite, s-au întîlnit din nou, de astă dată în capitala venezueleană, Caracas, pentru a continua lucrările celei de-a 8-a sesiuni a C.I.E.S. Dezbaterile desfășurate mai întîi în comisii și apoi la nivel ministerial au venit să confirme ceea ce observatorii au evidențiat încă înaintea acestei reuniuni, și anume că «în relațiile dintre Statele Unite și America Latină se înregistrează o puternică criză» («La Nacion»-Chile). Raportul Rockefeller și cuvîntarea președintelui Nixon din 31 octombrie trecut nu au venit în întîmpinarea revendicărilor formulate de țările latino-americane în vara trecută prin Carta de la Vina del Mar. Foarte recentul mesaj cu privire la starea Uniunii, prezentat de președintele S.U.A., n-a conținut nici el vreo referire directă la viitoarele relații cu vecinii de la sud de Rio Grande. În plus, faptele concrete sînt și ele departe de a dovedi o schimbare a atitudinii Statelor Unite față de statele latino-americane. Conflictul cu Venezuela, în legătură cu reducerea cotelor de petrol din această țară pe piața americană, și cel cu Brazilia, în privința cafelei solubile, sînt doar exemplele cele mai recente și mai notorii. De altfel, această temă a politicii comerciale discriminatorii aplicate de S.U.A. materiilor prime și produselor latino-americane a fost obiectul a numeroase intervenții critice din partea delegaților prezenți la reuniunea de la Caracas. În afara relațiilor comerciale directe ale statelor latino-americane cu «marele vecin din nord» (și în acest context sînt interesante cifrele prezentate de ziarul brazilian «Correio da Manha» chiar în ajunul întrunirii, care arată că deficitul înregistrat de țările Americii Latine în comerțul cu S.U.A. a crescut de la 250 milioane dolari în 1967 la 400 milioane dolari în 1968, această sumă fiind la rîndu-i depășită în 1969, potrivit datelor preliminare), în sesiunea Consiliului interamerican a fost abordată — de asemeni critic — problema ajutorului, respectiv condițiile grele impuse de S.U.A. pentru acordarea acestuia. S-a subliniat totodată că respectivul ajutor nu reprezintă în ultimă instanță decît o parte din profiturile enorme pe care S.U.A. le obțin pe continent. Profituri care sînt o consecință a politicii — nefaste pentru dezvoltarea țărilor Americii Latine — de investiții dirijate numai spre acele sectoare (materii prime și produse agricole) care aduc un venit imediat. Ziarul ecuadorian «El Pueblo» nota recent în acest sens că, în timp ce în anii 1965-1968 companiile străine au investit în Ecuador 64,8 milioane dolari, profiturile acestora pe această perioadă s-au cifrat la 79 milioane dolari.

Obiectivul principal al întrunirii de la Caracas l-a constituit apropierea pozițiilor S.U.A. de cele exprimate de țările latino-americane în Carta de la Vina del Mar, care se ridică tocmai împotriva unor astfel de relații inechitabile ca acelea menționate mai sus. Dar în afara propunerii de a se crea un organism de «consultare» în problemele divergente, Statele Unite nu au venit cu nimic nou la Caracas. Ceea ce n-a făcut decît să justifice scepticismul manifestat încă în ajunul sesiunii de observatori din Washington, care afirmau că «țările Americii Latine vor încerca la Caracas o mare decepție, speranțele lor fiind înșelate».

I. CIOARĂ

sapte zile pe pămînt

ARHIVĂ - FOTO

DRESDA – 1945

În februarie 1945, orașul Dresda avea 350 000 de locuitori permanenți și era socotit un important centru cultural și industrial. În acele zile ce prevesteau sfîrșitul iminent al războiului se refugiaseră aici încă o jumătate de milion de oameni. Peste oraș și peste toată această lume avea să se abată «oceanul de foc» din noaptea de 13-14 februarie 1945. Avioane ale forțelor aliate, pornite în valuri din diferite puncte, au întreprins atunci cel mai devastator bombardament aerian din toate timpurile (rămas neîntrecut chiar și de bombele atomice aruncate asupra Japoniei). Timp de aproape douăzeci și patru de ore, fără întrerupere, escadrilele (în total 1 500 de avioane) au aruncat asupra orașului aproape 1 000 de bombe a cîte 4 000 kg fiecare și 650 000 de bombe incendiare, transformînd o suprafață de 18 kmp într-un iad de foc, în care și-au pierdut viața 135 000 de persoane. «Aici a fost Dresda» — consemnau în carnetele lor piloții de vînătoare, care fotografiau, în zilele următoare, ruinele încă fumegînde...

În anii postbelici autoritățile și populația R.D. Germane au făcut totul pentru reconstrucția orașului. Și Dresda a renăscut cu adevărat din cenușă

Ion MUNTEANU

REACȚIE ÎN LANȚ

Ancheta a fost întreruptă. Dar tînărul antropolog american Terry Rambo nu s-a supus în cele din urmă ordinului unor înalte oficialități de a nu vorbi nimănui despre rezultatele ei. Declarațiile făcute de el, după aproape patru ani de tăcere, unui corespondent al ziarului «New York Times» și reproduse apoi în numeroase alte ziare din S.U.A. și dinafara acestora dezvăluie o dată în plus opiniei publice caracterul inuman al războiului dus de Statele Unite în Vietnam, actele de cruzime la care se dedau nu numai militarii americani, ci și aliații lor.

Terry Rambo se găsea în anul 1966 în Vietnamul de sud, unde lucra, pentru Departamentul Apărării al S.U.A., la o anchetă asupra situației refugiaților. Stînd de vorbă cu locuitorii din provincia Phu Yen — situată la circa 380 km nord de Saigon — mulți dintre ei i-au declarat că își părăsiseră satele din cauza atrocităților comise de aliații S.U.A., infanteriștii marini sud-coreeni, care «ucideau nu numai ca măsură de represalii, ci și fără nici un motiv». Interogînd circa 2 000 de refugiați din această regiune, Rambo a strîns mărturii asupra a cel puțin 200 de crime comise de militari sud-coreeni.

Reîntors în S.U.A., Terry Rambo a înaintat Pentagonului un raport în care relata constatările sale. Raport pe care Pentagonul recunoaște că l-a primit, dar declară (după deci aproape patru ani) că încă nu l-a analizat. Un purtător de cuvînt al Ministerului sud-coreean al apărării s-a grăbit să dezmintă știrile apărute în presă în legătură cu atrocitățile comise de trupele sud-coreene în Vietnam. Aproape concomitent cu această dezmințire, o nouă mărturie vedea însă lumina tiparului, confirmînd și întregind declarațiile antropologului american. În vara anului 1966, studentul saigonez Doan Van Toai fusese angajat de Terry Rambo, alături de șapte alți studenți din Saigon, pentru a-l ajuta în realizarea anchetei asupra situației refugiaților. Pentru completarea formularelor anchetei, Doan Van Toai a stat de vorbă cu circa 500 de refugiați. Cel puțin 100 dintre aceștia — a declarat Doan — cunoșteau sau fuseseră martori oculari ai asasinatelor și distrugerilor de care s-au făcut vinovați militari sud-coreeni în provincia Phu Yen.

Doan Van Toai a tăcut și el aproape patru ani de zile. Mărturisește că a ezitat să vorbească pentru că se temea de represiuni din partea guvernului sud-vietnamez sau a sud-coreenilor, dar declarația făcută de Terry Rambo i-a dat curaj. Devine din ce în ce mai evident că, în ciuda încercărilor autorităților din Washington, Saigon sau Seul de a așterne un văl de tăcere asupra șirului de crime comise împotriva populației civile a Vietnamului de sud, dezvăluirea masacrului de la Song My a generat o adevărată reacție în lanț.

Delia ȘTEFAN

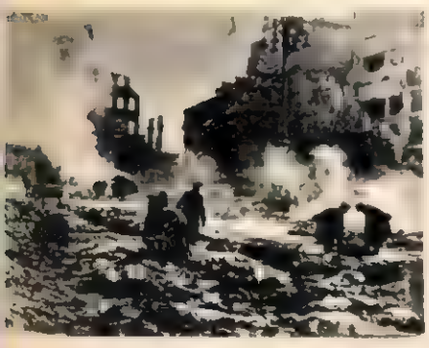

NORDEK ÎN FAZĂ AVANSATĂ

Aflat în discuție de circa 20 de ani, planul Nordek a căpătat săptămîna aceasta un contur mai precis. Experții au elaborat proiectul unui tratat, prim-miniștrii nordici au luat cunoștință de el recent la Stockholm, iar Consiliul nordic l-a consacrat zilele trecute la Reykjavik. Cu aceasta este depășită doar o fază primară. Pentru ca uniunea economică a țărilor nordice să devină un fapt împlinit, este necesar însă ca guvernele interesate să semneze tratatul, iar parlamentele să-l ratifice. Dar nu este de loc sigur că aceste etape capitale vor fi parcurse lin și că proiectul elaborat de experți va întruni adeziunea forurilor naționale ale tuturor celor patru țări.

Neîndoielnic, adîncirea cooperării nordice are destule temeiuri istorice și actuale pentru a nu fi un țel steril. Dar, în lumina anumitor circumstanțe și a intereselor greu de armonizat, planul unei uniuni economice nordice a apărut multora a fi ambițios. Este un fapt, de pildă, că schimburile internordice nu compun decît o mică parte a comerțului acestor țări, interesul lor comercial primordial situîndu-se în afara zonei scandinave. Pe de altă parte, există o bună doză de preocupare pentru soarta intereselor specifice ale fiecărei țări. Danemarca, din inițiativa căreia s-au reanimat, cu exact doi ani în urmă, tratativele pentru Nordek, caută să obțină garanții și condiții speciale în vederea apărării agriculturii ei. Suedia se străduiește să păstreze avantajul pe care i-l conferă faptul că dispune de industria cea mai puternică din Scandinavia. Tocmai această împrejurare determină Norvegia să fie precaută și să insiste asupra unor condiții speciale pentru industria ei constructoare de nave. În fine, Finlanda (și Suedia) ridică obiecții de natură politică. Acest din urmă aspect apare acum a fi impedimentul principal. Faptul că Danemarca și Norvegia sînt candidate la Piața comună dă Nordek-ului un caracter provizoriu sau de tranziție. Atunci cînd și dacă aceste țări vor intra în Comunitatea economică europeană, deci într-un organism exclusivist și protecționist, Nordek sau își va pierde orice rațiune de a fi, sau va deveni un apendice (și eventual o anticameră) al Pieței comune.

Într-o conferință de presă, premierul suedez Olof Palme exprima părerea că tratatul Nordek-ului va fi semnat și ratificat pînă în toamnă. Este un termen care are în vedere și cunoașterea posibilităților reale ale țărilor candidate de a pătrunde pe poarta ferecată a Pieței comune. În orice caz, pentru satisfacția finlandezilor, în proiectul de tratat s-a introdus o clauză care permite viitoarelor țări membre să se retragă sau să suspende participarea lor dacă unul dintre parteneri ar adera la Piața comună.

N. RATEȘ

CRONICA DE TREI SECUNDE

ABSURDUL

Acest om care ne-a învățat să privim alt fel lumea, acest om care ne-a deșteptat suspiciunea față de cuvinte, mese și scaune, față de fraze și discursuri, față de ziare și academii, față de gramatică, purgatorii și purgative, acest om care ne-a deschis ochii asupra abisului căscat în asemenea propoziții ca: «dormitorul meu are și el un pat cu pilotă verde...», «am o fetiță, fetița mea locuiește cu mine...», «n-am mîncat nimic toată ziua...» «da, darling...», «există numere mai mari și altele mai mici...»;

acest om care ne-a descoperit necunoscuta din ecuații ca: «iacă trei chibrituri; și mai pun unul, fac patru»; «ședința va avea loc în cîteva clipe»; «trebuia să fii mai prudent»; «după muncă, trebuie organizată odihna»;

acest om care a scris propoziționes fără moarte, netrecută în nici un Larousse, la cuvintele roz, dar intrată în fiecare autobiografie: «din oameni de treabă se nasc rinoceri de treabă»;

acest om — mă întreb — ce spune cînd citește în ziare această propoziție dreaptă: «Eugen Ionescu a fost ales academician»?

Consecvent, — și care academician nu e consecvent cu opera sa? — acest om va admite în fața acestei vești că, așa cum a prevăzut, absurdul e invincibil și o va trece desigur printre noile replici la infinita variantă a «Cîntăreței chele».

NEOABSURDUL

În fond, nu poate fi omagiu mai sincer adus operei lui Ionescu decît descoperirea — în chiar zilele academizării pariziene — a unui complot într-o îndepărtată țară a galaxiei noastre. În acea țară, guvernul a arestat 15 neosalvarsani. Ce sînt neosalvarsanii? Neosalvarsanii sînt — zice acuzarea — continuatorii bătrînilor și ticăloșilor salvarsani. Dar — și aici acuzarea devine capitală — «spre diferență de salvarsani, cei neo nu știu ce idei susțin». Salvarsanii aveau idei, cei neo n-au, ei n-au nici măcar ideile mîrșave ale înaintașilor lor. Dar s-au găsit la ei pușți și pistoale. Salvarsanii n-aveau pușți și pistoale, cei neo au, ei sînt deci neosalvarsani și vor fi căsăpiți. Ei sînt neosalvarsani, fără a fi salvarsani. Ei sînt neopăcătoși, fără a fi păcătoși. Ei sînt neocomplocișți, fără a fi complocișți.

Dar sînt complocișți, sînt dușmani și vor fi puși la zid, deși poate că ei — în lipsa lor de idei — nu știu măcar ce e un zid...

Dacă vanitatea neoacademicianului nu e prea mare — omul acesta ar trebui să prefere acest modest și imbecil comunicat guvernamental, acest elogiu pe care i-l aduce realitatea supusă pînă la a-i imita opera, oricărui discurs apologetic și inteligent la primirea în Academie.

Radu COSAȘU

B.B.: TINERETUL ȘI DROGURILE

Printre starurile de cinema de care se ocupă presa la începutul acestui an, un loc de prim-plan continuă să-l dețină Brigitte Bardot. Este o dovadă în plus a perenității unei popularități incontestabile de care se bucură actrița franceză — la aproximativ un deceniu și jumătate de la lansarea sa. B.B. posedă, așa cum o caracterizează revista de specialitate «Ciné-Revue», o eleganță instinctivă, un simț înnăscut al atitudinilor. Este pur și simplu naturală, prin gesturi, prin apariția ei. Și, în ciuda unor aparențe, ea nu este nici indecentă, nici provocatoare. Iată ce spune în legătură cu aceasta chiar ea, într-un interviu acordat zilele acestea revistei vest-germane «Der Stern»: «Cred că nu am fost niciodată indecentă, ci am încercat să reprezint mereu Frumosul, chiar atunci cînd ținuta vestimentară era sumară...» Dar B.B. nu este numai o «vedetă», izolată în turnul de fildeș al lumii filmului și preocupărilor acesteia; ea se consideră o părticică a acestei lumi din care face parte, observînd cu un ochi critic tot ceea ce o înconjoară. Fapt reliefat de o seamă de răspunsuri ale ei din interviul publicat în revista citată.

Întrebată fiind cum poate fi apărat tineretul occidental de brutalitățile propagate de unele filme, B.B. este de părere că «brutalități există în viață și pot apărea și în filme. Tinerii nu pot fi apărați de nicotină prin interdicție. Mai bine le dăm să fumeze o țigară, li se face rău și le trece «pofta». Nu m-am drogat niciodată. Mi-a fost de ajuns să văd filmul «More». În acest film oameni tineri, sub influența nefastă a drogurilor, își străpung brațele și pulpele cu cuțitele. Mi-a pierit orice tentație de a încerca».

«Tineretul de astăzi... se plictisește și este prea răsfățat. Nu a trăit grozăviile și privațiunile războiului. El nu-și caută un ideal, nu știe cum să se autodepășească. Mulți iau stupefiante. Eu n-aș putea să fac acest lucru». Iar din concepția sa despre dragoste se degajă totodată un adevărat credo: «Eu sînt fidelă atîta timp cît iubesc. Cînd nu mai iubesc, plec. **A înșela este urît».**

C.T

Strbske-Pleso (Vysoke Tatry—Cehoslovacia). Aci se desfășoară între 14 și 22 februarie Campionatul mondial de schi la probele nordice.

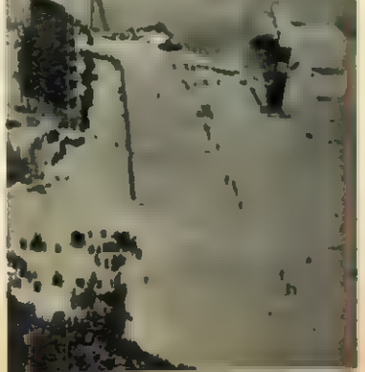

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Recentul premiat pentru poezie al Uniunii scriitorilor, Nichita Stănescu, e prezent în librării cu cartea de versuri: **Un pămînt numit România** (Editura militară).

● Unul din primii soli ai noii Edituri «Mihai Eminescu»: **Teoria sferelor de influență** (Poezia. Filmul.) de Marin Sorescu. O carte care închide între coperțile ei gînduri proaspete și originale asupra fenomenului artistic, comunicate viu, alert, direct.

● Cititorii au prilejul să cunoască o interesantă și inedită viziune asupra uneia dintre cele mai puternice personalități poetice moderne, prin apariția cărții **Baudelaire** de Jean-Paul Sartre. Traducere și prefață de Marcel Petrișor (Editura pentru literatură universală).

● O abordare mai complexă a problemei modului de trai întreprinde Gheorghe Trandafir în cartea **Sociologia modului de trai**, în care tematica e anunțată istoric și teoretic. Capitolele cărții: Conținutul categoriei mod de trai; Determinarea modului de trai de către modul de producție; Particularități ale modului de trai; Tendințe ale modului de trai socialist (Editura științifică).

● Tot aceeași editură a dat la iveală, cam tardiv, **Almanahul civilizației**, care însă își compensează întîrzierea prin conținut și prezentare grafică.

● La Editura politică a apărut cartea **Dunărea în relațiile internaționale** de Paul Gogeanu, subiectul fiind minuțios urmărit din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre.

● Din sumarul variat și interesant al numărului (2) pe februarie al revistei lunare **Magazin istoric** notăm cîteva titluri: Mărturii ale unei civilizații (noi și concludente probe pentru continuitatea dacică și daco-romană pe teritoriul țării noastre), de Gheorghe Ștefan; Alături de un om numit Vladimir Ilici, de N. Krupskaia; Nu bate! (Doftana — așa cum era), de Pavel Bojan; Sahul are 1 400 de ani, de Gheorghe Lupu; În culisele Luvrului, de Pierre Devambez; Caius Iulius Caesar, al 8(-lea dictator al Romei, inaugurează o nouă rubrică: «Așa vă place istoria?».

cinema

Marie Laforêt

● **Roșu și auriu.** Stanislaw Lenartowicz («Giuseppe la Varșovia», «Cu toată presiunea înainte») cineast polonez cunoscut pînă acum mai mult pentru predispozițiile sale comice, încearcă alte teremuri: cele ale unei poezii ce voiește — prin aburii dulcegi — să întindă mîna investigației psihologice. În distribuție: Ludwik Chmacka, Zdzisław Karczewski, Wiesława Niemyska, Jerzy Block, Aleksander Dzwonkowski, Wictor Grotowicz.

● **Comisarul X și panterele albastre.** În loc de «cîini verzi» (ca în seria precedentă) — «panțere albastre». Pe curînd — «pisici cu picățele». În rest — tot comisarul X și jamesbondismele lui. Regia — Frank Kramer. Interpreți: Tony Kendall, Brad Harris, Corny Collins, Siegfried Rauch, Hannelore Auer, Erika Blank.

● **Visul domnului Gentil.** Cîțiva comici cunoscuți — Jean Lefebvre, Francis Blanche, Darry Cowl, plus alți doi actori înzestrați și «serioși», Georges Géret și Annie Cordy — într-o comedie amabilă, și doar atît. Regia — Raoul André.

● Mari actori, mari vedete pe ecranele noastre: **Bette Davis, Joan Crowford** («Ce s-a întîmplat cu Baby Jane»?), **Yves Montand, Anouk Aimée** («Într-o seară, un tren»), **Charles Aznavour, Marie Laforêt** («Șoarecele din America») **Lee Marvin, Burt Lancaster, Claudia Cardinale** («Profesionistii»).

● Actrița franceză Irène Tunc pe care am cunoscut-o în filmul lui Lelouch «Un bărbat și o femeie» — a scris scenariul unui film pe care îl va realiza regizorul Alain Cavalier. Titlul este cît se poate de scurt și de cuprinzător: **Love Story**.

plastică

● **Coca Mețianu** — pictură. Dacă florile sau naturile moarte sînt exerciții de virtuozitate pentru ore silențioase, priveliștile, în schimb, trădează un caracter neliniștit, mereu în căutare de subiecte, pe care pictorița le găsește în frumoasele ierni cu ceruri gri sau în forfota noilor construcții, străzi și parcuri bucureștene, pe care le descrie febril, cu tuse rapide și în culori crude (Galeriile de artă, Bd. Magheru 20).

● **Șerban Epure.** «Actul artistic este pentru mine un impact informațional» — mărturisește artistul. Utilizînd mijloace din domeniul geometriei (plan, intersecție, punct, linie etc.), împărțirea spațială e unicul element de compoziție în tentativa de a construi obiecte și situații. Procesul e lucid, valorile psihologice ale imaginii, adiacente, iar valorile afective, codificate (Amfora — str. Mihai Vodă 2).

● **Nuni Doza** — pictură. Priveliști, flori, nuduri... O pictură care pleacă de la datele realului, transfigurate plastic, în care desenul cu concizia lui are, de multe ori, un rol hotărîtor în construcția imaginii. Un lirism feminin inundă pînzele atît în peisaje, cît mai ales în nuduri (Galeriile de artă, Bd. Magheru 20).

● Personajele din lumea folclorică și cea a basmului și celelalte jucării ale **Edithei Bercovici** ne descoperă o artistă sensibilă, care își realizează cu talent obiectele (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● «Construcțiile aritmetice» ale lui **Diet Sayler** sînt structuri de repetiție, structurate după un algoritm dat. Joc al inventivității raționale, superb geometric, elementele tind să descopere un spațiu imaginat și pur, în intenția autorului departe de orice torpoare (Amfora — str. Mihai Vodă 2).

muzică

● Dirijorul clujean **Emil Simon** conduce concertul săptămînal al Filarmonicii, al cărui program pe jumătate ocupat de lucrări funebre, arată astfel: în primă audiție, o compoziție originală — «Viziuni cosmice» — de Dan Voiculescu; Concertul pentru vioară și orchestră (Re major) de Serghei Prokofiev are un notabil solist: violonistul francez Regis Pasquier; «Mormîntul lui Couperin» de Maurice Ravel; «Simfonia de Requiem» de Benjamin Britten (14 februarie, Ateneu).

● Tot un concert de vioară aflăm și în programul săptămînal

Emanuel Elenescu

lului Orchestrei simfonice a RTV, care cuprinde: piesa «Muzică de concert» de George Draga; Concert pentru vioară și orchestră (nr. 3) de W.A. Mozart, avînd ca solist pe **Mihai Constantinescu**; Simfonia a IX-a (ultima din cele trei «ale războiului», de Dmitri Șostakovici. Dirijează **Emanuel Elenescu** (19 februarie, Studioul de concerte al RTV).

● **Trio «Iliescu»** (Constantin pian, George Nicolae — vioară, Nicolae — violoncel) într-un concert de muzică de cameră: Buxtehude, Haydn, Brahms (18 februarie, Ateneu).

● Longevitatea nu este o trăsătură specifică muzicii denumite de multe ori cu totul impropriu ușoare. Din acest punct de vedere am putea vorbi de «fenomenul Benny Goodman», formația de swing-music, al cărei stil străbate nealterat decenile noastre. Adevărata artă sfidează moda, iar cele mai strălucitoare școli de muzică modernă trăiesc exact cît o efemeridă dacă strălucirea nu vine de undeva dinlăuntru. Prezența formației **Benny Goodman** cu cîntărețața-solistă **Barbara Florence Whittle** la București — un eveniment muzical de prim ordin (16 februarie, ora 17 și ora 21, sala Palatului).

teatru

● O inițiativă demnă de luat în seamă. Teatrul Național «I.L. Caragiale» a înființat un spectacol special destinat «teatrului în cartier», experiență — dacă nu întru totul reușită — demnă de luat în considerare ca o formă de legătură cu publicul. Sub titlul **Comedia paiațelor** au fost reunite «Romeo și Julieta la Muzil» de G. Ranetti și «Mania porturilor» de Alecsandri. Regizoarea Lia Niculescu a imaginat o suită de momente comic-muzicale, inegale valoric, în scenografia plăcut colorată a Elenei Ionescu. Reușitele se datoresc mai ales lui Bogdan Mușatescu (excelent într-un travesti), Ilenei Stana Ionescu, C. Stănescu, Mircea Cojan și Aimée Iacobescu.

● O vizită la Teatrul de stat din Ploiești ne impune cîteva consta-

Aimée Iacobescu

tări interesante. În premieră pe țară a avut loc aici **Tragedia spaniolă** de Thomas Kyd, în regia Zoei Stanca-Anghel și scenografia cunoscutului caricaturist Ion Dogar Marinescu. Tot aici Emil Manolescu repetă **Duelul** — nuvelă dramatică în cinci părți de Mar Baidajev. De asemeni, ne vom reîntîlni cu dramaturgia lui Valjean: **Generația de sacrificiu**, în regia lui Hary Eliad. O mențiune specială pentru secția de păpuși, unde roadele creatoare ale regizorului Cristian Mihalache și ale scenografei Irina Borowski se arată din plin.

● Teodor Mazilu, unul din laureații Uniunii scriitorilor, a fost recent jucat pe scena Teatrului Național din Iași cu noua sa piesă **Inundația**, în regia unui prosăpat regizor, Gh. Teașcă. Tot în «casa lui Alecsandri» (condusă de poetul Corneliu Sturzu) s-a mai consemnat un debut — acela al dramaturgului ieșean Stelian Baboi, cu piesa **Visul**, în regia unui alt debutant: Cătălin Naum.

● **Omul care a văzut moartea** se află acum la Teatrul Național din Cluj, unde Petru Felezeu abordează rolul în care Bănică a obținut în București un mare succes. Regia aparține actorului Gh. Gherasim.

● Salutăm rarele — din păcate — apariții ale spectacolului pentru copii. Așa e **Alarmă în cetatea lui Trim al III-lea**, de Viorel Burlacu, la Teatrul de Nord din Satu-Mare unde alături de actori joacă și elevi fruntași la învățătură. Regia aparține actorului Al. Mitea.

disc

● Apariția microrecitalului recent înregistrat de **Dorin Anastasiu** la casa noastră de discuri «Electrecord» pare să fie un soi de fericită și binevenită replică sonoră la includerea talentatului solist în lotul reprezentativ român la Concursul internațional «Cerbul de aur». Dorin Anastasiu e acompaniat de Orchestra de muzică ușoară a RTV dirijată de același neobosit **Sile Dinicu** (EDC-10 107).

● Doi memorabili interpreți de muzică ușoară românească, **Mia Braia** și **Petre Alexandru**, ne oferă patru vechi și totuși tinere melodii de Ion Vasilescu. După cum se vede (sau, mai bine-zis, după cum se aude), anii trec, dar discul rămîne! (EPC-10 075).

● **Szabó Edit**, o voce generoasă, caldă, frumos timbrată, ni se impune prin cele patru spintare melodii compuse de Adorjáni Ernő. Acompaniază Orchestra «Electrecord» (EDC-10 080).

televiziune

DUMINICĂ. Vă prevenim: recomandări puține pentru o lungă duminică. Nu din vina noastră! Titular al premiului «Oscar», actorul Sidney Poitier («Lanțul») este eroul principal al ecranizării «Un strugure în soare», după piesa lui Lorraine Hansberry (19.50) ● Programele de competiții sportive «înregistrate» ne amintesc de un povestitor nedibaci care servește poanta înaintea anecdotei. Sărituri cu schiul de la **Campionatul mondial de schi** de la Strbske Pleso, Cehoslovacia (22.25) ● Programul II anunță o serie de reluări «la cererea telespectatorilor» care încep cu **Tele-cine-recital nr. 1** (20.10).

LUNI. Teme pentru **Între metronom și cronometru**: 1) Mihail Sebastian; 2) Eugène Delacroix (20.45) ● **Agenda politică** (22.00) ● Magdalena Popa, Amalto Checiulescu și Gică Matei — soliști unor secvențe coregrafice din operele «Evgheni Oneghin» de P.I. Ceaikovski și «Faust» de Gounod (22.10).

MARȚI. Vă recomandăm reportajul semnat de Al. Stark cu titlu de film polițist «X-12 n-a îndeplinit misiunea». Reporterul nu ne întinde nici o cursă: este vorba de un caz real de spionaj economic (20.15) ● Filmul maghiar (comedie) «Domnișoara Barbă Albastră» cu Anamaria Szilvassy (20.30) ● Cîntă Doina Spătaru și Petre Geambașu (22.40).

Doina Spătaru

MIERCURI. «Toată lumea rîde, cîntă și dansează». Filmul lui Aleksandrov, care a făcut de cîteva ori «le tour du monde», poposește din nou la noi, pe micul ecran. Vă amintim că e cu îndrăcita actriță Liubov Orlova, iar muzica e de Dunaevski (20.25).

JOI. O promițătoare **Seară de teatru**: «Cazul Pinedus» de Paolo Levi. Notăm din distribuție: Victor Rebengiuc, Fory Etterle, Constantin Brezeanu, Marin Moraru, Sanda Toma, Sandu Sticlaru, Constantin Codrescu (20.15).

VINERI. Despre mări, despre oceane... iată la ce se va referi emisiunea de știință popularizată **Mai aveți o întrebare?** (19.30) ● Marcello Mastroianni și Vittorio de Sica în comedia (bună) «Bigamul» (20.45).

SÎMBĂTĂ. Ne revedem pentru **O oră cu Alfred Hitchcock** în «Povestea unui polițist» (20.30) ● **Interviziune**: Orchestra «Electrecord» și soliștii Doina Badea și Florin Bogardo prezintă emisiunea «Disc '70» (21.20) ● Recital Harry Belafonte. Merită să amînăm ora de culcare (22.45) ● Pe programul II, Seară de teatru: «Mioara» de Camil Petrescu. Despre distribuție, ce să mai spunem. Anda Caropol, Victor Rebengiuc, Eugenia Bădulescu, Ion Marinescu, Mariana Mihuț, Amza Pelea, Nineta Gusti... (20.30) ● O adevărată **Seara melomanului**: pianistul american Rudolf Serkin și cvintetul de coarde «Budapesta» interpretează o splendidă pagină din tezaurul muzicii universale: Cvintetul op. 44 (Mi bemol major) de Robert Schumann (21.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 7, din 15 februarie 1970

I.	Bari — Bologna	x
II.	Fiorentina — Lazio	1
III	Inter — Cagliari	x
IV.	Juventus — Lanerossi	1
V.	Napoli — Sampdoria	1
VI.	Palermo — Torino	
VII.	Roma — Milan	x
VIII.	Verona — Brescia	1
IX.	Catanzaro — Catania	1
X.	Livorno — Modena	1
XI	Monza — Perugia	1
XII.	Piacenza — Atalanta	x
XIII.	Reggina — Pisa	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PLACĂRA-ALBUM

8
'70

FLACARA

ANUL XIX,
NR. 768
21 FEBRUARIE 1970

reportaj de şapte zile

vine, vine primăvara?

Zilele cu soare, cu tunete, fulgere şi ploi din ultima vreme ne-au făcut mai nerăbdători să lepădăm paltoanele şi căciulile şi să ne bucurăm de primăvară. Cînd or să apară trufandalele, primele legume timpurii?

Îndată ce zăpezile şi viforniţa ne-au năpădit iarăşi, am simţit nevoia ca să păstrăm legătura cu primăvara, să dăm o raită pe la cîteva cooperative agricole şi să vorbim cu specialiştii în prospeţime. I-am găsit pe cei mai mulţi în plină activitate.

Anul acesta nimeni nu s-a putut plînge de lipsă de seminţe nici de alte materiale necesare pentru răsadniţe, solare şi sere. Cel puţin în judeţul Ilfov totul a fost livrat din timp, astfel că acum lucrările sînt avansate şi se aşteaptă doar vremea prielnică pentru ca răsadurile să fie plantate pe cîmp. Chiar înainte de sfîrşitul lui martie ni s-a promis că vom găsi în piaţă salată verde, spanac, ridichi şi ceapă verde în cantităţi suficiente. Cooperativele agricole din judeţ cultivă 15 000 ha cu legume, în afară de suprafeţele rezervate cartofilor timpurii. Un număr de 169 ferme au fost profilate special pentru producerea de legume.

Nouă, anul acesta, este concretizarea măsurilor Ministerului Agriculturii şi Silviculturii pentru modernizarea legumiculturii. Astfel au fost date amplasamente de complexe sere-înmulţitori destinate producerii răsadurilor, care elimină cheltuielile mari ce se făceau cu asigurarea biocombustibilului; se elimină consecinţele condiţiilor meteorologice nefavorabile şi condiţiile grele de muncă.

De asemeni, s-a trecut pentru prima dată la producerea organizată în sere a răsadurilor pentru culturile protejate. Astfel, peste 4 hectare de sere de la întreprinderea intercooperatistă sere-Bucureşti, de la C.A.P.-Dudeşti şi Institutul de cercetări pentru legumicultură vor produce răsaduri pentru circa 130 hectare de solare ale C.A.P.-urilor din judeţul Ilfov.

Paralel cu aceste măsuri se va trece în acest an la introducerea masivă a mecanizării, asigurîndu-se dotarea cu tractoare şi maşini agricole specializate pentru legumicultură.

Pentru legumicultori, primăvara a început încă din ianuarie. Deocamdată ei se laudă cu calitatea deosebit de bună a răsadurilor. Îi vom putea oare felicita la sfîrşitul lui martie, în pieţe, cu banii jos?

Eugen IAROVICI

C.A.P. Berceni — în curs de construcţie o seră cu încălzire tehnică de 1 000 mp pentru producerea de răsaduri şi 7 000 mp solar încălzit.

La C.A.P. Popeşti-Leordeni răsadurile se bucură de o grijă deosebită.

Întreprinderea intercooperatistă sere-Bucureşti (Complexul Berceni). Aici se produc 2 500 000 fire de răsad de tomate în cuburi nutritive pentru 23 C.A.P.-uri din judeţul Ilfov, asociate la această întreprindere.

Inginerul Dorin Gireadă, şeful fermei 4 a Complexului Berceni, inspectează recolta de castraveţi.

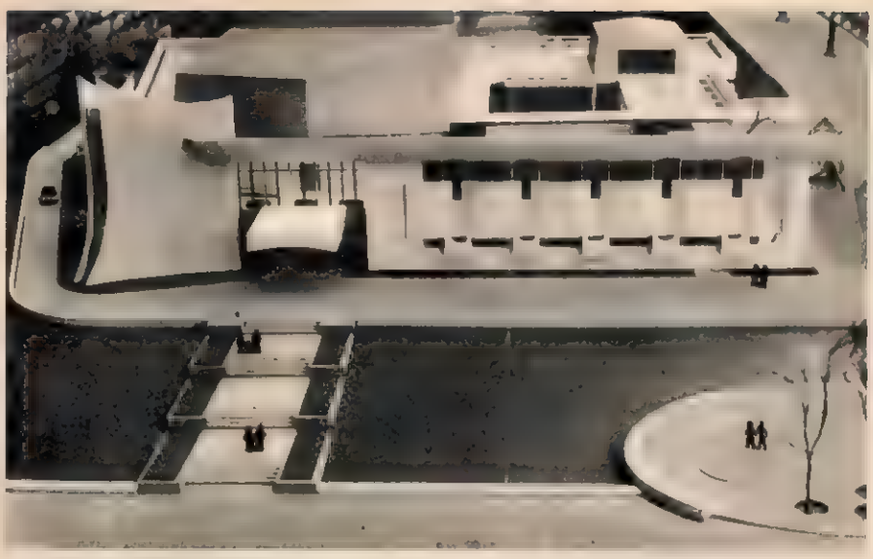

Dacă Sibiul medieval poate găsi o concurentă doar în misterioasa și pitoreasca Sighișoară, o dată cu modernizarea lui găsește însă rivali în întreaga țară. Dar nu este vorba, cum poate mulți ar crede-o, de blocuri, de blocurile pătrate, înalte sau dreptunghiulare, de mult doritele blocuri. Nu, de data aceasta atenția edililor orașului s-a concentrat spre acele așezăminte, care folosite cu inteligență și — de ce nu? — cu talent, pot spori faima orașului dar nu numai pentru arhitectura folosită. În Piața Unirii din Sibiu a început construcția unei noi case de cultură a sindicatelor. Pînă la întruparea efectivă din cărămidă, sau din elemente prefabricate, sau din cine știe ce alte noi materiale de construcție, pînă la darea ei în folosință, trecînd peste criticele etape ale respectării termenelor de livrare de către furnizori, noi vă oferim, sigur și frumos — în machetă — imaginea acestui modern lăcaș de cultură. Și ca viitorul să se contureze mai clar vom preciza: o sală de spectacol cu 700 de locuri, spații de club desfășurate pe două niveluri, o sală de reuniuni, bufet, bibliotecă, sală de gimnastică, o terasă destinată reuniunilor în aer liber.

P. IULIANA

pe urmele vînatului

În zilele noastre, în lumea noastră, în peisajul nostru din ce în ce mai strîns cuprins într-o adevărată rețea de drumuri, de magistrale, de conducte, arta citirii urmelor — căci o adevărată artă este aceasta! — și-a pierdut, desigur, importanța de odinioară. Ea a rămas o preocupare doar pentru oamenii cu pană la pălărie: vrednicia vînătorului și azi se măsoară mai ales după limpezimea cu care știe să descifreze spusele urmei pe care vînatul a lăsat-o.

Citirea urmelor se poate face, firește, și în nisip, și în glod, și în zăpada mare. Dar ele apar mai limpezi pe solul acoperit doar cu un «pospai» de zăpadă.

Primul contact pe care novicele nostru în ale descifrării urmelor îl ia cu această, pentru el nouă înfățișare, a naturii va fi în legătură cu iepurele și cu vulpea, la care ne și mărginim deocamdată, ca unele ce sînt cele mai frecvente și cele mai cunoscute sălbăticiuni ale peisajului nostru de șes și de deal. Nu există, credem, în țara noastră, kilometru patrat de cîmp sau de pădure în care zăpada căzută în cursul nopții să nu fie pistruiată pînă-n ziuă de urmele acestor două vietăți. Toți cei cărora ne adresăm au văzut asemenea urme, dar nu le-au dat atenție. Nu și-au pus întrebarea: ce fel de lighioană o fi trecut pe-aici? Venea, oare, de la pădure sau se ducea într-acolo?! Și mai puțin a căutat să se încredințeze dacă biata vietate ce duce viața slobodă a codrului sau a Bărăganului a mai ajuns la locul ei de hrană sau de odihnă...

În prima noastră fotografie se vede urma iepurelui în mers potolit. Ea este redabilă prin formula 2+1+1. Atenție însă la o curiozitate care, dacă nu ți se atrage luarea aminte, ușor îți joacă festa. Perechea de urme lungi alăturate, din față, este lăsată de picioarele de dinapoi. Cele două urme scurte, așezate una după alta, sînt lăsate de picioruşele din față.

În al doilea rînd: direcția de mers este arătată întotdeauna de perechea de urme lungi, alăturate. Nu e nevoie deci să dibuim după poziția unghioarelor, spre a ști încotro s-a ndreptat urecheatul care și-a lăsat «cartea de vizită»...

În al treilea rînd: la mers tîndălit urmele celor patru picioare sînt adunate, iar grupele de cîte patru urme ce indică fiecare salt — iepurele nu păşeşte, ci sare!

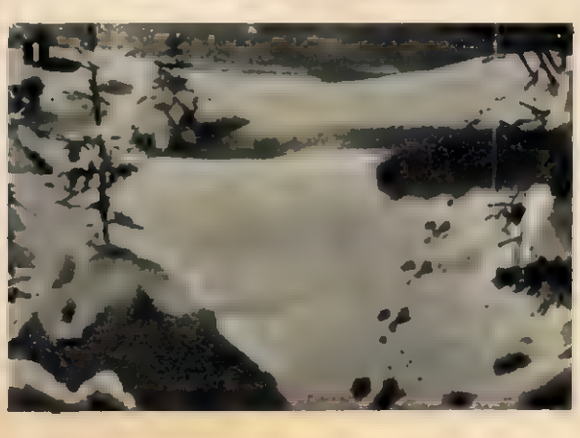

— se găsesc aproape unele de altele. Cu cît el a alergat într-o alură mai vie însă, cu atît distanța dintre aceste grupe crește. Fuga «iepurească» pe care bietul urecheat a tras-o — aceasta fiind singura lui armă — este trădată de intervale de mai mulți metri dintre fiecare grupă de urme.

În mersul ei obișnuit, care este un fel de trap mărunt, vulpea lasă un șirag de urme uniforme ce se înșiră aproape ca mărgelele pe ață: 1+1+1 (vezi foto 2). Dar numai aproape, căci ele se găsesc totuși ușor de-a dreapta și de-a stînga firului închipuit. Și aceasta, cu atît mai pronunțat, cu cît cumătra a fost mai zorită. Pînă ce, cînd fuge în galop, urmele celor patru picioruşe ajung să formeze un fel de romburi. Iar acele romburi se află cu atît mai depărtate unele de altele cu cît animalul a trecut mai pronunțat de la obișnuitul lui pas de «croazieră» la salturi vijelioase.

Dar pentru a recunoaște direcția ei de mars trebuie examinată neapărat poziția unghiilor. Iar pentru a deosebi urma de vulpe de aceea a unui banal ciine hoinar trebuie văzut dacă este destul de lunguiață pentru ca degetele din mijloc să depășească esențial pe cele laterale.

Nic. A. STRĂVOIU
Fotografii de Al. SATMARI

NU IEȘIȚI DIN CUVÎNTUL MINISTERULUI,

CHIAR DACĂ PLĂTIȚI DIN SALARIU (!?)

Dacă vi s-ar cere dumneavoastră, oricăruia dintre cititori, să vărsați o parte din salariu în contul unei greșeli care nu vă aparține, ați accepta? Da, e limpede: aud corul de proteste; nici nu mă aşteptam la altceva, fiindcă reacția dv. corespunde celui mai veritabil bun-simț. Vă veți fi întrebînd probabil pentru ce aveam nevoie de testul acesta, cită vreme e la îndemîna tuturor... Ei bine, pretenția implicată în cele dintîi rînduri, chiar dacă frizează aparent absurdul, a fost totuși formulată mai mult sau mai puțin direct:

Pentru producția unor stofe cu un grad superior de finețe, Combinatul textil din Sibiu (mai exact, întreprinderea «Libertatea», din subordinea combinatului) primește de la firma «Aire Vool» așa-numitele pale de lînă—70 S. În ultimele luni mai ales, din probele de laborator reiese că amintita fibră din import este deficitară calității. Pentru a-i conferi caracteristicile reclamate de finețea stofelor, fabrica sibiană este obligată (prin onestitatea datorată cumpărătorilor) să supună palele 70 S la operații suplimentare, care costă timp, manoperă, adică bani în plus. Bani care să fie scăzuți din veniturile reale, binemeritate ale lucrătorilor combinatului și fabricii?

Am ezitat să dăm crezare, integral, acestei versiuni, care ne-a parvenit la redacție sub formă de știre... alarmată. Drept care am făcut cuvenita descindere la Sibiu. Directorul general al Combinatului textil— ing. Gh. Nilca și directorul tehnic — ing. Ștefan Adam, cei dintîi pe care i-am rugat să ne dea cuvenitele deslușiri, au vorbit cu jumătăți de propoziții, cu jumătăți de afirmații, în care se amestecau: «sperăm» sau «o să se aranjeze». Iertată să ne fie bănuiala, dacă este nedreaptă, dar cei doi conducători de combinat aveau aerul că evită să pună degetul pe rană, obsedați de întrebarea: «Ce-o să zică, ce-o să ne facă MINISTERUL?!»

Din fericire am avut parte și de interlocutori pentru care curajul opiniei nu implică nici o primejdie. Inginerul Paul Bădiliță, șeful serviciului producție, ing. Eugenia Trifan de la serviciul «control tehnic de calitate» (din cadrul combinatului textil) și Ion Munteanu, inginer-șef al întreprinderii «Libertatea», ne-au oferit din scripte date științifice exacte, fără echivocuri. Am aflat, printre altele, că după operația de repieptănare a palelor 70 S se pierde 4-5 la sută din materia primă; datorită conținutului de impurități vegetale la fazele de repansat se cheltuiesc 30 ore în loc de 7 ore, cît prevede norma. Consumul specific de materii prime este depășit, prețul de cost de asemenea...

Către Ministerul Industriei Ușoare au plecat cîteva sesizări privind aceste neajunsuri, dar soluții echitabile au întîrziat să sosească de la București. În schimb, pe data de 26 ianuarie a.c., inginerul șef Ion Munteanu s-a pomenit convocat în Capitală la o ședință și invitat să semneze o așa-zisă minută, care avea însă caracter net de dispoziție, ba chiar de ultimatum. Cum altfel s-ar putea interpreta slovele seci prin care Combinatul textil Sibiu (și altele, deopotrivă) era somat să-și retragă fără întîrziere toate reclamațiile privind caracteristicile necorespunzătoare ale palelor 70 S și să achite costul lor ca și cum ar fi întrunit cerințele de calitate ideală. Ministerul Industriei Ușoare, el însuși, a elaborat și difuzat parametri obligatorii pentru materiile prime din import. Palele 70 S nu se încadrează în acești parametri. Atunci, de unde indulgența reprezentanților aceluiași minister pentru diferența de calitate? Corespunde lîna din import mostrei pe baza căreia s-a încheiat contractul? La o discuție pe această temă, care a avut loc recent la București, cineva a avut... nefericita inspirație să pună întrebarea de mai sus. Ei bine, mostra nu mai exista. Se pierduse. Ca un nasture de la palton, ca un bilet de tramvai, ca un breloc la care nu mai ții... O pierduse ministerul sau «Româno-Export», pe contul întreprinderilor direct producătoare și direct răspunzătoare. Iată evident unul dintre motivele pentru care se dispune atît de ritos: Retrageți imediat reclamațiile! Plătiți imediat pierderile! Vrînd să-și acopere trecutele sau prezentele greșeli, ministerului nu-i pasă că se plătește pe nedrept, din leafa oamenilor, din bugetul statului, o sumă care trebuie taxată ca bonificații. Atitudinea forului tutelar este cu atît mai bizară cu cît însuși reprezentantul firmei «Aire Vool», invitat la Sibiu (prin insistența Combinatului textil «nesupus», nicidecum a ministerului), recunoaște, în fața evidenței probelor de laborator, că palele 70 S nu se încadrează în caracteristicile contractate și promite despăgubiri (inclusiv îndreptarea parametrilor deficitari). Rezolvarea neajunsurilor pare că va fi, deci, fericită. Dar...

Ilegalitatea comisă de Ministerul Industriei Ușoare (în «colaborare» cu întreprinderea «Româno-Export») este flagrantă și nu doar dintr-un singur unghi de vedere. Întîi, că inginerul șef al unei fabrici nu se poate substitui autorității conferite prin lege combinatului industrial. Deci semnătura solicitată inginerului Ion Munteanu este, evident, un mijloc de «forțare a mîinii». Cît despre dispoziție în sine, ministerul a uitat subit rațiunea înființării centralelor și combinatelor industriale. Și-a îngăduit să facă abstracție de hotărîrile adoptate la Conferința Națională a Partidului privind îmbunătățirea organizării și conducerii ramurilor producției materiale. Cu ce drept dă ministerul asemenea «ultimatum» unui combinat, cărula i s-au încredințat dezvoltarea și sporirea eficienței economice a întreprinderilor subordonate? Accepția, foarte bine precizată, a noțiunilor: «funcție, autoritate și subordonare» a scăpat Ministerului Industriei Ușoare fără voie? Greu de crezut. Dar și mai greu și de acceptat!

Sîntem încredințați că tovarășul inginer Ion Crăciun — ministrul industriei ușoare — face eforturi să investească centralele și combinatele din subordine cu încrederea și autoritatea care decurg din hotărîrile de partid. Iată că se întîmplă însă ca «tradiționalul» imperativ: «Nu ieșiți din cuvîntul ministerului!» (fie că e bine sau nu) să mai răzbată din unele practici ale subordonaților săi, cum este cea relatată mai sus. De unde ne îngăduim următoarea rugăminte: «Stimate tovarășe ministru, supravegheați cu strășnicie obiectivitatea relației dintre minister și tinerele centrale industriale».

C. VIORICA

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Modă africană (citiți documentarul «Sahara neliniștită» din pag. 23-24-25-26).

Fotografie de Tony VRYONAKIS

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60 10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

o, cîte stele...

«O, cîte stele ard în înălțime/.../ Ce-or fi însemnînd, Ce vor — nu știe nime...» Este fascinantă această îndoială a poetului, ea însăși un mister care aștepta să fie dezvăluit. Și a fost! Nu complet, nu definitiv, dar metafora de demult tinde să-și piardă inefabilitatea. Deja în fața ochilor noștri uimiți, un crîmpei din roca selenară devine modelul concret al astrului plăsmuitor de metafore. Sala Dalles prezintă astfel vizitatorilor ei poate cel mai complex fenomen spiritual al unei civilizații ce numără abia 70 de secole. Încă o dată — pentru că micul eșantion lunar relevă conținuturi care se împlinesc dincolo de cunoașterea noastră comună — știința are nevoie de poezie. Efortul de a ne apropia asemenea conținuturi este însoțit de necesitatea de a le completa metaforic. Revitalizat alt fel, misterul de la Dalles desemnează pe fiecare vizitator drept un omolog individual al marelui cosmos. Ființa omenească își descoperă contururi aproape tangente fizionomiei cosmice. Poetul însă, făptură purcească din taină și păstrat de-a pururi închipuirii ei, va nutri, mereu, aceeași nobilă îndoială... Căci ne întîmpină, de pe acum, strălucirea de ninsoare a altor stele și a altor luceferi.

I. NAPI

la studioul institutului de teatru - premieră pe țară

Ceea ce ne oferă Alexa Visarion — student la regie în anul IV — prin spectacolul «Cartofii prăjiți cu orice» de Arnold Wesker este o demonstrație, de surprinzătoare maturitate, a durabilității jocului scenic. Regizorul înțelege să citească textul ca o realitate specifică, în dimensiunea acelui celebru umor englezesc, existent, desigur, în piesa, și care surprinde decalajul intenție-realitate cu luciditate ascuțită, bun-simț, dispreț, nelipsit de anumite nuanțe de absurd sau chiar umor negru (cazul Smiler Washington), specifice temperamentelor britanice.

Protestul, aici demonstrativ, al lui Wesker se amplifică prin modul în care Alexa Visarion își concepe reprezentația: intima sală a studioului Institutului de teatru se transformă în cîmp de instrucție sau drum de calvar, actorii nelăsînd nici un fel de spațiu alb, de posibilă evadare imaginației spectatorului. Se creează astfel o tensiune a realității înfățișate, a unei realități artistice cu viața ei proprie, de o densitate cinematografică, prin folosirea unei profunzimi a «cîmpului» scenei obținute prin structurarea simultan în mai multe planuri a acțiunii și folosirea dramatică a luminii. Scenografia și costume: Vittorio Holtier și Georgeta Cara, studenți și ei în anul VI — scenografie. Ne oprim aici în ceea ce privește considerațiile asupra regizorului, pentru a putea aminti, din păcate în grabă și incomplet — trupa caporalului Hill și ofițerii, fiind la înălțime — cîteva din autenticele talente de mîine: Liviu Rozorea și Vladimir Găitan, debutanți și ca actori de film, la care aș mai adăuga pe Aurel Vișan și Constantin Măru, ultimul o prezență remarcată și remarcabilă a acestei stagiuni a institutului.

Iuliana POP

CRONICĂ JUDICIARĂ

între incultură și proastă creștere

Dispariția unuia dintre «gemenii» statuii «Lupoaica» (semnalată în numărul 5/1970 al revistei «Flacăra») a stîrnit nu numai interesul publicului, al altor publicații și al televiziunii, ci și reacția promptă a municipalității și a organelor de miliție. Nota redactorului nostru Liviu Timbus a apărut simbătă 31 ianuarie; după numai 48 de ore, maiorul Ion Vișan și căpitanul Dumitru Caciuc — din serviciul judiciar al miliției sectorului 1 — descopereau atît pe făptuitori cît și obiectul căutat. Iată care sînt explicațiile obținute de noi de la autorii furtului (Nicolae Zoană — 18 ani, și Nicolae Rotaru — 17 ani), în prezent arestați:

— Cînd ați comis fapta? Cu cît timp înainte de a se observa și semnala dispariția elementului de statuie?

N.R. — Noi am furat «geamănul» încă din seara zilei de 2 ianuarie... pe la ora 22,30.

— Ce căutați la ora aceea prin oraș?

N.R. — Veneam de la dans, de la casa de cultură.

— Ce v-a venit să degradați monumentul?

N.Z. — Rotaru a aruncat cu bulgări de gheață și l s-a părut că statuia se clatină. Atunci s-a enervat, s-a cățărat repede pe soclu și a forțat piesa pînă a desprins-o, prăvălind-o în zăpadă.

N.R. — Da, dar el, Zoană, a luat-o.

N.Z. — Rotaru mi-a dat-o. Zicea că lui nu-i trebuie. Eu am băgat-o sub fîș și am dus-o acasă.

— Ai mers pe jos?

N.Z. — Nu, cu autobuzul, dar nu m-a întrebat nimeni ce duc sub haină.

— Nici părinții?

N.Z. — Ba da. Pe tata l-am mințit că am cumpărat-o cu 20 de lei de la niște negustori de fiare vechi, dar mamei i-am spus adevărul.

— Și tata te-a crezut?

N.Z. — Nu m-a crezut. În ziua următoare a insistat să-i spun de unde o am, i se părea că recunoaște pe unul din «gemenii» statuii din Piața Dorobanți. I-am mărturisit, m-a certat, mama îi spunea lui să ducă statuia la loc, tata răspundea că s-o ducă cine a adus-o...

— Și pînă la urmă?

N.Z. — ...Pînă la urmă am oprit-o acasă. Mă muncisem atîta ca s-o car! Cînd a apărut articolul din «Flacăra» tata mi-a spus, foarte sever, să fac ce știu cu statuia numai să dispară. Eu însă am ascuns-o într-o cameră mai dosnică, în lada studioului, acolo unde a găsit-o miliția.

— Ce cunoașteți voi despre valoarea monumentului?

N.R. — Nu cunoaștem nimic. Habar n-aveam ce reprezintă.

— Ce profesie și ce pregătire școlară aveți?

N.R. — Am terminat amîndoi cîte 8 clase și lucram ca debarasori la «Athenée Palace». Dar la școală n-am auzit nimic despre statuie.

— La restaurant intrați în contact cu vizitatori străini. Dacă vreunul dintre ei v-ar fi întrebat ce știți despre statuie, despre «Romulus și Remus»?...

N.Z. — A-a-a, aș fi știut eu ce să-i spun, pentru că am văzut un film la «Patria». Chiar așa îi și zicea: «Romulus și Remus».

— Acum știți mai mult și despre statuie?

N.R. — Știm, dar ce folos!

N.Z. — Tocmai trebuia să mergem la cursul de specializare. Am ratat totul!

Sergiu ANDON

după patru ani de „provizorat"

În urmă cu cîțiva ani, în 1966, intensificarea activității de mică și mare publicitate din rubricile de specialitate ale ziarelor și revistelor a impus înființarea unei agenții specializate. Sarcina organizării ei a revenit I.S.I.A.P., întreprindere ce răspunde de problemele administrativ-financiare ale unei bune părți a presei noastre. Menită de la început a asigura un bun contact cu publicul beneficiar al micii publicități, cu întreprinderile și instituțiile ce apelează la ambele genuri de publicitate, ca și cu graficienii și fotoreporterii specializați în realizarea ilustrațiilor respective, agenția a fost instalată în str. Eforiei nr. 6, urmînd ca ulterior să i se afecteze un local corespunzător.

Dar iată că au trecut aproape patru ani și provizoratul devine definitiv. În două încăperi de cîte 25-30 mp lucrează permanent 16 salariați, plus cîteva zeci de colaboratori — achizitori de publicitate, graficieni și fotografi, delegați ai întreprinderilor și instituțiilor etc. Aceasta n-ar fi însă totul, dar în una dintre aceste două încăperi sînt primiți și beneficiarii — mii de cetățeni care apelează la serviciile micii publicități (numai în «România liberă» apar zilnic 150-200 anunțuri). În plus, localul nu dispune nici de minimum de instalație sanitară pe care-l pretinde cea mai elementară igienă.

De tot atîția ani I.S.I.A.P. face demersuri pe lîngă Primăria municipiului pentru a obține un local corespunzător activității agenției, numărului mare de cetățeni ce o frecventează zilnic și rentabilității ei. Pînă acum nu s-au obținut decît... promisiuni și cel mult niște localuri situate undeva prin marginea Bucureștiului. Deci cu totul necorespunzătoare sarcinilor ce revin acestei întreprinderi.

Este de neimaginat ca într-o Capitală ca a noastră, unde se mai află încă suficiente restaurante-mamut ce-și plîng goliciunea 22 de ore din 24, unde se investesc milioane pentru amenajarea a tot felul de localuri și unități comerciale nerentabile, unde zeci de instituții se lățăie în spații supranormative, să nu se găsească un spațiu corespunzător pentru o întreprindere cu activitate vie, rentabilă pentru bugetul statului și atît de folositoare cetățeanului.

Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului București trebuie doar să acorde mai multă atenție acestei probleme. O soluție s-ar putea găsi.

V. SAVIN

5 minute cu Benny Goodman

Pentru o perioadă de numai două zile «regele swingului» a fost oaspetele publicului bucureștean.

Întrebîndu-l pe Benny Goodman care este viitorul jazului, acesta ne-a relatat:

— Cu un trecut atît de bogat și îndelungat, viitorul nu poate fi decît strălucit. Va trebui totuși să fie în competiție cu celelalte tendințe ale muzicii ușoare — jazul rămînînd mereu un amestec de clasicitate și eleganță în arta interpretativă. Viitorul jazului depinde foarte mult și de «coardele sensibile» pe care orice interpret al muzicii de jaz trebuie să le posede.

— Care este părerea dv. despre muzica pop și locul ei în această competiție de care vorbeați mai sus?

— Îmi place muzica pop — tinerii însă o interpretează în stilul lor, iar noi o înțelegem în stilul nostru. «Yesterday» o cîntă și ei și o interpretăm și noi. Pop-ul este ceva nou și totdeauna nou și originalul este acceptat măcar din curiozitate.

— Am întîlnit cîteva elemente folclorice românești în repertoriul dv., spre exemplu «Sîrba pompierilor», «Hora staccato». Ce vi s-a părut interesant în prelucrarea acestor motive?

— Nu numai că le-am prelucrat, dar am încercat să le declar «universale». Muzica folclorică românească este foarte complexă și cu multe tonalități cu care te poți «juca». Acum mă gîndesc la prelucrarea orchestrală a unei doine românești; va fi ceva original. Sînt foarte interesat de muzica folclorică și dacă puteți să-mi procurați cîteva discuri de acest gen îmi va face plăcere să le iau cu mine. De altfel, trebuie să vă mărturisesc că la sosirea mea la București am transmis secretarei mele să-mi procure ce este mai bun în muzica folclorică și... o să vă surprindă, cîteva perne cu motive românești. De fiecare dată cînd plec în turneu mă întorc acasă cu o colecție întreagă de perne. Nu trebuie să lipsească nici pernele românești.

Aș dori și cîteva discuri ale formației «Madrigal» care am auzit că a avut un succes răsunător în America. Sînt sigur că voi descoperi ceva interesant în muzica aceasta.

— Ce impresie v-a făcut publicul nostru bucureștean?

— Minunată, extraordinară. Am simțit că ne-a dorit și ne-a înțeles. În ultima perioadă cele mai bune concerte au fost cele de la Londra și București. Concertele de la București vor intra în rîndul «great performances».

Marie-Louise PLEȘOIANU

Pentru «Flacăra», cu aprecieri și cele mai bune urări.

APROPO DE CUVINTE, BĂ FAȚĂ![1]

Anchetă realizată de Viorica CIORBAGIU și Aurora SASU

Raid-anchetă printre mîștocari, gagii, șucari, dilii, haioși și piți a-ntîia, printre muhaiele, iordaniști și alți promotori ai «noului val» lingvistic. Am ales strada, cafeneaua și ceaiurile cu «mag», unde reporterii noștri au înregistrat 10 ore de conversație de-a lungul a 1 500 metri de bandă magnetică.

Care sînt qeneza și căile de aflux și cine sînt autorii acestei maladii endemice? Ne răspund filologi, juriști, publiciști, trecători pașnici, părinți speriați, bătrîni nedumeriți și, în transmisie directă, protagoniștii limbajului încifrat.

De unde, de ce și pînă cînd? Așteptăm cuvîntul cititorilor noștri. Paginile revistei vă stau la dispoziție.

Un trecător grăbit, distrat sau chiar miop poate să facă abstracție de franjuri, chică sau super-mini. Dar stridența acustică îl obligă la reflecție. Și din nou, un anume limbaj al unora din tineri se taxează, cu predilecție, într-un chip foarte puțin măgulitor. Cum vorbesc tinerii? Iată un subiect, evident, la ordinea zilei; argument îndeajuns de convingător pentru ca și reporterii să tenteze o incursiune în lumea vorbelor folosite de tineri. Cu modernul magnetofon și clasicul carnet de notițe au pornit deci la drum, avînd, de la bun început conștiința că, pentru o asemenea explorare, ți se cere să fii un temerar...

*

Ne aflăm în gangul «Unic» la Café-bar. E ceasul amiezii. Clienți puțini. Un tînăr cu ochelari, pe care-l abordăm la întîmplare. Iată, riguros, transcrierea benzii de magnetofon:

— E un nou roman polițist?

— Dacă zici, mamă scumpă, poa'să fie...

— Văd că dv. citiți chiar și la cafenea. Înseamnă că nu v-ați putut despărți de carte. E bună?

— E haioasă foc.

— Cum e cartea asta? N-am... reținut bine.

— Așa... Să zicem... haioasă — cum s-a ajuzit.

— Puteți să-mi spuneți cu alte cuvinte? Nu prea înțeleg...

— E mai greu...

— Dacă n-ați fi știut termenul «haios» cum ar fi fost cartea?

— Mișto.

— Și dacă n-ați fi știut nici mișto?

— Atunci a-ntîia de crocodil.

— Și dacă nici această din urmă apreciere n-ar fi existat?

— Zău nu știu. Ziceam tot mișto (oftează).

— Și vreți să ne spuneți cum se numește cartea asta... mișto?

— Zvastul de grație.

— Zvastul?! Ce cuvînt este...

— ...Cînd dilești cu laba.

— Văd că pe copertă scrie: «Lovitura de grație».

— Exact.

— Atunci lovitura înseamnă...

— ...cînd dai la moacă.

— Și cine e autorul cărții?

— Păi, știu eu? Vreun mîștocar d'ăia de dincolo.

— Adică?

— Șmecher mare.

— În sfîrșit, dacă nu știți numele autorului, poate ne spuneți numele dv.

— Bléro, mamă scumpă, Bléro chioru. Din cauză de sticle.

Știm cu toții cît de neplăcut este să fii întrerupt din lectura unui roman polițist. Prin urmare am încetat să-l mai tulburăm pe lector. Cu toată înțelegerea.

*

Braserie — Calea Griviței. Aproximativ ora 17,00. O masă înconjurată de mulți comeseni.

— Fă-te-ncoa, bătrîne. Nu vezi că ne-am vîrît pînă-n gît în probleme? (Gest către sticlele goale de bere.)

— Ia uite, bă, ce șuturi valabile are gagica!

— Și cu ce muhaia umblă!

— Ia să te vedem, arzoiule. Dă-i una cu laba din colț!

— Te-ai dilit bă, gagiule? Vrei să mă aleg cu vreun cot numai pentru niște șuturi mișto?

— Nu mă lua la talente.

— Nu te iau, să n-am parnos. Da'... Nu e pasăre ca porcu'.

La acest dialog, din partea noastră n-a participat decît magnetofonul în chip de ascultător fidel.

(Continuare în pag. 11)

[1] Apelativ care presupune obligatoriu o persoană apropiată și legături de tandrețe. Așa că, să nu se simtă nimeni insultat.

MĂRTURII DIN ZILELE DE FOC ALE LUPTEI PENTRU PUTERE

Temperatura fierbinte a **istoricului august '44**, care a descătușat tumultul revoluționar din România, avea să fie prezentă și spre sfîrșitul iernii pe care o precedase. Dacă în **ianuarie '45** termometrul luptei revoluționare înregistra creșteri vertiginoase, în **februarie** se înregistra incandescență. Era vorba nu de simple acumulări cantitative, ci de profunde schimbări înnoitoare. Începeau să moară, încet dar sigur, rînduieli vechi; se înfrunta îndîrjit vechiul cu lumea nouă, care-și cerea dreptul la viață, pe temeiul inexorabil al legilor istoriei și al voinței poporului suveran.

Incandescență... Tumult... Revărsare... Trei cuvinte care definesc opera de creație istorică a poporului român la începutul anului 1945. Cu cîteva luni în urmă, oamenii acestei țări, conduși de comuniști, puseseră piatra de temelie a viitorului: fără hitleriști — împotriva lor! Hotărîre istorică pentru soarta noastră, pentru evoluția războiului și pentru destinele păcii.

Sub stindardul Partidului Comunist, masele populare — consacrînd uriașe eforturi nevoilor frontului — înaintau, în paralel, pe drumul greu, anevoios, al luptei pentru înfrîngerea definitivă a dușmanului intern.

Clasa muncitoare în frunte cu partidul său, țărănimea muncitoare, intelectualitatea progresistă, toate forțele democratice se raliau tot mai strîns într-un singur șuvoi pentru înfăptuirea marilor comandamente ale societății românești de acum două decenii și jumătate.

Împotriva sentinței pe care istoria o parafase cu sigiliul ei neiertător, vechile clase exploatatoare acționau cu cruzime și perfidie, foloseau întregul arsenal de metode și căi: organizau bande teroriste, sabotau producția și frontul, se cramponau de pozițiile pe care le mai dețineau în aparatul de stat pentru a opri roata istoriei, înrăutățeau — cît le mai stătea în putință — viața maselor muncitoare. Pozițiile lor cele mai prețioase erau stabilite în palatul regal și în posturile ministeriale pe care le dețineau.

«Totul pentru front, totul pentru victorie!», «Pămînt țăranilor», «Defascizarea și democratizarea țării», «Instaurarea unui guvern democratic», iată obiectivele pentru înfăptuirea cărora s-a înregistrat acea creștere furtunoasă a avîntului revoluționar din România lunilor februarie-martie 1945, cînd s-a decis soarta luptei pentru putere în favoarea clasei muncitoare și a aliaților ei.

Instrument eficace al luptei maselor din acea vreme, presa comunistă, revoluționară și democrată,

de Constantin **BĂRBULESCU**

500.000
DE CETĂȚENI AI CAPITALEI AU CERUT ERI F. N. D.
INSTAURAREA IMEDIATĂ A UNUI GUVERN
ASPECTE
PRESA ROMÂNĂ STIGMATIZEAZĂ

este astăzi mijlocul cel mai fidel cu ajutorul căruia facem să reînvie sub ochii noștri o epocă vibrantă, plină de învățăminte și îndemnuri. La temelia orînduirii noastre socialiste de azi stau lespezile de granit ale tuturor victoriilor poporului român, dintre care nu pot fi uitate cele de acum un sfert de veac.

«Pentru rezolvarea problemelor vitale ale țării, Frontul Național Democrat înfățișează poporului român **un program de guvernare** cu soluțiile imediate dictate de salvarea și propășirea națiunii române».

Era pentru prima dată după 23 August 1944 cînd, trecîndu-se peste poziția elementelor reacționare din guvernele Sănătescu și Rădescu, Partidul Comunist Român și aliații săi din F.N.D. au venit în fața poporului cu un program unitar de guvernare care formula cu claritate problemele noastre vitale: participarea cu maximum de efort la război, alături de Națiunile Unite, îndeplinirea riguroasă a condițiilor convenției de armistițiu, stabilirea unor legături de prietenie sinceră și durabilă cu toate țările democrate, realizarea imediată a reformei agrare, arestarea și judecarea criminalilor de război etc.

Referindu-se la marile probleme care stăteau atunci în fața țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că rezolvarea acestora «o poate face azi numai un guvern al Frontului Național Democrat, sprijinit de toate forțele democratice ale poporului».

Întregul popor și-a manifestat adeziunea totală la acest program, angajîndu-se să nu-și precupețească eforturile pentru înfăptuirea lui.

Pe prim plan se situa acum lupta pentru un guvern al Frontului Național Democrat. Masele cuceresc realmente strada, își strigă voința și hotărîrea de luptă. Au loc zeci și sute de mitinguri și demonstrații la care participă sute de mii de cetățeni; se votează moțiuni și apeluri vibrante.

Ziarul «Scînteia» din 4 februarie 1945 scria pe prima pagină, cu litere mari: **POPORUL CERE GUVERN F.N.D.**; în celelalte ziare — «România liberă», «Viața sindicală», «Scînteia tineretului» — se scria în zilele următoare: **Vrem guvern F.N.D.** — un strigăt uriaș izbucnit din 300 000 de piepturi: «Mungitorimea în fruntea luptei pentru un guvern al F.N.D.»; «Tineretul cere un guvern al F.N.D.».

Încheierea lucrărilor Congresului general al sindicatelor unite din România a prilejuit organizarea unui grandios miting în Capitală, la care au participat 300 000 de cetățeni. Au urmat apoi un șir întreg de mitinguri și demonstrații în Capitală și în provincie, care aveau să se încheie o dată cu marea victorie de la 6 Martie 1945.

La întrunirile și mitingurile din 4 februarie din Capitală au fost adoptate noi moțiuni de aderare la programul F.N.D., la lupta pentru un guvern democratic. Ele au fost publicate în presă la 7 februarie 1945. Reproducem fragmente:

...«Noi, cetățenii Sectorului I Galben, afirmăm hotărîrea noastră de luptă în rîndurile F.N.D.-ului și sub stindardul programului său.

Cerem instalarea imediată a guvernului Frontului Național Democrat».

...«Marea adunare cetățenească cere un guvern al Frontului Național Democrat și declară că cetățenii... din Sectorul II Negru vor lupta cu energie pentru realizarea programului Frontului Național Democrat».

...«Noi cerem instalarea grabnică a unui guvern F.N.D.».

(Din Moțiunea de la adunarea cetățenilor din Sectorul III Albastru)

...«Pentru înlăturarea dezastrului, pentru salvarea țării, cerem ca conducerea țării să fie încredințată unui guvern al Frontului Național Democrat».

(Din Moțiunea de la adunarea cetățenilor din Sectorul IV Verde)

Ziarele au publicat, de asemenea, numeroase moțiuni ale colectivelor de muncitori din fabrici și uzine, ale țărănimii muncitoare și intelectualității progresiste. Țara întreagă se afla în fierbere. «Ne declarăm mobilizați în lupta pentru realizarea urgentă a guvernului F.N.D.» — se angajau muncitorii de la uzinele Malaxa. «Am luat cunoștință de programul de guvernare al F.N.D.-ului, aderăm la acest program și vom lupta cu toate forțele pentru îndeplinirea sa și pentru realizarea unui guvern F.N.D.» — declarau muncitorii de la I.A.R.-Brașov. «Ne luăm angajamentul că nu vom înceta lupta pînă nu vom avea un guvern al Frontului Național Democrat, singurul care poate asigura îndeplinirea sarcinilor ce stau în fața clasei muncitoare și a poporului român» — se scria în moțiunea muncitorilor și funcționarilor de la fabrica de avioane S.E.T.

Cît de puternică era efervescența revoluționară în întreaga țară, frecvența fără precedent a acțiunilor de masă, ne putem face o imagine precizînd că într-un singur număr al ziarului «Scînteia» (nr. 132 din 7 februarie 1945) putem citi relatări sub următoarele titluri: 30 000 de cetățeni ai Constanței, ridicați la luptă; 5 000 de tulceni s-au pronunțat pentru guvern F.N.D.; Marea adunare populară din Iași; La Brăila, 8 000 de cetățeni au cerut un guvern al F.N.D.; La Roman, 3 000 de cetățeni au cerut un guvern al F.N.D.; Cetățenii Timișoarei, în sase mari întruniri, au cerut un guvern al F.N.D.

Alături de vîrstnici, tineretul patriei noastre, în frunte cu uteciștii, și-a adus contribuția la lupta pentru instaurarea unui guvern democratic.

Tineretul cere un guvern F.N.D.; sub acest titlu, pe prima pagină a ziarului «Scînteia tineretului» din 5 februarie 1945, se scria:

«Programul F.N.D. asigură tineretului o dezvoltare fericită, în cadrul unei Românii libere și democratice.

De aceea, întregul tineret cere astăzi venirea la cîrma țării a unui guvern al Frontului Național Democrat».

Am reprodus aci fragmente din cîteva moțiuni publicate în presa vremii. Am dorit să ilustrăm în principal hotărîrea fermă a maselor de a instaura un guvern democratic. Într-adevăr, din fiecare pagină a ziarelor democratice se detașa, ca problemă fundamentală, lupta pentru cucerirea puterii. Această luptă avea să se încheie cu o strălucită victorie a forțelor democratice la 6 Martie 1945.

PUBLICITATE

un nume cu greutate în industria ușoară

Ne propunem să facem în paginile de față o prezentare a unei mari unități industriale: **Centrala industrială a prelucrării cauciucului și maselor plastice** — București. În acest sens, l-am rugat pe inginerul **Dumitru Popa**, directorul general al centralei, să ne furnizeze datele necesare atingerii scopului propus.

— *O dată cu menționarea unităților subordonate centrale, v-am ruga să ne vorbiți despre criteriile care au stat la baza stabilirii structurii organizatorice a fiecărei întreprinderi*

— În spiritul hotărîrilor luate de Conferința Națională a Partidului, s-a înființat **Centrala industrială a prelucrării cauciucului și maselor plastice,** care coordonează, urmărește și răspunde de activitatea productivă a 7 întreprinderi cu gestiune proprie și a două unități cu gestiune economică internă. Unitățile comasate din aceeași localitate au fost transformate în secții de producție, iar unităților reunite care funcționează în alte localități decît întreprinderile la care s-au comasat, li s-a stabilit o structură organizatorică adecvată specificului de fabricație, ținînd cont de amplasarea geografică. Unitatea nr. 1-Jilava (fostul Combinat de cauciuc) și unitatea nr. 2 «Tehnica nouă», reprezintă «capetele de afiș». Le urmează «*Cauciucul Quadrat*» reunit cu «Uzinele chimice române». Apropiate ca profil, în special în utilizarea materiei prime, I.I.S.-«Muntenia» împreună cu Fabrica de nasturi au format *Întreprinderea de nasturi și mase plastice*—București. Produsele realizate la «Arădeanca» și nasturii fabricați la Jimbolia vor fi ștanțați cu o singură emblemă, pastrîndu-și însă marca de fabrică: *Întreprinderea de mase plastice* și *cauciuc*—«*Dermatina*» Timișoara. Trio-ul format din: Fabrica de pensule — Cluj, Întreprinderea «Partizanul» — Sighet și Fabrica de perii din Oradea, poartă numele de *Întreprinderea de mase plastice, păruri și pensule «Viitorul»* — Oradea, încă 3 mari unități: *Fabrica de articole tehnice din cauciuc* — Brașov, *Combinatul de articole tehnice din cauciuc* — Pitești și *Fabrica de talpă și încălțăminte* — Drăgășani, încheie nomenclatorul întreprinderilor subordonate C.I.P.C.M.P. — București.

— *Menționarea unor produse, mai reprezentative, din multitudinea celor realizate de aceste unități, credem că ar suscita interesul cititorilor.*

— Mai reprezentative pentru sectorul maselor plastice, produse ca: covoare p.v.c. pe suport textil și fără suport, încălțăminte din p.v.c. injectată, păpuși și figurine de diferite dimensiuni, nasturi din poliesteri, polimetacrilat și aminoplast, diverse bunuri de larg consum din aminoplast, jucării din material plastic, simple și mecanizate, perii casnice, pensule, bidinele, articole de menaj, cosmetice, papetărie și sport, din materiale plastice (canistre și butelii de diferite capacități, tăvi-foto, de diferite dimensiuni, role magnetofon, platouri, farfurii, pahare cu ornamin), folii polietilenă pentru ambalaje și acoperiri, pungi și saci de polietilenă sînt cîteva din arsenalul produselor a căror utilizare o reclamă toate ramurile industriei noastre.

Din cele peste 21 grupe mari de articole din cauciuc, fabricate în cadrul centralei, îmi voi permite să menționez — pentru sectorul tehnic: curele, benzi transportoare, diverse garnituri, plăci tehnice, furtunuri diverse, covoare cauciuc și pînza cauciucată, valțuri, role. Producem pentru sectorul încălțăminte: tălpi din cauciuc, matrițate, ștanțate, tocuri și blacheuri, diverse soluții din cauciuc, încălțăminte, de cauciuc și de protecție, diverse articole confecționate și înmuiate etc.

—*Ce ați putea să ne spuneți despre concepția conducerii noii centrale privitoare la calitatea produselor?*

— Este un fapt precis: produsele din cauciuc și mase plastice sînt în ultimul timp bine

apreciate pe plan intern și internațional, ceea ce se explică prin măsuri deosebite luate pentru ridicarea nivelului calitativ și îmbunătățirea aspectului. Unul din factorii care influențează în mod direct competitivitatea produselor pe plan intern și extern, îi constituie calitatea corespunzătoare, îmbunătățită permanent în urma cunoașterii în detaliu atît a condițiilor în care vor trebui să facă față aceste produse, cît și a condițiilor de producere a acestora, urmărite și îmbunătățite în toate fazele procesului tehnologic premergătoare obținerii produsului finit.

Coloritul, ornamentul, finisarea produselor sînt factori care atrag în mod deosebit cumpărătorii cît și rezistența superioară a produselor, precum și prețurile acceptabile la care acestea se produc.

— Conform hotărîrilor guvernamentale, exportul va înregistra anul acesta și în viitorii ani o creștere substanțială. Ce măsuri s-au luat în acest sens de conducerea centralei dv.?

— Pentru creșterea competitivității pe piața internațională s-au introdus în fabricația produselor din cauciuc procedee tehnologice noi, moderne, s-au asimilat unele materii prime și materiale ce conferă produselor caracteristici speciale, s-a modificat structura unor sortimente. În general, indicii calitativi ai produselor noastre pentru export sînt la nivelul celor înscriși în normele internaționale. Conducerea centralei, analizînd posibilitățile ce le oferă produsele noastre, a stabilit creșterea volumului de export, față de planul anului 1969, cu circa 28%.

— Utilaje de performanță și personal calificat, iată, credem, două condiții fundamentale obținerii unor rezultate bune. Cum au fost rezolvate aceste probleme de către conducerea centralei?

— În cincinalul 1966-1970 s-au importat echipament industrial nou, inclusiv și unele tehnologii ale căror rezultate au rodit imediat. Spre exemplu la unitatea nr. 1-Jilava utilajele destinate secției de amestecuri, benzi de transport, monoblocuri din ebonită și agregatele de injecție pentru tălpi de cauciuc și garnituri sînt cîteva din multitudinea utilajelor și instalațiilor care au intrat în dotarea întreprinderilor din cadrul centralei. Colectivele de concepție cărora le-au fost încredințate temele viitoarelor dezvoltări din cadrul sectorului nostru au fost formate din personal cu o înaltă calificare, responsabilitate deplină, experiență bogată, avînd posibilitatea unei documentări directe prin deplasări cu caracter de studiu și analiză în zonele cu cea mai veche tradiție și dezvoltare a producției. Prospectarea pieței externe, dotarea cu utilaje și tehnologii aplicate s-a putut desfășura în bune condiții nu numai prin studiul ofertelor diferitelor firme, ci și prin participarea, cu rezultate bune, la tîrgurile și expozițiile din acest domeniu, avînd posibilitatea analizei comparative, practice, a diverselor oferte și tehnologii oferite.

Putem afirma că pe linia aceasta am obținut o prețioasă experiență, materializată în rezultate bune obținute în domeniul dotării întreprinderilor cu utilaje. Spre exemplificare, enumerăm: liniile de dozaj-amestec, linia de furtunuri de frînă auto, agregatele de injectare de cauciuc pentru garnituri presate și tălpi, instalațiile de produs rafie sintetică. Una din preocupări este rezervată trecerii la autoutilare, pe baza experienței capătate în acest domeniu.

— Cum s-a răsfrînt asupra procesului productiv cercetarea științifică efectuată pe scară de laborator și industrial?

— Crearea de noi articole din cauciuc și mase plastice (practic nu există nici o întreprindere din țară care să nu utilizeze unul sau mai multe articole realizate de întreprinderile aparținînd centralei noastre), îmbunătățirea tehnologiilor existente, asimilarea de materii prime indigene și străine, reducerea consumurilor specifice și îmbunătățirea calității produselor, iată numai o parte din problemele studiate și rezolvate mulțumitor, de către laboratoarele existente în întreprinderile din cadrul C.I.P.C.M.P. Amintim, de exemplu, garniturile pentru echipamentul hidroenergetic și ecluzele de la Porțile de Fier, a cărei tehnologie de fabricație a fost stabilită într-unul din aceste laboratoare. Din sutele de asimilări, ne rezumăm a cita numai pe cele pentru autoturismul «Dacia», unde sîntem prezenți cu sute de repere, producție curentă. Mai sînt și alte exemple, dar ne oprim aci.

— Avînd în față sarcini de plan care obligă sporirea eforturilor în această direcție, v-am ruga să ne prezentați, în cîteva rînduri, perspectivele viitoare ale centralei.

— Dotarea tehnică prezentă și care se va dezvolta în viitor prin intrarea în funcțiune a noi capacități de producție va determina în perioada viitorilor cinci ani un ritm mediu anual de creștere a producției de circa 14%-15% ajungînd ca, în funcție de nevoile economiei naționale, producția sectorului nostru în 1975 să se dubleze față de 1970. Ridicarea eficienței economice a activității centralei și a întreprinderilor subordonate, constituie o preocupare permanentă a noastră. Pentru următorul cincinal sînt prevăzute la *Combinatul de articole tehnice din cauciuc* — Pitești, dotate cu linii tehnologice la benzi transport, producerea de furtunuri, valțuri cauciucate, articole confecționate din ebonită, garnituri presate; *Fabrica de talpă și încălțăminte din cauciuc* — Drăgășani va produce mari cantități de cauciuc regenerat, încălțăminte de cauciuc, furtunuri contra incendiilor, conducte flexibile pentru irigații. O dezvoltare de amploare va cunoaște *Întreprinderea de nasturi* — București, în cadrul căreia va funcționa o stație-pilot pentru produse din piele sintetică. În sfîrșit, în cadrul centralei se va înființa o nouă unitate de articole din mase plastice, cu produse diverse specifice acestei materii. Între produsele mai importante care vor apărea ca urmare a acestor dezvoltări, menționăm: mingi din plastisoli pentru jocuri sportive; înlocuitori de piele pentru încălțăminte, cu proprietăți igienice; înlocuitori de piele, lemn și textili pentru industria mobilei și autoturismelor; încălțăminte din material plastic și protecție și pentru condiții deosebite de lucru; covoare din material plastic de calitate superioară și păpuși electroplușate; ambalaje; tapete; imprimeuri și modele de calitate superioară pentru decorarea interioarelor locuințelor; țesături, ambalaje (saci) din rafie sintetică; precum și alte zeci de mii de repere care se vor asimila și produce pentru echiparea tuturor mașinilor și instalațiilor cu caracter industrial și de exploatare.

Aceste produse noi vor fi create prin dezvoltarea unităților existente și prin înființarea unor noi unități în cadrul sectorului.

Interviu de Emil CIULEI

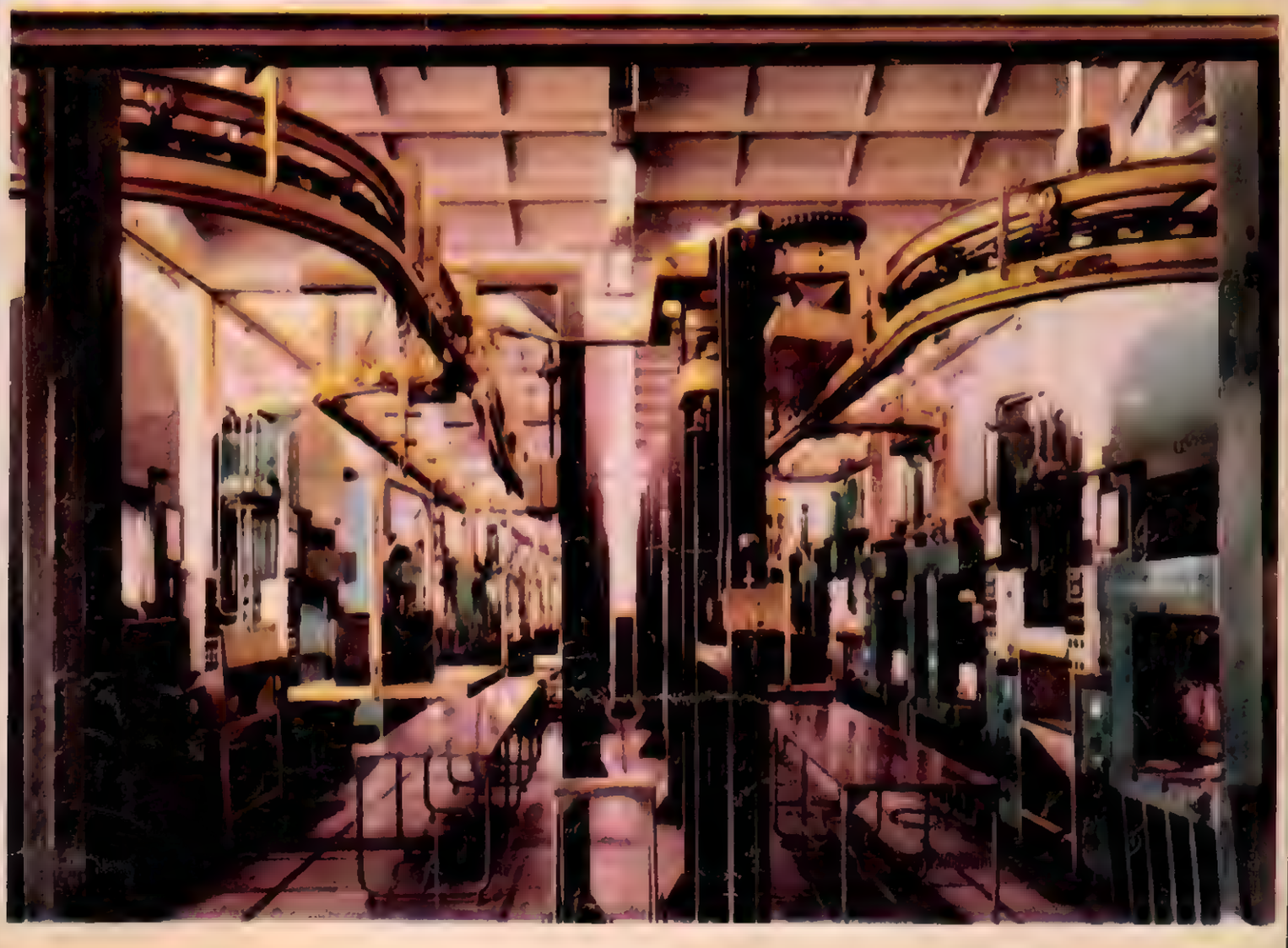

biografii contemporane

de Petru ISPAS

ȘI A VENIT ZIUA...

«Mi-am irosit viața alergînd după o himeră, cînd puteam foarte bine să fiu un om la locul meu, în orice caz mai stimat, sigur mai liniștit, mai împăcat. Așa am trăit într-un continuu zbucium, stăpînit de o spaimă permanentă. A trebuit să-mi consum cea mai mare parte a vieții ca să-mi dau seama că n-am vocație de a fi șef, că tot ce am făcut pînă acum nu era de mine, că se găsea, așa cum s-au găsit pînă la urmă, destui alții care să facă treaba aceea mai bine. De fiecare dată îmi ziceam că acolo am ratat, că numai acolo nu a fost de mine, dar că dincoace... Poate că la statornicirea unei asemenea credințe a contribuit și faptul ca de fiecare dată mi s-a spus: «Te trimitem acolo să întărești munca», iar cînd ajungeam în fața oamenilor se găsea întotdeauna cineva care să spună: «Tovarășul a fost trimis cu experiența sa, cu forțe proaspete, să întărească munca». Și eu am crezut, mereu am crezut, atît de mult am crezut, încît începusem să am despre mine niște păreri grozave. Nu vreau să mint, măcar acum, de aceea îți spun sincer: s-au găsit și oameni care au fost cu mine drepți, cinstiți, loiali. Îmi spuneau: «Vasile, nu te lăsa furat de moment, nu te lăsa încîntat de ziua de azi și mai ales de ce reprezinți tu în ea. Ziua de azi nici nu a început bine că este ca și trecută. Și vine mîine, și vine poimîine. Ești încă tînăr, ai timp s-o iei temeinic de la capăt». Și eu îmi ziceam: cum poate el, secretar de partid, el, membru al partidului meu, să gîndească și să vorbească așa? Adică eu, fiu de muncitor, fiu de fiu de muncitor, pe mîna cui să las uzina? Așa ziceam, sau așa voiam să zic, pentru că undeva, ascuns, nemărturisit, mai era ceva, ceva la care refuzam să gîndesc, să-mi mărturisesc în primul rînd mie și care treptat devenea mai puternic decît orice alt argument. E stupid, dar acum, judecînd lucrurile de la distanță, îmi dau seama că era îngrozitor de adevărat. Acum pot s-o spun, că toate astea nu mai au nici o valoare, nu mai pot influența cu nimic, decît, cel mult, să mă întristeze că am putut să fiu atît de slab și de meschin. Pentru că, la urma urmei, ăsta e cuvîntul — meschin. Începusem să mă obișnuiesc cu un mod de viață pentru care nu eram pregătit. Nu eram pregătit să fiu mai tare ca el, să-i domin eu pe el nu invers, cum s-a întîmplat. Primisem apartamentul unul tost, cu tot ce era în el, inclusiv tablouri și covoare, și credeam că e normal să fie așa, că mi se cuvine de drept, că dacă nu l-am avut pînă atunci a fost pur și simplu un accident, o întîmplare. Am intrat în el de parcă îl părăsisem cu un ceas mai devreme. Că mașina, după ce mă ducea la birou, se întorcea la mine acasă, mi se părea atît de firesc, încît nici nu concepeam că se poate trăi și alt fel. Simbăta după-amiază plecam pînă luni dimineață, iarna la munte, vara la mare, și consideram o nedreptate strigătoare la cer, o răutate cu adresă precisă la persoana mea, cînd mi se cerea să rămîn la uzină pentru vreo treabă anume. M-am descoperit peste noapte un mare amator de pescuit, cu toate că mie nu mi-a plăcut și nu-mi place peștele. Acasă, la țară, mîncam toți în camera bătrînilor, iar vara, în zilele frumoase, în curte, sub dud. Acum,... dar ce să mai vorbim. Și îmi plăcea viața asta. Tare mult îmi plăcea. Dar cui nu i-ar fi plăcut! Pînă într-o zi. Nu știu cum s-a întîmplat, nu știu exact de unde a pornit, dar m-a apucat o frică cumplită, pe tot corpul m-a năpădit o transpirație rece, mîinile au început să-mi tremure și ochii mi s-au împăienjenit. Parcă ceva se dărîmase, parcă ceva se darîma. Mă simțeam gol, gol ca o casă pustie, în care nici măcar lilieci nu și-au făcut cuib. Stăteam în biroul meu, mare și luxos, și-i priveam cu ochii dilatați de teamă că toate vor dispărea, că totul nu-i decît un vis, că va trebui să mă întorc înapoi la freza de lîngă care am plecat, să împing cărucioul cu șpan, să-mi intre din nou unsoarea aceea neagră, insistentă, sub unghii, să mi se lipească de mîini, de mîinile acestea îngrijite săptămînal la manichiuristă, să-mi desfac pachetul de mîncare și să mă așez pe lada cu șpan și masa să-mi fie genunchii, și pe mîini și pe gură să mă șterg cu hîrtia de ziar în care a fost înfășurată pîinea și cînd sună sirena să mă înghesui la poartă, apoi în tramvai, autobuz și să ajung acasă, la bătrîni, la casa noastră, vai, atît de mică acum, atît de întunecoasă, de săracă... Și mi s-a făcut frică că toate cîte le aveam le pot pierde, că ceea ce dobîndisem pînă atunci, inclusiv modul de trai, mai ales modul de trai, nu sînt ireversibile, că toate se pot duce cu aceeași ușurință cu care au venit, că îmi sînt străine și casa, și mașina, și marea, și munții, și mai ales pescuitul, pe care atunci, în clipa aceea, îl uram mai tare ca pe orice... Dar a trecut. Secretara mi-a adus un pahar cu apă, medicul a venit imediat și m-a convins — vai, cît de ușor m-a convins! — că sînt fantastic de surmenat și trebuie imediat să plec undeva, dacă se poate în străinătate, să mă relaxez, să nu mă gîndesc la nimic, și eu am vrut să cred că el, doctorul, are dreptate și l-am ascultat. Dar spaima, spaima aceasta a rămas, de ea nu am mai putut scăpa. Nu auzeam, sau nu voiam să aud, ceea ce toată lumea auzea și știa în ultima vreme: «Ce facem cu Vasile? Unde-l punem? Unde-l trimitem?» Mie începuse să-mi fie indiferent. Dacă noul loc îmi asigura aceleași condiții de existență, eram mulțumit. Și dacă se folosea și formula sacrosanctă (și se folosea) «te trimitem acolo să întărești munca», conștiința mi-era împăcată, amorul propriu satisfăcut. Bagajul de care nu mai scăpam era însă teama, la care s-a adăugat, treptat, nemărturisit însă niciodată pînă la capăt, conștiința lipsei mele de vocație pentru a fi șef. Am făcut rău în jurul meu, am făcut bine, greu de spus. Cred că am făcut și una și alta. Și totul a mers așa, pînă într-o zi cînd am fost chemat de un om tînăr, foarte tînăr, care, lenat, evident lenat, mi-a spus că trebuie să plec în altă parte «să întăresc munca». Și în fața tînărului acela mi s-a făcut rușine. Și i-am spus nu, că nu mai vreau, că am obosit. S-a uitat lung la mine și mai așteptă ceva. Așteptă să-i spun că știu că sînt depășit, că nu mai fac față... Îmi cerea prea mult și nici de dragul diplomelor și științei lui asta n-o puteam face. A ridicat din umeri puțin dezamăgit și mi-a spus să fac cum cred. El și-a făcut datoria.

..Eu mi-am recîștigat mulți prieteni, dar mi-am pierdut familia. Nu-mi spune nimeni nimic, dar în fiecare gest și privire a lor ghicesc un reproș.

Aseară a venit la mine o cunoștință. Mă întîlneam cu el pe la diverse ședințe, am stat alături în multe prezidii. Era un fel de-al doilea Vasile. A venit la mine să înjure, să-și verse răutatea. I-am cîrpit o palmă și l-am dat afară. M-a făcut huligan. Bou. După aceea, mi-a părut rău. Ăsta chiar că era nenorocit, pentru că n-a înțeles nimica.

economice

de Ilie ZAHARIA

15 000

«Scînteia» relata un fapt de extremă gravitate: cincisprezece mii de oameni de la un grup de șantiere nu sînt aprovizionați cu cele strict necesare existenței cotidiene. Și da exemple: la un șantier, unde se află cinci sute de oameni, după trei săptămîni de «pauză», se aduseseră cîteva bidoane de lapte; la altele pîinea sosește numai o dată sau de două ori pe săptămînă; la baraj, în toată luna decembrie nu s-au adus, pentru cei o mie de oameni de aici, decît nouă kilograme de unt. Conducătorii magazinelor sătești, «gestionarii», cum li se spune, au un răspuns foarte «logic»: «Noi nu vindem decît ceea ce ni se trimite!» Iar concluzia directorului administrativ al șantierelor este ca în locul cooperației de consum aprovizionarea populației să fie preluată de comerțul de stat.

Situația este prea revoltătoare ca să se preteze la un stil ironic, glumeț, de genul «scoate canapeaua». Măsuri urgente probabil că s-au luat. Unii oameni incompetenți și nepăsători or fi fost schimbați. Problema însă rămîne în toată plenitudinea ei: cum este posibil așa ceva? Și ce este de făcut ca să nu se mai întîmple?

Soluția cea mai ușoară și cea mai comodă este de a căuta vinovații și de a-i sancționa, respectiv de a înlocui pe lucrătorii indolenți și incapabili cu alții, care se presupune că au calitățile ce lipsesc primilor. Prin urmare: măsuri organizatorice. E bine: nepricepuții trebuie eliminați. Dar este suficient? Să ne punem o întrebare simplă: ce s-ar fi întîmplat dacă aprovizionarea acestor șantiere ar fi fost dată pe mîna unor oameni pricepuți și cointeresați? Pentru aceștia șantierele ar fi fost o adevărată mină de aur, prilejul unui dever considerabil și a unor cîștiguri frumoase. S-ar fi zbătut, ar fi transpirat, ar fi procurat de la orașe toate mărfurile cerute sau dorite de cumpărători, rafturile ar fi fost pline, fără să fi procedat, în prealabil, la investigații statistice științifice privind «necesarul de fond de marfă».

De ce nu se zbat și «gestionarii» noștri, de ce? Eu cred că aceasta este întrebarea principală la care trebuie să se răspundă. Fiindcă nu este vorba de un caz singular, al unui singur gestionar. În articolul menționat la început, «Scînteia» scria: «Este cert că în rețeaua de magazine de aici își dau mîna nepriceperea cu comoditatea, lipsa de solicitudine cu dezinteresul». Și dacă aprovizionarea populației din acele locuri ar fi luată din atribuțiile cooperației și trecută în seama comerțului de stat, cum propun unii responsabili locali, ce s-ar schimba? Sistemul este doar același.

Analiza nu trebuie deci să se limiteze la aspectul local, ea trebuie să parcurgă treptat, verigă cu verigă, întregul lanț. Este oare numai un caz de nepricepere și de nepăsare sau trebuie cercetate și îmbunătățite formele de cointeresare a vînzătorilor? Este oare o defecțiune locală de aprovizionare sau un sistem de aprovizionare și de repartiție a mărfurilor care, la nivelul cooperației județene sau al celei centrale, necesită a fi ameliorat? Aș merge mai departe cu întrebările: este cooperația aceasta de consum un adevărat sistem cooperatist sau o simplă rețea de magazine sătești care lucrează cu fondurile bănești ale statului și cu fonduri centralizate de mărfuri, de asemenea ale statului? Cine sînt cooperatorii, care-i contribuția lor, avantajul lor, controlul lor?

La acestea și la multe alte întrebări trebuie să se găsească răspunsurile și, pe baza lor, să se elaboreze măsurile radicale de îndreptare.

sport

de Emanuel VALERIU

CORIGENT CU... CUNUNĂ !

Printre sporturile practicate de tineretul nostru școlul trebuie considerat ca un corigent... incorigibil, într-o clasă cu elevi buni. Este adevărat că nu toți copiii — pentru a ne menține în limitele comparației deja făcute — unei clase sînt la fel de buni la carte, din motive și multiple, și explicabile. Dar, surprind tocmai acele cazuri în care, printre codași, se află elevi înzestrați cu posibilități intelectuale și materiale de studiu. Cred că aceasta este situația școlului românesc. Pentru a nu fi suspectat de inconsecvență am să mă abat puțin de la argumentarea pe care o așteptați, desigur, și am să reamintesc că, tot în aceste pagini ale «Flacării», scriam, cîndva, că nu putem fi la toate disciplinele sportive printre cei mai buni din lume și că ambiția unora, în acest sens, mi se pare, dacă nu demagogică față de posibilitățile reale, cel puțin deșartă. (Nu părăsesc astfel opinia o dată exprimată dar doresc să fac o demarcație pe care o consider importantă: spre deosebire de alte ramuri, școlul reprezintă un sport de utilitate, care ar trebui să determine profilul mișcării specifice al unor întregi regiuni ale țării — cele muntoase, firește —, poate fi practicat de la cea mai fragedă copilărie și pînă la cea mai înaintată vîrstă și reprezintă un pandant al atletismului pentru sezonul de iarnă)

Unde se produc scurtcircuitările traseului descris, ce pare logic și realizabil? Încerc să fixez cîteva dintre ele.

Aș începe cu preocuparea oficială pentru școli. În care includ atît forul de conducere al mișcării noastre sportive, C.N.E.F.S., cît și organele respective din unele ministere cum sînt M.F.A., M.A.I., M.I. și U.T.C.-ul, uniunile de producție meșteșugărească, cooperativele etc.

Într-adevăr, mi-ar fi greu să desprind un fir clar, în ceea ce privește școlul (dacă nu chiar disciplinele de iarnă, în general), pornind de la conducerea mișcării noastre sportive, a cărei concepție, văzut de ele, nu pare a avea un contur foarte precis. La nivelul performanței se consideră că, neavînd șanse imediate de afirmare, devine neinteresantă și nerentabilă o aplecare binevoitoare, atentă, profundă și țintind viitorul asupra problemelor școlului. Din această cauză, calendarul competițional al școlului este foarte sărac (și pe teren propriu și în deplasare), prezențele românești în marile competiții doar simbolice, așa ca să fie și să nu se zică, cumva, că n-am fost pe-acolo. Cluburile, extrem de puține, cu secții de schi în loc să prea de la forurile competente o conduită precisă, normată, dacă vreți, lucrînd cu sîrguință pentru răspîndirea acestui sport printre tineri, se luptă, cu vehemență adeseori, pentru a obține legitimarea unui om deja format, oferind pentru asta multiple avantaje, cheltuind un important volum de energie. Nici măcar pregătirea de eprubetă, practicată cu un succes de suprafață... deci vizibil, în alte discipline, n-a prins în schi. Singura încercare mai consecventă s-a făcut cu biatlonul modern (schi și tragere cu arma) unde s-a sperat obținerea de rezultate (în concursuri internaționale, nu în fortificarea școlului nostru, ceea ce nu este de loc același lucru și nu ne poate face nici bine și nici plăcere). În ultimul deceniu cîțiva munteni: C. Tăbăraș, K. Gohn, I. Bălan, N. Iovici și alți cîțiva reușiseră să-i întrecă pe tinerii reprezentanți ai Franței și Austriei, pe pîrtiile noastre, dar fără a face cariera extraordinară a foștilor lor învinși: P. Stamos, A. Duvillard, Lacroix ș.a. Generația la care mă refer, cea mai valoroasă după cea a lui D. Sulică, n-a ajuns la nici o Olimpiadă albă o dată din motive «etice», băieții fiind găsiți la cabană — unde stau de obicei lungile luni de iarnă — jucînd cărți și consumînd, în patru, o jumătate de sticlă cu vin!). De obicei, vina se dă pe seama materialelor, cu toate că diferențele nu mai sînt, la această oră, atît de nete ca altă dată. Mai importante mi se par însă alte cauze, alături de cele ale concepției și organizării: lipsa de răspîndire a școlului, insuficiența preocupării față de copii, absența unei metodologii unice (fiecare antrenor are ideile lui), calendarul competițional în forma sa actuală, restrîngerea școlului la două centre — Sinaia și Brașov). Fondul și sărituriile sînt ca niște case părăsite, școlul feminin — palidă iluzie chiar a ceea ce era cu 15—20 de ani în urmă. Și, lucru curios, tocmai acum cînd au apărut în cîteva locuri teleferice și schi-lifturi, construite de alte instituții decît cele sportive după cum se știe. Cluburile militare nu fac această muncă, de mare interes pentru întreaga armată, de a depista talentele, de a-i pune pe foștii săi campioni la dispoziția unităților diverse, a școlilor de ofițeri, spre a-i instrui pe cei care vor să învețe mersul pe tălpicile înguste sau să-perfecționeze pe ceilalți. Căutați-i pe foștii campioni de schi și-i veți afla oriunde, dar nu în schi. De ce?

De ani de zile presa sesizează că la Borșa, Vatra Dornei, Semenic, școlul este lăsat în agonie, dar oficialitatea tace și... nu face nimic. Invocațiile sînt numeroase și toate cuprind un dram de adevăr: distanțe mari, investiții etc., dar omit uriașul adevar al utilității școlului, ca mijloc de locomoție și sursă de sănătate, dorința tineretului de a-l practica, talentul său incontestabil (puștii din Scheii Brașovului sînt niște Killy miniaturali, dar cresc doar în vîrstă nu și în calități sportive).

Aceste observații mi-au fost prilejuite de modesta, foarte modesta prezență a reprezentanților noștri și în întrecerile internaționale ale anului în care ne aflăm și pentru care nu intenționez a-i face responsabili. Intenționez însă să repun în discuția tuturor tuturor responsabile problematica uneia dintre cele mai complete discipline fizice care-și așteaptă, cam de mult, locul pe ordinea de zi cea mai fierbinte a mișcării noastre sportive. Altfel, vom face din schi un corigent cu... cunună!

APROPO DE CUVINTE, BĂ FAȚĂ !

QUOD ERAT DEMONSTRANDUM...

Vi-l prezentăm pe Gelu Caramfil, zis Paraşută, *gagiu haios, niţeluş diliu la bilă*, dar *filfi a-ntîia* de la *caroase* şi pînă la *fitil*. Locuieşte în Bucureşti pe Calea Dudeşti la numărul... Nu i-am aflat adresa completă deoarece băiatul, *ginit de prestanţă*, a *uşchit-o* ca să nu iasă cu *şucăr*. Ne mulţumim cu această poză «furată» şi cu cele 5 minute de conversaţie rămase în zestrea minifonului camuflat. Din cele aproximativ 470 de cuvinte înregistrate (socotind aici deopotrivă particulele de legătură, adverbele şi interjecţiile, fiecare cu locuţiunile de rigoare) am desprins frecvenţa termenilor argotici după cum urmează: *mişto* (de 21 ori), *gagiu* (15 ori), *haios* (8 ori), *muhaia* (8 ori), *bişniţar* (8 ori), *gineală* (5 ori), *iordan* (4 ori), *arzoaică* (2 ori). Dintre perlele lexicale citäm *şut de caraiman* (hoţ de buzunar); *ce panacot ieşi?* (ce tramvai ieşi?); *gineală la ploscă* (priveşte geanta d-rei); *călcate-ar submarinul* (unor «absurd»), *dacă baba avea patru roţi* (intraductibilă). Reamintim: performanţa a fost realizată într-un timp record: cinci minute.

Automatismele verbale, născute din trîndăvia creierului, îşi sprijină descendenţa şi îşi argumentează geneza prin factori psihosociali determinaţi la rîndul lor de activitatea concretă a fiecărui individ. Efortul, munca laborioasă reprezintă în toate privinţele legea vieţii sociale. Plictisul, indolenţa, gîndirea găunoasă au venit pe lume o dată cu lenea.

Quod erat demonstrandum. Derulînd biografia amicului nostru aflăm, de loc surprinşi, că Gelu Caramfil, în vîrstă de 19 ani, a absolvit doar şase clase (y compris două repetenţii), n-a învăţat de atunci nici o meserie, lucrează din cînd în cînd ca ziler pe şantierele de construcţii, iar în rest cheltuieşte banii părinţilor prin café-baruri sau bate străzile Capitalei la întîmplare, omorînd orele şi zilele tinereţii într-un mod jalnic.

Lenea merge atît de, încet, încît «sărăcia» (de orice fel!) o ajunge curînd din urmă.

L.T.

(Urmare din pag. 5)

■

În faţa unui auditoriu alcătuit din presupuşi cunoscători ai vocabularului colorat, am derulat banda, reeditînd acustic cele două instantanee pe care le-am transcris, în rezumat, mai sus. Consultanţii noştri, locatari pe scara A într-un bloc nou, semicentral, din Bucureşti, au între 16 şi 21 de ani, îndeletniciri şi temperamente diferite. Liantul (deocamdată solid): au crescut împreună şi au bătut mingea pe acelaşi perimetru îngust din spatele blocului.

Audiţia stîrneşte mare veselie, urmată, firească, de comentarii.

Constantin Dobrescu (Bebe=21 de ani, merceolog, om cu armata făcută) ne-a fost prezentat drept cel mai competent «mişto-car» de pe scara A, dacă nu chiar din întregul bloc.

Iată reflecţia lui, mărturisim, cu totul neaşteptată:

— Mi se pare de-a dreptul deplasat să răspunzi unor necunoscuţi cu tonul şi cuvintele folosite de tînărul de la cafeneaua «UNIC».

— Dar poate că apariţia noastră a fost inoportună şi reacţia lui putea fi oarecum de apărare — încercăm noi, sincer concesive, eventuale justificări.

— Admit. Dar dacă ţinea neapărat să fie spiritual, putea să recurgă la o butadă.

După cum vedeţi, cel mai mare «mişto-car» de pe scara A pretinde de la o conversaţie jocuri inteligente de cuvinte. Limbajul său propriu îl prezintă ca pe un aspirant la dezbateri academice. Dar să perseverăm

— Dumneata nu te exprimi deci *haios*? Doar băieţii, prietenii dumitale, au afirmat că eşti un as...

— Cînd vorbesc cu ei, poate că le fac, într-adevăr, concurenţă. Dar trebuie să ştii în ce împrejurare şi cu cine discuţi «la caterincă».

Cristian Mihai (17 ani şi jumătate, după spusele sale — elev seralist în clasa a XI-a) sare întru apărarea necunoscutului ochelarist de la cafenea:

— Şi eu răspundeam la fel în locul lui.

— Cu aceleaşi cuvinte?

— Păi astea-s!

— Adică multe sau puţine?

— Noi mai ştim şi altele. Da' poate şi alţii le ştiu.

— Conversaţia de la braseria de pe Griviţa ai înţeles-o?

— Ce mare lucru!

Pentru a-şi demonstra superioritatea în materie, băieţii de la scara A au acceptat, bucuros, să ne ofere şi ei o mostră:

— Dă şi mie să mai bat un cui la sicriu Mucală.

«Mucală» scoate din «cai aiman» o ţigară, nu se ştie de care.

— Na-ţi, poate dai în primire înainte de termen.

— Care eşti de rînd cu ceva de machit în seara asta? Pînă nu se închide la Geamuri Multe.

— Ce spui, Epurel?

— Staţi, bă, că-i deschis pîn'la unu.

— Poate ne duci cu şuşucheiu...

— Arunc-o p'a cincea.

— Poate p'a şaptea.

— Vezi să nu te trezeşti c-o smetie.

— Spune cocoş, pe bune, ţi-a plăcut «Urmărirea»?

— Grozav gagiu! Da'prea s-a lăsat cafeaua.

Pauză. Vagă stînjeneală în aşteptarea sconcertatelor aplauze. Lucidul nostru «academician» conchide cu glas scăzut.

— Trebuie să recunoaştem că nici asta nu e mare lucru.

— Şi-atunci de ce vă grozăviţi?

— După ce te-ai obişnuit nu mai poţi să renunţi. Cel puţin, nu total...

— Eu aşa vreau să vorbesc, declară ritos Cristian.

— Îţi place limba română?

— Nu-mi place nici o materie!

Constantin-Bebe Dobrescu ne slujeşte, din nou, ca interpret benevol:

— Tovarăşele nu se referă la cartea de la şcoală, Cristiane...

Cu toate că iniţial n-am vrut să intrăm în universul intim al interlocutorilor noştri, vrînd să ne mărginim doar la observaţia limbajului, am comis totuşi o indiscreţie asupra planurilor lui Cristian:

— Ce vrei să faci după absolvirea liceului seral?

— Să dau la drept.

Ni l-am imaginat, instantaneu, pe avocatul Cristian Mihai într-un proces cu implicaţii dramatice: «...gagiul şucărit şi matol i-a dilit două branduri şi gagica a dat în primire». Şi ni-l mai imaginăm pe bietul avocat, care vorbeşte «pe bune» (n.n. — de-a seriosu, cu sinceritate), uluit de hohotele sălii, insensibilă la o asemenea tragică întîmplare.

Între cei 10-12 participanţi ai scării A la... petrecerea noastră cu mag şi discuţii, Florin Marinescu (în vîrstă de «abia 16 ani», elev în clasa a IX-a) s-a dovedit un fervent şi discret animator. În timpul dezbaterilor, intervenţiile sale au fost minime, verbal, în schimb i-am urmărit expresiva mişcare a privirii: admiraţie egală pentru limbajul literar al lui Bebe ca şi pentru cel nonconformist al lui Cristian. După toate aparenţele, opţiunea lui nu s-a produs încă...

■

Pe cele zece ore de bandă am înregistrat convorbiri care, fără îndoială, nu se pot transcrie, integral, într-un articol de revistă. Nu-i considerăm păgubiţi pe cititori pentru că încercînd o statistică am remarcat frecvenţa aceloraşi cuvinte şi, în fruntea tuturor, la mare distanţă supremaţia binecuvîntatului «mişto». Mişto film, mişto muzică, mişto vreme, mişto parpalac (paiton), m-am simţit mişto, m-a luat la mişto etc., etc., etc., etc.

Am cunoscut printre tinerii inteligenţi, angajaţi în discuţia noastră, şi o categorie care în general nu uzează de limbajul mişto-carilor. Printre aceştia, bunăoară, Radu Ionescu, elev într-a XII-a la un liceu din inima Capitalei. Pe lîngă română, mai ştie bine şi alte două limbi, iar graiul matern îl foloseşte cu îngrijire şi chiar căutări: «rotund ca o poveste». Ne-a mărturisit, printre altele, că şi el spune «mişto» nu deseori, ci atunci cînd nu vrea să gîndească şi pentru raţiunea de sunet: «îmi sună bine». Argumentul rezonanţei, în sine, ni l-au mai servit şi alţi interlocutori, adăugat la revendicativul: «De ce să nu aibă şi tinerii argoul lor?»

Nimic împotriva acestei aspiraţii. De altfel fiecare formaţie profesională sau de grup are formule argotice. (Chiar şi gazetarii.)

«Argoul a fost iniţial un limbaj secret. Astăzi mulţi tineri îl folosesc fie din dorinţa de a se exprima mai colorat, fie ca să epateze. Unii termeni argotici au ajuns însă atît de des utilizaţi, încît impresia mea e că s-au banalizat şi că tinerii pe care i-aţi înregistrat dv. pe banda magnetică îi repetă mecanic, fără să le simtă valoarea expresivă. Sînt curios în ce măsură cei ce vorbesc în argou cunosc şi limba literară. Dacă o cunosc, foarte bine, înseamnă că resursele ei îi se par insuficiente. Ceea ce îmi place în exprimarea argotică de la noi e bogăţia de metafore, unele amuzante, altele surprinzătoare, şocante. Ceea ce îmi displace este sărăcia de cuvinte, repetarea unor clişee, adevărate ticuri verbale. Aţi reuşit să culegeţi cîteva dialoguri tipice — tipice şi prin stereotipia lor. Mi-aţi reprodus şi părerea unor cetăţeni de vîrste şi profesii diferite. Nu sînt partizanul vorbirii «ca din carte», n-aş vrea să cădem nici în excesul de şlefuire şi preţiozitate, dar exprimarea pedantă, cît ar suna ea de fals uneori, îţi permite măcar să spui lucruri multe. Pe cînd argoul acesta... Apreciez un fel de a vorbi, care să poată cuprinde cît mai multe şi mai nuanţate gînduri şi sentimente» — opinează conf. univ. dr. Sorin Stati, pe care l-am solicitat în calitate de lingvist, în special, şi de... pieton matur, în general.

Are deci ceva de ascuns, ori acoperă, de fapt, vreo taină limbajul mişto-carilor? Nu, fiindcă este larg răspîndit, uşor descifrabil, mai cu seamă că adepţii lui n-ar vorbi în ruptul capului altfel decît cu glas înalt. Nu ne permitem să catalogăm cu frumos ori urît (mişto sau nasol) exprimarea despre care discutam. Nu sîntem în măsură să stabilim cîţi la sută dintre tineri vorbesc exclusiv, amestecat sau de loc mişto-car. Chiar dacă unii plîng frumoasele vremuri... verbale de odinioară («noi vorbeam alt fel»), nu decretăm în rîndurile de faţă că tinerii trebuie să comunice neapărat după modelul părinţilor, bunicilor şi străbunicilor. Orice om de bun-simţ adoptă fără strîmbături sau acceptă, cel puţin cuvintele sau sensurile noi care se remarcă prin originalitate şi forţă de nuanţare. Sîntem însă net împotriva reîntoarcerii la graiul nearticulat, a comunicării doar prin intermediul sunetelor, oricît de bogate în varietatea lor. Deci, numai amuzamentul, teribilismul facil şi sunetele stereotipe care nu comunică idei, ci doar constatări, nu sînt de ajuns pentru o exprimare nouă, mai plastică, mai personală.

Frecvenţa dezbaterilor de fiecare zi, la orice ceas şi în orice împrejurare, te îndeamnă să conchizi că toată lumea se pricepe la tineret. Aşa că fie oare? Noi nu ne-am erijăm în specialişti, dar facem o sfioasă propunere tinerilor: reflectaţi şi la cuvintele potrivite în sensul impunerii unui limbaj care să vă facă o adevărată cinste, aşa după cum, de altfel, merită rîvna voastră, atunci cînd sînteţi porniţi «pe bune».

BEETH

SUBLIMUL NOSTRU CONTEMPORAN

La vîrsta de 44 de ani. Gravură de Blasius Höfel, după un desen de Louis Letronne. Jos: dedicație autografă a lui Beethoven, către amicul său, Franz Wegeter.

Ludwig van Beethoven s-a născut la Bonn la 16 decembrie 1770, într-o familie de muzicieni. Talent precoce, el a studiat cu diferiți profesori pianul, orga, vioara și viola. Fascinați de cariera copilului-minune care fusese Mozart, părinții obțin sprijinul unor familii din Bonn și-l trimit pe Ludwig la Viena — centrul vieții muzicale europene — unde începe să studieze cu profesori iluștri ai vremii. Devine curînd un pianist remarcabil. Începe să compună. Înrîurit de ideile înaintate ale timpului, îndeosebi de cele ale Revoluției franceze, Beethoven compune lucrări de o factură cu totul nouă, dezvoltînd simfonismul vienez, precum și repertoriul lucrărilor de cameră.

Principalele simfonii sînt scrise în perioada 1801—1812: «Eroica» (1804),Simfonia a IV-a (1806), simfoniile a «Destinului» și «Pastorala» (1808), a VII-a numită și «Apoteoza dansului» (1812). Ultima simfonie (a IX-a) cu soliști și cor e scrisă mai tîrziu (1823), încununînd creația simfonică. În alte lucrări (5 concerte pentru pian, un mare concert pentru vioară, 32 sonate pentru pian, 10 sonate pentru pian și vioară, 5 sonate pentru pian și violoncel, numeroase triouri, cvartete, opera «Fidelio», Missa solemnis și cîteva uverturi), Beethoven se afirmă ca una dintre cele mai strălucite personalități creatoare ale tuturor timpurilor.

Condiții precare de viață, o surzenie progresivă îi atenuează puterea de muncă, și, destul de timpuriu, îi curmă activitatea. Moare la Viena, la 26 martie 1827.

Cu cîțiva ani în urmă, agențiile de presă și publicațiile din întreaga lume nu mai conteneau să ne pună inima și fantezia la încercare cu anunțuri senzaționale privind vizita iminentă a unor ființe de pe alte planete, superioare nouă cel puțin la capitolul inteligență. Ideea unei asemenea probabilități, însoțită de multe comentarii, a căror nerozie au denunțat-o ulterior numeroși savanți, nu era, firește, lipsită de frumusețe și ea nu trebuie regretată chiar dacă ar trebui să reținem numai faptul că, atunci, omenirea nehnițită a fost poftită să trăiască cîteva clipe de autocritică lucidă. Dintre întrebările pe care și le puneau spiritele luminate era una elementară, nu mai puțin însă gravă și tulburătoare: ce va trebui să facem spre a informa sintetic și rapid pe oaspeții extratereștri despre substanța din care sîntem alcătuiți, despre trecutul, virtuțile, gîndurile, intențiile și idealurile noastre? În ce limbă le vom comunica aceste informații? Am citit în acele zile un răspuns al cărui adevăr scuză aberațiile debitate și ne recomandă măgulitor dimensiunile: vom invita ciudatele ființe abia debarcate pe Pămînt să asculte Simfonia a IX-a de Beethoven!

Am evocat aceste momente acum, la începutul sărbătoririi bicentenarului nașterii lui Ludwig van Beethoven, manifestare grandioasă înscrisă de UNESCO pe calendarul marilor aniversări culturale ale lui 1970, și care va cunoaște în întreaga lume o amploare fără precedent, pentru a sublinia convingerea noastră că puține plăsmuiri ale minții omenești ne reprezintă atît de plenar, ca specie, dar și ca stadiu al gîndirii, al trăirii emoționale, așa cum o face opera genialului compozitor german. Copleșitor este faptul că marea creație beethoveniană nu numai că tezaurizează ceea ce este mai nobil, mai elevat în gîndirea omenească, de la începuturi și pînă azi, dar și că în ea sînt încifrate, ca într-un program codificat, virtuțile și năzuințele pe care omul de azi continuă să le afirme, pentru care se străduiește, pentru care luptă. Complexa, grandioasa operă beethoveniană, cîștigînd prestigiu pe măsură ce anii și deceniile se scurg, atrage în preajma miracolului ei o mulțime omenească ce tinde să se confunde cu planeta, adăugînd astfel adevărului pe care îl conține și confirmarea solidară a unui destin în care ne recunoaștem integral.

Importanta sărbătorire a bicentenarului este un prilej binevenit de a medita pe marginea uneia dintre cele mai strălucite plăsmuiri ale minții și sufletului omenesc, și a desprinde din ea noi sensuri și noi idei. S-au scris biblioteci întregi despre Beethoven, despre creația sa — cîteva volume i-au dedicat și muzicologii noștri (excelente pagini de exegeză au semnat, în ultimii ani, compozitorii Tudor Ciortea și Wilhelm Georg Berger); «anul Beethoven» va adăuga noi studii, conferințe, articole. Trimițînd pe cititor la lectura acestora, ca și a unor biografii și studii reputate, vrem să subliniem altceva: anume că lecturile și conferințele nu ne vor dispensa niciodată de audierea perseverentă, atentă și, aș îndrăzni să spun, pasionantă a creației. Din păcate, în cazul lui Beethoven, receptarea nemijlocită a capodoperelor a rămas mult în urma cunoștințelor pe care le deținem despre el din cărți, filme și din alte surse și nu este un lucru nou să amintim că, de multe ori, literaturizarea și anecdota, în loc să ni-l apropie realmente, ni l-au închis în legendă și ni l-au făcut aproape inaccesibil. Titanul, invitat să ni se confeseze la concert sau la radio, poate deveni infinit mai apropiat decît ni l-a prezentat literatura. «Supraomul este cu mult mai puțin emoționant decît omul», observă subtilul istoric al muzicii Emile Vuillermoz, de aceea înțelegerea deplină și profundă a marelui compozitor, care simte și gîndește, plînge și se bucură asemenea oricărui muritor, nu poate fi posibilă decît prin abandonarea noastră generoasă în fluviul muzicii lui. Cufundați în lumea miraculoasă a acestei muzici, ne va fi mai ușor să ne dăm seama că, adesea, chiar persoane cultivate, înșelate de prejudecăți sau de îndrumări nefericite, nu cuprind întreaga măreție a operei, rezumîndu-se la aspecte unilaterale. Esențial este să-l ascultăm, să-i deschidem larg porțile sufletului, să ne lăsăm cuceriți de marea lui frămîntare, de marea lui sinceritate.

Frecventarea fără prejudecăți a muzicii lui Beethoven, apropierea de această muzică cu simplitate, cu sufletul în palme, lucru pe care nu prea îl mai practicăm, este condiția esențială a comuniunii cu fastuosul univers de idei și senti-

Casa natală a lui Beethoven la Bonn

OVEN-

de Mircea Horia SIMIONESCU

mente al muzicii lui. Cutare muzicolog își închipuie a descoperi într-o serie de lucrări «lupta binelui cu răul», ca în poveștile populare, pretenție ridiculă, de vreme ce ideile muzicale au o altă factură, o altă structură decît cele ale narațiunii; un cronicar neinspirat atribuie acestui fermecător poet numai calități giganteşti, eroice, patetice, transformîndu-l într-un fel de Iupiter înarmat cu fulgere, uitînd că artistul era în esență un artizan genial, șlefuitor de diamante, lăsînd să-i lunece printre degete, cu cel mai firesc gest, nisipul sclipitor. Aș îndrăzni să cred că cel care ascultînd, de pildă, *Simfonia a V-a* își simte în mușchi tentația de a mărșălui, nu-l înțelege corect, pentru că, în ciuda tumultului, a prăvălirii zgomotoase de tobe și alămuri, această capodoperă ascunde o gîndire, o sensibilitate ce aparțin mai curînd registrului ideilor gingașe, cum ar fi spus Paul Zarifopol, un șir de meditații riguroase, intime, despre menirea omului, ce l-ar putea compara cu cei mai subtili, mai pătrunzători analiști ai sufletului omenesc. Copleșitor în opera marelui compozitor este faptul că, știind ca nimeni altul să plămădească demiurgic Everești, el n-a încetat nici o clipă de a le așeza în cutele văilor abrupte, tremurătoarele, delicatele izvoare de apă vie, jocul de nuanțe al penumbrelor. În adîncimea simfoniei *Eroica*, în *Concertul nr. 5 pentru pian* sau în *Missa solemnis*, sub largile, impunătoarele arcade ale construcției, se ascund mișcări ale inimii cu un palpit foarte delicat, combinații emoționale farmaceutic dozate — temperamentul impetuos al artistului fiind întotdeauna strunit la maximum de o știință a efectelor pe care numai cunoașterea apropiată a vieții e în stare să ne-o indice. Beethoven este geniul impetuozității, eroismului, al desfășurării definitive de forțe grandioase — ale pămîntului și ale cerului — dar el este în același timp (și acest aspect este uitat adesea) liricul hipersensibil al stărilor sufletești de fiecare zi, al bucuriilor și amărăciunilor noastre cele mai simple. Îl simțim contemporan cu noi pentru că, asemenea marilor lirici, unor Goethe, Hugo sau Eminescu, artistul știe să *intimizeze* sentimentul și fiorul, gîndul înalt și percepția marelui spectacol al vieții. Ascultați sonatele pentru pian, acea profundă, tulburătoare meditație care se numește *Hammerklavier*, dar ascultați triourile sau sonatele *Patetica* și *Appassionata*, care, structural, ca sens filozofic și ca exprimare, ni se adresează direct, cu o mare sinceritate, dezvăluind o simțire omenească spontană și larg cuprinzătoare. În amplele eseuri sonore care se numesc *Simfonia Destinului*, *Simfonia a IX-a* sau *Concertul pentru vioară*, ca și în înfioratele, intimele meditații cunoscute sub titlul de cvartete — îndeosebi ultimele dintre ele — geniul artistului a exprimat, într-un limbaj pe cît de transparent, pe atît de elocvent, întregul univers de simțire și de gîndire al omului modern. Să nu ne lăsăm înșelați de falsa interpretare, vulgarizatoare, a «luptei dintre bine și rău». Să reținem în schimb ideea că o asemenea frumusețe, o asemenea noblețe a gîndirii au o menire mai înaltă: aceea de a înnobila spiritul și de a descuraja gîndul mizer sau impulsul criminal. Dacă contemporanii recunosc în Beethoven pe cetățeanul umanității capabil să-i reprezinte într-un dialog cu eventuale ființe extraterestre, aceasta vine din încredințarea că opera lui este definitorie pentru omenire, pentru gradul de înălțime la care simțirea și tensiunea gîndului au reușit să se contopească într-un tot sublim. Cele mai ample, mai perfecte tratate științifice sînt incomplete și nesigure în comparație cu opera lui Beethoven, în a descrie, a explica și a elogia adîncimea, vastitatea și forța ființei omenești.

Lumea noastră, în epocală prefacere, recunoaște în creația Titanului un simbol al reînnoirii sale revoluționare. De aceea, sărbătoririlor închinate geniului său li se acordă importanța și amploarea la scară mondială. Năzuim către pacea și înțelegerea tuturor popoarelor, către cunoașterea apropiată dintre oameni, către instaurarea principiilor umane cele mai nobile în această lume îndelung încercată. În această privință, e o fericire să avem conștiința, cu valoarea de argument al argumentelor, că Beethoven ne exprimă cuprinzător, că în opera lui ne oglindim, ca într-un cristal și în formule artistice fără egal, atît măreția cucerită istoric, cît mai ales măreția către care omenește aspirăm.

1 *Un afiș anunțînd primul concert public al lui Beethoven, la Viena — 1795.*

2 *Titlul manuscrisului EROICA. Pe el se află dedicația autografă a lui Beethoven către generalul Bonaparte. Dedicația a fost ștearsă mai tîrziu tot de către Beethoven.*

3 *Pagină din SONATA LUNII.*

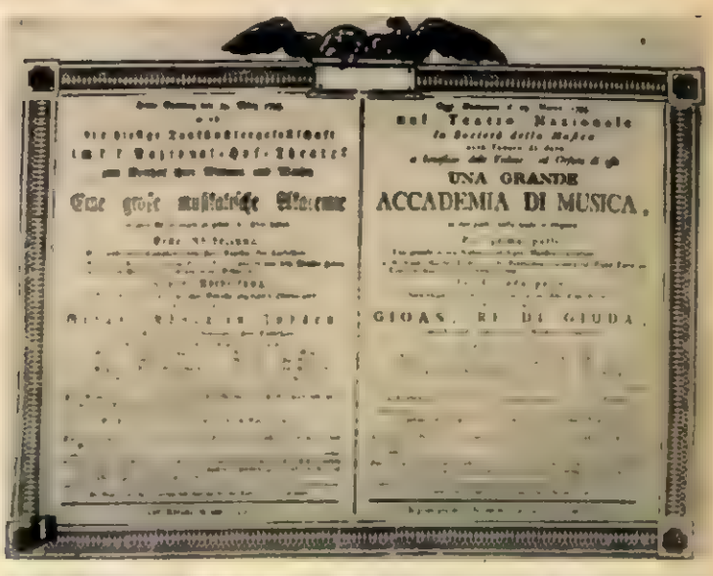

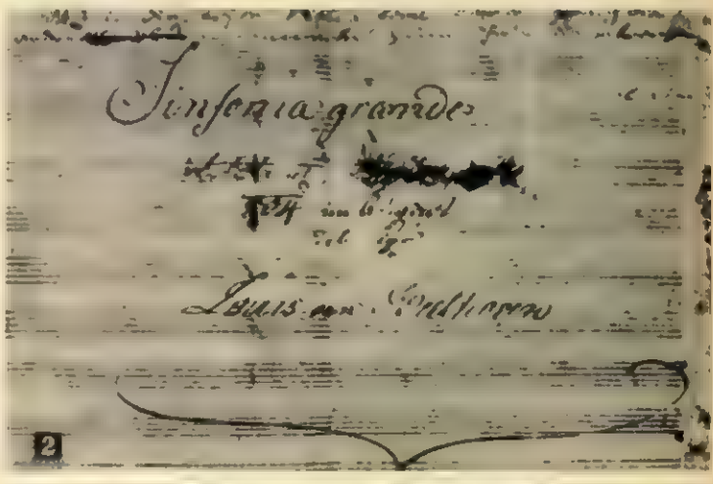

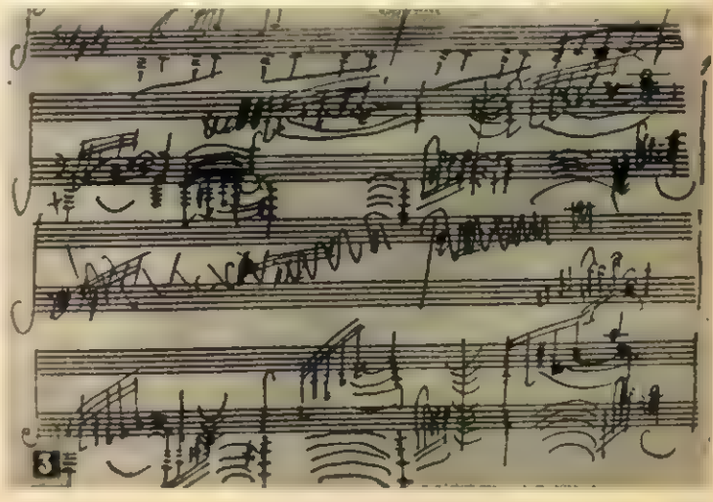

temelia celei mai mari cetăți

Spuneam pînă mai ieri Craiova și gîndul ne fugea la cea mai mare termocentrală a țării. Acum afirmația apare ca ținînd de un trecut îndepărtat. Locul de frunte i-a fost răpit pe nesimțite de Deva.

Primii care s-au bucurat au fost, cred, constructorii, pentru că sînt întîii care se întrec între ei și pe ei înșiși.

De data aceasta, nu s-au terminat încă lucrările de la Deva și în Gorj a pornit să se înalțe cel mai puternic edificiu de lumină al tuturor ținuturilor românești.

Străbați Tîrgu Jiul și satele învecinate, pe nesimțite, fiindcă privirea îți este furată de stîlpii brâncușieni de la locuințele oamenilor și de viața culorilor de pe ziduri. Apoi drumul se ramifică, drumul acesta asfaltat de curînd și cu un anumit scop, ușurarea transporturilor către două noi localități ce capătă aspect de simbol în ansamblul economiei noastre: Rovinari și Rogojelu.

Spre Rovinari, exploatare minieră de suprafață, unică la noi, atît prin capacitatea sa cît și prin modul de exploatare, excavatoarele și,în general,utilajele cresc spre asemenea înălțimi încît ai impresia unor sonde sădite foarte aproape. Nu e la mijloc o simplă comparație: un excavator cîntărește 2 000 de tone, iar aurul negru și întărit al pămîntului se află adesea la doi pași sub scoarță.

Drumul din dreapta te duce în fața unui mare șantier. Cînd îi afli rostul înțelegi pentru ce s-au ales aceste terenuri ca temelie. Te întîmpină de departe zidurile de zeci de metri care îți închid lumina spre cerul limpede. Ici-colo, oricît ai fi de departe, licărește flacăra sudurii autogene. Prin ceață sau noapte ai impresia ivirii stelelor. Aici se va ridica cea mai de seamă termocentrală a țării, puterea ei finală atingînd 1 720 MW.

Combustibilul necesar funcționării ei va fi lignitul extras din bazinul carbonifer alăturat — Tismana-Rovinari. Deși cu o putere calorică inferioară, acest cărbune își va găsi aici cea mai chibzuită utilitate. El va fi livrat centrului pe benzi transportoare la granulația de 30 mm.

Centrala termoelectrică Rovinari va fi o centrală de condensație și va funcționa în regiunea centrală de bază. Combustibilul auxiliar folosit va fi păcura, utilizată la punerea în funcțiune a cazanelor de abur și la stabilizarea arderii în perioadele de funcționare a cazanelor cu sarcini parțiale. Apa de răcire va fi captată din canalul de deviere al Jiului. Bazinul are o lungime de 108 m și este situat la circa 800 m de centrală, lîngă confluența cu regularizarea rîului Tismana. Centrala va funcționa în circuit deschis, mixt sau închis și pentru aceasta este dotată cu turnuri de răcire cu tiraj natural. În etapa a doua, etapa de extindere, se vor construi 4 turnuri cu o capacitate de 4 200 mc/h.

Lucrările primei etape, deja începute, se află în plină desfășurare. S-au executat fundațiile la clădirea principală, s-a înălțat un perete al sălii de mașini, se execută corpul intermediar de 35 de metri. Urmează să se facă montarea cazanelor pe fundațiile deja turnate. La sfîrșitul primei etape vor intra în funcțiune două grupuri de cîte 200 MW fiecare. Cel de-al doilea grup va începe să funcționeze în trimestrul III al anului 1972.

Etapa a doua de dezvoltare a centralei termoelectrice Rovinari prevede extinderea puterii de la 400 MW la 1 720 MW. Puterea de 1 320 MW, corespunzătoare celei de-a doua etape,se va realiza prin instalarea a 4 blocuri de 330 MW, alcătuite fiecare din cazane de abur tip Benson.

Dacă străbați de-a lungul sau de-a latul cele aproape 30 de hectare, cît va ocupa în final termocentrala, n-ai să înțelegi mare lucru din amploarea viitoarei cetăți. Pe masa inginerului șef al grupului de șantier de construcții și instalații Rogojelu, centimetru cu centimetru, proiectul elaborat de Institutul de studii și proiectări energetice a început să se confunde cu realitatea.

Pe șantier te surprinde liniștea și siguranța oamenilor. Ai fi tentat, necunoscînd adevărul, să-i vezi impresionați de greutățile construcției. Nici pe departe nu poate fi vorba de așa ceva. Colectivul de aici are în nucleul său acumulată experiența termocentralei de la Craiova. De la directorul tehnic — Alexandru Tulească — și pînă la cele mai restrînse echipe, s-a produs un transfer în masă. Oamenii sînt învățați cu munca din cîmpul deschis, și viscolul sau condițiile inerente oricărui început nu poate să le șteargă niciodată zîmbetul prietenesc. Avînd zece sau douăzeci de ani de șantier, viața lor se confundă cu istoria termocentralelor electrice de pe întinsul țării. Iată un exemplu: fierarul betonist Nicolae Diaconu — constructor la Singeorgiu de Pădure, apoi la Borzești, la Craiova și,în sfîrșit,la Rogojelu. Echipa pe care o conduce se detașează simțitor prin succesele dobîndite. Fiecare experiență cîștigată mai înainte devine aici de un real folos. Lîngă echipa sa se alătură, prin dibăcia și hărnicia oamenilor, echipele de dulgheri conduse de Petre Șerban și Constantin Anca.

Muncitorii rămași în locuințele stabile de la Craiova au fost înlocuiți cu lucrători din satele învecinate ale Rogojelului. Peste ani reporterul le va aminti începuturile, în acest șantier de însemnătate covîrșitoare, iar ei vor avea suficiente motive de laudă. Pentru ei s-au organizat de pe acum cursuri cu participarea în producție. Meseriile lor viitoare vor fi cele de maximă utilitate: zidari, dulgheri, betoniști.

Pentru că e vorba de cea mai mare termocentrală a țării sînt tentat să fac comparații

La Porțile de Fier — cea mai mare cetate care folosește apa — munca în mijlocul apei, sau înconjurată de stîncă,are aspect de luptă cu forțele naturii. Aici însă natura a fost mult mai darnică și lucrările nu sînt spectaculoase decît raportîndu-le la timpul realizării lor și la metrii adăugați solului. Totuși, să nu uităm că puterea instalată a termocentralei, în ciuda muncii constante și lipsite de dramatism, va depăși Porțile de Fier. Lucrările de construcție de la Rogojelu vor depăși 2 620 000 mc săpături, 291 000 mc betoane, se vor folosi 416 000 mp de cofraje și se vor tencui 265 000 mp de zidărie. Peste 11 kilometri de conducte azbociment vor fi utilizate, în timp ce tuburile de beton vor atinge impresionanta cifră de 55 km.

Despre proporția lucrărilor pot vorbi, credem, cele 67 000 de tone de ciment necesar.

Industria națională va face față cu succes nevoilor de aici. Cazanele necesare termocentralei cu o putere de primă mărime în lume, vor fi construite în țară. Uzinele Vulcan vor livra cazanele, iar turbinele vor fi construite la Uzina de mașini grele din București. Greutatea aproximativă a echipamentului montat la termocentrala Rogojelu este de 40 000 tone.

În istoria construcțiilor românești de acest gen unele lucrări vor rămîne înscrise ca un succes de seamă. La această termocentrală se vor înălța turnuri de răcire cu o înălțime de 140 m. În țara noastră pînă la această dată, înălțimea maximă era de 50 m. În etapa a doua cele 4 turnuri de răcire vor avea o capacitate de 42 000 mc fiecare. Pentru execuția lor, șantierul a avut pentru anul 1969 o temă de cercetare științifică, care să conducă la găsirea unei soluții de înălțare după platforme suspendate de coaja turnului. După cum ne informează inginerul șef Mircea Pătrășcioiu, conducătorul acestui colectiv de cercetare, platformele vor fi propulsate pe verticală cu ajutorul verinelor obișnuite de glisare printr-un sistem original. Instalația de execuție s-a experimentat și a dat rezultatele așteptate, urmînd să se aplice atît în execuția turnurilor, cît și la alte construcții. Este cea mai convingătoare dovadă a legăturii ce trebuie să existe între munca de cercetare și producția propriu-zisă.

În etapa a doua a construcțiilor de la Ro-

de Petre ANGHEL
Fotografii de S. STEINER

Pentru o termocentrală ca cea de la Rogojelu, cea mai mare din țară, evident că e nevoie de asemenea temelii.

Peretele sălii de mașini, adevărată pavăză, cu o lungime și lățime ce depășesc zeci de metri.

Broderii industriale.

Biografiile inginerilor Ion Florea și Alexandru Vlad, sau cea a șefului de brigadă Victor Diaconu se vor împleti pentru ani de zile cu viața termocentralei.

gojelu se vor ridica cazane turn ce vor produce 1 000 de tone abur pe oră, ceea ce înseamnă o capacitate foarte mare față de cele obișnuite. O serie întreagă de instalații auxiliare, care în mod normal se montează la sol, se vor monta de data aceasta după un sistem nou (nu numai în țară dar și în lume) cu numeroase avantaje. Noutatea acestei lucrări unice constă în suspendarea cazanului turn pe un schelet de beton armat de 92 m înălțime.

Aceste preocupări speciale nu au stins gherit eforturile pe care conducerea șantierului le îndreaptă spre organizarea amănunțită a locurilor de muncă, de fixare a muncitorilor, de specializare a ioturilor. Rodul acestor măsuri s-a făcut simțit în creșterea substanțială a productivității muncii în anul trecut și în condițiile create în vederea continuării succeselor. Numai elaborarea de normative privind munca în acord la turnul de răcire de 140 m înălțime va aduce trustului o economie de 100 000 lei.

Întocmindu-se planuri de măsuri tehnico-organizatorice, concrete și amănunțite, pentru fiecare loc de muncă în parte, roadele nu vor întîrzia să se arate.

La Rogojelu munca nu capătă caracter dramatic, ca la Porțile de Fier. Oamenii nu se iau de piept cu vitregia terenurilor. Această siguranță, împletită cu hărnicia și experiența lor, va da grandoare finalului — intrarea în funcțiune a celei mai mari cetăți de lumină a țării. Capacitatea ei va depăși cu mult Porțile de Fier. Poate tocmai aici trebuie căutată grandoarea muncii lor.

PE ECRANE

PREA MIC PENTRU UN RĂZBOI ATÎT DE MARE

Nu știu cîți cronicari de cinema vor muri de moarte bună. Cred că cei mai mulți vom sfîrși în floarea vîrstei, sufocați de *imagini*. Pînă la urmă, vor năvăli peste noi, ca balaurii, secvențe din Eisenstein și Dreyer, din Fellini și Welles, din Antonioni și Miklos Jancso, căci se pare că, după o viață de om, cu atît ne alegem, să știm să arătăm cu degetul: asta este ca în Buñuel, aici seamănă cu Forman. Nu se poate ca în pînda noastră neputincioasă *imaginile* să nu se prăvălească o dată peste noi. Și asta în timp ce confrații noștri într-ale literaturii, criticii, fac o casă atît de bună cu cuvintele. Ei nu le întreabă din capul locului «de unde veniți, din Shakespeare ori din Faulkner?» Iar dacă se întîmplă ca ele să se tragă din Faulkner, să zicem, atunci avem de-a face cu o «înrudire spirituală», nu cu o imitație chinuită. Cuvîntul, ființă cu contururi aburite, nu ne sugrumă libertatea de cititor. Imaginea, cu blestemata ei pregnanță, ne îndeamnă la o permanentă stare de veghe: «Unde am mai văzut așa ceva?» Astea vor fi ultimele noastre vorbe. Chinurile vor fi și mai mari dacă ne va fi dat să ne aflăm în fața unei opere de început. Căci abia acolo năravul se desfășoară în toată plinătatea. Cel mai făgăduitor debut cinematografic al nostru din ultima vreme, cel al lui Radu Gabrea, nu a fost ferit de o astfel de adulmecare. Este tristă încordarea aceasta, cu atît mai mult cu cît știe oricine cît de greu își adună apele cinematografia noastră. Important mi se pare ca, în anumite momente, să știm cui ne dăm votul, alcătuitorilor de povești duioase și colorate, cu false pretenții de intelectualism, sau celor care se chinuie pentru ca nici un cmp de peliculă să nu rămînă neutru. Gabrea face parte din familia celor din urmă și debutul său ni se impune tocmai prin această zbatere ce ne încredințează că avem de-a face cu un adevărat artist. Cu un scenariu suficient de firav, cum a fost cel de la care s-a pornit (abia îl recunoaștem pe D.R. Popescu) «*Prea mic pentru un război atît de mare*» putea să ajungă, foarte bine, o frumoasă poezie cu mici viteji de felul acelora cum se mai zic pe la unele serbări școlare. Meritul tînărului cineast este de a fi izbutit să încarce cu semnificații mai înalte povestea copilului de trupă participant la război. În cele mai bune din scenele sale, filmul are intensitatea unui strigăt de răzvrătire împotriva urgiei care distruge firescul vieții, întronînd legi absurde.

Proporțiile cataclismului se dilată atroce atunci cînd un copil este obligat să trăiască în mijlocul lui. Dorul după frumusețea normalului, a cotidianului și a liniștii, a micilor bucurii, străbate în permanență pelicula, dîndu-i o unitate a sentimentului, aș spune, un ton fundamental, discret și sincer, în ciuda *scriiturii* cinematografice fragmentate, alcătuită din atomi ce alunecă mereu în direcții contrare. Tristețea sfîrtecării rosturilor firești ale lucrurilor marchează toate stările eroilor și pentru a-i croi drum, cineastului nu i-au trebuit nici fraze ample, nici caligrafieri ostentative, ci doar cîteva punctări ce trădează capacitatea de a smulge amănuntul de pe un teren îmbîcsit de *nesemnificații*, așezîndu-l în alte raporturi, într-o lumină cu adevărat revelatoare. Mă gîndesc, în acest sens, cît de frumos ni se spune că rîurile sînt făcute pentru a fi privite de pe pod, în neștire, de ochii unui copil, nu pentru ca oamenii hăituiți să-l străbată cuprinși de groază ca în fața potopului; pîinea este făcută să te bucuri de ea, să o așezi în plin soare și să ți se pară un mi-

Magda MIHĂILESCU

(Continuare în pag. 18)

ACTORI PE CARE AM DORI SĂ-I CUNOAȘTEM

Fie și numai această fotografie și tot am avea dreptul nostru, omenesc, să ne întrebăm: la urma urmei de ce să nu vedem și noi un film cu actrița engleză JILL ST. JOHN? Frumoasă se vede a fi, iar lumea spune că este și spirituală.

Foto 20th Century Fox

Foto UNIFRANCE

2

telegrame

● *Jacques Perrin (foto 1) a primit o distincție instituită de curînd:* **Premiul Raoul Lévy,** *fondat în memoria cunoscutului producător dispărut acum patru ani. Tînărului actor francez i-a fost acordat acest premiu pentru calitatea sa de coproducător al unui film de amplă rezonanță socială și politică: «Z», al lui Costa Gavras. De altfel, același film a mai dobîndit* **Steaua de cristal** *pe 1969 și* **Premiul criticilor newyorkezi.** *Ar fi cazul să-l vedem și noi.*

● *Să nu-l credem niciodată pe Buñuel cînd anunță că se va lăsa de cinematograf. Nici nu a terminat «Tristana» (cu Catherine Deneuve) și oamenii bine informați spun că marele cineast se și gîndește la un alt film, al cărui titlu ar putea fi «Călugărița». Nici o legătură cu Diderot și Rivette.*

● *Presa londoneză salută debutul ca regizor de teatru al fostului James Bond, actorul Sean Connery. Este vorba de piesa lui Allan Herman* **«Te-am văzut tăind lămîiul»**, *cu Diane Cilento — soția lui Connery — în rolul principal.*

● *Regizoarea iugoslavă Soja Jovanovic ecranizează piesa lui Nusić* **«Tată din constrîngere»**. *Interpreți: Dara Calenic, Dragutin Paskaljovic, Ana Krasojevic și debutanta Mirjena Nicolic.*

● *Selecția franceză la Festivalul filmului de la Osaka este alcătuită din filmele* **«Copilul sălbatic»** *(foto 2) al lui Truffaut și* **«Marea dragoste»** *al lui Pierre Etaix.*

● *Veruschka, celebru manechin, devenită și mai celebră după colaborarea cu Antonioni în* **Blow-up**, *se reîntoarce pe platouri. De data aceasta — în calitate de realizatoare și producătoare a unui documentar ce se va ocupa de propria sa persoană.*

DE LA A LA Z

AVRON Philippe.
Actor francez de film și teatru, născut la Croisic (Bretagne), la 18 septembrie 1928. Își face studiile secundare la Paris și urmează dreptul la Bordeaux. După război își dă doctoratul în psihologie la Sorbona, fiind numit apoi profesor la o școală de reeducare pentru copii. Se pare că această carieră nu-l atrage prea mult, deoarece în timpul studiilor universitare se înscrie și la Conservatorul de artă dramatică din Bordeaux. Aici cunoaște pe Claude Evrard, cu care din 1958 va forma un duo comic, care se va produce seară de seară în cabaretele pariziene de pe «rive gauche». Remarcat de Jean Vilar într-o comedie muzicală de Raymond Queneau și Maurice Jarre, P.A. va face parale teatru, la T.N.P. unde joacă Molière și Giraudoux, și music-hall la Bobino și Olympia, alături de partenerul său Evrard. Dar filmul îl atrage mai mult și acceptă propunerea producătorului Braunberger de a scrie, realiza și interpreta un scurt metraj comic. El se numi *Eve sans crème* (1960) și fu realizat de Serge Korber, care-l va dirija apoi în alte două scurt metraje: *La rentrée* și *Altitude 8625*. Regizorul Jean Aurel îl distribuie în filmul *De l'amour* (1964) prelucrare de Cecil St. Laurent după Stendhal, cu: Anna Karina și Michel Piccoli. Însă talentul său, cu totul personal, de fantezist, se afirmă pe plan mondial de-abia în neobișnuita comedie, plină de vervă și poezie, a lui Albert Lamorisse: *Fiii inorogului* (1964), urmată de pastorala satirică a lui René Clair: *Serbările galante* (1965), turnată la noi în țară, în coproducție. După o scurtă apariție în *Un idiot la Paris* (1966) de Korber, P.A. se reafirmă în 1969 ca un strălucit comedian într-un film de originală factură, *Bye, Bye, Barbara* de Michel Deville, cu: Eva Swann, Bruno Cremer și Alexandra Stewart. Turnează în 1970 în filmul *Aigues bleues*, după un scenariu propriu, în regia lui S. Korber, cu Caroline Cellier. P.A. are o bogată activitate extracinematografică: el a creat în 1966 în teatru rolul lui Mîșkin din *Idiotul* de Dostoievski, apare în nenumărate spectacole TV și a publicat pînă acum cîteva romane pentru tineret.

AZNAVOUR Charles.
Cîntăreț, compozitor, actor de film, teatru și varieteu, francez, de origine armeană, născut C. Aznavorian, la Paris, la 22 mai 1924. Copil minune la 5 ani, micul C.A., urmînd tradiția unei familii de artiști, se pregătește din vreme pentru cariera teatrală și la 10 ani începe să apară pe scenă. Dar tînărului C.A. de mai tîrziu i se vor închide pe rînd porțile teatrelor, din cauza fizicului său ingrat și a vocii sale răgușite (mai tîrziu un atu în cariera sa de cîntăreț). El va deveni însă, în scurtă vreme, un artist de varietee complet: cîntă la chitară, compune (pe textele prietenului său Pierre Roche) și, la îndemnul soției sale prietene, Edith Piaf, își înfrînge complexele și apare pe scenă ca șansonetist. C.A. este acum o glorie a muzicii ușoare franceze. Pe lîngă melodiile sale care fac înconjurul lumii (*Isabelle, Il faut savoir, La mamma, La Bohème...*), el compune și o operetă: *Monsieur Carnaval*, montată în 1965 la Châtelet. Dar C.A. a mai presus de toate un actor, care nu s-a putut realiza nici în teatru, nici în film. Căci el debutase de fapt și pe ecran, în 1942, într-unul dintre puținele filme muzicale realizate în timpul ocupației germane: *Music-Hall Paris*, iar din 1956 apărusse în cîteva pelicule, dintre care nu vom pomeni decît *La tête contre les murs* (1959 -r: Georges Franju). Dar adevăratul său (triplu) debut, în fața criticii și publicului, este cel din 1960, cînd apare în 3 filme capitale: *Le passage du Rhin* (r: André Cayatte), *Tragați în pianist* (r: Fr. Truffaut) și *Un taxi pentru Tobruk* (r: D. de la Patellière), filme care-l impun pe C.A. nu ca un star de film muzical (el nu cîntă în aceste filme), ci ca un original actor de dramă, conturînd personaje de adîncă umanitate. C.A. turnează film după film, fără a renunța la strălucita sa carieră de compozitor-cîntăreț. Spicuim la întîmplare: *Tempo di Roma* (Patellière); *Horace 62*, *Scarecrow din America* (Altibrocco), cu Marie Laforêt; *Les sept péchés capitaux*-1962 (*Diavolul și cele 10 porunci*, Duvivier), *Les quatre vérités* (René Clair); *Căutați idolul* (Boisrond)-1963; *Paris au mois d'août*, cu Susan Hampshire; *Alta infedelta*, cu Claire Bloom-1965 etc. Printre numeroasele sale turnee, în U.R.S.S., în S.U.A., printre spectacolele sale de music-hall și TV, C.A. găsește timp să apară și pe ecran. Ultimele sale filme sînt *Caroline chérie*: *Candy* (1968); *Les temps de loups*; *Les jeux* și *The Adventurers* (1969) cu Candice Bergen.

AYRES Lew.
Actor american de film născut la Minneapolis (Minnesota-S.U.A.) la 28 decembrie 1908. Studiază la Universitatea din Arizona, unde se afirmă mai mult în domeniul muzicii, ca un excelent instrumentist, iar mai tîrziu ca șef al unei formații de jaz, cu care întreprinde turnee în S.U.A. și Mexic. Ajungînd și la Hollywood, L.A. va abandona fără regrete muzica, fiindcă producătorii, întotdeauna în căutare de figuri noi, au constatat că are un chip agreabil și știe să se comporte firesc în fața aparatului. Debutul său în film (*Compromised*-1927), deși într-un rol minor, este o reușită. Veritabila sa afirmare se produce însă în 1929, cînd este promovat, fără tranziție, partener al «divinei» Garbo în ultimul ei film mut. *Sărutul*, și în anul următor cînd capătă rolul principal în ecranizarea famosului roman *Pe frontul de vest nimic nou*, de E.M. Remarque, unde L.A. face dovada unor surprinzătoare calități dramatice. În ambele filme, el a avut șansa să fie îndrumat de doi mari cineaști: Jacques Feyder și Lewis Milestone. La 22 de ani, L.A. este un star de prima mărime al Hollywoodului, care turnează în filme variate ca gen, inegale ca valoare: 1930: *Common Clay*, cu Constance Bennett; 1931: *The Iron Man*, cu Jean Harlow; 1933: *Don't Bet on Love*, cu Ginger Rogers; *Slăbiciunea mea*, cu Lilian Harvey; *Tîrgul ruzilor*, cu Janet Gaynor; 1935: *Dragoste la loterie*, cu Pat Paterson; 1936: *Misterul camerei obscure*, cu Gail Patrick; 1937. *Ultimul tren din Madrid*, cu Dorothy Lamour; 1938: *Vocanță* (r: George Cukor), cu: Katharine Hepburn, Cary Grant; *Broadway Serenade*, cu Jeannette MacDonald; 1939: *Îți amintești?* cu Greer Garson; *Fete moderne*, cu Lana Turner; 1941: *Maisie Was a Lady*, cu Ann Sothern. În 1936 face o (unică) experiență în regie: *Hearts in Bondage*, iar din 1938 devine protagonistul unui popular serial polițist: *Doctor Kildare* (1938-1942-r: Harold Bucquet, cu Lionel Barrymore). Războiul marchează o eclipsă în cariera lui, care va cunoaște de-abia din 1946 un reviriment de cîțiva ani, datorită unor filme de prestigiu: *The Dark Mirror* (1946-r: Robert Siodmak) cu: Olivia de Havilland; *The Unfaithful* (1947) cu Ann Sheridan; *Johnny Belinda* (1948-r: Jean Negulesco) cu Jane Wyman; *The Capture* (1950-r: John Sturges) cu Teresa Wright. Ultimele sale apariții pe ecran, după o altă lungă absență, sînt două roluri de compoziție în două filme mari: *Advise and Consent* (1962-r: O. Preminger) cu: Charles Laughton și Henry Fonda și *The Carpetbaggers* (1964-r: Ed. Dmytrick) cu Carroll Baker și Alan Ladd. L.A. a fost căsătorit de două ori, cu actrițele Lola Lane și Ginger Rogers.

Constantin POPESCU

film

PREA MIC PENTRU UN RĂZBOI ATÎT DE MARE

(Urmare din pag. 16)

racol (așa cum face Ștefan Radof în una din cele mai bune scene ale filmului); copilăria este făcută pentru o mie și unul de lucruri, printre care și năzbîtiile, și jocul de-a baba oarba, și cufundarea în lumea vrăjită a circului, dar nu pentru mărșăluiala prin clisă și printre ruine. În spatele unor astfel de momente cred că ar trebui căutat talentul autentic al lui Radu Gabrea și, nu mai puțin, al colegului său, operatorul Dinu Tănase, a cărui contribuție este esențială. De altfel, cineastul însuși se caută încontinuu pe sine, chiar și atunci cînd compune vizibil și mărturisit sub povara amintirilor copleșitoare pe care ni le lasă maeștrii, cînd încearcă să se elibereze de ele. Oricîte *exerciții de stil* ar putea fi citite pe parcursul filmului — și sînt destule — nu acestea alcătuiesc trăsătura definitorie a autorului, ci tocmai capacitatea de a nu se lăsa sufocat de ele, de a descoperi un colț nescormonit încă de aparatul cuiva. E limpede că scena împușcării, a umilirii trupurilor goale seamănă cu obsesiile lui Jancso. Dar de ce să avem ochi numai pentru ea și să trecem cu capul într-o parte pe lîngă o secvență cum este cea a panoramării chipurilor din tren, probă de autenticitate, înțeleasă în termenii artei, nu ai străzii. Gîndirea artistică a proaspătului debutant, matură și cultivată, cunoaște, fără îndoială, și secretul autocenzurării.

PE PLATOURILE LUMII

la horse

«La Horse» este, în primul rînd, un film cu Jean Gabin și abia apoi un film făcut de Pierre Granier-Deferre. Dar cum Gabin este un actor recunoscut pentru greutatea cu care se hotărăște să comunice ceva despre sine însuși, să ascultăm declarația regizorului: «Este un film de acțiune, dar asta nu exclude atmosfera pe care vreau să o creez în jurul acestui personaj neobișnuit pe care-l întruchipează Gabin: stăpîn și domn pe bucățica sa de pămînt, despot, impunînd familiei propria sa concepție despre dreptate, în numele onoarei și al tradițiilor. Am ales acest subiect căci mi se pare că el aparține tuturor timpurilor: veșnica problemă a generațiilor. După celelalte filme pe care le-am realizat pînă acum, doream să evadez din climatul lor întunecat, să mă apropii de o temă mai violentă, nu pentru a fi pe gustul zilei, nici pentru a da satisfacție unui anumit spirit comercial, ci pentru că înainte de toate, îmi place să povestesc, să disec un personaj.

Filmul, al cărui punct de pornire este un roman de Michel Lombesc, cuprinde pe generic numele lui Serge Gainsbourg, autorul muzicii, Pascal Jardin, autorul dialogurilor, al operatorului șef Walter Wottitz. Partenerii lui Jean Gabin sînt André Weber, Pierre Dut, Eleonore Hirt, Christian Barbier, Danièle Ajoret, Michel Barbey, Felix Marten.

(Informațiile și fotografiile ne-au fost puse la dispoziție de către casele producătoare S.N.C.-P.A.C.-GAFER prin amabilitatea doamnei Paulette Andrieux atașată de presă.)

literare

de Lucian RAICU

M. PETROVEANU:

GEORGE BACOVIA

Indiferentă la succesiunea gusturilor și a modelor literare, cu toate că aparte nența ei la un context istorico-literar precis determinat rămîne mai limpede decît în multe alte cazuri, poezia lui G. Bacovia obsedează ca o realitate în sine, enigmatică și totodată extraordinar de vizibilă și palpabilă. În fața ei orgoliul oricărei analize cedează dezarmat. Ce e de analizat în ea? Elementele materiale și spirituale din care se compune sînt puține și simple, cuvintele ei sînt sărace, propozițiile ei — atît de fragile încît par a se destrăma la un examen autoritar. Și tocmai dificultatea în care sîntem de fiecare dată cînd e vorba de a o supune unui astfel de examen precum și teama că ea s-ar putea pulveriza în contact cu mijloacele obligatorii, din păcate, ale investigației, încep să exercite un fel de fascinație; pentru că pare a fi periculoasă, pentru că pune în primejdie ființa aparent fragilă a poeziei, analiza *trebuie* făcută nu oricum și nu sumar mai ales, ci stăruitor, amănunțit, riguros și pînă la capăt. E ceea ce a înțeles Mihail Petroveanu, critic literar inclinat cu precădere spre comentariul global și fin eseistic, și care, de astă dată cel puțin, procedează monografic, descrie universul operei fără a lăsa nimic pe dinafară, inventariază teme și obsesii, face statistică de cuvinte, urmărește filiații și înrudiri. Acest lucru trebuie întreprins nu pentru a dovedi că Bacovia este un mare poet (evidență care sare în ochi la audierea fie și a unui singur vers luat la întîmplare), ci pentru a dovedi cît de rezistentă, plină de o paradoxală *tărie*, este grandoarea sa. Cu alte cuvinte, pentru a demonstra că opera lui Bacovia are o structură perfect coerentă. Cartea lui M. Petroveanu îmbogățește cunoașterea lui Bacovia cu numeroase observații de mare subtilitate, unele surprinzătoare și prin precizia lor, ducînd cu ele sentimentul evidenței. Aplicația analitică se asociază emoției celui care iubește poezia, și (iubind) o descoperă. Altă cale de acces la poezie în definitiv nici nu există. Să decupăm cîteva citate caracteristice prin marele grad de aderență la operă, prin capacitatea de fericită identificare: «Poezia lui este o sforțare spasmodică de a exista, ca entitate, de a lupta fără arme împotriva propriului impuls spre capitulare»; «Bacovia resimte vîrtejul orelor în rafale senzoriale acute. Timpul nu se desfășoară panoramic, ci apasă direct nervul, iar golul e în oraș, în casă, în el»; «Jalea este absolută, atît de definitivă, încît nu îngăduie nici măcar protestul disperării»; «În ultimă instanță, arta bacoviană este o pantomimă a eului...»; «Limbajul mimic este acela al unei frustrări fundamentale, al imposibilității insului de a stabili o relație organică cu lumea, de a intra în posesia obiectelor, de a se acorda propriilor sale impulsuri».

Uneori mă întreb dacă e posibilă sau dacă este «utilă» o critică a poeziei. Cartea lui M. Petroveanu despre Bacovia este dintre acelea care sporesc în noi energia unui răspuns afirmativ.

cronica satirica

de Teodor MAZILU

PROBLEMA DISCUTATĂ, STUDIATĂ ȘI CLASATĂ

Totul pare lăsat pentru altă dată. Îl întreb ce se mai aude cu problema cutare.

O problemă pe care o amîna de ani de zile, o amina cu seriozitate și convingere, dar ține să mă asigure că totul e în regulă. A amîna o problemă i se pare un lucru demn de toată seriozitatea.

— Problema e în studiu...

Cînd mai avansat, cînd mai puțin avansat. De cînd o știu, tot în studiu e. X îmi prezintă situația ca și cum formula «e în studiu» ar echivala cu o închisoare medievală. Cine intră acolo, nu mai iese teafăr...

Îl întreb pe X de o altă problemă. De data aceasta devine ceva mai vesel.

— Spre deosebire de prima problemă care e în studiu, cea de-a doua e în discuție...

— Și e vreo deosebire?

— Mare... O problemă care e în discuție nu și-a cucerit încă dreptul de a fi o problemă. Vrem să discutăm dacă merită să discutăm această problemă.

— Și?

— E foarte greu... O problemă are atîtea aspecte...

— Bine, zic eu, dumneata studiezi problema...

— O studiez, e adevărat... O analizez pe toate fețele. Descopăr că o problemă are mai multe laturi...

— Și ce faci dumneata cu problema?

— În cel mai bun caz o clasez... O problemă clasată nu-ți mai aduce nici o bătaie de cap. Mortul de la groapă nu se mai întoarce...

— Dar cine o rezolvă?

— Ce să rezolve? Problema? De ce să se rezolve?... În orice caz nu e de competența mea...

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

SFIDAREA NEAGRĂ (II)

Moto:
«America nu-i nici cal breaz, nici cal bălai. America-i zebră!»
(Martin Luther King)

ZEBRA

Prin august 1619, o fregată olandeză descărca la Jamestown, în Virginia, 20 de indigeni africani. Era prima partidă de «fildeș negru» cărată în lanțuri pentru a executa cele mai abrutizante munci întru gloria și strălucirea «lumii noi». Începea marea migrație forțată, setea de sclavi, beția epidermei brune, acumularea inconștientă, lacomă, nesățioasă de dinamită neagră, a cărei gigantică și de nestăpînit explozie, îi va fi cîndva Americii fatală... În mai puțin de două sute de ani de la primul transport, aproape un milion de negri răpiți de pe coastele Africii au fost vînduți ca sclavi în America. De aproape două veacuri începuse o istorie nescrisă, dar care avea să-și întindă umbra ei lungă, densă, rece, vînătă, asupra istoriei oficiale a Americii. Constituția din 1783 legalizase sclavagismul. Deși douăzeci de ani mai tîrziu o hotărîre federală interzicea comerțul de sclavi, sudul conservator, opulent, sfidător în bogăția lui aroganță, își organizează nestingherit bursa de «marfă vie» și trece la un draconic sistem de «dresură» a sclavilor. La 21 august 1831 prelatul negru Nat Turner, ajutat de 50 de complotiști, atacă feuda albă a Southamptonului, în Virginia. Răscoală dramatică, inutilă, ca un strigăt patetic al disperării înecate în sînge... Dar începea să se scrie o istorie și nu orice istorie, ci marea istorie a rușinii...

De-a lungul ei, ființa de trei veacuri și jumătate a Americii se va confunda cu ecoul luptei negrilor pentru libertate și egalitate în fața legilor. Din acel august 1619, cînd ancora fregatei olandeze a inoculat în trupul Americii voluptoasa, tulburătoarea otravă neagră, pînă în anul de grație pe care îl trăim acum, descendenții celor 20 de sclavi africani, care populează astăzi Statele Unite, au ajuns la douăzeci de milioane — o zecime din populația țării. În ciuda mortalității excesive, prolifica lor înmulțire a fost copios susținută de noi și noi contingente de transbordați peste Atlantic. Nici cnutul, nici teroarea, nici tragicele și multiplele vărsări de sînge, nu le-au putut stinge stirpea sau diminua înmulțirea... Dar să ne întoarcem la istorie.

Cu peste o sută de ani în urmă, în 1859, un alb cu inimă nobilă, un anume James Brown, încearcă să declanșeze un adevărat «război de eliberare a negrilor». Îl ajută un pumn de entuziaști alături de care Brown reușește să cucerească arsenalul orășenesc și să lase în amintirea yankeilor o noapte de spaimă. Dar la lumina zilei mica răscoală e înăbușită. Brown e arestat și, după tipicul legilor antibanditești, spînzurat de craca unui copac...

Cu șapte ani în urmă apăruse romanul Harrietei Beecher-Stowe «Coliba unchiului Tom», dar succesul prompt și universal al acestei cărți n-a împiedicat Curtea Supremă «of United States» să declare în 1857, pe baza constituției, că negrul nu este cetățean, deci poate fi scos în afara legii.

La 6 noiembrie 1860 părea că soarta le-a surîs totuși și negrilor americani. Înverșunatul adversar al sclavagismului, Abraham Lincoln, a fost ales președinte al Statelor Unite. De la moartea năprasnică a lui Nat Turner, pînă la izbucnirea războiului de secesiune, la 12 aprilie 1861, s-au scurs treizeci de ani de luptă subterană, oarbă, necruțătoare, între feudali și sclavii susținuți de partizanii abolirii robiei negre. Rodul acestei lupte a fost fuga de sub sclavagism, trecerea din Sud în Nord a peste 100 000 de negri ceea ce, socotind la prețul mediu de atunci al muncitorului de culoare — cam treizeci de dolari bucata — a pricinuit proprietarilor sudici o pagubă de peste treizeci de milioane dolari aur, bani grei ce se cereau răscumpărați prin sînge.

O sută optzeci și șase de mii de negri s-au înrolat în armata lui Lincoln ridicată la lupta împotriva sclavagismului. Dintre ei, fiecare al treilea om plecat sub arme nu s-a mai întors la căminul său. Tributul de sînge plătit de negri a fost, și de data aceasta, de zece ori mai greu decît sîngele albilor.

La 9 aprilie 1865, exact după patru ani de război, Sudul capitulează. Ca în toate războaiele fratricide, sîngele se vărsase inutil. Lincoln proclamase încă de la 1 ianuarie 1865 eliberarea sclavilor din statele federale cele mai recalcitrante: Arkansas, Texas, Louisiana, Mississippi, Alabama, Florida, Georgia, Carolina de Nord și Carolina de Sud, Virginia... Dar, învins teoretic, Sudul n-a înțeles să depună armele. Capitularea lui formală a însemnat în același timp certificatul de naștere al faimosului Ku-Klux-Klan și al tenebroșilor «Cavaleri ai Cameliei albe».

Sinistru nume, sinistre legi, sinistre crime. În restul lumii poveștile vîrstnicilor sperie copiii cu balauri și căpcăuni pe care negrii americani nu mai au nevoie să-i inventeze, căci ei au Ku-Klux-Klanul. Pămîntul teroarei în care cîrmuiesc ocultele pravile ale clanului se cheamă «Imperiul invizibil». Guvernat de atrocitate, clanul «Cercului Închis» — cum s-ar traduce ad litteram numele acestei sumbre organizații — își are ideologii și teoreticienii săi. Autodeclarîndu-se o «asociație mistico-patriotică», Ku-Klux-Klanul și-a luat misiunea apărării prin orice mijloace a «americanismului pur» bazîndu-și acțiunile pe teoria «superiorității» indiscutabile a rasei albe, a cărei chintesență de noblețe ar fi reprezentată exclusiv de ginta yankee (inițial repudiată de sudici care, tot timpul războiului civil, i-au numit pe nordici «yankei», după porecla dată de indieni primilor englezi colonizatori).

Imperiul nevăzut împarte America în «regate», «provincii» și «clanțoane» — regatul cuprinzînd cîteva state, provincia, cîteva clanuri, iar clanțonul fiind teritoriul în care operează o singură organizație. Imperiul nevăzut are la cîrma sa un «Mare Mag Imperial», regatele au fiecare în frunte cîte un «Mare Dragon», provinciile — cîte un «Mare Titan», iar clanțoanele sînt conduse de cîte un «Mare Ciclop» avînd în subordinea sa imediată un consiliu format dintr-o duzină de «Groaze».

Aceste consilii ale teroarei albe hotărăsc acțiunile pe plan local ale Ku-Klux-Klanului stabilind pînă în ultimele amănunte ceremonialul fiecărui asasinat. Conjurația păstrează identitatea membrilor săi sub un secret semnat cu sînge, întărit prin canoane, fără dezlegămînt și prin buna-știință a distrugerii iminente a sperjurului și a familiei sale în caz de trădare. «Cercul Închis» nu admite candidați decît după o îndelungă cercetare, după probe de indiscutabilă fidelitate care merg de la analiza provenienței sanguine pînă la încercarea cruzimii și la cutremurătoare jurăminte.

Înveșmîntați în lungi anterie albe, pe pieptul cărora este cusută o cruce mare din pînză neagră, cu capetele acoperite de glugi țuguiate care n-au altă deschizătură decît o tăietură îngustă în dreptul ochilor, dragonii, titanii, ciclopii, cu suitele lor de groază și cu tenebroșii lor ciraci, patronează ritualul crimelor publice al căror epilog este întotdeauna incendierea unei cruci de lemn, înfiptă în pămînt și stropită din belșug cu benzină. După înfăptuirea ceremonialului în urma căruia rămîne un linșat spînzurat de o crac, un ars de viu sau un împușcat în ceafă, alături de cenușa fumegătoare a unei cruci mistuite de flăcări, supușii «imperiului invizibil» urcă în mașinile lor și pornesc în viteză spre orașele lor, spre casele lor, spre familiile lor. Cînd glugile cad, se recunosc reciproc notabili ai urbelor, comercianți de vază, oameni ai justiției, militari de carieră, credincioși enoriași ai celor mai pașnice biserici yankee...

Acestea rămîn însă marile montări ale campaniilor de pedepsire cu punere în scenă, regie, efecte de acustică și de lumină îndreptate împotriva unor negri solitari a căror asasinare trebuie să vire spaima în recalcitranți. Ele aparțin mai mult pitorescului trecut (ce minunate erau timpurile groaznice de altădată!) din care, cu destule rezerve, și nu fără teama unei prea scumpe plăți, s-au inspirat unii cineaști atunci cînd au ținut cu orice preț să toarne secvențe tari.

Ku-Klux-Klanul modern lucrează mai operativ mînuind cu dexteritate plasticul și dinamita, bomba cu întîrziere, grenada incendiară și pistoalele mitralieră ale căror rafale țîșnesc din goana automobilelor fulgerător, implacabil și, mai ales, eficace. E drept, tabloul acesta e mai prozaic, dar mai operativ. Nu are aspectul carnavalesc, de sinistră operetă, cu iz dezgustător de carne arsă și de rășină aprinsă, în schimb miroase a trotil și este mai simplu de organizat. În cele din urmă, nici culoarea pielii victimelor n-a mai rămas o condiție sine-qua-non pentru binecuvîntarea prin șrreang sau plumb hotărîtă de Marele Mag. Chiar și unii albi «compromiși» de legături «criminale» cu organizațiile negrilor de luptă pentru egalitate rasială au fost onorați cu epitaful Ku-Klux-Klanului: crucea de lemn aprinsă; crucea de catran mînjită pe pieptul ciuruit de gloanțe; crucea de sînge trasă sub craniul spînzuratului de picioare, crucea, crucea patimilor împinzînd pămîntul Americii cu Cruci negri...

Dar așa se scrie istoria. Încet și temeinic.

23 iunie 1967. Antoine Guérini este împușcat de doi necunoscuți. Clanul e decapitat.

În timp ce «șeful» este înmormîntat la Calenzana, vila răposatului este jefuită de un novice: Claude Mandroyan.

CINE A DECAPITAT „CLANUL DIN MARSILIA"?

CONSTELAȚIA GANGSTERILOR CU DECORAȚII, CÎTEVA CADAVRE ȘI UN PROCES „NECONCLUDENT"

Barthélemy-Mémé-Guérini (X), la reconstituirea asasinării lui Mandroyan.

Unul dintre cele mai răsunătoare procese din ultimii ani. Cordoane de polițiști înconjoară Palatul justiției din Paris. La bara apărării se perindă somitățile baroului francez. Pe banca acuzării, șefii bandei de gangsteri care au patronat un lung șir de lovituri spectaculoase: reprezentanții clanului Guérini, cei care au condus timp de aproape trei decenii, pînă în preajma procesului soldat cu sentințe severe, întreaga activitate a lumii interlope din sudul Franței.

Barthélemy Guérini — supranumit «Al Capone al Franței» — fratele său Pascal și acoliții lor Dominique Poli și Henri Rossi au înaintat un recurs Curții de casație. Se presupune că ultimii supraviețuitori ai clanului vor face tot ce le stă în putință, vor apela la ultimii sprijinitori pe care îi mai au ca să obțină rejudecarea procesului sau — în ultimă instanță — o eliberare discretă înainte de termen. N-ar fi exclus să și reușească. Indiferent însă de rezultatul demersurilor pe care le vor face, mitul s-a spulberat. Istoria «imperiului Guérini» — pe care vom încerca aici s-o redăm pe scurt — aparține trecutului.

PIETRELE IMPERIULUI

«Fiul meu Antoine — spunea Felix Guérini, tăietor de lemne într-o pădure din Corsica — a intrat în politică și a reușit». Era vorba de o politică cu totul specială, în Marsilia anilor '30 supranumită pe atunci «un Chicago fără incoruptibili». Aici, Antoine, fiul cel mare, și-a început cariera ca proxenet. Cînd treburile au început să-i meargă, și-a adus la Marsilia cei patru frați rămași în Corsica. Împreună au început să-și croiască drum în lumea interlopă a marelui port. În așa fel încît, în preajma celui de-al doilea război mondial societatea hoților și a traficanților marsiliezi era împărțită în două mari bande — cea condusă de frații Guérini, avîndu-l drept șef necontestat pe «Monsieur Antoine», și o alta, în frunte cu alți doi răufăcători, Carbone și Spirito. Iar dacă în timpul războiului clanul Guérini trece de partea Rezistenței, aceasta nu se datorează decît faptului că Spirito și Carbone își oferiseră serviciile Gestapoului, monopolizînd această sferă de afaceri. Sfîrșitul războiului izgonește din Marsilia banda colaboraționistă, găsindu-l în schimb pe frații Guérini încărcați de decorații. Ei își reiau vechile ocupații — aceleași care înainte de război le asiguraseră un loc invidiat în lumea interlopă — clădind, piatră cu piatră, ceea ce avea să fie denumit pompos «imperiul Guérini».

Proprietari ai unui număr din ce în ce mai mare de «localuri de distracție» și hoteluri, frații Guérini dijmuiau — după binecunoscutele metode ale gangsterilor americani — tripourile și barurile din oraș, patronau prostituatele, mijloceau comerțul cu obiecte furate, dirijau traficul ilicit de toate genurile — de la țigări la aur și la stupefiantele care veneau la Marsilia din Orient cu destinația S.U.A. Nici o tranzacție necurată nu le scăpa de sub control. Și nu o dată — remarca un ziarist francez — cei amestecați în afacerile clanului nu mureau de infarct..

Cu toate acestea cazierul lor era la fel de curat ca și al celui mai onorabil cetățean. În 1964, cu prilejul unei acțiuni de reîmprospătare a fișierului, numele de Guérini era șters din evidența poliției marsiliieze. În dosarele ei, Antoine nu rămîne decît un proprietar înstărit de hoteluri și localuri. Lucrul nu era bineînțeles întîmplător, căci clanul știuse să se facă util unor anume cercuri politice și de afaceri, să-și recruteze «prieteni» în înseși rîndurile poliției, care renunțase să se mai amestece în treburile lui.

Afacerile patronate de Guérini continuau să prospere în «imperiul» ce se întindea acum pe toată coasta Mediteraneei.

AȘA A ÎNCEPUT SFÎRȘITUL

23 iunie 1967. Pe cînd se afla în fața unei pompe de benzină, alături de fiul său, în automobilul pe care i-l dăruise la împlinirea a 18 ani — Antoine Guérini e împușcat cu 10 gloanțe de revolver trase de doi necunoscuți aflați pe o motocicletă. «Clanul a fost decapitat» — scriu ziarele. Locul lui Antoine e luat de fratele său Barthélemy, zis Mémé.

Se fac în legătură cu «lichidarea» lui Antoine diverse presupuneri. Că ar fi fost de plidă o răzbunare pentru asasinarea lui Robert Blémant, fost comisar de siguranță trecut în tabăra adversă. Mai inteligent decît Antoine Guérini, instruit (în timp ce Antoine era analfabet), tinzînd să dea o orientare mai modernă «metodelor de lucru», Blémant devenise pentru Guérini un rival redutabil. La 4 mai 1965 el moare mitraliat în timp ce se afla la volanul Mercedesului său. Ulterior, toți cei bănuiți că ar fi participat la lichidarea lui Blémant pier pe rînd de moarte violentă. Aceasta ar fi una din ipoteze. Potrivit alteia, Antoine Guérini ar fi încercat să-și extindă activitatea la Paris, în domeniul rezervat al unei alte bande — și ar fi fost în consecință înlăturat. În sfîrșit, nu este exclusă nici posibilitatea ca ucigașii lui Antoine să fi lucrat pentru «clanul napolitanilor» — o bandă care, operînd tot la Marsilia, ar fi încercat să detroneze «dinastia Guérini». Șirul ipotezelor nu se oprește aici — dar totul se mărginește la presupuneri. Atît «mîna care a apăsat pe trăgaci» cît și «oamenii care au manevrat din umbră» n-au putut fi descoperiți nici de poliție și nici de membrii clanului.

CEL CARE PĂCĂTUISE PRIN IGNORANȚĂ

Cîteva zile după asasinarea lui Antoine, familia îndoliată a Guérinilor suferă un nemaipomenit, incredibil afront: în timp ce «șeful» era înmormîntat cu pompă și alai în Corsica natală, vila lui din Marsilia e prădată. Claude Mandroyan, novice în ale meseriei, fură din casa răposatului bijuterii în valoare de vreo 200 000 franci. De necrezut aproape, Mandroyan era atît de «nevinovat», încît nici nu auzise măcar de numele Guérini. Tăinuitorii de bijuterii îl resping cu groază și-l previn asupra primejdiei care-l pîndește. Somat de reprezentanți ai clanului, Mandroyan sfîrșește prin a înapoia familiei bijuteriile furate. Cîteva zile mai tîrziu poliția îl găsește cu trupul ciuruit de gloanțe la Cap Canaille, lîngă localitatea La Ciotat.

Indiciile descoperite la locul crimei duc la barul lui Marcel Fillot, om al clanului Guérini. După un lung interogatoriu, el sfîrșește prin a mărturisi. Declarația lui îi incriminează pe frații Guérini și pe doi dintre locotenenții lor. Arestarea produce senzație: Guérini erau considerați intangibili. Fapt este că, după aproape trei decenii în care învîrtiseră și dirijaseră tot felul de afaceri necurate, pătîndu-și nu o dată mîinile cu sînge, reprezentanții clanului ajung pentru prima dată la pușcărie. Fillot își retrage ulterior declarația, — singura de altfel pe care se bizuia acuzarea — afirmînd că i-ar fi fost smulsă prin constrîngeri fizice. Ineficient însă. Numai prima lui mărturie este luată în considerație.

Cu trei zile înainte de proces clanul e din nou lovit în persoana lui Antoine Mondoloni, fiul adoptiv al lui Mémé (și el amestecat în uciderea lui Blémant). Internat în spital în urma unui accident de circulație, Mondoloni e omorît cu cinci lovituri de stilet. Totul pare să indice că cineva

Marsilia, marele oraș portuar în care și-a desfășurat activitatea criminală clanul Guérini

Cu prilejul anchetei asupra asasinării lui Stephan Marcovič — dublura și «gorila» lui Alain Delon — s-a vorbit despre legăturile cunoscutului actor francez cu clanul Guérini. Fotografia vi-l prezintă pe Alain Delon și pe fosta lui soție împreună cu Barthélemy Guérini — căruia, deși analfabet, îi plăcea să pozeze în cunoscător într-ale artei și să cultive prietenia slujitorilor ei.

se înverșunează să distrugă cu orice preț rămășițele a ceea ce fusese «imperiul Guérini».

De altfel aceasta va fi și teza apărării în senzaționalul proces judecat la Paris, și nu la Marsilia, «unde spiritele erau prea înfierbîntate».

CINE SÎNT RĂZBUNĂTORII?

La bara apărării, 18 dintre cei mai celebri avocați ai țării cer achitarea acuzaților, folosind ca argumente retragerea mărturiei lui Fillot, alibiul, confirmat de cinci martori, al celor doi frați Guérini rămași în viață (François murise în urma unui infarct în perioada anchetei), neconcordanțele de timp dintre momentul cînd acuzații părăsiseră barul lui Fillot și ora asasinării lui Mandroyan. Acuzații — arată apărarea — sînt victimele propriului lor mit, căci, practic, după ce Mandroyan le restituise bijuteriile, lichidarea lui nu mai avea nici un sens. Guérini au vrut să răzbune afrontul suferit, Guérini bănuiau că Mandroyan e amestecat în omorîrea lui Antoine — afirmă acuzarea — și l-au omorît pentru ca «mitul» să nu fie știrbit, pentru ca familia să-și păstreze prestigiul. În cele din urmă, după mai bine de o săptămînă de dezbateri, sentința este pronunțată. 20 de ani de închisoare pentru Barthélemy, 15 pentru fratele său Pascal, 15 pentru «locotenenții» lor Poli și Rossi, achitarea pentru Fillot.

«În procesul acesta legea n-a fost aplicată» — avea să declare Jacques Isorni, una dintre cele mai proeminente personalități ale baroului francez. Se pare că, într-adevăr, din punctul de vedere al aplicării foarte «la obiect» a legii, verdictul ar fi discutabil. Acuzarea — s-a afirmat — s-ar fi bizuit mai mult pe presupuneri decît pe probe. Rămîne verosimilă ipoteza potrivit căreia frații Guérini ar fi fost victimele — de loc nevinovate — ale unei alte bande, care le-ar fi pus în circă asasinarea lui Mandroyan pentru a le da lovitura de grație. Dar avînd în față asemenea «personalități» ale lumii interlope, putea justiția să le ignoreze trecutul? Achitarea lor n-ar fi fost un scandal?

*

Procesul, implicațiile «căderii imperiului Guérini», «unul dintre cele mai mari imperii ale crimei din Europa», «mafia din Marsilia», au fost larg comentate și analizate în presa franceză, considerate fiind un fapt semnificativ, caracteristic acestei epoci. Schimbările survenite în societate — s-a spus — ajung mai devreme sau mai tîrziu și pînă la ceea ce constituie marginea ei. Și cum poate cineva să conducă «lumea» — fie ea și interlopă — cînd e analfabet? Cum se mai poate face util acelora de al căror sprijin are nevoie, cînd an de an totul evoluează și el rămîne pe loc? Nici alianța dintre unele personalități și capii lumii interlope nu mai e ce a fost altădată. Ajutorul gang-ului odinioară solicitat, e astăzi oferit și din ce în ce mai disprețuit. Și nici poliția nu mai arată dușmanilor sus-puși respectul de odinioară.

Prea siguri pe ei și pe puterea lor, «regii neîncoronați ai lumii interlope» au ajuns, se pare, la capătul drumului, încheindu-și lamentabil cariera de tristă amintire.

Delia ȘTEFAN

Procesul, unul dintre cele mai răsunătoare din ultimii ani.

tv

de Felicia ANTIP

WALKOVER

Walkover este o cursă în care aleargă un singur cal. Este victoria sigură dar jalnică a celui ce nu are adversari de înfruntat. Învins în confruntarea cu viața, eroul lui Skolimowski are totuși decența de a se da la fund după falsa sa victorie împotriva unui adversar inexistent. E un caz limită. La celălalt pol, cazul limită este mecanicul de locomotivă prezentat în emisiunea realizată de Alexandru Stark și George Stinea. El se bate, de unul singur, cu o mulțime de adversari mai tari decît el. Are 18 invenții brevetate dar de 10 ani nu izbutește să obțină aplicarea practică a nici uneia dintre ele. A născocit fel de fel de aparate și mecanisme din dorința de a contribui la securitatea traficului feroviar, a primit certificat că sînt bune și utile, dar cei care ar trebui să le valorifice nu se grăbesc. Și, culmea, inventatorului nu i se permite să conducă decît locomotive cu aburi întrucît «nu are nivelul tehnic necesar» conducerii locomotivelor diesel. Căci, nu-i așa, la tehnică și la securitatea feroviară se pricep mai bine cei ce-l privesc de sus și zîmbesc de naivitatea care-l îndeamnă să continue a inventa. Se încalcă, e drept, legi ale statului, H.C.M.-uri ale căror numere le știu cu toții pe dinafară, dar nimeni nu-i trage la răspundere. Iar mecanicul nostru conduce în continuare locomotiva cu aburi, inventează în continuare pentru lauri, pentru sertar, dar nu pentru trenurile cu care se călătorește. Ce să mai spunem atunci de domeniile fără H.C.M.-uri care să impună folosirea unor creații valoroase?

Să vorbim însă, săptămîna aceasta, despre lucruri mai plăcute, despre cîteva emisiuni valoroase ale televiziunii noastre, rezervîndu-ne dreptul de a adăuga și un «dar» atunci cînd este de rigoare.

Sus de tot, în fruntea listei se situează interviul acordat de Orson Welles televiziunii britanice în 1962, după ce realizase filmul «Procesul». Doi oameni sclipitor de inteligenți față în față, o discuție în care teme aparent aride ca raportul dintre opera literară și ecranizare, concepția filozofică a lui Kafka sau destinul filmului novator au fost atacate și tratate cu brio și, totodată, cu pătrundere. Un mare spectacol cu doi protagoniști de talie comparabilă (nu cu unul plus o umbră). Am ajuns la «dar» și el sună astfel: dar cîte asemenea interviuri ne oferă televiziunea noastră? Au fost unele, și le-am consemnat la vremea lor, dar degetele de la o mînă ajung pentru a le număra pe cîțiva ani în urmă.

Să bifăm, pe lista premianților, și un tip de emisiune de varietăți: «Tele-cine-recitalul», ai cărui realizatori au combinat cu gust și cu îndemînare cîteva bune procedee tehnice și artistice. Formula aceasta de spectacol scurt, desfășurat într-o sală cu un «public» foarte decorativ, dar beneficiind totodată de avantajele jocului cu imaginea permis de cinematograf și de televiziune și prezentat simplu, fără ștaif și fără dubioase incursiuni în umorul «de estradă», merită să fie cultivată. Cu condiția, evident, ca alegerea participanților să fie făcută, în continuare, cu aceeași exigență și cu aceeași dorință de a aduce pe micul ecran interpreți valoroși dar mai puțin cunoscuți sau în ipostaze mai puțin cunoscute. Pianul jucăuș din primul Tele-cine-recital, muzicanții suplimentari desenați în cel de-al doilea, sînt glume mult mai reușite decît cele ce se spun de obicei în spectacolele de varietăți. Astea au fost aplauzele. Care e «dar»-ul? Dar în agreabilul spectacol a existat un singur element distonant, și anume coregrafia rudimentară a lui Cornel Patrichi, o nedemnatică și foarte slab realizată pastișare a lui Averty. Cu atît mai distonant acest element, cu cît, în același spectacol, o tînără coregrafă din Iași arătase ce înseamnă să înveți cu adevărat de la un maestru (Béjart). Și fiindcă am pornit-o pe calea muzicii ușoare, să nu omitem nici «Recitalul în alb și negru» semnat de Carmen Dobrescu și Ovidiu Drugă. Nici telecronicarul nu vede chiar toate emisiunile și de aceea n-aș putea afirma cu certitudine că n-a fost o reluare. Firesc ar fi să fi fost o reluare. Căci ar fi fost păcat de Dumnezeu ca un film atît de îngrijit și de inspirat pe alocuri (net superior «Cabanei melodiilor», care și-a găsit loc în programul de revelion) să fi zăcut nefolosit la arhivă un an de zile. Atît a trecut de la festivalul «Cerbul de aur» pînă la prilejuit realizarea lui.

Așadar se apropie iar zilele «Cerbului de aur». Cu Dorin Anastasiu, frumos, poate prea frumos, spilcuit poate prea spilcuit, cu o voce remarcabilă, «dar» unde e echivalentul românesc al lui «je suis le fils de mon papa» pe care îl cîntă parcă mai bine decît Jacques Hustin? Și cu Angela Similea, de asemenea cu o înfățișare agreabilă, de asemenea talentată și cu perspective de perfecționare. Bună alegere.

Mai ales că pare a se fi ajuns și la înțelegerea faptului că, pentru a impune pe plan internațional cîntecul românesc, trebuie să-i scoatem în față și pe Tudor Gheorghe și formații de tipul grupului feminin Venus. «Dar» cînd se va ajunge la concluzia că formații ca Roșu și negru, Olimpic, Mondial, Phoenix etc., trebuie să fie stimulate de televiziune, ajutate să-și însușească un repertoriu bogat și adecvat și, în sfîrșit, «scoase în față»? Mi se pare a fi una dintre îndatoririle televiziunii față de iubitorii muzicii ușoare, așa cum este de datoria ei să cultive talente expresive cum se anunță a fi Adrian Ionescu și să încurajeze o cît mai mare diversificare a stilurilor și genurilor. Sistemul «Walkover» nu-și poate găsi aplicare în muzica ușoară.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Am scris mai demult că, dintre toți cititorii, amatorii de sport, de fotbal mai ales, sînt cei mai ușor iritabili și că din te miri ce sînt gata să ia foc, țintuind la stîlpul infamiei pe oricine nu s-ar exprima cu destulă reverență față de idolii stadioanelor. Trebuie să ne facem acum autocritica; nici nu bănuiam ce cantități de lirism, de gingășie și capacitate elegiacă se ascund în sufletele celor pe care ne-am obișnuit să-i numim microbiști. Colegul și colaboratorul nostru Emanuel Valeriu (el însuși un sportiv, sentimental pînă la registrul romanței) ne-a arătat cîteva din scrisorile primite în urma unei recente cronici apărute în revista noastră. Corespondenții sînt toți suporteri ai clubului «Progresul» (unii scriu chiar pe o hîrtie al cărei antet exprimă această calitate) și toți mulțumesc pentru sprijinul pe care Valeriu (și «Flacăra») îl acordă propunerii ca iubitul lor club să primească denumirea de Venus. Îl înțelegem foarte bine pe suporteri. Aminteam acum cîtva timp faptul că iernile copilăriei și adolescenței noastre ni se par mai frumoase și mai «adevărate» decît iernile actuale; tot așa, meciurile și jucătorii de demult ni se par aureolați de o strălucire pe care, în nici un caz, contemporanii noștri nu o pot (încă) avea. Lașin, o fi el formidabil, dar Zamora, ehei... Din moment ce nu mai putem avea 15 sau 18 ani, măcar să avem iluzia tinereții citind în gazetele de azi: «Venus bate Juventus cu 2-1» (sau viceversa, ca să nu se supere ploieștenii...). Și apoi, «Progresul» exprimă o noțiune filozofico-socială încă destul de controversată, pe cînd cu Venus (fie ea Anadyomene sau Kallypigos, din Cnidos, din Milo sau de pe Splai) toți sîntem de acord.

Tovarășul profesor *Gh. Barboni* ne trimite, din nou, o lungă și interesantă scrisoare. Între timp, unul din necazurile dumisale pare să se fi rezolvat; din cîte am înțeles, emisiunea «Musicorama» a reintrat în programul Televiziunii. Sugestia de a organiza o anchetă cu privire la raporturile dintre «șefi și subordonați», o găsim interesantă. Deși, într-un fel sau altul, ne-am mai ocupat de această problemă promitem totuși să mai revenim într-un mod mai concret. Cititorul nostru se plînge de asemeni că în pofida unor promisiuni la Lugoj nu s-a înființat încă un club de muzică pop și un club de jaz pentru tineri. N-am înțeles însă cine erau cei care ar fi trebuit să înființeze cluburile respective; oare asemenea acțiuni nu depind, în primul rînd, de inițiativa și hărnicia tineretului din localitatea respectivă? Și atunci, decît plîngeri la București (de unde să se dea niscaiva ordine făcătoare de minuni) n-ar fi mai utilă mobilizarea tineretului lugojean (în ipoteza că el dorește înființarea unor asemenea cluburi)? Poate ne înșelăm; în acest caz, îl rugăm pe tovarășul Barboni să ne corecteze.

Nu o singură dată am avut prilejul să ne exprimăm admirația și uimirea pentru preocupările și cunoștințele extrem de variate ale cititorilor noștri. Iată un nou exemplu. Citind în nr. 3 al «Flăcării» însemnările Ecaterinei Oproiu apărute sub titlul «Pastel din Samarkand», cititorul *Ioan Nicoară* din București s-a oprit asupra unei fraze în care se amintește vechea legendă după care cu ocazia intrării oștilor lui Tamerlan în Samarkand, 70 000 de capete au fost tăiate într-o singură dimineață. Cititorul nostru dovedește în materie de tăiere a capetelor o competență înspăimîntătoare (cînd am aflat că de profesie este coafor-frizer, ne-am hotărît, din instinct de conservare, să evităm cu grijă localul în care dumneasa «deservește» cetățenii!); pe bază de calcule riguroase, făcute probabil cu cronometrul și rigla de calcul, Figaro-ul bucureștean demonstrează că e practic imposibil ca un călău să descăpățîneze, într-o singură dimineață, 70 000 de oameni. Credem că tovarășul Nicoară face o greșeală. Animat de spirit individualist, dumneasa își imaginează că fabulosul masacru a fost opera unui *singur* călău, ignorînd faptul că chiar și în secolul al XIV-lea avantajele muncii în echipă erau perfect cunoscute. Așa că cititorul nostru poate să-și păstreze integral admirația față de calitățile publicistice ale Ecaterinei Oproiu, admirație pe care și-o exprimă entuziast în scrisoare și care a fost o clipă umbrită de presupunerea (neîntemeiată) a unei erori de calcul.

Deși sînt cîțiva ani de cînd am desființat rubrica «Cititorii către cititori», scrisoarea primită de la *Enastasia Benescu* din comuna Maxineni, județul Brăila, ne-a emoționat într-o asemenea măsură încît îi publicăm adresa pentru ca doritorii — tineri sau vîrstnici — să-i poată scrie (în română sau franceză) despre felurite probleme de viață.

Cititorului *Dorin Georgescu* din Mizil, județul Prahova, îi comunicăm că portretul cîntăreței sale preferate a apărut la «Flacăra-Album» încă în numărul 43 (699) din 19 oct. 1968. În ce privește turneele la care se referă și dumneasa și alți cititori, credem a ști că majoritatea cîntăreților și cîntărețelor de muzică ușoară nu dau în străinătate concerte și recitaluri (foarte greu de organizat), ci se produc, de obicei, în localuri (desigur, de bună calitate). Ceea ce e de asemenea onorabil.

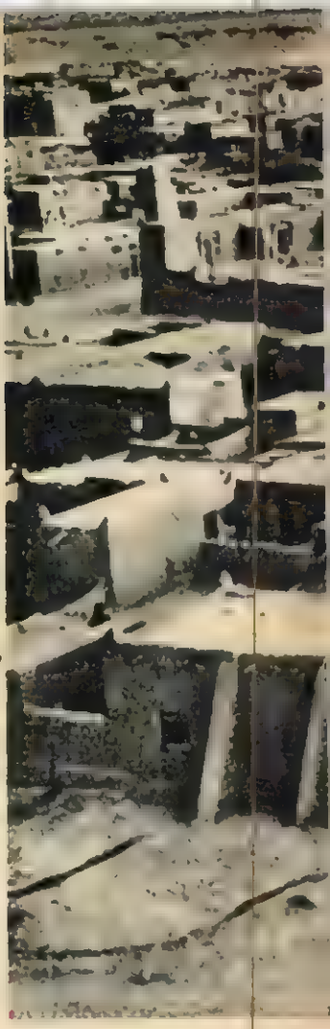

Geometrie saharianā oaza Agades.

sahara neliniștită

de Venera ANGHEL

Un abur roșiatic stăruie obsedant, ca o prevestire, pe deasupra nisipurilor încinse de soare și lipsite de viagă, încremenite parcă undeva la hotarul dintre viață și moarte. Avertizare tîrzie pentru că, brusc, un suflu năprasnic se abate asupra deșertului, scormonindu-l cu îndîrjire asemeni unui burghiu uriaș care face să țîșnească uriașe trombe roșcate, coloane arzînde și nimicitoare crescute între cer și pămînt, într-un efort steril al nisipului de a se înălța spre soarele la fel de luminos ca și el. **Sehili**, aprigul și temutul vînt al pustiului, cutreieră în voie întinderile vaste, abandonate incandescenței solare, întărîtat parcă de amorțirea nisipului pe care îl răscolește cu furie.

Cine a spus că Sahara este lipsită de viață?

Situat de o parte și de alta a Tropicului de Nord, deșertul Sahara, supranumit «Ochiul morții», cuprinde o suprafață de 7–8 milioane kmp, întinzîndu-se de la Oceanul Atlantic, care îl mărginește la vest, pînă la Marea Roșie, în partea de est; la nord, regiunea premuntoasă a masivului Atlas îl desparte de Mediterană, iar la sud e mărginit de linia ipotetică care, pornind de la nordul fluviului Senegal, traversează cele două Nilurl oprindu-se la litoralul Mării Roșii. O suprafață aproximativ egală cu cea a Europei — ale cărei distanțe maxime sînt, de la vest spre est, 5 700 km, iar de la nord spre sud, în partea centrală, de peste 2 000 km. În interiorul acestor limite sînt cuprinse statele africane Algeria, Mauritania, Mali, Niger, Ciad și parțial Libia și Maroc.

«PANTA RHEI»

«Totul curge», spunea cîndva Heraclit, rezumînd într-un dicton ce avea să rămînă celebru sinteza unei întregi filozofii. «Totul se mișcă», am putea parafraza vechea formulă, pentru a exprima paradoxala esență a Saharei. În lături cu imaginile contrafăcute despre miile de kilometri uciși în luptă cu Soarele, despre moartea luminoasă și tristă a deșertului saharian! Nisipul trăiește, răsfățat sau amețit de vînturile pustiului, risipindu-și pulberea după bunul plac al acestora sau plimbîndu-se moicom în dune — melcii uriași ai deșertului. În depărtare, masivele Saharei își trăiesc și ele bătrînețea, tulburînd cu cîte un vaier asurzitor liniștea văilor pustii atunci cînd, nemaiputînd suporta formidabila diferență de temperatură dintre noapte și zi, își slobozesc o nouă bucată din trup, rostogolită înspre marea de nisip de la poalele lor, cimitir de stînci și de oameni. Și aerul însuși trăiește o viață aparte, ciudată, care îl transformă într-un soi de cameleon uriaș al văzduhului, ce dă dureri de cap oricărui călător neavizat al Saharei; cînd neverosimil de clară și punctată cu umbre de un violet izbitor, cînd alburie-lăptoasă, galben-incandescentă, plumburie sau alb-azurie cu irizări de opal, atmosfera Saharei deconcertează prin schimbările ei rapide și insesizabile. O curgere, o mișcare continuă ce conferă instabilitate unor noțiuni pe care inteligența umană le încadrase în categoria lucrurilor neschimbătoare. Dacă

Nomadul Saharei de astăzi renunță adesea la cămilă și la cutreierarea vastelor întinderi, angajîndu-se ca muncitor la instalațiile industriale care au început să «mănînce» serios suprafața deșertului.

vreți să necăjiți un cartograf ce se respectă, rugați-l să vă indice cu exactitate locul unei oaze sau al vreunui sat situat în deșert... Anul trecut ajunsese celebră pățania unui aviator francez care, căutînd un sat din Ciad, s-a învîrtit peste două ore deasupra locului unde harta indica așezarea respectivă, blestemînd în bloc busola, pustiul, hărțile și pe autorii lor, dar fără să știe că satele sahariene obișnuiesc să se mute după sursa de apă... plimbăreață, lîngă care sînt așezate.

Deplasarea în spațiu coincide cu o deplasare în timp. Nisipurile înșelătoare și fierbinți ale Saharei de astăzi, platourile sale continentale, abrupte și posomorîte, fără tivul catifelat al ierbii care să le acopere tristețea și să le înduioșească agresivitatea contururilor, erau, în epoca cuaternară, domeniul mirific al unei vegetații subtropicale luxuriante, dar care a murit treptat din lipsă de apă, transformîndu-se într-un deșert arid și necruțător. Evoluția nu e însă ireversibilă, ci descrie o mișcare în cerc, dar la alte niveluri, grație omului care, declarîndu-se dușman al atotputerniciei pustiului, îi conferă acestuia ritmurile trepidante ale unor noi transformări

Centrul Saharei este constituit dintr-o zonă a cărei altitudine este superioară celei de 500 metri, prelungită în cîteva masive cu o înălțime de peste 1 000 de metri; dintre acestea se remarcă masivul Ahaggar — înconjurat de o coroană de vulcani stinși — și impunătorul Tibesti, care la Emi Koussi atinge 3 415 metri, cea mai mare înălțime saharianâ. Între Ahaggar și Atlas — marginea nordică a Saharei — se întind platouri calcaroase decupate de eroziune, în timp ce regiunea sudică e ocupată de cîmpii imense de la Niger pînă la Ciad. Dunele ocupă o optime din suprafața Saharei, avînd, în medie, o înălțime de 20 metri, dar depășind adesea și 150 de metri. În afară de culmi muntoase, platouri, cîmpii nisipoase și dune, deșertul este brăzdat de dîre sinuoase și moarte, așa-numitele uêduri, albiile secate ale unor rîuri străvechi.

Prin el însuși, reliefui Saharei nu diferă cu nimic de cel din alte regiuni ale globului, numai că datorită climatului specific și, în special, datorită acțiunii eoliene și a agenților hidrografici, el a fost modelat în forme particulare și stranii.

Clima Saharei, aspră, secetoasă, toridă, se caracterizează prin diferențele extreme de temperatură dintre noapte (în general — sub zero grade; minima: minus 7 grade) și zi (50 grade; maxima: 68 grade). Ploile sînt rare, dar extrem de violente; numai în regiunile plate care încadrează Ahaggarul (în special Tanezruft) plouă o dată la 7-8 ani, realizîndu-se aproape deșertul absolut.

ELEFANȚI ÎN PUSTIU?

Da. Dar nu în învolburările nisipului, nici în uedurile abandonate și triste, nici în platourile sterile cu margini dușmănoase și sumbre. Elefanții Saharei se află toți pe pantele podișului Tassili-ei-Ajjer, un gigantic tubercul al solului saharian, cu zeci de excrescențe masive și prăpăstioase; încremenite în cele mai diferite poziții, uriașele pahiderme, cu gravitatea solemnă a celor 6-7 milenii care apasă pe umerii lor, și-au asumat misiunea de a purta prin timp mesajul celor care le-au scrîșnit sau pictat pe scoarța aspră și dură a masivului pietrificat.

Mileniile au murit unul după altul și, o dată cu ele, s-au strămutat în amintire, apoi în uitare, zeci de mii de generații umane care, în aceste locuri stăpînite de soare și aer, au avut tihna vînturilor și odihna nisipurilor, lăsînd ca unică dovadă a trecerii lor pe pămînt picturile și gravurile de pe înălțimile pustiului, adevărată istorie în imagini a unei populații saharlene; acele defileuri și înălțimi aride unde hipopotami, rinoceri, elefanți, gazele mlădioase și struți eleganți, păstori sau tinere fete, cu trăsături extrem de fine, prelungi, stau alături de măști negre și cai zugrăviți în manieră cretană, cu picioarele încordate în aer, încremeniți parcă în salt — toate au asistat la o adevărată suprapunere de civilizații, răvășite și moarte în zorii erei noastre prin înaintarea implacabilă a pustiului necruțător.

În 1904, un anume căpitan Nieger a capturat un crocodil, rămas în uedul Imhim, în Tassili; 20 de ani mai tîrziu, un altul era ucis de locotenentul Beauval. Astăzi nu se știe dacă vreun alt explorator al Saharei ar mai avea o asemenea șansă; fauna pustiului e alcătuită acum din cîteva specii de antilope mari, gazele, șacali, extrem de rari în anumite pășuni, scorpioni și foarte mulți șoareci și lăcuste. În oaze, cămila Africii, sau, mai exact spus, dromaderul, apoi capra și oile, constituie baza șeptelului; puține specii vegetale pot rezista concomitent căldurii toride a zilei și frigului nopții. În Sahara algeriană numărul speciilor de plante care cresc spontan nu depășește 500; în deșertul libic — 300. Numai flora polară mai este atît de săracă, comparativ, de pildă, cu cea mediteraneană, unde numărul diverselor specii de plante depășește 7 000.

Flora Saharei e dezolantă și tristă, fără frunze, cu ramuri goale și spini. Numai în oaze e cultivat cu stăruință palmierul-curmal care servește la toate: umbra lui tace posibilă activitatea sedentară, fructele sînt comestibile, lemnul e utilizat la tîmplărie, iar din frunze femeile fac panere și coșuri.

NISIPURI AURII ȘI OAMENI ALBAȘTRI

E noapte cu lună plină și platoul stîncos plutește parcă într-o mare de lumină argintie. Deodată, peste culmile Hoggarului și dincolo, peste nisipuri, încep să se rostogolească, cînd repezi, cînd intense, obsesive, prelungi, acordurile atîtătoare care cheamă și îndeamnă la dragoste. Sub mîinile tinerelor, **amzadel,** instrumentul tuareg cu o singură coardă, se frămîntă și geme, sau țipă prelung, poftindu-i pe bărbați la **ahal,** turnirul de dragoste.

Tinerii tuaregi, aflați uneori în tabere situate la mari distanțe una de alta, își pun în grabă tradiționalele podoabe de luptă (sabia cu două tăișuri și mîner mic în formă de cruce, scutul enorm, înalt cît un om, confecționat din antilopă sau oryx, o lance de fier de aproape doi metri) și apoi, călare pe cămilele lor alb-argintii, sub razele lunii, înghit kilometri — siluete fantomatice sub cerul întunecat și departe, mînați de chemarea amzadului.

Într-un loc, anume știut, îi așteaptă și fetele. Emoționate, grațioase, tăcute. Învesmîntate în alb sau albastru, avînd drept podoabă un mic pumnal ascuțit.

Tinerii se adună în jurul fetelor și melodia se avîntă în ritmuri tot mai intense, pînă cînd, deodată, se frînge brusc ca o pasăre prăvălită din zbor. O liniște adîncă coboară parcă din înălțimi; nu se aude decît tropotul mărunt al cămilelor și gîfîitul lor sacadat. Tinerii descalecă brusc. Cu statura lor de și peste 2 metri, par și mai uriași în întunericul nopții. Fiecare fată își alege bărbatul și ahalul începe cu muzica, dansul și iubirile sale.

Sînt tuaregii, «cavalerii albaștri», numiți astfel din cauza unei ciudate predilecții pentru această culoare, care îi determină să-și vopsească în azuriu nu numai veșmintele ci și fața, părul, sprîncenele. Sălășluiesc în ținutul Nigerului, de la Tombuctu (străvechi centru de cultură pe care se spune că l-au întemeiat strămoșii lor) pînă la Niamey — dar cel mai mult în masivele Saharei, Air, Tibesti și în special Hoggar. Unii îi consideră urmași ai vechilor egipteni, alții au văzut în ei descendenți ai vikingilor, vandalilor sau ai... cruciaților, din pricina tenului deschis și ochilor de culoare albastră. Dar nimeni n-a reușit să spună de unde izvorăște acel cult al albastrului, unic în lume. Îndrăgostiți de cer, tuaregii au vrut ipotetic să-l readucă lîngă ei pe pămînt? Sau au încercat, prin veșminte și podoabe colorate, să reînvie imaginea unor ape albastre părăsite dar niciodată uitate?

Savanții nu știu.

Tuaregii nu știu.

Poate știe Sahara, dar nimeni nu s-ostenit să o întrebe.

Cu o populație de aproximativ 2-3 milioane de locuitori, Sahara este zona cea mai puțin populată a globului, după regiunile polare. În afara tuaregilor, care la dublul adăpost al munților și pustiului, și-au conservat cel mai bine obiceiuri și instituții străvechi, locuitorii deșertului saharian sînt alcătuiți din populații negroide, mauri, tubuși, berberi, haratini, mai toți oameni slabi și uscați, asemeni locului în care trăiesc. În Sahara, apa și nu pămîntul este obiect de proprietate și reguli minuțioase de cele mai diverse tipuri determină folosirea și repartiția ei. O mare parte a locuitorilor saharieni sînt încă nomazi, practicînd un comerț rudimentar; se mai pot vedea și astăzi — e drept, din ce în ce mai puține — mici caravane care transportă în special sare, trecînd prin țara Nigerului, spre Sudan sau ajungînd înspre răsărit pînă la lacul Ciad pentru a aduce «acasă» sargo, mei negru, rogojini și piei pentru corturi, stofe, zahăr și ceai. Dar nu arareori nomadul Saharei de astăzi renunță la cămilă și la cutreierarea vastelor întinderi nisipoase, angajîndu-se ca muncitor la instalațiile industriale, în special petroliere, care au început «să mănînce» serios suprafața deșertului.

A OPTA MINUNE A LUMII

Dacă, înnebunit de arșiță și singurătatea Saharei, după o sută de kilometri în care, în afara deșertului de piatră și nisip, n-a apărut în cale nici un tufiș, nici un arbore, nici un fir de iarbă, nici un animal și nici o insectă, veți dori să faceți o baie, să vă răcoriți la umbra unei vegetații subtropicale sau să vă îndulciți stomacul cu friptura unei păsări de apă, nu apelați la fata morgana, ci îndreptați-vă cu toată viteza spre Wau en Namus, oaza vulcanică saharianâ.

Cocoțat în virful unui crater vulcanic, unde se poate ajunge cu mașina mergînd ca pe bulevard, veți privi extaziat salba de lacuri din interior, roșcate sau de un albastru profund, ireal de luminos și de clar în care scînteiază ca niște stele în miniatură, bancuri de sare sau de nisip. Oare o fărîmă de cer s-a frînt din înalt și s-a rostogolit pînă în inima fierbinte a pustiului, pentru a-i împrumuta un strop din liniștea și grația sa?

În zare, nisipul alb-argintiu, o zăpadă pufoasă și incandescentă, în mijloc — conul roșu-cafeniu al vulcanului, cu lacurile sale albastre sau roșietice, alături palmierii solemni și protocolari, străjuind cu coroana lor verde cea mai abundentă vegetație subtropicală care se poate imagina în Sahara — nu se află oare aici cea de-a opta minune a lumii?

El Golea, Timgad, Djelfa, Tiaret, Laghouat, Ghardaia, Djanet, Ouargla — cîteva din oazele Saharei, mici ochiuri de verdeață înflorite în marea de nisip. Odinioară, așezări liniștite la umbra palmierilor, cele mai multe dintre ele devin astăzi veritabile centre industriale și axe de susținere a luptei omului cu vitregia naturii. De obicei sînt înconjurate de kilometri pătrați de verdeață, care supraviețuiește datorită unor fîntîni arteziene ce prin procedee ingenioase drămuiesc apa într-un număr stabilit de picături pentru fiecare arbore, în fiece oră.

În Sahara algeriană, cele mai importante sînt Djelfa și Laghouat, durate chiar la buza pustiului și, în special, Ghardaia, supranumită «portul deșertului», vestit centru comercial și administrativ, înconjurat ca de niște sateliți, de așezările din valea Mzab. Casele albastre și galbene ce urcă toate spre centru, unde se înalță un minaret asemănător unui coș de fum, îi dau un aspect ciudat și caracteristic. Mai departe, înspre mijlocul pustiului se află Colomb-Béchar, capitala Saourei, unul din cele două departamente ale Saharei algeriene, alcătuit din cinci raioane, fiecare cu o suprafață egală cu cea a unor țări europene. Colomb-Béchar este un oraș cu bulevarde drepte, mărginite de șiruri de palmieri; peste tot te

Cimitir musulman în Fort Flatters. În stînga, mormîntul unui marabut.

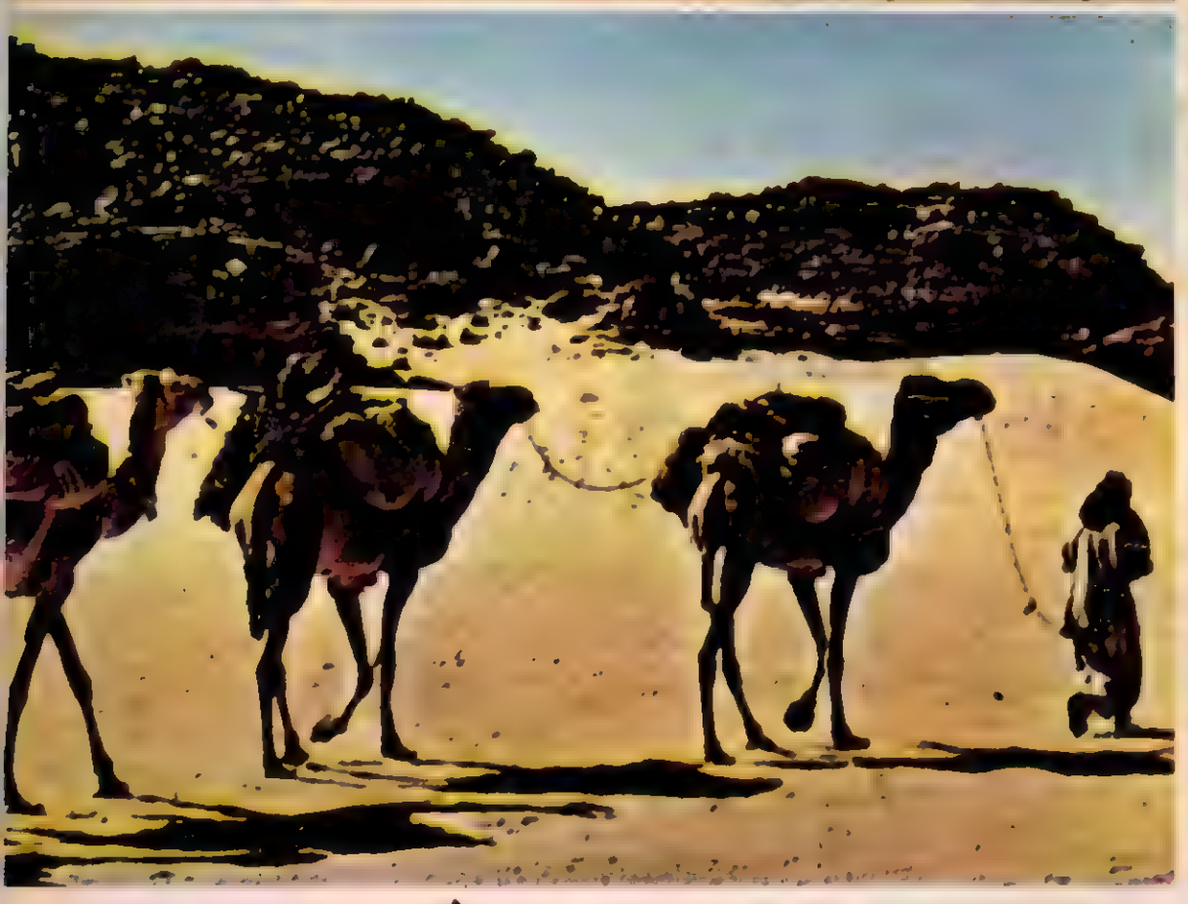

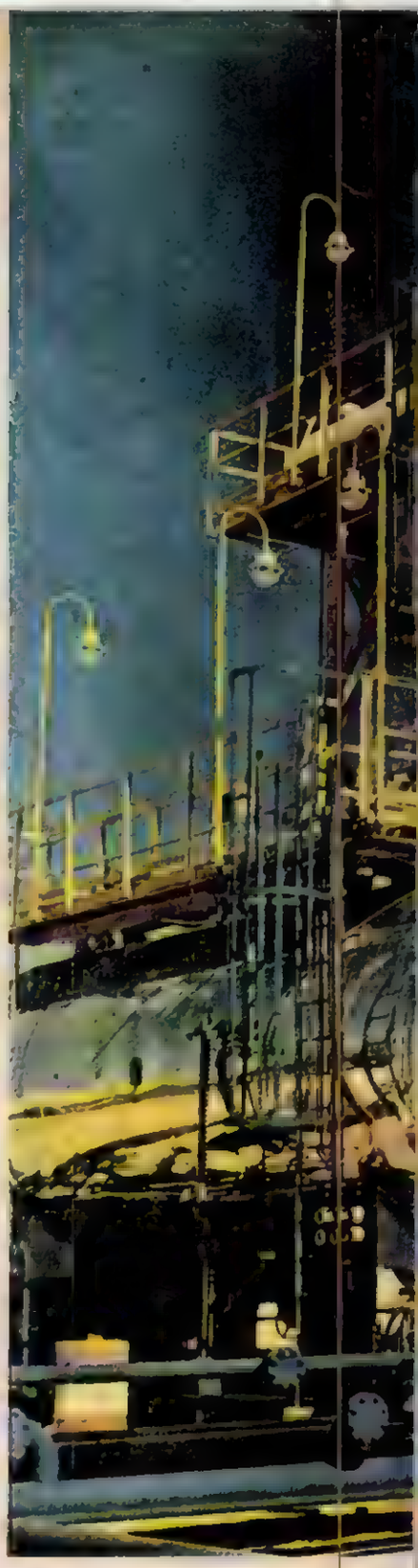

sahara neliniștită

Întîmpină clădiri înalte, unde cele mai moderne stiluri arhitectonice se îmbină cu tradiția locală și cu zigzagul reclamelor multicolore.

CĂMILA SE REPROFILEAZĂ

Mașina gonește spintecînd valurile de nisip sau opintindu-se peste înălțimile bazaltice, dar avînd grijă să ocolească temutele pete verzi, praful de marnă, fierbinte și moale ca pudra, în care omul se cufundă pînă aproape de mijloc. Curentul de aer provocat de viteză dă o plăcută senzație de răcoare; numai aerul încins se ondulează și tremură, ștergînd orice delimitare a liniei de orizont și proiectînd din cînd în cînd printre pietre mirajul unor băltoace luminoase de apă.

Secolul XX pătrunde masiv în deșert, căzut acum sub stăpînirea mașinii, fiindcă romanticele caravane se întîlnesc mai mult în paginile colorate ale cărților de călători decît în realitate. Mașinile permit parcurgerea fără pauze a unei etape de 500 km,

În luptă cu nisipul, cu soarele și... cu concurența civilizației — automobilul, trenul, avionul.

performanță inaccesibilă celor mai «antrenate» cămile, modificînd din temelii vechile noțiuni de distanță. Nemaiputînd suporta concurența, pașnicul și docilul animal al pustiului renunță suspinînd la rolul de «corăbie a nisipurilor» resemnîndu-se cu funcția mai umilă — dar la urma urmei și mai comodă — de a transporta apă și benzină la baze special amenajate pentru aprovizionarea mașinilor.

Prima traversare a Saharei cu automobilul a avut loc în 1923. La început s-au folosit autoșenilele, pe urmă mașinile obișnuite. În prezent, orice european are la dispoziție trei drumuri care traversează pustiul saharian: primul — de la Alger la Niamey, capitala Nigerului; cel de-al doilea trece prin masivul Hoggar, traversînd sătulețul Tamanrasset, situat la 1 400 metri altitudine, ajungînd pînă la Kano (3 700 km distanță, străbătuți în nouă zile), iar cel de-al treilea — Tripoli-Tibesti-Fort Lamy, capitala Ciadului. Șoselele care străbat Sahara ca și stațiile de aprovizionare amenajate pe parcurs nu înseamnă automat că această traversare este complet lipsită de primejdii. Pentru amatorii de eventuale

Se spune că tuaregii sînt cei mai înfocați monogami. Nici nu-i de mirare, cu femeile lor atît de frumoase!

asemenea călătorii dăm mai jos cîteva fragmente din ceea ce am putea numi «îndreptar pentru automobilistul saharian»: 1) atenție la dune și în special la cele vii — sînt perfide și lacome; 2) la amiază, mașina trebuie oprită pentru că altfel motorul n-ar mai funcționa; 3) pe o distanță mai mare de o zi de mers cu piciorul nici o mașină nu trebuie să se aventureze singură; se spune că un simplu fir de nisip pătruns în motor e în stare să-l imobilizeze, ceea ce, în peste 50 la sută din cazuri e echivalent cu sfîrșitul.

Cu automobilul e mai frumos, cu avionul e mai rapid. Prima traversare aeriană a Saharei a avut loc în 1920. În prezent, compania «Air France» exploatează liniile Toulouse—Casablanca (Maroc) — Dakar (Senegal) întreținînd curse regulate deasupra Saharei.

În prezent, în partea algeriană a Saharei au început lucrările pentru realizarea vechiului vis al «transsaharianului» — calea ferată menită să lege apele luminoase și ierboase ale Mediteranei cu inima Africii. La elaborarea ultimelor proiecte a participat Comitetul de legătură transsahariana, constituit în 1964 din Algeria, Tunisia,

Instalațiile petroliere de la Hassi-Messaoud sfidează prin zvelțețea și eleganța contururilor lor dantelate relieful zgrunțuros al Saharei.

Nigeria și Mali, precum și Comisia economică a ONU pentru Africa. O porțiune de 1 100 kilometri din drumul menit să aducă tumultul civilizației pînă în mijlocul pustiului va porni de la oaza El Golea pînă la Tamanrasset, de aici, pe ruta tradițională străbătută de caravane, va poposi în orașul malian Gao, aflat la o distanță de 1 070 km. O a doua porțiune, de peste 900 km, urmează să fie construită de la El Golea pînă în sud-vestul Nigerului tinzînd să ajungă eventual pînă la Ouagadougou — capitala Voltei Superioare. Transsaharianul va însuma în total 3 170 kilometri, necesitînd investiții evaluate la 100 milioane de dolari. Se presupune că lucrările de construcție ar putea fi terminate în cinci ani.

Ulterior se preconizează «racordarea» la rețeaua transsahariană a Tunisiei și a Marocului.

CINE? DE CE? PENTRU CE?

În Sahara, ca și în cea mai mare parte a continentului negru, civilizația a fost sortită să vină însă de-a-ndoaselea, aducîndu-și întîi componentele sale perisabile și respingătoare: biciul stăpînului de sclavi, puterea de a distruge sau pofta de cîștig. Ani în șir pentru fosta putere colonială dominantă aici (Franța), Sahara nu era altceva decît o regiune pustie și moartă, utilizabilă doar în eventuale experiențe atomice. Dar cînd mirosul atîtător al petrolului a început să răzbată prin acoperișuri de stînci și nisip, pustiul s-a transformat peste noapte în «obiectul» rîvnit deopotrivă de companiile franceze, vest-germane, britanice ca și de cele de peste Ocean. Deșertul Saharei, cunoscător al atîtor jertfe și lupte sălbatice săvîrșite între nisipurile lui, a devenit martor tăcut al unei bătălii noi, ascunse, dar crîncene, pentru stăpînirea imenselor sale rezerve. Bătălia este transată prin proclamarea independenței statelor în componența cărora intră Sahara și care iau în stăpînire bogățiile subsolului lor. Dar ecouri ale acesteia mai pot fi întîlnite și pînă în clipa de față cînd, de pildă, numele Rio de Oro ajunge la ordinea zilei. E denumirea unei regiuni din așa-zisa Sahară spaniolă, o regiune aridă și neprimitoare care se află încă sub dominație colonială, dar care ascunde în profunzimile ei nu mai puțin de 1 700 milioane tone de zăcăminte fosfatice (îngrășămînt vital, capabil în această cantitate să tripleze producția mondială de alimente), și a cărei exploatare ar putea revoluționa situația de pe piața mondială a acestui produs. Zăcămintele se află la Bu Craa, la numai 60 de mile de coasta Atlanticului, ceea ce facilitează condițiile de exploatare și comercializare.

Revendicat în egală măsură de Maroc și Mauritania, care au făcut front comun în această privință, teritoriul este «ținut cu dinții» de puterea colonială care în ultimul timp a și adresat apeluri presante unor diverse companii străine, invitîndu-le să ruitor să înceapă exploatările în Rio de Oro, ceea ce, bineînțeles, ar sălta considerabil nivelul veniturilor sale.

Cărbune: aproximativ un miliard tone cărbune cocsificabil.

Fier: în special la Tindouf (Sahara algeriană), unde minereul are un înalt conținut metalic, fiind totodată situat la suprafață, ceea ce creează condiții de exploatare extrem de favorabile.

Mangan: aproximativ un milion de tone, cu un conținut mediu de 40 la sută.

Cupru: cositor; nichel; wolfram; uraniu (în masivul Hoggar); fosfați.

Petrol și gaze naturale — cea mai mare bogăție a subsolului saharian, numai rezervele de la Hassi Messaoud (Algeria centrală), regiunea cu cel mai mare zăcămînt de petrol din Sahara, au fost evaluate la peste un miliard de tone.

Acestea ar fi, în limbajul neutru al unei cărți de geografie, principalele bogății ascunse sub nisipurile toride și stîncile golașe ale Saharei. Exploatate ani de-a rîndul de diverse companii străine care realizau profituri fabuloase (dăm ca exemplu rezervele petrolifere ale Libiei, deși acestea nu fac parte în totalitatea lor din pustiul Saharei; investițiile companiilor străine se ridicau la 1 200 milioane dolari, cu un beneficiu de 68 la sută anual, ceea ce presupune realizarea unor profituri care în 18 luni să echivaleze totalul sumelor investite), bogățiile Saharei sînt acum controlate de statele africane independente cărora le aparțin, fiind valorificate în scopul consolidării independenței economice a acestora. În Algeria, de pildă, primele zăcăminte au fost descoperite în 1956, în plin război de eliberare și la început exploatarea lor a fost încredințată unor societăți străine, în special franceze (CEP, SOPEPAL, REPAL) și americane (Sinclair, El Passo). Astăzi operațiunile de foraje-extragere și prelucrare a petrolului algerian sînt atribute ale Societății naționale de hidrocarburi (SONATRACH), care din 1966 a descoperit 499 milioane tone rezerve petrolifere cu un potențial de producție de 7 300 000 tone. (De notat că printre instalațiile de foraj utilizate de SONATRACH se numără și produsele românești 3 DH—250 și T. 50.) În prezent, producția de țiței a țării depășește 48 milioane tone, cea mai mare parte a rezervelor fiind concentrate în zona pustiului.

Mauritania, o altă țară a deșertului saharian, posedă în partea sa de nord-vest imense zăcăminte feroase, evaluate la cîteva sute milioane de tone. În anul 1969 au fost extrase 9 milioane tone minereu, situînd țara pe locul al doilea în rîndul statelor africane producătoare de fier (după Libia). Exploatarea zăcămintelor feroase se face prin intermediul societății anonime a minelor de fier din Mauritania, care aduce statului peste 50 la sută din beneficiile realizate. Exploatarea rațională a acestei bogății a permis Mauritaniei să devină una din puținele țări africane care au reușit să-și echilibreze bugetul și să înregistreze în 1968 chiar un excedent. Cuprul este a doua mare bogăție a țării și, în 1970, urmează să înceapă exploatarea zăcămîntului de la Akjoujt prevăzîndu-se ca în 1980 producția să ajungă la 100 000 de tone.

Principala bogăție a zonei sahariene ce aparține Marocului o constituie zăcămintele fosfatice. În anul 1969, industria marocană a realizat o producție anuală de 11 294 000 tone fosfați și se prevede că în 1970, aceasta să ajungă la 13,5 milioane tone.

Cu o producție anuală de 150 milioane tone petrol, Libia se află pe locul al treilea în lumea capitalistă. Noile oficialități ale țării, instaurate la Tripoli după lovitura de stat care a răsturnat monarhia lui Idriss, au proclamat necesitatea instituirii controlului național asupra imenselor bogății ale țării.

O serie de alte state africane situate în zona Saharei se află în momentul de față în plin proces de realizare și consolidare a unității interne, a independenței lor economice. Ciadul e încă sfîșiat de luptele dintre forțele armate ale guvernului de la Fort Lamy, întărite de unități franceze, împotriva unor grupuri de răsculați, constituiți în organizația FROLINAT. Mali, la un an după lovitura de stat care a pus capăt regimului lui Modibo Keita, își caută încă drumul spre dezvoltarea economică a țării; asemeni Nigerul, cu o economie încă puțin avansată.

Statele africane din zona Saharei, ca de altfel toate țările continentului negru, reprezintă un mozaic de tendințe și etape pe drumul sinuos și dificil care constituie veriga de legătură dintre proclamarea independenței politice și realizarea unei reale libertăți economice. Dar toate se caracterizează printr-o unică trăsătură esențială, tendința de exploatare a resurselor naturale pentru propășirea acestor țări și a popoarelor lor.

GEOLOGI CARE CONSULTĂ... LĂCUSTE

Banalele insecte sălătărețe au fost «avansate» în Sahara pe postul de... cercetător științific și orice geolog cu experiență, aflat în căutarea unor rezerve subterane de apă, apelează la ele. Explicația e simplă. Extrem de sensibilă la ușoara evaporare a apei din rezervoarele subterane, insecta își depune ouăle în locuri aparent uscate, dar care indică prezența mai jos, în adîncuri, a prețioasei licori, care în Sahara constituie sursa de viață și bogăția numărul unu: H_2O.

Aparent paradoxal, pustiul saharian nu e lipsit de apă; rezervele sale de apă sînt evaluate la aproximativ 30 miliarde metri cubi, refugiate însă... sub pămînt. O mare parte din apa subterană se află sub presiunea rocilor muntoase și, cînd se forează sonde, ea urcă «singură» la suprafață. Localnicii mai folosesc însă pe scară largă sistemul așa-numitelor galerii «foggara», cînd apa este adusă la suprafață după principiul vaselor comunicante. Dar și în acest domeniu secolul XX își spune cuvîntul. Prin construirea barajului de pe rîul Guir a fost smulsă pentru totdeauna din stăpînirea nisipurilor o suprafață de 16 000 hectare. Iar pe axa Timimoun-Adrar, care înșiră asemeni unei salbe 250 de oaze, se preconizează crearea unui sistem modern de aprovizionare cu apă prin transformarea și contopirea celor 871 de puțuri existente.

FEBRA ÎNNOIRILOR VIITOARE

Descoperirea imenselor bogății minerale ale Saharei, ca și a considerabilelor rezerve subterane de apă, realizează, contopite, premisa unor transformări rapide și uluitoare.

La Hassi-Messaud (Sahara algeriană) dantelăria metalică a 119 sonde își proiectează contururile alambicate între cer și nisip, din ale cărui străfunduri fiecare smulge cîte 315 000 barili în 24 de ore. La Colomb-Béchar și Gara Djebilet, renumite prin rezervele lor de minereuri feroase, instalații moderne scormonesc galeriile pentru a elibera din strînsoarea pămîntului rocile cu licăriri roșietice. La Nouakchott, capitala Mauritaniei, s-a anunțat începutul realizării unui proiect menit să combată trista sa faimă de «localitate a setei», în Libia între anii 1967 și 1968, pe 3 000 de hectare de dune și 2 000 hectare de pămînturi aride, peste 10 000 de copaci, arțari, eucalipți și pini, plantați printr-o metodă specială, vor aduce în inima pustiului verdele foșnitor al coroanelor lor rămuroase; la Guir, cele 860 milioane metri cubi de apă care constituie volumul lacului de acumulare al celui dintîi baraj din Sahara algeriană sfidează prin limpezimea lor transparentă, albastră, răsuflarea încinsă a deșertului și arșița soarelui. Unde va rămîne Sahara suprafețelor toride și pustii, a munților contorsionați, negri și goi, monștri uriași zămisliți parcă de un Pămînt beat sau inconștient? Acum Sahara înseamnă (sau va însemna) sonde și milioane tone de petrol, pipe line-uri moderne și scînteietoare care o străbat curajoase, înseamnă hoteluri elegante și strălucitoare, de la ferestrele cărora cîte un romantic nevindecat cheamă fata morgana. O lume inundată de lumină, lumina cerului, lumina nisipurilor, lumina din privirile oamenilor; o lume care acum, în amurgul celui de-al XX-lea secol, conectată la ritmul trepidant al vieții moderne, trăiește febra și neliniștea înnoirilor ei viitoare.

varietăți

prima emisiune filatelică a anului

Prima emisiune de mărci poștale a anului 1970 consemnează în filatelie un important eveniment sportiv: Campionatele mondiale de hochei pe gheață. După cum se știe, onoarea de a găzdui desfășurarea întrecerilor din grupele B și C a revenit României, ca urmare a hotărîrii din anul 1967, a forului internațional de conducere a hocheiului pe gheață (I.I.G.H.).

Seria este formată din 4 valori: 20, 55 bani; 1,20 și 2,40 lei. Mărcile ilustrează faze dintr-un meci de hochei și au înscrise în partea dreaptă, sub valori, mențiunea: ROMANIA (grupele B, C). Valoarea de 20 bani reproduce emblema campionatelor.

Emisiunea este tipărită în sistem tifdruc în 4 culori pe hîrtie cromo, dantelate. Formatul mărcilor 39 × 39 mm. Tirajul ultimei valori: (2,40) este de 400 000 buc.

Două plicuri prima zi a emisiunii, completează interesanta emisiune filatelică cu tematică sportivă.

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

ars longa...

TABLOUL cu cea mai mare suprafață din pictura clasică este «Paradisul» lui Tintoretto aflat în prezent la Palatul Ducal din Veneția. Pînza are o lungime de 22 metri, o înălțime de 7 metri și cuprinde 100 de figuri omenești.

PICTURA care a fost asigurată pentru cea mai mare sumă de bani este «Gioconda» lui Leonardo da Vinci de la Muzeul Luvru. În timpul transportării în S.U.A., în 1962, ea a fost asigurată pentru 100 000 000 dolari.

ARTISTUL contemporan cu cel mai lung nume este Picasso. Numele său complet: Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno Crispin Crispiano de la Santisima Trinidad Ruiz y Picasso.

CEA MAI mare galerie de tablouri din lume este Ermitajul din Leningrad. S-a calculat că trebuie parcurși 23 kilometri pentru a vizita fiecare din cele 322 săli care cuprind peste 3 000 000 de exponate.

OPERA muzicală cea mai lungă din istoria muzicii a fost scrisă de italianul Arrigo Boito în 1868. Este opera «Mefistofele» a cărei reprezentație durează 6 ore și 10 minute. Pe al doilea loc, în acest domeniu se situează «Parsifal» de Wagner a cărei durată este de 4 ore și 40 minute.

VIOARA cea mai mică din lume are o lungime de 3,6 cm și o greutate de 0,4 grame. A fost executată de japonezul Tadao Ikagai timp de 3 ani și se află în casa-muzeu Ceaikovski din U.R.S.S.

STATUIA cea mai mare din lume este cea a lui Buddha de la Kiatang (R.P. Chineză). Sculptată în stîncă, statuia are o înălțime de 43 metri. Constructorii au scobit arcadele de deasupra ochilor și partea superioară a buzei plantînd arbuști care alcătuiesc... sprîncenele și mustățile divinității.

TABLOUL cel mai mic din lume este o copie după capodopera lui Leonardo da Vinci «Cina cea de taină», executată de un miniaturist din San Francisco pe un... bob de orez.

CELEBRUL pianist polonez Paderewski era dotat cu o extraordinară virtuozitate. El deține un record încă neîntrecut, putînd să execute la pian, în răstimp de un minut, o consecuție de 1 000 de note muzicale.

CEL MAI LUNG tablou din epoca noastră a fost pictat de artistul austriac Mechel August, la începutul secolului. Pînza lungă de 50 de metri ce reprezenta un peisaj de pe Valea Nilului s-a vîndut ulterior la... metru.

FILMUL cel mai scump realizat pînă în prezent a fost «Cleopatra» cu Elizabeth Taylor turnat în 1962. El a costat 42 milioane dolari.

aeromacara

Utilizarea elicopterului ca mașină de ridicat-transportat nu este o chestie nouă. Noul constă însă în proporțiile pe care le-a luat această tehnică. În Alaska, de pildă, în terenuri foarte greu accesibile, unde se fac în prezent prospecțiuni petroliere, elicopterul a devenit un instrument de lucru indispensabil. Iată-l transportînd un garaj metalic în greutate de aproape 6 tone. De altfel, cu aceleași mijloace, societatea canadiană a transportat o mie de tone de echipament de foraj.

ce naște din pisică...

Ross McLaughlan n-are decît 6 ani. Dar în timp ce alți băieți de seama lui își încearcă îndrăzneala pe trotinetă, micul Ross spintecă apele învolburate pe schiuri. Dacă îi este frică? Ia priviți-l numai! Și un mic amănunt: Ross este fiul lui Gordon McLaughlan, performer de renume în sportul schiului pe apă. De unde și proverbul!

ieri, azi, în țara soarelui răsare

Două fotografii față în față, invitîndu-ne parcă să meditâm încă o dată la cuvintele oftate de bătrînul Cicero: «O, tempora! O, mores!»... Samuraii (din prima fotografie), neînduplecați războinici niponi în armură strașnie, mai pot fi văzuți și astăzi, fie și numai pe scenă, în spectacol. Concomitent însă, creatorii de modă japonezi, împinși de concurența euro-americană, prezintă asemenea modele pentru viitorul sezon estival a cărui principală caracteristică o constituie... sumarul.

varietăți

UMOR ITALIAN

— Nu credeți, domnule avocat, că am suficiente probe pentru divorț?

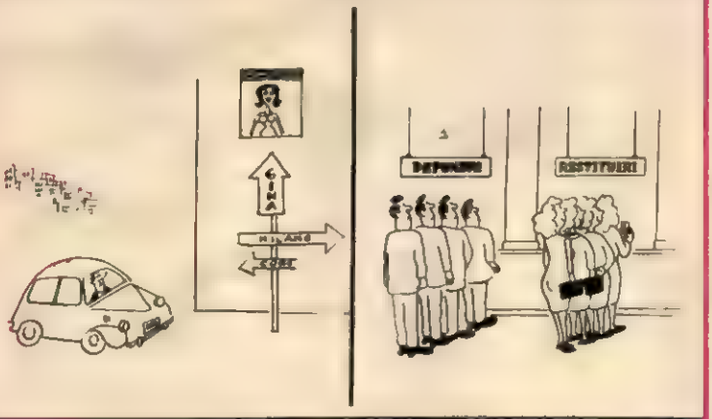

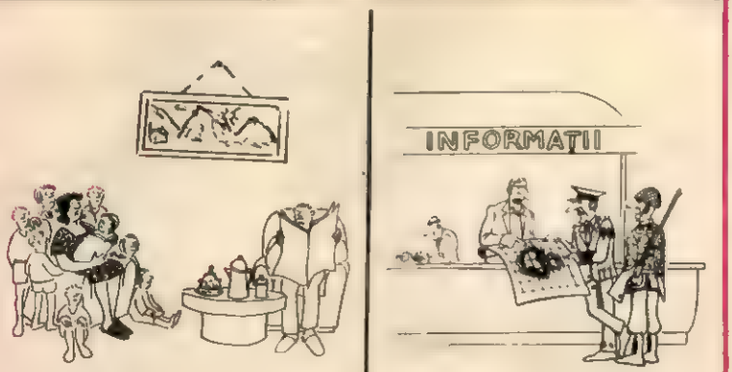

— De ce nu mai ieși și tu serile din casă?

— V-aș sfătui să atacați mai curînd de la nord-est!

— Și ce surpriză spui că mi-a pregătit maică-ta?

DE UNDE-AI MAI SCOS-O ?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2							■				
3			■						■		
4								■			
5	■					■				■	
6		■					■				
7			■						■		
8					■						■
9				■						■	
10			■					■			
11					■						
12							■				

ORIZONTAL: 1) Se scoate cu neofalină — Scoase din încurcătură. 2) Scoase afară din cale — Se scoate și din vin. 3) Scoate petele de cerneală — Îți scoate lozul câștigător — Salutare. 4) Scoși afară — Scos din fundul apei. 5) Îl scoate din sărite... culoarea roșie — Scoasă din rai. 6) Măsură de timp — A stoarce — Macagiu. 7) A scoate dintr-un anumit loc — Îți scoate perii albi — Peste. 8) Scoatere pe sub mînă — A scoate din cantitate. 9) Nu poate fi scos din sărite — Scoasă din circulație. 10) Măsuri agrare — Scoate sunete — Se scoate din pămînt. 11) Scos din sărite (fig.) — Te scoate din bănuială. 12) Îți scoate sufletul — Te scoate din apărare.

VERTICAL: 1) Scoate minciuni, acompaniat de-o flașnetă — Te scoate din răbdări. 2) O scoate ușor la capăt — Scoate petele. 3) Nu scoate o vorbă — Chiuire. 4) Acut! — Pentru el îți scoți batista — În urmă! — Bere! 5) Scoate pistruii — Pagină (abr.). 6) A scoate forțat — A scoate din minți. 7) Sigur — A scoate de mîncinos. 8) Comună în Franța — A scoate apa dintr-o mlaștină. 9) Onomatopee scoasă din pușcă — Scos la iveală — Sunet scos de diapazon. 10) Lăsat la urmă! — Din care se scoate opiu — Scos din luptă. 11) Se scot cu acul — Harnicul o scoate și din piatră seacă, spune un proverb — Stofă groasă țărănească. 12) Scoaterea unor lucruri pentru a fi privite sau admirate — Înflorescența gramineelor.

Marian PĂTRAȘCU

Cuvinte rare: OIE.

Dezlegarea jocului «DRUMURI, DRUMURI...», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CARAVANA — CAL. 2) ULITA — OPRIRI. 3) RETELE — AORTA. 4) BI — LUNA — AME. 5) A — CARE — STRAT. 6) LOJI — OLACAR. 7) RUTE — ABA — I — A. 8) OMI — ATOLI — AV 9) PITON — SOSELE. 10) ONUT — LIMAN — R. 11) TIR — SAT — COCS. 12) E — AMETIT — TIE.

șapte zile pe pămînt

MOSCOVA Ziarele anunță că extracția de minereu de fier în zona anomaliei magnetice de la Kursk a atins zilele acestea cifra de 100 milioane.

VIENA În capitala austriacă au mai rămas 140 de cinematografe din 205, cîte erau în urmă cu cîțiva ani. Se vînd adesea numai 15—20 bilete pe spectacol.

BUDAPESTA Date statistice recente arată că Ungaria a fost vizitată anul trecut de peste 6 milioane turiști din 130 de țări. În 1960 numărul vizitatorilor străini era de numai 524 000.

NEW YORK O anchetă stabilește că o femeie din cinci a renunțat la folosirea pilulelor anticoncepționale. Mai mult de o treime din numărul femeilor s-au referit la consecințele nefaste ale pilulei — cancer, diabet, boli de inimă.

PARIS 1 200 kilograme de stupefiante au fost confiscate anul trecut pe teritoriul Franței. 311 persoane arestate sub acuzația de contrabandă, comerț și prelucrare ilicită a acestor substanțe. 80% din heroina vîndută în S.U.A. a fost prelucrată în Franța.

ALGER La Mostaganem a fost inaugurat cel dintîi Institut tehnologic algerian de agronomie. Cadrele cu calificare superioară fiind una dintre condițiile sine-qua-non ale dezvoltării economice a Algeriei, în perioada 1970—1973 se alocă pentru formarea lor 11% din totalul investițiilor.

ROMA Programul recent aprobat, de dezvoltare a industriei electronice italiene, prevede investiții de 198 miliarde lire, dintre care 42 miliarde sînt alocate construirii unor laboratoare de cercetări.

ATENA Cu acordul guvernului, cei doi armatori miliardari Onassis și Niarchos vor împărți între ei drepturile de rafinare a petrolului în Grecia. Se pare că Onassis a obținut dreptul de a construi o a treia rafinărie proprie, iar Niarchos pe cel de a extinde rafinăria de stat Aspropyrgos.

BERLIN 1969 a fost un an-record pentru șantierele navale din R.D.G. Navele construite în acest răstimp au totalizat 324 000 tone.

BUENOS AIRES Mary Welsh Hemingway — văduva lui Ernest Hemingway — a declarat la Buenos Aires că o editură newyorkeză urmează să publice o lucrare inedită de «science-fiction» a marelui scriitor american.

BERNA În această primăvară încep lucrările pentru construirea tunelului considerat cel mai lung din lume — 16,284 km. Tunelul va traversa masivul Saint Gothard între localitățile elvețiene Airolo și Goschenen și va putea fi parcurs de 1 800 vehicule pe oră.

CANBERRA La Sydney a fost descoperită o bandă de gangsteri care lucrau în cel mai pur stil american. Gangsterii erau... chiar militari americani, ocupîndu-se oficial de programele de «odihnă și refacere a forțelor», organizate pentru «marinerii» americani din Vietnam care-și petreceau concediile în Sydney.

«Torrey Canyon» redivivus... O serie de accidente din ultima vreme ale unor petroliere readuc în actualitate problema pericolului pe care-l constituie «mareea neagră» — poluarea apelor cu petrolul scurs din navele avariate. Uriașul «șarpe» din fotografie înfățișează un lanț de flotoare de plastic, pus ca o barieră în calea petrolului ce se îndreaptă spre golful canadian Chedabucto, în urma eșuării navei sub pavilion liberian «Arrow».

Aspect din expoziție. (Foto: «Novosti»)

MOSCOVA

LENIN: OMAGIUL ARTIȘTILOR PLASTICI

Corespondență specială de la F. ANDREEV (A.P.N.)

Expoziția artiștilor plastici din Moscova, recent deschisă în Sala centrală de expoziții din capitala sovietică, are o semnificație deosebită. Ea este consacrată vieții și activității lui V.I. Lenin, conducătorul și organizatorul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, făuritorul primului stat al muncitorilor și țăranilor din lume. Aproape toți maeștri artelor plastice din Moscova, artiști reprezentînd generații diferite, expun pictură și grafică, sculptură și artă monumentală, artă aplicată, scenografie pentru teatru și cinematograf.

Chipul lui V.I. Lenin — omul, gînditorul, conducătorul indisolubil legat de popor — este pretutindeni prezent în această expoziție, imortalizat în cele mai bune lucrări ale lui O. Vereiski — «Viața lui Lenin», I. Sorokin — «Dimineața în Piața Roșie», A. Danilevici — «Există un astfel de partid». N. Cernișev, maestru emerit al artei al R.S.F.S.R., veteran al artelor plastice sovietice, și-a intitulat una din pînzele cele mai bune «Toate florile pentru Lenin». Titlul simbolizează însăși înalta semnificație a expoziției.

Lucrările prezentate oglindesc în ansamblul lor mersul istoriei — înflăcăratele zile ale lui Octombrie, anii primelor cincinale, perioada Marelui Război pentru Apărarea Patriei, construcțiile zilelor noastre. Vizitatorii expoziției se opresc stăpîniți de un simțămînt deosebit în fața operelor care vorbesc despre zilele grele ale războiului dus împotriva cotropitorilor fasciști. Atmosfera Moscovei din acei ani este deosebit de bine redată în tablouri ca «Anul 1941» de O. Osin. Despre nepieritoarele fapte de vitejie ale luptătorilor împotriva fascismului, însuflețiți de ideile lui Lenin, vorbește și tabloul lui A. Pisarev «Recviem», care înfățișează Piața Roșie, Mausoleul lui Lenin și poporul venit să se închine memoriei celor căzuți.

«Nu ne putem imagina arta socialistă sovietică fără chipul lui V.I. Lenin — ne-a declarat Nikolai Jukov, artist al poporului al U.R.S.S., creatorul unei serii de binecunoscute portrete ale lui Lenin. Chipul lui Lenin este principala temă a creației mele. O temă pe care n-am părăsit-o niciodată pe parcursul întregii mele vieți. Prezenta expoziție, consacrată centenarului nașterii lui V.I. Lenin, este o mare sărbătoare pentru toți artiștii plastici sovietici, pentru întregul nostru popor».

VIETNAMUL ȘI „DESPRINDEREA DE TRECUT"

După ce au pierdut alegerile prezidențiale din 1968, ca urmare a creșterii nemulțumirilor interne provocate îndeosebi de angajarea S.U.A. și apoi de escaladarea războiului din Vietnam în perioada cînd s-au aflat la Casa Albă, democrații se văd în situația de a fi pe punctul să piardă și alegerile legislative din toamnă. Pentru a evita o atare perspectivă, liderii democrați s-au văzut nevoiți să caute o cale de «desprindere de trecut», de detașare de «războiul lui Johnson», concentrîndu-și, totodată, atacurile asupra modului în care actuala administrație abordează problema vietnameză.

Propunerea prezentată în Comisia senatorială pentru problemele externe de revocare a rezoluției «Tonkin» are menirea, după aprecierea cercurilor de la Washington, să demonstreze faptul că fostul președinte Johnson s-a folosit de prevederile echivoce ale acestei rezoluții pentru a duce, fără acordul Congresului și deci al partidului, o politică «personală» de escaladare a războiului. Audierile din Comisie au urmărit, de asemenea, după cum a precizat președintele ei, William Fulbright, să constate «în ce măsură s-au îmbunătățit perspectivele de pace» — așa cum a susținut președintele Nixon în mesajul cu privire la «Starea Uniunii». Ele au vizat de fapt indirect modul în care

administrația republicană a folosit «posibilitățile» de reglementare a războiului, deschise de fosta administrație, prin încetarea bombardamentelor asupra teritoriului R.D. Vietnam și începerea convorbirilor de la Paris. Dezbaterile au fost axate pe un raport întocmit de doi membri democrați ai Comisiei, care au efectuat în acest scop o «vizită de inspecție» în Vietnamul de sud. Teza principală susținută de raport apreciază că politica vietnameză a administrației «se bazează pe date mult mai neconcludente, contuze și contradictorii, decît rezultă din declarațiile de la Washington și Saigon». Raportul se întreabă în ce măsură această politică este determinată de «iluzii sau realitate».

Teza a fost apoi dezvoltată în intervențiile și declarațiile senatorilor și liderilor democrați, precum și într-o serie de documente adoptate de diferite organisme ale partidului, inclusiv în Declarația consiliului politic al partidului democrat cu privire la politica externă a S.U.A. Acest ultim document respinge programul de «vietnamizare» a războiului. Calificată ca reprezentînd în fapt o modalitate de prelungire a acestuia și de abandonare a posibilităților de realizare a păcii în cadrul convorbirilor de la Paris, Declarația se pronunță pentru retragerea totală a trupelor americane din Vietnamul de sud în următoarele 18 luni. Deciziile viitoare ale guvernului nu trebuie să fie luate — apreciază documentul — în funcție de acțiunile regimului de la Saigon, iar retragerea trupelor nu trebuie să depindă «nici de progresele negocierilor de la Paris, nici de activitatea militară, nici de pretinsa vietnamizare a războiului» — criterii reținute de președintele Nixon. Unicul criteriu, conchide Declarația, trebuie să fie acela al «intereselor americane» care impun «un angajament ferm și fără echivoc în fața poporului american de a evacua în întregime forțele americane din Vietnam».

P. DIACONU

Cu prilejul apariției în Anglia a lucrării sale — «Viața mea cu Martin Luther King» — Coretta King, văduva luptătorului american de culoare pentru drepturi civile, a sosit în capitala britanică, unde a fost primită de premierul Wilson și soția sa la reședința din Downing Street 10.

PUNCTUL NEVRALGIC A FOST DEPĂȘIT?

Concomitent cu recrudescența incidentelor militare arabo-israeliene — între care bombardarea de către aviația israeliană a uzinei metalurgice egiptene de la Abu Zabal, soldată cu 80 morți și 69 răniți, a stîrnit o vie dezaprobare în rîndul opiniei publice mondiale — alte elemente s-au adăugat în ultimele zile coordonatelor esențiale ale conjuncturii din Orientul Apropiat. Este vorba mai ales de situația dificilă ivită în Iordania ca urmare a represaliilor declanșate de forțele israeliene împotriva comandourilor palestiniene staționate pe teritoriul iordanian. Neînțelegerile care au izbucnit pe acest fundal între organizațiile palestiniene de gherilă și guvernul de la Amman — după ce acesta din urmă a interzis folosirea armelor și stocarea materialelor explozive în interiorul orașelor, ordonînd totodată suspendarea reuniunilor și manifestațiilor partidelor politice — au provocat o stare de tensiune de natură să complice și mai mult conjunctura din Orientul Apropiat. Situația este similară în esență cu aceea semnalată cu mai multe luni în urmă în Liban, termenii fundamentali ai disensiunii fiind de fapt problema libertății de acțiune a comandourilor palestiniene staționate pe teritoriul unei țări arabe și, totodată, cea a suveranității și securității statului respectiv (în speță Liban sau Iordania).

Spre deosebire însă de criza violentă care a zguduit Libanul, în Iordania diferendul dintre fedaini și oficialitățile iordaniene nu a fost marcat, deocamdată, decît de incidente sporadice. Pericolul unui conflict deschis a fost evitat datorită realizării unui acord între cele două părți, care au hotărît să înceteze orice acțiuni ce ar putea genera incidente armate. Principala prevedere a acordului se referă la aminarea aplicării măsurilor restrictive anunțate de guvernul de la Amman. Confirmînd aplanarea neînțelegerilor dintre oficialitățile iordaniene și organizațiile palestiniene de comando, regele Hussein a precizat, totodată, că măsurile amintite nu erau îndreptate împotriva acestora din urmă, ci au fost concepute ca o reactualizare a unor hotărîri administrative existente de mult timp.

Imediat după încheierea acordului dintre autoritățile iordaniene și liderii organizațiilor palestiniene de gherilă staționate pe teritoriul iordanian, au fost inițiate tratative în vederea adoptării unor măsuri care să prevină o recrudescență a crizei. Ca urmare a acestor prompte inițiative, atmosfera de tensiune și neliniște semnalată în Iordania pare să fi diminuat, deși, pentru moment, unele probleme direct sau indirect legate de cauzele acestei situații rămîn încă deschise.

S. BONDOC

PETROL ÎN ARHIPELAG

Cel mai recent boom petrolier din lume promite să depășească în rezonanță uriașul efort depus în zona Golfului Prudhoe din Alaska. Țința — explorarea a 1,6 milioane km pătrați în junglele și apele nu prea adînci din regiunea Asiei de sud-est, care, după părerea unor geologi, ar ascunde cel mai important bazin petrolifer de pe glob, după cel din Golful Persic. Deși se află abia la început, această nouă goană după aurul negru a și atras zeci de companii americane, europene și japoneze, mii de experți și multe milioane de dolari. Se manifestă un interes maxim pentru prospectarea întregii zone cuprinse între coastele sudice ale Birmaniei și insulele Solomon, aflate la nord-est de Australia. Atenția principală este însă îndreptată spre apele care scaldă arhipelagul indonezian. Există într-adevăr în această regiune rezervorul fabulos despre care se vorbește? Un expert indonezian, care a lucrat atît în Africa și Orientul Mijlociu, cît și în America Latină, dă un răspuns lipsit de orice echivoc: «Există aici petrol în cantități enorme; știm acest lucru. Dedesubtul întregii zone, în pofida vastității ei, se află o pînză de țiței... Pînă în prezent nu se poate încă determina dacă exploatarea zăcămintelor se va dovedi rentabilă din punct de vedere comercial. Aceasta depinde de costul producției, de pierderile de desfacere, de circumstanțe politice. Un lucru este însă sigur. În această regiune se va produce un boom al explorărilor cum nimeni nu a văzut pînă în prezent». În actualul stadiu al prospecțiunilor, cel puțin două explorări s-au dovedit deosebit de încurajatoare. Cea dintîi a fost efectuată de compania americană «Sinclair» în largul coastelor Javei, unde două puțuri au produs între 1 150 și 1 500 barili pe zi. Cealaltă, întreprinsă de firma japoneză «Japex», s-a soldat cu o erupție inițială de 5 000 barili pe zi. Conducătorii societății petroliere de stat indoneziene «Pertamina», care dirijează toate operațiunile, speră însă că într-un viitor nu prea îndepărtat prospecțiunile vor fi încununate de descoperiri senzaționale.

Majoritatea zonelor susceptibile de a conține zăcăminte petrolifere, atît terestre cît și submarine, au și fost concesionate. Explorările subacvatice întîmpină încă dificultăți considerabile, în primul rînd din cauza numărului redus pe glob al navelor-sondă, ceea ce face ca numai cinci companii să efectueze în prezent forări submarine. Explorarea petrolieră — scumpă oriunde în lume — costă dublu în Indonezia din cauza inexistenței unor mijloace de transport, comunicație și aprovizionare corespunzătoare. În ceea ce privește zonele terestre, activitatea de prospectare și explorare este chiar mai dificilă. În partea de nord a Sumatrei, de exemplu, este necesară parcurgerea unor zone mlăștinoase, unde apele ajung la înălțimea pieptului.

În aprigă luptă de concurență dintre companii, acestea sînt însă obstacole neglijabile. Ele nu sînt resimțite, de altfel, în birourile luxoase din Hong Kong, Tokyo sau San Francisco, ci la niveluri ceva mai coborîte, mai exact, în rîndul celor ce furnizează mîna — ieftină — de lucru, adică al celor care ar trebui să fie adevărații stăpîni ai bogățiilor existente.

C. TÎNTEA

COORDONATELE UNUI TURNEU

Turneul prin 10 țări africane, început la 7 februarie la Rabat de către secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, vine să confirme parcă remarcile observatorilor potrivit cărora în ultima vreme se vădește o accentuare a interesului american pentru continentul negru. Nu numai pentru că acest tur al Africii a fost apreciat, chiar de la anunțarea sa, ca «fără precedent pentru un secretar al Departamentului de stat al S.U.A.» (International Herald Tribune), ci și pentru că el urmează la scurtă vreme după vizitele întreprinse într-o serie de țări ale Africii de către alte două importante personalități americane — subsecretarul de stat pentru problemele africane, David D. Newsom și Robert McNamara, președintele Băncii mondiale pentru reconstrucție și dezvoltare. De altfel, chiar William Rogers, într-o scurtă declarație făcută pe aeroportul din Washington înainte de plecare, arăta că intenționează să sublinieze liderilor țărilor pe care le va vizita preocuparea pe care o constituie pentru S.U.A. această regiune. Cît privește natura acestei preocupări, ea este atît de ordin politic cît și economic. Astfel unele aspecte ale politicii externe americane, între care războiul din Vietnam, dar mai ales sinuozitățile atitudinii S.U.A. în problema conflictului din Orientul Apropiat — problemă mult mai acută pentru o serie de state africane — sînt criticate în numeroase capitale de pe continentul negru. Privită sub această prismă este semnificativă caracterizarea dată de surse oficioase americane primirii făcute lui Rogers la Rabat, de pildă, ca «rece, dar corectă». Iar secretarul de stat, într-o conferință de presă în capitala marocană, s-a văzut nevoit să vorbească de «unele neînțelegeri» în ce privește politica americană în Orientul Apropiat.

În aceeași măsură însă s-au aflat ca probleme de prim ordin pe agenda discuțiilor lui William Rogers cu oficialitățile din țările cuprinse în itinerarul periplului său african și cele de natură economică. Căci, dacă înainte de a traversa Atlanticul titularul Departamentului de Stat menționa că S.U.A. «sînt într-o oarecare măsură dezamăgite» de unele evenimente de pe continentul african, aceasta se referea nu numai la cererea Libiei, de pildă, de evacuare a bazei militare americane de la Wheelus Field ci și la astfel de aspecte ca hotărîrea Zambiei — țară inclusă de altfel în itinerar — cu privire la luarea sub controlul său a pachetului majoritar de acțiuni al marilor concerne internaționale (cu importantă participare americană) angajate în producția minieră din această țară. Este drept, investițiile americane în Africa se cifrează în prezent la 2,5 miliarde dolari (de trei ori mai mult decît în 1960) — dintre care circa 1 miliard numai în Libia atît de bogată în petrol. Dar tendința businessului american de a-și mări investițiile într-un ritm «chiar mai pronunțat decît în deceniul '60» (International Herald Tribune) se poate ciocni de asemenea factori ca dorința unor guverne de a-și asigura controlul asupra exploatării resurselor naționale precum și pătrunderea altor capitaluri străine în «sferele de influență» de pînă acum ale S.U.A. În această ordine de idei observatorii notează ca motive de neliniște pentru cercurile de afaceri americane pătrunderea capitalului japonez în Zambia, a celui vest-german în exploatarea petrolului libian și a minereului de fier din Liberia etc. Dacă coordonatele turneului lui Rogers pot fi reliefate, a vorbi despre rezultatele acestei misiuni este încă prematur. Ele vor putea fi consemnate însă în momentul cunoașterii conținutului raportului pe care secretarul de stat îl va prezenta președintelui Nixon și după ce acesta din urmă își va preciza poziția privind politica S.U.A. față de Africa — fapt prevăzut pentru luna aprilie.

I. CIOARĂ

La aproape două luni de la dispariția lui Muriel McKay — soția vicepreședintelui consiliului de administrație al săptămînalului de mare tiraj «News of the World» — misterul cu privire la soarta acesteia continuă să rămînă nedezlegat. În fotografie, cercetări în jurul fermei Rooks de la Stocking Pelham, ai cărei proprietari — doi frați — au fost acuzați de asasinarea lui Muriel McKay.

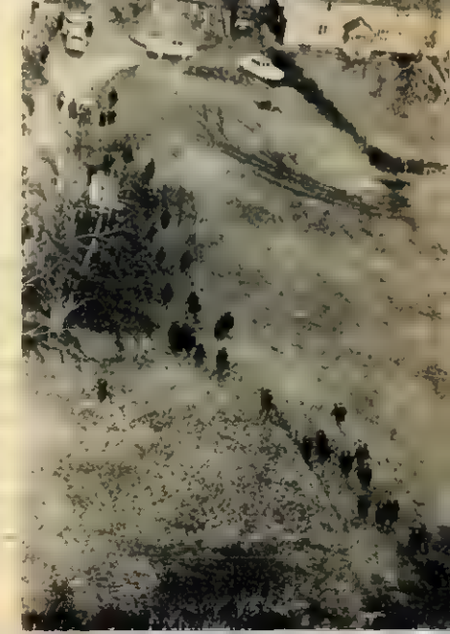

sapte zile pe pămînt

ARHIVĂ FOTO

BĂTĂLIA PENTRU APA GREA

În localitatea Rjukan, situată într-o vale la 125 de km vest de Oslo, exista, în 1939, singura fabrică de apă grea din lume. Producția zilnică: 500 de grame. Hitleriștii erau hotărîți să facă orice pentru a intra în posesia stocurilor ce ajunseseră, la 1 ianuarie 1940, la 185 kg — prețioasa substanță fiind la vremea aceea de neînlocuit în fabricarea bombei atomice. «Bătălia pentru apa grea» — cum a fost denumită în cele două filme care i-au fost dedicate — începe la 3 martie 1940, cînd pentru a-i împiedica pe naziști să-și însușească stocul, patrioții francezi îi

«fură» (cu asentimentul fabricii). În lunile următoare, regiunea e ocupată de fasciști; producția fabricii este sporită.

În februarie 1943 patrioții norvegieni distrug o parte din fabrică. Refăcute, instalațiile produc pînă la sfîrșitul anului 10 000 de litri de apă grea, cantitate pregătită sub cea mai severă pază pentru a fi expediată în Germania. Finalul bătăliei se dă la 20 februarie 1944, cînd patru norvegieni reușesc să se urce pe vaporul care transporta apa grea spre Germania și să pună explozivi în sala mașinilor. În timp ce vaporul se află în largul lacului Tinnsjö, explozia este declanșată (în fotografie). Totul sare în aer. Operația, denumită codificat «Rîndunica», s-a numărat printre cele mai spectaculoase acțiuni de sabotaj din istoria celui de-al doilea război mondial.

Ion MUNTEANU

A FI SAU A NU FI...

Ziarele israeliene primesc sute de scrisori, publică pe spații mari luări de atitudine violente, personalități ale vieții publice susțin cu îndîrjire puncte de vedere opuse la radio și televiziune, se organizează manifestații, demonstranții își rup în stradă actele de identitate; gestul este repetat în plină ședință a Parlamentului de Uri Avnery, deputat cu autoritate în rîndul populației arabe din Israel și a intelectualității — drept care Avnery este scos afară din sală de oameni de ordine. Se vorbește de o posibilă criză guvernamentală.

Scandalul a fost declanșat de căpitanul de marină israelian Benjamin Shalit, care a cerut ca la rubrica «naționalitate» — rămasă în alb în actele copiilor lui — să se scrie «evreu». De ce nu fusese menționată naționalitatea copiilor lui Shalit? Mama lor, Ann, de origine scoțiană, nu este de religie mozaică și nici măcar ulterior convertită la iudaism. Or, încă de la fondarea statului, potrivit unor reglementări oarecum arbitrare, dar intrate în tradiție și conforme dogmelor religioase, nu sînt recunoscuți a fi evrei decît cetățenii a căror mamă are această religie. El însuși ateu, privind naționalitatea drept o problemă nelegată de apartenența religioasă, și considerînd că copiilor lui — fii ai unor cetățeni israelieni, născuți în această țară — trebuie să le fie recunoscută naționalitatea de evrei, Benjamin Shalit a ajuns pînă la Înalta Curte de justiție. Iar aceasta i-a dat cîștig de cauză. Decizia cu pricina, care ar fi urmat să capete pentru viitor putere de lege, a fost aceea care a avut darul de a stîrni agitație în sînul opiniei publice israeliene. A fi evreu e de fapt o naționalitate sau o religie? — se întreabă cetățenii Israelului. Într-un stat ce se pretinde dezvoltat, ar fi normal ca oricărui cetățean să i se recunoască naționalitatea pe care el însuși și-o declară — susțin cercurile progresiste, liberale și laice. Pe o poziție diametral opusă acestora se situează reprezentanții cultelor, în sînul cărora decizia Înaltei Curți a declanșat o explozie de indignare concretizată în cererea de convocare urgentă a parlamentului. Moshe Shapiro, ministru de interne și președinte al Partidului național religios, interzice ofițerilor de stare civilă să se conformeze deciziei forului juridic suprem al statului, amenințînd totodată că partidul condus de el se va retrage din coaliția guvernamentală. Iar acum, la încheierea ediției, ne parvine știrea că, după ședințe agitate, în care reprezentanții formațiunilor politice au apărat puncte de vedere opuse, Parlamentul a legiferat vechea stare de lucruri. Nu este totuși un factor liniștitor pentru primul ministru Golda Meir care știe că nu cu multă vreme în urmă o dispută născută pe marginea aceleiași probleme a dus la răsturnarea guvernului Ben Gurion.

D. BRUDEA

Poliția israeliană reprimînd o manifestație în fața Knesset-ului (Parlamentul).

INDIA: REACTIVAREA CONFLICTULUI

Știri transmise recent din New Delhi readuc în actualitate diferendele din cadrul partidului Congresul Național Indian și care au cunoscut un punct culminant în vara anului trecut. Observatorii politici, derulînd filmul contradicțiilor congresiste, au evidențiat ca principală cauză care a transformat starea de tensiune din C.N.I. în conflict la scenă deschisă proiectul de naționalizare a principalelor 14 bănci indiene. Acest proiect, susținut de primul ministru Indira Gandhi, de aripa de stînga a partidului de guvernămînt, precum și de forțele progresiste dinafara C.N.I., printre care partidul comunist, a stîrnit reacția forțelor de dreapta și a celor de extremă dreaptă. Între forțele politice dornice să continue și să adîncească reformele democratice și cele aflate la remorca marelui capital a izbucnit în august 1969, cu ocazia inițierii proiectului de naționalizare, o puternică luptă, cea mai aspră și mai deschisă consumată în ultimele două decenii în viața politică indiană. Timp de cîteva luni, în jurul proiectului de naționalizare, scena parlamentului din New Delhi și nu mai puțin a conducerii C.N.I. a înregistrat o pronunțată delimitare a opțiunilor politice ca urmare a hotărîrii ambelor forțe politice, progresiste sau reacționare de a conferi un curs definitiv acestei măsuri. După cum se știe, coaliția forțelor de stînga a reușit să obțină votul parlamentului pentru legea de naționalizare — fapt de natură să favorizeze adîncirea reformelor democratice în condițiile în care o importantă pîrghie economică urma să fie scoasă de sub influența capitalului privat.

Iată însă că, în timp ce primul ministru Indira Gandhi efectua recentul său turneu într-o serie de state ale Uniunii, declarînd în mai multe rînduri că «actualul curs al punerii în practică a unor noi reforme trebuie continuat cu hotărîre în interesul maselor largi», la New Delhi, Curtea Supremă a Indiei invalida legea privind naționalizarea principalelor 14 bănci, sub argumentul că introduce un regim de discriminare față de celelalte instituții bancare și că violează prevederile asupra acordării de compensații. Cum acțiunea Curții Supreme nu pune în cauză hotărîrea parlamentului de a legifera naționalizarea, observatorii politici au suficiente motive să considere că în cadrul noii sesiuni a parlamentului, deschisă la 20 februarie, forțele de stînga din C.N.I. nu vor rămîne în expectativă în fața acestui nou element. În aceeași ordine de idei se înscrie și hotărîrea primului ministru de a propune parlamentului naționalizarea tuturor băncilor din țară, autohtone și străine, măsură care a întrunit aderiunea deplină a forțelor democratice și, în primul rînd, a partidului comunist.

Se așteaptă, așadar, reînvierea conflictului intercongresist izbucnit în august 1969.

Radu BUDEANU

CRONICA DE TREI SECUNDE

ADJECTIVELE...

Nu știu cum e construit capul meu, căci înăuntrul său se petrec fenomene ciudate. Iată: a murit Bertrand Russell, savantul aristocrat, de o noblețe spirituală fără moarte. Ar trebui — după legile mecanicii sentimentale — să-mi vină în minte necrologul redactat de el însuși: «Viața sa, avînd în vedere toate capriciile sale fanteziste, a prezentat un caracter anacronic amintind de cel al rebelilor aristocratici de la începutul secolului 19. Principiile sale erau curioase dar, la urma urmei, ele i-au guvernat acțiunile. A fost ultimul supraviețuitor al unei epoci depășite». Nu știu cum e făcut capul meu că în loc să mă gîndesc insistent la acest patetic autonecrolog, circumvoluțiunile mele sînt ocupate de numeroasele adjective cu care l-a împroșcat o oarecare doamnă Jean Kay care în 1940 — cînd lui Russell i s-a oferit o catedră de filozofie la New York — a cerut Curții Supreme înlăturarea lui, fiindcă opera sa e «lubrică, libidinoasă, lascivă, depravată, erotică, afrodiziacă, ireverențioasă, mincinoasă, lipsită de spirit și de spirit moral»... Einstein s-a ridicat în apărarea lui Russell, Universitatea Harvard l-a chemat imediat să predea studenților ei, totul s-a terminat cu bine, după cum se vede, la 98 de ani, în 1970. Dar în mintea mea, noroiul adjectival e mai stăruitor decît torentul vital; nu știu de ce. Nu știu ce se întîmplă în capul meu.

Știu însă ce mi se petrece în suflet.

...ȘI STILISTICĂ

Printre drasticele circulare care circulă prin lume — ce alteeva să facă o circulară? — una pare-se că a trecut neobservată. Comandamentul armatei americane din Vietnam a dat un ordin sever în domeniul stilisticii și vocabularului. De pildă: în expresia «operație de cercetare și distrugere», cuvîntul «distrugere» va fi înlocuit cu «degajare», cuvîntul «replierea» se înlocuiește cu «redesfășurare». «Zonele de tir liber» — cum a fost, par exemple, sinistra zonă de la Song My — nu mai există; ele se vor numi «zone de tir degajate în prealabil»... În sfîrșit, expresia «a cuceri inima și mintea...» (populației) e proscrisă, fiind socotită prea vagă. Sînt vreo 21 de asemenea termeni.

Ce se poate spune?

Vai de zilele cînd comandamentele militare ajung să se ocupe de problemele stilistice! Vai de situația în care vocabularul se stabilește prin circulare militare! Vai de... etc., etc.

Dar dacă într-o bună zi vom fi siliți să înlocuim acest etc., etc. — prea vag — cu adevărul morților pe cîmpurile de luptă?

Radu COSAȘU

SANTIAGO DE CHILE

SCRISOARE DE LA ANTIPOD

Corespondență specială de la Ina VLAD

Aici, unde se poartă diminutivele dar și calificativele exagerate, se spune că Santiago de Chile este cel mai întins oraș din lume. Nu pot nici infirma, nici confirma această aserțiune, dar ceea ce afirm fără grijă că greșesc este că orașul se află în plină explozie de modernizare. Acest oraș, care a ars de nenumărate ori, a fost distrus de nenumărate cutremure, se înalță acum, precum pasărea Phoenix, dar nu din cenușa lui, ci din cutezanța științifică a arhitecților care, ca și la Tokyo (celălalt pol al cutremurelor de pe glob, unde nu existau pînă de curînd case decît cu un etaj, două), ridică blocuri de zeci de etaje, cartiere întregi care, legate de pămînt cu fier-beton și ciment, vor rezista seismelor.

Există însă și alt fel de seisme. Precum se știe, țara a trecut către sfîrșitul lui 1969 prin zilele fierbinți ale unei încercări de lovitură de stat militară. Curînd însă, după arestarea «golpiștilor» (cei ce au vrut să dea lovitura: golpa=lovitură), viața a reintrat pe făgașul normal.

Acum, în aceste zile, Santiago de Chile și celelalte orașe mari ale țării trăiesc o intensă activitate politică. Chiar și pasionații curselor, ai fotbalului au drept principală preocupare marea competiție pentru alegerile prezidențiale ce vor avea loc în acest an. Deocamdată, disputele s-au centrat asupra candidaturilor. Personalitățile asupra cărora s-au oprit în cele din urmă partidele sînt: Salvador Allende — candidat unic al partidelor comunist, socialist, radical, al Mișcării de acțiune populară unitară și Mișcării de acțiune populară independentă, toate constituite într-o coaliție a forțelor de stînga; Radamiro Tomic (fost ambasador la Washington) din partea Partidului democrat creștin al actualului președinte Eduardo Frei; Jorge Alessandri din partea Partidului național, nou creat, reprezentînd forțele de dreapta. Cum însă pînă la alegeri mai sînt cîteva luni, e greu de făcut de pe acum previziuni cu privire la șansele celor amintiți mai sus. Este însă interesant de menționat faptul că se vorbește despre posibilitatea unei lovituri militare — înainte sau după alegeri — care să contracareze o eventuală victorie a forțelor de stînga.

Aflîndu-te la antipod, ești bucuros auzind și citind — alături de relatările despre evenimentele la ordinea zilei din țara respectivă — și despre propria-ți patrie. După cronicile elogioase la adresa participării românești la «FISA», tîrg internațional de primăvară de la Santiago, în suplimentul duminical al celui mai citit ziar din Chile am avut plăcerea să citesc un articol despre KH3 — medicamentul doctoriței Ana Aslan — a cărui faimă, scrie autorul articolului, trece din gură în gură, de la o țară la alta, ajungînd pînă aici, la capătul lumii.

E de asemeni greu să descriu cu cîtă emoție am ascultat transmisă la radio compoziția lui Marțian Negrea «Munții Apuseni». Sub Cordilieri tonalitățile «de-acasă» răsunau cald și pătrunzător...

memento

Prezentat de:
Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

teatru

Gr. Vasiliu-Birlic

● A căzut ultima cortină peste viața lui Grigore Vasiliu-Birlic. Este foarte greu pentru noi toți, cei care am identificat atîta vreme numele lui Birlic cu hohotul de rîs sănătos, cu umorul suculent, este foarte greu să-l asociem cu noțiunea funestă a morții, și poate că e mai bine să-l păstrăm în amintirea noastră așa cum l-am văzut pe scenă, făcînd, printr-o singură grimasă, printr-un singur gest, să explodeze în sală voioșia. O coincidență a făcut ca acest artist de mare har și probitate profesională să-și încheie drumul în artă cu aceeași piesă cu care și l-a început, piesa «Birlic», cea care i-a și dăruit pseudonimul devenit pînă la urmă nume celebru. Oricum însă Birlic va rămîne — chiar plecat dintre noi — o prezență permanentă și strălucită a teatrului românesc.

● Teatrul «C.I. Nottara» invită publicul în această stagiune la o întîlnire cu doi clasici ai literaturii ruse. În timp ce regizoarea Sanda Manu repetă «Crimă și pedeapsă» de Dostoievski, zilele trecute a avut loc premiera piesei lui Turgheniev — **O lună la țară**. Piesa — apropiată ca stil, poezie și investigație psihologică de proza marelui clasic rus — a obținut în ultimele două decenii un uriaș succes mondial. La «Nottara» piesa a fost regizată de George Rafael cu intenția de a compune scenic atmosfera lirică și tipurile epocii. Inegale valoric, prezențele scenice nu sînt ajutate de cadrul în care evoluează, ritmul și tensiunea dramatică nefiind egale. Reținem cîteva siluete: Anda Caropol, Al. Repan, Emil Hossu (al cărui rol crește în economia spectacolului), Val. Săndulescu (excelentă compoziție). Prea apăsat desenate ușurințe comice, deconcertantă prezența Gildei Marinescu.

● La Bacău s-a întîmplat o bună inițiativă: un turneu la București cu două piese originale: **Anoeimoi**, piesa care l-a făcut cunoscut pe Ion Omescu (care joacă și el în spectacol) și **Un scurt program de Bossanove** de Radu Cosașu, în regia lui Ivan Helmer.

carte

● **Karl Marx — Friederich Engels: Mici scrieri economice.** Volumul — însumînd peste 450 de pagini — are sistematizate scrierile conținute în trei părți: Lucrări teoretice (I); Lucrări cu privire la mișcarea muncitorească (II); Diverse (III). Tradus din limba germană după originalul apărut în editura «Dietz» — Berlin, 1955, volumul aduce prețioase contribuții la adîncirea cunoașterii teoriei economice marxiste (Editura politică).

● Tot la aceeași editură mai semnalăm apariția cărții **Cibernetică, cunoaștere, acțiune** de Pavel Apostol. În această lucrare, întemeiată pe o cuprinzătoare și la zi bibliografie, autorul își propune să ia «în examinare, din punctul de vedere al teoriei marxiste asupra metodologiei, momentul de răscruce înscris în dezvoltarea practicii umane, a cunoașterii și a teoriilor științifice prin generalizarea metodelor logico-matematice, informaționale și prin apariția cibernetică».

● În colecția «Cele mai frumoase poezii» s-a tipărit cartea **Poezii** de Ion Minulescu. Antologie și cuvînt înainte de Emil Manu.

● În colecția Biblioteca pentru toți au apărut din romanul-ciclu al lui Marcel Proust, «În căutarea timpului pierdut», volumele VII și VIII, **Sodoma și Gomora**. Traducere de Radu Cioculescu.

muzică

● Alfred Salten, conducător de orchestră de prestigiu din Olanda participă la una din manifestările BICENTENARULUI BEETHOVEN, dirijînd concertul Orchestrei Filarmonica «George Enescu». În afară de opera beethoveniană, inclusă în program — Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 (Do minor) avîndu-l ca solist pe **Cornelia Gheorghiu** — maestrul olandez prezintă lucrările a doi compozitori foarte puțin cunoscuți la noi: compatriotul său W. Otterloo cu «Serenada pentru orchestră de coarde» și (Sir) Edward Elgar, compozitor contemporan englez (1857—1934) cu Variațiunile «Enigma» (21 februarie, Ateneu).

● Și Orchestra de studio a RTV are un oaspete de vază, bas-baritonul **Miroslav Cangalovici** din Iugoslavia, unul din cei mai mari cîntăreți de astăzi ai lumii. El va interpreta o lucrare rarisimă în sălile noastre de concert — «Cîntecele și dansurile morții» de Modest Musorgski. În rest, vom asculta în primă audiție «Muzica de concert» de Dumitru Bughici iar în încheiere Simfonia a IX-a «Din lumea nouă» de Antonin Dvorak. Dirijează **Liviu Iosescu** (26 februarie, Studioul de concerte RTV).

● Un atractiv program de lieduri (Gabriel Fauré și Richard Strauss) ni-l oferă o bună liedistă — **Ileana Cotrubaș**; acompaniament la pian corespunzător — **Alexandru Hrisanide** (25 februarie, Sala mică a Palatului).

● Opera Română a invitat pentru un spectacol extraordinar cu «Boema» de Giacomo Puccini pe tenorul spaniol **Placido Domingo**, cîntăreț de anvergură, solist al marilor scene lirice ale lumii «Scala» și «Metropolitan». Așadar, un Rodolfo de zile mari, într-un bun ansamblu: **Marina Crilovici, Dionisie Kovya, Constantin Cabor** și (25 februarie, sala Palatului).

cinema

● **Ghici cine vine în cină?** Rigoarea narativă, umanismul profund și susținut al lui Stanley Kramer conferă și de data aceasta dimensiunile necesare acestei creații cinematografice înscrise, evident, în perimetrul unei arte ce nu ocolește nici una din problemele spinoase ale omenirii. Mari actori în rolurile principale: Spencer Tracy, Katharine Hepburn, Sidney Poitier. Alături de ei — debutanta Katharine Houghton.

● **O nuntă cum nu s-a mai văzut.** O echipă de documentariști, în frunte cu Mirel Ilieșiu — nume de încredere — au mascru pe peliculă, cu discernămînt și fantezie, minunile cinetecului și dansului de pretutindeni, așa cum și s-au înfățișat ele la Festivalul și concursul internațional de folclor — București 1969. Numai că ochiul nostru n-a putut să vadă tot ce este în stare să prindă un aparat de filmat și nici n-am avut tot timpul în dreapta, comentariul lui Paul Anghel.

● Cu trei zile în urmă au început în Capitală «Zilele filmului spaniol». Gala inaugurală a fost onorată de o transpunere cinematografică a **Amorului vrăjitor**, în regia lui Francisco Rovira-Beleta și de scurt metrajul **Spania monumentelor**.

Katharine Hepburn

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Andrzej Wajda** («Totul de vînzare»), **Antonioni** («Blow-up»), **Miklos Jancso** («Liniște și strigăt»), **Fred Zinnemann** («Un om pentru eternitate»).

● Cinematograful **Timpuri noi** găzduiește un **Medalion Ion Bostan**, binemeritat omagiu adus unuia dintre cei mai pasionați și neobosiți documentariști ai noștri.

plastică

● **A. Mihailopol.** La a doua sa expoziție Mihailopol privește lumea din mai multe unghiuri. Pasiunea de a construi cadre baroce s-a diminuat, fără să dispară cu totul («Gheparzii» etc.), făcînd loc unei atitudini satirico-metaforice și privelișilor pitorești de călătorie. Oricare ar fi imaginile, ele trădează constantele personalității artistului fotograf: fantezia barocă și aspirația spre o imagine poetică a cărei axă principală vrea să devină simbolul (Galeriile de artă fotografică — Brezoianu 23).

● **Gheorghe Vînătoru** se numără printre pictorii pentru care realul mai este o sursă de inspirație directă. Peisajele sale narează privelești urbane, pitorești, în culori vibrante, opulente și sonore. O mare parte din lucrările expuse sînt compoziții cu personaje, care vădesc aceeași măiestrie coloristică, dar multe din ele sînt pindite de un ser monden, subsidiar, în care expresivul face concesii unui anumit frumos. Privitorul se întoarce atunci ca o compensație la splendidele peisaje, ca cele din Cluj («Iarna», «Grădina botanică» etc.) (Galeriile de artă bd. Bălcescu 23).

● Rupînd imaginea în fațete unghiulare **V. Timofte** nu face decît să repete experimentul cubist, evident nu imitîndu-l în toate rigorile sale. Descompunînd spațiul în bucăți el îl reordonează lucid și, încadrînd în el figura umană, realizează cîteva pînze interesante prin construcția lor: «Roxana», «Istoria orașului» etc. (Kalinderu).

● Desenele și miniaturalele picturi pe lemn ale lui **Ștefan Câlția** sînt populate de personaje și situații bizare trădînd o fantezie abundentă. Desenul joacă un rol primordial în elaborarea stilistică a acestor miniaturi picturale, în care se caută intensitate expresivă, dar uneori se plonjează în causticul caricaturaluhui (Kalinderu).

disc

● Vestit vrăjitor al fluierului lui Pan, năierul **Fănică Luca** a excelat, în răstimpul dintre cele două războaie mondiale și ca strălucit solist vocal. Recondiționînd cîteva din vechile sale «plăci de patefon» — casa noastră de discuri a inaugurat cu acest prilej o emoționantă colecție: «Interpreți de odinioară ai muzicii populare românești». Despre cîntărețul Fănică Luca, precum și despre cele opt piese cuprinse pe disc, aflăm o mulțime de date din ampla prezentare a muzicologului Tiberiu Alexandru. (E.P.D. — 1232)

● Uluitor «scripcar» în «Briul ca la Alunul» și în «Sîrba de la Tîrgu Jiu», fluieraș virtuos în «Vîlcenească» și în «Ca la Breaza», însuflețit as al cavalului în «Sîrba de la Polovraci» și în «Sîrba de la Pitești», acestea-s cele trei ipostaze ale lui **Ion Vădeva**, muzician înnăscut și interpret de excepție la fluier, lăută și caval, instrumente fundamentale ale folclorului românesc (EPC-10 064).

televiziune

● DUMINICĂ. Mighty Mouse, șoricelul rachetizat, a sporit serios popularitatea emisiunii «Realitatea ilustrată» (17.15) ● Varietăți. Varietăți cu: Cleopatra Melidoneanu, Septimiu Sever, Constantin Drăghici, Elena Dacian, Dan Moise ș.a. (20.35) ● Comedia cinematografică «Profetul» a studiourilor cehoslovace (22.05) ● Să-l ascultăm din nou (chiar dacă îi știm repertoriul pe de rost) pe Udo Jürgens (22.25) ● Programul II prezintă filmul lui Mircea Săucan «Cînd primăvara e fierbinte», evocator al istoricului act al reformei agrare (20.10).

LUNI. Emisiunea concurs **Steaua fără nume**. Ne-am îngăduit o sugestie: membrii juriului să afișeze notele simultan ca la concursurile de patinaj artistic, de pildă (20.45).

MARȚI. **Ce știm și ce nu știm despre om?** Mai precis: ce știm despre relația om-mașină? Încercări de răspuns în populara emisiune a lui Andrei Bacău (19.30) ● Cam inegală, încă în căutări, emisiunea **Muzicorama** TV, semnată de George Limbășeanu și Mircea Dan, suscită interes. Cînd e vorba de muzică ușoară... (22.35)

MIERCURI. Tihina, fifa, fluierul moldovenesc, cavalul... Pitorescul serial folcloric **Totul cîntă** ne încîntă în continuare (18.30) ● Gheorghe Zaharia, directorul adjunct al Institutului de studii istorice și social-politice, ne readuce în memorie, cu ajutorul imaginii și al documentului, evenimentele fierbinți ale lui 6 Martie 1945 (19.40) ● **Telecinemateca**: Rita Hayworth și Gene Kelly, un fel de precursori ai genului consacrat azi de televiziune sub titlul de «Varietăți». În filmul «Modelul» Faimosul cuplu ne este re-recomandat de Ecaterina Oproiu (20.15) ● Eugen Barbu — amfitrionul unui **Salon literar** bogat și select (22.20).

JOI. **În prim-plan**, un autor din prim-planul vieții noastre literare — Marin Preda (22.15) ● **Film pentru cinefilii**: «Moderato cantabile», reușit exemplu de convietuire artistică teatru-cinema, cu Jeanne Moreau și Jean-Paul Belmondo (20.10).

VINERI. Emisiunea **Mai aveți o întrebare?** va fi covîrșită, credem, de întrebări. Tema: autosugestia, sugestia, hipnoza (19.30) ● Un film de arhivă, incontestabilă surpriză: «Antract», scurt metraj semnat de René Clair, uimitoare peliculă mai ales pentru data cînd a fost elaborată: 1924. Prezintă Sașa Pană (20.40).

SÎMBĂTĂ. Aici a trăit și a creat poetul iesean Mihai Codreanu. Prietenul său, Demostene Botez, evocă unul din condeiele de aur ale poeziei românești (20.40) ● «Ceapaev», antologică ecranizare a romanului lui Furmanov, imortalizînd pe eroul de legendă al Marii Revoluții din Octombrie (20.40)

Rita Hayworth

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 8, etapa din 22 februarie 1970

I. Catanzaro-Foggia (la pauză)	x
II. Catanzaro-Foggia (la final)	1
III. Genoa-Monza (la pauză)	x
IV. Genoa-Monza (la final)	x
V. Perugia-Livorno (la pauză)	1
VI. Perugia-Livorno (la final)	x
VII. Arezzo-Piacenza	x
VIII. Atalanta-Taranto	1
IX. Cesena-Varese	2
X. Mantova-Catania	x
XI. Modena-Como	1
XII. Pisa-Reggiana	1
XIII. Reggina-Ternana	x

Pe marginea unei scrisori

Într-o scrisoare adresată redacției, cronicarul cinematografic **T. CARANFIL** se referă la unele critici formulate la rubrica TV a revistei Flacăra nr. 5/1970 în legătură cu emisiunea de televiziune «Noutăți cinematografice». Citîm din scrisoarea domniei-sale: «Felicia Antip se ocupă și de umila mea contribuție la emisiune, descriind-o după cum urmează: «Lucrurile s-au desfășurat cam așa: T. Caranfil rostea cuvintele «după cum am arătat și în cronica mea din «Informația Bucureștiului» și apoi citea o bucată din cronica respectivă. O dată, de două ori, de trei ori, de... Potrivit afirmației colaboratoarei dv., subsemnatul ar fi «vîndut» redacției televiziunii o cronică deja publicată. Aș vrea să precizez că în emisiunea respectivă n-a existat nici măcar o propoziție reluată din cronica amintită, ci numai două referiri la idei pe care le-am emis în cronică și pe care — tocmai de aceea! — nu le-am mai reluat în fața telecamerei».

Regretînd că probitatea profesională a unui coleg a putut părea lezată, redacția noastră a cerut tovarășei **FELICIA ANTIP** să răspundă. Iată mai jos răspunsul ei:

Scrisoarea sus-citată de dv. este însoțită de stenograma discuției televizate despre filmul «Reconstituirea», la care au participat criticii D.I. Suchianu și T. Caranfil. Copiez din stenogramă formulările la care m-am referit în cronica citată: «Am scris în cronica din «Informația Bucureștiului» că, de pildă, o aplicare mai atentă asupra universului intim al profesionalului n-ar fi dus la portretul... etc., etc.». Sau, mai departe: «Scriam în cronica mea că Pintilie tinde mereu către comicul de natură tragică, către zona superioară a comicului tragic, dar nu izbutește... etc.». Urma citirea unui text scris, procedeu atît de nefiresc, de inadecvat într-un dialog în care interlocutorul său vorbea liber, încît singura explicație plauzibilă era că T. Caranfil face într-adevăr ceea ce spune și anume își citează propria cronică. Nu mă număr printre cititorii cronicilor semnate de T. Caranfil în «Informația Bucureștiului» și nu am nici căderea, nici dorința de a mă ocupa de activitatea sa de cronicar. Observațiile mele critice priveau calitatea dezbaterii despre filmul «Reconstituirea», nu probitatea profesională a unuia dintre participanți.

Încă o dată, criticile cuprinse în cronica intitulată «Preferați programul I» vizau unele slăbiciuni ale emisiunii de actualități cinematografice TV. Discuția despre «Reconstituirea» mi s-a părut un exemplu frapant al consecințelor acestor slăbiciuni. Arătam că D.I. Suchianu a fost pus în situația de a dialoga cu un interlocutor care nu vorbea de fapt aceeași limbă ca el.

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

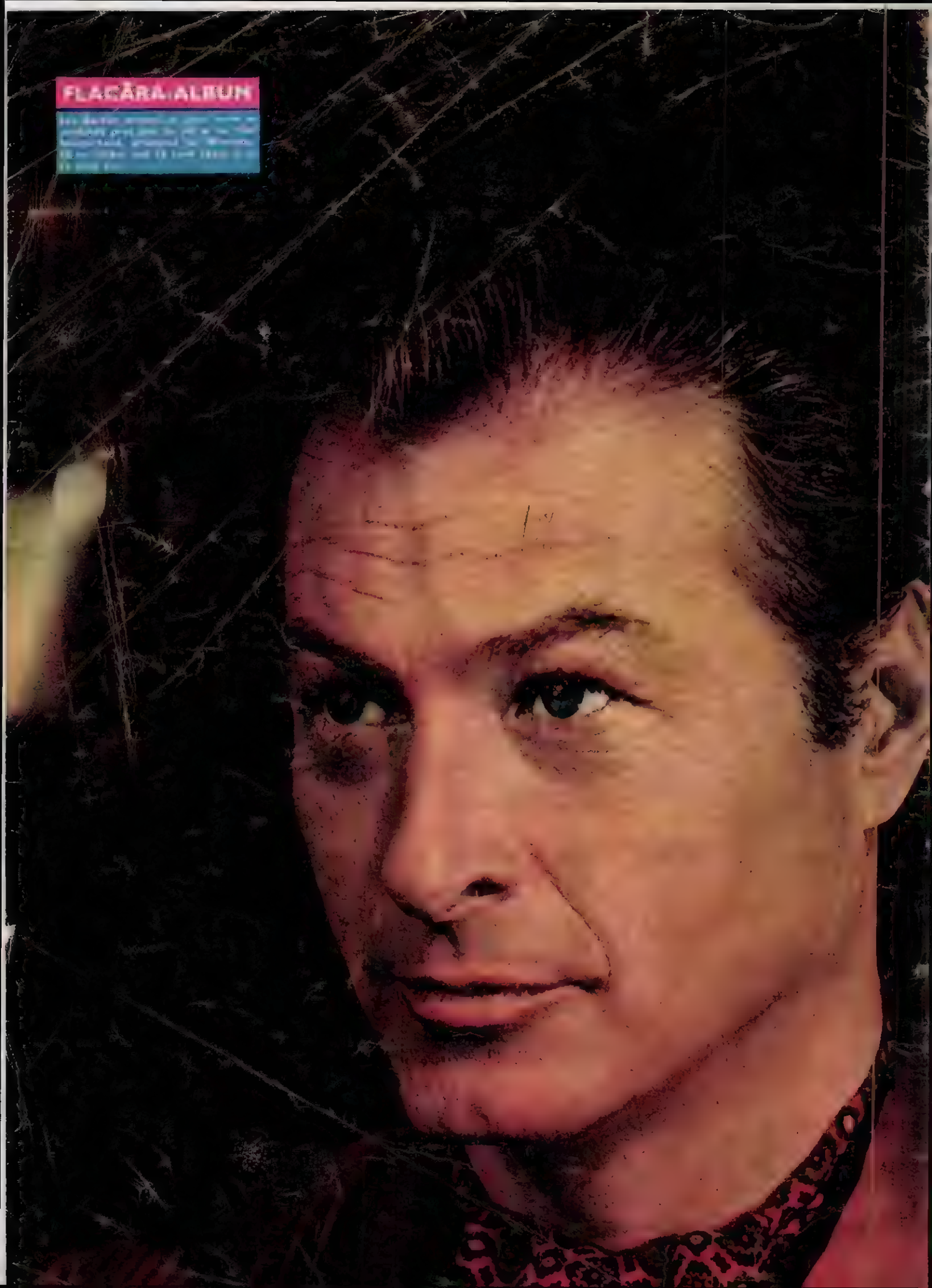
FLACĂRA ALBUM

9
'70
ANUL XIX
NR. 769
28 FEBRUARIE 1970

FLACARA

reportaj de șapte zile

constituirea academiei de științe sociale și politice a republicii socialiste România

Vineri, 20 februarie, au luat sfîrșit lucrările Adunării generale de constituire a Academiei de Științe Sociale și Politice. Cu această ocazie, în baza propunerilor făcute în dezbateri, Adunarea generală a aprobat în unanimitate Statutul noii Academii și a întocmit lista de candidați pentru membrii Academiei. Prin vot secret, pe buletine, Adunarea generală a ales 125 membri titulari și 93 membri corespondenți, stabilind de asemenea componența celor 8 secții, după care, în ședințe separate de constituire, au fost aleși președinții acestora.

Declarîndu-se constituită Academia de Științe Sociale și Politice, s-a trecut apoi la alegerea prin vot deschis a organelor de conducere. Luînd cuvîntul și subliniind marea importanță pe care o prezintă înființarea Academiei, academicianul Constantin Daicoviciu a propus în numele unui mare număr de oameni de știință și cercetători ca tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** să fie ales președinte de onoare al Academiei.

Primită cu aplauze puternice și ovații, propunerea a fost însușită de întreaga adunare, care, exprimînd poziția tuturor oamenilor de știință din țara noastră, a ales cu entuziasm și în unanimitate ca președinte de onoare al Academiei de Științe Sociale și Politice pe tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretarul general al Partidului Comunist Român.

În după-amiaza aceleiași zile, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, s-a întîlnit la sediul C.C. al P.C.R. cu membrii prezidiului noii Academii. **Sînt convins**, a arătat cu această ocazie tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU, că prezidiul Academiei de Științe Sociale și Politice, secțiile nou constituite, vor trece la elaborarea unui program concret de muncă și că, pe baza acestui program, se va realiza intensificarea muncii de cercetare în institute, în universități, în centrele sociale și economice ale patriei noastre.**

legume mai multe și la timp

Vremea capricioasă de la sfîrșitul acestei ierni nu constituie pentru legumicultorii județului Dolj, un motiv de îngrijorare. Planul de măsuri stabilit de direcția agricolă județeană este urmărit și îndeplinit cu exactitate în așa fel încît cele 13 000 ha planificate a se cultiva cu legume să poată oferi la timp rodul lor. Prin această suprafață, județul Dolj, al cărui relief oferă condiții optime producției de legume, ocupă locul al doilea pe întreaga țară. De aceea preocupările actuale au fost îndreptate, după cum ne informează tovarășul Mihai Băluță, directorul direcției agricole județene, nu spre extinderea suprafeței cultivate, ci spre o exploatare cît mai rațională, intensivă, care să ducă la obținerea de recolte cît mai bogate, de pe fiecare hectar în parte. Pentru anul în curs s-a trasat ca sarcină de plan obținerea a 3 000 kg legume în plus la fiecare ha față de anii precedenți.

Ținînd seama de indicațiile documentelor de partid, în județul Dolj s-a trecut la o repartizare teritorială judicioasă, care să asigure valorificarea cît mai deplină a condițiilor naturale și economice existente în fiecare unitate. În felul acesta s-au continuat pregătirile la unitățile profilate pe produse destinate exportului, preconizîndu-se o cantitate de 30 000 de tone. Datorită existenței fabricilor de conserve de la Calafat și Caracal, o altă zonă legumicolă este concentrată în jurul acestor localități. În sfîrșit, în stabilirea cooperativelor producătoare de legume s-a ținut seama, pe lîngă necesarul de forță de muncă și de tradiția locurilor, și de apropierea de oraș. Totuși, în jurul orașului Craiova există încă posibilități de extindere a suprafețelor cultivate cu legume care să ducă la depășirea celor 20 000 de tone destinate pieței și care se dovedesc adesea neîndestulătoare.

Pentru o cît mai bună urmărire a procesului de producție, direcția agricolă județeană a hotărît concentrarea producției în 54 C.A.P. ce vor cultiva 6 100 hectare în culturi principale și 2 800 hectare în culturi succesive. În scopul asigurării unei producții-marfă de 95 000 tone. Întreaga suprafață cultivată cu legume va fi amplasată pe terenuri irigate.

O altă acțiune a direcției județene, care va influența pozitiv întreaga activitate economică din cooperative, o constituie cooperarea cu institutele și stațiunile experimentale agricole. Astfel, direcția agricolă cu sprijinul cercetătorilor de la Facultatea de agricultură și de la stațiunea experimentală vor profila în anul acesta 60 cooperative agricole de producție pentru producerea cartofului timpuriu și extratimpuriu pe o suprafață de 600 ha pe sistem irigat. Tot cu ajutorul cercetătorilor s-au făcut studiile de profilare și amplasament a celorlalte legume și s-a asigurat asistența tehnică în solarii, punîndu-se pe baze științifice întreaga activitate. De asemenea, brigadierii școlarizați au simțit din plin sprijinul specialiștilor de-a lungul celor 9 sau 12 luni de școală.

În prezent în județul Dolj s-a completat necesarul de răsadnițe, asigurîndu-se întreaga bază materială pentru o suprafață de 882 000 mp pentru semănat și repicat. Culturile de roșii timpurii sub polietilenă vor ocupa o suprafață de solar pe 194 ha față de 70 ha anul trecut. Însămînțările pentru răsaduri au fost încheiate: de asemenea, repicările. Au început și lucrările de însămînțare și plantare a morcovilor, păstrunjelului, mazării, păstăilor. Ceapa verde se va recolta anul acesta de pe o suprafață de 450 ha; 170 ha vor fi cultivate cu usturoi verde și 37 ha cu ridichi de lună. Concentrarea, specializarea unităților și urmărirea atentă a muncii de zi cu zi a harnicilor legumicultori din județul Dolj sînt doar cîteva din măsurile care vor duce la o producție sporită de legume, la asigurarea pe o scară largă a cerințelor populației.

Petre ANGHEL

La Maglavit, jud. Dolj, răsadurile vor fi timpurii și de bună calitate.

pe nume phyllophora...

Cine și-ar fi imaginat că grațioasa și decorativa algă marină născută în valul ce se rostogolește în apropierea țărmului, că horbota ce la atingere se dovedește fragilă și inconsistentă ascunde virtuți uimitoare? În continuă căutare de noi resurse de materii prime au început recent să fie studiate și calitățile și proprietățile diferitelor alge. Rezultatele au întrecut orice așteptări. În cadrul laboratorului de biologie marină aparținînd Institutului de biologie «Traian Săvulescu», s-au încheiat lucrările de cartare a rezervelor de alge din apele teritoriale românești. O «inventariere» cît se poate de binevenită și care a dus la constatări importante. Astfel, aglomerările de alge roșii — sau phyllophora, cum le numesc specialiștii — grupate în zona gurilor Dunării și de-a lungul litoralului, reprezintă cea mai mare rezervă de acest gen cunoscută pînă în prezent în țară. Pe o suprafață de 11 000 kmp, roșul violent al algelor domină solul marin, dar efectul cromatic e mai puțin important decît constatarea, la care s-a ajuns după nenumărate experiențe, că alga respectivă conține puternice concentrații de iod și agaroid (gelatină vegetală), substanțe ce-și găsesc o largă întrebuințare în industria alimentară, textilă și în fabricarea de medicamente. Specialiștii au evaluat în milioane de tone rezervele de alge din perimetrul respectiv. Dacă vom adăuga că un singur gram de agaroid — extras din alge — poate solidifica un litru de apă, vom conveni că viitoarele «recolte» justifică din plin încrederea pusă în noua... plantă de cultură (de ce nu?).

H. MIHAI

la calea ferată treburile nu merg ca pe roate...

Calea ferată rămîne în continuare ramura cu ponderea cea mai mare în transporturile terestre ale țării, componentă a sistemului circulatoriu al economiei naționale și a vieții cotidiene moderne. Un adevărat sistem arterial al țării, a cărui activitate trebuie să se desfășoare fără sîngerări și întreruperi, în cele mai optime condiții. Datele furnizate de Direcția generală a mișcării din Departamentul Căilor Ferate infirmă însă în mare măsură acest deziderat, mai ales în privința ritmicității, a executării la timp a obligațiilor ce le au unitățile C.F.R. și cele beneficiare. Imposibilitatea de a trimite, în multe cazuri, vagoane la timpul stabilit și locul de încărcare respectiv, insuficiența spațiilor de încărcare-descărcare și manipulare a mărfurilor din triaj, staționări mari pe parcurs, anularea vagonului după ce a fost îndreptat spre locul de încărcare, o slabă colaborare între conducerea stațiilor și unitățile beneficiare sînt doar cîteva exemple în acest sens. Dar iată și alte cîteva fapte și date care confirmă lipsurile existente în unitățile feroviare și care ilustrează în mod veridic frecvența în continuă creștere a acestei situații.

Sîntem la peste jumătatea primului trimestru. Zilnic în stații și triaje stau nefolosite 4 400 vagoane de marfă. Cauza? La prima vedere din lipsă de comenzi. Întreprinzînd o analiză a respectivei situații negative vom observa că marii beneficiari ai serviciilor C.F.R. au devenit treptat, de-a lungul anilor, promotorii — în mare măsură — a neregularității transporturilor. Explicația este cît se poate de simplă: în primele 3-4 luni ale anului ministerele, întreprinderile și instituțiile prezintă foarte puține cereri de transport, pentru ca în următoarele luni solicitanții să devină atît de numeroși încît organele de resort sînt puse în imposibilitatea de a satisface toți clienții. Iată deci una din cauzele importante care duc la întîrzierea aprovizionării și desfacerii, la crearea unor perturbații în industrie, construcție și în alte ramuri. Este semnificativ, de pildă, că în 1969 Ministerul Construcțiilor Industriale a avut următoarea ritmicitate: trimestrul I — 10,2 la sută; II — 27,2 la sută; III — 32,2 la sută și IV — 30,2 la sută. Și anul acesta, pînă în prezent, ministerele economice au adoptat aceeași linie, trimițînd propuneri pentru o cifră din care rezultă o nefolosire pe trimestrul în curs a unei capacități de 4 milioane tone.

În decursul anului trecut, față de 1968, locațiile au înregistrat o creștere de 50 la sută. Cele mai mari recorduri «negative» le dețin: Ministerul Industriei Metalurgice (20 955 788 lei), Ministerul Industriei Materialelor de Construcții (21 538 367 lei) și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini (17 205 300 lei). În cîte scopuri economice și social-culturale nu ar fi putut fi folosite aceste zeci de milioane de lei?

Se impune ca o necesitate stringentă aplicarea consecventă în practică a indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1969 cu privire la stabilirea unor sarcini concrete pentru unitățile feroviare și beneficiarii de transporturi de a-și corela cît mai judicios activitatea în scopul îmbunătățirii desfășurării transporturilor pe calea ferată.

Gh. AGIU

de o sută de mii de ori: hai noroc !

La Fabrica de obiecte și articole de sticlărie-București a intrat în funcțiune linia a doua a cuptorului 5, care va produce pahare printr-un sistem de presare. La cele peste 100 000 de pahare — capacitatea de producție anuală — se adaugă 20 000 vaze de flori și alte obiecte menite să împodobească încăperile. Obiectele se pot produce la dimensiuni și culori variate, ceea ce ne îndreptățește să sperăm că proiectanții vor fi generoși în soluțiile propuse și vor aduce utilității un spor de frumusețe.

O caracteristică a noii linii o constituie consumul redus de material specific și de gaz (50% față de necesarul vechilor unități industriale), economisirea fiind posibilă datorită cuptoarelor de înaltă tehnicitate. De altfel, întregul proces tehnologic este dirijat printr-un sistem radio direct de la tabloul central de comandă, fapt posibil datorită automatizării complete a celor peste 20 000 de subansambluri.

Deși sîntem convinși de pe acum de calitatea paharelor, ne rezervăm un adaos de entuziasm pentru cînd le vom privi pline de licoarea lui Bachus.

Dan BALASAN

în teleorman, după 2 300 de ani

Lîngă satul Albești (jud. Teleorman), nu departe de confluența rîului Bundea cu Vedea, au fost scoase de curînd la lumină urmele unei cetăți geto-dacice (secolele IV-III î.e.n.). Așezată pe un bot de deal, cetatea domina, la vremea respectivă, o parte din Cîmpia Munteană. Prezența ei a fost semnalată pentru prima oară de către istoricul Gr. Tocilescu, care în 1898, împreună cu faimosul cartograf Pamfil Polonic, urmărea identificarea vechilor așezări daco-romane aflate de-a lungul și de-a latul țării. Săpături arheologice sistematice sînt efectuate abia acum, după 70 de ani, de către Institutul de arheologie.

Ce s-a descoperit? Este vorba — ne informează arheologul Emil Moscalu, conducătorul șantierului arheologic de la Albești — de scoaterea la lumină a unei cetăți foarte bine întărite, cu un sistem de fortificații original și în multe privințe deosebit de celelalte cetăți geto-dacice cercetate pînă acum în Muntenia. Între zidurile ei se afla probabil sediul unui centru tribal, cu o garnizoană permanentă, cetatea constituind în același timp și un loc de refugiu pentru populație în caz de primejdie. Și azi, după 2300 de ani, se mai poate vedea valul de apărare (din pămînt), lung de peste 200 de metri și șanțul care înconjura cetatea. Săpăturile efectuate în incinta cetății au condus la descoperirea unui bogat material arheologic; foarte multă ceramică dacică, amfore grecești (de import), pumnale admirabil lucrate, cu caracteristici specifice armelor dacilor, podoabe din sticlă și argint, monede emise în cetățile grecești de pe coasta dalmatică etc.

Cu prilejul săpăturilor s-a mai stabilit că cetatea a fost înălțată peste o așezare și mai veche, din perioada de la sfîrșitul epocii de bronz, începutul primei părți a epocii fierului.

Descoperirile de la Albești fiind deosebit de importante, rezultatele cercetărilor vor constitui obiectul unei comunicări științifice ce urmează a fi prezentate încă în primăvara aceasta de către arheologul Emil Moscalu.

F. URSEANU

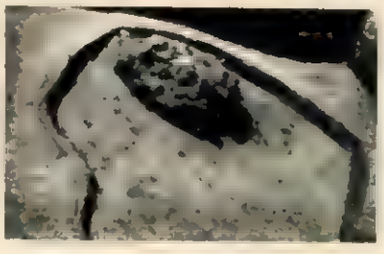

Vatra descoperită într-o locuință din incinta cetății.

O brățară dacică din bronz și o zăbală din fier, găsite alături de alte obiecte printre ruinele cetății.

cronică rurală:
un milion de hectare

În 1970 — an hotărîtor pentru realizarea integrală a prevederilor cincinalului în domeniul îmbunătățirilor funciare — vor fi amenajate pentru irigații 225 000 ha. Cea mai mare parte, circa 185 000 ha, se realizează din fondurile statului. Noile suprafețe irigabile sînt cuprinse în mari sisteme: Carasu — Gălățui — Călărași, Pietroiu — Ștefan cel Mare, Calafat — Băilești și terasa Brăilei. În acest din urmă sistem, pe care vor fi amenajate 72 000 ha, a început construcția canalului magistral, lung de 48 km, care pornește de la Dunăre și sfîrșește în albia rîului Buzău. Pînă acum, pe această terasă au fost pregătite pentru irigații 10 000 ha.

Și irigațiile prin aspersiune vor înregistra un spor substanțial. Anul acesta își va face apariția pe ogoare un nou agregat de pompare, cu motor de 65 CP, avînd un debit de 52 litri pe secundă și o putere de pompare pînă la înălțimea de 58 m. Un astfel de agregat, realizat de Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște, va putea să fie utilizat pe parcele de 50-60 ha.

Potrivit prevederilor, la sfîrșitul acestui an suprafața irigată va ajunge la 1 000 000 hectare, iar după încheierea cincinalului următor la 3 000 000 hectare.

minifermă

Cu concursul Cooperativei agricole de producție de la Ceacu, Școala generală din comuna Cuza Vodă, județul Ialomița, a organizat o fermă didactică pe o suprafață de 5 hectare. Toate lucrările vor fi efectuate de elevi. Mai mult, tot școlarii dețin și funcțiile de conducere: șef de fermă, economist, șefi de echipe. Cele 5 hectare nu vor constitui nici pe departe un teren pentru joaca de-a... agricultura. Printre altele «conducerea» minifermei vorbește foarte insistent despre planificare. Astfel, micii fermieri și-au propus ca de pe tarlaua lor, parcelată pentru multe culturi, să obțină recolte corespunzătoare unor producții de 6 000 kg porumb, 3 200 kg fasole verde, 4 000 kg mazăre verde, 9 000 kg ceapă uscată, 7 000 kg arpagic la hectar și... multă-multă experiență.

În comuna Cuza Vodă, pasiunea și-a găsit astfel cîmp larg și corect de acțiune.

aniversare

Comuna Apostolache din județul Prahova a împlinit 375 de ani de existență documentară, deși unele atestări neoficiale socot așezarea mult mai vîrstnică. Evenimentul a fost cinstit prin festivități care s-au bucurat de interesul general. Între altele a fost organizat un simpozion în cadrul căruia s-a evocat pe larg istoricul acestei vechi localități, precum și transformările de ordin economic, politic și social-cultural pe care le-a cunoscut în anii construcției socialiste. Cu această ocazie, în comuna Apostolache a fost deschis un muzeu etnografic.

C. ALEXE

o cifră liniștitoare

Urs, focă, jder, vizon, lup canadian, lup pur și simplu, vulpe, sconcs — nume care pentru oricare femeie au rezonanța la fel de plăcută, mai ales în timpul iernii. După cum artizanul, creator de podoabe, a fost înlocuit cu timpul de marile întreprinderi sau laboratoare, în care se creează perle așa-zise de cultură, tot așa și vînătorul care aducea mîndru prețioasele blănuri obținute în condiții neînchipuit de grele este înlocuit astăzi prin creșcătorii în care se înmulțesc fel de fel de animale cu blănuri prețioase.

De pildă, micul animal destul de dulce și nevinovat din fotografie reprezintă de fapt materia primă a acelor mult apreciate «nurci». Pentru că, așa cum aflăm, la I.A.S.-Prejmer creșcătoria de nurci care a luat ființă în 1967, cu un efectiv matcă de 250 de asemenea animale, a ajuns astăzi la 1 000 și asigură anual peste 3 800 de blănițe. Dacă vreodată ați intrat în vreo blănărie, dornice să vă împodobiți paltoanele cu elegantele nurci, și vînzătorul v-a răspuns «nu mai avem» — fiți liniștite. Pînă în 1972 numai de la acest puțin cunoscut pînă acum I.A.S. se vor livra cîte 15 000-20 000 de blănițe.

I. POP

COPERTA NOASTRĂ:

ALAN BEAN, CHARLES CONRAD și RICHARD GORDON, membrii echipajului «Apollo-12», vizitează țara noastră.
(Citiți pag. 4 – 5 – 6 – 7).

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12 Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

AZI ȘI MÎINE ÎN COSMOS

BEAN, CONRAD și GORDON
vorbesc cititorilor noștri
despre cele mai actuale probleme ale astronauticii

În preajma vizitei lor în România, redacția revistei noastre s-a adresat telegrafic cosmonauților Alan Bean, Charles Conrad și Richard Gordon, rugîndu-i să răspundă, pentru cititorii «Flăcării», la o serie de întrebări privind experiența lor personală și unele probleme cu caracter mai general privind programele cosmice în curs și de perspectivă. După cum veți putea constata, întrebările, respectiv răspunsurile primite, acoperă o sferă foarte largă de activități, abordînd probleme fundamentale ale explorării cosmosului — desigur, așa cum sînt văzute ele în S.U.A. — în momentul de față.

În paginile de față redăm textul integral al interviului acordat de echipajul navei «Apollo-12» în exclusivitate revistei «Flacăra».

L.N.

CU «TAXIUL» SPRE LUNĂ

Întrebare: *Cînd credeți că vor putea efectua cercetări în spațiul cosmic și pe corpuri cerești apropiate oameni de știință și tehnicieni alături de cosmonauți profesioniști? Există o vîrstă-limită? Specialiștii respectivi vor trebui să posede calități fizice excepționale?*

Răspuns: În momentul de față în Statele Unite se fac cercetări pentru punerea la punct a unui sistem de transport denumit «Taxi cosmic». Acest «taxi», care poate fi refolosit de o sută de ori sau chiar mai mult, va reduce considerabil costul plasării pe orbita circumterestră. Se crede că pe această cale costul va scădea de zece ori.

Cu aceste nave vor călători două categorii distincte de persoane. Mă refer pe de o parte la astronauții profesioniști, care în cazul de față pot fi comparați cu echipajul unui avion de transport obișnuit. Pe de altă parte, în compartimentul de călători vor putea lua loc tot felul de persoane angajate în activitatea spațială, de pildă, tehnicieni pentru o stație cosmică, meteorologi, fizicieni, astronomi și poate — de ce nu? — bucătari și îngrijitori. Noi credem posibil ca primele vehicule de acest tip să zboare încă la sfîrșitul acestei decade.

În aceste condiții cercetătorii angajați în activitate spațială nu vor trebui să se limiteze la o orbită circumterestră «joasă». Cu ajutorul acestui «taxi» ei ar fi plasați pe orbita circumterestră și de acolo ar fi transbordați pe un alt vehicul, acționat poate de energie nucleară, și transportați pe o orbită circumterestră «înaltă» sau chiar pe Lună.

ȘI BUNICILE VOR CĂLĂTORI ÎN COSMOS!

În ceea ce privește calitățile fizice ale persoanelor respective, nu cred că vor juca un rol hotărîtor. Orice om sănătos va fi în stare să călătorească în spațiul cosmic. În fond, astăzi bunicile noastre zboară în mod obișnuit cu avionul, și într-o bună zi cred că alte bunici vor face călătorii cosmice fără ca să fie expuse la pericole mai mari decît într-un avion de transport obișnuit.

Întrebare: *Cele două echipe de astronauți americani care au călcat pe solul lunar au resimțit o adevărată euforie: le-a venit să sară, să facă salturi «ca de girafă» — este chiar expresia dv., domnule Conrad — etc. Cum se explică această «exaltare»? Doar prin satisfacția de a fi realizat un lucru cît de neobișnuit, ca o promenadă lunară? Sau există și alte cauze obiective, fiziologice? Care este efectul gravitației reduse pe Lună asupra acestei stări de euforie?*

DE CE AM «DANSAT PE LUNĂ»

Răspuns (Charles Conrad): Nu există nici o cauză fiziologică pentru această stare de euforie. Alan (Bean) și cu mine ne entuziasmăm în general pentru ceea ce facem. Cei care au urmărit prin radio zborul nostru și care nu ne-au cunoscut personal au fost poate surprinși de modul nostru de manifestare, dar cei care ne cunosc și care se află tot timpul în jurul nostru consideră că felul în care am reacționat era perfect normal pentru noi.

De fapt întrebarea dv. comportă mai multe răspunsuri. Primul lucru pe care trebuie să-l înțelegeți este că noi ne antrenăm pe Pămînt în condițiile gravitației terestre. Aici, «acasă», noi cîntărim împreună cu echipamentul nostru aproximativ cîte 125 kg fiecare, în timp ce pe Lună greutatea scade de șase ori. Pe măsură ce ne adaptam la gravitația lunară redusă și făceam pași foarte mari dar în ritm încet, ca la cinematograf în filmare încetinită, ni se părea tot mai mult că mișcările noastre se aseamănă cu cele ale unor girafe fugind, așa cum apar în film.

Probabil că motivul principal pentru care Al și cu mine am simțit euforia la care vă referiți se datorește faptului că am aselenizat «la doi pași» de craterul care reprezenta ținta noastră. Or trebuie să știți că noi ne-am antrenat luni de zile în șir tocmai pentru a fi în stare să ajungem cît mai aproape de țintă. Cînd am pășit pe Lună și ne-am dat seama cît de ușor puteam să lucrăm acolo și să ne îndeplinim sarcinile, am resimțit, fără îndoială, o stare de euforie. Am fost fericiți că lunile de antrenament, de efort, au fost rodnice. Știam că antrenamentul fusese judicios organizat și cunoșteam exact misiunea noastră, și toate acestea ne-au dat un simțămînt de bună dispoziție, de încredere în echipamentul nostru spațial. Dintr-o dată, Luna a devenit un «prieten» pentru noi și eram foarte fericiți că ne aflam acolo.

Întrebare: *Care au fost primele cuvinte cu care v-au întîmpinat familiile dv. cînd v-ați întors pe Pămînt după expediția lunară?*

Răspuns (Richard Gordon): Îmi este greu să răspund la întrebarea dv. Mărturisesc că nu-mi aduc aminte exact care au fost aceste cuvinte... Știu însă că puțin timp după ce am ajuns pe nava portavion am vorbit cu familiile noastre la telefon și, desigur, ele erau foarte agitate și în același timp foarte fericite să știe că ne-am întors cu bine pe Pămînt.

Ce-am simțit noi personal? Satisfacția de a fi executat o misiune în cele mai bune condiții. La prima conversație cu familiile au predominat sentimentele de fericire și de satisfacție. Aceleași sentimente au fost împărtășite și de soțiile și copiii noștri.

REDUCERILE ÎN BUGETUL NASA ȘI VIITORUL PROGRAMELOR COSMICE AMERICANE

Întrebare: *În presă au apărut știri despre proiectate reduceri în bugetul NASA. Vrem să punem acum cîteva întrebări care nu vizează în nici un chip excepționalele calități umane și profesionale ale cosmonauților și oamenilor de știință angajați în programul «Apollo» – calități unanim recunoscute. Care este părerea dv. personală în momentul cînd pe glob, inclusiv în S.U.A., există atîtea probleme nerezolvate, de importanță vitală — de pildă lupta împotriva cancerului și a altor boli, subdezvoltarea (evident, nu ne referim la S.U.A.) subalimentația, lipsa de locuințe etc., etc. — cheltuieli de ordinul a zeci de miliarde de dolari pentru saltul cosmosului nu sînt oare un lux pe care omenirea nu și-l poate permite la ora actuală? Nu ar trebui oare — este o întrebare cam dură» pentru dv. — ca cercetarea cosmosului să se desfășoare la o scară simțitor mai redusă decît pînă în prezent? Sau există oare — așa cum credem noi — posibilitatea de a se elibera uriașe resurse materiale prin realizarea de economii la alte capitole, care ar permite dezvoltarea paralelă a cercetărilor cosmice și a luptei pentru un mai demnă condiție umană?*

Răspuns: Este dificil să dăm un răspuns corespunzător întrebărilor dv. într-un spațiu atît de restrîns, totuși putem să exprimăm unele păreri. Convingerea noastră fermă este că investițiile făcute de țara noastră în explorarea cosmică sînt cele mai fructuoase pe care le-a făcut vreodată, și cred că aceasta este adevărat și pentru alte state. Statele Unite cheltuiesc cam a doua suta parte din produsul național total pentru NASA (Administrația națională pentru cercetări cosmice și astronautică), și roadele sînt considerabile.

ECONOMII PENTRU AGRICULTURĂ... DATORITĂ EXPLORĂRII COSMOSULUI

Programele spațiale care reclamă o adevărată perfecțiune tehnică au devenit piatra de încercare pentru tehnologia noastră. Zeci de noi produse au fost create și se află în circulație tocmai pentru că programul de cercetări cosmice a dat naștere la noi materiale și la noi tehnici. Este mult mai ușor astăzi să facem previziuni meteorologice juste,— ca urmare a progreselor tehnicii cosmice — și de pe acum se întrevede posibilitatea unor atari previziuni cu o săptămînă sau chiar cu mai mult înainte. Singur acest fapt economisește milioane de dolari pentru agricultură, pentru transporturile navale și aeriene și pentru alte sectoare care depind într-o măsură hotărîtoare de starea timpului.

Telefonul, televiziunea și alte

tipuri de comunicații au fost și ele îmbunătățite în mod substanțial, ca urmare a dezvoltării tehnicilor spațiale. Am putea lărgi cu mult această listă care enumeră beneficiile obținute de pe urma cercetărilor cosmice.

S-ar mai putea spune și altceva în legătură cu întrebările dv. Banii cheltuiți pentru cosmos sînt cheltuiți pe pămînt pentru a plăti salariile celor angajați în programul cosmic. Acești bani ajung în cele din urmă în prăvălii, în frizerii, în atelierele de reparat automobile ș.a.m.d. Fiind cheltuiți pe pămînt, lumea profită de pe urma lor.

Mai există și un alt aspect. Dacă -ar pune capăt dintr-o dată programului de cercetări spațiale nu există nici o garanție că fondurile astfel «eliberate» ar fi îndreptate spre cercetări asupra cancerului, de pildă, sau asupra altor probleme similare. De fapt, dacă ar fi să ne raportăm la exemple din trecut, am putea afirma că fondurile nu și-ar găsi o astfel de destinație.

Firește, există multe probleme arzătoare de rezolvat pe pămînt, dar unul dintre cele mai folositoare moduri de abordare a acestora este de a face ca societatea să-și păstreze neștirbită inventivitatea, să aibă la dispoziție o tehnologie tot mai perfecționată, care să permită o productivitate tot mai înaltă. Chiar dacă programul spațial nu ar avea nimic altceva la activ decît acest rezultat (adică ignorînd aspectele pur științifice), el totuși ar merita să fie întreprins.

PLANURI PRIVIND MARTE, MERCUR ȘI O VECHE «CUNOȘTINȚĂ»: LUNA

Întrebare: *Care sînt planurile NASA — în lumina proiectatelor reduceri bugetare — privind Marte și Mercur? Este de așteptat ca viitoarele aselenizări să aducă ceva esențial nou în viitorul apropiat?*

Răspuns: Bugetul propus de președintele Nixon pentru NASA, în 1971, este de 3,3 miliarde dolari. Cifra este mai mică decît am dori-o în condiții ideale, totuși este o sumă considerabilă, care ne va permite să continuăm cu energie programele noastre cosmice. În general, noi vom fi capabili să atingem toate obiectivele propuse, în unele cazuri însă — este adevărat — cu o anumită întîrziere. De pildă, lansarea primei noastre stațiuni cosmice rudimentare fusese programată pentru mijlocul anului 1972, dar ea va fi aminată pentru sfîrșitul aceluiași an.

În ceea ce privește planeta Marte, noi am programat un zbor orbital în 1971, intenționam să trimitem o rachetă fără echipaj la bord, care să «aterizeze» acolo în 1973, dar din cauza reducerilor bugetare vom amîna acțiunea pentru viitoarea «conjunctură» marțiană favorabilă: 1975. Acesta este singurul nostru program cosmic concret în ceea ce privește Marte. Totuși de pe acum se studiază și vom continua să studiem problema trimiterii unei rachete cu echipaj la bord spre Marte, care ar putea avea loc în perioada 1980-1990 sau imediat după aceea.

O lansare spre Iupiter va avea loc în 1972.

Pentru a reveni la Lună, cred că vom obține date semnificative de pe urma viitoarelor aselenizări. De pildă, sperăm să aflăm foarte multe despre originea sistemului solar. Deși nu este de așteptat că oamenii de știință vor ajunge la concluzii bine definite pentru încă multă vreme de aci înainte, există de pe acum indicații că asemenea concluzii științifice vor decurge din programul nostru. De pe acum am aflat multe lucruri interesante despre constituția și vîrsta Lunii.

Este însă posibil că cel mai de preț rezultat al programului «Apollo» constă în aceea că noi am dovedit posibilitatea unor asemenea călătorii. Am arătat că omul are voința și capacitatea tehnică de a se deplasa în spațiul cosmic cu o mare precizie și de a face acolo lucruri folositoare.

UN PROGRAM COSMIC PE BAZĂ DE COLABORARE INTERNAȚIONALĂ

Întrebare: *Ce-ați dori să spuneți oamenilor din România — țară cu un alt regim social decît țării dv. — prin intermediul revistei «Flacăra»?*

Răspuns (Conrad): Cred că programul cosmic american a adus o mare contribuție nu numai pentru țara noastră, ci pentru toate națiunile lumii. Programul «Om pe Lună» a fost elaborat acum vreo opt ani. Îndeplinirea lui a reprezentat un pas uriaș înainte, însă este prea devreme pentru a aprecia totalitatea implicațiilor sale pentru omenire.

În țara noastră programul «Apollo» a putut fi realizat datorită colaborării dintre industria particulară, oamenii de știință și guvern. Prin guvern înțeleg și milioanele de cetățeni care plătesc impozite și care în general au sprijinit programul nostru. Pentru a ne atinge țelul, 300 000 de cetățeni au acționat în cadrul Administrației și al industriei aproape toate cele 50 de state ale S.U.A., aducînd o contribuție directă la înfăptuirea programului. Aș vrea de asemenea să subliniez că acest program s-a desfășurat în condiții de deplină publicitate.

Noi ne-am bucurat de contribuția unor oameni de știință și tehnicieni din alte țări și ne-am străduit să împărtășim cunoștințele acumulate tuturor celor care doresc să le folosească. Pe viitor, am primi cu plăcere orice contribuție de la cei care pot da o mînă de ajutor. Într-adevăr, pentru a culege toate roadele posibile de pe urma explorării și cercetărilor cosmice avem realmente nevoie de ajutor din partea altora.

În ciuda faptului că națiunea noastră este foarte bogată, nu putem consacra activității cosmice decît resurse limitate. Guvernul american a stabilit că există alte programe prioritare care trebuie îndeplinite în același timp: mă refer la problema rasială, la cerințele noastre în lupta împotriva poluării orașelor etc. Programul cosmic american continuă într-un ritm respectabil, dar, cum spuneam, roadele lui nu pot fi culese cu adevărat decît cu ajutorul altora. De aceea noi sperăm că alte națiuni vor acționa împreună cu Statele Unite într-un program cosmic pe bază de colaborare internațională — un program care va face ca lumea să fie mai bună pentru întreaga omenire, indiferent de deosebirile existente între sistemele economice și sociale.

PAȘI ÎN COSMOS ȘI PE PĂMÎNT

Imediat după ce omul a pus piciorul pe Lună nu a apărut cu claritate faptul că se deschide astfel ușa explorării spațiului cosmic în general. De-a lungul realizării programului «Apollo» s-au făcut progrese mari și în alte sectoare în afară de cel lunar, dar din cauza factorilor de comunicație s-a acordat în mod natural o mai mare atenție explorării Lunii.

Programul cosmic a furnizat, furnizează și va furniza cunoștințe științifice și tehnologice de pe urma cărora pămîntenii pot profita în multe feluri. Fără îndoială, el va contribui la soluționarea unora din problemele grele care ne stau în față pe pămînt. De pildă, noi avem un program cosmic intitulat «Resursele terestre», implicînd folosirea de sateliți cu și fără echipaj pentru a ajuta unele țări să rezolve problemele lor agricole, ca de exemplu pentru a transporta apă și îngrășăminte în locul potrivit și a descoperi boli ale plantelor.

Acest program va contribui la detectarea resurselor naturale prin fotografiere și prin alte mijloace tehnice, cu ajutorul sateliților. Un întreg cîmp petrolifer a fost descoperit în Australia cu ajutorul unei singure fotografii realizate în cadrul programului «Gemini». Această unică fotografie a făcut să nu mai fie necesare fotografii aeriene executate prin tehnica obișnuită, care ar fi necesitat luni de zile. Și tot această unică fotografie «a ținut locul» la ani de zile de prospectare terestră...

În concluzie, vrem să ne exprimăm bucuria de a vizita țara dv., despre care am auzit atîtea lucruri interesante. Adresăm prin cititorii revistei «Flacăra» urarea «Bun găsit» și ne exprimăm speranța că zilele petrecute în România ne vor permite să cunoaștem cîteva din realitățile dv., vor prilejui contacte utile cu oamenii de știință și vor sluji la o mai bună înțelegere reciprocă.

Imediat după aselenizare, lîngă «Intrepid» se instalează antena radio. Prin ea astronauții vor simți alături de ei Pămîntul.

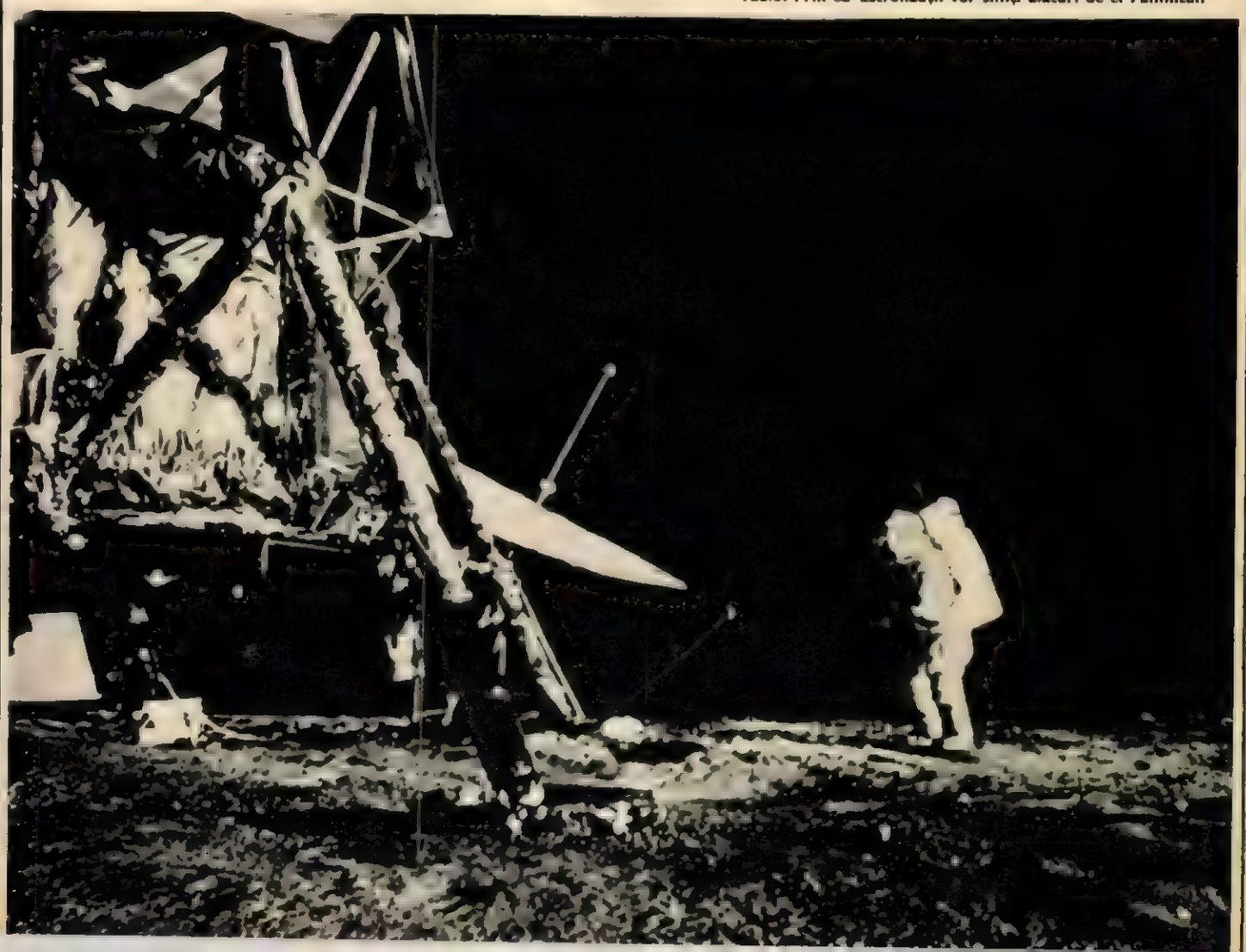

reportaj de șapte zile

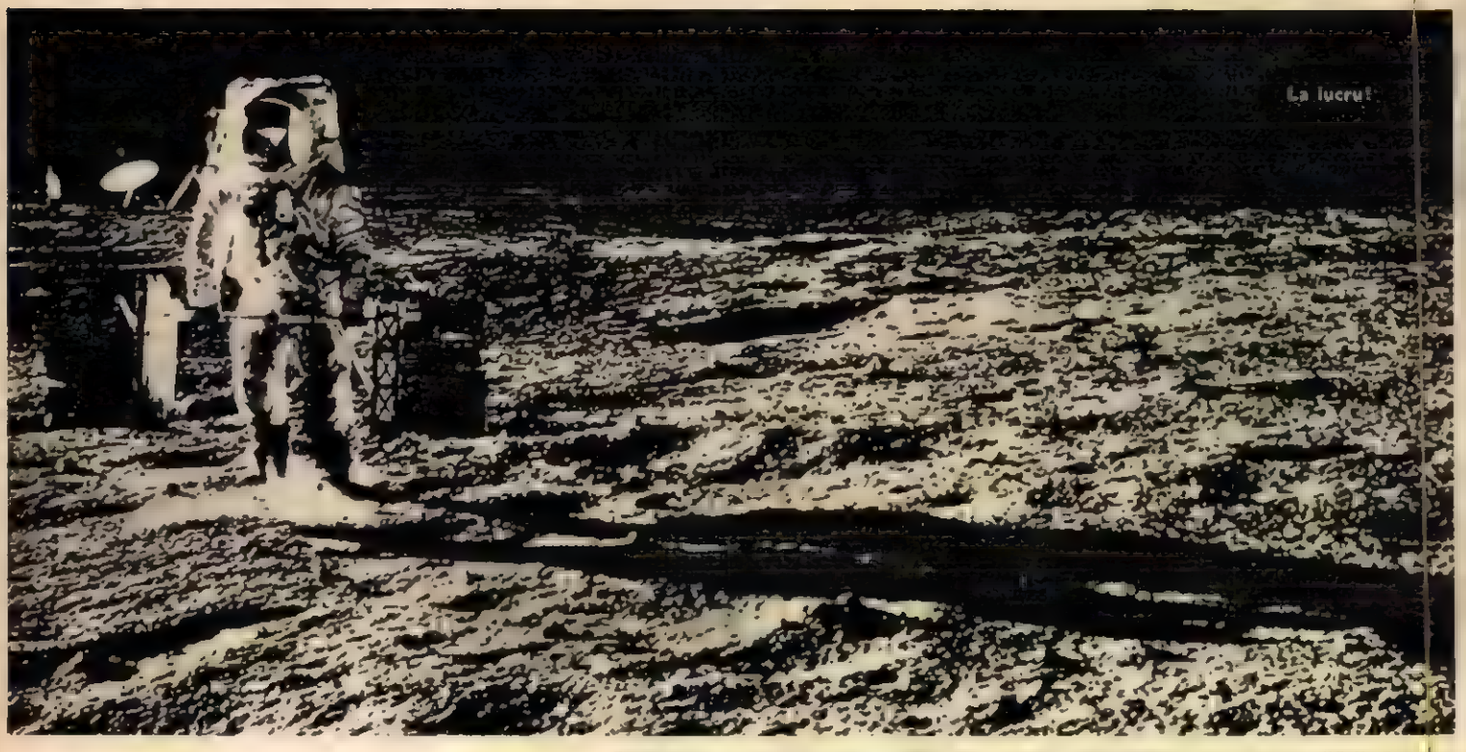

echipajul „apollo-12“ la bucureşti

Istoria este injustă față de cei care sosesc după «cei dintîi».

Cine a descoperit America? Columb. Dar cine a fost al doilea care l-a călcat pe urme?

Cine a traversat pentru prima oară Oceanul Atlantic cu avionul? Lindbergh. Dar «primul» după el?

Cine a făcut prima grefă de inimă? Barnard. Și al doilea?

Regula nu dă aproape niciodată greș: mai totdeauna îi uităm pe campionii secunzi. Credem însă că nu greșim dacă afirmăm că ea nu se aplică în cazul celor trei astronauți americani Alan Bean, Charles Conrad și Richard Gordon, care ne vizitează țara. La urma urmei, avînd în vedere că pînă în ziua de azi doar șase oameni au avut prilejul să întreprindă expediții selenare (în timp ce, de pildă, traversarea Atlanticului cu avionul a devenit mai comună decît o plimbare pe bicicletă), pur și simplu nu ne putem permite luxul să dăm uitării, de pe o zi pe alta, jumătate dintr-un efectiv atît de puțin numeros... Dar lucrurile nu se reduc numai la acest calcul sec. Nu putem uita calitățile lor pur umane și nici desăvîrșita pregătire tehnică și științifică, datorită cărora Bean, Conrad și Gordon — firește, cu concursul întregului aparat NASA, atît de bine «uns» — au realizat o performanță excepțională: alunizarea la doar 14 m de «ținta» stabilită. Umorul sec al astronauților americani nu s-a dezmințit nici de data aceasta, și nici stăpînirea de sine. Și nici uriașa bucurie de a fi deschizători de drumuri. «Făceam salturi ca o girafă» — exclama Conrad, utilizînd hiperbola nu numai pentru a sublinia starea de euforie caracteristică pietonilor lunari, ci poate și pentru a evidenția această amețeală, această beție de început de eră cosmică.

Deși avem încă proaspete în noi imaginile celor trei temerari astronauți, nu este totuși inutil să amintim cîte ceva despre ei, în preajma vizitei în țara noastră. Fotografiile din aceste pagini evocă momente semnificative din pregătirea și desfășurarea expediției «Luna-bis».

Toți trei membri ai echipajului navei «Apollo-12» au făcut parte din marina americană în calitate de aviatori și nu de navigatori. Marina se dovedește, așadar, o bună rampă de lansare pentru... navigația cosmică. Toți trei sînt căsătoriți și au și remunerație, și familie mare: Gordon este tatăl a patru băieți și două fete; Conrad, mai lipsit de imaginație, are numai băieți (patru!); în timp ce Bean este serios «distanțat», cu doar doi copii, un băiat și o

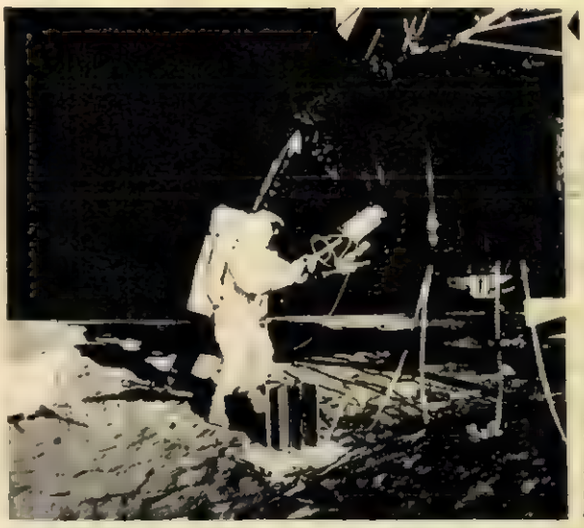

Un moment dificil: Bean încearcă să extragă din containerul special, aflat în exteriorul LEM-ului, o bară de plutoniu 238. Ea reprezintă elementul «cald» — deci periculos — al bateriei nucleare destinate să alimenteze cu energie aparatele plasate pe solul lunar. Dar bara refuză să se desprindă... Conrad exclamă: «Atenție! Atenție!» În sfîrșit, plutoniul «consimte» să se lase desprins și Bean începe să fluiere liniștit. Uf! A trecut și asta...

Știați că și modulul lunar are un «portbagaj»? Iată-l pe Alan Bean scoțînd cu grijă din «pîntecul» LEM-ului prețioasele aparate necesare activității de cercetare: un seismometru, un magnetometru și trei «analizori» — pentru ionosferă, atmosferă și particule solare.

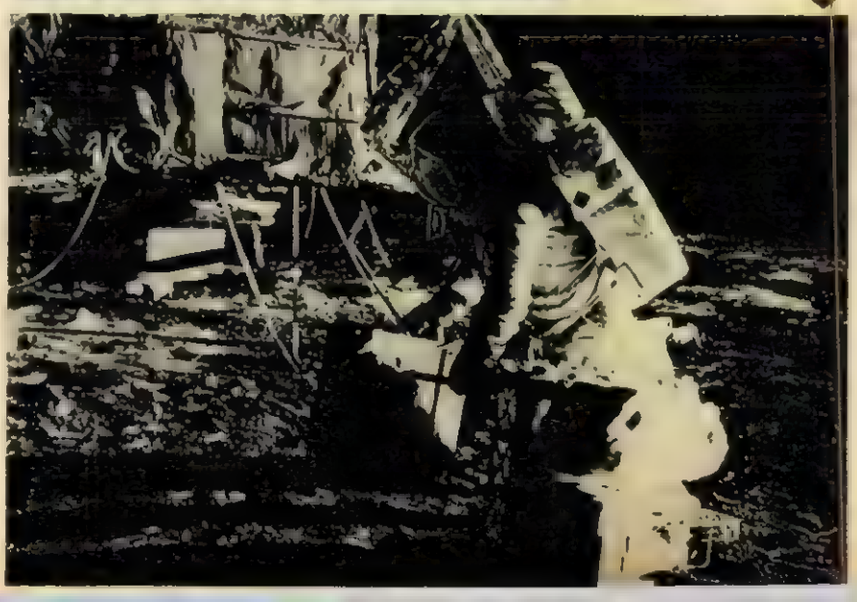

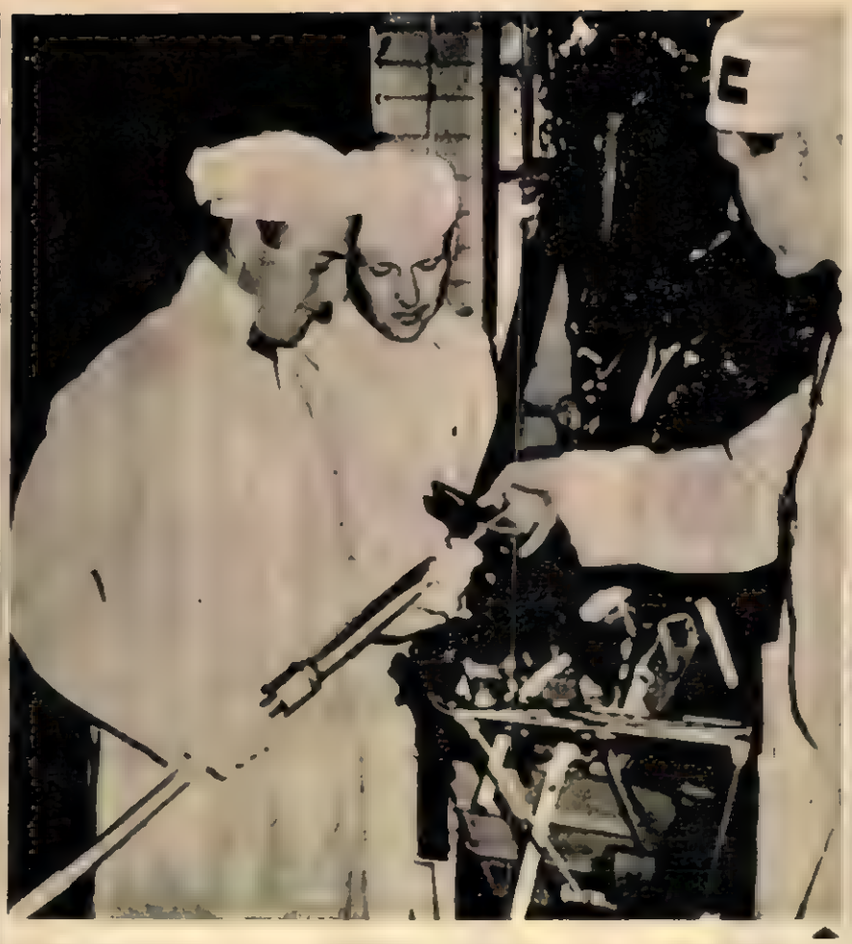

Membrii echipajului «Apollo-12» examinează cu atenție instrumentele pe care le vor lua cu ei pe navă. O defecțiune cît de mică poate avea consecințe imprevizibile.

Pe acest biplan Conrad se relaxează în orele libere... efectuînd «acrobații nebunești» (expresia aparține unui ziarist italian).

Marșul lunar... Începe pe Pămînt. Pentru a-și conserva forma fizică, comandantul navei «Apollo-12» practică perseverent alpinismul.

În călătoria sa selenară, echipajul navei «Apollo-12» a zburat deasupra Mării Liniștii. Pentru Charles Conrad, Marea Liniștii este însă pe Pămînt, în sînul familiei...

fată. O viață familială armonioasă, o descendență numeroasă asigură echilibrul interior absolut necesar pentru expediții atît de dificile ca cele lunare — ne asigură psihologii NASA. Învățămînt prețios nu numai pentru spațiul extraterestru.

Toți trei au o formație științifică deosebită: Bean este specialist în inginerie aeronautică, Conrad unește o excelentă pregătire tehnică și științifică cu o vastă experiență astronautică (a fost secundul lui Cooper la bordul navei «Gemini-5» și comandantul navei «Gemini-11»), iar Gordon este un chimist reputat.

Ne bucură să avem printre noi pe acești oameni cu o pregătire multilaterală, stăpîni pe ei și pe profesiunea lor.

Ei vor avea prilejul să cunoască mai bine țara noastră — care le va fi apărut în periplul lor doar ca un punct pe globul însorit. Vor avea ocazia să se convingă de prețuirea pe care poporul nostru le-o acordă lor personal, și prin ei oamenilor de știință de pretutindeni care au «proiectat» omenirea în era călătoriilor interplanetare.

Iar noi vom avea prilejul să aflăm de la distinșii noștri vizitatori, deci de la cea mai «autorizată» sursă cu putință, cum este acolo, pe mișcătoarele cărări ale cosmosului, unde Conrad, Gordon și Bean au dus solia geniului uman.

L. NIȚESCU

RIDICAREA LA PUTERE

de Victor **BÎRLĂDEANU**

Masele populare demonstrează pentru democratizarea aparatului de stat — februarie 1945.

Demonstrația maselor populare din Craiova în timpul ocupării prefecturii — februarie 1945.

Nimic mai firesc decît nevoia omului de a-și defini din cînd în cînd locul său propriu — oricît de modest ar fi — pe ampla traiectorie comună a înaintării în timp. Și nu există modalitate mai fertilă de a concretiza acest imperativ, atît de specific omenesc, decît confruntarea amintirilor cu istoria. Ca un revelator fotografic, istoria îți dezvăluie chipul moral autentic.

Mă gîndeam la toate acestea ascultînd zilele trecute relatările pasionate ale unor vechi muncitori din cîteva mari uzine bucureștene despre acțiunile ce au precedat, la începutul anului 1945, instaurarea primului guvern democratic. Era în amintirile lor un asemenea fior necontrafăcut, simțeai o atît de intensă vibrație, încît respirația fierbinte a acelor zile și acelor nopți îți dogorea, peste ani, obrajii. Fără gesticulații patetice, uneori poticnindu-și povestirea în cîte un detaliu nesemnificativ, alteori mărturisindu-și regretul de a nu mai ține minte un anumit fapt estompat de scurgerea anilor, ei retrăiau însă fiecare episod, fiecare secvență într-o asemenea stare de euforie de parcă n-ar fi trecut un sfert de veac — și încă sfertul de veac cel mai bogat în evenimente și înfăptuiri din istoria patriei — ci doar o zi.

— Iarna era cumplită, ianuarie și februarie păreau că nu se mai termină — își amintește *Ioan Dumitrescu*, lăcătuș de 31 de ani la Uzina de pompe (fostă pe vremea aceea «Fabrica de cîntare și terezii D. Voina et Co.») — dar noi toți aveam sentimentul ciudat că de fapt ninsorile și viscolele erau doar o părere, o iluzie. Ba chiar, la drept vorbind, cînd ne pregăteam de vreo acțiune și se declanșa pe nepusă masă cine știe ce intemperie eram gata s-o declarăm — în însuflețirea noastră, e drept, cam naivă dar sinceră, curată — o «manevră reacționară», o «uneltire fascistă», organizată special ca să ne pună nouă bețe-n roate. În realitate, senzația care ne stăpînea era aceea că începuse, mai devreme ca oricînd, primăvara...

...O primăvară cum nu mai cunoscuse țara. S-ar putea spune, fără teamă de a greși, că începuse chiar din anul precedent, din acea zi fierbinte de august ce se conturase definitiv în peisajul social-politic al țării ca o determinantă piatră de hotar. Fundamentalul act al eliberării, organizat și înfăptuit de către armată și forțele patriotice sub conducerea nemijlocită și după planurile elaborate de Partidul Comunist Român, revărsase asupra întregii țări acea boare de aer proaspăt, acea lumină generoasă și pură, acel suflu cald și înviorător care prefigurează de obicei anotimpul marilor germinații.

— Comuniștii acționaseră în fabrica noastră și în anii ilegalității — povestește *Ioan Paraschivoiu*, muncitor cu o vechime de 37 de ani în aceeași binecunoscută uzină de pe platforma Oborului. Îi simțeam ca oameni, dar mai ales le simțeam acțiunile, pornite toate dintr-o mare sete de dreptate, dintr-o mare ură împotriva rînduielilor nedrepte, împotriva fascismului care înrobise țara. Chiar din primele zile de după 23 August am avut posibilitatea să-i cunoaștem, să ne angajăm în luptă sub conducerea lor directă și să ne convingem că pentru ei nimic nu era mai presus decît interesele clasei muncitoare, ale țării, că n-au existat patrioți mai înflăcărați decît ei. Mi-aduc aminte că prima celulă de partid legală din fabrică îl alesese în fruntea ei pe nea Butaru, un muncitor cunoscut de multă vreme ca «spin în ochii patronilor», un om stimat de toți pentru pasiunea cu care își punea la inimă interesele tuturor. Cînd vorbea nea Butaru la acele prime adunări muncitorești de după eliberare, hala devenea dintr-o dată prea mică, neîncăpătoare, oamenii se înghesuiau și pe coridoarele din jur. Simțeam în cuvintele lui și ale celorlalți comuniști, fie că erau din fabrică, fie că veneau în mijlocul nostru de la sector ori de la județeana de partid, adevărul nostru simplu, limpede, muncitoresc. *Ei ne-au ajutat să înțelegem că stă în puterile noastre să deschidem un nou drum țării, că fără noi, fără clasa muncitoare, nu se mai poate concepe viitorul României...*

E totdeauna interesant și instructiv să răsfoiești presa anilor îndepărtați, dar poate că — din noianul ziarelor îngălbenite de vreme — mai semnificative ca toate sînt numerele caleidoscopice închinate feluritelor sărbători. Un reflex al stării de spirit despre care vorbea interlocutorul nostru am găsit în numărul de Anul nou 1945 al «Scînteii». Dominat de un desen publicat pe pagina întîi, care evoca simbolic, în contururi apăsate, frîngerea cătușelor asupririi de către oamenii muncii, ziarul respiră prin toate coloanele sale un optimism aspru, viguros, izvorît din profunda încredere a comuniștilor în inepuizabilele resurse și energii revoluționare ale maselor. Reportaje de pe fronturile de luptă povesteau faptele de eroism săvîrșite de sutele de mii de ostași români care participau în acele zile, umăr la umăr cu glorioasa Armată Sovietică, la bătăliile pentru izgonirea hitleriștilor de pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei, pentru zdrobirea definitivă a mașinii de război fasciste. Alături de sugestive articole de bilanț politic, care ofereau o oglindă vie a clocotitorului avînt popular ce cuprinsese țara, ziarul publica o Chemare a Frontului Național-Democrat — organism ce înmănunchea, sub călăuzirea comuniștilor, principalele forțe ce participaseră la răsturnarea dictaturii antonesciene — către toți oamenii muncii, către toți cetățenii doritori să ia parte la democratizarea și refacerea patriei. Răsunau în această chemare un obișnuitele promisiuni demagogice de «lapte și miere» cu care partidele burgheze «tradiționale» infestaseră decenii de-a rîndul atmosfera politică, nu tiradele sforăitoare menite să amețească conștiința maselor, ci principii și prevederi de un lucid realism, idei entuziasmante prin nobila lor clarviziune, toate la un loc structurînd un sintetic și mobilizator program de lupte și eforturi încordate pentru a dărui României, încă sîngerînde de pe urma grelelor încercări la care fusese supusă, sănătatea materială și morală de care avea atîta nevoie.

— Lozincile partidului, lozincile Frontului Național-Democrat — ne spune electricianul *Marin Chițu* de la uzina «Steaua roșie» (fostă «Wolff et Co.») — deveniseră lozincile noastre, intraseră în viața noastră ca un crez propriu de luptă. «*Totul pentru front, totul pentru victorie!*» nu mai era o simplă chemare afișată pe ziduri, ci un etalon al prieceperii și hărniciei muncitorești. Nu ne mai uitam la ceas, rămîneam în fabrică atît cît ne țineau puterile și fabricam cutii de branduri, încărcătoare de mitralieră, poduri mobile, etuve, bucătării de campanie pentru armata română și pentru unitățile Armatei Sovietice. Deși eram departe de frontul propriu-zis, aveam și în incinta fabricii un front. Mai rămăseseră încă legionari sau agenți ai siguranței antonesciene, cozi de topor ale patronilor, care nu puteau renunța cu una, cu două la ideea că și-au trăit traiul, și-au mîncat mălaiul. Pe unii i-am alungat, în huiduielile muncitorilor, chiar din primele zile de după eliberare. Alții însă se pitiseră prin locuri mai ferite, sperînd să se facă «uitați» pînă «trece furtuna». Din umbră însă urzeau tot felul de blestemății cu gîndul de a submina influența tot mai vădită a comuniștilor, de a semăna în rîndurile noastre neîncrederea și demobilizarea. Mi-aduc aminte că pe unul l-am prins într-o noapte agățînd de cîrligul podului rulant din hala cea mare un boț de mămăliguță rîncedă și un carton cu o lozincă scrisă cu litere cît roata carului (aveau și ei «lozincile» lor): «Iată viitorul pe care vi-l pregătesc comuniștii!» A fost o indignare și o revoltă în rîndurile muncitorilor cum greu vă puteți închipui! A doua zi dimineața l-am judecat, în prezența tuturor, chiar pe locul unde săvîrșise mîrșăvia. A trebuit s-o șteargă prin poarta din dos ca să scape de furia oamenilor...

Devenea tot mai limpede că lupta ce se angajase în întreaga țară — în fiecare întreprindere, în fiecare instituție, în fiecare sat — implica direct conștiința civică nu numai a cîtorva indivizi, nu numai a unor grupe izolate, ci a întregii națiuni. Datorită înfăptuirii comuniștilor, *oamenii începuseră să se identifice în tot mai mare măsură cu destinele patriei*. Masele se revărsaseră în stradă ca un torent al revoltei și al voinței de a înstăpîni pentru totdeauna o putere a lor, a celor ce muncesc. Milioane de oameni, însuflețiți de chemările partidului, se ridicau la activitate politică conștientă, iar lozincile pe care le scandau sau pe care le purtau înscrise pe pancarte — «Vrem guvern F.N.D.», «Jos Rădescu», «Să stîrpim pentru totdeauna fascismul și reacțiunea», «Vrem pămînt pentru țărani» — reprezentau nu simple înlănțuiri de vocabule, ci *expresia hotărîrii indestructibile a unui întreg popor*.

Jandarmul Rădescu — nu întîmplător i se spunea așa, deoarece această unealtă docilă a camarilei regale și a partidelor burgheze fusese într-adevăr general de jandarmi — își exprima deschis repulsia față de accesul maselor la viața politică prin asemenea amenințări adresate poporului: «Nu pot admite tulburarea ordinei. Ocupați-vă mai puțin de politică!». Coalizată în jurul palatului și avîndu-l ca exponent pe acest «major ajuns prin inadvertență general» — cum îl caracteriza un pamflet din presa vremii pe Rădescu — reacțiunea punea la punct un plan menit, în intențiile celor ce-l elaboraseră, să pareze inevitabilele lovituri pe care începuseră să le presimtă. Esența acestui plan era aceeași ca în 1907, în 1918, în 1933, ca de fiecare dată cînd ridicarea maselor populare a primejduit interesele egoiste ale claselor exploatatoare: represiunea sîngeroasă, înlocuirea forței argumentelor prin argumentul forței. Făcîndu-se hauparleur-ul sentimentelor de disperată neputință ale celor pe care îl reprezenta în conducerea guvernului, Rădescu ține la 11 februarie 1946, în sala ARO, o filipică spumegîndă împotriva poporului și a democrației, împotriva reformei agrare și a instalării primarilor și prefecților democrați, lansînd tunete și fulgere verbale asupra celor ce canalizau revolta maselor pe făgașul luptei organizate. «Dacă este nevoie să ajungem la război civil, îl voi face!» — declara el pe ton ritos. Acesta a fost semnalul așteptat de reacțiune, ca să pornească la fapte, încercînd să semene o stare de spirit defetistă, panicardă.

— Am fost și eu la întrunirea aceea de la ARO — povestește *Gheorghe Iordan*, lăcătuș la Uzina de pompe. Ne-am dus mai întîi, eu și tovarășii mei, la Scala, unde fusese convocată inițial întrunirea. Voiam nu atît să ascultăm demagogia jandarmului, cît să ne spunem răspicat, deschis, muncitorește, punctul nostru de vedere, punctul de vedere al Partidului Comunist. Numai că, practicînd aceleași «metode» de înșelăciune cu care își făcuseră de cap pe timpuri, Rădescu și «sfătuitorii» lui au mutat, pe tăcute, fără să anunțe pe altcineva decît bandele lor de acoliți, întrunirea respectivă la sala ARO. Degeaba și-au frecat însă mîinile satisfăcuți, crezînd că ne-au tras pe sfoară. Cînd cineva ne-a adus la cunoștință vestea despre această «mutare», ne-am dat seama limpede că lui Rădescu *îi era frică să dea ochii cu poporul*. Dar de ce i-a fost frică n-a scăpat. Ne-am deplasat în corpore — eram vreo cîteva sute de muncitori din mai toate întreprinderile Capitalei — de-a lungul bulevardului, spre sala unde se ținea întrunirea. Mi-aduc aminte ca și acum: indignarea era atît de mare încît lozincile de luptă ajungeau pe buze parcă de la sine. Am ajuns la ARO cînd

Alături de muncitori și țărani, militarii au susținut programul Frontului Național-Democrat.

cuvîntarea lui Rădescu era pe sfîrșite. Finalul ei a fost însă acompaniat de huiduielile noastre. Pe urmă bandele de legionari pe care «organizatorii» le adunaseră în sală s-au revărsat pe străzi, dedîndu-se la vandalismele cu care erau deprinși. Au încercat să atace și sediul «Scînteii». Noi ne deplasam pretutindeni unde se anunța vreun nou focar huliganic. I-am învățat minte pe mulți dintre ei, demonstrîndu-le că s-a dus pentru totdeauna timpul cînd puteau tăia și spînzura după voie...

Se putea spune că efectiv *întreaga țară pusese stăpînire pe stradă, își impunea pre-*

zența și voința în grandiosul și spontanul forum al pieței publice. Nici actele de vandalism, nici rafalele de mitralieră de la 24 februarie, care încercau să secere nu numai vieți omenești, dar și speranțele oamenilor într-o viață mai bună, în inaugurarea unei ere de dreptate socială, n-au izbutit să întoarcă masele de pe drumul pe care porniseră în cadența neșovăitoare a lozincilor lansate de partid. Cine mai putea sta în calea acestor mulțimi luminate de astrul înalt al credinței în propria lor forță? Nimeni și nimic, căci așa cum arăta «Scînteia» acelor neuitate momente de luptă: «Nici o putere din lume nu poate să oprească poporul nostru de la calea începută la 23 August! Nimeni nu poate să-i bareze drumul istoric care va duce la soluționarea tuturor problemelor vitale ale țării, la croirea unui nou făgaș de refacere și dezvoltare a României!»

— Gîndindu-mă la cei douăzeci și cinci de ani care au trecut de-atunci — spunea maistrul *Gheorghe Arsene*, care lucrează la montajul uzinelor «Vulcan» din 1928 — îmi dau seama că drumul n-a fost totdeauna neted, că n-a fost numai urcuș lin, dar că altă cale, altă perspectivă decît aceea arătată atunci de comuniști nu putea exista. Dacă astăzi uzina noastră are înfățișarea înnoită din temelii pe care o știți, dacă țara a ajuns pe treapta aceasta înaltă unde se află, apoi toate acestea nu sînt decît roadele acelei primăveri pe care n-o vom uita niciodată. Pentru că atunci noi toți am trăit sentimentul unic al *ridicării întregului popor la putere*...

...În oglinda vremii, oamenii aceștia, azi încărcați de ani, își regăsesc profilul brăzdat de multe vifore și furtuni, erodat de multe torente vijelioase. Lucirea ochilor însă a rămas aceeași, vie, neestompată, neînvinsă — reflector ale cărui impetuoase fascicule de raze străbat biruitor istoria.

muzica ușoară: da, cîntăreților cu voce și idei

de **Magda MIHĂILESCU**

Multă vreme ne-am gîndit la muzica ușoară ca la «o țară al cărei prinț era un copil». Un copil cu chitara în mînă, cu toată răgușeala vîrstelor incerte în glas, ori o copilă cu un firicel de voce pe post de clopoțel, numai bună să ne anunțe că s-a sfîrșit școala și că a venit vacanța.

Să nu fim ipocriți, cu toții ne-am simțit bine atunci, de la mic la mare, și cei de 20 de ani, și cei săriți de 30 ori chiar 40 (protestele singulare nu contează). Să nu-mi spună cineva că în tot acel răstimp a ținut post, că a închis radioul ori de cîte ori dădea peste Hallyday și că s-a gîndit zi și noapte la Charles Trenet, pentru că tot n-am să cred. Există dovezi, negru pe alb, că noi, maturii, am găsit motivări și explicații psihologice și sociologice, ale acelei stări de lucruri pe care yé-yé-iștii o cîntau pe limba lor. Ei de fapt cîntau pentru ei, pentru *copains*, lumea întreagă devenise un mare *party* al lor, n-au făcut mai nimic ca să pună mîna pe putere, tot cei mari i-au împins de la spate, aprobînd zgîlțîiala ritmurilor, eventuala lipsă de voce și de idei: «Ritmul timpului..., nu putem zbura în cosmos în acorduri de vals..., glasurile mari — la operă e locul lor, vrem voci *moderne*» (nimeni n-a dat, pînă astăzi, definiția științifică a unei voci *moderne*). Dar iată că în timp ce Celentano și Hallyday ne storceau așa cum numai Voltaire mai fusese stors cîndva de către un cunoscut împărat, «ca pe o lămîie» — ca să folosesc cuvintele înțeleptului — soarta ne pregătea una din loviturile ei de maestru.

Peste cîteva zile Nicoletta va fi oaspete de onoare la Festivalul de la Brașov.

Engelbert Humperdinck, bunul prieten al lui Tom Jones, are merite personale în repunerea în drepturi a cîntărețului cu glas (fotografia noastră îl înfățișează alături de Mary Hopkin)

Al Bano, «o adevărată voce italiană», cum îi spun admiratorii.

Foto: Casa de discuri E.M.I.

una din acele ironii cum doar la un secol odată se pot întîlni. Întîi ne-a ispitit cu «noua undă lirică», l-a trimis mesager pe Adamo să ne atragă atenția asupra zăpezilor de acum,— că pe cele de altădată oricum le-am uitat — ne-a amețit cu «explozia poeziei», pentru ca la ceasul potrivit să ne arunce, literalmente, în brațele valsului. E limpede: cucerirea cosmosului ne-a prins pe picior greșit, ne-a găsit înghesuind împreună cu Engelbert Humperdinck «Ultimul vals», ori cu David Alexander Winter «O, Lady Mary». Desigur, justificări compensatorii s-au găsit, și tot cu «ritmul timpului» încep și ele: «într-o epocă de grabă și de năuceală ca a noastră, trebuie să existe undeva și o oază de liniște». Sincer să fim, nu putem decît să ne bucurăm că într-o vreme în care, bunăoară, ecranele lumii plesnesc de atîta violență, muzica ușoară ne întinde apele ei odihnitoare, ne învață să redescoperim *melodia* și suportul ei dintotdeauna — *glasul*. Nu știu dacă «reintoarcerea cîntăreților cu voce» — despre care vorbea nu demult comentatorul lui «Le Monde» — este sau nu și o chestiune de modă. Aș vrea să cred că nu este, că aplecarea noastră către puritatea liniei și a vocii nu s-a născut dintr-un simplu reflex de saturație față de ce-a fost înainte — așa cum maxi se opune acum lui mini — ori din goana după ceva nou. Desigur, nu ne face prea mare cinste disprețul cu care acum cîțiva ani îi trimiteam la operă — precum Hamlet pe Ofelia la mănăstire — pe toți cei care îndrăzneau să ia un *la* de sus. Astăzi nu ne mai săturăm de glasul ce acoperă aproape trei octave al lui Tom Jones, zîmbim mulțumiți cînd Nicoletta declară că «vrea să o facă geloasă pe Maria Callas» ori cînd citim că Muslim Magomaev, proaspătul laureat al M.I.D.E.M., ar putea și mîine să joace în Boris Godunov, că Al Bano poate fi oricînd un admirabil cîntăreț de cantonete clasice (de altfel, la același recent M.I.D.E.M. de la Cannes au participat «numai cîntăreți cu glas, sau care știu măcar să lase impresia că-l au»: Josef Laufer, Karen Wyman *o voce impresionantă*, plesnind de o sănătate țărănească, George Ben — spune Maurice Denuzière în «Le Monde»).Oricît de mare ar fi tributul pe care îl plătim modei, oricît de substanțială ar fi rația noastră de oportunism cotidian, oricît... — dar mai bine să nu ne turnăm atîta cenușă în cap — trebuie să recunoaștem în această redescoperire a unor frumuseți un timp uitate și nevoia noastră aproape carteziană de certitudine, de soliditate. Un glas bun este un prilej de încredere, «frumosul este o bucurie veșnică» Marii artiști, trădați de noi o clipă, ne-au înțeles nebunia, toanele și capriciile și s-au reîntors și ei: Charles Trenet (căruia Truffaut i-a închinat filmul «Sărutări furate»), după o îndelungată peregrinare, s-a reinstalat la Théâtre de la Ville, cîntînd, după 7 ani de la lansare, «Folle complainte». Georges Brassens (Premiul de poezie al Academiei pe 1967), după doi ani de absență, a reîntîlnit Bobino-ul, unde ține afișul de peste trei luni. «Modele, valurile se sparg și mor cînd ating chitara sa», spune Danièle Neymann. Brassens a venit braț la braț cu «muza sa, căreia nu-i este frică de cuvinte, v-a mai dovedit-o doar», pentru a ne aduce aminte că sîntem muritori dar că trebuie să-i facem în necaz morții ce ne urmărește cu «un zel imbecil».

«Divinul Léo», cum îl numea cu cîțiva ani în urmă Louise de Vilmorin pe Léo Ferré, a renunțat și el la «vagabondaj», găsind din nou un adăpost tot la Bobino. Visul său de aur este să apară într-un recital alături de Brassens și Brel, dacă acesta din urmă se va hotărî să părăsească pentru cîtva timp cinematograful.

Cum nici muzica ușoară nu este scutită de legea conexiunilor universale, reintronarea melodiei și a glasului în drepturile lor a creat o altă atmosferă spirituală, mai aptă să înlesnească circulația ideilor, să capteze adevăratul puls intelectual al epocii. De mai mulți ani se observă cum se clatină terenul nimicurilor fermecătoare, deconectante,— desigur, nimeni nu le alungă cu bice în spate — cum cîntecul așa-numit «de idei», cîntecul protestatar, politic, își face tot mai mult loc în viața și conștiința noastră. Jean Ferrat, Hugues Aufray, Bob Dylan, Joan Baez — și nu numai ei — și-au sacrificat cîțiva ani de glorie săpînd cu rîvnă calea unui astfel de cîntec, de o răscolitoare rezonanță socială.

Li se cuvine un gînd de recunoștință astăzi, cînd un Georges Moustaki vinde, fără nici un efort publicitar, în trei luni 200 000 de discuri. Timpul a lucrat pentru el. După 15 ani de muncă în anonimat — Moustaki a scris pentru Piaf, printre altele, celebrul «Milord», pentru Barbara și Reggiani — acest grec bărbos, fost cîndva barman, vînzător de cărți, chitarist prin cafenele, se hotărăște să iasă la lumină. Strigătele sale de rebel, suferind pentru necazurile celor mărunți («Le Métèque», «Ma liberté», «Dire qu'il faudra mourir un jour»),răstoarnă «Cazaciocul» și «Sirop Typhon», aflate în frunte la hit-parade. Presa este înmărmurită la început: să deții recordul vînzărilor de discuri în Franța fără nici un cîntec cît de cît comercial este «anormal, ciudat și reconfortant». Nu ni se pare de loc «anormal și ciudat». Nici măcar încrîncenarea cu care Hallyday își renegă trecutul său de idol («Vă rog, nu-mi mai pomeniți acest cuvînt») nu trebuie să ni se pară nelalocul ei. Băiatul vrea astăzi «să se reîntoarcă în stradă, pentru că s-a născut în stradă». S-a potolit și Évariste, cel care striga pînă mai ieri «Spuneți-mi cine este idiotul care a inventat tabla înmulțirii», și nu-și mai pierde timpul cu fronde de doi bani, iar Antoine, pieptănat cuminte și fără cămașă cu flori, caută în melodiile sale «un leac împotriva durerilor sufletești». Nimic ciudat. Toate acestea nu sînt decît o parte din probele de care avem nevoie pentru a ne dovedi nouă înșine că sîntem mult mai profunzi și responsabili decît ne arată unele din semnele grăbite ale timpului.

Tereza: nu numai o apariție fascinantă, dar și un glas cultivat

Georges Moustaki, cîntărețul ieșit la lumină după 15 ani de muncă

Johnny Dorelli rămîne pentru noi cîntărețul care ne-a înduioșat sufletele cu mult solicitata «Imensitate».

De chitara lui Brassens s-au spart multe valuri și mode.

Foto: Casa de discuri C.G.D.

ÎNTREPRINDEREA DE VALORIFICAREA Legumelor și fructelor SĂLAJ

livrează un bogat sortiment de fructe și legume proaspete, precum și fructe deshidratate pentru consumul intern și pentru export.

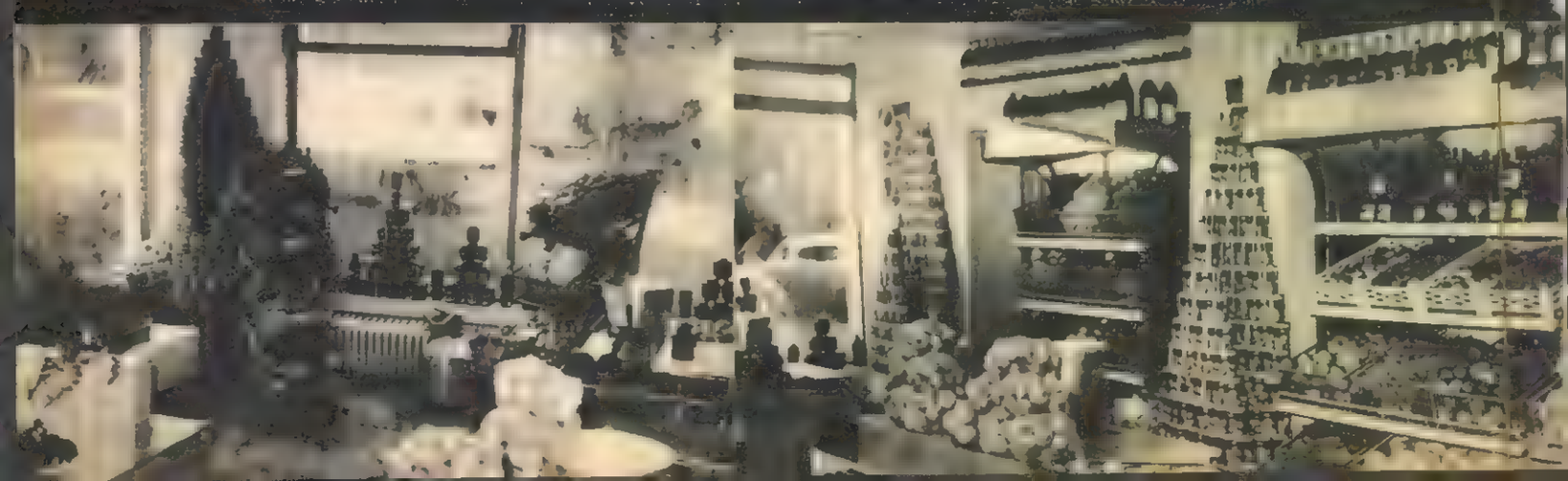

27 februarie - 8 martie DECADA MĂRȚIȘORULUI... ...ODA BUCURIEI

Mărțișorul pe care-l oferiți are valoarea unui semn de afecțiune. Subliniați acest gest însoțindu-l de un cadou care să fie primit cu plăcere.

Articolele de cosmetică, parfumerie și articolele de podoabă vor fi, în orice împrejurare, un cadou foarte indicat.

RECOM

O CHESTIUNE PASIONANTĂ:

perfecționarea generală a structurii economice

Masă rotundă realizată de Mihai MÎRZA — Fotografii de V. BÎRCĂ

AU PARTICIPAT:

ing. economist **Gheorghe Stan**, director financiar-contabil la Combinatul textil-Buhuși

...«Avem nevoie de mijloace de transport care să ne asigure o sincronizare a livrărilor și aprovizionărilor».

ing. **Teodor Lăzureanu**, director al Fabricii de conserve-Tulcea

...«Întreprinderile trebuie să dispună de independența tehnico-economică necesară pentru a-și desfășura în mod normal activitatea».

ing. **Horia Fortunescu**, director — Centrala industrială de producere a energiei electrice și termice

...«Prin păstrarea actualei categorii tehnico-administrative se menține o frînă în angajarea de personal corespunzător»

De cîțiva ani, în întreaga lume milioane de specialiști și nespecialiști sînt preocupați de o problemă arzătoare: cauza decalajului economic între țările cele mai avansate ale lumii. Explicația este căutată cînd în condițiile naturale și istorice, cînd în fondul de inteligență, cînd în aurul depozitat în imense tezaure, cînd în înzestrarea tehnică și automatizare.

Cunoscutul ziarist Raymond Cartier constata cu amărăciune acum trei ani că un muncitor francez plătește pe un frigider de patru ori mai mult decît un muncitor american, că benzina îl costă de șase ori mai mult, zahărul de peste cinci ori etc. De ce? Este oare muncitorul francez mai nepriceput decît cel american? Folosește el oare mașini și utilaje mai puțin perfecționate? Oricît ar părea de curios, nu acestea sînt motivele. Atunci? Răspunsul poate fi căutat și în decalajul de organizare (Management Gap), care este unul din pivoturile eficienței economice. Desigur, în condițiile contradicțiilor care zguduie lumea capitalistă acest decalaj e greu de depășit, iar rămînerea în urmă este și mai dramatică.

Eficiența economică este și la noi pe primul plan, iar posibilitățile ei de realizare sînt practic nelimitate datorită condițiilor proprii numai unei orînduiri socialiste. De aceea este firesc ca economia noastră să cunoască o linie continuu ascendentă, dezvoltîndu-se în cîțiva ani cît odinioară într-un deceniu. De aceea apare firească activitatea febrilă a întregului nostru popor pornit să cucerească, prin muncă cinstită, prin eforturi de brațe și inteligență, prosperitatea. Conferința Națională a P.C.R., Congresul al X-lea al partidului au trasat jaloanele principale ale drumului pe care îl avem de urmat. Capetele noastre cele mai iscusite, oamenii noștri cei mai buni, zeci și chiar sute de mii, conduc și ne antrenează pe toți într-o acțiune din ce în ce mai pasionantă: îmbunătățirea structurii organizatorice a economiei. Cîțiva specialiști au participat la o masă rotundă la care, în mod succint dar nu mai puțin ardent, au discutat despre noile forme de organizare a economiei noastre, acțiune de importanță vitală la care participă fiecare cetățean activ al țării.

În paginile de față redăm cîteva fragmente de la această discuție, încredințați că va interesa pe toți cititorii noștri.

ÎNTRE CENTRALĂ ȘI ÎNTREPRINDERE

Ing. TEODOR LĂZUREANU: Înființarea centralelor, a grupurilor industriale și combinatelor a fost cu adevărat o măsură binevenită, fiind reclamată de realitățile și stadiul actual al economiei noastre. Această măsură duce la îmbunătățirea activității de producție, întărește responsabilitatea conducerii și, ceea ce e și mai important, o apropie de producție, permițînd înlăturarea subiectivismului în luarea deciziilor.

Însă mie mi se pare că aplicarea măsurilor de apropiere a conducerii de producție s-a oprit la nivelul centralei și, chiar mai mult, — mergîndu-se, în mod firesc, spre degrevarea întreprinderilor componente de unele activități — se întîlnește acum o centralizare excesivă la centrale, fapt ce limitează prea mult posibilitățile de acțiune și decizie ale factorilor de conducere din întreprinderi. De pildă, dacă în lucrările de investiții activitatea centralei se dovedește a fi corespunzătoare, în schimb aprovizionarea sectoarelor de producție, rezolvarea problemelor de desfacere au o formă centralizată dar numai scriptică, pentru că în mod real operațiunile realizării lor rămîn tot pe seama unităților componente, care nu au atribuțiuni de executare a acestor sarcini. Astfel, aprovizionarea întreprinderilor din industria alimentară cu materie primă se face, prin contracte, de către întreprinderi și fabrici care nu au personalitate juridică. Cînd se încheie contractul se stabilesc anumite convenții între furnizori (care în proporție de 80% sînt C.A.P.) și delegatul fabricii, iar cu aceste forme trebuie făcut drumul la combinat sau la centrală pentru a se aviza de către oficiul juridic, apoi contractul se întoarce la întreprindere, de unde se face urmărirea. Restul de 15-20 la sută din contracte se încheie de către combinat cu unitățile socialiste. Or, grosul contractelor care rămîn pe seama întreprinderii sînt și cele mai dificile. În afară de volumul de timp și drum, cu C.A.P. se practică anumite raporturi. De pildă, o dată cu contractul ni se solicită servicii — bineînțeles legale — legate de cerințele lor de consum (cum ar fi furnizarea unor cantități de pastă de tomate). Dar noi nu ne putem angaja fără avizul centralei; or, centrala ne comunică că nu poate repartiza pastă pentru că și ea s-a angajat etc. În felul acesta nu se poate continua. Ori se asigură materia primă în întregime de către combinat, ori de către întreprindere.

În ceea ce privește desfacerea, și aici centrala ori contractează livrarea unor cantități de conserve pe care nu poate să le producă, ori fabricăm unele sortimente și nu ni le desface.

Ing. MIRON POPESCU: Adică nu ține seama de posibilitățile reale ale întreprinderii. Este exact. De aceea atunci cînd se contractează livrarea de produse (mai ales cînd acestea sînt destinate exportului) conducerea combinatului este obligată să ceară și părerea conducerii întreprinderii producătoare, care își cunoaște foarte bine atît posibilitățile de aprovizionare — pentru că în proporție de 80% le are în mînă — cît și capacitatea de prelucrare.

Ing. GHEORGHE STAN: Părerea mea este că

asemenea relații defectuoase dintre centrală și întreprindere nu pot fi considerate ca generale, mai ales ținînd seama de avantajele evidente pe care le-a adus noua organizare a economiei noastre chiar în problemele de aprovizionare și desfacere. Eu cred că este vorba de o necunoaștere a responsabilităților. În probleme de aprovizionare era normal ca fabrica pe care o coordonează centrala să-și stabilească un necesar exact, pe baza unor elemente certe, acest necesar urmînd să fie analizat și avizat de centrală sau grupul industrial respectiv. Contractarea era normal să fie făcută de către centrală, pe baza elementelor furnizate de unitatea respectivă. Problema desfacerii și în special a exportului solicită centralei rezolvarea unor probleme care vor fi greu de soluționat datorită faptului că nu avem încă destui oameni bine pregătiți în tratarea și analizarea aspectelor specifice exportului. Dar în primul rînd eu, ca producător, trebuie să pornesc de la o necesitate de export. De regulă, exportul nu cere ce se produce, ci solicită o producție care trebuie eventual organizată. Se pune problema dacă este bine ca întreprinderea să fie reprezentată întotdeauna de o persoană în relațiile centralei cu exportul. Poate că da, dar nu în tratarea chestiunilor de ansamblu, ci numai în unele probleme de amănunt, în privința calității mărfurilor, a posibilităților de fabricație, a specificației mărfurilor de livrat pentru export. Nu putem ajunge să delegăm autoritate unui reprezentant al întreprinderii compo-

scăzut de firme străine, au fost revîndute cu mari beneficii, după ce li s-a adăugat o anumită manoperă (pe care de altfel am fi putut și noi s-o facem cu multă ușurință).

Trecîndu-se acum această autoritate centralei, acolo unde se creează bunurile, consider că în viitor nu se vor mai putea repeta asemenea situații.

Și pentru că am ajuns să vorbesc de export, eu aș vrea să arăt că un export avantajos nu se poate face decît în condițiile unei temeinice prospectări a pieței, deoarece aceasta variază nu din an în an, ci cîteodată de la lună la lună și chiar mai repede. În aceeași ordine de idei, este neapărat nevoie ca acești factori de conducere ai centralei să creeze în întreprinderile subordonate o elasticitate foarte mare, încît să poată să răspundă prompt cerințelor pieței mondiale.

Ing. DORIN PISOIU: Tovarășul Constantin Popescu spune că centrala de la Galați a cuprins unități cu un profil asemănător. Aceasta este o premisă excelentă care garantează într-adevăr reușita organizării centralei industriale. Sînt însă și alte criterii, unul dintre acestea este criteriul teritorial, care este specific îndeosebi industriei alimentare. Fapt este că întreprinderile care au fuzionat în centralele acestea nu au comun decît faptul că sînt destinate consumului populației. Ținînd seama de diversitatea tehnologiilor și produselor, apare perfect justificată necesitatea ca un conducător bun să fie în primul rînd despecializat într-o bună

tendința ca atunci cînd dispecerul comanda reducerea încărcării agregatelor neeconomice să nu respecte dispoziția dispecerului și în felul acesta să provoace pagube economiei naționale, deoarece împiedicau încărcarea, respectiv livrarea de energie de către agregatele moderne, mai economice, din sistemul energetic.

Ing. GHEORGHE STAN: Noi, la Combinatul textil-Buhuși, simțim nevoia cunoașterii unor cifre, unor indicatori comparativi, pentru a ne putea da seama de măsura în care realizăm o producție competitivă. Pînă de curînd, direcția generală din minister, datorită informației de ansamblu pe care o însuma, putea să ne atragă atenția asupra unor indicatori care erau depășiți la alte întreprinderi similare din țară. Or, în momentul de față noi nu putem urmări anumite date decît sub raportul în care indicatorii noștri de producție corespund celor din plan. Aici apare necesitatea unui schimb de experiență, de informații cu alte combinate. Însă nu un schimb de experiență dispersat, fiindcă nu avem posibilitatea unei selecții calitative. Apare deci necesitatea unui buletin de informații, eventual sectorizat, care să conțină cele mai noi și cele mai diverse elemente de comparație...

Ing. MIRON POPESCU: ...printr-o întoarcere a informațiilor pe care dv. le furnizați periodic, completate cu informațiile similare culese din toate celelalte combinate...

Ing. GHEORGHE STAN: ...și eventual comple-

---

ing. **Nicolae Suciu**,
ing. șef la întreprinderea «Someșul»-Combinatul textil-Cluj

...«Acum pot să-mi folosesc 70 la sută din timp direct în producție».

Miron Popescu,
expert instructor la C.E.P.E.C.A

...«Informația este valoroasă numai prin răspunsul pe care îl primim la ea»

ing. **Constantin Popescu**,
director mecanic la Centrala siderurgică-Galați

...«Competențele acordate centralei reduc timpul de obținere a unor rezultate superioare».

ing. **Dorin Pisoiu**,
ing. șef la Întreprinderea județeană de industrie alimentară-Hunedoara

...«Ne lipsește compartimentul de personal!»

---

nente să răspundă de export. Este departe de necesități această idee.

Ceea ce am reținut ca ceva neclar în cele spuse de tov. ing. Lăzureanu, și mi se pare că noi la Combinatul textil-Buhuși am rezolvat, este aspectul netratării în biroul executiv al centralei sau grupului industrial a problemelor de aprovizionare și desfacere și în special a exportului. Adică, stabilirea unor sarcini pentru unitățile în subordine nu se face pe baza unei simple note semnate de directorul general, ci se transmit pe baza unei hotăriri stabilite în comitetul executiv, unde reprezentantul acelei fabrici — la noi așa este — își spune cuvîntul în legătură cu posibilitățile de livrare, cu termenele etc.

Ing. TEODOR LĂZUREANU: Ceea ce am vrut să subliniez — pentru că la noi există deficiențe în relațiile dintre întreprindere și combinat — este faptul că mi se pare necesar ca în stilul de muncă al noilor organisme economice să se încetățenească de la început metoda și principiul de a consulta în mod nemijlocit conducerile întreprinderilor în toate problemele activității lor, aceasta cu atît mai mult cu cît întreprinderile trebuie să dispună de independența tehnico-economică necesară pentru a-și desfășura în mod normal activitatea.

Ing. CONSTANTIN POPESCU: La noi, Combinatul siderurgic Galați a devenit Centrala siderurgică-Galați prin afilierea a încă patru întreprinderi — trei din Galați și una din Brăila. În afara stației de sortare a minereului, care are un specific evident similar cu cel al combinatului, și celelalte unități au profiluri apropiate, fiind vorba de laminate. Deci, aceste unități fiind asemănătoare, organizarea centralei pe scheletul combinatului s-a putut face cu destulă ușurință și cu bune rezultate. Competențele care s-au acordat centralei ușurează foarte mult și reduc timpul de obținere a unor rezultate superioare. Mă refer pe de o parte la aprovizionare, pe de altă parte la desfacerea producției în țară și la export. Mai concret, aș vrea să arăt că ne-am dat seama cît de salutară a fost măsura de transferare a autorității în aceste domenii pe seama centralelor. Spun aceasta deoarece am putut constata că unele livrări pentru export, făcute în 1966-1968, nu au fost avantajoase pentru noi. Am aflat, de pildă, că produse de-ale noastre, cumpărate la un preț foarte

măsură. De ce? Pentru că dacă un director de centrală este provenit din industria cărnii, atîta timp cît nu se va despecializa, carnea va fi pentru el problema cea mai importantă, alta nu va mai vedea. De altfel, în centralele noastre se simte nevoia specializării oamenilor din compartimentele centralei, pentru că un om de la aprovizionare care a lucrat la conserve nu cunoaște nimic despre materiile auxiliare din industria cărnii sau a laptelui. Aceste situații care sînt frecvente în industria alimentară demonstrează că noile forme organizatorice ne-au găsit insuficient pregătiți și, ca atare, avem încă foarte-foarte multe lucruri de rezolvat.

Ing. HORIA FORTUNESCU: În relațiile dintre centrală și întreprindere noi am urmărit ca întreprinderile să răspundă într-adevăr de ceea ce este în mîna lor. Un singur exemplu. Planul producției de energie electrică nu este în mîna producătorului. Din ce cauză? Pentru că producția de energie electrică trebuie să fie egală cu consumul. Consumul este dictat, prin urmare, de consumator, iar încărcarea centralelor se face la comanda dispecerului național. Prin urmare, întreprinderea nu poate să-și comande producția. Și atunci am fost puși în fața unei probleme destul de dificile: de ce să răspundă în definitiv întreprinderea? Răspunde de producția de energie electrică sau răspunde în realitate de altceva? Și am considerat, într-adevăr, că răspunde de altceva, și anume: răspunde de capacitatea disponibilă pentru funcționare, spre a putea produce în orice moment cantitatea de energie solicitată de consumator. Din acest motiv întreprinderile noastre răspund tocmai de capacitatea disponibilă pentru producție, iar măsura în care centralele electrice sînt încărcate sau descărcate depinde de niște calcule complicate care se fac pe baza programelor existente la calculatorul electronic «Eliott» al dispecerului național.

Ing. MIRON POPESCU: Ce neregularități provoca înainte situația în care indicatorul de plan al întreprinderilor era cantitatea de energie electrică și termică produsă? Și ce îmbunătățiri au rezultat prin această trecere la un nou indicator?

Ing. HORIA FORTUNESCU: Neregularitatea principală era următoarea: fiind preliminate consumurile de energie electrică, cerințele puteau fi în realitate mai mari sau mai mici. Totodată, întreprinderile aveau

tate cu observații din partea unor persoane competente, care să ne canalizeze orientarea. Deoarece mai avem încă un anumit mod de a vedea lucrurile — nu am trecut cu toții printr-o școală a conducerii — ne mai bizuim doar pe o experiență personală, pe studii profesionale, uneori pe intuiție. Or, dacă ne-am completa cunoștințele cu informații mereu proaspete, atunci am putea lua decizii mult mai fundamentate.

Ing. MIRON POPESCU: În acest sens, gîndiți-vă și la situația conducătorilor de la nivelurile inferioare. Nu credeți că aceleași informații, completate cu elemente de comparație, ar fi utile și celor care conduc subunitățile? Maistrul nu are oare sentimentul că informațiile pe care le trimite el «în sus» nu sînt folosite, nu au nici un rost, și ca atare nu le tratează cu suficientă seriozitate?

Ing. GHEORGHE STAN: De acord cu dv. Eu aș completa cu necesitatea organizării unor analize periodice ale activității serviciilor funcționale din cadrul unor combinate, pentru a ne putea da seama cum s-au reprofilat aceste servicii, cum au trecut de la rezolvarea problemelor unei fabrici la rezolvarea problemelor de ansamblu ale noilor combinate.

Ing. MIRON POPESCU: De altfel, eu cred că în această privință tov. ing. Fortunescu s-a întîlnit cu experiența unor întreprinderi în care întoarcerea informațiilor este organizată de un serviciu specializat, astfel încît fiecare maistru primește periodic informațiile lui, prelucrate și completate cu informațiile sectoarelor de maiștri învecinate, ceea ce îl convinge de utilitatea acestei activități aparent numai «administrative». Pentru că noi știm cu toții că o informație este valoroasă numai prin răspunsul pe care îl primim la ea. Or, tot timpul care este consacrat de către maistrul sau directorul de întreprindere este aparent inutil dacă la acest flux ascendent de informații respectivul nu primește nimic decît cel mult o penalizare cu prilejul fixării primelor — cînd i se atrage atenția în mod foarte concret că nu a îndeplinit anumiți indicatori — dar nu este informat de loc asupra rezultatelor activității celorlalți conducători cu care s-ar putea compara. Deci transmiterea înapoi a informațiilor economice prelucrate este utilă în primul rînd pentru cel care culege și transmite inițial datele și apoi pentru cel care-l coordonează. Aceasta îi dă posibilitate primului

să înțeleagă mai ușor obiectivele urmărite de deciziile conducerii, iar conducerea nu mai are nevoie să-l lămurească explicit motivele care au determinat deciziile.

Ing. CONSTANTIN POPESCU: În legătură cu fluxul informațional ar fi de subliniat și alt aspect, după părerea mea foarte important. Întrucît țara noastră se afirmă din ce în ce mai mult în schimbul economic mondial cu mărfuri industriale al căror prestigiu se impune, se naște necesitatea comparării rezultatelor noastre cu firme similare din străinătate. La o analiză comparativă, pe care am făcut-o între combinatul nostru din Galați și două combinate asemănătoare din Europa, au reieșit unele diferențe care ne-au dat multă bătaie de cap. Făcînd o comparație a productivității la oțelul lingou, pe cap de salariat, cifra era în defavoarea noastră. Dar analizînd atent această situație am ajuns la convingerea că nu avem factori comuni. Noi turnăm la Galați lingotiere, turnăm piese, forjăm piese, prelucrăm piese, adică facem o seamă de operații pe care ei nu le fac, pentru că sînt executate de altă întreprindere. Din această cauză, la noi cifra de personal apărea în mod firesc mai mare și conducea la aparența unei productivități mai scăzute. De aceea, asemenea comparații trebuie făcute numai pe baza unor factori comuni. Dar aceste informații au fost utile și din alt punct de vedere: s-a putut studia dacă nu cumva raportările bazei de întreținere de la combinatul Galați — care nu este de loc neglijabilă pentru că însumează un mare număr de salariați, care este înzestrată cu turnătorie mixtă, cu forjă, cu turnătorie de lingotiere, cu atelier prelucrător, cu atelier de construcții metalice etc. — trebuie să fie separate ca ale unei unități de sine stătătoare, în cadrul combinatului, pentru ca unitatea siderurgică să poată calcula productivitatea în mod real. Mai mult decît atît, se pune întrebarea dacă această unitate de întreținere, reparații și confecții de piese (este cît una din marile fabrici de construcții din țară, aproape cît uzinele «Progresul» Brăila) nu va lucra mai bine cînd va fi unitate aparte și va avea propriii săi indicatori de care va răspunde? Conducătorii acestei unități se vor ocupa cu mai multă eficiență de îndeplinirea indicatorilor planificați cînd nu vor mai avea în spate producția de sute de milioane a combinatului și vor trebui să analizeze productivitatea fiecărui reper

Iată cum o simplă comparație a scos la iveală aspecte care pot duce în continuare la perfecționarea producției și care pot fi rezolvate de economia noastră.

De altfel multe probleme ale producției pot fi rezolvate dacă există un flux informațional bine pus la punct. La combinatul nostru avem un sistem informațional de jos în sus și de sus în jos, bine organizat din punct de vedere al operativității, al furnizării tuturor informațiilor necesare la toate nivelurile: avem un serviciu de dispeceri care selecționează aceste informații și le prepară — au o formularistică specială — pentru fiecare nivel, iar noi am integrat în acest serviciu (care are o rețea de interfoane, telefoane, posibilitate foarte rapidă de comunicare) toate întreprinderile care fac parte din combinat, încît în 10-15 minute, dacă se întîmplă ceva în oricare unitate, noi sîntem informați și putem transmite imediat măsurile necesare. Avem de asemeni informații sintetice despre intrările și ieșirile materiei prime și a altor date de producție la fiecare oră, zilnic, săptămînal și lunar — în raport cu necesitatea urgenței. Pentru aceasta, serviciul menționat lucrează ziua și noaptea în trei schimburi. Dacă fluxul informațional intern funcționează ireproșabil, nu același lucru putem spune în privința informațiilor din întreprinderile similare din țară și de peste hotare. Este adevărat că avem un serviciu de documentare foarte bine înzestrat, însă formula de transmitere a informațiilor este prea puțin operativă. Mai trebuie încă studiat pentru a găsi mijloace mai eficiente.

Ing. TEODOR LĂZUREANU: Într-adevăr, putem spune că fluxul informațional organizat în interiorul unităților industriale funcționează bine în fiecare întreprindere. Dar noi dorim și avem nevoie de informații nu numai de la propria noastră întreprindere, ci — așa cum s-a arătat — punctul slab sînt informațiile de la întreprinderile similare din țară și de la întreprinderile cu același profil din străinătate.

Ing. MIRON POPESCU: Există un studiu foarte interesant, foarte complet, asupra documentării în țara noastră. La noi există mii de salariați angajați în sistemul de informare, dintre care o treime cu studii superioare, dar eficiența acestui sistem atît de bine dotat cu personal este mult sub nivelul cerințelor. Este în curs o centralizare a întregului sistem informațional, care va permite o îmbunătățire substanțială a organizării lui și o sporire considerabilă a eficienței

NOȚIUNI, CONTRACTE ȘI FORMULARE

Ing. HORIA FORTUNESCU: Mă voi referi la unele îmbunătățiri posibile în perioada imediat următoare. Este vorba de cîteva chestiuni de formă. Am impresia că noțiunea de tehnic—administrativ este o noțiune depășită la ora actuală. În general se consideră că un maistru sau un inginer face parte din personalul tehnico-administrativ. Nivelul tehnic de dotare al unor întreprinderi din țara noastră obligă ca anumite posturi operative, înțelegînd prin aceasta locuri în care omul produce nemijlocit bunuri materiale, să fie ocupate de un personal cu calificare superioară sau medie. Considerînd muncitor pe cel care produce nemijlocit bunuri materiale, eu mă întreb dacă formația profesională și studiile pe care le are o anumită persoană sînt un motiv pentru a-l încadra în categoria numită tehnico-administrativă. Sînt de părere că trebuie să revedem această denumire la cei care participă direct la realizarea bunurilor materiale, pentru că ei sînt de fapt lucrători, muncitori, cu studii medii sau superioare, dar muncitori. La anumite întreprinderi care au nivel tehnic ridicat, în structura personalului, prin păstrarea actualei valori a categoriei tehnico-administrative, se menține o frînă în anagajarea de oameni corespunzători. Ca urmare, eu cred că ar fi corectă o revedere a noțiunii de T.A.

Ing. MIRON POPESCU: Fiindcă nu trebuie să uităm că în unitățile noastre se practică în continuare o critică severă a acelora care au un personal auxiliar numeros sau un personal tehnico-administrativ cu pondere mare. Aci, în sectorul energetic, aveți în centrale o pondere mereu în creștere a personalului tehnico-administrativ, care a atins acum 33 pînă la 36 la sută din totalul salariaților, iar personalul auxiliar este de asemenea cu o pondere foarte importantă. Aceasta pentru că exploatarea se face cu automate, și personalul cel mai calificat este personalul de întreținere.

Ing. DORIN PISOIU: Aceleași probleme se întîlnesc și în industria chimică.

Ing. MIRON POPESCU: Evident, și chimia, și siderurgia, apoi, pe măsură ce se modernizează, și industria alimentară, și textilă ș.a.m.d.

Ing. HORIA FORTUNESCU: Adică un operator de la o cameră de comandă care are o serie de sarcini foarte importante, care trebuie să-și concentreze la maximum atenția, care trebuie să interpreteze datele aparatelor și care, în mod categoric, trebuie să aibă o calificare superioară, este un cadru tehnico-administrativ? Confundăm pe un specialist care conduce direct un proces din care rezultă bunuri materiale cu un portar? Sînt doar puși în aceeași categorie: personal tehnico-administrativ.

Ing. MIRON POPESCU: Într-adevăr, actuala categorie de personal tehnico-administrativ cuprinde de la director pînă la portar, magazioner, manipulant de materiale, liftier, femeie de serviciu, îngrijitori de animale tinere ș.a.m.d.

Ing. HORIA FORTUNESCU: Eu cred că dacă acest lucru a fost util, corect, bun pentru o anumită perioadă, progresul pe care l-a făcut economia țării noastre necesită o readaptare și o reexaminare a noțiunilor, în așa fel încît ele să corespundă evoluției.

Un al doilea lucru important ar fi reexaminarea unor normative și a unor reglementări pe plan republican. Sînt, de exemplu, o serie de reglementări care prea au iz de vechime, de ordinul a 15-20 de ani. Or, dacă producția, mobilitatea întreprinderilor, dinamismul economiei naționale sînt din 1970, eu nu prea înțeleg cum se potrivesc acestea cu legile anilor 1949, 1950, 1951. Practic, dacă ne referim la transporturi, am impresia că există o necorelare între drepturile și obligațiile pe care le au întreprinderile de transport. Mă gîndesc la faptul că C.F.R. au o poziție privilegiată, care vine citeodată în contradicție cu interesele întreprinderilor. Să dau un exemplu: C.F.R. au dreptul să aducă oricîte vagoane, la orice oră și în orice frecvență, însă timpul de descărcare a vagoanelor este fixat în niște condiții arbitrare. Adică: fie că este vorba de un vagon, fie că este vorba de zece vagoane, fie că există capacitate de descărcare și manipulanți, fie că nu există, locația trebuie plătită.

Ing. MIRON POPESCU: Și încă mai mult. Întreprinderea beneficiară de un mijloc de transport al întreprinderii transportatoare, dacă nu degajează rampele și dacă nu descarcă vagoanele, plătește penalizări, dar niciodată o întreprindere de transporturi nu a plătit penalizări pentru întîrzierile în asigurarea corespunzătoare a vagoanelor sau pentru nerespectarea termenelor de livrare.

Ing. HORIA FORTUNESCU: Adică, dacă cel care are obligația unui termen de livrare stă cu marfa pe rampă și nu primește vagon de la C.F.R., C.F.R. nu răspund cu nimic. Din contra, întreprinderea poate să plătească citeodată chirie pentru faptul că a ocupat un loc în magazie sau pe rampă... Și iarăși, dacă aceleiași întreprinderi i s-a adus vagonul la ora două noaptea și n-a putut să mobilizeze la timp, din motive întemeiate, descărcători, plătește locație. Trebuie să existe o reciprocitate.

Ing. GHEORGHE STAN: Recent, a apărut o lege a contractelor care reglementează obligațiile între furnizori și beneficiari în condiții optime. Însă ce se întîmplă, legătura între un furnizor și un beneficiar este asigurată prin niște mijloace de transport. Dacă eu aș avea posibilitatea să contractez de la I.R.T.A. sau de la C.F.R. niște mijloace de transport care să-mi asigure o sincronizare a livrărilor și aprovizionărilor, atunci tot acest circuit ar fi perfect. Dar tocmai această legătură dintre furnizor și beneficiar este exclusă. Or, furnizorul poate să invoce oricînd o forță majoră, lăsînd la o parte posibilitățile interne, el poate să invoce lipsa mijloacelor de transport: am planificat, am programat, am întocmit grafice operative dar n-am primit vagoane...

Ing. HORIA FORTUNESCU: Un alt lucru care mi se pare că poate fi îmbunătățit este de ordin... statistic. Sînt anumite informații care prin evoluția economiei noastre încep să nu ne mai intereseze. Însă formularele statistice au oarecare vechime. Au devenit vetuste. Au apărut carnețelele, o serie întreagă de evidențe și o serie întreagă de indicatori care se calculează și se urmăresc. Noii indicatori sînt foarte buni, dar sînt total diferiți de cei care se raportează la statistică, de cei care se publică în anuarele statistice, de cei după care se planifică producția, de cei pe care îi ia în considerare C.S.P. în planul de perspectivă. Eu mă întreb dacă nu este cazul să fie revăzuți, corectați. Înțeleg că există o dificultate. Fiecare funcționar «cinstit» și-a aranjat un anumit mod de completare a rubricilor, le-a învățat de 20 de ani: coloana 5 + coloana 7 = coloana 31; coloana 4 împărțit la coloana 6 = coloana 11 ș.a.m.d. Nu pricep de ce ținem, de exemplu, în continuare evidența energiei produse. Energia produsă nu înseamnă nimic. Înseamnă însă foarte mult energia livrată. De ce? Pentru că obligă întreprinderea să țină seama și de ceea ce consumă pentru a livra. Eliberîndu-ne de evidența vetustă, înseamnă, în primul rînd, o simplificare a ei, înseamnă eliberarea unei forțe de muncă a cărei energie poate fi utilizată în alte scopuri, iar în același timp înseamnă o evidență mai corectă care oferă posibilitatea întreprinderii să-și îndrepte atenția spre ceea ce este esențial, spre obiectivele majore.

Ing. GHEORGHE STAN: Ceea ce vreau să subliniez este necesitatea punerii de acord a evidențelor cu cerințele reale ale economiei noastre în continuă dezvoltare.

DECIZIA, CÎT MAI APROAPE DE PRODUCȚIE

Ing. MIRON POPESCU: Să trecem la cîteva rezultate efective ale aplicării descentralizării la nivelul unităților de bază, care realizează producția Deci punem problema unităților constituite ca atare la cel mai de jos nivel.

Ing. DORIN PISOIU: În orice caz, se cere ca descentralizarea de atribuții să continue și sub nivelul conducerii întreprinderii, pentru că, în principiu, ca și în practică, decizia se cere a fi luată cît mai aproape de producție. În momentul de față nu se realizează totdeauna și nici nu se poate realiza repede pentru că nu este pregătit terenul. Nu avem încă formate suficient toate cadrele de conducere pentru a le putea delega autoritatea; adică a le da dreptul de a decide într-o acțiune în care se poate recunoaște că au toate informațiile. Deci avem în vedere necesitatea practicii unei activități pentru formarea cît mai completă a cadrelor de care avem nevoie. Bineînțeles că trebuie început cu analizarea nivelului lor de pregătire și, în cazul cînd identificăm cadrele cele mai corespunzătoare, începem pregătirea lor.

Ing. MIRON POPESCU: Dacă îmi permiteți, eu aș spune că dv. veți începe prin a cunoaște mai bine oamenii, și după aceea veți continua prin a accepta un anumit risc calculat în ceea ce privește această delegare de autoritate. Prin încrederea ce le-o veți acorda, aceștia vor simți necesitatea unei autoperfecționări care să-i aducă la nivelul cerințelor efective ale posturilor de conducere pe care le ocupă.

Ing. NICOLAE SUCIU: Doresc să subliniez ce au adus noile forme de organizare în relațiile dintre conducerea întreprinderii și secțiile și atelierele respective. Eu personal am simțit în perioada de început o mare satisfacție, deoarece înainte, ca inginer șef, deși ar fi trebuit să-mi consum din timpul meu circa 70-80 la sută în secții, nu am reușit să fac acest lucru decît în proporție de 40-50 la sută. Acum, cu toate greutățile determinate de noua organizare, pot să folosesc circa 70 la sută din timpul meu în cadrul secțiilor. Uneori chiar și 80 la sută. Astfel, mi-am dat seama că înainte rămîneau multe probleme nerezolvate deoarece noi, cei din conducere, hărțuiți de probleme neesențiale, nu aveam suficient timp să ne ocupăm concret de rezolvarea lor. Acest lucru mi-a permis totodată să cunosc mai bine oamenii și să am o privire de ansamblu mai exactă a problemelor procesului de producție.

Pot să spun că din experiența de pînă acum am reținut două idei principale. Primo: că o decizie trebuie să fie luată cît mai apropiat de procesul de producție; secundo: că un angajat nu este bine să aibă doi șefi. Respectarea lor are o deosebită eficiență pentru bunul mers al treburilor.

Totodată am tras concluzia că atribuțiile conducătorului de producție trebuie să fie sporite în așa măsură încît el să aibă cît mai rar nevoia de aprobări, de la forul superior, asupra deciziilor pe care le ia. Deci, iarăși acea delegare de autoritate la nivelul cel mai apropiat de sursa de informații.

Ing. TEODOR LĂZUREANU: Aș vrea să adaug că rămîne o sarcină a noastră, a tuturor conducătorilor de întreprindere, să specializăm și să sensibilizăm toate cadrele pe care le avem în subordine, pînă la nivelul de brigadier, astfel ca în procesul de producție să poată lua și ei decizii corespunzătoare.

reflector științific

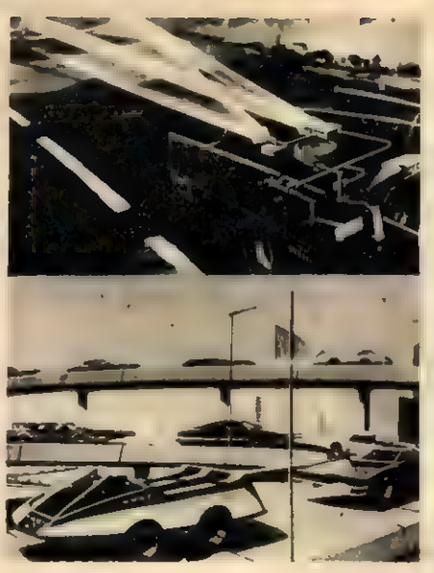

▲ Pescuitul științific se învață la început «la scară mică». Instantaneul nostru înfățișează un aspect din activitatea Școlii superioare de pescuit «Gonzales Lines» din Havana. Școala numără 960 de elevi, care vor deveni timonieri, mecanici, radionavigatori, electricieni și, firește,... căpitani în flotila de pescuit cubană.

▲ ADIO ACCIDENTE...

...dacă s-ar materializa două noi tehnici revoluționare de securitate a circulației, experimentate în prezent de compania Ford. Este vorba în primul rînd de un dispozitiv pe cît de simplu în principiu pe atît de complicat în realizarea lui practică. Raze electronice invizibile «mătură» șoseaua în fața vehiculului; dacă ele întîlnesc un obstacol foarte apropiat, se reflectă, și un mecanism special frînează automat motorul.

Un al doilea dispozitiv ar simplifica și mai mult problemele circulației. Bazat tot pe emiterea de raze, el ar implica și utilizarea unui calculator electronic care ar dirija automat frînarea, accelerarea și în general orientarea vehiculului, în funcție de situația pe șosea «citită» de calculator cu ajutorul razelor.

Subliniem că cercetările în direcțiile susmenționate se desfășoară intens la Dearborn, S.U.A., și că, oricît ar părea de stranii și neobișnuite, nu au nici o coloratură științifico-fantastică. Firește, ele nu au în vedere «înlocuirea» totală a conducătorului auto cu instrumente electronice, ci *ajutarea* acestuia. Căci nici cel mai perfecționat computer nu poate suplini lipsa de răspundere a omului de la volan... Dar presupunînd «buna funcționare» a factorului uman, atunci într-adevăr se pare că noile tehnici justifică titlul acestei note: *adio accidente...*

◀ VRĂJITORUL DIN SUSSEX

Experiența farfuriilor zburătoare constituie încă un obiect de dispută științifică. Dar ce părere aveți despre bare și «pachete» foarte pămîntene — unele din ele cîntăresc pînă la cinci kilograme — care plutesc în aer, nesusținute de nimic, nici măcar de un fir invizibil?

Veți exclama: dar e clar, este vorba de un magnet. Da, dar pînă în prezent nici un magnet nu a făcut altceva decît să *atragă* corpuri, nicidecum să le mențină *suspendate* în aer. Cercetările efectuate în laboratoarele Universității Sussex (Anglia), sub conducerea profesorului Jay Jayawant, au adus acestui savant, indian de origine dar britanic prin «adopțiune», renumele de «Vrăjitorul care face să zboare obiectele». Firește, «vrăjitoria» constă în stabilirea unui anumit ritm de variație a curentului care alimentează electromagnetul. Pare simplu, dar Jayawant este primul care a rezolvat această problemă complicată.

Se întrevăd de pe acum aplicații senzaționale ale invenției: motoare ale căror piese, suspendate în gol, nu vor necesita lubrifianți, macarale care vor ridica greutăți fără să le atingă etc. Despre caracterul real al acestor proiecte puteți judeca privind alăturatele fotografii: un cilindru de fier (foto 2) și un inel masiv de fier (foto 1) încremenite sub un electromagnet.

economice

de Ilie ZAHARIA

APROVIZI-ONAREA

În rîndurile de mai jos nu mă ocup de problemele aprovizionării populației. Ele sînt cunoscute. Se știe ce trebuie făcut pentru soluționarea lor. Vreau să mă opresc în cele ce urmează asupra unor aspecte ale aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor, adică ale aprovizionării cu materii prime, materiale auxiliare, piese de schimb, combustibil etc., necesare pentru desfășurarea normală, continuă, ritmică, fără sincope, a procesului de producție. Din discuțiile de la o «masă rotundă» organizată de ziarul «Scînteia» rezultă că, pentru a mă exprima mai delicat, sînt încă multe de făcut pentru a organiza cum trebuie acest sector important de activitate economică. De altfel, de foarte mulți ani diferite articole de presă ne descriu aspectele neplăcute ale muncii «în asalt», neutilizarea unor mașini timp îndelungat, toate datorate unor deficiențe în aprovizionarea tehnico-materială.

Care să fie cauza acestor deficiențe? *Cantitatea insuficientă* a unor mijloace de producție cu care trebuie să se aprovizioneze întreprinderile? *Organizarea defectuoasă* a sistemului de aprovizionare? Cred că și una și alta.

Este evident că sistemul *repartițiilor* centralizate la un număr important de produse este consecința balanțelor încordate ale unor materiale, a unor raporturi necorespunzătoare între cerințe și posibilitățile de aprovizionare. Cînd nu există mijloace de producție suficiente trebuie să le drămuiești, să le «repartizezi» gospodărește.

În această privință sînt două lucruri care trebuie subliniate:

1) Dacă într-adevăr sistemul repartiției este generat de balanța deficitară a unor materiale, atunci acest sistem să se limiteze strict la ceea ce este deficitar și să nu se extindă dincolo de această limită.

2) Cînd se *planifică* producția unei întreprinderi, cantitatea *repartizată* de mijloace de producție să existe efectiv, nu numai în ordinul de repartiție. Altfel cum să se realizeze planul?

S-ar părea că cele spuse mai sus sînt ceva elementar, de bun-simț, de la sine înțelese, adevăruri à la Palisse. Dar iată cum arată în viață — și în revista «Viața economică» — realitatea, exprimată de șeful serviciului de aprovizionare al Centralei cărbunelui din Ploiești:

«De la Centrala minieră din Ploiești se deplasează aproape zilnic la Tîrnăveni cîte un camion pentru a obține, după insistențe, cîte un butoi de carbid, deși unitatea respectivă ne este datoare din 1969 cu 20 tone. Apoi, Combinatul de cauciuc Jilava—București aproape că nici nu vrea să ne bage în seamă atunci cînd prezentăm repartiții pentru diferite articole de cauciuc. Un caz tipic îl prezintă și Uzina metalurgică-Buzău. Pe ianuarie a.c., această unitate, din cele 3 600 topoare de mină, 2 400 tîrnacoape, contractate pentru 1970, nu ne-a livrat nici o bucată, deși avem nevoi stringente. De altfel, cu întreprinderile amintite, reușim cu greu să încheiem contracte (lucru petrecut și în acest an), repartițiile fiindu-ne onorate abia la jumătate din cantitățile prevăzute. Pentru rest ni se spune să ne descurcăm cum putem, să solicităm importuri».

Dacă s-ar face o anchetă la întreprinderi, întrebîndu-i pe conducătorii acestora de ce fac la unele produse aprovizionări peste strictul necesar, de ce constituie stocuri supranormative, cred că în multe cazuri cauza n-ar fi nici neglijența, nici lipsa de preocupare, ci dimpotrivă, preocuparea acută de a nu li se întîmpla neplăceri în producție datorită unor repartiții neonorate.

Aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor este o problemă centrală încă incomplet rezolvată. Soluțiile trebuie căutate și găsite în două direcții: într-o corelare justă a posibilităților de aprovizionare cu necesarul planificat și într-o organizare mai judicioasă și mai simplă a sistemului de aprovizionare, eliminîndu-se empirismul, nelalocul lui în era calculatorului electronic.

Parafrazîndu-l pe bătrînul Cato din antichitate, *ceterum censeo* că trebuie îmbunătățit și sistemul de cointeresare materială.

UN ADOLESCENT INCURABIL

de Sanda FAUR
Fotografii de S. STEINER

—S-ar părea că te urmărește fatalitatea de a fi totdeauna mezinul, Florian Pitiș: pe scenă și în viață. Cred că ești cel mai tînăr dintre actorii pe care i-am intervievat pentru această rubrică... Aștept de la dumneata punctul tînăr de vedere asupra teatrului.

— Sînt mai bătrîn decît credeți, mai bătrîn decît Tudor Chearghe, de pildă: cu doi ani. Am 26. Pe scenă însă, ce să fac, aveți dreptate, înșel: sînt ursit să fiu — și Dumnezeu știe cîtă vreme încă — adolescentul, timidul, încurcă-treaba, îndrăgostitul cu, dar mai ales fără speranță. Rolurile acestea le import de obicei cinstit cu colegul și amicul meu Dan Tufaru, ba cred — spre răutăcioasa mea satisfacție — că el a interpretat și mai mulți Cherubini ca mine. Iar amîndoi l-am moștenit pe Furdui care, el cel puțin, a reușit în sfîrșit să se emancipeze, să pună punct adolescenței.

— E chiar atît de apăsătoare, pe scenă, o adolescență prelungită?

— E ca și cum tu ai crește și barba nu. Îți rămîne și sufletul spîn. Ești condamnat la un soi de infantilitate silnică.

*

De ce se răzvrătește Pitiș? Ce poți face cînd ai o mutră dulce-comică, de băiat necopt care se miră într-una, niște ochi care se rotesc fără răgaz, cercetînd nedumeriți și puțin speriați lumea înconjurătoare, cînd ai trupul alcătuit numai din arcuri ce te-azvîrle tot timpul dintr-un loc în altul, iar mîinile și-au cîștigat independența și viața proprie, drept care se agită și vorbesc mereu, fără astîmpăr?

A sunat sfios la ușă, s-a șters cinci minute pe picioare, a reușit imediat să lase urme grele de noroi pe unde a călcat, s-a așezat pe fotoliu, s-a ridicat de pe fotoliu, mi-a arătat — întins pe covor — cum își începea rolul în «Regele Ubu», s-a sculat de pe covor, mi-a povestit, cu gesturi și mișcări volubile, cum a căzut el la examenul de admitere în institut recitînd dramatic «Cugetările sărmanului Dionis». În mai puțin de un sfert de ceas casa era toată răscolită, covorul numai cute, fotoliul urnit din loc, biroul împins într-un colț.

— Cred că juvenilitatea pe care ești atît de supărat e o fericită condiție interioară — dar și fizică! — a dumitale. Dacă n-ai fi făcut din gumilastic, dacă n-ai avea virtuți de mim și acrobat (și cît de rar se întîlnesc, din păcate, la actorii noștri!), n-ai fi făcut proaspătul succes din «Puricele în ureche». E adevărat însă că acolo cuceriești și prin felul adorabil în care te bîlbîi, sau — mă rog — în care ești peltic, ori înghiți consoanele, nu pot defini exact ce faci.

— Defectele de vorbire sînt specialitatea casei. Am căzut la admitere, ca să fiu sincer, mai ales pentru că graseiam îngrozitor.

— Dar nu aud nici un *r* rostogolindu-se în gura dumitale...

— L-am învins, dar asta m-a costat un an întreg de luptă pe viață și pe moarte cu vîrful limbii mele. Am atacat psihic r-ul, ignorîndu-l și înlocuindu-l, opt ore pe zi, cu l: vorbeam precum copiii, cu toată lumea, cred că și în somn. Apoi am înlocuit l-ul cu d, și spuneam toată ziua «Rova rece-n aurorâ / printre ramuri d-aur pare. / Rareș rar rărește-n rariști / grindină în grinzi în ropot» .Întîi suna: «Lova lece-n auloiâ...» iar apoi: «Dova dece-n audodă...»

— Voi reproduce exercițiul, cu voia dumitale, pentru uzul celor în nevoie.

— Cu plăcere, nu e monopolul meu. Două săptămîni înainte de examen s-a produs saltul: scoteam printre dinți un r curat de toată frumusețea.

— Parcă spuseși că ai graseiat cumplit la examen.

— La primul. Acesta era al doilea, din anul următor. Dacă r-ul s-ar fi ambiționat să se ruleze, aș fi fost poate la ora aceasta un brav inginer energetician: luasem admiterea la Politehnică cu cîteva zile înainte, așa că vă dați seama încotro mi-au mers preferințele.

— Ești tenace, Florian Pitiș.

— Încăpățînat mai curînd. Pe toate caietele și carnetele mele, pe pereții camerei, mi-am scris deviza: «Fericе de acelo care are un ideal, chiar dacă greșește». E o vorbă a lui Dostoievski. Să nu vă neliniștiți, nu greșesc: idealul meu e teatrul, merge, e un ideal just...

— Ai auzit, cred, de spectacolele occidentale «Hair» și «Oh, Calcutta». Intră și acest teatru «de avangardă» în vederile idealului dumitale?

— Dați-mi voie să nu pun semnul egal între teatrul tînăr, teatrul de avangardă, și exhibițiile pornografice. Ultimele nu-mi spun nimic.

— Puritatea dumitale adolescentină să fie de vină? Nu, cred mai curînd că aici e vorba de claritatea idealului de care vorbeai, nu-i așa?

— Vedeți, ați început și dv. să mă ironizați... Vă descurajați interlocutorul. Eu tocmai voiam să vă spun că în cuvîntul acesta, «teatru de avangardă», au fost înghesuite multe, prea multe sensuri, unele chiar contradictorii. Eu, de pildă, găsesc că Andrei Șerban face un teatru tînăr, de reală avangardă. Îmi place enorm. Ați auzit, a făcut un mare succes cu spectacolele montate la New York. Și Aurel Manea practică o formulă de teatru modern. Dar cu el nu comunic. Nu emitem pe aceeași lungime de undă: într-un spectacol al lui aș fi complet fals și recunosc că vina mi-ar aparține mie.

— Nepotrivirile de caracter se mai întîlnesc și pe scenă, ce să-i faci. Dar spune-mi: ce-ți place la Șerban?

— Starea specială, formidabila stare de tensiune pe care o creează în timpul repetițiilor. Îți cere, fără să clipească, imposibilul, și tu îl faci fără să clipești. Chiar dacă peste o săptămînă vezi că n-a ieșit nimic bine și trebuie să o iei de la capăt. De la Andrei Șerban am învățat ce-nseamnă să-ți folosești fără zgîrcenie toate mijloacele de expresie, să faci risipă de ele pentru a transmite ideea.

— De aici efervescența dumitale mișcare scenică?

— Nu chiar. Cînd am repetat «Iulius Cezar» împreună, Andrei m-a anunțat: «Tu îi cîștigi pe toți cu ochii și cu mîinile. S-o terminat cu ele: își bagi mîinile sub pelerină, închizi ochii și... acum să te văd!» Dacă nu arzi tot pe scenă, nu te poți înțelege cu el. În «Șeful sectorului suflete»...

— ...spectacolul studențesc pentru care ați primit Marele premiu la Zagreb în 1965?

— Da, grupul nostru studențesc a luat, în regia lui Șerban, cîteva importante premii internaționale, și pentru «Regele Ubu», și pentru «Nu sînt Turnul Eiffel»... În «Șeful sectorului...», spuneam, Dan Nuțu era Șeful, eu, Costică-adjunctul și, îmbrăcați în maiouri, întruchipam gîndurile, visările Magdalenei, așa că puteam face orice: gîndurile — adică noi — îi dădeau tîrcoale Magdalenei, se tîrau în jurul ei; gîndul grav, poetic, era Șeful — adică Nuțu — iar cînd Magdalena nu era pregătită pentru un gînd serios, își comanda unul vesel, pe Costică, și atunci apăream eu. De fapt nu apăream și nu ieșeam din scenă: gîndul se năștea sau murea, drept care noi ne iveam brusc sau ne topeam în întuneric. Toate ideile piesei erau transmise prin ritm, cîntec, mișcare. A fost un spectacol mare, credeți-mă, l-am lucrat în doar 12 zile, dar în acea stare de tensiune de care vă vorbeam, cu acel sentiment de echipă care e singurul ce duce, de fapt, după mine, la spectacolele rotunde, omogene.

— Să înțeleg deci că ești pentru teatrul de echipă...

— Da, vă rog să înțelegeți așa. Am dorit nespus, după ce am terminat institutul, să rămînem împreună,— Dan Nuțu, Nicki Wolcz, Cornelia Hîncu, Carmen Galin, Ileana Dunăreanu, Victor Strengaru, eu — am vrut să mergem împreună cu Andrei Șerban oriunde, și la Casa de cultură din Sinaia, voiam o cantină și un pat la cămin, atîta doar.

— Pentru început doar...

— Mă rog, atunci ardeam să facem împreună un teatru cum nu s-a mai văzut. Dar ne-am împrăștiat care încotro: Cornelia la Iași, Carmen la Piatra Neamț, Wolcz la Sibiu, Ileana la Tîrgu Mureș, eu am primit, ca șef de promoție, un angajament în București, pe post de... redactor la televiziune. Numai că după ce m-am întors de la armată era ocupat și acesta.

— Drept care ai nimerit, sărmanul de dumneata, șomer cum erai, direct în sînul excelentei trupe a Teatrului Bulandra.

— Asta a fost o altă poveste, a fost marea mea șansă pe care mi-a oferit-o tovarășul Liviu Ciulei. Să-mi termin însă ideea anterioară: la noi nu se mai practică teatrul de echipă, avem actori mari, regizori mari, dar foarte rar sînt puși perfect de acord unii cu alții. De la echipa craioveană a lui Vlad Mugur am mai întîlnit un singur exemplu fericit: cel al trioului Esrig-Dinică-Moraru. I-am văzut cu ochii mei repetînd punerea lumînilor cu electricienii pînă la patru noaptea, și începînd abia de la acea oră — pentru că Esrig le-o ceruse — o repetiție șnur a întregului spectacol cu «Nepotul lui Rameau»...

— E clar că această pasiune, acest nobil fanatism, a dus la marele succes al «Nepotului...». Dar spune-mi, te rog, dacă repartizările tinerilor actori nu ți se par fericite...

— ...pentru că pulverizează echipele cu greu încropite în institut...

— ...și pentru că nu se conduc totdeauna după criteriul valorii, ce părere ai de pregătirea pe care o oferă viitorilor actori Institutul de teatru?

— Îmi dați voie să răspund pe ocolite?

— Probitatea profesională mă obligă să-ți respect curajul sau prudența.

— Nu e vorba de asta, voiam doar să vă relatez mai întîi un amănunt din biografia mea, pe care nu îl cunoașteți încă.

— Și eu care credeam că, dat fiind juneța dumitale, nici n-ai apucat să-ți construiești o autobiografie, darmite să fii și posesorul unor taine...

— Dar e vorba de secretul lui Polichinelle, toată lumea știe ce am făcut în acel an dintre primul și cel de-al doilea examen de admitere în institut.

— Închipuie-ți, eu nu...

— Am intrat la Teatrul Bulandra pe post de electrician... De electrician neplătit. Un an întreg am lucrat cu sputul în mînă, păşind pe scîndura scenei la 10 dimineaţa şi părăsind-o la 11 noaptea, asistînd la toate repetiţiile, sorbind din ochi toate spectacolele. Am văzut «Cum vă place» de 230 de ori — ocestă a fost recordul meu! — «Sfînta Ioana» de peste 100 de ori, «Tache, Ianke şi Cadîr» la fel, de 87 de ori «D'ale carnavalului». Un an întreg i-am privit pe marii noştri actori cum joacă, ştiam fiecare gest al lui Clody Bertola, învăţasem fiecare intonaţie a maestrului Ciubotăraşu, puteam spune pe de rost, la orice oră din zi sau din noapte, aproape orice rol din orice piesă. Aşa am şi apărut prima oară la rampă, înlocuind un actor — îmbolnăvit peste noapte — în scena finală din «Cum vă place» şi anunţîndu-i happy-end-ul: «Vă rog să-mi daţi o clipă ascultare...»

— Şi clipa a ţinut peste trei ani. Deocamdată...

— În răstimpul în care am lucrat ca electrician şi în care m-am mulţumit doar să privesc şi să ascult, am învăţat mai mult decît în toţi cei patru ani de institut.

— Am înţeles, în consecinţă, care e părerea dumitale despre pregătirea oferită în facultate.

— Nu vă grăbiţi să trageţi concluzii definitive. Cred că şcoala este doar un laborator care trebuie să-ţi furnizeze mijloacele tehnice, dar nu se poate învăţa cu adevărat teatru decît ucenicind pe lîngă marii actori. Dintotdeauna elevii de Conservator făceau figuraţie la Naţional... Se repetă acum la noi «Harfa de iarbă», de Truman Capote, voi avea marea satisfacţie de a juca alături de Eugenia Popovici, Clody Bertola, Emil Botta; stau cu ceasurile la repetiţii şi nu mă satur privindu-i pe aceşti minunaţi artişti, fiecare cu personalitatea sa proprie, atît de distinctă, atît de puternică...

— Şi vor rima oare împreună?

— Depinde de regizor, de Crin Teodorescu.

— Deci, după dumneata, procesul de învăţămînt ar fi mai curînd un proces pasiv, în care îi urmăreşti pe alţii, primeşti de la ei, mai mult decît oferi sau exersezi tu, viitorul actor.

— Nu, e absolut nevoie şi de gestul tău creator, dar acesta trebuie condus de un profesor cu un real simţ pedagogic. Or, a fi un actor mare nu înseamnă automat a fi şi un bun profesor. Eu am avut norocul să fi lucrat, încă din cercul de teatru amator al Liceului Lazăr, cu Petre Gheorghiu: el e un pedagog formidabil, lucrează cu patimă nebună, descoperă imediat nota falsă şi motivul falsităţii, ştie să dea indicaţii subtile pe care, la rîndul lui, le-a învăţat de la maestrul Ciubotăraşu. Mulţi dintre noi — şi Melania Cîrje, şi Dan Tufaru, şi Valeria Marian, şi Alinta Ciurdăreanu, crainica de la televiziune — îi datorăm imens tovarăşului Petrică. Acum sîntem colegi de cabină şi ori de cîte ori pregătesc vreo poezie îi cer sfatul. Am lucrat cu el anul trecut, pentru recitalul Philippide, poezia «Seninătate», în care cuvîntul «tăcere» era rostit de vreo 18 ori, şi de fiecare dată am izbutit să-l spun alt fel, cu alt sens, cu altă intonaţie...

— Dacă ar fi să-ţi alegi singur partenera, ce actriţă ai prefera?

— Mariana Mihuţ.

— Şi ce actori îţi plac?

— Din generaţia tînără?

— Să zicem...

— Grea treabă să optezi! Pe Moraru îl iubesc pur şi simplu, are un umor nemaipomenit; îmi place mult Ştefan Iordache, pe Nicki Wolcz îl văd ca pe un fericit amestec ieşit din topirea într-un creuzet a lui Dan Nuţu şi a mea, pe Ogăşanu nu isprăvesc să-l admir. Gata, da? Să vă spun totuşi că nu văd posibil un teatru tînăr şi cu adevărat viguros fără marea generaţie a actorilor noştri de frunte, şi găsesc că ideea de a pensiona artişti aflaţi în plină forţă creatoare este nedreaptă pentru teatrul românesc, pentru formarea viitoarei echipe de actori.

— Te-am văzut într-o emisiune de muzică uşoară a televiziunii, alături de Anda Călugăreanu şi soţul ei, Dan Tufaru. Era un bun trio de cîntăreţi-dansatori. Te atrage genul?

— Mă amuză mai curînd. De fapt, cine nu vrea să fie un artist total, să poată face totul, cu dezinvoltură, pe scenă? Dacă m-aţi întreba cine aş vrea să fiu, v-aş răspunde: o lună Peter O'Toole şi o lună Samy Davis-junior, apoi, după ce am învăţat totul de la ei şi m-am molipsit de harul lor, să fiu iar eu, Florian Pittiş, modestul actor, adolescentul incurabil. Pittiş cu doi t, nu din cauză de snobism grafic, ci din cauză de buletin de identitate, Pittiş care nu e fiul celebrei doctoriţe endocrinologe, ci al unei foarte demne mame de profesiune casnică şi al unui pilot de aviaţie pensionar, Pittiş care nu ţine de loc să facă film — pentru că filmul îţi cere prea puţină artă şi prea multă bătaie de cap — deşi filmul i-ar putea potoli singura lui mare spaimă.

— De ce ţi-e frică, Florian Pittiş (scris cu doi t, de acum înainte)?

— De uitare. Clody Bertola povestea că într-o zi un student a întrebat-o: «Dar cine e Timică de care vorbiţi?» Arta noastră are viaţa efemeridelor, oamenii ne uită, ne uită repede...

— Aş putea să-ţi spun nişte vorbe de îmbărbătare, dar de ce să te mint? Da, actorii mor o dată cu memoria spectatorilor. Dar oare pentru asta arta scenei e mai puţin fascinantă?

Florian Pittiş

dialog cu cititorii

de H. DONA

O interesantă scrisoare cu felurite observaţii la adresa revistei am primit din partea cititorului *Floricel Ion* din comuna Braniştea, jud. Mehedinţi. Reţinem (cu unele rezerve) o propunere privind coperta: «Ar putea fi prezentate şi monumente istorice şi arhitectonice (Voroneţul, Putna, Mogoşoaia, castelele Transilvaniei), opere de artă (de la Fidias la Brâncuşi şi de la Rafael la Ţuculescu), personalităţi ale lumii politice, sportive, artistice — româneşti şi internaţionale — în ipostaze caracteristice (sau mai puţin caracteristice) preocupărilor lor». În ce priveşte textul trimis, nu-l putem publica ca atare, deoarece se referă (sărind de la una la alta) la o sumedenie de chestiuni. În general, sfătuim pe cititorii care ne trimit texte spre publicare să se concentreze asupra unei singure idei, pe care s-o aprofundeze cumsecade. Vom ţine totuşi seama de sugestia cu privire la prezentarea actorului Ion Pavlescu din Craiova. În ce priveşte necesitatea de a se intensifica ecranizările după opere literare, mărturisim corespondentului nostru mehedinţean că sîntem de părere contrarie: o mare şcoală cinematografică nu se poate constitui pe bază de ecranizări. Oarecum bizară ni s-a părut propunerea de a se realiza o nouă versiune cinematografică a «Morii cu noroc». O dată într-un deceniu a realizat şi cinematografia românească un film de calitate şi tocmai pe acela să-l refacem?

Cititorul *V. Angheluţă* din Piatra Neamţ ne întreabă dacă există vreo lege cu privire la numele străzilor. N-am auzit de aşa ceva (afară de interdicţia de a se acorda numele unor persoane în viaţă) şi nici nu ştim dacă e necesară. Că mai există multe absurdităţi în acest domeniu nu ne îndoim, şi presa le-a semnalat nu o dată. E bine cel puţin că în unele oraşe un număr de străzi şi-au recăpătat numele pitoreşti de altădată, evocatoare ale unor îndeletniciri şi tradiţii vechi. Sîntem şi noi de acord că prea multe străzi poartă nume de militari şi politicieni uitaţi, în detrimentul altor personalităţi mai importante. Cam la fel ca tov. Angheluţă, locuiesc şi eu pe o stradă purtînd numele unui personaj insignifiant (pe tăbliţă scrie «orator») din secolul trecut, rămas în istorie (vorba vine!) doar pentru că a fost ridiculizat în cîteva fraze de către Titu Maiorescu pentru stilul său agramat şi pretenţios. Respectivul are în Bucureşti şi o stradă, şi o «intrare». În schimb, nu cunosc vreo stradă Constantin Brâncuşi, sau Ion Barbu, sau Lucian Blaga. Poate mă înşel... De altfel situaţia nu e caracteristică numai pentru noi. Un scriitor francez remarca recent că între cele 250 000 străzi din Franţa nu există nici una care să poarte numele lui Thimonnier, omul care a inventat maşina de cusut (realmente unul dintre binefăcătorii omenirii), în timp ce mii şi mii de străzi poartă nume de generali (dintre care o bună parte s-au «distins» în masacrarea popoarelor coloniale). Şi parcă numai de străzi e vorba? Mai toată lumea a auzit de Tamerlan sau de Hindenburg, dar cîţi dintre cititorii «Flăcării» ar putea cita numele descoperitorului vitaminelor?

Cititoarei *Ana Oţeleanu* din Bucureşti îi comunicăm că verificăm actualmente actele crase de birocratism pe care ni le-a semnalat şi că o vom ţine la curent cu rezultatele. Întîmplarea pe care ne-o povesteşte în legătură cu instituţia în care de cîteva luni nu se mai primeşte nici o audienţă, nu se mai rezolvă nici o cerere, nu se mai la contact cu publicul, ne aminteşte de una dintre legile lui Parkinson (numite aşa după descoperitorul lor, sociologul şi economistul englez Cyril Parkinson, vestit specialist contemporan în problemele birocraţiei): «Orice organism administrativ care are peste 1 000 de slujbaşi nu trebuie să mai desfăşoare vreo activitate în legătură sau în folosul publicului, ea fiind în întregime ocupată cu propria ei funcţionare». Şi tot Parkinson a mai formulat o lege de a cărei valabilitate ne-am convins de atîtea ori: «Cu cît ai mai mult timp la dispoziţie pentru a efectua o lucrare, cu atît această lucrare va ocupa mai mult timp».

Mulţumim din toată inima tovarăşului *Nicolae Puşcaş*, în vîrstă de 77 de ani, membru în Cooperativa agricolă de producţie din Cerneteaz, jud. Timiş, pentru frumoasa dumisale scrisoare, simplă, demnă şi emoţionantă. Pornind de la articolul «Nume uitate» de Adrian Hamzea, apărut acum cîteva săptămîni în «Flacăra», tov. Puşcaş ne relatează, într-un fermecător grai bănăţean, o întîmplare de-acum 52 de ani, cînd dumneasa, înrolat cu forţa în armata austro-ungară, a ştiut să-şi facă cu curaj datoria de român. Sperăm să putem folosi această scrisoare şi îi urăm cititorului nostru ani mulţi şi sănătate.

O altă notă apărută în revistă, cea cu privire la cei patru gemeni din Pătîrlagele, ne-a prilejuit primirea unei scrisori de la tovarăşul *Niculai Gerea*, miner din Filipeştii de Pădure, jud. Prahova, unde locuieşte pe str. Dr. Petru Groza, bl. 8, ap. 13. Dumneasa este unul dintre cei patru gemeni şi ne solicită sprijinul pentru a-şi regăsi cele două surori (unul dintre copii a murit după naştere), împreună cu care a fost internat în 1937 în Căminul Sf. Ecaterina din Bucureşti şi de care a fost despărţit în timpul războiului.

În încheiere, ne facem din nou ecoul rugămintii unui cititor, *Horia Grideanu* din Constanţa, str. Francisc Paneth nr. 10 A, care pune la dispoziţia celor interesaţi colecţia «Flăcării» de la primul număr şi pînă în anul 1964.

ACTORI ȘI ROLURI

film

STELLA STEVENS, revăzută nu demult pe micul ecran in westernul italian UN DOLAR GĂURIT.

Foto: METRO GOLDWYN MAYER

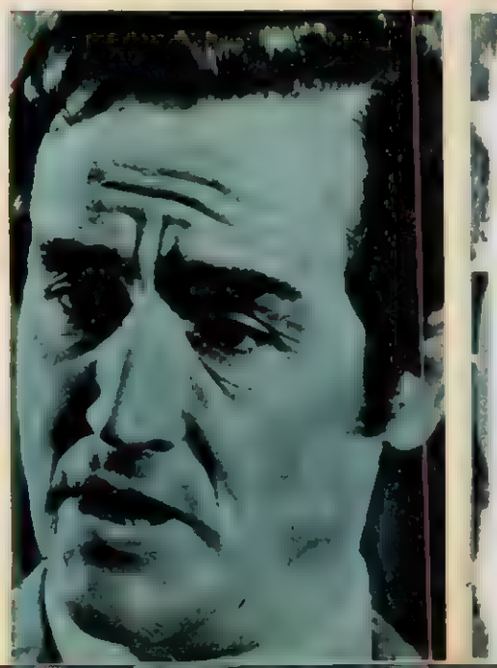

PE PLATOURILE LUMII
două titluri noi la cinecittá:

califfa și oaia neagră

Corespondență specială de la Giuliano ORLANDO

califfa

Cine este Califfa, eroina celei mai îndrăgite cărți a scriitorului Bevilacqua Alberto? Cine este acest personaj al unei scrieri care a făcut multă vîlvă, care a obligat mulți italieni să descopere un anumit chip feminin, o fată semeață, splendidă în răzvrătirea ei contra falsei cumsecădenii a societății burgheze? Cartea lui Bevilacqua ne face cunoștință cu Califfa încă de la primele pagini, o învăluie în tonuri puternice și o păstrează constant astfel: femeia care nu se sperie de nici o lege pentru a-și apăra dragostea. Poate uneori forța cu care își ocrotește bărbatul iubit apare de-a dreptul bestială, dar un lucru nu i se poate pune la îndoială: sinceritatea. Acțiunea se desfășoară în anul 1960, la Parma — oraș din regiunea Emilia, care totdeauna s-a bucurat de faima de a fi în fruntea mișcărilor muncitorești. Indiferentă cîndva la convulsiile sociale, atentă doar la ceea ce ar putea să i se întîmple bărbatului iubit, Irene Orsini, supranumită «Califfa», se va maturiza treptat, va pricepe și alte rosturi ale existenței, încît pînă la urmă se va afla în fruntea mișcărilor revendicative, chiar dacă dragostea va continua să rămînă pentru ea «cel mai important lucru din viață».

Nu-i va fi prea ușor lui Bevilacqua Alberto să-și vadă cartea transpusă pe ecran, cu atît mai mult cu cît și-a asumat și greaua răspundere de a fi propriul său regizor. A pășit de bunăvoie pe un cîmp despre care se știe că este foarte minat.

Dar cum regizorul a jurat să fie credincios scriitorului, — iată o făgăduință care nu ne poate fi indiferentă — să sperăm că filmul va fi într-adevăr acea pagină de adevăr uman și social de care cinematograful are atîta nevoie. Frumoasa Claudia Cardinale, care a primit bucuroasă rolul Califfei, va avea prilejul să înscrie în filmografia ei, și așa răsunătoare, încă o performanță.

oaia neagră

Nu știu cine anume altul ar fi putut să fie «oaia neagră» în locul lui Vittorio Gassman, acest matador — și nu de azi, de ieri — al ecranului italian. De fapt, tot filmul este purtat în spate de Gassman, pe care îl vom întîlni aici în dublu rol. Cei doi «Gassman» sînt doi frați: Filippo și Mario. Primul este un aventurier norocos care, ajutînd odată un ministru să scape de agresiunea unor studenți, se trezește mare funcționar la Arhivele statului. Nici aici nu-și pierde vremea și vinde cîteva documente secrete. Dar omul tot norocos rămîne: moare un senator și izbutește să-i ia locul. Celălalt frate, cinstit, integru, serios, și pe deasupra deputat și el, face parte din «comisia pentru apărarea moralei publice». Din păcate, este prea plictisitor. Filippo reușește să-l atragă de partea sa și în cele din urmă să-i sucească capul și soției lui Mario. Tot acest «joc al schimbărilor de costum», căci pînă la urmă asta este filmul, este desfășurat de regizorul Luciano Salce cu binecunoscuta sa dezinvoltură și ironie mușcătoare. Cineastul nu uită să ne atragă atenția că adeseori, în anumite condiții, oportunismul și lipsa de scrupule, bine drapate în atitudini cuceritoare, pot să doboare cinstea și candoarea.

După un șir de peripeții, și bunul nostru erou se va trezi la viață. Poate puțin mai singur, puțin mai obosit, dar fără îndoială va fi un alt fel de om.

1

telegrame

● **Regizorul francez Gérard Oury are un proiect insolit: să transforme *Ruy Blas* într-o comedie, cu — nici mai mult, nici mai puțin — Bourvil în rolul lui Ruy Blas și Louis de Funès în cel al lui Don Salluste. Deocamdată cineastul lucrează la alcătuirea scenariului, împreună cu Marcel Jullian. «Este cea mai trăsnită poveste din cîte cunosc — spune Oury — și va fi și mai aiurită atunci cînd scenariul va fi pus la punct. Acest film trebuie să se afle la jumătatea drumului între Max Linder și Alexandre Dumas».**

● **Monica Vitti (foto 1) va fi vedeta primului film regizat de Carlo Palma cunoscut operator italian. Titlul: *O fată printre sfinții cei mari*.**

● **Cineastul american Franklin Schaffner («Planeta maimuțelor») va realiza în studiourile lui Dino de Laurentiis coproducția italo-sovietică *Căpitanul*.**

● ***Dragă Irena* este titlul filmului terminat de curînd de către tînărul regizor iugoslav Nikola Stojanovic și închinat generației de mijloc, «celei generații care nu aparține nici generației războiului, nici adolescenților de astăzi». În rolurile principale apar Magda Fodor și Peter Bazovic (foto 2).**

● **Romanul scriitoarei franceze Edmonde Charles-Roux *Să uiți Palermo* (premiul Goncourt-1966) va fi transpus pe ecran de către Mario Monicelli («Marele război», «Infidelele», «Tovarășii»).**

● **O echipă de cineaști sovietici condusă de Serghei Gherasimov străbate Siberia, mutîndu-se rînd pe rînd de la Irkutsk la Novosibirsk, de la Novosibirsk la Bratsk, în vederea realizării filmului *Locul*. Gherasimov consideră această creație ca fiind ultimul capitol al unui triptic despre oamenii anilor '60 (primele două au fost «Oameni și fiare» și «Ziaristul»). Interpreții principali sînt Natașa Bielokhvostikova, Kolia Eremenko, Natalia Arinbassarova, Oleg Jakov.**

2

SE PREGĂTESC FILMELE LUI 1970

Pan Wolodyjowski — o superproducție care-și cere dreptul de noblețe

Corespondență specială de la Krystyna WYHOWSKA

Admiratorii o numesc pe Malgorzata Braunek tînără vedetă, «o Catherine Deneuve a ecranului polonez».

Pe genericul filmului lui Wajda Peisaj postbelic, vom întîlni din nou numele lui Daniel Olbrychski.

E greu de spus deocamdată dacă anul cinematografic 1970 ne va aduce succese sau eșecuri. Intențiile, planurile, chiar bine stabilite, nu pot prezenta totdeauna certitudinea unor izbînzi integrale, de aceea, poate mai mult decît în alte arte, trebuie să așteptăm răbdători cuvîntul timpului. Cele 25 de filme ale anului în curs se prezintă toate ca drame psihologice contemporane. Unele mai aruncă o privire fugară în trecut, dar numărul filmelor «de război» propriu-zise este mic de tot. Într-un fel, se simte o saturație a tuturor față de o tematică justificată atunci, la vremea ei. În schimb, nimeni nu se supără de abundența comediilor, a peliculelor polițiste și de aventuri.

Dar să încercăm să chemăm în sprijinul informației noastre numele unor binecunoscuți cineaști polonezi. Bănuiesc că mulți iubitori se întreabă: «la ce o fi lucrînd oare Andrzej Wajda, unul dintre cei mai harnici și mai productivi regizori ai anului 1969?» Wajda se află în momentul de față pe platourile filmului *Peisaj postbelic*, ce-și propune să urmărească destinul unui tînăr poet polonez care în vara lui 1945 se afla într-un lagăr, pe teritoriul Germaniei. Pe generic se află numele a două vedete din tînăra generație: Daniel Olbrychski («Cenușa», «Totul de vînzare») și Jerzy Zelnic (rolul titular în «Faraonul»).

Reputatul poet și om de teatru Jerzy Afanasiew, creatorul cîtorva filme de animație experimentale, realizează anul acesta primul său film de lung metraj, o dramă bazată pe evenimente autentice: lupta pe viață și pe moarte a unui grup de oameni ce traversează Vistula pe un bac.

Un cineast ce se bucură de multă încredere, Janusz Majewski («Noul locatar»), s-a îndrăgostit de povestirea *Lokis* a lui Prosper Mérimée, pe care o va transforma într-un film de groază.

Să vedem cum va arăta.

Două echipe de cineaști polonezi se află în prezent peste hotare. Jerzy Zarzycki filmează în Cuba *Urmărirea lui Adam*, o confruntare a atitudinii etice actuale a unor oameni pe care i-a legat cîndva un destin comun: lupta împotriva ocupanților. La rîndul său, Stanislaw Lenartowicz plutește pe undeva pe lîngă țărmurile Americii de Sud, împreună cu o întreagă echipă pe care a îmbarcat-o pe nava «Boleslaw Chrobry», devenită stat-major. Filmul, intitulat *Valurile moarte*, se angajează să analizeze conflictul dintre două generații de oameni ai mării.

Planuri foarte interesante și-au anunțat și alți doi cineaști. Prestigiosul documentarist Wladislaw Slesicki — care a debutat anul trecut cu *Nisipurile mișcătoare*, excelent primit de critică — va ecraniza cunoscuta povestire a lui Henryk Sienkiewicz *În pustiu și în codru*, ce istorisește pățaniile unui băiat polonez și ale unei micuțe englezoaice, răpiți de beduini în Africa. La concursul anunțat în presă, peste 300 de băieți și fetițe și-au manifestat dorința de a-și încerca norocul. Nu se știe încă cui îi va surîde soarta. Greutățile cele mai mari par să fie însă altele, și anume, găsirea unor eroi de prim-plan, cum ar fi cîinele de rasă Mastif ori elefantul inteligent. Cercetările continuă.

După uriașul succes al ultimului său film, *Pan Wolodyjowski* (ce va fi programat în curînd pe ecranele românești), regizorul Jerzy Hoffman se încumetă să transpună pe ecran un alt capitol al epopeii istorice a lui Sienkiewicz: *Potopul*. Scenariul este deja gata și la ora de față se fac toate lucrările pregătitoare filmărilor. O superproducție cum fără îndoială va fi *Potopul*, va necesita un efort material mai mare decît oricare alta din creațiile genului realizate pînă acum la noi. De dragul comparațiilor, am să amintesc că dacă la realizarea filmului *Pan Wolodyjowski* au participat 4 000 de figuranți și 300 de cai, de data aceasta va fi nevoie de 10 000 de figuranți, iar numărul cailor va trece probabil de 1 000.

Desigur, cele cîteva titluri desprinse de mine nu pot cuprinde întreaga panoramă a planurilor de lucru ale filmului polonez. Dar cum în arta cinematografică nu intenționile contează, ci rezultatele, să așteptăm verdictul timpului. Sperăm însă că cel puțin cîteva din cele 25 de filme noi își vor cîștiga dreptul de a ocupa un colț în memoria noastră.

DE LA A LA Z

BACALL Lauren

Actriță americană de film (și teatru), născută Betty Weinstein Perske, la 16 septembrie 1924 la New York. Diplomată a Academiei americane de artă dramatică, ea debutează (fără succes) pe Broadway în piesa *Johnny Two-by-Four*, pozînd în același timp pentru reviste de modă și magazine ilustrate. Așa o descoperă, pe coperta revistei *Harper's Bazaar*, soția regizorului Howard Hawks, are căuta pentru filmul său *To Have and Have Not* un tip nou de fată. Debutul ei în acest film (1944), inspirat din romanul lui Hemingway și avînd ca star pe Bogart, produce senzație. Pentru ochii ei de culoarea mării și expresia ei în același timp franchă și provocatoare, cei de la Hollywood o supranumesc «The Look» (Privirea). Tot ei o consacră partenera ideală a celui mai neconformist actor din Hollywood Humphrey Bogart, cu care apare într-o serie de alte filme ca: *The Big Sleep* (1946 — după *Somnul de veci*, de Raymond Chandler, prelucrat de William Faulkner — r. Howard Hawks) *The Dark Passage* (1947 — r. Delmer Daves); *Key Largo* (1948 — după piesa lui Maxwell Anderson — r. John Huston). Cuplul lor devenit legendar actit pe ecran cît și în viața L.B. va apărea ca prototip al fetei moderne stil '40, seducătoare, îndrăzneață, amestec bine echilibrat de grație și duritate, în *Confidential Agent* (1945 — după romanul lui Graham Greene), cu Charles Boyer; în două filme de Michael Curtiz: *Young Man with a Horn* (1949), cu Kirk Douglas, și *Bright Leaf* (1950), cu Gary Cooper; în trei filme de Jean Negulesco: *How To Marry a Millionnaire* (1953), cu Marylin Monroe, Betty Grable și William Powell, *Woman's World* (1954), cu Fred MacMurray, și *The Gift of Love* (1958), cu Robert Stack; în filmele lui Vincente Minnelli: *The Cobweb* (1955), cu Charles Boyer, și *Designing Woman* (1957), cu Gregory Peck; în *Blood Alley* (1955), de William Wellman, cu John Wayne; *Written on the Wind* (1956), cu Rock Hudson; *Sex and the Single Girl* (1959), cu Henry Fonda. Tot cu Fonda avea să apară și la TV într-o memorabilă transpunere a *Pădurii împietrite*, de R. Sherwood. După o lungă absență, în care timp a devenit soția actorului Jason Robards-jr., L.B. revine pe ecran în 1966 în filmul polițist de atmosferă *The Moving Target*, cu Paul Newman. Reapare de asemeni cu succes pe Broadway într-o comedie care va ține afișul doi ani fără întrerupere (1967-1968) *Floarea de cactus*.

BACON Lloyd

Regizor american de film, născut la San José (California), la 16 ianuarie 1890, decedat în 1955, la Burbank. Își începe cariera ca actor de teatru, jucînd de-a lungul și de-a latul Americii, apoi ca actor de varieteu și film în epoca eroică a burlescului american. Apare alături de Chaplin (*Șef de raion*, *Pompier*, *Vagabond* etc) și colaborează apoi cu Mack Sennett și Lloyd Hamilton, turnînd (ca regizor) nenumărate comedii sau westernuri de scurt-metraj, școală bună care-i va ajuta mai tîrziu să înfrunte cu curaj cele mai variate subiecte ce se pot oferi unui regizor. Într-adevăr, acest ilustru veteran, în permanență prezent pe primele locuri ale listelor celor mai populari cineaști din S.U.A. între 1936 și 1951, a acaparat cu brio orice i-au cerut șefii de la Warner Bross, casa pentru care a lucrat timp de aproape 20 de ani. Din cele peste 100 de filme turnate, L.B. rămîne mai ales celebru pentru musical-urile sale de antologie: *Cîntărețul nebun* (Sonny Boy — 1928) și *Cîntecul durerii* (1929), cu Al. Jolson; *Strada 42* și *Footlight Parade* (1933), *Broodway Gondolier* (1935) și *Gold Diggers 1937* filme în care apăreau noile stele de revistă Dick Powell, Joan Blondell, Ruby Keeler, Ginger Rogers etc.; *Wonder-Bar* (1934) și *In Caliente* (1935), cu Dolores Del Rio; *Com and Mabel* (1936), cu Clark Gable și Marion Davies; *Boy Meets Girl* (1938), cu James Cagney. *I Wonder Who's Kissing Her Now* (1947), cu June Haver; *Give My Regards to Broadway* (1948), cu Nancy Guild, și *Call Me, Mister* (1951), cu Betty Grable. Era de asemeni un neîntrecut regizor de filme de aventuri, fie westernuri: *Oklahoma Kid* (1938), cu H. Bogart, J. Cagney; *The Great Sioux Uprising* (1953), cu Jeff Chandler; fie filme cu gangsteri: *Frisco Kid* (1935), cu James Cagney; *O crimă fără importanță* (1938); *Brother Orchid* (1940) și *Larceny Inc* (1942), cu Edward G. Robinson; *Invisible Stripes* (1939), cu George Raft, *San-Quentin* (1937), cu Humphrey Bogart; fie, în sfîrșit, filme de război, dedicate marinei: *Submarine D. 1* (1937) și *Wings of the Navy* (1939), cu George Brent; *Bătălia Atlanticului* (1943), cu Humphrey Bogart; *Au fost 5* (*The Sullivans* — 1944), cu Thomas Mitchell, și *Căpitan Eddie* (1945), cu Fred MacMurray; sau aviației: *Duvoli aerului* (1935), cu James Cagney; *Wings for the Eagle* (1942), cu Dennis Morgan. L.B. va figura fără îndoială în istoria filmului cu *Femei de noapte* (Marked Woman — 1937), dramă de moravuri, cu grave implicații sociale, care reunea doi monștri sacri: Bette Davis și Humphrey Bogart în două creații memorabile.

BAKER Carrol

Actriță americană de film, născută la Johnstown (S.U.A.), la 28 mai 1931. În timp ce frecventează cursurile faimosului Actor's Studio, se remarcă pe planuri multiple, debutînd ca balerină într-un music-hall, apărînd apoi ca actriță de teatru prezentatoare la TV și actriță de film. După un debut destul de obscur în 1953 cu *Easy to Love* de Charles Walters, C.B. va cunoaște totuși, datorită filmului, o notorietate mondială. Anul 1956 este providențial pentru cariera ei, căci cele două filme: *The Giant* de George Stevens cu James Dean și Elizabeth Taylor, și mai ales *Baby Doll* de Elia Kazan, cu Karl Malden, o consacră star, făcînd din ea un fel de simbol al tipului de femeie-copil cu tulburător sex-appeal. E un clișeu care-i va dăuna pe plan profesional, cantonînd-o un timp într-o serie de filme ca personaj fix, dar îi va aduce valuri crescînde de admiratori. Jocul ei sensibil va sfîrși prin a se afirma, independent de avantajele-i fizice, în filme ca: *The Big Country* (1958 — r: William Wyler), cu Gregory Peck, Charlton Heston; *But Not For Me* (r: Walter Lang) și *The Miracle* (r: Irving Rapper — 1959); *Something Wild* (r: Jack Garfein) și *Bridge to the Sun* (r: E. Périer — 1960); *How the West Was Won* (1962 — r. John Ford), cu Gregory Peck, James Stewart; *Station Six Sahara* (1963 — r: Seth Holt), cu Peter Van Eyck; *Cheyenne Autumn* (1964 — r: John Ford), cu James Stewart, Dolores Del Rio, Edward Robinson; *The Carpetbaggers* (r: Edward Dmytrick), cu Alan Ladd, George Peppard; *Mister Moses* (r: Ronald Neame); *The Greatest Story Ever Told(Biblia)* (r: George Stevens) și *Sylvia* (r: Gordon Douglas — 1965). A doua lansare a ei pe plan divistic are loc cu *Harlow Story* (1965 — r: Gordon Douglas), cu Raf Vallone, Martin Balsam, biografie romanțată a regretatei Jean Harlow, simbol al sex-appealului anilor '30. C.B. și-a îndreptat pașii în ultimii ani către Europa, turnînd în Italia: *Il dolce corpo di Debora* (1968 — r. Romolo Guerrieri), cu Jean Sorel, și *Orgasmo* (1968 — r: Umberto Lenzi), cu Lou Castel; în Franța: *Si douce, si perverse* (1969), cu J.L. Trintignant, și *L'araignée* (The Spider — 1970), cu Robert Hossein.

Constantin POPESCU

sport

Emanuel VALERIU

ORA „H" LA PĂTRAT

Ora «H» a intrat în vocabularul de fiecare zi ca ora misterelor pe cale de a se produce ori de a fi dezlegate. Ea însăși este o oră nedefinită, plutind parcă în zbor planat deasupra evenimentului care așteaptă clipa condensării ei pentru a-i înregistra prezența. Așa cum în romanele polițiste și în... algebră litera «X» îi fixează pe necunoscuții și necunoscutele învăluite în mister, în viața obișnuită ora «H» a devenit un factor comun al neprevăzutului.

Și în sport există asemenea ore «H», iar în prezent ele domină două arene ale luptei pentru victorie: una la București, sub acoperișul evazat al primului patinoar românesc acoperit, și alta undeva în Franța, poate într-unul dintre cele 25 de orașe, poate în final la Paris — orașul-lumină.

Hocheiul și handbalul, ambele purtînd, prin simplă coincidență, inițiala teribilei ore «H», trăiesc în această săptămînă momente de mare intensitate și care concentrează atenția unor largi mase de pasionați ai sportului din întreaga lume.

Ora «H» se dovedește a fi pentru sportivii români o oră «H» la pătrat, ceea ce reprezintă, fără nici o rezervă, o glorie cu care ne putem autocinsti și lăuda, mai ales că în ambele există posibilități de victorie finală. Voi începe cu ora bucureșteană «H», deoarece debutul seriei B și C a Campionatului mondial de hochei s-a produs în Capitală încă de marți, zi în care handbaliștii de-abia se îmbarcau pentru Franța.

Întrecerea a 8 echipe de hochei, de pe trei continente (Europa, Asia, America), în România constituie un eveniment major pentru mișcarea noastră sportivă, în orice condiții, cu atît mai mult cu cît ea a fost precedată de o altă competiție internațională, programată la Galați, dar mai ales pentru că în cea aflată în curs de desfășurare reprezentativa noastră se numără printre favorite. De aceea se cer lăsate dincolo de porțile patinoarului toate sentimentele și resentimentele (acestea din urmă produse de unele întîrzieri și tărăgăneli în construcția bazei de la complexul «23 August» și în pregătirea echipei noastre) și înlocuirea lor cu unul singur, cald — pînă la topirea gheții, dacă va fi nevoie — și unanim — pînă la contopirea publicului cu jucătorii naționalei. Mișu Flamaropol, fost ani de-a rîndul antrenorul echipei române, îmi spunea zilele trecute, cu un entuziasm care-l onorează, că formația țării noastre este excelentă sub raport tehnic, tînără și bătăioasă și că, în ambianța familiară a Bucureștilor, în fața publicului său, ea poate să cucerească primul loc. *«Este una dintre cele mai favorabile conjuncturi pentru noi de a promova în seria A»*, conchidea vechiul polisportiv. Tehnicienii care s-au ocupat în ultima vreme de lot au fost mai rezervați, vorbind de locul patru sau trei, creîndu-și astfel, poate, un spațiu de recul pentru ipoteze mai puțin fericite ori preocupîndu-se de curentul de opinie publică pe care l-ar fi declanșat pronosticuri mai optimiste. Anunțarea lotului american, echilibrat ca valoare și virstă cu nivelul superior al hocheiului practicat în S.U.A., a însemnat pentru mulți o clipă de spaimă, mai ales că și rezultatele oaspeților de dincolo de Ocean îi recomandă cu respect. În calculul șanselor se cer incluse și alte prezențe: R.F.G., în primul rînd, iar ca moment psihologic, pentru ai noștri, partida cu Japonia, învingătoarea noastră de la Grenoble (1968) Dacă componenții echipei naționale de hochei de acum cîțiva ani, formație de o bună valoare internațională,își puneau problema rentabilității promovării în grupa A, în condițiile de pregătire invers proporționale cu talentul lor, tinerii de azi trebuie să forțeze acest prag al definitivei consacrări, întrucît din acest an ei beneficiază de un patinoar artificial modern și acoperit și de alte baze sportive destinate hocheiului în mai multe orașe: Galați, Brașov și, în curînd, la Miercurea Ciuc. În noile condiții, hocheiul își poate edifica, într-un an, doi, o altă structură decît cea modestă de pînă acum, consolidîndu-se și sperînd deci la o mult mai rapidă creștere valorică.

Handbaliștii — ca de obicei — se vor lupta departe de țară. De aceea îi însoțim și cu un gînd nostalgic, cu toate că, de fiecare dată, ei ne-au demonstrat că terenurile străine nu-i intimidează de fel și că ei își pot construi gloria sportivă și prin alte locuri decît cele natale. Cît s-ar părea de ciudat, misiunea lor este totuși mai dificilă decît a colegilor lor hocheiști. Aceștia din urmă rămîn, în pofida conjuncturii favorabile deja exprimate, niște outsideri, capabili să producă surpriza ocupării primului loc, dar și pe aceea a unor rezultate sub nivelul aspirațiilor și posibilităților lor (ca orice echipă tînără). Jucătorii de handbal sînt adevărați artizani în materie, serioși și conștienți de ceea ce pot și de ceea ce se așteaptă de la ei Pentru fiecare dintre adversarii lor, întîlnirea va constitui momentul crucial ce poate avea repercutări extrem de favorabile în desfășurarea ulterioară a competiției. În fața celui mai bun adversar nu poți pierde, în principiu și în realitate nimic din prestigiu în cazul înfrîngerii și de aceea ai noștri toți vor uza de întregul potențial fizic, de bagajul lor de cunoștințe tehnice ca și de improvizațiile cele mai surprinzătoare, mizînd deci totul pentru a forța un rezultat favorabil. Drumul băieților noștri este, de pe acum, plin de baricade de acest gen ca și de deplasări succesive (fiecare joc, pînă la turneul final, mereu în altă localitate). Cu excepția Iugoslaviei, cu care s-a întîlnit de cele mai multe ori, nici o altă formație nu are un bilanț pozitiv vizavi de echipa română (cu S.U.A. nu s-a jucat pînă acum niciodată), dar ea nu figurează în grupa preliminară alături de noi. Campionatul mondial din acest an precede un alt mare eveniment: reintrarea handbalului în arena olimpică, după o absență de 36 de ani, dar sub noua sa înfățișare: jocul în 7 în loc de 11 echipieri.

Trăim deci simultan ora «H» a două discipline sportive,din tre care una bate la poarta de aur a consacrării, iar cealaltă vrea să-și asume cheia acestei porți, deținută cîndva.

literare

de G. DIMISIANU

ANA BLANDIANA

A TREIA TAINĂ

Noul volum al Anei Blandiana continuă și accentuează un proces început mai demult în lirica poetei, un proces de reprimare a expansivității și metaforismului în favoarea unei exprimări mereu mai austere și mai intelectualizate. S-a vorbit despre antifeminismul programatic al liricii sale (în ultimele cărți mai ales) — expresia dorinței de a se distanța definitiv de o tipologie poetică ale cărei manifestări caracteristice: emotivitatea, trăirea excesivă prin senzorial, tandrețea mingîioasă, «căldura», ea pare să le considere mutilatoare și diminuante, inapte în orice caz să aspire la condiția modernă a poeziei mari. Predispozițiile naturale sînt astfel îndiguite, lirismul e întors către alte canale prin care, trecînd, emoția se purifică de orice impulsiuni sentimentale, esențializîndu-se și rămînînd pur intelectuală. Versul e fără carnație, devenit de transparența sticlei, irizat de repezi străluciri glaciare.

Chiar dacă pierde în eufonie și plasticitate, această poezie și-a amplificat treptat posibilitățile de reverberație interioară prin antrenarea noastră într-o meditație care investighează teritorii din marea problematică a existenței. Un aspect definitoriu este vocația etică a acestei poezii care își constituie ca punct de pornire (e vorba de prima poemă a volumului) o ipostază a poetei, aflată înaintea unei instanțe de judecată (spirituală) ce urmează să se rostească în privința vinovăției sau nevinovăției sale. «Marea judecată» decide «trimiterea pe pămînt», iar răsplata nevinovăției va fi conferirea dreptului de «a alege»: «Am primit dreptul/ să mă aleg pe mine./ Dar nu bărbat, și nu femeie./ Și nici un animal n-am vrut să fiu./ și nici o pasăre, nici o plantă./ Se-aud secundele căzînd/ Din marele drept de a alege». Drama generatoare de suferință morală vine din conștiința implacabilității unor determinări care fac opțiunea iluzorie: «Nimic, nimic nu pot să-mpiedic/ toate-și urmează destinul și nu mă întreabă» *(Umilință)*. Constatarea nu conduce totuși la resemnare stearpă, aviditatea de afirmare activă și de cunoaștere fiind totuși un impuls mult mai puternic. Un sentiment predominant în poezia Anei Blandiana este oroarea și spaima, dramatic exprimate, de a vieții în necunoaștere și orbire («Voi știți ceva și mie nu-mi spuneți»... «Nu mi-ați putea destăinui și mie taina grozavă»). Faptul cel mai ciudat, de neînțeles aproape, este că intensa participare emoțională, dramatismul și fervoarea aventurii intelectuale nu maculează și nu tulbură linia pură și reflexele de cristal ale acestei poezii, într-adevăr dificile, guvernate de imaginea unei perpetue dematerializări simbolice: «Făptura care poartă numele meu/ Se mișcă printre noi,/ O zăresc totdeauna/ De foarte departe —/ O siluetă abia/ Sau un gest uimitor./ O aud rîzînd/ Și-mi aud cuvintele/ Rostite de ea,/ Devenite străine./ Eu fără apărare,/ Departe/ Cu o mie de ani» *(Departe)*.

tv

de Felicia ANTIP

TEATROFILIE

Despre teatru — după mine cel mai bine pus la punct sector al televiziunii — îmi propusesem să scriu în urmă cu o săptămînă. Dar piesa lui Radu Cosașu «Un nesture sau absolutul», anunțată sistematic prin toate mijloacele de publicitate folosite cuneat de televiziune, inclusiv «informația Bucureștiului» din ziua respectivă, a dispărut subit din programul serii. «Întîmplarea rămîne regretabilă» — scrie cronicarul «României literare». Și are perfectă dreptate.

Astăzi, la capătul unei săptămîni în care teatrul a cedat operei seara ce-i revine de drept, să ne amintim de piesa de joia trecută, «Cazul Pinedus» de Paolo Levi. Autorul, ați văzut și domniile-voastre, ne trimite cu gîndul în mai multe direcții. La început evocă universul penitenciar, lume în sine guvernată de legi autonome, de neînțeles , dinafară. Da, da, desigur, exclamăm noi, atoateștiutori: exact ca în «Procesul» lui Kafka. Dar Levi face o cotitură și ne convinge că nimeni nu e de fapt și pe de-a-ntregul nevinovat, că dacă n-ai comis crima despre care se vorbește ai poate pe conștiință alta... Gata, iar am recunoscut: Priestley în «Inspectorul de poliție» și în «Viraj periculos». Dar pentru că vorbeam de viraj, să mai luăm încă unul și ne vom afla în teatrul acela (numele autorului îmi scapă) în care o dibace spălare a creierului îl determină pe acuzat să se recunoască vinovat, deși nu e, pentru că a fost convins că nevinovăția lui, persoana lui, sînt mimic în raport cu interese vitale, realmente majore. În final ne întoarcem din nou la Priestley, după ce am mai trecut pe lîngă alți cîțiva autori de la care am învățat că politicianismul și scrupulele nu fac casă bună, că poate fi o naivitate să te bizui, la grea cumpănă, pe fidelitatea femeii iubite, precum și alte adevăruri binecunoscute.

Dar Levi nu ne plictisește. Căci adevărurile lui or fi ele vechi, dar nu sînt, din păcate, perimate, iar el știe să le lege convingător și antrenant chiar dacă nu izbutește să devină cutremurător. O piesă polițisto-psihologico-socială bine aleasă. Regizoarei Letiția Popa nu i se poate reproșa decît că l-a respectat prea întru totul lungimea și lungimile. Și un amănunt: aștept un spectacol teatral de televiziune fără sunetul de gong care ne avertizează invariabil că a intervenit un «șoz», că s-a aprins o luminiță în mintea unui personaj, că acțiunea cîrmește în altă direcție.

Obiecții mărunte, veți spune. Desigur, și nici n-ar putea să fie altfel deoarece Letiția Popa are o mînă sigură, are gust,are autoritate asupra actorilor, și tot ceea ce face ea la televiziune este bine făcut. Ca de obicei la televiziune, ca de obicei în spectacolele Letiției Popa, distribuția este excelentă. Dacă nu voi spune decît că Victor Rebengiuc și Marin Moraru au fost în cea mai bună formă a lor, dacă nu voi vorbi nici măcar despre Fory Etterle pentru că atunci n-ar trebui să-i nedreptățesc nici pe ceilalți, este pentru că vreau să folosesc în alt scop spațiul care mi-a mai rămas.

Vreau să amintesc posibilitățile extraordinare, unice, pe care le au regizorii televiziunii. Nici un regizor de teatru nu-și poate alcătui distribuția visată. Statele de salarii ale teatrului pentru care lucrează împrejmuiesc un țarc din care nu poate ieși decît în mod excepțional, pentru o anume vedetă, pentru unul sau maximum două personaje dintr-o piesă. Regizorul televiziunii este însă un rege, un Dumnezeu. Are la picioarele sale toată suflarea teatrală, își poate alege interpreții unul cîte unul, ghidîndu-se exclusiv după criterii artistice, întrucît nu este îngrădit de cele administrative. Asta ar fi una la mînă. Mai departe, mijloacele tehnice ale televiziunii — cîțiva regizori se pricep foarte bine să facă uz de ele — permit să se utilizeze formule de punere în scenă inaccesibile teatrului de sală. Două la mînă. Mai sînt și alte argumente — le voi înșira eventual cu alt prilej — în favoarea unei mai mari cheltuieli de imaginație în alcătuirea repertoriului. Dramaturgi români nejucați — sau, ceea ce e și mai rău, foarte prost jucați — ar putea debuta cu adevărat în condiții optime. S-ar putea explora zone mai noi, mai puțin bătute, ale dramaturgiei universale. S-ar putea juca piese scurte și foarte scurte fără a înfrunta avatarurile spectacolului «coupé». Ar fi de ajuns să se răsfoiască revista «Secolul 20» pentru a descoperi nenumărate texte interesante. Așa cum s-a găsit o soluție — mie îmi displace, dar e totuși o soluție — pentru prezentarea filmelor mai dificile (botezate «pentru cinefili»), ar fi posibil să se rezerve un spațiu, măcar din cînd în cînd și chiar într-un colț mai obscur al programului, pentru un teatru al (cum să le zicem?) teatrofililor.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

BIROCRATUL BINEVOITOR

Despre birocrații încrîiți, repeziți, nepoliticoși, s-a scris destul de mult ; a venit timpul să ne ocupăm de-o specie ceva mai rară și ceva mai nouă, birocratul binevoitor — birocratul binecrescut, birocratul amabil, birocratul cu surîsul veșnic pe buze.

Birocratul binecrescut nu te lasă să aștepți săptămîni întregi pînă să te primească în audiență. Te primește imediat, te invită să iei loc și-ți oferă chiar o cafea. Numai că birocratul binecrescut nu te ascultă. Se gîndește la ale lui, se chinuie să nu-i cadă zîmbetul de pe față. Zîmbește politicos, dar nu te ascultă. Nu-ți rezolvă problema, dar te roagă să transmiți salutări soției și întregii familii.

Dacă vii la el cu o problemă, caută să te convingă că problema nu e chiar atît de importantă, că n-are rost să te chinuiești din pricina ei, viața e frumoasă, natura e minunată, soarele strălucitor, și n-are rost să pui totul la inimă.

Birocratul binecrescut te cheamă el la telefon, acasă, și te anunță că problema nu s-a rezolvat. El amestecă birocrația cu delicatețea. O face cu atîta tact încît ai impresia că respingîndu-te îți aduce un sincer omagiu. Că el nu respinge pe oricine... Că numai pe oamenii pe care îi stimează... etc.

De fapt, birocratul binecrescut s-a transformat cu timpul într-un amfitrion perfect. El nu muncește, ci zîmbește. El caută să convingă oamenii că problemele care-i preocupă nu sînt probleme de viață și de moarte.

— Dar nu trebuie să vă necăjiți...

— Cu timpul se rezolvă totul...

— Nu vă agitați... Într-un fel, tot o să se rezolve.

— N-are rost să vă frămîntați atîta...

De fapt, pe birocratul binecrescut nu-l interesează nimic. Totul îi este cu desăvîrșire indiferent. Viața lui e o siestă perpetuă. Singura lui grijă e să nu-și păteze zîmbetul, să și-l păstreze intact. E singura lui avere.

Politețea e arma cu care-și ascunde indiferența. De aceea are întotdeauna un zîmbet pe față, așa cum pungașii au un pistol în buzunar. Zîmbetul plin de politețe e arma cu care-și ucide victimele.

Chiar de ți-ai da duhul în fața lui, el n-ar schița nici un gest de milă sau îngrijorare, ar zîmbi și ți-ar oferi o cafea.

pentru o bună amintire...

Anchetă realizată de Nelu IONESCU

Prea tîrziu?
Nu,
niciodată
nu-i prea tîrziu
să dai
un sens superior
existenței tale

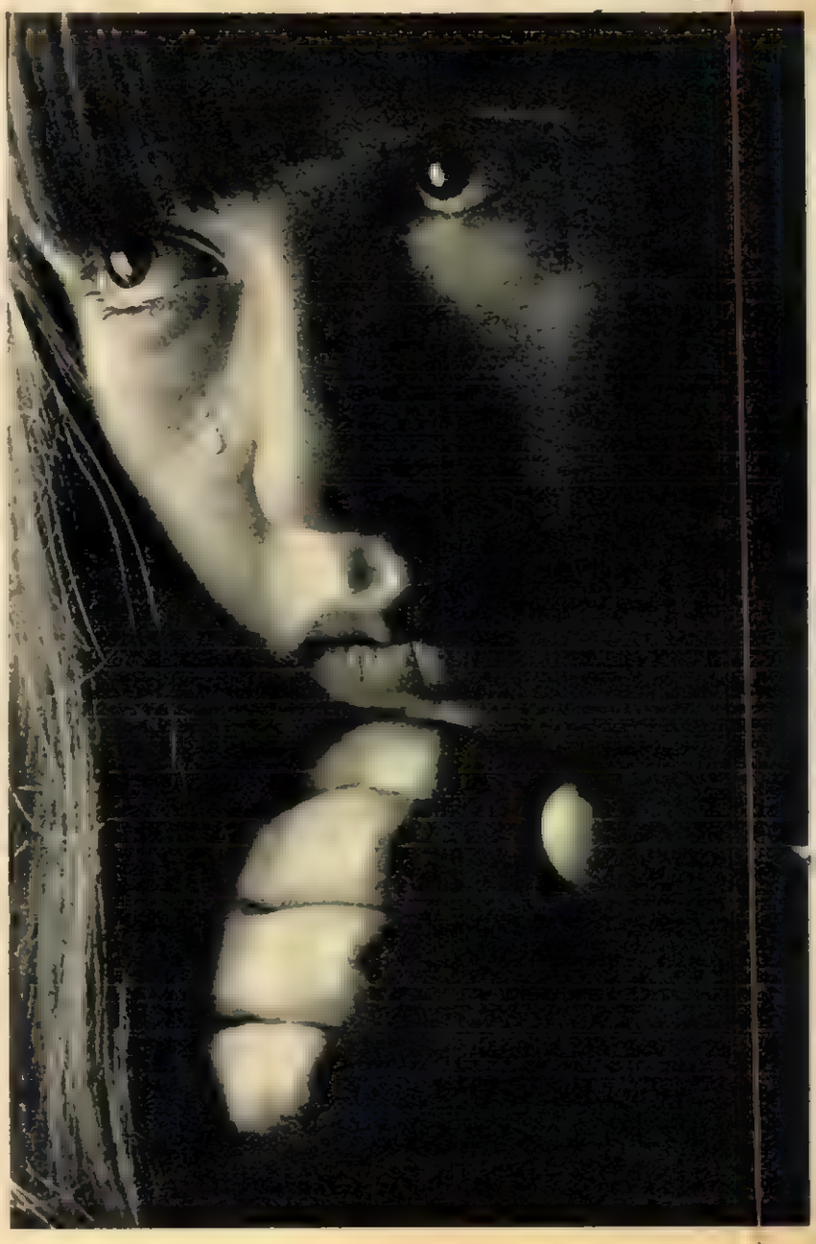

Să pornim de la o realitate: minorii infractori sînt triste personaje ale societății contemporane, personaje care prezintă o dublă periculozitate — pentru noi, «ceilalți», dar mai ales pentru ei înșiși, pentru viitorul lor.

Criminalității juvenile, societatea umană organizată i-a răspuns cu un sistem de apărare și de reeducare. Că s-au făcut multe pentru salvarea «îngerilor cu fețe murdare», pentru recuperarea «perlelor negre», este un lucru cert. Dar nu de autolaude avem nevoie. Ci, dimpotrivă, de autoexigență.

În sistemul organizatoric prin care răspundem, noi, cei majori, faptelor micilor infractori există și breșe, imperfecțiuni.

Ancheta de față a fost pornită cu intenția de a contribui, prin mijloacele noastre, ale presei, la îmbunătățirea acestui sistem de organe și mijloace creat pentru acela care, crud de timpuriu, sînt pîndiți de cumplita stare de înstrăinare față de restul majoritar al societății.

O atare abordare a unei asemenea probleme poate părea seacă, cu iz tehnico-administrativ ș.a.m.d., însă am socotit că este preferabilă o judecată rece unui patos plîngăreț și ineficient.

Pentru că interesul este să găsim, la o problemă concretă, soluții concrete.

De aceea ne-am adresat unor oameni de specialitate, fiindcă și în acest domeniu cuvîntul trebuie să-l aibă tehnicienii, cadrele calificate, cei care se lovesc zilnic de dificultățile unei organizări nu întotdeauna optime.

DESPRE LACUNELE LEGISLATIVE

În privința minorilor infractori, legile noastre penale cuprind dispoziții care creează în ansamblul lor un regim — de anchetă, de procedură judecătorească, de sancțiuni și de executare a pedepselor — cu totul special față de regimul aplicat majorilor. E firesc să fie așa, și nu rațiunea existenței acestui regim deosebit intenționăm s-o expunem aici. Precizăm doar că întreaga legislație cu privire la minori este străbătută de spiritul unei grijî deosebite tocmai pentru acești mici cetățeni, pentru redresarea lor.

Și totuși, în ciuda bunelor intenții, legislația în vigoare cuprinde o lacună care atrage serioase dificultăți pentru cei chemați să rezolve marile impasuri ale celor mici.

Legea stabilește o responsabilitate penală pentru minorii care au depășit vîrsta de 14 ani, socotindu-se, pe bună dreptate, că sub această vîrstă, nedispunînd încă de o oarecare capacitate de discernămînt, ei nu pot fi făcuți responsabili pentru faptele lor ilicite.

Pînă aici, totul este bun. Dar ce facem cu minorii sub 14 ani care — este, nu este prevăzut în lege — săvîrșesc infracțiuni? Pentru că de data aceasta legile noastre tac.

Întrebarea de mai sus și-a pus-o tovarășa *Elena Leboci*, șefă a biroului autorității tutelare din cadrul Consiliului popular al sectorului 7, și-a pus-o de asemeni tovarășul căpitan *Alexandru Tătaru*, care, în cadrul serviciului judiciar al I.M.M. -București, se ocupă de problemele minorilor, și se pare că și-o pun — adeseori — toți cei care fac parte din aceste organisme specializate.

— Legea penală tace, nu vă răspunde la întrebare, și-atunci totuși ce faceți, tovarășă Elena Leboci?

— Avem două posibilități practice. Pe de o parte, să-i încredințăm pe acești minori în supravegherea unuia dintre colectivele de sprijin ale Autorității tutelare (colective organizate pe circumscripții școlare și com-

«În mine înfloresc grădini»
— Chagall

Automobilul
suscită deferență
și admirație. Cei slabi sînt gata
să-i jertfească orice.
Iar adolescența
înseamnă un caracter
abia în formare.

puse din directorul școlii, un cadru didactic, un reprezentant al miliției, o membră a comitetului de femei și un deputat), ori, pe de altă parte, să intervenim pentru primirea lor într-o școală cu internat (sau cel puțin cu semiinternat), unde, se subînțelege, ar beneficia de o supraveghere continuă.

— Ce măsuri întrevedeți pentru ameliorarea acestei situații?

— În primul rînd, organele miliției, în momentul cînd depistează un minor infractor, ar trebui, înainte de orice, să-l trimită la Institutul de neuropsihiatrie infantilă, unde să i se facă un control medical general. Pentru că nu se procedează totdeauna așa; au fost cazuri cînd s-a constatat cu multă întîrziere că manifestările infracționale ale minorilor se datoresc unor ușoare debilități mintale, nesesizabile de nespecialiști. În asemenea cazuri, medicii pot face internarea copiilor în cămine-spital, unde se găsesc condițiile cele mai potrivite tratării și reeducării lor. În al doilea rînd, ar trebui să fie mărită rețeaua semiinternatelor. Copilul să fie supravegheat continuu — aceasta este ideea esențială. Or, acest lucru se realizează în condițiile unei semiinternări. Dimineața, cînd părinții sînt la serviciu, copilul ar beneficia de un dejun, după care ar urma orele de școală, de clasă, din nou o masă caldă și la o oră netîrzie, cîteva ore de pregătire a lecțiilor pentru a doua zi, și-apoi reîntoarcerea acasă, unde reintră sub supravegherea părinților. Pentru cei care aparțin unor familii dezorganizate, sau «cu probleme», cum le spunem noi, adică unor familii în care contactul cu părinții le este mai degrabă dăunător copiilor decît folositor (părinți alcoolici, amorali sau bolnavi), binevenită ar fi o mărire a numărului de locuri în școlile cu internare totală. Și fiindcă am ajuns la acest capitol, e necesar să fac o observație: trebuie revizuit actualul sistem de taxe pentru internatele școlare. Taxele unice și fixe ar trebui înlocuite cu taxe mobile, în funcție de veniturile, de posibilitățile de plată variate ale părinților.

— Repet o întrebare: legea penală tace, și-atunci cu minorii sub 14 ani care săvîrșesc infracțiuni ce faceți, tovarășe căpitan Tătaru?

— Avertismente părinților, adrese la școală..., dar asta înseamnă prea puțin. Sînt necesare măsuri cu adevărat eficiente. Un asemenea minor lăsat în continuare fără supraveghere specială nu se îndreaptă nici el, și există riscul să-i vicieze și pe ceilalți copii din mediul din care face parte. Să luăm un exemplu: circa 50 la sută din furturile din buzunare sînt comise de minori sub 14 ani. Acest gen de furt se săvîrșește oarecum ușor și de aceea, chiar dacă au fost prinși, tocmai pentru că fapta lor nu este urmată, nu de o sancțiune, dar de un regim mai îndelungat de supraveghere și educare specială, minorii nu se dezvață, repetă gestul ilicit, ba îi mai contaminează și pe alții. Minorul dintr-un mediu sănătos nu se poate «strica» singur, ci doar dacă intră în contact cu alt minor deja viciat. E suficient un singur astfel de copil pentru ca un întreg grup să fie în pericol. Are loc un fel de rostogolire a bulgărelui de zăpadă care astfel, mișcîndu-se liber, crește, devine din ce în ce mai mare. Pe scurt, trebuie făcut ceva.

— Sugerați vreo măsură?

— Firește, cum există institutele de reeducare pentru minorii infractori peste 14 ani, ar fi salutară înființarea unor institute de reeducare și pentru minorii infractori sub 14 ani, desigur, cu un total alt regim decît al celor dinții.

Regretabil, totuși adevărat: uneori și legea poate fi bună dar cu lipsuri, uneori pînă și ea poate fi vinovată. Dar esențială nu-i absența unor norme dintr-un sistem legislativ, esențială este strădania de a perfecta continuu legislația, de a o rotunji, astfel încît ea să facă față, în cea mai mare măsură posibilă, cerințelor relațiilor sociale mereu în transformare, cerințelor vieții.

Și, din fericire, grija pentru soarta minorilor — în general, nu doar a celor cuprinși în categoria discutată mai sus — îi frămîntă nu numai pe interlocutorii anchetei noastre, ci și pe cei care alcătuiesc forul legislativ al statului.

SANCȚIUNE DAR ȘI PREVENIRE

Tovarășul *Horia Ghibănescu* — procuror specializat în cauzele cu minori — consideră că marea cheie a problemei constă în prevenirea săvîrșirii infracțiunilor de către aceștia.

Este adevărat că procurorul intervine cumva în faza finală, după ce minorul a comis fapta ilegală, dar poate participa și el la această muncă de prevenire. Înainte de toate, prin soluționarea cît mai operativă a cauzelor cu minori. Sancțiunea aplicată imediat are rol educativ și asupra celui care o suferă, dar și asupra mediului din care provine, a anturajului său, format, firește, tot din minori, care află astfel că o faptă nepermisă atrage o răspundere departe de a fi plăcută. De asemeni, organele procuraturii mai au posibilitatea să facă sesizări la locurile de muncă, cerînd să se discute cu acei părinți care datorită beției creează un mediu familial nesănătos pentru copiii lor, copii care din această pricină se înstrăinează de căminul părintesc și ajung în cele din urmă să comită infracțiuni.

Dar munca de prevenire nu trebuie înțeleasă ca o activitate izolată, ci dimpotrivă, ca un efort comun bine coordonat din partea celor care reprezintă autoritatea tutelară, miliția, școala, familia, organizațiile de tineret etc.

Cu privire la măsurile care — dacă ar fi luate — ar contribui la preîntîmpinarea comiterii de infracțiuni de către minori, fiecare dintre cei care au avut bunăvoința să răspundă la ancheta noastră a contribuit cel puțin cu cîte o sugestie:

— Să fie interzisă vînzarea de băuturi alcoolice minorilor (tov. Elena Leboci).

— Și accesul în restaurante și baruri. De asemeni, accesul la unele filme polițiste. E adevărat, în aceste filme se vede că infractorii sfîrșesc prin a fi prinși. Dar se mai văd, tot atît de limpede, și unele tehnici de săvîrșire a infracțiunilor (maior de miliție *Nicolae Ghircoraș*).

— Să se ia o măsură generală, pe țară, prin care elevii să fie obligați să poarte numărul matricol. Și totodată să se formeze echipe din profesori și reprezentanți ai organizațiilor de tineret care să controleze restaurantele și sălile de spectacole, în funcție de spectacol (cpt. de miliție Alexandru Tătaru).

La prima vedere, opiniile de mai sus poate par severe, dar un exemplu dat de tovarășul procuror Ghibănescu va demonstra că, dimpotrivă, ele sînt profund întemeiate. Iată-l:

I.M. și C.S., prima de 15 ani iar a doua de 17 ani, au abandonat școala după absolvirea numai a cinci clase, nu lucrau nicăieri, vagabondau și au ajuns să fure 500 de lei dintr-o locuință. Banii i-au împărțit și i-au cheltuit făcînd un chef într-un local. Două fete, minore, au cerut băutură într-un local, și li s-a dat...

HANS MOSER SAU IMPERATIVUL SPECIALIZĂRII

Procesul educativ este unul dintre cele mai dificile și totuși cele mai frumoase activități umane. Și aceasta pentru că implică, pe de o parte, o răspundere imensă, iar pe de altă parte, o competență cu totul deosebită

Răspunderea, la rîndul ei, este dublă

Pentru ei «acțiunile în grup» sînt interesante, ba chiar misterioase. Novicele se simte mai liber decît acasă, aderă cu convingere la regulile grupului și se supune cu docilitate inițiativelor celorlalți. Concluzia: supravegherea celor mari trebuie să fie continuă.

pentru o bună amintire...

față de individul supus efortului educării, dar și față de societatea în mijlocul căreia individul se va dezvolta.

Competența este cerută de multitudinea de influențe și condiții care se exercită asupra copilului sau tînărului, influențe și condiții de care educatorul trebuie să țină seama și să aibă capacitatea de a le răspunde cu soluția optimă, de mare nuanță, unica prin care procesul educativ poate fi încununat de succes. Altfel, măsurile, în pofida bunei intenții cu care sînt luate, au un efect contrar.

Raportul dintre personalitatea educatorului și a celui supus educării (sau reeducării) este un raport a cărui finalitate depinde de educator. Iată de ce socotesc eu — îmi expune opinia d-sale tovarășul avocat *Virgil Mareș*, apărător în numeroase cauze cu minori — că pericolul de bază în procesul educativ este șablonizarea.

Un exemplu: S.I. în vîrstă de 16 ani, copil foarte influențabil, a fost corupt de un major viciat și a început să fure biciclete și piese de biciclete. Activitatea lui infracțională a luat sfîrșit într-un chip original: avînd o roată furată asupra lui, s-a întîlnit întîmplător pe o stradă cu tatăl său care, văzîndu-l că se încurcă în explicațiile asupra proveniență roții, pur și simplu l-a luat și l-a dus, cu roată cu tot, la miliție, unde l-a convins să mărturisească adevărul. Copilul și-a recunoscut faptele și a fost pornit procesul penal împotriva lui.

Deși tatăl copilului a fost cel care, înfrîngîndu-și sentimentele paterne, a înțeles să-și ducă propriul copil la organele de miliție și deși exista posibilitatea legală să se dispună încredințarea minorului spre supraveghere tatălui, care, desigur, ar fi fost cu mult mai vigilent, instanța de judecată a decis internarea copilului într-un institut de reeducare, dînd prin aceasta dovadă de lipsă de maleabilitate în aprecierea unei situații, dînd dovadă de imposibilitate de a decide pedeapsa în proporție nuanțată cu fapta.

Observațiile tovarășului avocat Mareș se pare că nu constituie obiectul unor frămîntări numai ale d-sale. Pentru că, iată, tovarășul maior Nicolae Ghircoiaș — care, în cadrul serviciului judiciar al I.M.M.B. conduce biroul privind problemele minorilor — consideră ca imperios necesară înființarea unor instanțe judecătorești exclusive pentru minori. Tov. maior reclamă apariția pe sălile judecătoriilor și ale tribunalelor a «judecătorului de minori», specialist cu o calificare de jurist dar și de pedagog. Și așa, invocat de d-sa, și-a făcut loc în paginile anchetei noastre și un personaj neprevăzut: Hans Moser, protagonistul, într-adevăr de neuitat, al unui ideal judecător de puști.

Dar alături de acest argument cinematografico-sentimental, tovarășul maior Ghircoiaș mai aduce un argument în susținerea ideii d-sale. Alte organe de stat chemate să răspundă, într-un fel sau altul, fenomenului infracțional în rîndul minorilor — consiliile populare, miliția — au servicii anume specializate pentru aceasta. Instanțele judecătorești de ce să nu urmeze aceeași cale? Totodată și sistemul de sancțiuni ar trebui să fie cu mult mai nuanțat pentru minori. De asemeni, procedura să fie și mai urgentă.

În altă ordine de idei — dar aparținînd de aceeași problemă a calificării cadrelor — tovarășa Elena Leboci a făcut o remarcă evident judicioasă.

În momentul de față se preconizează ca anchetele sociale care sînt obligatorii în orice cauză privind un minor să fie întocmite de aceleași active obștești care sprijină serviciile de autoritate tutelară. Dar dacă aceste colective pot fi de un deosebit folos pentru supravegherea minorilor încredințați lor, anchetele sociale reclamă prieperea unor persoane de specialitate. Concret, a asistentelor sociale.

ULTIMA ÎNTREBARE

«Chiar dacă ați fi într-o închisoare al cărei pereți înăbușă toate zgomotele lumii, nu vă rămîne mereu copilăria voastră, această prețioasă, această regală bogăție, această comoară de amintiri?»

Nu știu cum ați răspuns în sinea dumneavoastră la această întrebare pe care a adresat-o tuturor — absolut tuturor — Reiner Maria Rilke. Dar eu, unul, aș vrea ca orice ființă omenească să poată răspunde afirmativ.

Dostoievski, firește, înaintea lui Rilke, a formulat aceeași idee dar la modul afirmativ:

«Nu-i nimic mai prețios în viață și pentru viață decît o bună amintire din copilărie.»

V-ați gîndit vreodată ce ați făcut dv., bărbat matur, femeie matură, pentru ca și Ei să aibă cîndva, mai tîrziu, după ce depășesc copilăria, o bună amintire?

Ultima întrebare a anchetei n-o mai adresăm doar specialiștilor.

biografii contemporane

de Petru ISPAS

CU PUMNII STRÎNȘI

Stătea încruntat, cu pumnii strînși pe masă, cu fălcile încleștate, cu privirea întunecată și asculta — pentru a cîta oară! — aceleași și aceleași reproșuri ale soției:

— Cu cine te pui tu, mă, cu cine vrei să te bați și pentru cine, pentru ce? Te-au măturat odată din uzină cu o simplă mișcare, ca pe-un gunoi. Te-au primit înapoi de milă, or s-o facă din nou, și acum n-or să te mai primească. Ce-ți pasă ție, mă? De ce nu ești și tu la fel ca toți oamenii, să nu te bagi, să nu te amesteci?! N-ai destule etichete lipite și pe frunte și pe fund:«Element dizolvant», «inginer cu idei aventuriste». Nu-ți ajunge? Ce mai vrei?

Își ridică ochii către femeie și-i răspunse moale:

— Dreptate.

— Dreptatea cui? A ta?

— Da. Dreptatea mea.

— Și de unde știi că dreptatea asta a ta este cea bună, de unde știi că nu ei au dreptate și nu tu?

— Știu, și știi și tu. De aceea nu te înțeleg. Sau te înțeleg și-mi pare rău. Ai obosit. Nu te mai țin nervii să mă vezi hăituit, să știi că-mi pierd nopțile calculînd și recalculînd, verificînd și reverificînd. Și știu și ei că am dreptate. Că nu sînt proști. Nici inginerul șef și nici directorul. Au pierdut și ei destule nopți verificînd schițele și calculele mele. Am dreptate. Dar dacă ei o recunosc, trebuie să recunoască și că au greșit. Și asta e mai greu...

— Și ce-ai să faci?

— Ce n-am făcut pînă acum și trebuia să fac mai de mult. Fată dragă, nu uita că nu m-a făcut mama inginer, ci fiu de muncitor. Aici în uzină am învățat meseria, de aici am plecat la facultate și aici am venit să muncesc.

— Nu-ți face autobiografia că ți-o cunosc. Bine, să spunem că ai să te duci la partid. Dar ceea ce ai tu acolo e treabă de specialist. Ai să le arăți niște schițe și un caiet cu cifre și tovarășii or să înțeleagă imediat, or să decreteze că dreptatea este de partea ta și or să te propună la decorație. Nu fii stupid.

— Or să înțeleagă. Trebuie să înțeleagă. Au obligația să înțeleagă.

— Ei, dacă au obligația, atunci m-am liniștit. Caraghiosule. Oamenii ăștia sînt ocupați cu treburile unui județ întreg și or să lase totul baltă să-l asculte pe eminentul inginer Pavel Dulgheru care a descoperit că la șurubul de nu știu cîți toli, dacă este realizat după metoda domniei-sale, se obțin economii de, rețineți, stimați tovarăși, de 25 de grame de metal la fiecare șurub. Chiar nu-ți dai seama de ridicol?

— Douăzeci și cinci de grame la sute de mii de șuruburi cîte se fac lunar...

— Pavele, dar pricepe că ridicolul stă în însăși cifra de 25. Citește și tu ziarele. Oamenii vorbesc de tone, de zeci și sute de tone...

— Toate pornesc tot de la grame.

— Nu, tu te-ai țicnit de tot.

— Uite ce este, fată dragă, să nu o faci pe proasta, că nu ești. Îți dai seama și tu cît de aberant este ceea ce spui.

Femeia tăcu și lăsă ochii în jos. Aveau paisprezece ani de căsnicie și niciodată nu și-au spus vorbe atît de tari ca în seara asta. Și le părea rău la amîndoi. Dar amîndoi se aflau undeva la capătul puterilor. Și mai ales ea. Șase luni în care l-a văzut cum se chinuiește, dat afară din slujbă, cum suferă că trebuie să trăiască din leafa ei de dactilografă. A renunțat să mai fumeze ca să facă economii, a renunțat la masa de dimineață cu o glumă, «fac siluetă», și seara nu voia decît un ceai, iar ea, ea nu poate să uite noaptea aceea cumplită cînd l-a găsit cu pumnii strînși pe plapumă, hohotind ca un copil.

— Da, Pavele, știu că ai dreptate. Dar am obosit.Nu mai pot, nu mai pot să te văd încă o dată în situația de atunci. Dacă mai ții la mine, dacă ții la copilul nostru, la căminul nostru, renunță, renunță, Pavele, de dragul nostru, pentru liniștea noastră. Nu te încăpățîna, că nu schimbi tu lumea. Poartă-te, Pavele, ca un om normal.

Stătea încruntat, cu pumnii strînși pe masă, cu fălcile încleștate, încăpățînat pînă la absurd. Își spunea că la urma urmei ea are dreptate, că la urma urmei ar trebui să lase totul baltă și să aibă și el, să aibă și ea măcar o noapte, o singură noapte de somn omenesc. Să nu se mai gîndească la nimic, să nu mai vrea nimic și să dea dracului totul. Dar nu putea. Era ceva mai presus de el, care-l făcea să fie alt fel. Normal?! La urma urmei cine-i normal și cine-i anormal, el sau ceilalți? Și dacă toți oamenii ar fi normali, așa cum spune nevastă-sa, unde dracul am ajunge? Dar îi era milă de ea. A slăbit. Tare mult a slăbit. Atîrnă rochiile pe ea. Are cearcăne, fața i s-a pătat. «S-a urîțit fata mea și, Dumnezeule, ce frumoasă era». Simțea în el un val de duioșie, de căldură, nevoia să întindă mîna peste masă și s-o mîngîie pe păr, să-i spună o vorbă bună. Și apoi s-o ia în brațe, așa cum făcea mai demult, s-o sărute și să se învîrtească cu ea prin casă pînă cădeau amîndoi amețiți. Și ea să rîdă din nou, să rîdă fără nici o grijă și să-i șoptească la ureche: «Nebunule, nebunule, nebunule».

Dar nu a făcut nimic din toate astea și a rămas mai departe cu pumnii strînși pe masă, cu fălcile încleștate, cu privirea întunecată, hotărît pînă la încăpățînare.

varietăți

În pas cu moda, frumoasele tahitiene de mucava din imagine au adoptat varianta «maxi» la tradiționalele fuste meșterite din rafie. Ce repede este asimilată moda de la Paris în insulele din Pacific!

NISA, CARNAVAL'70

AVE CEZAR !

N-a trecut nici o lună de cînd relatam (vezi «Flacăra» nr. 6) peripețiile extracției unei măsele a leului Imperator din Stapleford Park, Leicestershire, și iată că din același colț al Marii Britanii ne vine o știre (însoțită de fotografii «Keystone») infinit mai dramatică. Vinnie, o leoaică în vîrstă de 3 ani, a adus pe lume un pui prin procedeul chirurgical cunoscut sub numele de operație cezariană. Drept care noul născut, deși femelă, a primit numele de Cezar. Transferați la Heythrop, unde au condiții speciale de îngrijire în timp de iarnă, Vinnie și micuța Cezar se bucură de atenția tuturor. Printre îngrijitorii puiului iată și o dădacă voluntară în vîrstă de... 2 ani, Sophie Chipperfield.

VITEZĂ PE SĂTURATE

În Alpii francezi a debutat — cu mare succes, se spune — un nou sport de iarnă: întrecerile pe scutere amenajate special pentru zăpadă. Mai pe pîrtie, mai în aer, scuterele străbat spațiile albe, săturînd pe cei mai pătimași dintre pătimașii vitezei.

După utilizare, cada de baie dispare din nou în dulapul care, atunci cînd este închis, nu ia din spațiul bucătăriei mai mult de un metru pătrat. Piesa care ocupă atît de puțin loc, deși include o chiuvetă, o cadă, un duș, un cazan automat pentru apă fiartă și un robinet de legătură pentru mașina de spălat rufe, a constituit senzația expoziției de arte menajere de la Wiesbaden (R.F. a Germaniei). Baia în dulap este tot atît de indicată pentru locuințele noi și cu spațiu restrîns, ca și pentru modernizarea unor clădiri vechi în care nu este prevăzut spațiu pentru camera de baie.

—FACI SUPĂ ?
—NU, BAIE...

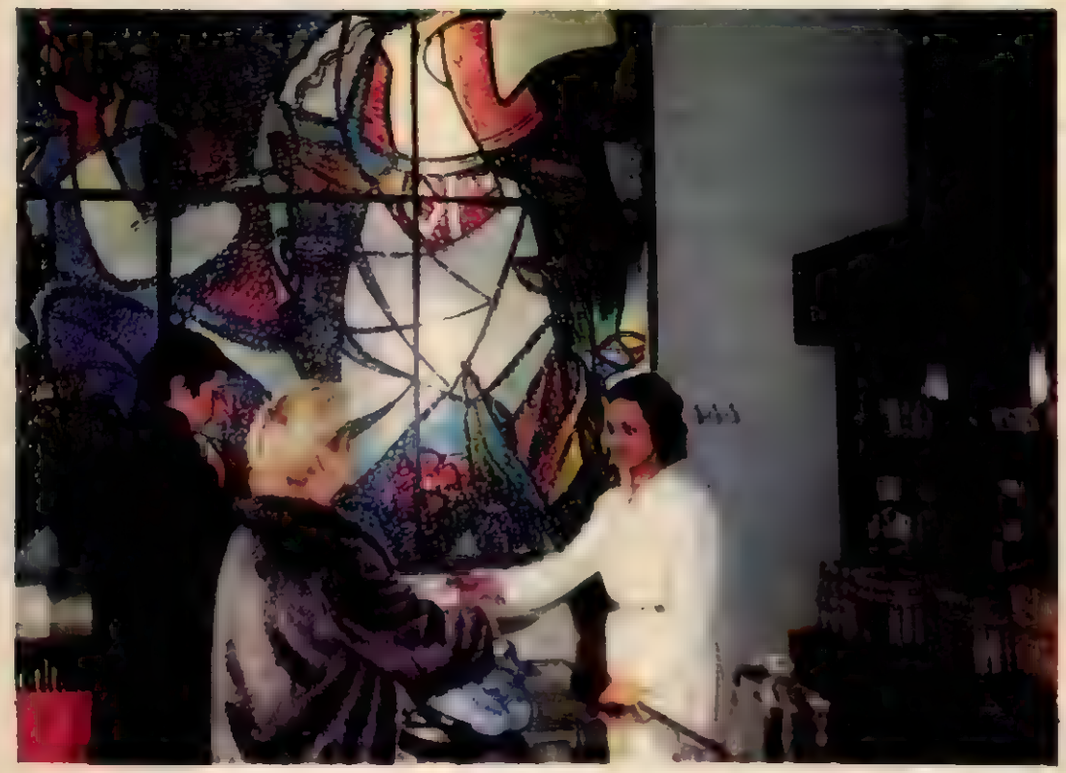

ASPECTE NOI ALE UNEI ACTIVITĂȚI MAI VECHI

Interviu cu FRANCISC TAPOS, vicepreședinte al CENTROCOOP

— Care sînt preocupările actuale ale cooperației de consum, și în special ale sectorului de valorificare a produselor agroalimentare, în lumina sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid și de stat?

— Desfăcînd prin unitățile lor, amplasate pînă în cele mai îndepărtate localități rurale din țară, aproape o treime din volumul mărfurilor vîndute de comerțul socialist, organizațiile cooperației de consum, conducerile și lucrătorii acestora se străduiesc permanent să satisfacă cerințele continue cu mărfuri de calitate superioară și în sortimente cît mai variate.

O preocupare deosebită este acordată și activității de prestări de servicii către populație, conducerile organizațiilor noastre urmărind extinderea acestei activități, precum și realizarea unor servicii de calificare.

Rolul principal în direcția intensificării schimbului de mărfuri îi revine cooperației de consum, pe calea contractărilor și achizițiilor de produse agroalimentare.

Zeci de mii de lucrători, membri ai consiliilor cooperativelor, ai consiliilor sătești, sprijină activitatea de valorificări, aducîndu-și contribuția la cumpărarea unor însemnate cantități de păsări, ouă, miere de albine, pene, fulgi, iepuri de casă, plante medicinale și aromatice din culturi și din flora spontană etc. Cumpărarea acestor produse se face direct de la domiciliul producătorilor, de către achizitori sau prin centrele de achiziții și magazinele de desfacere din comunele respective, scutindu-i în acest fel pe producători de deplasări în alte localități, de pierdere de timp etc.

Ca o concluzie la cele spuse, remarcăm că valorificarea produselor agroalimentare va fi în acest an cu circa 24% mai mare decît realizările obținute în anul 1969.

— Cum se va răsfrînge această creștere asupra aprovizionării populației și a industriei cu produse agroalimentare?

— Valorificarea plantelor medicinale și aromatice de cultură și din flora spontană asigură materia primă pentru industria noastră farmaceutică și cosmetică. De asemenea o seamă de plante constituind materia de bază pentru ceaiuri medicinale — care sînt produse de unitățile cooperației de consum — sînt desfăcute atît prin magazine proprii de specialitate cît și prin farmacii.

Făcînd, în continuare, prezentarea altor produse la valorificarea cărora cooperația de consum își aduce o contribuție sporită, trebuie să semnalăm anvergura acestor operații. Milioane de ouă, cantități considerabile de miere, carne de pasăre, lapte, legume, fructe și multe alte produse vor ajunge la consumatori sau la unitățile care le folosesc ca materie primă, prin aceasta oferind consumatorilor un volum sporit de produse superior calitative.

— Cunoaștem faptul că în activitatea de valorificare a produselor agroalimentare în cooperația de consum au intervenit elemente noi. Ce ne puteți spune în acest sens?

— Într-adevăr, munca de achiziții desfășurată de unitățile cooperației de consum cunoaște în acest an cîteva elemente noi, specifice, care favorizează organizarea și desfășurarea ei. Conform hotărîrilor Conferinței naționale a partidului și ale celui de-al X-lea Congres, a luat ființă și în cooperația de consum Centrala de contractări și achiziții, care împreună cu întreprinderile din subordine se dovedesc elemente dinamizante în valorificarea produselor sectorului agroalimentar.

Reconsiderarea rolului cooperației de consum în valorificarea produselor agricole, în sensul că ea poate și trebuie să intervină într-o măsură mai mare la creșterea acestora, a constituit un stimulent remarcabil pentru conducerile uniunilor județene și ale cooperativelor de consum, precum și ale întreprinderilor acestora

Nu putem reduce termenul de «nou», numai la o reorganizare pe baze științifice, care creează condiții deosebite pentru continua îmbunătățire a muncii, sau numai la creșterea volumului și sortimentelor de produse ce fac obiectul activității de achiziție în cooperația de consum. Găsindu-i o accepție mai largă, *nou* înseamnă și preocupările pentru obținerea de alte produse în unitățile proprii, pentru găsirea unor forme atractive de prezentare a mărfurilor, precum și pentru creșterea cointeresării materiale a producătorilor în valorificarea unor cantități sporite de produse. În vitrinele magazinelor de specialitate vor putea fi văzute noi sortimente de ceaiuri medicinale, precum și de miere, prezentate în ambalaje noi, moderne, practice.

Ne preocupă de asemenea problema sprijinirii gospodăriilor populației rurale prin introducerea treptată a unor rase noi de animale de mare productivitate, prin asigurarea de furaje și utilaje de uz gospodăresc care, în perspectivă, vor duce la o mai bună aprovizionare a populației și a industriei prelucrătoare

Noi realizări vor fi obținute și pe linia îmbunătățirii tehnico-materiale. anul 1970 marcînd o creștere deosebită a fondului de investiții destinate sectorului de achiziții. Construirea de noi uscătoare pentru plante medicinale, centre de sortat ouă, dezvoltarea spațiilor frigorifice, iată numai cîteva din exemplele care se pot cita cu privire la obiectivele care vor contribui în viitor la realizarea sarcinilor sporite ce revin cooperației de consum în valorificarea produselor agroalimentare și aprovizionarea populației.

Emil CIULEI

«Flacăra» - publicitate

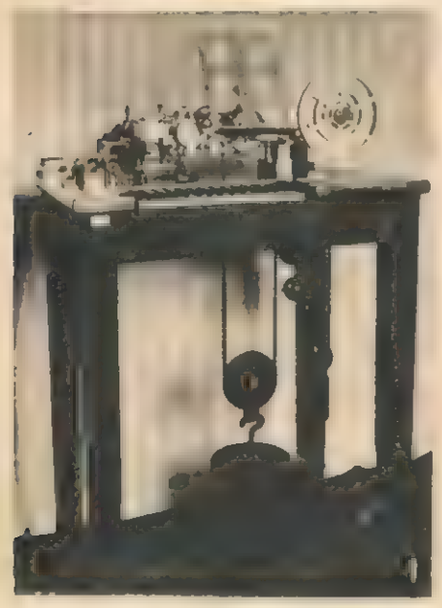

TELEXUL ȘI BUNICĂ-SA

S-au împlinit 100 de ani de cînd au fost inventate așa-numitele «instalații de telegraf cu caractere tipografice», cărora noi le spunem pe scurt «telex». În anul 1869 «Asociația telegrafică mondială» a aprobat instalația lui D.E. Hughes, care fiind în același timp profesor de muzică și fizician și-a concretizat primul teleimprimator sub formă de pian, după cum se vede în fotografia 1. Tipul acesta a fost folosit pînă în anul 1930. De atunci, mereu modernizat, telexul zilelor noastre a ajuns la desăvîrșirea tehnică cunoscută (fotografia 2).

Un colectiv de la Facultatea de farmacie a I.M.F. Tg. Mureș, în frunte cu prof. univ. Gabriel Rácz, doctor în științe farmaceutice, a terminat cartografierea plantelor medicinale din bazinul Ciucului, din valea superioară a Trotușului și de pe versanții vestici ai Munților Harghita. De fapt este vorba de o acțiune de mare amploare, inițiată de Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice din București, privind inventarierea plantelor medicinale din întreaga țară.

În cadrul acestei acțiuni, cercetătorii tîrgumureșeni abordează o serie de probleme științifice cu pronunțate implicații practice. A fost studiat, de pildă sub multiple aspecte, conținutul în ulei volatil al fructelor de ienupăr, cu verificată acțiune diuretică. De unde se vede că din ienupăr nu se face numai gin...

Rezultate demne de consemnat s-au obținut și în ce privește stabilirea acțiunii hipotensive a unor plante pînă acum necunoscute în terapeutica oficială.

O HARTĂ A LEACURILOR

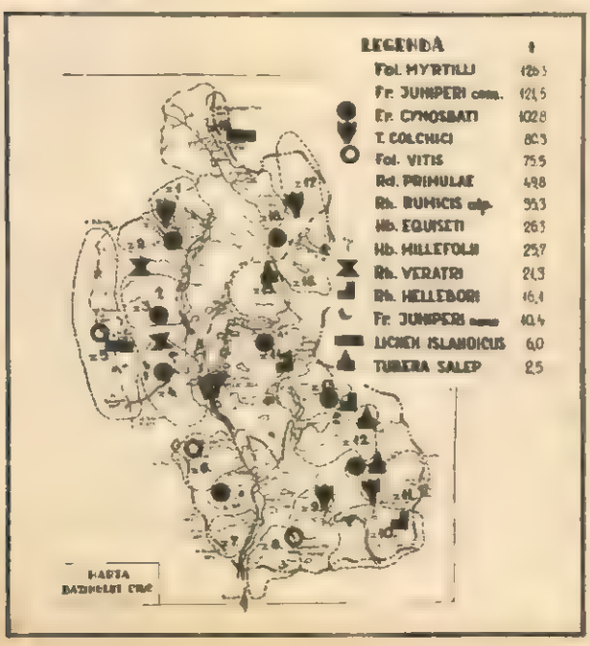

ȘI CÎT VA MAI DURA OARE ?...

Tragică, deprimantă fațetă a civilizației veacului XX. Fotografia a fost făcută pe țărmul Floridei, în apele poluate, devenite total improprii vieții. Pier zilnic mii și mii de pești, specii întregi dispar din nomenclatoarele ihtiologice. Savanți, tehnicieni, comisii — studiază, fac rapoarte, țin congrese, constată, declară, propun... De schimbat nu se schimbă (deocamdată) nimic!

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE
vorbe... vorbe... vorbe...

CELE mai puține verbe neregulate le are limba turcă: numai unul — «*imek*» = a fi. Engleza are cele mai multe 194.

CUVÎNTUL cel mai lung care a apărut vreodată în literatură a fost scris de Aristofan (448-380 î.e.n.) într-una din comediile sale. Cuvîntul are 170 litere și descrie o mîncare asemănătoare gulașului.

ACCENTELE cele mai multe au fost înregistrate în limba franceză, iar cuvîntul franțuzesc cu cele mai multe accente este *hétérogénéité*, care înseamnă eterogenitate.

LIMBA engleză are cel mai bogat vocabular din lume: circa 800 000 cuvinte, dar cei mai mulți englezi nu folosesc decît 5 000 cuvinte. C.K. Ogden, întemeietorul faimosului «Basic English», a demonstrat în 1930 că se poate duce o conversație normală în engleză cu numai 850 cuvinte.

RECORDUL poliglo(i)lor îl deține pînă în prezent cardinalul Giuseppe Gaspar Mezzofanti (1774-1849), fost bibliotecar al Vaticanului. El putea să traducă din 114 limbi și 72 dialecte, vorbind fluent 60 de limbi.

PALINDROMUL este, cum se știe, un cuvînt care are aceeași aranjare de litere, fie că e citit normal, fie în sens invers. Cel mai lung palindrom este cel din limba finlandeză: *saippuakauppias* (15 litere), care înseamnă vînzător de săpun.

ORICÎT ar părea de ciudat, nu literații ci chimiștii posedă limbajul cel mai bogat. Ultimul dicționar de termeni din chimie cuprinde aproape 2 milioane de cuvinte. O performanță remarcabilă în comparație cu cele 10 000—100 000 de cuvinte cu care jonglează dicționarele noastre uzuale.

CEL MAI LUNG testament din lume a fost lăsat în anul 1900 de Frederica Cook din Detroit (S.U.A.). Testamentul are 95 940 de cuvinte!

SCRISOAREA cea mai scurtă păstrată în arhivele literaturii aparține lui Victor Hugo. El a trimis editorului său, o dată cu manuscrisul unei cărți, următoarea misivă: «*?*». Răspunsul este și el un record: «*!*».

PERFORMANȚA la viteza vorbirii nu este deținută de o femeie, după cum am fi tentați să credem, ci de un bărbat — englezul Charles Hunter din Rochdal, care a reușit să rostească 416 cuvinte într-un minut.

DECADA MĂRȚIȘORULUI
27februarie-8martie

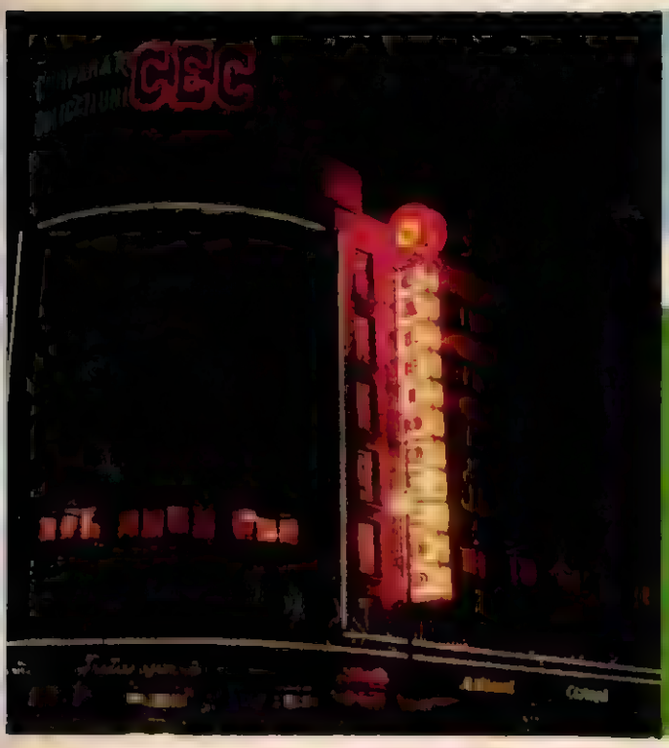

DARURI

Nu, mărțișor nu înseamnă numai «micul obiect de podoabă, legat de un fir împletit, care se poartă la începutul lunii martie», așa cum ne încredințează voluminosul Dicționar al limbii române moderne, ci mult mai mult. De fapt denumirea mărțișorului este strins legată de expresia populară MARȚ, care înseamnă MARTIE.

După iarna lungă, obositoare, oamenii își amintesc de flori, de cîntecul păsărelelor; simt nevoia să exprime simțămintele care le înfioară inimile. Iată de ce zăbovesc îndelung în fața panourilor și tonetelor cu mărțișoare sau aglomerează magazinele în dorința de a alege daruri pentru cunoscuți, daruri pentru cei dragi.

Prima lună a primăverii este o lună a darurilor...

DORIȚI CÎTEVA ADRESE UTILE?

- **CALEIDOSCOP** — un complex de magazine situat în Bd. Magheru nr. 1-5, bine aprovizionat, avînd unități de textile, bijuterii, parfumerie etc.
- **VULTURUL DE MARE CU PEȘTELE ÎN GHEARE**, din str. Bărăției nr. 31, este un mare magazin universal, complet renovat, bine aprovizionat cu mărfuri de sezon.
- Două magazine de prestigiu în comerțul bucureștean, care desfac confecții din țesături în contexturi noi, creații deosebite pentru primăvara 1970: **JULIETA** (Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1-3) și **ELEGANT** (Bd. Nicolae Bălcescu nr. 9).
- **MIOARA** (Bd. Nicolae Bălcescu nr. 36), specializat în tricotaje, lenjerie fină pentru femei, articole de marochinărie etc.
- Vă mai recomandăm: magazinele de bijuterii și ceasuri din Calea Victoriei nr. 39 A și Bd. Magheru nr. 3-5, precum și parfumeriile **TRANDAFIRUL** (Calea Victoriei nr. 26), **COSMETICA** (Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 5) și **GHIOCELUL** (Bd. Nicolae Bălcescu nr. 22).
- Pentru cumpărarea de aparate de radio și televiziune, care vă înlesnesc vizionarea sau audiția Festivalului cîntecului de la Brașov, vă puteți adresa magazinelor din: str. 13 Decembrie nr. 20 (**ELECTROLUX**), Calea Victoriei nr. 48 (**ROMANȚA**), str. Lipscani nr. 96, Calea Victoriei nr. 122, Calea Griviței nr. 206, Bd. I. Gh. Duca nr. 3 11, Șos. Ștefan cel Mare nr. 15, precum și magazinelor **VULTURUL DE MARE** și **FAVORIT**.

POPAS ÎN MAGAZINELE BUCUREȘTENE

În mod firesc, DECADA MĂRȚIȘORULUI aduce un aflux de cumpărători în magazine. Toți sînt dornici să aleagă repede, să găsească ușor ceea ce le este necesar.

Cunoscînd aceasta, Direcția generală comercială a municipiului București a luat din timp măsuri corespunzătoare. S-a asigurat fondul de marfă, unitățile au fost pregătite pentru a putea face față unui număr sporit de oaspeți.

Strada Lipscani — tradițional centru comercial bucurestean — cu magazinele PĂIANJENUL, MACUL ROȘU, SCAMPOLO etc., precum și alte artere comerciale, atrag cumpărătorii ca un magnet. Multe unități au fost renovate, înnoite. Și la ELECTROLUX (pe Calea Victoriei) este o plăcere să intri. Acest magazin specializat desface zeci de obiecte de folosință îndelungată: televizoare, aspiratoare, frigidere, mașini de spălat rufe, o gamă variată de candelabre, corpuri de iluminat etc. Ce să mai spunem de JULIETA! Oricît de pretențioase sînt femeile, aici își exprimă un singur regret: că nu pot cumpăra tot...

Și acestea sînt doar cîteva din magazinele care vă așteaptă în «DECADA MĂRȚIȘORULUI».

– Vă rog, un «mărțișor» pentru mama!!

Nu UITAȚI!

Cu prilejul «DECADEI MĂRȚIȘORULUI» magazinele vă așteaptă să cumpărați daruri pentru cei dragi.

Vizitați cu încredere unitățile:

- **VULTURUL DE MARE CU PEȘTELE ÎN GHEARE**
- **SORA**
- **JULIETA**
- **ELEGANT**
- **MIOARA**
- **TRANDAFIRUL**
- **ELECTROLUX**

precum și celelalte magazine din rețeaua Direcției generale comerciale a municipiului București.

Pagină realizată de Aurel CRIȘAN

UMOR CEHOSLOVAC

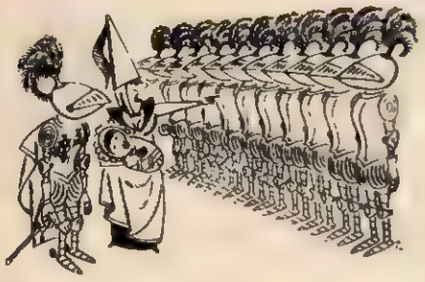

— Ăsta e !

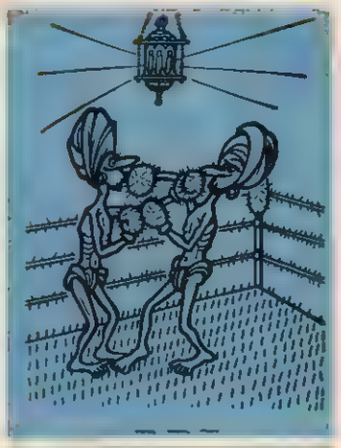

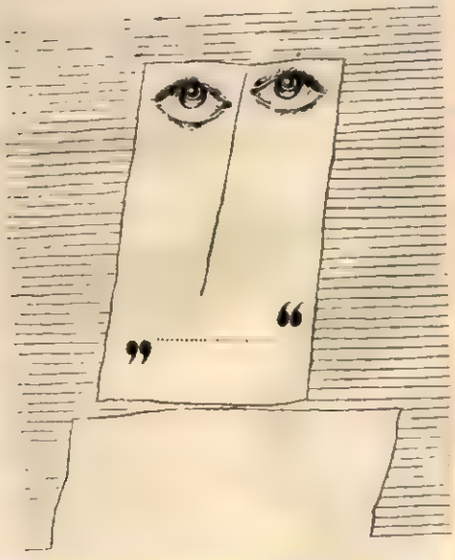

Citatoman

— Un foc, vă rog !

Supersonic

Cu scaun la cap

FOTO PRES '70

FEBRUARIE

Scenă de stradă la Manila, în timpul puternicelor demonstrații împotriva politicii S.U.A. în Asia și a politicii interne și externe a actualei administrații filipineze. Imaginea vine să ilustreze ceea ce în limbajul concis al agenților de presă a fost exprimat astfel: «Poliția a intervenit cu brutalitate...»

«Aceste cîteva bombe nu vor servi păcii, nici Israelului». Această afirmație citată din ziarul francez «Combat», a putut fi întîlnită — în formulări diferite, dar aceeași ca esență — în majoritatea ziarelor occidentale în zilele ce au urmat bombardamentului efectuat de aviația israeliană asupra uzinei egiptene de la Abu Zaabal, bombardament soldat cu 80 morți și alte zeci de răniți. Această acțiune de o deosebită gravitate a stîrnit dezaprobarea opiniei publice, care a apreciat-o ca o nouă și periculoasă escaladare a încordării în Orientul Apropiat.

Tragedia unor balene care (după unele păreri), hăituite de alte semene ale lor, dintr-o specie mai feroce, s-au îndreptat spre țărm unde le-a așteptat tot... moartea — prin sufocare — a constituit pentru multe reviste occidentale un «subiect de senzație», cînd încă luna februarie nu-și dezvăluise «subiectele senzaționale» provocate de tragedii omenești...

1...2...3...4...5...6...7... și... gongul, care putea fi salvator. Și totuși în repriza următoare — a 5-a — lupta n-a mai fost reluată. Iar în fața celor 18 000 spectatori de la Madison Square Garden, boxerul american de culoare Joe Frazier a fost declarat învingător prin K.O. tehnic și campion mondial absolut la categoria grea prin abandonul lui Jimmy Ellis, de asemeni boxer american de culoare.

Se zice că o nenorocire nu vine niciodată singură. Luna februarie a înregistrat două zguduitoare catastrofe la numai 10 zile una de alta: prima, în chiar prima zi a lunii — la 36 km de Buenos Aires, prin ciocnirea unui tren de pasageri ce venea de la Tucuman, cu o garnitură imobilizată pe linie (fotografia de jos) — al cărei tragic bilanț a fost de circa 200 morți și 250 răniți; cealaltă, în stațiunea montană franceză Val-d'Isère, unde 40 de tineri și tinere, veniți să se bucure de plăcerile iernii, au pierit, la ora ceaiului, acoperiți de o avalanșă de zăpadă care a pătruns în cabană (fotografia din stînga), iar alți 40 au fost răniți.

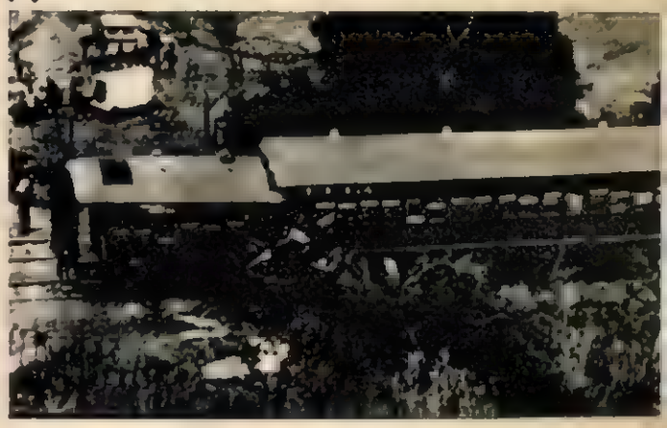

Sentimentele nutrite de majoritatea populației vest-germane față de partidul neofascist P.N.D. sînt oglindite fidel de această masivă intervenție a poliției — care a fost nevoită să apeleze chiar și la elicoptere — pentru a-i scăpa de furia maselor pe partizanii lui Adolf von Thaden, care reușiseră să se reunească în congres, după mai multe amînări, în orășelul vest-german Wertheim.

Osaka trăiește zilele febrile premergătoare deschiderii, la 15 martie, a celei de-a 22-a Expoziții Mondiale. Zîmbetele acestor simpatice tinere ce vor fi gazdele vizitatorilor ce urmează să sosească din toate colțurile lumii la «Expo '70» pare să ne asigure că totul este în perfectă ordine.

200 000 elevi britanici se află în «vacanță forțată» datorită grevei învățătorilor. Pentru a-și exprima solidaritatea cu educatorii lor, mulți dintre școlarii londonezi au organizat demonstrații în fața Ministerului educației, așa cum au făcut acești elevi ai unei școli din cartierul Hampstead.

varietăți

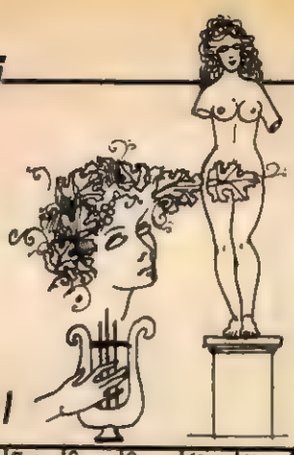

FEMEIA ȘI POEȚII

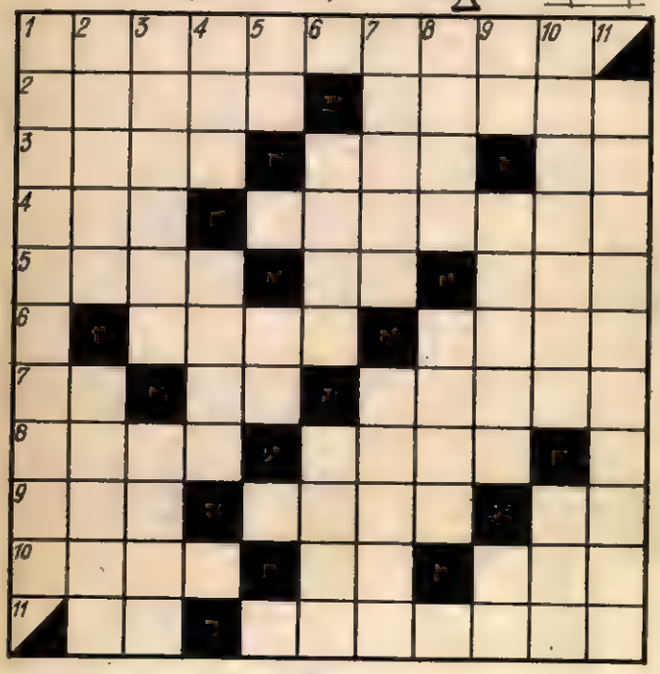

ORIZONTAL: 1) «De-ar fi putut să știe/ Ce mîndră e o lume de alge plutitoare,/ Și-ar fi sădit, desigur, grădinile în mare» (D. Anghel: «Visul sepiei») 2) Una din «mamele române... ce ne-a dat/ A patriei mărire» (M. Eminescu: «Închinare lui Ștefan-Vodă») — «De mine-n lume n-ar fi fost nevoe,/ De n-ar fi fost suprema suferință/ Și capul nu l-ar fi durut pe Joe» (I. Codreanu: «Migrenă olimpică»). 3) «Leandru a trecut o mare ca să ajungă pîn' la tine,/ ...și toate-aceste pentr-o floare» (D. Anghel: «Tovarășilor mei») — Către Fira ea grăiește: «Mamă, orice-ai face,/ Unul numa-mi place,/ Unul singurel:/ Numai Ionel!» (G. Coșbuc: «Draga mamei») — Tina. 4) Femeia alungată «Din raiul primei fericiri» (I. Minulescu: «Celei învinse») — «Poartă nume de o floare,/ Ea-i frumoasa mea iubită» (V. Alecsandri: «Iahtul»). 5) *Unu-aici, altul departe — Epilog la Carmen! — Dacă ar fi unu lîngă ea, ar fi Raiu!* 6) «Să nu cunoști ce-i plînsul, copilă fără pată/ Ori niciodată lacrimi să nu verși în zadar» (P. Cerna: «Către...») — «...leneșă creolă,/ Cu o mîndră-aureolă/ Se-ncunună grațios» (V. Alecsandri: «Tînăra creolă»). 7) *Zenaida Pally — Poarta sărutului!* — «Bine-ți șade nune mare/ Ai o fină ca o floare» (folclor). 8) *O fată prețioasă* — «Marea vede chipu-i pal/ Și-n adîncu-i zugrăvește/ Prin ruini un ideal» (M. Eminescu). 9) *Protectoarea holdelor de aur* (mit.) — «Cu tine două fete stau/ Și torc în rînd cu tine» (G. Coșbuc) — *Mărgea din salba vremii*. 10) *Ciobănașul îndrăgostit de frumoasa Galateea — Norina Filip — Într-acolo e... Sofia*. 11) *Maria!* — «O blîndă, mult duioasă și tainică lumină» (V. Alecsandri).

VERTICAL: 1) «Iar pe-un divan, ascuns între perdele/... ședea regina basmelor măiastră» (M. Eminescu: «Rime alegorice»). 2) «Toate poartă sub bărbie/ Roșii maci, dar și-n obraz» (sing., neart. — M. Beniuc) — «Ah! În inima-i fecioară simte-o tainică văpaie/ Pentru cucurigul dulce din cîntări de dimineață» (M. Eminescu: «Antropomorfism»). 3) *Negustători de mere, odinioară* — «Era falnica sultană/ Africană,/ Fiică a lui Boabdil» (V. Alecsandri: «O noapte la Alhambra»). 4) «Fiica lui Cadmus, cea mică..., cu trupul gingaș» (G. Topîrceanu: «Chinurile lui Ulise») — *Femeie necunoscută*. 5) *Lumina adorată de Cleopatra* — «...un înger ce se roagă, ...o inimă de aur... O fiică e de rege» (M. Eminescu: «Înger și demon»). 6) *Pe el ai pus ochii și pe nimeni altul — Se prinde de gîtul ei*. 7) Ea îl «iubi pe Des Grieux,/ Într-un amurg de toamnă orchestrată/ În violet,/ În alb,/ În roz/ Și-n bleu» (I. Minulescu: «Romanță fără muzică») — Zîne ce «les albe... din adîncuri,/ Un văl ușor e a lor haină» (neart. — Șt. O. Iosif). 8) *Se îmbracă cu cămașă și ilic* — «Cu o floare în dinți..., un măceș cu ghimpi fierbinți/ Joacă în tină/ Cu soarele-n păr, ca o albină» (T. Arghezi). 9) *Code!* — «În coșiță-și prinde garoafa-nflorită.../ Pleacă la fîntînă și vine zorită» (Șt. O. Iosif: «Frumoasa...») — *Înflorește un suris!* 10) *Anina urmată de Cuța! — Dincolo de tușă*. 11) «E regina ostrogotă! Dar în turn, alci, e roabă» (G. Coșbuc: «Regina ostrogoților»).

Sofia BUCUREȘCU

Dicționar: RAL, MERARI.

Dezlegarea jocului «DE UNDE-AI MAI SCOS-O?» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PATA — SCAPATE. 2) ABATUTE — OTET. 3) PIC — NOROC — PA. 4) ALUNGATI — MIL. 5) G — TAUR — EVA — A. 6) AN — SECA — ACAR. 7) LUA — NECAZ — PE. 8) FURT — USURA. 9) CALM — UZATA — S. 10) ARI — PIAN — NAP. 11) TURBAT — ALIBI. 12) ALERGAT — ATAC.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

SFIDAREA NEAGRĂ (III)

K.K.K.

Moto:

«Lăudat pămînt al libertății,
Ție îți adresez cîntecul meu;
Ție, pămînt al singelui,
Al crimei,
Și-al Minciunii...»
James Whitfield (poet negru)

De mai bine de o sută de ani Congresul american tot trimite în stînga și în dreapta trupe pentru a apăra drepturile neapărate ale negrilor. În 1867 a trimis primele detașamente regulate din statele sudice «pacificate» pentru a împiedica acțiunile de sabotare a eliberării sclavilor. Lucrurile au fost așa de bine aranjate încît, în 1875, același Congres s-a văzut nevoit să proclame o hotărîre împotriva oricăror forme de segregație în locurile publice. Dar asta mai mult a frînt-o decît a dres-o, deoarece doi ani mai tîrziu, o dată cu sfîrșitul ocupației Sudului, supremația reciștigată de albi a dus imediat la eliminarea negrilor din instituțiile administrative, anulîndu-le și bruma de libertate cetățenească dobîndită anterior. Dreptul lor la vot a fost abolit, tranzacțiile de marfă vie au reînceput, tratamentul nesupușilor prin teroare și pedepse capitale s-a reinstaurat. Cuprinși de panică, într-un singur an, 1879, peste 30 000 de negri au fugit în Kansas — ultimul stat sudic ceva mai democratic.

An trist acel 1883, cînd s-a recunoscut oficial legea antisegregaționistă drept «neconstituțională» și cînd în toate statele sudice s-a reintrodus oficial segregația în școli, spitale, hoteluri, restaurante, în teatre și în trenuri. Umbra acestui an tragic, rătăcit din tenebrele preistoriei civilizației la porțile secolului XX, se va întinde pînă în 1954.

Abia în 1909 apare la New York prima asociație reală de luptă pentru drepturile negrilor: «National Association for the Advancement of Colored People», formată din liberali albi și intelectuali negri. Un an mai tîrziu ia ființă Liga națională a burgheziei negre, înființată cu scopul împingerii și susținerii oamenilor de culoare în instituțiile administrative ale Statelor Unite.

Ajunul marelui război este punctat în America de răscoala soldaților negri din Houston (Texas). Sfîrșitul războiului închide paranteza tragediei americane prin tulburările de la East Saint Louis (Illinois), provocate de mînia celor ce și-au vărsat sîngele pe fronturile Europei alături de albi și care, întorși acasă, se vedeau din nou reduși la condiția de rasă inferioară. Patruzeci și cinci de morminte consemnează pe pămîntul Americii ultimii morți ai primului război mondial: asasinații de la Houston.

Dezorientați, înnebuniți de hărțuiala fără sfîrșit, negrii americani nu mai știu pe ce căi să-și caute dreptatea. Cine să le-o dea? Statuia Libertății ține în mîna stîngă o carte care-i minte, biserica albilor îi învață să rabde și să pătimească pe pămînt pentru a se bucura de fericire în ceruri, dar la lovirea unui obraz ei nu mai vor să întoarcă celălalt obraz. Poate salvarea vine de la sabia lui Mahomed? Poate că legile dure ale islamului o să-i mîntuiască? În 1930, în urma abandonării în masă a vechilor credințe ancestrale, negrii americani trecuți la mahomedanism creează organizația «Black Muslims» și imploră protocolul sabia dreptății. Dar înaintea acesteia pogoară mai întîi asupra păcătosului pămînt spectrul crizei, al marelui crah economic, și jumătate din brațele de muncă negre trec să îngroașe armata șomerilor. Iar ceea ce n-a vrut să aducă sabia protocolului aduce războiul. În 1941 Statele Unite intră în cea de-a doua conflagrație mondială și, sub bombe și canonade, sîngele negru este la fel de bun ca sîngele alb. În patru ani numărul ofițerilor de culoare din armata americană crește de la cinci indivizi la șapte mii. Un milion de negri părăsesc plantațiile sudului și se angajează în industria de armament. Dar din cînd în cînd cele 48 de stele de pe steagul de atunci al Americii sînt împroșcate cu sîngele roșu a pielilor negre. Tulburările rasiale din Detroit lasă în cronica rușinii a anului 1943 treizeci și cinci de morți și peste 700 răniți.

Abia anul 1954 corectează teoretic strîmbătatea legiferată în 1883. Curtea supremă condamnă segregația în învățămîntul public. În același an apare un nume: Martin Luther King. 380 de zile de luptă pașnică îl aduce pastorului cu nume de rege o primă victorie: suspendarea segregației rasiale în mijloacele de transport în comun. În 1956 King organizează «Southern Christian Leadership Conference» — Conferința Liderilor Creștini ai Sudului — care pledează pentru obținerea drepturilor electorale pentru populația de culoare. O primă aplicare a hotărîrii Curții supreme din 1954: studenta de culoare Autherine Lucy cîștigă examenul de admitere în Universitatea Tuscaloosa din Alabama. Dar tolerarea ei printre studenții albi nu durează decît 48 de ore. Aceeași farsă se repetă și cu nouă copii de culoare care la începutul anului școlar 1957-1958 încearcă să pătrundă într-o școală a albilor din Little Rock, unde inițial fuseseră admiși. Mister Faubus, guvernatorul statului Arkansas, ordonă în oraș starea excepțională și mobilizează garda națională înarmată pînă în dinți pentru a bara calea celor 9 școlari negri. Farsa monumentală amenință să se transforme într-o baie de sînge. Nouă copii, nouă pui de-ai lui Jim Crow, nouă Black Kat, și zidul de gorile cu căști și grenade lacrimogene, cu gîrbace și bastoane de cauciuc, cu petarde și puști-mitralieră — optsprezece ochi speriați și opt sute de brațe gata să sfîșie inamicul — sinistră tragicomedie, ironizată pînă și de cei mai fideli și mai entuziaști admiratori ai bunului Unchi Sam... Pentru a face momentul și mai solemn, și mai istoric, președintele Eisenhower trimite un corp expediționar de una mie parașutiști care să asigureze pătrunderea celor nouă copii negri în școală.

Cheia succesului pare să fi fost găsită în balanța forțelor, și ea este din nou întrebuințată în 1962, cînd studentul de culoare James Meredith este acompaniat la intrarea în Universitatea Oxford (Mississippi) de o gardă de 16 000 ostași federali — o divizie și jumătate, atîta cît au împins americanii în bătălia din Ardeni — pentru a permite unui negru dreptul să treacă pragul unei universități albe.

La împlinirea unui secol de la abolirea sclavagismului, în 1963, peste un sfert de milion de negri organizează un marș către Washington. Centenarul abia fusese marcat prin tulburările de la Birmingham, unde poliția locală a lansat cîini lupi asupra unei manifestații pașnice și unde cinci fetițe negre au fost ucise într-o biserică a orașului... Așa se scrie istoria...

La 21 mai 1964 poliția din Philadelphia arestează trei luptători pentru cauza integrării negrilor. Toți trei sînt asasinați în beciurile poliției. Tulburări rasiale la New York, Chicago, Cleveland, Philadelphia...

Așa se scrie istoria...

În martie 1965 are loc uriașul marș de protest de la Selma la Montgomery, sub semnul luptei pentru drepturile electorale ale negrilor. În Alabama marșul pașnic este hărțuit de poliție, de cohortele rasiștilor, de «îngerii infernului». Luna august însingerează șase file de calendar la Los Angeles: 35 morți, 900 răniți...

Așa se scrie istoria...

Iulie 1967, New York: 27 morți. Detroit: 13 000 incendii, 36 morți, 2 000 răniți, 3 500 arestați... Așa se scrie istoria...

Și se mai scrie într-un fel: în aprilie 1968 King este asasinat la Memphis. John Fitzgerald Kennedy murise cu aproape cinci ani în urmă, împușcat, la Dallas. Peste cîtva timp avea să-l urmeze, ciuruit de gloanțe, Robert Kennedy. Kennedy — King — Kennedy. Trei «K». Întocmai ca în inițialele Ku-Klux-Klanului. Istoria rușinii cam așa se scrie.

Mai trebuie aprinse cruci?

șapte zile pe pămînt

NEW YORK În primele 6 luni ale anului trecut S.U.A. au exportat arme și muniții în valoare de aproape 330 milioane dolari, nave de război în valoare de peste 73 milioane dolari și avioane în valoare de aproape 1,3 miliarde dolari — se arată într-o statistică O.N.U.

LONDRA Parcă pentru a demonstra pînă unde poate ajunge discriminarea rasială, John Enoch Powell, liderul rasiștilor din Anglia, cere modificarea legislației imigrației în sensul includerii, alături de cetățenii proveniți din țările Asiei și Africii, și a celor din Republica Irlanda.

BONN «Frankfurter Rundschau» anunță că societatea «Uran Gesellschaft GMBH» a obținut dreptul de participare la exploatarea unor zăcăminte de uraniu din Niger, unde va construi și instalații de îmbogățire a uraniului.

MOSCOVA La începutul acestui an, în Uniunea Sovietică existau peste 1 100 de muzee. În 1969 numărul vizitatorilor acestora a fost de 93 milioane.

PARIS În cadrul unei întruniri internaționale în care s-au discutat efectele «bang»-ului, experți din șase țări au apreciat zborurile avioanelor supersonice deasupra zonelor populate, ca inacceptabile.

ROMA Institutul central de statistică anunță că, din cauza grevelor, în anul 1969 au fost pierdute 294 850 000 ore de muncă, cifră de patru ori superioară celei din anul precedent.

SOFIA În partea de nord-est a capitalei bulgare, pe o suprafață de 300 hectare, va lua naștere un orășel al studenților. În faza finală, complexul va cuprinde un centru comercial și unul cultural și va putea adăposti peste 30 000 studenți.

SANTIAGO DE CHILE Prețurile laptelui, brînzeturilor, zahărului, cafelei și ale altor produse alimentare, precum și ale unor produse industriale, au fost ridicate oficial cu 29-33%. Transportul în comun a fost concomitent scumpit cu 60%.

La Osaka, unde la 15 martie urmează să se deschidă «Expo'70», a fost terminată construirea unei piste lungi de 3 km, care va permite aterizarea celor mai mari avioane construite pînă în prezent.

KARACHI În văile rîurilor Humal și Ehob din Pakistan au fost descoperite rămășițele unor așezări datînd din mileniul IV î.e.n. Se aduce astfel dovada — importantă pentru arheologi și istorici — că civilizația din valea Indului se întindea spre nord mult mai mult decît se credea pînă acum.

DETROIT Modificările pe care le-ar necesita automobilele pentru a corespunde exigențelor campaniei antipoluare lansate de președintele Nixon ar putea duce la creșterea cu 10% a prețului acestora — a declarat un expert din Detroit.

«Tapiseria contemporană românească» se intitulează expoziția organizată recent în sala Palatului Național al Congreselor și Expozițiilor din Madrid, sub auspiciile Ministerului Informațiilor și Turismului din Spania.

CRONICA DE TREI SECUNDE

LAUDA

Nu văd nimic formidabil în această știre care a stupefiat agențiile de presă la începutul lunii februarie. Un filolog din Frankfurt a deschis primul institut de laude. La institutul Plett vine oricine dorește să audă vorbe frumoase despre sine, elogii cît mai mari, ode, imnuri, cîntece de slavă la adresa sa. În jumătate de oră — și pentru o sumă pe măsura superlativelor — Plett îi spune clientului minunății care-i «redau acestuia echilibrul și siguranța de sine»... (textual!). Ce e aici stupefiant? Ca de obicei, oamenii — în ipocrizia lor — își pierd capul și numesc originalitate ceea ce e o vechitură de cînd lumea. Eu mă laud, de pildă, că am cunoscut pe vremuri nu un singur institut, ci o întreagă campanie de literatură, artă și filologie care nu făcea altceva decît ridica ode. Eu mă laud, de pildă, că pe vremuri eu însumi am lucrat cot la cot cu alții într-o asemenea campanie care transforma orice melodie, orice tablou, orice gînd într-un imn de slavă. Eu mă laud că știu ce înseamnă să aduci în fiecare zi laude omului și oamenilor. Eu mă laud că pe vremuri am văzut cu ochii mei cum înșiși celor lăudați peste măsură li s-a făcut într-o bună zi rușine de laudele cu care-i covîrșeam. Eu mă laud că mie însumi mi s-a făcut rușine de meseria de lăudător perpetuu. Eu mă laud că am înțeles cum lauda nesfîrșit tîrîtă devine la fel de odioasă ca murdara calomnie. Eu mă laud că pînă și aceste laude la rușinea încercată pe vremuri de mine și mulți alții — spre binele nostru, al tuturor — mă dezgustă. Eu mă laud că am pricoput în sfîrșit cît de fertil e drumul de la rușine la dezgust și de la dezgust la «echilibrul și siguranța de sine» din ziua de azi...

ORAR DE IARNĂ

Amănuntele unei catastrofe n-au sens, n-au greutate — importanța lor e creată artificial, din pasiunea pentru pitoresc a cititorilor și spectatorilor. Dar ceea ce nu poate fi uitat în catastrofa alpină de la Val d'Isère e tocmai un amănunt. La Val d'Isère avalanșa a coborît din munți ca o catastrofă fără amănunte. Un torent de zăpadă s-a dus apocaliptic pînă în centrul orășelului. Mașini staționate acolo au fost făcute zob și proiectate la 30-40 de metri, un Mercedes arăta ca după o trecere printr-un laminor — dacă vreți propozițiuni fără sens. Rămîn morții și dispăruții. Ei luau micul dejun într-un hotel. În sufrageria unui hotel. Era dimineață — ora ceaiului, ora cafelei negre, ora sandvișului, ora dulceței pe pîine. Avalanșa a trecut prin sufragerie.

Atît.

Catastrofele vin la ora micului dejun și trec prin sufragerie. Altădată parcă aveau alte ore și ne căutau pe altundeva. S-a schimbat ceva și în viața lor?

Radu COSAȘU

ALB ȘI NEGRU ÎN „CARTEA ALBĂ"

Cîteva recente declarații făcute de înalte oficialități britanice, printre care însuși primul ministru, au acreditat, în opinia observatorilor politici, o dată în plus ideea care-și făcuse deja loc: în momentul în care, teoretic și chiar potențial (din punct de vedere practic), poarta Pieței comune s-a deschis pentru Marea Britanie, cei care manifestă serioase rezerve sînt britanicii înșiși. Declarațiile menționate sînt revelatoare: Anglia, oricum, nu va renunța la «relațiile» sale cu Commonwealthul în cazul intrării în Piața comună — ceea ce înseamnă, de fapt, solicitarea ca o precondiție a unui statut de asociere a țărilor Commonwealthului la C.E.E., după cum s-a întîmplat, la vremea respectivă, cu «teritoriile franceze de peste mări»; guvernul britanic nu este în favoarea unei federalizări politice în Piața comună. Ambele declarații, care au importante reflexe economice și politice, demonstrează în același timp faptul că Marea Britanie are intenția de a adopta la viitoarele negocieri cu C.E.E. o poziție care să-i permită să plătească un «preț» cît mai mic pentru aderarea ei. Semnele redresării economiei britanice și îmbunătățirea balanței de plăți — consideră observatorii — i-ar da un ascendent în acest sens

Problema evaluării exacte a costului și beneficiului aderării continuă să preocupe oficialitățile, cercurile financiare și opinia publică britanică. Cartea Albă, făcută cunoscută de curînd, nu elucidează însă problema, întrebarea rămînînd în continuare: în ce parte va înclina balanța — înspre costuri sau beneficii? În documentul guvernamental nu se fac aprecieri asupra costului global, ci doar — și în limite foarte largi — cu privire la repercusiunile asupra balanței de plăți: o pierdere între 100 și 1 100 milioane lire sterline, din care 150—670 milioane lire datorită contribuției financiare a Marii Britanii la politica agricolă comună. Ca urmare, prețurile la produsele alimentare pe piața engleză vor crește cu 18—26 la sută, iar costul vieții cu 4—5 la sută. Beneficiul de pe urma aderării nu este nicidecum cuantificat. Se presupune că industria britanică, cu tehnologia ei în multe domenii mai avansată decît a unora dintre membrii C.E.E., va obține anumite avantaje, care ar putea antrena o creștere economică anuală de aproximativ 1 la sută.

Marja aprecierilor costului aderării, mai ales în condițiile în care e dificilă evaluarea precisă a beneficiului, lasă să se înțeleagă însă limitele în care guvernul britanic se arată dispus să conceapă intrarea în C.E.E. Stabilirea «soldului» real va avea loc, desigur, în cadrul viitoarelor negocieri, care, avînd în vedere interesele opuse ale părților, se anunță, de aceea, dificile și controversate.

S. DUMITRESCU

sapte zile pe pămînt

GUATEMALA
SUB SEMNUL INCERTITUDINII

Miine, 1 martie, un milion și jumătate din cei cinci milioane de guatemalezi se vor prezenta în fața urnelor pentru a alege noul președinte al țării, vicepreședintele și membrii parlamentului.

Cei ce-și dispută fotoliul prezidențial sînt: avocatul Mario Fuentes Pieruccini, din partea partidului de guvernămînt, Partido Revolucionario, avînd cele mai mari șanse (în cursul campaniei sale electorale, substanțial sprijinite de însuși președintele Montenegro, el a preconizat reforma agrară integrală, naționalizarea societăților străine și s-a pronunțat pentru dezvoltare industrială); apoi, colonelul economist Lucas Caballero, din partea democrat-creștinilor, cu un program vizînd o reformă agrară și o mai bună planificare a economiei (el are însă cele mai mici șanse, deoarece partidul său nu dispune de o bază organizatorică suficientă); în sfîrșit, colonelul Carlos Arana Osorio, din partea Mișcării de eliberare națională (partidul militarilor), dușman personal al președintelui Montenegro, care l-a destituit în vara anului trecut din funcția de comandant al operațiunilor antiguerilă din regiunea Zacapa (de altfel, colonelul Osorio, unul dintre cei care au declanșat valul de violență și teroare, a fost implicat în cele mai odioase crime și răpiri operate de organizațiile de extremă dreaptă din Guatemala).

Ce probleme îl așteaptă pe învingătorul acestui duel electoral? Guatemala, «țară a bananelor și a cafelei», în care două instituții reprezintă puterea absolută, — armata și societatea nord-americană «United Fruit» — se află sub semnul unei permanente incertitudini politice. Chiar actualele alegeri se desfășoară în umbra unui «pronunciamento» care a amenințat în repetate rînduri viața politică parlamentară, al cărei echilibru a fost cu greu menținut timp de patru ani de președintele Montenegro. După părerea observatorilor, numai faptul că în rîndul militarilor au apărut trei grupări dizidente — tradiționaliștii, legaliștii și tinerii ofițeri — a salvat pînă în prezent Guatemala de un puci militar. În același timp, îndepărtarea din funcții importante a unor militari, bine cunoscuți «tutori» ai organizațiilor extremiste MANO, NOA, ASA etc., i-a permis lui Montenegro să controleze cît de cît violența, a cărei recrudescență s-a făcut simțită însă din nou în ultima vreme, inscriindu-se printre problemele de primă urgență ale viitorului președinte al țării.

Pe plan economic, într-o țară în care «Mamita Yunay» («United Fruit») deține peste 10% din suprafața totală a plantațiilor, controlînd aproape în exclusivitate exportul de cafea și banane, și unde 80% din pămînt este deținut de numai 2% din populație, punerea în practică a «reformei agrare integrale», care vizează emanciparea economică și socială a indienilor — 60% din populație — și îmbunătățirea vieții peonilor, rămîne un obiectiv principal spre care trebuie să-și îndrepte atenția succesorul lui Montenegro. El va trebui să continue și acțiunea de naționalizare a societăților străine, inițiată de Montenegro în 1968 prin naționalizarea companiei «International Railways of Central America» și înființarea societății de stat «Ferrocariles de Guatemala».

Dan BULGĂR

BAZE ȘI PETROL

Plecarea treptată a militarilor britanici (care a început la sfîrșitul anului trecut, urmînd să se încheie în luna martie a.c.) a devenit pentru Tripoli, capitala libiană, un fapt obișnuit. Convorbirile dintre diverse oficialități libiene și reprezentanți ai unor companii petroliere străine se înscriu în același capitol al cotidianului.

Ambele fenomene sintetizează esența unei politici oficiale exprimate succint prin cele două cuvinte devenite un fel de stindard național: «baze și petrol», referindu-se pe de o parte la evacuarea trupelor și a instalațiilor militare pe care Anglia și S.U.A. le-au amplasat anterior în această țară, iar pe de alta, la valorificarea unașelor rezerve petrolifere ale țării în folosul acesteia și la degajarea economiei libiene din complicatul joc strategic al monopolurilor occidentale.

Pentru Libia, primele două luni ale anului 1970 coincid cu o intensă activitate consacrată ambelor domenii. În primul rînd, este vorba de evacuarea bazei americane de la Wheelus Field și a celor britanice de la Tobruk și El Aden — terenuri de manevre aproape unice prin dimensiunile lor — ca și a celor aproximativ 2 200 de militari britanici. Încheierea cu succes, pentru guvernul de la Tripoli, a primelor faze ale negocierilor s-a concretizat în retragerea eșalonată a forțelor britanice și înălțarea recentă, în cursul lunii februarie, a drapelului libian pe centrul de telecomunicații de la Tejura și pe terenul de tir de la Zurra — semn că două principale elemente ale bazei Wheelus au fost restituite Libiei.

În cel de-al doilea caz, e vorba de tratativele care au loc cu reprezentanții celor 21 de companii străine ce operează în Libia în legătură cu cererea acesteia privind majorarea prețurilor la țițeiul extras, avînd în vedere calitatea superioară a zăcămintelor, precum și apropierea lor geografică de piețele occidentale, ceea ce creează condiții optime pentru comercializare. Obținînd o producție anuală de aproximativ 150 milioane tone de petrol, Libia deține locul al treilea în ierarhia mondială a țărilor producătoare, cu perspective de a-l ocupa pe cel secund în cursul anului 1970. Companiile occidentale realizau la investițiile făcute în această țară beneficii anuale de 68 la sută (ceea ce presupune dobîndirea, în 18 luni, a unor profituri echivalente cu totalul sumelor investite).

Ambele obiective, considerate de noul regim de la Tripoli ca «stîlpii de susținere» ai orientării sale interne și externe, au trezit un larg ecou în rîndurile populației din Libia, determinînd o preocupare deosebită față de politica statului, element cu totul nou în această țară mărginită de soarele Mediteranei și dogoarea Saharei.

Venera ANGHEL

Procesul de la Chicago împotriva unui grup de pacifiști americani și condamnarea a cinci dintre aceștia a stîrnit protestul opiniei publice, concretizat într-o serie de puternice manifestații ce au avut loc în diverse orașe din S.U.A. La Ann Arbor (în fotografie), ca și în alte localități, împotriva demonstranților au fost mobilizate importante forțe polițienești.

SUBLIMELE MILIARDE CARE NU EXISTĂ

Experți, congresmeni, ziariști cercetează, despică firul în patru, citesc și recitesc textul noului buget al Statelor Unite și ajung, invariabil, la aceeași întrebare: unde sînt cele 10 miliarde de dolari? Într-un fel nu s-au pierdut, ele există, dar nu acolo unde trebuie.

Șeful Pentagonului, Melvin Laird, desfășoară de mult o largă campanie publicitară care anunță realizarea de 10 miliarde dolari economii la cheltuielile militare. Or, o dată cu publicarea bugetului, aceste economii sînt de negăsit. Unul din contabilii Pentagonului, Robert Anthony, a fost întrebat de ziariști cine a lansat această cifră prin intermediul lui Laird. El a răspuns: «Nu știm de unde vine cifra. Nu se potrivește cu calculele făcute de noi». Rezultatul? «Ritmul actualelor cheltuieli ale Pentagonului — scrie «Washington Post» — continuă să crească, în ciuda anunțatelor reduceri privind unitățile, bazele militare și achiziționarea de arme». De fapt, adevărul este că Laird și-a bazat estimațiile pe calculareа economiilor aduse de aplicarea unor astfel de măsuri. Or, cum ele nu au fost puse în practică, economiile sînt sublime, dar nu există. De pildă, un economist a calculat că Statele Unite ar putea economisi anual 50 000 de dolari pentru fiecare soldat pe care îl aduce din Vietnam. Dar dacă se ia în considerare numărul redus de soldați retrași și cheltuielile implicate de politica «vietnamizării», dotarea și întreținerea unităților regimului de la Saigon — operația «vietnamizării» se poate dovedi mai costisitoare decît înseși acțiunile întreprinse pînă acum.

Nu este de mirare că în Congres bugetul a produs nemulțumire, unii dintre senatori calificînd capitolul «economiilor» drept «un document tipic de publicitate comercială».

Nicolae LUPU

Prăbușirea avionului «Coronado» al companiei elveține «Swissair» (în fotografie), la puțin timp după decolarea de pe aeroportul din Zürich, cu destinația Tel Aviv, a determinat convocarea unei ședințe extraordinare a guvernului elvețian.

DICȚIONARELE VIITORULUI

Conținutul cărții care a apărut în ziua de 26 a lunii acesteia în librăriile londoneze ar fi fost expus desigur cu cea mai desăvîrșită pertinență și competență și cu inimitabilă forță de seducție intelectuală de un savant numit Moisil. Cum printr-o amabilitate a Editurii «Penguin» m-am aflat în posesia acestui volum (cu rugămintea de a nu publica nici o informație despre el înaintea prezentării sale în Marea Britanie), îi dedic acum cîteva cuvinte. Gîndesc la semnificația generală umană pe care o capătă înmulțirea acestor glosare ale computerelor. Ele au apărut în Statele Unite, în Japonia, în R.F.G., acum în Anglia, într-o ediție de largă răspîndire. Cele aproximativ 3 000 de cuvinte, noțiuni, fraze sînt destinate atît specialiștilor cît și *«numărului în continuă creștere al acelora a căror muncă este într-un fel sau altul afectată de calculatoarele electronice»*. Aici stă valoarea acestei noi serii de dicționare, care vin să toarne cunoașterea omenească în tiparele revoluției tehnico-științifice atît de complexe pe care o trăim. Este în fapt începutul percepției pe scară de masă a zonelor de civilizație viitoare, care *trebuie* făcute accesibile de pe acum nu doar academicianului Moisil sau năsăudeanului dintr-a XII-a cu care se mîndrește o țară și de care s-au îndrăgostit duium de timere telespectatoare, ci oamenilor de cele mai diferite categorii profesionale. Așa după cum remarcă și prefața dicționarului amintit, omul de pe stradă simte acută nevoie de a-și ordona nu atît lexicul, cît mai ales gîndirea și orientarea profesională după normele computerelor. «În fiecare zi — citim în aceeași prefață — tot mai mulți dintre noi își dau seama că ordinatoarele devin inseparabile existenței noastre». În cei 20 de ani de la apariția computerelor în practică, «multe sute de cuvinte de fiecare zi au căpătat noi înțelesuri», ajungînd prin combinații cu activitatea mașinilor să aibă sensuri neinteligibile «fără o cunoaștere de specialitate». Și astfel, întrucît explozia informației se multiplică zi de zi, imensa problemă de a păstra controlul ei devine tot mai imperioasă.

Panoramicul prezenței computerelor este succint trasat: «ele vor oferi conducătorului de întreprindere datele de care are nevoie pentru a lua deciziile corecte; omului politic — faptele pe care să-și ba-

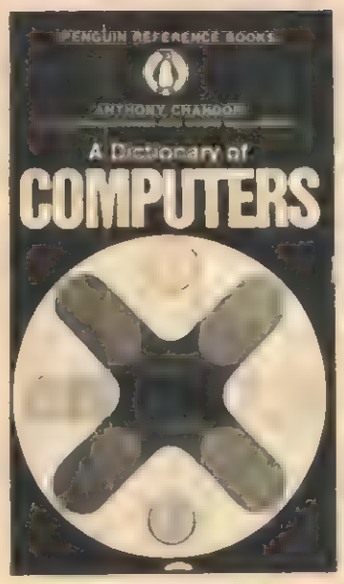

zeze orientarea deciziilor; cercetătorilor — informațiile asupra rezultatelor obținute în alte domenii de activitate; arhitecților — amănuntele cele mai noi despre materialele și proiectele disponibile; medicilor — istoricul și simptomatologia cazurilor și pacienților; juriștilor — precedentele; piloților — planurile de zbor. Lista este nesfîrșită, fără capăt, deoarece descoperim noi sarcini pentru computere și le dezvoltăm pentru a le îndeplini».

Iar concluzia autorilor dicționarului ni se pare de asemenea de reținut.

«Noi am încercat să explicăm conceptul de computere. Dar nici unul dintre procesele și sistemele lor de analiză și informație nu poate fi *realizat* fără *controlul* omului asupra acestei atît de puternice unelte».

Parafrazîndu-l pe Neil Armstrong, cred că putem socoti aceste dicționare ale computerelor un mic pas pentru prezent, un salt gigantic spre viitor.

Cristian POPIȘTEANU

INTEGRAREA... MORAVURILOR

Vor constitui moravurile un obstacol în calea integrării nordice? După cum reiese dintr-o serie de recente luări de atitudine ale unor politicieni și juriști nordici, întrebarea nu-i lipsită de temei. Unii preconizează, pentru început, proiecte de «unificare» a legislației, mai precis, un cod civil și penal comun. Dar, ab initio, a reieșit că aceasta prezintă dificultăți serioase. De pildă, pe planul dreptului familiei, unde adînci deosebiri de moravuri de la o țară la alta generează instituții juridice și soluții de perspectivă foarte variate. Astfel, Danemarca și Suedia, cunoscute pentru moravurile liberaliste în materie de căsătorie, sînt opuse Finlandei și Norvegiei, care ar dori să frîneze o evoluție morală care li se pare nefirească și dăunătoare. La Reykjawik, în timpul dezbaterilor sesiunii Consiliului nordic, deputatul finlandez G. Ehrnrooth a formulat o vehementă filipică la adresa reformelor preconizate în materie de căsătorie și divorț în Suedia și Danemarca. «Dacă guvernul de la Stockholm — a spus el — urmează recomandările comisiei pe care a însărcinat-o să pregătească această reformă, divorțul va deveni o simplă formalitate; or, în Finlanda, noi n-am putea admite niciodată o legislație care să ajungă pînă și la [illegible] prin corespondență». Și nu e singurul exemplu. Danemarca, fără a-și consulta partenerii, a renunțat la orice control privind producția oricărui gen de pornografie; Suedia nu a mers chiar pînă la o autorizare formală, dar a făcut largi concesii. În schimb, Finlanda și Norvegia manifestă dezaprobare față de această tendință din cele două țări partenere; dovadă, între altele, interzicerea recentă în Norvegia a două filme daneze obscene (de altfel, unul după un roman norvegian prohibit).

Iată dar cum e greu de dat un răspuns la întrebarea de la începutul acestor rînduri. Un lucru este însă evident. Încercările de a împinge cooperarea economică, culturală, politică — normală și necesară între statele aceleiași regiuni — dincolo de resorturile sale firești, de a se realiza «integrări» de tot felul prin nesocotirea particularităților fiecărei țări — subordonîndu-le unor instituții și organe supranaționale — nu sînt de natură să «armonizeze» interesele, ci dimpotrivă, să încîlcească ghemul contradicțiilor.

I. FÎNTÎNARU

Aspect de la solemnitatea începerii lucrărilor la podul suspendat peste strîmtoarea Bosfor, care va lega Europa de Asia (64 m deasupra nivelului mării, 1 560 m lungime și 33 m lățime), ceremonie la care a luat parte președintele Republicii Turcia, Cevdet Sunay.

BOOM-UL RESURSELOR... ACAPARATE

Cel mai recent rol de vedetă la Bursa materiilor prime din Londra, ca și la cea din Sydney, îl joacă acțiunile Poseidon. De la numai 8 șilingi, în urmă cu patru luni o acțiune a acestei societăți a ajuns în prezent la o valoare mai mare de 100 lire sterline. Un salt aproape la fel de spectaculos l-au înregistrat acțiunile societății «Tasminex» — «o mică companie care a apărut la bursa londoneză cu numai șapte săptămîni în urmă» — cum o prezenta de curînd ziarul «International Herald Tribune». Această creștere a cursului acțiunilor celor două societăți reflectă ceea ce presa economică a denumit «febra nichelului australian». Importantele descoperiri de minereu de nichel în Munții Windarra ale geologilor de la Poseidon și cele din Munții Venn — la circa 70 mile depărtare de cele de la Windarra ale cercetătorilor companiei Tasminex, vin să se adauge importantelor resurse de nichel din vestul continentului australian, aflate deja în exploatare (societatea Western Mining ce exploatează zăcămintele de la Kambalda propunîndu-și pentru 1970 o producție de 1 milion tone minereu — respectiv 30 000 tone metal). Dar resursele naturale ale Australiei nu se rezumă la nichel. În ultimul timp au fost făcute importante descoperiri petroliere — care îi vor permite să-și acopere în scurt timp necesitățile interne — și, cum se exprima «Le Monde», «judecînd după ritmul în care se desfășoară lucrurile, Australia va deveni rapid cel mai mare exportator de bogății naturale de bază ca minereu de fier, cărbune, aluminiu; posibil și cupru și nichel».

Numai că acest «boom» al resurselor minerale de pe continentul cangurilor este însoțit de un altul — constatat cu neliniște de opinia publică australiană — și anume că Australia «a devenit un paradis al marilor investitori, care realizează aici beneficiile cele mai ridicate» (Le Monde). Drept care în țară se face tot mai auzit avertismentul: «Australia este pe punctul de a deveni o vacă de muls a străinătății; noi risipim potențialul nostru de viitor». Iată, de pildă, situația aluminiului australian. Compania «American Metal Climax» a obținut o concesie de exploatare a zăcămîntului de bauxită descoperit în 1965 în platoul Mitchell, ale cărui rezerve sînt apreciate la 200 milioane tone; la Kwinana în apropiere de Perth, se află deja implantată puternica companie nord-americană Alcoa, iar fabulosul zăcămînt de fier «la zi» de la Mount-Newman, ale cărui rezerve constatate sînt de 345 milioane tone — iar cele probabile de 1 miliard tone — este exploatat de cinci societăți reprezentînd interese americane, japoneze, britanice și... australiene. Ș.a.m.d.

O imagine mai completă o oferă însă un raport dat publicității recent, la Camberra, de Oficiul național de statistică al Australiei, în care se menționează cum capitalul străin deține controlul în proporție de 87,8% în industria de automobile a țării, de 83,6% la industria metalelor neferoase și laminatelor, de 81,6% în prelucrarea petrolului, de 78% în industria chimică, de 76,3% în industria farmaceutică și cosmetică etc.

I. CIOARĂ

ARHIVĂ-FOTO

PERFORMANȚE SPORTIVE ROMÂNEȘTI

Performanțe prestigioase, de neuitat, au realizat boberii români încă în urmă cu decenii. Un comunicat dat de organizatorii întrecerilor internaționale de sporturi de iarnă de la Schreiberhau și publicat de toate marile ziare ale lumii anunța, la 19 februarie 1933: «După două zile de luptă extrem de dîrză, românii au cucerit campionatul mondial la proba de bob două persoane. Ofițerii de aviație Papană și Hubert, o echipă relativ necunoscută în Germania, au surprins prin stilul și uimitoarea precizie a mersului, înscriind un nou record al pîrtiei». Cei doi sportivi, pe care-i vedem la bordul bobului «RUMÂNIEN 1» — locotenentul Papană la cîrmă și căpitanul Hubert la frînă — cîștigau astfel, în numele țării pe care o reprezentau, primul titlu mondial la această disciplină sportivă. Un an mai tîrziu — la 5 februarie 1934 — o altă echipă românească, concurînd la Engelberg, în Elveția, cîștigă a doua oară campionatul mondial la bob. Laureații sînt: inginerul Frim și Vasile Dumitrescu. Cu cîteva zile mai înainte (la 26 ianuarie 1934) echipajul căpitan Anghelescu și căpitan Gribincea se clasase pe locul doi la întrecerea internațională de bob de la Garmisch-Partenkirchen.

Ion MUNTEANU

„BITTER"

COMBINATUL INDUSTRIEI ALIMENTARE-SIBIU

vă prezintă două produse de prestigiu:

– băutura, plăcută la gust, aromată, reconfortantă «BITTER»

– delicioasul cozonac «PANETTONE»

„PANETTONE"

cooperativa «unirea» turda

str. Castanilor nr. 8-10

EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ:

- **pălării de paie și talaj**
- **articole de marochinărie**
- **confecții pentru bărbați, femei și copii**
- **încălțăminte de toate tipurile**
- **lenjerie pentru bărbați și femei**
- **saltele și plăpumi**
- **articole de tricotaje, blănărie și altele**

ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE TUTUROR UNITĂȚILOR DE DESERVIRE DIN CADRUL COOPERATIVEI «UNIREA»-TURDA, ASIGURÎNDU-VĂ SERVICII ȘI PRODUSE DE CALITATE.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Ed. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● În colecția Lyceum a apărut, în două volume, o culegere de **Studii literare** de Nicolae Iorga. În primul volum sumarul cuprinde «scriitori români», în cel de-al doilea sînt prezentați o seamă de «scriitori străini». Ediția e întocmită de biograful, bibliograful și cercetătorul devot al marelui nostru cărturar, Barbu Theodorescu, care semnează și «studiul introductiv» (Editura tineretului).

● Ioan Dan. **Locatarii din strada fecioarei** (povestiri umoristice). Un debut editorial de bun augur. Autorul vădește un cert simț al observației. Fără a fi patriarhală, atmosfera schițelor și a nuvelelor e a unui bonom care-și privește eroii cu umoare blajină. Stilul e clar, parcimonios cu necesitate (Editura Mihai Eminescu).

● A.E. Baconsky: **Meridiane**. Volumul închide între coperțile sale exegezele avizate și frumos scrise asupra unor scriitori de seamă ai literaturii universale. Cartea — de circa 600 de pagini — reprezintă «ediția completă» a unor texte publicate în volumele anterioare, «Poeți și poezie» și «Meridiane», acum revăzute. De asemenea, în ediția de față aflăm și o serie de eseuri inedite (Editura pentru literatură).

● Alarico Cassé e o tînără scriitoare italiană, pe numele său adevărat Giuseppina Delle Cese. Debutează mai mult decît mulțumitor cu o culegere de schițe și nuvele, **Șoarecele Chochundra**. De cîteva zile, cartea — purtînd același titlu — a apărut în librăriile noastre. Recomandăm lectura acestor proze pentru discreta lor umanitate, pentru prospețimea lor, mai ales pentru că acestea se bucură de o remarcabilă traducere semnată de Ileana Vasilescu-Someșan (Editura pentru literatură universală).

● Poate că ultimul număr (9) al revistei **Secolul 20** constituie una dintre cele mai interesante apariții ale acestei publicații. Proaspătul laureat al Premiului Nobel, Samuel Beckett,e prezent cu o sumă de proze și două piese de teatru. Nathalie Sarraute, cu o piesă într-un act, **Tăcerea și mîncinuna**, poetul american Wallace Stevens, cu un mănunchi de poeme; criticul și eseistul George Steiner, cu **Tăcerea și poetul**... Cîteva poezii de Ion Barbu sînt traduse în franceză printre care și **După melci**, urmat de **Mărturii despre geneza poemului** de Gerda Barbilian. Prin densul său eseu **Fellini la răscrucea exotismelor**, Dan Hăulică ne intensifică interesul de a vedea filmul acestuia: **Satyricon**...

cinema

● **Te iubesc, te iubesc.** Adîncurile memoriei, refuzul ei de a răspunde solicitărilor noastre, marea taină a timpului — cîteva dintre obsesiile prestigiosului cineast Alain Resnais («Hiroshima, dragostea mea», «Anul trecut la Marienbad») — revin și în acest film, fără a mai avea însă puterea de convingere și sinceritatea structurală a creațiilor sale anterioare. Interpreți: Claude Rich, Olga Georges-Picot.

● **Căsătorie prin mica publicitate.** Timiditatea masculină, subiect de haz și prilej pentru cineastul František Filip (Studioul Barrandov) să-și dovedească o oarecare aderență cu lumea comicului. În rolurile principale: Pavel Landovsky, Stella Zazvokova, Regina Razlova, Jaroslav Satoranski.

● **Explozie în munți.** Eroismul anilor hotărîtori pentru destinul unui popor, în viziunea regizorului iugoslav Hajrudin Krvavac (Studioul Bosna-Film). În distribuție: Bata Jivojinovic, Slobodan Perovic, Boris Dvornik, Sibina Mijatovic, Igor Galo.

Anna Karina

Sidney Poitier

● **Noapte cu ceață.** Film polițist ce nu izbutește să se ridice nici măcar cu un cap deasupra mediocrității. Regia — Helmut Hitzschke (R.D.G.). Interpreți: Peter Borgelt, Gunter Schoss, Hannjo Hasse, Inge Keller, Gisela Büttner.

● Din premierele fără de glorie pentru luna martie, reținem: **Doi bărbați pentru o moarte** (regia — Gheorghe Naghy), **Splendoare în iarbă** (regia — Elia Kazan), **Elvira Madigan** (regia — Bo Widerberg). **Fuga haiducilor** (regia — Serghei Urusevski), **Domnișoara doctor** (regia — Alberto Lattuada). **Moll Flanders** (regia — Terence Young). **Și vrabia este o pasăre** (regia — György Hintsch).

● Mari actori, mari vedete pe ecranele noastre: Spencer Tracy, Katharine Hepburn, Sidney Poitier (Ghici, cine vine la cină?), Ingrid Bergman, Yves Montand, Anthony Perkins (Vă place Brahms?), Anna Karina, Liselotte Pulver (Călugărița), James Stewart (Dragă Brigitte), Claude Rich (Te iubesc, te iubesc).

● Cinemateca prezintă în zilele acestea o selecție din filmele cineaștilor maghiari. Trei dintre ele sînt creații foarte recente, ce merită cu prisosință să ne rețină atenția: **Bolile copilăriei** (de Ferenc Kardos și Janos Rozsa), **Teritoriu interzis** (de Pal Gabor) și **Fata** (de Martha Meszaros, soția lui Miklos Jancso).

disc

● **Romanța continuă** să-și exercite atracția, captînd în sfera sentimentalismului ei (zice-se desuet) pînă și pe cele mai neașteptate personalități artistice din viața muzicală. Printre cele din urmă victime se poate număra și **Nicolae Florei**, cunoscutul solist de operă, o voce cultivată, înzestrată cu autentice valențe dramatico-lirice. Ascultați așadar: «Pe sub fereastră curge-un rîu», «În raritea de lîngă vii», «Pe umeri pletele-i curg rîu» și veți regreta că discu-i prea mic (EPC-10 072).

● **Maria Haiduc** este una din solistele îndrăgite ale emisiunilor RTV, precum și vedeta multor discuri «Electrecord». Știe nu numai să cînte, ci și să-și aleagă repertoriul cu osebită pricepere artistică, cum ar fi de pildă cîntecele (cu valoare de unicat): «Badișor, mustață neagră» sau «Alunis cu frunza-n Cris». O acompaniază George Vancu,la pupitrul Orchestrei de muzică populară a RTV, și George Mițin Vărieșescu, în fruntea formației orădene (EPC-10 068).

● Printre nenumăratele și dăruitele soliste de muzică populară românească se poate înscrie cu binemeritată mîndrie și numele **Anei Ispas**. În undele largului fluviu al cîntecului nostru se revarsă, distinct, și piraiele cristaline ale triluriilor acestei cîntărețe. «Mai lonele, puiuțe», «Mult mi-a fost pe lume drag» și «De cine mi-e dor și sete» nu sînt niște cîntări oarecare, ci adevărate imnuri închinate dragostei (EPC-10 089).

muzică

● Programul concertului săptămînal al Filarmonicii, structurat pentru felurite gusturi muzicale, cuprinde: «Șase portrete», unul din lucrările polifonice lăsate de Mihail Andricu și nevalorificate pînă acum; Simfonia nr. 39 (Mi bemol — K.V. 543) de W.A. Mozart; Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 (mai rar cîntat în sălile noastre de concerte), solistă **Idyll Biret** din Turcia; Uvertura «Carnavalul» de Dvorak. Dirijează **Teodor Costin** (28 februarie, Ateneu).

● Numele lui Edvard Grieg îl întîlnim destul de rar pe afișele concertelor. Ne bucurăm că violonistul **Mihai Constantinescu** și pianistul **Alexandru Demetriad** și-au alcătuit programul unui «Concert de sonate» din trei asemenea lucrări ale marelui compozitor norvegian (3 martie, sala mică a Palatului).

● Săptămîna muzicală sub semnul cîntecului contemporan: CONCURSUL ȘI FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE MUZICĂ UȘOARĂ-BRAȘOV — ROMÂNIA — 3-8 MARTIE 1970. Cele două ediții anterioare ale «Cerbului de aur» i-au adus prestigiu. Este obligatoriu pentru cea de-a treia ediție să-l menționăm. În lumea muzicii ușoare prestigiul se dobîndește greu și se pierde ușor.

teatru

Leopoldina Bălănuță

● Dificila și complexa sarcină artistică de a reda viața scenică a personalității lui Eminescu și-a asumat-o scriitoarea Eugenia Bușuioceanu și Teatrul «Ion Creangă». **Piesa Eminescu și Veronica**, montată de Marietta Sadova, evocă crîmpeie din biografia «Luceafărului», aviod în rolurile titulare pe Florin Piersic (actor cu mari disponibilități pentru rolun de compoziție) și Leopoldina Bălănuța (care a dat sensibilitate și undă dramatică rolului Veronicăi). Alături de Ion Lucian (schiță precisă de portret) mai apar Marcel Gîngulescu, Cicerone Ionescu, Magda Popovici, Elvira Postolache. Poezie, de efect, decorul semnat de Ileana Veakis-Pătrășcanu.

● **Noaptea în tîrgul vechi**, poemul dramatic al lui I.L. Pereț (unul din întemeietorii literaturii idiș și totodată primul ei simbolist), a văzut lumina rampei la Teatrul evreiesc. Poemul, straniu, amestec de poezie simbolistă și satiră grotescă, a fost adaptat scenic și montat de Iso Schapira, cu bogate mijloace de expresie scenică (coregrafia Trixi Checais — muzica H. Schwartzmann). Interesant, decorurile marchează ... redebutul lui M.H. Maxy. În distribuție se află cuprinși aproape toți membrii colectivului.

● Estrada la drum... Teatrul de revistă «C. Tănase», în turneu la München, cu un spectacol de mare montare — **Super show from Bucharest**. De asemenea, un colectiv cuprinzînd «veterani» (ca N. Kanner, Mia Braia, Malagamba), actori ca Liliana Tomescu, balerini ca Victor Vlase și Maria Mitrache pleacă în Israel. Umor și cîntec românesc peste hotare!

● O relevabilă activitate creatoare depune tînăra regizoare Nicoleta Toia. Recent, ea a prezentat la Teatrul de stat din Oradea spectacolul **Casa cu două intrări** de Calderon. În distribuție: Ion Abrudan, Ion Mînea, Gina Nicolae, Elisabeta Jar ș.a. Scenografia: Tatiana Uleu.

plastică

● Pictura lui **Henry Mavrodin** se află la confluența dintre suprarealism (spre care tinde prin ginduirea dualã logico-magică) și gustul pentru montajul scenic al artei clasice. Mavrodin nu inventariază coșmare sau situații terifiante, ci «modeluri interioare» ale căror zone de revelare sînt cele ale memoriei existențiale. Catalogul de obiecte-simbol e limitat și doar în «Tentații» ele primează ca factor unificator. Cea ce dă forță picturii lui Mavrodin e figurația umană, intensitatea ei expresivă și stranie, de o frumusețe goyescă («Marii pitici»), ancorată într-un climat de neliniște potențială (Apollo).

● **Lia Szasz** — pictură. Evoluînd spre o pictură a ambiguităților formale, pictorița mai are nostalgia realului. Pendulînd între evocare și deplină autonomie a gestului, spre libertăți formale, contururile se sting, culoarea își arogă drepturile ei naturale, și o dată jocul început, mecanismele spontaneității se dezlănțuie violent, pînza intră în stăpînirea tonurilor pure și sonore, depășind barierele echivalențelor. Imaginea a devenit culoare (Apollo).

● **Gabriela Manole-Adoc** — 9 sculpturi în bronz, lemn și metal. Dacă torsurile sînt repetări și exerciții asupra unor forme devenite clasice, cele cîteva lucrări în metal, dar mai ales «Peștii» și «Corăbiile», demonstrează o reală putere de invenție (Apollo).

● Remarcată cu cîțiva ani în urmă la manifestările artiștilor amatori, **Dudu Volvoreanu** propunea o viziune existențială de obedință suprarealistă, cu un accent de descripție anatomică al cărui subtext era erosul. Actuala expoziție e repetarea aceleiași viziuni, fără o evoluție perceptibilă, cu toate că domeniul presupune nelimitate posibilități de investigație (Muzeul Zambaccian).

televiziune

Doamne, cum mai trece vremea! Ca ieri mi-l mai frămîntam dacă da sau ba cerbii de la Brașov au fost distribuiți cu lumea. Și iată-ne din nou mobilizați, seară de seară, în fața televizorului, consumînd o dată cu cafelele contribuție istregi de muzică ușoară.. Spun bătrînii că ce-i prea mult strică. Bătrînii, ce să le faci! Cerbii brașoveni desfid asemenea prejudecăți și ne poftesc să videoaudiem, începînd de marți pînă duminică, a treia ediție a minunilor ritmate, sincopate și cu cervidee... Dacă la toate astea mai adăugăm transmisiile zilnice de la Campionatul mondial de hochei, grupa B, pentru «alte recomandări» ce mai rămîne?

DUMINICĂ: Coexistență pașnică în lumea sunetelor. Îl vom asculta și pe Temistocle Popa, dar deocamdată să ascultăm Simfonia a V-a de Ceaikovski în execuția Filarmonicii din Tokyo dirijate de Mircea Basarab (11.15) ● Episodul II din serialul **Concertul speranțelor**, cu Doina Spătaru, Lili Bulaesi, Nicolae Suciu, Eugen Mentzel ș.a. (20.15) ● Un **Medalion** închinat lui D.G. Kiriac, inimos cîntor al muzicii corale românești (20.00) ● Filmul «Arena circului» — producție a studiourilor din R.P.D. Coreeană (20.35).

LUNI: Sumarul emisiunii **Actualități muzicale** — divers ca de obicei (21.55) ● În schimb, **Scena** se rezumă la un singur subiect, e adevărat însă că vast și pasionant: reportajul monografic «Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra» (22.35).

MARȚI: Manase Radnev și George Pascaru (imaginea) au realizat la Moscova o peliculă cu prilejul unei întîlniri cu celebrul scriitor Konstantin Simonov. O putem vedea în emisiunea **Itinerar sovietic** (19.20).

MIERCURI: Zaharia Stancu, George Macovescu, Marin Preda, Titus Popovici — despre **EVENIMENTELE DIN FEBRUARIE-MARTIE 1945 ÎN LITERATURĂ** (19.20).

JOI: Reținem din sumarul popularei emisiuni a lui Sorin Stati **Mult e dulce și frumoasă...** subrecitul «Automatisme verbale», ilustrat cu fragmente din piesa «Opinia publică» de Aurel Baranga (18.05).

VINERI: Cu ajutorul documentelor și al narațiunilor unor martori oculari — o evocare a **MARILOR BĂTĂLII PENTRU CUCERIREA PUTERII ÎN FEBRUARIE-MARTIE 1945** (18.00) ● Buni interpreți ai folclorului, Maria Cornescu, Iacob și Ion Lăceanu ne oferă, sub titlul de **Minunatul folclorice**, o «Rapsodie oltenească» (19.40).

SÎMBĂTĂ: Prilej fericit de a parcurge — fie și cu mijloacele... cam precare în cazul de față, ale filmului documentar — cele șase săli ale Muzeului de artă din Philadelphia, consacrate operei nemuritorului nostru Brâncuși (19.35).

Lili Bulaesi

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 9, etapa din 1 martie 1970

I.	Bologna—Milan	x
II.	Brescia—Palermo	1
III.	Cagliari—Napoli	1
IV.	Inter—Juventus	x
V.	Lazio—Roma	2
VI.	Sampdoria—Bari	x
VII.	Torino—Fiorentina	2
VIII.	Verona—Lanerossi	1
IX.	Catania—Ternana	x
X.	Foggia—Monza	1
XI.	Livorno—Atalanta	x
XII.	Mantova—Reggina	1
XIII.	Varese—Modena	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PLACĂRA-ALBUM

F
10
'70
FLACARA
ANUL XIX

reportaj de șapte zile

pentru 20 000 000 de oameni

Este bine ca din cînd în cînd, pentru a înțelege mai bine esența unor fenomene obiective, să apelăm la cifre și la date care conturează nu numai un drum parcurs, ci și contextul prezentului. De pildă, e bine să ne amintim că în 1969 populația țării noastre a depășit 20 000 000 de oameni (adică din cele 38 de țări ale Europei numai 8 au o populație mai numeroasă); e bine să știm de asemeni că un sfert din populație (cinci milioane) sînt salariați; că în douăzeci de ani venitul nostru național total a crescut de la indicativul 100 la peste 500; că acești salariați asigură un produs net al industriei de circa 1 700, raportat la indicativul 100 în anul 1938; că salariul real și salariul mediu au cunoscut continuu o linie ascendentă. De asemeni nu este de mirare că pînă astăzi au trecut peste 8 000 de vase prin ecluzele Sistemului energetic și de navigație de la Porțile de Fier, că am fabricat mii de autoturisme, că uzinăm computere sau că în inima Capitalei se înalță cel mai impresionant edificiu de cultură pe care l-a avut vreodată România: Teatrul Național.

Cei peste 20 000 000 de oameni sînt beneficiari ai celor 5 milioane de membri ai aceleiași familii pe care anuarul statistic îi intitulează salariați. Această uriașă armată de creatori dau toată energia lor fizică și intelectuală pentru a ne face să simțim că trăim în anul 1970 mai bine decît în 1969, că în anul viitor vom trăi și mai bine decît în acest an.

În ultimul timp întreaga noastră activitate economică, socială și politică cunoaște o reală și efectivă îmbunătățire, fapt ce explică progresele dobîndite dar care reclamă ca o necesitate obiectivă îmbunătățirea corespunzătoare a normelor cu caracter obligatoriu stabilite și apărate de stat privitoare raporturilor noastre socialiste de muncă.

În cadrul operei generale inițiate de Congresul al IX-lea al P.C.R. și dusă mai departe de Conferința Națională și de Congresul X, proiectul Legii organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat aduce o îmbunătățire substanțială care reglementează contractul social de muncă.

E normal și bine ca trăind în 1970 să avem pretenții și cerințe din ce în ce mai mari. Faptul că avem pretenții și cerințe crescînde se datorează gradului de civilizație pe care l-a atins societatea noastră datorită partidului.

Dar cerințele și împlinirea continuă a acestei tendințe spre mai bine implică obligații atît în înfăptuirea îndatoririlor personale de serviciu, cît și a unității, în ansamblul, în cadrul planului general de dezvoltare economică și social-culturală a țării, asigurarea ordinii și disciplinei în producție, apărarea și întărirea proprietății socialiste, pentru că — așa cum se arată și în Proiect — oamenii muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători, poartă în acest sens răspunderea față de societate. În actualul Proiect de lege drepturile salariaților sînt foarte largi și înscrise cu deosebită claritate salariul corespunzător cantității și calității muncii, repausul săptămînal, ajutoarele materiale, program de muncă rațional, condiții bune de protecție și securitate a muncii, participarea la organele de conducere a unității și multe altele. Obligațiile se referă, în esență, la sarcinile generale, pe care fiecare om cu bun simț le îndeplinește cu conștiinciozitate pentru retribuția pe care o primește. Ele ajută pe cei care încă nu muncesc cu toată capacitatea lor să lucreze bine și apără pe cei ce muncesc bine de cei care trag chiulul și caută să se înfrupte din bucate fără să muncească. Și e normal și bine așa, pentru că, într-o societate în care toți muncesc, la masa societății nu au loc decît cei care au trudit pentru ea.

Această lege, cerută de realitățile noastre concrete, de necesitatea progresului nostru, pentru prosperitatea celor peste 20 000 000 de cetățeni ai republicii, este supusă dezbaterii publice. În esența ei democratică, nu se putea decît ca în spiritul democrației socialiste ce caracterizează viața politică și socială a țării, o lege privind viața poporului să exprime voința poporului. Așa ne-au obișnuit Partidul Comunist Român și conducătorii lui.

Mihai MÎRZA

debit și credit la pașcani

Potrivit — să-i spunem — nomenclatorului împărțirii administrativ-teritoriale, Pașcanii sînt cotați ca oraș.

În Pașcani sînt construcții moderne — blocuri de locuit, magazine, săli de spectacole etc. — însă, din păcate, a rămas ceva și din atmosfera aceea apăsătoare, lincedă, din Pașcaniul descris de Sadoveanu. În paranteză fie spus, în ciuda eforturilor de sistematizare, orașul n-a reușit să aibă o stradă principală, în accepția de centru civic.

Dar localități care se străduiesc să devină, în chip total, ex-tîrguri mai sînt. Specific Pașcanilor — un specific vechi de o sută de ani — este însă faptul că aici a existat și continuă să existe, firește la o scară amplificată, un puternic centru muncitoresc, cu tradiții de muncă, cu tradiții revoluționare, cu tradiția unui anume fel sănătos de a gîndi.

Și acum îngăduiți-mi să fac o interpretare a două «evenimente locale» pășcănene. Firește, înainte de orice, evenimentele

Primul se datorează celor care lucrează în întreprinderea nr. 1 (nr. 1 dintotdeauna) a Pașcanilor — Uzina mecanică de material rulant. Pe scurt, este vorba de o realizare suplimentară de producție în valoare de 822 000 lei, obținută doar în perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 10 februarie. Mai explicit, s-au confecționat peste prevederile planului piese de schimb în valoare de 600 000 lei, 48 boghiuri, 883 tampoane cilindrice și 280 aparate de legare. De asemeni, tot în plus, s-au reparat 3 vagoane de călători.

Producția aceasta neprevăzută se datorează atît condițiilor materiale superioare de care beneficiază uzina în prezent, cît și bunei pregătiri și organizări a producției mult îmbunătățite.

Al doilea eveniment este cumva de altă natură. S-a început acolo, încă de la finele anului trecut, construcția unei stații de transformare de 110 kW și lucrările merg — datorită celor de la Trustul de construcții-Iași — din plin.

Stația răspunde unor multiple cerințe legate atît de creșterea puterii economico-industriale a orașului (vizînd mai ales mărirea capacității de producție la uzina mecanică sus-amintită) cît și de dezvoltarea sa generală.

Cele două momente pășcănene sînt, de fapt, într-o strînsă legătură. Ele aparțin de relația întreg — parte, o relație care ar putea căpăta și forma contabilă a sistemului de evidență cu obișnuitele partide credit și debit. Pentru că ele arată ceea ce dau, pe de o parte, pășcănenii produsului național, iar pe de altă parte ceea ce primesc ei pentru ridicarea orașului la nivelul unui oraș modern.

Nelu IONESCU

retrospectivă

Un comunicat nu e de fapt decît o sinteză succintă a unor evenimente. Cuprinsul unor fraze sau al unor cifre statistice include întotdeauna în modul cel mai sintetic o mare desfășurare de energie și muncă, ore, nenumărate ore de gîndire, de pasiune. Să privim deci comunicatele cu atenție, văzînd în ele nu numai o sinteză, ci și un fragment din strădaniile noastre cotidiene.

Rezultatele îndeplinirii angajamentelor în întrecerea pentru depășirea planului pe 1969, comunicate opiniei publice românești nu la multă vreme după încheierea anului, cînd întreg efortul țării este concentrat la

concentrare de inteligență și forță

La Porțile de Fier, aidoma ca în fotografia nr. 1, apar adevăratele proporții ale omului. Poate nicăieri ca aici muncitorul român, tehnicianul modern nu și-au arătat în toată complexitatea ei forța lor creatoare, în stare să doboare munții și să preschimbe în lumină piedicile așezate în cale de natură.

Cantitatea de oțel supusă furiei apelor depășește suta de mii de tone, iar pămîntul excavat a întrecut de mult milioanele de metri cubi. Plimbîndu-te pe marginile unei turbine ai senzația trăirii unui vis fabulos în care neantul e «ridicat» pe oțel. Privite de sus, cele patru turbine (fotografia nr. 2) își descoperă calitatea esențială: integrarea perfectă în simetria utilului și a grandoarei.

Pe acest șantier, unde ai nevoie de zile întregi pentru a-l cunoaște cît de cît, succesele mari se succed în ritm cotidian. De curînd a fost dată în exploatare platforma autoridicatoare, destinată lucrărilor de derocări sub apă, pentru regularizarea biefului aval. Notăm amănuntul cel mai semnificativ: platforma a fost proiectată și construită în întregime în țară. Posedînd un sistem propriu de navigație și un telescop special, platforma se poate scufunda pe fundul albiei Dunării și cu ajutorul ei se execută lucrări de foraj și pușcare. Asemenea lucrări de derocări sub apă se mai execută pe plan mondial, dar nu în condițiile Dunării, care are, la Porțile de Fier, zone cu o viteză a curentului de peste 2,5 m pe secundă.

Dincolo de utilitate, platforma și celelalte utilaje sau echipamente devin simbolul inteligenței creatoare fructificate la Porțile de Fier.

Petre ANGHEL

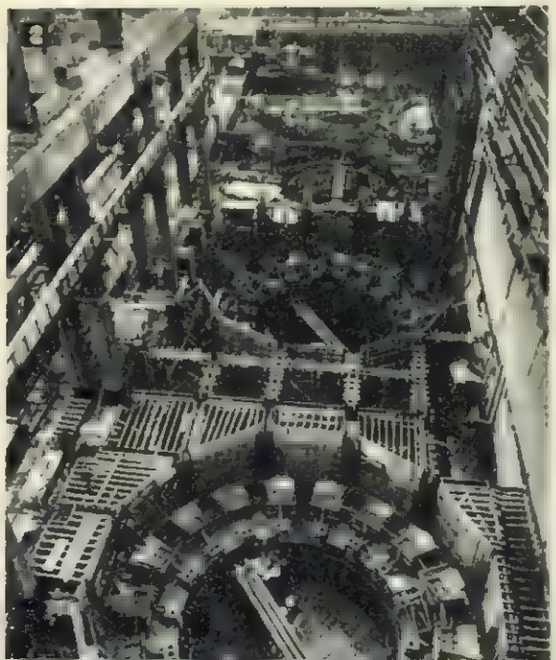

În dimineața zilei de 2 martie președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, a primit la Palatul Republicii pe astronauții Charles Conrad, Richard Gordon și Alan Bean, membrii echipajului navei spațiale «Apollo-12», și pe soțiile lor, care au făcut o vizită în țara noastră.
La primire au luat parte Ion Gheorghe Maurer, cu soția, Emil Bodnăraș, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, cu soția, Gheorghe Buzdugan, președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice, cu soția, Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România, cu soția. A fost de față ambasadorul Statelor Unite ale Americii la București, Leonard Meeker, cu soția.

maximum pentru realizarea cincinalului, ilustrează puternicul spirit de inițiativă și capacitate creatoare ale clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității. 1969 a fost anul care a creat premisele acestuia. În toate realizările care ni se comunică trebuie să vedem marea forță economică de care dispunem noi înșine: 1 800 produse noi asimilate, economii de peste 22 000 tone la consumul de metal, mărfuri în valoare de 306 milioane livrate peste plan, cantități suplimentare la o serie de produse importante pentru economia națională, la oțel, fontă și aluminiu, la fibre de melană etc., etc.

Inteligența și fantezia creatoare si-au cules și ele roadele. Cercetarea științifică, legată mai intim de nevoile industriei, de rezolvarea unor probleme de producție, a dus la valorificarea unor noi resurse naturale și de materii prime (cifrate la 215 milioane lei), la înlocuirea unor produse de import (600 milioane lei), la un plus de producție echivalent cu circa 500 milioane lei.

Devenită de acum tradițională, întrecerea își are fruntașii ei: locul I — județul Iași (în întrecerea pentru depășirea planului în industrie, investiții, construcții și circulația mărfurilor); județul Brăila (locul I în întrecerea pentru depășirea planului în agricultură), județul Mureș (locul I în întrecerile dintre consiliile populare județene); Institutul de cercetări chimice din București (locul I între unitățile de cercetare științifică). Felicitări și așteptăm și alte vești bune pînă la sfîrșitul anului 1970

G. LUCA

familia felix

Numele: FELIX
Prenumele (sînt mai multe, fiecare dintre membrii familiei avînd înscrise în buletinul de identitate niște litere și niște cifre): CE-30 și soțul său, CE-32, FC-15 și frații săi: FC-15 P, FC-16, FC-23 și FC-30.
Locul nașterii: FEA (Fabrica de elemente pentru automatizare), București, 1, Calea Floreasca.
Data nașterii: decembrie 1968 pentru cel mai vîrstnic membru al familiei — CE-30 — și, de atunci încoace, succesiv la fiecare cîteva luni, s-a născut un altul.

Cine sînt aceste șapte «personaje» ale căror sumare date de stare civilă le-am prezentat mai sus? Sînt mașinile electronice de calcul produse în serie la FEA, realizare a industriei electronice românești prezentă astăzi în birouri de contabilitate, planificare, organizarea muncii etc., din sute de întreprinderi din țara noastră.

*

În urmă cu vreo 25 de ani mai puteai vedea, în birourile percepțiilor fiscale sau ale unor întreprinderi, funcționari care-și făceau calculele matematice pe abace — străvechile numărători cu bile folosite de pedagogi pentru inițierea în aritmetică a preșcolarilor. Abacul a fost timp de secole singura «mașină de calcul» scornită de om pentru a înlocui milenarul răboj. În veacul nostru însă a apărut și mașina mecanică manuală, acea «rîșniță», cum o numeau contabilii, care a însemnat un evident progres, lărgind gama calculelor la cele 4 operații matematice de bază și ușurînd efectuarea lor. Apoi, în ultimele decenii, și-a făcut apariția mașina electromecanică — de tipul celei care ne eliberează bonuri la casele magazinelor — reprezentînd, evident, un progres față de mașina manuală. Saltul cel mare, determinat de nevoia omului de a obține calcule cu un număr cît mai mare de cifre, efectuate cu cea mai mare precizie, cît mai repede și fără zgomotul «rîșnițelor» manuale sau electrice, l-a constituit aplicarea cuceririlor electronicii în acest domeniu. Din marea gintă a utilajelor electronice de calcul — simbolul și cea mai pregnantă realitate a revoluției tehnico-științifice mondiale — face parte, cu modestie, și familia românească FELIX.

Tov. Radu Dordea, inginerul șef al FEA-București, ne prezintă mașina electronică de facturat și contabilizat FELIX FC-15 și blocul ei de programare cu păienjenișul dintr-o lume de «science-fiction» a celor peste 10 000 piese electronice ce-l compun.

CE-30 (și varianta sa CE-32), care a împlinit acum vreo trei luni un an de viață, este un calculator de birou complet tranzistorizat, care execută, practic instantaneu, fără nici un zgomot, operațiile algebrice elementare (adunări scăderi, înmulțiri și împărțiri de numere algebrice), operînd cu numere pînă la 13 cifre. Mașina poate memora rezultate parțiale și, în plus, orice alt număr necesar unor utilizări ulterioare. În varianta sa CE-32, acest tip de mașină are în plus și posibilitatea de a executa operații de extragere a radicalului din numere zecimale cu pînă la 13 cifre.

Manevrarea mașinii se face extrem de simplu. Pe o claviatură asemănătoare celor ale mașinilor electromecanice, operatorul tastează cifrele numerelor cu care vrea să opereze. Instantaneu, pe un tub catodic — veritabil mic ecran de televizor «de buzunar» — apar aceste cifre și rezultatul operației matematice solicitate. Promptitudinea execuției operației se măsoară în milisecunde: 20 de msec pentru o adunare sau o scădere, 500 msec pentru o înmulțire sau o împărțire cu numere de 13 cifre!

Ceilalți membri ai familiei — cei din seria FC — sînt diferite variante ale unei mașini electronice de facturat și contabilizat, destinate să rezolve operații din domeniul economic și financiar-contabil care, pe lîngă calculele rapide și precise, pretind și elaborarea de documente scrise: facturi, situații contabile, state de salarizare. Ele sînt înzestrate deci și cu mașini electrice de scris tip IBM sau mașini automate de scris tip FLEXOWRITER. După necesități și destinație, fiecare dintre aceste tipuri mai are cîte o caracteristică: eliberarea documentului (stat de salarii, factură etc.) dactilografiat sau tipărit, dublat sau nu de o bandă perforată sau de cartele perforate în care sînt înscrise datele contabile respective.

Viteza cu care operează mașinile din seria FC este și mai mare: 10 msec pentru o operație de adunare sau scădere, 350 msec pentru o înmulțire sau o împărțire.

Cît de perfecționată și de complexă este o asemenea mașină vom înțelege probabil foarte puțin noi, profanii, dacă vom aminti doar ce se scrie în prospectul ei: că dispune de 3 registre de lucru și 9 celule de memorie perferite. Poate că o oarecare idee despre complexitatea ei ne vom forma dacă vom spune că blocul electronic, inclusiv blocul de programare al lui FC-15, cuprinde peste 10 000 piese electronice, dintre care aproape 1 000 de tranzistoare, circa 3 000 de diode și 6 000 de rezistențe și condensatoare. Un păienjeniș de piese de o extremă finețe, în care ți se pare imposibil să te descurci fără un creier electronic. Adică, mai corect spus, fără un creier de electronist — așa cum au constructorii mașinilor inteligente de la FEA.

Mașinile din familia FELIX sînt o mîndrie a tinerei noastre industrii electronice. Și nu e de mirare faptul că de achiziționarea lor au început să se intereseze firme din diferite țări.

V. SAVIN

COPERTA NOASTRĂ
Angela Similea — una dintre speranțele noastre la Brașov.

Fotografie de Liana GRILL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

reportaj de șapte zile

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

promisiuni la... telefoane

Rețeaua telefonică urbană, interurbană și internațională s-au extins de la an la an prin construirea de noi centrale și sporirea capacității celor existente. În actualul cincinal, de pildă, în București au fost instalate peste 21 000 de posturi telefonice la domiciliul cetățenilor, în prezent existînd 180 000 de abonați. Totuși, zi de zi, la Palatul telefoanelor de pe Calea Victoriei se depun numeroase cereri de instalare de posturi telefonice. Dintr-o situație centralizatoare elaborată recent de Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor reiese că pînă în momentul de față se găsesc nerezolvate 78 000 de astfel de cereri.

Am rugat pe tovarășul ing. Alexandru Dingher, directorul general al telefoanelor și telegrafului, să ne relateze despre măsurile și perspectivele ce se întrevăd în această privință.

— În vederea satisfacerii cerințelor economiei naționale și ale populației, care cunosc o creștere vertiginoasă, Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor i s-au alocat în perioada 1966-1970 circa 2 miliarde lei, din care numai pentru dezvoltarea rețelei urbane mai mult de jumătate. Numărul abonaților telefonici a crescut în această perioadă cu circa 50 la sută față de cel de acum patru ani. În anul 1970, capacitatea centralelor automate va crește cu peste 30 000 de linii. Vor fi date în funcțiune centralele automate de cîte 1 000 de linii fiecare, din localitățile de reședință de județe, printre care cele de la Alexandria, Bistrița, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Slobozia, Vaslui și Zalău. De asemenea, vor fi extinse cu două mii de linii rețelele de telecomunicație ale orașelor Cluj, Iași, Timișoara, Galați, Tg. Mureș, Craiova și cu 1 000 de linii ale celor de la Brașov, Baia Mare, Satu Mare și Turda.

Avîndu-se în vedere creșterea destul de mare a solicitărilor de instalări de posturi telefonice în București, se va intensifica munca pentru darea în comunicație la timp a marii centrale din Drumul Taberei, precum și pentru terminarea lucrărilor de extindere a celor din cartierele Balta Albă, Foișor și Obor. Astfel, va fi posibil ca în 1970 să satisfacem circa 17 000 de cereri ale populației. De asemenea, în următorii doi ani, prin alocarea unor importante investiții, vom îmbunătăți substanțial deservirea telefonică și în cartierele Berceni, Plevna, Gara de Nord și Pajura. Doresc să precizez că îndeplinirea acestor angajamente pe care ni le luăm față de cetățenii Capitalei și ai altor localități depinde atît de unitățile noastre de construcție, exploatare și întreținere, cît și de uzina «Electromagnetica», cel mai mare furnizor, cu care nu colaborăm în toate cazurile excelent, datorită neritmicității livrărilor de echipament tehnic.

În încheiere, directorul general al telefoanelor și telegrafului s-a referit și la alte aspecte legate de îmbunătățirea și extinderea serviciilor pe care le pot presta Telefoanele, dar deocamdată de domeniul viitorului, fără posibilități certe de confirmare.

Gh. AGIU

BERLIN

răspunde: gabriele seyfert

Dorind să publice un interviu cu campioana mondială și europeană de patinaj artistic, «Junge Welt», ziarul tineretului din R.D.G., a găsit o formulă originală: cititorii ziarului au fost aceia care l-au solicitat Gabrielei Seyfert și tot ei au pus întrebările.

— La ce v-ați gîndit imediat după victoria de la Colorado?

— În momente ca acelea bucuria copleșește totul. Abia mai tîrziu m-am gîndit de cîte ori am plîns, cîți ani am muncit pînă am realizat toate acestea.

— Care sînt orașele în care ați făcut turnee în ultimul an?

— Colorado Springs, New York, San Francisco, Los Angeles, San Diego, Minneapolis, Fort Wayne, Philadelphia, Syracuse, Toledo (toate în S.U.A.), Toronto, Montréal (Canada), Düsseldorf, Dortmund, Mannheim (R.F. a Germaniei), Moscova, Kiev, Leningrad.

— Vă place să oferiți autografe?

— Foarte mult, în special copiilor. Autografele care mi se cer sînt pentru mine o dovadă că demonstrațiile mele pe gheață sînt primite cu plăcere.

— Cît timp v-ați antrenat pentru a stăpîni perfect sărăturile «dublu Lutz» și «dublu Rittberger»?

— Înaintea «dublului Lutz» mi-a reușit «dublul Rittberger». A durat cam cinci ani. Și azi mi se mai întîmplă să cad, cu toate că am deplină siguranță la sărituri.

— La ce adresă vă putem scrie ca să primim de la dumneavoastră o fotografie cu autograf?

— Gabriele Seyfert, 90 Karl-Marx-Stadt, Parkstrasse 4 (R.D.G.).

— În cîte țări ați fost pînă acum și unde v-a plăcut mai mult?

— În 25 de țări. De Moscova mă leagă însă cele mai dragi amintiri. Aici am reușit pentru prima dată să mă clasez pe locul 5 la Campionatele europene din 1965, ajungînd astfel în elita mondială.

— Cînd priviți la televizor propriile dumneavoastră demonstrații, cum le comentați?

— Foarte critic. Găsesc multe lucruri care nu-mi plac. Dacă nu m-aș urmări la televizor, m-aș considera mult mai bună decît sînt în realitate.

— Ați regretat vreodată că ați devenit sportivă de performanță?

— Pînă acum, niciodată. Bucuria victoriei șterge repede amintirea eforturilor.

— Plîngeți vreodată la festivitățile de premiere?

— Deși îmi spun mereu «fără lacrimi, pentru că strică fardul!», bucuria mă copleșește și pling.

Cele relatate s-au petrecut înaintea sezonului competițional. Acum, Gabriele Seyfert, devenită între timp pentru a doua oară campioană europeană, se pregătește pentru marea înfruntare a Campionatelor mondiale.

Spicuim din gama variată de excursii, anunțată într-o recentă conferință de presă, organizată de Biroul de turism pentru tineret de pe lîngă C.C. al U.T.C.: excursii montane, nautice, excursii cu temă sau făcute pe baza programelor propuse de colectivele de tineri, în sfîrșit, excursii în 21 de țări străine.

Ni se pare lăudabilă preocuparea pentru caracterul specific tineresc, al activităților prevăzute, tendința de a nu repeta pur și simplu, la o altă scară, profilul oficiilor de turism obișnuite. Astfel, sînt proiectate tabere montane în care tinerii se vor obișnui să se gospodărească singuri, inclusiv să-și prepare mîncarea.

Foarte meritoriu ni se pare proiectul de refacere de către tineri, încă în cursul acestui an a majorității marcajelor de pe traseele din munți.

S. PONCU

CRONICĂ JUDICIARĂ

„afacerea caloriferelor“

Obiectivul aparatului fotografic a fixat un moment de mare discreție: surprinderea în flagrant delict a lui Aurel Vasilescu, în timp ce sustrăgea un camion întreg cu elemente de calorifer din incinta U.R.E.M.O.A.S. — București. Acesta a fost ultimul act al unui șir de fraude, însumînd circa 120 000 de lei, comise de grupul din care mai făceau parte infractorii Nicolae Anton, Tudor I. Dumitru ș.a. În ziua în care, la serviciul economic al I.M.M.B., maiorul Nicolae Bețleagă și cpt. Ion Tudose încheiau cercetarea cazului, am purtat următoarea discuție cu inculpatul Vasilescu:

— Cum a fost posibil ca activitatea voastră infracțională să se desfășoare pe o lungă perioadă de timp, aducînd un prejudiciu mare, fără a fi descoperită?

— Sustragerile au fost bine ticluite de Nicolae Anton. L-am crezut, copilărește, că nu vom putea fi descoperiți sau — chiar dacă am fi fost prinși — că nu se va putea proba vinovăția noastră. Aveam acte «în regulă» și această «perfecțiune» m-a amăgit.

— Se pare totuși că actele sînt menite să facă imposibile sustragerile...

— Depinde cum sînt tratate de cei care le întocmesc sau care verifică circulația lor.

— În cazul vostru?

— Eu îmi vedeam de treabă ca mecanic de întreținere la Întreprinderea de prefabricate din beton-București și fusesem delegat permanent cu ridicarea elementelor de calorifer de la U.R.E.M.O.A.S. Furnizorul ne livra și piese defecte, fisurate Aceste rebuturi erau constatate de comisia de recepție a întreprinderii noastre, se întocmeau procese-verbale și, pe baza acestora, eu trebuia să completez avize pentru restituirea produselor necorespunzătoare. Nimeni nu controla dacă eu restitui, efectiv, elementele cu defecte. Mai mult, uneori comisia nici nu mai număra rebuturile, ci semna procesul-verbal pe bază de încredere. În aceste condiții am acceptat, după un an de insistențe din partea lui Anton și Tudor, să restitui la U.R.E.M.O.A.S. cantități mai mici decît cele cuprinse în acte.

— Spre exemplu...

— ...Spre exemplu: constatam existența a 2 000 de bucăți cu defecte. Întocmeam acte de restituire pentru 2 000 bucăți, dar transportam la U.R.E.M.O.A.S. numai 1 500. În gestiunea mea rămînea un plus de 500 de bucăți După aceasta magazionerul de la U.R.E.M.O.A.S., Nicolae Anton, îmi întocmea acte de livrare a altor 2 000 de calorifere noi, dar eu duceam la întreprindere 1 500 Acolo, eu aveam gestiunea acoperită cantitativ cu cele 500 de rebuturi nerestituite.

— În schimb, apăreau acum 500 de bucăți în plus în gestiunea lui Anton, magazionerul întreprinderii furnizoare!

— Da. Pe acestea, în loc să le duc la întreprindere, le vindeam lui Tudor I. Dumitru. El le folosea la instalațiile pe care i le comandau diferite persoane particulare.

— Cu ce preț i le vindeai lui Tudor Dumitru?

— În ziua în care am fost prinși, îi transportam 510 elemente pentru care am primit 18 000 de lei, împărțiți egal, cu Anton.

— Dar cum puteați scoate produsele din incinta U.R.E.M.O.A.S.?

— Nicolae Anton întocmea bonuri de poartă, în baza cărora contabilitatea U.R.E.M.O.A.S. ar fi trebuit să completeze avize de expediție. Funcționarii de acolo instituiseră însă un sistem mai comod. Eliberau întîi un aviz de expediție global, cuprinzînd o cantitate mult mai mare decît cea a unui transport. Acest document devenea un fel de permis general de liberă trecere, încît paza nu mai putea lua în considerare decît bonul de poartă. Dar aceste bonuri de multe ori erau întocmite chiar de mine.

— Dar dacă T. Dumitru, ca meseriaș particular, ar fi fost întrebat despre proveniența caloriferelor lor?

— Anton dispunea de niște formulare tip (avize de expediție) a căror evidență nu o ținea nimeni, și le completa, fictiv, pe numele lui Dumitru.

— Puteați, în schimb, să fiți prinși cînd restituiai mai puține rebuturi decît cele înscrise în acte!

— Da, numai dacă ar fi funcționat comisia de control tehnic de la U.R.E.M.O.A.S., însă nimeni nu număra ce și cît restituiai eu lui Anton. De fapt, în general, el nu era controlat de contabilitatea U.R.E.M.O.A.S. Avea la dispoziție cantități enorme de fabricate lăsate de beneficiari «în custodie», cu care putea face ce voia. Așa am și ajuns să mă las convins, de el și de Tudor Dumitru, după un an de insistențe ale amîndurora, să particip la matrapazlîcurile lor și să mă nenorocesc.

Sergiu ANDON

FOILETON

la braț cu mine însumi, pentru contractări

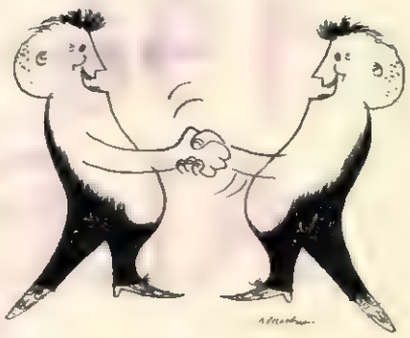

Trei zile la rînd am căutat în tot orașul un bărbat pe cinste. Inimos, discret și sfetnic de nădejde, mă rog, ceva în genul meu sau pe aproape.

Am cercetat cu interes horoscoapele pensionarilor de la Văcărești. M-am fotografiat ras în cap, și mi-am publicat poza față și profil. Nimic. Am studiat apoi restaurantele cu bacșiș declarat și cabinetele dentare cu plata la domiciliu. Nimic. Am întîlnit în café-baruri fete sentimentale cu plata în rate și scriitori necunoscuți cu tiraje record. Am cunoscut îndeaproape sportivi de performanță cu tarabă la talcioc, gestionari cu familie grea și «Fiat 1800»-balerini de sezon cu licența în cibernetică și frizeri de ciini cu studii superioare. Pretutindeni, care va să zică, oameni cu vocație și prezenți la datorie. Ce folos însă. Nici unul nu semăna cu mine.

Așa se face că, după trei zile de hoinăreală, m-am reîntors abătut la mine acasă. Ei bine, secolul minunilor! Omul pe care-l căutam se afla aici la numai cîțiva metri în fața mea. Mă privea țintă, preluîndu-mi reflex stupoarea, fericirea și primele cuvinte de salut. Am alergat să-l îmbrățișez și, atunci, înțelegeți: m-am izbit cu nasul de oglindă.

— Fii bine venit în casa mea, i-am spus. Mă numesc Gheorghe Giurea, sînt salariat la I.L.F.-Vrancea și mă ocup cu achiziția de fructe. Iar tu, omule drag?

— La fel ca mai sus.

— Bate palma și să ne avem ca frații. Ce e al meu, îți aparține: o căsuță, un salariu... (modesto-cantabile) și o livadă. Cîți bani crezi tu că se pot scoate din recolta mea de fructe?

— Puțin, frate-miu. Cinci meri, cinci pruni, un fleac.

— Fleac e capul tău. N-ai habar ce va să zică tehnica contractării.

— Și dacă ne ginesc presarii?

— Am eu oamenii mei. Treaba ta e să semnezi contractele și să iei banii. O dată, de două ori...

— Cine fură azi un ou...

— Mănîncă omletă! Dacă ești fricos, stricăm tîrgul. Și e păcat.

Dar ne-am înțeles în cele din urmă. Era primăvară și porneam contractările pentru legume. Ne-am ghidat după o tehnică simplă: achizitorul Gheorghe Giurea a început să încheie contracte cu furnizorul... Gheorghe Giurea. Împreună cu alter-ego-ul meu am izbutit să încasăm de la C.E.C. 40% din valoarea tuturor contractelor perfectate. În total, pînă în toamnă, aproximativ 40 000 lei.

E adevărat, n-am fost singuri pe lume. Ne-au ajutat în treaba asta băieți de viață și fete cu suflet de mamă. Așa de pildă cei de la I.L.F.-Vrancea au *uitat* să verifice baza materială a furnizorului. (Deosebit de săritor în această privință s-a dovedit Miluță Vasiliu, șeful centrului și în particular cumnat cu subsemnații.) Îndatoritor s-a arătat de asemenea și delegatul Consiliului popular municipal care, vizitîndu-ne casa și livada, a ajuns la concluzia că la mere calamitatea a atins un procent de 85-90 la sută. Am găsit o fată bună și la CEC D-sa ne-a onorat nu numai contractele pe anul în curs (1969) ci ne-a dat bani buni chiar și pe presupusa recoltă din 1970!

Ce oameni, ce suflete! Din nefericire toate s-au curmat brusc nu demult. S-a întîmplat așa că, într-o zi, tîzul m-a dat de gol și mi-a trimis la o oră nepotrivită cîțiva vizitatori posomoriți. Proaspeții sosiți mi-au numărat merii din grădină și banii încasați cu acte în regulă. Au oftat înțelegători:

— Ce-și face omul cu mîna lui, greu o mai dezleagă cumnatul de la centru.

Pe urmă am mai discutat despre una, despre alta și uite așa, din vorbă-n vorbă, am ajuns la Inspectoratul județean de miliție. M-au dat și la ziar («Milcovul» 154). Era prea frumos ca să fie altfel...

Liviu TIMBUȘ

secrete pe trotuar și terfeloage sigilate

Pe Bulevardul Magheru s-a găsit un pachet cu documente. Aparținea Bazei de desfacere a produselor petroliere-București. Opt delegații, semnate și parafate în alb, așteptau cuminți, lîngă burlan, binevoitorul care să le completeze cu numele și seria buletinului de identitate, pentru a putea să se desfășoare ca delegat al sus-numitei unități. Una din hîrtii împuternicea pe aducătorul ei să ridice dulapuri-fișet de la I.I.S.-Metalurgica. Se crease un fel de cerc viclos: fișetele nu se puteau ridica fără adresă, iar adresa nu avea unde să fie ținută din lipsă de fișet. Drept pentru care hîrtiile oficiale au fost puse la păstrare... pe rigolă.

Aspectul hilar al neglijenței nu diminuează gravitatea situației. Și aceasta, mai ales pentru faptul că sînt salariați și conducători de unități — e drept, puțini — care nu dau importanța cuvenită păstrării, manipulării și evidenței documentelor cu conținut deosebit și «uită» obligațiile care le sînt impuse în acest sens de lege (Decretul nr. 430/1969 și H.C.M. 1009/1969).

La fostul Institut central de cercetări agricole s-au găsit, într-o împrejurare, documente secrete lăsate, în afara orelor de program, pe birouri sau în dulapuri neasigurate. La aceeași unitate, un document **strict secret de importanță deosebită** a circulat la cine vrei și cine nu vrei, fără ca despre aceasta, conform legii, să se facă mențiunea în registrul de evidență.

Reversul situației a fost constatat la Institutul de fizică atomică. Păstrarea și evidența lucrărilor secrete este bine asigurată. Dar, din exces de zel sau din comoditate, sînt păstrate cu o riguroasă evidență și păzite cu ochi de Cerber și materiale care, de-a lungul anilor, și-au pierdut caracterul confidențial. Faptul îngreunează păstrarea și manipularea lucrărilor cu adevărat secrete, ca și situația constatată la o altă unitate, dintr-un alt sector de activitate, unde s-a asigurat cu șapte lacăte o corespondență banală, prin care se solicitau... lăzi pentru ambalaje și hîrtie de împachetat!

Nici una dintre extremele arătate nu este de dorit. Ele sînt nu numai încălcări ale legalității, intolerabile în sine, dar și atitudini care pot prejudicia, în anumite împrejurări, interesele statului.

A. SERGIU
Petre HLADCHI-BUCOVINEANU

sala pașilor pierduți

ÎN SEARA zilei de 11 februarie a izbucnit un incendiu în localitatea Ivești, județul Galați. Cu prilejul stingerii focului, în locuința lui Zaharia Coman s-a găsit o surpriză: un pistolet marca «Beretta», calibrul 9, deținut ilegal. Așa că Zaharia s-a ars nu numai la propriu...

PĂCĂTOSUL DE ARON GHEORGHE DUMA a ciupit la iuțeală o delapidare, cîteva furturi și cîteva escrocherii prin portul Constanța, apoi a șters-o cu o uniformă de navigator. Echipat ca un marinar de cursă lungă, Aron a ajuns tocmai la Brașov, unde a mai înșelat cîteva persoane, luîndu-le banii în contul procurării unor iluzorii obiecte străine. În sfîrșit, și-a confecționat veșminte de călugăr, a cumpărat trei cărți de rugăciuni și, cu barba nerasă, se plimba prin țară. Dar nu din căință a îmbrăcat Duma haina monahală, ci în speranța că astfel nu va mai fi identificat. Deghizarea nu i-a păcălit însă pe lucrătorii miliției, care l-au prins și l-au cercetat nu numai pentru faptele pentru care fusese dat în urmărire, ci și pentru nedreapta purtare a unor uniforme ce nu i se cuveneau.

CELE 196 DE ZILE ALE LUPTEI PENTRU PUTERE

de Marina PETRESCU

Au fost mai puțin de 200. Au fost 196. 196 de zile și nopți în care masele populare din România — polarizate de forța, prestigiul și clarviziunea Partidului Comunist și aflate sub conducerea lui — au înfăptuit cea mai zbuciumată, cea mai patetică etapă a revoluției începute prin insurecția armată din August 1944: *preluarea puterii*, obiectiv necesară. Bătălia a fost strînsă și de scurtă durată: din toamnă pînă în primăvară; iar adversarii — indiferent de atributele forței lor și de perspectivele hărăzite de dezvoltarea socială, de cursul evenimentelor politice și militare — s-au înfruntat cu o dîrzenie crîncenă, adeseori sîngeroasă. Forțele reacționare, animate de reprezentanții conducerilor partidelor istorice (P.N.Ț. și P.N.L.), își apărau cu disperare trecutul și viciile, opunîndu-se orbește evoluției istorice, agățîndu-și speranțele de mașinațiile și tergiversările ce le imaginau, sau chiar le puneau în aplicare, doar-doar vor putea întîrzia — măcar atît! — timpul ce li se arăta potrivnic. Zi după zi, sub stindardul luptei antifasciste și de democratizare a țării, șuvoiul maselor populare de la orașe și sate creștea, ca fluviile primăvara. El avea să mături din calea sa (ori să la cu sine elementele politice cele mai aderente sau mai lucide) tot ceea ce i se opunea. La 6 Martie 1945, cînd avea să fie instaurat primul guvern democratic, în frunte cu dr. Petru Groza, șuvoiul revoluționar își va fi arătat potențialul de energie și forță.

GUVERNUL «GENERALILOR»

Zilele lui August se încheiau, lăsînd în urma lor amintirea unei veri pline de surprize, de speranțe, de uimire și derută. Fusese o vară tumultuoasă, o vară istorică. Toamna se anunța a fi aidoma. Prin răsturnarea dictaturii antonesciene reacțiunea internă primise o lovitură care avea să o arunce într-o zvîrcolire mortală. Momentul descătușase îndrăzneala și combativitatea, avîntul revoluționar al maselor populare de la orașe și sate. Animate de perspectivele pe care 23 August le prefigura, ele își manifestau adeziunea la lozincile lansate de Partidul Comunist, integrîndu-se rapid în procesul luptei de transformare revoluționară a țării, devenind, în scurt timp, prin acțiunile lor, capabile să influențeze raportul de forțe pe arena politică, să anihileze mașinațiile întreprinse de grupările reacționare în culisele guvernului și palatului. La 23 August fusese instaurat un guvern de generali și tehnicieni, reprezentanți ai cercurilor palatului regal și ai forțelor politice ce alcătuiau Blocul Național Democrat: P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L. Guvernul generalilor avea o majoritate reacționară — numai doi dintre membrii săi, Lucrețiu Pătrășcanu (P.C.R.) și Const.-Titel Petrescu (P.S.D.), erau reprezentanții partidelor muncitorești. Deși au fost luate o serie de măsuri cu conținut antifascist și democratic (abrogarea legislației fasciste și reintroducerea constituției burgheze din 1923, desființarea lagărelor de concentrare, acordarea unei amnistii pentru delicte politice anterioare lui 23 August), guvernul generalilor își dădea prea adesea arama pe față. Zi după zi — deși pe baza acordului din iunie hotărîseră să conlucreze, în noua conjunctură politică, în cadrul Blocului Național Democrat — se adîncea distanța dintre partidele muncitorești și cele burgheze. Reprezentanții P.C.R. și P.S.D. în guvern erau pentru acțiuni radicale care să ducă la înlăturarea rămășițelor regimului antonescian și fascist. Reprezentanții P.N.Ț. (I. Maniu) și P.N.L. (D. Brătianu) și ai cercurilor palatului tergiversau, sub diferite motive, măsurile privind democratizarea țării, încercînd să depărteze masele de la viața politică. Un exemplu concludent în acest sens ni-l oferă discuția ascuțită care s-a purtat în legătură cu gărzile muncitorești. În cîteva ședințe ale guvernului, exprimînd chipurile... dorința acestuia, li s-a cerut reprezentanților comuniști să desființeze gărzile muncitorești sau, dacă nu, să le pună sub controlul unităților polițienești (la vremea aceea înțesate de elemente fasciste), ceea ce ar fi însemnat același lucru, Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentantul P.C.R., a ripostat energic în ședința Consiliului de Miniștri din 17 septembrie 1944, explicînd necesitatea gărzilor ca instrument de apărare a democrației. Pentru aproape fiecare acțiune sau măsură propusă discuțiile se purtau în contradictoriu. Guvernul generalilor devenea anacronic momentului istoric pe care țara îl trăia.

Marele miting de la ANEF, organizat în toamna anului 1944 cu prilejul constituirii F.N.D., a rămas în istoria acestei țări.

După impunerea de către masele populare a guvernului prezidat de dr. Petru Groza, perspectivele democratizării vieții politice și sociale a țării se conturau tot mai pregnant. În această ordine de idei, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU spunea în 1945: «Nu numai în vorbe, dar și în fapte trebuie să muncim, în fabrici, pe ogoare, în laboratoare, pretutindeni... pentru cucerirea victoriei...»

O INVITAȚIE REFUZATĂ

Cu majoritatea lui reacționară, deși luase la început unele măsuri pozitive cu caracter antifascist și democratic, guvernul generalilor se dovedea incapabil să înțeleagă raportul de forțe care, sub influența luptei maselor, se modifica mereu în favoarea democrației. Ca și în guvern, conlucrarea cu partidele burgheze în cadrul Blocului Național Democrat era compromisă. Conducerea P.C.R. a hotărît de aceea să demaște public activitatea partidelor burgheze în guvern polarizînd în jurul său forțele cu adevărat democratice. Așa s-a ajuns la ideea noii formațiuni politice capabile să lupte pentru înfăptuirea programului revoluționar, pentru cucerirea puterii: Frontul Național Democrat. În ziua de 24 septembrie, pe stadionul ANEF din Capitală, a avut loc un mare miting în cadrul căruia conducerea P.C.R. a demascat manevrele partidelor burgheze în cadrul Blocului Național Democrat și în guvernul Sănătescu. Masele au fost chemate să înfăptuiască — ele — sarcinile democratizării țării. A doua zi a fost dat publicității proiectul Platformei program a viitoarei formațiuni democratice. Prin prevederile sale, documentul se dovedea a fi un program amplu al etapei desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice. El prevedea: susținerea, cu toate forțele, pînă la victorie, a războiului antihitlerist; democratizarea aparatului de stat și a instituțiilor publice; reforma agrară; reforma economică; democratizarea țării; promovarea culturii și artei; guvern democratic. În general, acestea erau obiective în a căror realizare era interesată imensa majoritate a poporului. Ecoul programului lansat de P.C.R. a fost extraordinar. În numai două săptămîni, toate partidele și organizațiile democratice au aderat la noua coaliție politică. La 12 octombrie 1944 reprezentanții P.C.R., P.S.D., Uniunii patrioților, Frontului Plugarilor, ai mișcării sindicale, au semnat actul de constituire a Frontului Național Democrat. În aceeași zi, seara, conducerile partidelor burgheze au fost înștiințate că Blocul Național Democrat a fost dezavuat public și că pe baza Platformei program s-a format o nouă coaliție politică la care, evident, pot adera și ele, dacă-i acceptă Platforma.

Dar invitația n-a fost primită, reprezentanții celor două partide pretextînd că au nevoie să se consulte și cerînd pentru aceasta.. timp de gîndire. Răspunsul n-a venit niciodată. Dar regruparea politică a forțelor democratice se realizase! Eliberată de balastul partidelor burgheze, potrivnice, în vorbă dar mai ales în faptă, transformărilor pe care le cerea procesul revoluționar, întărită cu sîngele proaspăt al noilor organizații, noua grupare se putea angaja deschis în bătălia pentru putere.

GUVERNUL PLEACĂ.. DAR STĂ PE LOC

La patru zile după constituirea Consiliului național F.N.D. și denunțarea acordului cu partidele burgheze în cadrul B.N.D., reprezentanții P.C.R. și P.S.D. în guvernul Sănătescu și-au prezentat demisia declarînd că Frontul Național Democrat consideră menținerea pe mai departe a acestui guvern în fruntea statului drept contrarie intereselor maselor. Inițiativa a avut un efect dublu, în raport cu criticile adresate guvernului la întrunirile populare și prin presa democratică. Impresionat de demisia comuniștilor și social-democraților, șeful guvernului, C. Sănătescu, a alergat la rege cerînd demisia întregului cabinet. Iar regele a acceptat-o! Era exact ceea ce doriseră reprezentanții F.N.D.

Rămas fără guvern, regele avea să accepte o nouă listă. Or, pentru alcătuirea ei, erau necesare tratative între grupările politice existente. Era deci posibilă nu numai realizarea unui guvern de coaliție dar și o altă regrupare în cadrul acestuia, perspectivă cît se poate de favorabilă luptei forțelor democratice. Numai că reprezentanții celor două partide burgheze, Maniu și Brătianu, fie că au intuit evoluția lucrurilor, fie că pur și simplu nu vroiau un alt guvern — acesta fiindu-le pe plac — l-au convins pe rege (ceea ce n-a fost prea greu) să revină asupra cererii primului ministru. Generalul s-a lăsat și el convins și chiar a doua zi făcea cunoscut că... nu mai demisionează. La 19 octombrie opinia publică afla că guvernul demisionar nu demisionează! România, intrată adînc în procesul transformărilor re-

(Continuare în pag. 12)

Cucerirea primăriilor și prefecturilor a reprezentat o etapă importantă în democratizarea vieții politice a țării. În vreme ce pe front ostașii își dădeau viața în lupta antihitleristă și pentru o Românie într-adevăr liberă, cei «de acasă» intrau, ca și în primării și prefecturi, cu forța, în pămînturile moșierești, așa cum îi îndemna Partidul Comunist Român, începînd să realizeze, încă înaintea cuceririi guvernului, reforma agrară preconizată în Platforma program a F.N.D.

PRIN EXPOZIȚIILE CAPITALEI

Cu o oarecare întîrziere, la care ne-a obligat ingratul ritm de tipărire a revistei noastre ilustrate, ne facem totuși plăcuta obligație de a prezenta cititorilor noștri imaginile alăturate dintr-o expoziție bucureșteană, ce a stîrnit nu demult un viu interes. Cinci artiști plastici de puternică și distinctă personalitate, dar legați între ei printr-o afinitate de crez poetic, de sinceritate a expresiei, și-au adus fiecare — conform unei foarte proaspete tradiții a sălii «Apollo» — cîteva din ultimele lor lucrări pentru a le confrunta cu iubitorii, tot mai mulți, ai artelor plastice. Pe unii îi cunoașteți mai de mult, alții sînt poate nume noi pentru dv., dar și Constantin Piliuță, și Constantin Baciu, și Aurel Nedel, și Mihai Bandac, și Constantin Foamete au oferit intense satisfacții estetice privitorilor.

A. NEDEL:
„Natură statică"

M. BANDAC:
„Compoziție"

C. FOAMETE:
„Visare"

C. PILIUȚĂ:
„Natură statică"

C. BACIU:
„Taraf"

C. PILIUȚĂ:
„Portret"

C. BACIU:
„Concert"

biografii contemporane

de Petru ISPAS

Nea Ilie

...Stăteam și priveam, toată ciurda de tinerime care mai tiram încă un picior prin copilărie, la mulțimea adunată în piața din centrul orașului și strigam, împreună cu ceilalți, bucuroși că nu ne ceartă nimeni pentru gălăgie «Vrem guvern democrat!» Era o larmă nemaiîntîlnită care ne plăcea,și ne plăcea mai ales faptul că toți oamenii aceia serioși, gravi, încruntați (muncitori de la Franco-Român, azi Progresul-Brăila, din docuri, hamali din port) nu ne certau, ci ne lăsau acolo, în valul acela de trupuri, ocrotindu-ne să nu ne strivească mulțimea. Asta însemna, fără nici o îndoială, că lumea se schimbă, că țața Ioana, care vindea semințe în colțul străzii Dorobanți, avea dreptate cînd spunea «Se-ntoarce lumea cu dosu-n sus, maicăa». Și cum se schimbă lumea asta, cum nu se întoarce cu dosu-n sus, ci și-l pune acolo unde-i stă bine să se afle, nouă, celor mai răsăriți, ne-a vorbit în seara aceea, adunați în jurul unei tarabe goale din piața săracă, Ilie State, de pe Dorobanți, bănuit mai de mult de oameni, încă de pe timpul nemților, cum că ar fi comunist. «Mă — spunea el — eu vin de la țară, am fost acolo trimis de partid, să împărțim pămîntul moșierilor. Și io, Ilie State, hamal în port și fiu de hamal, că voi mă știți, mă știți mă?», «Te știm, nea Ilie», «Io, mă, am dat pămînt la țărani. Plîngeau muierile, mă, plîngeau și bărbați în toată firea și sărutau pămîntul. Pricepeți, mă?», «Pricepem, nea Ilie», «Pricepeți pe dracu'. Ați fost vreunul la țară, mă? Nu. Păi vedeți, atunci cum să pricepeți, mă? Dar hai s-o luăm pe partea ailaltă. S-o luăm?», «S-o luăm, nea Ilie», «Uite, eu vă întreb și voi să-mi răspundeți drept. Răspundeți, mă, drept?», «Răspundem, nea Ilie». «Care vrei să te faci hamal în port și care vrei să te faci om, să înveți la liceu, apoi mai departe la facultate...», «Păi, am vrea noi, nea Ilie, dar de unde bani?» «Bani, mă, fără bani, mă, plăcește statu'». «Da' de unde are, nea Ilie, bani așa mulți statu' ăsta?» «Asta e, mă, că acum n-are, dar dacă punem guvernul nostru, al muncitorilor și țăranilor, atunci o să aibă». «Păi, hai să-l punem, nea Ilie, ce mai așteptăm?» «Ho, mă, că asta nu merge chiar așa. Pentru asta trebuie să-i obligăm pe cei de la putere să plece». «Păi să-i obligăm, nea Ilie». «îi obligăm, mă?» «Daaa» — răspunse ciurda. «Taci, mă, că-ți trăsnesc una de vezi numai revoluție. Ștergeți nasu'. Tac-tu să-i oblige, mă, mă-ta să-i oblige». «Și noi ce facem, nea Ilie?» «Voi răspundeți la ce vă întreb: vreți să învățați?» Care da, care nu, care a făcut-o pe mortu-n păpușoi. «Mă, vreți sau nu vreți?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți să mîncați de trei ori pe zi, pe săturatelea și bine?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți haine bune?», «Vrem, nea Ilie». «Bine, mă, atunci...». «Nea Ilie!» «De ce mă întrerupi, mă, ce vrei?» «Chiar toți pot merge la școală și la facultate?» «Păi tu ai fost surd, mă? Am spus toți, toți». «Chiar toți, toți, nea Ilie, adică și eu?» «Și tu, mă, dar nu cred că or să te primească, că pari cam tare de cap. Încolo, toți, absolut toți. Adică nu chiar toți, mă, că exploatatorii cu tot neamul lor mai vaa». «Și ăștia ce-or să facă, nea Ilie, unde or să învețe?» «În... Au învățat destul, mă. Gata, acum e rîndul nostru». «Dar copiii lor, nea Ilie, că e băiatu' băcanului de la noi de pe stradă și sînt prieten cu el, și tat-su ne dă pe datorie...» «Mă, tu nu pune întrebări reacționare, că-ți trăsnesc una de nu te vezi. Voi să-mi răspundeți mie aicea drept: vreți să mergeți la școli, vreți să mîncați pe săturatelea, să vă îmbrăcați bine, să trăiți și voi o viață omenească, acolo, vreți, mă?» «Vrem, nea Ilie». «Atunci, uite ce faceți. Mergeți acasă și să-i spună fiecare lui tat-su și lui mă-sa că vreți tot ce v-am spus eu că vreți și că asta nu se poate dacă ei nu ies în stradă să ceară guvern democrat. Înțeles, mă?» «Înțeles, nea Ilie». «Uite, luați și afișele astea și lipiți-le pe străzi,și aveți grijă să nu le rupă dușmanul de clasă». «Nea Ilie». «Ce mai vrei?» «Ai să înveți și matale?» Omul se sprijini în privirea sinceră a copilului și răspunse cu o voce caldă, catifelată, necunoscută nouă pînă atunci: «Am să învăț, mă, panaghia mă-sii, am să învăț și eu, o să învețe tot omu' din țara asta, c-a venit și vremea lui».

Peste două zile a fost găsit într-un șanț, în Comorofca, lîngă abator, cu țeasta spartă de un drug de fier. Avea gura înfundată cu afișe.

Peste trei zile, în piața din centrul orașului se sărbătorea victoria: primul guvern democrat fusese impus de mase. Muncitori, hamali, docheri, bărbați și femei erau veseli, cîntau, vociferau, dădeau din mîini, țineau discursuri. Noi, ciurda de tineri, care mai tiram încă un picior prin copilărie, eram triști. Am fugit de larmă, coborînd pe strada Galați, pînă la piața săracă, și acolo, în jurul tarabei goale, am stat pînă noaptea tîrziu. «Vreți, mă, să învățați?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți să mîncați pe săturatelea?» «Vrem, nea Ilie». «Vreți să vă îmbrăcați bine?» «Vrem, nea Ilie». «Vreți, mă, să trăiți ca oamenii?» «Vrem, nea Ilie».

Să trăim ca oamenii...

teatru

O NOUĂ PREMIERĂ LA TEATRUL TINERETULUI DIN PIATRA NEAMȚ

„WOYZECK“

de Georg BÜCHNER

Ceea ce poate aduce nou regizorul contemporan este nu numai angajarea estetică, ci și filtrarea acesteia printr-o atitudine politică de cele mai multe ori deschisă, explicită.

Ar fi posibil ca Radu Penciulescu să scrie cîndva un manifest consacrat noilor forme ale umanismului, într-o lume dominată de furie și violență, și consacrat protestului, în numele adevărului și dreptății. Pînă atunci însă, pentru a-i cunoaște ideile, nu ne rămîne decît să încercăm să i le descifrăm din modalitatea sa proprie de expresie: spectacolul teatral. Dacă vom aminti că în realizările sale din ultimii ani atenția i-a fost reținută de piese ca «Richard II» de Shakespeare, «Tango» de Mrozack și «Dansul sergentului Musgrave» de Arden — piese în care găsim obsedanta necesitate de a defini o atitudine umană în fața puterii, a forței, devenită o dimensiune care alienează — nu vom fi surprinși că alegerea ultimei sale premiere este o piesă de Büchner și că ea se numește «Woyzeck».

Figura lui Büchner ne este contemporană pentru că ea combină, pentru a le desăvîrși, vocația revoluționară cu talentul dramaturgului de geniu. Protestul violent și lucid împotriva ordinii sociale ce neagă libertatea individului este transfigurat, la aceeași temperatură, în operă de artă, cuprinzînd, în germene, elemente de teatru absurd, teatru epic și poetic.

Moment de dialog absurd: doctorul (Theodor Danetti) și Woyzeck.

Woyzeck, eroul tragediei omului singur, apare ca un individ extrem de sensibil și deschis misterului vieții. Absurdul și inumanul realității sociale apar cu atît mai multă pregnanță cu cît demonstrația se operează tocmai pe un caz plin de puritate și naturalețe.

Regizorul și-a gîndit spectacolul ca experiență teatrală inedită, un inedit pus în slujba descifrării unor sensuri complexe sociale și istorice. Coborînd personajele în sală (în scena bîlciului), regizorul refuză convenția obișnuită a «teatrului în teatru» și suprapune timpul și spațiul artistic celui real, integrîndu-ne alarmant în aceeași lume «civilizată», dominată de simbolul bîlciului, al pervertirii naturii umane pînă la anihilarea ei. («Totul e doar educație, altfel avem o natură animalică sau mai bine-zis o animalitate rațională».)

Relațiile dintre personaje înfățișează o comunitate istorică reală, cea a burgului german, în care toți știu totul despre toți: drama omului singur e cu atît mai cumplită cu cît ea se desfășoară sub privirile instrăinate ale unor martori permanenți. Decorul, din lemn aspru și fier, al cărui autor e tot Radu Penciulescu, scoate, dincolo de arlechini, în două mari cutii, geometric împărțite, personajele, oferindu-ne pe plan istoric radiografia epocii, iar pe plan estetic radiografia teatrului, pentru că se urmărește o simplitate esențială, în care se refuză orice artificiu, orice pînză, orice iluzie. O perdea de sfori reprezintă gratii mobile și, în același timp, unicul element decorativ al spațiului scenic, în care se văd caloriferele și pereții mîzgăliți ai culiselor. Aici actorii asistă la spectacol ca actori, după cum personajele, în prim plan, asistă la dramă ca personaje. Amintim de asemeni începutul și sfîrșitul spectacolului în care se rezolvă ambiguitatea viață-artă prin prezența inedită a actorilor-personaje în sală. Contribuția evidentă a lui Radu Penciulescu este tocmai aceasta, s-o numim, pirandellizare a spectacolului care, prin deruta rezultată din distrugerea clasicei iluzii a scenei italiene, integrează întregul colectiv (de spectatori și de actori) în acest posibil ritual, care e teatrul.

Costumele (semnate de Ioana Gîrdescu de la Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra»), mohorîte și neprietenoase, accentuează în gravitate această senzație de insuportabilă tensiune a supliciului celui care, aflat în relativismul unei existențe fără morală și principii, e condamnat la imposibilitatea de evadare dintr-un univers fără speranțe și iluzii. Doar senzuala Marie poartă cîteva pete de culoare vie în această lume dură, crudă și cenușie care o va distruge.

Dacă virulența lui Büchner are totuși ca punct de plecare candoarea trădată, dacă cultura și rigoarea regizorului reușesc să transmită sensurile cele mai nuanțate — tinerețea interpreților se aliază la reușita acestui mai mult decît interesant moment teatral (chiar dacă unii din ei se manifestă cu oarecare stridență). Remarcabil rămîne însă acest valoros spirit de echipă (unitar ca acumulare de talente) al colectivului actoricesc al teatrului din Piatra Neamț, în care toți, de la Mitică Popescu (Woyzeck) și pînă la apariția episodică dar substanțială a Mădălinei Rădulescu (maimuța), se integrează în viziunea și atmosfera reprezentației.

Arhitecturat dens, dar în același timp extrem de clar, spectacolul degajă tensiunea unui ritual păgîn de sacrificiu.

Iuliana POP

Andres (Alexandru Drăgan) și Woyzeck (Mitică Popescu).

literare

de Valeriu CRISTEA

Nicolae Bălcescu: ROMÂNII SUPT MIHAI-VOIEVOD VITEAZUL

A apărut o nouă ediție (Minerva, 1970, București) — a cîta? — din *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul* de Nicolae Bălcescu. Dovadă că scrierea a devenit pentru masele de cititori o carte de căpătîi. Și nu numai pentru că ea ne înfățișează una din perioadele cele mai eroice din întreaga istorie a Țărilor Române, intrate atunci din plin, definitiv și cu adevărat într-un larg context european, și resuscită figura marelui domnitor și conducător de oști, ci și pentru că din paginile ei se desprinde și crește ca o prezență tutelară, sunîndu-și cristalele, personalitatea de extraordinară puritate a autorului. În realitate, omul e mai înalt decît schela operei sale, și aceasta nu doar în relativ, fiind neterminată, ci chiar în absolut. Arhitectul își domină construcțiile. Pentru poporul român, Nicolae Bălcescu reprezintă în primul rînd o valoare etică și existențială, o valoare inestimabilă, reprezentînd acoperirea noastră în aur. Istoricului și scriitorului, revoluționarul, desprins parcă din *Viețile* lui Plutarh, le e superior; iar acestuia — omul, decantat din roua cea mai curată a acestor plaiuri. Nicolae Bălcescu a fost un mare revoluționar, din rasa celor mai intransigenți exemplar în fapte și simțăminte, legat de patrie printr-o iubire ce nu devine oarbă, și de omenire, în ansamblul ei, printr-un sentiment ce nu devine abstract, sufocîndu-se într-o revoluție incompletă, limitată ca revendicări și ca înfăptuiri, pe care încearcă mereu s-o împingă spre stînga și s-o dezvolte. La 1848, Conu' Leonida era de-abia un june și să facă cu el revoluție, dînd «față cu reacțiunea», lui Nicolae Bălcescu nu i-a fost ușor. Realitatea istorică a vremii — procesul de trecere de la feudalism la capitalism era încă în curs — constituia o scenă prea strîmtă pentru rolul de impetuozitate, cerînd spațiu de mișcare, ce i-a fost menit lui Bălcescu. Bustul și brațele protagonistului ies din culise afară. În raport cu vocația de insurgent sublim a lui Bălcescu, visînd la o coordonare internațională a energiilor, revoluția burgheză de la 1848 din Muntenia cu toată marea ei importanță istorică, ni se pare prea puțin. Omul își depășea cu mult epoca.

Această fatalitate a nedesfășurării pînă la capăt a tuturor capacităților, explicabilă după cum am văzut prin caracterul istoricește limitat al revoluției burgheze de la 1848, dar și prin alte cauze, cum ar fi lipsa de fonduri atît de necesare pentru o activitate militantă mai susținută, sau starea tot mai precară a sănătății, această realitate de latențe neexplodate au creat la Nicolae Bălcescu un fel de bovarism al acțiunii. «Dumnezeul armatelor» nu i-a rezervat nici un rol: și tocmai de aceea se arată scriitorul atît de fascinat de cel căruia, dintre români, Marte i-a hărăzit gloria cea mai mare. Mihai nu este numai simbolul unui popor în lupta sa pentru neatîrnare, ci și proiecția ideală, ipostaza dorită a autorului ce pune mîna pe condei pentru a evoca spada pe care nu o mai poate apuca. În brațul slăbit și scheletic care clocotește ca prin miracol cea mai colosală statuie consacrată vreodată domnitorului român se descarcă, susținîndu-l, energii provenind din dorințe refulate. Ca și voievodul muntean care realizase după principiul feudal prima unire a principatelor, efemeră ca un vis sau ca o floare, dar cu consecințe incalculabile pentru dezvoltarea ideii în spirit, Nicolae Bălcescu preconizează la rîndu-i unirea Țărilor Române, dar în cadrul unei revoluții generale. În *Românii supt Mihai Voievod Viteazul*, domnitorul care întrupează triumful acțiunilor sublime este privit continuu din perspectiva unei nostalgii a faptei. Stilistic, aceasta se exprimă prin frecvența predicatelor. Se poate vorbi de o hegemonie a verbului în proza lui Nicolae Bălcescu. Mai mult: pe fondul acestui sentiment de complăcere, cu care autorul redă mișcarea, acțiunea faptă — lucrarea sa de căpetenie fiind o mică *Iliadă* a românilor, plină de bătălii grandioase ca și de lupte locale, de busculade, ambuscade, hărțuieli — se detașează preferința pentru linia avîntat cinetică, pentru traiectoria fulgurantă: *«În vremea aceasta, viteazul și strălucitul Albert Kiraly, cu o iuțime neauzită, cu foc și cu fer, prădînd și pustiind, își rotește armele, fulgerînd prin toată Bulgaria»*; *«Garnizoana, nemaiputînd sta mult împotrivă, ceru ajutor de la Gazi-Ghirai, hanul tătarilor. Acesta sculă un număr mare de tătari și pumdu-le cap pe Adil-Ghirai, zburară în ajutorul cetății»*; *«Mihai, aflînd aceasta, trimise pe Albert Kiraly, care, întîmpinînd pe dușman la 16 martie, îl sparge și îl fugărește, și cetățuia Silistra, cruțată pîn-atunci, o asemănă cu pămîntul; apoi, nemaiîntîrziind, se învîrtejește la orașul neîntărit Turtucaia, cale de o zi de Rusciuc, îl aprinde, ucigînd mulți din locuitori, și se întoarce în grabă, pîn-a nu dezgheța de tot Dunărea, la București, unde se afla Mihai. Acesta îl porni îndată la Brăila, în ajutorul lui Mihalcea»*. Nicolae Bălcescu realizează o accelerare cinematografică a mișcării, cartea în întregul ei fiind un poem cinetic de un amețitor dinamism, un fel de supraproducție vertiginoasă, cu decoruri foarte variate și figurație bogată. Poate că termenul de *tehnică a basoreliefului* care dă o imagine prea statică despre proza lui Nicolae Bălcescu și de aceea întrucîtva falsă, ar trebui corectat (observația în sine, aparținînd după cum se știe, lui Tudor Vianu, rămîne oricum fundamentală). Oare n-ar fi mai exact să vorbim de o tehnică și de efecte ale cinematografului în relief?

Cazul este ciudat: un om martirizat de suferință, un muribund compune în fortissimo o simfonie războinică și virilă, găsind în ea compensație pentru o dureroasă și secretă frustrare; expiră în zăngănit de arme, plin tumult fictiv, ca un războinic, așa cum și-ar fi dorit. A murit fără să fi împlinit acele măreațe fapte pentru care se simțea chemat și poate fără să fi știut că a dus pînă la capăt una cu mult mai grea: aceea de a închide perfect cercul unei vieți exemplare de neasemuită spiritualitate și noblețe. Nicolae Bălcescu a fost unul dintre acei oameni minunați prin care un popor își justifică menirea pe pămînt.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CEL CARE CONFUNDA POEZIA CU SOMNUL

Y a descoperit că realitatea — nu știa de ce — e lucru care-l supără din afară. Admite orice, în afară de evidență... Și atunci a devenit o ființă mai poetică

I se pare că realitatea caută să-l jignească, de aceea fuge cît mai departe. Se socoate net superior realității, așteaptă ca realitatea să-l ajungă din urmă. Cum apare o problemă, cum îl apucă un fel de spaimă. Dacă la serviciu, ca la orice serviciu, apar unele probleme, Y caută să dispară.

În acest timp, nu vede și nu aude nimic. Dacă cineva încearcă să-l pună la curent, Y se apără cu înverșunare.

— Nu știu. Nu vreau să aud nimic...

Din această pricină, Y nu vrea să audă nici o veste proastă. Se baricadează și protestează.

— Nu vreau să știu nimic. Nu mă interesează... Nu-mi spune nimic .. Nu vreau să ascult.

Pe el nu-l interesează lumea reală. El are «lumea lui»... Pe el nu-l interesează stelele, el are «stelele lui».

De aceea, chiar dacă ție și s-a întîmplat o nenorocire, Y te roagă să nu i-o divulgi. Mai mult decît atîta, te imploră să-i povestești ceva vesel

— Spune-mi mai bine cum ai petrecut la Sovata...

Chiar dacă lui i se întîmplă vreo nenorocire, încearcă să n-o recunoască. După ce soția l-a părăsit, continuă să zîmbească. Dădea impresia că nimic nu s-a întîmplat. Continua să facă planuri de viitor

— Anul ăsta mă duc cu soția la mare...

Soția dispăruse, dar el continua să-și facă planuri de viitor, îi era lene să admită evidența..

A căzut după aceea la un examen unde urma să obțină un titlu; nici acest eveniment nu l-a înregistrat. Se comporta ca și cum ar fi reușit printre primii. Are aproape 45 de ani, dar cînd se uită în oglindă, își descoperă — Dumnezeu știe cum — un chip de adolescent.

El crede că ignorarea realității e dovadă de «sensibilitate poetică»...

— Așa sînt eu... O fire de poet... Sînt dincolo de realitate... Realul mă înspăimîntă... Am universul meu... Caut ceva mai frumos...

De fapt, Y nu caută ceva mai frumos. Caută un loc unde să doarmă adînc, fără să-l tulbure nici măcar o muscă

dialog cu cititorii

de H. DONA

Cititorul *Romulus Andrian*, student din București, ne trimite o scrisoare plină de aprecieri măgulitoare la adresa revistei și a almanahului. Citățm: „«Flacăra» este o revistă foarte bună. Deși unele numere sînt mai slabe din punct de vedere tehnic, altele din punct de vedere al conținutului, majoritatea numerelor sînt însă atît de bune, încît răscumpără greșelile celorlalte. Am totuși o mică observație: unele fotografii, nu multe, sînt totuși mai slabe. Un exemplu recent: fotografia actriței Carmen Stănescu, de pe coperta numărului 6 al revistei, nu este dintre cele mai reușite. Și o sugestie. O revistă de talia celei pe care o conduceți ar merita o hîrtie ceva mai bună. Chiar cu riscul măririi prețului de vînzare". Lăsînd la o parte «riscul» de care vorbiți și care pentru mulți cititori cu venituri modeste contează, trebuie să observăm că, încă în cursul anului trecut, calitatea hîrtiei s-a îmbunătățit simțitor; procurarea (din import) a acestei hîrtii ne solicită nu puține sacrificii. Desigur, e loc și pentru mai bine. Dar mai trebuie să așteptăm. Pînă atunci, vă mulțumim pentru cuvintele bune; răspunsul la întrebarea personală îl veți primi acasă

O foarte tînără cititoare, *Lidia Cobziuc*, elevă în clasa a VIII-a din satul Hătcărău, com. Drăgănești, jud. Prahova, ne întreabă ce trebuie să facă pentru a deveni și cîntăreață de muzică populară și actriță de cinema. Multe. În primul rînd să treacă examenul de admitere. În al doilea rînd, dacă e convinsă că are calitățile necesare, să se înscrie, eventual, la un liceu de muzică. În al treilea rînd, să învețe și să citească cît mai mult. În al patrulea rînd, să ne scrie din nou peste patru ani, cînd vom continua cu enumerarea sfaturilor. (Deși, la 18 ani cine mai ascultă de sfaturi?)

Continuăm să primim destule scrisori în legătură cu televiziunea. De altfel, nu ne-am îndoit nici o clipă că aceasta este o temă care pasionează cele mai largi cercuri de cititori. O rugăm pe tovarășa *Luiza Seche* din București să ne ierte că nu-i publicăm lunga scrisoare deschisă, dar credem că nu are rost să reaprindem polemica în legătură cu fapte, la ora aceasta, de mult trecute. Nu ne vom angaja în discuție nici cu tov. *Romulus Niculescu* din Timișoara, deoarece dumneaea a găsit de cuviință să ne trimită o copie (cam greu descifrabilă) după o scrisoare expediată, probabil, sub formă de circulară, la mai multe redacții. Ceea ce nu este — s-o recunoaștem — «fair play». În condițiile acestea, dialogul nostru se transformă în miting, activitate pentru care nu sîntem pregătiți. Mulțumindu-le însă tuturor celor care ne-au scris și asigurîndu-i că vom ține seama de toate observațiile ce ni se par judicioase și vom reflecta cu seriozitate asupra celor care încă nu ne-au convins, am vrea să ne oprim, pe scurt, la o idee pe care, sub o formă sau alta, o regăsim în majoritatea scrisorilor. E vorba despre părerea după care televiziunea are în primul rînd misiunea să-i destindă pe spectatori, să-i deconecteze și să nu-i copleșească printr-un caracter «instructiv» prea pronunțat. Ni se pare că o asemenea caracterizare a televiziunii este unilaterală și minimalizatoare. De fapt, fie că vrem, fie că nu, televiziunea are mai presus de orice o imensă valoare informațională; datorită ei ne devin accesibile, cu o mare forță de convingere, realități, evenimente, idei din cele mai felurite domenii, datorită ei trăim într-o comuniune permanentă cu întreg miraculosul univers al oamenilor. Deosebirea tranșantă dintre «distractiv» și «instructiv» ni se pare prea schematică. În fond, tot ce se transmite la televiziune trebuie să fie ușor asimilabil, prezentat într-o formă plăcută, care să-i «prindă» imediat pe spectatori. E sigur că nimeni n-ar accepta un program alcătuit exclusiv din conferințe și «cronici ale ideilor» dar, credem, că nici unul format doar din varietăți și meciuri de fotbal. Controversa dintre cronicari și unii cititori ni se pare, de fapt, fără obiect; toată lumea vrea, în esență, emisiuni *bune* (adică interesante, pline de miez și cît mai accesibile) de la deschiderea pînă la închiderea programului.

E foarte verosimil ca părerea cititoarei *Victoria Drăgănescu* din Galați să fie justă: există, probabil, cîțiva amatori de prime (pentru economii) care au hotărît să scurteze cu un număr de centimetri ciorapii feminini, spre profunda nemulțumire a cumpărătoarelor. Vom cerceta cazul semnalat și vom comunica la timp concluziile la care am ajuns.

Studentul politehnician *Szabo Geza* din Timișoara crede că ne-a prins cu o greșeală: într-o caricatură reprodusă după o revistă franceză, în nr. 7 al revistei noastre, nu se dă noțiunii de «an-lumină» sensul corect din punct de vedere științific. Tovarășul Szabo n-a aflat încă de o altă noțiune, ce e drept ne-politehnică: umorul. Dacă și caricaturile s-ar face doar în strictă conformitate cu manualele de fizică și matematică, unde am ajunge? Să nu ne pierdem umorul, tovarăși ingineri și viitori ingineri!

În încheiere, reproducem integral scrisoarea cititorului *Carol Novac* din Brașov: «De ce apare revista «Flacăra» dată în 32 de pagini și citeodată în 48 de pagini? Am dori-o în 48 de pagini». Și noi.

CELE 196 DE ZILE ALE LUPTEI PENTRU PUTERE

(Urmare din pag. 7)

voluționare, avea acum un guvern reacționar omogen. Reacțiunea încercase și reușise o contraofensivă, dar fără bază de masă.

DIN NOU ÎN OFENSIVĂ

Știrea — cu tot hazul ei cam dubios — a constituit un moment de îngrijorare în rîndul maselor populare. O asemenea întorsătură punea sub semnul întrebării toate cuceririle de pînă atunci. Drept urmare, în aceeași zi (19 octombrie) după-amiază, de cum au aflat că guvernul Sănătescu și-a retras demisia, 60 000 de bucureșteni s-au strîns într-un miting în Piața Universității. În următoarele zile în întreaga țară au avut loc adunări similare unde masele cereau plecarea imediată a guvernului «generalilor». Zeci de mii de muncitori, țărani și intelectuali au luat parte la întrunirile și demonstrațiile organizate în acest scop la Iași, Brăila, Constanța, Ploiești, Sibiu, Lupeni, Petroșani. Și în timp ce la conducerea țării se afla un guvern ostil oricăror transformări democratice, masele au luat inițiativa, ocupînd primăriile, prefecturile, instituind în fabrici și uzine comitete de întreprinderi.

Sub presiunea evenimentelor, înspăimîntate de riposta maselor populare, cercurile palatului și reprezentanții partidelor burgheze au hotărît formarea unui nou guvern. Cu acest prilej au fost folosite toate tertipurile posibile, fie în ceea ce privește alcătuirea listei propriu-zise — care era fără reprezentanți F.N.D. — fie prin încercarea de a da viitorilor miniștri F.N.D. portofoliile celor mai neînsemnate ministere.

Făcîndu-se purtătorul de cuvînt al regelui, care se pregătea să plece pe front pentru 8-10 zile și care, vezi bine, nu putea lăsa țara fără guvern, Iuliu Maniu a trimis «vorbă» celor aflați la masa tratativelor în vederea alcătuirii unui nou guvern despre intențiile regelui. Dacă nu se vor încheia tratativele pînă a doua zi seara, glăsuia trimisul lui Maniu, el, regele, va fi nevoit să completeze vacanțele din guvern, adică să ia cele două locuri ale reprezentanților P.C.R. și P.S.D.

Dar amenințarea n-a impresionat pe nimeni, cu atît mai puțin pe cei din Consiliul Național F.N.D., care aveau de partea lor forța extraordinară a maselor trezite la viața politică. La 4 noiembrie, consiliul național F.N.D. *a dat ei* un avertisment public cercurilor reacționare, socotind necesar să sublinieze că... «dacă pînă azi (4 noiembrie) la ora 9 nu vom avea guvernul pe baza înțelegerii stabilite, F.N.D. va păși la acțiunea directă pentru soluționarea crizei de guvern, în interesul suprem al poporului român (...)».

Cunoscînd forța F.N.D., reprezentanții partidelor politice burgheze au înțeles că a întinde mai mult coarda ar fi periculos. În aceeași zi, conform negocierilor purtate, ele s-au pus de acord asupra programului și componenței noului guvern. F.N.D. deținea acum: vicepreședința Consiliului de Miniștri, portofoliile a șase ministere, trei subsecretariate de stat. Planurile reacțiunii fuseseră contracarate. Forțele democratice erau din nou în ofensivă.

ÎN CULISELE PALATULUI

Șuvoiul forțelor democratice crește de la o zi la alta. La sfîrșitul lunii noiembrie, în 30 de județe își exercitau puterea prefecți și primari instalați de masele populare. La chemarea P.C.R., țăranii din numeroase sate, mai ales acolo unde fuseseră schimbați primarii, intraseră cu plugurile în pămînturile moșierilor. În fiecare duminică spre sate plecau echipele muncitorilor din fabrici pentru a contribui la clarificarea politică a țărănimii. Tot mai dese erau prilejurile cînd la adunările și demonstrațiile din orașe puteau fi văzuți, manifestînd pentru un guvern democratic, și oameni veniți de la sate. Nimic nu părea că mai poate să oprească masele din drumul pe care porniseră: nici ciocnirile sîngeroase cu reprezentanții autorităților, nici amenințările acestora, nici decretele care interziceau adunările publice, mitingurile etc. Ministrul de interne din al doilea guvern Sănătescu recunoștea, cu amărăciune, eșecul măsurilor menite să potolească lupta maselor populare pentru democratizarea țării. Chiar primul ministru, într-una din ședințele Consiliului de Miniștri, se temea să nu scape frînele din mînă. Evoluția evenimentelor era clară pentru oricine știa să vadă și să judece faptele.

Și totuși, reprezentanții partidelor burgheze și ai cercurilor palatului, speriați de pozițiile cîștigate de Frontul Național Democrat în viața politică a țării, își mai închipuiau că pot să întoarcă totul după vrerea lor. În timp ce forțele populare puneau stăpînire pe tot mai multe primării și prefecturi preluînd astfel, în mod practic, de jos, puterea, în culisele palatului se urzeau noi planuri pentru îndepărtarea de la guvern a reprezentanților Frontului Național Democrat. În ședința Consiliului de Miniștri din 27 noiembrie, reprezentanții P.N.Ț. dădeau o declarație prin care susțineau că programul de guvernare *nu* fusese realizat din vina grupărilor democratice din guvern. Miniștrilor democrați li se punea în vedere că menținerea guvernului de coaliție era posibilă numai prin încetarea acțiunilor de democratizare, desființarea gărzilor populare înarmate și sistarea campaniei de presă dusă împotriva miniștrilor reacționari.

Noua criză de guvern era însă urzită la palat. Regele și Maniu căutau variante convenabile, alegeau persoana viitorului prim-ministru, se gîndeau chiar și la modalitatea consultărilor. La 2 decembrie miniștrii din Partidul Național Țărănesc, respectînd indicațiile «șefului», și-au prezentat demisia. Nicolae Rădescu, căruia i-a fost dat mandatul de întocmire a listei guvernamentale, a trecut foarte repede peste faza consultărilor începînd să recruteze febril «tehnicienii» pentru guvern. La 4 decembrie lista noului guvern era deja stabilită. În seara aceleiași zile, în jurul orelor 19,00, viitorii miniștri trebuiau să depună jurămîntul în fața Majestății sale! În cabinetul ministrului de interne așteptau în ținută de gală clipa cînd aveau să fie chemați la rege.

Au așteptat cîteva ore pînă cînd au fost anunțați că investitura lor nu va mai avea loc. Și n-a mai avut loc atunci și... nici altă dată.

Cu cîteva ore înaintea ceremoniei de investitură a viitorului guvern, Rădescu a primit o invitație din partea Consiliului Național F.N.D. Deși era ceva cu totul neașteptat, generalul n-a stat o clipă în cumpănă și s-a dus. Discuțiile au fost ascuțite. Datorită acestei întrevederi au fost confirmate intențiile cercurilor reacționare de a deștrăma Frontul Național Democrat (prin consultarea separată a partidelor și a grupărilor politice), de a rupe unitatea clasei muncitoare și de a înlătura de la putere reprezentanții forțelor democratice. Și tot cu prilejul acestei întîlniri, generalul a înțeles că un guvern de «tehnicieni», un guvern paravan de fapt, un guvern fără reprezentarea forțelor democratice, avea să primească, de la început, riposta hotărîtă a maselor populare. Revenirea la formula precedentă, a guvernului de coaliție, primită la început cu destule rezerve, i-a părut în cele din urmă, ca fiind singura posibilă. Dacă Maiestatea sa regală și liderii partidelor burgheze aveau să accepte propunerea, F.N.D. era gata să continue dezbaterile asupra componenței și programului viitorului guvern!

De la Consiliul Național al F.N.D., generalul Rădescu a alergat la palat. Audiența la rege a durat peste trei ore. A doua zi, cu prilejul unei noi întrevederi, acceptînd așazisul «armistițiu între partide», F.N.D. a reușit să impună ca puncte în programul de guvernare cîteva obiective esențiale: participarea, în continuare, cu toate forțele la războiul antihitlerist, democratizarea aparatului de stat și a vieții publice, adoptarea unei legislații democratice, consfințirea dreptului de organizare și — ca un punct deosebit de important — înfăptuirea reformei agrare.

În ziua următoare, la 6 decembrie 1944, guvernul Rădescu depunea jurămîntul, primindu-și astfel investitura. Reprezentanții F.N.D. dețineau, în noul guvern, vicepreședința Consiliului de Miniștri și 3 subsecretariate de stat. Dintre «tehnicieni» nu rămăsese decît unul: la ministerul de externe. Oricît de dibaci fuseseră conduse — grație inspiratorului lor (I. Maniu) — mașinațiile de culise ale elementelor reacționare se loviseră și de data aceasta de forța politică a Frontului Național Democrat.

ZILE FIERBINȚI

Timpul care a urmat pînă la instaurarea guvernului dr. Petru Groza a cunoscut o formidabilă efervescență politică. Masele populare țin în mînă satele, orașele. Țăranii împart pămînturile, își aleg singuri primarii. Muncitorii, constituiți în delegații, asaltează ministerele conduse de liderii partidelor

În acele zile fierbinți ale începutului de martie, masele largi populare dădeau bătălia pentru cucerirea puterii. Femeile, această largă categorie a populației, și-au adus din plin contribuția la victoria forțelor democratice. În fotografie: femei din orașul Tulcea demonstrînd pentru un guvern F.N.D.

La Reșița, ca și în alte centre industriale ale țării, muncitori români, maghiari, germani și de alte naționalități, își exprimă într-o dîrză solidaritate, care, în fine, avea dreptul să se afirme, aderiunea față de F.N.D.

Cetățeni ai Iașului la una din marile demonstrații, care zguduiau atunci Moldova înfometată, pentru democrație, pentru un guvern F.N.D.

Aspect de la mitingul populației Capitalei din 6 Martie 1945: sărbătoarea unuia din primele victorii hotărîtoare ale acestui popor în lupta pentru puterea politică.

burgheze cu mii și mii de scrisori și moțiuni prin care își exprimă hotărîrea de a veghea, de a lupta pentru îndeplinirea planului de guvernare propus de F.N.D. În același timp, muncitorii, țăranii, intelectualii patrioți, făceau eforturi uriașe pentru sprijinirea frontului antihitlerist! Forțele reacțiunare sînt într-o continuă defensivă. În ianuarie, îngrijorați de starea de spirit generală, miniștrii burghezi aprobă cîteva legi mult tergiversate: Legea sindicatelor și Legea privind judecarea criminalilor de război.

Apogeul luptei pentru cucerirea puterii se apropia. F.N.D. lansează programul său de guvernare la care aderă, în adunări și demonstrații de stradă, sute de mii, milioane de muncitori și țărani. Semnificativ pentru prestigiul de care se bucura în rîndurile celor mai diferite pături ale populației este faptul că chiar grupări politice aflate sub influența partidelor burgheze aderă totuși la programul F.N.D., sprijinind ideea instaurării unui guvern democratic. Organizații locale ale celor două principale partide reacționare aderă, peste capul liderilor lor, la programul F.N.D. Disidența liberală, condusă de Gheorghe Tătărăscu, stabilește contacte cu Frontul Național Democrat. Sub influența transformărilor democratice ce aveau loc, aripa de stînga din P.N.Ț., condusă de Anton Alexandrescu, solicită conducerii partidului realizarea unei politici pozitive, de transformare democratică.

Ofensivei revoluționare, reacțiunea îi răspunde cu ultima ei armă: violența. Generalul Rădescu adoptă măsuri represive, antidemocratice, contrare programului stabilit de comun acord cu F.N.D. la 6 decembrie 1944. La întrunirea de la Aro, el își dezvăluie intențiile dictatoriale. Faptul că ordonă să se tragă în plin în demonstranți și numeroasele măsuri antidemocratice compromit definitiv guvernul generalului. Prin mitinguri și demonstrații, ce aveau loc în întreaga țară, masele cereau cu insistență înlocuirea guvernului Rădescu cu un guvern F.N.D. În ședința Consiliului de Miniștri din 21 februarie 1945, reprezentanții F.N.D. cer demisia guvernului, arătînd că un guvern de coaliție nu mai este capabil să îndeplinească programul de transformări democratice pe care procesul revoluționar îl impunea. Generalul a respins categoric această propunere. Trei zile mai tîrziu, la 24 februarie 1945, Rădescu, încercînd să intimideze — să provoace — sutele de mii de oameni ce-și manifestau pașnic dorința pentru un guvern F.N.D., ordonă foc împotriva demonstranților din București și Craiova. Acțiunea a eșuat, iar generalul a ieșit definitiv compromis. La 28 februarie, sub presiunea maselor, guvernul Rădescu își prezenta demisia. La 2 martie, dr. Petru Groza era însărcinat să întocmească lista noului guvern. Liderii partidelor burgheze, cercurile palatului, ignorînd total raportul de forțe ce se crease, realitatea politică a României, au încercat să torpileze realizarea unui guvern de largă concentrare democratică. Nehotărîrii regelui, care refuza, una după alta, listele propuse de dr. Petru Groza, i-au răspuns, foarte hotărîte, masele populare. În întreaga țară aveau loc mitinguri și demonstrații. În București 800 000 de oameni masați în Piața Națiunii și pe străzile din jurul palatului cer guvern democratic. Sub presiunea lor, regele semnează. Era un guvern de largă concentrare democratică. F.N.D. deținea președinția Consiliului de Miniștri, 14 ministere și majoritatea subsecretariatelor de stat. Disidenței liberale, condusă de Gh. Tătărăscu, îi revenea vicepreședinția Consiliului de Miniștri, 3 ministere și 4 subsecretariate de stat.

Cele 196 de zile ale luptei pentru putere se încheiaseră cu victoria forțelor democratice în care clasa muncitoare avea un rol precumpănitor.

Referindu-se la instaurarea guvernului dr. Petru Groza, în cuvîntarea la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale, consacrată celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., sublinia faptul că acest eveniment *«a constituit o mare victorie a luptei revoluționare a oamenilor muncii, marcînd instaurarea puterii populare și trecerea la înfăptuirea programului de transformare democratică, revoluționară a societății românești»*.

UMOR DE PESTE HOTARE

8 martie

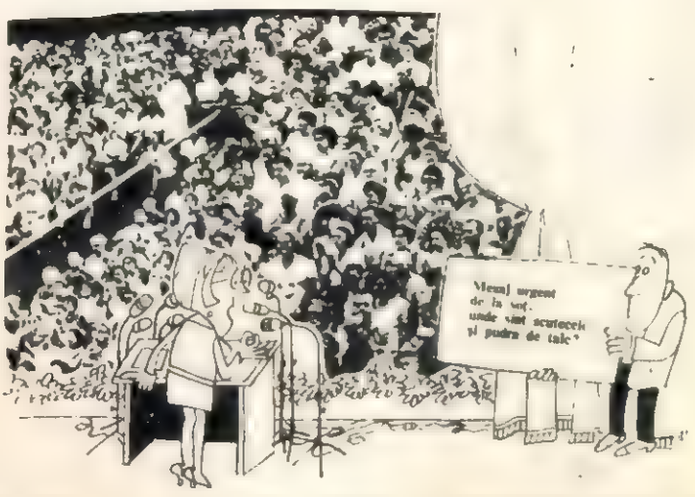

Vă felicit... ăăă... mă iertați, dar mi-am uitat ochelarii acasă...

Și nici măcar azi nu vreți să închideți un ochi?

Ei bine, doctore mi-am învins timiditatea față de bărbați..

– *Ai umflat tot?*
– *Da... Nu era mare lucru.*

O cameră cu două băi, vă rog

de **Emanuel VALERIU**

calcule și scadențe

Primăvara a devenit o certitudine cu toate zvicnirile mercurului termometrelor care oferă încă dimineți argintii privirilor mirate și radiatoare înghețate, peste noapte, posesorilor de autoturisme imprudenți. Totuși, unii n-au încetat să calculeze șansele noului sezon de a se instaura pe meleagurile noastre. Argumentele sînt variate și multiple: calendarul vechi, așa-numitele «babe» și-apoi așa-numiții «moși», viscolul din '54, poveștile bunicilor și semnalele cu mult mai serioase date de propriile noastre reumatisme.

Scriind aceste rînduri cu cîteva zile înainte de terminarea jocurilor din cadrul seriei B a C.M. de hochei, capul îmi vijîie de calculele care zboară încă, se încrucișează, se evită sau se ciocnesc în plin, în lumea (oficială ca și în cea pasională) a hocheiului nostru: «Dacă americanii ne bat cu... sau joacă moale, în fond de ce nu?, că ei tot nu mai pot pierde...», «elvețienii n-au probleme cu iugoslavii, așa că, e clar, nu?», sau «cei din R.F.G. n-au de ce să nu ne cedeze două puncte măcar, acum cînd locul unu e al americanilor», ori «bulgarii îi bat pe iugoslavi, noi îi batem pe bulgari, japonezii îi bat pe iugoslavi (că și noi i-am bătut), elvețienii nu mai fac nici ei vreun punct și...»

Dar... calculele se dovedesc mai slabe decît realitățile, tot astfel cum primăvara se va dovedi — la clipa scadenței — mai puternică decît înghețurile nocturne: elvețienii au cedat iugoslavilor, americanii ne-au bătut măr (un măr frumos, roșu, lustruit, ca-ntr-o vitrină de trufandale în plină iarnă) «numai» cu 8 puncte diferență, și unde mai pui că am înscris și golul de onoare! Nu știu ce se va mai petrece pînă joi seara, cît de «concrete» pot deveni calculele rămase încă în joc la ora cînd acest text a plecat în tipografie, dar mă tem că nici de data aceasta esențialul nu va fi desprins din hățișul searbăd al pretențiilor fără acoperire, al aspirațiilor nefundamentate și de aceea, indiferent dacă echipa noastră se va salva de la retrogradare (personal nu văd posibil așa ceva), doresc să spun (încă o dată) unele lucruri ce par a se face foarte greu înțelese. Eșecul hocheiului, căci așa se cere a fi considerat, se poate datora, cum cred de pe acum mulți, unor erori în pregătire: supraantrenamentului, căderii psihologice (în care este, ca de obicei, implicată și presa pentru... sinceritatea ei nedorită în sport), incapacităților tehnice ale antrenorului Novacek, plictiselii jucătorilor supuși unor programe stereotipe și unui «exil» prelungit și exclusiv pe patinoarele din Cehoslovacia, lipsei de acomodare cu gheața etc. Sînt de așteptat măsuri, și încă dintre cele mai severe (sînt sigur că abaterea disciplinară săvîrșită de tînărul Gh. Hușanu înaintea începerii campionatului va fi acum cîntărită cu altă balanță decît cea a perfectului echilibru, care l-ar fi exclus pe vinovat din echipă înaintea jocurilor, dar în fine...), probabil unii sportivi mai în vîrstă vor fi invitați să cedeze locul altora mai tineri și, mai presus de toate, se vor căuta țapi ispășitori (nu prea sus).

Un singur lucru mi se pare că va fi ocolit, evitat, ignorat: n-avem valoare internațională în hochei. Aceasta este realitatea. N-o avem din multe motive, dar dintre ele iarăși vor fi invocate doar cele de... forță majoră (absența bazelor specifice, în primul rînd, argument dialectic fără replică). Despre politica de pregătire «în eprubetă», practicată de atîția ani și în atîtea discipline, se va vorbi mult mai puțin, chiar de loc, probabil, despre cheltuielile efectuate ani și ani de-a rîndul pentru menținerea și întreținerea unei singure echipe nu va aminti nimeni, desigur, așa încît o facem noi aici, în speranța că se vor găsi cititori care să ne creadă. Poate că o dată ajunși în grupa C a C.M., hocheiștii noștri vor ieși din sfera atenției oficialității sportive și astfel federația respectivă și ei înșiși vor putea lua lucrurile de la capăt (de la capătul lor cel bun, așa cum afirma, într-un recent articol, și președintele F.R.F. referindu-se la problemele fotbalului — cam aceleași și pentru alte sporturi — a căror maturitate sau slăbiciune nu rezidă, în primul rînd, în instruire, ci în capacitatea lor de cuprindere a cît mai multor tineri și de buna lor organizare).

Nu ne putem bucura de declinul croselor românești, dar dacă el a fost necesar pentru a ne face să deschidem, în sfîrșit, ochii asupra unei realități ignorate, mi se pare că a venit la timp. N-avem valoare internațională în hochei, tot astfel cum afară e primăvară, deși unii se mai încăpățînează încă să nu bage de seamă...

(TOT) APROPO DE CUVINTE, BĂ FAȚĂ!

Ancheta publicată sub titlul de mai sus în revista noastră nr. 8 din 21 februarie a.c. invita pe toți cititorii să-și exprime opiniile asupra limbajului mistocăresc. Ecourile acestei invitații au adus redacției «Flacăra» peste o sută de scrisori din întreaga țară. Din bogata corespondență (pe care din păcate n-o putem găzdui, integral, în paginile revistei) spicuim, deocamdată, cîteva fragmente, menținînd și pe mai departe invitația lansată pentru dezbaterea acestei teme.

VORBIREA RUDIMENTARĂ EGAL GOLICIUNE SUFLETEASCĂ

Ironia, vorba de duh reprezintă atribute ale omului superior, inteligent și cultivat. Mai mult decît atît. Ironia e grăuntele de sare datorită căruia mîncarea capătă gust — spunea Thomas Mann — iar umoristul — era de părere un alt învățat — e un om de o dispoziție amară. Stereotipiile verbale, papagalicească, reprezintă tocmai antipodul: incultură, superficialitate, goliciune sufletească. Nu zic nu: cei care le-au născocit (autorul propriu-zis) dovedește pe alocuri fantezie. În felul lui, respectivul «mistocar» e un creator. Dar cei care i-au preluat și răspîndit inovațiile lexicale nu sînt decît niște jalnici și penibili imitatori. **(Nicolae Cristu, pensionar,** str. Marin Serghiescu nr. 14, Loco).

AȘTEPTĂM CUVÎNTUL SPECIALISTULUI

Care sînt geneza și căile de aflux ale noului val lingvistic? După părerea mea articolul face puține precizări în această privință. E momentul ca specialiștii să facă lumină în acest domeniu. Buruiana trebuie smulsă din rădăcină. Eu cred că cei mai mulți practică vorbirea păsărească din lipsă de cultură. Nu zîndești, n-ai ce spune. Alții, chiar tineri cu studii superioare, utilizează acest jargon bulevardier din teribilism, considerîndu-l la modă, poate chiar o dovadă de bon ton **(Profira Stan, directoarea grădiniței de copii nr. 8,** București)

EDUCAȚIA MORALĂ ȘI CETĂȚENEASCĂ, O DISCIPLINĂ VIRTUALĂ...

Aș propune pentru Ministerul Învățămîntului ca în școli generale, licee și în alte forme de învățămînt să se înființeze obiectul «Educația morală și cetățenească» predată de profesori specialiști, după manuale speciale de educație morală. În acest mod, apelîndu-se la sufletul omenesc, la tot ce e mai nobil și sublim, educația tineretului va fi completată în mod armonios. **(Viorica Macarie, învățătoare pensionară,** comuna Bătinești, jud. Vrancea)

CE E VAL CA VALUL TRECE

...deoarece cînd tinerii noștri vor deveni oameni la casa lor exhibițiile verbale vor dispărea în mod natural. Fiecare generație se recomandă, între altele, printr-o seamă întreagă de curiozități. Vreau să arăt totuși că bătrînețea nu iartă totdeauna greșelile tinereții. Lipsa de cultură, de preocupări serioase, tembelismul spiritual, toate acestea pot produce ulterior carențe ireparabile. Aerul de «mistocar», introdus în organism o dată cu respirația, poate lăsa urme în caracterul individului chiar și la o vîrstă înaintată. **(Ion Stanciu,** ofițer, Calea Victoriei, București)

UN BLAM ADUS LIMBII ROMÂNE

În primul rînd se schinguiește limba națională atît de mult cîntată în literatură ca și de oamenii de știință din țară și dinafară. În al doilea rînd predispune tineretul la o decadență morală molipsitoare. **(A. Gheorghiu,** București)

ÎN LOC DE CULTURĂ — GURA STRĂZII

Adepții argoului, căutînd apatarea, originalitatea sofisticată cu umilul preț al avansării la gradul de «șmecher», se recrutează îndeosebi din medii cu slabă sau inexistentă potență spirituală. La ei posibilitatea informațională atît de diversă se simplifică la «gura» străzii și preluarea întocmai a cerințelor sonore a unui îndrăzneț cow-boy (fără «grija» traducerii) — vezi Hombre. **(George Nicolae Podișor,** student istorie — București).

NU TREBUIE SĂ NE FIE INDIFERENT

Pînă cînd își vor permite asemenea exemplare să pocească și să sfideze limba română? Există o răspundere a noastră, a tuturor, pentru tot ceea ce se întîmplă în prezența noastră — pe stradă, în tramvai sau în cafenea; fiecare sîntem într-un fel sau altul responsabili. Limba noastră e — în fond — o valoare umană la care se acentează și avem obligația să reacționăm. Va trebui cîndva să întrebăm pe indiferenți, pe toți cei incapabili de a lua atitudine și să-i convingem că a fi om înseamnă angajare. **(Andrei Popescu, student,** Facultatea de drept, București)

«MIȘTOCAR» — INACTIVITATE INTELECTUALĂ

...«Sîntem moderni sau vrem să fim moderni», se justifică adepții «noului val» lingvistic. Dar ce înseamnă modern ei nu știu prea bine și nici nu vor. Se mulțumesc doar cu vestimentația și ținuta neglijentă și cu folosirea limbajului trivial. Am auzit o remarcă incredibilă din gura unui tînăr «mistocar»: «Cu cît înțeleg mai puțin, cu atît voi fi mai fericit în viață». Lenea, obrăznicia, huliganismul, inactivitatea intelectuală — iată ce-i caracterizează, în general, pe promotorii limbajului mistocăresc... **(C. Constantin,** str. D. Cantemir nr. 3, Zamora — Bușteni)

MALADIE CURABILĂ

Trebuie să vă mărturisesc că articolul apărut în revista dv. suscită interes chiar din unghiul meseriei pe care o exercit. Sărăcia de limbaj, în pofida unei plasticități aparente, nu este în fond o maladie? Dacă «eroii» în cauză ar fi fost subdezvoltați psihic, ei ar fi făcut cu siguranță obiectul unei cercetări medicale și al unui tratament curativ corespunzător. Despre ce poate fi vorba în situația unor adolescenți cu un psihic normal? Îndrăznesc să afirm că tot de o maladie generată mai întîi de lipsa de educație și de cultură. Nu mi se pare o crimă ca un tînăr, posesor al unei limbi curate și bogate, să-și coloreze «la ocazie» vorbirea cu unele elemente argotice. Dacă acestea reprezintă singurul bagaj de comunicare de care dispune. Tratamentul curativ într-un asemenea caz nu poate fi, desigur, decît o educație atentă și competentă. **(Petre Andrei, medic,** Timișoara)

ARGOUL

de dr. Henri WALD
șef de secție la Institutul de filozofie

Că faptele sînt incăpățînate este adevărat, însă tot atît de incăpățînat este și omul. El nu se poate mulțumi cu constatarea faptelor, ci simte nevoia irezistibilă să le și aprecieze. Faptele sînt incontestabile, dar tot atît de incontestabilă este și libertatea omului de a lua o anumită atitudine față de ele. Cu cît sînt mai constrîngătoare faptele, cu atît mai mare trebuie să fie libertatea oamenilor de a le înfrunta.

Argoul este un fapt de limbă. Constatarea lui nu anulează însă libertatea de a-l aprecia și de a-l respinge. Însăși existența argoului dovedește că nu numai oamenii se află sub stăpînirea limbii, dar și limba se află sub stăpînirea oamenilor. Obligați de extinderea luptei cu natura să-și transmită unii altora informații care depășeau perceptibilul, oamenii au inventat vorbirea. Vorbirea a fost făurită, în primul rînd, ca mijloc de comunicare. Oamenii erau nevoiți să se vestească unii pe alții înainte ca primejdia să se apropie prea mult, înainte ca prada să se îndepărteze prea mult. O veste care nu ajunge la timp devine inutilă. Pe de altă parte, șeful clanului, pregătind viitoarea vînătoare, trebuia să poruncească fiecăruia ce are de făcut. Limbajul a fost la început veste și poruncă.

În primele momente, vorbele desemnau lucruri indicabile nemijlocit, însă treptat, prin energia lor metaforică, ele au ajuns să semnifice lucruri care se aflau dincolo de orizontul percepției actuale, iar vestile implicate în porunci s-au cristalizat, în cele din urmă, în noțiuni. Așa au reușit oamenii să-și amîne reacțiile în fața prezentului, să-și sporească răgazul gîndirii și să-și proiecteze acțiunile viitoare.

În vreme ce în cultura primitivă vorba, prin noțiunea care creștea în ea, avea o forță magică, astăzi, în cultura contemporană, ea își păstrează o valoare cognitivă și emotivă. Distanța crescîndă dintre semnificantul verbal și semnificația intelectuală a permis vorbirii să devină din ce în ce mai transparentă și gîndirii din ce în ce mai generală. Valoarea intelectuală și emoțională a unui limbaj în care sensibilitatea și rațiunea sînt distinct polarizate este considerabil mai mare decît a unui limbaj în care ele sînt încă nediferențiate. Așa se și explică superioritatea reinterpretărilor contemporane ale unor mituri străvechi.

Vorbirea este un semnificant care, trecînd de la un lucru la altul cu viteza sunetului, permite semnificației și să urce de la individual la general, și să coboare de la general la individual. În primul caz se ajunge la constituirea noțiunii, iar în al doilea, la o mai mare expresivitate. Urcînd, semnificarea este cognitivă, iar coborînd, semnificarea este expresivă. Trecerea de la concret la abstract exprimă în special reflectarea obiectului de către subiect, în timp ce trecerea de la abstract la concret exprimă îndeosebi atitudinea subiectului față de obiect.

În ambele cazuri, vorbirea asigură circuitul dintre sensibilitate și rațiune: în limbajul științific, raționalizează sensibilitatea, iar în cel artistic, sensibilizează rațiunea. Uriașul tezaur de concepte din limbile actuale a crescut dintr-un și mai uriaș cimitir de metafore moarte. Conceptul este matricid. Își ucide metafora care i-a dat naștere. O imensă masă de metafore uzate se află la temelia limbilor contemporane. Numai sensibilitățile deosebit de originale sînt capabile să le mai învie.

Limba este pusă la dispoziția individualităților de către societate, dar gîndurile sînt construite, cu ajutorul limbii, de fiecare individualitate în parte. A gîndi înseamnă a folosi o anumită limbă pentru a transforma o stare sufletească în idee. Prin limbaj, societatea contribuie la dezvoltarea individualității, dar și individualitatea contribuie la dezvoltarea societății. A repeta vorbele altora înseamnă a te mulțumi cu gîndurile celorlalți. Banalitățile sînt expresii din care s-a scurs cea mai mare parte a sensului lor.

Coercițiunea socială a limbii nu anihilează libertatea individuală a vorbitorului. Abundența sinonimelor și a construcțiilor gramaticale permite un joc destul de mare, în cadrul căruia individualitatea vorbitorului are libertatea să-și exprime cele mai personale unghiuri de vedere. Libertatea fiecăruia față de limba pe care o vorbește crește proporțional cu originalitatea gîndirii sale. Originalitatea unui gînd bate o dată cu originalitatea expresiei în care și prin care a luat naștere.

Este deci firească nevoia de a spori resursele limbii și de a-i amplifica expresivitatea. Printre mijloacele de sporire a expresivității lingvistice se află, fără îndoială, și argoul. Din păcate, argoul unidimensionalizează limba, reducînd-o numai la una din cele două funcții ale ei: cea afectivă. Funcția cognitivă este astfel sacrificată.

Istoria limbilor este istoria creșterii distanței dintre semnificantul verbal și semnificația intelectuală; ideile devin din ce în ce mai adînci și comunicarea lor din ce în ce mai extinsă. În limbile culte, distanța crescîndă dintre sensibilitate și rațiune permite trăirilor afective să se transforme în idei din ce în ce mai înalte. Prin limbile literare, rațiunea trage sensibilitatea mereu mai sus. Expresivitatea artistică individualizează idei din ce în ce mai generale.

Argoul contravine tuturor acestor direcții. Cultivînd o expresivitate clandestină, argoul micșorează distanța dintre sensibilitate și rațiune, restrînge aria comunicării și întrerupe dezvoltarea ideilor. În argou, sensibilitatea trage rațiunea mereu mai jos, spre o afectivitate primitivă, comună unui grup restrîns și sărac în idei. Expresivitatea argotică nu poate sensibiliza decît ideile aflate pe treapta cea mai de jos a generalizării. «Mișto» este un termen sincretic, nu general, deoarece înseamnă și foarte bun, și foarte frumos, și foarte bine, și foarte potrivit etc. Sincretismul este încă o stavilă în calea generalizării. Bogăția sinonimelor argotice seamănă cu belșugul cuvintelor primitive de dinainte de formarea noțiunilor generale. Argoul nu este un mediu lingvistic prielnic dezvoltării ideilor. El particularizează generalul, dar împiedică generalizarea particularului. În vreme ce «ma», «mater», «materie» marchează un proces de generalizare care urcă de la «trunchi din care ies ramuri» la «mamă» și în cele din urmă la «substanța realității», expresia argotică «mișto șuturi» pentru «picioare frumoase» oprește gîndirea aici. Din această pricină cuvintele argotice se învechesc mai repede decît celelalte. Originalitatea emotivă se prăbușește mai repede în banalitate decît originalitatea cognitivă. Că argoul este un mijloc de gîndire inferior limbii literare o dovedește și faptul că e mai mult vorbit decît scris. În scris, argoul caracterizează pe alții, nu pe autor. Argoul se împacă mult mai bine cu dialogul decît cu monologul.

Unii apreciază argoul tinerilor pentru caracterul lui nonconformist și zeflemitor. Însă că protest, argoul nu are o valoare mai mare decît mini-jupele și maxi-perciunii. Argoul este o contestație minoră și facilă. Spiritul critic nu devine eficient decît dacă se exprimă în limba întregului popor.

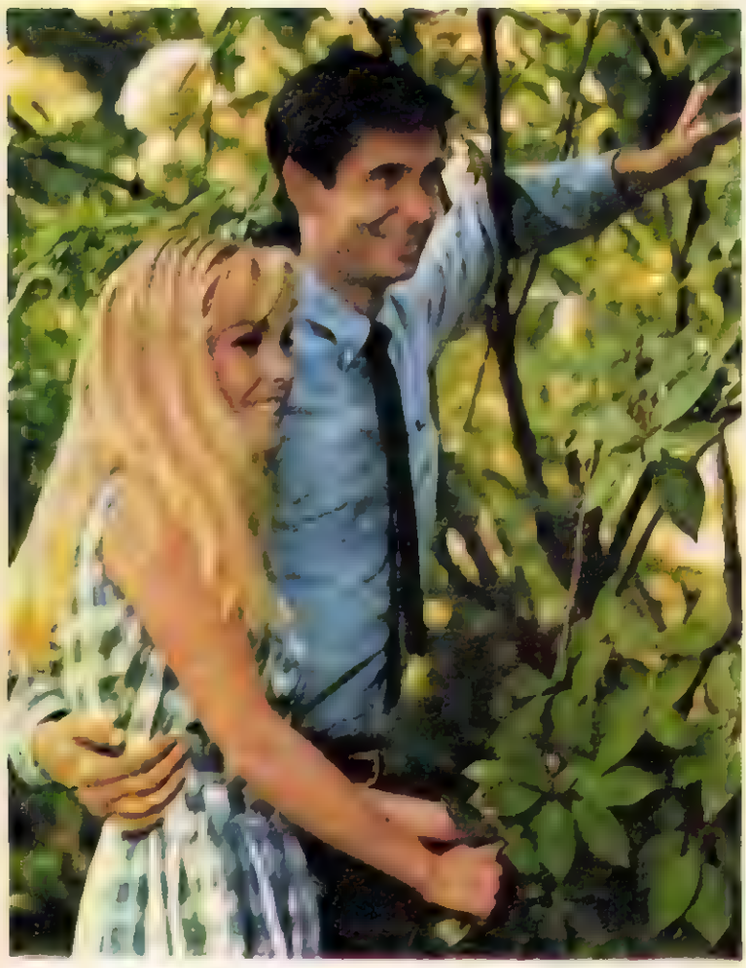

PROFIL

ANTHONY PERKINS

DEVIZA MEA ESTE: SĂ NU MĂ LAS DOBORÎT

A scrie despre Anthony Perkins înseamnă a te apuca să prinzi cu mîna argintul viu. Cunoaștem foloasele. Actorul — băiețandrul din *Vă place Brahms?* (între noi fie vorba, Perkins nu mai este astăzi de loc un puști, are 38 de ani — s-a născut la 14 aprilie 1932, la New York — dar vremea refuză să-i schimbe înfățișarea juvenilă) — a uimit o Americă întreagă prin veșnicul său neastîmpăr interior ce-l face incapabil să se așeze — măcar pentru o vreme — într-un loc anume, fie acest loc o casă sau un rol. Pentru critică el continuă să rămînă un mare semn de întrebare, «o ciudățenie», iar nomenclatorul actorilor americani include tot felul de categorii — durii, sentimentalii, intelectualii etc. — dar nimeni nu s-a gîndit să deschidă un capitol special pentru cei *stranii*. Pînă și pentru Humphrey Bogart s-a găsit un loc în scheme, dar nu pentru Perkins. Este greu de înțeles de ce un actor tînăr care nu s-a arătat intimidat de norocul de a-l avea alături, la începuturile carierei, pe marele Gary Cooper (în *Jicop proscrisul*, 1957), care a ținut în brațe partenere ca Silvana Mangano *(Stăvilar la Pacific)*, Sophia Loren *(Patima de sub ulmi)*, Audrey Hepburn *(Întinderile verzi)*, Ingrid Bergman *(Vă place Brahms?)*, Brigitte Bardot *(O idioată încîntătoare)*, un actor solicitat și iubit de un Hitchcock *(Psycho)* sau Welles *(Procesul)*, își ia într-o bună zi lumea în cap, părăsește New Yorkul, se instalează la Paris și bate străzile cu bicicleta. S-ar putea ca toate acestea să pară un moft, o toană de vedetă răsfățată. Adevărul este că în actori ca Perkins mai pîlpîie amintirea a ceea ce trebuie să fi fost cîndva, demult de tot, jocul histrionesc: o joacă de-a v-ați-ascunselea cu tine însuți, libertate nestingherită, o vulnerabilă grație interioară. În singurul film văzut la noi, *Vă place Brahms?*, părea că se va frînge dintr-o clipă în alta sub povara unui singur cuvînt mai crud, pentru ca, la un semnal numai de el știut, să tresară ca un resort, să pună în funcțiune nevăzute și magice «boîtes à musique». Îl vom revedea în curînd în *Procesul*, și poate ne vom convinge că Perkins este robul propriei sale sensibilități. Nimeni și nimic în lume — mai ales în lumea de astăzi, cu binecunoscutele-i asprimi — nu poate ocroti un astfel de actor. Iar dacă producătorii te mai obligă să multiplici la nesfîrșit același tip de adolescent trăsnit ori învins, catastrofa se află la doi pași. Iată de ce Perkins a fugit o vreme de noi și de el însuși: «Nu vreau să merg tot pe urmele pașilor mei. Detest asta. Nu am orgolii, dar cred că sînt un actor oarecum aparte. Un actor nu trebuie să vrea să placă, ci să-și urmeze instinctul său profund... Desigur, n-aș putea fi fericit dacă n-aș mai juca de loc. Dar nici nu m-aș sinucide. Ceea ce contează, în primul rînd, pentru mine este munca. Orice fel de muncă. Pofta mea de muncă are ceva sfînt în ea».

Să-l lăsăm pe acest adolescent întîrziat — unul dintre puținii pe care-i mai suportă veacul nostru — să colinde străzile cu bicicleta, să admire «frunzișul castanilor, ca niște candelabre învelite în piele,... lumina din ochii copiilor». Dar să fim atenți: cînd se va întoarce, să nu strigăm: «Vai! Ce a îmbătrînit».

Magda MIHĂILESCU

telegrame

● *Într-o nouă adaptare cinematografică după* Visul unei nopți de vară, *pe care o pregătesc studiourile americane, Mia Farrow — fiica actriței Maureen O'Sullivan, partenera lui Tarzan — va interpreta un rol dublu.*

● *Ecourile cazului Sharon Tate, departe de a se stinge, sînt din ce în ce mai «în centrul atenției», mai ales de cînd producătorul italian Mustafa a anunțat proiectul său de a reconstitui pe peliculă tragicul destin al vedetei. Cea care va aduce pe ecran amintirea lui Sharon este Vittoria Solinas care seamănă — sau a fost făcută să semene — cu actrița dispărută. Oamenii de bună-credință se roagă în sinea lor ca filmul cu pricina să nu fie o întreprindere pur comercială.*

● *Giulianno Gemma va fi un nou Robin Hood într-un film ce poartă semnătura lui Bernard Borderie, autorul «Angelicăi».*

● *După marele succes pe care l-a obținut cu filmul* Arthur Rubinstein *(propus în cursa pentru Oscar), François Reichenbach se gîndește să închine viitoarea sa creație unui alt mare artist contemporan: Yehudi Menuhin.*

● *Prestigioasa revistă britanică* Films and filming *a acordat filmului Z al lui Costa Gavras «Premiul celui mai bun film al anului 1969».*

● *Interpretul viitorului film al lui Berlanga, o comedie neagră (deocamdată fără titlu), va fi Maurice Ronet. Partenere: Jane Birkin sau Mireille Darc.*

● *Producătorul Joe Levine a declarat că «este hotărît să facă turul lumii» în scopul de a descoperi interpretul ideal pentru un film închinat lui John Barrymore:* Bună seara, prinț fermecător. *Toți candidații, mai mult sau mai puțin celebri, prezentați pînă acum, nu l-au încîntat. Nici măcar Peter O'Toole.*

● *Actorul italian Enrico Maria Salerno debutează și el în regia de film. Prima sa creație se va intitula* Anonimul venețian *și va avea ca interpreți pe Giovanna Ralli și Tony Musante.*

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

BOB ȘI CAROL, TED ȘI ALICE

Avatarurile a două tinere familii, fără prea mari state de vechime matrimonială, constituie pentru cineaștii americani Larry Tucker (scenarist și producător) și Paul Mazurski (scenarist și regizor) subiectul unei «comedii decente»: «Nouă, americanilor — spune Larry Tucker — ne place să trîncănim despre infidelitate, dar cînd sîntem puși în fața unei astfel de situații sîntem profund șocați». Oricare dintre cei patru eroi ai filmului ar putea să declare același lucru. Desigur, nu toți deodată, ci pe rînd, după ce fiecare va trăi pe propria-i spinare mici ispite care, din fericire, nu le răvășesc viața. Interpreții celor două cupluri sînt Nathalie Wood (în sfîrșit, o vom vedea curînd-curînd, în de mult făgăduitul *Splendoare în iarbă*), Robert Culp (actor de teatru și de televiziune, vedeta unui cunoscut serial american, «Spionez»), Elliott Gould (se află abia la al treilea film al său dar deja vrea să abdice, întrucît «meseria de actor este umilitoare, îți cere prea multe lucruri») și Dyan Cannon (fostă manechin, actriță de teatru pe Broadway).

În fotografia color: Dyan Cannon.

Foto COLUMBIA FILMS

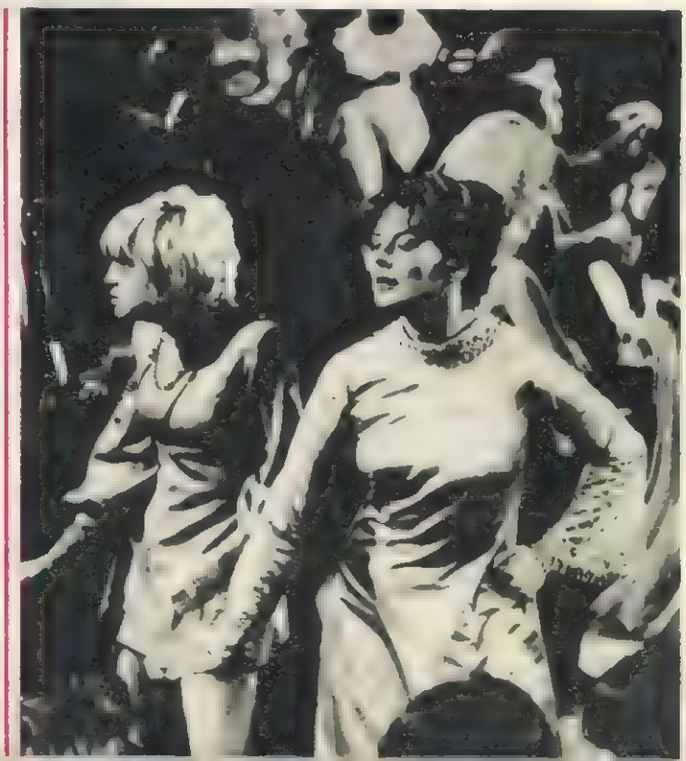

ACTORI ȘI ROLURI

INGRID BERGMAN

ÎN „FLOARE DE CACTUS"

«O comedie care a cucerit Parisul» (numai Parisul? Prea puțin) — cum anunță afișele noastre. Pe malurile Senei i-a dat viață Sophie Desmarets, la New York — Lauren Bacall, la Londra — Margaret Leighton, la București — Marieta Luca.

Pe ecran, eroina lui Barillet și Grédy, asistenta medicală Stéphanie Dickinson, va avea chipul Ingridei Bergman care n-a mai lucrat pentru studiourile hollywoodiene de douăzeci de ani.

Autorul ecranizării este Gene Saks, regizor de teatru («Floare de cactus» este abia al treilea film al său).

Foto Columbia Films

DE LA A LA Z

BAKER Diane

Actriță americană de film și teatru, născută în 1938 în S.U.A. După o serioasă pregătire pentru cariera teatrală, D.B. debutează modest pe ecran într-un rol episodic din *Jurnalul Annei Frank* (1958 — r: George Stevens), alături de Millie Perkins. Chipul luminos, sensibilitatea ei, sînt remarcate de cineaști în căutare de tinere elemente valoroase. Astfel Henry Lewin oferă frumuseții ei romantice cadrul unei povestiri fantastice de Jules Verne: *Călătorie spre centrul pămîntului* (1959) cu: James Mason, Pat Boone, iar compatriotul nostru Jean Negulescu face din ea vedeta feminină a filmului său *The Best of Everything* (1959) atunci-o pe generic înaintea unor staruri ca: Brian Aherne, Joan Crawford și Louis Jourdan. După alte două filme, drama *Nine Hours to Rama* (r: Mark Robson) cu: Horst Buchholz, José Ferrer, evocînd asasinarea lui Gandhi, și feeria *The Wizard of Bagdad*, realizate în 1961, D.B revine în decorul unei Americi patriarhale, în atmosfera începutului de veac, dînd viață unei eroine pure, în filmul biografic: *Aventurile unui tînăr* (1962 — r: Martin Ritt) cu: Richard Beymer, Paul Newman, dedicat tinereții lui Hemingway. Tot în 1962, D.B. se va îmbarca pentru Italia ca să devină protagonista feminină a superproducției: *The 300 Spartans*, realizată (din fericire) de un mare cineast, Rudolph Maté, reconstituind pe ecran bătălia de la Termopile. Patru roluri ulterioare permit tinerei actrițe să-și afirme personalitatea, chiar în umbra unor vedete consacrate: *Stolen Hours*, cu Susan Hayward și *The Prize* (r: Mark Robson) cu: Paul Newman, Edward G Robinson, Michaline Presle (1963), *Marnie* (r: A. Hitchcock) cu: Sean Connery, Tippi Hedren și *Strait-Jacket* cu Joan Crawford (1964). În sfîrșit, în 1965 D.B. se consacră definitiv ca o remarcabilă actriță de dramă în filmul polițist de intens suspense psihologic *Miraj* (r: Edward Dmytrick) alături de Gregory Peck. Numele ei va mai apărea pe genericul unor filme spectaculoase ca: *The Dangerous Days of Kiowa Jones* și *Sands of Beersheba* (1966); *East of Java* (1967) cu: Maximilian Schell, Rossano Brazzi; *The Horse in the Gray Flannel Suit* (1968), producție Walt Disney, cu Dean Jones. D.B. n-a neglijat în tot acest timp teatrul. Una dintre cele mai frumoase performanțe din cariera ei este desigur rolul Julietei, interpretat pe Broadway în 1968.

BAKER Josephine

Cîntăreață, balerină și actriță de film, născută în St. Louis (S.U.A.), la 3 iunie 1906. Mica Josephine, care dansa și cînta pentru copiii din cartierul mizer muncitoresc în care locuia cu ai ei, va debuta pe scena unui night-club din Harlem, la vîrsta de 8 ani, cu un număr de atracție. Scena devine unicul ei univers, cîntecul și dansul — singura ei rațiune de a fi. În 1925 este sceana faimoasei *Black Revue*, care avea să cucerească mai întîi America, apoi Parisul, prima etapă a triumfalului ei turneu cu spectacolul *Black Birds*. Josephine cîntă *J'ai deux amours, mon pays et Paris* și Parisul îi dăruiește generos inima sa. O numește *Venera neagră* și aplaudă frenetic dansurile sale africane și melodiile cîntate cu acel inimitabil accent din Louisiana: *We Have No Bananas; Aux Iles Hawaii; Pretty Little Baby; La canne à sucre; La petite Tonkinoise*, «amestec de vervă a varietatului francez cu virginitatea animalică a jazului american», cum le numea un cronicar parizian într-o epocă de mare vogă a artei negre. Discurile ei fac înconjurul lumii. Însă farmecul cuceritor al acestei ființe «naturii» trebuia fixat și pe peliculă. Cîțiva cineaști se grăbesc să transpună pe ecran splendoarea revistelor ei de la Folies Bergère și Tabarin. Iată mai întîi scurt metrajul *La folie du jour* (1926) urmat de *Revista revistelor* (1927 — r: Mario Nalpas-J. Francu) cu André Luguet, film cu scene în culori (lucru rar și costisitor la vremea aceea) Iată însă și un film veritabil, cu acțiune captivantă: *Sirena tropicelor* (1927 — r: Mario Nalpas-H. Etievant) cu Pierre Batcheff, după un scenariu original de Maurice Dekobra. J.B. pe atunci în turneu prin țara noastră cu revista *Negru pe alb la Tănase* și în spectacolele de la barul *Alcazar d'été* va prezenta personal publicului românesc acest film. Deși revela neobișnuitele calități de comediană ale J.B., filmul fără grai nu putea reda decît parțial farmecul vedetei. Ea va reveni pe ecrane de-abia după apariția sonorului, în comedia muzicală *Zou-Zou* (1934 — r: Marc Allégret), în care apărea alături de un june agresbil, format tot la școala music-hall-ului Jean Gabin. Mai apăru apoi în *Princesse Tam-Tam* (1935 — r: Ed. Greville) cu Albert Préjean. De atunci, neîntrerupt solicitată de scenă, studiourile de imprimare și mai tîrziu de televiziune, J.B. n-a mai apărut pe ecran decît în două apariții fugare, la mari intervale: *Fausse alerte* (1940 — r: M. de Baroncelli) și *An jedem Finger zehn* (1954 — R.F. a Germaniei). J.B. care împlinește anul acesta 64 de ani este invitata de onoare la Festivalul de muzică ușoară «Cerbul de aur» de la Brașov. Dar nu în juriu, ci pe scenă...

BAKER Stanley

Actor britanic de film (și teatru), născut la Glamorgan (South Wales-Anglia) la 28 februarie 1928. Actor de formație teatrală, S.B. activează în paralel pe scenă, unde abordează și repertoriul clasic shakespearian, și pe ecran, unde din anul 1943 se impune ca un excelent actor de compoziție. Masca lui viguroasă, prestanța-i fizică sînt remarcate mai ales în filme istorice ca: *Knights of the Round Table* (1954 — r: Richard Thorpe) cu Robert Taylor, Ava Gardner, Mel Ferrer; *Richard III* (1955) de, și cu Laurence Olivier; *Alexander the Great* (1956 — r: Robert Rossen) cu Frédric March, Richard Burton, Danielle Darrieux, sau *Elena din Troia* (1956 — r: Robert Wise) cu Rossana Podesta. Dar S.B. se dovedește a fi mai ales un remarcabil actor de film modern, cu joc nuanțat, ideal pentru personaje complexe, așa cum este de pildă cel din filmul *Soferii sodului* (1957). Filmul, important pentru cariera lui fiindcă îi dă prilejul să se afirme ca protagonist, îi dă ocazia să întîlnească un cineast, Cyril Endfield, care-i va releva aptitudinile dramatice în cîteva realizări de bună calitate: *Sea Fury* (1957); *Jet Storm* (1959), *Zoulou* (1964) și *Sands of the Kalahari* (1965). O altă întîlnire providențială pentru S.B. va fi cea cu alt mare cineast, tot american și tot exilat, ca Endfield, Joseph Losey. Va fi interpretul lui de predilecție într-o serie de drame de ésère noire», veritabile labirinturi psihologice: *Blind Date* (1959) cu Hardy Kruger, Michaline Presle; *The Criminal* (1960) cu Margit Saad; *Eva* (1961) după James Hadley Chase, cu: Jeanne Moreau, Giorgio Albertazzi și Virna Lisi; *The Accident* (1967) cu Dirk Bogarde, Jacqueline Sassard. Prezența sa neliniștitoare se integrează perfect atmosferei obsedante a filmelor lui Losey. În timp ce temperamentul său dinamic este apreciat de alți cineaști de prestigiu ca: Robert Aldrich în *The Angry Hills* (1959) și *Sodoma o Gomorra* (1961); Basile Dearden în *Violent Playground* (1958), J. Lee Thompson în *The Guns of Navarone* (1960), Mario Monicelli în *La ragazza con la pistola* (1968) cu Monica Vitti.

Constantin POPESCU

film

STANLEY KRAMER— o ipostază mai nouă...

de Napoleon IANCU

Cu ultimele sale filme, Stanley Kramer începe să ne fie tot mai familiar. După *Lanțul*, *Procesul de la Nürnberg*, *O lume nebună, nebună, nebună* întrezăream în Kramer un artist care, nemanifestînd vreo atitudine de creație prea «independentă» — apropo de școala newyorkeză — aborda cîteva dintre temele de largă și necesară circulație în cinematograful angajat contemporan. *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?* aparțin deja unui alt regizor, și nu pentru că acesta și-ar fi abandonat convingerile militante, acel mesaj pe care artistul simte nevoia de a-l transmite interlocutorilor săi, cît datorită modalităților de creație adoptate — oarecum contradictorii și desuete. După filmul *O lume nebună, nebună, nebună* — exemplul grăitor de cinematograf, de abordare a acestuia din punctul de vedere al unei specificități estetice — *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?* dau apă la moară unora dintre spectatorii avizați, ca să nu mai vorbim de specialiști, «rea[illegible]ndu-le» de Kramer-scenaristul și de Kramer-producătorul, adică de un cineast care debula sub semnul a două principii de rutină: scenariul și beneficiul.

Kramer, este adevărat, posedă o intuiție a artei filmice, cel puțin curioasă: în unele laturi ea își dezvăluie posibilități de reală valoare creatoare, în alte laturi o abilitate pastișatoare și mimetică desfășurată în jurul succesului literar și scenariilui de succes. Exact ceea ce se întîmplă în *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?*, filme inspirate de pretextul literar al unui scenariu riguros, chiar prea riguros. În fond, ni s-ar replica, Kramer nu este singurul regizor atras de posibilitățile filmice ale unei opere literare. Americanii au manifestat totdeauna mult interes pentru scenariu. Dar Europa «ușurată» în trecut de cele mai bune condeie ale scriiturii literare de film a încetat astăzi să se mai mire înaintea cinematografului american de scenariu. De ce am face-o noi? Sigur, perioada de efervescență scenaristică din anii '20-'25, în S.U.A. ca și în Europa, a avut merite incontestabile. În acțiunea conștientă de a se statua — în sfîrșit! — genul scenaristic ca bază de plecare în nașterea unei dramaturgii cinematografice, premisele erau căutate și descoperite în virtuțile camerei de luat vederi. Se părea că de atunci și pînă astăzi s-au schimbat multe lucruri. Kramer însă, cu ultimele sale două filme, infirmă eventualele schimbări. Dintr-o experiență veche și fructuoasă efectuată în domeniul scenariului și adaptărilor ce a reținut Kramer? Investește el camera de filmare cu calități de comentator cinematografic al pretextului literar? Răspunsul categoric ar fi: NU! Dar autorul acelei *Lumi nebune* știe prea mult cinematograf pentru a nu ne încredința, în cazul de față, de o anumită predispoziție de creație, oarecum crocianâ. Într-adevăr, Kramer, de această dată, nu mai acceptă esteticile particulare, ci optează pentru rezultatul artistic, ca realitate de sine stătătoare, în afara mijloacelor pe care le folosește sau pe care ar fi trebuit să le folosească. Kramer mizează totul pentru obținerea unui spectacol. În numele spectacolului — rațiune artistică pur personală — regizorul abandonează mijloacele esteticii filmului fără a se simti. cît de cît, stînjenit. De aceea, nu trebuie să ne mire predilecția pentru planul apropiat și prim-plan, «mijloace» estetice folosite în dauna exclusivistă a planului general, atît de teatrale, închise și statice, sau indiferența față de tema sfărîmării povestirii ori izgonirii filmului de scenariu.

Așadar, cele două filme își construiesc propriile lor «mijloace»; ideologia cuvîntului înlocuiește imaginea cinematografică, această modalitate de conotare estetică în film. Literaturizarea care decurge din scenariu transformă cuvîntul în «mijloc de expresie» iar camerei i se rezervă rolul de a reține pe peliculă, ca într-o microfilmare, paginile de melodramă ilustrată ale scenariului. Camera de filmare, care este instrumentul principal într-o operă filmică și trezește la viață cea mai complexă subiectivitate artistică printr-o simplă deplasare în spațiul supus relatării, cedează insistențelor repetate ale semnului lingvistic antrenat pe toboganul afirmării tuturor adevărurilor posibile. Or, cuvîntul nu poate exprima într-un context decît un singur adevăr și numai unul. Iată în ce constă, credem noi, pericolul esențial al oricărui cinematograf literaturizant. Kramer, artist prea bogat în reflexii pentru a nu căuta să le difuzeze prin intermediul artei sale, nu și-a ales în cele două filme un limbaj tot atît de bogat. Camera de filmare l-ar fi ajutat incomensurabil; relatînd prin imagini, adică pe cale vizuală, ea declanșează impresii covîrșite de implicații uneori greu de definit prin mijlocirea cuvîntului. Astfel, o punte de trecere filmică de la punctul de vedere al povestitorului — scenariul — la starea reală a fiecărui fapt cinematografic în parte se înfățișează precară și deservește însăși «predispoziția» lui Kramer de a realiza un spectacol. Adnotarea literară țintuiește camera în mod irevocabil; contrapunctul mișcării, ritmul schimbărilor angulare, «toarfeca» montajului fac și ele parte din «mijloacele» repudiate de către Kramer. Un spectacol gen Cukor înscris între reguli «riguros» literare. Dar, din fericire, un spectacol care, prin noblețea angajării, se recomandă conștiinței politice a spectatorului.

MINI-JUPA A MURIT? TRĂIASCĂ MAXI-JUPA!

de Sanda FAUR
Foto: KEYSTONE

Cine a fost înclinat să creadă că semnatara acestei rubrici de modă are înclinații sadice și voluptatea profeților sumbre, cine a presupus că ea a scris apăsat cuvîntul maxi — și în vară, și mai spre toamnă, și cînd a dat prima zăpadă — doar ca pe un fel de baubau menit să sperie inimile slabe și genunchii mini-dezgoliți, cine a crezut că răspîndește zvonuri false și că are o fire panicardă, ei bine, pentru acesta a sunat ceasul greu al pocăinței și autocriticii.

Stimate prietene, trebuie să vă anunț că războiul jupelor e pe sfîrșite. Iar victoria — fie că ne place ori nu — este de partea maxi-ului. Comunicatele de pe frontul parfumat al modei ne informează că — în sunetele nostalgice ale valsului «Ezitare» — armistițiul e pe cale de a fi semnat și că pe cîmpul de bătălie zac învinse, rușinate, micuțele, economicoasele, picantele noastre mini-rochii. Puținele forțe ale rezistenței mini s-au repliat sub comanda unor generali ce trăiesc mai ales din faima anilor trecuți, iar aici, în mini-batalioanele lui Courrèges sau Ungaro, își scot doar uneori tivul scurt de sub maxi-mantalele ce mătură falnic trotuarele, trimbițîndu-și triumful. Zadarnic se împotrivesc fiicele Albionului, care au jurat pe biblia Mary-ei Quant — creatoarea mini-jupei — să nu-și mai acopere în veci gambele, zadarnic țipă femeile «de o anumită vîrstă» că fiecare centimetru în plus la fustă e un an în plus pe obraz, zadarnic suspină sexul forte după spectacolul străzii invadate de mini-uri, degeaba vă uitați și dv. cu groază la pozele alăturate și vă promiteți ferm să rămîneți ultima pe baricadele fustelor de-o palmă. Degeaba. Zarurile modei au fost aruncate. Destinul nostru va fi — o bună bucată de vreme de aici încolo — un destin maxi. Preocuparea noastră nr. 1 va fi de a exersa, în cele 10 minute de gimnastică suedeză matinală, cum să ne sumeșim maxi-ul cînd vom urca în tramvai.

S-a terminat deci cu fetișcana între 15 și 50 de ani, îmbrăcată în rochiță preșcolară, bună de purtat la onomastică, cu șosete trei sferturi și pantofi cu baretă încălțați pe picioare volt strîmbe. Tipul «jeune» nu se mai poartă, adolescentinele răzgîlate s-au demodat, mini-jupa a devenit conservatoare. Moda proclamă era vîrstelor nu cine știe ce fragede, a culorilor sumbre, saturate, a fustelor groase bătînd jumătatea gambei, a ciorapilor fără urmă de transparențe, a pantofilor de grenadieri. «Scandaloasa», libertina modă a coapselor dezgolite s-a dus pe apa gîrlei. Ne vrem femei înțelepte, coapte puritane, care nu mai lasă petic de [illegible] la vedere; ce, nu e amuzant să arăți ca bunica cînd oamenii se plimbă nu sub clar de lună ci printre hîrtoapele lunii? Și în timp ce tivul face ultimele încercări eroico-zadarnice să-și păstreze înălțimile, în timp ce opune rezistență pe fiecare decimetru, oscilînd — pînă a coborî la temperatura de zero grade a gleznei și a celor 33 cm deasupra podelei — între a acoperi genunchiul sau a se opri la jumătatea gambei, în tot acest timp noi ne răfuim în gînd cu vîrstele foarte tinere. Pentru că — trebuie s-o spun! — ele au fost acelea care au aruncat cît colo, primele, cu ingratitudine, mini-jupele și s-au repezit entuziaste să se travestească în cuconițe mature, ele s-au îmbrăcat primele — precum eroinele romanului clasic englezesc — în bluze încheiate pînă sub bărbie cu năsturei mărunți și fustă cenușie din tweed, ele au adoptat stilul pionierei din Far West, cu fuste lungi și ample din cît înflorat, jachetele scurte cu basc cloș și bijuterie «zgardă de căței» lipită de git, ele au hotărît de fapt victoria maxi-jupei. Mă rog, lor le convine tinerețea se poate costuma în orice, frăgezimea răzbate de sub orice mască. Creatorii, fabricanții de modă au știut cui să arunce nada: tineretul e azi marele consumator de veșminte, el trebuie sedus, vîrstnicii rămîn doar niște clienți, mai mult sau mai puțin profitabili.

Așadar, acceptîndu-ne soarta și privind-o curajos în față, nu putem spune că, la nevoie, nu se găsesc și convingătoare argumente filo-maxi: în fond, retina obosise înregistrînd aceeași și aceeași femeie-băietană, aceeași femeie-copiliță, cu sau fără riduri și în orice caz fără mistere. Ne trebuia o femeie nouă, un «new-look '70», o nouă siluetă, o nouă enigmă feminină. Și cum *«nou nu este decît ceea ce s-a uitat»*, cum spunea mademoiselle Bertin, savanta croitoreasă a Mariei Antoaneta, nu e de mirare că deceniul 70 s-a deschis cu o siluetă amintind de cea de la 1900, sau, mă rog, cea de la 1930 ori chiar, pe alocuri, cea din 1950: bustul e mulat, talia fină, mînecile ample, fustele largi — plisate, [illegible]date, evazate. Priviți atent: nu găsiți că [illegible]reța e foarte feminină, suplă, alungită [illegible] găsiți că mișcările sînt mult mai degajate [illegible]um, că un abur de mister și mătăsuri mo[illegible] învăluie acest lujer îndoliat? Cardin subscrie [illegible]nimos la această nouă modă veche și — cu [illegible]toate că în sinea lui și în declarațiile făcute presei susține că prin anul 2000 ne vom îmbrăca numai în... creme termostatice, care să-i țină costumului lui Adam și de rece și de cald — își afirmă propriul său punct de vedere. Fantezist, șocant, nițeluș concesiv: rochiile sînt lungi, ample, dar... cinetice, fustele franjate se învîrtejesc la fiece mișcare și lasă în orice clipă să se vadă dedesubturile, decupurile mai îngăduie să se zărească cîte ceva din teritoriile altădată libere. Féraud își prezintă colecția sa în stil indian și Far West într-un ritm drăcesc, la Muzeul de artă modernă, și își scaldă rochiile în culorile lui Gauguin, d-ra Coco Chanel zîmbește, superioară, din înalta ei scară cu oglinzi, meditînd [illegible] apa mini-urilor sau maxi-urilor trece, dar piatra echilibrată a formelor chaneliene rămîne neclintită pe pozițiile bon-ton-ului. Degeaba încearcă Courrèges să-și îmbrace manechinele în salopete decoltate sexy sau rochițele din vinil strălucitor, degeaba le pune pe nas ochelari cu gene de 3 cm și peruci ciufulite din plastic colorat precum curcubeul, degeaba le urcă pe o scenă turnantă ce se mișcă cu o lentoare insuportabil, degeaba încearcă să miște inimile cu duio de circ chaplinian. Cîștigătorul e din nou ca și ast' vară, Yves Saint-Laurent, cu rafinamentele sale inegalabile, cu maxi-urile [illegible] nebătrînicioase, ample, poetice, vaporoase.

Și dacă nu vreți
în ruptul capului să renunțați
la mini-rochia dv., poftim,
facem un compromis:
lungim doar mantoul.
Dar fără nici o concesie
de astă dată,
exact pînă la călcîie.

Iar acesta e maxi-destinul dv., stimați tovarăși
Păstrați-vă calmul,
amintiți-vă că nu prea demult vi se părea
un gest nesăbuit cel de a vă tăia tivul de la paltoane
Dar ce chipeși veți arăta cu aceste redingote romantice,
cu aceste pălării à la Al. Capone!
Cît să mori de rîs, nu alta, dacă altceva
mai bun n-ai de făcut.

«Fiecare centimetru în plus la fustă, un an în plus pe ceafă», exclamă suporterițele credincioase ale mini-jupei. Și totuși, acest costum, în carouri alb-bleumarin, cu fusta pînă la jumătatea gambei și tailorașul scurt, a fost unul dip șlagărele colecției lui Pierre Balmain.

Am totuși convingerea că acest primăvăratic maxi-mantou dintr-un bumbac gros, purtat peste o fustă nițeluș mai scurtă și împodobit pe la buzunare și mineci cu tot felul de ineluțe aurite, va sfîrși prin a vă cuceri inimile...

MINI-JUPA A MURIT? TRĂIASCĂ MAXI-JUPA!

Suporteriţele l-au aşteptat, credincioase, să-şi prezinte — ultimul — colecţia de primăvară şi el a venit în goană, dar numai după ce a terminat decorurile şi costumele marii reviste a Cazinoului din Paris, pentru care Zizi Jeanmaire i-a cerut să deposedeze de pene o întreagă grădină zoologică de struţi. Raquel Welch, frumoasa vedetă americană, acceptă să prezinte, pentru «Paris Match», tendinţele modei, se pozează cu Cardin într-o rochie cinetică, îmbracă şi o peticită salopetă strălucitoare de-a lui Courrèges, dar cumpără — pentru sufletul ei şi o recepţie oferită de preşedintele Nixon la Washington — o amplă rochie chemisier din crepe negru, cu fusta cloş, măturînd generos podeaua.

În ce ne priveşte, scumpe consoare, cred că a venit momentul să facem economii serioase la banii de coşniţă: de-acum în doi ani — ca să vă dau un larg termen de graţie — rochia noastră cea de toate zilele ne va cere, modest vorbind, un metraj dublu. Firește, dacă maxi-ul va reuşi să vă cucerească sufragiile... Dar oare aţi văzut femeie care să se sustragă pînă la capăt dictatului modei? Pot să jur că, curînd-curînd, veţi privi mini-jupa cu un aer oripilat: cum am putut să credem în veşnicia unor lucruri atît de demodate?

Iar pentru rochia de seară, această învolburare de volane din organza, îmbrăcînd o sofisticată tărăncuţă plină de candori simulate.

Poza nu e scoasă din vreun album al anilor 1950, ci e caldă, fierbinte, reproducînd strigătul cel mai calm, cel mai înţelept al modei '70: lungimea ce se mulţumeşte să acopere doar genunchiul.

KAMIKAZE-
onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei

I

de Ioan GRIGORESCU

Cuvîntul «Harakiri» mi-a adus în memorie alt cuvînt japonez cu stranii rezonanțe circaziene: «Kamikaze». Întruchipate în gesturi, cele două cuvinte nu sînt sinonime decît prin finalitatea lor: moartea. Primul sună ca un tăiș de iatagan, ca strigătul autoflagelării supreme, ca un țipăt de deznădejde și de hotărîre. Al doilea, cu inflexiuni de cremene, are în el ceva demential, ca disperarea neconsolată, ca panica irațională, ca spaima. Mi le-am amintit brusc, citind într-o notiță de ziar că paznicul unui muzeu de arte moderne din Tokyo n-a putut suporta dezonoarea pricinuită de faptul că, dintr-una din sălile păzite de el, s-a furat un Toulouse-Lautrec, și și-a făcut harakiri. Adică și-a restituit neprihănirea sufletului prin sabie, spintecîndu-și în cruce pîntecele, după ce a adus pe altarul lui Buddha ofrandele onorei. Nu știu de ce aș fi vrut ca omul acesta să-și fi supraviețuit sinuciderii, dar un harakiri este ireversibil și nu există dezonoare mai mare decît a-l rata. În memoria mea asociez chipul acestui bătrîn și venerat tokyoț cu imaginea unui japonez uscățiv, de vreo cincizeci de ani, pe care l-am cunoscut toamna trecută lîngă parcul Ueno din Tokyo.

Se afla acolo, pe o stradă din apropierea gării, un avion japonez dezafectat, un monoplan cu un singur motor, amintind prin linia sa ceva din silueta «Stukas»-urilor germane. Veneam pentru a doua oară acolo și priveam avionul acela din carlinga căruia scaunul navigatorului sau al copilotului fusese scos, lăsîndu-se un singur loc în fața manșei și a tabloului de bord cu altimetrul coborît la zero. Avea fuzelajul mohorît de ploi, elicea ciupită de oxizi, pîntecul pătat de uleiuri solidificate, cauciucul roților pietrificat, cu crăpături adînci, ca niște călcîie de țăran. Priveam avionul acesta de cîtva timp, ba întrebîndu-mă cum n-a ajuns de mult la fier vechi, ba asemuindu-l cu o pasăre rănită, mumificată, căzută din văzduh undeva pe pămînt, unde tocmai se nimerise să existe un oraș mare, cu oameni grăbiți, care n-aveau niciodată timp să se uite la ea... Cînd, răsărind nu știu de unde, l-am văzut pe omul acela vorbindu-mi peste umăr:

— Vă plac avioanele, domnule? Acesta este un avion Kamikaze, vă rog să priviți aici, deși vopseaua s-a cam luat, se mai cunoaște încă blazonul florii de cireș cu trei petale... Și eu am fost un Kamikaze, domnule, și știu bine blazonul acesta, l-am purtat aproape șapte luni...

Era un individ neobișnuit de înalt pentru un japonez. Avea o față uscățivă, hîtră, colțurile buzelor în paranteze triple, un nas în vînt care îi dădea un aer de ghidușie tristă, ca de clovn tragic. L-am privit neîncrezător. Probabil a simțit ceea ce gîndeam despre el, deoarece mi-a zîmbit cu un nedeghizat sentiment de vinovăție.

— Da, domnule, vă înțeleg, un Kamikaze nu poate să existe în viață, dar eu am avut ghinion, sau poate noroc, nu este vina mea că am scăpat, pur și simplu n-am mai apucat să zbor... Mă credeți?

— Vă cred, i-am spus, simțind deodată că avea nevoie să fie crezut.

Poate că discuția noastră s-ar fi terminat aici, dar mi s-a părut că este nepoliticos să nu-i pun și eu o întrebare:

— Și acum cu ce vă ocupați? Ce poate face astăzi un fost Kamikaze?

M-a privit cu o expresie de jignire profundă. Apoi mi-a zîmbit îngăduitor, așa cum le zîmbești copiilor care pun întrebări stupide:

— Eu nu fac nimic, domnule, eu sînt mort de douăzeci și cinci de ani, v-am spus, nu este vina mea că trăiesc încă, dar la noi, deocamdată, morții nu sînt puși la treabă, îi lasă toată lumea în pace să-și vadă de-ale lor...

Mi s-a părut nebun, și tocmai de asta am ținut să continuăm discuția. L-am invitat la un păhărel de saké.

— O, primesc cu multă plăcere, domnule; morților, chiar dacă nu le place să facă ceva util, din cînd în cînd un păhărel de saké nu le pică rău...

— De ce a fost adus avionul acesta aici?, l-am întrebat cînd ne-am așezat la măsuța scundă a unei taverne învecinate.

— Să se joace copiii, domnule; copiilor le plac avioanele, toți copiii din lume visează să se facă aviatori sau cosmonauți, numai eu n-am visat niciodată asta, și totuși am fost un pilot destul de bun, credeți-mă.

— Ciudată jucărie, am zis eu neputîndu-mi înfrîna reflexia. Un avion-sinucigaș... nu mi se pare cel mai nimerit lucru pentru copii...

— De ce nu? Pentru ei un avion rămîne doar un avion, și cuvîntul «sinucidere» nu-l învață decît mai tîrziu și cu destulă indiferență. Asta e o chestie care devine gravă abia cînd se face, nu cînd se vorbește despre ea...

— Ce înseamnă exact cuvîntul «Kamikaze»?, l-am întrebat mai tîrziu.

— Ad-litteram, s-ar traduce prin «Sufletul» sau «Vîntul divin». Semnificația lui legendară a apărut la sfîrșitul secolului al XIII-lea, mai precis în 1281, pe vremea cînd Kubilay, nepotul lui Gingis-han, ajunsese să stăpînească, pe lîngă Mongolia, tot pămîntul Chinei, Turkestanul, Manciuria, Coreea, Birmania și Annamul. Kubilay a dorit atunci să-și întindă stăpînirea și asupra Imperiului Soarelui-Răsare. Și pentru că pămîntul nostru nu putea fi cucerit decît de pe mare, și-a durat o flotă de trei mii de vase și a pornit cu ea să ne calce. Dar dă-le mongolilor ce este al mongolilor. Ei

O ultimă fotografie înainte de plecarea fără întoarcere a «piloților semizei».

Detașamentele piloților sinucigași numără foarte puțini supraviețuitori. Ei se mai întîlnesc încă, în fiecare an, în templul Yasukuni — Panteonul japonez — pentru a celebra memoria camarazilor căzuți.

KAMIKAZE-
onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei

Moment de panică. Marinarii americani au desluşit la orizont un avion Kamikaze ce se îndreaptă spre vasul lor.

sînt excelenţi călăreţi, dar foarte proşti navigatori. Iar supuşii lor de atunci, coreenii şi chinezii, mai pricepuţi ceva în-ale mării, s-au arătat foarte puţin zeloşi. Nimeni nu l-a sfătuit pe Kubilay să nu-şi pornească asediul pe mare în perioada taifunurilor. Şi tocmai unul dintre aceste taifunuri, un Kamikaze, un vînt trimis de zei, i-a nimicit armada, sfărîmîndu-i-o de coastele pămîntului nostru. Taifunul e unul dintre cele cinci mari nenorociri ale japonezului, domnule, alături de cutremure, de vulcani, de foc şi de potop, dar cînd ţi-l trimit zeii să te scape de invazia hoardelor străine, el devine un Kamikaze căruia i se pot datora vieţile nevestelor şi ale copiilor noştri. În cinstea acestui taifun, nimicitor de duşmani, comandourile noastre speciale de aviatori-sinucigaşi au fost numite Kamikaze. Îmi permiteţi să întind ceşcuţa mea gheişei pentru a-mi mai turna o picătură de saké, domnule? O beau pentru sufletul camarazilor mei, cavalerii trişti ai florii de cireş cu trei petale... Ei trebuiau să-i împiedice pe americani să pună piciorul pe pămîntul zeiţei Isé... Să bem pentru ei, deşi domnul Mac Arthur a avut mai mult noroc decît Kubilay-han, în ciuda Vîntului divin. Dar asta a fost singura noastră armă secretă, domnule, cea mai redutabilă, cea mai înfiorătoare, dacă vreţi, tipic japoneză. Mai tare ca rachetele germane «V.1» şi «V.2», un nume la al cărui auz inamicul simţea gheara panicii: avioanele sinucigaşe şi piloţii lor, «cavalerii morţii».

— Ştiţi cumva cine a fost iniţiatorul acestei mişcări? Cine a lansat ideea misticului Kamikaze?

— I-aţi zis «mistic», domnule? Să ştiţi că nu sînteţi departe de adevăr, deşi sesizez în modul cum folosiţi acest cuvînt o nuanţă peiorativă. Nu vă supăraţi, am făcut cîndva studii de filologie romanică la Universitatea Chuo din Tokyo — de pe băncile ei am fost recrutat în vara lui 1944. Cît despre iniţiatorul mişcării, pe el îl caut şi eu de mai bine de douăzeci şi cinci de ani, să-l vîr într-un avion ca ăla din colţul străzii, numai cu atîta benzină cît să-i ajungă la dus, nu şi la întoarcere, şi să-i dau o ţintă vie, mişcătoare, care să-i primească picajul cu o ploaie de obuze. Şi pe urmă să vorbim... Sau să-l îngrop de viu într-o «Baka», cu o mie de kilograme de trotil sub fund şi să-i spun să-şi dirijeze singur torpila spre un vas de război inamic care-l aşteaptă cu flori... Ştiţi ce înseamnă cuvîntul «Baka», domnule, în argou japonez? Diliu, ori capiu, sau dacă preferaţi să mă exprim ceva mai cult: cretin, idiot, lipsit de raţiune. Aşa le ziceam noi bombelor vii, torpilelor cu oameni în ele, cu bărbaţi tineri, cei mai mulţi studenţi, creduli şi curaţi la suflet ca nişte copii. Iar tîmpeniile alea de Baka erau nişte cilindri de metal sau chiar de lemn, lungi de vreo cinci metri. Aveau două aripi şi o cîrmă rudimentară. În coadă, cinci rachete care le propulsau cu o viteză de nouă sute douăzeci şi cinci de kilometri pe oră. Înăuntru era atîta loc cît să încapă un om culcat ca într-o ţeavă, şi o mie de kile de explozibil. Baka erau lansate din avioane în apropierea vaselor de război inamice şi băieţii aveau misiunea să le dirijeze manual către punctul cel mai sensibil al navei. Aşa a fost tăiat în două, la 12 aprilie 1944, distrugătorul american «Abele» de unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, citat pe ordinul de zi al Amiralităţii, în Okinawa, în fruntea a patru sute cincizeci de tineri piloţi sacrificaţi «eroic» pe altarul zeului Baka.

— În modul cum aţi pronunţat cuvîntul «eroic» disting şi eu o nuanţă peiorativă.

— Tot ce se poate... Să nu vă închipuiţi că toţi cei patru sute cincizeci au reuşit să taie pe din două şi să trimită la fund cîte o navă de război americană... Ar fi fost prea frumos... Cei mai mulţi săreau în aer înainte de a-şi ajunge obiectivul... Sau nu îl nimereau şi, terminîndu-şi combustibilul, se înmormîntau de vii în sicrie de trotil... Cît despre iniţiatorul comandourilor speciale, se spune că a fost contraami-

Avion Kamikaze în acțiune. Chiar dacă aparatul a fost atins și lasă în urma lui o coadă de flăcări, misiunea va putea fi îndeplinită dacă pilotul se va arunca, cu avion cu tot, pe punțea vasului inamic.

ralul Takejiro Onishi, unul dintre autorii dezastrului din bătălia aeronavală a Filipinelor, care a avut bunul-simț să-și facă harakiri imediat după capitulare. Dar n-a fost numai el, ci încă mulți alții, grade superioare din Cartierul General de la Tokyo, oameni care i-au preluat ideea și i-au extins-o și care nu s-au sinucis cîtuși de puțin după înfrîngere... Pe ăștia îi caut eu...

— Și ce faceți ca să-i găsiți?

— Dracu' știe... Aștept... Mai beau un saké... Știți, după război m-am făcut cascador de filme, cu alte cuvinte mi-am căutat moartea cu lumînarea, dar n-am avut noroc să dau peste ea și acum, uitați, m-a prins bătrînețea, și asta nu e o meserie care se face cu părul cărunt... Mă țin după turiștii europeni, de preferință francofoni, de americani nu mă apropii decît la ananghie, am eu un colț pentru ei încă din toamna lui patru'ș cinci, o să vă spun și povestea asta, după ce gheișa ne umple din nou cești... «Kam Pay» (Noroc!), domnule...

— De unde știi că eu nu sînt american?

— Deși sînteți un «gaijin» (străin), domnule, nu sînteți american, v-am mai văzut pe-aici, ați trecut cu un prieten, tot european, și v-am auzit vorbind o limbă cu rezonanțe latine. V-a arătat avionul meu și ați plecat uitîndu-vă în urmă, iar eu am știut c-o să reveniți... Vedeți, eu pe-aici îmi fac veleatul, este singurul loc unde îmi pot reîntîlni din cînd în cînd vechii camarazi, iar rabla aia care putrezește acolo în ploaie și se răscoace la soare rămîne o atracție irezistibilă pentru europeni... Cîștig și eu, cinstit, o bucată de pîine.

— Sînteți căsătorit?

— Nu, domnule. La început am crezut că voi mai fi util în treaba pe care o știam, apoi m-a apucat o poftă nebună de viață și m-am făcut ce v-am spus, cascador. O lună de lucru, trei la spital și un an întreg fără griji. Pînă n-au mai vrut să mă primească din cauza vîrstei. Riscurile lor erau prea mari, chiar dacă eu eram dispus să mă angajez fără asigurare.

— Unde locuiți?

— Ăsta-i genul de întrebări care nu-mi prea plac, domnule. De ce aveți nevoie de identitatea mea exactă? Eu v-am cerut-o? Dumneavoastră, europenii, aveți concepții total diferite de ale noastre despre discreție. Și o curiozitate lipsită de rafinament, iertați-mă că v-o spun. Totuși, am să v-o satisfac. Casa mea e avionul acela, domnule. Sînteți mulțumit?

Simțeam că trebuie să readuc discuția pe făgașul ei bun. Am comandat cîte o porție de «Tempura» (pește prăjit cu tentacule de caracatiță și tulpină de lotus) și, cînd l-am văzut mai îmbunat, l-am întrebat:

— Spuneți-mi, corpul acesta de Kamikaze a constituit o armată aparte sau apărea numai ocazional, cînd se ofereau voluntari?

— Voluntari, ziceți? Da, au existat și voluntari. Dar cei mai mulți piloți sau marinari erau desemnați din oficiu... Să vă spun un secret pe care l-am aflat abia după război... O fac așa, pentru că v-ați arătat prietenos cu un bătrîn pilot-cascador care moare încet lîngă un avion-sinucigaș ce nu mai poate zbura... A existat un ordin secret al Marelui Stat Major care recomanda cu strictețe să nu se recruteze pentru Kamikaze decît piloți începători, nu prea experimentați și cît mai tineri. Piloții și marinarii de clasă erau mult prea necesari pentru operațiunile în reluare, adică cele care solicitau întoarcerea la bază... Cum dracu' m-am nimerit și eu printre ăia, nu știu, probabil că numai datorită sufletului meu de aventurier milostiv, căci familiile care dădeau țării un Kamikaze deveneau «homare no ie», adică foarte onorate, și primeau cartele cu rații alimentare speciale, și li se ofereau peste tot locurile din față... Vedeți, un Kamikaze trebuia să aibă spiritul liber, să nu-și facă griji pentru ai săi și pentru cele pămîntești... De aceea, organizația noastră a devenit un corp de elită, «Tokkatai» sau comando special de atac. La Okinawa aveam și un șef, mort și ăla, da' nu de mîna lui, pe contraamiralul Ugaki, de la care primeam în cadrul unei ceremonii cu mare pompă uniforma specială: vestoanele albastre cu șapte nasturi de metal în care era ștanțată floarea de cireș cu trei petale... Iar acum eu vînd nasturi din ăștia, vă pot oferi și dumneavoastră unul, dar nu vreau să vă mint, nu sînt originali, mi-i face un prieten din Asakusa și americanii se dau în vînt după ei, poți să le smulgi și douăzeci de dolari dacă nu scoți decît unul pe care să-l ai cusut la butonieră, ca o decorație, și dacă mai știu să te și tocmești... Vedeți, domnule, am devenit un porc care dezonorează Vîntul divin, dar o dată în viață pot să-mi permit să stau de vorbă cinstit cu un necunoscut care nu știu de unde vine și unde pleacă și care a avut generozitatea să invite la o sticlă de saké un decăzut ca mine... Dacă muream, eram cineva, domnule, s-a făcut atîta pentru a se da eroismului nostru o aureolă, păcat că nu pot să vă arăt ziarele care vorbeau în delir despre piloții semizei și cei «O sută de milioane», ca și cînd ar fi vrut să se amintească poporului că în zi vor fi chemați toți la apel pentru a deveni sinucigași-voluntari...

— Destinul unui Kamikaze părea pecetluit chiar din clipa recrutării. Spuneți-mi, nu exista nici o posibilitate de sustragere, de abandon?

(Urmarea în numărul viitor)

O performanță fotografică: momentul în care torpila vie «Baka» explodă, după ce pătrunsese în magazia de muniții a portavionului «Enterprise».

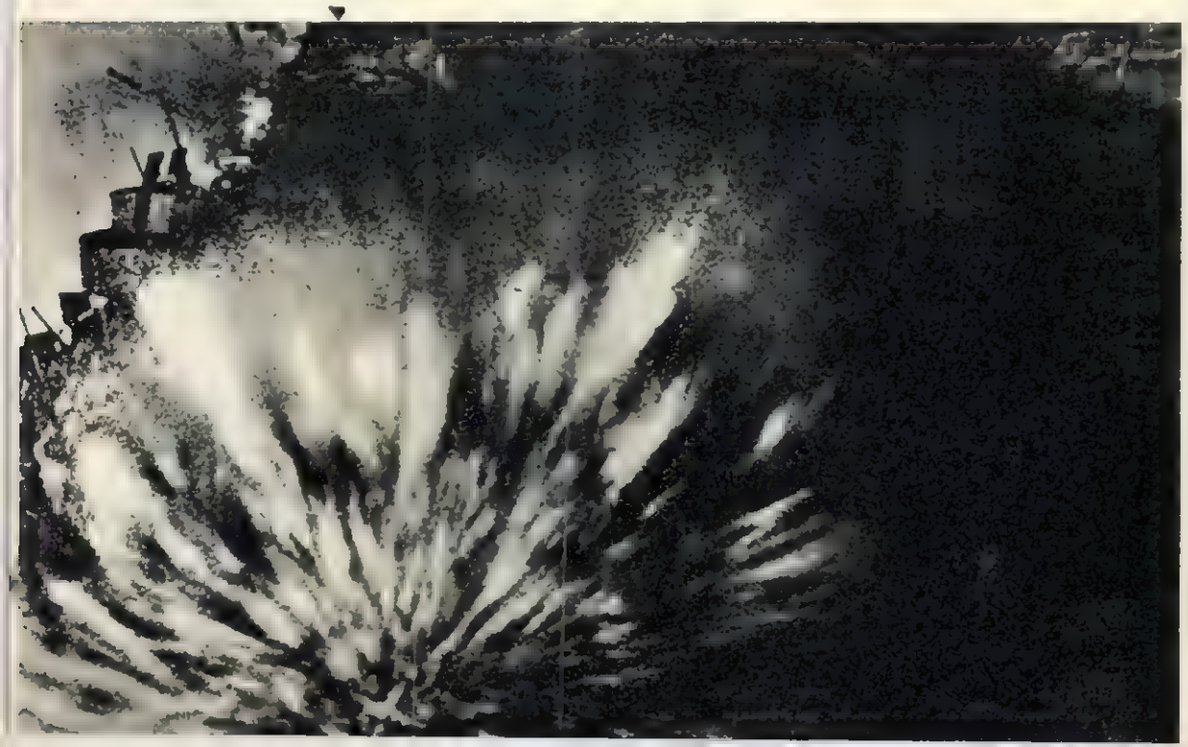

tv

de Felicia ANTIP

prea trufașă, prea semeață!

Agresivitatea telespectatorului care «nu înghite» nu s-a dezmințit nici de data aceasta. Alergic la tot ceea ce nu se înscrie în șabloanele care constituie zestrea lui intelectuală, a fost cuprins de o nouă criză de intoleranță: o participantă la concursul «Steaua fără număr» l-a derutat și, ca tot ceea ce îl derutează, l-a înfuriat. E dispus să accepte orice, la nevoie chiar și talentul autentic, cu condiția să se înfățișeze cuminte, modest, cu pălăria în mînă, să-i solicite umil bunăvoința, să știe să se poarte în așa fel încît să-i poată fi iertată inzestrarea ieșită din comun.

Tînăra Corina Chiriac a încrucișat orice măsură. Și-a îngăduit să fie, de la prima ei ieșire în lume, sigură pe sine și pe darurile cu care a binecuvîntat-o natura. A îndrăznit să nu aibă trac și n-a avut nici măcar bunul-simț de a-l mima. Și-a permis să cînte cu o voce sigură, netremurătoare. N-a avut pudoarea unei interpretări sfioase, șovăielnice. A dat buzna pe micul ecran cu o dezinvoltură, cu un aplomb, la care au dreptul numai consacrații. A mers chiar pînă la o interpretare și o ținută scenică originală. Închipuiți-vă! La cea dintîi apariție! Cum să rabde așa ceva telespectatorul acela cu ștaif și cu parapon pe care l-am evocat cu cîteva săptămîni în urmă? Domnia-sa, arătam atunci, e minoritar, dar gregar și gălăgios. Protestează, proferează injurii, care ca preferințele sale să fie lege. S-a manifestat deci din nou. A scris televiziunii, președintelui juriului, prezentatorului emisiunii, pentru a-i informa că se simte ultregiat de notele maxime acordate tinerei aspirante impertinente.

De data aceasta, însă, protestele lui n-au mai întîmidat pe nimeni. Corina Chiriac a apărut din nou, în etapa a doua a concursului. Probe mai grele, mai pretențioase. Aceeași stăpînire a mijloacelor artistice, aceeași voce frumoasă, cultivată, aceeași prezență scenică neinhibată, aceeași adecvare a interpretării la piesele muzicale alese sau indicate. Firește, 10 pe linie. Fără nici o pregătire suplimentară, Corina Chiriac ar fi putut să se prezinte direct, cu mari șanse de succes, pe scena festivalului care va desfășoară în aceste zile la Brașov. Anul viitor, cînd va avea 21 de ani — cîntăreții noștri sînt «descoperiți» și «lansați» de obicei mai tîrziu, ceea ce reprezintă un handicap pentru cariera lor — va fi fără îndoială principala noastră reprezentantă în competiția cerbilor.

Poate că această discrepanță flagrantă dintre adevărul obiectiv — talentul Corinei Chiriac — și strigătele otărîte ale cavalerilor vorbelor grele îi va convinge, în sfîrșit, pe tovarășii de la televiziune că nu trebuie să se sperie niciodată de cei ce, drapați prudent în toga «principialității», pretind de la adăpostul ei reducerea tuturor programelor la nivelul minții lor sărăcuțe. N-am inima scriitorului Fănuș Neagu care reproduce — cu nume și adresă în frunte — scrisoarea unui concetățean foarte slab într-ale gramaticii și logicii dar foarte tare la insulte și la invocarea unor argumente cadriste. Nu voi dezvălui deci numele inginerului din Craiova care scrie că autoarea rîndurilor de față «totuș își face griji că televiziunea a lăsat-o mai moale în ultimul timp cu instruirea, să nu bă nici-o teamă în această privință, statul nostru se preocupă serios de educația multilaterală a tuturor oamenilor» și încheie cu cuvintele: «îmi exprim speranța că am fost înțeles cîtuși de puțin». Nu voi spune cum îl cheamă nici pe cititorul din Timișoara care, cu «o diplomă universitară în buzunar», scrie: «Nu sînt împotriva gimnasticii minții dar nu putem face această gimnastică 7 zile din săptămînă căci vom deveni toți filozofi și nu va mai produce nimeni numai idei și teorii și cine vrea să o facă, să o facă în orele prevăzute special pentru această gimnastică». Domnia-sa produce însă «idei și teorii» și scriind, bineînțeles, «în numele mai multor telespectatori» ne informează binevoitor care sînt «bazele artei socialiste».

Ar fi însă o greșeală să credem că toți intoleranții sînt și agramați. Unii cunosc ortografia, dar sînt certați cu logica și mai ales cu buna-credință. Ei bat cu pumnul în masă, strigă că sînt «jigniți, insultați și umiliți, loviți în demnitate și în sentimente, ultragiați» atunci cînd cineva încearcă, vorba lui Topîrceanu, să dea «cu zăcherlină-n proști». Se invocă demagogic democrația și «cele mai elementare principii și norme de conviețuire și de respect reciproc» pentru a proclama că respingerea dictatului unor telespectatori din speța celor ce i-au denigrat pe Corina Chiriac și pe membrii juriului este «incompatibilă cu relațiile existente în societatea noastră actuală».

Nu dau nume pentru că nu urmăresc să-i prezint într-o postură ridicolă pe semnatarii scrisorilor din care am citat. Ei sînt însă purtătorii unei anumite mentalități care trebuie combătute cu orice preț. Pentru că se bazează pe refuzul de a înțelege, pe fățărnicie și mai ales pe cultul mediocrității.

terom '70

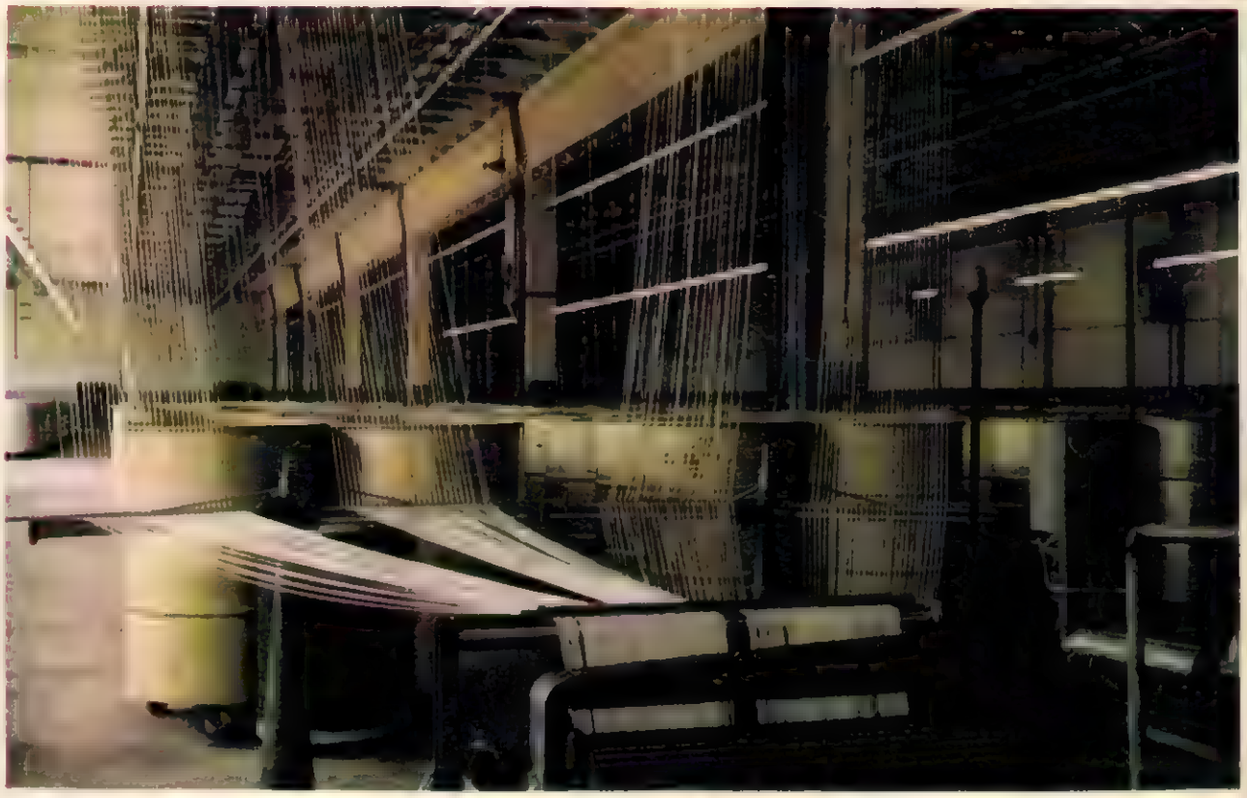

Împlinind recent un an de existență, TEROM — copilul minune al industriei textile ieșene — consemnează, printre altele, faptul că echivalentul lînii tunse de pe două milioane de oi a fost oferit beneficiarilor interni și externi sub forma a peste 10 000 de tone fibre poliesterice.

1 625 de bărbați și 3 750 de femei s-ar putea îmbrăca — foarte elegant, de altfel — pe baza unei cantități de materie primă — fibra de poliester în amestec cu lînă precum și poliester sută la sută — produse doar într-o singură oră la **Uzina de fibre sintetice-Iași.**

Nesifonabil, uscîndu-se rapid (îi trebuie doar o treime din timpul necesar uscării altor materiale), vopsit într-o gamă foarte variată de culori rezistent la: lumină, intemperii, acizi minerali organici, oxidanți și reducători, prezentînd avantajul de a-și păstra stabilitatea dimensională după spălare, rezistent la o temperatură de 150° timp de 100 de ore, nederanjat de prezența vaporilor pînă la 130°, îmbunătățindu-și structura în amestec cu bumbac sau lînă — iată calitățile TEROM-ului pe care le cunosc nu numai consumatorii din țară, ci și cei din: Elveția, Belgia, Spania, Grecia etc.

Nu înregistrăm ca pe o noutate, ci ca pe o simplă știre informativă împrejurarea că aproape întregul proces de fabricație al TEROM-ului este automatizat, iar operațiile pregătitoare polimerilor se execută de către o foarte modernă instalație-program.

Un competent colectiv de cercetători și specialiști, lucrînd în laboratorul uzinal, semnează certificatul de garanție pentru fiecare gram de fibră care ia drumul spre Fabrica de stofe «Libertatea» din Sibiu, spre «Partizanul» din Brașov sau spre alte zeci de fabrici, întreprinderi din țară și de peste hotare.

Dacă într-o zi de vară, pe plajele litoralului vă va reține atenția o saltea pneumatică,

dacă privind în larg, ochii vi se vor opri pe pînzele albe ale unei bărci alunecînd pe valuri,

dacă, seara la Cazinou, veți admira pe tînărul îmbrăcat într-un costum impecabil,

dacă, în sfîrșit, noaptea, în camping, vă veți odihni admirabil în sacul dv. de dormit,

să știți că emblema uzinei ieșene este strîns legată și de salteaua pneumatică, și de pînzele bărcii pornite în larg, și de costumul tînărului de la Cazinou, și de sacul de dormit din camping, iar dacă cumva la mare ați venit cu autoturismul dv., e bine să știți că anvelopele roților care au parcurs mii de kilometri au în componența lor inserții textile produse tot la **Uzina de fibre sintetice-Iași.**

Emil CIULEI

27 februarie – 8 martie

DECADA MĂRȚIȘORULUI

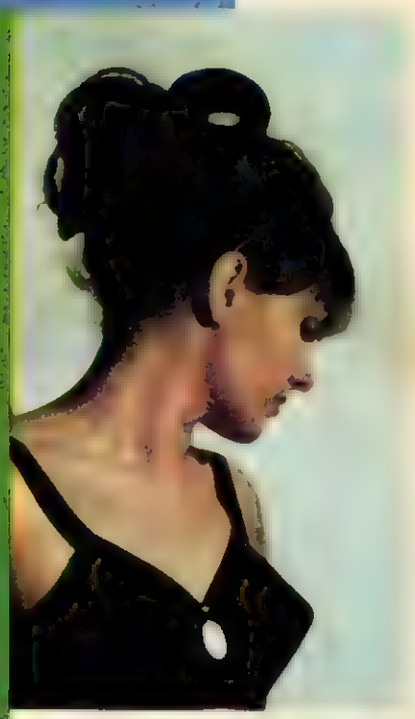

GALANTERIE
CONFECȚII
TRICOTAJE
ÎNCĂLȚĂMINTE
MAROCHINĂRIE
CEASURI
ARTICOLE DE PODOABĂ

CADOURILE MĂRȚIȘORULUI
DARURILE PRIMĂVERII

RECOM

varietăți

zecimalizarea și Lolly Dolly Bikini

Febra pregătirilor din Marea Britanie pentru trecerea la sistemul zecimal al lirei sterline a afectat nu numai lumea economiștilor, financiarilor, bancherilor, industriașilor și așa mai departe, ci și un sector de activitate cu totul neașteptat — moda. La expoziția industrială Statindex'70, a cărei temă este tocmai istorica transformare a monedei naționale britanice, a fost prezentat și acest model intitulat «Lolly Dolly Bikini», confecționat în întregime din noile monede divizionare propuse să înlocuiască bătrînii șilingi și penny. Barbara Smith, fostă «Miss Britania» și actuală vedetă de film și televiziune, și-a asumat sarcina plăcută de a adăuga la interesul general pentru zecimalizare farmecul ei personal ca și cel al lui Dusty, buldogul a cărui zgardă e făcută, se înțelege, tot din noile monede.

căldura străzii

Frig, frig pe multe meridiane... Sub — 30°C, chiar și în Japonia. Edilii din Tokyo au pus la dispoziția trecătorilor «colțuri calde»: o sursă de căldură (cărbuni sau gaze) reflectată spre pieton de numeroase oglinjoare de metal, orînduite într-o secțiune parabolică.

ÎNȚELEPCIUNEA COPIILOR

● Tăticule, ce bine e cînd îmi faci tu baie... Mămica îmi scoate și pantofii, și hainele...

● Mi-ai spus să pun șimburii în colțul farfuriei, dar farfuria asta nu are colțuri... e rotundă.

● Litera legii de ce nu există în alfabet?

● Mama își amenință odorul care a făcut o nouă poznă:
— Să vezi ce-o să-ți facă tata cînd o afla!
— A aflat! — răspunde calm vinovatul.
— Și ce-a spus?
— A spus: «Să vezi ce-o să-ți facă mama cînd o afla!»

● Cînd mă fac mare, dacă am să fiu tanti, mă fac doctor, iar dacă am să fiu nene — inginer.

● Privind un om chel:
— Nene, capul matale e desculț?

● Vezi, mămico — spune o fetiță, oprindu-se cu mama ei în fața vitrinei unui magazin de jucării — păpușa aia mare și frumoasă ți-aș cumpăra-o eu, dacă tu ai fi copilul meu.

● O mamă își anunță fetița în vîrstă de trei ani:
— Barza ți-a adus un frățior! Vrei să-l vezi?
— Nu, vreau să văd barza!

DACĂ...

● *Dacă* aș avea talent, alții m-ar imita. Dacă m-ar imita, aș deveni la modă. Dacă aș deveni la modă, aș ieși repede din modă. Deci, e mai bine că n-am talent.
Jules Renard

● *Dacă* alături de științele exacte s-ar delimita sectorul științelor inexacte, primul loc l-ar ocupa critica.
N.P. Akimov

● *Dacă* aș fi păgîn, aș ridica o statuie în onoarea Energiei, și aș adora-o în genunchi.
Mark Twain

● *Dacă* n-am greși, n-am putea acumula experiență. Dacă n-am acumula experiență, n-am putea greși.
Charles Aznavour

● *Dacă* am crede totul, am da dovadă de bătrînețe. Dacă am suspecta totul, am părea prea tineri. Dacă am crede că știm totul, am fi prea copilăroși.
Françoise Sagan

● *Dacă* nu știm să folosim timpul, nu trebuie să ne mirăm că el este atît de scurt.
Jacques Prévert

afară cu iarna !

În fiecare an, în satele landului Hessen (R.F.G.) are loc, potrivit unei străvechi tradiții, defilarea cortegiului «purtătorilor de paie» pentru izgonirea iernii.
Flăcăi îmbrăcați în paie sînt purtați prin sat de tinere fete travestite în haine bărbătești.
Sătenii le oferă tot felul de bunătăți culinare, care sînt mîncate noaptea în jurul focului aprins cu paiele care i-au acoperit pe purtători.

și totuși vor avea un copil?

Dorința de a avea un urmaș a perechii britanice Sylvia (34 de ani) și Kenneth Allan din Atherton-Lancashire, oameni sănătoși și apți de a procrea, era atît de vie, încît inexplicabila sterilitate a căsătoriei lor a făcut din ei doi nefericiți. Iată de ce, atunci cînd medicul ginecolog Patrick Steptoe le-a propus să efectueze, experimental, o fecundare artificială în eprubetă a ovulului soției cu celula seminală a soțului, ei s-au declarat de îndată de acord. Și iată că ziarele anunță senzaționala reușită a experimentului. Ovulul fecundat se dezvoltă normal în eprubetă și în curînd el va fi implantat doamnei Allan pentru desăvîrșirea, pe cale naturală, a creației științifice.

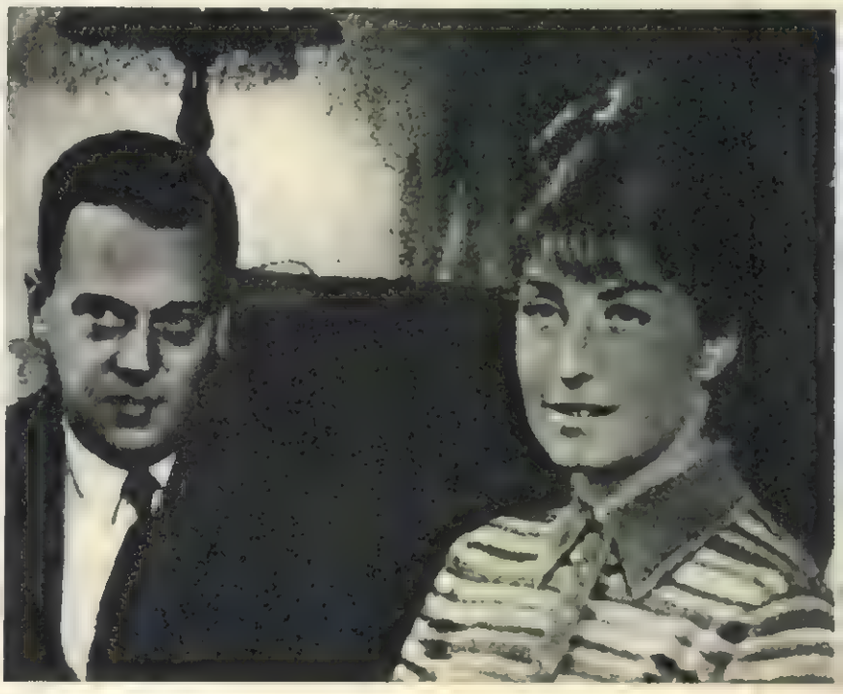

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

— Vă atrag atenția că sub patul dv. se află cineva!...

— Mi se pare mie că clubul ăsta e în pragul falimentului...

— Și pentru care motiv sînteți de părere că n-aș putea ocupa un post de răspundere?

— L-ai lăsat să-ți scape?
— Da... dar i-am luat numărul.

— Îl cunoști?

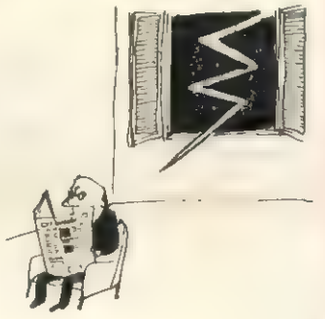

— Îndată, iubito!

— Nu puteai să spui că nu-s aici?...

— Ai mai văzut un cîine atît de timpit?!

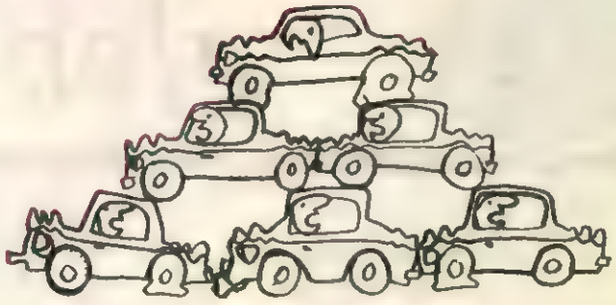

ÎN CÎTEVA RÎNDURI

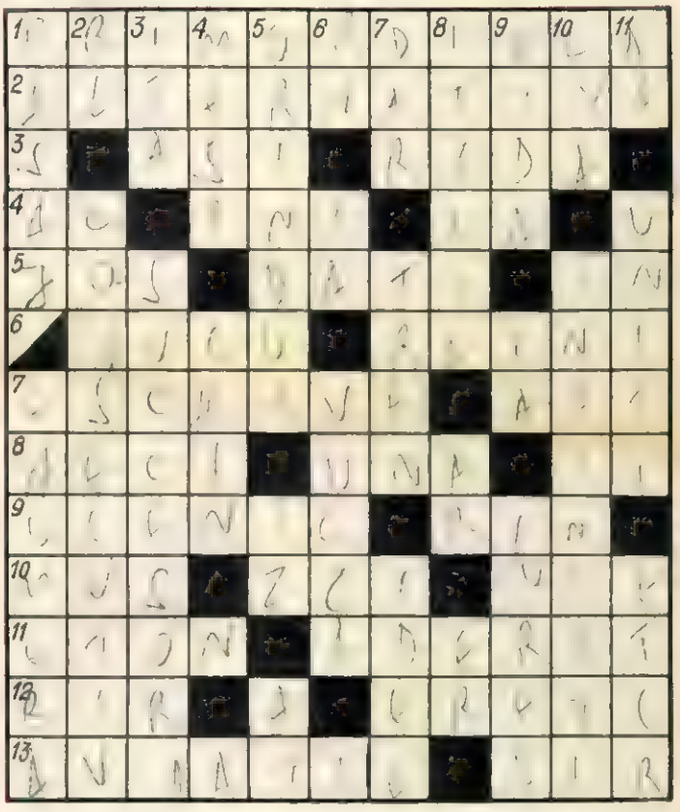

ORIZONTAL: 1) În primul rînd (fem.). 2) Pe rînd (fem.). 3) Se află în primele rînduri — Printre rîndurile lui George Coșbuc. 4) Prinde bine — Se duc rînd, pe rînd... — Pe portativ. 5) În primul rînd — Oferiți — Rînd la mijloc! 6) Sat lîngă Cislău — A zbiera. 7) Prind bine boxerilor în apărare — Text tipografic cules și așezat în rînduri. 8) Comună în R.S.F. Iugoslavă — Prima la rînd... — ...și două (linii) la rînd! 9) Se pregătește să intre în rîndul meseriașilor — Nu se mai sfîrșește rîndul! 10) Încă nu-i în rîndul marinarilor, dar va fi — Toți din rîndul lor erau nemuritori (mit.) — Lac în S.U.A. 11) Vestit colegiu în Anglia — Intrat în rîndurile unei mișcări. 12) Ued în Algeria — Pasăre răpitoare care se hrănește mai ales cu rîndunele. 13) Te iau pe sus — Rînd.

VERTICAL: 1) Cîteva rînduri într-un text — A numi rînd pe rînd. 2) Rîndul din față și din spate! — Pe rînd. 3) S-așază rînduri-rînduri la război (sing.) — Vin la rînd. 4) Șuviță de păr — Suferință. 5) A face rîndurilă — Chestie de gust — S-așază la rînd în față! 6) Prima și a treia din rînd! — Apucă — Personaj din cunoscute rînduri de Delavrancea. 7) I se ia nemulțumitului — Merge pe două rînduri de șine — Gînd. 8) Se află în rîndul țărilor mediteraneene — Aer! — Întoarcere! 9) Face parte din rîndul celor mai cunoscute opere de Verdi — În orice caz! — Autorul poeziei «La rînd» («Fructe în mai»). 10) Riu în U.R.S.S. — În primele rînduri. 11) Prima la rînd! — În rînduri strînse — După concepția unor filozofi greci antici făcea parte din rîndul celor cinci elemente ale universului, alături de foc, apă, pămînt și aer.

Adam STOICA

Cuvinte rare: NUCU, NECI, UTE, ETON, RIR, LVA.

Dezlegarea jocului «FEMEIA ȘI POEȚII», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SEMIRAMIDA. 2) ELENA — ATENA. 3) HERO — ANA — IM 4) EVA — FLORINA. 5) RARI — EN — RAL. 6) A — INES — RITA. 7) ZP — SA — NANAS. 8) AURA — LIDA — U. 9) DIA — MAMA — AN. 10) ACIS — NF — SUD. 11) AA — STELUTA.

glob-comentar

Gh. DOLGU

ÎNTRE CATO ȘI CASANDRA

De ani de zile sistemul monetar occidental continuă să furnizeze un inepuizabil filon de controverse, pe cît de pasionante pentru specialist, pe atît de criptice — din păcate — pentru publicul larg. Nu există an în care, într-un punct sau altul — în S.U.A. sau în Anglia, în Franța sau în R.F. a Germaniei — să nu se întîmple ceva cu moneda națională, cu balanța de plăți de natură să înrăutățească contradicțiile de interese dintre state și ipso facto să reanime dezbaterile.

Problema constă în aceea că, deși aurul este substanța oricărei monede, în condițiile sistemului valutar actual, legătura monedelor naționale cu aurul se face prin dolar, ceea ce conferă unilateral Statelor Unite o serie de avantaje economice și politice. Acest rol privilegiat al monedei americane își are originea în foamea de dolari care a bîntuit, din motive cunoscute, lumea vestică în primii ani postbelici. Dar cum între timp situația s-a schimbat, și încă destul de substanțial, și cum situația dolarului — ca rezultat al angajamentelor militare ale S.U.A. — nu a încetat să se deterioreze, am asistat în ultimii ani la o criză de încredere în dolari, ceea ce și-a găsit expresia, între altele, într-o «hemoragie» a aurului din rezerva de stat americană de la Fort Knox și în creșterea prețului aurului, sensibil deasupra nivelului pe care S.U.A. se angajaseră să-l mențină.

Temporar, S.U.A. au găsit soluția. Aranjamentele care au fost făcute acum mai bine de un an între statele occidentale au stopat exodul aurului din S.U.A. și au redus la normal — încă din ultimele luni ale anului trecut — prețul aurului pe piața londoneză. Ca economist recunosc că aceste măsuri sînt deosebit de ingenioase, cu atît mai mult cu cît se bazează nu atît pe elementele de ordin economic, ci de ordin psihologic. Acum a devenit exclus ca atacurile contra dolarului să se mai dea pe căi ocolite, iar pe față ele sînt desigur incomod de efectuat. În orice caz, convertibilitatea în aur a dolarului a devenit și mai limitată, și mai condiționată.

Ce se va întîmpla în viitor? Este extrem de greu de făcut un pronostic.

Am schițat aceste însemnări stimulat de o serie de articole semnate de Jacques Rueff în *Le Monde*. În urmă cu vreo cinci ani am avut onoarea să fiu primit de el la Institut de France. Astăzi, ca și atunci, cînd se referă la sistemul monetar occidental, celebrul savant dobîndește trăsături de Casandră, se transformă în Cato cenzorul. Cartagina lui este așa-numitul Gold-Exchange Standard, pe care-l denunță cu o neslăbită pasiune, chiar și acum, cînd lucrurile par să se fi îndreptat.

«Cu toată stima ce mi-o inspiră marea republică americană, scrie el, o văd cu tristețe impunînd lumii un regim monetar care deja a degradat profund ordinea occidentală și care, dacă va dura, va distruge civilizația pe care inițiatorii săi pretind că o apără».

În aceste cuvinte ale nemuritorului de la Academia Franceză, imaginea Casandrei o acoperă pe cea a lui Cato

Cristian POPIȘTEANU

UN FRANCEZ LA WASHINGTON

În 1779 într-o scrisoare către traducătorul parizian al operelor sale, Benjamin Franklin anticipa noțiunea de independență a Statelor Unite, precizînd că fiecare stat are dreptul la existență de sine stătătoare.

În 1970 la Clubul național al presei din Washington președintele Georges Pompidou a definit ca una din condițiile primordiale ale unei păci durabile «recunoașterea dreptului tuturor popoarelor de a dispune în mod liber de ele însele, precum și cooperarea cu toate țările, oricare ar fi regimul lor sau ideologia lor».

S-ar putea vedea, într-o evoluție distanțată de două secole, o manifestare a dialecticii istorice care acordă cîte unui America, cît și Franța au revendicat față de un aliat mai puternic dreptul de independență a politicii lor. Acesta a fost cazul Americii lui George Washington față de Franța lui Ludovic al XVI-lea. Acesta este cazul Franței de astăzi».

Se spune că pentru călătoria sa transoceanică, președintele Franței, Georges Pompidou, a trebuit să cheltuiască tot atîta energie cît pentru o campanie electorală. Însoțindu-l într-o vizită în Iran sau văzîndu-l în zilele și nopțile viforosului Mai parizian din 1968, nu m-am îndoit că Georges Pompidou va susține cu brio și această probă a treburilor de stat. La exact un deceniu de la vizita oficială pe care generalul De Gaulle o făcea la Casa Albă, lăsînd după sine imaginea unei primiri triumfale a unui aliat iconoclast, președintele Pompidou a avut prilejul să reafirme, în perspectiva anilor '70, tezele politicii post-gaulliste. A făcut-o definindu-se el însuși în fața camerelor TV ale rețelei C.B.S.: «*De toute manière je ne suis pas le general De Gaulle*». A făcut-o ținînd seama de conjuncturi și opinii, nu tocmai favorabile orientărilor politicii franceze. A făcut-o de pe aceleași poziții ale independenței statului francez, promovată într-o concepție binecunoscută de mai multi ani. Dialogul Nixon-Pompidou, angajat după spusele observatorilor cu dorința evidentă de a cicatriza acel amor propriu rănit de Republica a V-a («Le Monde»), a inclus, pe lîngă relațiile franco-americane, dosarele politicii internaționale, oprindu-se special la Europa, Pactul Nord-Atlantic, Orientul Apropiat.

Rezervîndu-i o primire al cărei cuvînt de ordine părea zîarelor a fi «o prietenie regăsită», Casa Albă a ținut să se știe că enunțurile politicii președintelui Nixon sînt traduse în acțiuni care, fără a fi spectaculoase, delimitează cu prudență noi sfere ale angajamentelor de alianță ale S.U.A. cu partenerii vest-europeni. Reconcilierea franco-americană este acum — se spune — fapt împlinit, ceea ce va libera drumul spre noi cooperări bilaterale. Se mai spune, în grupul de presă care a urmărit la fața locului vizita președintelui Pompidou, că nimeni nu se putea aștepta la mai mult. Să nu uităm că state capitaliste dezvoltate, Franța și S.U.A., se regăsesc în noțiunea de puteri și se separă obiectiv prin sfere și capacități de interese diferite, atît în politica mondială, cît și în resorturile economiei sistemului căruia îi aparțin. Deci ceea ce știam a fi poziții le franceze sau americane într-una sau alta din problemele internaționale (fie că e vorba de sistemul monetar occidental, de angajamentele N.A.T.O., de Orientul Apropiat, de dezarmare sau de războiul din Vietnam), concordante sau divergente, rămîne în vigoare și după această vizită. Să mai adăugăm că afirmarea dorinței celor două republici de a sprijini destinderea și cooperarea dintre națiuni este cu atît mai salutară cu cît opinia publică așteaptă să poată transcrie asemenea declarații în limbajul *acțiunilor* așteptate de popoare.

Cineva s-ar putea întreba acum, după recentele întrevederi de la Washington: a fost depășită sfidarea americană, a fost uitată sfidarea gaullistă? Un citat din interviul pe care premierul canadian Pierre Trudeau îl dădea presei franceze în chiar ziua voiajului prezidențial în S.U.A. ar putea fi luat ca un răspuns «în fața gigantului american, avem nevoie de Europa».

Ecaterina OPROIU

SUS! TOT MAI SUS!

Răsfoiești o revistă ilustrată. Mană cerească. Un june, plictisit de academismul delincvenților contemporani (mereu cu picioarele pe pămînt, mereu obsedați de bănci și de alte ispite terestre), a hotărît să dea gangsterismului o dimensiune verticală și a furat un avion din zbor (așa cum furi un portofel din goana autobuzului). O casă de modă londoneză, excedată de nehotărîrea femeilor, a inventat proba cu diapozitive: clienta se așază în fața oglinzii și pe trupul ei sînt proiectate rochiile rîvnite. O studentă din Toulouse..., un pescar irlandez..., primarul orașului din... Lumea — cum s-ar zice — geme de probleme.

Cu obloanele lăsate, la masa mea de brad, cu creioane fără vîrf și pixuri fără mină, îmi caut și eu problema capabilă să inspire un articol înfipt și săltăreț, o problemă clară și răspicată, ca o oglindă dreaptă, fără ape aburoase. Prin urmare:

— Firma Boeing a primit de la N.A.S.A. 19 milioane dolari pentru construirea primei mașini cu care omul se va deplasa în Lună. În martie '71 autoturismul (două locuri) va fi gata. În '72 vom porni spre lupiter. Între 1980 și 1990 vom trimite o rachetă cu echipaj la bord spre Marte. Iată într-adevăr un subiect generos! Am să scriu un articol înfocat despre mîndria de a trăi în acest secol, despre Prometeu — vise milenare — galaxiile care ne așteaptă — conștiința cosmică a omului contemporan. Îl voi intitula: «Sus! Tot mai sus!»

— Citesc pe Alan Watts, eseist englez, amicul lui Huxley: «După părerea mea — zice Watts — în douăzeci de ani de aici încolo Statele Unite vor deveni o țară aproape budistă, în timp ce Japonia și India se vor americaniza. Asia va fi brăzdată de autorute și împînzită de negustori de hot-dog, iar călugării tibetani, dezabuzați, vor veni să studieze budismul la Universitatea din Chicago». Iată într-adevăr un subiect generos! Am să scriu un articol indignat despre dezertorii progresului, despre falnica naivitate a hippies-ilor, despre miile de americani păginizați (tocmai ei care făceau atîta caz cu spălatul pe dinți!) care sărbătoresc azi luna plină, se-ntorc spre rituri orientale, se hrănesc cu un pumn de legume fierte și fug în ținuturi pustii ca să organizeze colonii de muncă primitivă și de tăcută meditație.

Voi scrie un articol indignat și-l voi intitula «Înapoi, mereu înapoi, la bumerang».

O prințesă împlinește 40 de ani și la aniversare invită șaizeci de amici, cozodiaci, coscorpioni, ca să zic așa. O! Ce cursiv sprinten poate să iasă de-aici. Dar peste marea cu Coastă de Azur, unde ține cazinoul prințesa, au murit recent, în bloc, două milioane de oameni colorați («Nu-i adevărat — zice expertul — n-au fost decît un milion și jumătate»). Numai atît? Numai un milion și jumătate? O, ce cursiv încîlcit!

Richard Buckminster Fuller, faimosul arhitect, a inventat domul geodezic. Pentru că New York-ul e păscut de pericolul sufocării, Manhattan-ul va fi închis sub o cupolă gigantă. În viitor, zic specialiștii, omenirea va fi obligată să trăiască sub imense cupole spațiale. Nu vom ieși de sub ele decît cu măști de gaze. Ghețurile polare se vor topi. Pămînturile vor fi inundate. Planeta se va cutremura pe axul său, iar noi ne vom desprinde căzînd în jos sau poate în sus. În sus, tot mai sus.

Da! Da! Voi scrie neapărat un articol intitulat «Sus! Tot mai sus!» Un articol săltăreț și înfipt. Dar nu acum. Data viitoare.

telex

LITTLE ROCK — *Judecătorul districtual J. Smith Healey a decretat neconstituțional regimul la care sînt supuși deținuții închisorii din Arkansas. Cruzimea pedepselor, segregația rasială în închisoare au fost dezvăluite opiniei publice încă din 1966, iar în 1968 au fost descoperite aici scheletele unor deținuți maltratați și uciși.*

ROMA — *Numeroase personalități ale vieții culturale italiene, printre care Pier Paolo Pasolini, Renato Guttuso, Nanni Loy, Mario Monicelli, Eduardo de Filippo, au semnat un apel chemînd oamenii de artă să nu participe personal, nici prin lucrările lor, la viitoarea Bienală de la Veneția, care de 32 de ani are același statut pe care «chiar și cei mai miopi l-au definit drept autocratic, paternalist și birocratic».*

MOSCOVA — *Au luat sfîrșit probele tehnice ale primei nave sovietice complet automatizate. «Svetlogorsk» este una dintre puținele nave din lume care rezolvă problemele de navigație cu ajutorul mașinilor electronice. Un singur om poate supraveghea aparatura întregii nave.*

SAIGON — *În portul sud-vietnamez Nha Trang a avut loc, în prezența ambasadorului sud-coreean și a unor generali americani, sud-vietnamezi și sud-coreeni, o ceremonie de o sinistră solemnitate dedicată soldatului sud-coreean a cărui recrutare rotunjește la 200 000 numărul mercenarilor trimiși aici de guvernul din Seul.*

ATENA — *Consiliile de administrație ale celor mai mari teatre din Grecia — Teatrul Național, Opera și Teatrul Național din Grecia de nord — au fost înlocuite cu un organism recent creat. Ca semn de protest împotriva acestei limitări a autonomiei teatrale și a libertății artistice, directorul general și președintele consiliului de administrație al Teatrului Național și-au dat demisia.*

PRETORIA — *Republica Sud-Africană deține un record sinistru: cel mai mare număr de pedepse capitale din lume. Într-un articol semnat de profesorul Thompson de la Facultatea de drept a Universității din Pretoria se arată că în R.S.A. se pronunță circa jumătate din sentințele capitale din întreg «lumea liberă».*

LAGOS — *Cele 30 de luni de război au necesitat din partea autorităților federale investiții de peste 300 milioane lire nigeriene (circa 375 milioane lire sterline) — a declarat Obafemi Awolowo, comisarul nigerian al finanțelor.*

pe pămînt

Nic. IONESCU

PARADOXUL (NE) DEZARMĂRII

Accesibilă chiar și spiritelor mai puțin înclinate spre subtilități filozofice, ideea dezarmării nu are oponenți mărturisiți. Întregul mozaic al personajelor pozitive sau negative ale istoriei contemporane stă mărturie — prin patetice profesiuni de credință — unanimei recunoașteri a gravității acestei probleme pe care Națiunile Unite au proclamat-o drept «*cea mai importantă cărei omenirea trebuie să-i facă față în prezent*».

Atît de importantă încît pentru al zecelea an consecutiv un comitet special al O.N.U. se întrunește la Geneva pentru a găsi (dar nu găsește...) căi de concretizare a generoasei și larg acceptatei idei a dezarmării. Desigur, important este însuși faptul că se discută, că se recunoaște absurditatea devorării de către cursa înarmărilor a unei părți epuizante din avuția umanității, fără ca prin aceasta să-i fie sporită cît de cît securitatea. Nu lipsite de importanță sînt și acordurile colaterale, realizate în acest interval, privind interzicerea experiențelor nucleare în cele trei medii, legiferarea exploării pașnice a cosmosului, neproliferarea armelor nucleare, demilitarizarea Antarcticii etc. Dar toate acestea, cu oricît entuziasm ar fi analizate, nu pot fi asimilate unor măsuri de dezarmare.

Așa se face că deși lipsesc oponenții mărturisiți (sau poate tocmai de aceea: obstrucția nemărturisită este în general mai eficace) și deși se discută organizat de un deceniu despre dezarmare, ascensiunea hiperbolică a înarmării continuă nestingherit. Etalînd un surprinzător umor, statisticienii au calculat că în timpul afectat unei singure ședințe a Comitetului de la Geneva pentru dezarmare în lume se cheltuiesc pentru înarmare peste 50 milioane dolari. Și ședințele continuă...

Dacă nu ar fi atît de sumbră, ar putea fi considerată hilară această beție a distrugerii care împinge omenirea spre limitele omenescului: nu este departe ziua, oricît ar părea de imens și grotesc, cînd pentru fiecare locuitor al Pămîntului se va afla în arsenale o bombă nucleară. Cu sensibilitatea-i obiectivă, limbajul omenesc s-a îmbogățit cu un nou cuvînt al cărui sens atinge culmi greu egalabile ale absurdului: *suprauciderе*. Aceasta vrea să însemne că s-au acumulat atîtea mijloace de distrugere încît fiecare pămîntean poate fi ucis de cîteva zeci de ori. Au căzut în desuetudine «supermanii» basmelor copilăriei noastre, cei cu «șapte inimi în piept».

Decalajul dintre dorința dezarmării și realitatea înarmărilor îngrijorează tot mai acut comunitatea internațională, preocupată în prezent mai ales de detectarea și eliminarea obstrucțiilor nemărturisite. În acest sens, «deceniul dezarmării», proclamat de ultima sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din inițiativa României, este investit cu speranțele popoarelor într-o redistribuire echitabilă a priorităților și o riguroasă planificare în domeniul dezarmării. La urma urmei, oricît de important ar fi să demilitarizăm teritoriile submarine (problemă care va reține, se pare, cu precădere atenția lucrărilor actualei sesiuni de la Geneva), parcă tot mai important ar fi să se hotărască să se producă în lume ceva mai puține arme sau să se distrugă cîteva din ele. Oricît de puține. În orice caz, acesta ar fi un pas concret de dezarmare. Iar un glonte mai puțin înseamnă, ipotetic, o viață de om mai mult, în timp ce o bombă H mai puțin... Și așa mai departe.

Nicolae LUPU

TEZE ȘI REALITĂȚI

În ultima vreme, în documentele de bază ale politicii externe americane sînt prezentate teze noi, destinate, cum se afirmă, a lua în considerare «schimbările spectaculoase petrecute în lume». Esența acestor teze constă în înlocuirea doctrinelor vechi care preconizau că Statele Unite trebuie să intervină oriunde și oricum în mod direct — de la elaborarea strategiei altora pînă la angajarea trupelor terestre în diferite teritorii străine — deci înlocuirea acestora cu doctrina «împărțirii răspunderii», a participării statelor în cauză la înfăptuirea obiectivelor comune.

Care este izvorul acestei schimbări anunțate și, mai ales, ce implicații și semnificații are ea?

În documentele americane se afirmă drept cauză a schimbării faptul că aliații S.U.A. au devenit acum mai puternici și pot suporta o parte mai mare din poverile politice comune, că ar exista acum condiții favorabile pentru succesul unei astfel de formule. Ce-i drept, pentru a lua un singur exemplu, foștii tributari ai planului Marshall nu mai simt nevoia de a recurge la vechile ajutoare, atît pe plan economic, cît și pe alte planuri. Dar se poate da aceeași caracterizare tuturor acelora care, mai ales în Asia și în America Latină, și-au subordonat politica ajutorului militar și economic american? Greu de spus.

Este deosebit de semnificativ că prima manifestare concretă a noii doctrine o reprezintă tocmai așa-zisa «vietnamizare» a intervenției în peninsula indochineză, care presupune în fapt o și mai mare angajare de mijloace militare și financiare americane, în speranța că armata regimului de la Saigon va putea fi cîndva substituită trupelor terestre americane.

În realitate, noua doctrină pornește de la recunoașterea faptului că Statele Unite suferă de o supraextindere, că s-au angajat cu enorme mijloace militare și financiare în prea multe regiuni ale globului, fără ca acest lucru să aducă rezultatele scontate, creînd, dimpotrivă, primejdia ca evoluția evenimentelor să scape de sub control. Avem toate motivele să credem că reconsiderarea politicii S.U.A. a fost determinată tocmai de eșecurile suferite de administrațiile anterioare și este un fapt că procesul a fost accelerat de eșecurile intervenției din Vietnam și de opoziția crescîndă în N.A.T.O. și în Europa în general.

Din păcate însă, această recunoaștere nu este dusă pînă la capăt. Pentru că nu se poate discerne în noile teze o rupere totală cu politica de intervenție în afacerile interne ale altor țări. Ceea ce se face este încercarea de acomodare a ei, în sensul reducerii supraextinderii, distribuirea mai largă a poverilor, dar păstrarea în esență a acelorași obiective.

Nu poate trece mult timp pînă cînd se va vedea limpede că politica «participării» nu poate fi mai puțin păgubitoare decît cea a «supraextinderii», atît timp cît fundamentele și obiectivele rămîn aceleași.

Recunoașterea realităților lumii de azi obligă neîndoielnic la concluzia că numai teze și acțiuni practice inspirate de respectul integral, necondiționat, față de dreptul fiecărui popor de a-și decide independent soarta pot constitui cărămizile trainice ale unei politici externe cu adevărat corespunzătoare spiritului vremii.

Nava «Luis Arcos Bergnes» a adus la Havana cel de-al doilea grup de circa 500 tineri americani, membri ai brigăzii «Venceremos», care își vor aduce aportul în Cuba la campania pentru obținerea «celor 10 milioane» tone de zahăr.

BERLIN

CONSTRUCTORII DE LA LUDWIGSFELDE

Corespondență specială de la Kurt STÖVE

Autocamioanele W50 fabricate la uzinele IFA din Ludwigsfelde au devenit cunoscute pe plan mondial într-un timp neobișnuit de scurt. Zeci de mii din aceste vehicule cu motoare diesel de 125 CP circulă azi pe autostrăzile Europei, pe șantiere aflate în țările arabe sau în America Latină, pe drumuri de munte și prin hățișul junglelor. Acest autocamion rapid și extrem de manevrabil este construit în 60 de tipuri, printre cele mai cunoscute fiind autocamioanele de transport, basculantele, mașinile de tracțiune, mașinile de pompieri. În ultimul an s-au mai adăugat mașinile pentru transportul mobilei și mașinile-atelier.

La început, în anii '50, pe ruinele unei foste uzine de armament a fost construită o fabrică de scutere și motociclete. În această perioadă nevoia de autocamioane de capacitate medie creștea cu repeziciune, în R.D.G., iar întreprinderile existente nu făceau față trebuințelor. S-a hotărît să se pornească la producerea de serie a acestor autocamioane, folosindu-se condițiile favorabile existente la Ludwigsfelde — care avea și terenul, și cadrele necesare.

În această primăvară, cercetătorii polari sovietici vor înființa o nouă stație: «Polul Nord-20». Dacă condițiile meteorologice o vor permite, avioanele «AN-12», capabile să transporte 20 tone de marfă, vor aduce pe o banchiză instalațiile și personalul noii stații. Aceste avioane vor completa, de asemenea, echipamentul și alimentele celorlalte trei stații nord-polare, aflate în prezent în derivă în bazinul Oceanului Înghețat de Nord.

Stațiile sovietice în derivă transmit flotei și aviației de transport date meteorologice și despre mișcarea banchizelor de gheață, ușurînd navigația nordică. Personalul acestor stații efectuează, de asemenea, diferite cercetări științifice.

Un marș de 16 zile a fost organizat în Japonia cu prilejul «Zilei naționale pentru pace în Bikini» — aniversarea a 16 ani de la aruncarea bombei atomice asupra acestei insule.

sapte zile pe pămînt

Încă înaintea începerii producției de serie, sute de cadre calificate din regiunile sudice ale R.D.G. au venit să se angajeze la uzinele de automobile IFA. Aici au găsit un vast cîmp de activitate...

Succesele actuale nu împiedică însă colectivul de la Ludwigsfelde să se preocupe de marile lui sarcini de viitor, la a căror realizare lucrează în colaborare cu institutele de cercetări și colective științifice din universități. În acest sens tehnologul principal, inginerul Liebold, ne declară «Pe noi nu ne interesează automatizarea parțială, ci automatizarea complexă, care cuprinde și condițiile de muncă și de trai».

PHILADELPHIA

ORMANDY, MANIFESTANȚII ȘI UN BAL

Corespondență specială de la Elena Nica DUMITRESCU

Philadelphia — peste patru milioane și jumătate de locuitori — mare centru economic și cultural din estul Statelor Unite, situat la circa 150 kilometri de litoralul Atlanticului, parcurge o triplă aniversare.

113 ani de la înființarea Academiei de muzică, 70 de la crearea Orchestrei Filarmonice și tot 70 de la nașterea reputatului dirijor Eugene Ormandy — constituie în ultima lună unul dintre evenimentele cele mai importante ale vieții culturale a Philadelphiei. Festivitatea închinată celor trei aniversări s-a bucurat de prezența președintelui Nixon și a soției sale. Mă aflam în gara Stairway în seara cînd a sosit trenul prezidențial. Răspunzînd grăbit salutului celor circa 200 de persoane ținute la distanță de polițiști, președintele Statelor Unite și soția sa s-au urcat în limuzina blindată ce s-a îndreptat spre hotelul Bellevue Stratford.

În cadrul concertului festiv din acea seară Eugene Ormandy urma să primească cea mai mare distincție civică a S.U.A. — Medalia Libertății — care n-a fost acordată în timpul din urmă decît muzicianului Duke Ellington și celor trei cosmonauți de pe Apollo-11. Nu m-am putut număra printre cei 3 000 de spectatori care, în sala ornată cu flori, au asistat la spectacolul festiv. Toate biletele fuseseră vîndute cu mult timp în urmă. Dar rămînînd afară am putut fi martora unor evenimente de un alt gen. În ciuda numărului impresionant al baricadelor — peste 300 — polițiștii stăvileau cu greu numărul mare al manifestanților purtînd pancarte ale căror inscripții cereau *«încetarea imediată a războiului din Vietnam»*. Și, în timp ce lozincile scandate de manifestanți se amestecau cu sunetele Uverturii 1812 — difuzate, din sală, prin megafoane — se operau sub ochii mei numeroase arestări. Am așteptat în stradă pînă cînd manifestanții au fost împrăștiați, concertul a luat sfîrșit și șuvoiul de mașini a pornit spre sala unde urma să aibă loc recepția.

În holul hotelului în care locuiesc m-a întîmpinat un spectacol neobișnuit: foarte multă lume în ținută de seară, toți trecuți, după cît mi-am dat seama, de 50-60 ani. Bunicuțe îmbrăcate ca niște fetițe, cu rochii lungi, strident colorate și funde uriașe în păr și pe piept. Un bătrîn de vreo 90 de ani, înveșmîntat într-o hlamidă și avînd pe cap o coroană uriașă împodobită cu strasuri. Lîngă el, costumată tot ca o regină, o bătrînică ce părea foarte obosită. Cele cîteva «domnișoare de onoare», cu pelerinuțe și fundițe, păreau să aibă în jur de 70 de ani. Aveam să aflu că asistam, de data aceasta, la o altă sărbătorire (Balul enoriașilor) în care puteai regăsi gustul american pentru fast, culoare și costumație, ce se manifestă atît de pregnant mai cu seamă în timpul campaniilor electorale. Sărbătoritul era cel mai bătrîn paroh al bisericii «Santa Magdalena». Am rămas în hol privind în urma șirului de bătrîni care — convoi ciudat și amuzant — se îndreptau veseli spre sala de banchete.

PHILADELPHIA, MARTIE 1970

Pitorească îmbinare între trecut și prezent într-unul din fiordurile ce adăpostesc orașul Oslo — capitala Norvegiei.

VENEȚIA — PÎNĂ CÎND ?

Cei mai puțin optimiști dintre specialiști afirmă că sfîrșitul este foarte aproape. Că pînă în 1974 mai mult din jumătate din operele de artă ale Veneției vor fi pierdute pentru omenire și înainte încă de întîlnirea cu anul 2000 fermecătoarea cetate a dogilor va înceta să mai existe. Laguna se scufundă, apele cresc, orașul moare în fiecare zi. Bineînțeles, catastrofa poate fi evitată. Dar nu adunînd ban cu ban de la cei care, în schimbul unui ducat, vechea monedă venețiană — mai puțin de un dolar — vor fi dispuși să cumpere dreptul de a deveni «cetățeni de onoare» ai Veneției. Nici din sumele realizate prin vînzarea în întreaga lume a discului în care celebra Anna Moffo cîntă pentru salvarea Veneției. Nici măcar prin colecta internațională preconizată de UNESCO.

Strigătele de alarmă n-au găsit încă, se pare, ecoul cuvenit în conștiințele celor de care depinde în fapt viața sau moartea Veneției. Zadarnice sutele de articole apărute în ziarele și revistele Italiei și ale lumii începînd mai cu seamă din acel 4 noiembrie 1966, cînd apele noroioase și îmbîcsite de petrol ale lagunei au urcat cu aproape doi metri peste nivelul lor obișnuit. Zadarnice manifestațiile de protest ale locuitorilor care, stingînd toate luminile într-o seară de duminică, au prefigurat sfîrșitul, sau ale tinerilor care au demonstrat pe Canal Grande, ale arhitecților restauratori care s-au închis zile în șir în Palazzo Ducale și au transformat o ședință de lucru într-o adunare permanentă și deschisă cerînd o reformă radicală a sistemului de administrare a monumentelor. Ce va fi Veneția de aci înainte? Un oraș trăind în pas cu contemporaneitatea, un oraș de contemplat, un oraș-muzeu, un centru universitar internațional sau sediul unor firme bogate în stare să-i asigure viitorul? Dilema nu e simplă: întreprinderile industriale din apropiere înseamnă pe de o parte o viață normală pentru locuitori, dar activitatea industrială este, prin consecințele sale asupra mediului natural, una din cauzele principale ale situației în care se găsesc azi comorile Veneției. Și dacă recent planul elaborat de Comitetul pentru salvarea Veneției nu a întrunit adeziunile necesare, e pentru că lovea în interesele cutărui sau cutărui mare industriaș. Se va putea însă aștepta — se întreabă atîția italieni care iubesc orașul din lagună mai presus de buzunarul lor — pînă cînd se va găsi soluția care să împace asigurarea viitorului Veneției cu interesele de afaceri ale cîtorva miliardari?

Delia ȘTEFAN

arhivă-foto

ANSCHLUSSUL

Pretextînd că în Austria sînt tulburări care pun în primejdie viața cetățenilor germani, guvernul fascist de la Berlin adresează un ultimatum guvernului austriac — la 11 martie 1938 — în care cere înlocuirea cancelarului Schuschnigg și formarea unui nou cabinet. Ultimatumul este acceptat. Totuși trupele germane intră în Austria și însuși Hitler se duce la Viena pentru a proclama Anschlussul. La adăpostul armelor celor 250 000 de soldați invadatori, noul guvern de facțură național-socialistă declară fără valoare articolul 88 din Tratatul de la Saint-Germain prin care se interzicea alipirea Austriei la Germania. Hitler dă asigurări că nu va interveni nici o schimbare în independența Austriei. Franța «reflectează». Anglia «examinează situația». Mussolini aplaudă. Apoi totul intră «în normal», cizma fascistă nemaiîntîlnind nici o piedică în calea sa. În fotografie: automitraliere blindate germane pe străzile Vienei, a doua zi după Anschluss.

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

CAMPIONUL DE IARNĂ

Anul trecut, anunțam aici tragica moarte a armăsarului trăpaș Roc Wilkes — într-un vagon deschis, rătăcind prin ger două zile, de la Modena la Paris. Nu vă mai aduceți aminte, știu. Numai la decesele cailor de trap nu vă stă mintea. Voi aminti deci că în acel vagon macabru Roc Wilkes călătorea cu prietenul său, armăsarul Tidalium Pelo. Mă întrebam atunci dacă, murind, Roc Wilkes i-a lăsat lui Tidalium Pelo vreun mesaj, vreo vorbă înțeleaptă, unul din acele cuvinte memorabile spuse pe patul morții. Puteam fi bănuit că pun întrebări caligrafice și inutile. Că fac antropomorfism, adică iau de la oameni și pun pe seama cailor, sau invers: iau de la cai și pun la oameni. Mi-am spus atunci: bănuiți-mă cît vreți, n-aș fi un debutant în alde astea, bănuiți-mă și de antropomorfism, dar eu cred în limbajul cailor mai mult decît în cel al oamenilor. Roc Wilkes i-a lăsat ceva lui Tidalium Pelo. Ce? Nu știu. Aflu doar că, la cîteva luni după moartea prietenului său, Pelo Tidalium cîștigă premiul Franței — una dintre importantele curse de trap europene — și e consacrat de «Le Monde» drept «Campionul de iarnă al turfului francez».

Încît la ora asta nu mă mai fascinează ce a bolborosit, înainte de îngheț, Wilkes, ci ce a înțeles din acele silabe Pelo. Azi sînt convins că ei, caii, înțeleg gerurile, decesele, ultimele clipe mai bine, mai adînc, mai eficace decît noi, oamenii...

Multă sănătate și fericire personală, dragă Pelo Tidalium — exemplu luminos de refuz al deznădejdii în fața vagoanelor mortuare!

GRIPA EXPERIMENTALĂ

Iată-l vesel și sănătos, ferice și mîndru — dl. ministru al sănătății francez. Omul — se știe — a făcut o gripă, o dată cu un sfert din populația țării sale, la sfîrșitul anului. Acum e bine și nu ne rămîne decît să medităm la experiența sa... Visez pentru '70 ca toți miniștrii lumii să treacă prin această experiență, adică să încerce pe propria piele realitățile specifice ministerelor lor. Miniștrii finanțelor de pe toate meridianele să trăiască trei-patru zile fără un franc în buzunar și să alerge pe la prieteni — să zicem pe la miniștrii apărării naționale — după un împrumut. Miniștrii educației să fie chemați la școală, unde profesorii să le comunice că progeniturile stau prost la toate materiile. Miniștrii justiției să fie implicați, prin absurd, în procese minore, întinse pe 6-7 luni. Miniștrilor muncii să li se strice mașina și să fie nevoiți să se trezească în zori, o dată cu toți slujbașii lumii, pentru a ajunge punctual la slujbă. Miniștrii agriculturii..., miniștrii războiului...

După aceste peripeții specifice, le urez cu tot respectul să se facă sănătoși, tineri și ferice, ca actualul ministru fost gripat. Lumea s-ar putea să le apară și mai frumoasă, căci ce altceva poate dori un ministru decît ca lumea să fie frumoasă, bună, cea mai bună dintre lumi?

Radu COSAȘU

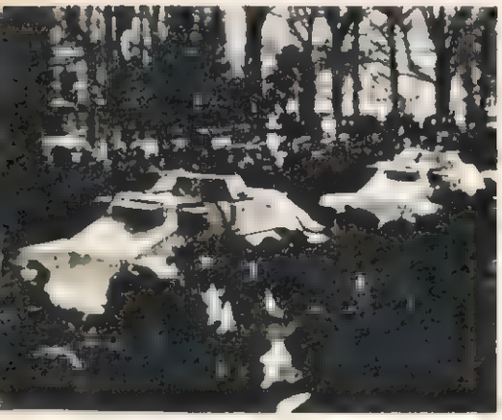

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda [illegible]ESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Psyché e denumirea unei noi colecții inițiate de Editura Științifică. Dat fiind că în ultimii ani cercetările psihologice și-au mărit simțitor sfera de aplicabilitate, noua colecție își propune, pe de o parte, să informeze, iar pe de altă parte să dezbată cele mai actuale probleme din domeniul respectiv. Primele două cărți ale colecției recent inaugurate: **Laboratorul uzinal de psihologie, sociologie și pedagogie**, lucrare care însumează studii semnate de diferiți specialiști sub coordonarea lui Traian Herseni; **Psihologia experimentală** de Paul Fraise, distins psiholog francez și profesor la Sorbona, introducerea Elenei Herovanu și cu o prezentare de Al. Roșca.

● Tot în aceeași editură a apărut: **Nașterea S.U.A.** (plămădirea unei națiuni moderne 1607—1787) de Alexandru Vianu.

● Noi cărți de poezie intrate în librării: **Agonice** de Constanța Buzea, **Saturnalia** de Aurelian Chivu (Editura Mihai Eminescu), **Sunetul originar** de Gh. Pituț (Editura Albatros).

● **Scrisori persane** și **Caiete** de Montesquieu formează sumarul unui volum apărut recent în colecția Biblioteca pentru toți. Frumoasa traducere a celor două lucrări ale marelui scriitor și gînditor francez e semnată de Ștefan Popescu; prefață de Irina Eliade.

● Nu o dată s-a remarcat faptul că lucrările de estetică și filozofie se bucură de prea puține comentarii în presa noastră. Se pare că, din acest punct de vedere, lucrurile tind a se îndrepta. Reeditarea cărții **Estetica poeziei lirice** de Liviu Rusu cunoaște o mai vie prezentare și dezbatere.

● Machiavelli, Franklin, Metternich, Disraeli, Kogălniceanu, Cicerin, Titulescu fac obiectul unor aplicate studii-portrete incluse în primul volum apărut la Editura politică din, sperăm, seria: **Diplomați iluștri.** «O viață de diplomat este o lumină aruncată asupra istoriei», amintește Mircea Malița în paginile luminare cărții. Prin prezentarea acestei prime galerii de portrete, autorii studiilor confirmă aserțiunea citată. Deși toate biografiile sînt citabile, ne oprim pentru exemplificare la Nicolae Titulescu de Savel Rădulescu, și la Gheorghi Cicerin de Valentin Urum.

cinema

● **Mireasa era în negru.** După aproape zece ani ne reîntîlnim cu François Truffaut, unul din cei mai neliniștiți, mai contradictorii și mai fanatici cineaști ai anilor din urmă. Cei care n-au uitat tulburătorul «Cele patru sute de lovituri» vor fi poate surprinși de acest nou chip al cineastului care, între timp, s-a răzvrătit împotriva proprilor sale elanuri poetice rîvnind să ajungă un povestitor elegant și cu singe rece. În rolurile principale: Jeanne Moreau, Claude Rich, Jean-Claude Brialy, Charles Denner, Alexandra Stewart, Daniel Boulanger.

● **Adio, Texas!** Westernul italian a spus tot ce avea de spus prin filmele lui Sergio Leone. Restul este **adio, western!** Interpreți: Franco Nero, Cole Kitosch, Livio Lorenzo, Hugo Blanco, Elisa Montez, Jose Suarez.

● **Kekec cel isteț.** Basm și aventură pentru desfătarea copiilor și a oamenilor mari care nu se plîng de lipsa de timp. Regia — Jozе Gale (R.S.F. Iugoslavia). Interpreți: Zlatca Krasnic, Boris Ivanovski, Krafak Jasna, Fani Podobnikar, Jozе Zupan, Milorad Radovic.

● Nu pierdeți aceste filme: **Ultima lună de toamnă, Roșu și auriu, Să trăim pînă luni.**

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Alain Resnais** («Te iubesc, te iubesc»), **Alfred Hitchcock** («La Nord prin Nord-Vest»), **François Truffaut** («Mireasa era în negru»), **Franco Zeffirelli** («Femeia îndărătnică»).

● Brigitte Bardot și Lino Ventura vor fi parteneri în noul film al lui Robert Enrico «Bulevardul romului».

Jeanne Moreau

disc

● «Simfonia nr.6 în Do major» (cunoscută și sub numele de «Mica simfonie»), creație sclipitoare și plină de fantezie a lui Franz Schubert, a fost imprimată la noi după o înregistrare «Deutsche Schallplatten» — Berlin, în interpretarea Orchestrei de stat din Dresda dirijată de Wolfgang Sawallisch, o renumită personalitate muzicală europeană. Bogata prezentare a muzicologului Edgar Elian se dovedește extrem de utilă iubitorilor creației schubertiene (ECE-408/1).

● «Uvertura italiană nr. 1 în Re major» și «Uvertura italiană nr 2 în Do major» de Franz Schubert, care vroia să dovedească (după spusele sale) că-i în stare «să scoată oricînd din mînecă» uverturi în genul lui Rossini, maestrul vervei și brio-ului italian. Ceea ce a izbutit din plin! (ECE-0408/2)

● În ultima vreme copertele ce împodobesc mapele discurilor editate la «Electrecord» se bucură de colaborarea unor inspirați și originali graficieni, ale căror «interpretări» nu sînt cu nimic mai prejos de cele ale soliștilor, dirijorilor sau formațiilor pe care le ilustrează. Vincențiu Grigorescu, Vladimir Setran, Vasile Olac compun niște adevărate «momente muzicale» într-o originală transcripție plastică!

muzică

● Concertele simfonice extraordinare închinate la fiecare început de martie «Zilei internaționale a femeii» — iată o frumoasă tradiție a vieții muzicale bucureștene. Elemente noi «specifice» se adaugă la ceea ce pînă acum era exprimat doar prin personalitatea dirijorului — distinsa muziciană **Florica Dimitriu.** Ea va conduce anul acesta o orchestră simfonică compusă exclusiv din femei iar două valoroase soliste — mezzo-soprana **Elena Cernei** și violonista **Cornelia Broszetti** — își vor aduce și ele contribuția la ridicarea nivelului artistic al manifestării. Programul cuprinde, în genere, piese de largă popularitate: Uvertura la «Nunta lui Figaro» de Mozart; Suita «Visul unei nopți de vară» de Felix Mendelssohn Bartholdy; Suita «Amorul vrăjitor» de Manuel de Falla și Concertul pentru vioară și orchestră de Carmen Petra Basacopol (8 martie ora 18, Ateneu).

● Tot la Ateneu are loc la 9 martie un concert extraordinar oferit de excelentul trio din U.R.S.S. alcătuit din **Dmitrie Baș-kirov** — pian, **Igor Bezrodnîi** — vioară și **Mihail Homitzer** — violoncel. Lucrări de Ceaikovski, Beethoven și o primă audiție de Miroslav Skorik.

● Sîptămînalul Filarmonicii este condus de **Mircea Cristescu** și are ca solist pe pianistul **Alexandru Demetriad.** Programul: «Alternanțe» de Cornel Țăranu; Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 (Re minor) de Johannes Brahms și Concertul pentru orchestră de Bela Bartok (7 martie Ateneu).

● **Emanuel Elenescu** este dirijorul concertului orchestrei simfonice a RTV, solistă fiind violonista bulgară **Dina Schneiderman.** În program: Simfonia de cameră — o lucrare în primă audiție de Ludovic Feldman; Concert pentru vioară și orchestră (Nr. 4) de W.A. Mozart; Simfonia «Harold în Italia» de Hector Berlioz, solo violă — **George Popovici** (12 martie, Studioul de concerte al RTV).

● Orchestra de cameră a Filarmonicii oferă studenților centrului universitar București un concert de lucrări de Corelli, Vivaldi, Johann Christian Bach și Joseph Haydn. Dirijor, **Mircea Cristescu.** Soliști, violoniștii **Varujan Cozdighian** și **Avy Abramovici** și pianistul **Nicolae Licaref** (10 martie Ateneu).

● BICENTENARUL BEETHOVEN ne prilejuiește o plăcută reîntîlnire cu Cvartetul Filarmonicii din Cluj: **Ștefan Ruha** — vioara I, **Vasile Filip** — vioara a II-a, **Vasile Horvath** — violă, **Iacob Duia** violoncel. În program, cvartetele opus 18, 133 și 127 (11 martie sala mică a Palatului).

plastică

● **Paul Miracovici** — pictură. Cu cele aproape 100 de lucrări, rod al unei activități de 20 de ani, actuala expoziție ne redescoperă un colorist fermecător. «După cum se vede — mărturisește pictorul frămîntările mele n-au nimic metafizic. Ele au fost și sînt mereu de ordin strict pictural». Oricare ar fi referirile la care am putea apela (de exemplu Bonnard), Paul Miracovici se detașează de acestea prin practicarea unui hedonism al imaginii, care-i este organic și-i conferă o originalitate de necontestat (Dalles).

● **Martin Izsak.** Repertoriul sculptorului e vast: de la sculptura monumentală și grupul statuar pînă la figuri, portrete, nuduri și torsuri. Martin Izsak iubește formele umane, chipul omului, și îl caută în primul rînd expresivitatea, adeseori trăirile interioare, tragice («Ororile fascismului»). Lucrările în lemn țin de o anumită tradiție populară pe care artistul o perpetuează cu fantezie, pe cînd marmura («torsurile») o prelucrează cu stăruință, smulgînd materiei emoția formelor armonice (Dalles).

● **Nicolae Brana.** Actuala expoziție a lui Nicolae Brana echivalează cu o retrospectivă. Gravor reputat (ilustrator al Mioriței), pictorul transilvănean rămîne credincios artei tinereții sale, dominată de postimpresionism. Realist pînă la ultima fibră, pictorul este un loial cîntăreț al satului, un idilic care notează cu vădită plăcere nu numai peisajul agrest, dar și obiceiurile pitorești și eterna muncă a unei colectivități uitate parcă în patriarhal, zugrăvind-o cu o pensulație energică și într-o cromatică severă (Dalles).

● **La Galeriile de artă din Bd. Magheru 20,** patru artiste bucureștene prezintă gravuri: **Emilia Dumitrescu, Ala Pope Jalea, Ileana Micodin** și **Puia Masichievici Mișu.**

● Întîlniri de personaje stranii (recuperate din recuzita medievală) în incinte bizare («Serbările galante», «Întîlnirea cu infanta»), apoi figuri create din legende și mister («Ermitul», «Paracelsus») în sfîrșit tehnica punerii în scenă, toate acestea îl alimează pe Dan Negoescu la rîndurile suprarealiștilor români. Paleta pictorului e vie, dar încă nu cuceritoare, lipsindu-i rafinamentele pe care abundența fanteziei și incontestabilul talent le solicită (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

teatru

● **Emigrantul din Brisbane:** facem cunoștință prin intermediul Teatrului Mic cu piesa dramaturgului libanez de limbă franceză Georges Schéhadé (în fluida traducere a Soniei Filip). Piesa — insolită ca factură — onirică și cu elemente simboliste, realistă în descrierea unui sat sicilian, trăiește prin metaforă și atmosfera violentă — chiar dacă nu întotdeauna foarte originală. Valeriu Moisescu a desenat coordonatele poetice, linia de incantație a textului într-o mișcare hieratică (nu fertă de lungimi). Decorul alb-halucinant al lui Liviu Ciulei e un factor substanțial în desenul spectacolului. Reținem creația copioasă, complexă a lui Sandu Sticlaru, compoziția savuroasă a «decanului de vîrstă» Neamțu-Ottonel, alături de Florin Vasiliu, Dumitru Furdui, Olga Tudorache și Tatiana Iekel.

● **Boeing-Boeing** — comedie usurică dar veselă de Marc Camoletti, cu o distribuție «înfiată» de Teatrul Tănase. Inimosul actor Matei Alexandru e regizor și interpret alături de Florin Piersic, Ioana Bulcă, Ileana Stana Ionescu, Catița Ispas, Eva Pătrășcanu. Amuzament și bună dispoziție fără pretenții.

● **3 fete se mărită** de Ion Preda și Hary Negrin — încercare meritorie de diversificare a repertoriului vast al Teatrului Ion Vasilescu. Regizorul Hary Negrin tentează formula «revistei folclorice».

● Specialiștii în genul de teatru pe care-l inaugurează în seara aceasta, la Iași, colegii și dramaturgul Nelu Ionescu, îi urează lui și întregului său colectiv cel mai desăvîrșit succes. Va fi interesant de urmărit cine dintre protagoniști se va impune ca deținător al rolului principal. Sînt, de asemeni, de așteptat interesante evoluții din partea celorlalte patru personaje prescrise piesei. Corespondenții noștri din Iași ne telegrafiază că, în seara aceasta, spectacolul a făcut sală plină, ceea ce «Flacăra» speră și pentru reprezentația bucureșteană. Pentru neinformați, este vorba de **Dramaturgul se însoară,** piesă — o urăm din toată inima — într-un singur act.

Sandu Sticlaru

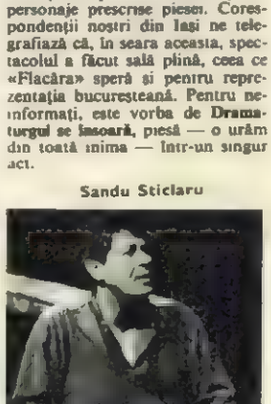

televiziune

Din «Cerbul de aur» n-a mai rămas de văzut și auzit decît concertul laureaților. S-a terminat și hocheiul (categoria B) despre care unii s-au plins că ni s-a servit cu lingurița; asta mai lipsea, să înghițim amărăciunea cu linguroiul... S-a terminat hocheiul, începe fotba-

Liudmila Savelieva

lul. Evacuate de pe micul ecran de muzica ușoară, teatrul și filmul — inclusiv serialele — reintră în drepturi. Mai concret:

DUMINICĂ. Asadar **fotbal** și primăvară: o repriză din meciul Steaua-Petrolul (16.30) ● «Asa-s fetele la noi!» De **Ziua femeii,** luminicalul concert folcloric a fost încredințat în întregime femeilor; adică nu numai unor soliste vocale (Angela Buciu, Tița Stefan, Nicoleta Vasilovici, Elena Merișoreanu), ci și unor cu totul neașteptate instrumentiste: la caval, țambal, nai și cimpoi (17.15) ● De la Paris nu se transmite în direct finala **Campionatului mondial de handbal masculin** (17.30) ● Recitalul Raphael și Concertul laureaților încheie **Concursul și Festivalul internațional de muzică ușoară de la Brașov** (20.00).

LUNI. Primul episod al unui nou **roman-folleton:** «Război și pace», versiunea Bondarciuk, deținătoarea unui «Oscar» (20.15)

MARȚI. Ergometria este o știință nouă care... Dar să nu ne angajăm la o treabă pe care o va face infinit mai bine emisiunea lui Andrei Bacalu **Ce știm și ce nu știm despre om** (19.35).

MIERCURI. Un meci de **fotbal** cu mari promisiuni: Dinamo Bacău-Arsenal Londra (14.30) ● Meritorie inițiativă a **Telecinematecii:** reluarea (în două serii) a monumentalului film al lui Stanley Kramer «Procesul de la Nürnberg» (20.10).

JOI. Noi semnalăm, dv. alegeți pe programul I **Seară de teatru** cu piesa lui Dorel Dorian «Teatrul cu bile», interpretată de Ilinca Tomoroveanu și Liviu Ciulei (20.45) ● Pe programul II, **film:** «Noul locatar», comedie polonezâ, reușită (20.15).

VINERI. Emisiunea **Mai aveți o întrebare** (mereu în criză de timp, dovadă că e interesantă) abordează subiectul «Somnul și visele» (19.30) ● A doua serie din «Procesul de la Nürnberg» (20.45)

SÎMBĂTĂ. Și totuși, fără muzică ușoară — fie și în fragmente, fie și pe înregistrare — nu se poate. Prin urmare **Festivalul San Remo 1970** (22.20).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 10, etapa din 8 martie 1970.

I. Steaua—Petrolul	1
II. Jiul—Dinamo Buc.	1
III. Farul—Steagul roșu	1
IV. Crișul—F.C. Argeș	1
V. A.S. Armata—C.F.R.	1
VI. Brescia—Sampdoria	x
VII. Bari—Torino	x
VIII. Fiorentina—Bologna	1
IX. Juventus—Napoli	1
X. Lanerossi—Lazio	1
XI. Milan—Inter	x
XII. Roma—Caligari	1
XIII. Palermo—Verona	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

11
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 771
14 MARTIE 1970

reportaj de șapte zile

o acțiune de importanță excepțională

S-A ÎNCHEIAT ACȚIUNEA DE MAJORARE A SALARIILOR ȘI INTRODUCEREA NOULUI SISTEM DE SALARIZARE

Așa cum a anunțat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cuvîntarea rostită la adunarea festivă prilejuită de cea de-a 25-a aniversare a instaurării guvernului democratic de la 6 Martie 1945, la 1 martie 1970 s-a încheiat aplicarea în toate ramurile a Hotărîrii Comitetului Central și a guvernului privind majorarea salariilor și introducerea noului sistem de salarizare.

Pentru a informa cititorii revistei noastre despre rolul și semnificația acestei importante acțiuni am solicitat un interviu tovarășului ing. Nicolae Mitrofan — director adjunct la Direcția coordonării salarizării din Ministerul Muncii.

— Ce număr de salariați afectează noul sistem de salarizare și care este procentul de majorare a salariilor?

— De salarii majorate beneficiază întregul personal din toate ramurile și sectoarele de activitate, adică un număr de circa 5 milioane de oameni ai muncii. În privința procentelor de creștere obținute în întreaga acțiune de majorare a salariilor, acestea sînt cuprinse între 8,6 și 19,8 la sută, diferențiate pe ramuri și sectoare de activitate, în funcție de nivelul general al salariilor existente în trecut și de necesitatea asigurării unei mai bune corelări a cîștigurilor ce se realizează în diferite domenii de activitate. În industria ușoară, de pildă, procentul mediu de majorare a salariilor este de 15,2 la sută, în silvicultură, 16 la sută, în circulația mărfurilor, 14,8 la sută, în învățămînt, 19,1 la sută, iar în sectorul sanitar, 19,8 la sută.

Ca urmare a majorării salariilor oamenii muncii din țara noastră vor beneficia numai în cursul acestui an de venituri suplimentare în valoare de 10,5 miliarde lei.

— Cum s-a efectuat aplicarea noului sistem de salarizare?

— Ținînd seama de problemele complexe care se ridicau în legătură cu trecerea la un nou sistem de salarizare, acesta a fost mai întîi experimentat într-un număr restrîns de întreprinderi și unități reprezentative din diverse ramuri ale industriei, construcțiilor, agriculturii, circulației mărfurilor etc., și apoi, pe baza rezultatelor obținute, s-a trecut la generalizarea sa, în mod eșalonat. S-a început cu ramurile unde, ca urmare a condițiilor generale de calificare, nivelul salariilor era mai redus, respectiv cu industriile alimentară și ușoară, continuîndu-se cu unitățile din industria locală și celelalte ramuri.

— Care sînt principalele elemente stimulatoare ale noului sistem de salarizare?

— Printre elementele stimulatoare ale noului sistem de salarizare, aș cita în primul rînd creșterea ponderii salariului tarifar de încadrare, ca element determinant al cîștigurilor oamenilor muncii, creștere obținută prin includerea în noile salarii tarifare a celei mai mari părți din adaosurile la salarii realizate în trecut — premii lunare și trimestriale, spor de acord și altele. Creșterea ponderii salariului tarifar în salariul total permite o mai mare stabilitate a veniturilor muncitorilor și întregului personal, un echilibru mai cert al cîștigurilor.

În al doilea rînd, introducerea treptelor și gradațiilor precum și a sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate au creat posibilitatea diferențierii salariilor cadrelor din aceeași categorie sau funcție, atît în raport cu calitățile lor profesionale cît și cu vechimea, asigurîndu-se în acest fel cîștiguri mai ridicate cadrelor de bază, cu experiență, care aduc un aport substanțial în îndeplinirea sarcinilor unității sau instituției în care își desfășoară activitatea. Acordarea salariilor este nemijlocit legată de modul de îndeplinire a sarcinilor ce revin fiecărui salariat.

Aplicarea acestor elemente ale noului sistem de salarizare stimulează preocupările oamenilor muncii pentru ridicarea pregătirii profesionale, pentru perfecționarea calificării, sporind în același timp cointeresarea tuturor în creșterea eficienței activității întreprinderilor și unităților, în îmbunătățirea întregii activități.

Introducerea noului sistem de salarizare și majorare a salariilor se înscriu pe linia măsurilor luate de partid și guvern pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei, reprezentînd în același timp o garanție sigură a sporirii în continuare a nivelului de trai al întregului popor și va constitui pentru toți oamenii muncii un puternic factor mobilizator în înfăptuirea programului de edificare a socialismului în patria noastră, trasat de cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

10 martie 1970

Bucureștenii, desigur, sînt extrem de curioși să afle cît mai multe amănunte despre ceea ce se petrece în spatele panourilor din Piața Universității. Mai ales de cînd pe șantierul noului Teatru Național și al hotelului «intercontinental» clădirile se profilează cu tot mai multă siguranță și claritate.

Oferindu-vă un aspect al atelierului de sculptură și ipsoserie, deschis chiar în incinta șantierului pentru a se împiedica eventualele deteriorări ale pieselor cuprinzînd detalii artistice, vă vom face desigur și mai curioși. Dacă «partea pentru întreg» este o figură stilistică, nu știm exact în ce măsură, aici, ea poate satisface o viziune asupra stilului abordat în decorațiunile interioare.

Fotoreporterul i-a surprins pe șeful de echipă Trifan Eugen și pe colegii săi Mircea Tudorel și Ilie Căpitănescu în cadrul atelierului sus-amintit.

argumente pentru belșugul din toamnă

Că soarta recoltelor este hotărîtă înainte ca firul de grîu sau porumbul să se încovoaie în bătaia vîntului, nu mai reprezintă de foarte mult timp un secret. O serie de factori de cea mai mare importanță, îngrășăminte chimice, semințe selecționate, munci agricole executate în termen și de bună calitate etc., «veghează» asupra dezvoltării normale a bobului aruncat în brazdă. Nu mai puțin importante sînt mașinile agricole, de randamentul lor depinzînd în mare măsură rezultatul viitoarei «bătălii» pentru recoltă. La uzinele «Semănătoarea», în aceste zile se depun eforturi sporite în vederea asigurării actualului sezon cu mașini complexe, în număr și calitate corespunzătoare. Constructorul șef al uzinei, ing. Eugen Constantinescu, ne-a vorbit despre preocupările constante ale colectivului întreprinderii vizînd perfecționarea unor utilaje, precum și asimilarea altora noi. Astfel, în actualul sezon agricol va intra în exploatare combina de recoltat cartofi, agregat de mare utilitate, avînd în vedere sporitul randament (2 ha și jumătate pe schimb) de care dispune. Mașina care reprezintă fabricația de bază a uzinei rămîne însă combina autopropulsată pentru recoltatul cerealelor Gloria C 12. Intrată din acest an în producția de serie, combina posedă calități net superioare față de vechiul tip, autotractat. Un motor de 100 CP și o serie de detalii tehnice noi îi asigură randament sporit și mare maniabilitate.

O serie de echipamente montate la respectiva combină vor asigura recoltarea a nu mai puțin de 36 culturi. Printre cele mai importante echipamente se numără cele destinate recoltării porumbului, florii-soarelui și orezului. Tot în cursul acestui an se va fabrica un dispozitiv de tocare a paielor și a tulpinilor de porumb și un dispozitiv de încărcare.

Pe de altă parte, semănătorii de plante prășitoare S.P.C. 6 i s-au adus îmbunătățiri substanțiale. Un dispozitiv hidraulic pentru acționarea marcatoarelor și un altul necesar însămînțării sfeclei de zahăr îi vor spori substanțial eficiența. Se preconizează, de asemenea, o perfecționare a instalației de ierbicide.

La ora actuală se află în omologare o serie de noi echipamente, care vor lărgi utilizarea motocositorului.

O scurtă trecere în revistă, fără-ndoială, dar care atestă preocupări majore, materializate în bună parte, argumente convingătoare pentru belșugul din toamna aceasta.

H. MIHAI

Nu știm precis cum reușește operatoarea Eugenia Cabă din secția de etirat fibre poliamidice să stăpînească valurile albe de melana, pentru că asemenea date nu se capătă la o obișnuită lecție de înot. Dar ceea ce cunoaștem și noi, putem spune. De pildă, că la platforma chimică de la Săvinești a fost pusă cu două luni înainte de termen o nouă fabrică de fibră acrilică românească — «Melana 3», în cadrul Combinatului de fire și îngrășăminte chimice — Piatra Neamț. Fabrica va avea o capacitate anuală de producție de 10 000 tone, de trei ori mai mare decît instalațiile similare aflate în producție.

In drum spre Sala Palatului, tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU și ceilalți conducători de partid și de stat răspund aclamațiilor mulțimii.

GLORIOSUL JUBILEU:

6 MARTIE 1945 - 6 MARTIE 1970

În ziua de 6 Martie 1970 întregul nostru popor a sărbătorit un glorios jubileu: 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic revoluționar, act cu profunde semnificații istorice. Declanșator al marilor prefaceri economice, sociale și politice care au schimbat fața țării, evenimentul sărbătorit în aceste zile ne oferă prilejul unei retrospective a drumului parcurs, drum mereu ascendent, marcat de realizări remarcabile în toate domeniile.

Cu legitimă mîndrie, cetățenii României socialiste au ținut să sărbătorească memorabila aniversare. La București, în Piața Palatului, mai bine de o sută de mii de oameni, o adevărată mare de capete, și-au exprimat dragostea și încrederea nețărmurită în partidul comunist, forța care în urmă cu 25 de ani a determinat în mod hotărîtor schimbările care au culminat cu cucerirea puterii și care, de-atunci, n-a încetat o clipă să conducă națiunea din succes în succes.

Participanții la marea adunare populară, ca de altfel toți cetățenii patriei noastre, au ascultat cu mare însuflețire ampla expunere a secretarului general al partidului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. Cuvîntarea a evocat în cuvinte calde, emoționante, zilele lui martie 1945, luptele duse de păturile largi ale populației, conduse de comuniști, pentru cucerirea puterii de stat. S-au exprimat cu acest prilej încă o dată principiile care stau la baza mersului înainte al societății noastre socialiste, principii care au permis dezvoltarea plenară a țării în acest sfert de veac.

Impresionanta adunare populară din Piața Palatului a reprezentat o elocventă demonstrație a unității întregului popor, a voinței sale de a cuceri, sub conducerea Partidului Comunist Român, noi victorii, noi culmi de progres și civilizație.

Peste o sută de mii de bucureșteni au ținut să participe în Piața Palatului la aniversarea lui 6 Martie 1945.

reportaj de sapte zile

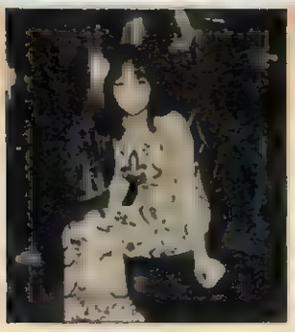

COPERTA NOASTRĂ
Cîntăreața olandeză Therese Steinmetz, fericita stăpînă a «CERBULUI DE AUR» ediția 1970.
Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

eveniment în lumea purtătorilor cravatelor purpurii

Cel mai important dintre așezămintele instructiv-educative destinate purtătorilor cravatelor purpurii, Palatul din Dealul Cotrocenilor, împlinește două decenii de activitate în primăvara lui 1970. «Manifestările dedicate acestei aniversări — ne-a declarat într-o recentă convorbire prof. Dumitru Cojoc, directorul Palatului pionierilor, includ în primul rînd concursuri pe diferite teme din domeniul științei și tehnicii, artei, culturii și sportului. A fost inițiat concursul micilor botaniști, de piese electrotehnice, de obiecte de artizanat, de pictură, artă decorativă și aplicată, executate în cercurile pionierești. Purtătorii cravatelor purpurii vor avea prilejul să-și demonstreze aptitudinile sportive în competiții de atletism, volei, fotbal, tenis de cimp, baschet, tenis de masă, șah, orientare turistică, tir, la care vor lua parte reprezentative pionierești și de peste hotare.

Aniversarea Palatului pionierilor va fi marcată și de întîlniri ale copiilor cu foști membri ai cercurilor care au funcționat în cadrul palatului, de-a lungul celor 20 ani de existență. Vor fi inițiate consfătuiri metodico-științifice și un bogat schimb de experiență privind educarea și dezvoltarea multilaterală a copiilor. Evenimentul sărbătoresc va mai cuprinde și înmînarea «Insignei jubiliare» și a «Diplomei de onoare», distincții ce vor fi acordate comandanților frunași de unități și detașamente pionierești.

Interviu consemnat de Adina CONSTANTINESCU

titular de brevet doar cu numele?
(frîne arbitrare în aplicarea unei invenții)

Inginerul Dinu Ștefan Moraru a inventat în urmă cu 7-8 ani, la D.M.I., și a perfecționat ulterior la I.N.C.E.R.C., o nouă metodă de combatere a igrasiei cu ajutorul curentului electric, mult mai ieftină și mai eficace decît alte metode folosite pînă în prezent în același scop. Astfel, în timp ce o subzidire costă circa 300 lei mp, prin invenția inginerului Moraru revine circa 100 lei mp. Se reține, de asemenea, avantaje ca: scurtarea timpului de eliminare a umezelii, menținerea stării de uscare în timp ș.a.

Deși experimentată cu bune rezultate încă din anii 1962-1964 în cîteva locuri din țară, iar mai recent în Italia, deși acceptată în noiembrie 1968 de către I.N.C.E.R.C., invenția nu este totuși, propriu-zis aplicată și generalizată în țară nici pînă la ora actuală

— Institutul nostru — susține tovarășul ing. R. Constantinescu, director adjunct al institutului — nu se poate transforma în întreprindere de scoatere a igrasiei. Pentru ca această invenție să se extindă ar trebui să se găsească o întreprindere interesată care să o preia și să se specializeze în aplicarea ei. Ne-am adresat în continuare întreprinderii de construcții din Capitală — I.C.R.-«Giulești»:

— Există o asemenea invenție? Ne interesează în cel mai înalt grad, — ne-a asigurat de îndată arh. Ovidiu Popescu, inginer-șef al întreprinderii — mai ales că 60% din cazurile de reparare a imobilelor de care ne ocupăm au prevăzute devize de scoatere a igrasiei, iar metoda pe care o folosim în mod curent în prezent — cenușiela cu apastop — nu dă rezultate. Întreprinderea noastră ar putea chiar să preia invenția și să se specializeze în aplicarea ei, cu atît mai mult cu cît la I.C.R în materie de producție, nu avem nimic nou.

Așadar, în timp ce titularul de invenții se plînge că nu are beneficiar, beneficiarul, la rîndul său, se plînge că nu are invenții... N-ar fi oare mult mai simplu ca invenția să fie preluată și aplicată cu folos?

Elena POPA

românia, campioană mondială la handbal

Duminică 8 Martie, după un meci dramatic cu spectaculoase răsturnări de scor, echipa de handbal a țării noastre a învins în finală redutabila echipă a Republicii Democrate Germane, devenind pentru a treia oară campioană mondială. Sute de mii de spectatori, prezenți duminica trecută în fața micului ecran, au urmărit cu răsuflarea întretăiată această performanță unică în istoria handbalului mondial

contabilul automat

La întreprinderea de industrie locală «Metalurgica» din București a intrat în funcțiune o stație de calcul. Dotată cu mașini electronice, stația oferă posibilități multiple de calcul pentru operațiunile de programare și facturare a producției, precum și pentru calcularea salariilor. În prezent, stația de calcul înregistrează și evidențiază în patru ore operațiuni ce se efectuau înainte în două zile.

pentru protecția și securitatea navigației aeriene

Departamentul transporturilor auto, navale și aeriene a aprobat proiectele de modernizare a rețelei de telecomunicație și protecție a navigației aeriene civile pe teritoriul țării. Proiectele prevăd reutilarea cu echipament tehnic de mare precizie a stațiilor de control regional al zborurilor de la București, Arad, Bacău și Cluj, precum și a radiofarurilor de la București, Arad și Constanța-Kogălniceanu.

Prin realizarea acestor lucrări se va înregistra o îmbunătățire a desfășurării curselor aeriene de călători și mărfuri, atît ziua cît și noaptea sau în condiții atmosferice nefavorabile; ele vor crea, de asemenea, posibilitatea sporirii traficului intern și internațional al întreprinderii de transporturi aeriene române «TAROM», precum și al altor companii aeronautice care au inclus în itinerarele lor unele aeroporturi românești.

CRONICĂ JUDICIARĂ

proxenetul recidivist

În ziua de 5 februarie, doi subofițeri de miliție au observat că în Piața Obor au reapărut tinerele F.B. (16 ani) și V.M. (15 ani), cărora li se mai atrăsese atenția că vagabondează. Interpelarea lor, continuată prin investigațiile căpitanului Ioan Melinte din Miliția sectorului 3 și prin ancheta efectuată de procurorul Ion Georgescu, a dus la descoperirea unui grup mai mare de persoane care se ocupau cu practicarea prostituției, grup dirijat de individul din fotografie — NICOLAE RIZA. Iată rezumatul convorbirii avute cu arestatul:

— Ce fel de tinere apar inculpate în același dosar cu dumneata?

— Niște vagaboande.

— Ce vîrstă au?

— Cea mai mare era «Tatiana», 24 de ani

— Adică Elena Burlan?

— Da.

— Și celelalte?

— Cam 18 ani.

— Știai că tînăra V.M. nici nu împlinise 15 ani?

— Ea îmi spusese că are 17 ani

— I-ai cerut buletinul de identitate?

— I l-am cerut, dar n-avea acte

— Cum le-ai cunoscut?

— Pe prima, a găsit-o prietenul meu, Paul Drăgan, prin Gara de Nord. Își părăsise familia și copilul — la Bușteni — și spunea că așteaptă un tren, dar nici ea nu știa unde vrea să meargă. Drăgan a adus-o la mine acasă și am găzduit-o, trăind cu ea. Apoi, «Coca» — așa îi ziceam — mi-a adus ba o vagaboandă, ba alta, iar ele se atrăgeau reciproc la locuința mea, pînă le-am cunoscut pe toate. Uneori dormeau și cîte două-trei la mine.

— Ce le atrăgea?

— Erau toate fugite de-acasă. Probabil că părinții le întrebau unde întîrzie, pe cînd eu le lăsam libere. Părinții «Tanței» chiar au venit la mine să întrebe ce are de gînd. Ea le-a răspuns că ne căsătorim.

— Cîți ani are?

— 18-19.

— Și dumneata?

— 48.

— Le îndrumai să practice prostituția?

— Ele făceau ce voiau. Se întîmpla ca bărbații să lase banii pe masa din camera mea, cameră pe care le-o puneam la dispoziție. Eu făceam cumpărături cu acei bani și mîncau și ele. Nu m-am gîndit că mă fac vinovat de proxenetism.

— Dar ai mai fost condamnat pentru aceeași infracțiune...

— Tocmai de aceea. Ultima condamnare din cazierul meu a fost, într-adevăr, pentru proxenetism comis «ca la carte». Dar acum nu invitam decît un cerc restrins de bărbați, vecini din bloc sau cunoștințe bune: «Marin» frizerul, «Gigi» ospătarul, «Mitică» de la «Aprozar», «Nicu» bișnițarul...

— Cînd te-ai eliberat din ultima detenție?

— În ziua de 7 februarie 1969.

— De ce nu te-ai încadrat în muncă?

— Am făcut eu o cerere, dar nu prea m-am interesat. Sînt electrician, mă pricep la aparate de radio și televiziune, îmi convenea mai mult să lucrez pe cont propriu. Mai bine îmi căutam un serviciu, poate nu ajungeam din nou să fiu arestat.

sala pașilor pierduți

SÎNTEM INFORMAȚI că Inspectoratul miliției județului Covasna a terminat cercetarea dosarului escrocului Ștefan Console. El a stors 17 000 de lei de la un număr de 6 cetățeni, amăgindu-i că facilitează admiterea copiilor lor în diferite școli profesionale. Cum de l-au putut crede?

*

ÎN NUMĂRUL 3 din 17 ianuarie 1970 ne întrebam dacă Miliția municipiului Brașov a fost informată despre o vînătoare de căprioare, organizată în după-amiaza zilei de 20 decembrie 1969 în împrejurimile orașului. Amintitul organ de miliție ne-a răspuns, detaliat, că subofițerii care au observat trofeul au raportat faptul. La verificarea celor semnalate s-a constatat că a fost împușcat un cerb, în baza autorizației nr. 1/29 sept. 1969 eliberată de Asociația de vînătoare și pescuit sportiv Brașov. Legal

Sergiu ANDON

electrificarea mediului rural se apropie de sfîrșit

Pînă la sfîrșitul anului trecut, 9 875 de localități rurale au fost racordate la sistemul energetic național. În 1970, alte 500 de sate și comune vor beneficia de avantajele electricității. În prezent, numărul localităților rurale electrificate este de peste 1,5 milioane. În județele Bistrița Năsăud, Brăila, Brașov, Constanța, Covasna, Caraș-Severin, Dîmbovița, Galați, Gorj, Ilfov, Ialomița, Maramureș, Olt, Sibiu, Sălaj, Tulcea și Timiș, acțiunea de electrificare se află în curs de încheiere.

Ultima creație a uzinei: tractorul U-650 M

nu există miracole

de Cornel BOZBICI
Fotografii de V. MOLDOVAN

De șapte ani, una dintre secțiile cele mai importante ale uzinei «Tractorul» — secția de motoare — îndeplinește cu consecvență un indicator de bază: productivitatea. N-ar trebui să considerăm un miracol această consecvență, deoarece realizarea unei productivități înalte nu poate fi decît în firea lucrurilor. Asta numai și pentru că dacă o societate nu e productivă rămîne săracă, ceea ce în acest sfîrșit de secol, cu fenomenala lui putere tehnologică, e nu numai aberant, dar și trist. Fără a mai aminti că absența unei productivități stabile, dacă nu dinamice, trădează lipsă de inventivitate, lene de gîndire, slabă gestiune, întrebuințare proastă a inteligenței etc. Și aceste păcate moderne, atît de grave în fondul lor, sînt mai capitale decît toate păcatele capitale pe care le-a moștenit omul.

Dar ceea ce e valabil, în general, pentru o întreaga societate nu e mai puțin valabil — să zicem — pentru o simplă secție de uzină. Am putea spune că e chiar mai edificator, dacă nu mai practic. Căci trecînd din domeniul sferelor generale, prea labile, unde toată lumea, de la experții economici și directori pînă la cetățeanul de pe stradă, poate jongla nestingherită cu principii frumoase ca și cum ar mînui niște bile miraculoase, simțind și percepînd nostalgic răul, o secție este o zonă atît de concretă a activității economice, încît orice abatere se înregistrează direct, rapid și incontestabil pe ecranul sensibilelor seismografe — ca să le numim așa — ale indicatorilor.

CU CE SĂ ÎNCEPEM?

Iată o întrebare pe care orice cap lucid și-o pune cînd este vorba de realizarea unui succes economic, de un salt sau demaraj. Cu ce ar trebui deci să începem? Cu organizarea producției

Motoarele sînt aliniate la bancurile de probă. Începe examenul perfecțiunii..

Rezultatele unei idei de organizare: introducerea transportoarelor suspendate și suprapuse.

sau introducerea de noi tehnologii? Cu instruirea superioară a oamenilor sau cu dotări cu noi utilaje?... Cu toate și în mod dinamic! Cel puțin aceasta e concluzia pe care o desprindem dintr-o convorbire de cîteva ore cu șeful secției motoare, ing. Ion Frîncu, de la «Tractorul». E atît de intimă interdependența dintre toți acești factori enumerați mai sus care concură obiectiv la realizarea nivelului productivității muncii, încît subestimarea unuia pune în umbră pe celălalt sau îi diminuează efectele. Agregate perfecționate fără oameni instruiți nu e, la urma urmei, decît o aberație. O tehnologie nouă fără o organizare adecvată e, de asemenea, de neconceput. De altfel succesele acestei secții de la «Tractorul» — despre care trebuie să spunem că este dintre cele mai complexe ale uzinei — se datorează aplicării globale, în decursul a cîțiva ani, metodic, a tuturor acestor principii: înzestrare tehnologică, organizare, instruirea oamenilor. Și rezultatele au fost concludente. Dacă în 1964, cu 1 056 număr mediu scriptic de salariați, secția a produs 13 780 motoare, în 1969, cu 1 116 salariați, a produs 31 020 de motoare. Această productivitate e evidentă.

DESPRE UN DICTON ȘI SENSURILE LUI

Bătut pînă la demonetizare, dictonul «Omul este cel mai prețios capital» este aprobat, subînțeles în toate acțiunile noastre, dar acceptat adeseori în termeni foarte vagi. Este însă o întrebare care se pune și care comportă — de ce n-am spune-o? — un raționament dureros: care om? În termeni umani judecata nu poate fi decît globală. Dar în funcție de lumea contemporană? De economia contemporană? De tehnologia contemporană? Fără îndoială că prima valoare economică este omul. Un adevăr incontestabil. Optăm și pentru părerea că resursele naturale vin după el. Ziaristul francez Raymond Cartier remarca cu cîtăva vreme în urmă, încercînd să explice dinamica expansiune economică a Japoniei și să atribuie acest succes în primul rînd omului, că Japonia construiește un puternic imperiu industrial, ridică standardul populației sale la nivel european, fără să aibă pe teritoriul său nici minereuri, nici resurse de energie...

Deci care om? Răspunsul e unul singur: omul instruit. Este și ceea ce afirmă în convorbirea noastră inginerul Ion Frîncu: omul care a fost supus perfecționării. Omul modelat și instruit pentru actuala etapă tehnologică a secției. Dar e nevoie de o precizare. «Noi lucrăm cu două noțiuni distincte, adică trebuie să lucrăm, precizează inginerul Frîncu, sîntem chiar obligați: calificare și perfecționare. Orice confuzie între aceste două noțiuni e dăunătoare. Perfecționarea e latura care îmi asigură alinierea la ritmul dezvoltării celorlalte componente ale productivității (organizare, tehnologie nouă etc.). Ea e la noi o acțiune permanentă, cu scopuri distincte, pe meserii, pe categorii definite de încadrare (care estimează de fapt nivelul tehnic de pregătire la un moment dat), pentru că n-are nici un rost, ar fi doar un automatism în școlarizare dacă aș încadra într-un curs de perfecționare, să zicem, un strungar de categoria a 3-a cu unul de categoria a 8-a...» (Ca o ilustrare a afirmației, la adunarea generală a salariaților din secție, evidențiindu-se creșterea cheltuielilor de regie la două conturi: «reparații utilaje» și «uzură scule», s-a afirmat că defectarea mași-

nu există miracole

nilor sau consumurile exagerate de scule se datoresc în cea mai mare parte nepriceperii oamenilor care nu sînt complet instruiți.)

Nu poți să nu fii de acord. Adevărul e evident. Insistînd asupra acestei instruiri, a perfecționării, nu facem decît să subliniem un principiu care stă la baza dinamismului societății moderne, supusă transformării permanente a tehnicilor: revenirea ciclică în băncile școlii. Fie că această școală se cheamă curs de perfecționare pentru rectificatori sau strungari de categoria a 3-a sau a 8-a, fie că se cheamă cursuri de specializare sau post-universitare. Secolul a introdus o lege drastică: omul e școlar de la 6 pînă la 60 de ani. Teribil, dar adevărat.

UN EXEMPLU IDEAL

Doar cîteva reflexii despre fluctuație. «Stabilitatea duce implicit la creșterea îndemînării — remarcă șeful secției motoare. Omul devine deci mai productiv...» Idealul oricărui conducător de întreprindere, secție sau atelier este, la ora actuală, alcătuirea unui colectiv stabil. Asta înseamnă nu numai acumulare de cunoștințe, posibilități de necontenită perfecționare, dar și valorificarea talentului și îndemînării fiecărui muncitor. Să exemplificăm ultima aserțiune. Mihai Szekely vine în secție în 1964. Este angajat ca transportor: cară piese de la o operație la alta, de la liniile de fabricație la montaj. Deci muncă necalificată. Salariu, 850 lei. Calificat la locul de muncă, instruit, este trecut să lucreze pe o mașină. Anii trec, perfecționarea crește, și fostul transportor de acum cîțiva ani este acum rectificator la o operație pretențioasă, la arborele cotit, unde toleranțele sînt de sutimi de milimetri, și realizează o productivitate la nivelul celui mai bun rectificator din linie. Evoluția este concretizată prin dublarea salariului: 1 750 lei în medie, pe fiecare lună, în 1969. Și, implicit, prin creșterea nivelului de trai. Fără îndoială că aceștia sînt oamenii cu care secția de motoare realizează an de an indicatorul de productivitate.

ÎNAINTE DE TOATE SĂ ȘTIM PE CE LUME TRĂIM

Spus alt fel, să vedem cum se risipește munca sau mai exact cum nu ar trebui să fie risipită. Dar asta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin organizare. E una dintre cele mai fenomenale descoperiri ale economiei moderne. Simplu ca oul lui Columb. S-ar părea... Pentru că adeseori, și nu în rare cazuri, hipnotizați de tehnică, de ingenioasele agregate, organizării nu i s-a dat prea multă importanță. Dar adeseori cea mai teribilă mașină nu valorează cît un raționament inteligent.

Să enumerăm deci printre cauzele care au dus la secția de motoare a uzinelor «Tractorul» la realizarea unei productivități stabil ascendente și inteligența pusă în slujba organizării. Ergonomia nu e o invenție a acestui deceniu, ea își are începuturile, să zicem istorice, la confluența secolului al 19-lea cu cel în care trăim, dar aplicarea ei corectă constituie una dintre premisele bunei organizări. Preocupîndu-se de studierea locului de muncă, de dinamica mișcărilor muncitorilor la diverse operații, corpul tehnic al secției a realizat o acțiune nu numai umană, de apărare a omului împotriva risipei de forță, a oboselii etc., dar și una științifică, de stimulare a productivității. Învățînd omul să lucreze rațional, el este plasat într-un context modern al muncii.

Toată această acțiune se numește simplu: organizarea locului de muncă. O expresie care ne este arhicunoscută. Și pe lîngă care sîntem tentați să trecem cu ușurință. Ba chiar zîmbind. N-am auzit-o de atîtea ori? Dar iată ce importanță covîrșitoare a avut la secția motoare:

— liniile de fabricație au fost dotate cu transportoare care constituie o magazie în plină mișcare. Practic: economisirea unor brațe de muncă;

— trecerea la servirea multiplă (unde era cazul) a mașinilor după ce a fost studiat întregul ciclu de producție; mai explicit: studiindu-se timpul de manipulare în raport cu timpul tehnologic (de prelucrare) s-au descoperit rezervele interne;

— constatînd că timpul de bază este mult mai mare ca timpul auxiliar s-a optat în diverse cazuri pentru servirea multiplă, ceea ce a dus la reamplasarea utilajelor pe linia tehnologică. Astfel s-a economisit forță de muncă, productivitatea pe om a crescut cu circa 35 la sută, realizîndu-se totodată micșorarea cheltuielilor directe la prețul de cost și reducerea cheltuielilor de manoperă.

Sînt cele trei efecte importante care au decurs din organizarea numai la liniile pe care ing. Klaus Phleps le numește monoscop. Dar aceste explicații, simplificate pînă la tehnicism, au o reprezentare superbă în calcule și formule pe care noi nu o putem reproduce, dar un economist sau un inginer o poate savura din plin.

Dacă adăugăm la toate acestea conteinerizarea pieselor, care reduce la maximum manipulările și asigură calitatea, apoi introducerea transportoarelor suspendate suprapuse, care dă o nouă dimensiune în utilizarea spațiului, minuirea și folosirea lui pe verticală și asigurarea unui flux continuu, abia atunci realizăm cît de importantă a fost organizarea pentru obținerea unei productivități sporite.

ȘI, ÎN FINE, TEHNOLOGIILE

Să dăm cezarului ce-i al cezarului: minunatul om al secolului XX a creat minunatele lui mașini. Apoi automatizarea a deschis larg porțile inventivității. La fel ca și noile tehnologii. Se spune că introducerea unei noi tehnologii e un act de curaj, care implică mari răspunderi. Putem subscrie. Dar performanța — dacă o putem numi așa — constă în primul rînd în folosirea creierului în mod creator și mai ales productiv. Cînd în secția de motoare a început să se practice strîngerea pneumatică la utilaje, timpul de strunjire s-a redus pînă la 90 la sută. E o cifră absolut uluitoare. Deci exista un timp nebănuit de mare care a fost recuperat inutilului și risipei. În același timp s-a redus și efortul omului. Folosirea de capete de găurit multiple a diminuat de asemenea efortul fizic, dar și numărul muncitorilor, care au putut fi utilizați mai cu folos în altă parte. Înlocuirea frezărilor prin broșări exterioare la piese mari turnate din fontă, cum ar fi blocul motor sau chiulasa, a însemnat nu numai introducerea unei noi tehnologii, dar și o calitate net superioară și mai ales realizarea unei productivități de circa 3—4 ori mai mari.

Reținem din spusele ing. Ion Frîncu la adunarea salariaților cîteva cuvinte: «Oricît s-ar părea de exagerat, majoritatea resurselor pentru realizarea planului pe '70 se află tot la noi». Înclin să cred că se referea nu numai la potențialul tehnologic, ci mai ales la folosirea inteligenței, a spiritului inventiv, care este cea mai teribilă forță economică pe care o posedăm.

DUPĂ EXPERIENȚE PE DEPLIN REUȘITE

Porțile spitalului s-au deschis larg în fața autosalvării.

În acea noapte, la spitalul de boli contagioase Colentina era de gardă doctorul Alexandru Duminică. Bolnavul adus suferea de o infecție acută, necesitînd o intervenție rapidă. Printre primele îngrijiri acordate, pacientului i-a fost administrat și un medicament nou, românesc, înlocuitor al unui produs similar din străinătate.

Rezultatele excelente obținute în acest caz ne-au sugerat ideea unei investigații mai largi, pe care aveam să o întreprindem peste cîteva zile la spitalul Colentina, privind efectele obținute de unele noi produse românești realizate la *Uzina de medicamente-București*, înlocuitoare cu succes ale similarelor străine. De la specialiștii și medicii care au lucrat cu ambele medicamente (produsul străin și românesc) am aflat cîteva lucruri valoroase pe care dorim să vi le împărtășim.

Dr. Alexandru Duminică, medic primar, specialist în boli contagioase, autorul unui manual de farmacologie (aflat la a treia ediție) pentru școlile medii sanitare: «Am experimentat SULFAMETINUL, timp de aproximativ un an de zile, pe un lot de 30 bolnavi. Aplicat pentru o singură afecțiune (infecție a căilor urinare), medicamentul are o acțiune majoră. Față de sulfamidele clasice, Sulfametinul, prezentat sub formă de comprimate, prezintă avantajul unei certe comodități atît pentru bolnav cît și pentru personalul de asistență. Să fiu mai explicit: Sulfametinul — sulfamida-depozit, se administrează în cantități deosebit de mici față de sulfamidele clasice. În trecut, doza de sulfamidă clasică administrată în 24 de ore era de 6-8 g; pentru aceeași perioadă utilizăm în prezent 1-1 1/2 g de Sulfametin. Datorită cantității reduse administrate se obțin și alte avantaje. Astfel, incidentele de ordin digestiv (grețuri, vărsături) sau renal, sanguin, precum și alergiile sînt practic nule. În concluzie, comoditatea administrării, efectele terapeutice superioare, absența incidentelor de care pomeneam sînt caracteristici care impun folosirea largă a Sulfametinului în arsenalul antimicrobian modern».

În salonul bolnavilor de nevroză, vizita s-a terminat. Îi solicităm doctorului Radu Bulandra, medic specialist neurolog, cîteva lămuriri și observații în legătură cu LEVOMEPROMAZINUL, alt produs al uzinei de medicamente:

«Levomepromazinul înlocuiește cu succes Nozinalul și Minozinanul. E un medicament care se prezintă sub formă de tablete, indicat în cazurile de nevroză anxioasă și depresivă. Folosit de aproximativ șase luni, medicamentul citat își face efectul asupra bolnavilor prin calmarea stării de neliniște care se sesizează la nevrotici. Acționează favorabil în stările de depresiune psihică. Avînd efect direct asupra unor tulburări, prin mecanisme speciale, Levomepromazinul are o acțiune efectivă asupra unor simptome caracteristice bolii».

Ne vom permite să reproducem aici un citat din lucrarea «Considerații asupra unor noi produse antihistaminice», apărută în revista «Dermato-venerologică» sub semnătura doctorului Radu Dumitriu, șeful secției clinice a Centrului dermato-venerologic al Academiei de Științe Medicale: «CLORFENOXAMINA este un derivat al benzhidrileterului. Pe lîngă acțiunea sa antihistaminică, el are și o acțiune anticolinergică, sedativă și un efect anestezic local. Durata de acțiune permite administrarea unei tablete de 20 mg la 6-8 ore. În ceea ce privește utilizarea ei în tratamentul dermatozelor, Clorfenoxamina a fost administrată în urticarii acute și cronice, dermite solare, înțepături de insecte, dermatoze pruriginoase, dermite și eczeme, boala serului etc. Noi am utilizat Clorfenoxamina într-un total de 24 de cazuri, rezultatele fiind foarte bune. Menționăm și toleranța locală perfectă a unguentului. Recomandăm noul produs realizat la Uzina de medicamente-București, ca un înlocuitor perfect al Systralului».

În postura de interlocutor, de astă dată este dr. Dumitriu, care a avut amabilitatea de a ne răspunde la cîteva întrebări.

— Se vorbește în ultimul timp de rezultatele spectaculoase obținute de un alt medicament românesc — GRISEOFULVIN. V-am ruga să ne spuneți cîteva cuvinte despre el.

— Înlocuitor cu succes al Likudenului și al Gricinului M, Griseofulvinul este un medicament aplicat pentru tratarea micozelor cutanate. Faptul că rezultatele terapeutice corespund celor obținute în testările vitro ne dă posibilitatea de a afirma că rezolvă în mod strălucit problema tratamentului micozelor.

— Practic, prin ce se remarcă noul produs față de cele anterioare?

— O exemplificare: la apariția unei micoze a pielii capului la copii era necesară epilarea întregii regiuni capilare afectate, urmînd ca apoi să se aplice tratamentul cu raze Röntgen. Simplificarea tratamentului reiese fie și numai din faptul că noul produs este administrat pe cale bucală. Dacă la aceasta adăugăm toleranța perfectă și rezultatele care s-au obținut, avem imaginea încă a unui succes al farmacopeei românești.

Ne-am continuat raidul oprindu-ne în cabinetul doctoriței Sanda Teodorini, cercetător principal la Institutul de medicină internă, medic specialist cardiolog.

— Cunoaștem faptul că timp de aproximativ trei ani ați utilizat curent în tratamentele pe care le-ați aplicat AGOZOL — produs realizat la Uzina de medicamente-București. Ați putea să ne spuneți pe ce lot de bolnavi a fost experimentat și ce efecte s-au obținut?

— 300 de bolnavi care sufereau de diverse afecțiuni generate de boala coronariană au beneficiat de tratamentul cu Agozol. Sinonim cu Segontinul, acest medicament, prezentat sub formă de drajeuri sau capsule operculate, are avantajul unei eficacități sporite și a unei toleranțe mai bune. Fără a diminua cu nimic calitățile sinonimului său, Segontinul, aș vrea să remarc că Agozolul a dat rezultate excepționale.

— Avînd în vedere faptul că sînteți medic specialist cardiolog, am dori să aflăm unele amănunte în legătură cu altă realizare prestigioasă a industriei noastre farmaceutice: GUANETIDINA.

— Într-adevăr. E bine că ați amintit de Guanetidină. Asta pentru a-mi permite o remarcă asupra produsului și o recomandare pentru bolnavi. Echivalent perfect al Ismelinului, Guanetidina, aplicată de circa un an și jumătate pe lotul de bolnavi cu hipertensiune stabilă rezistenți la alte medicamente hipotensoare, a dat rezultate foarte bune, scăzînd tensiunea arterială la nivelul dorit. În final aș vrea să fac o recomandare adresată de astă dată direct bolnavilor de hipertensiune. Fiind un hipotensor energic, se recomandă ca tratamentul cu Guanetidină să se facă numai la indicațiile și sub supravegherea personalului medical.

ELECTROMICINA PROPIONIL a fost experimentată începînd din anul 1968 pe un lot de 30 de bolnavi. Indicat în tratamentul anginelor, furunculelor, otitelor, sinuzitelor, produsul românesc înlocuiește produsul similar străin cu rezultate excelente. Avantaje: administrarea în aceeași perioadă (24 de ore) a unui număr mai redus de tablete, datorită dozajului mai puternic al comprimatului, ceea ce determină o toleranță în organism foarte bună. În sfîrșit, faptul că substanța nu este distrusă în interior de aciditatea gastrică, făcîndu-și astfel efectul complet, este încă un avantaj caracteristic care recomandă fără reținere noul produs realizat la U.M.B.

Aprecierile făcute medicamentului specificat aparțin doctoriței Veronica Căruntu medic primar.

În încheiere ne-am adresat tov. T. Marinică, directorul Uzinei de medicamente-București, rugîndu-l să ne vorbească în cîteva cuvinte despre medicamentele noi ce urmează a fi asimilate în procesul de fabricație al anului 1970.

— În primele rînduri ale listei produselor noi ce vor fi asimilate în cursul anului curent de către uzina noastră, șase dintre ele, prezentate sub formă de comprimate, prezintă o importanță majoră pentru farmacopeea românească: MEXAFORMUL — medicament recomandat în infecțiile intestinale, MECLOFENOXATUL, TICARLIDUL — înlocuitor al Izoxilului, CLOXACILINA — prezent sub formă de capsule operculate, CICLOFOSFAMIDA — drajeuri, și BERGOZENUL.

Sperăm că eficacitatea terapeutică a acestora va da aceleași rezultate remarcabile pe care le dau și celelalte 464 produse marcate U.M.B.

Emil CIULEI

PUBLICITATE

CELE ȘASE ZILE ALE BRAȘOVULUI

de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Totul începe ca într-un film de Hitchcock. foiala din holul hotelului Carpați seamănă cu ușoara crispare albă a invitațiilor la o petrecere hitchcockiană, în care nimeni nu știe ce-i va da prin cap gazdei, cine lîngă cine va fi așezat, cine lîngă cine va cînta și cum. «Suspiciune» și «amețeală». Prezența lui Tudor Vornicu în capul scărilor, mereu acolo, seamănă și ea cu unul din acele formidabile gaguri ale maestrului, cînd umbra lui alunecă o clipă prin toate filmele sale, parcă pentru a ne întări convingerea că el există.

Dar încep să vină vedetele — prima sosire, Connie Francis, cade frumos, în timp ce mai toată lumea era la cocteil, de unde se vede încă o dată că viața începe să se inspire din filme — și cînd se vor strînge mai mult de patru nu va mai fi loc de mister. Cu atît mai mult cu cît și dintre concurenți prinde să ridice capul cîte unul, iar pe lîngă Therese Steinmetz, Jo Dolan, Lize Marke, Doina Spătaru și toți ceilalți despre care, sperăm, vom scrie mai pe larg în curînd, nu se poate trece ușor. E limpede, unde sînt mai mult de patru-cinci vedete începe superproducția. Se uită numele, rostul și culoarea zilelor, căci zilele iau numele stelelor, și marțea nu mai este marți, ci Connie Francis, iar poimîine, fără îndoială, nu va fi joi, ci Marie Laforêt.

Deocamdată, aici, pe hîrtie, este marți toată ziua. Cîntă Connie, numai zîmbet, numai soare, «cuore, fiore, amore». Cînd muzica ușoară își ține trecutul legat doar de un fir de ață, un trecut cu care nu prea știe ce să facă și de care se leapădă dînd din umeri, este mîngîietor — ca o adiere de aer cald — să asculți «*O quitara romana*» și «*Mamma*» spuse de glasul ei catifelat! Connie a rămas credincioasă sie însăși, nu a trădat-o nici pe bunica ei — care a învățat-o să cînte — și nici pe noi, cei de acum 10—12 ani.

La urma urmei, să te joci cu un an sau chiar cu zece din viața cuiva este floare la ureche. Omul abia a apucat să învețe cîteva cîntece. Cam acestea ar fi dimensiunile dacă am folosi unitățile de măsură la care ne-a obligat Josephine Baker, cea care se joacă cu vîrstele a trei generații, făcînd o apă și un pămînt din ele. Johnny Hallyday ar fi trebuit să mai soarbă cîteva înghițituri din ulciorul Sfintei Vineri ca să-i poată face față. Noi ne-am descurcat cum am putut, cu palmele și cu gîtul nostru pe care l-am lăsat să se sucească cît îi place, tot urmărind miracolul biologic și de voință drapat în voaluri roșii. Am surîs vieții ca la o poruncă, acelei vieți care, bineînțeles, a fost *în roz*, și nu am tresărit decît o dată, cînd, păcătoși cum sîntem, ni s-a părut că prin fluturarea aceea de voaluri roșii zărim strălucirea neagră a mîinilor lui Memphis Slim. Dacă după trei sferturi de ceas de «vie en rose» nu l-am uitat pe omul care «are nevoie de blues în toate zilele», pe bărbatul acela ce nu avea cu el decît un pian, un glas și două mîini, lungi ca aripile albatroșilor lui Baudelaire, atunci înseamnă că tot mai este ceva de capul nostru. Dar nu cumva ni s-a părut, așa cum ni s-a părut că mai stăruie încă, într-un colț, ca un nufăr rătăcit, silueta albă a Luminiței Dobrescu care a lăsat în urmă «inima-n cui, tu poți s-o pui», pentru a ne lua cu ea pe un alt drum, pe acolo pe unde se aude *Orologiul* lui Aufray?

O femeie — mai degrabă un copil cu riduri și asprimi timpurii,— se sprijină în microfon ca într-un prieten și cîntă ca și cum ar dori să răzbune toți anii în care muzica nu a întîlnit-o. Dacă Nicoletta a ajuns mai tîrziu lîngă noi nu este vina ei, ci doar a cîntecului care nu a știut unde s-o caute, pe unde rătăcește, pe unde-și poartă copilăria, «tristă sărbătoare». Dacă Nicoletta ar fi ajuns mai devreme lîngă noi, am fi băgat de seamă cu un ceas mai înainte că în orice zi în care sîntem părăsiți sau părăsim pe cineva soarele mai moare un pic. Dar noi nu știam asta din moment ce «ieri încă mai era frumos». Întotdeauna trebuie să vină cîte un cîntec să ne învețe complicata problemă a timpului. Filozofia și vorbele din bătrîni nu au nici o putere aici. Cred că după ce o vom revedea pe Nicoletta filmată de camera lui Boris Ciobanu, care l-a urmărit repetițiile în genunchi, vom înțelege și mai bine cum stau lucrurile. Nu se poate ca un aparat ținut de un bărbat îngenuncheat să nu ne spună mai limpede «ce s-a petrecut la St. Germain de Près».

Bolnavi de imagini cum sîntem, ni s-a părut odată că sala devine iarăși un templu ca acum doi ani, cînd a apărut Amalia. Cînd

Eva Pilarova și orchestra sa ne-au oferit un spectacol de înalt profesionalism.

O întîlnire de zile mari — Ewa Demarczyk.

Vigoarea și poezia cîntecului — iată ce apără Bogdana Karadoceva.

s-a ivit Ewa Demarczyc, cu băieții ei în negru, ca niște îngeri triști, alungați din paradis, am înțeles încă o dată cît de mult se usucă și muzica de dorul acelor mari catedrale, căci numai acolo se poate cînta toată durerea în fața unei istorii care nu acordă circumstanțe îndurătoare individului. Restul, orice am încerca să spunem noi, este literatură și se cuvine ca totul să fie tăcere. Tăcere și un gînd bun pentru Marie Laforêt, care a coborît printre noi ca o zeiță ce vrea să ne facă să uităm cuvintele, să ne întoarcem la sursele dintîi, acolo unde grația era totuna cu muzica, cu poezia.

Împovărat, cocoșat de cîntece, Claude Nougaro, bărbatul fermecat de cuvinte, artistul care aruncă în ele cu flori și țărînă, ne-a făgăduit că ne va vorbi de o țară unde oamenii sînt frumoși.

Nougaro, înainte de a te întoarce să cînți din nou pentru sufletul pietrelor din strada St. Esprit, pentru Audiberti al tău și al nostru, pentru micuța ta Cécile, pentru *Mater-ma terre*, pentru Toulouse, pentru marele somn al pămîntului, pentru zăpezile care sînt nu numai «albe covoare», cum știam noi din cultura cîntecului, ci și «morminte ușoare» înainte de a intra din nou în templele tale unde este atît de frig — tu singur ne-ai mărturisit doar — mai spune-ne o dată cum arată țara aceea!

Cufundați pînă la gît în ceea ce numeam ad-hoc superproducție (cuvîntul este blestemat, nu spune decît o parte din adevăr, dar peste altul mai bun nu dăm la ora aceasta), nimeni nu mai are ochi pentru fascinantul cine-vérité care se destășoară toată ziua sub ochii noștri. Trebuie să fii prea înrăit ca să mai cauți viața în film, cînd știut este că astăzi tot omul caută filmul în viață. Cine mai stă să ia în seamă diavolească cantitate de muncă pe care au depus-o cei care au filmat, au fotografiat și ne-au transmis zîmbetele, cîntecele, tristețile, toanele și gîndurile vedetelor?

Cui i-a păsat că regizorul Alexandru Bocănet — cel căruia i se datorează transmisiile — nu a fost văzut o singură dată

Connie Francis — sau bucuria de a trăi.

Memphis Slim călătorește întotdeauna însoțit de familia sa.

Ne-am convins că Marie Laforêt este, într-adevăr, «fata cu ochii de aur».

Anda Călugăreanu răspunde mulților ei admiratori.

Din nou pe scena festivalului, de data aceasta ca vedetă — Luminița Dobrescu.

CELE ȘASE ZILE ALE BRAȘOVULUI

mîncînd omenește, la masă? Eu una, în calitatea mea de reporter, nu l-am zărit decît cu sandvișuri lîngă el, țintuit la repetiții pe scaunul lui din mijlocul sălii ca un ocnaș, răspunzînd zîmbitor amenințărilor cutărei vedete, cum că nu ne mai cîntă pentru că ba nu se aude pianul, ba este prea tare basul. Ce *cinema-adevăr* ar ieși din alergătura reporterilor și operatorilor televiziunii, din întrebările lui Carmen Dumitrescu și ale lui Stark, din toate acele superbe ariflexuri pe care George Stînea le purta pe deasupra capetelor tuturor, ca pe un trofeu (nici nu-i greu la cei 1,90 m ai săi), iar Mihai Romașcu, oarecum mai mic, ne hîrșîia cu ele în coaste. Cine a stat să vadă că zăpezile filmate de ei semănau cu ale lui Lelouch?!.. Mai bine să trecem la Raphael.

Iată una dintre minunile lumii noastre: un băiat drăguț, cu gropițe și mulți dinți, cu o mare tehnică în ocrotirea falsetelor, aruncă printre noi cuvintele fundamentale *muerte, olvidar, vida, amor*. Într-o bună zi, cînd toți maturii deceniului vor fi foarte sinceri, vor trebui să mulțumească acestor băieți simpatici cu bluze de dantelă, care, pe limba și în felul lor, încearcă să ne facă traiul mai ușor. Prea le reproșăm cu ușurință că n-au auzit de Kant.

Hitchcock s-a reîntors printre noi. Se împart premiile. Sînt chemați fericiții stăpîni. Aproape toți cei din sala brașoveană îl știu — conferința de presă unde s-au anunțat prima dată a avut loc în hol — dar toți asistăm ca la un suspense bun, pe care vrem să-l mai vedem o dată, deși îl știm pe dinafară. Exact ca la un film de Hitchcock.

Pentru muzică trebuie să-ți dai și sufletul, iar Raphael este gata s-o facă.

O cîntăreață completă — Nicoletta.

varietăți

relaxați-vă, vă rugăm!

O expoziție de mobilă — cu vădit caracter de anticipație — deschisă recent la Earls Court — Anglia, vrea să ne convingă că liniile clasice în construcția de mobile destinate odihnei și relaxării (paturi, fotolii, șezlonguri, balansoare etc.) s-au perimat, că ele nu mai corespund în nici un caz principalelor cerințe de funcționalitate. Pentru demonstrație, alături de patul tradițional este expus de pildă acest obiect (fotografia 1) destinat siestei. Reținem din explicațiile pe care ghidul le dă vizitatorilor expoziției: «mobila are forma unei budinci de Yorkshire și moliciunea unei blănițe de ursuleț»... Fotografia 2 reprezintă un balansoar care păstrează aparent linia balansoarului tradițional, de origine chineză. Dar dacă ocupantul (sau ocupanta, ca în fotografia noastră) e de părere că pentru calmarea nervilor ar fi bine să se dea peste cap, n-are decît să apese ușor cu piciorul...

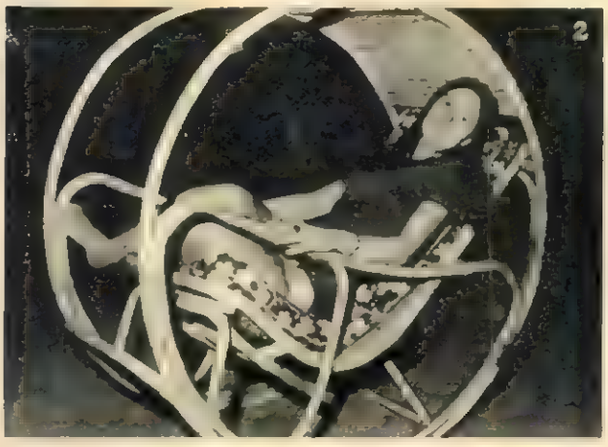

pradă rară

În Republica Federală a Germaniei muflonii sînt rari. Pentru a mări numărul celor existenți, exemplarul pe care îl vedeți în fotografie a fost adus acum 4 ani din Cehoslovacia. Între timp el a atins vîrsta, înaintată pentru mufloni, de 11 ani, și ca atare a fost dat liber la vînătoare. Cele două coarne, numite în limbaj vînătoresc «melci» din pricina formei lor spiralate, au respectabila lungime de 89 cm. Se presupune că poate doar în Carpați, pe insula Corsica sau în Sardinia să mai existe asemenea exemplare rare. Norocul de a fi posesorul unui asemenea trofeu de preț a căzut pe vînătorul Hans Bothe din Bremen.

MINIFABULE

O colivie a plecat în căutarea unei păsări.

Franz Kafka

Pe gîtul unei girafe, puricele începuse să creadă în nemurire.

Stanislaw Leç

Întrebat cum poate să fugă mai repede decît ogarul, iepurele a răspuns: «Eu fug pentru mine, pe cînd cîinele fuge pentru stăpînul său».

Folclor arab

Un dromader, privind o cămilă:

— Sărmana de ea E cocoșată!

Folclor abisinian

Lupul: Mielul ăla avea un gînd ticălos. Voia să se ascundă de mine.

Karel Capek

Un spic:

— Uită-te ce mîndru ridic eu capul!

— Nu e de mirare, spune alt spic. Ți-ai pierdut grăunțele și ți-i gol capul.

Jules Renard

— În sfîrșit, cîinele a omorît un pisoi. Acum noi, șoarecii, nu trebuie să ne mai temem de nimic.

Alphonse Allais

Un panseu al girafei: —E greu să mergi cu fruntea sus fără a-ți lua nasul la purtare.

I. Ilf

Nu poți scoate și pui și omletă din același ou.

Emil Krotki

Copacul miroase, în cazul cel mai bun, a mobilă.

Pierre Étaix

Miriapodul:

— Ajutor! Sînt cu un picior în groapă.

Ho Chung

nestemate și inestimabile

La Royal Academy of Arts din Londra este deschisă în prezent expoziția cu tema «1000 de ani de artă în Polonia». Este apreciată a fi cea mai mare, mai cuprinzătoare expoziție de artă poloneză prezentată vreodată peste hotarele țării, numărînd nu mai puțin de 500 de exponate. Valoarea totală a obiectelor expuse (conform documentelor de asigurare) se ridică la aproape 4 000 000 lire sterline, lăsînd la o parte valoarea incalculabilă a unor obiecte istorice. Iată o piesă de artă de mare preț: este din argint masiv aurit, turnată, cizelată și gravată cu o rară măiestrie. Obiectul a fost lucrat la Cracovia în anul 1490.

Tema: pagodă.
Dimensiuni: miniaturale în raport cu modelul.
Material de construcție: perle (veritabile!).
Cantitatea folosită: «doar» 3 500 bucăți.
Autor: mîinile de aur ale tinerei Souchi Tanabe, prezentă în imagine.
Rezervă nefolosită: 1 800 perle (tot veritabile!), prezentate sub formă de colțare.
Scopul operațiunii: reclama (care a fost, este și rămîne sufletul comerțului!) pentru vestitele perle de cultură din Japonia.

bravo souchi!

(II)

pentru o bună amintire

Anchetă realizată de Nelu IONESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

Căsătoria — o instituție cu numeroase obligații. Familia — mediul de influență dominant în procesul formării viitorilor cetățeni cu drepturi depline.

Argument fotografic în favoarea «războiului total» pentru ocrotirea și salvarea candoarei.

Să începem cu repetarea unicei întrebări care a declanșat ancheta noastră:

— Ce-i de făcut pentru ca și ei — minorii-problemă — să rămînă cu o bună amintire despre propria lor copilărie?

Am ascultat — în prima parte a anchetei (vezi «Flacăra» nr. 9) — părerile juriștilor și ale sociologilor. A venit rîndul pedagogilor și psihologilor. Cu alte cuvinte, momentul adevărului se prelungește.

De fapt, lucrurile au fost abordate cumva pe dos față de evoluția firească a acestui proces nefiresc care este decăderea minorilor din corectitudine în incorectitudine, din moral în imoral, din social în antisocial, din legal în ilegal, din candoare în infracționism.

Pentru că, activitatea miliției, procuraturii, instanțelor judecătorești și — în bună parte — aceea a serviciilor de autoritate tutelară din cadrul consiliilor populare este menită să reprime niște fapte nelegale deja comise, este menită să reeduce pe minorii deja căzuți în culpă. Pe cînd, activitatea pedagogilor și, după cum se va vedea, din ce în ce mai mult aceea a psihologilor, are rostul să prevadă și să preîntîmpine, să prevină, săvîrșirea actelor infracționale de către minori.

Dar cum — declarat — scopul anchetei de față nu este clasificarea celor de diferite profesii chemați să contribuie la efortul social comun pentru eradicarea fenomenului delincvenței juvenile, important rămîne punctul lor de vedere, opinia lor de specialiști profunzi, cu experiență vastă și înnobilată de o autentică dăruire pentru cauza căreia s-au dedicat. Să-i ascultăm!

REPLICĂ INFLUENȚELOR NEFASTE

Părerile tovarășei **Eufrosina Ștefănescu, directoare adj. a Liceului nr. 31 din București,** despre modalitățile de contracarare a fenomenului delincvenței juvenile sînt — prin limpezimea și precizia lor — de-a dreptul tonice.

Punctul de plecare în gîndirea dumneaei mi-a amintit de o premisă de la care și-a pornit și Jean-Jacques Rousseau rationamentele sale privind contractul social: omul prin natura sa este bun.

Tov. Ștefănescu crede că un copil ajunge să săvîrșească o infracțiune nu datorită fondului său inițial, ci datorită influențelor nefaste pe care — vrînd-nevrînd, pentru că nu trăiește izolat — le suportă caracterul său crud, adică încă nesupus unui discernămînt major propriu.

Soluția oferită de domnia-sa poate părea simplă, dar indică — socotesc eu — o deosebită claritate și robustețe pedagogică:

Influențelor nefaste trebuie să li se răspundă prin influențe faste care, bineînțeles, să fie mai puternice decît cele dintîi. Pe scurt, un război pentru salvarea candoarei.

Datorită multitudinii lor, este greu să întocmești o listă a tuturor realităților care dăunează educației minorilor. Tov. Ștefănescu s-a oprit — combătîndu-le cu intransigență — asupra cărților, filmelor și emisiunilor TV care preamăresc aventura și diminuează în concepția copiilor gravitatea săvîrșirii unei fărădelegi.

Răspunsul concret al pedagogilor de la liceul 31 dat acestor influențe nefaste poate fi luat drept un bun exemplu.

S-au organizat acolo acțiuni culturale sportive deosebit de variate (mai multe echipe de dansuri, două orchestre de mandoline, formații vocale, trupă de teatru, echipe de diferite jocuri sportive), care i-au captivat în asemenea măsură pe elevi, încît pur și simplu profesorii îi trimit acasă, iar ei cer să mai fie lăsați să stea la școală.

Lucrurile sînt explicabile: localul este frumos, curat și bine încălzit, s-au organizat ore de meditații pentru cei care acasă nu au condiții să-și facă temele și, peste toate, profesorii au reușit să și-i apropie pe micii membri ai acestei societăți mari.

Locurile de frunte pe care le-au obținut echipele liceului în diferite festivaluri artistice și întreceri sportive au făcut să crească dragostea copiilor pentru școală.

Copiii se simt bine la școală, asta-i tot! Iar aici, procesul maturizării personalității lor poate fi ferit de influențe rele.

EDUCAREA PĂRINȚILOR CA EDUCATORI

Fără vreo înțelegere prealabilă și poate chiar fără să se cunoască, tovarășul **Nicolae Alexandrescu, director al Școlii generale nr. 3, tot din București,** a continuat ideea lansată de tov. Ștefănescu, privind rolul școlii în prevenirea și contracararea diferiților factori dăunători unei bune evoluții a minorilor, dar îmbogățind-o cu noi aspecte.

În numita școală se duce o muncă deosebită, o muncă în plus, cu copiii-problemă. Cu o grijă și cu o atenție specială ei sînt atrași în cercuri artistice ori sportive, sînt antrenați în întrecerile pe clase, mobilizați la vizionarea de spectacole în colectiv, încadrați în programul semiinternatului (unii sosesc de la ora 6 dimineața, de cînd părinții lor pleacă la serviciu, și părăsesc școala abia la 5-6 seara, cînd vin părinții după ei). În fine, li se studiază înclinațiile spre a fi îndrumați în continuare spre acele specialități, profesii care convin mai mult aptitudinilor lor.

Se ține o evidență a copiilor-problemă (privind părinții, situația familială, greutățile, bolile, relațiile cu părinții etc.) nu numai simplu scriptic, ci și implinită de un control faptic permanent al lor, cu alte cuvinte, și dincolo de orele de clasă.

În continuarea discuției, tov. director Alexandrescu a mai pus degetul pe o rană: imposibilitatea faptică a multor părinți de a da o bună educație propriilor lor copii. Dind deoparte dificultățile materiale existente în unele familii, ca și cazurile în care părinții sînt bolnavi sau decăzuți moral, rămîne situația a foarte multor părinți cu posibilități materiale și bine intenționați față de educarea progeniturilor lor, dar care pur și simplu nu știu cum s-o facă. De conflictele dintre părinți și copii, adeseori sînt vinovați cei dintîi.

În cadrul Școlii nr. 3 există o preocupare și în această direcție. S-au făcut vizite părinților (mai ales de către diriginți) ori au fost invitați la școală pentru a discuta și găsi împreună soluțiile cele mai fericite pentru ajutorarea copiilor aflați în impas, s-au organizat mese rotunde și lectorate cu părinții pe teme de educație, dezvoltate de specialiști cu înaltă calificare. Iată doar cîteva exemple de astfel de teme, pentru a înțelege de ce s-au bucurat aceste forme de colaborare școală-familie de o largă audiență din partea părinților: «Exigență, autoritate, respect», «Cunoașterea copiilor cu colaborarea părinților», «Cauzele unor conflicte părinți-copii» etc.

Vorbele tov. Alexandrescu mi-au readus în memorie acel moment deosebit al dezvoltării științei pedagogice, situat pare-mi-se prin 1920, cînd iluștrii umaniști și psihopedagogi Verine și Isambert au fondat «școlile de părinți», școli în care psihologi și medici se străduiau să-i inițieze pe viitorii părinți în privința regulilor, a gîndirii pedagogice. Ideea de la care s-a pornit în înființarea acestor școli a fost aceea că educația copilului nu trebuie începută abia după nașterea lui, ci înainte, prin educarea părinților ca educatori.

Umblu toată ziua după informații fiindcă asta mi-e meseria, și totuși n-am auzit de o asemenea școală pe la noi. Poate n-ar strica să...

LABORATOR CONTRA MORBURILOR PSIHOSOCIALE

Trecerea de la breasla pedagogilor la aceea a psihologilor am avut șansa s-o fac deosebit de lin și plăcut datorită unui pasionat intelectual: tov. Florica Luțescu asistentă la Institutul pedagogic București și cercetătoare în Laboratorul pedagogic

din cadrul aceleiași Școli generale nr. 3 care de-a lungul a mai multor ore a avut amabilitatea să-mi dezvăluie tainele unor interesante studii experimentale, strîns legate de acțiunea pentru prevenirea și combaterea criminalității juvenile.

Despre rațiunea existenței acestui laborator în general, dar mai ales a cabinetului de consultații constituit în cadrul său, cît și despre rezultatele muncii desfășurate acolo să urmărim ce ne spune unul dintre inițiatorii și organizatorii săi: **tov. prof. univ. dr. docent Gheorghe T. Dumitrescu:**

«Prin cabinetul de consultații căutăm să ajutăm readucerea copiilor supuși diferitelor influențe rele la o stare corespunzătoare unei dezvoltări etico-sociale normale. În acest sens, pedagogi și psihologi de la catedra de pedagogie și psihologie a Institutului pedagogic de pe lîngă Universitatea București au format un colectiv care, atunci cînd se ivesc cazuri, stă la dispoziția părinților, învățătorilor, profesorilor, ca și a elevilor. Se lucrează în cea mai strînsă colaborare atît cu direcția Școlii generale nr. 3, cît și cu aceea a Școlii generale nr. 170

Metoda de lucru a cabinetului este com-

și ale cabinetului de consultații pedagogice În acest sens se studiază propuneri către foruri superioare ca să se poată organiza și asigura măcar pentru unii dintre acești elevi mijloace de ajutorare prin școală, de altă natură (sub formă de cantine școlare, îmbrăcăminte ș.a.). În acest fel, elevii ar vedea în școală instituția cea mai binefăcătoare și ar fi sustrași de la tentația satisfacerii dorințelor de viață prin acțiuni imorale și antisociale.

Întregind forța instructiv-educativă a școlilor, astfel de cabinete de consultație pedagogice, psihologice și medicale (precum și prin instituții anexe, cum ar fi cantinele școlare) ar soluționa în mod sigur situația elevilor-problemă. S-ar da totodată un exemplu pozitiv, adecvat demnității și umanismului socialist».

SPULBERAREA UNUI COȘMAR: REPETENȚIA

Statisticile arată că majoritatea minorilor infractori sînt certați cu școala, vreau să spun că cei mai mulți dintre ei au suferit marele necaz al vieții școlar: repetența

Tot tov. prof. Gheorghe Dumitrescu are

Copiii-problemă constituie încă un argument acut al vieții în pledoaria pentru profesorul-pedagog, pentru profesorul-apostol, deci împotriva profesorului-funcționar Finalitatea majoră: însănătoșirea psihică și etică a celor care trebuie să rămînă cu o bună amintire

tocmai să nu-i înțelegem pe copii, să-i deservim în loc să-i ajutăm.

În colectivul nostru se speră că se vor găsi forme, metodice și organizatorice, satisfăcătoare tocmai pentru a-i sprijini, nu a-i traumatiza. Exigență, multă exigență, dar împletită cu un pronunțat simț pedagogic.

PROFESORUL-PEDAGOG = RARA AVIS?

Educația elevilor, în sensul larg, adică acela privind formarea personalității lor, depinde direct de capacitatea pedagogică și de dăruire a profesorului.

Opinia care urmează aparține unui excelent pedagog, a cărui formație inițială este de învățător: **tov. prof. univ. dr. docent Anghel Manolache.**

«Fenomenul infractorilor minori — fără a fi o chestiune în exclusivitate de ordin educativ — aduce de fapt, volens-nolens, în discuție problema întregii educații, a calității și eficienței, a îndatoririlor și competenței tuturor factorilor educativi din societate și în special a rolului școlii-profeso-

Cunoașterea elevilor prin colaborarea pedagogilor cu părinții, dar și educarea părinților ca educatori.

Școala — o instituție binefăcătoare, un mediu al influențelor exclusiv faste, sau... cel puțin așa am dori-o cu toții.

rilor, familiei-părinților, organizațiilor de copii și tineret, instituțiilor de educație extrașcolară, problema pregătirii și competenței celor chemați să facă educația (profesori, părinți, activiști de orice fel, care îndeplinesc și funcție educativă), precum și problema locului și rolului științei pedagogice în perioada cînd cea mai mare revoluție, după cea tehnico-științifică, este revoluția în domeniul educației, în procesul de formare științifică, rațională, a omului

Evident, accentul trebuie să cadă asupra acțiunilor de prevenire, căci este mai util din toate punctele de vedere și de mai mare eficiență educativă să se creeze școli decît închisori și case de reeducare. Problema vizează așadar întreaga politică școlară.

Reușita unei asemenea acțiuni de mare amploare și adîncime depinde, fără îndoială, în bună măsură de concepția și mijloacele ce se creează în acest scop, însă în bună măsură depinde și de cei care sînt chemați să o realizeze, de pregătirea, capacitățile și competența lor, de înțelegerea caracterului educațional al activității pe care o vor desfășura.

În acest sens, apare de deplin îndreptățită susținerea acelora care exprimă necesitatea ca, în condițiile societății de azi, să se asigure o pregătire psihopedagogică nu numai profesorilor, dar și părinților și tuturor celor care prin natura muncii lor îndeplinesc o funcție educativă, avînd datoria să contribuie la formarea și desăvîrșirea omului.

În ce privește pregătirea și exigențele muncii profesorului de azi, fără a împărtăși întru totul punctul de vedere privitor la învățătorul-apostol format în fostele școli normale, precum și acela potrivit căruia azi «profesorul-pedagog = rara avis», subscriu cu toată convingerea la opinia că este necesar ca profesorii de azi și studenții care se pregătesc să devină profesori, de orice specialitate, pentru toate treptele și categoriile de învățămînt, să cunoască realitățile educative și să primească o mai bună pregătire psihopedagogică, să cunoască profund legitățile fenomenelor pedagogice și să poată aplica principiile științei pedagogice, să posede cunoștințe de ordin metodic și deprinderi de tehnică didactică și educativă încă din timpul studiilor de calificare pentru profesia didactică.

Tocmai în acest scop, în calitate de șef al catedrei de pedagogie din Institutul pedagogic din cadrul Universității bucureștene, institut care pregătește profesori pentru toate disciplinele predate în școala generală, am inițiat organizarea Laboratorului de pedagogie și psihologie și a Cabinetului de consultații (adevărată «școală a părinților»), în cadrul cărora profesori, părinți și studenți — viitori profesori — învață să cunoască realitățile școlare, să aplice principiile științei formării omului, să dea soluții practice, adecvate, diverselor probleme ale muncii școlare, între care și aceea a copiilor-problemă, adesea virtuali candidați la categoria infractorilor minori».

MEDITAȚIE PROFUNDĂ ȘI EFORT COMUN

Fără îndoială, diferitele remedii preconizate de interlocutorii noștri au eficiența și

plexă. Ea va fi expusă, sperăm, într-o lucrare pedagogică, urmare a experiențelor ce au făcut și continuă să facă obiect de studiu pentru noi în acest domeniu.

Cabinetul de consultații pedagogice ține să se orienteze și după opiniile medicilor de școală în observația cărora sînt trimiși elevii în această situație. Rezultatele se dovedesc în foarte mare măsură bune, ajutînd refacerea acestor elevi, însănătoșirea lor psihică și etică. Se urmăresc și eventualele sancțiuni (în sens de aprobare ori de dezaprobare, în sens general de măsură și nu restrîns de pedeapsă) pe care unii dintre acești elevi le primesc din partea miliției ori a organelor de justiție.

Sînt desigur și situații — privind poziția familială și situația materială în care se găsesc unii elevi — care depășesc posibilitățile școlii

o părere inedită despre acest — să-i spunem — eșec școlar care, indiscutabil, afectează puternic echilibrul psihic al copiilor:

Una dintre preocupările celor din colectivul laboratorului pedagogic și cabinetului de consultații pedagogice a fost și găsirea unor soluții științifice pentru soluționarea problemei repetenției elevilor. Opinia care s-a format în acest colectiv pedagogic este aceea că repetența trebuie să dispară din școala noastră socialistă.

Trebuie urmărit complexul de atitudini ale elevului în totalitatea lui, și noi, profesorii, trebuie să ne conducem după aptitudinile puternice din structura psihofizică a individualității elevilor, neadmițînd să rămînă repetenți, căci lovindu-i cu note mici la două-trei discipline, pentru care unii copii dovedesc aptitudini mai slabe, înseamnă

Evident, accentul trebuie să cadă asupra acțiunilor de prevenire, căci este mai util din toate punctele de vedere și de mai mare eficiență educativă să se creeze școli decît închisori și case de reeducare. Problema vizează așadar întreaga politică școlară.

Reușita unei asemenea acțiuni de mare amploare și adîncime depinde, fără îndoială, în bună măsură de concepția și mijloacele ce se creează în acest scop, însă în bună măsură depinde și de cei care sînt chemați să o realizeze, de pregătirea, capacitățile și competența lor, de înțelegerea caracterului educațional al activității pe care o vor desfășura.

În acest sens, apare de deplin îndreptățită susținerea acelora care exprimă necesitatea ca, în condițiile societății de azi, să se asigure o pregătire psihopedagogică nu numai profesorilor, dar și părinților și tuturor celor care prin natura muncii lor îndeplinesc o funcție educativă, avînd datoria să contribuie la formarea și desăvîrșirea omului.

În ce privește pregătirea și exigențele muncii profesorului de azi, fără a împărtăși întru totul punctul de vedere privitor la învățătorul-apostol format în fostele școli normale, precum și acela potrivit căruia azi «profesorul-pedagog = rara avis», subscriu cu toată convingerea la opinia că este necesar ca profesorii de azi și studenții care se pregătesc să devină profesori, de orice specialitate, pentru toate treptele și categoriile de învățămînt, să cunoască realitățile educative și să primească o mai bună pregătire psihopedagogică, să cunoască profund legitățile fenomenelor pedagogice și să poată aplica principiile științei pedagogice, să posede cunoștințe de ordin metodic și deprinderi de tehnică didactică și educativă încă din timpul studiilor de calificare pentru profesia didactică.

Tocmai în acest scop, în calitate de șef al catedrei de pedagogie din Institutul pedagogic din cadrul Universității bucureștene, institut care pregătește profesori pentru toate disciplinele predate în școala generală, am inițiat organizarea Laboratorului de pedagogie și psihologie și a Cabinetului de consultații (adevărată «școală a părinților»), în cadrul cărora profesori, părinți și studenți — viitori profesori — învață să cunoască realitățile școlare, să aplice principiile științei formării omului, să dea soluții practice, adecvate, diverselor probleme ale muncii școlare, între care și aceea a copiilor-problemă, adesea virtuali candidați la categoria infractorilor minori».

MEDITAȚIE PROFUNDĂ ȘI EFORT COMUN

Fără îndoială, diferitele remedii preconizate de interlocutorii noștri au eficiența și

deci importanța lor, mai mică sau mai mare, în acțiunea dusă — pe atît de multe fronturi — pentru anularea din viața socială a fenomenului pernicios în a cărui dezvăluire am aruncat și noi cele cîteva sonde ale anchetei de față.

În loc de orice altă concluzie, ne îngăduim să ne încheiem ancheta cu încă una dintre observațiile tovarășului profesor Anghel Manolache:

Dimensiunile și implicațiile fenomenului delincvenței juvenile depind în mod inevitabil de dezvoltarea societății, dar și de justețea și eficiența acțiunilor vizînd soluționarea lui.

Privirea atentă spre stările actuale și mai ales spre viitor nu îndeamnă la liniștire, ci la frămîntări și căutări.

«Soluția» nu se poate limita la anchete, procedură judecătorească, la sancțiuni și executarea lor, și nici la acțiunea școlii — oricît de bună ar fi ea — și nici la precizarea responsabilității părinților sau a autorității tutelare ori la alte și alte măsuri parțiale, fie că e vorba de măsuri cu caracter represiv sau de importante acțiuni cu scop de prevenire.

Complexitatea și importanța problemei reclamă meditație profundă, efort comun și un întreg sistem de măsuri și acțiuni coordonate ale tuturor factorilor care acționează în prezent sau care pot și trebuie să fie declanșați, antrenați în soluționarea complexă a marii probleme a celor mici.

Pentru că, în era atomului și a zborurilor cosmice, a mecanizării și a automatizării, în condițiile profundelor și rapidelor transformări multilaterale din societatea timpului nostru și a perspectivelor de transformare în viitor, delincvența juvenilă trebuie privită ca o componentă a «problemei omului».

«Te iubesc, te iubesc», o peliculă hazardată al cărei succes este însăși existența ei».

ALAIN RESNAIS,

VIZIONAR AL CINEMATOGRAFULUI

de Savel STIOPUL

În noianul unei producții cinematografice proliferate pînă la a nu i se mai putea discerne configurația, între miile de nume care circulă, apar și dispar, personalitatea lui Alain Resnais se detașează ca punct de referință pe fondul culturii unei arte ce-și caută încă propria expresie. Întruchipată în cîteva filme abia, creația sa marchează punctul regăsirii artei filmului cu sine însăși, al revenirii la surse, Resnais definindu-se ca un redescoperitor al cinematografului. În acest sens actul major și definitoriu al creației lui Resnais se încheia după *Anul trecut la Marienbad* care, continuînd tendința exprimată deja în *Hiroshima, dragostea mea*, se constituia ca documentul atestării vitalității și perspectivelor unei arte amenințate cu propria ei distrugere.

Descoperirea prin această peliculă a unei arii de investigație încă inedită pentru film și atît de proprie artei cinematografice, cum este cea a subconștientului, a memoriei și a visului, eliberarea de sub tirania timpului, întruchiparea într-o operă perfect cristalizată fac din *Anul trecut la Marienbad* o piatră de hotar și un punct de reper în istoria artei cinematografice.

Totodată se poate spune că, indiferent care ar fi chipul cinematografului viitorului, vectorul de forță al dezvoltării sale va trece obligat prin Méliès — întemeietorul tendinței film-artă, prin Eisenstein — animatorul avangardei, cel ce a descoperit arta filmului, și, desigur, Resnais, vizionar al cinematografului.

«Aș dori să fac filme care se privesc ca o sculptură și se ascultă ca o operă. Cînd te apropii de «Foca» lui Brâncuși poți s-o abordezi indiferent din ce unghi, și asta la infinit. Le fel, visez la un film a cărui primă bobină să n-o poți descoperi niciodată».

Profesie de credință întruchipată artistic integral în *Anul trecut la Marienbad*.

Inteligența creatoare, de excepție, a lui Resnais se refuză repetărilor. Devotat experienței întocmai precum un savant de laborator, fiecare operă a sa este un univers închis. Și, întocmai unui cercetător, nu toate experiențele îi vor aduce descoperirea cea mare. Dar «savantul» nu-și întrerupe pentru asta șirul experiențelor.

Te iubesc, te iubesc, ultima sa peliculă, este o astfel de experiență hazardată al cărei succes e însăși existența ei. Decantarea sinuozităților dragostei din haosul, mocirla amintirilor unei minți aduse prin accident la marginea patologicului, a neantului uitării, e o întreprindere desigur ambițioasă, realizată însă cu mijloacele unui simfonism cinematografic de antologie.

«Filmul, spunea Resnais, este pentru mine o tentativă încă foarte grosolană și foarte primitivă de a mă apropia de complexitatea gîndirii, de mecanismul ei».

Cinci filme radical opuse («Hiroshima, dragostea mea», «Anul trecut la Marienbad», «Muriel», «Războiul s-a sfîrșit», «Te iubesc, te iubesc») atestă acest crez artistic nedezmințit și configurează astăzi creația lui Alain Resnais drept cea mai originală prin caracterul ei de permanentă exploatare. Arta sa nu se definește astfel prin ceea ce rezolvă, ci prin ceea ce urmărește.

Fie că aderi sau nu la creația lui dintr-un moment sau altul, tendința sa este cea care se impune, continuarea unei metode este ceea ce interesează. Fascinația pe care o degajă fiecare peliculă a sa, fascinație ce amintește de acea «vrajă» a filmului mut, este o investigație nu numai a noilor teritorii ce se oferă lumii filmului, ci și a unor potențe cu care se îmbogățește profesia de realizator.

Rigoarea, onestitatea unui cineast care și-a propus asemenea țeluri estetice fac din Alain Resnais un artist vizionar apt să ofere cinematografului acea perspectivă a viitorului pe care o tristă practică arbitrară părea să i-o refuze.

Orice produs uman poate fi exprimat printr-un cuvînt. Referindu-ne la Resnais, putem spune: persuasiune.

● *Stéphane Audran — actriță pe care n-ar strica să o cunoaștem — este protagonista filmului lui Claude Chabrol «Ziua Parcelor».*

Foto: UNIFRANCE

ACTORI ȘI ROLURI

● *Raquel Welch ține să demonstreze că este și o actriță, nu numai o «tulburătoare prezență feminină». Fotografia noastră o înfățișează într-un rol dramatic din filmul «100 de împușcături».*

DE LA A LA Z

BAKY Josef von

Regizor german de film, născut la Zombor (Ungaria) la 23 martie 1902; mort la 31 iulie 1966 la München. Atras de lumea filmului, tînărul J.B., proaspăt absolvent al Politehnicii din Budapesta, face asistență de regie pe lîngă Geza von Bolvary și realizează, în Ungaria, cîteva pelicule lipsite de interes, pînă în 1936 cînd i se oferă ocazia de a face filme în Germania. Succesul filmului său de debut, comedia muzicală O voce la ruletă (Intermezzo) cu Tresi Rudolph, face să i se încredințeze regia unor alte producții, interpretate de vedete celebre, ca: Dragoste imperială (1938), cu Jenny Jugo, Gustav Fröhlich; Femeia la răscruce, cu Magda Schneider și Ewald Balser; Prima aventură, cu Ilse Werner, și Oameni de varieteu, cu La Jana, Attila Hörbiger (1939) etc. J.B. realizează în 1941 un film care-l impune atenției generale prin felul original de a povesti în secvențe pline de tandrețe și ironie destinul unei femei: Annelie (Povestea unei vieți), cu Luise Ullrich și Werner Krauss. Filmele sale ulterioare: Baronul Münchhausen, 1943, somptuoasă feerie în culori cu toate vedetele UFA, în care cu Hans Albers, și Via Mala, 1944, prima versiune (și cea mai bună) a ecranizării romanului lui John Knittel, cu Karin Hardt și Viktor Staal, îl consacră definitiv pe J.B. drept unul dintre cei mai buni cineaști (de import) ai Germaniei. După război el reabilitează producția vest-germană printr-o serie de realizări de mare succes ca: Dubla Lotte (1950), delicat film despre copii, destinat adulților, reușind să redea pe ecran farmecul inefabil al povestirii lui Erich Kästner; Der träumende Mund, 1952, nouă versiune a piesei Melo de Henry Bernstein, și Tagebuch einer Verliebten, 1953, ambele în interpretarea cuplului Maria Schell-O.W.Fischer; Dunja, 1955, nouă ecranizare a Căpitanului de poștă de Puskin, cu Eva Bartok și Walter Richter; Hotel Adlon, evocare a Bertinului de odinioară, cu Nadja Tiller; Führmann Henschel, 1956, după Gerhart Hauptmann, cu Walter Richter și Nadja Tiller; Robinson soll nicht sterben, 1957, după piesa lui Friedrich Forster, cu Rommy Schneider, Mathias Wiemann.

BALÁZS Béla

Scriitor, teoretician și scenarist, născut la Szeged (Ungaria) la 4 august 1884; mort la Praga la 17 mai 1949. Licențiat în filozofie, se ocupă mai întîi de literatură publicînd numeroase studii, eseuri, romane, piese de teatru, poeme și librete pentru balet. După prăbușirea monarhiei austroungare, participă activ la activitatea culturală revoluționară, fapt care, după sîngeroasa lichidare a Comunei din Budapesta, îl obligă să se expatrieze și să se stabilească la Viena. Aci face ziaristică și, preocupat de arta filmului, se dedică mai întîi criticii cinematografice (în ziarul «Der Tag»), apoi esteticii și filozofiei filmului. Astfel el publică în 1924 cartea «Der Sichtbare Mensch oder die Kultur des Films» (Omul vizibil sau cultura filmului), care constituie prima sistematizare serioasă a unei teorii cinematografice. Ea era nu numai proclamația violentă a unei arte noi, cu legi proprii, ci și a unui început de nouă eră culturală. Era mai ales un act de devotament față de arta mută, care avea să deschidă calea celorlalte lucrări capitale ale sale: «Der Geist des Films» (Spiritul filmului — Germania — 1929), care însoțea teoretic [illegible] critică apariția filmului sonor; «Iskusstvo Kino» (Arta filmului — U.R.S.S. — 1945), lucrare sistematică de estetică, cu caracter istoric, ca și «Werden und Wesen einer neuen Kunst» (Formația și caracterul unei noi arte—1948). În 1926 el se stabilește la Berlin unde ca scenarist va activa pînă în 1932, cînd amenințarea nazismului îl va sili să părăsească Germania. Scrie scenariile unor filme mute de avangardă ca: Die Abenteuer eines Zehnmark (1926 — r: Berthold Viertel); 1+1=3 (1927 — r: Felix Basch); Narkose (1929 — r: Alfred Abel). După apariția filmului vorbitor participă ca scenarist, alături de Pabst, la adaptarea pentru ecran a Operei de trei parale a lui Brecht (1931 — r: G.W. Pabst) și colaborează la scenariu și regie cu Leni Riefenstahl la Lumina albastră (1932). Între 1932-1947 a fost profesor de estetică cinematografică la Institutul unional de cinematografie din Moscova. După reîntoarcerea sa în patrie, în 1945, el își continuă cursurile sale în Ungaria, Polonia și Cehoslovacia, semnînd și scenariile unor filme ca: Undeva în Europa (1947 — r: Geza Radvanyi); Enek a buzamezokroc (1947 — r: Szöts Istvan) și Chimie și dragoste (1947 — r: Arthur Maria Rabenalt — R.D.G.).

BALIN Mireille

Actriță franceză de film născută la Monte Carlo la 20 iulie 1911; moartă la 8 noiembrie 1968. După terminarea studiilor secundare părăsește Marsilia, unde se stabilise cu familia sa, și pornește către Paris fără alt atu decît frumusețea ei neobișnuită. Devine model pentru fotografii la modă, apoi manechin la Chanel și, conform unei evoluții firești, aspirantă la gloria ecranului. După un debut fără răsunet în Vive la classe (1932 — r: M. Cammage), unde totuși frumusețea ei fu apreciată cum se cuvine, e remarcată de marele G.W. Pabst care nu ezită s-o distribuie în unicul rol feminin important din Don Quichotte (1933) alături de Șaliapin și Dorville. Pentru frumoasa Mireille este lansarea definitivă. M.B. se dovedește a fi și o actriță inteligentă, capabilă să se descurce cu eleganță atît în comedie: Le sexe faible (1933 — r: Robert Siodmak), De-aș fi director (1934), cît și în dramă: Marie des angoisses (1935). Afirmarea ei pe plan mondial se face de-abia în 1936, în memorabilul film al lui Duvivier: Pepé-le-Moko, unde, ca parteneră a lui Jean Gabin, avea să rămînă una dintre cele mai tulburătoare apariții ale ecranului francez. Cuplul lor atît de izbutit fu reunit (cu același succes) de Jean Grémillon în Seducătorul (Gueule d'amour — 1937). Anii care urmară fură pentru M.B. un lanț neîntrerupt de succese de public. Fu de 3 ori partenera dificilului Erich von Stroheim în: Ordin de chemare, Amenințări (1939), Macao (1941 — r: J. Delannoy); vedeta a două filme de Augusto Genina: Neapole sub sărutul focului (1937), unde apărea alături de fostul ei soț, Tino Rossi, de Viviane Romance și Michel Simon, și Asediul Alcazarului (1941) cu Fosco Giachetti; eroina unor filme senzaționale ca: Căpitanul Benoît, Cas de conscience (1939), Assassinului i-e teamă nopțea, Totul pentru o carte (1942 — r: Jacques Becker); a unor drame sentimentale: Ultimul spectacol (1938 — r: L'Herbier) cu Tito Schipa; Venus de l'or, Coups de feu (1939), Cea mai iubită femeie (1942) sau a unor ecranizări: Fromont jeune, Risler aîné (1941), Romanul unui spahiu (1936). Retrasă practic din viața artistică din 1947, după o carieră destul de fecundă, temîndu-se mereu de o reintrare ratată, M.B. moare bolnavă, într-o stare vecină cu mizeria, la vîrsta de 57 ani, într-o pensiune de actori în retragere.

Constantin POPESCU

de Ioan GRIGORESCU

KAMIKAZE- onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei (II)

— Domnule, se vede că dumneavoastră nu cunoașteți nici «Bushido», codul samurailor japonezi, nici opinia despre sinucidere pe care o are poporul meu...

— Bine, dar dumneavoastră ați scăpat!

— Asta e altă poveste.

— Înseamnă că au mai scăpat și alții. Adineauri îmi spuneați că locul unde se află avionul acela este un punct de întîlnire al fostilor Kamikaze...

— Sînt foarte puțini cei care au scăpat, datorită mai mult unor miracole... Se vede că zeii nu acceptau în Vîntul lor Divin pe orice păcătos. Și mai aveau grijă de asta și supușii lor cu grade înalte de pe pămînt. Vă spuneam că aparatele care ni se dădeau pentru acest ultim zbor erau avioane la limita uzurii morale, lipsite de majoritatea instrumentelor care fac luxul unui tablou de bord, fără arme, numai benzină, motor, pilot și explozibil. Iar combustibil nu ți se dădea decît atît cît să ajungi deasupra obiectivului. Zborul unui Kamikaze pînă în apropierea țintei era escortat de avioanele noastre de vînătoare, care asistau din aer la îndeplinirea misiunii. Doar cîțiva au putut să evadeze de sub escortă și să amerizeze în preajma vreunui atol pierdut în ocean, unde au fost descoperiți la șase luni sau chiar la un an de la terminarea războiului, jucîndu-se de-a Robinsonii. Ca să înțelegeți mai bine mentalitatea în care erau educați, v-aș traduce, dacă-mi îngăduiți, cîteva pasaje din instrucțiunile oficiale, pe atunci ultrasecrete, ale corpului de Kamikaze... Dar mai întîi, să rugăm gheișa să pună la încălzit încă o sticluță de saké, știți, nu fac lucrul acesta cu prea multă plăcere, de altfel nu știu nici eu de ce îl fac, cînd vă plictisesc să-mi spuneți și mă opresc... Iată: «Imperiul se află la răscrucea dintre victorie și înfrîngere. Prima unitate a sinuciderii este hotărîtă să dobîndească victoria prin forța morală, stimulînd prin succesul său unitățile care vor urma una după alta. Pentru voi, nu se pune absolut de loc problema întoarcerii în viață. Misiunea voastră este moartea. Veți pieri fizic, dar spiritul vă va supraviețui. Moartea unuia singur dintre voi înseamnă nașterea unui milion de oameni noi. Vegheați ca nici o neglijență să nu vă afecteze instrucția sau sănătatea. Nu trebuie să lăsați după voi nici o urmă de regret care să vă urmărească în eternitate. Și încă ceva: să nu faceți excese în dorința voastră de a muri. Dacă nu descoperiți obiectivul indicat, întoarceți-vă la bază. Data următoare veți avea o șansă mai bună. Alegeți-vă o moarte care să dea un rezultat maxim...» Mă opresc aici, domnule, restul sînt indicații de rutină. Chestia asta cu întoarcerea la bază mi s-a părut totdeauna de o ironie sinistră și mereu mă face să rid... Acum am gura uscată și nu știu de ce m-a apucat o tristețe neghioabă... Poate din cauză că sînteți un ascultător prea atent, vă rog însă să uitați povestea asta imediat după ce am terminat-o.

— Și totuși Kamikaze au devenit o adevărată teroare a Pacificului. Cît este în asta legendă și cît adevăr?

— Destul de mult și dintr-una, și din alta. La amplificarea legendei au contribuit și americanii, deși ei erau interesați să diminueze cît mai mult rezultatele acțiunii noastre. Prima cunoștință pe care au făcut-o cu avioanele sinucigașe le-a rămas pentru totdeauna în memorie. Asta a fost la 25 octombrie 1944, cînd cel dintîi aviator cavaler al florii de cireș s-a aruncat cu aparatul său în mijlocul portavionului «Cangamon», trimițîndu-l la fund cu toate avioanele de la bord și cu întregul echipaj. Eu am participat pentru prima dată, ca escortă, la 21 februarie 1945, lîngă Iwo Jima, la atacarea simultană a două portavioane grele, «Saratoga» și «Bismark Sea». În prima navă s-au înfipt trei avioane, dar «Saratoga» nu s-a scufundat. În schimb «Bismark Sea», atacat de alți doi Kamikaze, s-a dus la fund, trăgînd după el cîteva zeci de avioane și peste trei sute cincizeci de suflete. Două morți cu rezultat maxim, cred că sînteți de acord cu mine, nu? Dar poate că știți din istorie, cu toate astea bătălia pentru Iwo Jima a fost pierdută. Există la Washington un monument colosal simbolizînd victoria lor asupra noastră, mi l-au arătat niște turiști americani într-o revistă. Sculptorul, nu mai știu cine a fost, a redat după o fotografie chiar momentul împlîntării steagului înstelat pe cel mai înalt promontoriu al Iwo Jimei. Patruzeci de mii de «amy» au debarcat atunci pe insulița aia prăpădită din arhipelagul Marianelor. După calculele lor, garnizoana noastră de acolo nu putea rezista mai mult de cinci zile. A rezistat douăzeci și șase de zile, și asta datorită mai mult Kamikazilor, credeți-mă pe mine, am avut acolo destui prieteni care au tras după ei în fundul oceanului cîte două-trei sute de marinari americani. Dar ne-au bătut. Apărătorii cazematelor de acolo au fost înmormîntați de vii în buncărele lor. Americanii au găurit betonul și au pus buldozerele să umple cazematele cu pămînt. Ca să le vină de hac celor ascunși în galeriile subterane au folosit aruncătoarele de foc și chiar gazele toxice, deși asta n-au vrut s-o recunoască niciodată.

A doua pagină de glorie din istoria Kamikazilor, pe care americanii o vor ține mult și bine minte, a fost scrisă la Okinawa. Cred că știți că pentru noi, japonezii, insula asta e sfîntă. De aia se și face atîta caz în jurul ei și zeci de mii de oameni ies la demonstrații și se bat pe străzi cu poliția, cerînd evacuarea bazei americane de acolo și retrocedarea insulei. Nu e nici o chestie de misticism, cum se spune. Pur și simplu istoria noastră începe acolo, căci prin insula aceea au venit de pe mare primii niponi care au populat arhipelagul. Tot pe acolo ne-a venit și civilizația chineză, pe care la noi nimeni n-o contestă. Okinawa este leagănul rasei noastre, pămînt sacru, fără nici o altă importanță decît cea strategică, deoarece toată insula, lungă de o sută de kilometri și lată de douăzeci și cinci, este numai piatră. La 1 aprilie 1945, americanii au concentrat în fața insulei o mie patru sute de vase, opt divizii gata de debarcare, escadrile întregi de avioane, mii de baterii de tunuri, de rachete și mortiere din care au deschis un foc înspăimîntător. Ai noștri erau numai vreo cinci mii, refugiați în sudul insulei, pe o limbă de pămînt calcinat de tirul obuzelor. Atunci au intrat în luptă valurile de Kamikaze. Gestul lor desperat a fost atît de contagios, încît femeile și copiii insulei au început să se arunce în aer, la picioarele americanilor, cu grenade ascunse în sîn... Optzeci și două de zile au fost ținuți yankeii la respect pînă să invadeze insula. Asta i-a costat, după cum chiar ei au recunoscut mai tîrziu, opt sute optzeci de avioane, treizeci și cinci de vase, șapte mii de infanteriști, aviatori și marinari. E ceva, nu?

— Într-adevăr, văd că vi s-au îmbujorat obrajii de emoție și în vocea dumneavoastră recunosc tremurul mîndriei.

— Prostii! E din cauza saké-ului, mă cunosc destul de bine. Ar trebui să vă mai descriu și bătălia de la Leyta, două zile și două nopți de coșmar într-o încleștare cu flota lui Bull Hasley — «Taurul», în care băieții florii de cireș, jucîndu-se cu moartea, făceau pe toreadorii aerului... Dar mi s-a făcut lehamite și am impresia că vorbele au început să-mi miroasă a sînge și a trotil. Probabil că n-ați citit cartea lui Georges Blond «Supraviețuitor în Pacific». Face, să știți. Sînt acolo vreo trei-patru pagini în care francezul descrie atacul unui Kamikaze asupra portavionului «Enterprise». Dacă-mi permiteți, o să mă duc la avion, după ce terminăm și sticluța asta de saké, care nu trebuie lăsat să se răcească, și o să vi le arăt, le am în carlingă, ascunse într-un porthart. Turiștii mei sînt pretențioși, domnule, vor să știe totul, cer documente, dovezi, nu te cred doar așa, pe cuvînt, trebuie să le bagi sub nas hîrtie tipărită, atestate semnate de alții, altfel nu vîră mîna în buzunar după mărunțiș.

Transcriu aici paginile extrase din cartea lui Georges Blond, găsindu-le într-adevăr demne de atenție:

«La 14 mai, ora șase și cincizeci de minute, bătrînul nostru radar a semnalat un «spectru» izolat, la douăzeci de mile depărtare, în careul 200, la altitudinea de două mii șase sute de metri. Bateriile de la pupa au fost orientate în această direcție, gata să tragă în clipa în care «spectrul» și-ar fi făcut apariția. El a apărut la șase și cincizeci și patru de minute, îndreptîndu-se direct spre noi. O clipă a dispărut în nori, apoi a ieșit și a început să coboare. Era un «jap». Bateriile de 127 au deschis focul. Japonezul se ridică din nou deasupra norilor. Bateriile continuau să tragă. Echipajul se afla la posturi de la ora patru dimineața. Toate avioanele care nu erau în misiune au fost golite de benzină și coborîte în cală.

Japonezul se apropia dinspre pupa. Din cînd în cînd, dispărea din vedere acoperit de nori. Cu tirul reglat de radar, tunurile de 127 continuau să tragă asupra lui, și, curînd, mitralierele din ariergardă intrară și ele în acțiune Era un spectacol destul de straniu să vezi toate aceste piese trăgînd cu furie într-un inamic invizibil, într-un spectru.

Japonezul ieși atunci din nori și se lansă în picaj. Înclinația unghiului lui nu era prea mare, cel mult 30 de grade; viteza — patru sute cincizeci de kilometri pe oră. Nu mai încăpea nici o îndoială, era un avion-sinucigaș. Se apropia fără ezitări, cu precizie, făcînd tot ce trebuia să facă pentru a nu fi atins prea curînd. Pilotul își cunoștea foarte bine meseria și toți cei care îl vedeau apropiindu-se nu-și puteau tăinui o slăbiciune la lingurică. În mai puțin de un minut, evenimentul avea să fie consumat și nu era de loc dificil să-ți imaginezi că asta nu se putea termina alt fel decît prin zdrobirea Kamikaze-ului de puntea lui «Enterprise».

La bord, tot ceea ce era în stare să împuște trăgea Tunurile de 127, cele de patruzeci de milimetri, de douăzeci de milimetri, chiar și puștile. Japonezul se apropia printr-o ploaie de oțel. Era deja atins în mai multe locuri, tîrînd după el ca un drapel o coadă de foc și fum, dar venea direct spre noi, legănîndu-se ușor, cu aripile drepte ca sabia. Puntea era goală; toată lumea, cu excepția tunarilor, la pămînt. Mugind, bolidul în flăcări trecu de «insulă» (coșurile navei, pasarelele, cabinele de observație reunite într-o singură suprastructură) și se zdrobi cu o lovitură

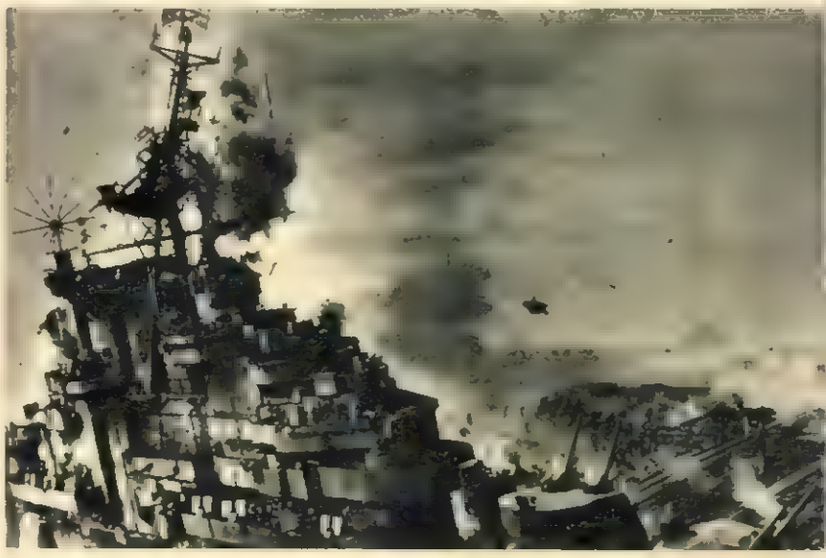

Portavionul american «Franklin», atacat de un avion Kamikaze în largul insulei Okinawa. Exploziile declanșate de căderea avionului au ucis într-un răstimp de cinci minute 800 de marinari americani

cumplită chiar în spatele ascensorului de la prora. Întregul vas a fost zguduit, pista de decolare s-a răsucit ca o coajă de banană pe o lungime de patruzeci de metri. Explozia a provocat patrusprezece morți, oameni care nu vor mai glumi niciodată. Ultima imagine de pe pămînt pe care au luat-o cu ei a fost un Kamikaze tirînd după el un drapel de flăcări și prăbușindu-li-se în cap cu toată viteza.

Rămășițele pilotului japonez se aflau pe punte. Au fost strînse la un loc, în apropierea sfărîmăturilor înnegrite ale aparatului său. Întregul echipaj a defilat prin fața acestui voluntar al morții. Oamenii nu se uitau la fața lui frumos modelată, la ochii aceia sticloși, mari, cît la nasturii vestonului care urmau să devină niște amintiri de valoare pentru cîteva înalte grade privilegiate. Nasturii aceștia erau negri și aveau în relief insigna corpului special Kamikaze: o floare de cireș cu trei petale...»

— Vă place?

— Mă rog, dacă așa ceva poate plăcea sau nu?! E scrisă impecabil și probabil că eu o voi traduce prost.

— De ce s-o traduceți?

— Așa, pentru prieteni...

— Fiți atent, domnule, nu dau nimic spre publicare. Nici dacă îmi cumpărați cinci nasturi de Asakusa cu douăzeci de dolari bucata. Cunosc eu chestia, nu mă duceți cu cîteva cești de saké ..

— Bine, vorbim la urmă. Spuneți-mi cum ați scăpat dumneavoastră?

— Bafta, domnule! Bafta sau ghinionul, dracu' știe!. La un moment dat n-au mai fost avioane. Nici proaste, nici bune, nimic. Tot ceea ce era capabil să zboare fusese transformat în avioane-sinucigașe. Dar numai în bătălia pentru Okinawa am pierdut trei mii opt sute de aparate, fără să mai socotim ce am pierdut la Iwo Jima și la Leyte.

— Și pierderile americanilor?

— Greu de socotit de către noi. Ei au căutat totdeauna să minimalizeze eficiența comandourilor speciale Kamikaze, dar și astăzi, chiar și celor care n-au participat direct la luptele din Pacific li se face părul măciucă atunci cînd le vorbești despre asta. Nimic mai timpit decît să te simți în siguranță pe puntea gigantică a vreunui portavion și să-ți pice din cerul senin un nebun de ăsta în cap sau să te despice în două o timpenie de-aia de Baka. Aș vrea să-i văd și pe ei făcînd același lucru, și pe urmă să vorbim... Cît despre norocul meu, n-aș mai fi avut parte, s-a petrecut dintr-o pură întîmplare, uite-așa, s-a nimerit ca la exercițiile de atac să demonstrez picaje și niște lupinguri de as și nu m-au mai lăsat să plec în misiune, ci m-au pus să instruiesc boboci. Am dus-o așa pînă mi s-a urît, echipele se schimbau mereu, abia instruiai o garnitură și alta trebuia s-o înlocuiască, deoarece prima se dusese să le povestească zeilor cum e cu Vîntul lor Divin pe pămîntul ăsta păcătos. După Hiroshima am cerut și eu un aparat, aveam o socoteală de încheiat, dar atita s-au tocmit cu mine, că singurul avion cu care aș fi putut să zbor a fost distrus la sol de o bombă.

— Parcă totuși unul mai rămăsese...

— Care?

— Ăsta, din colțul străzii...

— Domnule, știți că aveți dreptate? La una ca asta nu m-am gîndit. Extraordinar! Și mai există cîteva, să știți.. Unul e prins în crampoane chiar pe acoperișul aerogării din Osaka... Altul la Hiroshima... Și toate, cu floarea de cireș în trei petale. Numai că astea au fost stocate pentru momentul cînd America ne-ar fi invadat. Aș fi avut și eu parte atunci de bucățica mea, fiți sigur...

— Ziceați că au existat printre Kamikaze și adevărați voluntari... Din ce medii proveneau?

— La început, cei mai mulți Kamikaze au fost recrutați dintre studenții marilor universități din Tokyo și Kyoto. Băieți de familie bună, intelectuali, incapabili să refuze chemarea patriei și a împăratului cu care li se împuia capul. Dar către sfîrșitul războiului, cînd vița aleasă se cam isprăvise, a venit rîndul tineretului incult și abrutizat, adus cu forța. Voluntariatul își cam pierduse din atracție.

— Am auzit că în ajunul zborurilor, noaptea, aveau loc ceremonii funebre, ritualuri mistice, introducerea Kamikazilor într-un fel de transă capabilă să le anihileze frica și să le sporească rezistența în fața morții.

— Prostii! Or fi fost și chestii d-astea la început de tot, eu nu le-am apucat. În orice caz, înainte de atac se servea celor ce urmau să plece un banchet de adio. Veneau îmbrăcați în alb, la noi asta e culoarea doliului, știți, veneau în doliu ca să arate că s-au debarasat de toate cele pămîntești. A doua zi, înainte de zbor, chiar în fața aparatului cu care urmau să se sinucidă, li se înmîna o mică urnă albă, funerară, în care cei mai mulți, neputînd să-și pună cenușa ca s-o trimită familiilor, lăsau șuvițe de păr și vîrful unghiilor, proaspăt tăiate, pentru altarul lui Buddha de acasă... Povestit așa, totul pare frumos, aproape nobil, dacă vreți, dar în realitate, de cele mai multe ori, noaptea de adio pentru Kamikaze se transforma într-o orgie a desperării, cu saké la discreție și fete tinere aduse, ba cu forța, ba cu mijloacele convingerii patriotice, să facă dragoste cu morții de a doua zi... Ar trebui să citiți o carte japoneză care i-a lecuit pe mulți de nostalgia sinuciderii pentru Imperiul Soarelui-Răsare. Se cheamă «Aceste glasuri care ne vin de pe mare» și nu este altceva decît o culegere de scrisori, de ultime scrisori, trimise de Kamikaze familiilor lor înaintea plecării la atac. E o demistificare brutală dar intimă a întregii bețiii de cuvinte create în jurul Vîntului Divin de propaganda oficială. Nu știu cine a căutat și cine a găsit scrisorile astea imediat după război, dar cînd am văzut între ele gînduri ale prietenilor mei, tăinuite pînă în ultima clipă de viață dar mărturisite în fața morții, am avut impresia că eu le scrisesem, căci le trăisem de o mie de ori, dar atunci cînd m-am rugat în genunchi să mi se dea avionul acela, uitasem să cer cerneală și hîrtie, altfel, dacă aș fi apucat să trimit alor mei o asemenea scrisoare, mi-aș fi făcut harachiri în fața celor care mi-au refuzat dreptul la moarte... «Eu nu mor de bunăvoie și nu mor fără regrete», scria prietenul meu din Akio Otsuka. «Dacă aș putea scăpa, scria unul dintre colegii mei de studii, Hatsukura, — și n-a scăpat — aș vrea să povestesc odată ce lungi sînt aceste nopți, cînd n-am puteri nici măcar stelele să le privesc...» Și altul, Nobu Hasegawa, de la școala superioară Meiji Gakuin, mort la Okinawa în aprilie 1945 în vîrstă de 23 de ani: «De-ați ști cît de onorat și de mîndru mă simt să-i pot oferi patriei pe care o iubesc nespus o viață de puritate...»

— De ce-mi spuneți mie toate acestea?

— De ce vi le-aș ascunde? Sînt chestiuni de notorietate publică, n-aveți decît să luați cartea și s-o citiți. S-au scos bani grei pe ea, edițiile au atins numai la noi cîteva milioane de exemplare. Acum permiteți-mi să plec, domnule. Vă mulțumesc pentru bunăvoința de a mă asculta și pentru cinstea pe care mi-ați făcut-o să beți cu mine această ceașcă de saké... Cît despre cele ce v-am povestit aici, faceți ce vreți cu ele. Cei cărora am mai încercat să le povestesc s-au arătat plictisiți, tot mai mult am impresia că oamenii nu mai vor să asculte astfel de lucruri, și e păcat, s-ar putea ca milne sau poimîne, după o nouă nebunie, să spună că le pare rău că n-au știut.

S-a ridicat, mi-a întins o mînă cu pielea palmei lucioasă, uscată, de oriental, și mi-a surîs cu tristețe. Fața lui nu mai avea nimic din expresia ghiduș de la început. Din ușă s-a întors și fără nici un cuvînt mi-a pus în palmă un nasture mic, negru, pe bumbul cărula strălucea o floare de cireș cu trei petale. L-am strîns în pumn, și metalul lui cald avea parcă în el o rămășiță de viață.

Și m-am uitat lung, cuprins de o profundă și neînțeleasă tristețe, după acest umil ronin al veacului douăzeci, care pășea încet spre pasărea lui de oțel țintuită la un colț de stradă din Tokyo...

Izvorani, noiembrie 1969

Serată de adio a piloților-sinucigași

Washington 1954 — ceremonia de inaugurare a monumentului simbolizînd victoria americană de la Iwo Jima.

După optzeci și două de zile în care japonezii de pe insulă au rezistat cu îndîrjire și valuri de avioane Kamikaze s-au abătut asupra flotei americane, Okinawa este ocupată de unitățile S.U.A.

economice

de Ilie ZAHARIA

UN EXPERIMENT

Nu mai reproduc din «Scînteia» criticile severe, adresate unor constructori de locuințe, cu privire la modul intolerabil în care au fost predate «la cheie» noile apartamente. De mulți ani se repetă aceste critici, de mulți ani se mențin aceste... aceste, hai să le spunem, deficiențe. De ce? De ce se lucrează cum se lucrează și de ce continuă să se aplice procedee criticate și condamnate?

Îmi este imposibil să cred că totul se datorează numai incompetenței, incapacității, relei voințe sau nepăsării. Cunoaștem doar priceperea, energia, dorința de a face bine a muncitorilor-constructori, a tehnicienilor și inginerilor noștri. Mai sînt, ca pretutindeni, și excepții, dar cînd un caz se multiplică, cînd același fenomen îl întîlnești la distanțe de sute de kilometri, îți pui întrebarea dacă nu cumva nu sînt aceleași cauze care generează aceste efecte. Fiindcă dacă este așa, poți aplica anticul principiu *«sublata causa, tollitur effectus»* (suprimînd cauza, dispare efectul).

În discuții și în anchete este un lucru obișnuit să nu se accepte în întregime toate justificările denumite «obiective»

— Cum adică, vrei să spui că ai făcut tot, tot ce depindea de dumneata?

Și totdeauna, dar totdeauna se găsește că:

— Mda, ai sesizat, ai fost la..., dar dacă ai fi făcut-o mai devreme, dacă ai fi venit la mine, dacă... dacă...

Într-adevăr, cine poate spune că n-ar fi putut face mai bine și mai mult, cine poate spune în economie că a prevăzut chiar totul, a calculat la gram și la minut, că a lucrat perfect? Și cum să măsori și să separi «obiectivul» de «subiectiv»?

Eu cred că, după atîția ani de critici și de măsuri organizatorice și economice de îmbunătățire în acest sector de activitate, ne-am putea permite și un experiment, limitat, să zicem, la două trusturi de construcții din două regiuni diferite ale țării.

Să fie aleși doi ingineri, cei mai capabili, mai activi, mai cu tragere de inimă din aceste două trusturi. Să li se asigure, *indiferent de rezultatele de la sfîrșitul anului*, veniturile ce li s-ar cuveni dacă ar realiza în întregime planul și să li se dea sarcina ca pe șantierele pe care le conduc să realizeze construcțiile de locuințe *în condițiile prevăzute în proiecte* și contracte și *la termenele stabilite*. Cînd spun «în condițiile prevăzute în proiecte și contracte» mă refer la toate condițiile de calitate, atît în ce privește materialele cît și execuția.

Nu sînt materiale? Să se zbată să le procure. Nu e bine organizată aprovizionarea? S-o îmbunătățească. Sînt dificultăți cu normarea muncii? Să le înlăture prin măsuri principiale. Sînt cusururi în execuție? Să pretindă executanților să le facă și să le refacă așa cum trebuie. Mă rog, apartamentele și blocurile în ansamblu să fie perfect construite și finisate, fără nici un rabat la calitate, nici la preț de cost, nici la termenele de predare.

Iar la sfîrșitul anului, la încheierea socotelilor, vom putea constata, *prin comparație* cu restul șantierelor, cum s-a realizat planul în fond, ce vreau să știu? Vreau să știu dacă depășirea considerabilă a termenelor planificate sau execuția de mîntuială și cu materiale necorespunzătoare se datoresc unor nepriceperi ori altor cauze, independente de colectivul șantierului. Și dacă există alte cauze, să știm care sînt ele și cum ar putea fi înlăturate.

Asemenea experimente s-ar putea face în multe sectoare de activitate. Multe s-ar afla, multe s-ar putea îmbunătăți.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Ca și în alte săptămîni, am primit și de data aceasta numeroase scrisori conținînd propuneri pentru îmbunătățirea conținutului și prezentării revistei. Vom căuta să răspundem pe scurt la cîteva dintre ele.

Astfel, cititorul **Constantin Hobincă** din comuna Războieni, jud. Neamț, revine asupra sugestiei, transmisă mai de mult și de alți cititori, de a se publica în revistă reproduceri după opere de artă. Repetîndu-se propunerea, trebuie să repetăm și răspunsul. Considerăm că nu dispunem de condițiile tehnice indispensabile pentru a realiza reproduceri de calitate (poate cu excepția anumitor lucrări de grafică). De altfel, nici una dintre marile reviste ilustrate **săptămînale** (inclusiv din țările cu o industrie poligrafică foarte dezvoltată) nu s-a angajat într-o asemenea operație riscantă. De ce am face-o noi, mai ales că, spre deosebire de ce se întîmpla în urmă cu 10—15 ani, se găsesc azi în librării zeci și sute de albume de artă la prețuri accesibile și cuprinzînd reproduceri de o calitate care merge de la bună pînă la excelentă?

Cititoarea **Raluca Prodius** din Buzău și cititorul **Mircea Lăzărescu** din București sugerează înființarea unei rubrici asemănătoare celei intitulate «De la A la Z» și consacrate autorilor și interpreților de muzică ușoară. Studiem de mai mult timp această propunere, pe care o găsim bună, dar care este legată și de unele dificultăți. Dacă în materie de cinema există astăzi în lume un mare număr de lexicoane și enciclopedii (fără a mai vorbi și de adevărate «enciclopedii vii», cum este, de pildă, colaboratorul nostru Constantin Popescu), în ce privește muzica ușoară — mult mai recent ajunsă la modă — «bibliografia» este mai sumară. Ca să nu mai amintim și de faptul că nu există nici măcar o definiție general acceptată a noțiunii de muzică ușoară și nici o delimitare a sferei acestei noțiuni... Totuși, sperăm ca nu peste mult timp să putem da un răspuns pozitiv solicitărilor la care ne-am referit.

Tot tovarășul **M. Lăzărescu** ne face și unele reproșuri în legătură cu felul în care ne preocupăm de muzica ușoară românească; îl rugăm să mai aștepte cîtva timp înainte de a emite o sentință categorică. Cît despre celelalte sugestii, ni se par întemeiate; portretele artiștilor Jana Brejchova, Claudine Auger, Mireille Darc ș.a. sînt prevăzute a apărea la Flacăra- album.

Probabil, de asemeni, că vor apărea și portretele lui Paul Scofield, Sidney Poitier ș.a., propuse de cititorul **B. Mucenic** din comuna Albești, jud. Argeș. Despre prezentarea cîntăreților participanți la Festivalul de la Brașov nu mai e nevoie să răspundem, răspund paginile revistei. Îl rugăm pe tov. Mucenic să ne scrie ce înțelege în mod concret prin rubrica «Actorii noștri» și la ce ar trebui să se refere concursurile propuse. Cît despre dorința de a ne cunoaște mai bine, îl așteptăm oricînd, cu plăcere, la redacție.

Mulțumim cititorului din București care ne copleșește cu laudele, dar nu-i împărtășim părerea că scrisoarea dumisale ne este de un real ajutor. O scrisoare anonimă (sau semnată cu un nume fantezist) și care abundă în aluzii ermetice nu poate constitui «un real ajutor».

Mulțumim, de asemeni, și cititorului **Vasile Ieran** din Oradea pentru articolul despre V.I. Lenin. Datele pe care le folosește le posedăm și noi, chiar de la sursă.

Sîntem întru totul de acord cu cele propuse de cititorul **Const. Bălan** din Colonia Sadu, jud. Gorj, din a cărui scrisoare reproducem: «Sîntem locatari ai provinciei — unii au venit aici în urma măsurilor organizatorice recente — și nu este vina noastră că programul 2 de TV se difuzează doar într-un teritoriu limitat. Nu vrem însă să se considere că merităm doar comedii sau filme comerciale, căci nu este nici adevărat, nici just, cultura fiind destinată tuturor». În continuare, cititorul ne roagă să intervenim la televiziune, ca «filmele pentru cinefili» să fie programate și pe programul I. E ceea ce ne permitem să facem.

Cititorul **Vladimir Pârlog** din Ploiești, după ce a citit documentarul «Escaladarea unei diversiuni», consacrat valului de sexualitate din lumea occidentală, se arată îngrijorat: o reclamă apărută în revista «Femeia» i se pare vinovată de «erotism accentuat». Vrem să-l liniștim pe cititorul nostru: reclama la care se referă — ca de altfel toate reclamele apărute în presa românească — suferă de orice păcate ați dori, dar nu de acela la care se referă tov Pârlog. Prezența într-o reclamă de orice fel a unui chip frumos de femeie nu constituie nici un păcat. Dimpotrivă.

Se pare că a devenit o tradiție ca rubrica noastră să se încheie printr-un apel al cîte unui posesor de colecții «Flacăra». De data aceasta e vorba de tovarășul **Petric Stuparu** din Iași, str. Mistreților nr. 4, care ține la dispoziția amatorilor, în schimbul unor ilustrate și timbre poștale, o colecție completă a revistei noastre.

tv

de Felicia ANTIP

CU CÎNTEC, ÎNAINTE

Incantația a durat șase zile. Șase zile trăite în stare de vrajă, desprinși de contingențele și de plictisul cotidianului

Șase zile am vibrat cu toții la unison. Dis-de-dimineață, cu ochii cîrpiți de somn, telespectatorul — de cine n-a fost telespectator în aceste zile? — se transforma în critic muzical, își confrunta preferințele cu cele ale colegilor, compara stiluri și personalități, emitea sentințe, se simțea cineva. Ziua se tîra ca un lung antract. Seara, norodul telespectatorilor se grupa pe pîlcuri pentru a consuma socialmente atît de necesara delectare. O zgomotoasă retragere cu torțe în suflet și surescitare în glasuri încheia, noaptea tîrziu, programul zilei. În zori, din nou... Și tot așa, vreme de aproape o săptămînă...

Intram în sala de concert cu toții deodată, prin ușile acelea pe care fiecare le vedea deschizîndu-se numai pentru el.

Cine mai era ca noi? Cu Memphis Slim am traversat oceanul pînă în patria tulburătorului blues negru. Cu Josephine Baker ne-am răsfățat prin cabaretele vesele și multicolore ale Parisului. Ewa Demarczyk ne-a condus într-o Polonie misterioasă și amețitoare cu castele și catedrale medievale, cu păduri fosnitoare, cu orașe lucind rece sub neon. L-am însoțit pe Raphael în Spania coridelor și a amorurilor înflăcărate. Cîntecele alese de Connie Francis dintre cele două mii pe care le știe ne-au făcut să plutim în armonii perfecte peste toate meridianele și paralelele globului.

Ne-am îmbarcat atotputernici în mașina timpului și am străbătut, înainte și înapoi, erele cîntecului. Josephine Baker și nebunaticii ani '20, ecouri ale languroșilor, nepăsătorilor ani '30 în repertoriile mai multor artiști, Ewa Demarczyk și cutremurătoarea epopee a războiului, Eva Pilarova și ritmurile de azi, și din nou, mereu, blues-ul fără vîrstă, fără bătrînețe, fără moarte.

Ne-am bucurat din plin de frumusețe. De frumusețea desăvîrșită, zăpăcitoare, a Mariei Laforêt. De frumusețea nepieritoare a Josephinei Baker, simbol și întruchipare a feminității depline, deplin fericite, eterne. De frumusețea melancolică, timidă, a Mihaelei Mihai. De frumusețea tinerească, plină de vitalitate și de vino-ncoa a aproape tuturor concurentelor

Am fost mîndri. Mîndri că atîția artiști de valoare au venit să cînte în fața noastră. Mîndri că toate televiziunile europene își dispută cerbii brașoveni. Mîndri că multe dintre ele retransmit concertele festivalului. Mîndri că melodiile românești sînt interpretate cu cuvinte și în orchestrații străine. Mîndri că aceleași melodii sînt interpretate de străini cu cuvinte românești. Mîndri că am știut să ne organizăm o sărbătoare internațională a cîntecului românesc.

Am fost bogați și generoși. Le-am împărțit, celor 30 de concurenți, 11 premii și mențiuni și, dacă am regretat ceva, am regretat că nu putem decerna mai multe. Fiecare dintre noi a avut Cerbul său de aur secret, rezervat unui anume concurent. Dacă ne vom strînge cu toții laolaltă și ne vom mărturisi cu glas tare preferințele, se vor auzi și nume care nu s-au înscris în palmares: unii vor striga Tonicha, alții Dorin Anastasiu, sau Claude Colas, sau Peret, sau Robbie Rae, sau Fernanda Damaso, sau Esin Afsar. Cei ce iubesc muzica zglobie, săltăreață, vor spune poate că, dacă s-ar fi prezentat anul trecut, micuța Francine s-ar fi ales cu ceva mai mult decît «Premiul tinereții». Oricine ar fi însă înclinat să conteste rezultatele oficiale ale concursului ar face bine să se gîndească de două ori înainte de a lua cuvîntul. Muzica nu e handbal. Aici scorul nu e un fapt material, incontestabil. Dubiile, divergențele de opinii, nu se pot lichida nici după o sută de prelungiri. Laureații au cu adevărat talent, valoare artistică, sînt cîntăreți sau au calitățile necesare pentru a deveni. Să-i felicităm deci, cu toții, să le urăm numai succese, dar nici să nu ne mirăm dacă iepurele celebrității o să sară și din altă parte, din mijlocul celor care au plecat cu mîna goală

P.S. Bravo, de trei ori bravo, Cristian Țopescu!

teatru

crochiuri

LA BAIA MARE: AFIRMAREA PRIN CLASICI

de Iuliana POP

Sfeșnicele ard asemeni personajelor care se consumă în iubire pînă la moarte Cornel Mititelu (Don Morte) și Liliana Lupan (Dona Juana)

Un moment din spectacolul «Fire de poet» de O'Neill, cu actorii Dumitru Drăgan (Mickey Moloy) și Teofil Turturică (Jamie Cregan).

În stagiunea actuală, Teatrul dramatic Baia Mare ne prezintă un repertoriu alcătuit în cea mai mare măsură din opere clasice: românești — B.P. Hașdeu *(Răzvan și Vidra)*, Radu Stanca *(Dona Juana)*; străine — Henrik Ibsen *(Nora)*, Eugene O'Neill *(Fire de poet)*. În fază de lucru, Vasile Voiculescu *(Gimnastică sentimentală)* și Friedrich Schiller *(Don Carlos)*. Adăugăm comedia lui Aurel Baranga *Travesti*. O politică plină de tact, fără riscul descoperirilor și al experimentului, dar care obligă la o deosebită seriozitate profesională și realizează, nu arareori, autentice acte de creație artistică.

UN SPECTACOL POETIC: «DONA JUANA» DE RADU STANCA

Dacă Radu Stanca folosește în opera sa *(Oedip salvat* sau *Dona Juana)* mituri universale ce pot trimite la bogate și valoroase speculații filozofice, nu înseamnă însă că reușește întotdeauna să le susțină și scenic. Lucrul cu un material pe care scriitorul nu-l cunoaște organic și istoric se resimte uneori în construcția dramatică și în personajele liniar și simetric construite. În *Dona Juana*, intitulată comedie tragică, autorul transformă qui-pro-quo-ul — mijloc tipic al comediei de situații — într-o sursă de conflict tragic. Sigur, se pot face trimiteri la «morala ambiguității». La piesele lui Max Frisch. Dar tocmai în această convertire a comicului în tragic dramaturgul introduce o notă arbitrară, mult prea personală pentru a permite totuși generalizări: nedezlegarea jocului prin care îndrăgostiții veșnici, vrînd să se sustragă destinului îl împlinesc în moarte, este la fel de întîmplătoare pe cît este de întîmplătoare fericita întîmplare din *Oedip salvat*.

Aflați în fața acestui text abstract, realizatorii, regizorul Dan Alecsandrescu (de la Teatrul de stat din Arad) și scenografa Adriana Leonescu (de la Teatrul Mic), aleg o reprezentare simbolică, un stil poetic și reușesc să transforme în virtute această lipsă de «carne» scenică.

Spectacolul are eleganță și rafinament. Adriana Leonescu construiește în templul castității veșnice a Donei Juana o atmosferă și un spațiu de joc, aș putea spune platonician (în sensul realității văzute ca iluzia iluziei): pe un fundal gri, nesănătos și amenințător drapat, o oglindă se înalță ca martoră obiectivă și stranie a unei lumi mitice; la arlechini, simetric așezate, două sfeșnice. Această unitate aproape clasică va fi spartă de zăbranicul negru care, prevestitor în actul II, se coboară în final între oglindă și personaje. Îndrumați cu atenție de regizor, actorii se mișcă la rîndul lor simetric, cu o poză deliberat construită.

Chiar dacă la începutul spectacolului ei vorbesc lent și parcă prea corect, de parcă s-ar afla la niște lecții de dicție, ansamblul este unitar și pe parcurs se reintră în ritm. În cuplul Fiorelo-Fiorela, Dimitrie Bitang și Manuela Marinescu conferă personajelor umor și vitalitate. O apariție remarcabilă, romantic demon al morții, amenințător și grav, îi reușește lui Cornel Mititelu (Don Morte). În rolurile principale, Dumitru Drăgan (Don Juan) și Liliana Lupan (Dona Juana) se distanțează poate voit de rol, transformîndu-se în simboluri posibile.

UN AUTOR DIFICIL — EUGENE O'NEILL (ÎN PREMIERĂ PE TARĂ: «FIRE DE POET»)

Piesa, dincolo de momentul istoric înfățișat, surprinde — cum este de așteptat la un autor ca O'Neill — valori general umane. Acestea nu trec rampa însă în totalitate, pentru că spectacolul regizorului Gheorghe Harag (de la Teatrul de stat din Tg. Mureș) nu reușește să refacă în atmosferă tocmai gradul de generalitate al cazului înfățișat. Mai mult ca la oricare dramă realistă, într-o piesă de O'Neill atenția trebuie concentrată asupra interpreților spre a-i feri de stridențe, recunosc, greu de evitat, derivate din alambicata construcție a personajelor. Substanțiala densitate psihologică, plină de finețe și nuanțe, îmbinînd forța și duritatea, poezia și lirismul, face dificil acest autor care, folosind formula dramei burgheze, o depășește.

În afară de capacitatea sa de a zugrăvi lucid și pasionat infernul familiei burgheze, în «Fire de poet» dramaturgul se dovedește un atent și subtil observator al dinamicii vieții sociale a acelei Americi aflate în pragul revoluției industriale, care îndreaptă excesiv atenția spre viața practică și împinge la parvenire prin orice mijloace. O'Neill își dublează însă personajul: aristocrat — dar parvenit, țăran — dar rafinat prin universități. Astfel că, distrugîndu-i iluzia poetică a lumii de altădată, asemeni tuturor visătorilor din literatura de limbă engleză depășiți de mersul aspru al istoriei și incapabili să se adapteze noilor realități, autorul îi lasă să supraviețuiască printr-un bun-simț și o vitalitate irlandeză. Autorul nu încheie însă cu «moartea» maiorului Cornelius Melody spirala dinamicii sociale: Sara, fiica lui, la fel de dornică de parvenire, luptă și reface evoluția spre aristocratizare, chiar dacă începe să intuiască granița relativă dintre valorile sociale și umane.

Regizorul a citit în fugă textul și a simplificat personajele și relațiile dintre ele: dialogul, violent, disprețuitor dar și tandru, tată-fiică sau soț-soție, este redus la dimensiunea melodramatică care domină întreg spectacolul. În aceste limite, Vasile Constantinescu (Cornelius Melody) nu conferă grandoarea, decăzută dar autentică, a personajului și nu nuanțează jocul subtil de amară ironie «al domnului maior», alias «circiumarul irlandez», pînă în final, unde interpretul reușește să găsească tonul potrivit. Manuela Marinescu (Sara) izbutește totuși, printr-o trăire intensă, să depășească ilustrarea textului. Olga Sîrbul (Nora Melody) este corectă și destul de convingătoare. Subliniem de asemenea pe Teofil Turturică (Jamie Cregan), pitoresc și volubil, și apariția fină, necesar aristocrată, a Larisei Stase Mureșan (Deborah).

Decorul lui Mihai Tofan (de la Teatrul Național din București) ilustrează pur și simplu un han de western, neavînd, ca și în costume, în special cel al lui Con Melody, nimic din amestecul de rafinament și decadență al epocii. Fără această grandoare și mizerie, fără acea inconștiență a realității care ar fi trebuit sugerată în atmosfera spectacolului, «fîrea de poet» își pierde sensul și dimensiunea.

O NORĂ DINTRE CELE MAI BUNE

Scandalizînd universul burghez și violentînd concepțiile unei epoci prin libertatea gîndirii și a acțiunii, eroinele Ibseniene: Nora, Hedda Gabler, Rebecka West sau femeia

teatru

Nora (Larisa Stase Mureşan) surprinsă într-unul din puţinele momente fericite cu care a dăruit-o lucidul dramaturg norvegian: joaca cu copiii. În dreapta, Anne-Marie (Silvia Uţă).

mării — Elida Wangel, oferă partituri de virtuozitate unor mari actriţe care, paralel cu mişcarea feministă, impun şi autorizează figura femeii moderne.

De la Eleonora Duse la Ludmila Pitoëff — un spectacol cu «Nora» însemna concentrarea atenţiei asupra interpretei principale. Regizorul Dan Alecsandrescu a căutat şi a echilibrat în spectacol viziunea obişnuită care, prin exagerarea trăirilor eroinei, convertea drama în melodramă. O viziune de cel mai substanţial realism, bogat în nuanţe şi fineţe psihologică, căreia Adriana Leonescu îi materializează la rîndu-i, remarcabil, cadrul scenografic. «Casa de păpuşi» cuprinde în acelaşi timp, prin profunzimea cadrului şi folosirea reţinută a albului pe un fond cenuşiu, lipsit de orice altă culoare, farmecul plin de intimitate al căminului, ce cultivă în siguranţă elanuri şi idealuri pentru a le anula pînă la urmă. La aceste două nume îl putem adăuga pe cel al interpretei principale — Larisa Stase Mureşan. Înzestrată cu un deosebit farmec de care se foloseşte cu inteligenţă, actriţa are graţie şi plastică în mişcări, o trăire nuanţată şi o voce cu inflexiuni neaşteptat de fireşti. Feminitatea candidă, răsfăţul de păpuşă, cochetăria inconştientă, dar şi luciditatea şi curajul femeii capabile să se sacrifice pentru a se cunoaşte — Nora — Larisa Stase Mureşan umple scena, conferă o nouă vitalitate personajului, răspunzînd cu un autentic talent celor mai subtile intenţii regizorale. O secondează Ion Săsăran în Krogstad, realizat mult mai modern şi mai expresiv, ca o victimă obligată să şantajeze o altă victimă, pentru care are însă toată compasiunea şi înţelegerea. Deosebit şi Vasile Constantinescu (dr. Rank) — interiorizat, trăindu-şi cu decenţă drama afecţiunii nepermise. Olga Sîrbul (Doamna Linde), uşor rigidă, dar cu destulă personalitate. Citeodată strident, interpretînd într-un mod familiar, lipsit de forţă, ni s-a părut Radu Dimitriu (Helmer).

LA GALAŢI:

Prezent în Festivalul naţional cu *Un asasin ciudat*, o montare mediocră, dar şi cu «Florin şi Florica», un spectacol plin de candoare, Teatrul de stat din Galaţi vrea ca prin spectacolul de commedia dell'arte să arate cam ce fel de flori mai are în aşteptarea primăverii şi a celorlalte două premiere: «Milionara» de G.B. Shaw şi «Procurorul» de Gh. Djagarov.

Spectacolul «Nu puneţi dragostea la încercare» — dramatizare de George Carabin după un scenariu de Basilio Locatelli — încredinţat unui actor spre a fi regizat înseamnă punerea accentului pe interpretare şi trecerea pe plan secundar a posibilităţii de realizare a unui spectacol modern.

Pentru că, alcătuit din improvizaţie, pantomimă, joc şi cîntec, pe o intrigă simplă şi naivă, un spectacol cu commedia dell'arte creează premisele unei reprezentaţii de teatru total. Adăugînd formula iniţiată de comedianţi — scoaterea teatrului în mijlocul publicului — observăm că este mai actuală ca oricînd.

Regizorul Constantin Săsăreanu rămîne însă, cu corectitudine, în interpretarea tradiţională a acestui gen pe scena italiană: convenţia teatrală dusă la maximum, cu haz gras şi bună dispoziţie, uneori nu lipsită de candoare. La aceasta contribuie şi decorurile semnate de Victor Creţulescu, poate cam încărcate. Cu simţ al spaţiului scenic, scenograful simplifică modern datele de epocă. Remarcăm harta renascentistă din fundal, care prin desen şi culoare reface elementele întrebuinţate în costume. Un rol deosebit îl are şi muzica lui Theodor Grigoriu — naivă şi ironică — care nu numai că comentează, dar şi intervine în acţiune, devenind un personaj.

Farmecul unui asemenea spectacol constă în unitatea trupei ca putere de improvizaţie şi ca stăpînire a condiţiei fizice. Lucru care nu se întîmplă mai ales la începutul primei părţi, cînd actorii precipită textul pînă la neinteligibilitate. În schimb, în rolul lui Arlechino, Gh.V. Gheorghe se dovedeşte a fi nucleul dinamizant al trupei «Andreini». Actorul are temperament, nerv şi — ceea ce este aici absolut necesar — o bună condiţie fizică de care dispune cu uşurinţă. Corecţi şi pitoreşti, Alexandru Năstase, Viorel Popescu şi Grigore Chiriţescu; o prezenţă agreabilă, Ioana Ioniţă. Uşor coboritoare din comediile româneşti, Stela Temelie, şi cam patetic, Ion Lemnaru.

Dar nu trebuie să ignorăm că, oricare ar fi nivelul de realizare artistică, un spectacol commedia dell'arte cuprinde prin însăşi structura sa elemente pitoreşti şi dinamice, capabile să bine dispună publicul.

Flaminia (Ioana Ioniţă) şi Rosetta (Stela Temelie) se amuză la discuţia lui Pierrot (Ion Lemnaru) şi Arlechino (Gh. V. Gheorghe). În fundal, inspirata orchestră de epocă, care participă la spectacol.

sport

de Emanuel VALERIU

AUR MONDIAL, AUR OLIMPIC

Pătratul teribilei ore H, anunţat aici de noi cu două săptămîni de zile în urmă, s-a descompus prin decalajul timpului, dar mai ales prin rezultatele sale situate la extremele calităţii. În timp ce hocheiştii retrogradau, la Bucureşti, în prezenţa publicului favorit, echipa de handbal urca, încet dar sigur, spre vîrful piramidei valorice, cîştigînd, pînă în cele din urmă, titlul de cea mai bună formaţie reprezentativă din lume.

Aşadar, enigmele orelor H au fost dezlegate, după formule total diferite, şi poate de aceea cu rezultate diametral opuse. Duminică seara am avut prilejul (unii în faţa televizoarelor, alţii în prezenţa aparatelor de radio) să urmărim ultimul efort, care avea să-i poarte pe tricolori pe treapta cea mai înaltă a podiumului instalat în centrul sălii pariziene, denumită Palatul handbalului. Şapte mii de cetăţeni ai «oraşului luminii» au fost martori direcţi ai unei dispute la care sportivii francezi nu luau parte şi s-au manifestat cu mult entuziasm pentru una sau cealaltă finalistă. Un mic grup de turişti români încercau să se facă auziţi şi să-i convingă şi pe alţii să treacă de partea alor noştri. Cristian Topescu căzuse victimă emoţiilor, pe care i le înţeleg foarte bine, anunţînd cu 5 minute mai devreme cele ce aveau să se întîmple într-adevăr 5 minute mai tîrziu, dar cu ce încărcătură de nervi şi la ce tensiune! În condiţiile cunoscute, jucătorii români de handbal au readus numele ţării noastre pe frontispiciul suprem al ierarhiei mondiale, dar cît de greu le-a fost ne-o vom aminti totdeauna, însă nu o vom putea simţi cum au simţit-o ei în zilele săptămînii trecute şi, mai cu seamă, duminică seara. Mă gîndesc la Gruia, bolnav şi hărţuit de toţi adversarii, apăsat de marea răspundere, cea de principal realizator al echipei, aţîţat de teribilul său temperament, de acuta lui personalitate (ce s-o fi petrecut în sufletul lui cînd a ratat şutul acela din ultima secundă a primelor prelungiri?), mă gîndesc şi la Gunesch, victima propriilor nervi şi apoi a unei incertitudini care poate ucide (voi juca? nu voi juca?), ca şi la generozitatea celor ce l-au judecat acordîndu-i şansa unei totale reabilitări prin dreptul de a apăra, pînă la urmă, prestigiul echipei sale; mă gîndesc la Chicid, şi el bolnav sau, mai exact spus, sănătos cu intermitenţe, dar care nu s-a refugiat între cutele unui certificat medical (ce a simţit dr. Gh. Mănescu în timpul abia încheiatului campionat ar merita s-o aflăm dintr-o carte pe care o va scrie poate cîndva); nu pot să nu mă gîndesc la Gaţu, fiul unui coleg de breaslă, pe care noi, cei din presa sportivă, îl cunoaştem de cînd... s-a născut, şi care în acea seară îşi concentra întreaga sa luciditate şi capacitate de a asigura o rapidă şi derutantă circulaţie a mingii, cum nu pot să-l omit pe portarul Panu, aflat de atîtea ori faţă în faţă cu adversari reductibili în clipe decisive (şi finala a abundat în astfel de momente); trebuie ca, gîndind la Oţelea, să aştern aici cel puţin un gînd de respect pentru felul în care ei şi-a condus în teren echipa, şi un compliment, larg cuprinzător, adresat întregii sale cariere încununate acum cu lauri de aur, şi să-i urez bucurii asemănătoare atunci cînd va trece în rîndul tehnicienilor, unde bănuiesc că are de pe acum un loc de onoare.

Dar în faţa succesului de la Paris, a manierei în care s-a realizat el, gîndurile tuturor nu au voie să-i ocolească pe antrenorii Nedef, Vlase şi Trofin, şi nici pe activiştii federaţiei de specialitate, unde de mulţi ani Lucian Grigorescu, secretarul general al F.R.H., munceşte pasionat şi cu inteligenţă spre a deschide acestui joc căi tot mai largi.

Desigur, handbalul românesc figurează de multă vreme în galeria valorilor respective, dar reconfirmarea atît de strălucită de acum cîteva zile îi conferă o distincţie în plus, îi dă dreptul de a-şi echivala drumul urmat cu o adevărată şi proprie şcoală în materie.

În finala de duminică seara reprezentanţii noştri au oferit o lecţie completă şi complexă tuturor sportivilor care le-au urmărit evoluţia; jocul a debutat sub semnul unui echilibru neaşteptat, primul gol căzînd de-abia după opt minute (destul de tîrziu pentru un meci de handbal), apoi s-a instaurat o diferenţă de 3 puncte în favoarea echipei R.D. Germane, care ar fi putut da o turnură tragică pentru noi, întregii partide. Valoarea fiecărui handbalist, echilibrul ansamblului formaţiei, capacitatea ei de concentrare, voinţa şi calmul — ah, acel minunat şi superior calm demonstrat în clipele în care Gruia rata, ca şi Gunesch, în aruncarea sa de la 7 m, cînd echipa era lipsită de aportul celui de-al 6-lea om din cîmp, eliminat, calmul care nu i-a împiedicat să reproşeze ceva «inovaţiilor», calmul care nu i-a făcut să se ia cu mîinile de păr sau să-şi arunce braţele spre cer, invocînd cine ştie ce forţe necunoscute dar mereu solicitate, calmul omului conştient de propria sa valoare, de capacitatea lui de a şi-o demonstra şi impune, iată ce a decis victoria finală a echipei române. Şi nu numai calmul propriu autenticilor campioni, ci şi marea, superba camaraderie care-i uneşte pe aceşti membri ai uneia dintre cele mai valoroase echipe din cîte are sportul nostru, camaraderie care le-a înlesnit încadrarea tuturor calităţilor particulare în calitatea monolitică a 7-lui care evolua, indiferent dacă Gruia era unul dintre ei, sau Goran, Gunesch sau Nica.

Salutînd succesul deplin şi maximal al handbaliştilor ţării în ediţia 1970 a Campionatului mondial, ne gîndim însă, mai mult ca la orice, la reflexul pe care ar trebui să-l aibă în rîndul tineretului nostru valorificarea lui prin răspîndirea şi sprijinirea mai intensă a handbalului oglindită printr-o prezenţă de prestigiu la Olimpiada münchenează din 1972

cronica satirică

de Teodor MAZILU

MINCINOSUL

E adevărat că literatura modernă se ocupă de păcate mai subtile, din această pricină defecte dintre cele mai răspîndite sînt trecute cu vederea pe motiv că sînt prea bătătoare la ochi... Analizăm abisuri sufleteşti, metode noi de abilitate şi uităm astfel tocmai defectele cele mai primejdioase. Avarul, ipocritul, meschinul ni se par astăzi figuri prea simple, păcate prea evidente.

Desigur, ipocrizia progresează şi ea o dată cu tehnica, dar şi stările de spirit clasice mai prezintă totuşi interes.

Cunosc de pildă pe cineva care n-are nici un păcat complicat. Din punct de vedere literar nu prezintă nici o noutate. Viciul său a fost condamnat de mult de literatură.

Omul de care ne ocupăm minte. Minte de îngheaţă apele. Minte, desigur, cînd are interes s-o facă. Minte şi cînd n-are interes s-o facă. Minte pur şi simplu din plăcerea de a minţi. Nu urmăreşte întotdeauna ceva cu minciuna lui. Dar minciuna a devenit stilul lui de viaţă. Nici măcar prin cap nu-i trece să spună adevărul. Minte pe toată lumea. Şi pe cei străini, şi pe cei apropiaţi. Şi pe cei care-i iubeşte, şi pe cei care-i urăşte. Minte chiar şi-n privinţa lucrurilor lipsite de orice însemnătate. Nici cînd întrebi cît e ceasul nu poate să-ţi răspundă cu exactitate. Şi aici simte nevoia să mistifice realitatea; alt fel nu se simte bine. N-are somn şi linişte.

Dar ar fi o greşeală să credem că minciuna lui e totuşi dezinteresată, că face artă pentru artă. Minciuna a devenit pentru el a doua natură, posibilitatea de a rezolva fiecare problemă a vieţii. I se pare foarte comod să mintă, adevărul i-ar cere un consum prea mare de energie. Dacă a lipsit de la serviciu, el îţi spune cu aerul cel mai firesc din lume că a fost grav bolnav. Asta e marele lui avantaj. Dar el crede în minciuna lui. Crede mai mult în minciună decît în orice adevăr posibil. Minciuna devine un crez, o idee, o religie, ceva foarte sacru. Adevărul i se pare suspect... El e chiar convins că a fost bolnav. Din pricina acestei mari convingeri intime, poate chiar să-i crească temperatura. Dacă te indoieşti de minciuna lui, suferă, se plînge de condiţia umană, protestează şi se lamentează. Minciuna e el, e viaţa lui. Dacă nu-i crezi minciuna, înseamnă că nu-l respecţi...

O dată ce a comis o minciună, el are impresia că a şi construit ceva real, de aceea la el minciuna se confundă cu starea de creaţie. Minciuna i se incorporează firesc în datele existenţei, nici el nu mai ştie ce este adevărat sau nu...

Cu timpul, individul nostru a progresat. Nu mai trebuie să mintă. A devenit chiar el o imensă şi sinistră minciună... Aşa că, chiar cînd se mărturiseşte la un pahar de vin, tot minte de îngheaţă apele. Chiar dacă sondează în adînc, tot minciună scoate la suprafaţă.

literare

de Lucian RAICU

MIRCEA MARTIN:

GENERAŢIE ŞI CREAŢIE

După alte două cărţi remarcabile (*Avangardismul românesc* de Ion Pop şi *Realitate şi romanesc* de Liviu Petrescu), *Generaţie şi creaţie* de Mircea Martin vine să confirme vitalitatea unei noi promoţii de critici, care izbutesc să evite incertitudinile, timidităţile sau, dimpotrivă, infatuările debutului şi să se impună dintr-o dată în primul plan al prezentului nostru literar. Mircea Martin s-a afirmat, începînd de prin anul 1966, în paginile *Contemporanului* şi ale revistei studenţeşti *Amfiteatru*, şi cronicile sale au atras repede atenţia, încît, pentru unii cei puţin, volumul de astăzi nu constituie propriu-zis o surpriză decît prin aceea că revelează mai limpede stabilitatea criteriilor, coerenţa interioară a unui stil critic purtînd toate semnele distinctive ale personalităţii. Improvizaţia şi facilitatea (presupunînd şi o anume spontaneitate a impresiei fulgurante, fie şi greşite) nu caracterizează în nici un fel pe noul critic, ispitit cum este de meditaţia îndelungată,de atenţia susţinută şi concentrată asupra operei literare şi, în egală măsură, de expresia riguroasă, intens supravegheată, austeră şi elegantă. Într-un *Avertisment*, Mircea Martin îşi afirmă concis opţiunile în ceea ce priveşte modul în care înţelege critica, în spiritul unei viziuni moderne, izbutind să ne îndepărteze de atîtea venerabile prejudecăţi. *«Nu înţeleg actul critic alt fel decît ca participare, ca «experienţă». Critica* e una, *indiferent de pretexte, şi identitatea ei o dă efortul interpretativ. Pentru mine, acesta presupune o încercare de identificare infinit repetată. Ţinta oricărei exegeze trebuie să fie aceea de a întîlni conştiinţa unei opere (nu pe cea a autorului) şi de a-i reda (sau atribui) o coerenţă semnificativă. Nu există critică în afara unei fidelităţi fundamentale faţă de operă, a cărei «deformare» (inevitabilă) e de dorit să se producă în punctul cel mai înalt cu putinţă».*

Lucid formulate, aceste categorice opţiuni programatice se incorporează în substanţa fiecărui articol şi a volumului în unitatea sa neostentativă. Dincolo de o anume detaşare aristocratică, încorporarea e pasionată, dictată de o mare voinţă de comuniune cu literatura. Opera, chiar şi atunci cînd este insuficient configurată, devine o realitate autonomă în interiorul căreia criticul se instalează ca pentru o viaţă întreagă, uitînd că mai există şi «alte» opere, uitînd mai ales că există el însuşi. Rezultatele acestei voinţe de «participare» la existenţa secretă a literaturii ni se divulgă în textul dens şi sclipitor, confirmînd o vocaţie critică dintre cele mai sigure.

biografii contemporane

de Petru ISPAS

JURNAL

La 18 ani vrea să înceapă şi să şi sfîrşească totul. O zi îi pare un an, anul o viaţă. Gîndeşte în ore, cel mult în zile încă nu are timpul să-şi măsoare gîndurile în ani. Înghite cărţile una după alta, şi dacă o carte nu o termină într-o zi, îl apucă disperarea. Se află în pragul examenului de bacalaureat, ştie că va da la electronică («dar ăsta se va întîmpla ăhăă, tocmai în vară»), e convins că va reuşi la amîndouă examenele, aşa că acum «toată chestia asta» nu-l preocupă, nu-i de actualitate. Fraza o aruncă peste umăr, indiferent, dar dacă ai pătrunde în împărăţia lui (o cameră ticsită de cărţi, cu pereţii acoperiţi de afişe, coperte de reviste, de maxime scrise de el pe hîrtie făcută sul pentru a da impresia de pergament, de genul: «Nu tu eşti buricul pămîntului, dacă nu vrei», «Gîndeşte-te, gîndeşte-te, gîndeşte-te — nu-ţi lăsa spiritul să doarmă», «De cînd n-ai citit ultima oară,cît timp a trecut? Ce-ai făcut cu el?», «Fereşte-te de fetele blonde, dar nu prea mult, că dai peste cele brunete» etc., etc.) ai vedea dominînd cărţi de matematici şi fizică, două cutii dreptunghiulare cu eticheta «fişe», un picup şi, într-un raft al bibliotecii, o adevărată mică discotecă. Dar examenul la facultate «nu-l de actualitate» şi dacă ai încerca să-l «convingi» de contrariu,este capabil să lase totul baltă şi să plece aiurea, numai să-ţi dovedească că el are dreptate. Dacă îi critici pe cei care îşi pierd vremea prin cafenele, le ia apărarea cu o înflăcărare aproape jenantă; dacă-i lauzi, îţi aduce cele mai neaşteptate argumente să-ţi dovedească ce stupizi sînt. Are un jurnal pe care treptat îl părăsise. Acum însă se mai întoarce la el. Pe prima pagină stă scris mare, citeţ, subliniat cu mai multe culori, din vremea cînd era pionier: «Să fii tu însuţi». Şi asta crede că face cînd contrazice totul, cînd te priveşte în ochi şi-ţi spune că n-ai dreptate, cu toate că ştie că este absurd ce susţine, iar dacă tu, omul înţelept, îi zîmbeşti şi, bătîndu-i condescendent pe umăr, îi dai dreptate, în ciuda evidenţelor, atunci fuge şi două zile, doi ani îi este ruşine să se privească în oglindă. Pentru că tot în caietul lui scrie: «Adevărul, mereu adevărul, întotdeauna adevărul».

— Acum sînt mare, mamă. Sînt suficient de mare ca să înţeleg? Atunci spune-mi, mamă, tot adevărul, aşa cum ai promis că mi-l spui cînd mă voi face mare. Nu poţi! De ce nu poţi? Ţi-e frică! De ce ţi-e frică? Atunci, ascultă, mamă, am să ţi-l spun eu: l-ai înşelat pe tata şi de asta a plecat. Ai iubit mai mult un alt bărbat şi tata a plecat, şi te-a părăsit pînă la urmă şi celălalt. Şi a venit altul, care a plecat şi el. De ce te părăsesc pe tine bărbaţii, mamă? Plîngi? Plînge. Să stau lîngă tine şi să tac? Bine, stau. Ce păr moale şi fin ai, ai ochi frumoşi şi mîini frumoase, tu eşti frumoasă, mamă! M-ai învăţat mereu să spun adevărul, mereu adevărul şi numai adevărul. De ce, mamă, nu-mi dai o palmă, de ce nu strigi la mine că sînt un mincinos? Îţi închipui că eu vreau neapărat şi cu orice preţ, chiar şi cu preţul adevărului, ca tata să rămînă sus, ridicat acolo unde l-ai înălţat tu. Dar nu te mai chinui, mamă. Eu ştiu acuma adevărul. Mi l-a spus chiar el, fără să se menajeze de loc.

În jurnalul lui, la acea dată, mai scria: «Caraghioşi sînt oamenii mari. Sînt convins că tata şi mama se iubesc, că viaţa separată nu le-a dat şi nu le dă nici o bucurie, şi cu toate astea n-au curaj...» Mai tîrziu, în a IX-a sau a X-a, scria: «Ce este şcoala? O trambulină. În rest — ştiinţă». Iar peste vreo douăsprezece foi de caiet, un strigăt: «Plictiseală, plictiseală, plictiseală! Dacă ieşi din schema şi limitele manualelor de matematică şi fizică — 4. Dacă rămîi în limitele manualului de română — tot 4. Se spune că viaţa este frumoasă...»

Astăzi este ziua lui. Împlineşte 18 ani. S-a închis în camera sa. Stă la masă, cu bărbia sprijinită în palme. Îşi pune întrebări, acordă primul interviu din viaţa sa: «Ai început să trăieşti?», «Nu». «Cînd începi?», «Azi!», «Ce faci cu viaţa?», «Eşti parşiv, domnule, o închin unui ţel, unui singur ţel care se cheamă comunism», «Nu ţi se pare puţin cam bombastic răspunsul?», «Nu ţi se pare că voua, oamenilor care vă pretindeţi mari, sau unora dintre voi, vă e cam jenă de la o vreme să vorbiţi de crezul vostru? De ce? De ce v-aţi pervertit, ce vreţi să mimaţi?» «Tinere, eu pun întrebări», «Aşa este, şi eu răspund».

A ieşit în fugă din cameră, a intrat în rîndul musafirilor, şi apucînd de mînă o fată blondă, a scos-o afară, în stradă «Vino, vreau să-ţi vorbesc despre ideal, vreau să-ţi vorbesc despre omenire, vreau să-ţi vorbesc despre comunism, vreau să-ţi vorbesc despre ceea ce oamenii mari, unii dintre ei, uită să ne mai vorbească».

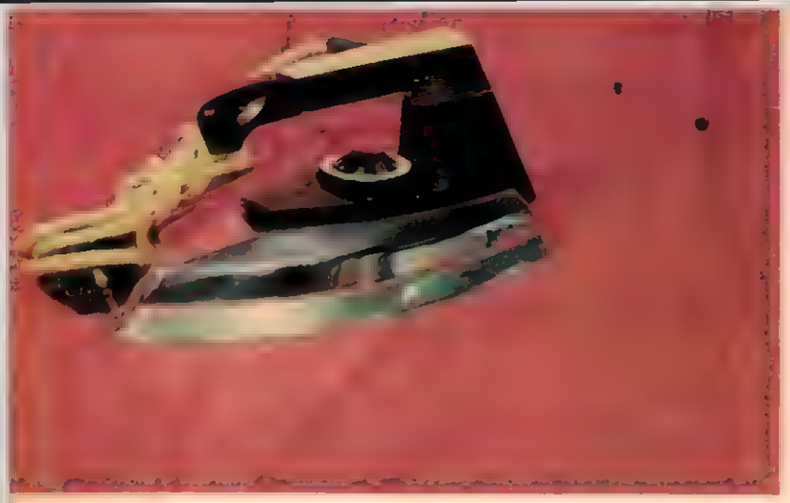

I.I.S. „ELECTRO-MUREŞ“

produce:

— Fiare de călcat
— Plite electrice
— Radiatoare electrice
— Termoplonjoare
— Ferne electrice
— Antene televiziune
— Conductori electrici
— Papuci cablu
— Maşini de calculat
— Bare de distribuţie electrice
— Maşini de găurit
— Vibratoare pentru beton
— Manşoane de legătură şi derivaţie
— Cutii terminale

Produsele I.I.S. «Electro-Mureş»-Tg. Mureş, concepute şi executate la un nivel de calitate superioară, au un aspect plăcut, funcţionare ireproşabilă, o linie constructivă modernă şi răspund cerinţelor celor mai exigente ale beneficiarilor noştri.

COMBINATUL TEXTIL IAŞI

— Cămăşi pentru copii şi adulţi
— Poplinuri şi zefiruri în carouri
— Pijamale
— Cearşafuri în diverse lăţimi
— Ţesături de mătase uni şi imprimate
— Fulgarine Posada şi Siret
— Lenjerie de corp din tricot,pentru copii şi adulţi
— Pantaloni pentru copii şi adulţi

...sînt doar cîteva dintre cele peste 180 articole realizate în cadrul COMBINATULUI TEXTIL-IAŞI, produse ale căror calităţi superioare sînt apreciate de beneficiarii interni şi externi.

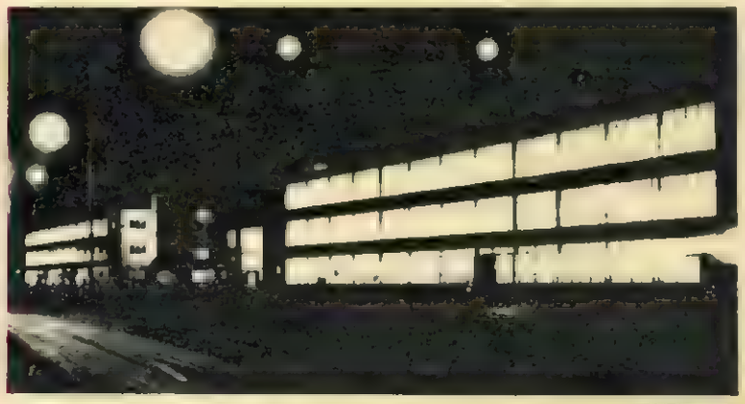

PUBLICITATE

eficacitate

Căsătoriți de nouă ani, Irene și John Hanson din Londra începuseră să fie serios îngrijorați că nu vor avea copii. Au consultat un medic și altul, au încercat un tratament și altul, pînă cînd unul s-a dovedit eficace. Atît de eficace, încît Irene Hanson a născut nu mai puțin de cinci fetițe: Sara, Julie-Ann, Joanne-Lesley, Jacqueline-Mary, Nicola-Jane, care cîntăresc între 1,5 și 1,8 kg. Sănătoase, citești cinci. Mîndria părinților nu mai cunoaște margini: în Anglia nu s-a mai semnalat un caz asemănător de 100 de ani, iar statisticienii au stabilit că cinci prunci gemeni vin pe lume o dată la 85 de milioane de nașteri.

ceasornicul lui amenophis era impermeabil

Muzeul Abeler, aparținînd unei familii de iscusiți giuvaergii și ceasornicari din Wuppertal (Republica Federală a Germaniei), posedă una dintre cele mai frumoase și mai originale colecții particulare de ceasuri din Europa — după cum afirmă agenția vest-germană D.A.D. Ilustrația noastră (stînga) înfățișează copia fidelă a unuia dintre cele mai vechi dispozitive de măsurat timpul din lume, un ceasornic egiptean cu apă din epoca lui Amenophis al III-lea (1411-1375 i.e.n.). Drept cea mai prețioasă piesă a muzeului trece ceasornicul astronomic artistic al lui Antoni Scheg din Nürnberg. Complicata operă de artă indică orele zilei și ale nopții în culori diferite, cuprinde printre altele un calendar etern, la dorință anunță, sonor, minutele, are un indicator automat al zilelor și un cadran pentru poziția soarelui în zodiac.

suvenir din București

În fotografie puteți ușor recunoaște pe iluștrii astronauți de pe «Apollo-12» care ne-au vizitat recent țara împreună cu soțiile lor: Jane CONRAD, Barbara GORDON și Sue BEAN. La atenția delicată a celor ce le-au oferit în dar cîte un splendid costum național românesc, simpaticele selenaute (prin alianță) au răspuns cu nu mai puțină delicatețe, exprimîndu-și dorința de a se fotografia de îndată cu noile veșminte.

UMOR UNGURESC

Tactică
— Fă bine și așteaptă pînă cînd mă fac mai serioasă!

Părinți ambițioși
— Lasă dragă, cine știe, poate că de-aici iese un scenariu de film.

Mister psihologic
— Interesant, nici atunci cînd îl sfătuiești să nu învețe el nu pune mina pe carte..

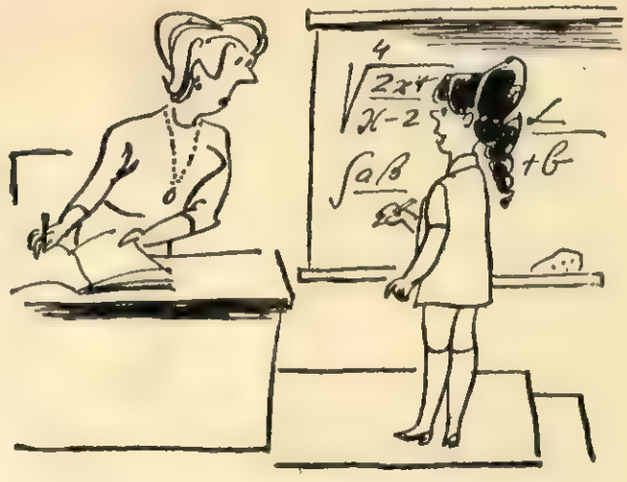

În Franța
— N-ar fi mai bine, madame, să declarați grevă?...

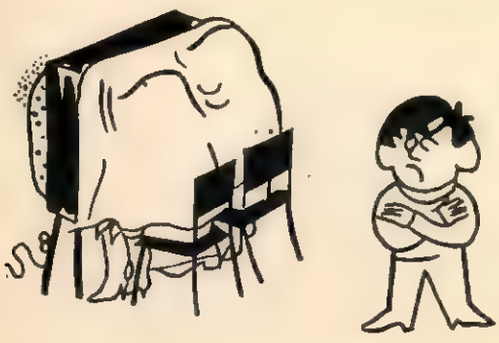

Sancțiunea...

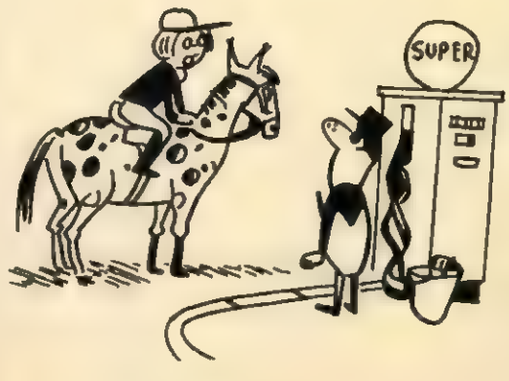

— Puțină apă, vă rog!..

Urmează ora zootehnicianului...

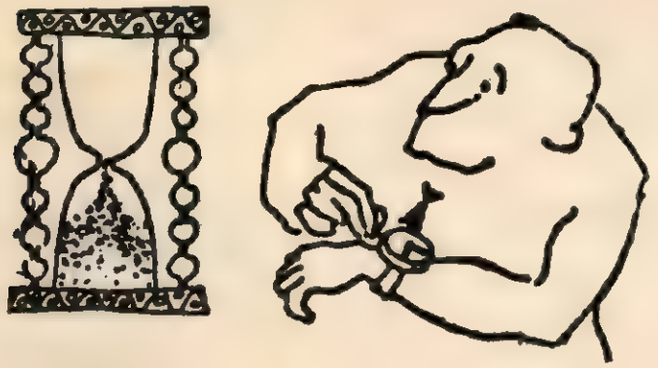

Soția campionului e geloasă...

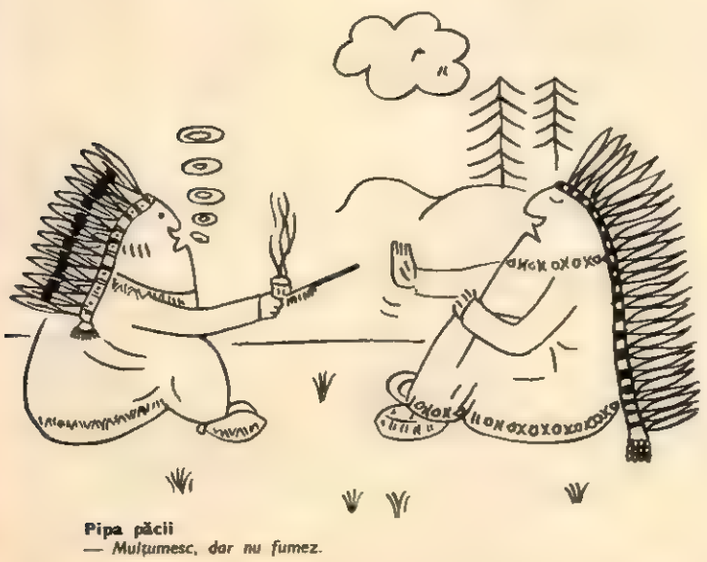

Pipa păcii
— *Mulțumesc, dar nu fumez.*

NU TOT CE ZBOARĂ...

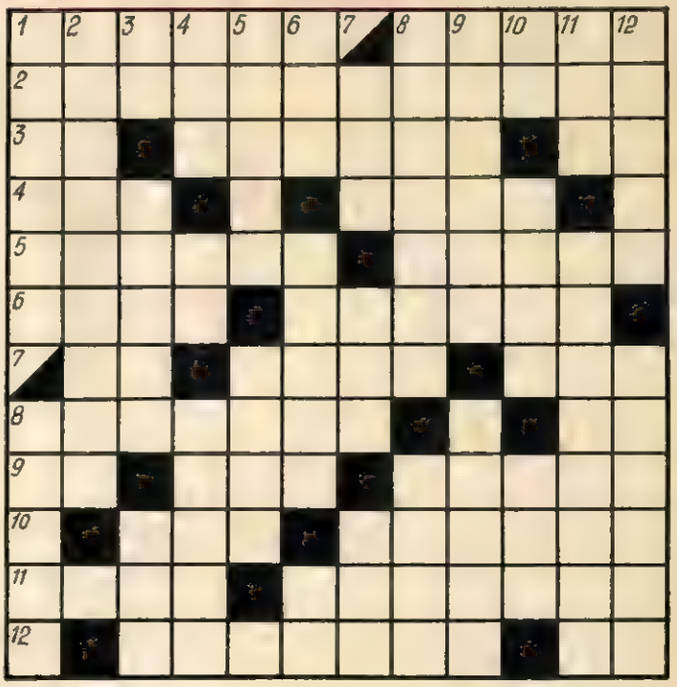

ORIZONTAL: 1) Sitar — O pasăre... scumpă! 2) Pupăză. 3) Mioare — A face pilaf... tematic — Floare-albastră. 4) Oraș în Somalia — O dă gaia printre pui. 5) Spațiu locativ la discreție (sing.) — Dă dovadă de orice. 6) Basta — Curci plouate. 7) Odinioară (abr.) — Cuc — Arma lui Tell. 8) Cocoș — Vai și amar. 9) Cu flori și riuri (pl.) — Fortăreață lîngă Batna — Arabi (pop.). 10) Nicolae în familie — Pasăre fără... motor. 11) O pasăre... rară! — Cuci. 12) Cu caș la gură (fig.) — Cațe!

VERTICAL: 1) Minciună vopsită — Cîntecul... albatrosului! 2) Papagali. 3) Văzute prin lupă — Din resursele interne ale pădurii (sing.) — Aproape nimic! 4) Mîncat de șoareci — Coadă de struț! — Umflați (fig.). 5) Fără aripi — Gaițele. 6) Escadrila hărniciei — A lua pe sus (fig.) — În nisip! 7) Face cît trei! — Roșcat, pistruiat (reg.) — Pițigoi (trans.). 8) Specialitate de... ciocănitoare — Localitate în Anglia. 9) Șoim — Porumbei. 10) Nu — Poet comic roman — Zeu babilonian. 11) A apărea — Bază de zbor. 12) Are o limbă oricum... dulce — Venitul... păsărilor călătoare!

Toma MICHINICI

DICȚIONAR: ATO, RBA, RUI, ALNE, ATTA, ANU.

DEZLEGAREA JOCULUI «ÎN CÎTEVA RÎNDURI», APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) PRIMORDIALA. 2) ALTERNATIVA. 3) S — ASI — RADA. 4) AC — ANI — LA — U. 5) JOS — DATI — IN. 6) NUCU — RACNI. 7) ESCHIVE — ZAT. 8) NECI — UNA — II. 9) UCENIC — RIN. 10) MUS — ZEI — UTE. 11) ETON — ADERAT. 12) RIR — S — ERETE. 13) AVIOANE — SIR.

glob-comentar

Gh. DOLGU

GATT, QUO VADIS ?

În portretul care-i însoțește interviul din *Times*, Olivier Long pare un predicator avertizînd de pe amvon împotriva ispitelor Satanei. Olivier Long este directorul general al GATT, iar textul interviului este de fapt o punere în gardă împotriva ispitei de a încălca principiile care timp de două decenii au constituit filozofia acestei instituții — nediscriminarea, reciprocitatea și clauza națiunii celei mai favorizate.

Dacă îți lei distanța necesară, este exclus să nu vezi lacunele Acordului general pentru tarife și comerț, care vreme îndelungată a cuprins aproape exclusiv țările dezvoltate cu economie de piață. Dar dacă ai ca repere bazele principale pe care se poate dezvolta cooperarea economică dintre popoare și compari aceste baze cu filozofia GATT, precum și dacă ai în vedere rezultatele practice nu poți să nu descoperi în «Acordul general» unul dintre cele mai eficiente instrumente de colaborare pe care comunitatea internațională le-a creat în anii postbelici. El a însemnat o abordare lucidă a realităților, voință de a contribui la reconstruirea relațiilor economice internaționale în concordanță cu datele noi ale progresului științific și tehnic și ținînd seama de învățămintele triste ale perioadei dintre cele două războaie mondiale. Trebuie recunoscut că succesul dezvoltării comerțului dintre țările dezvoltate nu este un rezultat automat al expansiunii economice. Rezultat, dar și factor al acestei expansiuni, comerțul internațional a crescut — în sectorul respectiv — în ritmul cu care a crescut, între altele, ca rezultat al unei politici concertate, pentru a cărei elaborare și aplicare GATT-ul a oferit un cadru deosebit de adecvat. În contrast cu proliferarea practicilor restrictive din anii interbelici, GATT-ul a devenit expresia curentului de liberalizare a schimburilor, instrumentul avansării pe linia abolirii restricțiilor cantitative, în primul rînd de ordin tarifar. Apogeul activității acestei instituții se situează în perioada 1964-1967, cînd în cadrul său s-a desfășurat așa-numita Rundă Kennedy. La sfîrșitul anului viitor va avea loc ultima reducere de taxe vamale prevăzută în programul stabilit de rundă.

Și pe urmă ce o să fie? Tocmai aceasta este problema. Întrucît nu numai că nici o nouă inițiativă nu a mai fost luată după iunie 1967, dar de atunci s-au intensificat în politica statelor membre tendințele de a acționa împotriva principiilor GATT. Este vorba de o serie de măsuri adoptate de Piața comună, de intenția S.U.A. de a crea o zonă de comerț preferențială cu țările Americii Latine, precum și de menținerea și accentuarea restricțiilor de ordin netarifar. Faptul că una după alta țările capitaliste dezvoltate recurg la măsuri care contravin dacă nu literei, cel puțin spiritului principiilor de comerț liber generează și întreține acel «growing sense of crisis» de care vorbește ziarul *Times*. Cum spune, cu dreptate, Long, prima etapă a reconstrucției comerciale postbelice este încheiată; este necesară găsirea unei politici corespunzătoare noilor condiții caracteristice celei de-a doua generații postbelice. Această teză este adevărată într-un sens mult mai larg decît cel care rezultă din aplicarea ei la GATT în actuala lui structură și sferă de cuprindere. Este important desigur să fie menționate toate curentele și tendințele pozitive. Dar simpla lor extrapolare mi se pare astăzi insuficientă. A avea succes în elaborarea unei politici pentru noua generație postbelică înseamnă înainte de toate a avea curajul să iei în mod real ca punct de pornire teza indivizibilității progresului economic mondial.

I. FÎNȚÎNARU

COMERȚUL ANTICIPEAZĂ TRATATIVELE

Am dat deunăzi, întîmplător, peste invitația la dejunul oferit la 1 februarie 1967, la Köln, de oamenii de afaceri în cinstea ministrului de externe român pe care îl însoțeam într-o vizită oficială în R.F. a Germaniei. Amfitrionul era Otto Wolf von Amerongen, președintele Camerei de comerț. La masă s-a evocat adagiul anticilor cum că «*negustorii deschid calea ambasadorilor*» și, la concret, s-a evidențiat aportul dinamicii schimburilor economice în pregătirea evenimentului care făcea obiectul vizitei — stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări. Episodul mi-a revenit în minte citind, la 2 martie 1970, relatarea de presă despre vizita conducătorilor R.D. Germane, Walter Ulbricht și W. Stoph, la Tîrgul de la Leipzig. La pavilionul vest-german au fost întîmpinați de fosta noastră gazdă, dl. Otto Wolf, și de alți oameni de afaceri din R.F. a Germaniei. A urmat o lungă convorbire care — precizează agenția A.D.N. — s-a încheiat cu constatarea că «ambele părți se vor strădui să ajungă la un *pas principal* care să contribuie la coexistența pașnică dintre R.D.G. și R.F. a Germaniei». Exact a doua zi începeau la Berlin convorbirile tehnice în vederea proiectatei întîlniri dintre premierii Willi Stoph și Willy Brandt. Cine ar putea tăgădui legătura organică dintre faptul că R.D.G. se situează în prezent pe primul loc în exportul R.F. a Germaniei destinat țărilor socialiste — cu o creștere valorică de 50% în 1969 — și netezirea drumului spre anunțatele tratative la nivel înalt, de neconceput cu numai 2-3 ani în urmă? Nu este un exemplu singular. La 1 februarie a.c. s-a semnat la Essen un amplu acord prevăzînd livrarea de gaze naturale din Uniunea Sovietică în schimbul țevilor de oțel vest-germane pentru conducta care să le transporte din Siberia în inima Europei. Despre acest contract — cel mai mare încheiat de R.F. a Germaniei în perioada postbelică — ziarul «Braunschweiger Zeitung» a scris: «*Domnește părerea că gazul adus din U.R.S.S. ar putea încălzi relațiile reciproce*». Cert e că, între timp, reprezentanții celor două țări, A. Gromiko și E. Bahr, au avut pînă acum, la Moscova, 6 întîlniri în cadrul unor negocieri în probleme de interes reciproc. Un dialog a început și între Polonia și R.F. a Germaniei pentru soluționarea problemelor politice pendinte între cele două țări. Se scontează că și el va fi influențat de mersul negocierilor ce se poartă pe plan economic între cele două țări.

În mesajul său cu privire la situația mondială, președintele Nixon a reluat o idee a sa cum că «era confruntării a trecut, începe era negocierilor». Ce a înțeles exact, se va vedea în lunile următoare. Dar fapt e că «era» a debutat cu abolirea, în S.U.A., a legii cu privire la controlul exportului — unul din pilonii «războiului rece» — și intrarea în vigoare a unei legislații de «liberalizare» a schimburilor Est-Vest.

Cred că exemplele citate sînt suficiente pentru a releva esența fenomenului: anume că angajarea unor importante tratative îndreptate spre destindere și rezolvarea unor probleme politice complexe a fost precedată și favorizată de dezvoltarea și diversificarea cooperării pe plan economic, tehnico-științific, între țări cu orînduiri sociale diferite. Faptele aduc astfel o puternică confirmare punctului de vedere pe care tot timpul România socialistă l-a afirmat cu clarviziune și l-a promovat cu consecvență — și anume că extinderea relațiilor de colaborare economică pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc constituie un factor primordial de favorizare a destinderii, înțelegerii și încrederii reciproce între state.

Nic. IONESCU

IERTAREA CALULUI TROIAN

Nu degeaba se spune că unele dorințe se alimentează exclusiv din neputința realizării lor! În momentul în care porțile posibilului se deschid, ardoarea acestor dorințe pălește și putem avea surpriza unei reevaluări severe și exigente a intențiilor.

Ce înfruntare politico-diplomatică vest-europeană a reținut mai mult atenția în ultimii zece ani decît asedierea continuă de către Marea Britanie a zidurilor Pieței comune? Guvernele conservatoare, ca și cel laburist, au înscris constant în programele lor dezideratul pătrunderii în C.E.E. Cîte cuvîntări, articole, studii și referate nu au fost puse în slujba acestei cauze? La cîte manevre de flanc nu s-a recurs pentru a ocoli imuabilul veto al Franței? Relațiile anglo-franceze ajunseseră chiar la un punct extrem de critic după ce — acuzați de planuri diabolice și comparați cu un «cal troian» sau etichetați drept prea firavi și nesiguri din punct de vedere economic — britanicii au recurs la dubioasa armă a dezvăluirii secretelor diplomatice, sacrificînd chiar cariera unui harnic și distins ambasador în încercarea de a șubrezi pozițiile principalului lor oponent.

Și iată că de la o vreme edificiul imposibilului și-a pierdut din rigiditate. O dată cu retragerea generalului De Gaulle a devenit tot mai evident că obstacolele în calea aderării Marii Britanii la C.E.E. nu mai sînt decît simbolice și că terenul negocierilor va fi deminat pas cu pas. Dar... nu degeaba se spune că dorințele se alimentează din neputința realizării lor. Cînd, în sfîrșit, șansele au început să le surîdă, britanicii au reacționat... cu calm. Dorința s-a transformat în indoială, iar aceasta din urmă în opoziție. Potrivit unor sondaje al căror rezultat a fost publicat recent în presa londoneză, 57% din englezi au devenit ostili aderării, 18% ezită, și numai 26% ar favoriza o asemenea acțiune. Această metamorfoză, oricît ar fi de surprinzătoare, are temeiuri foarte precise. Dispărînd argumentele de mîndrie și prestigiu, au rămas în calcul elementele reale ale problemei. Acestea arată că prin aderare costul vieții în Marea Britanie ar crește cu 4%. O adevărată senzație a produs publicarea de către guvernul Wilson a «cărții albe» referitoare la consecințele financiare ale aderării la C.E.E. Prejudiciile pentru Marea Britanie — se constată în acest studiu — se vor ridica la peste un miliard lire sterline anual.

Pare neîndoielnic că guvernul laburist se străduiește în prezent să măsoare de două ori înainte de a tăia o dată. «Sîntem gata să începem negocierile, declară Harold Wilson, dar dacă condițiile vor fi inechitabile, nu vom intra. Nimeni nu va putea să ne oblige la plata unei taxe de intrare».

Pe plan politic, rezervele sînt și mai serioase. Ele se referă la caracterul indezirabil al oricăror instituții de tip federal sau supranațional și la preocuparea de a nu pune în primejdie însăși suveranitatea țării datorită tendințelor suprastatale ale comunității.

Probabil că, în cele din urmă, Anglia va intra în C.E.E. pentru că vrea — și are nevoie — să revină în Europa. Actuala metamorfoză a poziției sale față de această intrare amintește de replica unui abil negociator oriental: «Dacă se poate, atunci să mă mai gîndesc...»

telex

MOSCOVA

În apropiere de Novosibirsk va lua naștere un nou «oraș academic». Se vor construi cinci institute de cercetări științifice și cartiere de locuit destinate unei populații de 10—15 000 oameni

HAGA

Aruncînd în Rin reziduuri chimice, concernele vest-germane poluează apa potabilă folosită în Olanda. Numai firma Hoechst varsă zilnic în apele fluviului 40—50 kg substanțe toxice. Parlamentari olandezi au cerut guvernului să întreprindă o largă anchetă în această problemă.

OTTAWA

Guvernul canadian a alocat 100 milioane dolari pentru despăgubirea fermierilor dispuși să-și ardă anul viitor recoltele de grîu și să contribuie astfel la menținerea prețului acestuia.

BONN

Raportul anual asupra situației agriculturii menționează că din 2,4 milioane fermieri vest-germani, în 1980 nu vor mai rămîne decît 1,4 milioane. În decursul a zece ani deci, circa 1 milion mici fermieri vor trebui să-și găsească alte mijloace de subzistență.

SOFIA

Uzina «Dunav» a fabricat primele 10 automobile electrice destinate în special transportului de mărfuri și călători în localitățile cu populație densă. Viteza: pînă la 35 km pe oră.

QUITO

Economia Ecuadorului, bazată aproape exclusiv pe monocultura bananei, se resimte de pe urma scăderii importurilor S.U.A. la acest articol. Se apreciază că pînă în anul 1971 suprafața plantațiilor va trebui redusă cu cel puțin 20 000 ha

ROMA

Cu începere din acest an, la Bienala de artă plastică de la Veneția nu se vor mai acorda nici un fel de premii. Aceeași măsură a fost luată anul trecut pentru festivalul de film, ca urmare a cererii de a i se elimina caracterul comercial.

CANBERRA

Populația băștinașă din Australia a hotărît ca la 29 aprilie — cînd în întreaga țară se va sărbători ziua descoperirii de către Cook a continentului — să declare zi de doliu și să participe la demonstrații de protest împotriva condițiilor intolerabile în care trăiește azi.

Sergiu VERONA

STATISTICA ȘI POLITICA

Relativ recent, la mijlocul lui noiembrie, la Helsinki, unde se desfășurau tratativele sovieto-americane în problema limitării mijloacelor strategice (SALT), fiecare ziarist prezent a primit un studiu elaborat sub auspiciile Agenției Statelor Unite pentru controlul armamentelor și dezarmare, consacrat cheltuielilor mondiale pentru cursa înarmărilor («World Military Expenditures 1966—1967»). În aceeași lună buletinul centrului de presă SALT, editat în capitala finlandeză, ne anunța că la Stockholm ieșise de sub tipar o voluminoasă lucrare a Institutului pentru problemele păcii (SIPRI) condus de Gunnard Myrdal, avînd de asemenea ca obiectiv problema cheltuielilor ce se fac de către state în scopuri militare.

Să fie oare vorba de o simplă coincidență? Doar o suprapunere a unor teme similare de studiu?

Există toate motivele să nu considerăm lucrurile prin această optică. Problema cheltuielilor în scopuri militare a ajuns un obiect de preocupare strîngentă nu numai pentru cei avizați, pentru «inițiații» în cifre și statistici. Coloanele seci înspăimîntă și pe nespecialist, întreaga opinie publică în accepțiunea cea mai largă a cuvîntului, deoarece ele reflectă nu numai proporțiile alarmante ale cursei înarmărilor, ci concretizează imensul efort la care sînt supuse popoarele întregii lumi, efort de la care nimeni, nicăieri, nu se poate sustrage.

Să prezentăm deci cîteva cifre, și anume pe cele mai generale. Anul trecut cheltuielile pentru înarmare au depășit 200 miliarde de dolari față de 120 miliarde în 1962. Aceasta presupune că, menținîndu-se actualul ritm de creștere, omenirea ar trebui să cheltuiască în următorul deceniu, pentru aceleași scopuri, 4 000 miliarde de dolari. Respectiv cam atît cît s-a cheltuit de către umanitate în scopuri militare în primele șapte decenii ale secolului nostru. Pot fi făcute, firește, și alte comparații. Creșterea cheltuielilor militare este mai mare în prezent decît creșterea populației și a venitului național în întreaga lume. Experții estimează că 50 de milioane de oameni, deci 4% din populația activă din punct de vedere economic, sînt angrenați în domeniul militar.

Cît timp și pînă unde poate continua acest proces? Cît timp și în ce măsură cadrul relațiilor internaționale va putea rezista presiunii acestei imense acumulări de mijloace de distrugere? Cît timp economiile diverselor țări vor putea suporta o povară care devine tot mai apăsătoare?

Sînt, din păcate, nu simple întrebări de domeniul teoriei, ci probleme de o pregnanță deosebită, esențiale pentru desfășurarea generală a relațiilor dintre state, iar răspunsul la ele nu este de loc încurajator.

Specialiștii în problemele militare consideră că în momentul de față cursa înarmărilor se află la un moment de prag. Există posibilitatea creării unor tipuri noi de arme, cu o capacitate de distrugere ținînd de progresia geometrică, putînd aduce un dezechilibru total în viața internațională. Cursa înarmărilor a reprezentat totdeauna substratul unei politici de forță și de încălcare a normelor de drept în relațiile dintre state.

Acest prag nu trebuie trecut pentru a nu se ajunge la acel punct de unde nu mai există întoarcere. Iar unul din instrumente este oprirea imensului flux de mijloace destinate distrugerii, stăvilirea acestor cheltuieli militare de-a dreptul apocaliptice.

Florica ȘELMARU

NU S-AR PUTEA OARE ?

«Revenire la obiceiuri sălbatice în relațiile internaționale». S-au rostit asemenea cuvinte în legătură cu bombardarea de către forțele israeliene a uzinei de la Abu Zabal. Cu cîtăva vreme în urmă, indignarea stîrnită de masacrul de la Song My se exprimase în termeni asemănători. Aprecierea este, cred, nedreaptă. Nedreaptă și injurioasă

Dar nu pentru cine s-ar putea crede. Ci pentru acei pe care, de la orgolioasa înălțime a civilizației sale, o omenire cu ordinatoare, televizoare și utilaj electromenajer, cu antibiotice și armament atomic, cu perplexități în problema lungimii veșmintelor feminine sau a coloritului garderobei masculine și cu autentice neliniști profunde în ceea ce privește propriul ei viitor, îi numește global și sumar «sălbatici». Am citit un reportaj despre asemenea ființe care trăiesc în ținuturi puțin explorate din Noua Guinee răsăriteană. Cei care i-au văzut afirmă că existența lor e cea a omului din epoca de piatră. Împărțiți în triburi, acești primitivi se războiesc uneori între ei. Fireste, fără să cunoască normele dreptului internațional în materie. Dar cu norme proprii: 1) adversarul trebuie anunțat în prealabil și în mod public; 2) înfruntarea nu poate începe înainte ca ambele armate să fie gata de luptă; 3) săgețile nu au voie să fie prevăzute cu pene, deoarece astfel zborul lor ar deveni prea precis și ar ucide prea mulți oameni. În jargonul nostru civilizat asta înseamnă interdicția de a folosi avantajul surprinderii adversarului și excluderea anumitor tipuri de armament. În plus, lupta se desfășoară pe un teren stabilit, cruțînd satele și familiile. Populația civilă, adică, iar normele se respectă.

Departe de mine gîndul rousseau-ist despre «bunul sălbatic» și despre civilizația mamă a tuturor relelor. Dar de la roată și pînă la energia atomică, toate, dar absolut toate marile descoperiri care jalonează biografia colectivă a omenirii au căpătat o dublă fizionomie: un chip întors spre viață, un chip întors spre moarte. Trebuie oprit progresul? Fără îndoială nu, și nici n-ar fi posibil: din gîndire naște gîndire, dintr-o idee alta, iar rapiditatea mijloacelor de comunicare contemporane stimulează și înmulțește procesele creatoare. Dar rodul acestora să nu fie aruncat într-un dans bezmetic, ca în povestea ucenicului vrăjitor care nu mai știa să oprească mișcarea dezlănțuită de el

În sud-estul asiatic, intervenția militară americană — deși se împlinesc în curînd doi ani de la începerea convorbirilor de la Paris — nu numai că nu încetează în Vietnam, dar se extinde și asupra Laosului. În Orientul Apropiat, rolul ucenicului vrăjitor îl joacă un climat pasional de adversitate. Care a dus în vremea din urmă la intensificarea acțiunilor militare în regiune, apoi la atacarea unor instalații civile. Numai în bombardamentul de la Abu Zabal au fost uciși aproape o sută de oameni. Civili. Deci, dintre cei pe care «sălbaticii» îi feresc de primejdiile războiului. De altfel, există pentru sud-estul asiatic acordurile încheiate la Geneva în 1954 și 1962, pentru Orientul Apropiat, rezoluția din noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate. În lumea noastră civilizată, asemenea documente nu ar putea oare beneficia de respectul pe care aceiași «sălbatici» — care probabil nu știu de etic și juridic — îl păstrează cu strictețe față de normele pe care le-au stabilit?

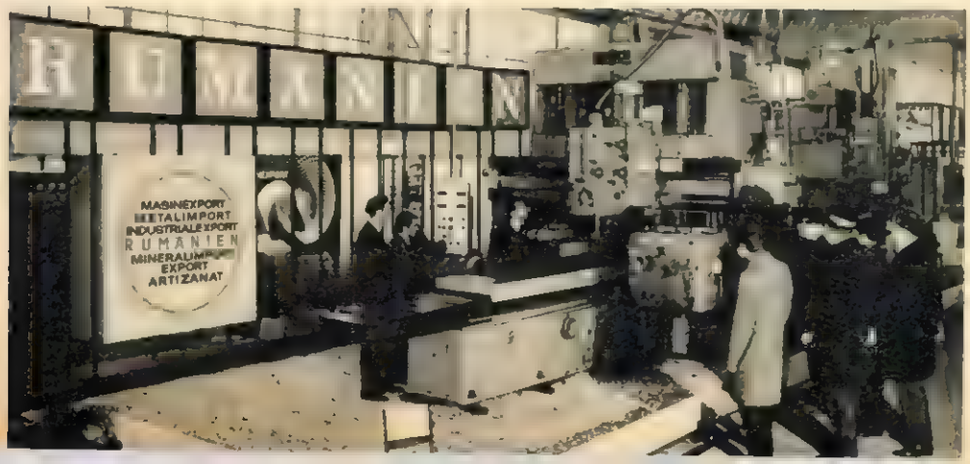

După tentativa de asasinare a președintelui Ciprului, arhiepiscopul Makarios, însoțit de o puternică escortă, s-a îndreptat spre locul de unde un grup de necunoscuți au tras asupra elicopterului său. Președintele a fost cu acest prilej obiectul unei manifestații de solidaritate din partea populației.

LEIPZIG

ROMÂNIA - PREZENȚĂ PRESTIGIOASĂ

Corespondență specială de la St. DEJU

Ediția din această primăvară a Tîrgului internațional de la Leipzig s-a bucurat de o largă participare, prilejuind numeroase contacte economice. Aproape 10 000 de participanți din 65 de țări au expus pe o suprafață de 350 000 mp; 2 000 de firme din 11 țări socialiste au prezentat produsele pe o suprafață de 38 500 mp. Firmele românești au expus pe o suprafață (peste 1 200 mp) mai mare decît în anul trecut, dispunînd totodată de un stand central de informare. Printre exponatele lor au figurat produse tehnice și mașini-unelte, produse electrotehnice și ale industriei metalurgice, precum și instalații de extracție și pompe. De asemenea, o serie de întreprinderi de comerț exterior românești au prezentat produse de uz casnic și ale industriei alimentare.

Cu prilejul unei conferințe de presă, directorul expoziției românești, ing. Remus Brad, a prezentat produsele românești expuse la această ediție.

Au fost prezentate noi tipuri de tractoare românești de 40 CP pentru legumicultură și viță-de-vie. A fost expus de asemenea un nou tip de avion utilitar; două dintre aceste avioane, staționate pe aeroportul din Leipzig, au stat la dispoziția vizitatorilor tîrgului pentru zboruri de încercare.

Preventorul de erupție pentru instalațiile de foraj, expus pentru prima oară la un tîrg internațional de întreprinderea «Industrialexport» din Republica Socialistă România, a primit medalia de aur — expresie a înaltei aprecieri de care se bucură astăzi peste hotare produsele industriei românești.

sapte zile pe pămînt

ÎNTRE GĂINI ȘI ULII

Corespondentul la Londra al ziarului «New York Times», Anthony Lewis, semnala recent că asupra aliaților S.U.A. se fac noi presiuni pentru a-și mări cheltuielile militare, pentru a intensifica înarmările convenționale și pentru a prelua o parte mai mare din poverile create de participarea la N.A.T.O. Un indiciu evident l-au furnizat convorbirile Brandt-Wilson de la Londra, în cadrul cărora au fost abordate, după cum se arată în relatările oficiale, «problemele apărării vest-europene în lumina evoluției politice în cursul viitorului deceniu».

Statele Unite amenință, între altele, pe aliații lor, nici mai mult, nici mai puțin, cu retragerea trupelor americane din Europa occidentală, în cazul că nota de plată nu-și găsește o mai mare acoperire din partea partenerilor. Ce răspund aceștia din urmă? Întîi subliniază că americanii nu au intenții serioase de a retrage trupele, deoarece la Washington se consideră încă a fi în «interesul» S.U.A. de a menține trupe pe teritorii străine. În al doilea rînd, că nu au de unde da noi bani pentru N.A.T.O. și pentru trupele americane. Cancelarul Brandt a declarat la Londra că, după părerea vest-europenilor, «ar fi o greșeală să se comporte asemenea unor găini speriate». În caz că ar proceda astfel — a spus cancelarul vest-german — ei nu ar face decît să influențeze defavorabil dezbaterea ce are loc în S.U.A. în legătură cu această problemă. La rîndul său, observatorul american Anthony Lewis avertizează pe compatrioții săi că presiunile nu vor da rezultate, întrucît «oricine dovedește un minimum de simț al realităților politice nu poate să se gîndească că membrii europeni ai N.A.T.O. pot să-și mărească contribuția». Rămîne de văzut cît de speriate vor fi găinile vest-europene și cît de amenințători reușesc să pară ulii americani.

Nicolae LUPU

„REPUBLICA" CELOR 1%

La Salisbury, capitala rhodesiană, portretele majestății sale britanice au dispărut din clădirile publice, iar acordurile cunoscutului «God Save the Queen» nu vor mai răsuna la ceremoniile oficiale: parcurgînd un nou pas pe drumul care-l desparte de Anglia și-l apropie de apartheidul sud-african, guvernul lui Ian Smith a proclamat Rhodesia «republică». Este un epilog al modului în care a evoluat situația din Rhodesia în ultimii patru ani, marcați de tentative, eșuate, de negocieri cu fosta metropolă britanică și de promovarea de către guvernul rasist de la Salisbury a unor inițiative menite să legifereze pe deplin supremația albă asupra populației de culoare. În acest sens se poate afirma că proclamarea «republicii» rhodesiene a fost pregătită minuțios încă din cursul verii trecute, cînd a avut loc simulacrul de referendum în legătură cu promulgarea unei noi constituții și cu ruperea ultimelor legături care mai existau între metropola britanică și fosta sa colonie. Ambele proiecte au fost adoptate cu aproximativ 55 000 de voturi din cele exprimate de 70 000 de albi și 6 600 de africani participanți la scrutin, reprezentînd o populație de 5 069 000 de locuitori, dintre care 4 818 000 negri. Cu alte cuvinte, «republica» lui Ian Smith se bucură de adeziunea declarată a aproximativ 1% din populația țării.

Marea majoritate a populației din Rhodesia s-a opus (prin demonstrații, întrucît nu au drept de vot) proiectului de constituție și, implicit, proclamării «republicii», deoarece în acest mod se instituționalizează draconice practici rasiale, similare celor sud-africane. În principalele organe legislative ale țării, reprezentarea se face după criteriul averii, astfel încît Camera reprezentanților urmează să fie alcătuită din 50 de albi și 16 africani, opt aleși și opt numiți din rîndul șefilor de triburi, favorabili îndeobște guvernului.

Actul de proclamare a «republicii» rhodesiene a fost primit cu dezaprobare în majoritatea statelor lumii și îndeosebi pe continentul african. Reunit în sesiune plenară, Consiliul ministerial al O.U.A. și-a concentrat dezbaterile asupra acestui eveniment, considerat «o sfidare adresată întregii lumi africane». La încheierea lucrărilor a fost adoptată o rezoluție prin care se cere tuturor statelor să rupă orice legături cu Rhodesia și ca împotriva regimului Smith să fie folosite orice mijloace, inclusiv forța. Consiliul ministerial al O.U.A. condamnă totodată Anglia pentru poziția de expectativă adoptată față de Rhodesia și prevede în același timp sprijinirea masivă a forțelor patriotice zimbabwe care acționează împotriva regimului rasist de la Salisbury.

Venera ANGHEL

AȘA S-AU NĂSCUT VIADUCTELE

Lucrările elvețiene de artă din domeniul construcțiilor de șosele și autostrăzi s-au îmbogățit recent cu cele două viaducte de lîngă Chillon, realizare îndrăzneață și de mare originalitate. Situate între localitățile Montreux și Villeneuve, viaductele fac parte din drumul național nr. 9, care traversează întreaga Elveție, făcînd joncțiunea cu șoseaua internațională nr. 2 — șosea ce pornește de lîngă Londra și continuă pe continent trecînd succesiv prin Paris, Lausanne, Milano, pînă în sudul Italiei, la Napoli. Lucrarea, ce domină Léman-ul de la o înălțime de aproximativ 100 m, se ridică pe pantele accidentate ale Alpilor, reflectîndu-și silueta elegantă în apele limpezi ale lacului. Construcția viaductelor — recent încheiată — a început în 1966. Iată și cîteva date caracteristice. Cele două viaducte, paralele și independente, au lățimea carosabilă de 12 metri și o lungime de 2 150 m. Fiecare dintre ele se sprijină pe 22 piloni, situați la distanțe de circa 100 metri. Materialul folosit este betonul precomprimat, autostrada propriu-zisă fiind alcătuită din panouri celulare prefabricate; greutatea unuia singur din aceste elemente prefabricate variază între 45 și 80 tone.

Aflîndu-mă la Chillon în perioada construirii viaductelor, am avut prilejul să văd cum se lucra și să apreciez originalitatea soluției tehnice adoptate. Pe cele două laturi ale unui pilon central se fixa cîte un element constitutiv al autostrăzii. Curînd se mai adăugau încă două elemente fixate «în balanță» și consolidate apoi cu ajutorul cablurilor pretensionate. Urmau alte două elemente, și încă două, și sub ochii noștri se profila silueta zveltă a unei porțiuni a viitorului viaduct.

Podul-macara, o mașină păsitoare, funcționa necontenit, ritmul de înaintare fiind în medie de 290 metri pe lună.

L. TIBOR

Inundațiile (cele mai mari din ultimii 30 de ani) provocate de revărsarea Rinului au transformat unele cartiere ale Bonnului în adevărate Veneții. În fotografie, clădirea Bundestagului asaltată de ape.

UN PICTOR ROMÂN PE MERIDIANELE LUMII

«Ninge afară, dar florile înfloreau pe pereții locuinței lui Oates» — consemna de curînd cronicara ziarului «Memphis Press» din capitala statului nord-american Tennessee, anunțînd prezența la galeria locală de artă «W.E. Oates» a unui mesager al picturii românești, Aurel Iacobescu. În actuala expoziție personală din Memphis, pictorul român nu s-a limitat însă la evocarea florilor — o parte dintre cele 42 de lucrări trimise la galeria Oates reprezentînd marine, peisaje din Dobrogea și Transilvania, naturi statice etc.

Întîlnirea artistului cu iubitorii de pictură din orașul nord-american a fost de fapt o reîntîlnire, pentru că Aurel Iacobescu revine aici, prin intermediul tablourilor sale, exact la un an de la prima lui expoziție, deschisă în aceeași galerie.

Aurel Iacobescu — prezent de altfel, în momentul de față, și la Expoziția de artă românească contemporană din Beirut cu cîteva lucrări remarcate de cronica plastică locală — așterne acum pe pînză impresiile culese dintr-o recentă călătorie în arhipelagul grecesc (unde plecase, în chiar ziua în care lăzile cu tablourile sale porneau spre Memphis). Pe șevalet, în definitivare, se află una dintre schițele făcute în insula Ydra. Un vraf de alte schițe și note de culoare — realizate în Peloponez, la Delfi și în special în cursul unui popas mai îndelungat în Creta, la Hagyos Nicolaos, din golful Mirampelou — își așteaptă transpunerea.

M. R.

arhivă-foto

TRAGICUL RECORD

Cea mai teribilă catastrofă minieră cunoscută vreodată s-a petrecut în Franța, în martie 1906. O explozie de gaz, produsă într-unul dintre puțurile exploatărilor de cărbuni de la Courrières — în regiunea Calais — a făcut atunci 1 099 de victime. Tragedia aceasta a declanșat și o importantă grevă muncitorească, la ea participînd 85 000 de mineri. După explozie, conducerea minelor a făcut cîteva încercări de salvare a muncitorilor care se presupunea că mai sînt în viață în subteran, apoi a închis mina, socotind inutil orice efort. La 30 martie însă, cînd trecuseră trei săptămîni de la declanșarea dezastrului, 13 mineri (între care și un copil de 14 ani) ies la suprafață prin gura altui puț. Evenimentul face senzație în întreaga Franță, cei 13 salvați (în fotografie) devenind eroii zilei. Încep protestele generale, se declanșează greva și guvernul este nevoit să ordone efectuarea unor ample acțiuni de salvare. Prea tîrziu însă. În iadul de sub pămînt se mai afla un singur supraviețuitor și cele 1 099 cadavre ale victimelor catastrofei de la 8 martie 1906.

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

CÎINII ȘI POEȚII

În aceeași zi a lui '70, două știri s-au încrucișat hodoronc-tronc pe telexurile lumii, de parcă telefonistele planetei ar fi vrut să ne încurce convorbirile zilnice cu Gulliver în țara piticilor. N-a ieșit nici un scurtcircuit, nici o scînteie din cele două fire conectate anapoda, unul din Țara Galilor, altul dintr-o țară africană. La Cardiff, zice că dacă faci un anume număr de telefon poți asculta în fiecare zi un poem. 52 de poeți au acceptat să participe la această suavă experiență. La Keimoes, zice altceva: zice că o standardistă a poștei centrale a fost chemată la aparat de un am care lătra ca un nebun în receptor. Era un cîine închis din greșeală într-o cabină telefonică a abatorului — chiar și în Africa abatoarele au telefon! — și, acolo, în disperare de cauză, animalul a apucat receptorul, declanșînd automatul care era în contact cu centrala. Ce putea face un cîine disperat la telefon? Exact ce face și un cîine vesel: lătră!

Și uite așa — viața telefonică se desfășoară, ca orice altă viață, între poem și lătrat. Nimeni nu moare, nimeni nu ia foc din acest scurtcircuit de știri. Nici măcar un fier de călcat. Planeta nu ia foc nici din poeme, nici din cîini disperați.

CORESPONDENTĂ

Stimate tovarășe A. Szony din Tg. Ocna.

Sînt fericit că răspunsurile mele din «Flacăra» (17 ian. 1970) vi s-au părut exacte. Visul meu cel mai trainic e să vă dau răspunsuri exacte, nu romane, nu nuvele, nu cai verzi pe pereți sau alte supe. Îmi scrieți acum să mă ocup și de Charles Manson, «să-i mai fac puțină publicitate» și să vă comunic cum o mai ducе. Mărturisesc că atunci cînd simt, de departe, că ziarele au vreo știre referitoare la el trec imediat pe altă stradă, pe alt meridian, și prefer să îngheț la pol cu vreo expediție rămasă în pană sau să urmăresc căderea avalanșelor în munții lumii. Prefer natura, oricărei naturi umane. Îmi mai cereți să mă ocup și de «curiozități din țara noastră»... Poate n-ați observat, dar rubrica mea apare în paginile externe ale revistei. Nu e bine să confundați externele cu internele. Ca să nu vă mai spun că, din cîte am observat eu, ziarele noastre nu știu ce-s aceea curiozități. Noi nu avem curiozități interne, ci fapte diverse. E cu totul altceva. Îmi mai propuneți să extind rubrica la «cinci secunde». Mulțumesc. Eu rămîn la părerea că ceea ce se poate spune în trei secunde e superior oricărei fraze în cinci. Dar elogiul dv. mi-a mers la inimă ca orice critică constructivă.

Cu stimă,
Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:
Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Ed. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Cartea **Pentru a fi iubit pământul...** e o culegere antologică din scrierile publicistice ale lui Panait Istrati. Îngrijitorul ediției, criticul Al. Oprea, ținînd seama de unele «intenții intime» ale scriitorului, a secționat materialul antologat după cum urmează: confesiuni legate de rolul artei și al artistului în societate; intervenții în problemele sociale și politice ale timpului; lucrări cu caracter beletristic scrise direct în românește. În afară de interesul pe care-l prezintă volumul din punct de vedere documentar și memorialistic, el mai are darul că ajută la adîncirea cunoașterii unei puternice personalități creatoare (Editura tineretului).

● Matei Călinescu își conturează tot mai sigur un profil de autentic scriitor multilateral. Volumul său de **Versuri**, recent apărut, certifică mai accentuat vocația sa lirică, frumos rînduită lîngă aceea de critic, eseist și cea de prozator (Editura «Mihai Eminescu»).

● Într-o nouă ediție, romanul lui N. Filimon, **Ciocoii vechi și noi**. Ediția, care e îngrijită de Domnica Filimon-Stoicescu, cuprinde și **Nenorocirile unui slujnicar**. Studiu introductiv de Șerban Cioculescu (Colecția Lyceum).

● Volumul **Un cătir bine crescut** cuprinde o selecție din îndelungata activitate de prozator a lui Neagu Rădulescu. Fauna umană a nuvelelor ce formează sumarul recentei cărți e prezentată — potrivit viziunii specifice a acestui scriitor — grotesc și tragic, cu candoare și sarcasm, cu lirism și ironie. Prefața de Aurel Martin (Editura Minerva).

● Eugen Bantea, traducătorul cărții **Germania nazistă** de Enzo Collotti, are perfectă dreptate cînd în al său Cuvînt înainte ne recomandă această lucrare ca fiind caracterizată de un ton «mai mult decît ponderat, cumpănit, egal, științific nu numai în conținut, ci și în ultimul detaliu de formă». O carte care, întocmită cu o exigentă rigoare științifică, contribuie substanțial la cunoașterea fenomenului hitlerist (Editura științifică).

● Din sumarul ultimului număr (10) al revistei **Secolul 20** desprindem cîteva lucrări de rezistență: «Petersburg» (roman) de Andrei Belîi, în românește de Tatiana Nicolescu și Marin Sorescu, «Supranormativă — nuvelă cu exagerări și vise», de Vasili Axionov, în românește de Aneta Ilie și Ioanichie Olteanu; «Ceai și simpatie», piesă în trei acte de Robert Anderson, în românește de Sanda Rădeanu.

cinema

● **Moll Flanders.** Într-o ipostază ideală, romanul lui Daniel Defoe, adus pe ecran de către regizorul Terence Young, ar fi trebuit să stea alături de scriitorul «Tom Jones» al lui Tony Richardson. Dar verva lui Young este chinuită, mai mult pîlpîie decît arde, iar frumoasa Kim Novak, spre marea noastră părere de rău, nu face parte din familia de spirit a lui Albert Finney. Altfel, un spectacol bine colorat. În celelalte roluri: Richard Johnson, Vittorio de Sica, Angela Lansbury, Leo Mc Kern, George Sanders, Lilli Palmer, Peter Butterworth, Hugh Griffith, Daniel Massey, Derren Nesbitt, Ingrid Hafner.

● **Păsări și ogari.** Un regizor bulgar, înzestrat cu un puternic simț al epicului cinematografic, ne invită să-i reținem numele: Gheorghi Stoianov. În distribuție: Ștefan Mavrodiev, Kiri Gospodinov, Maia Dragomanska.

Kim Novak

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **François Truffaut** (Mireasa era în negru), **Roman Polanski** (Cuțitul în apă), **Juan Antonio Bardem** (A trecut o femeie), **Alain Resnais** (Te iubesc, te iubesc), **Franco Zeffirelli** (Femeia îndărătnică).

● Adamo, cîntărețul, devine un cineast din ce în ce mai curajos. După debutul său actoricesc se încumetă acum să treacă la regie. Va realiza, în lunile următoare, filmul «Insula melcilor», povestea unui chitarist îndrăgostit de un manechin. Bineînțeles, băiatul cu chitara va fi tot Adamo.

● **Domnilor, eu l-am omorît pe Einstein** este titlul unui film științifico-fantastic ce poartă semnătura cunoscutului regizor cehoslovac Oldrich Lipskey, autorul lui «Joe Limonadă». Interpreții principali vor fi Jiri Sovak, Jana Brejchova, Lubomir Lipsky, Iva Janzurova.

disc

● «Sonatina pentru vioară și pian», lucrare mai veche (1923) a maestrului **Dimitrie Cuclin**, cumulează o seamă de calități — gingășie și discreție a sentimentului, rafinată distilare a melosului popular, poezie descriptivă cu distincte rădăcini în glia ce l-a rodit pe Enescu, vigoare și dinamism — care au făcut-o să fie considerată una dintre cele mai emoționante scrieri ale muzicii noastre de cameră. Mircea Negrescu (vioară) și Corneliu Gheorghiu (pian) se integrează pe deplin substanței și atmosferei cerute de inspiratele pagini ale poetului și filozofului muzician (ECE-0415/1).

● «Sonata pentru vioară și pian op. 32», una dintre tulburătoarele și spiritualizatele ode închinate cîntecului popular de **Mihail Andrieu**, creație metaforic construită și cu mijloace de o împezime cristalină, îi înfățișează pe compozitor ca pregnant și concentrat glosator al verbului muzical saturat de idei (ECE-0415/2).

● «Concertul pentru două clavecine și orchestră în Do minor, B.W.V. 1060» și «Concertul pentru două clavecine și orchestră în Do major, B.W.V. 1061» de **Johann Sebastian Bach**, în remarcabila înregistrare a casei «Deutsche Schallplatten»-Berlin imprimată la «Electrecord», ne invită nu numai la audierea elevată a unor magnifice creații ale genialului polifonist și contrapunctist, ci și la cunoașterea a două apreciate personalități muzicale: interpreții Isolde Ahlgrim și Hans Pischner, clavecioniști de faimă europeană. În fruntea renumitei Staatskapelle din Dresda — prestigiosul conducător de orchestră Kurt Redel (ECE-0417).

plastică

● **O. Angheluță** — pictură. Cele aproape 50 de lucrări trădează aceleași constante și pasiuni. Folosind adeseori procedeele tehnicii impresioniste, pictorul realizează portrete sau flori în nuanțe suave. Privelișteie au echilibru și seninătate. Se ghicește preocuparea pentru arhitectura peisajului («Sat de munte» etc.). Dar imaginile de toate Angheluță este un remarcabil portretist. În portretele sale satirice formele sînt modelate, au vigoare, pensulația e plină de vervă, și din deformările expresive nasc subtile și fermecătoare parodii ale unor chipuri (Galeriile de artă, bd. Bălcescu 23).

● **Helmut Stürmer** (n. 1942) compune scene fantastice. Metafora fecundează creația sa și se observă adeseori o contaminare suprarealistă a imaginii. Figurația e vizionară și nu lipsită de un anumit umor («Un domn se distrează» etc.). «Autoportretul», original de altfel, trădează o altă viziune: imixtiunea obiectelor în spațiul pictural (tub de culori, chibrit etc.) (Sala Fr. Schiller, str. Batiștei 15).

● Reșițeanul **Peter Schweg** (n. 1944) desenează adeseori cu impetuozitate. Fantezia lui e abundentă, de la dramatizarea realului plină la reconstituirea unor viziuni onirice care ilustrează neliniști și furtuni interioare (Sala Fr. Schiller, str. Batiștei 15).

● La Casa de cultură «Petőfi Sandor» din str. Zalomit, o expoziție de artizanat prezintă diverse lucrări de ceramică și țesături ale creatorilor din județul Harghita.

● Una dintre marile comemorări ale anului este cea a lui Matisse. Dacă la Londra el a fost celebrat în chiar anul centenarului nașterii sale, Franța îi va aduce un vibrant omagiu prin uriașa retrospectivă din aprilie de la Paris (180 tablouri, 60 sculpturi, 20 desene monumentale, lucrări de ceramică, vitralii), urmînd ca Muzeul Stedelijk (Amsterdam), Muzeul de artă modernă din New York și cele din Copenhaga și Baltimore să-i dedice fiecare cîte o expoziție.

muzică

● Un concert de muzică scandinavă la «Filarmonică». Sub bagheta dirijorului **Leif Segerstam** din Suedia, prestigioasa noastră orchestră simfonică va prezenta două prime audiții: Suita pastorală de Lars Erik Larsson și «Fațete» de Karl Birger Blomdahl. Vom mai asculta una dintre cele mai frumoase lucrări simfonice ale lui Jan Sibelius — Simfonia a V-a (14 martie, Ateneu).

● **Pietro Argento**, multilateral muzician italian — compozitor, dirijor, pedagog (profesor la Academia națională de muzică din Roma, «Santa Cecilia»), director muzical al radioteleviziunii italiene și competent cronicar muzical, a fost poftit de Radioteleviziunea noastră să conducă concertul săptămînal al orchestrei sale simfonice. În program: Preludiu simfonic de Ion Dumitrescu; Concert pentru pian și orchestră de Robert Schumann — solistă **Maria Fotino**; Simfonia a VI-a de Mario Zafred (primă audiție); Preludiile — poem simfonic de Franz Liszt (19 martie, Studioul de concerte al TV).

● În ciclul «Tineri interpreți pe scenele Filarmonicii» ne reîntîlnim bucuroși — cu orchestra «Academica» a Conservatorului bucureștean, dirijată de **Alexandru Șumski**. Își dau concursul tînăra (dar nu și necunoscuta) violonistă **Gabriela Ijac** și violoncelistul **Dumitru Moțatu**. Programul: Simfonia nr. 40 de W.A. Mozart; Variațiuni pe o temă rococo pentru violoncel și orchestră de Ceaikovski; Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră de Paganini — un real test de virtuozitate violonistică (16 martie, Studio Ateneu).

● Un alt ciclu, girat tot de Filarmonică, este cel dedicat sonatelor pentru pian de Mozart, în care se încadrează recitalul lui Corneliu Gheorghiu — sonatele nr. 5, 6 și 7 (18 martie, Studio Ateneu).

Gabriela Ijac

teatru

● Ionel Hristea, autor de studii muzicale, povestiri, scenarii de film și mai ales piese de teatru, a încetat din viață în plină vigoare și efervescență creatoare. Peste cîteva zile se joacă, din păcate postum, în provincie, o nouă piesă a sa, cu titlul semnificativ: **Dulcea mea nefericire**.

● Oscar Wilde mereu tînăr! De un bun succes de public se bucură la Teatrul Național din Cluj satira, scînteind de paradoxuri, **Evantaiul doamnei Windermere**, în regia, vădind aceeași finețe și fantezie, a lui Vlad Mugur și în «hainele» scenice ale lui T.Th. Ciupe. Cronicile au scos în evidență cîteva creații: Silvia Ghelan, Olimpia Arghir, Teodora Mazanitis-Fugaru, George Gherasim, Viorel Comănici.

● După atîta teatru violent, furios, cinic sau crud, puțin romantism nu strică. Așa că teatrul din Turda prezintă **Romanțioșii**, dulcea comedie în versuri a lui Rostand. În regia lui Ion Dan și scenografia lui Mircea Matcaboș joacă printre alții Maria Raicu, Petre Dondos, C. Miron, George Bossun, Simion Salcă, Gh. Stoian.

● Am înregistrat o săptămînă-record și totodată model în București: o piesă originală, **Moartea ultimului golan**, de Virgil Stoenescu la Teatrul Național, **Harfa de iarbă** de Truman Capote (Teatrul «Bulandra»), recitalul de poezie și muzică al craioveanului Tudor Gheorghe cu cunoscutul său itinerar poetic-muzical înfruntînd de unul singur publicul (tot la Teatrul «Bulandra»), **Strop de rouă** — **Brotăcelul** lui Alex. Popescu la Țăndărică și **Carnavalul circului** — acolo unde indică și titlul. Vom revent.

televiziune

Lumea selectă a hocheiului pe gheață își dispută la Stockholm întîietatea pe plan mondial. Începînd de duminică, și telespectatorul român va fi martor (cîte o reprizi aproape zilnic) al unora dintre cele mai interesante meciuri. Filmul e prezent onorabil în programele săptămînii, în schimb «serile de teatru», după un relaș prelungit, apar doar cu un singur spectacol.

DUMINICĂ. Participarea formației folclorice «Junii Sibiului» la Festivalul internațional de folclor de la Agrigento (Sicilia) a fost consemnată pe o pelicură-reportaj pe care sîntem poftiți s-o vizionăm (19.40) ● **Film cu trei stele**: «Ce vorbește orașul» — o comedie cu trei vedete ale filmului hollywoodian: Cary Grant, Jean Arthur și Ronald Colman (20.20).

LUNI. «Tendințe noi în dramaturgia românească actuală» — este tema de evident interes a emisiunii **Scena**. Participă: Radu Popescu, Dina Cocea, Margareta Bărbuță, Dinu Săraru (18.30) ● Ne întîlnim la **Steaua fără nume** cu potențiali noi deținători de «Cerbi» (21.20).

MARȚI. «Tortura speranței», «Legenda jucătorului de șah» și «Tatăl» sînt trei filme artistice de scurt-metraj, realizate de televiziunea polonă și prezentate într-un unic program (20.25).

MIERCURI. Stan și Bran, inseparabilii eroi de comedie ai copilăriei încărunțiților de azi, apar în dublu rol în filmul «Gemeni» (20.20) ● Scriitorii Laurențiu Fulga, Aurel Mihale, Nicolae Tăutu, Traian Uba și Dumitru Corbea, care au participat ca ostași în

Dina Cocea

războiul antihitlerist, se reîntîlnesc în jurul unei **Mese rotunde** cu tema dublei lor misiuni în viață (21.35).

JOI. Pe afișul emisiunii **Seară de teatru**, două piese într-un act de George Călinescu: «Napoleon și Fouché sau Despre minie» și «Napoleon și Sfînta Elena» (20.15) ● Un interesant program muzical-coregrafic cu participarea unor soliști vocali, instrumentali și dansatori din Bulgaria, Polonia, România, Republica Democrată Germană, Ungaria și U.R.S.S. (22.10).

VINERI. **Centenarului nașterii lui Alexandru Ioan Cuza** îi este închinată o emisiune cu un bogat sumar documentar și artistic (20.45).

SÎMBĂTĂ. «Perdeaua opacă» este intitulată pelicula care ne prilejuiește, ca în fiecare sîmbătă seară, **O oră cu Alfred Hitchcock** (20.35) ● **Interviziunea** asigură difuzarea largă a unui atractiv concert cu public organizat de conservatorul bucureștean pentru cunoașterea unor tinere speranțe ale vieții noastre muzicale (21.30) ● **Muzica ușoară** ne rezervă satisfacția întîlnirii — fie doar și pe peliculă — cu cîteva autentice valori ale genului: Betty Curtis, Margareta Pîslaru, Engelbert Humperdinck, Miriam Maweba, Edith Piaf (22.35) ● Ultimul film al săptămînii televizate: «Salvele Aurorei», evocator al istoricelor evenimente din Octombrie 1917 (20.50).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 11, etapa din 15 martie 1970

I. Dinamo Buc.-«U» Cluj	1
II. Politehnica-Farul	1
III. U.T.A.-Steaua	x
IV. C.F.R.-Jiul	x
V. F.C. Arges-A.S.A.	1
VI. Petrolul-Rapid	1
VII. Bari-Fiorentina	x
VIII. Inter-Lanerossi	1
IX. Juventus-Cagliari	x
X. Lazio-Palermo	1
XI. Napoli-Milan	x
XII. Sampdoria-Roma	x
XIII. Verona-Torino	1

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

12
'70

ANUL XIX
NR. 772
21 MARTIE 1970

reportaj de şapte zile

tehnică...

Cînd în secolul XVIII Jacques de Vaucanson şi-a construit faimosul său flautist, lumea a rămas impresionată pînă la teroare. Construcţia reprezenta un om de dimensiuni obişnuite, care apropiind un flaut de buze începea să cînte, mişcînd succesiv din degete. Flautistul mecanic executa douăsprezece arii. Dar aceasta era doar o jucărie în care un om îşi investise geniul inventiv. Exemplul e atît de îndepărtat încît el intră în domeniul legendar al tehnicii, dar în acelaşi timp el prevesteşte uriaşa forţă potenţială a automatizării şi a perfecţionării mecanismelor.

Tehnica e o obsesie a secolului nostru şi pe bună dreptate căutarea de noi tehnologii absoarbe preocupările a milioane de oameni. Şi asta din numeroase motive. În primul rînd productivitatea. Productivitatea e aproape un cuvînt magic, repetat mereu ca un diagnostic, şi într-adevăr el este un barometru economic foarte semnificativ, pe care trebuie să-l privim cu seriozitate. Cînd în urmă cu cîtăva vreme la «Tractorul» din Braşov s-a introdus o nouă tehnologie, cea a capetelor de găurit multiple, productivitatea a crescut la maşinile respective cu 35 la sută. Nimic mai edificator ca acest exemplu pentru ilustrarea relaţiei tehnologie înaintată — productivitate. Sau alt exemplu: la Fabrica de sticlărie — Bucureşti, dotată cu utilaje moderne, productivitatea muncii pe salariat este de 174 000 lei anual, în timp ce la celelalte fabrici din sectorul sticlărie e numai de 39 000 lei.

Este un fapt incontestabil că noile tehnologii au o influenţă covîrşitoare asupra omului. Tehnica nu numai că îi uşurează substanţial efortul fizic şi de cele mai adeseori face un transfer al efortului de pe planul fizic pe planul intelectual, dar exercită asupra lui influenţe copleşitoare: tehnica solicită inteligenţa, selectează talentul, obligă la reprofilări, la aprofundarea cunoştinţelor. Să luăm de exemplu calculatoarele,— cu care începe să fie înzestrate marile noastre întreprinderi — aceşti «mîncători de contabili» cum îi plăcea cuiva să le numească în glumă. Ele nu numai că au inventat o nouă profesiune, dar au creat şi o nouă mentalitate şi metodă în gestiunea economică sau în cercetarea ştiinţifică.

Noile tehnologii sînt un avertisment: cine nu ţine pasul cu ele pierde partida. Am putea spune că elimină mentalitatea retrogradă şi inutilul. Şi omul de prisos. Un exemplu concludent în sprijinul ultimei aserţiuni sînt aşa-numitele «centrale de inerţie», care se profilează a fi folosite în aviaţie. Acestea vor calcula traiectoria şi poziţia avionului în fiecare moment al zborului, făcînd inutilă prezenţa navigatorului la bordul avioanelor civile...

Treptat, aproape fără să simţim, tehnica ne schimbă viaţa. Atenţi deci, trebuie să ţinem pasul cu ea.

C. BOZBICI

se naşte platforma industrială a sloboziei

Aşezată în inima Bărăganului, Slobozia, cunoscută pînă mai ieri mai mult datorită drumului naţional ce-o străbate legînd Capitala de litoral, a început să capete o altă personalitate. Revitalizarea Sloboziei, pentru că despre aceasta este vorba, se datorează industriei, care şi-a trimis primii emisari în urmă cu doi ani. Mai întîi, a fost dată în exploatare fabrica de ulei. Pînă la finele anului 1970 va trebui să producă şi filatura de bumbac, aflată în prezent într-o fază avansată de construcţie. În imediata apropiere a acestei unităţi se profilează silueta fabricii de produse lactate, al cărei termen de punere în funcţiune este tot anul 1970. Capacitatea sa anuală: 2 000 tone brînzeturi, 2 000 tone lapte praf şi cîte o sută de hectolitri produse proaspete în fiecare zi. Obiectivul care va proiecta Slobozia printre centrele industriale ale ţării, şi încă într-un viitor foarte apropiat, este Combinatul de azotoase, prevăzut a intra în producţie în anul 1972. Cele trei fabrici ale combinatului — de amoniac, de azotat de amoniu şi de uree — cărora în aceste zile li s-au turnat fundaţiile, vor produce anual circa 300 000 tone azotat de amoniu şi 300 000 tone uree, o producţie comparabilă cu cea a combinatelor similare de la Turnu Măgurele şi Craiova. Sutele de mii de tone de îngrăşăminte vor determina măriri substanţiale ale producţiei agricole, Slobozia, prin aşezarea sa în centrul cîmpiei Bărăganului, cîştigînd din acest punct de vedere un rol de prim ordin. De altfel, după cum se poate observa, întreaga platformă industrială a oraşului (care în viitorul apropiat se va îmbogăţi cu noi obiective industriale) este profilată tocmai pe prelucrarea superioară a abundenţei de produse agroalimentare, specifice economiei judeţului Ialomiţa.

Mihai HETCO

necropola de la canlia

Satul Canlia (jud. Constanţa) este una dintre vechile aşezări rurale dobrogene. În vremuri mai îndepărtate, ca urmare, probabil, a războaielor sau a trecerii pe aici a turcilor, Canlia se numea Canlidere (Valea Şingelui). În ultimul timp, fosta «Vale a Şingelui», plină de pitoresc de altfel, este în atenţia arheologilor. Despre ce este vorba? Anul trecut, dorind să se aprovizioneze cu lut dintr-un mal, mai mulţi locuitori ai satului au nimerit cu cazmalele într-un cimitir foarte vechi, plin cu urne funerare, obiecte de cult, podoabe etc. Institutul de arheologie a început săpături, stabilind chiar după primele săptămîni de investigaţii că este vorba de o întinsă necropolă geto-dacică datînd din secolele IV-III î.e.n. Mormintele sînt — în exclusivitate — de incineraţie. «Timpul scurt care s-a scurs de la începerea săpăturilor şi pînă la încheierea lor din cauza iernii — ne informează arheologul Emil Moscalu, conducătorul şantierului arheologic — nu ne-a permis să deschidem prea multe morminte. Totuşi, cele 10-15 cercetate de noi ne-au furnizat un material arheologic deosebit de interesant. Ceramica, de pildă (vase, amfore, fructiere etc.), de factură pur dacică, găsită în urnele funerare sau care fusese îngropată alături de ea dovedeşte prin rafinamentul cu care a fost lucrată un înalt gust artistic al meşterilor. S-au mai «recoltat» din morminte fibule din bronz şi fier, cercei de argint, unelte etc.».

Tot în morminte s-a mai descoperit — şi acest lucru constituie o mare noutate pentru specialişti — ceramică lucrată pentru prima dată la roata olarului, în vremea cînd celţii nu o aduseseră încă în ţinuturile nordice ale ţării noastre.

Necropola geto-dacică de la Canlia — ne spune în continuare arheologul Moscalu — se aseamănă, din multe puncte de vedere, cu celelalte necropole geto-dacice descoperite în Dobrogea la Satu-Nou, Bugeac, Murighiol, cît şi cu cimitirele dacice din Muntenia.

Săpăturile arheologice din Valea Şingelui, întrerupte din cauza iernii, vor fi în curînd reluate. Se urmăreşte nu numai cercetarea completă a necropolei, ci şi descoperirea aşezării în care au trăit, cu aproape două milenii şi jumătate în urmă, cei ale căror oseminte sînt aduse azi la lumină.

F. URSEANU

mercur 1970

Anul acesta au fost alocate Ministerului Comerţului Interior fonduri de investiţii centralizate cu aproape 20 la sută mai mari decît în 1969. În actualul plan de investiţii, o deosebită atenţie s-a acordat sporirii numărului de unităţi din reţeaua destacern cu amănuntul. Aproape 250 de noi magazine, care vor totaliza o suprafaţă de circa 500 000 mp, vor fi date în folosinţă pînă la sfîrşitul anului în diverse localităţi din ţară. Astfel, vor fi construite noi centre comerciale, magazine generale sau diverse alte spaţii comerciale în oraşele Alba Iulia, Arad, Alexandria, Botoşani, Brăila, Buzău, Călimăneşti, Călăraşi, Fieni, Focşani, Tg. Jiu, Ocnele Mari, Roman, Sf. Gheorghe, Slobozia, Tîrgovişte, Tulcea, Vaslui, Zalău etc.

În acelaşi timp vor fi dezvoltate şi modernizate unităţile comerciale din celelalte judeţe ale ţării. Locuitorii oraşului Constanţa vor beneficia de un modern magazin universal şi alte spaţii noi comerciale amplasate în cartierele Filimon Sîrbu, Viile Noi şi Medeea; la Iaşi, se vor construi între altele două magazine pentru copii; un nou complex de alimentaţie publică va fi dat în folosinţă la Braşov, în cartierul Steagul Roşu. Alte centre şi unităţi comerciale vor mai fi construite la Craiova, Galaţi, Hunedoara, Oradea, Orşova, Piteşti, Ploieşti, Suceava.

Reţeaua comercială a unora dintre centrele muncitoreşti ale ţării se va îmbogăţi, de asemenea, prin darea în folosinţă a unor noi unităţi comerciale la Comăneşti, Buhuşi şi Moineşti, în judeţul Bacău, Teliuc, în judeţul Hunedoara, Oţelul Roşu, în judeţul Caraş-Severin, Motru, în judeţul Gorj.

În realizarea acestor lucrări se va acorda o atenţie deosebită reducerii preţului de cost. Se preconizează, de exemplu, folosirea unor materiale uşoare de construcţie pentru unele spaţii de depozitare şi desfacere a mărfurilor, reducerea înălţimii clădirilor nou construite, renunţarea la ornamentaţii încărcate.

Noul complex comercial de pe bd. Leontin Sălăjan din Bucureşti.

în materie de precizie...

...ne vom opri, fără a risca vreun pleonasm, la întreprinderea «Electroprecizia» din Săcele. Și vom adăuga repede: și la noutate.

Pentru că aici, în cadrul secției de echipament electric pentru autovehicule și tractoare, au intrat în funcțiune noi linii de fabricație pentru alternatoare, regulatoare de tensiune și bobine de aprindere.

Precizăm — termenul ține aici de specific — că noile linii tehnologice dispun de utilaj modern, de înaltă productivitate și vom arăta cam cum arată o astfel de complexă instalație pentru bobinarea secundarelor de la bobinele de aprindere.

R. POPOVICI

unde sînt... vagoanele?

Dispeceratele Ministerului Transporturilor n-au înregistrat pînă acum nici un furt de vagoane. Aceasta nu înseamnă însă că titlul de mai sus ar fi lipsit de sens. Proasta organizare a unor întreprinderi și șantiere, neglijența sau nepăsarea, reușesc să imobilizeze numeroase vagoane.

Iată un caz: Centrala cărbunelui-Petroșeni trebuie să trimită în mod curent argilă refractară Fabricii de șamotă-Azuga. S-o trimită,— veți spune — neștiind că amintita fabrică nu poate descărca vagoanele acceptate inițial și pentru care a semnat contracte. În felul acesta, 34 de zile din luna ianuarie și februarie a fost oprită livrarea argilei de la I.M.-Anina și Sincuiuș. Scuza invocată de destinatar — fabrica din Azuga — e la îndemîna oricui: lipsa spațiilor pentru depozitarea argilei. Se nasc însă cîteva întrebări. Atunci cînd a semnat contractele, nu știa onor direcția fabricii de șamotă că cele 200 de tone zilnice nu pot fi descărcate? Atunci de ce solicită abia acum reducerea lor la jumătate? Și apoi, cum își realizează fabrica planul, din moment ce materia primă este redusă zilnic cu 100 de tone? Imobilizînd în stații vagoanele primite, gara Azuga a totalizat în primele două luni 24 062 de ore pentru care s-au plătit 761 423 lei penalizări. Vă rugăm să citiți încă o dată suma alocată și să sugerați împreună cu noi conducerii fabricii de la Azuga posibilitatea ca cel puțin o parte din acești bani puteau să fie folosiți pentru construirea unor depozite (mai pe înțeles, niște șoproane) care să adăpostească biata argilă. Mărturisim că lipsa de preocupare a întreprinderii în această direcție poate să pară normală, deoarece suma de bani se adaugă prețului de cost, deci cumpărătorilor, cînd mult mai normal ar fi să fie suportată de adevărații vinovați. Iată și cîteva date de ultimă oră: în stația Barabanț, întreprinderea «Refractara» imobilizase la 3 martie a.c. 91 de vagoane, unele dintre ele așteptînd de la 27 februarie. Situația n-a alarmat conducerea, care a continuat să fie... refractară; la 4 martie totaliza 95 de vagoane, iar la 5 martie — 59, unele așteptînd de la 1 martie. Fiecare din aceste vagoane era sosit în stație cel puțin cu 24 de ore înainte și continua să fie încărcat deși se știe că după 6 ore de la punerea la dispoziție, vagonul intră în locație. Nu rămînem surprinși deci de ce la 27 februarie 1970 întreprinderea «Refractara» cerea oprirea încărcării vagoanelor pentru perioada 28 februarie — 5 martie, motivînd că instalațiile de descărcare sînt defecte de trei zile. Nu știm încă dacă instalațiile s-au reparat pentru că vagoane nedescărcate se găsesc în fiecare zi. Urmarea acestor nereguli? La Barabanț, întreprinderea «Refractara» a imobilizat în lunile ianuarie și februarie 459 de vagoane, timp de 16 027 ore și a plătit peste 415 000 lei.

Numeroase imobilizări de vagoane se produc și datorită lipsei de coordonare dintre expedierea mărfurilor de la uzinele producătoare și sosirea navelor în portul Constanța. Comisia de coordonare a activității portului primind comenzi de la Metalimport comandă CFR-ului pentru ce localități să pună vagoane la dispoziție. Zis și făcut. Cînd vagoanele sosesc însă la Constanța, marfa nu poate fi descărcată pentru că n-a sosit... nava. Aleori se întîmplă ca navele să aștepte în port sosirea vagoanelor. Nu e nici o surpriză din moment ce — de exemplu — pentru o navă sosită în port la 4 martie care trebuie să încarce țevi fabricate la Roman și la uzina «Republica» București, vagoanele au fost solicitate abia pe data de 5 martie. Alteori comenzile se fac nerațional, fără să se țină seama de posibilitățile de încărcare și de specificul mărfurilor. În ziua de 1 martie, în portul Constanța se aflau 192 vagoane cu laminate, iar la Combinatul-Hunedoara așteptau încărcate alte 181. Solicitarea portului era neavenită, căci în depozite se aflau deja descărcate alte 39 230 tone. Cei ce făcuseră comenzi pentru vagoane cu asemenea laminate nu văzuseră cumva, din greșeală, aceste cantități? Situații similare există zilnic, iar la 5 martie, ora 17,00 — 87 de vagoane încărcate așteptau în port în timp ce în trenuri și în stații se aflau 222 de vagoane, iar în depozitul portului se descărcaseră 40 400 tone. În fața acestei situații se impune — ne informează tovarășul Ion Harder, șeful serviciului transporturi-mărfuri din Direcția generală de mișcare și comercială — crearea unui organism format din reprezentanți ai organelor exportatoare care să coordoneze încărcarea și expedierea mărfurilor spre portul Constanța, ținînd seamă de sosirea navelor, de capacitatea și specificul mărfurilor ce trebuie încărcate, efectuînd comenzi de vagoane cu cel puțin 2-3 zile mai înainte de sosirea certă a navelor. De asemenea, spațiile de depozitare din porturi nu trebuie ocupate cu un singur fel de marfă, fiind necesare rezerve pentru toate produsele.

Un mare număr de vagoane sînt imobilizate zilnic în combinatele metalurgice și chimice, în fabricile de sticlă, neasigurîndu-se descărcarea la timp a materiei prime primite de la furnizori. Cifrele de mai jos sînt edificatoare. La 1 martie erau imobilizate în combinatele din țară 2 813 vagoane, la 2 martie 2 861 vagoane, simțindu-se o ușoară scădere la 3 martie — 2 382, ca apoi, cifra să urce din nou la 2 861 vagoane — la 4 martie. În sfîrșit, în ziua de 5 martie, 2 065 de vagoane așteptau descărcarea în incinta marilor întreprinderi.

În fața acestei situații, ministerele de resort trebuie să dispună de urgență asigurarea încărcărilor și descărcărilor vagoanelor solicitate, în cel mai scurt timp posibil. E necesar să existe o corelare permanentă între numărul de vagoane cerut și posibilitățile zilnice de manipulare a lor. În plus, credem că sistemul de locații suportate de întreprindere sau adăugate prețului de cost, prezintă carențe. Cei vinovați de proasta organizare trebuie să suporte din propriul lor buzunar valoarea superficialității și neglijenței.

Petre ANGHEL

1970, anul internațional al educației

Anul 1970 — proclamat de cea de-a XXIII-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite ca An internațional al educației — este întîmpinat de țara noastră cu mai multe acțiuni menite să sintetizeze rezultatele obținute în acest domeniu, să stimuleze inițiativele, gîndirea și preocuparea pentru perfecționarea organizatorică și de conținut a învățămîntului. Universitatea din București va organiza, de pildă, între 22 și 28 aprilie o manifestare de o deosebită amploare: Reuniunea rectorilor universităților europene.

Luînd inițiativa unei asemenea acțiuni, a declarat, la solicitarea noastră, prof. dr. docent *Jean Livescu*, membru corespondent al Academiei, rectorul Universității din București, România aduce o contribuție însemnată la dezvoltarea programului de colaborare europeană privind învățămîntul superior. În spiritul inițiatorilor, a continuat interlocutorul, viitoarea întîlnire a rectorilor universităților europene va trebui să constituie o nouă etapă de intensificare a dialogului și a colaborării internaționale, urmînd ca ideile ce vor rezulta și recomandările ce vor fi luate să promoveze cunoașterea, comprehensiunea și colaborarea reciprocă, întărind astfel pacea pe continentul nostru și în lume.

Prof. dr. docent Jean Livescu a subliniat apoi că au fost invitați să participe rectorii universităților din Tirana — Albania, din Viena și Graz — Austria, din Minsk — Bielorusia, din Bruxelles și Gand — Belgia, din Londra, Edinburg, Cambridge, Sussex—Marea Britanie, din Sofia — Bulgaria, din Praga și Bratislava — Cehoslovacia, din Copenhaga — Danemarca, din Berna și Geneva — Elveția, din Helsinki — Finlanda, din Paris, Lyon, Strasbourg și Montpellier — Franța, din Berlin și Leipzig — Republica Democrată Germană, din Bonn și München — Republica Federală a Germaniei, din Atena și Salonic — Grecia, din Dublin — Irlanda, din Reykjawik — Islanda, din Roma, Bologna și Napoli — Italia, din Belgrad și Zagreb — Iugoslavia, din Oslo — Norvegia, din Amsterdam — Olanda, din Varșovia și Cracovia — Polonia, din Madrid și Barcelona — Spania, din Stockholm și Uppsala — Suedia, din Ankara și Istanbul — Turcia, din Budapesta și Debrecen — Ungaria, din Moscova, Leningrad, Novosibirsk și Tbilisi — Uniunea Sovietică.

În încheiere, domnia-sa a amintit că, tot în cadrul Anului internațional al educației, la Universitatea din București se vor desfășura lucrările sesiunii științifice cu tema «Matematica, instrument de cercetare în științele naturii și în științele sociale», care va analiza căile de promovare a acestei importante achiziții a științei contemporane.

Interviu consemnat de Adina CONSTANTINESCU

blestematele ștampile

În toate țările lumii care au făcut saltul de la epistola expediată cu poștalionul la scrisoarea în plic special ce străbate distanțele pe aripi și cu viteză de avion, se utilizează micile viniete, imprimate cu litere albe pe fond albastru, conținînd inscripția: PAR AVION (sau, după împrejurare: By air mail, Via aereo, Durch Flugpost etc.). O asemenea vinietă — cu inscripția în românește: PRIN AVION — ar exista, zice-se, și la noi. Am spus «zice-se», pentru că, cu toate investigațiile făcute la numeroase oficii P.T.T.R. din Capitală, nu am putut-o găsi. Nici printre cetățenii ce apelează la serviciile poștei aeriene nu am aflat vreunul care s-o fi utilizat. Se părea că existența acestei viniete este doar o legendă. Interesîndu-ne însă la serviciul exploatării din Direcția poștală a municipiului București, ni s-a confirmat baza reală a... legendei: în nomenclatorul tipăriturilor poștale ea figurează în permanență. În oficii însă e de negăsit.

— De ce? — am întrebat noi.

— Pentru că direcțiile poștale județene nu o comandă.

Din nou: «de ce?»

— Funcționarilor de la ghișeu le vine mai ușor să aplice ștampila cu inscripția PRIN AVION decît să lipească cîte o vinietă pe fiecare plic ce li se prezintă.

Funcționarilor se poate, într-adevăr, să le vină mai ușor. Dar tu, cetățeanul care vrei să expediezi o scrisoare obișnuită «par avion», pe care nu trebuie s-o predai la un ghișeu, ci s-o introduci pur și simplu în cutia poștală, iată că te așezi la «coadă» (și de obicei la ghișeele respective sînt «cozi», fiind aceleași care primesc recomandate, vind efecte poștale, ba mai efectuează și operațiuni C.E.C.) pentru ca pe plic să ți se aplice o simplă ștampilă! Ștampilă care, de multe ori, fiind îmbibată cu prea mult tuș, mai are și efecte nedorite.

Dar pentru ce e nevoie de cîntărirea timpului pe care funcționarul respectiv l-ar pierde lipind vinieta?! Altă soluție nu poate fi găsită? Există una asemănătoare celei din povestea cu oul lui Columb: solicitanții să-și lipească singuri vinietele. Ele să le stea la dispoziție pe mesele din incintele oficiilor (așa cum stau imprimatele de depuneri sau restituiri C.E.C.). Și să se termine o dată cu blestematele ștampile care murdăresc pliciurile și degetele și ne răpesc timpul!

V. SAVIN

noutăți zoo

La grădina zoologică din București vor poposi în acest an noi pensionari, între care lebede negre, un urs polar femelă, o cămilă mascul, canguri, giboni și alte animale aduse din diferite colțuri ale lumii. Pentru a lărgi spațiile destinate numărului mereu mai mare de animale, au fost luate măsuri pentru construirea unor pavilioane noi, cum este cel rezervat felinelor sau refacerea altora, între care amplasamente rezervate antilopelor. Un lac artificial conceput ca loc de refugiu pentru păsările din Deltă, la care se va adăuga modernizarea vechii intrări, vor contribui la schimbarea actualului peisaj.

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Marie Laforêt, «fata cu ochii de aur» și cu inima plină de cîntece.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

UN EVENIMENT ARTISTIC

opera turandot în concert cu ludovic spiess

Povestea fantastică a îngeroasei prințese care-și omoară, rînd pe rînd, pretendenții este legendară. Fie că îi precipită ca Tamar din castelul său în apele spumegînde ale Terek-ului, că îi zidește de vii în orihalc ca Antineea, îi decapitează ca Turandot, fondul este același. Puccini, atras și el de mirajul fascinant al acestor basme, a realizat spre sfîrșitul vieții opera *Turandot*, după părerea noastră capodopera sa. Este o muzică mai puțin melodramatică dar de o sporită expresivitate, cu accente tragice, de mare frămîntare; o muzică ale cărei elemente de culoare orchestrală — îndeosebi cele din domeniul percuției — creează atmosfera de circumstanță. (Acțiunea se petrece în China.)

Prezentarea de către dirijorul Carol Litvin a acestei opere într-un concert a fost un act de mare curaj, care s-a sprijinit pe o muncă artistică intensă. La realizare au participat orchestra de studio, corul mare și corul de copii ale Radioteleviziunii, precum și unii dintre cei mai de seamă soliști ai Operei Române

Prezența tenorului Ludovic Spiess în rolul prințului Calaff, îndrăgostit de captivanta Turandot (Maria Slătinaru), a ridicat considerabil nivelul spectacolului. Este vorba atît de valoarea intrinsecă, de însușirile tenorului nostru, cît și de experiența sa, dobîndită pe unele din marile scene ale lumii — de la Viena, Stuttgart, San Francisco, Buenos Aires pînă la Verona — unde a cîntat alături de o seamă de soprane de prestigiu, în frunte cu Birgit Nilson.

Spectacolul-concert din sala studio a Radioteleviziunii a avut o strălucire deosebită. Cîntul lui Ludovic Spiess a fost nu numai de bravură. El i-a comunicat pasiune mistuitoare și multă dulceață; a fost pe rînd vehement, tandru, afectuos și cuceritor. Iar cînd după acele culminații în care, de-a lungul operei, luase redutabilul contra-do, în repetate rînduri, cu o ușurință și suplețe impresionante, a dat glas vestitei arii *Nessun dorma*, publicul entuziasmat a izbucnit în aplauze furtunoase care au acoperit literalmente orchestra, corul. Dar și ceilalți cîntăreți au făcut o frumoasă figură: Maria Slătinaru, care a cîntat cu o voce clară și cu un sentiment intens, dramatic în rolul titular, precum și Teodora Lucaciu, Octav Enigărescu, Valentin Teodorian, Nicolae Florei, Corneliu Finățeanu, Dionisie Konya, George Mircea.

Orchestra și corul (corul de copii condus de Elena Vicica) au fost puse îndelung la punct de Carol Litvin, prin meticuloase repetiții. Munca sa se cade relevată în modul cel mai pozitiv. Este adevărat, orchestra a sunat, cu deosebire în actul I, prea tare, acoperind pe cîntăreți. Trebuie ținut însă seama că rolul ei este să cînte în fosă, nu pe scenă.

Așteptăm acum un spectacol Turandot, cu costume și decoruri, pe scena Operei Române.

J.V. PANDELESCU

maeștri în arta culinară

Timp de cîteva zile în Capitală s-a desfășurat o interesantă acțiune inițiată de Ministerul Comerțului Interior: cel de-al IV-lea Concurs pe țară pentru obținerea titlului de «maestru în arta culinară». Originala competiție a reunit 70 de aspiranți, bucătari și cofetari din cadrul trusturilor de alimentație publică locală, unităților Oficiului Național de Turism, Centrocoop-ului și consiliilor populare. El și-au demonstrat înalta lor măiestrie culinară și gradul de cunoștințe profesionale prin realizarea a peste 200 de sortimente. Dintre acestea 50 sînt produse noi, rod al originalității și bunului-gust al fiecărui candidat.

Comisia de examinare a acordat înalta distincție unui număr de 46 de participanți. Primele locuri în clasament sînt deținute de renumitul bucătar Iosif Gheorghe de la TAPL «Carpați»-Brașov, cu o activitate în acest domeniu de aproape 40 de ani, și tînărul cofetar Dănuț Colcer de la întreprinderea «Vitadulci» din Cluj.

În urma concursului și expoziției organizate cu acest prilej la Hotel Nord, vom asista oare la o îmbunătățire a preparatelor culinare oferite consumatorilor în restaurante? Cele trei ediții de pînă acum nu au confirmat acest fapt. Dar al patrulea concurs?

Gh. AGIU

vernisaj, spectacol, tinerețe

Muzeul Zambaccian din Capitală găzduiește de cîteva zile expoziția de acuarele a tînărului plastician G. Popescu-Ger. Vernisajul expoziției, desfășurat într-o manieră originală, a cuprins, alături de prezentările clasice, un recital de poezie, la care și-au dat concursul actorii Ileana Dunăreanu, Silviu Stănculescu și Dumitru Furdui, precum și o audiție de discuri de muzică de jaz interpretată de formații celebre. Studioul Muzeului Zambaccian, primul de acest gen din țara noastră, și-a propus să întreprindă, cu consecvență, astfel de prezentări de tinere și autentice talente. Originalele vernisaje-spectacol își vor căpăta, sîntem siguri, un loc de frunte în rîndul manifestărilor artistice. Inițiatoarea acestor complexe manifestări, muzeografa Ileana Matac, proiectează ca expozițiile lunare să fie urmate anual de o prezentare rezumativă, de sinteză, a tuturor expozanților.

G. BRĂTESCU

Judo a cunoscut în ultimul deceniu o răspîndire cu adevărat spectaculoasă, inundînd practic toate meridianele globului. El a ajuns, cum era de așteptat, și în țara noastră, unde, în prezent, amatorii sportului nipon se numără cu zecile de mii. Nu e de mirare deci că antrenamentele de judo au fost introduse și în programa didactică a liceelor de specialitate. Fotografia noastră vă prezintă un instantaneu înregistrat în sala de gimnastică a Școlii sportive nr. 1 din București.

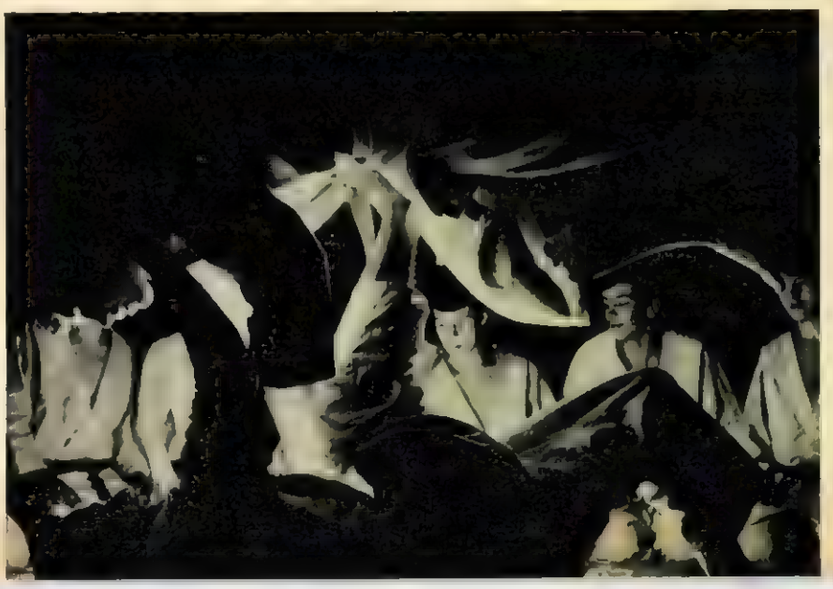

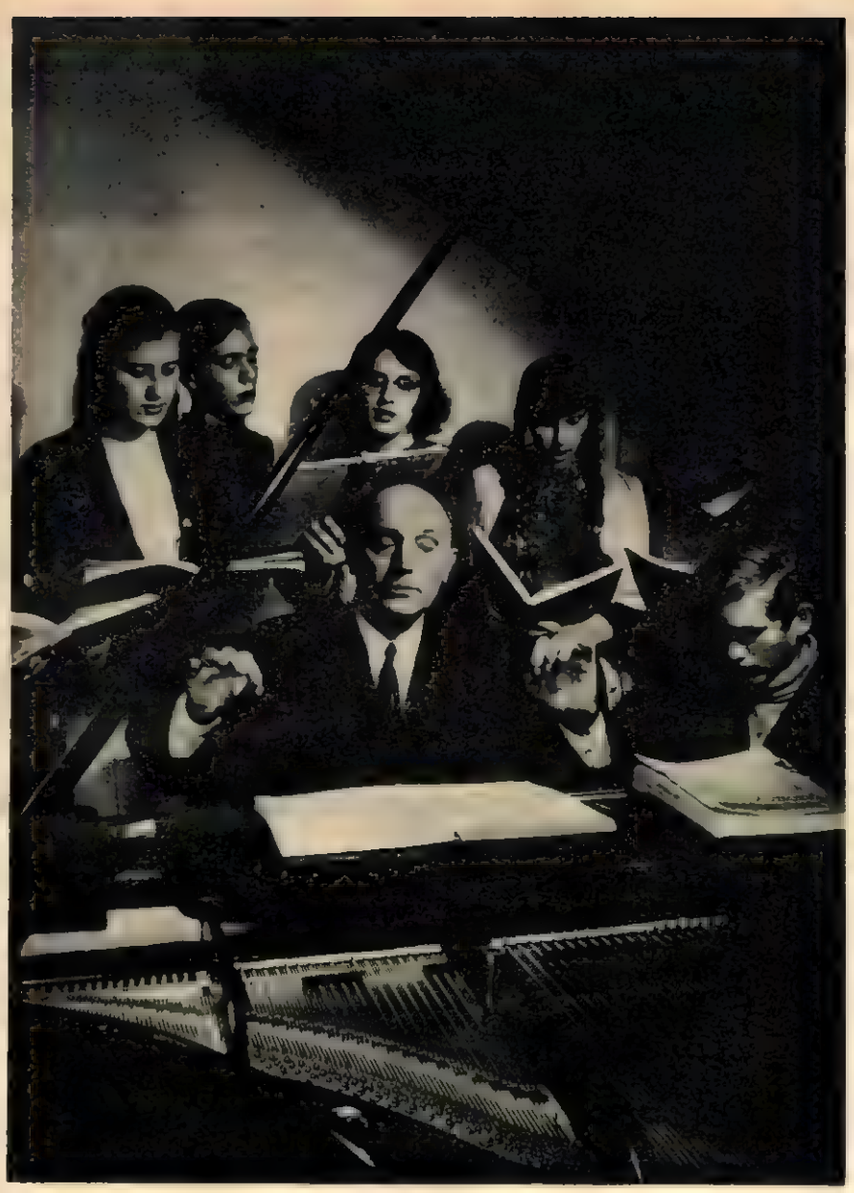

La Sibiu funcționează din 1960 un curs de organiști cu o durată de doi ani. În afara lecțiilor practice, elevii studiază deopotrivă armonia, istoria muzicii și construcția orgii. În fotografie, profesorul Ernest Helmut Chrestel în mijlocul unui grup de elevi.

centenarul bibliotecii „astra"

De curînd s-au împlinit 100 de ani de cînd s-a dat «spre folosință publică» biblioteca din Sibiu a «Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român» — ASTRA. De la mai puțin de 200 de cărți, păstrate într-un dulap, biblioteca a ajuns astăzi la 325 000 de volume, în afară de colecțiile de cărți vechi (unele fiind unicate), de publicații periodice, manuscrise, piese iconografice, stampe etc.
În ultimii zece ani biblioteca a fost vizitată de 1 327 689 de cititori și în aceeași perioadă s-au împrumutat 2 503 452 volume.

CRONICĂ JUDICIARĂ

avocatul credulității

În ziua de 7 martie, maiorul D. Popescu și cpt. Gh. Luntraru — din serviciul judiciar al Inspectoratului miliției județului Iași — au încheiat cercetarea faptelor comise de escrocul Valeriu Murgescu. În orele imediat următoare prezentării materialului de urmărire penală, am purtat cu inculpatul convorbirea redată mai jos:

— Dosarul dumitale evidențiază 20 de acțiuni și tentative de înșelăciune. În ce constau ele?

— Aflam despre diferite probleme litigioase ale consătenilor mei (locuiam în comuna Șcheia, județul Iași) ori ale persoanelor din comunele învecinate. Intram în legătură cu ele și le promiteam că pot interveni la organele de stat competente pentru rezolvarea litigiilor în favoarea lor.

— Aveai, într-adevăr, această posibilitate?

— Așa și așa... Eram în schimb cunoscut ca un om gata oricînd să întocmească petiții ori să intervină pentru cineva.

— Cum ți-ai cîștigat acest renume?

— M-am ocupat mereu cu asemenea lucruri. Am și fost condamnat pentru practicarea clandestină a avocaturii.

— Ai studii juridice?

— Trei ani de facultate de drept.

— Cum puteau crede oamenii că dispui de influență în justiție, care e prin definiție imparțială?

— Îi amețeam cu pretinse cunoștințe pe care le-aș avea în Capitală. Nume imaginare: Papadopol, Raicoviceanu... Ticluiam scrisori de la acești imaginari sus-puși către solicitanți, scrisori în care le confirmam că «Valerică» (adică eu) le-a expus cazul și că sînt dispuși să-l rezolve, cu condiția să li se trimită — prin mine, bineînțeles — bani și cadouri. Scrisorile le scriam acasă, de mînă, ori le dactilografiam, la D.C.A.-Negrești, la mașina de scris pusă la dispoziție de Gheorghe Panaite. Le puneam în plicuri și le trimiteam în București lui Viorel Panaite (fiul celui de la Negrești), pe care-l rugam printr-o scrisoare separată să-mi depună corespondența la poștă. Victimele înșelăciunii comise de mine rămîneau foarte impresionate că primeau scrisori din București și se prezentau imediat cu darurile.

— Cum acceptau Gheorghe și Viorel Panaite să te ajute?

— Ei n-au cunoscut ce dactilografiam și — respectiv — ce expediam eu în acele plicuri. Sînt doar simple și vechi cunoștințe. Gheorghe Panaite a fost cîrciumar în comuna Șcheia.

— Totuși, nu înțeleg cum puteau crede oamenii că dumneata stai și împarți «dreptate» din Șcheia!?

— Riscau. Unul dintre ei a preferat să-mi dea mie 1 500 de lei, decît să fie obligat de instanță la plata unei pensii de întreținere pe care o datora în mod legal. Mi-a dat banii, acum urmează să fie obligat și la plata pensiei, deoarece eu n-am cu ce să-l ajut la judecătorie.

— În schimb vei fi obligat dumneata să-i restitui suma pe care i-ai stors-o!

— ...Dac-ar fi numai atît! Dar voi face și închisoare.

sala pașilor pierduți

CREDULI față de miracolul presupuselor influențe s-au găsit și în Satu Mare. C. Erdei și Victor Daraban, oameni fără ocupație, au escrocat 10 persoane, de la care au primit sute sau chiar mii de lei, sub pretextul că le facilitează obținerea permiselor de conducere auto. I.Carandi, tot fără ocupație, a înșelat 3 persoane în contul obținerii unor imaginare terenuri pentru construcții. Toți acești făptuitori sînt cercetați în stare de arest.

REPLICA incoruptibilității a fost oferită prompt în comuna Dragalina, județul Ialomița, Simotei Ursati, economist la întreprinderea agricolă de stat din localitate, era cercetat — împreună cu șeful de fermă Alexandru Nedelcu — pentru însușirea prin fals a sumei de 5 514 lei. Nădăjduind că va obține cocoloșirea cazului, prin trimiterea dosarului comisiei de judecată, Ursati a oferit 4 000 de lei șefului postului de miliție. Corect, plt. maj. Gheorghe Velicu a sesizat procuratura, al cărei reprezentant a surprins pe mituitor în flagrant delict.

Sergiu ANDON

O ACȚIUNE

GENERALIZAREA EXPERIMENTĂRII NOULUI SISTEM DE SALARIZARE ȘI MAJORARE A SALARIILOR

Ing. Carol MANGHIUREA

Ing. Tiberiu POPESCU

Ing. Miron POPESCU

Populația unui mare oraș în jur de 400 000 suflete (cam cît, după statistica din 1968, însumează Craiova, Sibiu și Botoșani la un loc), grupate în familii de 3-4 persoane, ar putea locui comod în aproximativ 119 000 de apartamente formate din trei camere. Contravaloarea acestor locuințe de confort I, socotite la prețul de lei 98 000 apartamentul, s-ar ridica pînă la suma totală de 11 700 000 000 lei. Cu această sumă impresionantă se mai pot cumpăra peste 167 000 automobile «Dacia 1300» sau aproape 3 000 000 televizoare sau, în orice caz, o cantitate considerabilă de bunuri de consum. Nu numai că se poate, dar se va și cumpăra, deoarece miliardele acestea reprezintă plusul de venituri, adică sporul mediu de 13,7 la sută al salariilor, rezultat din generalizarea experimentării noului sistem de salarizare și majorare a salariilor încheiat la 1 martie 1970.

Reprezentînd traducerea în viață a principiilor aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1967, noul sistem de salarizare și majorare a salariilor a fost elaborat de un mare grup de specialiști care, îndrumați de partid, au studiat temeinic experiența internă și internațională, de la care au selecționat formele și metodele cele mai eficiente, corespunzătoare dezvoltării economiei noastre naționale.

E de la sine înțeles că o acțiune de asemenea amploare privind veniturile salariaților nu poate fi realizată decît pe baza îmbunătățirii muncii sub toate aspectele și în toate sectoarele de activitate.

Urmărind a scoate în evidență raportul dintre retribuția muncii și eficiența economică, deosebirea dintre vechiul și noul sistem de salarizare, prezentăm în aceste pagini cîteva aspecte subliniate cu prilejul mesei noastre rotunde de către:

Ing. **Gheorghe Damian,** directorul Direcției personal și învățămînt din Ministerul Industriei Metalurgice;

Ing. **Tiberiu Popescu,** directorul Direcției personal și învățămînt din Ministerul Energiei Electrice;

Ing. **Carol Manghiurea,** directorul Direcției personal și învățămînt din Centrala siderurgică—Galați;

Ing. **Iacob Pella,** directorul Direcției personal și învățămînt din Combinatul industriei cărnii, laptelui, conservelor și frigului — București

Ing. **Ioan Sabău,** directorul Direcției personal și învățămînt din Combinatul textil nr. 1—Timișoara;

Ing. **Miron Popescu** — expert instructor la C.E.P.E.C.A.

* * *

Reporter: În contextul măsurilor luate în ultima vreme privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale se înscrie și acțiunea de generalizare a noului sistem de salarizare și majorare a salariilor. Care sînt, după părerea dv., pîrghiile principale prin care se îmbunătățește raportul dintre salariu și eficiența economică?

Ing. **M. Popescu:** În esență, noul sistem asigură în primul rînd legătura directă dintre veniturile provenite din salarii și rezultatele muncii. Aceasta înseamnă că retribuția se face în raport cu calitatea și cantitatea muncii depuse. Modul în care se face retribuția constituie o perfecționare substanțială a conteresării, atît individuale cît și colective; duce la o disciplină mai riguroasă în producție; stimulează inițiativa și obținerea unor rezultate mai bune în muncă; elimină fluctuația forței de muncă asigură echitate în repartiția veniturilor și o mai justă scală a salariilor.

Ing. **Gh. Damian:** Evident, noul sistem de salarizare este categoric superior sistemului anterior...

Reporter: Care erau după părerea dv deficiențele cele mai evidente ale vechiului sistem de salarizare în sectorul industriei metalurgice?

Ing. **Gh. Damian:** În primul rînd faptul că salariul tarifar reprezenta doar circa 70-75% din totalul veniturilor unui muncitor și că felul în care se realizau sarcinile de plan influența în prea mică măsură volumul veniturilor.

Ing. **M. Popescu:** Deci, interdependența dintre nivelul realizării sarcinilor și nivelul cîștigurilor obținute nu reflecta în mod curent legătura dintre productivitate-calitate, pe de o parte, și salariu, pe de altă parte.

Reporter: Puteți da un exemplu în acest sens?

Ing. **T. Popescu:** Întrucît este vorba de o insuficiență a vechiului sistem de salarizare, această necorelare a existat în toate ramurile industriale. De pildă, la noi, în industria electrică, unde muncesc aproximativ 60 000 de oameni, se lucrează în general în regie. Sarcina de bază nu este cantitatea de energie electrică, care în mod normal este legată de cererea de consum, ci menținerea instalațiilor în stare de funcționare pentru a asigura livrarea de energie în funcție de cerere. Or, vechiul sistem de salarizare urmărea, la nivelul întreprinderii, numai îndeplinirea anumitor indicatori de cantitate, valorici, care nu aveau legătură și deci nu duceau la o responsabilitate pe verticală în ceea ce privește cantitatea și calitatea lucrărilor de întreținere, le revizie și reparații. Practic, se considera a întreprinderea mergea bine dacă-și îndeplinea indicatorii de producție globală, marfă și preț de cost, dar nu se ținea seamă de aspectul asigurării continuității în alimentarea cu energie a consumatorilor care era și este determinată, în proporție majoră, de cantitatea și calitatea lucrărilor de întreținere ce se execută la instalații de muncitori, maiștri, tehnicieni și ingineri. Aceste categorii de salariați, indiferent cum munceau, primeau salariul, pentru că întreprinderea nu avea ca indicator de plan capacitatea de funcționare a instalațiilor sau cantitatea de energie solicitată de consumator. Noul sistem de salarizare ține seama tocmai de aceste aspecte esențiale. De pildă, în sectorul de producere a energiei electrice, faptul că s-a dat centralei ca indicator respectarea unui grafic de putere disponibilă la dispoziția dispecerului național, dă posibilitatea să se asigure și economicos și sigur cantitatea de energie electrică cerută în sistem. Astăzi, avem posibilitatea să obținem energie electrică cînd este nevoie, nu cînd vrea centrala. Am putut stabili astfel criteriul cantitativ real, și anume respectarea graficului de sarcină, precum și criteriul calitativ, adică reducerea cheltuielilor la mia lei producție-marfă.

Ing. **C. Manghiurea:** Eu insist și asupra criteriului de cointeresare a salariaților în creșterea ponderii salariului tarifar, în volumul total al venitului realizat, factor care este mult mai bine stabilit de noul sistem de salarizare. În cadrul Centralei siderurgice-Galați, faptul că nivelul de reprezentare a salariului tarifar în volumul total era în jur de 78 la sută, determina o slabă participare a salariatului la realizarea cantitativă și calitativă a sarcinilor de producție. Prin aplicarea la 1 decembrie 1969 a noului sistem de salarizare s-a reușit la combinatul nostru ca salariul tarifar să reprezinte o pondere de 89 la sută din volumul total al veniturilor, cu perspectiva de creștere în jur de 92-93 la sută. Acest fapt a dus la creșterea responsabilității fiecărui muncitor, situație care s-a concretizat în îndeplinirea mai judicioasă a normelor de lucru individuale, a sarcinilor de plan pe combinat și pe centrală.

Reporter: Înainte, elementele variabile care apăreau în proporție de 22%, cum erau afectate de nerealizări?

Ing. **C. Manghiurea:** În condițiile vechiului sistem de salarizare primele, de exemplu, nu se puteau acorda în mod obiectiv. Maistrul sau conducătorul secției nu putea să-și reamintească întreaga contribuție a salariatului din decursul unei luni. Atunci cînd se stabileau coeficienții de primă — operațiune ce se făcea în două ore sau chiar și mai puțin — bineînțeles că aprecierea era relativă și nu oglindea aportul real al muncitorului în procesul de producție. Acum, acest element subiectiv este eliminat pentru că se urmărește, zi de zi activitatea fiecărui salariat.

Ing. **M. Popescu:** Dar dacă presupunem că am fi perfecționat sistemul de urmărire a realizărilor, nu am fi putut atunci să acordăm primele în raport corect cu munca depusă?

Ing. **C. Manghiurea:** Evident, s-ar fi putut introduce un sistem zilnic de urmărire a rezultatelor fiecărui salariat, dar efectiv nu se putea scoate în evidență totuși contribuția individuală, întrucît, conform vechiului sistem de premiere modul de apreciere se făcea numai după rezultatele globale ale sectorului respectiv și numai pe această bază se acorda coeficientul premierii. În actualul sistem de salarizare, datorită normelor individuale, se știe exact ce face fiecare salariat zilnic și deci aportul individual e pus în relief și sub această formă se însumează în rezultatul global.

Ing. **Gh. Damian:** Oricît am fi perfecționat vechiul sistem, oricît am fi modificat adaosurile variabile, nu s-ar fi putut, cu

FUNDAMENTALĂ

Masă rotundă realizată de Mihai MÎRZA
Fotografii de Elena GHERA

Ing. Gheorghe DAMIAN

Ing. Iacob PELLA

Ing. Ioan SABĂU

tarifele vechiului sistem, asigura un venit real. S-a ajuns în situația că muncitorul trebuia să-și depășească normele cu 30-40 la sută pentru ca să poată obține cîștigul mediu planificat. Aceasta și pentru că tarifele normelor, în anumite sectoare de activitate, erau de mult depășite.

Reporter: Situația respectivă nu ducea pe de altă parte la acceptarea unor norme scăzute care nu mai corespundeau realității?

Ing. Gh. Damian: Desigur. Avem sectoare de producție în care, cu bună-știință, pentru a putea asigura cîștigul mediu planificat al muncitorilor, trebuia să admitem depășiri de norme de 30-40 la sută.

Pe de altă parte se ajunsese la situația ca unii muncitori necalificați să cîștige mai mult decît unii muncitori calificați. Aceasta deoarece muncitorii necalificați, avînd norme mai lejere, puteau realiza mari depășiri de normă, iar muncitorii calificați, cu un tarif de normă mult mai strîns, nu puteau atinge asemenea depășiri. La combinatele siderurgice muncitorii din transporturi puteau cîștiga mai mult decît muncitorii calificați de categoria a IV-a și chiar a V-a.

Ing. **M. Popescu:** Mai apăreau și necorelări la nivelul maiștrilor.

Ing. **Gh. Damian:** Într-adevăr, au fost destul de frecvente cazurile în care muncitorii cîștigau mai mult decît maiștrii care-i conduceau. Din această pricină slăbea atît cointeresarea maiștrilor cît și a muncitorilor, care nu mai erau interesați în a-și îmbunătăți calificarea, în a-și perfecționa pregătirea. Noul sistem de salarizare cu categorii și trepte pentru muncitori, respectiv cu gradații și clase pentru personalul tehnico-administrativ, a dat o rezolvare rațională acestei situații stimulînd perfecționarea continuă a tuturor categoriilor de salariați.

Ing. **I. Pella:** În industria alimentară s-au petrecut, frecvent în acest sens, fenomene negative. Printre altele, absolvenții școlilor de maiștri refuzau în multe cazuri să se încadreze ca maiștri pentru că știau că pot obține încadrare la categoria maximă de muncitor calificat și pe baza depășirii normelor puteau să realizeze venituri mai mari decît în calitate de maiștri. Acesta a fost motivul pentru care, cel puțin în industria laptelui, muncitorii calificați evitau să se înscrie la școlile de maiștri. Așa se explică de ce, de multe ori la școlile de maiștri ajungeau elemente insuficient dotate, cu aptitudini și calități necorespunzătoare.

Ing. **T. Popescu:** Eu voi arăta că au existat cazuri în care vechiul sistem de salarizare constituia o piedică în obținerea unor rezultate eficiente pe colective de muncă, pe unități economice. Cunoaștem că economicitatea funcționării unei centrale electrice se dictează de sistemul național. Practic, sînt situații cînd din dispoziția sistemului energetic anumite centrale nu trebuie să funcționeze la parametrii sarcinii nominale, deoarece curba de sarcină în sistem nu solicită producția respectivă de energie electrică. În asemenea situații, deși la nivelul centralei electrice funcționarea grupurilor sub sarcinile nominale apare neeconomică, la nivelul sistemului aceasta nu numai că asigură o economicitate sporită, dar în mod expres asigură funcționarea optimă în ceea ce privește circulația energiei, consumurile de combustibil, încărcarea rețelelor etc. Faptul că un colectiv a avut o avarie în centrală și nu-și realiza planul de energie, determina interesul ca în perioada cînd primea dispoziția să intre în funcțiune cu minimum de sarcină să nu respecte acest lucru pentru a-și recupera indicatorul de producție globală restant. Deci afecta economicul la nivelul sistemului. Iată cum elementele pe care se bizuia vechiul sistem de salarizare puteau duce, și au dus, la deservirea unor interese majore ale economiei. În momentul de față acest lucru nu mai este posibil.

Ing. **I. Pella:** Cred că mai trebuie reținut, ca un aspect important, îmbunătățirea ce o aduce noul sistem și în sectoarele de muncă în regie. În industria laptelui, muncitorii direct productivi lucrează în acord, iar muncitorii auxiliari, care reprezintă 55% din totalul muncitorilor, și care au ca principală sarcină întreținerea utilajelor și a instalațiilor, lucrau în regie, nefiind în nici un fel cointeresați la îndeplinirea planului de producție. Or, se știe că industria laptelui, ca și alte sectoare industriale, este în mare măsură mecanizată și automatizată. În atari condiții un muncitor nu era cointeresat dacă funcționează linia de îmbuteliere sau linia de preparare, dacă este bine întreținută sau nu, pentru că la sfîrșitul lunii își lua integral salariul, ba chiar și prima de 30% din salariul tarifar. Nu exista nici un instrument legal prin care el să fie cointeresat în asigurarea bunei funcționări a instalației. Penalizarea care se aplică celor care nu-și îndeplinesc sarcinile de muncă ne dă acum posibilitatea să lichidăm stările negative care duc la nerealizarea planurilor de producție și ca atare, în esență, întărește direct răspunderea în muncă.

Ing. **Gh. Damian:** Eu aș sintetiza acest aspect astfel: spre deosebire de vechiul sistem de salarizare, sistemul îmbunătățit, generalizat acum în toată economia, are marele avantaj că permite cointeresarea în ambele sensuri, ducînd astfel la întărirea răspunderii individuale și colective în muncă. De altminteri, de penalizări nu au de ce să se teamă decît cei care nu își fac datoria, și caută să realizeze venituri pe seama celor care-și îndeplinesc sarcinile. Totodată, dacă vorbim de sistemul de cointeresare, vechiul sistem era incomplet, pentru că în primul rînd nu era stimulativ deoarece acorda venituri suplimentare în mod foarte aproximativ și încuraja, datorită lipsei de penalizări, pe cei care lucrau prost. De altminteri, în momentul de față noul sistem de salarizare nu numai că acordă un venit sub formă de premii real, dar prezintă posibilități mai largi în sens pozitiv pentru că acordă premii pentru îndeplinirea planului, pentru economia de materiale, pentru economii la forța de muncă, gratificații — în funcție de beneficii — și acordă sporuri substanțiale pentru vechime neîntreruptă la locul de muncă. De altfel, acesta este un subiect ce poate constitui obiectul unei discuții mult mai largi, separat. Totodată colectivele care nu-și îndeplinesc planul și sînt penalizate au posibilitatea ca în lunile următoare să recupereze diferențele de venituri, dacă muncesc bine.

Ing. **I. Sabău:** Noi aplicăm sistemul îmbunătățit de salarizare încă din februarie 1969 și concluzia noastră categorică este că reușește să cointereseze în mult mai mare măsură pe salariați la creșterea producției, productivității și calității muncii. Faptul că organele de conducere ale întreprinderii și centralei sînt legate de îndeplinirea indicatorilor de eficiență și că muncitorii sînt legați în realizarea salariului tarifar de zone mai precise care corespund activității pe care o desfășoară, prin acele regulamente de acordare a salariului tarifar, dovedește cît de oportună și echitabilă este atribuirea veniturilor în strictă concordanță cu aportul adus la realizarea sarcinilor concrete ale fiecăruia. Stabilirea unor niveluri diferențiate de salarizare în cadrul aceleiași funcții, condiționate de un anumit stagiu, răspunde foarte bine realității potrivit căreia orice experiență se dobîndește în timp, în practică. Mă refer aici în special la ierarhizarea salariilor în cadrul funcțiilor prin gradații și trepte. Pentru că există foarte multe cazuri de muncitori, în special cînd s-au specializat într-o anumită meserie și ating categoria maximă. După vechiul sistem de salarizare, aceștia muncitori nu mai puteau să promoveze, nu mai puteau să-și sporească veniturile. Acum ei au posibilitatea ca, în cadrul aceleiași categorii, să depășească nivelul de bază al categoriei respective dobîndind noi trepte sau gradații, fapt ce constituie un stimulent în a se autodepăși, în a se autoperfecționa în profesie. De asemeni, un alt merit al noului sistem este că prin cuprinderea în salariul tarifar a o bună parte din veniturile variabile se creează o cointeresare determinată de un venit stabil, ceea ce duce la o schimbare a opticii despre dobîndirea veniturilor. Un alt aspect care merită de asemeni să fie subliniat este coeficientul ce se acordă vechimii neîntrerupte în muncă la aceeași întreprindere, măsură care permite o stabilizare a cadrelor tuturor unităților de muncă.

* * *

Departe de a epuiza complexitatea aspectelor și problemelor economice rezultate din aplicarea generalizată a noului sistem experimental de salarizare și mărire a salariilor, — fapt pentru care vom reveni în numerele viitoare cu noi materiale asupra acestei probleme importante — din această succintă discuție la masa rotundă reiese clar că noul sistem de salarizare constituie un pas important, o acțiune fundamentală în dezvoltarea economiei noastre, în transpunerea în viață a principiului «de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa».

MUZICA

MAI PRESUS DE ORICE

Lize Marke — noblețea cîntecului

Dacă am fi ascultat mai de mult sfatul lui Camoëns, acela de «a lăsa pisicile să doarmă» și «copiii lumii să cînte», poate că astăzi cantitatea de poezie a omenirii ar fi fost considerabil sporită. I-a revenit deceniului nostru curajul de a da mînă liberă tuturor băieților și fetelor să bată la porțile cîntecului. Întrecerile de pe diferite meridiane îi adună din cînd în cînd pentru a le da certificatele unei glorii care, în acest domeniu, trebuie asaltată și cucerită de timpuriu. Cum în muzica ușoară trecutul se măsoară cu alte unități decît cele de toată ziua, concursul de la Brașov cu al său mult rîvnit **Cerb de aur** — care de doi ani, pe la începutul lui martie se instalează în holul hotelului Carpați — a devenit unul din centrele de maxim și prestigios interes pentru cei dornici de afirmare autentică. De aici și-au luat zborul Hustin și Kalinka, Laufer și Luminița Dobrescu, Conny Vink, și Hanja Pazeltova, de aici au pornit, cu numai cîteva zile în urmă, Therese Steinmetz și Lize Marke, Pașa Hristova, Angela Similea. Pentru cine nu trece nepăsător pe lîngă această ciudată oglindă a timpului nostru, care este muzica ușoară, oglindă de care toți avem nevoie dar în care nu de puține ori am aruncat cu pietre, nu se poate să rămînă rece la încleștarea de energii umane tinere, la uriașa investiție de capital sufletesc pe care o poartă cu ei cei care își încearcă norocul la un concurs. Era de-ajuns să arunci o privire cea mai stăruitoare printre cei de la Brașov ca să-ți dai seama că cei mai mulți dintre participanți nu descoperiseră încă tehnica ascunzătoare a binecunoscutului «smile», zîmbetul profesional. Așteptau să le întinzi un deget de prietenie pentru a-ți da toată mîna și cînd s-au convins că la Brașov se cunoaște prețul prieteniei, crisparea inerentă unei întreceri se șterge cu încetul. Mărturisesc că este cum nu se poate mai bine să trăiești de pe urma trecutului, cînd te afli într-un regim al muzicii ușoare care, în general, nu stă tocmai bine la acest capitol, de preferință plăcîndu-i prezentul și ceva din viitor. Concursul de la Brașov, cu vechimea sa de doi ani, reprezintă astăzi o certitudine în lumea muzicii ușoare, o reafirmare a încrederii în adevăratele valori. Au triumfat anul acesta ceea ce toată lumea dorea să triumfe: poezia în stare să se țină pe propriile ei picioare, lirismul autentic — nu cel confecționat la comandă — ca un contrarăspuns la multele și agitatele solicitări ale timpului. Nu este un secret pentru nimeni că de mai multă vreme încoace se poartă **sentimentul, melodia, noua undă lirică, poezia** etc. S-au scris tone de publicistică, de justificări psihologice și sociologice, iar de unele rînduri nu sîntem nici noi străini. Moda și bîjbîiala, privite în față cu curaj, se retrag cu vremea. Avem impresia că astăzi muzica ușoară trăiește un timp fericit, al sincerității și răspunderii, iar un concurs care se respectă trebuie să ne întoarcă această imagine și nu alta. Iată ce-am așteptat de la **Cerbul de aur.** Acum, cînd numele cîștigătorilor constituie pentru noi niște puncte de reper, se poate vorbi de fidelitate. Elanurile poetice ale Theresei Steinmetz și ale lui Joe Dolan, ale Lizei Marke ori ale Doinei Spătaru, ale lui Claude Colas și Robbie Rae, ale Francinei și Pașei Hristova sînt adevărate și lipsite de egoismul vîrstei. Ei n-au cîntat doar pentru «copains», cum se întîmplă cu 7—8 ani în urmă, ci pentru noi toți, pentru oameni.

Prietenia pe care au apărat-o cu atîta căldură Steinmetz și Colas (păcat că acest artist a rămas în afara atenției) în «**O fată mai găsești, dar un prieten nu**», patetismul demnității, așa cum l-am descifrat în glasurile lui Joe Dolan, Pașei Hristova, Doinei Spătaru, delicatețea întrebărilor și a invocațiilor din cîntecele Lizei Marke ori ale Angelei Similea sînt departe de imitațiile copilăroase ale unor trăiri mature.

Puritatea glasului s-a întîlnit cu cea a sentimentului și pe undeva, prin preajma apropierii lor, și-au dat mîna toate vîrstele. Poate că acesta este unul din visele de totdeauna ale artei, să mai înfrîngă o barieră.

Nu există pericolul ca tinerii să se afunde de timpuriu într-o maturitate morocănoasă, aspră. De altfel, despre cei plecați mai zilele trecute de la Brașov vom mai auzi. Să nu uităm că mai ieri îl iscodeam pe Hustin iar astăzi luăm cunoștință de prestigioasele sale evoluții, că tot mai ieri țineam pumnii pentru Luminița, pentru Mihaela și Anda iar acum le urmărim urcușul pe drumul spinos al înțelegerii adevăratei perfecționări. Steinmetz, Marke, Dolan, Francine, Julie Saget, vor deveni pentru noi nume dragi, dar cum un concurs nu se termină doar cu trofeele, ci și cu licărirea altor speranțe și altor coarne de cerbi, nu cred că nu vom tresări și la auzul altor nume: Colas, Rae, Tonicha, Anastasiu.

Galina Nenașevo — forța cu care cîntă îi este contrazisă de ochii ei albaștri.

Doina Spătaru — cea despre care știam de mult că ne va îndreptăți speranțele.

Julie Saget — cîntăreața autoare.

Joe Dolan — ține să demonstreze că se poate trăi chiar și cu Tom Jones alături.

Francine — tinerețea în ofensivă.

Text de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

biografii contemporane

de Petru ISPAS

LOCUL

Mă obișnuisem să aud despre el numai cuvinte bune. O vreme chiar m-am mirat știind că perfecțiune nu există, că oricît ai fi de bun, de drept, de principial, nu poți fi întotdeauna și în orice împrejurare pe placul tuturor, că va fi mereu și mereu unul care să vocifereze, să găsească nod în papură, să vadă ceea ce alții nu văd și să pună acel «dar» după o cascadă de laude care să umbrească totul aruncînd astfel în calea ta mica buturugă, aparent atît de inofensivă, capabilă însă să răstoarne, și nu rareori spectaculos, o biografie întreagă.

Ani de zile însă, despre el nu mi-a fost dat să aud decît vorbe bune. Pînă cînd treburile ne-au despărțit. La el mă mai gîndeam rar și de obicei atunci cînd aveam nevoie de o comparație, cînd voiam să opun demnitatea, cinstea, integritatea, dăruirea lui, unor stări sau unor oameni care prin faptele lor mă întristau. Atunci mă gîndeam la el, la chipul lui luminat de un zîmbet bun, la oamenii care l-au înconjurat totdeauna cu dragoste și care s-au bucurat de dragostea și încrederea lui. Și eram mulțumit știind că el există, că oameni ca el există parcă anume să ai pe cine să te sprijini, chiar și cu gîndul, în ceasurile grele.

Pînă într-o zi cînd am primit de la el următoarea scrisoare:

„Dragul meu,

De doi ani am fost scos din muncă. Pur și simplu scos ca necorespunzător. Probabil că niciție nu-ți vine să crezi, așa cum nu le-a venit să creadă nici altora, dar acesta este adevărul. Și culmea este că am fost scos pe drept ca necorespunzător. Pentru că realmente nu mai făceam nimic și cu timpul nu am mai fost capabil să mai fac ceva pentru a împinge lucrurile înainte. Ai putea să mă întrebi: «Bine, dar cum ai putut ajunge aici?» Mi-a trebuit mult timp să-mi răspund întîi mie, clar și cinstit. Lucrurile s-au petrecut așa: A fost o vreme, vremea de aur, cînd persoana mea nu mă interesa, cînd totul nu era decît muncă și pasiune. Lucram că un apucat și, fără falsă modestie, cu talent. Nu voiam nimic pentru mine și cu toate acestea mi s-a dat totul, tot ce aș fi putut dori. Atunci. La început. Aveam capacitatea să electrizez oamenii, să-i antrenez în lupta existenței mele dăruite muncii. Atunci auzeam des spunîndu-mi-se: «Cu dumneata se muncește cu plăcere. Ai talentul de a insufla omului bucuria de a munci, de a produce». Cuvintele acestea, pentru mine, echivalau cu cea mai înaltă distincție. Spun unii, scuzîndu-și propriile indolențe: «N-am timp de familie, de educarea copiilor. Munca mă absoarbe total, vin acasă frînt de oboseală». Minciună. Pasiunea, singura care poate face ca munca să te absoarbă total, nu-i o haină pe care o dezbraci la ieșirea din uzină sau birou. Ea există în tine, o duci acasă, mai ales acasă, e molipsitoare și incendiază totul în jurul tău. Atunci a fost pentru familia mea perioada cea mai frumoasă. Știam să rîd și cu ochii nu numai cu gura și în jurul meu era bucurie. Băiatul lua note foarte bune învățînd fără un îndemn special. O rochie nouă a soției era motiv de discuții, consultări de jurnale, «supărări» de genul celor în care abia că îți ții hohotul de rîs...

Și toate astea au dispărut dintr-o dată, toate au rămas undeva în urmă. Și într-o zi m-am trezit apărîndu-mă invocînd trecutul. Oamenii plecaseră capetele auzindu-mă iar eu mă ascultam și nu-mi venea să cred. Eu sînt, eu vorbesc și despre mine? Vorbeam de decorații care mi-au fost date, de idei pe care le-am avut, de organizări pe care le făcusem, de ședințe în care fusesem lăudat, de trepte pe care le urcasem. Și mi s-a făcut frig. Înțelegi? Un frig cumplit. Și atunci am văzut, a trebuit să văd că nici acasă lucrurile nu străluceau. Băiatul era amenințat să rămînă repetent, soția, soția era tristă, obosită, veșnic cu cearcăne... la serviciu oamenii mă ocoleau tresăream speriat la orice control anunțat... eram nervos, și toate astea pentru că mi-era frică. Nu de post, că l-aș pierde. Ci de mine. Că voi fi pus în fața propriei mele incapacități?, că se va vedea într-o zi că am fost necinstit cu mine și cu cei din jur acceptînd să urc acolo unde nu aveam forțe să rezist. Și am cerut să mă întorc înapoi la secția mea, dar mi s-a spus că voi fi ajutat. Și am crezut. Sînt însă niște limite personale, care fac din orice ajutor o pierdere de timp, o risipă de energie. Din păcate, de cele mai multe ori ne dăm seama de aceste limite *după* și atunci numai cel care are suficientă tărie. A trecut un an și am fost scos cu toată pompa cuvenită, inclusiv cu justificarea mai marilor mei că am fost ajutat și așa mai departe, dar zadarnic. Și asta m-a durut. O dată, că nu am fost ascultat în clipa mea de luciditate și încă o dată că le-a fost jenă (ce stupid, ce ridicol!) să spună adevărul pînă la cap. Că greșeala a fost și de o parte și de alta. Nu pentru justificarea mea aveam nevoie de autoanaliza lor. Ci pentru liniștea mea că nu se va mai greși încă o dată, și încă o dată...

...Au trecut doi ani și învăț din nou să zîmbesc, dar nu numai cu gura, ci și cu ochii. Doi oameni din alte secții au cerut să lucreze la mine în secție. Băiatul mi-a adus un opt la matematică iar soția mi-a pus pe noptieră un jurnal de modă. Bănuiesc că vrea să-și facă, pentru primăvară, o rochie nouă. Dar nu asta vreau să spun, ci faptul că am fost chemat la centrală și mi s-a propus funcția de director al unei sucursale. Am ieșit din cabinetul acela mare și mergînd pe stradă rîdeam singur, ca prostul. Dar știi, cu hohote".

Am citit scrisoarea și m-am bucurat sincer că n-am pierdut un prieten. Că Sandu, că acest minunat Sandu Ion există, parcă anume ca să am la cine mă gîndi cînd simt nevoia de cinste.

sport

de Emanuel VALERIU

FOTBAL, FOTBAL — DRAGOSTEA NOASTRĂ

«Handbaliștii de aur» au sosit acasă și fiecare dintre sutele de mii de cetățeni care asudaseră în fața televizoarelor la memorabila finală și-a putut lua bucățica sa de fericire, văzîndu-i în carne și oase, pe stradă, în fotografii de ziar, la televiziune.

O amplă respirație de satisfacție s-a făcut simțită, pe întreg teritoriul țării, o dată cu succesul sportivilor conduși de Cornel Oțelea și handbaliștii au avut prilejul să culeagă, la rîndu-le, acea floare atît de rară și de gingașă crescută sub raza caldă a bucuriei de a-i putea bucura pe alții, alăturînd-o cupelor și trofeelor aduse din Franța.

La Viena, cu ocazia primului Campionat indoor al Europei, Viorica Viscopoleanu și-a ornat aurul olimpic cu cel continental, reînscriindu-se în cea mai acută actualitate posibilă; Cornelia Popescu și Șerban Ioan au început să guste din metalele prețioaselor performanțe, în timp ce Șerban Ciochină și l-a reamintit...

Totul ne invită, în această primăvară sportivă, la optimism și la îndrăznețe așteptări, dar nimic nu ne poate face să uităm fotbalul, marea noastră dragoste. Într-un intermezzo, cronometrat pe hîrtie de Ioan Chirilă, inginerul Cristian Gațu afirma că cine nu iubește fotbalul nu-și iubește copilăria. Cîtă dreptate are neastîmpăratul jucător de handbal care a renunțat la fotbal după ce ajunsese să îmbrace un tricou cu culorile țării, într-o echipă de puști, firește, dar ca o acomodare necesară succeselor care ar fi sosit, fără îndoială pentru el, chiar și pe terenul cu gazon!

Fotbalul rămîne marea dragoste a tuturor amatorilor de sport chiar dacă unii nu o mărturisesc public, așa cum a făcut-o Gațu și cum o fac toți scriitorii noștri atunci cînd zăbovesc o clipă în lumea stadioanelor. De aceea azi, înclinîndu-ne cu respect în fața marilor campioni de handbal și atletism, vom face loc fotbalului care a așteptat, cuibărit printre cutele sufletelor noastre, oarecum rușinat în fața gloriei celorlalte discipline, oarecum bosumflat pentru anonimatul în care și-a reluat activitatea, dar sigur ambițios în aspirații, fiindcă, deocamdată, el nu și-a spus ultimul cuvînt rămînînd însă înscris pe ordinea de zi a calității, cu termen fix: turneul final din Mexic. Dar nu (numai) pentru asta iubim jocul cu mingea peticită și campionatul ne-o dovedește din plin. Pe o vreme cîinească, la jocuri ce par inegale, pentru echipe fără șanse de supraviețuire în A, în B sau în C, ne deplasăm, aplaudăm și suferim, ne răsfățăm ori ne mustrăm idolii, îi comparăm cu marile valori recunoscute ale soccerului, dar îi iubim și pentru ratarea unui gol decisiv. Dragostea noastră a revenit, pe primul plan al vieții, timid, cu pași șovăielnici și presa n-a scăpat ocazia să marcheze debilitatea uverturii returului, dar numai după 7 zile jocul cifrelor s-a adăugat spectacolului în sine reprezentat de fiecare meci și a căpătat culoare, mișcare, nerv, pasiune. Dinamo, adică 50% din națională mexicană, Steaua, pornită spre noi orizonturi, Rapidul, în pragul consolidării poziției de lider, au capotat acasă ori în deplasare; UTA alternează minusul cu plusul unei valori încă discutabile, F.C.-Argeș flotează cînd pe pisc de val, cînd în abisuri, U. Cluj prefigurează deja hopul neașteptat al celor ce aspiră la titlu, studenții craioveni pedalează încă în primul pluton, iar 9 formații sînt înșirate de-a lungul a numai 4 puncte în clasament, iată cîteva din explicațiile interesului față de fotbal. «Fără el n-am putea trăi», îmi spunea un amic serios și pe care, după aspect, nu l-ai putea bănui «microbist» de fotbal. De altfel, fără public, jocul acesta nu ar exista. De aceea ne surprinde amputarea lui din programele Televiziunii. Președintele federației de specialitate declara, cu prilejul reluării campionatului, că noi relații s-au stabilit și se vor stabili între forul tehnic și alte instituții, între acestea și cluburile de fotbal. Pe prima am văzut-o în anunțul de acum două săptămîni, ușor voalat de zîmbetul Sandei Tăranu, care ne vestea radierea unui meci din programul TV din cauza schimbării orei de începere. Să ne punem de acord: jocurile se transmit, la radio și televizor, spre informarea publicului și propaganda sportului și nu pentru reținerea oamenilor în casă ori împiedicarea lor de a se deplasa la stadioane. Și-atunci, de ce să nu primeze programul competițional, căruia să i se plieze, în măsura posibilului, și cel al mijloacelor de transmisie? În fond, teatrele nu operează modificări, decît poate retușuri, ale orelor de începere a spectacolelor sau — în cel mai rău caz — acceptă înregistrarea acestora și redarea lor la altă oră. De ce se discută măcar soluții atît de bătoase, ca eliminarea jocurilor din programe, ori amenințări de genul «o să băgăm meciuri tari din străinătate la aceleași ore?»

În fond, cine cu cine se luptă? Și mai ales de ce? Cînd iubim fotbalul, și-l iubim, este clar, trebuie să nu-i creăm probleme. Mai ales false. El este jocul copilăriei, adolescenței și maturității noastre extreme și fără el nu putem trăi, tot astfel cum nici el n-o poate face fără noi.

reflector științific

SENZAȚIONALĂ OPERAȚIE LA MÜNCHEN:

PRIMA TRANSPLANTARE A UNUI NERV

Această operație, care deschide perspective încă nebănuite, a fost realizată recent în clinica chirurgicală pentru boli nervoase a Universității din München. Ea a fost efectuată de dr. Walter Jacoby. Pacientul, Helmuth Mischke, suferise un accident acum cîțiva ani; ca urmare, nervii din brațul drept au fost distruși pe anumite porțiuni. Rezultatul: paralizia brațului. Dr. Jacoby a extras un nerv de la o persoană decedată și l-a înghețat imediat după preluare. Apoi l-a transplantat pacientului.

Despre efectele operației puteți judeca privind fotografiile de mai jos, care se dispensează de comentarii.

Perspectivele tehnicii folosite de dr. Jacoby sînt cu atît mai promițătoare cu cît «înghețarea» nervilor permite ca ei să fie conservați — în vid — ani de zile, în așteptarea refolosirii.

UNDE DAI ȘI UNDE CRAPĂ

O legătură posibilă interesantă între cutremurele de pe Pămînt și anumite fenomene de pe Lună a fost pusă în evidență de observația efectuată de astronomul sovietic Nikolai Kozîrev din Leningrad, care a constatat că după cutremurele ce au avut loc în Republica Arabă Unită și în dreptul coastelor Japoniei la 31 martie 1969, în ziua următoare (1 aprilie), din craterul Aristarchus de pe Lună a fost degajată o cantitate de gaze, ceea ce în interpretarea astronomului înseamnă că Luna «răspunde» la cutremurele de pe Pămînt.

Două spectrograme ale părții de vest a craterului au arătat existența unei pete roșii cu un diametru de 1 pînă la 2 km. După măsurătorile efectuate de observatorul din Crimeea, s-a stabilit pentru prima dată că pata (fenomene de acest gen au mai fost observate și în trecut) este rezultatul unei degajări de gaze.

În ceea ce privește data de 1 aprilie, specialiștii afirmă că este vorba doar de o coincidență...

INTERVIU CU 11 BĂRBAȚI CHIBZUIȚI

de Nelu IONESCU

Reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social a fost cotată — atît în cursul dezbaterilor, cît și în documentele celui de-al X-lea Congres al partidului — ca o problemă principală pentru dezvoltarea economiei naționale

S-a trasat atunci sarcina pentru întreprinderi, centrale și ministere să ia măsuri eficace de reducere a consumurilor specifice de materii prime și materiale, de folosire rațională a combustibilului și energiei electrice, de respectare riguroasă a prescripțiilor tehnice și tehnologice de fabricație, de înlăturare a cheltuielilor neproductive, a pierderilor, a risipei în utilizarea resurselor materiale.

Și iată că ne și desparte mai bine de o jumătate de an de augustul Congresului al X-lea

Ne-am propus să investigăm, să constatăm, ce s-a realizat în chip concret — în șase luni — într-o anume întreprindere, cu privire numai la sarcina despre care am vorbit mai sus. Cu alte cuvinte, am vrut să vedem cum și în ce măsură o directivă a căpătat viață. Așa s-a născut interviul acesta multiplu pe o temă unică, cu o întrebare unică.

Întrebarea noastră a fost pusă și a circulat prin Uzina metalurgică din Iași. Ne-am oprit asupra acestei întreprinderi pentru că este una dintre acelea în care se prelucrează materia primă în a cărei folosire chibzuită sîntem în cel mai înalt grad interesați: metalul.

Și-acum nu ne mai rămîne decît să vă invităm să citiți în cele 11 casete ce urmează răspunsurile celor 11 specialiști care au avut bunăvoința să ne răspundă. Tragem mare nădejde că, la sfîrșit, veți subscrie și dv. la calificativul pe care ei înșiși, prin faptele lor, ne-au obligat să li-l dăm în titlu.

I.

Preocuparea colectivului Uzinei metalurgice din Iași pentru reducerea cheltuielilor

Stivele masive de produse finite obținute, cu pierderi mereu mai mici și dintr-o materie primă prețioasă — minereul de fier — fac să te gîndești că uzina din Iași este într-un fel și o casă de economii.

INTERVIU CU 11 BĂRBAȚI CHIBZUIȚI

materiale de producție nu este recentă ci, dimpotrivă, ea a existat chiar de la înființarea întreprinderii. Lucrul este firesc, dacă ținem seama că acele cheltuieli care sînt aferente consumurilor de materii prime, materiale și combustibili tehnologici reprezintă 80% din prețul de cost al produselor noastre.

An de an au fost întreprinse acțiuni complexe menite să ducă la o structură cît mai rațională a consumurilor în general și la reducerea consumului de metal în special.

Așa se face că în 1969 s-a realizat o economie de 96 tone de bandă metalică, de 1 189 tone de combustibil convențional (față de cantitățile prevăzute de norme) și de 1 393 MWH, în ceea ce privește energia electrică.

Totuși, spre deosebire de anii trecuți, în urma hotărîrii luate de comitetul de direcție al uzinei, începînd din luna decembrie 1969, a luat ființă un colectiv format din cadre tehnice cu o calificare superioară, colectiv care are menirea să studieze sub toate aspectele consumurile de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, să descopere scurgerile păgubitoare ale acestor resurse materiale și să găsească soluții contra lor. Se subînțelege: colectivul de care vorbesc are posibilitatea să mobilizeze pentru împlinirea rosturilor sale un număr nelimitat de muncitori și tehnicieni.

Deși, întrucîtva, recent înființat, colectivul a și luat împotriva risipei multiple măsuri de ordin tehnic și organizatoric. Un loc aparte în preocupările colectivului l-au ocupat și demersurile în vederea îmbunătățirii colaborării cu întreprinderile de la care primim materiale, precum și cu acelea cărora le furnizăm produsele noastre.

Dar să nu ne limităm la munca acestui colectiv special. Pentru că întrecerea socialistă din întreprinderea noastră, axîndu-se — în 1970 — tocmai pe reducerea consumurilor specifice a transformat bătălia împotriva risipei într-o acțiune de masă.

Ne-am propus să ne încadrăm în normele de consum specifice planificate pentru anul 1970 însă intenționăm și ne-am angajat să economisim în plus 70 tone de bandă pentru țevi și 50 tone de bandă pentru profiluri, deci în total o economie de 120 tone metal.

Ing. Mihai VATAVU — director

II.

Consumul de metal în uzina noastră a fost într-o continuă scădere. Iată cîteva cifre: în 1967, prin economii, s-a obținut un consum doar de 1,117 kg metal la tona de produs; în 1968 de 1 109 kg; în 1969 de 1 107,5 kg, iar în 1970 sînt prevăzute economii de 1 107 kg/t. Desigur, în continuare procesul diminuării consumului de metal va fi mai puțin spectaculos pentru că există niște limite care dacă ar fi depășite, ar dăuna produsului finit.

Subliniez că, în comparație cu întreprinderile similare, din țări vecine, uzina din Iași realizează cel mai scăzut consum de metal. La bandă, de exemplu, media este de 1 150 kg iar noi obținem o medie de 1 120 kg, ba chiar și mai puțin.

Ideea pe care s-a mers a fost aceea de a depista și elimina înseși cauzele care duc la consumuri specifice neeconomice. S-a ajuns astfel la o revizuire a întregii tehnologii de pînă acum. Rezultatele ne-au justificat efortul. Avem satisfacția de a ne regăsi strădaniile transformate în economii de metal, obținute la noi «acasă» dar și indirect la beneficiarii noștri.

Vasile BRĂNIȘTEANU — inginer-șef

III.

Introducerea tehnicii noi și-a tehnologiei moderne în producție reprezintă calea hotărîtoare pentru economisirea resurselor de materii prime și materiale, în primul rînd a metalului, prin reducerea consumului specific.

Rezervele de economisire a metalului sînt, practic, inepuizabile, întrucît pe tot parcursul elaborării și prelucrării lui există o multitudine de stadii care oferă posibilități variate pentru folosirea sa rațională, pentru sporirea continuă a volumului de produse obținute din aceeași cantitate de metal.

Pe de altă parte, introducerea tehnologiei moderne are efecte pozitive multiple: adaosuri mai mici de prelucrare la piese, încărcarea mai redusă a mașinilor-unelte așchietoare, economii importante de metal și scule.

Dar, abandonînd considerațiile generale, iată și o modalitate particulară de a obține economii, chiar cu prilejul introducerii unei noi tehnologii.

În urma experiențelor efectuate la stația-pilot a uzinei s-au obținut suficiente date pentru a putea introduce sudura țevilor folosind curenți de înaltă frecvență. De obicei, adaptarea unui nou procedeu tehnologic implică pierderi de timp și materiale. Pe noi însă noul procedeu de sudare nu ne mai poate surprinde. Secretul e simplu: procedeul a fost pus la punct și pregătit temeinic de către înșiși specialiștii noștri.

Căile pe care se pot obține economii sînt dintre cele mai variate. Este necesar însă ceva profesionalism.

Ing. Otto BELZO

IV.

Pentru fundamentarea angajamentelor privind economiile de metal s-au adoptat mai multe măsuri tehnice și organizatorice. Citez doar două dintre ele:

Proiectarea și execuția unui nou tip de turbină de sablare. Noul proiect reduce dimensiunile instalației și va influența mult în bine sablarea benzii. Se vor obține economii mari pentru că nu vor mai fi folosite piese de schimb cu viață scurtă, de numai cîteva ore.

Cercetările a căror finalitate s-a concretizat în înlocuirea oțelurilor la băile de zincare reprezintă, de asemeni, o sursă de importante economii.

Zincul ocupă locul doi în rîndul materialelor folosite în uzină. Prin aplicarea cercetării de mai sus în practică, pur și simplu vom «scăpa» de aceste pierderi, întrucîtva, absurde.

Ing. Titus HEN — șeful Serviciului mecanic-șef

V.

Mă rezum să subliniez importanța unor studii efectuate în cadrul uzinei care vor determina, printre altele, și serioase economii de metal și combustibil.

Mă gîndesc la studiul — pe care îl facem împreună cu cercetători de la filiala ieșeană a Academiei — pentru construirea unui aparat de depistat defecțiunile în sudură, chiar pe parcursul acestei operațiuni. Azi, defectele se depistează după ce țeava este fabricată și pierderile de metal sînt sensibile. Noul aparat va determina economii de metal, de combustibil și de energie electrică.

Alte două studii vizează optimizarea consumului de gaz metan la cuptorul-tunel și la cuptoarele de zincare, precum și folosirea resurselor secundare energetice pentru producerea de abur tehnologic, necesar la băile de decapare și la tunelul de uscare a tuburilor PEL.

Ing. Alexandru DAVID — șeful Serviciului energetic-șef

VI.

Țin să remarc atît caracterul aplicativ al cercetărilor efectuate în cadrul serviciului cercetări și laboratoare al uzinei, cît și strînsa legătură pe care o ține serviciul acesta cu celelalte servicii și cu secțiile productive. În acest fel, direcțiile principale de cercetare coincid cu însești direcțiile activităților de producție și implicit cu sarcinile uzinei privind economiile.

Și-acum, unul dintre rezultatele strădaniilor noastre care s-a repercutat favorabil în economia națională. Din cercetările efectuate numai în 1969, prin asimilarea profilurilor formate la rece pentru construcții de rezistență, s-a redus consumul de metal cu circa 300 de tone — deci peste 1 200 000 lei — la doi dintre beneficiarii noștri: uzinele din Brașov și Ploiești.

Socotesc necesar să evidențiez, alături de succese, și o greutate pe care o întîmpinăm:

Furnizorul nostru de bandă laminată la cald — Combinatul siderurgic-Hunedoara — ne trimite rulouri de bandă neîncadrate în toleranțele admise de standarde (în special în privința rezistenței la rupere). Cei de la Combinatul siderurgic-Hunedoara nu vor să înțeleagă că banda trebuie să îndeplinească o condiție esențială și anume aceea a aderenței țunderului.

Trist e că furnizorii uzinei au condiții de a produce un lucru bun dar merg pe linia minimei rezistențe.

În ceea ce ne privește, vrem să contribuim la înlăturarea acestei stări de lucruri nu numai prin tratative cu furnizorii, ci și prin standardizarea unei metode privind aderența țunderului — metodă determinată de noi pe calea cercetărilor de laborator în urma cîtorva mii de probe.

Ing. Valentin PÎNZARU — șeful Serviciului cercetări și laboratoare

VII.

Economii se pot obține și prin organizarea superioară a producției. Serviciul organizării producției, în colaborare cu un larg colectiv de specialiști din celelalte servicii ale uzinei, a pus la punct mai multe studii dintre care unele, în urma aplicării lor, au produs economii de o reală importanță.

Astfel, prin îmbunătățirea organizării muncii și a transportului intern la atelierul de fabricat mufe s-a amplificat capacitatea de fabricație a acestui sector și s-au diminuat consumurile specifice de țeavă. Este doar unul dintre exemplele care se pot da.

Ing. Marcel COMAN — șeful Serviciului organizarea producției

VIII.

Secția I a uzinei contribuie la efortul general de a realiza economii, atît prin colaborarea la cercetările efectuate de serviciile specializate, cît și prin — să-i spunem — materializarea rezultatelor acestor cercetări în procesul de producție.

Amintesc inițiativa secției noastre în crearea unui dispozitiv datorită căruia se pot releva probele în afara fluxului productiv, fără întreruperea sau diminuarea vitezei acestuia.

Mai amintesc contribuția secției I la studiul pentru optimizarea parametrilor care influențează grosimea stratului de zinc, la studiul privind completa reducere a consumului de plumb, folosit pentru placarea serpentinelor cu care se încălzeau băile de acid sulfuric etc.

În fine, precizez că — în colectivul nostru — a devenit o practică curentă efectuarea unor analize semidecadale, care au rostul de a preveni eventuale abateri ce ar putea surveni în procesul de fabricație. În felul acesta putem lua din timp măsurile corespunzătoare. E o cale de a evita o posibilă risipă de materii și materiale.

Ing. Eugen AVRAM — adjunctul șefului Secției I

IX.

La darea în funcțiune a uzinei foloseam scheme de laminare mai mult sau mai puțin

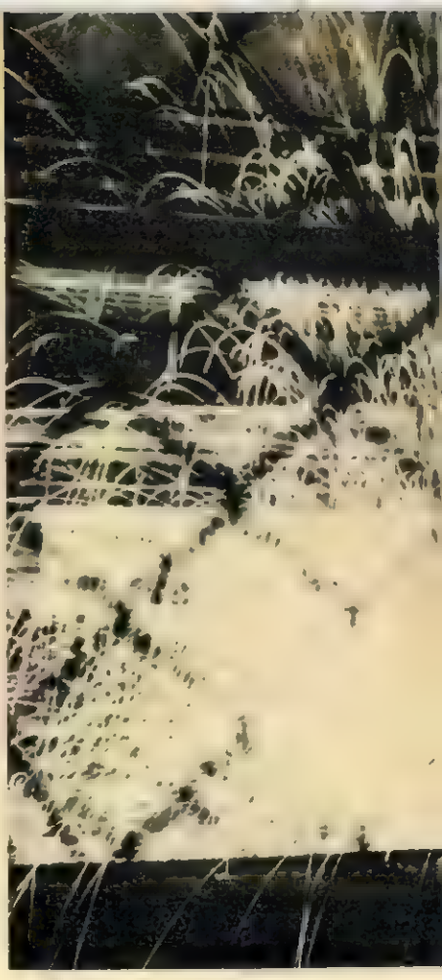

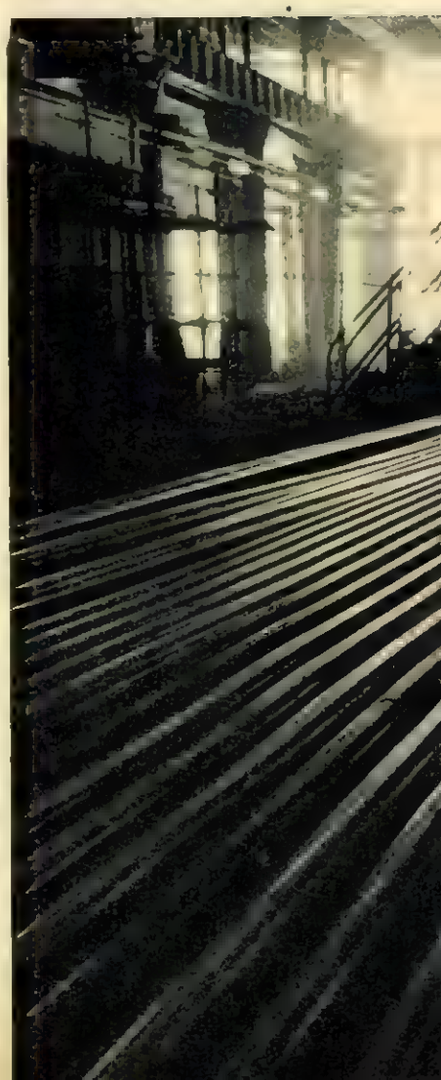

Să interpretăm mai fantezist imaginea de mai sus și să-i subscriem o explicație cam așa: focuri de artificii în cinstea victoriilor celor care duc o bătălie permanentă împotriva risipei.

Chibzuința este o preocupare permanentă în uzina metalurgică ieșeană. Iar față-n față cu metalul, se nasc adeseori colocvii ad-hoc pe tema economisirii lui.

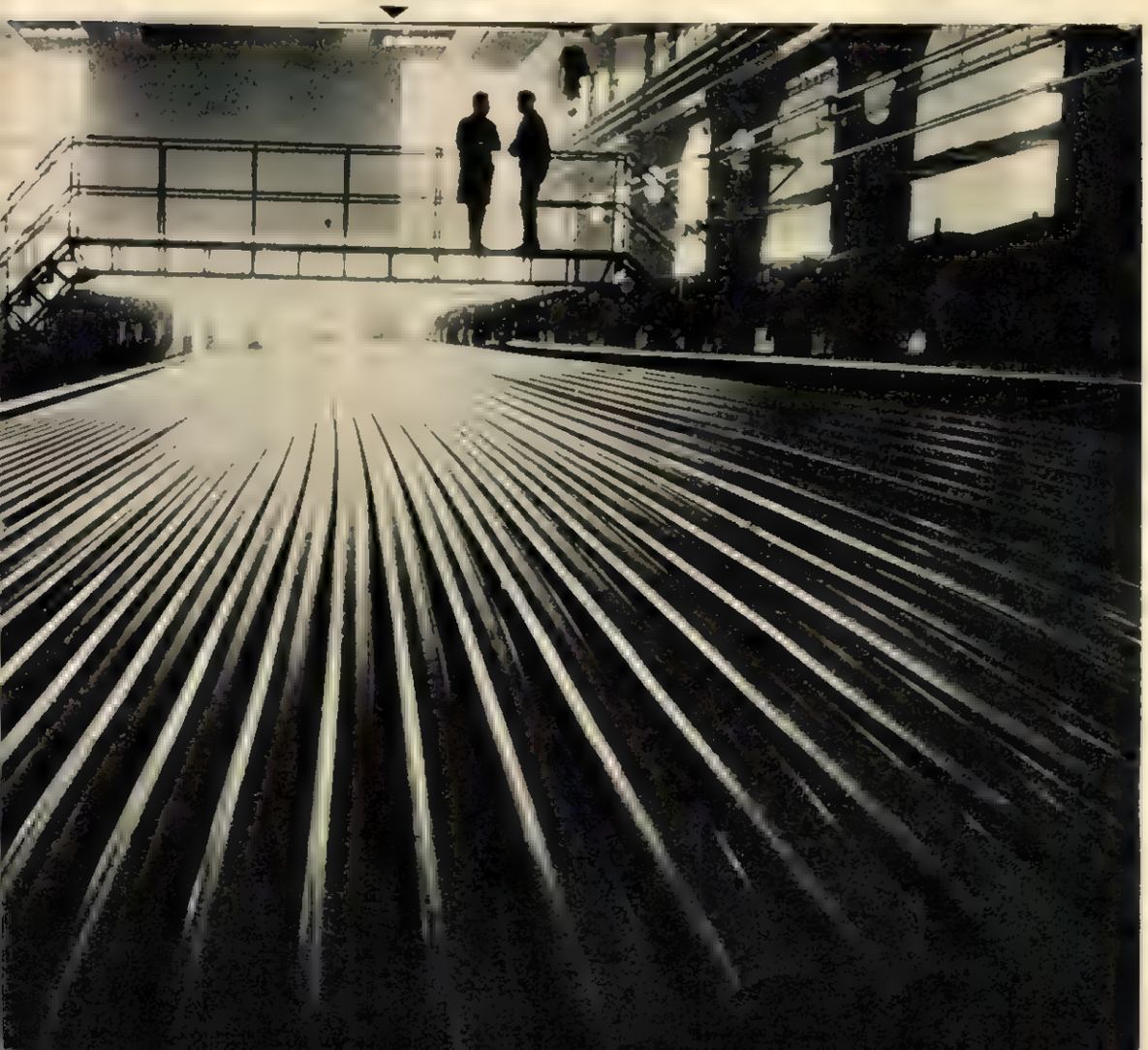

raționale. Azi avem avantajul unei experiențe și, treptat-treptat, reconsiderăm întreaga tehnologie de fabricație. Aceasta determină direct masive economii

În altă ordine de idei, dar aparținînd tot de sfera economiilor, amintesc că intenționăm să comasăm comenzile mari, de același gen, ale mai multor beneficiari într-o singură perioadă de timp. Aceasta ar însemna evitarea mai multor reglări ale utilajelor, știut fiind că o reglare implică pierderi suplimentare de materii, materiale, timp etc.

M-am folosit de un exemplu, pentru că numărul măsurilor luate la nivelul uzinei, dar și al secției noastre, nu-și poate găsi suficient loc de expunere aici.

Ing. Nicula GHICA — șeful Secției a II-a

X.

Realizarea economiilor constituie o problemă a întregului colectiv al uzinei.

Mișcarea de inovații și raționalizări a produs, numai în 1969, economii de peste 2 000 000 de lei, economii privind mai ales metalul. Iar din cele zece teme de studiu, propuse de colectivul de inovații și raționalizări, opt teme tratează probleme legate de asemeni de economiile de metal.

Același subiect revine adesea și în consfătuirile grupelor sindicale. Propunerile muncitorilor sînt un bogat izvor de economii.

Maistru Mihai ABABEI — președintele Comitetului sindical

XI.

Înlăturarea risipei în utilizarea resurselor materiale nu constituie o preocupare nouă. Doar soluțiile sînt noi.

Organizația de tineret are în structura ei o comisie de probleme profesionale, care a organizat diferite concursuri pe teme tehnice, olimpiade ale laminatorilor și strungarilor, procese ale rebuturilor.

Am lansat o lozincă care vizează și realizarea economiilor: «Calificarea este o a doua meserie».

Controlor de calitate Mihai COCEA — secretar al Comitetului U.T.C.

*

Dacă nu vom respecta obiceiul de a încheia acest gen de articole cu o concluzie, pentru că de la bun început v-am provocat să o trageți dv. singuri, în schimb, ne simțim obligați să adăugăm cîteva cuvinte pentru precizarea, să-i spunem, contextului în care se desfășoară bătălia împotriva risipei în utilizarea resurselor materiale în general, dar mai cu seamă a celor metalifere.

În dirijarea dezvoltării industriale actuale a țării sa țină seama de importanța deosebită pe care o are crearea unei industrii siderurgice de un înalt nivel tehnic. Pe de altă parte însă, mai ales în privința minereului de fier, sîntem nevoiți — de altfel aliniindu-ne la o tendință general manifestată pe plan mondial — să importăm minereuri cu un conținut mai bogat în fier decît cel autohton. Dar importul înseamnă devize care pleacă peste granițe. Deci, într-un fel, fierul dobîndește valoarea aurului. Încît trebuie să-l respectăm mai mult, să nu-l risipim, să-l prelucrăm superior și cu multă chibzuință.

Am fi îngrați să reproșăm ceva acestui pămînt al nostru care, în rest, ne-a dat de toate din plin. Realitatea este că românul a devenit un mare consumator de metal, un serios prelucrător de metal. Importăm minereu de fier din Algeria și Brazilia, însă livrăm în schimb instalații de foraj. Și acesta nu-i decît un singur exemplu din lunga listă a produselor siderurgice pe care le exportăm.

În 1967 producția noastră de oțel, calculată pe locuitor, s-a ridicat la 200 de kg, ceea ce înseamnă un nivel superior de peste zece ori celui dinainte de război, un nivel care a depășit spectaculos media mondială — de 135 kg — a anului 1965. Iar în anul ce-l trăim acum, producția de oțel pe locuitor va crește la 325 kg — nivel comparabil cu al unor țări europene dezvoltate, cum sînt Franța, Italia, Polonia etc.

Să recunoaștem, am ajuns lacomi devoratori de metal. Dar respectînd o condiție: fără risipă și cu multă-multă chibzuință!

CUZA VODĂ — ORGANIZATOR AL STATULUI ROMÂN MODERN

O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ POPORULUI

Cuza Vodă a întrupat lupta de veacuri a sărac-ului țăran român contra exploatatorilor și a căzut prin răzbunarea acestora, dar a rămas pentru poporul nostru un neuitat binefăcător

Nicolae IORGA

de Gheorghe CRONT,
doctor docent în științe
Institutul de istorie «N. Iorga»
al Academiei de științe sociale și politice

În ziua de 20 martie 1970 s-au împlinit 150 de ani de la nașterea lui Cuza Vodă, a cărui amintire se păstrează mereu vie în conștiința poporului nostru. Alexandru Ioan Cuza figurează printre personalitățile strălucite ale istoriei României și poporul român nu-l va uita niciodată.

Dintre strămoșii săi, români baștinași, unii sînt menționați în documentele din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea ca dregători în serviciul Moldovei. Străbunii săi se înrudeau cu familia Costin, care a dat țării vestiți cronicari. Tatăl său, Ioan Cuza, a fost ispravnic la Fălciu. Mama sa se numea Sultana; cunoștea limba greacă, pe care a învățat-o și fiul ei, Alexandru.

Alexandru Cuza s-a născut în ziua de 20 martie 1820; el a făcut primele studii într-un pension francez din Iași avînd colegi pe Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Matei Millo și pe frații Docan, verii săi. A continuat studiile la Paris în anii 1831-1835, obținînd diploma de bacalaureat în litere. A frecventat apoi cursurile Facultății de drept din capitala Franței, manifestînd predilecție pentru studiile economice.

După întoarcerea în țară, Cuza a făcut parte din cadrele armatei în anii 1837-1840 și a funcționat în anii 1843-1845 ca judecător la Covurlui. În 1844 s-a căsătorit cu Elena Rosetti, care prin iubirea de neam, prin uitarea de sine și prin operele ei de asistență socială merită, de asemenea, recunoștința poporului român.

CUZA ÎN MIȘCAREA REVOLUȚIONARĂ

Pornind în lumină personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza, istoricii A.D. Xenopol, N. Iorga, Const. C. Giurescu, Nichita Adăniloaie și Dan Berindei au relevat cu precădere caracterul său revoluționar: el a fost un militant politic și social care a luptat împotriva dominației marii boierimi și a militat pentru înfăptuirea reformelor sociale menite să înlăture regimul opus progresului istoric. Luînd parte activă la mișcarea revoluționară din Moldova, el a cerut în martie 1848 înarmarea revoluționarilor pentru a impune regimului antipopular al lui Mihail Sturza acceptarea programului de reforme.

Sub învinuirea de revoluționar, Cuza a fost atunci întemnițat și crunt bătut la Iași și apoi trimis la Galați sub pază, împreună cu alți surghiuniți, pentru a fi predat autorităților turcești peste Dunăre. Dar grație sprijinului neașteptat al unor marinari greci, supuși englezi, el și alți cîțiva revoluționari au scăpat de pericolul surghiunului, ajungînd pe alte căi în Transilvania și apoi în Bucovina, unde au stabilit relații de colaborare cu revoluționarii din aceste provincii românești.

După ce a călătorit la Viena și la Paris, unde s-a străduit să facă cunoscut programul revoluționarilor români, Cuza s-a întors în țară la 1849, sprijinind pe noul domn Grigore Ghica, partizan al Unirii Principatelor. Ca magistrat în ținutul Covurlui, ca director în Ministerul de Interne al Moldovei și apoi ca pîrcălab al orașului și portului Galați, Cuza a desfășurat între anii 1849 și 1855 o importantă activitate, călăuzită atît de idealul său unionist cît și de concepția sa de a sta în sprijinul straturilor sociale asuprite.

Chiar înainte deci de a fi ales domn, Cuza s-a manifestat ca un om politic al vremurilor noi, luptător pentru înfăptuirea năzuințelor istorice ale poporului nostru. Alegerea sa ca domn al Moldovei și apoi ca domn al Țării Românești în ianuarie 1859 a asigurat țărilor noastre prima condiție pentru unirea lor politică și a dat poporului român noi speranțe pentru instaurarea unui regim de dreptate socială, menit să elibereze țărănimea din aservirea boierească. Ca domnitor, Cuza a continuat să fie revoluționar în pro-

«La legi noi, om nou». Prin această plastică expresie caracteriza Mihail Kogălniceanu personalitatea noului domnitor, chemat să devină organizator al statului român modern. Portretul de mai sus prezintă figura domnitorului cu trăsăturile de seninătate și demnitate, binecunoscute de contemporani.

Universitatea din Iași, destinată să modernizeze învățămîntul superior, a fost inaugurată la 26 octombrie 1860, în prezența domnitorului Cuza și a lui Mihail Kogălniceanu, prim-ministru al Moldovei și ministru al Instrucțiunii publice.
Invitîndu-l pe Cuza să participe la inaugurarea Universității, Kogălniceanu îi adresase cu cîteva zile înainte acest cald mesaj: «Era rezervat Înălțimei Voastre de a înzestra țara cu asemenea școală înaltă, care să concentreze inteligența națională și să dea românilor mijlocul de a găsi în însăși patria lor cele mai multe din cunoștințe care pînă acum nu le puteau găsi decît în străinătate și cu mari sacrificii».

Încurajarea agriculturii și industriei în scopul dezvoltării economiei naționale a figurat în programul politic al guvernelor lui Cuza Vodă. S-au organizat în anii 1864 și 1865 expoziții regionale de agricultură și industrie, cu care prilej s-au bătut medalii comemorative, mărturii omagiale adresate Domnului. Iată medalia de argint bătută cu prilejul expoziției care a avut loc la Iași în 1865.

blemele sociale, luptînd împotriva exploatatorilor țărănimii.

Prin manierele sale distinse și prin inteligența sa, Cuza a fost un om atrăgător, ponderat, demn, generos și dezinteresat. Ca militar, ca judecător și ca dregător ministerial, el s-a impus atenției tuturor prin perfecta sa corectitudine: din funcțiile publice care i-au fost încredințate, el a demisionat atunci cînd i s-a cerut să accepte compromisuri. A manifestat o profundă îngrijorare față de situația deplorabilă a țărănimii clăcașe. Avea sensibilitatea și sinceritatea omului de caracter. Cu aceste virtuți, Cuza a ilustrat și domnia pe care n-a cerut-o, dar pe care a știut s-o onoreze ca pe o înaltă datorie patriotică.

Alegerea lui Cuza ca domn al Moldovei la 5 ianuarie 1859 și ca domn al Țării Românești la 24 ianuarie 1859 a fost un simbol istoric al unității politice a poporului român. Comentînd entuziasmul manifestat de poporul nostru cu prilejul dublei alegeri a lui Cuza, cunoscutul revoluționar maghiar Lajos Kossuth nota în memoriile sale această remarcabilă caracterizare: «Un astfel de spirit este necesar pentru ca un popor să întemeieze o patrie» *(Souvenirs et écrits de mon exil*, Paris, 1880, p. 245).

Unirea s-a înfăptuit prin lupta maselor populare, a căror fermă convingere a fost că alegerea lui Cuza trebuie să aducă suprimarea «jugului celui mai apăsător», precum cereau manifestanții din București la 24 ianuarie 1859. Active ca forțe sociale pentru înfăptuirea Unirii au fost țărănimea și burghezia ca și primele elemente ale clasei muncitoare ce începea să se formeze,precum și intelectualii progresiști, animați de convingeri patriotice. Lupta pentru Unire a fost cîștigată astfel prin gruparea forțelor celor mai reprezentative ale maselor populare.

ÎNFĂPTUIRI ISTORICE ÎN TIMPUL DOMNIEI LUI CUZA

Unirea a trebuit să fie consolidată prin înfăptuiri care să dea României structura și prestigiul unui stat modern. Noul domnitor a obținut recunoașterea Unirii din partea marilor puteri, a unificat armata și administrația, a secularizat averile mănăstirești, a decretat o nouă lege electorală, asigurînd forului legislativ al țării o mai largă bază de reprezentare. Codul civil, Codul penal, legea învățămîntului primar, înființarea universităților din Iași și București reprezintă realizări istorice prin care domnitorul și susținătorii săi au contribuit efectiv la modernizarea statului român, dar înfăptuirea de cea mai mare valoare istorică rămîne împroprietărirea țăranilor.

Cuza cunoștea bine faptul că țărănimea participase cu însuflețire la lupta pentru înfăptuirea Unirii, cu convingerea că Unirea va desființa și iobăgia. Deputații săteni în adunările pregătitoare dovediseră că țărănimea avea o conștiință politică și națională mult mai clară decît aceea a reprezentanților burgheziei. Legea rurală din 1864, cu toate limitele ei, a desființat iobăgia multiseculară, înfăptuind împroprietărirea țăranilor. Cuza a devenit cu adevărat popular atunci cînd peste capul boierimii a împroprietărit pe țărani

Domnitorul a căzut prin răzbunarea asupritorilor țărănimii. Dar politica sa antiboierească a rămas în amintirea lui Cuza însuși ca un legitim motiv de satisfacție morală. Cu cîteva luni înainte de sfîrșitul vieții sale, fostul domnitor scria din exil lui P. Grădișteanu: «În fiecare an, gîndul meu se întoarce către acest trecut. De o parte, o cameră de oameni uitînd interesele reale ale țării pentru a le jărtfi unor sterpe preocupări de persoane. Pe de altă parte, guvernul meu silindu-se a liniști patimile lor, mistuindu-și puterile contra unei opoziții oarbe... Mă fericesc de a fi avut inima atunci spre a face chemare la poporul român, spre a-i descoperi ranele lui și a-i expune mijlocul de a le vindeca» (A.D. Xenopol, *Domnia lui Cuza Vodă*, vol. II, Iași, 1903, p. 252).

RECUNOȘTINȚA POPORULUI

Aflat în exil, Cuza a murit la Heidelberg, în Germania, în ziua de 15 mai 1873. Aducerea corpului său în țară a fost întîmpinată printr-o manifestare de recunoștință națională fără precedent în istoria poporului nostru. Sentimentele exprimate de masele tărănești cu prilejul înmormîntării lui Cuza la Ruginoasa în ziua de 29 mai 1873 au semnificația unui plebiscit istoric de aprobare populară a reformelor domnitorului. Grandioasa manifestare națională a fost atunci deopotrivă un omagiu adus memoriei marelui domn și un protest împotriva celor care au nesocotit voința poporului, au disprețuit opinia publică românească și l-au detronat pe Cuza.

Prin versurile pe care i le-a închinat în acea zi de doliu național, Vasile Alecsandri a caracterizat poetic semnificația domniei lui Cuza, comparînd-o cu «norul plin de mană ce trece și revarsă o ploaie roditoare pe brazda care-i arsă». La Ruginoasa, în aceeași zi, Mihail Kogălniceanu s-a despărțit de Cuza cu emoționantele cuvinte: «Faptele lui sînt nepieritoare».

Pînă în vremea noastră personalitatea lui Cuza apare cu aureola pe care i-au zugrăvit-o admirația și recunoștința maselor țărănești. Conștiința populară, exprimată în versuri la Ruginoasa, a omagiat pe Cuza, înfierînd astfel pe trădătorii săi:

> «În zilele-ți ferice, cînd mintea-ți cu vigoare
> Dorea al țării bine, putere și splendoare,
> Cu șoaptele lor false auzu-ți astupau
> Căderea de-ți grăbeau».

Apoi, cu timpul, evocarea lui Cuza s-a concretizat și în monumente de artă. S-au înălțat statui la Iași și la Craiova, precum și busturi în mai multe comune din țară. Societăți și instituții au luat numele lui. S-au scris valoroase lucrări de istorie referitoare la activitatea lui Cuza. Țăranii nu uită că domnitorul a știut să asculte glasul durerilor lor și să înfrunte disprețul boieresc.

După detronarea lui Cuza,lupta poporului nostru pentru dreptatea socială și pentru independența națională s-a intensificat o dată cu dezvoltarea noilor forțe sociale îndrumate de reprezentanții cei mai luminați ai clasei muncitoare. Poporul român s-a apropiat într-adevăr de înfăptuirea celor mai înalțe idealuri istorice ale sale atunci cînd a început să-și însușească țelurile de luptă ale forțelor revoluționare călăuzite de clasa muncitoare. Numai în aceste condiții idealurile înfăptuitorilor Unirii au putut fi ridicate pe o treaptă mai înaltă.

Răsturnarea de la putere a claselor exploatatoare, exproprierea expropriatorilor, lichidarea proprietății capitaliste și prin aceasta desființarea pentru totdeauna a relațiilor bazate pe exploatarea omului de către om au marcat încununarea unor lupte seculare pentru eliberarea socială, înfăptuirea visurilor și aspirațiilor celor mai avansate ale întregului popor român. Or, tocmai constituirea statului român modern și reformele pe care Alexandru Ioan Cuza și sprijinitorii săi le-au înfăptuit în anii furtunoși 1859-1865 au creat premisele necesare pentru dezvoltarea forțelor sociale noi, pentru ridicarea clasei muncitoare căreia, în mai puțin de un secol de la Unirea Moldovei și Țării Românești, i-a revenit rolul de a organiza și conduce lupta poporului nostru pentru deplina eliberare socială și națională.

Unificarea forului legislativ prin contopirea adunărilor de la Iași și București a figurat printre primele preocupări ale lui Cuza, menite să desăvîrșească Unirea. Litografia semnată de K. Danielis, aflată la Secția de stampe a Bibliotecii Academiei, înfățișează sosirea lui Cuza Vodă la Camera Deputaților, într-un cortegiu salutat de populația Capitalei și de numeroși țărani.

Statuia lui Cuza Vodă, așezată în Piața Unirii din Iași, este opera sculptorului italian Romanelli și a fost inaugurată în luna mai 1912. Merită subliniat că fondurile necesare au trebuit să fie strînse prin subscripție publică, deoarece inițiativa luată cu zece ani mai înainte pentru ridicarea acestui monument nu a fost sprijinită de autorități, temătoare «pentru liniștea țării și a dinastiei». (Fotografia a fost făcută cu prilejul centenarului Unirii.)

Secularizarea averilor mănăstirești a fost înfăptuită de Cuza și de susținătorii săi în scopul de a asigura independența statului și din punctul de vedere bisericesc. Evenimentul a fost salutat ca un act de demnitate națională. Una dintre medaliile de bronz bătute atunci are acest conținut: «Districtul Tecuci Înălțimei sale Alexandru Ion I, întemeietorul Unirei, restauratorul drepturilor României asupra bunurilor mănăstirești naționale înstrăinate. 1863».

La 14 august 1864, după decretarea legii rurale, Cuza Vodă a adresat țăranilor clăcași o proclamație vestind suprimarea iobăgiei. Mărturia istorică a evenimentului apare în litografia lui Papazoglu, păstrată în Secția de stampe a Bibliotecii Academiei, care înfățișează sub portretele domnești tabloul muncilor agricole și al vieții țărănești din acel an.

Vedere de ansamblu: templul lui Bachus și, parțial, templul lui Iupiter-Baal.

LA POARTA ORIENTULUI

TEMPLU PĂGÎN SAU PLATFORMĂ DE LANSARE?

Însemnări de călătorie din Liban
de Toma George MAIORESCU

Iată-ne gonind pe moderna autostradă Beirut-Damasc, atrași magnetic de una din marile enigme ale acestor pămînturi: Baalbek. Urcăm în munți. Terasele verzi coboară acum spre Beirut, spre orașul alb, spre centrul său pestriț, spre urbea despre care Bolintineanu spunea că «e ursită să ajungă odată una din cele mai importante cetăți din Orient», spre țărmul de aur și albastrul nesfîrșit al mării. Acolo, în dane, a rămas legănat de valuri «Aradul», descărcînd tractoare și instalații electrotehnice și încărcînd baloturi de mărfuri pentru Constanța. Încă din port, pretutindeni, aici la poarta de intrare în Orientul Mijlociu, simpatia pentru români este omniprezentă. Ne leagă vechi relații de prietenie — libanezii își amintesc cu recunoștință că primele cărți arabe au fost tipărite la Snagov, și prima tiparniță în această parte a lumii tot din Țările Românești a fost adusă — dar cele de astăzi, prospere, dezvoltate pe avantajul reciproc al celor două popoare, le adîncesc. Urcăm munții, trecem printre numeroase stațiuni montane (Allei, Hamdoun, Sofar) ca să ajungem în zona cedrilor. Puțini au mai rămas dintre cei seculari. În locul lor cresc brazi. Cedrul e legat de întreaga istorie a acestor meleaguri. Galerele feniciene, purtînd în pîntecele lor purpură și mătăsuri, sticlă și tăblițe scrijelite cu primul alfabet, aveau schelăria din lemn de cedru; regele Solomon și-a construit din el temelia palatului său și a marelui templu din Ierusalim; din el își sculptează sarcofagele veșnice și bărcile solare faraonii egipteni. Coborîm apoi în platoul Bekaa, cîmpie înaltă, rodnică, fost grînar al Romei, despărțind pe o fîșie cu o lungime de 15 kilometri Munții Liban de Antiliban. **Turme de cămile roșcate își profilează conturul pe fundalul verde.**

Dacă undeva pietrele ar putea vorbi, ele ar prinde glas aici, la Bekaa. Căci pe acest podiș, încă din vremuri străvechi, triburi și populații s-au succedat, lăsînd în urma lor vestigii încărcate de emoții. Din loc în loc, turme albe de oi, păstorite de ciobani cu barbă albă coborîți parcă direct din Biblie.

Și iată de după reclamele violente ale unei pompe de benzină, simple siluete de coloane. Baalbek — format din cuvintele baal, stăpîn și beka, cîmpie, deci stăpînul cîmpiei — apare ca o imensă simfonie de piatră, cu notele încă prea puțin descifrate. Ce știm despre Baalbek? Atît: un templu principal terminat în secolul întîi, templul lui Bachus în 150 (e.n.) și încă multe blocuri de piatră rămase sub semnul de întrebare al timpului.

Pentru noi, semnificațiile își amplifică emoțiile aici pentru că drumul de glorie început de Traian la Sarmizegetusa se încheie la Baalbek. În templul lui Iupiter îi prezice oracolul împăratului roman destinul războiului cu parții. Ne găsim în climatul atît de familiar nouă, al liniilor podului peste Dunăre, al castrelor de pe Olt, al Ulpiei Traiane sau al trofeului de la Adamclisi. Arhitectura occidentală se încrucișează cu cea orientală cu un scop precis: concilierea. De aceea, înșiși zeii romani sînt adaptați religiei locale. Prosternîndu-se lui Iupiter, poporul se închina, de fapt, lui Baal. Zeița feniciană Astartreia e asimilată cu Venus. Naturalizarea romană a zeilor localnici aduce schimbări chiar și în ornamentație. Capetele de lei apar pe fiecare cornișă a celor 58 de coloane ale templului principal. Zigzagul destinului stă alături de oul fecundității, iar însuși Iupiter-Baal ține în mînă nu fulgerul, ci creanga de curmal.

Templul lui Bachus nu ne pune probleme de construcție. El e o bijuterie arhitectonică. Tavanul, zidurile, coloanele, capitelurile tabernacolele, portalul sînt sculptate cu o debordantă fantezie și uimitoare finețe. Aici, în templul lui Bachus, pe treptele sale de marmură, se desfășoară în fiecare vară cunoscutul festival de la Baalbek. Primul spectacol pe treptele templului Heliopolitan l-au inaugurat în 1955 actorii Comediei Franceze, interpretîndu-i, în decorul de o plasticitate unică, pe Corneille, Anouilh și Giraudoux. În anul următor, primind binecuvîntarea acelui mare sacerdot al artelor, care a fost Jean Cocteau, Baalbekul devine scena anuală a unor mari serbări de artă. Sub jeturile reflectoarelor și focul veșnic arzînd pe altar, printre magnifice coloane dorice, are loc și premiera mondială a Prometeului lui Maurice Béjart. Măiestria dansatorilor români este și ea răsplătită aici de un succes binemeritat. În toamna trecută, imensul platou a vibrat sonor în acordurile lui Richter, Rostropovici și Rampel dar și în ritmul modern al baletului lui Alwin Nicolais, în măiestria cîntăreților Operei din Budapesta sau a artiștilor Companiei Antoine Bourseiller. **Șase coloane de granit roz, cu un diametru de 2,20 metri, înalte de 20 de metri, străjuiesc ca niște Atlași uriașul soclu al templului lui Iupiter. Aceste coloane sînt ridicate pe o terasă înaltă de 13 metri și suportă o grindă monolitică de peste 5 metri lungime.** Cum au fost ridicate aceste coloane, cum a fost urcată grinda la 33 de metri cu mijloacele tehnice ale primului secol al erei noastre? Vom primi explicația care ne convine mai mult afectivității și propriilor rațiuni. Cine ne va explica însă cum au fost transportate în incinta marelui templu și în soclul construcției acele imense blocuri de piatră lungi de 20 de metri, înalte de 4,50 și late de 3,60? La un kilometru depărtare de templu, la poalele colinei Seik Abdallah, în vechea carieră de piatră, a rămas încă un bloc fasonat, de dimensiuni și mai mari, destinat, probabil, aceluiași scop. El are o lungime de 21,50 metri, înălțimea de 4,20 și lățimea de 4,80 metri. Cu o greutate de 2 000 de tone (piatra fasonată a Marii Piramide are 2 tone), acest bloc de la Baalbek este probabil cea mai mare piatră fasonată din lume.

Cineva spunea că merită să vizitezi Baalbekul numai ca să vezi aceste blocuri de piatră. Cred că are dreptate. Mi se pare că ar fi cel puțin prilpit să respingem fără condiții acele temerare supoziții după care populații ajunse la un înalt nivel de civilizație, dar amenințate de cataclisme, s-ar fi salvat cu vehicule zburătoare coborînd pe aceste pămînturi. Dar desigur nu se exclude nici posibilitatea ca aceste locuri să fi fost vizitate de ființe extraterestre. Sau unii, sau alții ar fi putut să construiască aici rampe de lansare.

Nu departe de Baalbek, pe țărmul sirian, se află multimilenara cetate Ugarit. Tăblițele găsite aici au adus lumii minunate poeme mitologice. Și nu numai pe plan divin. Deosebit de interesante sînt miturile laice. Keret, fiul zeului suprem El, este în același timp rege al sidonienilor. Oare bătăliile sale din Negev cu zeul lunar Etrah, care invadează Fenicia în fruntea unor armate de neînvins, nu ne aduc în actualitate aceleași întrebări despre expeditiile extraterestre? Mă întreb de ce îngerii, heruvimii, arhanghelii și, în

Copleșit de cei șase giganți bimilenari.

Spre altarul de jertfe...

Haltă intr-un sat libanez.

Ritmuri și cîntece moderne pe treptele istoriei.

general, ființele înaripate cu chip de om, întîlnind în mit sau în legenda biblică se ivesc tocmai pe aceste pămînturi? Pe pămînturile unde, înainte de a fi mistuite de flăcări Sodoma și Gomora, «cel coborît din cer» atrage atenția lui Lot și soției sale ca nu cumva să privească înapoi, ca și cum ar fi vrut să le ferească ochii de lumina prea intensă a unei explozii atomice. Pe aceste pămînturi pe care au fost găsite baterii galvanice și electroliți vechi de cîteva milenii (ele sînt expuse la muzeul din Bagdad).

Mă întreb de actualitatea întrebărilor despre expedițiile extraterestre stînd la picioarele enigmaticei construcții de la Baalbek fără să știu, de fapt, dacă mă aflu în fața unui templu păgîn sau a unei imense platforme de lansare. Ceea ce știu însă cu siguranța faptului pipăit este că Baalbekul nu aparține numai marilor întrebări încă nedezlegate, ci este și un loc de întîlnire și apropiere între Occident și Orient, între diferite influențe și credințe. Ca și întregul Liban, țară în care trăiesc, în bună înțelegere și colaborare, populații de diferite semințiii și credințe.

varietăți

filatelie

Se împlinesc în curînd 50 ani de existență în România a transporturilor aeriene civile. Acum cinci decenii, în anul 1920, eminentul diplomat român Nicolae Titulescu, șeful delegației României la Tratatul de la Trianon, a propus folosirea mijloacelor celor mai rapide și moderne de comunicație, inclusiv aviația, drept unul din mijloacele de menținere a bunelor relații între popoare. Ca urmare a acestei nobile inițiative, în anul 1920, a luat ființă Compania franco-română de navigație aeriană, prima companie aeriană transcontinentală din lume. Linia aeriană făcea legătura între Paris-Strasbourg-Praga-Viena-Budapesta-București-Istanbul, cu ramificație spre Varșovia.

În acest an se împlinesc, de asemeni, 50 de ani de cînd pe linia aeriană Paris-București s-a inaugurat în zborurile internaționale de pasageri primul zbor de noapte.

Pentru a marca în filatelie aceste evenimente memorabile în istoria aviației civile din România, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor pregătește o emisiune formată din 2 valori: 60 bani și 2 lei, care reproduc avionul de pasageri tip BCA 1-11.

Va fi pus în circulație de asemeni și un plic «Prima zi a emisiunii» care va fi obliterat cu o ștampilă specială ocazionată de sărbătorirea acestor evenimente.

instantaneu în orașul lumină

Pe străzile Parisului, Orașul Lumină, au apărut aceste instalații trezind curiozitatea dar și teama trecătorilor: sînt aparate pentru măsurat gradul de poluare a atmosferei...

Uzina olandeză Gazelle din Aalten a construit acest pui de automobil, din plastic, cu o lungime de 1,90 metri. Motorul, de doi cilindri a cîte 50 cmc, poate dezvolta o viteză maximă de 50 kilometri pe oră. Chiar dacă pentru moment o participare a sa la marile raliuri internaționale pare a fi îndoielnică, nu vedem pentru ce n-ar putea face o figură onorabilă la categoria jucării pentru oameni în toată firea.

fuge ? fuge !

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

de gustibus...

● **RECORDUL** la consumul de înghețată îl deține nu o țară caldă, ci una rece: Suedia. După ultimele statistici, un suedez consumă în medie 4,8 kg înghețată pe an. Italienii sînt pe locul doi: numai 3,9 kg.

● **CEA MAI COMPLICATĂ** mîncare preparată vreodată: cămila la frigare după rețeta folosită la o nuntă de beduin: se umplu cîțiva pești cu ouă fierte, peștii se introduc apoi în pui fripți, aceștia în oi fripte, iar cu olle fripte întregi este umplută o cămilă perpelită pe jar, în protap.

● **TORTUL** cel mai mare din lume a fost preparat de o cofetărie din Seattle (S. U. A.) în 1962. Tortul cîntărea 12 tone, era înalt de 6,9 m și avea un diametru de 6,9 m. Pentru prepararea lui s-au folosit, printre altele: 18 000 ouă, peste 1,8 tone zahăr, 3,1 tone stafide, 5 tone făină și 45 kg frișcă.

● **CEA MAI VECHE** pîine a fost descoperită în castelul Hammor din Norvegia. Ea a fost preparată acum 700 de ani de vikingi, care au folosit în acest scop ovăz, orez și mazăre.

● **CELE MAI MULTE** feluri de mîncare se pot prepara din papaya, un soi de fructe foarte răspîndit în Africa. Prin forma și gustul lor, aceste fructe amintesc de pepenele galben, dar din ele se prepară atît salate, cît și supe, ciorbe, fripturi, compoturi, prăjituri și siropuri.

● **CEA MAI NOUĂ** grăsime naturală intrată în alimentație este untul. Deși cunoscut de greci și de romani, aceștia nu-l utilizau în alimentație decît foarte rar. Pînă acum 200 de ani, untul era folosit mai mult ca unsoare pentru piele și păr.

● **CELE MAI ORIGINALE** conserve de carne se produc în localitatea Lolland, situată în apropierea rezervației Serenghetti din nordul Tanzaniei. Aci se prepară conserve din aproape toate animalele ce trăiesc în Africa, începînd cu zebra și terminînd cu crocodilul.

● **CEI MAI MARI** amatori de lapte sînt finlandezii. Consumul anual pe cap de locuitor este de 241 litri. Pe locul al doilea se situează Irlanda cu 208 litri.

● **CEL MAI GUSTAT** desert al kwakiuliilor, un neam din Alaska: zăpadă bătută ca frișca și amestecată cu untură de pește, melasă și afine...

întrebări fără răspuns

FERNAND GRAVEY
Dacă am fi totdeauna fericiți, unde ar fi plăcerea?

LORENZA MAZZETTI
Este ușor să pui întrebarea: «a fi sau a nu fi?» Dar cum poți să fii dacă nu ești nimic?

STANISLAW LEÇ
Ce ne leagă de acest pămînt în afară de gravitație?

HENRY MORET
Tăcerea este și ea o opinie?

JULES RENARD
Ce mai valorează cea mai frumoasă frază după o faptă frumoasă?

CHARLIE CHAPLIN
Unde pot fi găsite zilele pierdute?

PIERRE ETAIX
Oare cei care vor să scape de singurătate trebuie să se însoare?

ALFRED HITCHCOCK
Cum se pot readormi asociațiile de idei pe care le deșteptăm?

perseverare...

Domnul Peter Masterson, croitor retras la pensie dintr-un orășel britanic, se odihnea într-o zi pe pajiște și poate că chiar ațipise puțin. Soția sa, Helen, care croșeta alături, observă deodată că pe vîrful pantofului soțului ei s-a așezat cuminte o păsărică. Se duse în casă să-și ia un aparat fotografic și, fără mari speranțe, se puse să aștepte. Precum o dovedește fotografia, răbdarea i-a fost dublu răsplătită.

Despre dama de pică ați mai auzit. A imortalizat-o Ceaikovski. Despre «dama de treflă» n-ați mai auzit decît eventual la o partidă de pocher. Are și o variantă: denumirea unei coafuri ce se vrea imortalizată... temporar, la expoziția franceză a coafurilor de primăvară.

dama de treflă

tv

de Felicia ANTIP

zi de corespondență

Cîndva, mai demult, cititorul *Viorel Popa* din Arieșeni, județul Alba, mi-a trimis o prea amabilă scrisoare. Prinsă în vîrtejul preocupărilor de fiecare zi, am comis impolitețea de a nu-i răspunde. Domnia-sa s-a supărat — și pe bună dreptate — dar nu prea tare sau în orice caz și-a manifestat această supărare într-o formă cît se poate de agreabilă: printr-o epigramă din specia numită uneori «șarjă prietenească». Epigrama mi-a reamintit că și alți cititori — *dr. George Vasiliu* din București, *prof. Al.Gh. Haiduc* din Hunedoara, *Puiu Imbrescu* din Călărași — ar fi, de asemenea, îndreptățiți să-mi reproșeze că nu le-am mulțumit pînă acum pentru caldele mesaje prietenești. Îi rog pe toți să privească rîndurile de mai sus ca pe o tardivă dar sinceră «mea culpa».

Am început această coloană destinată corespondenței cu reacția cititorului Viorel Popa, pentru că nimic nu-mi place mai mult la oameni decît simțul umorului, decît aptitudinea de a replica printr-o ironie lipsită de răutate. Iată de ce am apreciat în mod deosebit cartea poștală ilustrată a unei tinere cîntărețe despre ale cărei performanțe am scris totdeauna cu marcate rezerve. Ea își exprima în cîteva cuvinte regretul că nu m-a putut invita la concertul dat în țara străină în care se afla atunci (s-a bucurat, după cîte înțeleg, de succes) și mă asigura totodată de recunoștința ce mi-o poartă. Între timp s-a înapoiat acasă, am auzit-o din nou cîntînd, calitățile ei vocale nu m-au entuziasmat nici acum, dar ilustrata o voi păstra ca pe un simpatic exemplu de ripostă inteligentă la critică.

Cea mai savuroasă scrisoare pe care am primit-o vreodată este semnată *Ștefana Duță*, Craiova. Autoarea folosește o ortografie senzațională, de o mare inventivitate (scriind de pildă «țispui» pentru îți spun, «ieteașa» sau «țârea mai mare dragu») pentru a mima, cu mult haz și talent, ingustimea de spirit, incultura, naivitatea excesivă. E un text care ar merita să vadă lumina tiparului înaintea unor încercări similare — dar mai puțin izbutite — ale unor profesioniști ai scrisului.

La ce se referă scrisorile pe care le primește un telecronicar? Lista subiectelor abordate de corespondenți este neînchipuit de cuprinzătoare. Citez, de pildă, din scrisoarea semnată de *Silvia Moteancă* din Timișoara: «Televiziunea ne oferă din abundență programe de folclor, fără ca cineva să sesizeze modul în care se caricaturizează minunatul nostru port național». Cititoarea noastră scrie că ar prefera ca solistele de muzică populară să poarte rochii la modă decît să se înfățișeze cu așa-zise costume naționale îndeobște excesiv de scurte, cu coafuri montante sau în formă de coadă de cal, cu diademe și alte podoabe deplasate. «Oare de ce, întreabă domnia-sa, așa cum se fac rezervații în diferite colțuri ale naturii, așa cum există comisii pentru păstrarea monumentelor istorice, nu s-ar putea avea grijă și de comoara portului național? De ce să se ofere tinerelor generații o imagine deformată?» În fața unor asemenea preocupări, telecronicarul nu poate face altceva decît să le consemneze întru atragerea atenției.

Dar cele mai multe, și totodată cele mai pasionate, scrisori se ocupă de muzica ușoară. Prea adesea se pornește de la principiul «numai ce-mi place mie e bun și frumos». Pe marginea cronicii intitulate «Prea trufașă, prea semeață», cititorul *Ioan Herman* din Petroșeni scrie, exprimîndu-și dezacordul cu notele maxime date de juriu și cu aprecierile elogioase la adresa Corinei Chiriac: „Mă întreb dacă părerile noastre, ale laicilor muzicii ușoare, sînt ignorate, combătute, de ce se mai televizează concursurile «Steaua fără nume»? De ce nu se lasă toată treaba pe seama unui colectiv restrîns de specialiști?" Cea mai bună replică este scrisoarea pe aceeași temă — dar în sens opus — a lui *Ioan Ungureanu*, matrițer la I.O.R.-București, care își exprimă admirația pentru Corina Chiriac, îi urează multe succese și își dorește să întîlnească din ce în ce mai mulți asemenea «oameni talentați, curajoși, inteligenți». Alt «laic», alte opinii. Totul este să nu cauți să ți le impui cu forța, să nu formulezi insinuări jignitoare cum ar fi aceea că «telecronicarul este obligat probabil să țină isonul cuiva» atunci cînd, la rîndul său, apreciază (sau nu) pe o anumită cîntăreață. Ceea ce nu înseamnă că în alte privințe — de pildă opinia că Dorin Anastasiu cîntă alte melodii mai bine decît cele interpretate la Brașov — n-aș fi de acord și cu Ioan Herman.

Se întîmplă și invers, și anume să fii în dezacord cu cei ce se declară de acord cu tine. Nu am nimic împotriva preferințelor muzicale exprimate de cititorii *Doru Suru* din Reșița și *Ioan Firiza*, student din Timișoara. Și mie îmi plac unele dintre lucrurile care le plac lor. Atunci însă cînd cer eliminarea tuturor celorlalte genuri muzicale, și mai ales cînd fac procese de intenții, drumurile noastre se despart. În ceea ce mă privește, mă feresc de orice cale care m-ar putea duce în impasul intoleranței.

Răspund cu întîrziere și repetatului S.O.S. lansat de cititoarea *Sultana Avramescu* din Arad care cere ca, la concerte și spectacole, televiziunea să ni-i arate numai pe protagoniști nu și sala. Să știți că, uneori, cîntăreții și actorii sînt mai plăcut de auzit decît de văzut. În ceea ce privește însă felul în care a fost televizat festivalul «Cerbul de aur» nu pot să nu subscriu la opiniile critice exprimate în scrisoarea studentului *Nicolae Crișan* din Timișoara

literare

de G. DIMISIANU

Mircea CIOBANU:

EPISTOLE

Această dificilă carte a lui Mircea Ciobanu consemnează unul din stadiile extreme ale dezobiectivizării prozei, proces manifestat cu tot mai multă insistență în producția ultimilor ani, devenită atît de lesne permeabilă, în multe zone ale ei, infiltrărilor lirice.

Într-adevăr, autorul e poet iar epistolele sale sînt expresia unui suflet liric. În ceea ce privește apelul la formula genului epistolar el este strict tehnic — o modalitate de transcriere foarte liberă a fluxului de impresii și stări interioare din care se constituie substanța acestor mesaje stranii. În ce constă aspectul lor insolit? În primul rînd în faptul că atît personajul emitent (în fond e impropriu termenul personaj, mai potrivit fiind acela de voce emițătoare), cît și cel destinatar nu sînt prezențe individualizate, după cum nici relația dintre ele nu dobîndește vreun detaliu concret și precizat, în afara celor cîtorva formule de adresare din care deducem că este vorba de epistolele unui bărbat către femeia iubită. Epistolele nu evocă totuși nimic din epica acestei realități, după cum nu sînt nici expresiunea ei sublimată, ci act pur de confesare, independent de alte determinări decît impulsul spre divagare și reflecție resimțit de autorul lor.

Vorbeam despre caracterul dificil al textului. El provine nu numai din absența aproape totală a mișcării epice dar și din imprecizia deliberată a formulei, căci lectura impune concomitent mai multe unghiuri de receptare, spre a întîlni dimensiunea simbolică, lirică sau meditativă a prozei lui Mircea Ciobanu. În esență această proză acumulează notații de jurnal interior: jurnalul unor experiențe sufletești și intelectuale în așa fel conceput încît evită orice transcripție de evenimente exterioare, captînd în schimb răsfrîngerea acestora în plan spiritual, problematizînd totul și conferind jocului de idei anvergura speculativă.

Epistolele transcriu un șir de tentative ale cunoașterii cu punctul de pornire într-o experiență de tip faustic: «îmbătrînisem, oglinzile șterse de praf (...) îmi descoperiră pleșuvia, tîmplele supte, sprîncenele crescute anapoda și inutil, ochii de muribund. În jur — numai fapte noi, printre care dincolo de ziduri mi se aduceau laude, mecanisme altădată iluzorii, tonuri asemuite unor cimitire de enigme — vai, și atunci vălurile mi-au căzut de pe ochi, să înțeleg că singur mi-am nimicit obiectul cunoașterii» (pag. 22). Un lirism al ideilor însuflețește aceste texte care divaghează despre limitare, cădere, libertate, rușine, categorii morale și ale cunoașterii, invocate totuși în limbajul poetic și nu al gînditorului. Cîteva puncte de sprijin epice există totuși: scurte scene de viață obișnuită sau episoade mai întinse a căror relatare dobîndește o semnificație mitică. Astfel este episodul mut petrecut pe acoperișul marii clădiri de unde personajul narator fusese martorul involuntar al unei întîmplări ciudate. Un bărbat tînăr suie scările în goană, iese deasupra, se împleticește năuc un număr de clipe, după care dă să coboare iarăși, dar din urmă sosește bărbatul vîrstnic, urmăritorul, cu priviri rătăcite. Primul ar fi putut scăpa dar, buimac, nu nimerește ieșirea, celălalt îl observă, se repede orbește unul spre celălalt, tînărul vrea să spună ceva dar vîrstnicul lovește, tînărul nu reacționează, nu se apără, vrea să vorbească, celălalt lovește din nou, puternic, dur, eficace, pînă ce tînărul este răpus. Peste puțin timp se aude bufnetul unui trup căzînd de la înălțime pe caldarîm. Justificarea: vîrstnicul fusese victima unei infidelități conjugale al cărei erou era tînărul iar acesta nu s-a apărat «fiindcă mai presus de toate a socotit necesar să dea explicații» (pag. 88). Povestirea semnifică un mit al crimei și răzbunării oarbe, după cum aceea a vărarului descoperitor al muntelui de var, un mit al întemeierii.

La confluența dintre proză, lirism, alegorie sau eseu, aceste pagini — uneori poate cam retorice și gîfîitoare dar niciodată goale de un conținut sufletesc — rămîn totuși, cu precădere, în sfera eseismului (o direcție a prozei de astăzi) fiindcă accentul lor emoțional e un efect al vibrației ideilor și al intensității actului meditativ.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PLĂCERILE DISPERĂRII

X trăiește mereu în drame. Nu trece zi de la Dumnezeu să n-aibă o dramă. Chiar în zilele cu soare își face rost de-o dramă... Fiecare fleac se transformă într-o problemă încărcată de cele mai negre abisuri. Chiar și cumpărarea unui bilet de cinema îi creează numai dileme, coșmaruri, întrebări... Să mă duc la cinema? Să mă duc singur sau cu soția? Are rost să mă duc la cinema? E cinematograful o artă? N-a spus Malraux că cinematograful nu este o artă? Și, în general, are arta vreo valoare?

Bineînțeles, că după îndelungi chinuri se duce la două filme... Are impresia că se afundă într-o prăpastie... După prăpastie apar, bineînțeles, remușcările... Cum am putut să mă duc la două filme? Dacă nu se ducea la nici un spectacol, nici așa nu era bine. «Am început să mă abrutizez, nu mai văd un spectacol, nu mai citesc o carte»...

Dar adevărul e că, în adînc, se mîndrește cu problema lui. E fericit că are probleme, e încîntat de angoasa lui cum sînt alții încîntați de mașina lor. I se pare că această problemă îi și dă anumite drepturi, drepturi pe care cei lipsiți de angoase nu le merită. Chiar și-n restaurant pășește înăuntru cu conștiința foarte limpede a zbuciumului său interior. Pe baza acestui zbucium, cere să fie servit mai repede.

Toată familia trebuie să-i menajeze conștiința lui zbuciumată, să nu facă zgomot, să nu dea drumul la radio și să fie oricînd gata să-i asculte spovedania. Toată familia, toți prietenii stau de gardă la căpătîiul acestei mari sensibilități. E în stare să te trezească din somn, la trei noaptea, ca să te oblige să-i asculți nu știu ce mărturisire. Dacă spui că ți-e somn, te acuză de lipsă de sensibilitate și nu te mai salută...

Toată lumea trebuie să facă drepți în fața zbuciumului său interior. Asta e distracția lui... Pînă într-o zi, cînd o să se apuce de pescuit...

dialog cu cititorii

de H. DONA

O notă publicată la sfîrșitul lunii ianuarie și în care colaboratorul nostru I. Munteanu evoca nașterea celor patru gemeni din Păcîrlagele ne-a adus o interesantă corespondență. Acum cîteva numere am relatat despre scrisoarea unuia dintre cei patru gemeni, actualmente miner la Vălenii de Pădure. Astăzi avem în față scrisoarea Smarandei Soare Gerea și a lui Mihai Gerea, părinții celor patru și, aflăm acum, a încă opt copii. Cele trei fetițe gemene au murit cînd aveau 2, 3 și 4 ani, iar ulterior a murit și o soră a lor ceva mai mare. Citățm din scrisoare: «Am dus-o tare greu, cu pămînt puțin și cu 10 guri; dacă regimul de atunci s-ar fi îngrijit și ne-ar fi salvat copiii, gemenii ar fi trăit și astăzi. Internîndu-i într-un orfelinat, ajutorul pe care ni l-a dat a fost prea puțin. Reclama a fost mare»... «Noi sîntem convinși că dacă în acel timp era la putere Regimul nostru de astăzi aveam și eu o pensie cît de mică, și poate titlul de Mamă Eroină». Și mai departe: «...cred că știți și D-voastră ajutorul pe care îl dau copiii părinților în ziua de astăzi; toți spun că au greutăți, copii și multe altele căci sînt mai aproape dinții decît părinții». Mihai Gerea are 73 ani iar soția sa, 66. Avem și noi convingerea că se mai poate face ceva pentru «a îndulci viața» (cum se spune altundeva în scrisoare) celor doi bătrîni care trăiesc astăzi dintr-o modestă pensie acordată de cooperativa agricolă de producție din sat. Vom face în acest sens toate demersurile necesare. Nu știm însă dacă se poate acorda Smarandei Gerea titlul de «Mamă eroină» căci legea prevede atribuirea lui numai mamelor care au crescut peste zece copii. Or, legea e lege și ea trebuie respectată de toți.

Cititorul *Dumitru Roșu*, din comuna Belciugatele, jud. Ilfov se plînge că acordăm 4-5 pagini reclamelor (de fapt, numai 1-2, dar exagerarea conștientă servește la întărirea argumentației). Am mai explicat de nenumărate ori rostul acestei publicități; de data aceasta ne vom mulțumi să-i punem tov. Roșu și altora care gîndesc ca dumneasa două întrebări: 1) ar fi dispus să plătească 5-6 lei un exemplar din «Flacăra» (în ipoteza că renunțăm la veniturile provenite din publicitate)?; 2) crede că o economie modernă poate exista fără publicitate prin presă, radio, televiziune? Așteptăm răspunsurile.

Tot tovarășul Roșu se plînge că am dat la «Flacăra-album» o fotografie a Sentei Berger și ne asigură că acest protest corespunde cu «opinia întregii mase de cititori». Punem și aici o întrebare: cum dovedește dumneasa, cu acte în mînă, că părerea pe care o exprimă este împărtășită de *întreaga* masă de cititori? Sau, mai concret: ne poate prezenta procesul verbal al anchetei efectuate printre cei 800 000 cititori ai «Flacării»? Cît despre propunerea de a publica chiar acum fotografia «11»-lui român la campionatele mondiale din Mexic o acceptăm cu entuziasm. Dar cu o condiție: să ne comunice tov. Roșu lista celor unsprezece; tov. Angelo Niculescu, antrenorul național, nu este capabil să prezinte *acum* o asemenea listă. Dar, lăsînd gluma la o parte, scrisoarea tovarășului Roșu ne-a făcut plăcere și am găsit în ea și sugestii interesante

Intervenind în discuția cu privire la argoul folosit de unii tineri, cititorul *Ștefan Oarcă* din Ploiești se arată sever: «De ce dar tineretul nostru, care se pretinde foarte cult, de ce să pocească limba în halul acesta?! După mine, cine nu-și iubește patria, nu-și iubește nici graiul. Acest limbaj este o sfidare a bunului-simț, o lipsă de respect față de strămoșii care ne-au lăsat o limbă atît de frumoasă, atît de curgătoare». Referirea la frumusețea și bogăția limbii noastre este cît se poate de binevenită. Credem, de altfel, că în condițiile societății moderne, ale creșterii continue a nivelului general de cultură și a osmozei dintre diferite categorii sociale, argoul (născut ca un mijloc semicriptic de comunicare în interiorul unei profesiuni sau unei pături sociale) are mai mult un trecut decît un viitor. Anumite expresii plastice, colorate, au existat și, probabil, vor exista totdeauna în marginea limbii literare. Ceea ce supără e că adesea limbajul de «șmecher» ascunde o mare sărăcie spirituală și morală. Ne-o dovedește, între altele, și o carte poștală primită la redacție și semnată, șmecherește, Costică Mîștocaru. Nu numai că viteazul mîștocar nu îndrăznește să semneze, dar își permite chiar să-și dea o adresă falsă din județul Vrancea, deși își are domiciliul la Cîmpulung, în județul Argeș. Cunoaștem și noi cîțiva vrînceni cu care «gagiul» cîmpulungean ar face bine să nu se întîlnească în proximele săptămîni.

Apropo de anonimi! De cîteva săptămîni, primim scrisori semnate cu nume fictive sau cu binecunoscuta formulă «un grup de...», în care ni se cere insistent să publicăm o copertă cu chipul unei cîntărețe în goană după reclamă. Dacă mai înainte am luat apărarea publicității acum, în încheiere, trebuie să spunem că respingem categoric o asemenea publicitate de prost gust.

ȘI DACĂ NU INTRAȚI LA FACULTATE?

Anchetă realizată de V. CIORBAGIU și Liviu TIMBUS — Fotografii de Elena GHERA

Intrebarea este, evident, îmbibată de scepticism. Nu-i atunci un gest reprobabil s-o adresezi celor care vor participa, nu peste mult, la concursul de admitere în învățămîntul superior? Ostașului pornit la luptă trebuie să-i spui că va birui. Trebuie să-i spui, invariabil. Dar admițînd pînă la un punct similitudinea, este tot atît de moral să-l asiguri pe orice elev dintr-a XII-a că peste cîteva luni va deveni, SIGUR, student?

* * *

Fără a ține cu tot dinadinsul să agităm înaintea elevilor spectrul nereușitei, o curiozitate firească ne-a îndemnat să aflăm ce drum și-au ales pentru mai departe viitorii absolvenți ai liceului — sesiunea 1970. Iată-ne, așadar, la liceul «Iulia Hașdeu» din București, unde funcționează nouă clase a XII-a. În care dintre ele să intrăm, mai întîi, pentru ancheta noastră gazetărească? În clasa a XII-a B nu, pentru că e slabă — opinează profesoarele Victoria Ștefănescu și Ilinca Tănăsescu, amîndouă directoare-adjuncte ale școlii. După oarecare consultații și ezitări este aleasă a XII-a I. Întrebarea comună, enunțată mai sus, pentru toți cei 36 de elevi ai clasei, am adresat-o apoi fiecărui nume și prenume din catalog, în ordine alfabetică.

Rezultatul final: toți elevii clasei a XII-a I (exceptînd doi) și-au pus în gînd să devină studenți. Ei bine, de aici întrebarea noastră firească: ce resorturi intime au generat aceste opțiuni? Predispoziții latente, aptitudini, talente, afinități certe pentru o meserie sau alta? Băieții și fetele noastre și-au prefigurat cu limpezime viitorul, îmboldiți de pasiuni reale, sau, dimpotrivă, la temelia dominantelor majore ale sistemului motivațional s-au cuibărît incertitudinea, snobismul și hazardul?

Gheorghiu Cornel, bunăoară, a hotărît că se va înscrie la Facultatea de filozofie. «De ce tocmai la Filozofie?», ne-am permis noi să insistăm.

«Păi, că trebuie să fiu undeva, ne-a răspuns filozofic Gheorghiu Cornel, asigurîndu-ne că «toată lumea gîndește așa». Firește că n-am putut să-i dăm crezare: totuși nu lipsesc oarecare temeiuri pentru astfel de raționamente.

— Dumneata de ce te-ai hotărît pentru Drept?

— Fiindcă-mi place dreptatea!

Replica Mariei Florescu este înăbușită, o dată mai mult, în hohotele colegilor. Și biata fată încercase doar să împrumute cît mai mult patetism spuselor ei.

Oprea Gheorghe vrea să urmeze Tehnologia construcțiilor de mașini pentru că tatăl lui are automobil, iar Coroian Petruș optează pentru aceeași ramură a Politehnicii fiindcă de mic copil i-au plăcut jucăriile acționate mecanic:

— Ai urmărit vreodată sau ai încercat chiar să repari o mașină adevărată? Te-ai murdărit pe mîini uitîndu-te la piesele componente?

— Da' ce, sînt muncitor?! Eu mă fac inginer!!!

Și clasa izbucnește toată de rîs.

Deosebit de semnificative ni s-au părut, în schimb, rubricile cu denumirea disciplinelor școlare și calificativele notate alături. Am folosit, cu alte cuvinte, catalogul drept ghid pentru descifrarea unor aptitudini și a unui anumit grad de pregătire în vederea concursului hotărîtor. Și dacă pe elevii Andronache Gheorghe, Ion P. Ion l-am crezut cu adevărat pasionați pentru studiul științelor politehnice (la materiile de specialitate au medii între 8 și 10) ne-am întrebat, în schimb, ce șanse de reușită are la Politehnică Vasile Ninel cu media sa de 5 la matematică. Remarcînd, probabil, o cută de îndoială pe trăsăturile noastre, elevul Vasile Ninel s-a înfuriat pur și simplu și ne-a poftit să nu ne mai uităm în catalog, la note, pentru că nu sînt concludente. Bine, să admitem că în spatele notelor proaste se ascunde un talent autentic (istoria a dovedit nu o dată că școlari mediocri au devenit ulterior scriitori, oameni de știință sau politicieni de renume). Dar pînă cînd se va produce revelația, care este unitatea de măsură a pregătirii unui elev? Așa că să ne scuze elevul Vasile Ninel dacă vom mai face cîteva referiri la catalog: Constantin St. Petre și Ștefan Cornel au medii de 4 și 5 la disciplinele care formează baza concursului la Academia de studii economice — comerț exterior. De altfel și pe mai departe notele proaste inundă paginile catalogului.

Cu toată buna dispoziție a clasei a XII-a I concluziile prospectării noastre n-au fost prea vesele. Și pentru a nu rămîne cu o impresie defavorabilă despre Liceul «Iulia Hașdeu», profesoara Victoria Ștefănescu ne-a propus să mai facem cunoștință și cu o altă clasă,a XII-a D. De acord. Numai că pentru a nu tulbura lecțiile clasei a XII-a D i-am cunoscut elevii prin intermediul diriginteului lor — prof. Eugen Rotaru: «Am ținut de curînd o ședință comună cu elevii și părinții tocmai în scopul definitivării planurilor de viitor, dacă se poate vorbi despre ceva definitiv în materie de profesii încă de pe acum». Și dirigintele clasei a XII-a D, înarmat cu o listă, pe care o parcurge cu privirea, continuă: «Toți cei 32 de elevi ai mei au de gînd să urmeze cursurile institutelor de învățămînt superior. Realist judecînd, mi se pare cu neputință, în proporție de sută la sută. Am încercat să le explic și părinților dar...»

Profesorul Eugen Rotaru ne relatează dialogul cu părintele elevului Crețu Dan: rihtuitorul Crețu Iosif pretinde că a muncit o viață întreagă ca să-și vadă băiatul ajuns mai mult decît el. Așadar, numai ca odrasla dumnealui să dea examen și să intre la Electrotehnică. Bine, dar elevul Crețu Dan este corigent la șapte materii! De altfel, **dintre cei 32 de elevi dintr-a XII-a D 20 sînt corigenți cel puțin la limba română și matematică.** Pe ce se bazează deci optimismul elevilor și mai ales al părinților? Nu se gîndesc cu îngrijorare la promovarea clasei și a încercării bacalaureatului înainte de hazardatele anticipări ale trecerii concursului de admitere?

«Deși majoritatea elevilor dintr-a XII-a D sînt copii de muncitori, nici unul dintre părinți nu și-a luat băiatul în fabrică să-i demonstreze cum lucrează, cum arată o hală industrială. Și doar i-am rugat să nu-și mai conserve odraslele în cuiburi de vată, ci să-i deprindă cu ideea de a munci. Noi, școala, nu putem suplini, în cuvinte, forța argumentării prin fapte» — încheie cu amărăciune prof. Eugen Rotaru.

O situație regretabilă, alimentată cu generozitate de profesori, părinți și elevi creduli. Oameni care au uitat din păcate că statul nostru, prin generalizarea învățămîntului de 10 ani și prin numeroasele licee existente (cu prețul unor considerabile eforturi financiare!), urmărește în primul rînd realizarea unei pregătiri multilaterale, a unor baze teoretice solide atît de necesare astăzi în toate domeniile de activitate. Muncitorul de azi nu mai seamănă cu cel de ieri. În condițiile diversificării meseriilor de la o zi la alta, în secolul uzinelor automatizate de la A la Z, al calculatoarelor electronice și al zborurilor extraterestre, munca intelectuală înlocuiește în absolut toate domeniile cu repeziciune, în mod total și ireversibil, milenarul travaliu fizic.

VINOVAȚI SÎNT OARE NUMAI TINERII?

Iată și opiniile unui expert în materie, tovarășul Romeo Dăscălescu, director-ad-

ȘI DACĂ NU INTRAȚI LA FACULTATE ?

Snobismul, vanitatea, debusolarea generală a conduitei etice încep devreme, în perioada dificilă a adolescenței și, de cele mai multe ori, prin solicitudinea binevoitoare a părinților. Tînăra fotografiată, elevă în clasa ultimă a unui liceu din Capitală, sosește în mijlocul colegilor împachetată în haine scumpe (dăruite probabil cu generozitate de mămica și tăticu), respingînd cu cinism și ostentație obligatoria uniformă școlară.

Notele din catalog nu recomandă elevei Emilia Sibileanu să urmeze o facultate. Aceasta e de altfel și părerea corpului profesoral (foto 1). Din păcate, mama persistă în ideea de a-și vedea odrasla înscrisă la Facultatea de drept (foto 2). Îi dorim succes, din toată inima! Ne permitem totuși să adăugăm o cunoscută zicală: «Bătrînețea iartă rareori greșelile tinereții»...

junct la Institutul de științe pedagogice: «Sînt pentru analiza multilaterală și obiectivă, lipsită de prejudecăți a fenomenului. Pedagogizarea, apodictica lui «magister dixit» sînt repudiate de tineri, nu conving pe nimeni.

Vinovați sînt oare numai tinerii? Nu cumva înregistrăm acum efectele unei educații carențial administrate? Ani de zile am oferit tineretului modele profesionale de nivelul academicienilor, al profesorilor universitari, al artiștilor emeriți. Cîți strungari, cîți mecanici, cîți maiștri au fost aduși în acest răstimp să vorbească elevilor de liceu? În ședințele de informare profesională am introdus note de spectacol, am hipertrofiat aprecierea titlurilor academice și administrative, în dauna valorii implicite a omului, în raport cu contribuția sa efectivă la dezvoltarea societății. Am trezit astfel apetitul pentru confortul locului în schema de încadrare, am creat distanțe morale într-o inevitabilă ierarhie socială. Aplaudăm și ne lipim de pereți cînd trece «vedeta», pe corist îl călcăm însă pe picioare. Sîntem insensibili la gloria infanteristului anonim din coloană, îl salutăm însă cu respect exagerat și exclusiv pe tamburul major care dirijează fanfara.

Am popularizat dezechilibrat și profesiunile. Am uitat că avem nevoie de aviculturi, de legumicultori, de bucătari, de gresori de automobile și de alte profesiuni mărunte, de mare semnificație socială însă. Construim mult, dar nu ne ajung mozaicarii, tencuitorii. Ca să-i avem, îi improvizăm.

E o criză de mentalitate. Toți elevii de liceu aspiră la învățămîntul superior. Cine-i încurajează pe asemenea drumuri fără semne cardinale? Familia, anturajul, mentalitatea oportunistă. Nu-i nimic. Poate merge. Ca să reușești, prima condiție este să încerci etc., etc. Cu prețul greu al meditațiilor — cîndva o să scriem și despre acest capitol de imoralitate! — se sacrifică idealuri profesionale în raport cu statistica înscrierilor la facultăți, cu mediile de intrare și cu alte calcule probabile. Și iată așa, tinerii se trezesc la istorie migrați de la gardurile facultății de medicină sau de la electronică la științe juridice. În ultimă instanță de la conservator, arte plastice, artă dramatică sau comerț exterior se ajunge și la agronomie sau medicină veterinară!

Cei care rămîn acasă, în așteptarea viitoarei confruntări la concursurile de admitere, fac sau nu fac nimic. Și asta și din vina părinților. Pentru băieți se caută relații pentru a le amîna încorporarea — ca să nu piardă continuitatea la învățătură (sic!), fetele mai fac puțină gospodărie, mai citesc ceva romane, iau meditații și frecventează reuniuni studențești, ca să nu piardă legătura cu universitatea! Puțini iau calea calificării la locul de muncă.

Trebuie restructurată informarea profesională a tinerilor și a familiilor acestora. Să popularizăm profesiunile la nivelul tuturor treptelor de calificare, să propagăm dragostea pentru profesiune, să abandonăm fetișizarea titlului și a rangului. Să reabilităm omul, în ceea ce este el, în ceea ce face el pentru toți ceilalți.

În educația tineretului e timpul să introducem mai mult patos patriotic, mai multă istorie a patriei și partidului, mai multă sociologie și economie politică. Pentru a determina convingeri și a declanșa atitudini, altele decît cele pe care le condamnăm acum.

* * *

În continuarea celor arătate de către tovarășul director Romeo Dăscălescu, vă prezentăm aceste date concludente puse la dispoziția redacției de către Ministerul Muncii, Ministerul Învățămîntului și cadre didactice din învățămîntul superior.

În fiecare an, din cei aproximativ 65 000 de candidați virtuali, absolvenți ai școlilor de cultură generală, aproximativ 25 000 izbutesc să intre pe porțile facultăților. Din rîndul acestora abia 15 la sută intră în cîmpul muncii sau se înscriu la școlile de calificare patronate de diverse întreprinderi din țară. De aici o sensibilă penurie de cadre în diverse sectoare de activitate: chimie, metalurgie, construcții de mașini, finanțe, asistență sanitară, domenii care reclamă în mod imperios cadre cu pregătire școlară medie.

Dorința expresă de a obține o licență, de a străbate cu orice preț, cu orice risc și cu orice «mijloace» anii facultății provoacă deopotrivă consecințe regretabile în viața individului și carențe grave în edificiul societății noastre. Lipsa de aptitudini este o cauză majoră a dezadaptării.

«Pe plan individual — a arătat tovarășul lector univ. Gheorghe Crăciun (I.M.F.-Tg Mureș) — tînărul devine conștient de lipsa de aptitudini pentru facultatea și profesiunea aleasă și pus astfel în fața obligației de a renunța la continuarea studiilor, din cauza eșecurilor școlare, întîlnește poate întîia deziluzie a nereușitei; ea alimentează neîncrederea în propria-i capacitate. Pe plan social, abandonarea studiilor are consecințe sociale demne de luat în seamă; mai întîi prin faptul că nu se întregește numărul specialiștilor planificați, iar în al doilea rînd, prin renunțarea la studii se irosesc importante fonduri alocate de statul nostru pentru învățămînt».

Cercetările întreprinse de tovarășul lector Gheorghe Crăciun în cîteva centre universitare în legătură cu pierderile de studenți la unele institute de învățămînt superior i-au permis să publice într-un interesant studiu aceste cîteva date comparative:

Astfel, Institutul pedagogic din Iași pierde dintr-o serie aproximativ 12%, Universitatea Iași, circa 8,5% și Politehnica Iași, 12,5%. În centrul universitar Timișoara lucrurile se prezintă astfel: Universitatea Timișoara pierde aproximativ 11%, Politehnica, 9,5%, Institutul de medicină numai 1,5%, iar Institutul de medicină farmacie din Tg. Mureș, 3,7%. (Este vorba de serille care au terminat între anii 1961 și 1966.)

Cu totul alta este însă situația la Institutul de construcții din București. Aici, așa cum vom vedea, pierderile sînt deosebit de mari. Astfel pentru seriile intrate în institut în anii universitari 1959-60, 1960-61, 1961-62, 1962-63 pierderile s-au ridicat la procente variind între 35 și 60%. La 8 facultăți și secții (construcții civile, construcții hidrotehnice, hidrotehnica agricolă, poduri și drumuri, construcții feroviare, geodezie, instalații și utilaje) seriile care au intrat în institut între anii 1959 și 1963 au cuprins un număr de 2 937 studenți, din care pînă la absolvire au rămas doar 1 678, adică 57,1%, iar 1 259 dintre aceștia s-au pierdut pe parcursul anilor de studii. Înmulțind această ultimă cifră cu 12 000 lei, cît cheltuiește anual statul pentru studiile unui student, avem imaginea unei adevărate risipe.

PĂRINȚI ȘI COPII

Este cunoscut faptul că mai toți absolvenții de liceu țin neapărat să-și continue studiile în învățămîntul superior, ne declară tovarășul **Dumitru Văcariu, director general adjunct în Ministerul Muncii.** Nu e rău acest lucru, și dacă e vorba de cei care în timpul studiilor liceale au vădit reale aptitudini și preocupări pentru un nivel mereu mai ridicat de pregătire, o asemenea năzuință este pe deplin justificată.

Dar tinerii noștri absolvenți ai liceului trebuie să fie pregătiți și pentru alternativa unui alt drum în viață. Aspirațiile și năzuințele noastre ale tuturor trebuie să fie la

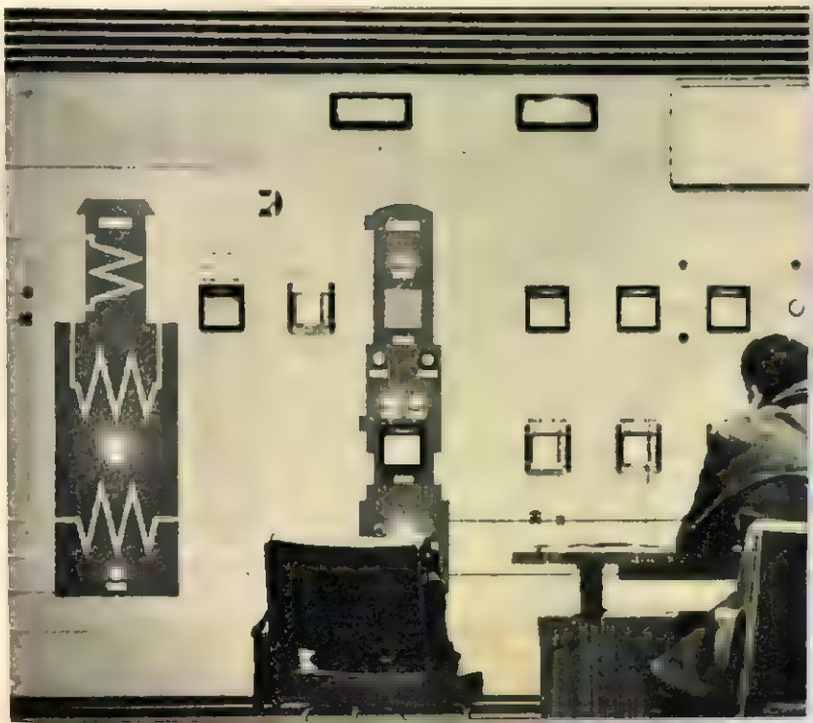

unison cu cerințele și interesele societății, iar proporțiile în care societatea își ierarhizează cerințele ne arată că ponderea cea mai mare în structura de salariați a țării o au muncitorii care produc nemijlocit bunurile materiale sau cei ce lucrează în sectoarele care prestează servicii pentru societate. Dacă peste 3/4 din salariați sînt muncitori, circa 12-15% cadre medii și 8-10% cadre superioare, este firesc ca în proporții corespunzătoare să fie îndrumați și tinerii spre a se pregăti pentru a deveni utili societății. Ceva mai puțin de o treime din numărul total al absolvenților de liceu au șanse să-și continue studiile în învățămîntul superior prin învățămîntul de zi. Ce fac ceilalți? Circa 15% au șanse să dobîndească o pregătire profesională la nivel de tehnician în școlile de specializare postliceală. Rămîn totuși mai mult de jumătate pe dinafară...

În mintea unor părinți, poate mai puțin cunoscători ai progreselor realizate de tehnica modernă, mai stărue încă imaginea muncitorului care în exercitarea meseriei sale depunea o muncă manuală care îl solicita la efort fizic.

Or, este știut că ceea ce caracterizează producția modernă este gradul înalt de tehnicitate a muncii. La muncitorul modern accentul cade pe capacitatea sa de a-și însuși la un nivel teoretic corespunzător principiile de funcționare ale unor mașini, aparate sau utilaje, avînd sarcina de a conduce funcționarea acestora, lucrările efectuate fiind de obicei mecanizate sau automatizate. Efectele progresului tehnic se resimt nu numai în industrie, ci și în celelalte ramuri.

În condițiile acestea se schimbă de fapt și înțelesul noțiunii de «muncitor». Prin «muncitor», în înțelesul clasic (marxist) al acestei noțiuni, înțelegem lucrătorul care acționează nemijlocit asupra mijloacelor de muncă pentru a transforma obiecte ale muncii în bunuri utile societății. La diverse niveluri de complexitate și perfecțiune tehnică apare însă necesitatea ca cei care acționează direct asupra mașinilor, instalațiilor și aparatelor să aibă o pregătire de nivel mediu și chiar superior.

Să fie oare chiar atît de greu de învins prejudecata că a lucra ca muncitor calificat la un tablou de comandă într-o instalație automatizată cînd ești absolvent de liceu nu poate reprezenta nicidecum un minus de prestigiu în raport cu oricare altă profesiune?

Faptul că se manifestă o destul de serioasă confuzie în rîndul absolvenților de liceu, și înainte de admitere în facultăți dar mai cu seamă după, se datorește și faptului că la noi nu s-a făcut aproape nimic pentru a-i ajuta efectiv în perioada studiilor liceale să se orienteze în cunoștință de cauză în alegerea viitoarei profesiuni. Nu s-a înțeles că alegerea profesiunii este o treabă foarte serioasă, la baza căreia nu se pot așeza drept criteriu dorințele pur subiective. Alegerea facultății și în cadrul acesteia a secției de specialitate pentru cei apți să continue studiile în învățămîntul superior, alegerea școlii și specialității pentru cei ce vor urma școli de specializare postliceală, alegerea ramurii și a meseriei pentru cei ce se vor califica în producție, cu prezentarea avantajelor și a riscurilor pentru fiecare caz în parte, dar ținînd seama de aptitudinile și capacitățile fiecăruia, sînt probleme care nu se pot rezolva de la sine. Alegerea aceasta trebuie să fie un act deliberat în care intervin cu pondere diferită influențele procesului pedagogic de orientare profesională, influențele familiei și ale mediului ambiant, dar mai cu seamă în sprijinul alegerii juste a profesiunii trebuie să intervină activitatea organizată a unor organisme de specialitate ce se impun a fi create.

Dar să revenim la elevii liceului bucureștean. Ei bine, chiar dacă riscăm să fim taxați ca inumani, o spunem răspicat: nu toți cei care spuneți cu mai multă sau mai puțină ușurință «vreau să devin inginer sau medic», nu, nu toți veți trece biruitor concursul de admitere la facultate!

Un concurs presupune o întrecere între cei mai buni. Or, dacă în 12 clase nu ai acumulat destul ca să te poți socoti printre cei bine pregătiți, numai ambiția nu ajunge. Deci, dacă nu reușiți la facultate, ce faceți? Stați acasă, pe spinarea părinților, să mai încercați un an, doi, trei?

Întrebarea aceasta o adresăm nu numai elevilor, nu numai cadrelor didactice, ci în primul rînd părinților. Să-i lăsăm pe copii să se legene în himere sau să-i prevenim, la vreme, asupra posibilităților de eșec, obligîndu-i să gîndească, în sfîrșit, matur, asupra viitorului lor. Și mai ales, atît cît mai e timp, îndepărtați din mentalitatea elevilor ideea că a munci, după absolvirea celor 12 clase, înseamnă să folosești numai planșeta sau bisturiul. Rușinea de a munci provoacă cele mai grave vicii de caracter. Teoretic, știe toată lumea, dar sentimentalismul, falsa dragoste maternă sau paternă sînt capabile să distrugă și cele mai salutare porniri.

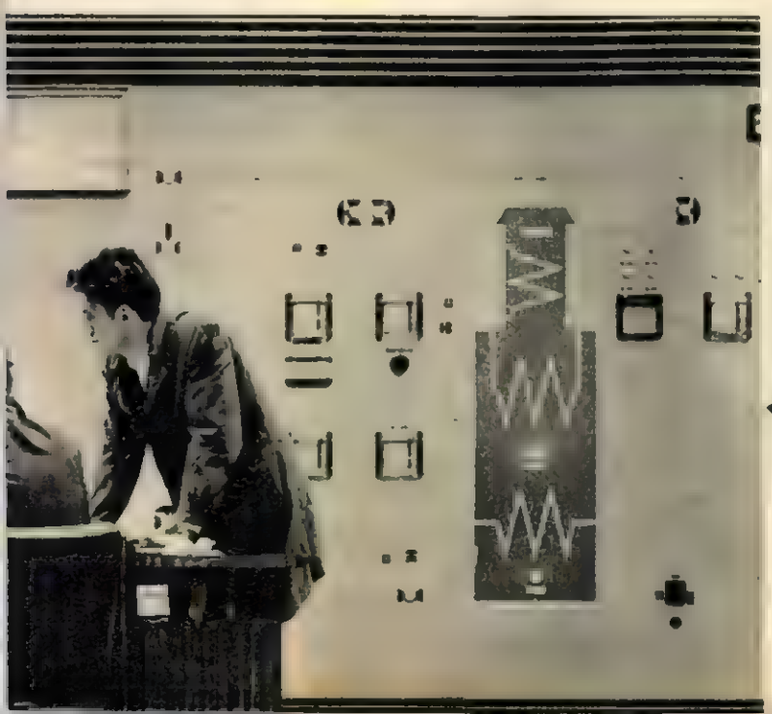

Meseriile tradiționale au dominat viața planetei noastre milenii de-a rîndul. Cu trei–patru clase primare, făcute pe apucatelea sau chiar fără știință de carte, ciobănașul din vîrful muntelui și deopotrivă muncitorul întreprinderilor industriale puteau să-și practice în bunăvoie meseria aleasă și învățată «din ochi». Dar toate acestea au fost pînă deunăzi, au dispărut în mod irevocabil, iar revoluția tehnico - științifică, categorică și ireversibilă, a restructurat, revoluționînd toate domeniile de activitate. În cele mai multe sectoare de muncă, mașinile înlocuiesc omul ca sursă de energie fizică, el avînd numai rolul de a le supraveghea. Dar pentru aceasta el trebuie să cunoască construcția și funcționarea acestora și să știe să descifreze corect informațiile primite de la instalațiile de semnalizare, să le înțeleagă și să realizeze pe baza lor anumite operații mintale, ceea ce constituie sarcina sa principală avînd în vedere că operațiile practice au fost reduse la simpla manevrare a butoanelor.

Adevăruri evidente, realități frapante, născute sub ochii noștri dar... din păcate «uitate» de foarte mulți dintre noi.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

credințe și virtuți

Japonia, țara cu o sută de milioane de cetățeni, numără șaptezeci și opt de milioane de shintoiști, aproape cincizeci de milioane de budiști, 650 000 catolici, vreo patru milioane fideli ai altor culte și, bineînțeles, un contingent de ordinul milioanelor de atei. Totalul ar răsturna orice logică aritmetică într-o țară unde fiecare individ n-ar avea decît o singură credință. Adunînd credincioșii din arhipelagul nipon, putem ajunge la constatarea că, după socotelile cerului, ar exista mai mulți japonezi decît atestă statisticile pămîntului. Dar aparenta anomalie nu se datorește decît faptului că numeroși japonezi sînt adepții a două sau mai multor religii în același timp. Dumnezeii oamenilor trebuie să fie cu toții buni, altfel de ce ar mai fi fost inventați? Și dacă te rogi unuia, de ce să-l superi pe altul?

Cu două milenii în urmă, în perioada xenofobică a arhipelagului, japonezii adorau forțele elementare ale naturii, apoi au trecut la cultul strămoșilor, și sensurile acestei generoase religii traversează toate credințele contemporane. Shinto sau «calea zeilor» este un cult politeist, eminamente japonez. Deși religia aceasta și-a pierdut cu timpul semnificațiile sale primitive, spiritul ei este prezent pînă în ultimele aspecte ale vieții cotidiene japoneze. Numeroasele sale divinități numite «Kami» descind din mitul ancestral al Zeiței Soarelui și nici una dintre ele nu-și revarsă asupra fidelilor mînia dacă-i prind rugîndu-se cu cucernicie prin templele budiste. Este o toleranță reciprocă, o înțelegere tacită și inexplicabilă între dumnezeii obișnuiți să-și apere domnia asupra sufletelor prin foc și sabie. Budismul a fost adus aici din China, prin Coreea, în anul 538. Un budism rafinat, evoluat din formele sale primare pe care le cunoscuse în India, țara de origine a Marelui Iluminator unde, astăzi, nu i-au mai rămas decît vreo două sute de mii de adepți. După doctrina prințului Gautama Buddha Sakia-Muni sau Atotștiutorul, viața îi este dată omului pentru a suferi un neîntrerupt șir de pedepse generate de dorințele pămîntești pe care le-ar nutri. Salvarea nu-i poate veni decît prin suprema iluminare dată de respectarea severă a celor patru principii sacre: Înțelepciunea, Omenia, Dreptatea și Integritatea. Abia cînd austeritatea este totală se poate aspira la Nirvana...

Cu toate canoanele lor, noile credințe n-au fost nevoite să se implanteze aici prin vărsare de sînge și istoria Japoniei nu cunoaște nici o noapte a Sfîntului Bartholomeu. Doar creștinismul a pătruns mai greu, cu vreo patru sute de ani în urmă, și primii lui adepți n-au fost scutiți, la început, de persecuții. O disponibilitate sufletească rar întîlnită, o toleranță fără limite în acordul dintre paradis și infern au făcut pe toți dumnezeii strînși în cerul ospitalier al acestui colț de lume să se simtă în largul lor, fără rivalități sîngeroase, fiecare cu harul și prioritatea sa în cîștigarea sufletelor. Căci toți dumnezeii cerului la un loc, oricît de puternici, tot nu s-au dovedit în stare să pună capăt celor cinci mari nenorociri ale pămîntului japonez: taifunul, vulcanii, cutremurele, ploile torențiale și incendiile. Aceste cinci furii sînt blestemul Țării Soarelui Răsare și în fața lor voința zeilor rămîne neputincioasă. Doar perseverența omului se dovedește mai tare ca magia religiilor, experiența lui milenară, puterea de îndurare și inegalabila-i rezistență. Și în privința aceasta parcă toți stăpînii cerului s-au pus de acord: să nu-i dea omului chiar atîta cît poate răbda.

Și totuși, ingeniozitatea omului și virtuțile sale s-au dovedit mai eficiente decît făgăduielile fără acoperire ale credințelor. Japonezul posedă o capacitate de investigație neobosită, o foame insațiabilă de a cunoaște, o nepotolită ardoare de a oferi remedii practice unei lumi prea strîmb așezate de zei. Trăind pe un arhipelag de origine vulcanică el a căutat dintotdeauna să descifreze și să prevadă originea cutremurelor. Recent, savanții japonezi au descoperit existența unei specii de pești oceanici capabili să semnalizeze apropierea cutremurelor cu două-trei zile înainte de producerea lor. Misterul acestei proprietăți miraculoase rămîne încă să fie descifrat dar aplicarea în practică a senzaționalei descoperiri reduce teroarea ancestrală și-i face pe oameni să caute pe pămînt răspunsul la întrebările adresate de atîtea milenii zeilor.

Pod peste mare și scară la cer se spune că nu s-ar putea dura, dar japonezii își leagă cele două mari insule sudice ale arhipelagului lor — Honsu și Shikoku — printr-un tunel submarin de 72 de km, aproape de două ori mai lung decît mult trîmbițatul tunel preconizat să lege Anglia de continentul european. Un constructor de trenuri rapide din Osaka a realizat un vehicul experimental care circulă într-un tub de vid atingînd viteza de peste 1 200 km pe oră, cu o securitate deplină pentru pasageri.

Se studiază temeinic posibilitatea folosirii energiei termice a vulcanilor. Perlele numite de popor «lacrimi ale zeilor» sînt produse în culturi de stridii într-o cantitate impresionantă: 90 de vagoane anual, adică nouăzeci de mii de kilograme de boabe de mărgăritar pe care omul le culege forțînd mîna naturii.

Era calculatoarelor electronice dacă nu va goli templele le va lăsa doar ca locuri de venerație față de credințele strămoșești. Zeul Computer se dovedește a fi mai sigur și mai eficace decît puterile divine ale locatarilor cerului. Și chiar dacă nu îi va exclude din împărăția lor, va lua loc alături de ei ca simbol al singurei atotputernicii: inteligența omului.

APROAPE CÎT DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ

Cuvintele din titlu au fost rostite de ing. Emil Croitoru, inginer-şef adjunct al Fabricii de stofe ARGEŞANA din Piteşti care a precizat că lungimea firelor ţesute la această fabrică în 24 de ore însumează 320 milioane de metri, aşadar cu 64 milioane de metri mai puţin decît distanţa Pămînt-Lună.

Primul metru de stofă obţinut la ARGEŞANA a văzut lumina zilei acum 10 luni.

Intrată parţial în funcţiune, fabrica din Piteşti produce la ora actuală circa 6 milioane mp anual de ţesătură din fire fine — lînă 100% şi Terom în amestec cu lînă şi celofibră.

Destinată confecţionării costumelor bărbăteşti şi taioarelor de damă, rochiilor şi pardesiurilor, stofa produsă de ARGEŞANA se remarcă, în primul rînd, prin marea fineţe a firului (nr. metric 64), prin rezistenţă şi colorit.

Datorită concepţiei constructive a fabricii — stil monobloc blindat — sînt create condiţii de lucru foarte bune care asigură un microclimat optic constant.

Cu vădită mîndrie, ing. Croitoru ţinea să remarce faptul că toate fazele necesare procesului tehnologic de obţinere a stofei — pieptănat, filat, ţesut, vopsit, finisat — sînt realizate în secţiile fabricii dotate cu utilaje şi instalaţii la nivelul tehnicii mondiale.

— ARGEŞANA îşi va prezenta produsele şi peste hotare?

— Desigur! Deşi încă proaspătă, emblema fabricii noastre va fi aplicată pe stofa costumelor care vor lua, începînd din trimestrul II a.c., drumul exportului. În viitorul apropiat, sperăm ca beneficiarii străini să ia act că la Piteşti se produc stofe din cele mai fine.

— Cînd va intra în funcţiune întreaga capacitate a fabricii?

— În trimestrul I al anului viitor, indiscutabil că cifrele vor grăi atunci alt limbaj. Vom realiza anual 12 milioane mp de ţesătură iar lungimea firului ţesut în 24 de ore va fi de 480 milioane metri.

Cînd fabrica ARGEŞANA va lucra cu întreaga capacitate, credem că vom avea satisfacţia obţinerii unor rezultate care să confirme anticipările de azi. Sperăm că într-o viitoare vizită să consemnaţi lucruri noi, realizări deosebite.

— Vă dorim ca dezideratele să le transformaţi în certitudini.

Emil CIULEI

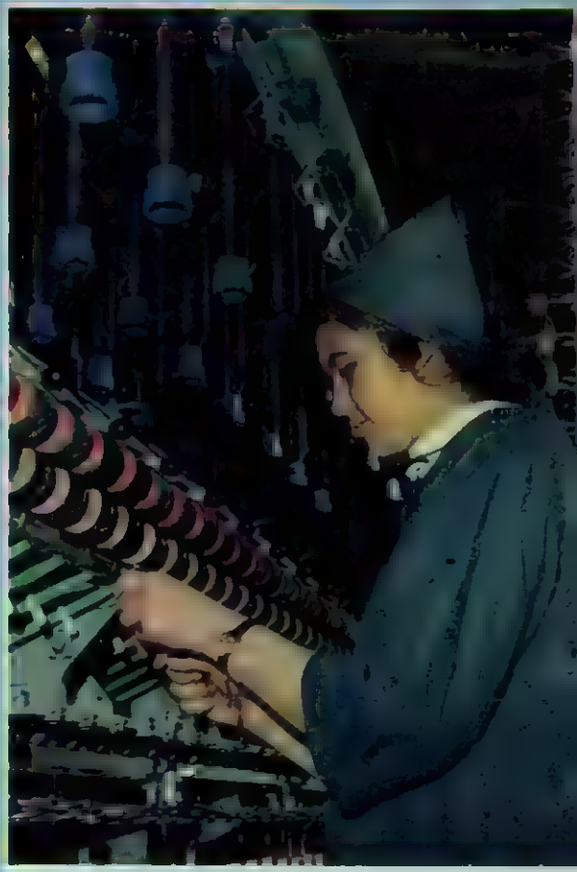

Fabrica «ARGEŞANA» produce ţesături din lînă cu calităţi superioare, aspect şi tuşeu plăcut, purtabilitate bună, rezistenţă la lumină şi spălat, revenire din şifonare.

Purtaţi cu încredere produsele noastre oferite într-o mare diversitate coloristică şi varietate de finisaje de calitate superioară

Bulgăre neprelucrat, dar avînd inclusă în interiorul lui o insectă fosilă

de două ori despre chihlimbar

Chiar dacă nu se mai bucură azi de prețuirea de odinioară, podoabele și obiectele lucrate în piatra aurie și aproape transparentă a chihlimbarului continuă să fie căutate și apreciate. Numărîndu-se printre cele mai vechi «materii prime» pentru bijuterii, chihlimbarul a fost cunoscut încă din neolitic și felul în care a ajuns de la locurile sale de baștină în diverse părți ale continentului a oferit nu o dată oamenilor de știință date asupra schimburilor comerciale dintre diverse populații, a căilor de comunicație în diverse epoci.

Unul din cele mai importante zăcăminte de chihlimbar din Europa se găsește pe litoralul Mării Baltice, în Polonia. Doi ziariști polonezi ne vorbesc în aceste pagini despre istoria chihlimbarului, despre colecțiile poloneze de chihlimbar și despre o întîmplare cu «happy-end».

„AURUL NORDULUI"

de **Isaak ZBIGNIEW**
Fotografii de Wieslaw PRAZUCH

Culege de pe un pin un pumn de rășină, acoperă-l cu un strat gros de pămînt sau aruncă-l în apă sărată, așteaptă cîteva zeci de milioane de ani și vei obține un bulgăre de chihlimbar. Nu e nici o minune: 79% carbon, 11% hidrogen și 10% oxigen. Și totuși pentru acești bulgări de formă neregulată din rășină veche s-au luptat între ei și regi.

În Polonia, chihlimbarul se găsește în cantități mari pe litoralul Mării Baltice, între Gdansk și portul lituanian Klajpeda. Fiind mai ușor decît apa mării, fluxul îl aruncă pe plajă. Norocoșii găsesc cîteodată bucățele mici, mai rar bulgări mai mari și, rar de tot, exemplare care cîntăresc cîteva kilograme. Chihlimbarul e de un galben deschis, aproape auriu, sau brun, sau roșiatic, dar există și chihlimbar verde, chiar albastru și negru. Cîteodată în boabe sînt încarcerate — de milioane de ani — insecte fosile înecate în rășină: o albină, un fluture, o muscă — și aceasta conferă pietrei o valoare deosebită. În afara chihlimbarului din zăcămintele terțiare de pe malurile Balticii, mai există în Europa și alte varietăți ale aceleiași rășini fosile: rumanitul brun-gălbui din România, simetitul roșu închis din Sicilia. În China, Birmania, insula Haiti precum și în S.U.A. se găsește de asemenea chihlimbar, dar nu atît de apreciat ca cel din zona de litoral a Mării Baltice. Rășina fosilă din această regiune se numără de asemenea și printre cele mai vechi varietăți cunoscute, prelucrate și comercializate încă din neolitic se ciopleau inele, amulete și figurine antropo și zoomorfe, medalioane de forme geometrice, plăcuțe rotunde și bombate cu deschideri în formă de V. În epoca bronzului, datorită intensificării schimburilor, chihlimbarul se răspîndește în întreaga Europă, ajungînd pînă în vestul continentului și pînă în Grecia — dovadă de descoperirea lui în mormintele din Micene.

În antichitate, «aurul nordului» s-a bucurat de o foarte mare prețuire. În vremea aceea a luat naștere și așa-numitul «drum al chihlimbarului», ducînd de pe litoralul polonez al Balticii, de-a lungul Vistulei și Prosnei, prin Silezia, Moravia și Ungaria la Adriatica. La începutul evului mediu se lucrau în chihlimbar mai ales obiecte de cult — figuri de madone și sfinți, mătănii și cruciulițe. Cîteva secole mai tîrziu au început să se modeleze pocale, cupe, servicii de masă, împodobite deseori cu decorații bogat sculptate, încrustate în argint și aur. Tot atunci au apărut și piese de șah lucrate din chihlimbar, medalioane, bijuterii, candelabre, tabachere, casete. Bucăți de chihlimbar erau încrustate în obiecte de fildeș și din lemn prețios. În Polonia, cele mai renumite ateliere artizanale de prelucrare a chihlimbarului au luat ființă de-a lungul litoralului Mării Baltice și în Pomorze, în orașele Krolewiec, Gdansk, Elblag și Kamien Pomorski și — în afara hotarelor ei — la Lübeck, Brugge, Dresda, Königsberg (azi Kaliningrad). Iar cele mai renumite colecții de podoabe din chihlimbar au apărut la curțile din Dresda și Moscova. Unică în lumea întreagă a fost, de exemplu, camera de chihlimbar din palatul de la Tarskoe Selo (azi orașul Pușkin), lucrată de cei mai reputați artiști din Copenhaga, Gdansk și Krolewiec.

Aș face, oricui vine în Polonia, recomandarea să viziteze Sala chihlimbarului de la Muzeul Pămîntului din Varșovia, unde sînt expuse numeroase piese de mare valoare și castelul cavalerilor teutoni din Malbork, care găzduiește de asemenea o bogată expoziție de chihlimbar ilustrînd istoria acestei miraculoase rășini-fosile, denumite încă din evul mediu «aurul nordului».

COMOARA PIERDUTĂ ȘI REGĂSITĂ

de **Krystyna WYHOWSKA**

În Polonia există cîteva foarte frumoase colecții de chihlimbar și de obiecte lucrate în chihlimbar — cînd transparent, cînd translucid, care a constituit înainte vreme obiectul unui intens și rentabil comerț. Cea mai frumoasă dintre toate colecțiile poloneze, considerată unică în lume, se găsește la Muzeul Pămîntului din Varșovia. În ziua de 3 decembrie 1969 această colecție — de o valoare artistică și istorică inestimabilă — a dispărut.

Ziarele anunțau a doua zi: furt prin efracție. După o primă anchetă, miliția declară că, înaintea nopții în care s-a comis furtul, răufăcătorii se ascunseseră într-un ungher al muzeului și, după închiderea acestuia, forțaseră ușa Sălii chihlimbarului. Luaseră apoi aproape toată colecția și fugiseră pe o fereastră de la etajul doi.

Aflarea acestei fapte a impresionat puternic opinia publică. După pierderile și distrugerile suferite de cultura poloneză în timpul războiului, Polonia nu mai avea comori de pierdut. S-a întreprins o acțiune foarte energică. O secție întreagă de miliție a fost însărcinată cu ancheta. S-a pătruns în toate mediile rău-famate, în toate mediile suspectate de a avea vreo legătură cu furtul. Tăinuitorii au fost supravegheați zi și noapte, căci exista temerea — justificată — că această extrem de valoroasă colecție va fi dezmembrată și revîndută în străinătate.

Primele urme au fost descoperite la 18 decembrie și, în aceeași zi, presa publica un apel al miliției la locuitorii Varșoviei. Telefoanele au început să sune neîncetat la cartierul general al miliției, scrisorile să sosească cu sutele. Informațiile astfel primite — care oglindeau dorința unanimă a varșovienilor de a regăsi colecția — au ajutat în mare măsură cercetările.

Două zile mai tîrziu, primul rezultat: erau arestați cîțiva suspecți. Unul dintre ei încercase, cu cîteva zile înainte, să vîndă o mică parte a colecției unui tăinuitor cunoscut pentru contactele sale cu străinătatea. Se făcuse un pas înainte, dar colecția rămînea de negăsit. Zilele treceau...

În sfîrșit, la exact șase săptămîni de la ziua furtului, în 13 ianuarie 1970, comoara era regăsită. Colecția se afla aproape în întregime virită într-o groapă pe care hoții o săpaseră într-o pivniță. Nu lipseau din fericire decît foarte puține piese. În schimb fuseseră regăsite exponate inestimabile, printre care colierul format din imense boabe de culoarea cafelei cu lapte datînd din secolul al XVII-lea, casete și scrinuri din lemn de santal încrustate cu chihlimbar de diferite nuanțe, un alt colier din chihlimbar negru, scrumiere, cupe, o întreagă flotă în miniatură sculptată în chihlimbar, precum și bucăți de chihlimbar brut, necizelate decît de natură. Și lista nu se încheie aici.

Multe dintre piesele colecției fuseseră deteriorate de mîinile brutale ale hoților, dar artiști specialiști s-au apucat imediat de treabă.

Azi colecția este din nou la locul ei, în vitrinele Sălii chihlimbarului din Muzeul Pămîntului. Pentru că fuseseră pe punctul de a o pierde, varșovienii o admiră cu mai multă emoție decît înainte.

Iar muzeul... Ei bine, muzeul și-a pus gratii la ferestre și și-a instalat un sistem de alarmă în săli.

Vas cu capac pentru păstrarea mierii, lucrat de meșteri din secolul al XVI-lea.

Casetă încrustată cu chihlimbar acum patru secole.

DE LA A LA Z

BALL Lucille

Actriță americană de film, născută la Jamestown (New York), la 6 august 1911. Studiază muzica și arta dramatică la Murray Anderson Dramatic School. A fost pe rînd, model manechin, balerină și pianistă de jaz. Apare pe Broadway în operete ca: *Rio-Rita*, *Dream Girl* etc., și semnalată lui Sam Goldwyn, debutează pe ecran în 1933 într-un rol episodic în *Scandal la Roma* cu Eddie Cantor. Veritabila ei afirmare și-o face în *Pensiunea artistelor* (1937 — r: Gregory La Cava), grație bunei sale prietene Ginger Rogers, vedeta filmului. Era un rol ingrat, dar de mare relief care-i aduce brusc celebritatea. Frumusețea ei spectaculoasă de blondă platinată, grația dansurilor ei, dar mai ales umorul ei acid, o impun spectatorilor în filme ca: *Fac ce-mi place*, cu Irene Dunne; *Nebunile vacanței*, cu Ginger Rogers și Fairbanks-junior; *Panică în hotel*, cu Frații Marx (1938), *Mirajul Hollywoodului*, cu Adolphe Menjou (1939); *Dansați, fetelor, dansați*, cu Maureen O'Hara. Temperamentul ei vivace se manifestă din plin în filmele muzicale și comediile sofisticate. În primul sector o găsim ca interpretă preferată a lui Minnelli în *Ziegfeld Follies* 1946; *The Long, Long Trailer* (1954); ca partenară a lui Gene Kelly în: *As Thousands Cheer* și *Dubarry was a Lady* (1943); a lui Bob Hope în: *Sorrowful Jones* (1949), *Fancy Pants* (1950); *The Facts of Live* (1960) și *Critic's Choice* (1962). În comedii L.B. desfășoară o vervă și o fantezie cu totul personale. Iată cîteva dintre cele mai bune: *Meet the People* (1944) cu Dick Powell; *Her Husband's Affair* (1947) cu Franchot Tone; *The Affairs of Sally*, *Miss Grant Takes Richmond* (1949) și *The Fuller Brush Girl* (1950) 3 comedii semnate de Lloyd Bacon; *Easy Living* (1949) cu Victor Mature; *Forever Darling!* (1956) cu James Mason etc. Registrul ei interpretativ complex îi permite să joace și în dramă. *The Big Street* (1942) cu Henry Fonda; *Lifeboat* (1943) de Hitchcock; *Without Love* (1945) alături de cuplul Spencer Tracy, Katharine Hepburn etc. Din 1951, L. B. devine cea mai populară vedetă a televiziunii americane. Popularitatea ei în S.U.A. este de amploare națională. A fondat cu soțul ei, Desi Arnaz, casa de producție DE-SI-LU

BALSER Enald

Actor austriac de film, născut la 5 octombrie 1898, la Elberfeld. Actor de formație teatrală, E.B. debutează în 1919 la teatrul din orașul natal, apărînd apoi pe rînd, pe scenele din Basel, Düsseldorf, München. Din 1928 devine actor permanent al Burgtheater-ului din Viena. Dotat cu un excepțional temperament dramatic, E.B. se consacră și pe scenele germane, jucînd la Deutsches Theater, în regia lui Max Reinhardt. Tot în regia acestuia, el va interpreta rolurile de rezistență ale teatrului german și austriac: Faust de Goethe și *Jedermann* de Hofmannsthal, la festivalurile de la Strasbourg și Salzburg. Pe ecran, E.B. caută de predilecție rolurile de mare efect dramatic unde talentul său — pe linia tradițională a marilor actori germani Kortner, Wegener, Jannings — să se poată desfășura din plin. Dintre filmele în care a apărut reținem, din grupa celor de inspirație teatrală sau istorică: *Minna von Barnhelm* (1940 — r: Hans Schweikart), *Rembrandt* (1942 — r: Hans Steinhoff), poate cel mai bun rol al său; *Der Prozess* (1948 — r: G.W. Pabst); *Eroica* (1949 — r: Kolm-Veltee) unde interpretează rolul lui Beethoven; *Sarajevo* (1955); *Don Carlos* (1960) și *Jedermann* (1962); din cele cu subiect modern: *Mimi descătușate* (1939) cu Brigitte Horney, *Rătăcind spre fericire* cu Lil Dagover; *Calea spre Isabelle* (1941) cu Hilde Krahl; *Gabriele Dambrone* (1943) cu Gusti Huber etc. Dedicîndu-se după război marilor roluri de compoziție, E.B. face creații memorabile în filmele: *Kinder, Mutter und ein General* (1955 — r: Laszlo Benedek) cu Hilde Krahl, Bernhard Wicki; *Die grunen Teufel von Monte-Cassino* (1958 — r: Harald Reinl) cu Wolfgang Preiss etc.

BANCROFT Anne

Actriță americană de film, născută Anne Italiano la New York City, la 17 septembrie 1931. Studiază la American Academy of Dramatic Art din New York. Dar nu scena avea s-o consacre, ci televiziunea, unde în 2 ani interpretează peste 50 de show-uri care vor trezi interesul căutătorilor de talente pentru cinema. Dintre numeroasele oferte, acceptă un contract cu 20th Century-Fox și debutează pe ecran în: *Don't Bother To Knock* (1951), alături de Richard Widmark. Frumusețea ei de tip latin și temperamentul ei vivace o impun într-o serie de filme variate ca gen, de la western: *The Kid from Left Field* (1953) cu Dan Dailey și *The Last Frontier* (1955 — r: Anthony Mann) cu Victor Mature, la comedii, *A Life in the Balance* (1955) cu Ricardo Montalban; de la filmul istoric: *Demetrius and the Gladiator* (1954) cu Victor Mature, Susan Hayward, la drama modernă: *New York Confidential* (1955) cu Broderick Crawford și *Nightfall* (1956) cu Aldo Ray. Marea consacrare a Annei Bancroft o aduce însă filmul *The Miracle Worker*, realizat de Arthur Penn (Bonnie and Clyde; Urmărirea) în 1962, pentru care ea capătă Premiul Oscar. Filmul zugrăvește, într-o manieră de un realism uneori brutal, devotamentul unei educatoare căreia i s-a dat ca sarcină să facă dintr-o fetiță-monstru, lovită de toate infirmitățile, o ființă umană. Povestea era inspirată dintr-un fapt real petrecut în Alabama, iar interpretarea Annei Bancroft a fost excepțională. După consacrarea ei oficială, tînăra deținătoare a Premiului Oscar, care între timp își realizase și pe scenele Broadwayului visurile teatrale (printre altele o memorabilă interpretare a lui *Mutter Courage* de Brecht), va apărea în filme al căror înalt nivel artistic va confirma gloria de care se bucură în prezent. Filme ca: *The Pumpkin Eather* (1964 — r: Jack Clayton) cu James Mason, Peter Finch, Richard Johnson, pe un subiect de Harold Pinter; *Seven Women* (1965 — r: John Ford) cu Sue Lyon, Flora Robson, Betty Field; *The Slender Thread* (1965 — r: Sidney Pollack) cu Sidney Poitier, și, mai ales, *The Graduate* (1967 — r: Mike Nicholls) cu Dustin Hoffman, asigură Annei Bancroft o notorietate mondială.

Constantin POPESCU

film

MARIE LAFORÊT

CÎND ÎMI ALEG UN FILM O FAC CU FOARTE MULTĂ GRIJĂ

Nu este nici o crimă să răscolești trecutul cinematografic al unei cîntărețe, dacă persoana din fața ta se numește Marie Laforêt, vreau să spun dacă are inteligența, măsura, delicatețea și spiritul de răspundere ai acesteia. Știam că «fata cu ochii de aur» — nume la care a condamnat-o pe veci filmul de debut «*La fille aux yeux d'or*», semnat de Gabriel Albicocco — a renunțat pentru o vreme la cinematograf, bănuiam motivele; pe urmă, o știre de ultimă oră ne-a anunțat o revenire, pentru ca o alta, de ultim minut, să o infirme.

— Stimată Marie Laforêt, revista noastră a anunțat, cu o lună și jumătate în urmă, revenirea dv. pe platouri, în filmul lui Michel Audiard «Nu bea, nu fumează, nu se droghează, doar trăncănește». După cîteva zile, Unifrance-ul ne informa că ați renunțat. Sincer vorbind, am fost surprinși de opțiunea dv. pentru un film de Audiard. Ce v-a determinat s-o faceți?

— Poate dorul de cinema, poate a fost, pur și simplu, un gest de ușurință. Am părăsit, pentru un timp, filmul pentru că, așa cum am spus și la conferința de presă, cinematograful înseamnă pentru mine o chestiune foarte importantă, iar cînd mă angajez o fac cu foarte multă grijă. Filmul francez trece astăzi printr-o criză. Am făcut imprudența să nu citesc scenariul lui Audiard, care, cum poate prea bine știți, este un cineast, cum să spun, puțin aparte, un bun meșteșugar în ale dialogului, dar înclinat spre multă facilitate.

Cînd am avut scenariul în mînă, m-am speriat. Ce caut eu acolo? Nu-mi vedeam nici un loc. Cred că mi s-ar fi făcut rușine de această comedioară amabilă.

— Mulți dintre cei care vă cunosc și vă iubesc v-au văzut ca pe o posibilă interpretă ideală a iubitei Marelui Meaulnes, din adaptarea pe care Albicocco a realizat-o după cartea lui Alain-Fournier. V-ar fi plăcut să fiți Sophie?

— Dar trebuia să fiu, tot filmul era gîndit, numai că acum 12 ani distinsa soră a lui Alain-Fournier, deținătoarea tuturor drepturilor, nu și-a dat consimțămîntul. «Marele Meaulnes nu va avea niciodată un chip» — aceasta a fost deviza ei timp de ani de zile. Cînd, în sfîrșit, s-a înduplecat, era prea tîrziu pentru mine. Nu mai aveam 18 ani.

— Cum știu că nu am voie să vă răpesc prea mult timp din scurta dv. trecere prin țara noastră, îmi îngădui să sar de la o o întrebare la alta. Vă este greu să împăcați viața dv. cu cerințele unei existențe de vedetă? Ciné-Monde-ului îi place să vă viziteze adeseori

— Știu la ce vă gîndiți. Nu iubesc vedetele care strigă pe toate drumurile: «Nu vă atingeți de viața mea particulară», nu am încredere în ele și vă sfătuiesc să faceți la fel. Intoleranța lor este de suprafață; de fapt, este un alt mod de a-și face reclamă. În sinea lor, abia așteaptă să li se deschidă ușa locuinței personale. Totul este să știi cît și ce anume să dai publicității și ce să ascunzi.

M.M.

Som la Revue "Flacara" toate mai bune

Marie Laforêt

1

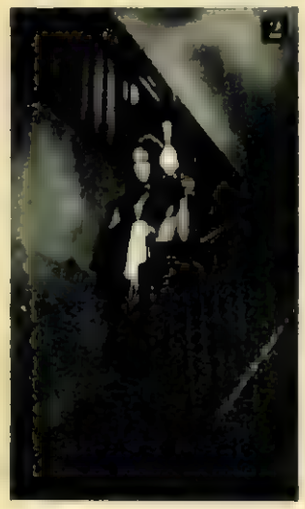

2

telegrame

• *Virna Lisi (foto 1) și Laurent Terzieff vor fi parteneri în filmul lui Franco Indovina* «**Aparatul de filmat**».

• *Marc Simenon, fiul celebrului scriitor, va ecraniza cartea lui Claude Rank* «**Marea grabă**». *Eroina, o specioană sofisticată, va fi interpretată de Mylène Demongeot.*

• *Philippe Noiret se află pe drumul unei frumoase cariere în S.U.A. După* «**Justine**» *de George Cukor, filmografia sa americană se va completa în curînd cu* «**Războiul lui Murphy**», *semnat de Peter Yates. Partener îi va fi Robert Redford, actor pe care l-am admirat nu demult în filmul* **Urmărirea**.

• *Tony Richardson pregătește un film închinat marelui dansator Nijinski. După părerea sa, interpretul ideal ni va putea fi altul decît Noureev. Se vorbește și de o posibilă participare a lui Laurence Olivier în rolul lui Djaghilev.*

• *Regizorul cehoslovac František Vlacil (Marketa Lazarova, Valea albinelor) a terminat filmul* «**Adelheid**», *după un scenariu scris în colaborare cu Vladimir Korner. În rolurile principale apar Peter Cepec și Ema Cerna (foto 2).*

• *Gregory Peck, prietenul nostru, al ziariștilor, a fost răsplătit recent cu* **Premiul portocalei** *care, după cum se știe, se acordă celor mai amabili actori. Spre deosebire de* **Premiul Iamii**.

varietăți

UMOR SOVIETIC

—Du-i-l tatii, să-l semn[illegible]

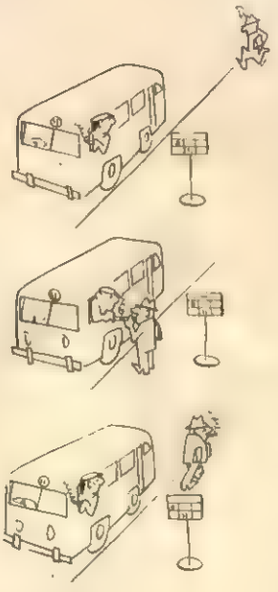

ALESE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2						■					
3				■						■	
4			■						■		■
5	■				■						
6		■						■			
7			■				■				
8				■						■	
9					■				■		■
10						■					
11					■						
12				■			■				

ORIZONTAL: 1) Cuvinte alese la ocazii — Pe alese. 2) Nu-i dintre cei «aleși» (fem.) — Alege plecăciunea (fem.). 3) Cunoștințe alese — Ales... printre alții. 4) Am în mînă — Ales din mai mulți. 5) Nume masculin german — Taină. 6) Aleasa inimii — Și-l alege actorul după... talent. 7) Mulți ani — A alege... cu forța — Calitatea celui ales. 8) Selecție sportivă — Ales (pl. reg.). 9) Selectat din gazele de sondă — Aleși (fig.). 10) A alege grîul de neghină — A alege pe sprînceană. 11) Aleși cu forța — Aleasă pe capete 12) Cap în Anglia — Alege pe om, spune o zicală (Candrea) — Am ales pînă am cules.

VERTICAL: 1) E cam greu de ales din privire — A alege dintre aleși 2) Te servește cîteodată cu... selecțiuni — La alegere. 3) Cu maniere alese — Mașină care alege semințele de impurități. 4) Nu pot fi aleși — Cerneală de China — Simte primul... delicatesele. 5) Pete! — Viță aleasă (masc.) — Cută. 6) Momentan! — Veselă. 7) Zăpăcită — Simbolul cianului. 8) În care se bate smîntîna spre a se alege untul — După o zicală, numai ea alege. 9) Maestrul lui Stradivarius — A selecționa semințele cu ajutorul triorului. 10) Rînduială — Vorbă — Atenție pentru... aleasă. 11) Tel! — Nu face nici o selecție: săgetează pe toată lumea — «Nu caut vorbe pe ales, Nici știu cum aș începe/ Deși vorbești pe înțeles,/ Eu nu te pot pricepe» (Eminescu — sing.). 12) Apă din... Sena! — Ales 100%! — A fost «ales» regele animalelor (pl.)

Marian PĂTRAȘCU

Dicționar: AIR, EAU.

Dezlegarea jocului «NU TOT CE ZBOARĂ...», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CIURAR — BIBIC. 2) IMPOPOTONATA. 3) OI — SIRCI — IN. 4) APO — E — IAMA — A. 5) RAMURĂ — NOTAR. 6) ATIT — TRISTE. 7) OD — BAUT — ARC. 8) TRAGACI — D — OH. 9) II — RBA — ARABI. 10) P — NAE — PLANOR. 11) AVIS — SINGURI. 12) T — MITITEI — TE.

glob-comentar

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

VOCAȚIE UMANISTĂ

Într-o nu prea demult apărută lucrare cu privire la meleagurile noastre, scriitorul guatemalez Miguel Angel Asturias vorbește, și nu fără o vizibilă încărcătură de afecte, despre vocația umanistă a României.

Afirmația, mai ales ieșită fiind de sub pana unui om de litere, poate părea o figură de stil. Întîi de toate pentru că este generoasă, am zice, pînă la vecinătatea cu absolutul. Apoi, pentru că nu oricine caută sau este apt să-i răscolească, să-i disece conținutul. Părere falsă. Căci dacă stai cît de cît să te gîndești, ajungi obligatoriu la concluzia că nu este neapărat necesar să te adîncești în incursiuni istorice de durată pentru a dobîndi certitudinea că, înainte de a fi devenit cuvînt așternut pe hîrtie, aserțiunea scriitorului latino-american a fost o realitate în afară de orice îndoială, o realitate asupra căreia Asturias a meditat, cu siguranță, îndelung. România, ca structură social-politică și de stat modernă, ori ca entitate etnospirituală divizată datorită atît factori și atît factori, mai mult decît să primească a dăruit și s-a dăruit. A dăruit cultură și a creat climat pentru înflorirea culturii altor popoare. Iar dacă ar fi să amintim doar faptul că pînă la Brîncoveanu multă vreme, și după el iarăși multă vreme, de aici și-au alimentat învățătura popoare vecine și neamuri ale Orientului, că munteni, moldoveni sau transilvăneni, românii au dat lumii mari umaniști și învățați, oameni politici și exploratori, încă nu am spune îndeajuns de mult. Dar să ne mai gîndim la epopeea antiotomană întinsă pe dimensiune de secole, lupte și jertfe necurmate prin care românii, apărîndu-și ființa națională și dreptul la a trăi liberi, au înfăptuit concomitent o operă de dimensiuni europene. Fără să răpească cuiva nimic, și încorporînd firesc valori aparținînd umanității, românii,România, au dăruit și s-au dăruit pentru umanitate, iar aceasta, în înțelesul pe care-l putem atribui calificativului dat de scriitorul guatemalez, se poate chema vocație umanistă, ține de esența aprecierii acesteia.

Cam tot în sfera acestei aprecieri calificative se înscriu toate acțiunile întreprinse de România în actualitatea pe care o trăim. Revedeți, numai, pentru a vă întări convingerea, expunerea însumînd șase puncte-propuneri ale reprezentantului român la Comitetul pentru dezarmare de la Geneva, în care este definită poziția țării noastre în fundamentala problemă a contemporaneității — dezarmarea. Expunerea pe marginea căreia, sub titlul «Războiul este dușmanul», influentul ziar american «International Herald Tribune» scria: «A fost o coincidență fericită ca România să marcheze ziua în care Uniunea Sovietică, Statele Unite și Marea Britanie sărbătoresu limitarea răspîndirii armelor atomice, scoțind în evidență cîteva amenințări nucleare la adresa păcii. Căci istoria a demonstrat că pași mari și grei spre reducerea brutalității războiului sau spre reducerea cheltuielilor de apărare se pot pierde în focurile sălbatice ale conflictului».

Despre cele șase puncte-propuneri, de îndubitabilă vocație umanistă, ale României vom vorbi în însemnări viitoare. Și cerem îngăduință cititorului că nu ne-am ostenit să le enumerăm, fie chiar într-o formulare succintă. Aceasta însă nu din comoditate, ci pentru că avem convingerea fermă că el, cititorul, le cunoaște, iar ceea ce se cere, poate, este o explicație în plus.

Mihai LAZĂR

ITALIA: CRIZA DE DURATĂ

După o toamnă pe care unii au numit-o «caldă», iar alții «fierbinte» și după o iarnă dificilă în care un guvern monocolor demisionar s-a mărginit, în mod practic, să rezolve doar unele «probleme curente», Italia este din nou confruntată cu o criză politică prelungită.

De fapt, susțin observatorii cei mai avizați din peninsulă, acești ultimi doi ani, în care s-au succedat la conducere nu mai puțin de trei guverne — constituite în două formule, cvadripartită și monocoloră — criza a fost continuă, deoarece marile probleme economice și sociale ale Italiei contemporane nu au fost rezolvate.

Aceste probleme sînt numeroase: sporirea investițiilor, dezvoltarea industrială și agrară a sudului, asigurarea locului de muncă, stabilitatea lirei, frînarea creșterii prețurilor — pentru a nu le enumera decît pe cele mai importante, la care se mai adaugă și altele ca, amnistierea victimelor represiunilor judiciare, problema divorțului etc.

Speranțele într-o rezolvare grabnică a crizei guvernamentale au fost, dintru început, minime, binecunoscute fiind singurele formule uzitate: cvadripartită sau monocoloră.

Considerat ca un cabinet de tranziție, guvernul Rumor a ieșit din iarnă cu intenția fermă de a se reconstitui într-o formulă cvadripartită care să permită nu o arie mai largă a punctelor de vedere în rezolvarea unor probleme stringente, cît, mai ales, împărțirea responsabilităților. Și, deși există un consens general al celor patru partide ale majorității parlamentare — democrat-creștin, socialist, socialist-unitar și republican — sînt numeroase puncte cheie, în special în ceea ce privește limitele colaborării între aceste partide, în care nu există o soluție unanim acceptată.

Etapa, cu accente uneori penibile, a confruntărilor politice a relevat, practic, imposibilitatea de a se constitui un nou guvern pe baze cvadripartite. Aceasta pentru că disensiunile de ordin intern ale așteptatei coaliții sînt dublate de o criză de încredere față de posibilitățile reale de înfăptuire a unui program care să conducă la rezolvarea unor ardente probleme și la un progres multilateral, economic și social.

Simplă criză de guvern — susțin cei mai optimiști, dar cei mai puțini. Criză de formulă guvernamentală — susțin alți optimiști, și ei puțini. Criză de încredere într-o formulă care nu s-a dovedit a fi decît o formulă — demonstrează cei mai mulți,și cei mai realiști.

Imposibilitatea de a se constitui, pe baze cvadripartite, un guvern care să răspundă așteptărilor este relevată de Partidul Comunist Italian care, opunîndu-se formării unui cabinet al forțelor conservatoare, susține crearea unui guvern orientat spre stînga. Esențialul, spun comuniștii, este să se obțină soluții care să fie în interesul maselor, al țării. Între acestea, urgente și obligatorii, relații de tip nou cu oamenii muncii și organizațiile lor, relații care să garanteze îndeplinirea funcțiilor vitale ale parlamentului, să realizeze o nouă politică economică. Iar în domeniul politicii externe, noul guvern ar trebui să inițieze cel puțin un proces de autonomie.

Asemenea puncte de vedere sînt împărtășite de tot mai largi cercuri, care consideră că situația din Italia nu reprezintă încă o criză a regimului, dar este mai mult decît o simplă criză de guvern.

Ecaterina OPROIU

EXPO '70: NOSTALGIA VIITORULUI

Cea mai mare expoziție a istoriei. Cel mai voios exod al istoriei. Cea mai revoluționară manifestare a arhitecturii dintotdeauna. (Nimic din piatră. Nimic din lemn, cu excepția pavilionului japonez, care devine astfel o excentricitate cu parfum arhaic. Betonul — căzut în desuetudine, ca și ideea de fereastră. Totul din metal. Totul din plastic.) Cea mai mare «astroramă» de pe pămînt. Cel mai lung covor rulant cunoscut de civilizația noastră (3 kilometri străbătuți,fără să faci un pas, printr-un tunel transparent, cu atmosferă agreabilă — deci fără să simți toropeala verii japoneze, fără să te expui vîntului ei uscat). Cel mai... cea mai... Cu ce rimează atîta grandoare?

Fără îndoială e un gest ambițios de afirmare sub steagul lui: «În folosul fiecăruia și spre paguba nimănuia». Fără îndoială e un act de orgoliu planetar. O olimpiadă a inteligenței fructifere. O afacere la proporțiile mapamondului. Fără îndoială.

Expo '70 mi se pare însă semnificativă și din alt punct de vedere. Pînă nu demult omenirea, după ce se despărțea de trecut (rîzînd),se lăsa înmuiată de nostalgia vremurilor apuse. Bărbații se imaginau mușchetari, pîrjoliți de focul onoarei sau corăbieri pe vremea lui Columb și a Isabelei. Toți purtam cu melancolie amintirea crinolinelor și a cruciadelor, a truverilor neauziți și a dogilor neascultați. Culcam urechea la pămînt și simțeam cum vine spre noi larma Renașterii. Dalta lui Michelangelo ne zvîcnea sub tîmplă.

Romantismul deceniului nostru și-a schimbat direcția. Nostalgia și-a răsturnat sensurile. De cînd lumea, ea a fost dorința retrăirii, poate numai în imaginație, dar a retrăirii. Azi nostalgia își întoarce fața de la timpul ingropat. Visul omenirii nu mai e să re-trăiască, ci să pre-trăiască. Turnul medieval care închide castelana rămasă acasă ferecată și plînsă și cu suveica-n mînă și-a pierdut atracția. Visăm la **Turnul soarelui** care închide «arborele vieții», la batiscaful de unde vom vedea misterele Pacificului, la racheta pentru Calea Lactee. Trubadurul a devenit computerul «care prelucrează sub forma unei fugi orice temă dată de vizitator, cîntînd-o imediat la o orgă electronică». Fregatele sînt palatele cu pînze de metal, pomul binelui și-al răului este pavilionul «ca un arbore de cristal», amuleta e gigantul acela sub formă de fulg de pasăre. Mușchetarii salută din colosul care închipuie un steag desfășurat.

Unii deplîng această evadare în viitor și se înspăimîntă de apropierea unei prosperități electronice, cu roboți care ne vor măcina fragilitatea, duioșia, sensibilitatea. Dar ce-am făcut atîtea mii de ani cu fragilitatea și cu duioșia? Fragilitatea a făcut războaie,și duioșia a pus la cale pogromuri,și sensibilitatea a asasinat președinți de state,și actrițe însărcinate,și pastori pacifiști.

Eu una nu o invidiez pe regina Cristina. Eu una n-am nostalgia zăpezilor de altădată. Dacă cineva, un extra-computer, de pildă, mi l-ar aduce pe amîndoi în față și m-ar întreba: ce dorești? — mareșala lui Napoleon sau cămărășița lui Taro Okamoto, «șef al simbolurilor» la Osaka, n-aș sta o clipă pe gînduri. Aș înșfăca șorțul și cutia cu detergenți și aș alerga cu sufletul la gură după omul cu ochii oblici.

telex

MOSCOVA — *După 700 de ani, apele curg din nou prin albia—curățată acum de nisip și dotată cu instalații hidrotehnice — a fluviului Kuvan Daria, spre Marea Aral. Specialiștii sovietici au stabilit că renașterea fluviului, secat în secolul XIII, permite irigarea unor vaste suprafețe la est de Aral.*

ROMA — *Cursele regulate ale avionului Boeing 747 dau dureri de cap administrației aeroportului roman Fiumicino. Este îndoielnic — se spune — ca pistele să reziste și ca bangul să nu dăuneze instalațiilor.*

BRUXELLES — *Agențiile de presă informează asupra unui scandal care a zguduit lumea financiară a Belgiei. Directorul unei bănci din Anvers, împreună cu un grup de complici, a emis o mare cantitate de obligații false. Procesul s-a soldat — pentru principalul vinovat — cu 10 ani închisoare și o importantă amendă.*

BOGOTA — *Un raport întocmit la cererea Comisiei pontificale «Dreptate și pace» denunță comportarea clericilor catolici în Columbia: 300 000 indieni sînt subordonați călugărilor capucini, al căror superior este și șeful poliției în valea Sidunbory. «Patru zile pe săptămînă indienii lucrează gratuit pentru ordinul capucinilor».*

BUDAPESTA — *În viitorul cincinal se vor construi în Ungaria 500-600 km autostrăzi. S-au investit în acest scop 13 miliarde forinți.*

SEUL — *Date oficiale dezvăluie că anul trecut s-au înregistrat în minele Coreei de Sud 1 300 accidente, 211 mineri au fost îngropați de vii, 1 833, răniți. Principala cauză: metode depășite de muncă, lipsa unor măsuri de securitate.*

HANOI — *Într-o suburbie a Hanoiului a început acțiunea de plantare a unui număr de 1,5 milioane arbori care vor constitui o viitoare pădure închinată memoriei președintelui Ho Și Min.*

FREETOWN — *Valoarea diamantelor furate în noiembrie'69 companiei britanice «Selection Trust» — principala exploatatoare a diamantelor din Sierra Leone — nu era de 3,5 milioane dolari, așa cum declarașeră reprezentanții acesteia, ci de aproape 11 milioane dolari. Reiese că trustul britanic nu obișnuiește să declare întreaga valoare a extracției sale.*

Nicolae LUPU

UN IMPERATIV AL TIMPULUI

Recent, o personalitate occidentală dintr-o țară membră a NATO își exprima părerea, într-o cuvîntare, că va fi necesar să se ia în considerație problema stabilirii unui mecanism pregătitor pentru planificarea și realizarea unei conferințe a securității europene sau posibil a unei serii de conferințe. Se arăta, în aceeași declarație, că poate fi de dorit stabilirea unor secretariate pentru diferite sarcini și regiuni.

Nu am vrut să mă opresc asupra eficienței propriu-zise a mecanismului sau mecanismelor propuse. Am reținut ca important faptul că însăși o asemenea idee confirmă convingerea largă că a sosit momentul să se imprime un caracter practic pregătirilor conferinței europene. De aceea, prezent fiind la această expunere, am pus acestei personalități întrebarea:

— Care sînt posibilitățile pentru a da o prezentare formală acestei propuneri și ce împiedică trecerea imediat la acțiune?

Mi s-a răspuns: «Noi avem nevoie să dovedim răbdare. Un an, doi, trei, poc fi lungi în viața unui om, dar pentru cea a unui continent reprezintă un răgaz scurt. Esențial este să se facă pași concreți». Evident, tocmai despre asta era vorba. Nu am pus întrebarea în legătură cu soluționarea propriu-zisă a problemelor de fond ale securității europene, ci doar în privința unor măsuri elementare organizatorice, a unor pași mici care să pregătească discuțiile. Dacă numai pentru asemenea pași mici ar trebui doi, trei ani, atunci cu ce coeficient ar trebui să înmulțim răgazul necesar soluționării problemelor de fond? Nu este greu de ghicit că acesta s-ar putea dovedi în acest fel mult prea lung chiar și pentru viața continentului european. În definitiv, este vorba de a pregăti generației actuale o soartă mai bună, ferită de războaie și alte acțiuni de forță, de a statornici relații între toate statele europene, indiferent de sistem social, pe baza principiilor independenței, egalității, neintervenției în afacerile interne, avantajului reciproc, principii ce-și găsesc o largă recunoaștere internațională. Nu există nici o piedică reală ca ele să poată fi transpuse în viață în interesul generațiilor prezente.

Desigur că înfăptuirea securității pe continentul nostru, înlocuirea divizării actuale în blocuri militare și politice opuse cu un sistem de securitate europeană, presupune un proces mai lung, de înfăptuit pas cu pas. Dar nu-i mai puțin adevărat că în cadrul NATO s-au manifestat tendințe de a amîna orice pas concret tocmai de teama că se va ajunge într-o zi la desființarea politicii blocurilor.

Iată de ce este atît de important ca să se treacă de la faza discuțiilor la pregătirea propriu-zisă a unei conferințe europene, cu participarea reprezentanților tuturor statelor europene.

Există nenumărate fapte care demonstrează nu numai însemnătatea de principiu a unei astfel de linii de activitate, dar și posibilitățile noi de înfăptuire a ei.

Esențial este să se înțeleagă că aceste condiții favorabile vor putea fi folosite în interesul popoarelor de pe întregul continent, dacă pregătirea se va face nu de la bloc la bloc, sau doar de către un grup de state.

De fapt, ideea se bucură de o asemenea popularitate încît ministerul de externe finlandez a constatat că, practic, nici un guvern nu și-a manifestat vreo opoziție de principiu. Acum trebuie acționat pentru ca vorbele să fie însoțite de fapte, în conformitate cu voința opiniei publice europene.

Dic. BABOIAN

RĂZBOIUL DINAINTE PIERDUT

Miza escaladării este uneori atît de ispititoare încît riscurile înfrîngerii se estompează pe fundalul nebulos al planurilor strategice. Cînd, la cîțiva ani după dezastrul de la Dien Bien Phu, Statele Unite au trecut la americanizarea războiului din Vietnam, perspectiva unei reeditări a eșecului era umbrită la Washington de obsesia dominației în Indochina. Lipsită de orice șansă, escalada (cu dimensiune și rezonanță de aventură) s-a soldat virtualmente printr-un nou Dien Bien Phu, împrumutînd de astă dată alt nume: «*vietnamizare*». Eufemismul, puțin ingenios, nu este firește decît un paleativ destinat să acopere și — într-o oarecare măsură — să temporizeze înfrîngerea. Nici nu s-au desprins încă din hățișurile «angajării» în Vietnam și iată că S.U.A. încearcă să înscrie stigmatul escaladării în Laos, asumîndu-și riscul unui alt război dinainte pierdut. Coordonatele efective ale angajării militare americane în «țara celor un milion de elefanți» au fost mult timp cu abilitate disimulate. Ostilitățile din Vietnam polarizînd atenția generală, consilierii americani ai guvernului din Vientiane și agenții C.I.A. de la baza secretă din Long Chen au operat intens din umbră. De aici și vehicularea de către ei, cu suspectă predilecție, a unor calificative voit inadecvate pentru luptele din Laos: «războiul liniștit», «războiul etern», «războiul de buzunar», «războiul uitat» etc.

Un război «liniștit» în care sînt secerate mii de vieți și distruse așezări vechi, ogoare, populația unor întregi regiuni fiind dislocată cu forța și surghiunită. Un război «etern», care macină sub bombe și întrigi viața unui popor de 3 000 000 de oameni ce tînjesc după o viață ferită de binefacerile civilizației în uniformă americană. Un război «de buzunar», pentru care guvernul regalist de la Vientiane aruncă în luptă 40 000 soldați și ofițeri, mercenari thailandezi și 1 200 «killeri» furioși din categoria «beretelor verzi» care au operat în Vietnam. Un război «uitat»... Cine poate uita sau ignora bombardamentele feroce efectuate de faimoasele stratofortresses (fortărețe strategice) B-52, care lansează 100 000 de tone de bombe într-o singură lună în Laos? (Gîndiți-vă o clipă la faptul că în tot cursul celui de-al doilea război mondial, aviația americană a lansat pe frontul Pacificului 500 000 tone de bombe.)

Sub presiunea opiniei publice și a unor personalități politice influente, președintele Nixon s-a văzut obligat să admită prezența americană în centrul focarului de război din Laos. Precizarea că nici un american nu ar fi căzut în lupte terestre, nu ascunde desigur pierderile reale suferite de intervenționiști în aer. «Războiul ascuns» se ferește de publicitate, dar corespondentul postului de radio american C.B.S. dezvăluie un secret foarte grăitor: «Cînd un american cade în Laos, decesul lui este înregistrat în Vietnamul de sud».

Dacă nu ar fi vorba de viețile oamenilor — americani sau laoțieni — am fi putut exclama concesiv și cu zîmbetul pe buze: «drôle de guerre». Ceea ce se petrece însă în Laos este — ca și în Vietnam — o adevărată tragedie, peste care nu poate fi așternută mantia tăcerii. Și indiferent dacă avertismentul senatorului american George Aiken («Orice amestec masiv al S.U.A. poate avea consecințe catastrofale») găsește sau nu ecou la locul cuvenit, escaladarea în Laos n-are nici o perspectivă, mai ales acum cînd izbînda forțelor patriotice în Valea Ulcioarelor sună ca un preludiu la o viitoare «*laoțianizare*» sau — mai direct spus — la un al treilea Dien Bien Phu.

Membri ai unei unități a forțelor patriotice laoțiene acționînd în Valea Ulcioarelor.

VARȘOVIA

TAINELE CONSTRUIRII PIRAMIDELOR

Corespondență specială de la Krystyna WYHOWSKA

Piramidele egiptene și-au mai dezvăluit o parte din taine. Descoperirea se datorește unui savant polonez, doctorul docent Wiesław Kozinski, care studiază de patru ani tehnica construirii acestor coloși ai deșertului. Dr. Kozinski a reușit, printre altele, să demonstreze că egiptenii foloseau tehnica prefabricării, că înainte de a începe construcția elaborau machete, că pe șantiere existau adevărate «hoteluri» pentru muncitori. «Am privit piramidele — declară dr. Kozinski — din punctul de vedere al constructorului modern și pornind de la ideea că vechii egipteni nu erau mai... proști decît noi». Dr. Kozinski a ales drept bază a studiilor sale piramida lui Keops. Cum construiau, așadar, vechii egipteni piramidele? Nu aveau la dispoziție — se știe — nici fier, nici măcar bronz, nu foloseau roata și, în epoca aceea, n-aveau nici cai. Ei aduceau materialele de construcție — acele faimoase piese prefabricate, de fapt uriașe blocuri de calcar — pe canale acvatice ale căror urme mai sînt vizibile și în zilele noastre. Blocurile de calcar, ale căror suprafețe trebuiau să adere între ele cu o extremă precizie, erau tăiate pe loc, făcîndu-se apoi «probe» de asamblare. Acest proces de prelabricare a elementelor era executat de specialiști de înaltă calificare. Fiecare bloc cîntărea 15 tone. «Piramidele au fost construite începînd de sus — afirmă dr. Kozinski. Așa reiese și din scrierile lui Herodot, dar nimeni în timpurile moderne n-a vrut s-o creadă. Cît despre mine, sînt convins că așa a fost. Montarea blocurilor începînd de sus are o justificare evidentă, limitînd efectul scufundării terenului sub greutatea construcției și, de asemenea, contribuie la realizarea unei lucrări foarte îngrijit executate.

Lucrările mele — ne-a spus dr. Kozinski în încheiere — mi-au permis să trag și alte concluzii. Că, de pildă, construcția piramidelor reprezenta o investiție de stat, că lucrările n-au fost executate de sclavi recrutați la întîmplare — cum se credea pînă în prezent — ci încredințate unor echipe de specialiști aleși și grupați într-un organism care ar putea fi azi calificat drept «întreprindere de stat».

Pe baza acordului economic sovieto-vest-german, țevi uriașe, cu un diametru de 1,42 și confecționate dintr-un oțel adecvat temperaturilor extrem de joase, au fost comandate de Uniunea Sovietică, în mari cantități, la o întreprindere industrială vest-germană. Greutatea lor totală este — după cum transmite Agenția D.A.P. — de 1,2 milioane tone, iar așezate cap la cap, ele au aproape 2 000 de kilometri lungime. Țevile sînt necesare pentru conducta care, începînd din 1972, va transporta timp de 20 de ani gaz metan, într-o cantitate de 500 miliarde metri cubi, din Siberia în Republica Federală a Germaniei. O parte din acest gaz va servi la achitarea costului țevilor. În 1969 au fost încărcate la Bremen 130 545 tone de țevi pentru pipe-line-uri cu destinația Uniunea Sovietică.

sapte zile pe pămînt

NELINIȘTE ÎN „INSULA AFRODITEI"

«Trăim în vecinătatea neliniștii, chiar atunci cînd împușcăturile nu mai răsună» — îmi spunea, la Nicosia, o oficialitate cipriotă. Insula din Mediterană, devenită scena unor conflicte prelungite în timp, nu își regăsește calmul. Dacă la «linia verde» mitralierele au amuțit, iar la masa negocierilor reprezentanții celor două comunități — greacă și turcă — încearcă să rezolve încărcătul dosar al divergențelor, în interiorul insulei s-a declanșat un val terorist care a readus Ciprul în zona incertitudinilor. Primele atentate au vizat funcționari ai poliției, după care au urmat pe «lista neagră» miniștri pentru ca, în final, să se încerce asasinarea președintelui Makarios. Cercetările întreprinse de poliție sînt blocate într-un labirint al neclarităților. Vinovații sînt căutați cu febrilitate. Se discută la Nicosia (și nu numai în capitala cipriotă) despre mobilurile atentatelor. «Frontul național», grupare clandestină de extremă dreapta, care a fost desemnată drept principalul centru al terorismului din insulă, pretinde că acționează în numele Enossisului, adică al unirii Ciprului cu Grecia. Dar o asemenea atitudine este dezaprobată atît la Nicosia, cît și la Atena. S-ar părea că Enossisul nu este decît un pretext pentru acțiuni care vizează înlăturarea președintelui Makarios și a actualei orientări a Ciprului. Insula aceasta, situată la o mică distanță de teatrul de război din Orientul Apropiat, a dobîndit o sporită importanță strategică. La cartierul general al NATO au existat diverse planuri privind Ciprul, iar după ce pozițiile engleze și americane din Libia au fost abandonate, unele ziare s-au făcut ecoul proiectelor privind transformarea «insulei Afroditei» într-o bază... atlantică. O coincidență generatoare de bănuieli a făcut ca izbucnirile teroriste să se producă curînd după înmulțirea zvonurilor în legătură cu intențiile NATO (zvonuri ce nu au dispărut, după succesivele, dar puțin convingătoarele „dezmințiri din surse NATO). Manifestele puse în circulație de «Frontul național» nu lasă îndoieli în ceea ce privește adversitatea sa față de ideea unui Cipru independent. Dacă adăugăm și opoziția față de dialogul intercomunitar — ceea ce înseamnă, implicit, revenirea treptată la vărsarea de sînge — deslușim fizionomia regizorilor terorismului.

Asasinarea fostului ministru de interne Gheorghiadis, personalitate controversată a vieții politice din insulă, înmulțește semnele de întrebare. S-a încercat, oare, ștergerea unor urme compromițătoare? Sau poate gloanțele acestea doresc să împingă cercetările pe o pistă falsă?

Desigur, actuala politică a Nicosiei are destui dușmani, unii declarați, alții ce preferă tăcerea. Nu-i imposibil ca o parte dintre ei să se fi regăsit pe același drum (un ziar atenian pomenea chiar despre proiectul unei lovituri de stat care trebuia să urmeze nereușitului atentat asupra președintelui Makarios). Oricum, evoluția evenimentelor determină destule semne de întrebare.

E. OBERST

PEKIN

PENTRU RECOLTE BOGATE

Corespondență specială de la I. GALAȚEANU

...în comuna populară Cinlun, din județul Tayu, provincia Kiangsi, unde țăranii aveau mult de suferit de pe urma secetei, pe cele 2 000 ha pe care le dețin au construit canale de irigație și au efectuat o serie de lucrări hidrotehnice. Ca urmare, producția de cereale a fost anul trecut de peste 6 tone la ha, adică de două ori mai mare decît acum trei ani. 23 000 mc de piatră au fost folosiți pentru construirea unui baraj înalt de 37 m și lung de 68 m care reține 17 milioane mc de apă. Rețeaua de irigații împrăștie apa pe întregul teritoriu al comunei și o parte din comunele învecinate. Prin eforturi deosebite, membrii comunei populare au construit o microhidrocentrală și au desțelenit 66 ha de pămînt.

...Pînă nu demult, în județul Haiyan, provincia Cekian, producția de cereale și bumbac era scăzută. Desfășurînd însă pe scară largă acțiuni de îmbunătățire a solului, de nivelare a terenului și realizînd unele proiecte de construcții capitale, membrii brigăzii de aici au obținut în ultimii trei ani recolte tot mai mari, astfel încît în 1968 producția de cereale și bumbac s-a dublat — 2 355 kg bumbac și 15,78 tone cereale la ha.

...Membrii brigăzii de producție Ciham din cadrul comunei populare Tienan, județul Tungfang, provincia Guandun, au realizat numeroase lucrări de îmbunătățiri funciare, astfel încît în ultimii trei ani au reușit să construiască un canal de irigații cu o lungime de 6 km și au tradus în viață diferite alte proiecte menite să sporească producția la hectar. Deși în 1969 a existat o lungă perioadă de secetă, totuși au fost smulse pămîntului recolte bogate, realizîndu-se chiar și surplusuri pe care membrii brigăzii le-au vîndut statului. Această brigadă este formată din 80 de familii. Marea cantitate de piatră necesară șantierelor a trebuit adusă din munții care se află la 5 km depărtare. Țăranii și membrii miliției populare din cadrul brigăzii au reușit însă să care peste 1 000 mc de piatră. În prezent, membrii comunei construiesc al treilea obiectiv de îmbunătățiri funciare și dirijare a apei pentru extinderea suprafeței de orez a brigăzii la peste 40 ha.

...În provincia Hopei, bîntuită în trecut de pustiitoare furtuni de nisip, brigada de producție Singtien a comunei populare Nientou a devenit o unitate fruntașă, care în 1969 a obținut o producție de cereale de 4 687 kg la ha — dublă față de cea din 1965. Au fost predate sau vîndute statului 260 000 kg de cereale. Fiecare echipă de producție din cadrul brigăzii dispune în prezent de rezerve de cereale, fiecare familie avînd un surplus.

Sînt cîteva exemple care ilustrează elocvent amploarea activității rodnice, desfășurate de unitățile agricole din întreaga Republică Populară Chineză pentru transformarea naturii în folosul omului și a obținerii unor recolte sporite.

POD PESTE MESSINA

Strîmtoarea Messina, «trăsura de unire» a două mări — Ionică și Tireniană — ridică greutăți de trafic considerabile în fața oamenilor de pe continent și de pe insulă. Mărfurile și scrisorile, oamenii de afaceri și turiștii, cei pe care interese familiale îi cheamă într-o direcție sau alta, se lovesc zilnic de această barieră naturală, fiind nevoiți să aștepte ore în șir timpul propice și rîndul pentru a fi îmbarcați și trecuți «dincolo».

Este adevărat, de circa zece ani în Italia se vorbește de necesitatea construirii unui pod care să lege «cizma» de Sicilia. Și podul chiar a apărut. Din păcate, deocamdată doar în machetă, pe ilustratele color puse în vînzare pentru turiști la toate chioșcurile de pe coastă. Cînd va apărea și în realitate? Greu de răspuns. Aceasta, deoarece construcția sa, evaluată la 300 miliarde lire, ridică din punct de vedere practic probleme dintre cele mai dificile. În ce loc și cum să fie construit? Podul va trebui să reziste mareei, curenților de diferite intensități ce-și schimbă continuu direcția, activității vulcanice submarine. Ținînd seama de acești factori, un proiect dintre numeroasele examinate în septembrie 1969 de o comisie specială a ministerului italian al lucrărilor publice propune construirea unui pod de oțel suspendat. Un altul prevede construirea unui pod pe pontoane, fiind anihilate astfel mișcările seismice frecvente în regiune. Un al treilea proiect pledează pentru reducerea, în fapt, a podului la un dig gigant, de peste 100 metri înălțime, care să traverseze strîmtoarea. Pe de altă parte, construcția podului ridică dificultăți, deoarece sînt implicate interesele divergente ale oamenilor de afaceri din industrie, turism, agricultură, transporturi, interesele marilor proprietari funciari și ale firmelor constructoare Combinatele metalurgice din nord, de pildă, pledează pentru construcția unui pod de oțel suspendat, fiind gata să treacă în orice moment la producția părților componente ale acestuia. Proprietarii marilor cariere de piatră sînt, dimpotrivă, partizanii unui pod de beton. Ei ar fi în acest caz marii furnizori de pietriș. Ca să nu mai vorbim de societățile de transport, care au și investit milioane de lire pentru construcția unor noi bacuri și pentru modernizarea celor vechi și care nu văd cu ochi buni, din motive lesne de înțeles, ideea unui pod peste ape, fie că ar fi de oțel sau de beton. Nu este exclus, avînd în vedere aceste ciocniri de interes, ca podul peste Messina să rămînă încă multă vreme doar pe ilustratele colorate.

Vasile CHIȘU

Un furnicar de... schiori; aspect de la competiția anuală «Cursa Vasa» în care se întrec, pe 85 kilometri, peste 8 600 schiori din Suedia și alte țări ale lumii.

cronica de trei secunde

Alan Shepard, Stuart Reesa și Edgard Mitchell, care vor fi lansați spre Lună, în cadrul misiunii «Apollo-13», au sosit în Mexic pentru a se antrena în regiunea El Pinacate care prezintă cratere și coline foarte asemănătoare celor existente pe Lună. Ei au efectuat exerciții de familiarizare cu solul selenar.

UN BALZACIAN

Pentru cei care-l socotesc pe Balzac apus, depășit, mort și fără ecou — carcasă de automobil bună de dus la presat — iată o mereie pe care numai domnia-sa o putea inventa, — ce e drept, după o convorbire cu Feodor Dostoievski, cum ar trebui să se mai întîmple și azi după o întrevedere între doi mari. Meseria de fizionomist la cazinou. E un om care privește acent fizionomiile jucătorilor. El trebuie să descopere dintr-o privire cine e cel din față: un trișor, un escroc, un debutant, un pasionat, un sărăntoc, un urmărit, un interzis sau — de ce nu? — un om cinstit. El lucrează după cîteva semne fizionomice, după cîteva aparențe cărora domnul de Balzac le-a dat o extraordinară vigoare în portretistica sa voluptoasă: părul — tunsoare sau chelie — culoarea părului, pipa, decorațiile, nasul, sînii femeilor și uneori chiar domnul doamnei. Toate aceste observații se traduc într-un carnet prin semne cabalistice sau expresii sucite al căror cod e cunoscut doar de domnul Lemarchand. Și așa cum prin Balzac arta a atentat pînă la a face concurență stării civile — și fizionomistul de la cazinoul din Deauville e în concurență cu Balzac: el a memorizat pînă azi, în ani lungi de viață la cazinouri, între 12 și 15 mii de fețe... Ce roman zace nescris în ochii acestui domn! Ce agenție de detectivi trăiește acolo, în cucele din jurul gurii sale dezabuzate! Ca serviciu de cadre lucrează zi și noapte între pleoapele acestui chip de lemn impasibil. Dar pînă la roman — ca să nu fim livrești — cîtă nevoie am avea fiecare dintre noi de un domn Lemarchand, dimineața, cînd deschidem ziarele lumii și începem jocul în acel infernal cazinou unde, cum spunea odinioară poetul, «la masa verde, față în față...»

UN OM AL DÎMBOVIȚEI

Un scriitor francez contemporan — om pentru care titlul unei cărți e la fel de important ca însăși cartea, fiindcă o știm pînă și aici, pe Dîmbovița, că azi cărțile nu se mai pot numi: «Père Goriot», «Război și pace» sau «Odiseea» — și-a intitulat romanul așa: «Orice bărbat e un război civil». Însertul publicitar sună așa: «După Jean Larteguy, orice bărbat cunoaște în cursul existenței sale trei războaie civile: un război împotriva copilului care a fost cîndva; un altul contra femeilor care s-au dorit egale cu el în domenii care au fost cîndva doar ale lui; un al treilea împotriva ordinii stabilite pe care o socotește intolerabilă în tinerețe și cu care se acomodează îmbătrînind».

Fie și așa — nu inteligența va duce la faliment editurile franceze.

Dar mi se va permite să mă întreb ce facem în toată povestea asta bărbătească cu războaiele mondiale? Căci eu — ca om al Dîmboviței — simt cum în fiecare zi duc un război mondial. Sînt și eu strateg, am și eu o concepție justă despre războaiele civile, femei și copii — dar noaptea cînd îmi huruie în cap cîteva blindate de idei și sentimente, strategia mea devine deodată planetar-mondială. Acesta-i naturelul meu lua-m-ar dracu' de scriitor din Negustori colț cu Culmea Veche...

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Ș. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Fericită ideea de a se publica în populara colecție «Biblioteca pentru toți» **Etymologicum Magnum Romaniae** de B.P. Hașdeu. Se pune astfel la îndemîna maselor largi de cititori o lucrare nu numai grandioasă prin dimensiunile proiectate, dar împlinită — atît cît i-au îngăduit timpul și viața marelui cărturar — strălucitor. Etymologicum-ul a apărut în două volume, materialul fiind selectat reprezentativ de îngrijitorul ediției, Andrei Rusu. Sintetic și definitoriu e «studiul introductiv» semnat de Paul Cornea.

● La Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut volumul (I): **Documente inedite din arhivele franceze privitoare la românii în secolul al XIX-lea** de Marin Bucur. Autorul a depistat cu minuție un însemnat material epistolar, menit a contribui la cunoașterea cît mai directă a vieții și activității exilaților pașoptiști români în Franța.

● Tot la aceeași editură a apărut cartea **Contribuții la fonetica istorică a limbii române** de Marius Sala. După propria sa mărturisire, autorul a încercat «o plasare mai exactă a limbii române între diferitele idiomuri romanice», propunînd soluții noi prin folosirea rezultatelor obținute «cu ajutorul analizei structurale» și comparînd «situația din română cu cea din alte limbi romanice».

● Mihai Tunaru: **Stații în cîmpiile dezordinii** (roman). Tentația insolitului în construcția lucrării - romanul începe cu o «concluzie», relatarea e fragmentată pe ore și minute — e acoperită pînă la urmă de talentul autorului de a reconstitui congruent o atmosferă, de siguranța investigației psihologice, de un simț cert al epicului. Se urmărește cu interes evoluția personajelor — militari, medici și soldați — plecați într-o misiune imediat după încetarea războiului (Editura pentru literatură).

● La Editura Minerva a apărut o nouă ediție a vestitei lucrări **Românii sub Mihai-Voievod Viteazul** de Nicolae Bălcescu.

● **Di grandа** e titlul unui volum de amintiri semnat de compozitorul unor atît de cîntate și nostalgice romanțe: I. Băjescu-Oardă (Editura muzicală).

● Cu un text stabilit de Emilia Șt. Milicescu și note de Al. Săndulescu a apărut **Teatru de Barbu Șt. Delavrancea** (Colecția Lyceum).

● Nu uitați: a apărut nr. 3 al revistei **Magazin istoric**, cu un sumar — ca de obicei — interesant și variat.

cinema

● **Doi bărbați pentru o moarte.** Premisele dramatice ale scrierii lui Sütő Andras nu și-au spus cuvîntul în recenta adaptare cinematografică realizată de Gheorghe Naghi. Imaginea — meritul principal al filmului — aparține lui Nicu Stan. În rolurile principale: Matei Alexandru, Monica Ghiuță, Ilarion Ciobanu, Eliodor Kiss, Erszebet Adam.

● **Elvira Madigan.** Cineastul suedez Bo Widerberg practică aici un cinematograf exclusivist, împovărat de ambiția de a transfera imaginu toată încărcătura poetică a picturii impresioniste. Interpreți — Pia Degermark — distinsă cu Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la Festivalul de la Cannes 1967, Thommy Berggren, Lennart Malmert.

● **Joc dublu în serviciul secret.** Încă un film polițist ce plesnește de mediocritate, adăugat celorlalte multe pelicule prea ușor instalate în sălile noastre. Regia — Michéle Lupo. Interpreți — Richard Harrison, Adolfo Celi, Margaret Lee, Gerard Celi, Alan Collins.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Jeanne Moreau** («Mireasa era în negru»), **Claude Rich** («Te iubesc, te iubesc»), **Sean Connery Michael Redgrave**(«Colina»), **Rita Tushingham** («Băieții în haine de piele»), **Katharine Hepburn, Spencer Tracy, Sidney Poitier** («Ghici cine vine la cină?»).

● Georges Franju — autorul ecranizării Thérèse Desqueyroux – va realiza o adaptare cinematografică după romanul lui Zola «Greșeala abatelui Mouret».

● Cunoscutul actor englez Rod Steiger este autorul unui disc de mare succes: un LP cu lecturi din proza lui Hemingway.

disc

● E bine să ne amintim că în materie de muzică ușoară există și un Festival Mamaia. Drept care, salutăm recenta apariție a discului intitulat **Mamaia '69!** Unele din lucrările înregistrate au intrat între timp și-n repertoriul unor concurenți la Festivalul de la Brașov: «Dintotdeauna» de Temistocle Popa, «E vîrsta dragostei» de George Grigoriu, «Vechiul pian» de Vasilache-jr., «Ora cîntecului» de Florin Bogardo, «N-am știut» de Mișu Iancu (EDE-0448).

● **În ritm de vals** poate fi socotit un disc antologic. În pofida titlului, destul de vag și de inexpresiv, cele 12 valsuri înregistrate în execuția orchestrei Electrecord (dirijor, Al. Imre) sînt de fapt compoziții a căror celebritate dăinuie de zeci și zeci de ani, culmi ale genului, cîteva din ele adevărate «melodii ale secolului». Pornind de la Ivanovici și pînă la Georges Auric, putem parcurge cîteva din cele mai semnificative momente ale evoluției «Dreivierteltakt-ului» (EDE-0434).

● «Bordeias, bordei», «Sîrba de la Pitești», «Hora ploieșteană» și «Hora de la Chitila» impun atenției un acordeonist vrednic de faima lui Fărîmiță Lambru, Marcel Budală sau Ilie Udilă. Alături de acești, corifei stă cu cinste **Nicolae Filimon** (EPC-10 062)

muzică

● **Lawrence Ferster,** personalitate marcantă a vieții muzicale americane, dirijează concertul de azi al Filarmonicii, al cărui program este alcătuit dintr-o primă audiție a unei lucrări simfonice contemporane și două opusuri clasice. Așadar, ascultăm: «Șapte studii pe teme de Paul Klee» de Günther Schüller; Concertul nr. 3 pentru corn și orchestră de W.A. Mozart — solist, **Ion Bădănoiu;** Simfonia a II-a de Robert Schumann (21 martie, Ateneu).

● Săptămînalul Radioteleviziunii a fost încredințat orchestrei de studio și corului. În program — două lucrări românești: Simfonia a II-a «Spielberg» de Doru Popovici și Concert pentru orgă și orchestră de Paul Richter (primă audiție). De asemenea în primă audiție — cantata «Alegerea lui Hercule» de J.S. Bach. Dirijează **Ludovic Baci,** solist-organist **Franz Xaver Dressler** (26 martie, Studioul de concerte al RTV).

● Cîteva lucrări de profundă gîndire muzicală — creații ale lui J.S. Bach și César Franck — în interpretarea lui **Horst Gehann,** virtuos al orgii (25 martie, Ateneu).

● După cum se vede, muzica de cameră este bogat reprezentată în ansamblul manifestărilor muzicale ale săptămînii. Cvartetul Filarmonicii din Iași alcătuit din **Dragoș Cocora**-vioara I, **Ion Morna**-vioara a II-a, **Gaspar Markos**-violă și **Reinhold Scheser**-violoncel prezintă un program Haydn, Brahms, Dumitru Bughici (26 martie, studio Ateneu).

● Un program muzical ieșit din comun, intitulat tematic «Muzică și literatură» (din ciclul «Muzica și celelalte arte») ne este prezentat de Orchestra simfonică a Filarmonicii condusă de **Paul Popescu,** avînd ca solistă pe eminenta soprană **Marian Crilovici.** Iată și programul: «Taras Bulba» de Leos Janacek (text de Gogol); «Harry Janos» de Zoltan Kodaly (text de Garay); «Wesendonklieder» de Richard Wagner (text de Mathilde Wesendonk); Preludiile de Franz Liszt (text de Lamartine) (24 martie, Ateneu).

Marina Crilovici

plastică

● **La Barbu Nițescu** totul e culoare și spațiu, dar nu și ordine, cu toate că tendința mărturisită de a construi implică o anumită rigoare. Sondajul introspectiv, invocat ca metodă de către pictor, e singular, particular. În sens strict plastic, Barbu Nițescu este un abstract, un «planificator de forme» care folosește permutația, inversiunea și procedee de construcție cromatică în culori pure și sonore. El practică o pictură deschisă interpretărilor, a cărei receptare emoțională poate fi sau nu acceptată (Apollo).

● Încercînd să expună mai mult decît o experiență vizuală sau de viață imediată, **Marin Gherasim** a evoluat treptat spre o exprimare mai liberă a unui univers personal. Imaginea e de astă dată proteică și sincer deschisă sugestiilor (Apollo).

● Desenele și pictura lui **Iosif Krijanovski** pendulează între narrarea emoțională a realului și reconstituirea lui prin mijloace tehnice, cînd suprafețele se cheamă și se împreunează pentru a construi o formă, o figură. O ancorare deci în zona căutărilor, generoasă în fantezie (Apollo).

● Este în creația lui **Gheorghe Iliescu-Călinești** o evoluție sensibilă în exprimarea acelui univers rustic pe care îl reinventează în forme colosale. De la simpla dimensionare a unor obiecte familiare, sculptorul a evoluat spre crearea unor forme simbolice al căror prim strat este tot cel popular, dar realizarea definitivă aparține unor concepții originale («Nud», «Scaunul» etc.) intens elaborate care, pe lîngă simplificarea sugestivă a volumelor, adaugă și îndrăzneala întregirii formelor («Vrăjitoarea») și transformarea lor în ipotetice «mobile» («Fereastra») (Apollo).

● **Virgil Nicolae Ghinea** expune la Galeria de artă «Amfora» 31 de lucrări de un constructivism pur și amplu. Formele sînt raționalizate și ordonate în peisaje geometrice, dar structura lor de repetiție nu e fidelă op-artei cum am fi înclinați să credem la prima vedere; n-au magie optică. Adeseori formele au reliefuri sau sînt organizate în mobile extrem de simple

● **Michelangelo,** omul și artistul, a atras pe mulți scriitori. Cartea lui **Ștefan Popescu** despre marele sculptor al Renașterii italiene nu este însă o biografie romanțată, ci un autentic studiu al operei, artistului și epocii, scris cu pătrundere și evocator cu finețe.

● **Mihai Nistor** — pictură și gravură. Surprinzătoare la un debutant, tehnica folosirii rafinate a culorilor, cărora le dă adesea străluciri de smalțuri, capacitatea de a crea, în manieră expresionistă, o atmosferă care te subjugă. Dacă adăugăm la acestea o fantezie care îl ajută să dea un aer de irealitate obiectelor celor mai obișnuite, interesul pentru simbol, caracterul dinamic al imaginii și dorința de a sugera un complex de idei și sentimente generoase, e clar că ne aflăm în fața unui talent autentic (Inst. de studii și proiectări energetice).

teatru

● **Harfa de iarbă** — romanul lui Truman Capote, devenit piesă (în traducerea fidelă a lui Radu Nichita), a văzut lumina rampei la teatrul «L.S. Bulandra». Crin Teodorescu a transcris poetic, precis datele romanului într-o manieră realistă, dar cu proiecții sensibile, autentice. Protagoniști – doi poeți autentici ai scenei: Emil Botta și Clody Berthola. Eugenia Popovici compune savuros un rol episodic. Revelatoare — Ica Matache.

● **Tudor Gheorghe,** despre care s-a scris, pe bună dreptate atît de mult, inaugurează, ca invitat, un ciclu poetico-muzical-teatral tot la teatrul Bulandra. Succesul de critică se împletește cu cel de public.

● **Strop de rouă, brotăcel.** Iată o invitație spre poezie făcută copiilor de către teatrul Țăndărică. O metaforă realizată scenic la marionete cu sensibilitate și finețe de către doi talentați debutanți (regia: Olimpia Arghir — scenografia: Ion Truică) cu ajutorul unor minuitori de talent ca R. Zoilă, Eugenia Dumitriu, Suzana Katz, Elvira Hladek, Gaby Mitran. De altfel Țăndărică este invitat să-și dezvăluie talentul în India. Drum bun!

● **O zi de odihnă** de Kataev a rămas de cîteva decenii același succes. Cunoscuta comedie sovietică a fost reluată pe scena teatrului din Bacău în regia lui I.G. Rusu, cu C. Cosa, Ligia Dumitrescu, Ion Mihăilescu, Ion Ghelu ș.a.

● De altfel comedia e mereu tînără. Încă o dovadă? «Escu» a lui Tudor Mușatescu la teatrul din Sibiu în regia lui Hans Schuschnig și scenografia lui Erwin Kuttler cu Mirea Hindoreanu, Costel Rădulescu, Viorel Branea, Puica Șterian ș.a.

televiziune

DUMINICĂ. Microbistul în papuci poate răsufla ușurat: n-a fost încărcat de fotbal. De la Ploiești se transmite meciul Rapid-F.C. Argeș (13.40) ●O altă veche cunoștință își reocupă locul pe micul ecran: **Realitatea ilustrată TV** (17.30) ● Filmul pentru toate vîrstele «Alice în țara minunilor». Poezia basmului, agrementată cu mijloacele «muzicalei»-ului zilelor noastre (20.00) ●Ansamblul «Friedrichstadt Pallast» (R.D.G.) prezintă un spectacol de **Varietăți** (21.20) ● **Concert Strauss** cu: Magda Ianculescu, Elena Simionescu, Ion Dacian, Valentin Teodorian și alții. (21.55)

LUNI. Corul ansamblului U.T.C., în ipostaza de interpret al cîntecului de dor (18.45) ● **Steaua fără nume.** Candidații cîntă, juriul dă note, prezentatorul surîde. La o înviorare a emisiunii nu se gîndește nimeni? (21.05)

MARȚI. **Seară de teatru.** Tragedia shakespeariană «Regele Lear» în interpretarea actorilor Teatrului Național din Craiova (19.45).

MIERCURI. Retrospectivă a primei ediții a «Festivalului internațional de folclor România '69» Ansamblul Rovesnic — U.R.S.S. și «Poenița» România (18.30) ● **Telecinemateca** ne înlesnește cunoașterea uneia din operele de valoare ale regizorului William Dieterle: «Viața lui Louis Pasteur», în rolul titular — Paul Muni (20.20) ● Programul II — **Salonul literar al televiziunii,** amfitrion fiind Al. Piru, reține pentru discuții un subiect unic: George Călinescu (20.20).

JOI. Rubrica intitulată **Stagiune lirică TV** ne oferă, în premieră pe țară, un spectacol cu opera lui Tiberiu Olah «Geamgii din Toledo». Cîntă Vali Niculescu, Valentin Teodorian, Valentin Loghin, Constantin Gabor ș.a. (20.15) ● Film documentar: «Trenul spre Revoluție» în cadrul **Centenarului nașterii lui V.I. Lenin** (21.10) ● **Film pentru cinefili:** «Cabinetul doctorului Caligari», operă tipică pentru curentul expresionist în cea de-a șaptea artă.

VINERI. «Uzul și abuzul de medicamente» — temă de larg interes la emisiunea de știință **Mai aveți o întrebare?** (20.15).

SÎMBĂTĂ. Concursul **Eurovizionii** (21.35).

Magda Ianculescu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 12, etapa din 22 martie 1970

I.	Rapid-F.C. Argeș	1
II.	Crișul-U.T.A.	x
III.	Dinamo Bacău-Dinamo București	x
IV.	«U» Cluj-Politehnica	1
V.	A.S.A.-Petrolul	2
VI.	Jiul-Steagul roșu	1
VII.	Cagliari-Verona	1
VIII.	Brescia-Napoli	x
IX.	Fiorentina-Juventus	x
X.	Lanerossi-Bologna	x
XI.	Lazio-Inter.	2
XII.	Palermo-Bari	1
XIII.	Torino-Roma	1

Monica Ghiuță

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

CEC

Sumele depuse pe acest libret sporesc prin dobînzi anuale.

Oferă depunătorilor un dublu avantaj: cîştiguri în autoturisme prin trageri la sorţi trimestriale şi dobînzi.

...i care folosesc acest libret ...neficiază de importante ...tiguri în bani. Cîştigul ...axim este de 30 000 lei.

Titularilor acestor librete, C.E.C. le acordă cîştiguri în excursii în străinătate organizate prin O.N.N.T.; cîştiguri în bani pentru excursii individuale în străinătate (din care circa 3 000 de lei se acordă în valuta ţării în care se deplasează cîştigătorul precum şi dobînzi.

Oferă depunătorilor posibilitatea sporirii sumelor depuse, prin importante cîştiguri în bani, acordate de C.E.C. în fiecare trimestru, prin trageri la sorţi.

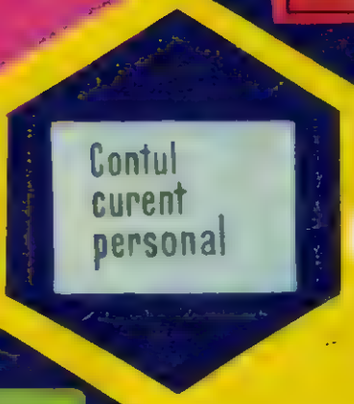

Titularilor de conturi li se asigură dobînzi şi, în plus, C.E.C. le efectuează în mod gratuit, pe baza dispoziţiei lor, diferite plăţi.

Depunătorii pe aceste librete beneficiază atît de cîştiguri în obiecte — garnituri de mobilă, televizoare, frigidere, aragazuri cu butelii etc., care se atribuie prin trageri la sorţi trimestriale — cît şi de dobînzi.

Pentru sumele depuse pe acest libret, C.E.C. acordă importante cîştiguri în bani, cu care depunătorii îşi pot procura cu prioritate principalele materiale de construcţii pentru locuinţe.

Economisirea pe obligaţiuni C E C vă dă posibilitatea obţinerii la tragerile la sorţi lunare a unor cîştiguri cu valori de 100 000 lei, 75 000 lei, 50 000 lei, 25 000 lei ş.a.

FLACARA

13
'70

ANUL XIX
NR. 773
28 MARTIE 1970

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Artistul poporului Ștefan Ciubotărașu. (Vezi interviul de la paginile 20-21.)

Fotografie de Traian PROSAN

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

tineri premiați

În sala de festivități a Academiei de Științe Agricole și Silvice din Capitală a avut loc Olimpiada tinerilor mecanizatori, acțiune organizată de C.C. al U.T.C. în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

Aflată la cea de-a doua ediție, actuala Olimpiadă a întrunit în faza finală un număr de 38 de concurenți, selecționați din circa 30 000 de participanți la faza pe secții a competiției.

Cîștigător al trofeului «Tractorul de aur», distincție acordată concurentului care a totalizat cele mai multe răspunsuri bune atît la proba practică, cît și la cea teoretică, a fost declarat tînărul mecanizator Balmuș Vasile de la Întreprinderea de mașini agricole-Belcești, județul Iași.

Cîștigătorii următoarelor două locuri și deținătorii diplomei de onoare a C.C. al U.T.C. au fost tinerii mecanizatori Zoller Mihai de la IMA-Sibiu și Poncete Ilie de la IMA-Ciorogîrla, județul Ilfov.

Distincțiile au fost înmînate de tovarășul Ion Iliescu, prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, ministru pentru problemele tineretului, care, în încheierea festivității, i-a felicitat pe tinerii mecanizatori și le-a urat noi succese în activitatea de viitor.

La «Electroceramica»-Turda se fabrică izolatori pentru liniile de înaltă tensiune. În fotografie: o ultimă privire și rolele vor pleca spre destinație.

CRONICĂ JUDICIARĂ

răsfățatul „elevat"

Un tînăr a fost condus la Serviciul miliției municipiului Iași. Are 19 ani și se numește Alexandru Ranja. Cercetarea întreprinsă de lt. maj. Dumitru Moraru a stabilit că el este autorul repetatelor furturi de difuzoare din grădinile cinematografelor și sălile de spectacol ieșene. Convorbirea îngăduită se anunța banală, dar ea ne-a dezvăluit un interlocutor inteligent, citit, dar complet debusolat. O formă neobișnuită de clacare.

— Ce idee: să furi difuzoare!... Ce făceai cu ele?

— Le vindeam formațiilor de muzică ușoară: «Meteor», «Tonomat», orchestrei de la restaurantul «Cotnari».

— Cum ți-ai format acest «debușeu»?

— Am cîntat și eu, mai înainte, într-una din orchestre. Mi-a plăcut să fac parte din cercurile boeme. Dar cu timpul devenea tot mai greu să mint că sînt student, cînd eu de fapt nu terminasem decît 8 clase.

— De ce ai abandonat școala? Sînt informat că ai reușit la concursul de admitere în liceu cu media 9,50.

— Nu suportam munca organizată. Mă atrăgea aventura.

— Ce lecturi preferi?

— Vă gîndiți la literatura polițistă? Prea puțin. Marea mea pasiune este studiul psihologiei. Am mai citit cu plăcere din Hemingway și Jean-Jacques Rousseau. Dar cel mai mult îmi place pictura. Și eu pictez. Gustul aventurii l-am deprins nu din cărți, ci în viață.

— Din care viață? Unde în viață? În a cui viață?

— Așa... Ștind și neavînd ce face.

— Asta nu se numește viață! N-ai muncit nicăieri?

— De ce să muncesc? Acasă aveam tot ce-mi trebuia. Cînd mă plictiseam, hoinăream prin țară. Cel mai plăcut era prin labirintul din faleza portului Constanța. Acolo se adună fel de fel de indivizi.

— Cînd te întorceai acasă părinții ce ziceau?

— Mă certau, dar pînă la urmă mă lăsau în pace. Se bucurau că am revenit.

— Ești iubit de ei?

— Sînt singurul lor copil. Cu tata nu prea mă înțeleg. Mă învață de rău...

— ...de rău?

— Da: să muncesc.

— Asta numești tu «de rău»?!?

— Dacă nu-s obișnuit! Acum, la 19 ani, s-a gîndit să mă pună la treabă? Mie îmi place să contemplu... Profesie? O ocupație care să-mi permită să dirijez oamenii.

— Bine, dar nu se poate realiza nimic fără muncă! Și activitatea intelectuală e supusă regulilor de sîrguință, disciplină, sistem. Care era disciplina interioară a autodidacticismului tău?

— Nici una. Poate doar secretul cu care îmi învăluiam aventurile. Oho, cîte isprăvi am comis eu, pe care nu mi le cunoaște nimeni!

— E totuna studiul autodidact cu aventura?

— Nu.

— N-ai regretat niciodată dezordinea vieții tale? Nu te-ai gîndit că ratezi?

— Spuneți că sînteți de la «Flacăra»?

— Da.

— Vă fac o mărturisire sinceră. Sper să mă credeți. Am citit în revista dv. declarațiile celor doi tineri care au furat statuia lui «Remus». Spuneau că și-au compromis perspectivele lor imediate de viață. Atunci m-am gîndit că așa se va întîmpla și cu mine, și am regretat. Dar era prea tîrziu!

În continuare, solicitîndu-ne discreție, Al. Ranja ne-a făcut destăinuiri surprinzătoare asupra unor alte vechi și periculoase infracțiuni comise de el. Stadiul actual al anchetei nu ne permite să le dezvăluim. Vom reveni (cu consimțămîntul interlocutorului).

A. SERGIU

vom reabilita cărămida?

Între Pantelimon și Brănești — 13 km de inima Capitalei — au început de cîteva săptămîni lucrările de construcție a unei noi unități industriale. Este vorba de o fabrică menită să pună în valoare, cu mijloacele cele mai noi, prețioasele zăcăminte de argilă din zona estică a Bucureștiului. Ce va produce? Cărămidă, înlocuitori de cărămidă, elemente ceramice pentru construcții etc.

Proiectele fabricii și construcția sînt executate de către Direcția generală de construcții-montaj a municipiului București, aceeași direcție urmînd să se ocupe de exploatarea fabricii și după ce va fi dată în folosință. Producția anuală (în final): 30 000 000 cărămizi sau înlocuitori de cărămidă; termen de încheiere a lucrărilor: sfîrșitul anului 1970 (pentru început cu jumătate din producția proiectată)

Acestea ar fi — pe scurt — caracteristicile legate de viitoarea unitate economică. Nu ne oprim însă aici.

Prozaicele cărămizi merită, cel puțin la ora aceasta, cînd Bucureștiul se află în zodia construcțiilor, o atenție mai deosebită. Toată lumea cunoaște «setea» de cărămidă de care au suferit și mai suferă încă constructorii noilor cartiere ale Capitalei. Neaducerea la timp pe șantierele de construcție a cărămizii a provocat, după cum se știe, multă bătaie de cap; ca să nu vorbim de pagube. În fiecare an, din martie și pînă în iulie, adică în perioada cînd construcțiile sînt în plină ofensivă, cărămida este căutată de multe ori cu lumînarea. S-au construit uneori blocuri în București aducîndu-se cărămidă tocmai de la Piatra Neamț (peste 350 km) sau din locuri și mai îndepărtate.

Iată așadar cît de utilă este construirea unei noi fabrici de cărămidă.

— Pînă la sfîrșitul acestui an — ne declară tov. ing. Octavian Bîrsan, directorul general al Direcției construcții-montaj de pe lîngă Consiliul Popular al Capitalei — urmează să fie predate «la cheie» bucureștenilor peste 20 000 de apartamente noi. În 1971 numărul de apartamente ce vor fi puse la dispoziția populației va depăși această cifră, iar în ceilalți ani ai viitorului cincinal, așa cum este lesne de înțeles, el va crește considerabil. De aceea — ne spune în continuare interlocutorul nostru — noua fabrică de cărămizi ne va asigura baza materială a viitoarelor construcții. Nu va fi singura de acest fel. În 1972 — așa cum se preconizează — se va construi în același loc o a doua fabrică, cu parametri asemănători.

Ar mai fi ceva de adăugat. De

Miercuri, 25 martie 1970, a avut loc deschiderea lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale. Pe ordinea de zi au figurat următoarele puncte: Proiectul Legii organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat; Proiectul Legii privind asigurarea și controlul calității produselor; Proiectul de Lege privind regimul ocrotirii unor categorii de minori; cu privire la activitatea internațională a Republicii Socialiste România în anul 1969.

altfel, deosebit de interesant Tehnologia acestui modern tip de fabrică de cărămidă și produse ceramice permite exploatarea regiunilor bogate în argilă fină cu un minimum de brațe. Ca să fabrici anual 30 000 000 de cărămizi sau înlocuitori de cărămidă nu va fi nevoie de mai mult de 30 lucrători — aproape toate operațiunile fiind automatizate și mecanizate, dirijarea lor făcîndu-se de la pupitrul de comandă. Și aceasta în timp ce la multe din cărămidăriile existente azi, cu o producție mai mică decît o va avea noua fabrică, se folosesc cel puțin 200-250 de oameni.

— În afară de toate acestea — ne spune alt specialist în domeniul construcțiilor, tov. George Vlasie, inginer-șef al Întreprinderii de construcții-montaj nr. 5, întreprindere care de altfel conduce și lucrările de ridicare și montare a noii fabrici — produsele noii întreprinderi vor fi de o calitate superioară. Caracteristicile fonice și termice deosebite ale noilor tipuri de cărămidă vor face ca zgomotul și temperaturile excesive să nu treacă prea ușor prin zidurile unor viitoare apartamente. De asemenea — adaugă d-sa — s-au prevăzut mijloace de evitare a spargerii și risipirii cărămizii în timp ce este transportată de la fabrică spre șantierul de construcție (așa cum uneori se întîmplă) prin expedierea ei în containere speciale. Ca pentru orice produs de preț de care trebuie să avem grijă...

F. URSEANU

despre dragoste, inventivitate și fete frumoase cu obligațiuni cec

După moartea arhitectului Bory Jenő, castelul din Székesfehérvár a fost transformat în muzeu.

Dragostea, invincibila forță a iubirii, se recomandă între altele și printr-o calitate de ordin practic. Amorul, ca să dăm cuvîntul lui Molière, «îi face pe oameni inventivi».

Ei bine, iată un exemplu desprins din cotidianul zilelor noastre.

La marginea orașului Székesfehérvár (R.P.U.), un singur bărbat — arhitectul, sculptorul, pictorul și poetul Bory Jenő — construiește cu brațele un castel în mărime naturală. O clădire monumentală ridicată la scara realității într-un răstimp de 40 de ani; un castel-cetate în sensul strict al cuvîntului, cu ziduri înalte, încheiate în turnuri de apărare, decorate cu bastioane și sprijinite de contraforturi. Mobilul principal al acestui travaliu herculean: dragostea nețărmurită a unui bărbat pentru soția sa.

Că lucrurile corespund adevărului, că artistul Bory, decedat în 1950, a adus acest suprem omagiu nevestei sale o dovedesc, între altele, inscripția de la intrarea castelului, însemnările sale publicate postum, cît mai cu seamă sutele de statui și picturi care împodobesc grădinile și interioarele castelului, opere de artă care reprezintă, invariabil, în bronz, lut și acuarelă, chipul soției iubite.

Un exemplu apoteotic despre puterea, energia și inventivitatea îndrăgostitului, despre ceea ce azi numim în mod curent: dragoste adevărată, «potrivire de caracter», înțelegere, prietenie și așa mai departe. Dar ca să revenim la proza amărăciunii zilnice vom cita în continuare aceste rînduri «banale» desprinse din Jurnalul arhitectului Bory: «...N-am înțeles și nu voi înțelege vreodată cum pot doi oameni

Soția artistului, la vîrsta de 80 de ani (fotografie realizată în 1968), și o imagine din tinerețe (aleasă din sutele de picturi și sculpturi găzduite în incinta cetății), dăltuită și turnată în bronz cu 50-60 de ani în urmă.

să divorțeze. Iertați-mi naivitatea, dar probabil că strămoșii mei pe scară filogenetică au fost, pesemne, porumbei, leoparzi sau pelicani».

Ei da, se mai întîmplă... Probabil că artistul Bory nu s-a gîndit niciodată să divorțeze, deoarece nu și-a ales nevasta între două coniacuri și nici nu s-a gîndit s-o părăsească pentru alta mai tînără, cu buletin de capitală și patru roți virtuale pe obligațiuni C.E.C.

Liviu MAIOR

o importantă rezervație naturală

O întinsă suprafață împădurită din județul Maramureș a fost declarată în ultimul timp rezervație naturală. Astfel, pe o suprafață de 2 700 hectare, situată în partea de sud-vest a muntelui Pietrosul Mare, o serie de specii rare de plante alpine, cum sînt laleaua neagră, floarea de colț, smîrdarul sau laleaua galbenă vor fi ocrotite prin lege. De aceeași atenție se bucură și o serie de viețuitoare rare din zona alpină și subalpină, cum sînt cocoșul de mesteacăn, al cărui efectiv a crescut considerabil în ultimul timp, și păstrăvul, care populează astăzi lacurile glaciare din această zonă.

Concomitent cu ocrotirea speciilor existente s-au întreprins acțiuni stăruitoare pentru acomodarea unor animale rare. Astfel, după o perioadă de aclimatizare de aproape cinci ani, în această rezervație s-au dobîndit primii cinci iezi de capră neagră.

PENTRU O AGRICULTURĂ

Lucrările recentei Plenare a C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c., plenară la care au fost adoptate cele două programe naționale — privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere în anii 1970—1980, precum și gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului în anii 1971—1975, cît și prevederile generale de perspectivă pînă în 1985 — dovedesc o dată în plus că întreaga politică a partidului și statului nostru este închinată construcției, în cuprinsul patriei noastre, a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În cuvîntarea rostită la plenară tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a precizat: «...**este limpede că fără o agricultură intensivă, modernă, de înaltă productivitate, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, nu se poate asigura nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici edificarea comunismului în patria noastră**».

Firește, programele adoptate fac parte din măsurile de traducere în viață a planului general de dezvoltare a agriculturii elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. Iar realizarea lor depinde de inițiativa creatoare și de munca noastră, a tuturor. Este vorba de un efort comun pentru împlinirea unui interes comun. Pentru că programele de dezvoltare a sectoarelor de bază ale agriculturii deschid mari perspective întregului nostru popor.

Căile, pîrghiile de materializare a celor două programe menite să conducă la o agricultură modernă sînt dintre cele mai variate. Despre cîteva dintre ele, în limita spațiului de care dispunem, am invitat să-și spună cuvîntul specialiștii în cele agricole. Este începutul unei anchete, — pe o temă de cel mai larg interes — anchetă pe care o vom continua în numerele viitoare ale revistei.

O CONCEPȚIE NOUĂ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ AGRICOLĂ

NICOLAE GIOSAN, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice

Răspunderile cercetării științifice agricole sînt deosebit de mari. Implicațiile profunde pe care activitatea noastră — a celor din cercetare — le are asupra îndeplinirii planurilor de dezvoltare economică, cu consecințe care vizează direct nivelul de trai al populației, obligă aparatul de cercetare, începînd cu oamenii de știință și sfîrșind cu lucrătorii din laboratoare, la o muncă prodigioasă și generoasă.

În unele domenii am obținut rezultate lăudabile, în altele sîntem deficitari, dintr-o serie de cauze subiective și obiective. Plenara C.C. al P.C.R. din 17-19 martie a.c. a apreciat rezultatele bune pe care le-am obținut în domeniul cerealier — de exemplu — dar a subliniat necesitatea abordării problemelor într-un stil nou, creator, într-o concepție nouă. Referindu-se la această problemă, tov. **NICOLAE CEAUȘESCU** a arătat în cuvîntarea la plenară necesitatea ca «...**Academia de Științe Agricole să atace cu mai mult curaj problema creării unor soiuri productive și valoroase din punct de vedere nutritiv — la grîu, porumb, floarea-soarelui și alte plante — care să asigure producții maxime în condiții de irigare**». De asemenea, conducătorul partidului și statului nostru a indicat să se renunțe la vechea mentalitate de a face cercetare de dragul cercetării și să se treacă la o activitate eficientă în sprijinul producției agricole.

În strînsă colaborare cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii s-au elaborat programe de cercetare strîns legate de principalele sarcini de dezvoltare a agriculturii în 1970 și cincinalul următor. Acest program se caracterizează prin cercetări complexe care se vor finaliza atît prin soluții tehnice cît și prin optimizarea economică a acestora, cu influență directă asupra nivelului producției, productivității muncii și rentabilității.

Asemenea programe sînt în curs de elaborare și pentru alte sectoare, cum este de exemplu cel al mecanizării agriculturii, unde prioritate se dă asimilării mașinilor și instalațiilor destinate zootehniei și îmbunătățirilor funciare.

În legumicultură trebuie să contribuim la lichidarea rămînerii în urmă a producției față de cerințele consumului, nouă revenindu-ne obligația de a asigura în cel mai scurt timp semințe superioare, care să valorifice cît mai bine condițiile existente în unitățile de stat și cooperatiste.

Lipsuri serioase avem și în domeniul combaterii bolilor și dăunătorilor plantelor și animalelor. În fiecare an se pierde mult din aceste cauze, dar încă nu s-a ajuns la o operativitate și eficiență optime în desfășurarea acțiunilor, nu avem suficiente substanțe chimice cu acțiune selectivă care, aplicate, să nu dăuneze omului și animalelor, să nu polueze apele și solul. Specializarea producției vegetale, concentrarea efectivelor de animale pe specii, ne obligă să acordăm toată atenția acestei probleme și să luăm măsuri urgente.

Programul național de dezvoltare a zootehniei, aprobat de plenară, este realizabil, iar în unele domenii poate fi prevăzută o majorare a nivelului producției. Criticile care au fost aduse cercetării științifice zootehnice sînt juste și sîntem în posesia unor indicații pe care le vom valorifica, în funcție de sarcinile ce revin și condițiile create. O importanță primordială o are în prezent unirea forțelor geneticienilor, biologilor și ale celorlalți cercetători care, într-o largă perspectivă, să acționeze pentru îmbunătățirea raselor de animale existente și crearea unor rase noi, de mare productivitate. Actuala structură organizatorică a Institutului de cercetări zootehnice, dovedită ca fiind ineficientă, va fi schimbată.

Așa cum a indicat tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, vom promova în viitor cu mai mult curaj dezvoltarea autonomiei și spiritului de inițiativă în stațiunile experimentale, în unitățile de cercetare locală, vom stimula forța de creație, de inventivitate, și vom imprima un înalt spirit de răspundere în rîndul specialiștilor.

Sarcini mari revin cercetării științifice și în realizarea programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și combaterea eroziunii solului. Pînă în prezent nu s-a acordat atenția cuvenită studiilor privind folosirea rațională a tuturor resurselor de apă, exploatării sistemelor de irigații etc. S-au întreprins puține cercetări pentru punerea în valoare a terenurilor din incintele îndiguite, a celor nisipoase, sărăturate sau erodate. Vor fi întreprinse, în viitor, studii temeinice de pedologie și agrochimie care să stea la baza viitoarelor proiectări, astfel ca să nu ajungem la fenomene de diminuare a potențialului productiv al solului.

Consider necesar să subliniez încă o dată aportul deosebit al tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, indicațiile sale valoroase privind definitivarea celor două programe naționale. Este o adevărată fericire pentru un popor atunci cînd însuși conducătorul statului se preocupă și participă direct la rezolvarea unor asemenea probleme. Exemplul său constituie pentru noi o călăuză în acțiune, un imbold spre noi succese, un stimulent în muncă.

Berbecul de rasă merinos de Palas — descendent contemporan al mitologicului berbec cu lînă de aur și personaj cu evidente calități fotogenice — va contribui, în felul lui, la sporirea paralelă a producției de carne și a celei de lînă. S-a hotărît organizarea de mari îngrășătorii de ovine cu 25-30 mii de berbecuți pe serie.

SPECIALIȘTI PENTRU AGRICULTURĂ

ION TRICU, director adjunct, Direcția învățămînt, propagandă și personal din Ministerul Agriculturii și Silviculturii

Pentru succesul în agricultură al programei elaborate de recenta Plenară a Comitetului Central este necesară asigurarea cadrelor de specialiști, îmbunătățirea sistemului de învățămînt și a programelor școlare. Deși au existat preocupări și pînă acum, Direcția învățămînt-propagandă și personal din Ministerul Agriculturii și Silviculturii reanalizează în momentul de față cu mai multă atenție necesarul de personal, nomenclatoarele de meserii, pentru a stabili cadrul de învățămînt în funcție de durata și specificul fiecărei meserii. În anul acesta numărul elevilor din școlile profesionale care vor deveni mașiniști pentru utilaje de construcții, mecanici și electricieni pentru stațiile centrale va crește cu peste 2 000. Liceele specializate în construcții hidraulice pentru culturile irigate și îmbunătățiri funciare sînt urmate anul acesta de circa 3 200 elevi, iar numărul lor va crește în viitor în concordanță cu cerințele agriculturii noastre.

În viitor, atenția va fi concentrată și spre cursurile postliceale și de subingineri. Vor continua, de asemenea, cursurile de scurtă durată pentru diferite specialități. În 1970 vor lucra în producție, pentru prima dată, meseriași noi: operatori pentru combinatele industriale de păsări, dozatori pentru bucătăriile furajere, nutriționiști, sexatori de pui, testatori pentru animale de reproducție etc.

Așa cum s-a arătat pe drept cuvînt la plenară, progresul agriculturii, cultura plantelor și creșterea animalelor cer cunoștințe noi, complexe, ce trebuie aplicate cu pricepere. O preocupare curentă a direcției noastre o constituie legarea de producție a cunoștințelor dobîndite în școală. Se va acorda de aceea o mai mare pondere instruirii practice a elevilor. Pentru aceasta, întreprinderile agricole de stat și stațiunile expe-

MODERNĂ

rimentale din apropierea liceelor agricole și zootehnice vor pune la dispoziție loturi ajutătoare, iar practica se va face numai în unități de profil, bine dotate. De altfel despre nivelul muncii poate vorbi și faptul că acești absolvenți de licee vor lucra în unități ca muncitori de înaltă calificare.

Desigur că toate aceste măsuri nu se pot îndeplini fără schimbări esențiale în procesul de învățămînt. Tocmai de aceea în programe și cursuri se vor introduce noile tehnologii care au apărut în specialitățile respective și vom ține la curent cu noul cadrele din învățămînt.

Aceste cîteva măsuri, împreună cu altele la a căror elaborare se lucrează în lumina noilor sarcini trasate de plenară, vor duce la asigurarea cadrelor din agricultură și, implicit, la sporirea producției agroalimentare. Pentru că cele două programe elaborate de plenară privind dezvoltarea zootehniei și gospodărirea rațională a resurselor de apă nu se pot îndeplini decît printr-o muncă susținută a cadrelor bine pregătite, care-și desfășoară activitatea direct în procesul de producție.

PROGRAM ȘTIINȚIFIC LA SCARĂ NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

Ing. STELIAN DINESCU, director general în Ministerul Agriculturii și Silviculturii

Adoptarea — în cadrul Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 17-19 martie a.c. — a programului național privind dezvoltarea zootehniei și creșterii producției animaliere în anii 1970-1980 trebuie considerat în contextul general al măsurilor de materializare a sarcinilor trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului.

Programul, scoțînd în relief unele neajunsuri și greutăți care mai există în zootehnie, abordează într-un mod cu totul nou dezvoltarea acestei importante ramuri a economiei naționale, stabilind, în mod științific, liniile directoare de sporire în scurt timp a producției animale.

Concepînd dezvoltarea unitară a zootehniei în toate sectoarele agriculturii, programul prevede creșterea ponderii sectorului socialist al agriculturii prin intensificarea procesului de concentrare, specializare și industrializare a producției zootehnice atît în agricultura de stat cît și în cea cooperatistă.

Se are în vedere utilizarea cu maximum de eficiență a condițiilor naturale, economice și sociale din fiecare zonă a țării, mai ales pe calea promovării și diversificării formelor de cooperare și asociere între cooperativele agricole de producție sau între acestea și întreprinderile agricole de stat, pe baza statornicirii unor relații de lungă durată și reciproc avantajoase, pentru realizarea unor obiective de producție.

Mi se pare de mare însemnătate, în întărirea răspunderii pentru realizarea producției zootehnice, prevederea ca unitatea organizatorică de bază în sectorul socialist al agriculturii să fie ferma zootehnică și complexul de producție animală.

Pentru conducerea tehnică unitară a activităților din diverse domenii de producție zootehnică se vor organiza întreprinderi centrale specializate, cum ar fi cele pentru îngrășarea taurinelor, creșterea păsărilor, îngrășarea porcilor și producerea furajelor combinate, cu elemente noi, de evident progres în sporirea producției animale.

Programul prevede măsuri de stimulare în continuare, a creșterii animalelor în sectorul gospodăriilor populației, considerîndu-se că organizarea producătorilor în asociații de creștere va crea noi posibilități pentru îmbunătățirea condițiilor de producție în acest sector.

Ample măsuri tehnice, organizatorice și economice ale programului național de dezvoltare a zootehniei în următorii 10 ani vor asigura importante creșteri de efective, prevăzîndu-se un spor de 43% la bovine, 70% la porcine și 63% la păsări.

Ca urmare a creșterii efectivelor, dar mai ales a producțiilor medii ce se vor obține de la animale, va fi posibil ca în fondul de stat să se livreze cu 162% mai multă carne, cu 148% lapte și 195% mai multe ouă.

Producția de furaje — una dintre principalele pîrghii care vor asigura realizarea acestor obiective — va avea ca pivot principal industria de nutrețuri combinate și de deshidratare a furajelor verzi.

Pentru sporirea producției de furaje, pe suprafețele cultivate cu plante de nutreț și pe pajiștile naturale sînt prevăzute importante lucrări de amenajare, irigare, desecare și în mod deosebit de fertilizare, cantitatea de îngrășăminte chimice repartizată în acest scop în 1975 fiind de 8 ori mai mare decît cea care se va administra în acest an, iar suprafața de plante de nutreț ce se va iriga va crește de la 176 mii hectare la 535 mii hectare.

Lucerna, porumbul și soia vor fi cele trei culturi de bază care vor asigura hrana necesară animalelor din țara noastră.

În ameliorarea animalelor, preocuparea principală va fi îndreptată spre modernizarea acțiunilor de selecție și reproducție, prin extinderea raselor de mare productivitate, asigurarea reproducătorilor de mare valoare zootehnică, extinderea însămînțărilor artificiale și a controlului calității mătcii.

Noile capacități de producție se vor executa, atît în întreprinderile agricole de stat cît și în cooperativele agricole de producție, pe baza unei concepții unitare privind soluțiile constructive și tehnologice, folosindu-se experiența pozitivă obținută în realizarea complexelor din întreprinderile agricole de stat.

Măsuri importante vor fi luate și pentru creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor din fermele zootehnice, întreprinderilor pentru mecanizarea agriculturii revenindu-le sarcina de a se ocupa de rezolvarea acestei probleme în cooperativele agricole de producție.

Noile capacități vor fi dotate cu cele mai perfecționate mijloace mecanice necesare realizării unor tehnologii moderne de exploatare.

Cercetarea științifică zootehnică va căpăta profiluri noi, în sensul înființării unor unități de cercetare specializate, dotate cu baze experimentale și sectoare de producție unde se vor verifica rezultatele cercetării înainte de generalizarea lor.

Se prevede perfecționarea planului de învățămînt al facultăților de zootehnie, care trebuie să pregătească ingineri zootehniști cu temeinice cunoștințe, specializați chiar din timpul cursurilor universitare.

Așa cum am menționat, programul național privind dezvoltarea zootehniei nu este de loc ușor.

Realizarea obiectivelor prevăzute presupune mobilizarea intensă și susținută a forțelor și mijloacelor existente în fiecare unitate de producție. Presupune, în același timp, conjugarea eforturilor tuturor factorilor de răspundere, a unor ministere și a altor organizații centrale, pentru crearea bazei materiale prevăzute și necesare.

Fără îndoială, Ministerului Agriculturii și Silviculturii îi revin principalele sarcini, dar nu vor fi precupețite eforturile pentru realizarea lor, în vederea asigurării producțiilor stabilite și pe această cale a îmbunătățirii aprovizionării cu produse zootehnice, atît a populației, cît și a industriei prelucrătoare.

Pînă în 1975 producția de carne de pasăre va crește de 4,4 ori față de realizările din 1969, iar cea de ouă — în aceeași perioadă, dar numai în sectorul socialist — va crește de 3 ori.

În următorii 15-20 de ani culturile de pe 5-5,5 milioane de hectare, cu alte cuvinte de pe întreg teritoriul posibil de irigat, vor fi alimentate permanent cu apa necesară. Irigatul se va extinde prin cele mai variate sisteme.

NE VOM ACHITA CU PROMPTITUDINE DE SARCINILE NOASTRE

Interviu cu ing. principal la secția de mecanizare, ION MIHALACHE, din cadrul Direcției județene Ilfov

Întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii își desfășoară activitatea în cadrul secțiilor de mecanizare care se organizează în fiecare cooperativă agricolă și au un caracter permanent. Tov. Ion Mihalache, inginer principal la secția de mecanizare din cadrul Direcției județene Ilfov, ne-a răspuns la cîteva întrebări privind sarcinile care revin secțiilor de mecanizare în cadrul programului național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere, precum și în ce privește extinderea lucrărilor de irigații.

— Fără îndoială că organizarea creșterii animalelor în complexe zootehnice presupune tehnologii moderne de exploatare. Totuși pînă la darea în exploatare a acestora, se impune introducerea mecanizării în construcțiile existente, pe baza unui studiu pentru fiecare fermă în parte. În acest scop secțiile noastre răspund tuturor solicitărilor cooperativelor agricole de producție în ceea ce privește introducerea alimentării cu apă în grajdurile existente, executarea unor instalații electrice, acordarea de asistență tehnică la instalarea și exploatarea unor agregate folosite în mecanizarea proceselor de producție din zootehnie. Un singur exemplu din județul nostru, din multe altele, vă va edifica: IMA-Ștefănești a executat în atelierele sale un număr de 10 zdrobitoare și 38 cernătoare necesare pentru pregătirea furajelor. Fără îndoială că în viitor sarcinile noastre vor fi și mai mari.

— Dar în ceea ce privește irigațiile?

— După cum rezultă din lucrările recentei Plenare a Comitetului Central al P.C.R., la încheierea viitorului plan cincinal suprafața amenajată pentru irigații în județul nostru va fi de circa 314 000 ha, ceea ce reprezintă 48,5% din totalul suprafețelor arabile ale județului. Întreprinderile noastre au luat o serie întreagă de măsuri. În primul rînd, s-a făcut inventarierea întregului utilaj pentru irigat, proprietate a C.A.P., stabilindu-se starea lui tehnică și executarea unor reparații. Trebuie să amintim apoi instalarea unor utilaje în stațiile de pompare și începerea unor construcții de baraje în cadrul cooperativelor agricole de producție Milcovăț, Movilița, Ghimpați etc., la care participă cu utilaje unitățile noastre din Urziceni, Budești, Pelinul etc. Evident, mai sînt și alte lucrări, dar aș vrea să mă opresc asupra unei acțiuni pe care noi o considerăm importantă, aceea a pregătirii cadrelor pentru irigații. Ca în orice domeniu, și aici se cere o minimă specializare. De aceea, peste 300 de membri cooperatori au fost școlarizați în cadrul unor cursuri de scurtă durată, organizate pe lîngă școlile profesionale de mecanici agricoli. Evident, sarcinile noastre în viitor vor fi mult mai mari, dar sîntem convinși că ne vom achita de ele cu promptitudine.

TREPTELE PERFECȚIONĂRII

GENERALIZAREA EXPERIMENTĂRII NOULUI SISTEM DE SALARIZARE ȘI MAJORARE A SALARIILOR

de Mihai HETCO— Fotografii de Eugen IAROVICI

Profesiunea de electrician cîștigă, în cadrul laminorului de tablă groasă, noi valențe. Pentru a face față solicitărilor mașinilor extrem de complexe trebuie să fii as în meserie. În fotografie: electricieni din cadrul instalației de livrare a semnalelor necesare cabinei redresoare, mînuind cu dezinvoltură și mai ales cu competență un osciloscop hipersensibil.

...Bramele de metal, de-o anumită greutate și lungime, pătrund fără încetare în marile cuptoare electrice. O temperatură uriașă, de mii de grade, le înmoaie, transformîndu-le într-o pastă semilichidă ce, o dată eliberată din sus-amintitele cuptoare, aleargă, covor incandescent, pe trenul de laminare spre a fi prelucrate în fel și chip de uriașele caje. Un zgomot de tunet însoțește fulgerătoarea alunecare a masei de oțel și un nor de abur în care se disting flăcări albastre se naște din fiecare trecere a metalului prin cilindrii uriași ai cajelor. Cincizeci de secunde..., un minut. Prelucrarea lingoului s-a terminat. Pe trenul de laminare se îngrămădesc alte și alte table de oțel finisate.

Nu știu un alt loc unde metalul să producă o impresie atît de extraordinară de forță ca aici, la laminorul de tablă groasă din cadrul Combinatului siderurgic-Galați. Metalul, sub forma unor mașini de-o forță fantastică, fasonînd metalul brut cu dezinvoltura cu care gospodina întinde și răsucește coca. Impresia de forță sporește, avînd în vedere că mașinile acționează aparent singure, ca niște organisme vii. De fapt, acest complex care este laminorul de tablă groasă este comandat de la distanță, din cabine a căror dotare cu tot felul de manete, butoane, ecrane luminoase îți poate sugera orice, un interior de avion supersonic, de pildă, dar în nici un caz vechea și tradițională imagine a laminării oțelului. Și nu-i de mirare. Laminorul de tablă groasă, a cărui activitate neîntreruptă am căutat să o evocăm succint mai-nainte, se numără la ora actuală printre cele mai moderne din lume. Activitatea sa, complet automatizată, de un mare randament și eficiență, sugerează, cred, cum nu se poate mai bine înaltul nivel atins de metalurgia noastră, și-n general permanenta dezvoltare și modernizare a industriei românești. De aceea, nimic surprinzător, în continuare, că aici, într-un cadru de mare performanță tehnică, unde fiecare secundă înseamnă practic obținerea unor noi cantități de tablă groasă prelucrată ireproșabil (să adăugăm pentru precizări că laminorul dat în funcțiune în 1965 produce în prezent circa 700 000 tone tablă groasă anual, urmînd ca în anul 1971 să producă un milion de tone), acțiunea vizînd un mai rațional și echitabil raport între producție și retribuție a început mai devreme ca-n altă parte. Într-adevăr, la laminorul de tablă groasă noul sistem de salarizare, moment de importanță fundamentală, menit să stimuleze energiile, să recompenseze cît mai echitabil cantitatea și calitatea efortului depus, a intrat în aplicare începînd cu decembrie 1969. O perioadă de timp nu prea îndelungată, dar suficientă pentru a ilustra cît de oportună, de eficientă a fost hotărîrea sus-amintită.

— A fost o cît se poate de binevenită confirmare a muncii de calitate, a preocupării constante pentru ridicarea măiestriei profesionale — ne spune Constantin Dorin, șeful serviciului normare și salarizare din cadrul combinatului. Noul sistem de salarizare, care ține cont de calificarea, experiența și continuitatea în muncă a fiecăruia, este o demonstrare elocventă a spiritului de dreptate ce caracterizează societatea noastră socialistă. Faptul că fiecare este re-

Tabloul de comandă și ecranele fosforescente, atmosfera calmă, de-a dreptul de cercetare, par e nu aveo nimic comun cu tumultul și dezlănțuirea mașinilor care fasonează oțelul dur. Și cu toate acestea de-aici, din sala de redresori nr. 1, se urmăresc toate mecanismele de laminare.

Vechea noastră cunoștință, laminoristul Viorel Armașu. Calificarea sa superioară, experiența și continuitatea în muncă au fost apreciate într-un mod corespunzător în cadrul noului sistem de salarizare, ceea ce-i permite să realizeze un plus de cîștig substanțial față de vechiul salariu.

fost depășit cu 7,6%, la producția globală cu 3,7%, iar la producția marfă cu 3,6%. Productivitatea muncii pe salariat a crescut (datorită noului sistem de salarizare care duce la cointeresarea în muncă a tuturor) la 66 tone tablă în lunile ianuarie și februarie a.c., față de 57 tone tablă pe salariat, cît se obținuse în ultimul trimestru al anului trecut. Spuneam mai înainte că laminorul de tablă groasă de la Galați este la ora actuală unul dintre cele mai moderne din lume. O tehnică de înaltă clasă asigură automatizarea întregului proces de producere a tablei.

Comenzile sînt transmise din săli silențioase, perfect etanșe, cu alură de laboratoare. 500 000 de componente electronice (transistoare, diode etc.) permit dirijarea ireproșabilă a agregatelor laminorului. Într-un asemenea univers hiperautomatizat care-ți evocă, fără exagerare, imaginile unui film științifico-fantastic, profesiunea de laminorist a suferit modificări profunde. La Galați, laminoristul s-a transformat într-un tehnician ce minuiește în cabine suspendate, deasupra cajelor, manete și butoane, urmărind ecrane fosforescente și oscilațiile acelor indicatoare. Munca fizică a fost înlocuită cu una de coordonare și control, cu o cunoaștere aproape inginerească a tuturor mecanismelor agregatelor. Într-o asemenea ipostază de stăpîn absolut peste agregate a căror forță fantastică modelează în cîteva secunde lingouri de oțel de o grosime de zeci de centimetri l-am întîlnit pe laminoristul Viorel Armașu. În cadrul noului sistem de salarizare a obținut o retribuție mai corespunzătoare cantității și calității reale a muncii depuse. O binemeritată confirmare a experienței și calificării sale profesionale. A debutat în profesiunea de laminorist în 1952, la Hunedoara, unde a muncit pînă în 1965, cînd a fost transferat la Galați. Aici, «nou-născutul», laminorul de tablă groasă, impunea cunoștințe pe măsură. A urmat cu alți colegi cursuri de specializare în țară și străinătate, cursuri care i-au dat posibilitatea să cunoască meseria în cele mai intime detalii. Acum efortul și perseverența sa au fost răsplătite din plin. Iar în sala de mașini nr. 3 care asigură toate comenzile laminorului (tăiatul, trasatul și marcatul tablei), l-am întîlnit pe electricianul Dumitru Cheran. Tehnician de bază al secției, cu 16 ani vechime în meserie. Prestigiul profesional a primit și în acest caz o confirmare, prin noua încadrare, care-i asigură un spor substanțial al venitului.

— Este unul din rezultatele foarte importante ale actualului sistem de salarizare — ne spune ing. Gheorghe Pechianu, șeful adjunct al secției de laminare. Anume, această logică și dreaptă diferențiere a veni-

tribuit în prezent în funcție de cît și cum produce a dus la dinamizarea energiilor, la nașterea unui spirit puternic de emulație. Rezultatele sînt edificatoare pe multiple planuri. Un stimulent direct în creșterea cointeresării fiecărui salariat s-a dovedit a fi, încă de pe acum, creșterea ponderii salariului tarifar în cadrul venitului total. De asemenea, în aplicarea noului sistem de salarizare se prevăd gradații și trepte în direct raport cu calificarea fiecăruia, ceea ce asigură o mai echitabilă răsplată a muncii, în același timp obligînd. Așa, de pildă, în noul sistem de salarizare se prevăd sporuri importante pentru vechime și continuitate în muncă. Asta, cum am spus, reclamă stabilitate și disciplină în muncă. La noi, la laminor, se făcea simțită pînă în urmă cu cîteva luni o destul de accentuată fluctuație a forței de muncă. Acest fenomen ducea la perturbații în procesul de producție, la menținerea unui nivel destul de scăzut al productivității muncii. Noul sistem de salarizare, care prevede pierderea treptelor de salarizare respective în caz de demisie, precum și alte măsuri menite să întărească disciplina în muncă, au acționat cu tărie. Așa se face că în ultimele două luni numărul absențelor nemotivate a scăzut considerabil în comparație cu ultimul trimestru al anului trecut. Mai mult, de la aplicarea noului sistem de salarizare nu s-a mai înregistrat în cadrul secției laminorului de tablă groasă nici o plecare!

În competiția, în cursa spre perfecțiune declanșată de recenta hotărîre, participă toate profesiunile, într-un armonios și impresionant efort colectiv. În laminor, alături de laminoriști lucrează electricieni, montori, mecanici etc. Eforturile lor conjugate au dus la rezultate de prestigiu. În comparație cu ultimul trimestru al anului trecut, se face simțită o reducere substanțială a timpilor accidentali, ceea ce a determinat o prelungire a duratei de funcționare a agregatelor. S-a înregistrat și o reducere a consumurilor energetice de circa 1 kW/oră la tona de laminate. Reducerea consumurilor de metal, preocupare constantă a laminoriștilor gălățeni, s-a materializat în acest an prin obținerea unei tone de tablă finită dintr-o cantitate de 1 199 t oțel, față de o cantitate de 1 205 t cît era necesară anul trecut pentru obținerea aceleiași tone de tablă. Unui neavizat diferența îi poate părea minimă. Raportînd-o însă la sutele de mii de tone de tablă produse anual în laminor, vom conveni că este vorba de una din acțiunile cu rezultate dintre cele mai impunătoare. Cifre de sinteză indică depășiri importante la principalii indicatori de plan. La laminare, planul pe primele două luni a

turilor în funcție de calificare. Efectul este dintre cele mai salutare. Un spirit de emulație se face simțit între toate categoriile de muncitori, fiecare tinzînd să lucreze mai bine, mai exigent. Ceea ce, evident, duce atît la sporirea veniturilor fiecăruia, cît și la îndeplinirea sarcinilor de plan ale întregii secții.

Fără-ndoială, este dificil să analizezi într-o succintă trecere în revistă toate consecințele rezultate din punerea în aplicare a unei hotărîri de o atît de mare însemnătate, consecințe ce se vor face simțite cu și mai mare acuitate în perioada imediat următoare. Se simte însă de pe acum peste tot, și mai ales acolo unde noul sistem de retribuție a intrat în vigoare mai de mult, acea impulsionare, acea dinamizare a forțelor, detectabilă în mai buna organizare a producției și muncii, în declanșarea inițiativelor creatoare. În perimetrul celor 13 hectare populate cu agregate dintre cele mai complexe, cît măsoară laminorul de tablă groasă gălățean, această concentrare permanentă a energiilor este cît se poate de vizibilă.

O mie de muncitori de înaltă calificare stăpînesc și obligă mașinile să producă mai mult și mai bine, într-o permanentă și pasionantă competiție a perfecționării tuturor și a fiecăruia.

„RECIDIVIȘTI" LA CUPA MONDIALĂ

Despre strălucita performanță a echipei masculine de handbal s-a scris și s-a spus aproape tot. Redacția noastră socotește că aceste trei imagini color, primite cu oarecare întîrziere de la un corespondent parizian, vor unge pe suflet pe toți cei ce în memorabila zi a finalei și-au sincronizat răsuflarea cu cei care pe teren au luptat pentru victoria finală.

Fotografii de Pierre BOUHIN

un avion terestru și un tren aerian

Lîngă Paris se experimentează cu succes un nou tip de aerotren, proiectat de inventatorul Jean Bertin. Noul mijloc de locomoție își merită pe deplin numele. Nu numai pentru că datorită pernei de aer el nu atinge șina în timpul mersului — propulsia fiind asigurată de o elice — ci și pentru că realizează viteze «aeronautice»: peste 300 km/h.
Și fiindcă tot am atins problema transportului viitorului (foarte apropiat!), iată și macheta noului avion Lockheed L-500, care va putea găzdui în uriașul său pîntec... 64 de automobile. Acest adevărat tren zburător urmează să intre în funcțiune prin 1972.

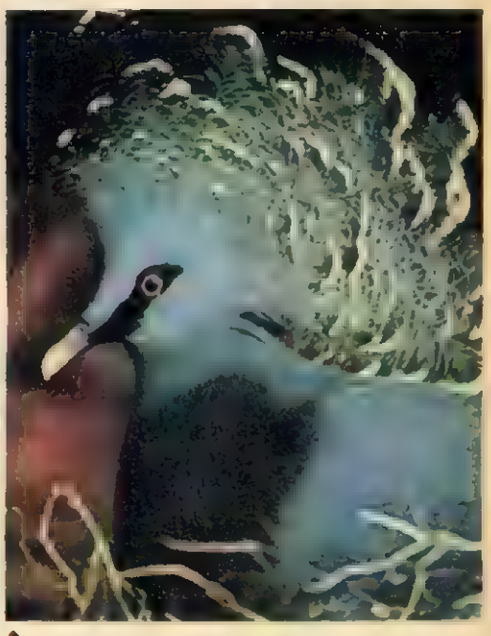

ați mai văzut un asemenea porumbel ?

Puțin probabil. Căci ar fi trebuit să vă deplasați pînă în Noua Guinee, unde trăiește pasărea goura. Cu cei 70 cm ai săi în lungime ea este cel mai mare porumbel din lume — și probabil și cel mai frumos. Judecați și dv..

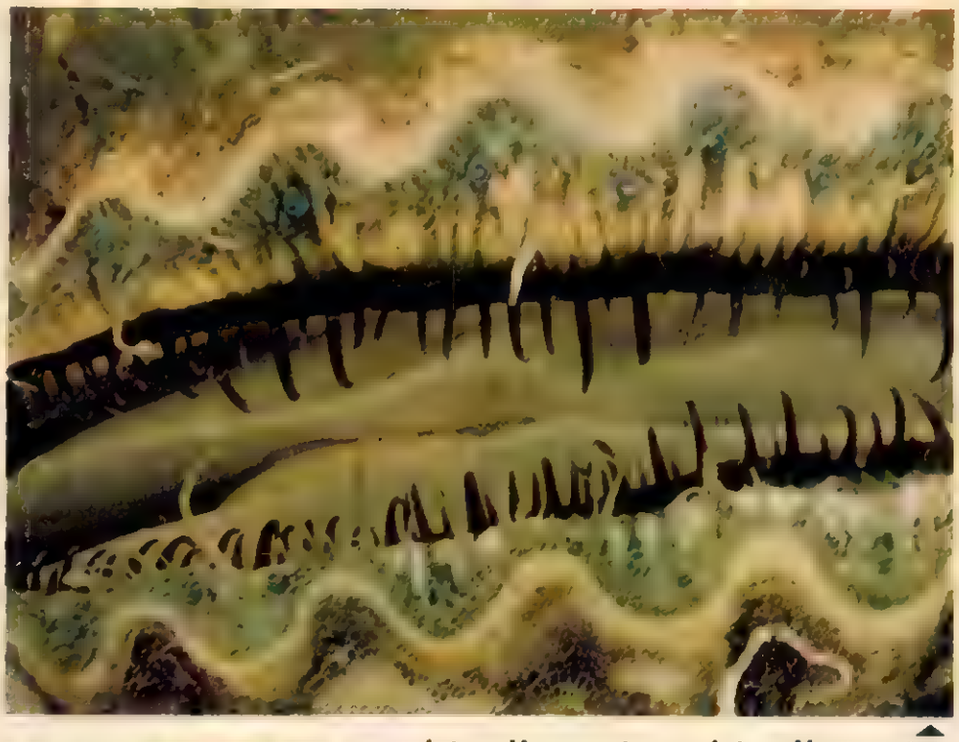

Această fotografie a fost făcută nu demult lîngă localitatea Leida din Etiopia și ea înfățișează una din cele mai distrugătoare armate pe care le cunoaște istoria omenirii: lăcustele «în marș». Vegetația luxuriantă este devorată în cîteva clipe de nesățioasele insecte, a căror prezență nefastă o semnalează documente din cele mai vechi timpuri. În mormîntul faraonului Haremhab este desenată o lăcustă cățărată pe o floare de papirus, pe care o devorează. Acum 35 de secole...

dansul morții

ochi albaștri, ochi albaștri...

O expediție științifică sub egida prestigioasei reviste «National Geographic» a efectuat această fotografie tulburătoare a unei viețuitoare din Oceanul Atlantic, Argopecten irradians. Punctele albastre mobile se aseamănă, în mod straniu, cu o «garnitură» de ochi. Asemănarea nu este fortuită: sînt ochi în toată regula, înzestrați cu nerv optic, retină și toate celelalte. Neobișnuita «aparatură» optică, de o excepțională mobilitate, avertizează cu promptitudine pe posesorul ei de apropierea dușmanului, din orice direcție s-ar ivi.

O imagine insolită a unei roci lunare. Firește, ceea ce atrage atenția din primul moment este coloritul viu, «fastuos», am putea spune. Or, știut este că rocile selenare aduse pe pămînt de cosmonauți — inclusiv cea recent expusă în sala Dalles din București — nu aveau această caracteristică. Explicația: fotografia a fost realizată de specialiștii NASA cu lumină polarizată. Firește, ei nu urmăreau simple efecte coloristice ci o mai bună studiere a prețioaselor eșantioane.
«Textura» rocii — care conține minerale terestre, însă în altă concentrație decît pe pămînt: ilmenită (negru), piroxen (purpuriu, galben și albastru) etc. — indică geologilor că roca topită s-a răcit rapid pe solul lunar, dar nu dă răspuns la întrebarea fundamentală: «topitura» inițială rezultă dintr-un fenomen vulcanic sau din ciocnirea cu un meteor?

un „tehnicolor" puțin obișnuit

LENIN la Șușenskoe

SATUL ANILOR DE EXIL SIBERIAN

Centenarul nașterii lui Vladimir Ilici Lenin prilejuiește în Uniunea Sovietică, precum și în lumea întreagă, o largă și emoționantă evocare a vieții și activității genialului gînditor și militant revoluționar. Între locurile unde a trăit și lucrat Lenin, cătunul Șușenskoe — unde s-a aflat în timpul exilului siberian — se situează printre cele mai marcante. Fapt ilustrat și de transformarea sa într-un veritabil complex muzeistic, despre care relatăm în aceste pagini cititorilor noștri, prin intermediul corespondenței speciale și fotografiilor primite de la Moscova.

Răspunzînd la chestionarul difuzat printre delegații la Congresul al X-lea al Partidului Comunist, Vladimir Ilici Lenin înscria drept loc al muncii revoluționare în perioada anilor 1897-1900: «Siberia (gubernia Enisei)». Aci, în satul Șușenskoe, s-a aflat la sfîrșitul secolului al XIX-lea, ca deportat politic, marele conducător al revoluției, V.I. Lenin. Din mai 1897 și pînă în iulie 1898 el a locuit în casa țăranului Zirianov, iar apoi, după venirea Nadejdei Konstantinovna Krupskaia, în casa țărăncii Petrova — pînă la 29 ianuarie 1900, cînd a expirat termenul deportării.

Deportîndu-l în Siberia pe Lenin, pe atunci în vîrstă de 27 de ani, autocrația țaristă voia să-i frîngă voința, să-l facă să renunțe la luptă. Dar și aici, în Siberia, Lenin și-a continuat activitatea revoluționară și științifică. Deși supravegheat de poliție, neavînd la îndemînă cărțile de trebuință, V.I. Lenin a făcut din acest sat pierdut din Siberia un centru al gîndirii și muncii revoluționare: timp de trei ani, de la Șușenskoe, Lenin a întreținut legături revoluționare în mod practic cu toate colțurile țării. Aici

O fotografie a lui V.I. Lenin din perioada 1895-1896, cînd a fost arestat și apoi deportat în Siberia.

Casa țăranului Zirianov, în care Lenin a locuit în perioada mai 1897-iulie 1898.

Camera de lucru a lui Lenin de la Șușenskoe.

În fața casei-muzeu din Șușenskoe, această statuie în bronz.

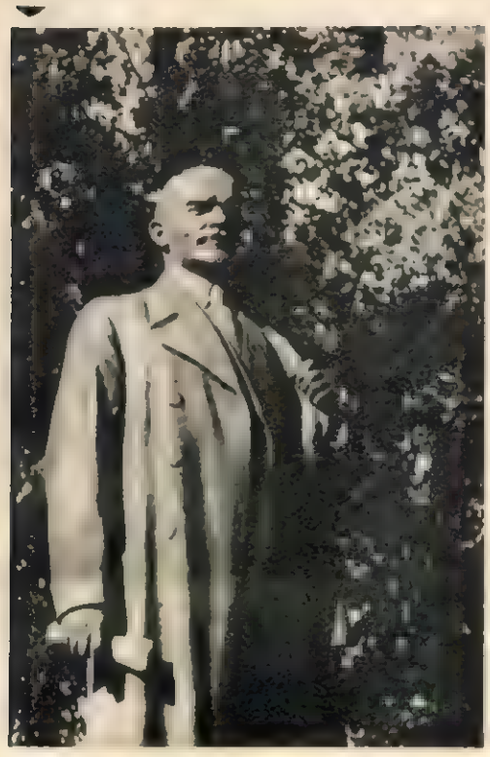

a scris zeci de lucrări, terminînd totodată importanta carte «Dezvoltarea capitalismului în Rusia». Și tot în timpul exilului său la Șușenskoe, Lenin a conceput ideea de a înființa un ziar politic pentru întreaga Rusie, care să unească în jurul său organizațiile și cercurile social-democratice răzlețite, organizîndu-le într-un puternic partid al proletariatului de tip nou; ideea a fost concretizată ulterior în apariția «Iskrei» leniniste.

Marele Lenin cunoștea bine Rusia, în special provinciile ei răsăritene, el a studiat economia lor, a făcut două călătorii pe Enisei de la Krasnoiarsk la Minusinsk, a străbătut Siberia cu sania de la Șușenskoe la Acinsk, a vizitat satele siberiene Ermakovskoe și Ivanovka. El a stat aproape două luni la Krasnoiarsk și aproape o lună la Minusinsk.

Toate acestea — perioada siberiană a vieții lui V.I. Lenin — își găsesc reflectarea în Muzeul memorial «V.I. Lenin» deschis la Șușenskoe în 1938 și avînd drept nucleu casele lui Zîrianov și Petrova, unde s-a reconstituit mobilierul epocii și s-au adus obiecte personale ale lui V.I. Lenin și N.K. Krupskaia. În răstimp de 32 de ani, casa-muzeu a lui Ilici a fost vizitată de circa 2,5 milioane de excursioniști, nu numai din toate colțurile Uniunii Sovietice, dar și din cele mai diferite puncte de pe glob. Pe drept cuvînt se poate afirma că Șușenskoe s-a transformat într-o universitate leniniană sui-generis.

«La cele 768 de exponate permanente ale muzeului — spunea directorul acestuia, Nikolai Gorodețki — în ultimii ani s-au mai adăugat peste 600 de piese. Sînt daruri făcute muzeului. În anul 1964, de ziua nașterii lui V.I. Lenin, noua uzină de aluminiu din Krasnoiarsk a dat prima șarjă. Din aceasta, comsomoliștii uzinei au adus un lingou de aluminiu la muzeul din Șușenskoe. Un grup de tineri și tinere din Leningrad au dăruit muzeului un bust al lui Ilici din porțelan alb, lucrat de sculptorul Veniamin Pinciuk, autorul monumentului lui V.I. Lenin dezvelit la Kremlin în 1967 — anul celei de-a 50-a aniversări a Puterii Sovietice. Muncitorii de la întreprinderile din Volgograd au adus un pumn de pămînt din legendara Movilă a lui Mamai și o machetă a monumentului din orașul de pe Volga. De asemeni, un grup de membri ai Asociației de prietenie coreeano-sovietice au donat muzeului cele 47 de volume ale Operelor lui V.I. Lenin în limba coreeană».

Sărbătorirea centenarului nașterii lui V.I. Lenin va fi marcată și prin extinderea acestui muzeu. Potrivit unei hotărîri a C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. a fost creată Zona memorială «Exilul lui Lenin în Siberia» — incluzînd și casa-muzeu «V.I. Lenin» din Șușenskoe — care se va întinde pe o suprafață de 6,6 hectare și va înfățișa satul așa cum era el cînd a devenit locul de exil al lui V.I. Lenin. În afară de casele-muzeu, aici se vor mai afla 31 de case țărănești cu toate acareturile lor. Se vor aduce materiale istorice și etnografice care vor da o imagine a compoziției sociale, a felului de trai și a culturii populației din Siberia de sud, în special din satul Șușenskoe. Zona memorială va mai cuprinde și locurile îndrăgite de Lenin din împrejurimile satului Șușenskoe: «Colina de nisip», «Colina cocorilor», «Pădurea de pini», «Crîngul cu mesteceni», «Lacul Perovo».

«În fața istoricilor, etnografilor, arhitecților, cercetătorilor în domeniul artei care lucrează la realizarea muzeului-rezervație «Exilul lui V.I. Lenin în Siberia» — arată D. Sergheev, directorul Muzeului de stat de etnografie a popoarelor U.R.S.S. — s-a pus o sarcină grea și de răspundere: aceea de a restaura în întregime casele legate de viața și activitatea lui Vladimir Ilici la Șușenskoe, de a înfățișa «pe viu» istoria deportărilor politice în Siberia — pentru că pe malurile rîului Șușa au fost surghiuniți și decembriștii (participanți la insurecția împotriva țarismului din 14/26 decembrie 1825), și participanții la insurecțiile poloneze, și mulți social-democrați.

Pînă în prezent, în raioanele Șușenskoe și Ermakovskoe din ținutul Krasnoiarsk s-au strîns peste 3 000 de exponate. Un grup de oameni de știință din Leningrad a terminat restaurarea, sub aspect etnografic, a casei țăranului A. Zîrianov. Aici au fost adunate lucruri care i-au aparținut stăpînului casei. Ele au fost amplasate așa cum erau pe vremea cînd în casa lui Zîrianov a stat V.I. Lenin. Numai pentru această casă a fost nevoie să se caute și să se restaureze 369 de obiecte».

Corespondență specială de la F. ANDREEV (A.P.N.)

Construcții noi la Șușenskoe.

Timbru tipărit de poșta sovietică în 1955, cu prilejul celei de-a 85-a aniversări a zilei de naștere a marelui conducător al poporului sovietic: «V.I. Lenin printre țăranii din Șușenskoe».

O privelițe de bună seamă familiară lui Vladimir Ilici Eniseiul trecînd prin dreptul satului în care s-au scurs trei ani de exil siberian ai marelui conducător.

exodul tragic

Emigrația muncitorilor cunoaște și o formă cotidiană: muncitorii din Lorena sînt transportați zilnic cu autobuzele la locurile de muncă din R.F.G.; nu înseamnă însă că nu sînt considerați tot emigranți, mai ales în ce privește salarizarea.

de Z. FLOREA

«Era un timp — scria un ziarist italian — cînd la oficiile poștale din sudul Italiei corespondența din și pentru Pennsylvania era infinit mai numeroasă decît cea cu Milano sau Torino; astăzi poștașul distribuie scrisori venite din localități elvețiene, vest-germane, belgiene...» Exodul muncitorilor și țăranilor care, sub amenințarea permanentă a șomajului și mizeriei, își părăsesc țările de baștină în căutarea unei vieți mai bune se manifestă și în alte țări capitaliste ale Europei. Ce îi așteaptă pe emigranți în țările «importatoare de forță de muncă», în ce măsură condițiile ce li se oferă corespund speranțelor lor, cine și cum se folosește de ei — iată întrebările cărora încercăm în paginile de față să le dăm un răspuns.

Într-una din zilele geroase ale acestei ierni, cinci sicrie erau scoase dintr-o casă dărăpănată de pe Rue des Postes, din suburbia pariziană Aubervilliers. Cinci oameni, patru senegalezi și un mauritan — toți muncitori imigranți — muriseră din cauza «insuficienței structurilor de primire», după cum suna versiunea oficială asupra tragicului accident. Ancheta stabilea că ei, și asemenea lor mulți alții, locuiesc cîte 10—15 în camere neaerisite, încălzite cu cărbuni, și numai întîmplarea făcuse ca numărul victimelor să fie atît de mic.

Cîteva zile mai tîrziu, o altă sobă cu cărbuni încinși fumega într-o încăpere lipsită de ferestre în localitatea Villeparisis (departamentul Seine-et-Marne), și trei muncitori nord-africani erau salvați în ultimul moment grație îngrijirilor medicale. Chestionat de ziariști, directorul departamentului pentru forța de muncă străină din Ministerul francez al Muncii, Michel Massenet, declara: «În orice moment ne putem aștepta la mai rău...»

«COMERȚUL DE SOMN»

Parizienii denumesc casele de raport închiriate muncitorilor străini «bidonvilles pe verticală». Dacă tradiționalele «bidonvilles» din carton și tablă au dispărut în bună măsură din Paris și din alte orașe vest-europene, au luat ființă în schimb așa-numitele «centre de primire», unde un loc într-o cameră cu paturi suprapuse costă cel puțin o cincime din cîștigul realizat de imigrantul necalificat. «Specula cu somnul» — cum a denumit-o presa franceză — s-a transformat într-o afacere pe scară largă, avînd drept obiect o bună parte din cei 50 000 de africani pripășiți în capitala Franței în căutare de lucru; și nu numai pe ei...

Numărul muncitorilor străini care lucrează în Franța se apropie de trei milioane. Ei sînt împărțiți, după proveniența lor, în două mari categorii — cei sosiți «spontan», adică fără forme de angajare și, în consecință, obligați să accepte orice muncă, cu orice salariu, și cei recrutați de Oficiul național al imigrației (ONI), prin reprezentanțele acestuia în toate țările exportatoare de forță de muncă. Muncitorii veniți prin intermediul ONI sînt obligați să plătească o cotizație, motiv pentru care mulți încearcă «să se descurce» pe cont propriu. Patronii, la rîndul lor, nu vor să aibă de-a face cu ONI, care le impune anumite obligații, preferînd să angajeze direct. O cifră elocventă: în 1969, din cei sosiți în căutare de lucru în Franța, 82 la sută erau «spontani», în timp ce cu patru ani în urmă numărul lor nu trecea de jumătate.

Accidentele recent produse în Franța au atras o dată în plus atenția opiniei publice asupra situației imigranților care lucrează în diferite țări vest-europene — africani, spanioli, portughezi, italieni (în special din Mezzogiorno), turci — asupra condiției grele a celor care, părăsindu-și țara în căutarea unui loc de muncă și cu speranța că vor reuși să-și întrețină familiile rămase acasă, nu găsesc decît deziluzii.

Priviri care spun totul despre speranțele înșelate, despre dorul de ținuturile natale și de cei dragi de acasă, cărora nici măcar nu le pot trimite banii în care-și puseseră nădejdea.

MIGRAȚIA... INTERNĂ

Din studiile efectuate de Comisia economică a O.N.U pentru Europa reiese că, datorită decalajelor dintre ritmul și nivelul de dezvoltare al diferitelor state occidentale, există, în materie de forță de muncă, țări permanent exportatoare — Finlanda, Grecia, Irlanda, Italia, Portugalia, Spania, Turcia — și țări importatoare, ca Belgia, Elveția, Franța, Olanda, R.F.G. Nu există pînă în prezent nici o reglementare în sensul stabilirii unor drepturi de care să se bucure emigranții și nici mijloace de supraveghere a respectării unor norme elementare în ce privește condițiile lor de trai.

Emigrarea surplusului brațelor de muncă din agricultura unor țări este menită să reducă — cel puțin temporar — șomajul, dar cum cei ce pleacă «să caute de lucru» sînt de obicei oameni în plină capacitate de muncă, se înregistrează în țările exportatoare — ca un corolar — «o îmbătrînire forțată a structurii populației». 90 000 tineri între 14 și 25 de ani părăsesc anual Italia, fapt calificat în cadrul unor dezbateri parlamentare ca «o pierdere ireparabilă». Ei iau drumul străinătății pentru a nu îngroșa armata șomerilor, al cărei efectiv nu scade în ultimii ani sub 600 000 Dar aceste cifre nu reflectă decît parțial frămîntările sociale legate de migrația forței de muncă italiene. În această ordine de idei, nu trebuie uitată migrația internă tradițională din sudul rămas în urmă spre nordul industrializat Cu toate eforturile remarcabile pentru dezvoltarea Siciliei și a celorlalte regiuni meridionale, sudului nu-i revine, în cadrul venitului național al Italiei, mai mult decît un sfert. Consecința este că, deși într-o măsură mai mică decît în anii precedenți, exodul spre nord în căutare de locuri de muncă în industrie a continuat și în 1969. Iar problemele de ordin social legate de fluxul continuu sud-nord — de la cazarea nesatisfăcătoare pînă la solicitarea unor locuri de muncă permanente — sînt la fel de dificile ca și cele create de migrația peste hotare.

Majoritatea celor ce bat la «porțile speranței» — cum sînt denumite ironic birourile de angajare a muncitorilor străini — au de făcut față unor realități dure. Forța de muncă migratoare îndeplinește rolul de masă de manevră pentru un anumit tip de «reglaj fin» al politicii economice. «Egalizarea» între statele în care șomajul devine îngrijorător și cele în care se resimte «o foame» de brațe de muncă se face în fapt pe spinarea emigranților.

Primul contact cu realitățile dure ale emigrației (într-un lagăr pentru muncitori străini din Elveția).

«Specula cu somnul» numai pentru dormit într-o cameră cu paturi suprapuse muncitorul străin plătește, fie în R.F.G. (în fotografie, la Frankfurt), fie în Elveția, fie în Belgia, fie în Franța, aproximativ o cincime din cîștig.

UN PARADIS ILUZORIU

În Tratatul de la Roma, care consfințește crearea Pieței comune, se proclamă, prin articolul 48, «libertatea de deplasare a forței de muncă». Cum se aplică în realitate acest «drept de a munci acolo unde se poate beneficia de salarii mai ridicate»? Noii veniți sînt în majoritatea cazurilor obligați să accepte munca cea mai grea și mai prost plătită. Constrîngerea este, în primul rînd, de ordin economic. Circulația liberă a forței de muncă, departe de a reprezenta o cucerire socială, este de fapt un avantaj acordat marilor întreprinderi, libere să «descongestioneze» piața muncii, adică să aleagă pentru angajare pe aceia care acceptă condițiile cele mai dezavantajoase.

În programul politicii economice pe termen lung, elaborat de Comisia Pieței comune în martie 1968, se aprecia că sînt necesare «eforturi menite să adapteze potențialul de mînă de lucru, nu numai la necesitățile globale ale economiei, ci și la cele ale fiecărui sector, adică să corecteze disparitățile structurale care pot subzista între cerere și ofertă sau, mai bine încă, să prevină apariția lor».

...Piața comună primește, potrivit acordului de asociere cu unele țări africane, orice muncitor din aceste țări, care

Cu un geamantănaș, două mîini apte de muncă și un pic de nădejde în suflet, către «porțile speranței», care pînă la urmă se dovedesc un fals miraj.

Mulți dintre cei ce coboară în adîncul minelor din Ruhr sînt muncitori din rîndul emigranților; ei constituie doar mîna de lucru ieftină pentru muncile cele mai grele.

Apariția «bidonville-urilor pe verticală» n-a dus la dispariția totală a bidonville-urilor pe orizontală în Franța, de pildă (în fotografie: la Joinville-le-Pont).

exodul tragic

Adesea, frontiera elveţiană fiind închisă pentru emigranţii italieni, aceştia sînt siliţi să se înapoieze la Milano, de unde, dacă la oficiul pentru emigranţi au norocul să afle că meseria lor se caută în R.F.G., pot pleca într-acolo.

se înscrie în batalioanele forţei de muncă ieftine. În diverse porturi vest-europene acostează săptămînal curse venite din Africa: din cală apare coloana celor în căutare de lucru Cînd au plecat din satul african originar, li s-a sugerat imaginea «paradisului european» ce îi aşteaptă, dar începînd chiar cu zilele petrecute pe vapor ei sînt puşi în faţa altei realităţi. Un reporter compara călătoria celor ce caută de lucru cu cea a sclavilor în lanţuri, scoşi cu forţa, în secolele trecute, din Africa pentru a lua drumul Americii — cu singura deosebire că cei de astăzi nu au cătuşe...

O anchetă sociologică atrăgea atenţia asupra neajunsurilor cărora sînt nevoiţi să le facă faţă cei care, părăsind viaţa patriarhală de la marginea junglei, intră direct în trepidaţia metropolei. Nivelul sensibilităţii la tuberculoză, de pildă, este de 150 ori mai ridicat decît cel al locuitorilor oraşelor europene. Tentativa de a locui împreună trebuie, potrivit aceleiaşi anchete, să amintească, fie şi simbolic, de aşezarea tribală pe care au părăsit-o. În noua viaţă a participanţilor la acest mare exod al secolului nostru intervin şi momente tragicomice: la sediul unei bănci pariziene se prezintă un grup de 10—12 africani care cer să li se deschidă un cont curent pentru a trimite acasă laolaltă ceea ce cîştigă, dar după euforia momentului în care se văd titularii unui cont la bancă trec şase luni sau un an fără ca vreunul să izbutească să economisească ceva... Este consecinţa unui adevărat dumping ad-hoc de braţe de muncă ieftine.

TURNURILE LUI BABEL

...În gara Düsseldorf există un centru de primire a muncitorilor străini. Deasupra sălii, afişe scrise în cîteva limbi promit imigranţilor asigurarea unor locuri de muncă. Deşi conjunctura economiei vest-germane îngăduie îndeplinirea unor asemenea făgăduieli, există însă riscul permanent ca imigranţii să fie primii concediaţi şi, din cei peste un milion de muncitori străini care lucrează în R.F.G., numai anul trecut aproximativ 150 000 s-au înapoiat în ţările de origine.

Deoarece sentimentul dezrădăcinării îşi pune inevitabil amprenta asupra noilor veniţi, ceea ce are repercusiuni asupra capacităţii lor de muncă, centrele de primire le asigură unele înlesniri, cum ar fi, de pildă, vizionarea săptămînală a unui film vorbit în limba ţării de baştină. Bunele intenţii exprimate în acest gest nu compensează însă nici pe departe dificultăţile întîmpinate de muncitorii străini. Printre ele se numără şi faptul că, de regulă, imigranţii nu cunosc limba ţării în care au venit. Pe Adenauer Alee din Bonn, principala arteră a capitalei vest-germane, şi pe şantierele noilor clădiri de beton şi sticlă lucrează constructori proveniţi din diferite ţări. Adeseori aceste adevărate «turnuri ale lui Babel» trec prin momente critice din pricina lipsei posibilităţii de comunicare. Izolarea forţată a muncitorului străin are repercusiuni şi asupra copiilor lui. Misiunea catolică italiană din R.F.G. atrăgea atenţia asupra soartei celor 50 000 de copii italieni veniţi cu părinţii lor, angajaţi temporar în oraşele vest-germane. Faptul că nu li s-au creat condiţii pentru a fi încadraţi în vreo formă de învăţămînt îi condamnă la analfabetism, transformîndu-i într-o forţă de muncă suplimentară şi ieftină. Au fost semnalate mai multe cazuri cînd copii de 12—14 ani lucrau (bineînţeles cu o salarizare mult inferioară mediei) fără să fi prezentat la angajare certificatul de absolvire a vreunei şcoli, aşa cum prevede legislaţia în vigoare.

Printre aspectele cele mai revoltătoare ale folosirii forţei de muncă străine se înscrie şi o afacere în stil mare legată de «subînchirierea» muncitorilor străini. Pe baza unor contracte între birourile de plasare şi diferite firme, salariile sînt virate în contul bancar al biroului care, la rîndul lui, le achită celor în drept. Operaţiunea se desfăşoară, aparent corect, dar nici biroul, nici firma nu plătesc impozitu cuvenit pe mîna de lucru şi, bineînţeles, nici asigurarea necesară fiecărui salariat în caz de boală. Imigrantul este datorită acestei combinaţii, privat de concediul de odihnă anual, de ajutorul de boală etc. Specialiştii au calculat că biroul «economiseşte» astfel din salariul fiecărui muncitor cîte 2 000 de mărci vest-germane anual. Sindicatele au protestat împotriva acestui «comerţ cu sclavi», dar în cadrul unui proces răsunător instanţa de judecată nu le-a dat cîştig de cauză, apreciind că «revînzarea» forţei de muncă nu încalcă cu nimic legalitatea.

PE CE CONTA PATRONATUL

Existenţa precară impusă forţei de muncă migratoare — evaluată de statisticile ONU la cinci milioane de persoane numai în Europa — trezeşte îngrijorare şi în ţările importatoare, care la rîndul lor trec periodic prin momente de recrudescenţă a şomajului. De vreme ce există un surplus de forţă de muncă care nu-şi găseşte utilizarea, apare necesară organizarea unei apărări contra «inundaţiei străine» care ar putea avea efecte defavorabile asupra dezvoltării economice.

Poliţia din Copenhaga a cerut revizuirea condiţiilor în care se acordă viza de intrare în Danemarca muncitorilor străini. Odinioară, pentru obţinerea acestei vize era suficientă prezentarea unui bilet de reîntoarcere în ţara de origine. Poliţia daneză a preconizat introducerea «metodei suedeze», aplicate de guvernul de la Stockholm, în baza căreia solicitantul unei vize urmează să prezinte o dovadă scrisă din care să reiasă că este angajat pe un termen fix la o întreprindere în ţara respectivă. Măsuri similare s-au luat şi în alte ţări «importatoare de forţă de muncă».

Pe de altă parte însă patronatul se sprijină pe prezenţa muncitorilor străini în cazurile de conflicte cu proprii muncitori, greve etc. Dar, după cum demonstrează un caz recent, asemenea calcule nu dau totdeauna rezultatul aşteptat. În bazinul minier din provincia belgiană Limbourg greva s-a prelungit — după cum se ştie — şase săptămîni. Administraţia minelor conta pe faptul că 70 la sută din cei 20 000 de grevişti erau imigranţi — italieni, greci, turci, algerieni — şi, deci, nu dispuneau de mijloace egale cu cele ale muncitorilor belgieni pentru a-şi apăra punctul de vedere. Iată cum descria un corespondent al săptămînalului britanic «The Economist» situaţia imigranţilor din Limbourg, după declararea grevei: «Mulţi dintre ei, în special cei din ţările calde, nu mai sînt nici măcar în stare să se înapoieze acasă din pricina bolilor de plămîni contractate în subteran, iar una din cele mai răspîndite plîngeri este îndreptată împotriva lipsei de omenie manifestate de corpul medical al companiilor miniere. Imigranţii nu sînt organizaţi şi nivelul scăzut al solidarităţii, după începerea grevei, arată cît de dificilă este situaţia lor». Totuşi, greva de la Limbourg a infirmat în cele din urmă speranţele patronatului, care miza în bună măsură pe disensiunile din rîndul greviştilor: rezistenţa prelungită a dus la obţinerea satisfacerii parţiale a revendicărilor. În ciuda condiţiei lor precare, muncitorii străini nu s-au dovedit o unealtă docilă în mîinile patronatului. Se conturează deci o solidaritate care — sub presiunea ofensivei patronale — tinde să se organizeze. Este răspunsul demn şi hotărît al celor ce au de înfruntat soarta forţei de muncă migratoare.

biografii contemporane

de Petru ISPAS

ŞI...

Cum de-a ajuns aşa, cum de-a ajuns să gîndească într-un asemenea mod, nu ştiu. Dar ceea ce te doare pînă la revoltă este că el nu-şi dă seama, nu vede, considerînd că aşa cum trăieşte e bine, că ceea ce face el e bine, că toţi oamenii care suferă din cauza lui îşi merită soarta, pentru că, la urma urmei, faţă de ei el nu a avut decît o atitudine justă, principială.

Şi pentru el totul e bine.

A început cu un prieten, cu cel mai bun prieten al său. L-a făcut praf într-o şedinţă, «pe chestii de morală», cum spunea un participant, insinuînd printre altele că din provincie ar veni din cînd în cînd nevasta nu ştiu cui, şi că el...

Şi prietenul a primit un vot de blam cu avertisment. El s-a ales cu titlul de «om combativ» şi a crescut o treaptă.

Şi a văzut că merge, şi a constatat că se poate, că este posibil, că prietenul, chiar dacă s-a supărat puţin la început,i-a rămas prieten, că nimeni nu l-a arătat cu degetul.

Şi a văzut că strădania nu rămîne zadarnică şi aduce, la început puţin, după aceea mai mult, dar aduce.

După care a luat-o metodic, formîndu-şi cu vremea un adevărat sistem înregistrat pe scoarţa lui cerebrală cu puncte şi subpuncte, imprimat adînc pînă la imposibilitatea ştergerii.

1. Ca să urci, nu face nimănui nici un bine. Facerea de bine e o depunere care nu aduce dobîndă ci pierdere.

Şi s-a ţinut de cuvînt. Cu tată-său, cu frate-său...

Şi a urcat.

2. Excesul de critică nu face plăcere (şi nici impresie prea bună) nici în sus şi nici în jos. În sus se poate uşor ajunge la concluzia că vrei să goleşti un fotoliu, şi atunci, tot atît de uşor, devii un om care ponegreşte realitatea, nu vede pădurea de copaci, este negativist şi pînă la urmă rău intenţionat. Ce-ţi trebuie?! În jos, eşti mirosit imediat că vrei să urci, ori te taxează iremediabil de idiot şi atunci, iarăşi, adio carieră. Cu critica trebuie să umbli cu grijă, ca pe sîrmă. Altfel, îţi rupi gîtul sigur. Pentru că, oricîtă dreptate ai avea, dacă nu ştii cum să critici, mai bine taci. Trebuie să ştii cînd să pui problema, cum să pui problema. Şi în această privinţă pe scoarţa lui cerebrală era riguros notat: dacă intenţionezi să critici pe cineva de sus, într-o şedinţă, şi este bine s-o faci din cînd în cînd, atunci fă în aşa fel încît cel ce va conduce adunarea să afle din timp că tu ai avea ceva de spus şi lasă-te rugat de cîteva ori pînă să iei cuvîntul. Înainte de a vorbi, uită-te atent în ochii celui pe care-l vei critica, făcîndu-l să înţeleagă că tu nu ai vrut, dar că ai fost pus în situaţia să... după care zi-i. Tu rămîi un om just, iar el...

Şi creşti.

Dacă critici o stare de fapt, o situaţie generală, nu uita să te incluzi şi pe tine. Cu cît situaţia este mai îndepărtată şi mai străină de preocupările tale, cu atît consideră-te mai răspunzător. Şi invers. Face impresie. Iar tu ai nivel autocritic şi un dezvoltat sentiment al responsabilităţii.

Şi creşti.

În jos, critica trebuie să fie aspră, răspunderea neapărat colectivă; nu numi o anumită persoană, oricît de mare şi evidentă ar fi vina ei. Nu ai nimic de cîştigat. E sub nivelul tău de salarizare.

Şi creşti.

Pentru că toţi cei pe care nu i-ai criticat şi care se ştiau cu musca pe căciulă te vor susţine. Dar nu numai ei.

Şi tu creşti.

literare

de Valeriu CRISTEA

VERONICA MICLE:

POEZII

Veronica Micle! Subiect predestinat parcă evocărilor sentimentale, prilej de pioase dar nu o dată stîngace caligrafieri, consfințit prin tradiție, de care noi nu vom profita. Prea au fost exploatate din plin de atîția, ultimul dintre ei fiind pare-se harnicul cercetător literar Augustin Z.N. Pop, alcătuitorul, merituos de altfel, al recentei ediții, în a cărei *prefață*, pe deasupra, citim textual: «Cercul *Junimea* s-a opus ostentativ la căsătoria lui Eminescu cu Veronica Micle, proiect care corespundea dorinței amîndurora...»; sau: «Tot ea (Veronica Micle — n.n.) îi închină, în 1885, cînd poetul continua să fie neînțeles, prigonit și lăsat să se stingă în suferință și mizerie de către burghezo-moșierime...».

Nu este nici în căderea, nici în putința noastră (și în nici un caz aici) de a stabili, deromanțînd o poveste de dragoste, adevărul adevărat cu privire la sentimentele Veronicăi Micle față de Eminescu, intensitatea și constanța lor reală, și cu atît mai puțin de a deduce de aici calitatea exactă a omului. Solidară în moarte cu poetul (se știe că a murit în același an, 1889, la 4 august), Veronica Micle se înnobilează prin acest sincronism al extincției și, pornind de aici, îi putem atribui cu titlu de ipoteză cele mai înflăcărate și înalte simțăminte. Problema abia acum se deschide. Căci dacă acceptăm că a nutrit cu adevărat, cum lasă să se înțeleagă, o mare dragoste, cu cît mai dezamăgitoare îi sînt versurile! Edgar Poe vedea poezia (aurora boreală a unui climat sentimental polar) ca o cristalizare în cuptoare reci; dar și situația inversă e posibilă: furnalele încinse ale simțirii produc adeseori numai rebuturi. Cu sentimente sublime se poate face, din păcate, și maculatură. Chiar Isolda ca poetă a propriei sale iubiri ar putea fi numai o biată versificatoare. Pe lîngă marii poeți ai cuvîntului există și mari poeți ai tăcerii, genii ale euforiei interioare sau ale plînsului secret, incomunicabile. Pentru aceștia din urmă *manifestarea* e o explozie care urîțește și distruge: suava prințesă din poveste se transformă într-o broască repulsivă. Considerată în ipostaza de amantă ideală, Veronica Micle ar reprezenta ca poetă drama exteriorizării.

Pe de altă parte, cazul ei ca scriitoare reconfirmă (pentru a cîta oară?) că literatura nu e un domeniu al duioșiilor. Relația de afecțiune în eros se transformă într-un raport de ferocitate în artă. Eminescu ca poet o devoră pe poeta care eminescianizează. Atras irezistibil, minusculul meteorit se izbește de masa enormă a planetei cu numele Eminescu și se sfărîmă. În cîteva din poeziile sale vindicative Veronica Micle imaginează diverse modalități pedepsitoare. Marele poet «se răzbună» trecînd-o în rîndul epigonilor, și încă în al celor mai mărunți: «simțiri reci, harfe zdrobite». Într-atît de adevărat e că în literatură (ca creație, căci nu ne referim acum la moravuri) fiul nu mai cunoaște pe tată și soțul pe soață, ca în apocalipsă!

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CEL CARE VÎNEAZĂ FELURITE „OCAZII"

X are într-adevăr o psihologie de vînător. Mereu stă la pîndă și așteaptă.

Mereu cercetează depărtarea și tresare la fiecare zgomot. Are, indiscutabil, un nas foarte sensibil.

X așteaptă mereu ocazii mai mult sau mai puțin fericite, mai mari sau mai mici.

Toată viața i se pare un șir de ocazii care nu trebuie «ratate». Și, într-adevăr, X stă la pîndă cu ochii-n patru, avid să nu piardă nici o ocazie. Ocazia de a cîștiga un ban în plus, ocazia de a acosta o femeie, ocazia de a admira valurile mării pe banii statului. Nici o ocazie nu vrea să piardă...

Bucuria lui supremă e să pîndească «o ocazie», tristețea lui supremă e să rateze «o ocazie».

— Domnule, ce ocazie am ratat! Aveam delegația semnată, și totul s-a dus de rîpă...

Dar nu dezarmează niciodată. Cade la pămînt, se rănește puțin, ia o aspirină și-o pornește din nou în lunga și stupida lui vînătoare.

Idealul ar fi ca ocaziile să apară din senin. Dar nu se întîmplă mereu așa. Atunci X își pregătește vînatul, caută să-și organizeze ocaziile. Culege tot felul de informații. Descoperă tot felul de fisuri. Întreține o armată întreagă de relații. Își face planuri de bătaie. Se înverșunează.

— Ocazia asta nu trebuie s-o pierd...

Citeodată — așa cum se întîmplă adeseori și cu vînătorii sau pescarii — așteaptă zadarnic luni întregi fără ca la orizont să apară o cît de plăpîndă ocazie. Între două ocazii nu face nimic, așteaptă și tot așteaptă, cu o feroce încăpățînare.

Ce așteaptă el?

Așteaptă, bineînțeles, «ocazia cea mare». «Ocazia cea mare» care l-ar face brusc mai tînăr, mai bogat, mai inteligent. De la o vreme a început să devină mai exigent; nu mai așteaptă decît «ocazia cea mare». Restul, nu-l mai interesează. Nu mai vrea să vîneze decît cerbi...

Bineînțeles, «ocazia cea mare» întîrzie să apară...

Cu toate acestea X nu face nimic, tresare la fiecare zgomot și așteaptă «ocazia cea mare».

A învățat să rostească și fraze patetice:

— Ori totul, ori nimic...

Și uite-așa, va muri ridicol, cu pușca în mînă.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Și în ultima săptămînă am continuat să primim ecouri la ancheta cu privire la folosirea unui limbaj trivial de către unii tineri. Intervenind în discuție, cititorul *Constantin Toc* condamnă atitudinile de frondă față de cei mai vîrstnici și scrie: «Să nu fim părtinitori și să dăm bătrîneții ce este al bătrîneții: cumpătarea, înțelepciunea și experiența care, nouă, tinerilor, la drept vorbind, ne lipsește, și să nu uităm că tot ce este nou a fost clădit pe vechi... Sînt de necîntit în această părere și sper că sînt în asentimentul tuturor tinerilor să aduc un meritat și sincer omagiu bătrîneții». De acord cu omagiul, la care ne asociem, dar am vrea să facem și două precizări. În primul rînd, nu trebuie să considerăm nici tineretul, nici «bătrînetul» ca un tot; există și bătrîni care nu posedă calitățile enumerate înainte, după cum există și tineri obosiți prematur, dezabuzați și închistați, lipsiți de generozitate tinerească. Granița nu coincide neapărat cu generațiile biologice, și hotărîtoare în ultimă instanță este capacitatea de a trăi *uman*, de a-ți propune idealuri și a lupta pentru realizarea lor. În al doilea rînd, dacă e adevărat, într-un anume sens, că «tot ce este nou a fost clădit pe vechi», tot ce este nou înseamnă și depășire a vechiului, negînd ceea ce este depășit, vetust, și dezvoltînd elementele vii, fertile.

În aceeași scrisoare, cititorul nostru, omagiind articolul despre argou al tov. dr. H. Wald, se declară în dezacord cu afirmația că o anumită expresie argotică «oprește gîndirea aici». Credem că tov. Toc n-a înțeles că e vorba de faptul că expresiile argotice, chiar dacă sînt momentan amuzante prin pitorescul lor, nu sînt fertile, nu stimulează și nu împing mai departe investigația intelectuală ci, dimpotrivă, o blochează. În schimb sîntem de acord cu tov. Toc atunci cînd apreciază că folosirea sistematică a limbajului argotic exprimă, îndeobște, un fals nonconformism; nonconformismul, în înțelesul bun al cuvîntului, este rezultatul unei reflecții, cît de cît aprofundate, asupra lumii, vieții, societății, ceea ce, bineînțeles, nu e cazul cu «mîștocarii».

Cititorul *Mihai Cîmpu* din București are, credem, perfectă dreptate atunci cînd scrie: «Noi știm că limbajul e legat de realități, de concret, de viață, care îi sînt izvorul. Cei ce folosesc expresii ca cele arătate în articolul din Flacăra și le-au însușit pentru că au simțit nevoia de exprimare corespunzătoare unei comportări care se situează în subsolul vieții sociale civilizate». De fapt, acesta este esențialul: limbajul trivial e cel mai adesea doar un semn exterior al unei realități mai profunde din zona comportamentului social, a înfățișării morale, a nivelului de cultură.

Un student din Timișoara, care ne roagă (de ce?) să-i dăm numai inițialele — *N.F.* — dezbătînd aceeași problemă și subliniind rolul important al procesului educativ, se oprește asupra exemplului pe care trebuie să-l dea educatorii. Citățm din scrisoare: «Se știe că la vîrsta școlară copilul este foarte influențabil, imită pe vîrstnici, pe adulți. Cum vom avea pretenția să formăm cetățeni corecți și civilizați prin simple vorbe (sau fără ele), cînd noi le oferim exemple contrare?! Profesori și profesoare fumează în fața elevilor, au ținută neglijentă. Pentru ca elevul să nu folosească argoul, el trebuie să fie un om cu o cultură bogată, pe care o formează profesorii săi. De unde această cultură, cînd profesorul lui n-a fost în viața lui la teatru, la operă, la filarmonică, ci doar la filme cu scandal și la spectacole foarte ușoare de muzică ușoară?! Cunosc astfel de exemple. Educatorul trebuie să formeze la elevi (viitorii cetățeni) deprinderi de comportare civilizată. Aici durerea e și mai mare: profesorul este el însuși un om vulgar și care nu știe să se comporte civilizat. Desigur, nu toți profesorii sînt de acest fel, dar, din păcate, sînt destui». Credem și noi că observațiile critice de mai sus privesc doar o minoritate restrînsă din rîndurile educatorilor. E limpede însă că societatea este în drept să pretindă celor cărora le-a încredințat cea mai gingașă și cea mai de răspundere misiune, aceea de a educa generația de mîine, generația comunismului și a anului 2000, o fervoare intelectuală care să depășească media, o ținută și o comportare realmente exemplare. Nu cunoaștem (e, desigur, vina noastră) dacă s-au făcut sondaje amănunțite cu privire la nivelul (cantitativ și calitativ) al lecturilor, al frecvențării spectacolelor și muzeelor, al informării politice, culturale și științifice în rîndurile membrilor corpului didactic. E indiscutabil că avem un număr foarte mare de profesori excelent pregătiți, oameni cu pasiuni spirituale, realmente molipsitoare. Echitatea cere însă ca toți copiii și adolescenții noștri să beneficieze de asemenea îndrumători. Într-un asemenea climat, fenomenele negative la care se referă corespondenții noștri ar fi tot mai rar întîlnite.

Despre alte scrisori și alte probleme, în numerele viitoare.

«DOI BĂRBAȚI PENTRU O MOARTE»

Un titlu, un pregeneric și un final inspirate — dacă le desprindem pe fiecare în parte — adăpostesc un film ce nu se poate hotărî nici o clipă să se definească, ce amînă exasperant momentul răspunderii față de sine însuși. Furat, bănuiesc, de posibilitățile de caligrafiere cinematografică pe care i le oferea scenariul,— la a cărui alcătuire a colaborat, de altfel, cu Sütö Andras — regizorul Gheorghe Naghi a trecut pe lîngă încărcătura dramatică autentic emoțională, autentic umană a nuvelei lui Andras — «Demeter Stegaru» — amînînd parcă pentru «mai tîrziu» luarea ei în seamă. Povestea aspră a celor doi bărbați ce vor trebui să plătească cu viața, cu o aceeași viață, nu numai greșelile omenești ci și o nedreptate socială, destinul țăranului sedus pentru o frîntură de moment de ideea răzbunării pe un semen de-al său, ar fi putut, la o lectură cinematografică atentă, să ofere suficient și prețios material pentru cel puțin cîteva întrebări în stare să țină un film în spate: care este prețul solidarității umane, al prieteniei, al demnității, al morții, în ultimă instanță. Pelicula, așa cum ni se înfățișează, enunță însă doar schema conflictului: doi bărbați, un ungur și un român, au iubit aceeași fată; cel care se va însura cu ea nu poate uita «trecutul» și, într-un moment crucial, este tentat să se răzbune. Îngrijorătoare este absența preocupării de a extrage sensuri, semnificații, din tot ceea ce se întîmplă pe ecran, atît cît se întîmplă. Ne amintim că un alt film al lui Gheorghe Naghi «Vremea zăpezilor», cu toate păcatele sale, dovedea un oarecare simț al epicului și al tipologiei personajelor. Se pare că de data aceasta cineastul le-a lăsat cu bună-știință la o parte, și pe acestea, preocupat excesiv de poetizarea imaginii. Filmul înoată într-o nebuloasă de flash-back-uri — se pare că ele au devenit semnul modernității pentru unii dintre cineaștii noștri — îngrijite ca exerciții de compoziție dar neverosimile și derutante, cu atît mai mult cu cît între trecut și prezent, între ceea ce a fost și ceea ce este nu a intervenit nici o linie de demarcație, nici măcar un rid în plus pe chipul personajelor. Cînd eroul lui Bergman din «Fragii sălbatici» se întorcea bătrîn în trecutul său, el era susținut de un întreg eșafodaj filozofic și estetic construit de marele regizor. Autorii noștri vor să încalce convențiile cinematografice cu mîna goală. Ca în orice întreprindere de acest soi, riscul este garantat. Nu poți arăta doi însurăței la o distanță de cel puțin 18 ani fără ca nici o urmă a timpului să nu fi trecut pe lîngă ei.

Insistența cu care eroul, Demeter, își strigă disperarea («pălmuiți-mă și pe mine, dați-mi și mie vreo trei-patru palme» etc.), lungile sale monoloage, prelungirea dansului în circiumă, reluarea lui, descompunerea unor mișcări ale mîinilor, alergătura prin noapte a femeii și ciocnirea ei de alte femei devenite un fel de stane de piatră, toate aceste imagini și altele dovedesc o măruntă înțelegere a patetismului. Ca să nu mai vorbim de lirismul unei scene ca cea a scăldatului în miez de noapte a unor fete, apariții bine știute din alte multe filme, căci ielele în cămășuțe se pare că au devenit una dintre obsesiile regizorilor noștri. Stimulat poate de aparatul vrăjitor al lui Nicu Stan, Gheorghe Naghi s-a simțit, credem, ispitit să facă exerciții de stil în dauna a ceea ce ar fi putut propune, ca dezbatere umană, acest film pe care, nu ne îndoim, a ținut să-l realizeze.

În fotografie: Monica Ghiuță și Matei Alexandru într-un cadru *frumos*, după cum se vede.

Magda MIHĂILESCU

ALBERTO SORDI: „primul actor fellinian sînt eu"

Corespondență specială de la Giuliano ORLANDO

Prea i s-a spus de atîtea ori «burlacul de aur» al cinematografului italian că să nu-mi încep discuția cu Sordi plecînd de la cea mai proaspătă știre care circulă pe seama sa: aceea că se însoară «cu o fată înaltă, blondă, inteligentă și fascinantă». Cînd l-am spus însă că interviul va apărea în revista *Flacăra* din București, s-a arătat interesat de cu totul altceva: *«Mă bucur. Spune-mi, știi cumva cum sînt primite filmele mele în România?»*

Iată o întrebare practică și plină de logică, adresată de o vedetă care nu-și pierde timpul cu nimicuri. Trebuie să știți, de altfel, că Sordi este considerat cel mai echilibrat actor al filmului nostru. Asta nu înseamnă că nu este cît se poate de simpatic, chiar și atunci cînd este frînt de oboseală, ca în aceste zile în care m-a primit în locuința sa, transformată într-un fel de galerie de artă sau pinacotecă privată.

— *Important este că peste foarte puțin timp voi pleca în Brazilia; mă duc să găsesc vara, să mă odihnesc după atîția ani de muncă. Nu-mi aduc aminte de cît timp nu mi-am mai îngăduit o vacanță. Poate de pe vremea* **Vitteloniilor.** *Fiindcă veni vorba: știi că primul actor fellinian sînt eu? Cine a fost protagonist în* **Șeicul alb,** *cu Massina? Eu, Alberto Sordi. Cine a făcut I Vitteloni? Eu, Alberto Sordi. Poate că lumea a uitat asta. Oricum, acum am devenit actor și regizor și am destule motive să fiu mulțumit.*

— Sînteți un actor care v-ați construit faima cu răbdare, numai cu ajutorul personajelor interpretate. Ce înseamnă în galeria eroilor dv. ultimul rol?

— *De data aceasta voi fi un preot. Un preot de o factură deosebită. Personajul m-a emoționat, m-a înduioșat, poate chiar prea mult față de cît îi este permis unui actor să se lase copleșit. Este vorba, de fapt, de un biet slujitor ce oficiază la țară și cere superiorilor săi dezlegarea de a se căsători. Rugămintea sa nu este legată de o dragoste anume pentru o femeie, ci de năzuința omenească de a avea pe cineva lîngă el, de a nu se simți singur și izolat. Aceasta este «contestarea generală» a eroului meu. De aici și titlul filmului:* **La contestazione generale.** *Dar Luigi Zampa, regizorul, nu dă vreun răspuns nici uneia din semnele de întrebare pe care le ridică filmul. Totul rămîne închis, filmul însuși parcă se închide în el însuși.*

Sordi îmi arată cîteva fotografii din timpul primelor filmări, înfofolit într-o mantie veche, cu un fular ponosit înnodat la gît, cu o pereche de bocanci soldățești, toate purtînd semnele uzurii, ale vremii.

A năvălit peste noi atîta duioșie, încît simt că trebuie să fac ceva ca s-o alung. Să aduc din nou vorba de povestea lui de dragoste, de ce spun prin ziare cei bine informați? De douăzeci de ani Sordi reușește atît de bine să fugă din fața unor astfel de probleme... Și o face cu atîta eleganță... Poate și pentru acest fapt publicul îl iubește atît de mult...

— Călătoria în Brazilia va fi o vacanță sută la sută sau aveți în vedere și vreun proiect de lucru oarecare?

— *Plec numai și numai pentru a avea o vacanță frumoasă. Știu eu că acolo sînt plaje nemaipomenite, o climă ca în basme. Vreau o vară așa cum am visat întotdeauna. Dacă în tot acest timp o să-mi treacă ceva prin cap, o să vedem, singura mea intenție, deocamdată, este să mă odihnesc. Și plec singur, fără nici o companie. Ne-am înțeles?*

Desigur, totul este limpede. Încă o dată, fără să-ți dai seama cum, Alberto Sordi scapă și rămîne «burlacul de aur» al cinematografului nostru. Încă o dată se dovedește a nu fi preocupat decît de filmele sale. Mai pe scurt, se poate spune că s-a dedicat în întregime filmului și nu a avut curajul, pînă astăzi, să-l trădeze. Nici măcar pentru o femeie.

pe ecrane

un film de Lattuada

Două imagini color din filmul DOMNIŞOARA DOCTOR **(în stînga, protagonista Suzy Kendall).**

DE LA A LA Z

BANCROFT George

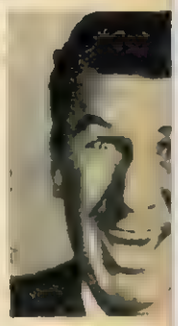

Actor american de film, născut la Philadelphia, la 30 septembrie 1882; mort la 2 octombrie 1956. Renunță la cariera de ofițer de marină pentru că îl atrage mai mult teatrul. Jocul său spontan, temperamentul său vulcanic sînt remarcate chiar pe Broadway, iar masca lui brutală și expresivă e apreciată mai ales în film, dar nu de la debut (1922) ci 3 ani mai tîrziu, în filmul The Poney Express, în care un regizor ca James Cruze întrevedea deja posibilitățile și personalitatea neobișnuită a acestui debutant. Joseph von Sternberg este însă cineastul care va face din această forță elementară un actor de profundă rezonanță umană, situîndu-l în mitologia Hollywoodului ca prototip ideal al personajului de «brută cu inimă de aur». În filmele lui Sternberg el își poate schimba cu ușurință identitatea, fiind la fel de convingător în roluri diverse, de om al legii sau în afara legii. Va fi astfel gangster în Nopțile din Chicago (1927), marinar impulsiv în Docurile din New York (1928), polițist în Razia (1928) și om de afaceri veros în Wolf of Wall-Street (1929). Alte cîteva interesante creații a mai făcut G.B. în primii ani ai sonorului: The Mighty (1930 — r: John Cromwell); Ladies Loves Brutes (1931 — r: Rowland Lee) cu Mary Astor; Prada bărbaților (1932 — r: John Cromwell) cu Miriam Hopkins; Bani înșelăgați (1933 — r: Rowland Brown) cu Frances Dee. Ultima perioadă a filmului mut și primii ani ai sonorului fură epoca de glorie a lui G.B. Ulterior, cariera sa suferă o inexplicabilă eclipsă, deși calitățile lui interpretative și condiția fizică i-au rămas intacte. Mai fu văzut pe ecran în roluri de compoziție (excelente) în: Extravagantul Mr. Deeds (1936 — r: Frank Capra); în două filme de John Ford: Alarmă în Mediterana (1938) și Diligența (1939); în Îngeri cu fețe murdare (1939 — r: Michael Curtiz); Stăpînitorii mărilor (r: Frank Lloyd) și Zile fără lumină (r: William Keighley — 1939); Iadul verde (r: James Whale); Tinerețea lui Tom Edison (r: Norman Taurog); When the Dalton Rode (r: George Marshall) și Little Men (r: Norman McLeod — 1940); Texas (1941 — r: George Marshall); Syncopation (1942 — r: William Dieterle); Whistling in Dixie (1943 — r: Sylvan Simon). N-a mai apărut, practic, pe ecran din 1943, stingîndu-se din viață aproape uitat de public la vîrsta de 74 de ani.

BANIONIS Donatas

Actor sovietic de film. Născut în Lituania D.B., actorul care a constituit revelația ultimilor ani în două memorabile creații cinematografice: Nimeni nu vrea să moară și Sezon mort, s-a format artisticeşte în cele mai bune tradiții ale teatrului clasic. El a fost elevul și interpretul preferat al directorului de scenă Yuozas Miltinis, om de înaltă cultură, format la școala lui Charles Dullin și camarad al lui Jean-Louis Barrault, conducător al teatrului din Panevezis (Lituania), companie fondată în 1940. Acesta este cel care a descoperit în tînărul D.B. un talent autentic și un veritabil temperament dramatic, pe care reuși să-l modeleze la școala sa teatrală unde se aprofunda în special psihologia personajelor și se cultiva mai ales teatrul de introspecție. Aci D.B. joacă cu o uluitoare forță de dedublare pe Willi Loman din Moartea unui comis-voiajor de Arthur Miller, dar și Shakespeare și Ibsen. În cinematograf el vine cu o bogată experiență în conturarea precisă a personajelor interpretate, avînd șansa de a debuta și a se afirma sub direcția unui cineast prieten, Vitautas Zalakavicus, care în filmele sale, de la Adomas vrea să devină un om și Cronica unei zile, pînă la Nimeni nu vrea să moară (1964), știe să folosească toate posibilitățile de diversificare ale acestui prodigios actor. Pentru ultimul său rol, D.B. primește în 1966 premiul acordat pentru cea mai bună interpretare masculină la Festivalul de la Karlovy Vary. Rolul său următor, cel al agentului secret Ladeinikov, din filmul lui Savva Kuliș, Sezon mort (1969), arată o dată mai mult gama bogată a talentului său, actorul reușind să confere unui personaj șablonizat pînă la ridicol de cărțile și filmele apusene o mare complexitate psihologică. În urma acestor mari succese, D.B. este solicitat pe rînd să apară în filme de mare amploare ca: Regele Lear, ecranizare datorată lui Grigori Kozințev (rolul ducelui de Albany); Cortul roșu, coproducție sovieto-italiană, de Mihail Kalatozov, unde apare alături de o serie de actori cu renume internațional: Sean Connery, Claudia Cardinale, Peter Finch, Hardy Kruger ș.a.; și în rolul titular din Goya, coproducție sovieto-germană (R.D.G.), ecranizare de Konrad Wolf a romanului lui Feuchtwanger, film în culori și panoramic, a cărui turnare va avea loc în 1970.

BANKHEAD Tallulah

Actriță americană de teatru și film, născută la Huntsville (Alabama), la 31 ianuarie 1903, dintr-o familie de înalți demnitari. Primește o educație aleasă, dar în loc să-și limiteze aspirațiile la strălucita carieră mondenă către care era firesc îndrumată, își descoperă o irezistibilă vocație teatrală. După ce obține un premiu la un concurs de frumusețe, se decide să facă teatru, cu consimțămîntul părinților, care nu se puteau opune firii ei voluntare. Debutează la 16 ani pe o scenă newyorkeză și în același an, 1918, răspunzînd unor oferte, apare și în film. În 1923, după o bogată activitate teatrală pe Broadway și una de loc concludentă în film, T.B. este invitată să facă un turneu teatral la Londra, unde va rămîne timp de 8 ani. Aci, frumusețea și distincția ei fac din ea răsfățata înaltei societăți londoneze. T.B. joacă orice, de la Shakespeare la Noël Coward, cu același imens succes de public. Ea apare și într-un film britanic: His House in Order (1928). În 1931, reîntoarsă în S.U.A., precedată de faima ei de actriță adulată de publicul și critica londoneză, de succesele ei mondene, T.B. e asaltată de oferte ispititoare, atît în teatru cît și în film. Paramount o lansează ca o nouă Marlene Dietrich, însă o ediție cinică și extravagantă, într-o serie de producții costisitoare, dintre care amintim: The Cheat, remake vorbitor al faimosului Forfaiture de Cecil B. de Mille, și My Sin, ambele de George Abbott (1931); Tarnished Lady (r: George Cukor), cu Clive Brook, Fredric March, și Zbuciumul patimei (Devil and the Deep — r: Marion Gering), cu Gary Cooper, Charles Laughton, Cary Grant (1932). Trece apoi la Metro-Goldwyn, unde apare în Faithless (1933 — r: Harry Beaumont), cu Robert Montgomery. Cariera ei cinematografică se întrerupe brusc în 1933 pentru a nu mai reveni pe ecran decît 10 ani mai tîrziu în cîteva filme notorii ca: Lifeboat (1944 — r: Alfred Hitchcock) și Royal Scandal (1945 — r: Otto Preminger). La fiecare 10 ani aproximativ mai face cîte o apariție (memorabilă) în filme ca: Main Street to Broadway (1953); Die! Die! My Darling (1965 — r: Silvio Narizzano) și The Day Dreamer (1966 — r: Jules Bass). T.B. a fost mai credincioasă teatrului, unde a obținut memorabile victorii consfințite prin premii decernate de Asociația criticilor newyorkezi, ca acelea din 1939 pentru Vulpile de Lilian Hellman și din 1942 pentru The Skin of Our Teeth, de Tennessee Williams. T.B. moare la 31 decembrie 1968 lăsînd amintirea unei personalități cu totul originale, așa cum se descrie chiar ea în volumul de memorii: Tallulah, My Autobiography, apărut la New York în 1952.

Constantin POPESCU

BALUL DE SÎMBĂTĂ SEARA

MOTO: De cîte ori ascult
tangoul de demult...

Cum vă petreceți timpul liber?
Cum administrați bugetul de timp al copiilor dv.?

Am adresat aceste două întrebări unui larg public constănțean. Ancheta noastră, realizată prin sondaje directe, a cuprins o sută de subiecți de profesiuni și vîrste extrem de diferite.

Amintim cititorilor noștri că ancheta s-a desfășurat la Constanța, oraș în care au fost semnalate în ultima vreme grave manifestări antisociale în rîndurile tineretului, regretabile forme de înstrăinare a individului de normele legale ale vieții și eticii noastre socialiste.

Vom publica rezultatele anchetei noastre într-unul din numerele viitoare ale «Flăcării». În rîndurile care urmează dorim să punem în discuție o problemă adiacentă, rezultată din multitudinea răspunsurilor primite: cum se distrează tinerii noștri sîmbăta seara, deoarece 92% dintre cei solicitați să participe la ancheta noastră s-au arătat pasionați iubitori ai muzicii ușoare. Există la Constanța instituții capabile să îmbine utilul cu plăcutul, îndepărtînd din zona de afectivitate a tineretului mediul sordid al crîșmei, localurile de noapte, hoinăreala fără rost, întrebuințarea gratuită a după-amiezelor libere?

Se pot simți cu adevărat bine băieții și fetele noastre la «Casa de cultură a tineretului»?

Să nu dramatizăm, dar nici să nu subestimăm tentația unei părți a tineretului față de consumarea timpului liber în «cavariile» mobilate cu panouri din cioburi multicolore și reclame pentru țigări «CAMEL». Să nu ne îndoim de comuniunea de concepții, interese și sentimente ale tuturor generațiilor, dar nici să nu neglijăm că deconectarea prin filatelie și plivitul florilor e legată indirect de hipertensiunea arterială.

Ca termeni exacți ai problemei optăm pentru ceea ce se numește, în vocabularul organizatoric, «asocierea educației cu distracția» și «folosirea mijloacelor audio-vizuale».

Dar să revenim la dans, la dreptul tinerilor de a găsi în orele libere cadrul tineresc și civilizat în care să se destindă, să asculte muzica preferată, să converseze, să se cunoască. Am descins într-un oraș mare, oraș cu multe tentații, oraș specific și în același timp tipic pentru ceea ce ne interesează: Constanța. Au la dispoziție tinerii constănțeni asemenea locuri care să-i atragă fără să constituie o «problemă»?

Da și nu. Cantitativ, oarecare spațiu există: clubul Direcției navigației maritime, holurile Institutului pedagogic și Casa de cultură a tineretului — plasată nici prea la îndemînă, nici prea la margine, deasupra plajei «Trei papuci». În ce măsură aceste spații ar fi sau nu suficiente, nu ne-am putea da seama decît în condițiile maximei lor solicitări. O asemenea solicitare, din păcate, nu există.

Am văzut elevi furișîndu-se în cel mai ferit ungher al intimului și aparent nevinovatului bistro «Cin-Cin». De ce? Din jenă față de vînzătoarea care-i întreba ostentativ «ce mai serviți?», or ei nu puteau să-și facă rentabilă prezența decît prin servirea unei oranjade. Am văzut, și aceasta ni s-a părut mai dureros, adolescenți în microfauna dubiosului «Atlantic-bar», privind cu un amestec de invidie și admirație la veteranii localului, pentru ca treizeci de minute mai tîrziu să fie legitimați cu ocazia uneia din descinderile pe care miliția trebuie să le organizeze în asemenea locuri. Am văzut adolescenți prinși în vraja tonomatului de la «Furnica» și tulburați imediat de spectacolul lamentabil al unui huligan beat care răsturna tava ospătarei, dovedindu-și apoi virtuozitatea în gesturi obscene.

În același timp, la Casa de cultură a tineretului, timida încercare a unui cocteil fotbalistic a rămas aproape un anonimat.

Revista noastră s-a pronunțat demult, și cu efect, asupra specificului acestor case de cultură (ancheta publicată în numerele 51-52/1968). Rezultatele bucureștene ni se par

Avanpremieră la un club al tineretului? Cîțiși de puțin. Ne aflăm într-un bar de zi. Calmul desăvîrșit al «clienților», figuranți întîmplători, pare întrucîtva teatral. De vină este reporterul și norocul lui de a fi întîlnit figuranți docili și fotogenici.

Atlantic-bar, cadru foarte puțin propice pentru cei tineri, care-și doresc clipe de relaxare la sfîrșit de săptămînă.

Ce facem deseară? Întrebare hebdomadară a tineretului constănțean

imbucurătoare: cluburi profilate, care atrag tinerii.

Instituția omologă din Constanța șovăie între dilemele autofinanțării și ale activității prudente. E un fel de a-ți încrucișa resemnat brațele, asistînd cum floarea vîrstei își scutură din petale printre mesele populate cu marinari străini și bișnițari. Incolorul nu se poate autofinanța!

În sine, nu avem nimic împotriva rentabilizării acestei case de cultură, numai să nu se transforme autofinanțarea, din soluție a creării ei, în pretext al desființării. Rezolvarea: atragerea tinerilor. Simplu în vorbe, dar nici prea complicat în practică.

Spectacolul de revistă «Bună seara fete, bună seara băieți», prezentat de amatori la Casa de cultură, a constituit un «rival» foarte serios prin comunele județului pentru ansamblul profesionist — cu prestigiu consolidat — «Briulețul». Dar cu o floare nu se face primăvară. Dintr-un spectacol aflat în pregătire s-a renunțat la cupletul «Pepsicola» care satiriza prezența fetelor în baruri, pentru că se anunța... dureros de reușit!

O optică mai largă se impune și în tratarea activității pur recreative. În primul rînd — decorul. Autofinanțare? Tinerești? Apoi e bine ca organizația orășenească de tineret să se dovedească nițeluș mai elastică. Credeți că dacă s-ar oferi cazarea unor studenți de la arhitectură sau arte plastice, aceștia, în cîteva săptămîni ale vacanței de vară, nu ar decora benevol localul Casei de cultură făcîndu-l de nerecunoscut?

În al doilea rînd — dotarea. Cîteva jocuri mecanice, electrice, electronice ar atrage tinerii care chibițează fascinantele «spiell»-uri instalate prin holul hotelurilor. Și — bineînțeles — tonomat. Muzică și iarăși muzică!

În al treilea rînd — tradiția. Idei foarte simple pot polariza în jurul lor marea masă a romanticilor care dovedesc un paradoxal «conservatorism» față de noțele originale. Exemple: seri cu anumită ținută vestimentară (un simplu amănunt de garderobă, cum ar fi cravata, batista albă, papionul), concursuri permanente între formațiile de muzică ușoară din oraș etc., etc.

În al patrulea rînd — mai mult interes și dorință de a ajuta din partea altor unități. Aviz T.A.P.L.: în Constanța a existat un bar de zi al tineretului, cu viață scurtă, datorită «desfacerii foarte reduse». Dar cum, dragă Doamne, să nu fie desfacerea redusă cînd o cafea costa 5 lei? Nu e nevoie de localuri pe firmă — pentru tineret, iar în interior — cu mare risipă de spațiu, pompă și regie, ci de un cadru intim, accesibil, deosebit pînă și prin rețetarul aperitivelor.

În sfîrșit, în primul, ultimul și al cincilea rînd — dinamism. Operativitatea să dubleze, cum e și firesc, inițiativa. Altminteri, tinerii de astăzi vor încărunți, vor asculta în papuci «tangoul de demult» și alți tineri le vor lua locul, cu alte gusturi, cu alte «probleme».

Napoleon IANCU
Sergiu ANDON
Fotografii de Elena GHERA

Ștefan Ciubotărașu:

«Limbajul meu nu-i un limbaj aparte cu care să-i fac praf pe novatori...»

de Sanda FAUR

Fotografii de Traian PROSAN

Nu-mi dau seama de ce, curios lucru, aici, în cabina maestrului Ciubotărașu nu mă simt la îndemînă. Nu s-a creat atmosfera, aș zice. Pe mesuțele cu oglinzi sînt cutii cu dresuri, costume vechi, cu miros de praf și corp încălzit atîrnă pe cuier, becurile sclipesc crud, mă rog, toată recuzita unui interviu despre teatru se află la locul ei; maestrul îmi vorbește — firește — despre teatru, dar totul mi se pare făcut, străin. Teatrul tot vibrează în jurul meu, în cutia din perete răsună vocea amenințătoare a regizorului de culise — «începe repetiția actului II, în scenă, vă rog» — de ce oare mi se pare că aici Ștefan Ciubotărașu nu e la el acasă? Îi privesc chipul blajin și violent totodată, de tată bun căruia nu-ți vine să-i ieși în serios răbufnirile colerice, urmăresc mișcările gurii sale tăiate ciudat, asimetric, cu colțul drept alunecînd în jos, îl ascult vorba domoală cu dulci inflexiuni «moldovinești» și deodată, brusc, se face lumină în mintea mea: maestrul n-are nimic de histrion, lui nu-i trebuie fardurile scenei, nici prefăcătoriile îndelung și savant elaborate, el nu ne minte cu coroane de mucava și cu impostații vocale, el nu are ce căuta în anticamera în care se pregătesc convențiile vrăjite ale scenei. Ștefan Ciubotărașu nu e actorul care-și «joacă rolul», fie și desăvîrșit, el e însuși personajul, e «omul acela»; senzația acută de viață autentică, necontrafăcută, te invadează din toate părțile atunci cînd Ciubotărașu calcă greu, apăsat, pămîntul, cînd își dojenește sau își sfătuiește partenerul, cînd își rostește, zemos, mucalit, replicile și atunci toate convențiile sînt pulverizate, nu mai vezi scena, nu te mai supără hîrîitul sonorului, ești doar tu față în față cu personajul și sari, alături de el, peste secole, și conversezi cu Mogîldici, sau cu Mitică Blajinu, sau cu bătrînul dac înțelept, și-i înțelegi, și comunici cu ei, și-i iubești pe fiecare. Și în fiecare din aceștia fierbe viața, dau în clocot energiile vitale, în fiecare mustește cumsecădenia și omenia, în fiecare trăiește intens clipa prezentului.

— *Mă-nțelegeți deci, maestre, de ce cu dv. omul preferă să discute întîi despre azi și nu despre ieri, deși aveți un «ieri» atît de bogat. În treacăt, cîți ani de teatru ați rotunjit, tovarășe Ciubotărașu?*

— Nu prea e întrebarea care să-mi trezească apetitul de vorbă. Noi, cei de vîrsta mea, sîntem niște cocheți, de fel nostalgici, de fel blazați, nu ne plac încă amintirile, nu ne ispitesc încă bilanțurile, noi căutăm pămîntul ca să ne înfigem picioarele mai solid în el, precum Anteu, nu ca să intrăm sub el... Poftim totuși, ca să nu zici că ocolesc problemele spinoase: 40 de ani de teatru, 60 — de viață, împliniți acum, la 21 martie.

— *Mulți înainte, maestre, și la fel de plini!*

— Nu, te rog, nu la fel de plini ca ultimii cinci. În viață se mai întîmplă să ai momente de inerție, să ai impresia că nu trebuiești. Pe mine mă găsești acum într-un asemenea moment. De cinci ani nu joc, nu trebuiesc. E curioasă această părere a unora că vine o clipă — cu totul prematură, după mine — cînd oamenii trebuie să dispară, să pornească în goană, precum turma elefanților bătrîni, să-și găsească cimitirul.

— *Mă uluiți, maestre Ciubotărașu, nu știu ce să cred. Glumiți cumva? Dar ați jucat anul trecut într-un admirabil «Luceafăr», în stagiunea aceasta sînteți prezent în «Strigoii», nu obosim să vă revedem în «Livada cu vișini»...*

— Eu îmi dau într-una străduința să nu rămîn repetent în profesiune, dar «Luceafărul» nu se mai joacă, în «Strigoii» fac un fel de vocalize, mie îmi trebuie un rol cu care să mă iau la trîntă, cu care să mă bat. Există în om o energie care dacă nu e consumată se întoarce împotriva lui și-l ucide. Crede-mă, nu fac complexe și nici crize de vîrste. Sînt doar lucid...

— *Stați o clipă să socotim împreună: cîte spectacole jucați pe săptămînă?*

— În medie, cam unul. Ei, cum vă iese acum socoteala? Timpul gol din jurul meu se dilată, deschide o gură știrbă și e gata să mă înghită. Unii m-au sfătuit să-mi găsesc vreo pasiune, să-mi cumpăr o undiță. Dar eu, în loc de undiță, iau condeiul, poate pescuiesc ceva vorbe. Scriu și eu cîte o poezie, două. Versurile sînt un fel de gimnastică a minții mele.

— *Mi-ați da oare o poezie pe care s-o inserez în interviul de față?*

— O să vă dau. O să vă dau un sonet (ce să-i faci, mie îmi plac încă formele clasice) care e un fel de profesiune de credință artistică: «Limbajul meu nu-i un limbaj aparte, / cu care să-i fac praf pe novatorii»... spun eu acolo, de la bun început.

— *Prefer gestul persiflator al acestor versuri decît amărăciunea cuvintelor de mai înainte. Am venit să discut cu un clocotitor Falstoff sadovenian, care simte în cerul gurii gustul vieții și al vinului, și am dat peste un domn care cochetează cu vîrsta și tristețile.*

— Nu, nu sînt trist. Nu tînjesc. Nu mă revolt. Filozofez. Și asta este cumplit pentru un actor care e, bietul, prin excelență, un om al practicii. Eu am rămas singur cu gîndurile — cu gîndurile mele, notați bine, lucrul acesta e groaznic pentru noi, care lucrăm de obicei cu gîndurile altora — dar fără acțiune. Nu știu cum se face, dar cînd eram tînăr nu încăpeam de bătrîni, iar acum nu mai încap de tineri..., și cînd te gîndești că eu mai sînt încă vînjos și în putere, că spun «60» și nu cred, nu-mi dau seama cînd au trecut anii. Mi se întîmplă lucruri ciudate. Parcă mi se trage covorul de sub picioare. Tinerii îmi iau rolurile, îmi iau femeile, îmi iau pofta de viață, ba mă și dezbrac pînă la urmă. Încep să devin spectator, și nu-mi place. Să nu vă mire dacă mă veți vedea într-o formație de muzică ușoară, urlînd ca să-mi consum otrava mea interioară.

— *Am impresia că discuția aceasta se va desfășura și de acum înainte după un tipic: dv. veți afirma ceva, eu vă voi contrazice vehement.*

— Din politețe, stimată prietenă, din amabilitate...

— *Nu, maestre, dar cred că prima mea impresie a fost cea adevărată: nu am găsit noi, aici, în cabina aceasta, cadrul cel mai fericit al discuției noastre, nu am reușit să-i ridicăm tonusul vital, să-i creăm starea de spirit adecvată.*

— Ei, sigur că o conversație la un pahar de vin bun ar fi fost mult mai antrenantă.

— *Am citit mai demult o schiță despre o gazetăriță debutantă căreia colegii i-au spus — perfizii! —, la primul ei interviu, că nu va putea dezlega limba și inima interlocutorului decît bînd cot la cot cu el. Cînd schița s-a terminat, biata fată dormea tun, cu capul pe brațe, iar inginerul intervievat îi scria, milos, interviul pe colțul mesei. N-aș vrea să vă pun la o treabă atît de ingrată...*

— Îți mulțumesc, dar nici eu n-aș putea să-ți ofer un pahar de vin bun, și nu din zgîrcenie, dar nu-i prea găsești prin restaurantele noastre. Ei, vinul te face mai cumsecade, te face mai tu, îți dezleagă băierile generozității. Eu, ce să fac, m-am deprins să beau vin prost cu oameni de treabă. Dar are și vinul prost un rost pe lumea asta: îți pune organismul la muncă, îl obligă să facă descompuneri chimice. Are metabisulfit? Nu-i nimic, să aibă: agentul nr. X din organism stă de veghe și-l atacă. N-are timp de somn. Toată lumea muncește în mine, nu-i vreme de lîncezeală, nu-i vreme de ruginit. De aia sînt sănătos...

— *Cred că dacă toată lumea muncește, se mai întîmplă să mai și cînte, să rîdă și să danseze. Sper ca măcar atunci să fiți un interlocutor care vede «viața în roz», chiar dacă e un*

tînăr sexagenar, supărat că nu are cu cine să se ia pe scenă la trîntă.

— Nu-i chiar așa. Pentru mine, sincer vorbind, a vorbi e un chin. Actorii sînt niște inhibați, sînt învățați să tacă. Știți răspunsul acelui artist comic care a fost întrebat într-o dimineață: «De ce ești atît de trist?». «Mă odihnesc», a replicat el. Așa și cu mine: mă odihnesc tăcînd. Îmi place tăcerea. Sînt un timid, cuvintele mă sperie.

— *Dar vă folosiți de ele, le exploatați, după cum spuneați, în scris.*

— E un fel de a vorbi cu mine însumi. Vezi mata, eu am fost mereu cu un text în mînă și m-am răstit mereu la el, așa-ți cere personajul din fața ta: ori tu, ori el. Care pe care. În poezie nu mă răstesc la nimeni, pot fi pașnic. Am iubit mult și pictura, am aderență la ea, pot să mă ating de pictură fără să mă rușinez, ca și de muzică. Și uite că am făcut teatru, care-mi era cel mai puțin la îndemînă. Scriitorul stă cu el, buchisește hîrtia, dar pe mine m-a blestemat Dumnezeu și m-a azvîrlit drept în fața oamenilor. La începutul carierei am avut crize de timiditate, dar nu știți cum e, timidul țipă cîteodată cel mai tare, am țipat și eu cît m-au ținut plămînii.

— *Ce v-a dat teatrul, maestre?*

— Totul. Mi-a dat bucurie, mi-a dat echilibru, mi-a dat un rost. N-am scos toată viața capul din cutia cu iluzii. Dacă n-ar fi fost celula asta, colivia asta în care ne aflăm acum și care îți programează, ca un ordinator electronic, totul, și cînd să mănînci, și cînd să te culci, și cînd să bei, și cum să existi, cine știe ce aș fi făcut eu cu prădalnica mea de viață, așa pătimaș, sufletist și coleric cum sînt. Teatrul acesta e o obsesie, repetițiile, căutările nesfîrșite sînt un chin, o piatră a lui Sisif pe care o cari mereu sus-jos, jos-sus, dar toate chinurile acestea sînt pline de voluptate. Întreabă orice actor dacă ar renunța la ele, și ai să auzi ce-o să-ți răspundă.

— *E gustul succesului, e gustul puterii care vă amețește, maestre, atunci cînd simțiți că stăpîniți publicul, că-l aveți în mînă.*

— Este, draga mea, este, ce să te mint. Succesul acesta e o baie de satisfacție, dar pățește ca șoarecele ce se rătăcește într-un stup: sar îndată albinele pe el, îl înțeapă, îl îmbălsămează și îi îngroapă în ceară parfumată, să nu infesteze cumva stupul. Nu ai timp să simți dulceața de miere a succesului, el capătă imediat un gust amar.

— *Sînteți nedrept cu publicul...*

— Nu la public mă gîndeam acum. Pentru public actorul este gata să facă totul, dar, dacă e cinstit, ocolește premeditat un lucru: să se gîndească, cînd e pe scenă, la public. Cum îți îndrepți gîndul și colțul ochiului spre el, cum îl trădezi, cum îl minți. Creația e un act de izolare, o stare specială de concentrare, spontaneitatea și prospețimea lui sînt mereu în funcție de cum îți uiți și cum îți regăsești replicile în fiecare seară. Îmi creez de fiecare dată adevărul momentului, ca și cînd atunci abia se creează lumea. Vezi mata, un spectacol se cioplește, îți bagi mîinile în el ca în aluatul de cozonac, pînă la coate, îl scormonești, îl frămînți, îl cauți, îl modelezi de fiecare dată și, neapărat, îl uiți pînă la reprezentația următoare, dacă ești cinstit cu el și cu tine.

— *Dar talentul, ce gîndiți despre talent?*

— Talentul e o acumulare de biologie și istorie: indivizii însumează istoria și abia din cînd în cînd se întîmplă ca unul din specie să posede harul. Harul acesta e o explozie necesară: Creangă nu e un scriitor, el nu scrie literatură în sensul obișnuit al cuvîntului, el e o explozie a culturii. Talentul e o binecuvîntare, dar și un blestem. își cere să jertfești totul, timpul tău, plăcerile tale, ba chiar și pe tine însuți. Și pe urmă, harul acesta trebuie într-una altoit cu cultură, altfel nu merge, iar pentru citit nu-ți prea rămîne timp dacă ești un actor bine și intens folosit. E aici un cerc vicios, o mică tragedie a actorului, căruia teatrul îi înfulecă tot timpul; teatrul înseamnă practică, înseamnă «pune mîna și fă». Înseamnă «Hic Rhodos, hic salta», dar pe scenă nu poți să sari fără a risca să-ți fringi gîtul dacă nu ți-ai antrenat solid spiritul.

— *În fața cîtor roluri ați spus, în cariera dumneavoastră, «hic salta», maestre?*

— Păi cred că au fost vreo trei sute. Dar a bătut vîntul atît de tare în mine, încît a dărîmat toate rolurile. Nu a rămas nimic. De fapt, după un actor nu rămîne în general nimic.

— *Dar există filmul, există televiziunea...*

— E adevărat, pelicula a început acum să mai stringă ceva amintiri despre noi, și eu prețuiesc filmul, s-a lipit de mine, nu-l reneg, ca alții. Dar aș vrea să vă fac o destăinuire: și în film, ca și în teatru, unii regizori tineri ne complexează, ne pun într-o situație aparte, din pricina complexelor lor de superioritate. Nu-mi vine totuși să cred că noi — hai să zic vîrstnicii — nu-i putem înțelege și juca pe dramaturgii cei noi și moderni; să mă ierte Dumnezeu, dar eu am făcut asemenea teatru «modern» acum 40 de ani, cînd intrasem tînăr debutant la Naționalul ieșean pe mîna unor mari gînditori și oameni de cultură teatrală ca Ion Sava și Aurel Ion Maican. Lașul a fost atunci pepiniera unor mari și curajoase talente, regizorii aceștia se nășteau o dată cu noi, făceam împreună pasionante experiențe teatrale, «experimentul» nu-i o descoperire a junilor regizori de azi.

— *Ce gen de teatru preferați, tovarășe Ciubotăraș?*

— Teatrul pieptănat de toate racilele, teatrul cinstit, teatrul bun. Profesorul meu, distinsul om de cultură Mihai Codreanu, ne-a învățat să facem de toate, să facem teatru cu credință. Îmi place să joc comedie dacă nu vă supărați. Noi, românii, simțim vesela prin toți porii, sîntem un popor vesel, cu simțul umorului: Eugen Ionescu a plecat de aici cu legea rîsului și a făcut dîrdî.

— *Ați făcut multă comedie în regia maestrului Sică Alexandrescu, dacă nu mă înșel.*

— Da, el m-a descoperit cu ochiul lui, el m-a format cu mîna lui. În drumul spre teatru esențial e să întîlnești omul providențial care să-ți dea cheia să poți ieși din cușca ta. Pentru mine, prima întîlnire hotărîtoare a fost cea cu profesorul Mihai Codreanu, care avea un colosal fler al talentelor. Tinerii se simt atrași de teatru ca de o magie, dar mulți sînt chemați, puțini cei aleși. Trebuie neapărat cineva care să vadă adevărul din tine și să ți-l pună și ție în față. O dată ce l-ai aflat, răzbești, oricît de greu ar fi drumul; te îndîrjesc pînă și eșecurile.

— *Și a fost greu drumul dv. în artă?*

— N-a fost ușor. Eu era să fiu cizmar, dragă tovarășă gazetăriță, tata m-a dat să fac ucenicia aici, în București, la un pantofar care ajunsese «ca soldat» în timpul primului război mondial, pe la noi, prin Lipovățul Vasluiului. Zicea să ajung mai domn ca el, care a rămas calic și frînar ceferist o viață. Am ucenicit trei ani la Ene Filipescu, cizmărie n-am învățat, că în trei ani abia apucai să tragi bine cu mătura și să cunoști adresele clienților, dar aici am prins gustul de otrava dulce a teatrului. La domnul Ene al meu își făcea încălțări tot coconetul Bucureștiului, toate actrițele de soi, și așa, tot ducînd sub braț pantofiorii Marioarei Zimniceanu, ori ai Marietei Anca, ori ai lui Valentineanu, mă întorceam cu bilete de favoare în buzunar în loc de bacșiș. Erau ele tocmai sus, la cucurigu, dar de acolo am văzut — fascinat, vrăjit, fericit — «înșir-te mărgărite», ori «Puterea întunericului» cu Morțun, ori «Scrisoarea pierdută» cu Iancu Petrescu și Brezeanu...

— *Și cum ați ajuns de la balcon pe scenă?*

— Prin tot soiul de întîmplări încurcate, amestecînd anii de liceu cu cei de Conservator, pe cei de Conservator cu cei de armată, pe cei de armată cu cei de figurație la Naționalul ieșean... Eram mare spunător de versuri, îl recitam cu foc pe Lesnea, și așa m-a cunoscut Ionel Teodoreanu, pe atunci director al teatrului. Am intrat în teatru prin porțile poeziei: 14 ani am rămas la Naționalul ieșean și în toți cei 14 ani n-am renunțat niciodată la poezie.

— *Nu v-am auzit de mult recitînd, maestre.*

— S-ar putea să fie și vina mea. Dar eu am nevoie să fiu luat tare de un regizor, am nevoie de un mentor spiritual care să mă înțeleagă, să scotocească în mine, să scoată ce e bun, să scuture inerțiile, să mă biciuiască fără a mă umili, am mereu nevoie de o picătură de nebunie înțeleaptă care să vină dinafară.

— *Mie mi se pare că aveți suficientă forță pentru a vă descătușa singur «furiile interioare». Totdeauna am prețuit vitalitatea, pofta dv. de viață, atît de tonic dezlănțuite pe scenă.*

— Da, iubesc viața, o iubesc cu ochii, cu urechile, cu nasul, și n-a trebuit să-i citesc pe Rabelais pentru a simți asta. Iubesc iubirea. Cred că fără femei viața are gust sălciu, iar fără iubire arta e ca o moară fără grăunțe. Femeia e ca lumina zilei care și se pare albă, neutră, și numai cînd o privești cu toți ochii descoperi bogăția și geneza spectrului solar. E drept că pe Soare mai afli uneori și puncte negre...

— *Vedeți, maestre, n-am greșit cînd spuneam că sînteți asemeni unui Falstaff care are cerul gurii sensibilizat la gustul vieții.*

— Și uite, ca să-ți fac plăcere și să terminăm interviul nu cu nota gravă în care l-am început ci în nota optimistă pe care o dorești, să-ți spun că acum pregătesc totuși un rol care îmi face plăcere. E și personajul acesta un fel de Falstaff în care fierb dorințe tîrzii, un senior ușor ridicol; de altfel, piesa aceasta, «Iubire pentru iubire», e o fermecătoare comedie plină de încurcături și qui-pro-quo-uri, cu frivolități amestecate cu reflecții amărui, pe care o repetăm cu toții — și Carmen Stănescu, și Mimi Enăceanu, și Mariela Petrescu, și Cottescu, și Schäffer — cu încîntare. Regizorul — Emil Mandric — e un băiat de zahăr: are idei și răbdare. Ne suportă. Ce poți să-i ceri în plus?

— *Eu vă cer ceva: sonetul.*

— Poftim. Se intitulează *«Invitație la vals»*:

«Limbajul meu nu-i un limbaj aparte
Cu care să-i fac praf pe novatori;
Nu-i nici alambicat cu suc de flori
S-ademenească nasul de departe...

Numai puțin de-l scuturi sau măsori
Vezi că vorbește neoaș ca din carte,
Ba și-nțelegi în cea mai mare parte
Ce spune... Că la mine așa-i: ori-ori.

Să s-exprime afectat sau fals
Co-n riturile voastre? Dimpotrivă:
Eu ca să vă arăt cît de banal-s

Termin, în loc de altă tentativă,
Sonetul chiar în clipa asta și vă
Invit, cu versul, la un tur de vals ...»

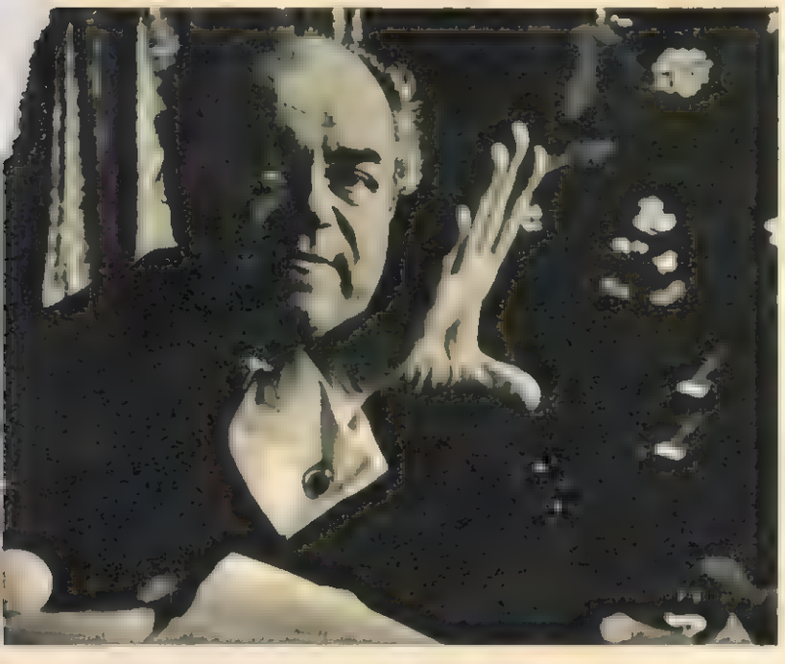

GASTRONOMICĂ

CU SURPRIZE

Nu trebuie să vă alarmați dacă vă treziți pe nepusă masă ridicat la rangul de gazdă de cîțiva prieteni simpatici și sănătoși. Nu trebuie să vă alarmați nici dacă printre ei se află — cunoscut sau necunoscut de dv. — și vreun moftangiu, unul dintre cei care după ce a făcut o excursie în circuit și a băut un Campari plătit de alții la «Carpați» sau «Lido», o dată sosit la dv. exprimă după primele cinci minute, cu o voce ușor obosită, ușor tărăgănată, bine timbrată, următoarea judecată doctă, calificată de grămătici drept propozițione apelativ-interogativă:

— Băieții, da' f-un vizichi se truvă în domiciliul ăsta?

În acest caz, cu tonul cel mai firesc din lume și jovialitatea unei gazde binecrescute, puteți răspunde intelectualului:

— Bătrîne, pentru un om umblat, ca matale, am un «mamut-drinc» extra: trei stele și-un crocodil.

Și, cu amabilitatea care vă este proprie, invitați-vă musafirii în jurul mesei, iar pe fața de masă imaculată puneți un platouaș de piftie împănată cu zgîrciuri de urechi și cozi de purcel vesel, care să poată fi conjugată perfect cu cîte un țoi de spumă de drojdie, ușor de găsit la orice alimentară. Istețului îi turnați într-o sondă — dintr-o sticlă decorată cu imaginație — o doză de «mamut-drinc». (Pentru informarea dv., băutura se prepară dintr-un sfert de spirt alb amestecat cu 50 g esență de izmă creață și 30 g fiertură de simburași de ardei iuți. Praf de pușcă nu mai este necesar.)

Toastul se face pe categorii: fiecare urînd celuilalt «sănătate și virtute» de cîte ori vrea și are timp în intervalul dintre înghițituri.

După acest scurt aperitiv, în calitate de gazdă, trebuie să țineți un mic spicî — dar nu înainte de a înarma pe moftangiul păcălit cu un autosifon spre a se putea răcori pe parcurs.

Deci, în cîteva cuvinte, în care subliniați plăcerea pe care o încercați văzîndu-l, aduceți-le la cunoștință că pentru a vă putea bucura și mai mult de prezența lor îi veți face să participe direct la prepararea bucatelor pe care le veți oferi.

Ca atare, instalați în mijlocul mesei un reșou electric sau o spirtieră de voiaj pe care puneți un mic vas. În vas introduceți 300 g ulei, și cînd începe să fiarbă ușor, așezați alături o farfurie întinsă pe care ați pus mici cuburi de file crud de porc sau de ceafă afumată. Oaspeții vor trebui să-și la singuri cu furculița lungă cîte o bucățică și s-o introducă în uleiul care fierbe și de unde o vor ridica după 3—4 minute pentru a o consuma. Se poate continua cu bucăți de pește sau ciuperci crude. După o jumătate de oră veselă schimbați vasul cu altul curat, în care introduceți 100—150 g vin alb sec și 200 g șvaițer ras. Cînd fierbe și totul se transformă într-o pastă, fiecare înmoaie o bucățică de pîine (bineînțeles, înfiptă într-o furculiță) în pasta respectivă. Și pentru ca să se poată repeta cît mai des figura, îi ajutați cu cîte un pahar de vin, tot alb și tot sec.

Cînd operațiile de mestecat, băut și conversat au ajuns la o temperatură convenabilă, fiți îngăduitori: iertați-l pe moftangiu, oferind cu încredere tuturor, deci și lui, cîteva mere proaspete, rubiconde.

După un moment de reculegere, cei rămași trebuie premiați cu cîte o cafea. Dar nu o cafea oarecare, ci o cafea care să le stimuleze imaginația și verva. Pentru aceasta preparați o cafea obișnuită, tare, fără zahăr, pe care o turnați în cești ceva mai largi. Apoi, cîndfiecărui comesean cîte o lingură rotundă, îndemnați să-și pună în ea cîte o bucată de zahăr și turnați peste zahăr rom Jamaica din belșug (adică cît ține lingura). Cu un chibrit, aprindeți romul. Lingurile înflăcărate vor fi introduse în cești pentru a amesteca zahărul.

Desigur, la acest ritual oaspeții trebuie să facă aprecierile cuvenite la adresa gazdei, cine nu se va simți va fi obligat de plenul oaspeților — la propunerea gazdei — să cînte o melodie pop sau să invite pe cei de față a doua zi la el acasă.

Fiți convinși că vinovatul va prefera varianta a doua. Dacă nu, veți trebui să alegeți unul prin tragere la sorți. Dv. însă să fiți atenți ca nu cumva a doua zi, în calitate de musafir, s-o faceți pe moftangiul. Că de, mai sînt și alții cu idei.

P.P. NAȘU

varietăți

ÎN NUMELE SPERANȚEI, LUMINII, OMULUI...

În incinta lui «Expo '70»-Osaka a fost construită această sală de spectacole de 500 de locuri, botezată «Viziune globală». Particularitatea construcției, de fapt unicitatea ei, constă în faptul că ea se rotește cu 360°, așa ca spectatorii să poată urmări proiecția de pe nouă ecrane dispuse circular. Filmul, special pregătit pentru inaugurarea sălii, are ca temă tineretul lumii în fața sarcinilor sale de a construi viitorul umanității. Întregul pavilion are ca deviză cuvintele «Speranța, Lumina, Omul».

PRIMA... SECUNDĂ!

După ce a absolvit cursurile școlilor de toate gradele ale învățământului marinăresc din Anglia și după ce și-a dovedit destoinicia de om al mării — de la mus la cadet — tînăra Sheila Ann Edmundson, în vîrstă de 20 de ani, și-a văzut împlinit visul de a fi confirmată ca primul ofițer secund de sex feminin din marina britanică. În prezent, proaspăta ofițereasă își face serviciul pe petrolierul «Naess Champion» de 90 000 de tone.

ÎNVINGĂTORUL

Înfruntînd concurenți temuți, cu pedigriuri ilustre și de rase nobile, precum terieri Cairn, Yorkshire și West Highland, pechinezi, labradori, dalmații, caniche pitic etc., un «ciobanesc» german a obținut la expoziția canină organizată de Kennel-Club din Londra titlul suprem: campion mondial.

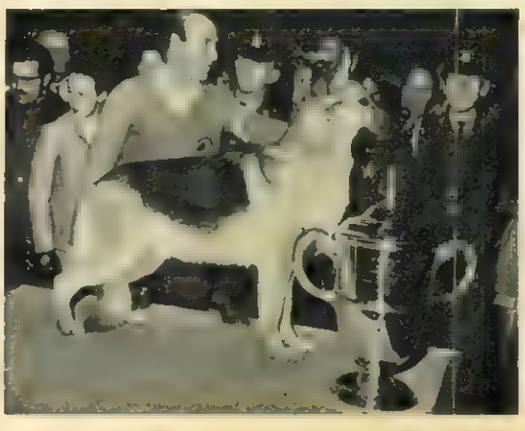

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE ÎN CIFRE...

• cea mai mare

cifră care are o denumire este un *centilion*, cu semnificații deosebite în diferite țări. Astfel, în Anglia centilionul este egal cu 10 la puterea 600 sau cifra 1 urmată de 600 de zerouri. În Franța, centilionul este egal cu 10 la puterea 303.

• omul

considerat a fi fost cel mai bogat din lume și din toate timpurile a fost Assurbanipal, ultimul rege însemnat al Asiriei. El a lăsat după moarte (anul 631 î.e.n.) o avere fabuloasă de 5 milioane talanți de aur, ceea ce echivalează astăzi cu peste 1 566 miliarde de dolari.

• bancnota

cu cea mai mare valoare nominală este cea de 100 000 dolari, dar în Anglia au fost emise înainte de anul 1812 bancnote de 2 milioane lire sterline, care mai există însă se folosesc numai de către guvernul britanic pentru decontările sale interne.

• faima

că cel mai econom popor ar fi scoțienii nu mai rezistă. Statistici recente arată că japonezii depun la bănci sau păstrează la «ciorap» 20,3% din venitul lor.

• moștenirea

cea mai mare care a fost lăsată unor animale a fost înregistrată în 1963 în S.U.A. Doctorul William Grier din San Domingo a lăsat întreaga sa avere — 415 000 dolari — celor două pisici ale sale, «Helicat» și «Brownie». Cînd au murit, în 1965, averea a revenit Universității «George Washington» din Washington.

• cele mai vechi

monede metalice din lume sînt considerate cele din aliaj de aur și argint bătute în Lidia (Asia Mică), în jurul anului 700 î.e.n.

• cele mai mici

monede din lume sînt monedele denumite... gămălii, care erau bătute în India de sud în jurul anului 1800. O monedă de acest fel cîntărea 0,0648 dintr-un gram.

PE STRĂBUNICA AERODINAMICELOR O PUTEȚI ÎNTÎLNI LA BUCUREȘTI

Vă mai reamintiți de automobilele anului 1922? Mai băstrau încă liniile pline de grație ale trăsurilor cu cai. Alături de ele însă a apărut, acum aproape cincizeci de ani, primul automobil aerodinamic din lume, construit de un român. Era — după cum vedem în fotografie — o limuzină de o formă îndrăzneață, nemaiîntîlnită pînă atunci, avînd partea din urmă ascuțită iar cabina conducătorului și a pasagerilor plasată în față. Această străbunică a automobilelor aerodinamice a fost inventată de inginerul Aurel Persu, azi în vîrstă de 80 de ani. Domnia-sa este autorul a 12 invenții cu brevete internaționale. Diploma sa de inginer, eliberată în 1913 de Institutul politehnic din Berlin-Charlottenburg, poartă mențiunea: șef de promoție. Despre automobilul aerodinamic aflăm următoarele: a fost construit la Berlin în anul 1922 și încercat în 1923. A rulat pe șoselele europene (inclusiv ruta Berlin-București) peste 100 000 km. A fost primul automobil din lume construit în formă aerodinamică pentru învingerea rezistenței aerului și în același timp primul autovehicul cu roțile ascunse în caroserie. Primit la început ca o curiozitate, a fost repede popularizat, ceea ce a dus la revoluționarea industriei automobilistice mondiale, în deceniile următoare linia aerodinamică fiind adoptată pretutindeni.

Bătrîna mașină a fost donată Muzeului tehnic și în prezent i se fac pregătirile necesare pentru a fi repusă în funcțiune. O vom vedea, în vara aceasta, circulînd, cu număr nou de București și cu inscripția: Automobilul inginerului Aurel Persu, construit în anul 1922 — primul automobil aerodinamic din lume.

Ion MANTA

LEONARD SAU LEOPON ?

Din căsătoria leopardului Kaneo cu leoaica Sonoko s-au născut cinci pui Vi-l prezentăm pe unul din ei, splendidul Johnny, cu cap de leu și blană de leopard. De fapt, să i se dea un nume nu a fost prea greu. Mai dificil pentru specialiștii japonezi cărora le-a reușit această încrucișare senzațională a fost să dea un nume noii specii zoologice. Au rămas în discuție variantele *Leonard* sau *Leopon*.

F

FAIZANT*)

UMOR ÎN CULORI

..Şi-aşa! Am uitat să-mi iau tuburile de verde...

— Treci la treabă. Ce naiba ai rămas aşa pe gînduri?..

— După cum conduceţi mi-am dat seama imediat că nu sînteţi parizian.

— Şi de ce, mă rog, tocana mea trebuie să semene cu o tocană?

— Domnul Beethoven vă trimite vorbă că-i fa diez, ce dracu!...

*) Cunoscut caricaturist parizian

COOPERAŢIA DE CONSUM

COOP

VĂ OFERĂ

UN POPAS
PLĂCUT

LA CABANA
TURISTICĂ

„Căprioara"

PETREŞTI - VRANCEA

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

STRIP

Sisi Uragan, dezlănțuita, nu e decît o fată timidă, cam trecută, singură și tristă. Ea evoluează pe mica scenă de la «Florida» — o bombă din Pigalle, fostă cîndva o cizmărie — la demisol, cițiva pași de casa pe a cărei scară, cîndva, o pariziană a născut-o pe Edith Piaf. În fața barului ținut într-o permanentă semiobscuritate, Sisi Uragan, rușinoasa, apare sub tunetele și trăsnetele unei benzi de magnetofon, străfulgerată de jocul a două reflectoare-cuțit, lansîndu-se într-un dans de mică vrăjitoare aflată în plină transă erotică.

Rafalele percuției, agrementate cu sughițuri și cacofonii de chitară în supervoltaj, se transmit printr-un megafon afară, la lumina zilei sau sub tremurul livid al neonului, ademenind cu zvîcnetele sale nervii încărcați ca niște acumulatoare, urechile în al ertă și ochii amețiți de panourile cu fotografii «artistice». Pe trotuar, un majordom de cafenea în costum negru, cu fireturi, împarte generos invitații cu conținut deocheat, trăgîndu-te de mînecă la cea mai mică ezitare, învăluindu-te în gesturi mai mult energice decît curtenitoare, gata să lase din preț, promițînd toate splendorile de eden ale erotomanilor la pretul unei perechi de crenvurști. În realitate, acolo jos, la măsuța microscopică, p taburetul strîmt ca un scăunel de pian, o sticlă de bere costă cît o ladă, iar un deget de whisky prost face cît o sticlă de Courvoisier Băutura e însă un pretext obligatoriu, dar numai un pretext, căci aici distinsa clientelă nu vine să bea ci să privească. E strip-tease «permanent». Parisul i-a dat și acestui gen de spectacol, importat din America, ceva din șicul său, o notă de umor, cîteva sute de «artiste» nelipsite de oarecare farmec fizic, o notă de pudoare fără pudoare, și peste toate, un ton ironic mai evident ori mai subtil pe care numai parizienii îl pot sesiza. De altfel, ei formează contingentul cel mai puțin numeros din clientela acestor stabilimente. Turiștii străini, provincialii, militarii în permisie și marinarii, vicioșii autoamorului, adolescenți cu ochi avizi și bătrîni cu degete tremurătoare de parcă ar număra continuu bancnote se lasă mai ușor trași de mînecă și plasați de un chelner cu lanternă în orbecăiala în care siluetele abia se disting.

Sisi Uragan, înveșmîntată demontabil, are o privire fatală, picioare de cal rasat și sîni de parafină. Nimic în afara culorii părului n-o deosebește de Kiki Dollar sau de Frou-Frou la Candide. Doar banda sonoră se schimbă și vestimentația, care nu e croită decît pentru a fi scoasă mai ușor.

Sînt două duzini de fete care se «produc» și părăsesc în grabă scena pentru a încăleca pe șaua unui scuter și a se lansa în zigzag printre șuvoiul de mașini ca să ajungă pe secunde numărate și să-și repete numărul la «Pierrot», la «Maxy» sau la «Tomate», pe preacucernica stradă din Montmartre cu idilicul nume de Notre Dame la Lorette.

Curiosul care ar face într-o singură zi turul tuturor acestor «boîte» le-ar descoperi și pe Sisi, și pe Kiki, și Frou-Frou, pretutindeni, apărînd cu o regularitate de ceasornic, cu timpul cronometrat de tirul țevilor de eșapament, sub acceleratorul rotit cu furie în pumnul unui înger protector cu bluză de piele și pantaloni Lewy Straus. Industria strip-tease-ului de mîna a doua nu este prea generoasă cu pensionarele sale, onorariile sînt mizere și micii patroni, uniți într-o conjurație solidară și neînduplecată ca o Mafie, sînt necruțători cu încălcarea disciplinei.

Fetele s-au visat cîndva balerine la Operă sau capete de afiș la «Folies Bergeres», la «Casino de Paris», la «Moulin Rouge» sau la «Narcisse». N-au reușit sau nici n-au apucat să încerce, au abandonat și, pentru a nu le devora trotuarul cu legile lui și mai implacabile, se lasă consumate de un Eros de butaforie cuibărit în semiîntunericul pivnițelor cu clientelă de doi franci jumate, avidă de cel mai banal dintre spectacolele umane, dezbrăcatul.

Francezii au început să vorbească de o invazie erotică sosită la ei cu destulă întîrziere față de apariția explozivă în Suedia, Danemarca, Germania Federală sau în Statele Unite. Cei trei «P» — Păcat, Porno, Perversitate — dau editorilor, patronilor de stabilimente specializate, un al patrulea P — Prosperitate. Publicitatea se sexualizează. Săgeata lui Eros este făcută din celuloidul filmelor licențioase, din ebonita discurilor libertine, din hîrtia cărților care nu se mai vînd pe sub manta, din cerneala afișelor deocheate. În cadrul așa-numitei «revoluții sexuale», zeului amorului i se propun trei căi de supraviețuire: cea realist-naturalistă fundamentată solid de scandinavi, cea pedagogico-profilactică preconizată de vestul Germaniei sau parapornografismul anglo-american.

Acuzat totdeauna de frivolitate, francezul se lasă însă mai puțin tentat de investigația comercială a sexului. Tot în Pigalle există de mai mulți ani, ca o replică plină de ironie la dezmățul lui Eros, un așa-numit «Cabaret du Neant», cu pereți negri, funerari, cu lumină sepulcrală, cu îz de luminări, de tămîie, cu scena ca o criptă de cavou. Aici se face strip-tease «total». Chelnerii sînt îmbrăcați în costume de cioclii, mesele sînt capace de sicrie, candelabrele făcute din femure și căpățîni de mort. Se mănîncă după o listă de bucate de la balul vampirilor, iar forma de apelațiune între chelnerii-cioclii și clientela cu sîngele cam înghețat în vine este: «frate». Pe scena-cavou cu coroane de plumb evoluează într-un dans macabru «striptizoaicele» morții. Își scot cu gesturi cît mai excitante îmbrăcămintea verzuie, dezvăluind făpturi livide, parcă abia deshumate, apoi, printr-o excepțională tehnică de lumini trucate și reflexe de oglinzi, scot restul: părul, ochii, carnea coapselor, sînii, pînă cînd le rămîn doar scheletele să danseze frenetic french-can-can-ul pe vulcan.

Și mai departe?

tv

de Felicia ANTIP

PREMIERE, ȘOARECI, SCĂRI ȘI ALTELE

Dubla premieră Scriitorul Dorel Dorian ne-a demonstrat ce pot face dramaturgii români pentru televiziune: să scrie scenarii anume destinate ei, așa cum este «Teatru cu bile» Regizorul Petre Sava Băleanu ne-a demonstrat ce poate face televiziunea pentru dramaturgii români: să le asigure o transpunere pe ecran perfectă, o distribuție ideală. Actorul Liviu Ciulei ne-a demonstrat ce poate face o mare personalitate artistică pentru teatrul televiziunii. Și astfel am avut o dublă premieră: cea dintîi înregistrare pe film a unei piese scrise special pentru televiziunea română și cea dintîi apariție a lui Liviu Ciulei ca actor pe micul ecran.

Numai televiziunea avea posibilitatea de a reprezenta inteligibil și convingător această dramă a eșecului unui om de teatru care își întreține iluzia c-ar fi putut să fie un mare creator. Pe micul ecran, machiorul și alter ego-ul său apar simultan, dialoghează. El vorbește tot timpul cu fata plăsmuită în reveriile sale, dar noi înțelegem că întîmplarea i-a adus pentru o dată în față o interlocutoare în carne și oase Înțelegem că ea, nedumerită la început, acceptă apoi să intre în jocul lui. Înțelegem ce simte el în final, cînd își dă seama că realul a dat buzna, fără avertisment, în lumea creată de propria sa imaginație. Numai Liviu Ciulei, cel mai complet dintre oamenii noștri de teatru, ne putea face să simțim cu înseamnă să fii totodată regizor, actor, scenograf, costumier, jucînd rolul unui om care a fost cîndva sau niciodată toate acestea, dar nu e de fapt decît un slujitor mărunt al mirajului scenei. Frumoasa Ilinca Tomoroveanu și-a înțeles dificilul personaj, care nu este ceea ce pare a fi.

Și pentru a încheia această scurtă demonstrație menită să arate că teatrul televiziunii merită să fie slujit de dramaturgi pentru că e dispus și în măsură să-i slujească, la rîndul său, admirabil, să amintim și sugestivul joc al oglinzilor, fascinantul decor compus din elementele a sute de decoruri posibile, creația arhitectei Teodora Dinulescu.

Psihologia șoarecelui. La una dintre extrem de interesantele emisiuni ale ciclului «Mai aveți o întrebare?» am aflat: mult mai lesne se dezvață pisica de năravul de a prinde șoareci decît șoarecele de teama față de pisică. Și m-am întrebat: să fie oare șoarecele mai prost decît pisica? Nu, mi-am răspuns. Știe el ce știe. Și oricine se găsește pe post de șoarece, să facă la fel ca el: s-o lase pe pisică să ia premiul ! la materia reconciliere.

Mickey sau Mighty? Vorbind despre șoareci, să vărsăm împreună o lacrimă în memoria lui Mickey Mouse (Șoricel Mititel), detronat în imperiul desenului animat și în simpatia generală de Mighty Mouse — Șoarecele cel Tare și Mare, Suprașoarecele, Mus ex Machina. Nu mai trăim în epoca de glorie a șireteniei înțelepte, cînd spiritul învingea, jucîndu-se, materia și Șoricel Mititel își trăgea pe sfoară adversarii mătăhăloși. Mighty Mouse are bicepși și racheță și își zdrobește fizic dușmanii. Dar eu una — socotiți-mă demodată sau cum veți vrea — rid albastru de isprăvile lui Mighty Mouse și mi-e dor de drăcușorul cel mic și isteț de altădată

O scară e o scară, e o... În apartamentul Tarei King, scara are un bine determinat rol funcțional, iar scenariul e scris ținîndu-se seama de existența ei. Acrobaticele isprăvi de efect ale «Răzbunătorilor» au neapărat nevoie de această scară. Pe scena teatrului de la Brașov, scara a fost un sistem de furci caudine, un purgatoriu la capătul căruia concurentele ajungeau fisticite, sleite, distruse de neștiința de a cobori cu grație și dezinvoltură lungul șir de trepte spre paradisul scenei. Excesiv de discrete în alte prilejuri, camerele de luat vederi le-au urmărit cu o crudă plăcere pașii împiedicați, nesiguri. Cum s-a soldat lupta cu scara? Simplu. Prin ignorarea ei. Începînd din cea de-a doua zi a festivalului, concurentele au învățat să ocolească primejdioasa scară, să vină în scenă printr-o intrare laterală, ca și cum masiva construcție nici n-ar fi existat sau ar fi fost un element de decor cu altă funcționalitate. Dar la ce folosește o scară atunci cînd e mai bine fără scară?

sport

de Emanuel VALERIU

CROSUL — o floare veștedă ?

Castanii, dezgoliți de frunze de toamna trecută și de zăpadă, de soarele primăverii care sosea, nu puteau umbri aleile șoselei Kiseleff în acea duminică, desenînd doar pe chipurile celor aflați acolo, ca și pe pămîntul abia zvîntat ori acoperit de frunzele ruginite care traversaseră tarna, desene geometrice de o infinită varietate; oamenii circulau grupuri-grupuri în direcția Arcului de Triumf sau în cea a Hipodromului, mutați parcă de un vînt puternic suflînd la răstimpuri inegale. Agitația aceasta mărunță, strecurată sub cupolele tragice ale uriașilor castani desfrunziți, înfrumusețată însă de prospețimea noului sezon, se datora unui eveniment sportiv: crosul. Nu era nici finala campionatului național, nici confruntarea celor mai buni alergători din Balcani, ci crosul nostru de fiecare duminică, cel cu care ne obișnuisem și care nu puteau lipsi fără a ne lăsa sentimentul unei crude cezuri afective. Cei mai curajoși porneau în întîmpinarea plutonului, dar fidelii nu se puteau dezlipi de locul sosirii, unii dintre ei deținînd și echipamentul «civil» al cîtorva concurenți, cei mai mulți nevrînd să-și refuze plăcerea de a-l aplauda pe învingător. Deodată apare un biciclist purtînd o șapcă în carouri, pedalînd cu haina desfăcută la piept, ținînd ghidonul cu o singură mînă, cealaltă, ridicată spre cer, părînd să fluture, ca pe un steag, marea veste adusă de pe traseu și pe care amatorul nostru o rostește, probabil întocmai soldatului legendar al Maratonului: «Manea-covrigarul a mîncat bătaie !» Cel care-l învingea pe crosicul nr. 1 al țării nu era alcul decît Dinu Cristea, asul de mai tîrziu.

Scena ca cea descrisă se petrecuseră, în același loc, sub frunzișul rărit și colorat de trecutele toamne, cu alți eroi și — fără îndoială — cîți învingeroa lui Ilie sau Cucu stîrniseră, la o vreme anume, aceleași sentimente de uimire, tristețe și satisfacție ca și acum, în clipa de cumpănă în care un idol se prăbușea iar altul, încă necunoscut, se grăbea să-i ia locul.

Evocam aceste momente și altele multe, duminică dimineața, în superbul parc al castelului Știrbei, înfrumusețat de cea dîntîi zi de primăvară... legală, cu vechii arțeși Vasile Firea, Ianculescu, C. Mortun, A. Baicu, ne aminteam de condițiile precare ale acestui sport, dar și de sursa de talente reprezentată de sat și de armată,exploatată de unele asociații de pe atunci: A.S. Grănicerul, mai cu seamă, comparam înfățișarea crosiților pe care-i vedeam concurînd, cu cea a foștilor campioni, dintre care unii se aflau chiar în parc: Dinu Cristea, Radu Ionică, Dumitru Tilmaciu, F. Moscovici, N. Niculae, pînă și Ion Tărtăreanu (trecut de 60 de ani, dar încă nevindecat de patima alergării pe teren variat). Discuția noastră se adîncea tot mai mult în regrete cu cît fiecare nou start ne dădea acest prilej prin comportarea nesatisfăcătoare a reprezentanților noștri, incapabili să cîștige măcar un titlu, nedoriți să se sprijine între ei — deși puteau s-o facă pe un traseu familiar, cunoscînd și neînțelegerile din alaiul antrenorilor lor, care se manifestaseră pînă și în ziua concursului. La plecare, chipurile oamenilor contrastau cu limpezimea cerului, iar în pragul castelului onorat prin gîzduirea unor remarcabili oaspeți ai țării noastre am zărit o junioară, în trening și papuci de sport, privind cu o indiferență degajată scurgerea tristă a publicului pe care zadarnic unii încercau s-o diminueze cu gingășia unei flori de primăvară prinse la butonieră...

Sportul a parcurs, într-adevăr, un lung drum, m-am gîndit în acele clipe, dacă reprezentanții lui pot beneficia de condiții mergînd pînă la onoruri, cum se cere a fi apreciată afarea lor la Buftea. Dar, în același timp, nu am parcurs și un drum în sens invers pe traseul ambiției personale, al dragostei față de disciplina practicată, pe cel al datoriei, al împlinirii ei cu pasiune și simț de răspundere?

Îmi pun aceste întrebări în fața unor tabele cu rezultate în care nu văd apărînd nici un nume românesc în locurile de onoare. Îmi pun aceste întrebări mai ales pentru că am putut să compar evoluția mediocră a acestor tinere și tineri prematur blazați, ca și pe cea egoistă a prea numeroșilor antrenori «de loc», cu regretul mut al veteranilor crosului de la noi în fața deciziei (justă) a medicilor de a nu le permite alinierea la startul unei probe fără un control minuțios, absolut necesar. Crosul balcanic nu ne-a adus decît satisfacția unor oficii perfecte de gazde. O dată încheiat, așteptăm ca el să se soldeze, totuși, cu un bilanț pozitiv, și anume în coloana concluziilor lucide, folositoare, pornind de la modul de selecție a alergătorilor la pregătirea lor, la calendar, la profilul profesional și moral al antrenorilor. Fără reconsiderări de substanță în direcțiile indicate, laurii balcanici ne vor rămîne străini. Și cu atît mai îndepărtați vor fi laurii altor consacrări internaționale.

UMOR AUSTRIAC

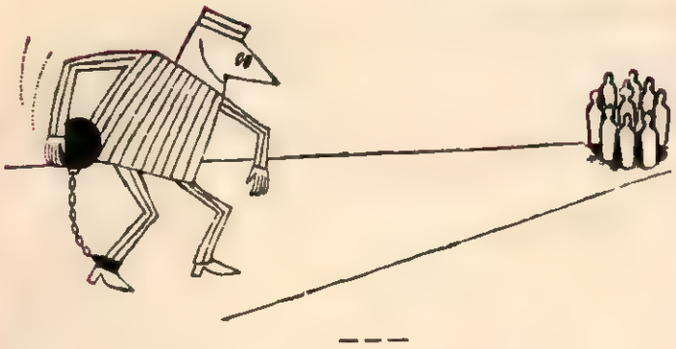

— E-n regulă! Sînteți refăcut... Nu mai e nevoie să vă fac injecții...

— Cu-cu!

— Și de ce nu mai vreți să lucrați în clinica noastră?...

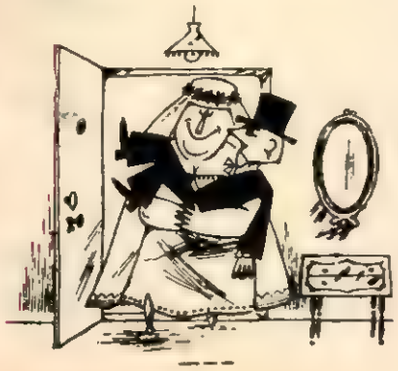

CÎND ÎȚI PIERZI CAPUL

farsă simplă

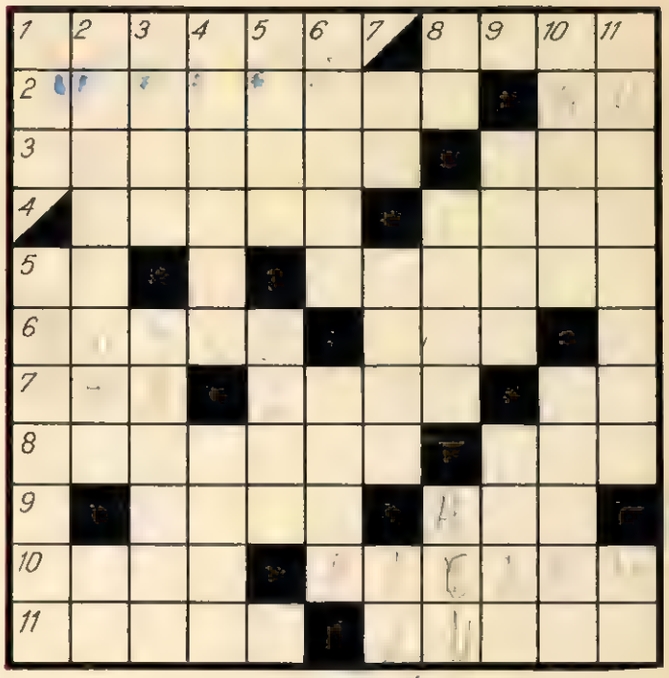

ORIZONTAL: 1) Se agață de om — Aranjament culinar... tremurător. 2) Vini, culpe — A lucra pămîntul. 3) Exact marcat — Sumară ținută estivală. 4) Protejat cu material superior — Cerboaică. 5) Cabaline — Sămînță pe ogor (masc.). 6) Bine dotată... labial — Flică. 7) S-a oprit — Suie și coboară — Dăruit. 8) Hanuri moderne — Copilul brutarului. 9) Anișoara cea răsfățată — Alt nume dat salcîmului. 10) Voită, voluntară — Graminee... alintată. 11) Dereglat și de reglat — Nouă sau două.

VERTICAL: 1) Străvechi popor de prin părțile noastre — Butoi fără fund (fem.)! 2) Condus prin tuburi — Păr moale. 3) Flacon minuscul — Pentru inventatori. 4) Rectificat programarea — Fără importanță. 5) Stîncă — Format. 6) Centru medieval — Mirodenie indigenă. 7) Ce cantitate? — Au gust rău — Fecior. 8) Ajung primii — Vîrtejul anilor — Amu. 9) Arahidă — Rontăite. 10) Trasă pe jos — Face înmulțiri. 11) Scăzută (fig.) — Epoci.

Nelu CARAIMAN

Notă: *«Capul pierdut» este inițiala cuvîntului soluție, dar în același timp și inițiala definiției. De exemplu, la definiția «flacără» corespunde dezlegarea «flamă», iar în careu se înscrie cuvîntul... «lamă».*

Dezlegarea jocului «ALESE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL. 1) URARE — APARTE. 2) RATATĂ — UMILĂ. 3) IDEI — CĂTAT — U. 4) TIN — NUMIT — A. 5) OTTO — ENIGMA. 6) S — IUBITA — ROL. 7) EV — SILI — TARE. 8) LOT — LATURI — S. 9) ETAN — RARI — V. 10) CURATA — MODEL. 11) TRASI — CĂRARE. 12) AIR — VIN — ARSI.

glob-comentar

Florica ȘELMARU

CANTOANELE ȘI TELEVIZORUL

Creat în 1789 ca subunitate administrativă, cantonul nu mai este astăzi în Franța decît o treaptă în alcătuirea consiliilor generale, adunări elective ai căror membri — consilierii generali, cîte unul de canton — au atribuția de a delibera și, în limite destul de modeste, de a hotărî în materie de gospodărie departamentală. De unde și limitele locale ale pasiunilor competitive pe care tradițional le suscită. Totuși, alegerile cantonale din prima jumătate a acestei luni aveau să devină «cele mai politice din cîte a putut înregistra nu numai ținerea de minte a alegătorului obișnuit, dar chiar și a istoricului», putea exclama un comentator parizian după publicarea rezultatelor. Pentru că era prima confruntare dintre corpul electoral și candidații ai partidelor politice de la alegerile prezidențiale din vara anului trecut? Poate. Pentru că, între timp, atît majoritarii cît și partidele opoziției și-au definit concepțiile programatice? Eventual. Pentru că modestele alegeri cantonale au fost considerate în același timp ca un vast sondaj de opinie publică și ca o operație de pregătire în perspectiva celor municipale din primăvara anului viitor, ba chiar, deja, a legislativelor din 1973? Fără îndoială. Observatorii sînt unanimi în a considera «nu întîmplătoare» intervenția televizorului. Adică inserarea interviului prezidențial între cele două tururi de scrutin — ca și faptul că, deși revenit de curînd din călătoria peste Ocean care a făcut să curgă atîta cerneală în ajunul, în timpul și după desfășurarea ei, președintele a acordat locul cel mai larg în răspunsurile sale problemelor acute și controversate de ordin intern: planului de redresare economică, politicii sociale a guvernului său, universității.

E prea devreme, consideră aproape unanim comentatorii, pentru a proclama succesul planului de redresare economică, avînd în vedere mai cu seamă linia ascendentă pe care a urmat-o nivelul prețurilor. Proiectul de generalizare treptată a salarizării lunare a muncitorilor (din cei 7 700 000 de muncitori ai Franței, numai 250 000 sînt plătiți lunar, ceilalți cu ora), cea mai recentă inițiativă a guvernului în materie socială, întîmpină reacții contradictorii în rîndurile patronatului și multă prudență din partea sindicatelor: după felul în care va fi aplicată, această metodă poate duce la o îmbunătățire a condiției materiale și morale a muncitorilor sau la divizarea lor în categorii cu interese deosebite. În ceea ce privește universitatea, în ciuda violenței ciocnirilor de la Nanterre, evenimentele nu au amploarea celor la care am asistat acum doi ani la Paris. Dar problema reorganizării învățămîntului superior în raport cu nevoile societății de azi, — mai ales, poate, cu ale celei de mîine — în condițiile revoluției științifice și tehnico-industriale, este reală și profundă.

A fost, fără îndoială, o înțelepciune tactică a majorității guvernamentale franceze că, în recenta consultare electorală, a lăsat în umbră divergențele interne, venind unitar în fața alegătorilor; înțelepciunea s-a dovedit rentabilă. Partidul comunist, care le-a înfățișat o concepție de ansamblu asupra țelurilor și viitorului țării, a repurtat de asemeni un întemeiat succes. Care ar fi putut fi mai larg — și al tuturor forțelor progresiste — dacă în forurile conducătoare ale stîngii necomuniste nu și-ar continua existența o complicată împletire de șovăieli, de prejudecăți, de calcule mărunte. E o moștenire a trecutului care încovoaie umerii și împiedică o privire limpede și hotărîtă spre viitor.

George SERAFIN

AVERTISMENTUL CAMBODGIAN

Acum, ceea ce importă este evoluția orientării politice a țării. Lovitura de stat de la Pnom Penh împotriva prințului Norodom Sianuk, consumată săptămîna trecută după reguli mai mult sau mai puțin clasice ale genului, implică deopotrivă destinele țării și evoluția de peste hotare

Prințul, șef de stat într-un regat al cărui suveran, regina-mamă Kossomak, era un personaj rar evocat în paginile presei internaționale, reușise de-a lungul anilor să mențină țara pe singura linie politică viabilă: neutralitatea. Într-un fel, recunoscută și acceptată în principalele capitale ale lumii. Minus, cert, la Saigon și Bangkok, unde, de altfel, guvernul cambodgian nici nu avea reprezentanțe diplomatice. În zecile și sutele de articole apărute în întreaga lume pe marginea evenimentelor cambodgiene, originea acestora este unanim atribuită forțelor de dreapta. Ca și direcția actului de rebeliune: politica externă a țării. Dar, *cui prodest?* Fără îndoială, nu cambodgienilor. Neutralitatea le garanta o existență ferită de holocaustul războiului de dincolo de frontieră. Ea asigura posibilitatea unei dezvoltări, dificile poate, dar pașnice. Ea atrăgea prețuire și respect din partea celor care sînt prețuiți și respectați. Dar Cambodgia se află în peninsula indochineză. La frontiera de răsărit a republica generalilor saigonezi încearcă o disperată acomodare la ceea ce se pretinde a deveni o «vietnamizare» a războiului dus împotriva propriului popor; în nord și apus — Thailanda este menținută ca cea mai vastă bază militară americană din regiune. Între ele, Cambodgia. Neutră? Cînd ar putea deveni un nou Laos, cînd Laosul, la rîndul său, ar putea deveni un nou Vietnam? Cînd toate acestea ar complica încheierea păcii în Vietnam?

Firește însă, a dori aceasta e una, a o realiza, e alta. Dincolo de reacția profund ostilă a popoarelor din regiune, care au realizat de mult discrepanța totală dintre interesele lor fundamentale și interesele celor care susțin o asemenea evoluție, escalada războinică în fosta Indochină ar atrage inevitabil periculoase implicații internaționale. Și aici — credem — rezidă, în fond, tîlcul esențial al evenimentelor din Cambodgia: o întreagă umanitate asistă cu îngrijorare la cea mai recentă confirmare a adevărului de mult recunoscut dar insuficient asimilat că războiul creează un cerc vicios, o înlănțuire de acțiuni, de implicații care depășesc cu mult aria zonei în care se desfășoară așa-zisul «conflict local». Toată cronologia războiului împotriva poporului vietnamez o demonstrează din plin.

Nu e important în primul rînd faptul că în locul lui Sianuk ca șef al statului este Cheng Heng sau altcineva. Contează cu prioritate poziția ca atare a țării, angajarea ei sau nu în complotul mașinat împotriva popoarelor vietnamez, cambodgian, laoțian, a tuturor populațiilor din regiune, împotriva șanselor păcii de aici, a impactului unei soluționări echitabile asupra ambianței internaționale în ansamblul ei. Alternativa aflată în fața țării își delimitează foarte tranșant contururile: abandonării unei politici de neutralitate nu-i poate urma decît o diviziune, cu previzibilă virulență, a forțelor interne, insecuritate și dezordine. În același timp — timp larg de manevre și imixtiune a unor interese străine, străine în toate accepțiunile posibile ale cuvîntului. Cambodgia a devenit un avertisment. Grav, încărcat de semnificații. De ecoul său depind multe.

Gh. DOLGU

TRIUNGHIUL MAGIC

Faptele sînt următoarele: între 1961 și 1967 economia americană a cunoscut o expansiune neîntreruptă, care contrasta cu instabilitatea din întreaga perioadă postbelică precedentă și cu discontinuitatea creșterii în unele țări dezvoltate cu economii deosebit de dinamice. În 1967 a avut loc o «minirecesie», iar din februarie 1968 ritmurile de creștere au început să coboare. În ultimul trimestru al anului trecut s-a înregistrat o scădere a produsului brut. Începutul acestui an pare să confirme și el cursul spre deteriorare a conjuncturii. În cîteva săptămîni, șomajul a crescut cu 0,7%, iar extrapolarea tendinței principalilor indicatori duce la concluzia că produsul brut va continua să scadă. Dacă tendința se confirmă, Statele Unite vor înregistra trei trimestre succesive de scădere a producției.

Fundalul dezvoltării de-a lungul întregului deceniu l-a constituit inflația. Produsul național brut a crescut în anii '60 cu 85% în termeni monetari, dar cu numai 50% în termeni reali. Proporțiile luate de creșterea prețurilor au determinat Administrația Nixon să înscrie lupta împotriva inflației printre obiectivele prioritare, ceea ce-și găsește expresia în măsurile restrictive ce se aplică în domeniile fiscalității și creditului.

Prognozele pentru 1970 diferă între ele, de fapt, numai prin amploarea regresului prevăzut. Cele optimiste indică o încetinire în continuare a ritmului, cele pesimiste — o recesie, poate chiar de tip 1961. Discuțiile au, desigur, și o coloratură partizană. Democrații văd în evoluția recentă un prilej de a critica administrația republicană și opțiunile politicii economice actuale. Ei sînt «recesioniști». Oamenii de afaceri, în orice caz mulți dintre ei, participă la dezbateri cu intenția de a obține o relaxare a măsurilor restrictive. În ce-i privește pe republicani, ei consideră că situația actuală este urmarea gospodăririi democrate, iar restricțiile — prețul de cost care trebuie să fie plătit. Într-o bună măsură, din cauza acestei coloraturi discuția îmbracă și un caracter semantic. Cum trebuie denumit ceea ce se întîmplă astăzi în economia americană? Să-i zicem recesie, dacă scăderea producției are loc trei trimestre succesiv, spun unii. Să-i zicem oricum, dar nu recesie, spun republicanii. **Recession** rimează cu **depression**, iar acest termen a fost prea des folosit pentru a desemna catastrofa din 1929.

Și acum morala fabulei. Revoluția tehnică științifică, amplificarea capitalismului monopolist de stat, militarizarea au făcut ca dezvoltarea producției capitaliste să aibă loc în forme noi. Au apărut însă și noi dureri de cap, noi probleme. Una dintre ele, gen cvadratura cercului, este problema triunghiului magic, adică problema atingerii simultane, prin mijloace de intervenție unice, a trei obiective ideale: expansiune (a producției), stabilitate (a prețurilor), folosire integrală (a brațelor de muncă). Cum arată experiența R.F.G., a Franței, iar acum dilema politicii economice americane, cine vrea să combată inflația sacrifică creșterea și utilizarea forței de muncă, iar cine optează pentru expansiune, n-are decît să se împace cu inflația.

Și partea nostimă este că, în absența unei mișcări ciclice spontane, politica economică nu găsește soluție mai bună decît acționarea frînei și accelerației, ceea ce, într-un fel, reconstituie o dezvoltare în care dilatările alternează cu contracțiile.

telex

OTTAWA ■ *Opinia publică din Canada cere insistent să se pună capăt contribuției monopolurilor canadiene la războiul dus de S.U.A. în Vietnam. Se apreciază că, din 1965, acestea au furnizat Statelor Unite arme în valoare de 2,5 miliarde dolari.*

LONDRA ■ *Potrivit unor date oficiale, numai anul trecut au emigrat din Marea Britanie 26 000 persoane. În ultimii 25 de ani numărul emigranților s-a ridicat la 3 milioane.*

NEW DELHI ■ *25 000 țărani săraci și muncitori agricoli din statul Kerala au primit acte de proprietate asupra unor loturi de pămînt. Înmînarea în masă a documentelor este o consecință a reformei agrare adoptate în acest stat.*

SEUL ■ *Numărul delictelor comise în ultimii trei ani de militarii americani în Coreea de sud depășește 7 000. Numai circa 2 000 dintre acestea au fost judecate și pedepsite.*

VENEȚIA ■ *Un laborator plutitor va studia dinamica apelor Adriaticii și ale lagunei venețiene, cauzele și efectele inundațiilor care afectează mai cu seamă în ultimii ani «cetatea dogilor».*

NEW YORK ■ *«General Dynamics» propune firmelor Standard Oil, Atlantic Richfield, Mobil Oil, Standard Ohio, Phillips Petroleum construirea unor submarine cu propulsie nucleară și cu o capacitate de 300 000 tone, pentru transportarea petrolului alaskan. Avantaj: independența față de condițiile meteorologice.*

PARIS ■ *Cifre cuprinse în Repertoriul internațional de traduceri «Index translationum», publicat anual de UNESCO, arată că în 1968 s-au tradus 36 809 lucrări în 66 țări. Recordul numărului de traduceri: U.R.S.S. — 3 607. Cei mai traduși autori: Lenin, Shakespeare, Jules Verne, Gorki. Dintre scriitorii contemporani — Hemingway.*

VARȘOVIA ■ *În estul Poloniei a fost descoperit un nou și important zăcămînt carbonifer, a cărui capacitate a fost apreciată la 40 miliarde tone.*

BONN ■ *După ultimele evaluări, Jocurile Olimpice de la München vor costa 1,5 miliarde mărci (375 milioane dolari).*

«San Francisco State College» — California. Din ordinul guvernatorului R. Reagan, poliția a pătruns pe teritoriul universității pentru a reprima pe studenții care își manifestau protestul împotriva prezenței alci a recrutorilor militari, veniți să facă mobilizări pentru războiul din Vietnam.

Nic. IONESCU

COUNTDOWN

Nu o dată avem senzația — scrutînd scena politică a lumii — că sîntem martorii unei inexplicabile și ilogice involuții, că pe un meridian sau altul firele istoriei sînt supuse unei «numărători inverse», distanțîndu-se cu cîteva secole de standardurile de rațiune și civilizație pe care le pretindem locuitorilor Terrei în anul 1970. Dacă față de unele seminții năpăstuite de istorie, geografie, botanică, zoologie sau de cine știe ce discipline mai poți avea înțelegere, față de altele — pentru care calculatoarele electronice au încetat de mult să mai fie o curiozitate — nu poți reacționa decît cu stupoare. Un exemplu frapant din acest punct de vedere mi se pare Irlanda de Nord. De luni de zile Ulsterul pare să fi alunecat pe toboganul istoriei pînă în preajma evului mediu, amintindu-ne de zilele cînd James Stuart, pentru a-și reciștiga tronul, străbătea țara în fruntea unor oști de catolici care erau decimați sau decimau, la rîndul lor, trupele protestante ale lui Wilhelm de Orania. Dar aceasta se petrecea în anul 1689. Astăzi, după aproape 300 de ani, pe străzile din Belfast, Londonderry sau Kinlar din nou catolicii sînt linșați de protestanți, iar protestanții de catolici. În pericoadele de *calm* (eufemism întrebuințat pentru descrierea atmosferei ulsteriene atunci cînd nu sînt lupte de stradă) nord-irlandezii se privesc cu ură de după baricadele de sîrmă ghimpată, își întrerup somnul în miez de noapte pentru a incendia cîte o casă sau îi deranjează pe amatorii de brandy făcînd să explodeze o bombă în pub. Bilanțul ultimelor zile este concludent: statuia predicatorului protestant Hugh Hannal a fost aruncată în aer. Aceeași soartă a avut-o, ca retorsiune, locuința unui deputat catolic. Amploarea tensiunii este argumentată concludent de cei 10 000 de demonstranți care au protestat simbăta trecută împotriva «discriminării confesionale». Absurditatea acestei subomenești înfruntări nu este egalată decît de comentariile care încearcă să-i găsească cauze «profunde», să detecteze victime și agresori, să justifice, în ultimă instanță, violența. Desigur, conflictul de astăzi — care a provocat în lume, prin proporțiile sale grotești și sîngeroase, tristețe sau indignare — nu poate fi atribuit exclusiv unor cauze religioase. Rămași în minoritate după alipirea Irlandei de Nord la Marea Britanie, catolicii au fost supuși multor discriminări și inechități economice și sociale în ce privește dreptul de vot, posibilitățile de angajare etc., cărora guvernul autonom de la Belfast nu a putut — sau nu a dorit — să le pună capăt. De aceea, dintre cauzele tulburărilor din Irlanda de Nord nu pot fi excluse cele politice și economice. Dar a vedea în catolici exclusiv o clasă pauperă iar în protestanți o clasă exclusiv privilegiată înseamnă a simplifica lucrurile pînă la denaturare. Interesele politice și economice ale marii majorități a poporului nord-irlandez sînt aceleași. Iar dacă în aceste zile ulsterienii sînt despărțiți de baricade și de ură, aceasta se explică în primul rînd prin cultivarea și alimentarea fanatismului, intoleranței și bigotismului, prin încercarea de a perpetua delimitările politice și de clasă după criteriul confesiunii.

Poate că acest conflict nu ar surprinde atît de mult dacă prin fumul exploziilor nu s-ar vedea că străzile sînt curate și ticsite de automobile, că în magazine ascensiunea este încredințată scărilor rulante și că în pub-uri amatorii de scotch urmăresc pe ecranele televizoarelor în culori incendiile din cartierul vecin.

I. CIOARĂ

ÎNAINTE ȘI DUPĂ ERFURT

Să-i fie hărăzită oare acestui oraș din inima Turingiei o vocație istorică? Napoleon și țarul Alexandru al Rusiei s-au întîlnit aici, în 1808, laolaltă cu alți conducători europeni ai timpului, predestinîndu-l parcă contactelor dintre estul și vestul bătrînului continent. Către sfîrșitul aceluiași veac a fost lansat «programul de la Erfurt» al socialismului german — ceea ce s-a preconizat atunci, în 1891, fiind transpus în fapt astăzi în cuprinsul Republicii Democrate Germane. Iar acum...

Acum, o imagine imortalizată pe peliculă, pe peronul gării din Erfurt, grăbește cu iuțeala telefotoului către «a-ntîia» a ziarelor: o strîngere de mînă între președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane, Willi Stoph, și cancelarul Republicii Federale a Germaniei, Willy Brandt. Este «o fotografie istorică» — se spune în multe din textele ce o însoțesc în presa mondială. Un termen, e drept, grandilocvent, dar dat probabil prin prisma perspectivei: pentru că fotografia ilustrează un moment care *poate* însemna începutul unor raporturi noi între cele două state germane. Poate. Adică reprezintă *doar o premisă*. Fără îndoială, întîlnirea de la 19 martie oglindește faptul că ceea ce s-a impus de mult ca o realitate în lume — existența R.D.G. — a găsit, pare-se, ecou în cele din urmă și în R.F.G., o dată cu schimbarea guvernării creștin-democrate și constituirea guvernului condus de liderul P.S.D., Willy Brandt.

Dar dacă li s-a dovedit forțelor retrograde, care chiar pînă în ajunul întîlnirii susțineau că aceasta este «de neconceput» că s-au înșelat; dacă s-a demonstrat (abia!) după 20 de ani posibilitatea elaborării unui comunicat comun al unei întîlniri la nivel înalt R.D.G.-R.F.G., tot atît de adevărat este că din prezentarea punctelor de vedere ale celor două părți s-a văzut cît de divergente sînt încă pozițiile acestora, obstacolele care stau încă în calea realizării unei adevărate coexistențe între cele două state germane. Abandonarea unor idei preconcepute, manifestarea bunăvoinței, concretizată în întîlnirea de la Erfurt — caracterizată de ambele părți ca «utilă» — chiar și acordul comun pentru viitoarea întrevedere ce va avea loc pe teritoriul R.F.G. la 21 mai, la Kassel (Hessen), constituie însă numai un prim pas, un mic pas. Care și-a găsit ecoul în rîndul presei și opiniei publice din Europa și de dincolo de ea. Și, desigur, din România, unde întîlnirea de la Erfurt este apreciată ca o nouă confirmare a faptului că o abordare realistă a problemelor europene nu se poate lipsi de necesitatea normalizării și dezvoltării relațiilor dintre cele două state germane. Este însă vorba de un pas căruia trebuie să-i urmeze alții — pe un drum, evident, nu fără hopuri — demonstrînd nu numai necesitatea dialogului, ci conducînd și la rezultate pozitive, concrete. Și atunci Erfurtul, cunoscut și pentru tradiționala sa expoziție horticolă internațională, se va putea mîndri că floarea speranței, despre care se afirmă în aceste zile c-ar fi înmugurit aici, nu va fi fost doar o himeră.

Imaginea vine să ilustreze știrea transmisă de agențiile de presă despre primirea călduroasă făcută la Havana brigăzii «23 August», formată din 33 tineri români sosiți în Cuba pentru a-și aduce aportul la campania «celor 10 milioane» tone zahăr. (Remarcăm cu plăcere că unul dintre participanții la această manifestare — în colțul din stînga al fotografiei — agită un exemplar al revistei «Flacăra»).

POZZUOLI

DRAMA REFUGIAȚILOR

Corespondență specială de la Giorgio CASTELFRANCO

La Pozzuoli, în zilele marelui exod.

Presa din întreaga lume a vorbit în ultimele săptămîni de Pozzuoli, de pămîntul lui care se înalță, de marea care fierbe, de aerul care miroase a sulf. Apoi, știrile cu titluri mari din prima pagină au trecut în litere aproape invizibile în paginile din interior, ca și cum Cîmpi Flegrei, Pozzuoli, Serapeo, Solfatara — fascinant și înfricoșător vulcan-proprietate particulară — ar fi devenit din nou locuri turistice ca oricare altele. Drama umană pare să intereseze mai puțin cronica. Fără îndoială că este mai ușor să «dai culoare» și să citezi frînturi din istorie (amintind distrugerea orașului Pompei și dezastrul din 1538, cînd într-o noapte s-a ridicat din mare un deal înalt de 130 metri) decît să vorbești despre un oraș aproape pustiu, despre desperarea oamenilor, despre spaima pe care o ascunde întrebarea: «ce se va întîmpla acum?» Se spune că situația este controlată, că doi experți vulcanologi au venit special din Japonia. Cert este că zona e înconjurată de un cordon de oameni înarmați, că poliția a ocupat cartierul Terra, cel mai vechi (roman și, anterior, samnitic) și cel mai lovit — în așa măsură distrus, încît clădirile nu vor mai putea fi recuperate, ca de altfel și alte construcții din Pozzuoli. Dacă nimic nou nu va mai surveni, vor trebui construite în alte cartiere apartamente pentru zece mii de persoane.

Cînd autoritățile au pus în aplicare «Planul A» de evacuare forțată a cartierului Terra, a fost un adevărat haos. Coloana camioanelor militare, pline de oameni și de lucruri, nu știa încotro s-o ia. Au fost apoi folosite clădiri încă neterminate, lipsite de instalații de apă, palate vechi în proprietatea statului, spitale, pînă și o casă de nebuni. Peste 30 000 de persoane s-au refugiat din proprie inițiativă spre alte zone ale golfului Napoli, familii întregi dorm încă sub cerul liber și protestează cerînd locuințe și amintind de sicilienii care, după cutremurul de acum trei ani, stau și astăzi în barăci de tablă.

Există totuși case din belșug pentru refugiați. A demonstrat-o primarul comunist din Giugliano, rechiziționînd toate vilele balneare din Licola. Autoritățile centrale nu au protestat, ba dimpotrivă, au afirmat că, poate, vor trece la rîndul lor la rechiziții... Dar încă nu au făcut-o.

La Pozzuoli, cei care au rămas așteaptă fără să știe ce. Nu le vine să părăsească fabricile acum închise, «Sofer», «Olivetti», «Sunbeam». Speră să-și reia curînd activitatea, dar deocamdată sînt cu toții convinși de pericol. Un pericol care-i amenință încă, pentru că nimeni nu a putut pînă acum spune exact de ce natură este, cum se va manifesta, cînd și ce se va întîmpla atunci și după aceea.

sapte zile pe pămînt

„ZILELE MUZICALE ALE LUNII MARTIE"

Corespondență specială de la Bogomil HRISTOV

Orașul Russe găzduiește pentru a zecea oară, între 28 martie și 12 aprilie, o manifestare devenită tradițională — Festivalul internațional «Zilele muzicale ale lunii martie». Festivalul ce se desfășoară în fiecare primăvară în frumosul oraș de pe malul Dunării a devenit cel mai important eveniment muzical din R.P. Bulgaria și în scurt timp s-a impus dincolo de hotarele sale ca prestigioasă manifestare internațională.

Actuala ediție jubiliară este consacrată unei duble aniversări — centenarul nașterii lui Vladimir Ilici Lenin, sărbătorit anul acesta în întreaga lume, și bicentenarul nașterii lui Ludwig van Beethoven. Sînt prezentate la Russe în aceste zile cele mai valoroase creații muzicale închinate lui Lenin — «Oratoriul patetic» compus de Sviridov în memoria lui Vladimir Ilici, «Odă lui Lenin» de Haciaturian, cantata «Mereu viu» de Rauhverger. Bicentenarul Beethoven este marcat prin interpretarea perlelor creației acestui titan al muzicii.

Festivalul se bucură de o largă participare, la actuala ediție fiind prezente numeroase formații printre care Filarmonica din Novosibirsk, Orchestra radio din Berlin, Filarmonica din Katowice, Filarmonica și Orchestra de cameră din Sofia. Orchestra și corul Radioteleviziunii române prezintă, în zilele de 11 și 12 aprilie, două concerte al căror program cuprinde Suita întîi de George Enescu și Missa Solemnis de Beethoven, în prima seară, Simfonia a III-a de Pipkov și Simfonia a IX-a de Beethoven, în cea de-a doua. La pupitru, Iosif Conta. Dintre dirijorii și soliștii ce își aduc aportul la reușita acestui festival internațional de muzică simfonică amintim pe Nikolai Ghiuzelev, Tihon Hrennikov, Ilia Temkov, Rolf Kleinert, Arnold Kaț, Aleksandr Vladigherov, Tadeusz Smiginski, Anton Dikov, Snejana Barova.

arhivă foto

S.U.A. ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

La 2 februarie 1917 S.U.A. rupsese relațiile cu guvernul de la Berlin, dar acest lucru nu era considerat suficient. Președintele Wilson, realeș cu greu în noiembrie 1916, cu o platformă de pace, manifestase destule ezitări pe acest plan. La 2 aprilie 1917 avea totuși să citească în Senat declarația de război contra Germaniei. La 6 aprilie declarația era votată de Camera Reprezentanților. În primăvara anului 1917 americanii aveau sub arme 480 000 de oameni. Un an mai tîrziu se aflau pe fronturile din Europa 1 850 000 de soldați americani.

În fotografie: o întrunire de stradă, la New York, în favoarea împrumutului de război. Pe stradă, în prim-plan, doi actori de cinematograf: Douglas Fairbanks, care ține pe umeri un vorbitor ascultat cu atenție — pe Charlie Chaplin.

Ion MUNTEANU

LAOS

„FORȚELE SPECIALE" ȘI MEO

Corespondență specială de la Corneliu VLAD

Pe crestele muntoase ale Laosului Superior se disting așezările specifice ale locuitorilor meo, populație devotată în egală măsură agriculturii, vînătorii și ocupațiilor artizanale. Istoria etniei meo, pregnantă de-a lungul secolelor prin activități pașnice și bătălii pentru libertate, trăiește în acești ani momente dramatice. În clipa de față, cînd forțele Frontului Patriotic Lao își exercită autoritatea asupra a două treimi din teritoriul țării, inclusiv asupra celor mai importante zone de concentrație meo, o campanie amplă și minuțios pregătită urmărește să atragă în lupta împotriva patrioților o parte a acestei minorități naționale.

De la acordarea unor avantaje materiale preferențiale și de la încercările de aservire a șefilor de clan și pînă la agitarea lozincii edificării unui «principat autonom meo» este folosită activ de mai mulți ani o gamă variată de metode vizînd coruperea locuitorilor meo. Astfel, prin împărțirea gratuită de arme bărbaților meo s-a pregătit terenul pentru implicarea lor treptată în operațiile îndreptate împotriva forțelor patriotice. Pasul următor a fost făcut prin crearea așa-zișelor «forțe speciale» alcătuite din tineri meo și puse sub comanda directă a unor cadre militare americane și thailandeze. Localitatea Long Chen, unde se află cartierul general al acestor trupe, a fost ridicată la rangul de «capitală» a pretinsului «principat autonom Meo»; documentele Frontului Patriotic Lao arată însă că adevăratul punct de comandă al «trupelor speciale» este instalat în interiorul bazei aeriene americane de la Oudorn (Thailanda).

«Forțelor speciale» le sînt încredințate misiuni de luptă dintre cele mai grele; peste 40 de batalioane aparținînd acestor trupe participă la operațiunea Kou Kiet, cea mai importantă acțiune întreprinsă în ultima vreme împotriva zonelor eliberate de forțele patriotice.

Folosirea «trupelor speciale» în războiul din Laos, încercările făcute în scopul de aservire a populației meo, departe de a contribui la rezolvarea problemei laoțiene, vizează, dimpotrivă, agravarea situației din această țară. Fapt relevat de înșeși personalități politice din S.U.A.

DEMOCRAȚII ÎN FAȚA ALEGERILOR

Este vorba, evident, în primul rînd de alegerile pentru reînnoirea unei părți importante a Congresului S.U.A. care urmează să aibă loc în noiembrie. Dar strategii partidului democrat privesc și mai departe, către alegerile prezidențiale de peste doi ani. De aceea, concomitent cu atacarea politicii republicane s-au făcut primele mișcări pentru lansarea unui nou candidat. Se vorbește cu tot mai multă insistență că Sargent Shriver, fostul ambasador la Paris, urmează să candideze în alegerile din noiembrie în calitate de guvernator, ca prim pas spre etapa candidaturii prezidențiale. Dar fenomenul cel mai semnificativ îl constituie faptul că pentru reînnoirea Congresului, campanie în cadrul căreia figurează de obicei teme de interes local, democrații și-au ales drept prim obiectiv de atac politica externă republicană. Doi democrați de frunte, Averell Harriman și Paul C. Warnke, au deschis campania prin critici la adresa politicii republicane în problema Vietnamului, a dezarmării și relațiilor est-vest. În legătură cu Vietnamul, democrații declară că actuala politică «poate, în cel mai bun caz, numai prelungi războiul și angajarea Statelor Unite în această regiune». În problema dezarmării, măsurile luate în domeniul cursei înarmărilor pot duce doar «la escaladare reciprocă și nu la prudență reciprocă». În privința acțiunilor pe tărîmul relațiilor est-vest administrația desfășoară, după părerea democraților, «un gradualism nesatisfăcător». Evident, republicanii pot replica că în toate aceste domenii cea mai superficială analiză a activității administrației democrate precedente demonstrează că toate caracterizările i se pot aplica, ba chiar în mai mare măsură. Atunci? Este limpede că strategii partidului democrat au tras concluzia că o astfel de linie de acțiune le-ar putea aduce voturi, ținînd seama de starea de spirit a opiniei publice. Dar dacă aceasta este o concluzie electorală rentabilă pentru partidul de opoziție, ea nu poate fi ignorată și ca element important de presiune asupra politicii guvernamentale. Ea este în aceeași măsură un indiciu al felului în care se va desfășura campania electorală, dar și o prevestire a creșterii manifestărilor de protest împotriva intervenției în Vietnam, împotriva cursei înarmărilor, manifestări care în ultimele cîteva luni au cunoscut o fază de expectativă în speranța unei schimbări mai profunde a politicii administrației. Acum așteptările neîmplinite fac loc nemulțumirilor.

Nicolae LUPU

LONDRA

ANGLIA ȘI PIAȚA COMUNĂ

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Problema intrării Angliei în Piața comună se află în plină actualitate politică și controversa va deveni mai aprigă pe măsură ce alegerile generale se apropie. Atît Partidul laburist cît și cel conservator se declară pentru, deși e foarte vizibil că opinia publică e contra. Această atitudine a populației a fost determinată de un raport oficial al guvernului, în care se arătau efectele pe care le va avea intrarea Angliei în Piața comună. Se recunoștea că viața se va scumpi (mai ales produsele alimentare) și că va fi afectată balanța de plăți, adică se va înregistra un exces de exporturi în dauna importurilor. În afara acestor dezavantaje sigure, raportul nu prevede nici un fel de avantaj. Era de așteptat ca aceste lucruri să determine cele două partide să-și reconsidere poziția, dar purtătorii de cuvînt ai amîndurora au reafirmat sprijinul față de intrarea Angliei în C.E.E. Care sînt motivele? Monopoliștii, marii afaceriști, sînt sinceri. Ei văd cartelurile internaționale ocupînd un loc important în economia vest-europeană și nu vor să fie lăsați deoparte. Unii dintre ei au declarat că industria engleză va fi nevoită, vrînd-nevrînd, să devină mai eficientă dacă va fi supusă la ceea ce industriașii numesc «vîntul rece al intrecerii».

Cei care se opun intrării Angliei în Piața comună sînt foarte numeroși, mai ales de cînd s-au majorat prețurile. Un puternic grup ce se ridică împotriva aderării englezilor la C.E.E. este, de pildă, cel condus de Douglas Jary (fost ministru al comerțului în guvernul laburist) și care intenționează să lanseze o campanie națională ce-și propune să găsească un larg ecou. De asemeni, comitetul executiv al partidului cooperatist intenționează să ceară Conferinței naționale a partidului, ce va avea loc în curînd, să aprobe un raport asupra agriculturii, prin care se respinge categoric aderarea la Piața comună. O altă rezoluție contestă acea prevedere a Tratatului de la Roma care consideră ca infracțiune... dreptul țărilor membre de a planifica economia. Dar dezbaterile în legătură cu aderarea se opresc și asupra efectelor acesteia în politica externă. Căci se scoate în evidență faptul că Piața comună tinde să fie și o uniune politică. Deci hotărîrile care privesc poporul nostru ar putea fi luate dinafară. Cred că aceasta se ascunde și în spatele presiunii exercitate de americani asupra Angliei ca să adere la C.E.E. Din păcate, conducători ai partidelor laburist și conservator sînt dispuși să le facă jocul. În fond, aceasta e chestiunea fundamentală care se pune acum, înainte de alegeri. Iar dezbaterea pe marginea ei se interferează cu cererea crescîndă a opiniei publice pentru a se adopta o poziție pozitivă în privința organizării unei conferințe pentru securitatea europeană. Opinia publică se pronunță pentru legături adevărate cu toate popoarele Europei și nu dorește nici un pas mai departe pe calea permanentizării separării bătrînului continent în blocuri opuse.

Holul pustiu al aeroportului londonez Heathrow — ilustrare a recentei greve a salariaților și pompierilor de pe acest aeroport care a determinat încetarea oricărei activități.

cronica de trei secunde

O RĂPIRE VALABILĂ

În sfîrșit, o idee valabilă în domeniul răpirilor din dragoste — domeniu subapreciat, ba chiar omis în ultima vreme. Oamenii nu mai răpesc din amor, nu se mai fură fecioare, logodnice, nici măcar văduve în toată firea. Se fură avioane, planuri secrete, rețete, spioni, vapoare, ambasadori, rachete. Femei — nu. E dovada că o anume tristețe nevrotică apasă inima planetei. Dar acest tînăr mexican, Martin Vega, cu ideea sa rodnică, ne mai dă speranțe. Băiatul a lucrat simplu: el o iubea pe fecioara Luz Perez, 16 ani, fiica lui Francesco Perez din Ciudad de Mexico. Mexico, Mexico — tatăl vine acasă marți, zi pe orice fus orar cu trei secunde rele, și fetița Luz îi spune că vecinul Martin Vega le-a furat televizorul. Sînt oameni pentru care televizorul e mai important decît un vapor pentru un stat maritim — și în această intuiție constă geniul hoțului. Tatăl dă buzna la vecin, nu găsește nici televizorul, nici hoțul. Se întoarce acasă cu fălcile inversate, și aici află de la băiețelul cel mai mic că Martin Vega a furat-o și pe Luz! Iată o idee...

Aș vrea să văd care răpitor de avioane sau transatlantice (că vine și vremea lor!) ar ști să fure atît de simplu și modern o fecioară.

CHIPUL

Există o expresie mai veche a criticii literare care și-a extins raza mult mai departe de granițele revistelor, ajungînd în ședințe sindicale, la cantină, în birouri, în medii unde scriitorii nu se prea învîrtesc. Puține expresii ale criticii literare au avut un asemenea circuit public, încît merită să ne uităm la ea cu o anume atenție.

Cînd vreun scriitor scrie ceva mai trăsnit; cînd trăsneala nu-i priceput imediat — căci regula cere ca orice trăsnaie să fie priceput imediat, altfel e jale; cînd vreun poet rimează altfel decît toți poeții; cînd vreun dramaturg iese din serie și aduce finalul înaintea introducerii; cînd vreun bărbat aduce acasă de 1 martie un cactus în loc de un ghiocel; cînd o femeie spune unui bărbat «te iubesc» înainte ca el să-i fi spus vorba asta de groază; cînd o doamnă de 65 de ani mai are chef să valseze; cînd un academician venerabil citește fabule de La Fontaine și ține o dizertație despre «Măgarii în viața omenirii» — atunci unii critici, unii colegi de birou, de bloc, de trib, unele colege, unele rude, unii academicieni, unii cactuși, unii dramaturgi, în loc să spună simplu și omenește: «nu înțeleg !», «nu sînt de acord...», «nu-mi place»... aruncă expresia, severă ca o ghilotină: «vrea să fie original cu orice chip!» Și te-ai dus dracului! Ești mort! Se pare că dacă ești «original cu orice chip» nu mai e nimic de făcut cu tine. Dar chiar și în fața ghilotinei omul mai are dreptul la o replică. Și atunci ce ne-ar împiedica să întrebăm — fie și în șoaptă, fie și în gînd:

— Bine, sînt original cu orice chip, dar cu ce chip? Dacă sînt un original cu chip simpatic? Dacă sînt un original cu chip normal? Dacă am un chip uman? Uitați-vă o clipă la mine... Ce chip am?

Căci nimeni nu are orice fel de chip. Și cine știe dacă cei care nu-s originali cu nici un chip nu se vor îndura. Cei care nu-s originali cu orice chip au și ei originalitățile lor.

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

• Mărțișorul din anul acesta ne-a dăruit un nou mănunchi de poeme semnate de Tudor Arghezi, cuprinse în acea plachetă cu scoarțe albe, aidoma ghioceilor, cu care ne obișnuise neîntrecutul meșter încă din timpul vieții lui. **Crengi** — astfel se cheamă cartea — însumează, după cum ne spun Mitzura și Baruțu T. Arghezi, versuri «puse la punct de autor», neincluse în volume sau «publicate în reviste» sau care «au zăcut răzlețe prin sertare, din anul 1943 pînă azi» (Editura Minerva).

• **Verdictul** (roman) de Banu Rădulescu. Cu această a doua carte a sa (prima fiind una de nuvele: «Dincolo de așteptare») autorul atestă concludent calitățile unui prozator cert. Deși personajul principal al cărții — o femeie-procuror — își investighează sistematic și cu minuție propria sa viață, confesiunea e efectuată cu o susținută febrilitate, sporindu-ne astfel interesul la lectură (Editura Minerva).

• La Editura Albatros au apărut într-o bună traducere de Ovidiu Constantinescu romanele **Robur Cuceritorul** și **Stăpînul lumii** de Jules Verne, ambele constituind sumarul unui singur volum.

• **Piesele Comedia măgarilor, Gărgărița, Pseudolus, Stichus** de Plaut formează cuprinsul unui volum, purtînd titlul primei comedii, în colecția Biblioteca pentru toți. Traducerea după textul latin: Nicolae Teică (Editura Minerva).

• La Editura Kriterion a apărut în limba germană un volum de schițe și nuvele: **Iubire magică** de V. Voiculescu. Traducerea e semnată de Wolf Aichelburg.

• Tot la aceeași editură a apărut, în limba maghiară, cartea de nuvele și schițe **Un vis pur**, de prea talentatul, dar cam avarul prozator: Sütő András.

• În colecția «Biblioteca organizării și conducerii științifice» a apărut cartea **Conducerea științifică a întreprinderii.** Cuprinsul cărții conține următoarele studii: Conducerea științifică și industria modernă de Ștefan Bîrlea; Structura organizatorică a întreprinderii industriale de Petre Turcu și Ovidiu Nicolescu; Perfecționarea sistemului informațional al întreprinderii de Ion Stăncioiu și Ion Gunea; Metode utilizate în conducerea întreprinderilor și procesul luării deciziilor de Dragoș Cigusievici și Mihail Dumitrescu; Raționalizarea activității cadrelor de conducere de Ioniță Olteanu; Psihologia muncii de conducere de Traian Herseni; Analiza eficienței muncii de conducere de Nicolae Hanes (Editura științifică).

• Tot la aceeași editură a apărut cartea **Organe artificiale și grefe de organe** de Voinea Marinescu și Exacustodian Păușescu.

cinema

• **Splendoare în iarbă.** Culorile unui timp, ale unor vîrste, ale unor sentimente, amestecate și etalate cu binecunoscutul simț al proporțiilor ce însoțește întotdeauna creațiile lui Elia Kazan. Luciditatea și răzvrătirea sentimentală își împart pe bucățele filmul. «Splendoare în iarbă» este și un prilej de a cunoaște doi actori remarcabili: Nathalie Wood și Warren Beatty. În alte roluri: Pat Hingle, Barbara Loden, Audrey Christie, Zahra Lampert, Fred Stewart, Joanna Ross.

• **Domnișoara doctor.** Printre multele și egalele între mediocrități pelicule de aventuri ce împînzesc ecranele noastre, filmul lui Alberto Lattuada, inspirat de chipul unei eroine ce a ispitit la vremea lor și pe alți cineaști, are cel puțin meritul rigurozității profesionale. În rolurile principale — Suzy Kendall, Kenneth More, Capucine, James Booth, Alexander

Nathalie Wood

Knox, Nigel Green, Olivera Vuco, Michael Elphick, Silvia Monti, Giancarlo Giannini.

• **Ultima dragoste.** Jaroslav Balik încearcă cîteva exerciții de abilitate psihologică pe marginea filmogenicei teme a crizei de vîrstă. Interpreți — Ida Rapaicova, Blanka Bohdanova, Leopolda Dostalova, Vaclav Voska, Jan Ekl, Cestimir Randa.

• **Zilele filmului maghiar** — recent desfășurate — ne-au prilejuit trei întîlniri interesante cu trei cineaști al căror nume spune mult astăzi: Miklos Jancso, Zoltan Fabri, György Hintsch.

• Nu pierdeți aceste filme: **Roșu și auriu, Viața lui Mateus, Colivie pentru doi.**

• Orson Welles, Paul Meurisse și Marcel Bozzuffi sînt interpreții filmului de debut al lui Daniel Moosman, fost asistent de regie al cineastului francez Sergio Gobbi.

disc

• Întrucît discul rămîne, deocamdată, cea mai la îndemînă, de fapt singura posibilitate de a asculta concertele «Madrigalului» (care mai mult prin străinătate se află, ce-i drept, cu folos), să ne bucurăm de prilejul apariției ultimei sale înregistrări. Aflăm «Missa brevis», cît și cele opt «Madrigale», admirabile țesături polifonice, compuse de Giovanni Pierluigi da Palestrina acum mai bine de patru veacuri, răsună diamantin în interpretarea ultracizelată a renumitei formații dirijate de artistul emerit Marin Constantin (ST-ECE-0423).

• «Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră în Do major, op. 15», scris în 1798 de Ludwig van Beethoven, precum și piesa de concert (Concerstück) pentru pian și orchestră în Fa minor, op. 79 («Le retour du croisé»), de Carl Maria von Weber, vin să îmbogățească acel sector din discotecă rezervat interpretărilor lui **Valentin Gheorghiu**, strălucit pianist și muzician polivalent (în două rînduri laureat pentru compoziție). De altfel, tot acestei fațete a talentului său se datorește și Cadența primei mișcări a concertului de Beethoven, scrisă încă de pe vremea cînd avea doar 15 ani (ECE-0424).

• Cea de-a 44-a apariție din cadrul «Discotecii pentru toți» cuprinde un mic dar și emoționant recital de operă, interpretat de mezzo-soprana **Elena Cernei.** Cele două arii din «Samson și Dalila» («Printemps qui commence» și «Mon coeur s'ouvre à ta voix»), populara operă a lui Camille Saint-Saëns, ne prilejuiesc întîlnirea cu una dintre cele mai valoroase interprete contemporane ale dificilului rol al Dalilei (ECE-10 084).

muzică

• Oaspetele din această săptămînă al Filarmonicii este dirijorul luxemburghez **Louis de Froment.** Programul concertului este alcătuit exclusiv din lucrări clasice de mare popularitate: Uvertura «Scara de mătase» de Gioacchino Rossini; Concertul (faimos) pentru pian și orchestră de Edvard Grieg — solist **Valentin Gheorghiu**; «Idila lui Siegfried» de Richard Wagner, «Bolero» de Maurice Ravel (28 martie, Ateneu).

• Întru stabilirea, parcă, a unui echilibru, programul săptămînalului Orchestrei simfonice a RTV cuprinde exclusiv lucrări contemporane în primă audiție. Pe lîngă «Variațiuni pentru orchestră op. 31», o lucrare din 1928 a lui Arnold Schönberg, părintele serialismului dodecafonic, mai ascultăm Concertul pentru pian și orchestră de Benjamin Britten — solist **Cornelius Rădulescu**, și Cantata «Numai prin timp, timpul este cucerit» de Aurel Stroie. Dirijează **Emanuel Elenescu** (2 aprilie, Studioul de concerte al RTV).

• Violonistul **Mihai Constantinescu** și pianistul **Alexandru Demetriad** — interpreții unui concert de sonate de Edvard Grieg (30 martie, sala mică a Palatului).

• Concert extraordinar al cvartetului **Komitas,** colectiv artistic emerit al R.S.S. Armeană. Lucrări de Mozart, Beethoven, Ravel (30 martie, sala mică a Palatului).

• Două recitaluri în sala Studio Ateneu la 2 aprilie: pianista **Eva Rădăcineanu** cu un program Scarlatti, Beethoven, Chopin, Jora; violonistul **Ștefan Rodescu** (acompaniat la pian de **Ilinca Dumitrescu**), cu lucrări de Corelli, J.S. Bach, Paganini.

plastică

• **Ștefan Constantinescu** — pictură. Grupate în două cicluri mari, — peisaje și nuduri — lucrările expuse la Dalles readuc în actualitate un pictor care după 42 de ani se află la a doua sa expoziție personală. Muralist virtuos (trădat adeseori de cromatica uleiurilor), pictorul recepteazâ realitatea cu ochiul unui artist cultivat, selectînd cu plăcere priveliști care-i permit să-și desfășoare plenar încantațiile interioare, dar și desăvîrșitul meșteșug în crearea rafinatelor armonii coloristice. Sînt în această expoziție cîteva peisaje excepționale: «Tîrgul de la Curtea de Argeș», «Pădurea de stejari de la Budești», o romantică coastă de pe malul Dunării etc. Nudurile (în guașă sau ulei), plasate pe fundaluri indiferente, esențializate adeseori ca formă, sînt ample studii de mișcare și discrete sonete dedicate frumuseții corpurilor.

• **Deciko Uzunov** este rector al Academiei de artă din Sofia. El expune la Dalles 28 de uleiuri și cîteva acuarele. «Compozițiile sale, structura lor plastică, armonia culorilor sînt eliberate de orice manierism, — observă prefațatorul expoziției — de orice exces de detalii... remarcîndu-se prin sobrietatea mijloacelor de expresie, dovadă a bunului-gust și a unei mari forțe de sugestie».

• Ultimul «trio» de la Kalinderu atestă nu numai o vădită tendință de a căuta senzuri plastice noi, dar și o oarecare intelectualizare a experimentelor. Serialele lui **Dan Cloca** sînt căutări obsesive ale unor relații între forme prestabilite sau între culori; **Dan Petrescu-Mogoș** tentează și el descifrarea unor relații, în care elementele de arhitectură sau formele ovoide sînt elemente în jurul cărora se organizează simbolic imaginile; în sfîrșit, **Liviu Stoicovicîu** face repetate digresiuni, organizînd structuri geometrice încercînd un experiment de artă optică, eșuat însă în decorativ.

• Cartea lui **Frank Arnau:** «Arta falsificatorilor — falsificatorii artei», este o pasionantă istorie secretă a picturii, sculpturii și a așa-numitelor arte minore. Vorbind despre procedee tehnice sau mijloacele moderne de depistare a falsurilor, relatînd biografia unor celebrități în domeniu ca cea a lui Van Meegeren, cartea lui Arnau spune tot ce se știe despre arta falsificatorilor (Editura Meridiane).

teatru

• **Crimă și pedeapsă** — dramatizarea realizată de iscusitul tehnician al scenei Gabriel Arout, după monumentalul roman al lui Dostoievski. Vizionați spectacolul Teatrului «C.I. Nottara», unde Sanda Manu a compus un spectacol inspirat, cu patos, dramatism intens, în decorurile lui Popescu-Udriște. În galeria de diverse tipuri și compoziții, reținem un triptic de zile mari: George Constantin (rol de mari adîncimi psihologice), Ștefan Iordache (compoziție matură) și Gilda Marinescu.

• **Dezertorul** de Mihail Sorbul la Teatrul mic. Piesă clasică a literaturii noastre dramatice, bine construită literar și scenic. Ion Marinescu își face în Capitală debutul ca regizor, cu un spectacol îngrijit, subliniind partiturile actoricești. Scenografia (Adriana Leonescu) oferă mai ales un prolog ingenios. Reținem creatia sinceră și emoționantă a lui Boris Ciornei, «tipul» desenat de Jean Lorin, hazul actriței Jana Gorea, dar nu și interpretarea palidă a Florentinei Luican.

• **Domnișoara din Sighișoara,** comedie-glumă de I. Grinevici și Sorin Grigorescu la Teatrul «Ion Vasilescu». Sînt salutare strădaniile de reînviere a genului, încă nesemnificativ cantitativ și calitativ. Regizorul Paul Mihai Ionescu și-a asumat riscul de a face cîntăreții să joace și actorii să cînte: Lucky Marinescu, Dinu Cezar, Mihaela Balaban, I. Duțu, Ciupi Rădulescu, I. Hidișan, Ica Molin,

Lucky Marinescu

Doina Tamaș ș.a. Spectacolul, destinat succesului de public, e frumos colorat și îmbrăcat de scenograful I. Skakun și susținut de melodiile lui Aurel Giroveanu.

• Dorința Coanei Chirița din cupletul lui Alecsandri s-a împlinit. Radu Beligan o duce la «Paris», dar nu în balon, ci cu trenul, la Festivalul Teatrului Națiunilor din luna mai. Și dorim să fie... isprăvnicească!

• Teatrul «Bulandra» i-a încredințat regizorului Emil Mandric de la teatrul ploieștean regia a încă două spectacole în această stagiune: după remarcabilul succes «Puricele în ureche» de Feydeau va monta **Iubire pentru iubire** de Congreve și **Acești nebuni fățarnici** de Teodor Mazilu.

televiziune

DUMINICĂ. Echipele bucureștene de **fotbal** Dinamo și Steaua vor încerca să mențină tradiția excelentului spectacol sportiv pe care îl furnizează totdeauna întîlnirile lor (13.45) • **Concertul spectacol** nu se mai spune și «Emisiune concurs de muzică ușoară». O fi «concurs», dar nu și pentru telespectatori, care-l văd abia după

Liliana Tomescu

ce premiații au uitat că au fost premiați. Să fie oare chiar atît de complicată o transmisie «în direct» nu de la San Remo sau Amsterdam ci din strada Nuferilor? (20.00) • **Filmul documentar** își aduce aportul în dezbaterea unor arzătoare probleme sociale. Să vizionăm deci «Cînd bărbații devin tați» de Mihai Stoian și Al. Boiangiu și «Stimată domnișoară V» de Vartan Arachelian și Gabriel Barta (22.00).

LUNI. Ultima transmisiune de la **Campionatul mondial de hochei** de la Stockholm: reprizele II și III ale meciului Suedia-U.R.S.S. (17.40) • **Între metronom și cronometru** reintră în ciclu cu temele «Octavian Goga» și «Muzee sibiene» (21.10).

MARȚI. Emisiunea de știință popularizată **Atomul, această necunoscută,** lansează o discuție despre «Materie și antimaterie» (19.35).

MIERCURI. **Telecinemateca:** filmul «Vin ploile», după romanul cu același titlu de Louis Bromfield, care s-a bucurat de o extrem de largă difuzare. Patru interpreți, patru vedete (la vremea lor): George Brent, Brenda Joyce, Tyrone Power, Mirna Loy (20.15).

JOI. **Teatrul TV:** «Înaintea gustării de dimineață» de Eugene O'Neill, o piesă cu un singur personaj în interpretarea Lilianei Tomescu (20.00) • «Mama din Torino», un **film** — realizat de televiziunea italiană — inspirat dintr-o întîmplare nu numai reală ci și senzațională (20.55) • «Sfioasa» lui Dostoievski ecranizată de studiourile slovace (20.55).

VINERI. Un omagiu liric poetului și cărturarului **Al. Philippide** la împlinirea vîrstei de 70 de ani. Prezintă conf. dr. Zoe Dumitrescu-Bușulenga (18.30) • Amatorilor de anticipație tehnică și științifică emisiunea **Mai aveți o întrebare?** le promite informații substanțiale despre «Vehiculele viitorului» (19.30) • **Filmul** maghiar «Roșii și albii» — capodoperă cinematografică de Miklos Jancso, distinsă cu un prestigios premiu Moussinac 1968 (20.55).

SÎMBĂTĂ. În semifinalele Cupei campionilor europeni la **handbal** masculin: meciul Steaua — V.F.L. Gummersbach (R.F.G.) (19.00) • **O Seară de teatru:** «Don Juan» de Molière. Interpreți: Ștefan Iordache, Matei Alexandru, Emanoil Petruț, Titus Lapteș, Dorina Lazăr (20.25).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 13 din 29 martie 1970

I.	Dinamo-Steaua	x
II.	F.C. Argeș-«U» Cluj	1
III.	Steagul roșu-Rapid	x
IV.	Petrolul-Farul	1
V.	U.T.A.-Jiul	x
VI.	«U» Craiova-A.S.A.	1
VII.	C.F.R.-Crișul	1
VIII.	Polit. Iași-Dinamo Bc.	1
IX.	Bologna-Cagliari	2
X.	Juventus-Milan	1
XI.	Brescia-Torino	x
XII.	Inter-Fiorentina	1
XIII.	Napoli-Lazio	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

FLACĂRA-ALBUM

MIREILLE DARC, actriță franceză în plină ascensiune. Cu un oarecare efort de memorie ne-o putem reaminti și noi dintr-o scurtă apariție în filmul Domnul.

108